

AUGUST SEDLÁČEK

ČESKOMORAVSKÁ
HERALDIKA.

— ČÁST ZVLÁŠTNÍ —

V PRAZE 1925.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ.

Ú v o d.

Od té doby, co vydán byl první díl tohoto díla, uplynulo drahně let, než ukončen druhý jeho díl. Příčinou toho byly nemalé obtíže, jež byly způsobeny dlouhým sbíráním a snahou, aby bylo dílo co možná úplné, ale poznal jsem, že by k úplné dokonalosti bylo potřebí tolik let, že by na to ani můj věk nestačil; i obmezil jsem se tím, co bylo na ten čas možno.

K oddělení prvnímu a druhému měl jsem vše potřebné již sebráno před kolika lety, dokud jsem měl dosti síly, objížděti a pochoditi potřebná k tomu místa, také jsem vše, čeho na rozličných místech vytěženo, náležitě srovnal, tak že se při spisování těchto dvou oddělení nevyskytovaly obtíže a celou věc jsem měl takoruka vyloženou a připravenou. Při oddělení třetím vyskytují se výtěžky mých badání v Praze, ve Vídni, Třeboni a Jindřichově Hradci a to dosti úplné; je také mnoho ze zemského a městského archivu v Brně, úplně z knížecího arch. v Kroměříži, kapitulního v Olomouci, a kníž. Lichtenšteinského, ale k jakési takési úplnosti mělo se badati ještě v zemském arch. v Brně a po venkově na Moravě (něco z Olomouce a Jihlavy mám), k čemuž již z nejedné příčiny nemohlo dojíti. Nejméně úplnosti je při čtvrtém oddělení. Tam se měly přibírat rodiny dílem po r. 1527 přistěhované, dílem erbem a heslem skrze milost královskou obdařené (ale nikoliv těch, které nás škrtily). Prohlížel jsem sice ve Vídni velkou část k této věci se nesoucích a to ještě za doby, kdy byl neb. M. Kolář živ a já doufal, že sám vyplní tento úkol svého života; proto jsem si poznamenal, co jsem pokládal za důležité a potřebné a to snad více probráno, nežli pro mne bylo potřebí. Jak jest viděti, sebral jsem toho dosti, ale je toho proti tomu, co mělo býti, málo. Snad se podaří jednou doplniti to, čeho se na ten čas nedostává.

Ku konci oddělení druhého a třetího přidán jest *ukazovatel* k poznání erbův starousedlých rodin v Čechách a na Moravě. Protože je stará heraldika způsobu prostého, je tu hledání mnohem snazší, než při ukazovateli následujícím.

Ku konci oddělení čtvrtého přidán jest *druhý ukazovatel*, který má býti pomůckou, kdyby se měl erb neznámé rodiny určovati. Je samozřejmo, že to není úplný a povšechný prostředek k poznání, ale pomůže aspoň s jakousi jistotou pro starší erby a zejména domácích rodin, ovšem jestli k tomu budou také pomůcky vzaté z dějin neb listin; neb bez takové

pomůcky nesnadno hádati při nějakém znamení, které má 20—30 rodin. Prohledáváno k tomu, aby se rychle hledalo nejen po jednotlivých znameních, nýbrž i po dvojích a trojích znameních a tak, že ku př. je-li položeno, že je ruka s mečem, neb kyjem neb kladivem aneb čímkoliv, najde se nejen u ruky, nýbrž i u meče, kyje a kladiva. Proto radno při složitých erbech hledati především podle štítku uprostřed štítu se nacházejícího, poněvadž tu bývá prvotní erb radou a pak podle znamení vzácných neb nečasto se vyskytujících, tedy nikoliv začínati lvem a orlicí, jež často se vyskytují, hledání prodlužují a stěžují. Také netřeba hledati tam, kde je několik znamení, podle toho, jak je štít rozdělen, nýbrž podle toho, jaká znamení se na něm vyskytují.

Připomenutí.

V Heraldice započaté l. 1902 pokračováno sice po všechna pominulá léta, avšak žádoucího konce nedoděláno. Příčina toho spočívá ve věci samé, jejíž obtíž jest každému, kdo si jen trochu omočil, na snadě, také i v tom, že jsem měl péči o to, aby věc byla dobrá a spravedlivá, neb dnes poberouc vše, co mají Král, Meraviglia, Kadich a Blažek, bylo by snadno udělati velkou heraldickou sbírku. Ale přesvědčil jsem se nejednou, že šlechta ani dobře neznala svého erbu a malíři malovali, jak se jim zdálo býti nejhezčím. Konečně se zdržela věc tím, že jsem nedostal z knihovny našeho Musea odpovědi, když jsem žádal jako člen 1918, 2. srpna za zapůjčení 3 heraldických děl a nedostal odpovědi přes stížnost ústní v kanceláři musejní. Že mi konečně dotčená díla půjčena, děkuji jedině tomu, že se Č. Akademie (tuším p. Dr. Niedrle) o to přičinila.

Dbal jsem o dvě věci. Předně o to, aby bylo *zprávně* a *pravdivě* vylíčeno ze zříděl pravdivých a uvarováno chyb. Kde to nešlo, připomenuty nesrovnalosti, neb nebylo možné vystříci se omylův a najíti všude pravdu. Pomáhala mi při tom moje dobrá paměť a zkušenost získaná dlouholetým díváním, neméně vpravování do starých zvyklostí heraldických. Za druhé pudila mne snaha, vypsati erby všech domácích rodin, aby bylo dobrou pomůckou při budoucím badání; i pojal jsem do toho i přistěhovalé rodiny, protože nejedna z nich přizpůsobila se našemu cítění a myšlení a splynula s námi, kromě jen svého příjmení. Kruté Brédy, vrahy Buttlera, Gordona a jiné schválně vynechávám, kdo by si to přál věděti, najde to v heraldických sbírkách.

Vzácnou pomůckou byla mi Jakubičkova sbírka. Jakubičku pamatuji jako adjunkta u okresního soudu v Mladé Vožici. Nepřivedl to v soudní službě výše, než za adjunkta, ale byl to muž spravedlivý, jenž z neznámých mi, ale dobrých pamětí sebral množství genealogií (zprávných a nezprávných, jak je právě našel) a erby, jež si psal na osmerkách klíženého papíru (konceptního) snad zase Bůh ví z jakých sbírek, ale opis psal s velkou bedlivostí.

Heraldická kniha Meraviglioova by byla výbornou pomůckou, kdyby byla založena na pravých a nepokrytých předlohách. Co je tam dobrého, vzato bezpochyby ze starých erbovníkův a vývodův, ale z těchto se tam vloudily také nepravé kusy, čehož vinu mají staří skladatelé. Kromě toho scházela Meravigliovi znalost řeči a starých pamětí (obyčejnou češtinou

bydle v Strakonících uměl mluvit). Lepší v té příčině jest Blažek, jehož jsem sám viděl ve Vratislavi bedlivě pracovati.

Králova Heraldika mohla by býti dobrou pomůckou, kdyby bylo hodno Královi ve všem věřiti. Král byl muž nadaný, ale lehké krve; jsa zaměstnán u zemského výboru, mohl si získati snadno příležitost viděti staré a dobré sbírky; zrak měl dobrý, ruku dovednou, ale přes obtíže vynášel se s lehkostí, jako pták.

O mnohých jeho věcech přesvědčil jsem se, že jsou věrně nápodobený z dobrých předloh, u jiných odchylných. Domníval jsem se, že jej klamala předloha tak, jako každého, kdo jí nedovedl opravit. Ale když nacházím na str. 359 Lešetické z Lešehradu a dovídám se odjinud, že tak byl nobilitován 1889, 10. května Josef L., hejtman, rodilý z Netolic, pojalo mě podezření, jestli tam nejsou také erby jiné moderní šlechty Rakouské.

Co se týče *terminologie*, nedržel jsem se té terminologie, která se nachází v německých spisech. U nich totiž jest provedeno, že je popis krátký, ale mně se zdá, že v heraldice nejde o krátkost, nýbrž o to, aby byl popis zevrubný a zřetelný. Stručný popis je dobrý, protože se vynechávají zbytečná slova, ale krátký popis, neřekne-li se dostatečně co jest, není k ničemu. Poznal jsem dobře praksi, jak byla v naší dvorské kanceláři a přispůobil jsem si ji tak, aby byla i stručná bez ujmy zřetelnosti, protože jsem poznal, že nynější způsob zkracovati je na ujmu zvuknosti a lahodnosti řeči.

Tak na příklad mluvím stručně o štítu polovičném jen, že je polovičný. Je-li tak na příč nebo na zděl, pozná čtenář ihned, čte-li o vrchním neb pravém poli, z čehož také usoudí, jak jde čára, jestli na zděl neb na příč; jen dělí-li čára pošíkem, je tak poznamenáno. Je-li někde pokosem (t. j. na druhou stranu) je podlé staré heraldiky zbytečno, poněvadž měnice pečeti, rádi zaváděli nějaký nový rozdíl.

Jsou pak v naší staré a české heraldice věci, které se musejí zachovávat, má-li býti českou. Tak na př. orel má vždy dvě hlavy a orlice jednu a to se rozumí bez říkání. Růže je vždy o pěti listech a proto se tak neznamává, jen je-li více listův, nežli pět, je třeba to poznamenati. Tak se i patří psáti o hvězdě, která má obyčejně 6 špic, ale někdy se maluje o 8 špicích. Zvíře divoké obyčejně se maluje tak, že má ústa rozzavena (t. j. divoce otevřena, týž kořen jako zívati), jazyk červený vypláznutý, tak že by nebylo třeba to poznamenávat, ale přece se druhdy poznamenává.

Naše stará heraldická mluva vyznačuje se někdy něžností. Zvíře má buď ústa nebo pysk. Lev, vlk, pes mají ústa, labuť, husa mají pysk, orel a sup též ústa. Všechna zvířata mají hrdlo a žádné z nich krk. Já se níže také toho držím.

Zkratky.

Zkratka H. znamená dílo Hradý a zámky, mnou sepsané.

Zkratka MKB znamená díla, která sepsali Meraviglia Kadich a Blažek.

I. ODDĚLENÍ.

Rodové veleí a rozšíření.

a) Obsah článkův, jak jdou za sebou.

1. růže	22. lev na hradbě	43. hříč
2. ostrva	23. cimbuří	44. medvěd
3. lvice	24. jelení rohy	45. pluh
4. sviní hlava	25. poloutrojčáří	46. pinta
5. orlice	26. jelení roh	47. korbel
6. zavin. střela	27. polovičná orlice	48. klíče
7. poloutrojčíčí	28. byčí hlava	49. kůl
8. lekna	29. beran	50. polovičný štít Dobro-
9. hrabě	30. poloupruh	hostů
10. střela	31. supí hlava	51. svěřek neb N
11. pruhy pošikem	32. kolo	52. dvě ryby.
12. pruhy vrchem	33. bojovník	53. pruh pošikem
13. hvězda	34. kohout	54. šachovnice
14. labuť	35. kůň	55. trojpeří
15. trojlist	36. husí hrdlo	56. lilie
16. čtyři střely	37. bradatice	57. pruh s koulí
17. zubří hlava	38. lidská hlava	58. měsíc
18. beraní rohy	39. mnich	59. tři nohy
19. křídlo	40. meče	60. kotouč
20. hřeben	41. rys	
21. lev na hůrkách	42. holubice	

b) Též články v abecedním pořádku.

Beran 29	Klíče 48	Lvice 3
beraní rohy 18	kohout 34	Meče 40
bojovník 33	kolo 32	medvěd 44
bradatice 37	korbel 47	měsíc 58
byčí hlava 28	kotouč 60	mnich 39
Cimbuří 23	koule s pruhem 57	muž v. bojovník
Hlava 4, 17, 28, 31, 38	křídlo 19	Nohy tři 59
holubice 42	kůl 49	orlice 5, 27
hrabě 9	kůň 35	ostrva 2
hřeben 20	Labuť 14	pinta 46
hříč 43	lekna 8	pluh 45
husí hrdla 36	lidská hlava 38	poloupruh 30
hvězda 13	lilie 56	poloutrojčáří 25
Jelení rohy 24	lev 3, 21, 22	poloutrojčíčí 7

polovična orlice 27	rys 41	sviní hlava 4
polovičný štít Dobr. 50	Střela 10	šachovnice 54
pruhy 11, 12, 53, 57	Střela zavinutá 6	štít polovičný 50
Rohy 18, 24	čtyři střely 16	Trojlist 15
růže 1	supí hlava 31	trojpeří 55
ryby 52	svěček (N) 51	Zubří hlava 17

1. Růže.

Letopisci 14. st. jmenovali mocné rodiny podle jejich erbu. Proto ku př. se čte v kronice Boleslavské k r. 1109: „Od toho boje Róže vzhóru pojide, leň mně mluvití, kak ten rod vznide.“ (Font. rer. Boh. III, 120.)

Erbovní znamení někdy prvního rodu v Čechách byl květ růže, šípku (*rosa canina*) rozličných barev. Nedůvodně byla domněnka vyslovena, že to květ vodní růže (*nuphar luteum*), neb na pečeti Voka z Krumlova l. 1283 v archivu Drkolenském spatřují se při růži větev a dva lístečky šípkové. (Obrazy růží H. III, 58 a tab.)

Přední větev tohoto rodu byli páni z *Rožemberka*, jichž prvotní erb *červená růže na stříbrném štítě* spatřuje se na paláci Piseckého hradu a popisuje se v staré básni takto:

„Tu červená róže ktvieše majíc rubínovo stkvěnie. Jádru jejie podlé chtěnie z arabského zlata bieše.“

V Richenthalově popisu Kostnického sněmu spatřují se u ní též zelené lupínky kalíšku, což se nezřídka i na pečetech shledává.

V rukopise č. 9327 c. k. soukr. knihovny našel Kolář vyobrazení erbu Rožmberského takové: červ. růže na bílém, korunovaná helma a na ní bílé křídlo s červ. růží.

Rozhojněný erb totiž štít červ. pruhem na přič rozdělený, v horní polovici starý erb a v dolní 3 červ. a 3 stříbr. pruhy pokosem neb pošikem, nad korunovanou helmou růže a to vše držero dvěma medvědy, nosili teprve poslední dva Vilém († 1592) a Petr Vok († 1611). Pan Vilém totiž se dal klamati od Ursinův, jako by rod Rožmberský byl s nimi stejného původu a štít svůj změnil beze všeho král. nadání jako věc samozřejmou. Majestátem císaře Matyáše (1614, 24. Febr.) pojat byl prvotní erb rodu Rožmberského na štít Švamberský.

Na pečetech mají první páni z Rožemberka buď štít s růží (1257 a t. d. Vok, 1274 Jindřich) a ještě častěji nad ním helmici s růží. Jindřich (1291—1309) a Petr (1313—1322) mají nad helmem dvě růže, Petr 1341—1347 jednu a tak i potomci jeho.

Odchylky nejsou časté. Jan z Rožemberka má na své pečeti (1357—1389) štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli má jakési ploty (tři tyčky proutím opletené), v 2. a 3. růži. Zajímavé jest, že podobné znamení je dvakráte na pečeti Vítka z Hradce (1255). S neb. Kolářem jsme nejednou o té

věci mluvíváli, ale žádný z nás ani domněnku, proč tak bylo, nedovedl vymyslet.

Oblíbená písmena Ω , okolo růže vyskytují se u Petra (1354, čtyřikrát okolo růže a vždy pod korunou), u téhož Petra v l. 1356—1384 (pět M okolo růže) a u druhého Petra (1399—1403, (také pětkrát). Do výkladů se nepouštíme.

Jošt z Rožemberka jsa nejv. převorem řádu sv. Jana míval štít křížem rozdělený, růži v 2. a 3. poli, v 1. poli obyčejný a ve 4. maltézský kříž.

Pečeti pánův jsou od dobrých mistrů ryty a vyznamenávají se heraldickou elegancí a uměleckým bohatým ozdobením. (Obrazy pečeti H. III, tab. mincí, H. III, 23 a tab. erbu H. III, 48. Viz i H. VII, 100.)

Páni z Hradce z počátku a obyčejně nosili *zlatou růži na modrém štítě*. Tak ji má Aula Caroli (s červeným puntíkem v jádře), tak se popisuje v staré pověsti o rozdávání růží (nejstaršímu Jindřichovi dal zlatou růži v modrém poli), tak se i spatřuje v erbích několika měst. Ale Hradečtí páni nepřestávali na tomto erbu, nýbrž často si přidávali štíty a znamení. Již Vítek z Hradce (1255) vyobrazen jsa na pečeti, an štít drží, má po obou stranách hlavy jakási znamení na způsob plotů.

Na pečeti Oldřicha z Hradce (1267) jsou dva štíty s růžemi, nad oběma jedna helmice a po stranách koule s vějířovitou ozdobou. Oldřich z Hradce v l. 1292—1300 má také podobnou pečeť a tedy také dva štíty, ale jen na jednom růži a na druhém kotvici (má býti zlatá v modrém) a dotčené již klenoty ozdobené peřím. Z větší části pak mívali Hradečtí páni růži na štítě a nad helmou, ale jsou také odchylky a přídavky.

Jindřich mladší z Hradce (1382) má štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli růže a ostatní prázdné; nad štítem jest Ω pod korunou, které se i samotné na starých svornících v Jindřichově Hradci spatřuje. Jan z Hradce (1384—1385) má úplný erb na pečeti a podlé něho na levé straně Ω pod korunou. Totéž znamení má r. 1385 Oldřich po obou stranách.

Heřman z Hradce (1384—1388) byl první, který růži ze štítu vyvrhl a jen na helmici ponechal. Štít jeho je na příč rozdělený, vrchní třetina zlatá, spodní dvě třetiny červené. Tak se to i spatřuje na jiných jeho pečetích z l. 1384—1391, též na pečetích Jana z Hradce (1384—1414), Menharta z Hradce (1414, nikoliv 1424, a zase 1428—1441) Oldřich z Hradce volil si také týž erb a přidal si k němu Ω pod korunou (1395—1411). Tím znenáhla z neznámých nám zřídelsbírání částice pro pozdější erb pánův Hradeckých. Již Jindřich mistr Strakonický je l. 1402 na štítě křížem rozděleném sebral. Do 1. pole dal kříž svého řádu, do druhého růži, do 3. kotvici a do 4. vrchní pruh. Týž pán ale volil si v l. 1404—1414 povrchní pole za štít, ale do spodního pole dal kříž (tuším tedy zlatý neb stříbrný v červeném) a růži dal za klénot. (Pečeti v archivu velkého převorství a v Jind. Hradci.) Pan Jindřich z Hradce pečetoval jen štítem a růží, ale asi l. 1491 dal si na pečeť tento erb: Štít křížem rozdělený, v 1. poli

růže, v 2. vrchní pruh, v 3. kotvice, ve čtvrtém Ω pod korunou; za klenot si dal dvě křídla a mezi ně věnec. Byla to takřka jeho velká pečeť, s níž pečetil do smrti.

Adam z Hradce v mladších letech (1516, 1521) míval prostou růži, ale od r. 1524 měl týž erb jako jeho otec s tím toliko rozdílem, že měl kotvici (nikoliv vyzdviženou, nýbrž spuštěnou) ve 4. poli a Ω v 3.). Podobný erb se ustálil za syna jeho a vnuka a pravnuka a často se spatřuje v zámku Hradeckém. Když erb týž na rod Slavatovský přešel (majestát 1616, 9. Novb.) popisuje se takto: Čtyři rovné pole příčkou i na děl linií zlatou rozdělené, mezi nimižto uprostřed štítek malý, lazurový a v něm zlatá růže o 5 listech, v tom pak dolejším pod týmž štítkem po straně pravé lazurovém poli lilium žluté neb zlaté duplované, vzhůru vyzdvižené a nad ním koruna zlatá královská (prvotní Ω s korunou) a v druhém po straně levé též lazurovém poli kotev zlata a v třetím hořejším po straně pravé lazurovém věnec zelený bobkový a v čtvrtém po straně levé dva díly, vrchní zlaté a spodní červené barvy. Klenotem byla dvě křídla modrá, na nichž byla srdíčka. (Arch. Hradecký. Obrazy pečeti H. IV tab.)

Páni z *Landšteina* od prvotního erbu *stříbrné růže na červeném štítě* nikdy se neodchylovali. Tak jej připomíná Aula Caroli, na paláci Píseckého hradu má jej pan z Lansteina (Mikuláš z Lanšteina má tam bílou růži na žlutém štítě, ale barvy jsou vybledlé). Ne všichni z této rodiny pocházející psali se z Landšteina, ale patřili k nim ok. l. 1240 Vítek z *Klokot*, ok. 1250 Pelhřim a Ojř ze *Třeboně*, l. 1265 Vítek ze *Skalice*, 1279—1300 Ojř z *Lomnice* odjinud ze *Svin*, 1291—1302 Smil z *Nového hradu*, 1293—1300 páni ze *Třeboně*, 1339 Lidmila ze *Svin* a Jaroslav z *Borovan*, 1366—1414 páni ze *Želče*, 1372—1417 (obr. pečeti H. VII tab.) páni z *Borotína* v Čechách, a 1432 a t. d. páni z *Moravan* na Moravě. Ti všichni nosili růži na štítě, ale jestli se v barvách lišili, nevíme. Jisto jest a vývody lze doložit, že všichni byli z pošlosti Landšteinské. (Obrazy pečeti H. IV. tab.)

Páni z *Krumlova* podle svědectví Beneše kronikáře měli růži zelené barvy. Jest to taková vzácnost pro onu dobu, že ji neradi věříme. Na svých pečetech a štítech na nich vyobrazených dopouštěli velikou rozmanitost Vítek z Krumlova (1259—1277), Vok (1283 z Krumlova, 1290 z *Frydlantu* odjinud ze *Strunkovic*) měli na štítě lva vzpjatého an hlavu obrací k pozorovateli a růži jen ve vrchním koutě. (Obraz H III, 49 a VII tab.) Slavný Zaviše z *Falkenšteina*, jenž se tak nazýval po hradě, z něhož matka jeho pocházela, a jehož bratři psali se ze *Skalice* (u Sepekova) a *Ledenic*, l. 1272 měl na štítě sokola na vršku stromu sedícího a jen v hořejším levém koutě růži, v l. 1284 a 1286 měl růži i na štítě i nad železným kloboukem, avšak klenot ozdoben jest pěti bohatými kytami. (Obraz pečeti III, 12.) Týž erb má i bratr jeho Vítek 1284—1290 (Originaly ve Vídni, Mnichově, Krumlově a Vyšním brodě).

Sezimové z Ústí a páni *ze Stráže* měli jeden erb totiž *modrou růži na zlatém štítě*. Tak je popsán v Aule Caroli u Ústských a na Piseckém paláci má jej „pan ze strazye“; tak je i v erbu městečka Stráže, ve vývodu Srbsickém, jehož popis jest v Jindř. Hradci, v rukopise soukr. c. k. knihovny Vídeňské a v erbovníku na Nových hradech, tak je i psáno v majestátu l. 1683, 12. Jan., jímž se potvrzuje jiný majestát (1642, 12. Jun.) na spojení Ústského erbu s Kounickým, totiž zlatý štít a na něm modrá růže ze zl. jádrem.

V staré pověsti o dělení růží praví se, že Sezima, pátý syn Vítkův byv z neoddávané obdržel černou růží a dostal za díl panství Ouštecké, ale že potomstvo jeho vymřelo. Zajímavé je, že i v Aule Caroli se praví o pánech ze Stráže, že mají na stříbrném štítě černou růži s červeným jádrem. Pro posouzení mnohých následujících otázek dlužno si zapamatovati, že v lidu byla v 16. neli již v 15. st. víra, že syn z neoddávané mohl mítí erb otcův ovšem s jeho svolením. Ústští a Strážští vždy se drželi jen prosté růže. (Obrazy pečeti H III, 267 a tab. a IV. tab.)

V Sedlčanské krajině zůstala pošlost pocházející od bratří Jindřicha z *Hořic* (1272—1293) a Přibyslava z *Kosovy Hory*. Na pečetích Ješka z *Kosovy hory* (1365—1372) a Bernarta odtud (1418) spatřuje se růže. Barev neznáme.

Erbu růže byli také páni z *Bernartic* zejména Bušek l. 1347 a Dobeš l. 1375; tento psal se l. 1380 z *Mezimostí* (†1387). Také na pečetech synův jeho *Buzka* a *Jindřicha* (1387—1437), kteří se psali z *Maršovic* a odjinud z *Drahova*, spatřují se růže. Příjmi pak z *Maršovic* vede nás k tomu, že Bušek a potomci jeho pocházeli z rodu pánů z *Maršovic* a odjinud lze dokázat, že tito se psali prvotně z *Ústupenic*. Jan z *Maršovic* pečetil l. 1405 a 1418 pečeti, na níž jest štít s růží a v písmenech 14. st. nápis, že jest to pečť Přibíka z *Ústupenic*. (Arch. Novohradský a Kaplický.) Přibyslav aneb Přibík (žil l. 1318—1327) byl synem Janovým a synovcem Ctibora z *Drahonic* (a Rynarta z *Kovářova*?), kteří tedy také byli erbu růže. (Tab. vetust. 121, 223.) Hroch z *Maršovic* (1352—1418) a synové jeho Jan a Hrošek také nosili růže na štítech. Pokud je známo měla růži poslední l. 1471 Majdalena z *Drahova*, Buzkova dcera.

Z *Načerace* psávali se starší Vítkovci Krumlovští, jako v l. 1252—1272 Vítek, jehož potomstvo však l. 1302 vymřelo. Tím zajímavější je, že na pečeti *Načka z Načerace* (1436) spatřuje se také růže. Nelze to jinak vysvětliti, nežli, že tato schudlá větev také pocházela z neoddávané. Tak se to asi také má s Jiřím z *Prochoda*, schudlým zemanem, který měl dvorec Prochod u Hluboké. (Pečet jeho l. 1452 v Třeboni. Viz H. VII tab.)

Ondřej z *Řečice* (1364—1370) erbu růže patří do pošlosti Ústské. (Obraz pečeti H. IV tab. 4., č. 10.)

Obrazy erbův těchto větví spatřují se v dílech, jež sepsali Meraviglia, Kadich a Blažek (zkracujeme M., KB. a B.).

2. Ostrva.

Slavný byl rod, který měl na štítě dvě ostrvy křížem přeložené. V kronice Boleslavské vypravuje se o Chvalovi, jenž „na štítě ostrvu jmějieše“. Německý vykladatel překládá to slovem *ronn* a hned dodává, že odtud zván byl Ronovský rod. Tím se vysvětluje, proč páni tohoto rodu se zálibou zakládali hrady a města, která měla pojmenování po tomto znamení, jako Ronov, Ronovec, Rumburk (t. j. Ronburg). Tím si vysvětlíme i ostrvu na pečetěch slezských rytířů Kunrata (1373) a Hynce z Ronova (1431), které lze viděti v arch. Vratislavském. V starých popisech čteme k l. 1379 *duo rami per modum crucis, qui in vulgari boemico ostrvy dicuntur* (Cod. dipl. Mor. XI, 128) a k r. 1398 „*duo frondes arboreae in vulgari boemico ostrvy nuncupatae*“, (Lib. erect. XII, 195) „Po ostrvách“ (v Bol. kronika) vykládá Němec „*vř den stockin*“. Z pravidla vyobrazeny jsou černé ostrvy o 6 sucích na zlatém štítě. Tak v řadě erbů v Jindř. Hradci, na zámku Housce, v Aule Caroli a j. V Jindř. Hradci jsou ještě jednou červené na bílém (?) štítě, v Píseckém paláci jsou červené na zl. štítě a při tom psáno „*czeniek z Klimstina*“. Zřídka se najde, že jsou jen čtyři suky. (Obrazy starých pečeti H. X a XII na tab. starý obraz H. IV. 64.)

Páni z *Lichtemburka* byli ve 13. st. tohoto rodu nejvzácnější, protože skrze stříbrné hory u Německého Brodu došli velikého jmění. Smil z Lichtemburka († 1269) měl knížecí dvůr a psal se pánem z Boží milosti. Pečeti jeho z l. 1259—1278 trojího rázu vyznamenávají se svou velikostí. Potomci jeho obyčejný měli erb štít s ostrvami o šesti sucích, na helmě obraz kapra a nad ním paví kytu. Podlé pověsti si Pan Smil již dotčený červeného kapra v Němcích kláním získal. První ho měl na své pečeti (1302) Václav z Lichtemburka a ze *Žleb* a potom se vyskytuje tak vždy, kdykoliv se na pečetěch celý erb jich spatřuje. Krásné jeho vyobrazení je v moravských deskách zemských na kvaternu Jana Bítovského z Lichtemburka. (Viz i vyobrazení u Paprockého o st. pan. 137, též H. II a VI tab.) Hynek Krušina (1354), Jan *Bítovský* (1363—1372) a Václav Krušina (1385) mívali na pečetěch jen helmici s kaprem a kytou.

Jím nejbližší byli páni z *Ronova*, kteří seděli na hradě Ronově nad Doubravou. Heřman a Čeněk z *Přibyslavě* (1283), Zdeněk a Albert z *Borové* (1314), Smil z Ronova (1329) a všichni téhož hesla, též Smil z *Letovic* (1402) mají štít s ostrvami.

Z pečeti Čenka z Ronova (1415 v Něm. Brodě), na níž jest celý erb, lze shledati, že se erb těchto pánův od Lichtemburských ničím nelíší.

Na pečeti Záviše ze *Stroužnice* (1281 v arch. Drážďanském) spatřují se dvě ostrvy, ale v kolenkách pod suky jsou jahůdky. Potomci jeho byli páni z *Klinšteina*, píšíce se druhdy i z *Roztok*. (Obraz erbu H. VII, 471.) V. Břežan poznamenal o Bedřichovi Míčanovi z Klinšteina (1557—1588), že měl štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli ostrvy a 2. a 3. lva. Pilnému

a svědomitému Břežanu musí se věriti, avšak kromě něho ani na obrazech ani v majestátech nelze takového erbu najíti. Aby byl lev po matce neb bábě, nelze mysliti, protože Jaroslav, otec Bedřichův, měl manželky z rodů Tetovských a Kořenských a děd Čeněk Johanku z Valečova. Bedřich ovšem měl od r. 1580 druhou manželku Apoleni z Valdšteina. Kolář našel v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny obraz erbu: černé ostrvy na zlatém štítě, nad helmici složena dvě křídla zlatá s týmiž ostrvami. Na pečeti Markéty Kokořinské z Klinšteina (1533) jsou za klénot pouhé ostrvy. (Arch. min. vnitra.)

Řada pečeti a erbů pánů z *Lipého* začíná se rokem 1308, a první úplný erb nachází se na pečeti l. 1322 přitištěné. Zajímavý jest její popis r. 1379. (Viz Cod. dipl. Mor. XI, 128.) Od té doby často se vidívá celý erb, totiž štít s ostrvami a kapr s kytou. Zajímané jsou některé odchylky. Pertolt, probošt Vyšehradský, má v l. 1337—1341 na štítě křížem rozděleném čtvery ostrvy. Na pečeti Jindřicha z Lipého (1337) spatřuje se korunka na helmě, na pečeti Čeňkově (1347 a t. d.) jsou korunky dvě po stranách erbu. Páni *Ptáčkové* z *Pirkšteina* jsou jen větví pánův Lipských byli téhož erbu.

Páni z *Dubé* a pocházející od nich páni z *Frydlantu*, *Berkové* a *Škopkové* z *Dubé*, odjinud z *Liběšic*, páni z *Náchoda* a *Adršpachu*, druhdy i z *Červené hory* řečení štítem svým srovnávali se s ostatními větvemi. (Viz obraz v H. V, 53.) Klénotem se lišili. Púta z Frydlantu (1316) měl za klénot ostrvy, a tak to držel i potomek jeho Hynek Náchodský l. 1337. Ale potomci jeho Hlaváčové z Dubé dávali si je na křídlo neb lépe složená křídla. Albert z Frydlantu předek Škopků z Dubé vzal si za klénot tři věníky, ale synové jeho (z nichž Jindřich z *Vinařic* na pečeti (1319) klénotu nemá), totiž Zbyslav z Frydlantu a Albert z Liběšic měli za klénot rohy, jež ozdobeny byly po obou stranách třemi a třemi korouhvičkami (1319). Tak i Aleš z Dubé l. 1346. U Berků našli jsme jen jednu zajímavou odchylku. Hynek mladý Berka z Dubé (1345, v Bělé) a Hynek Berka (1347—1353, arch. říš. Mnichov. a býv. dvorský) mají za klénot pannu, která ostrvy drží, zvláště u onoho jest to zřetelné. Sice se potom Berkové drželi klénotu dvou křídel složených a na nich ostrví, tak již Jan z Dubé (ok. 1410 v knize bratrstva sv. Kryštofa) má zl. složená křídla o 11 perech, na nich ostrvy a zl. pokryvadla. Tak je erb i vyobrazení u Paprockého (o st. pan. 135) a popsán v Pam. ach. VIII, 426 (Bohuchvala Berky 1619). (Obraz erbu Berkův H. I, 77.)

Když byl Jindřich Adolf Berka z Dubé (1637, 15. července) do stavu říšských hrabat povýšen, dostal tento erb: Zlatý štít a na něm černý burgundský kříž, na němž uprostřed štítu červený štítek a na něm na bílé příkré skále černý lev s dvojím ocasem, tři helmice s korunami a černo-zlatými a černočervenými přikryvadly, na pravé a levé helmici dvě křídla orličí, levá křídla černá, u pravých levé křídlo červené s černým lvem

na skále, pravé zlaté s burgund. křížem. (Klénot prostřední je v majestátu vynechán. — Reg. I. Ferdinandi III, f. 125.)

Větví těchto pánů byli páni z *Malovar*, jmenovitě Jindřich z Dubé a z M. (1333), jehož syn Habart byl v l. 1336—1353 farářem na Bezdězi a pak kanovníkem Pražským (až 1381). Na pečeti jeho (1344, bibl. Praž.) spatřují se ostrvy.

K rodu tomuto patří bezpochyby *Sakové z Bohouňovic*. Erb jejich dvě (černé) ostrvy o 4 sucích křížem položené v zlatém poli nad helmem pak tré per pštrosových spatřuje se l. 1523 u Jana, l. 1580 u Anny a l. 1643 u Jindřicha (Pam. arch. VII, 356. Viz i M. tab. 21.) Kolář poznamenal (bez udání pramene) k r. 1698, že Sakové měli 2 ostrvy o 4 sucích křížem přeložené černé na bílém štítě a za klénot 6 per pštrosích černých a bílých. Majestátem d. 1721, 14. Octb.) dan Antonínovi Sakovi z B. hrabský stav a potvrzen erb: Bílý štít, na něm dvě ostrvy hnědé barvy, helmice s korunou se zelenými přikryvadly a tři péra pštrosí, červené, zelené a červené. (Reg. královská 147, fol. 371.)

Obrazy v dílech M., KB. a B.

3. Lvice.

Mocným rodem byli Markvartici aneb potomci Markvarta, jenž žil asi v prostředku 12. st. Prvotní jich erb byla lvice, jak již ve všeobecné části napsáno. V kostele Levinském za velkým oltářem jest velmi starý obraz z kamene vytesaný nějakého čtvernohého zvířete, jemuž se posměšně Levínský kocour říká. Levín patřil k panství Ústskému, které ode dávna bylo majetkem pp. z Michalovic erbu lvice. I jest domnění, že v Levíně vyobrazeno erbovní jich zvíře, mnohem důvodnější, než všechny posavadní domněnky, kterými se nic nevysvětlilo. Při témž zvířeti jsou starodávreté písmeny z 13. st. (neb dříve) pocházející, jichž smysl ještě nikdo nerozluštil. (Obrazy Mitth. CCM. XIX, 129, Mitth. ndbm. Exc. Cl. XV, 251.)

Lvice (viz obr. H. III, 226 a IV, 64, též pečeti H. X tab.) spatřuje se na pečetech l. 1237 Havla Markvartice, 1245 Beneše purkrabě Budišínského, 1281 Jaroslava z Lemberka a Jana z Michalovic l. 1283 Zdislava a Jaroslava z Lemberka a Beneše z Vartemberka, l. 1284 Jana z Michalovic a Zdislava z Lemberka, l. 1294 Jana a v l. 1306—1317 Beneše z Michalovic a pak jen u některých potomkův tohoto a pánů z Valdšteina. Stala se totiž vzácná věc, že větší část rodu štít zaměnila, staré erbovní znamení opustila a nový štít přijala. Příčina toho jest nám neznámá; jen tolik lze říci, že se změna ta okolo l. 1300 zběhla. V pověstech vypravuje se, že Havel Markvartic (1233—1253, z Lemberka řečený) erb ratištěm si dobyl. (Font. r. Boh. III 184, 476), ale ten erb nevyskytuje se před r. 1300, také nikoliv jen u potomků Havlových, nýbrž i u jiných větví.

Jan z *Michalovic* († c. 1300) známý svými dobrodružnými cestami měl prý bílou lvici na červeném štítě (Heinrich v. Freiberg). Týž erb ne-

příliš dlouho po jeho smrti malovaný spatřuje se též v zajímavé řadě erbů v zámku Hradeckém. Potomci jeho dokud se lvice drželi, měli za klénot křídlo rozložené. Poslední, který tímto erbem (ale lvem) pečetil, byl l. 1339 Ješek z Michalovic, dáváje výsadu městu Boleslavi. Avšak lva se držela větev pánů z Michalovic, totiž páni z *Velešína*, majíce na štítu lva a nad helmou křídlo. Tak je to i na náhrobku Jindřicha z *Velešína* († 1355) v Zlaté koruně a zajímavo při tom je, že štítek polovičný vytesán jest na křídle. (Viz obr. H. X, 34.) Vymřením pánů z Velešína vymřel i lev u pánů z Michalovic. Z těch, kteří drželi Michalovice a Boleslav a oblíbili si polovičný štít, byl první Jan l. 1345 (arch. Drážďanský), tak že se změna erbu ok. l. 1340 zběhla. Měnil tedy erb Jan Správný, jenž se od l. 1327 připomíná a l. 1354 zemřel. Potomci jeho mají na pečetěch štít polovičný a nad helmici složená křídla a to až do svého vymření. Barvy štítu jsou černá a stříbrná. Tak svědčí se ve sbírce Frankově v Roudnici, kamž zpráva ta přešla z erbovníku Frant. Helf. Voračického z Paběnic. V Richenthalově popisu Kostnického sněmu, kdež jsme vzácné novinky našli, malován jest erb Jana z Michalovic takto: Štít jest křížem rozdělen, v l. a 4. poli je pravá polovina bílá, levá černá, 2. a 3. pole jest červené a v něm prostý bílý lev. (Obr. M. tab. 68.) Týž erb vymalován jest také v zámku Strakonském a pochází od Václava z Michalovic velkého převora. Nacházíme zde tedy spojení nového se starým erbem. Na pečetěch má však dotčený Václav polovičný štít, kromě, že si l. 1424 na bílé pole kříž svého řádu položil.

Páni z Michalovic byli nejstarší pošlostí Markvarticův. Po nich podle stáří následovali páni z *Lemberka*. Též oni opustili lvici a přijali polovičný štít a za klénot si přidali složená křídla. Kdy se to stalo, není známo. Ještě Havel z Lemberka velký převor měl na své pečeti l. 1359 (arch. mus.) lvici s přední nohou vykročenou a na břiše jejím jest štítek polovičný, a'e Hašek z Lemberka (1386) měl jen polovičný štít. Pošlost tato brzo po Velešínských vymřela.

Příbuzní jim páni ze *Zvířetic* psali se druhdy také z *Lemberka* a ze *Zvířetic* a od sklonků 15. st. *Zvířetickými* z *Vartemberka*. Předek jich Zdislav (1272—1318) nosil l. 1284 lvici, ale syn jeho Heřman měl l. 1321 polovičný štít a za klénot železný klobouk s bohatou kytou (arch. býv. dv.). Potomci jeho oblíbili si za klénot složená křídla a od tohoto prostého erbu se neodchyli, jen Hereš ze Zvířetic velký převor (1399) jedno pole si zdobil křížem. Barvy čtou se v rukopise (E. l. I, 1.) Roudnické knihovny, kdež jest popsán erb Markéty Zvířetické z Vartemberka, štít v pravo zlatý, v levo černý, přední křídlo zlaté a zadní černé. (Obraz erbu H. X tab.)

Za větev Markvarticův kladou se také páni z *Polné*. Paprocký (o st. pan. 152) vypravuje ze staré paměti, že první syn Markvarta (1197—1228) byl Chval a ten zanechal po sobě syny Voka ze Všene, jehožto syn byl Vykart. Tak se i píše v rukopise Budišínském. V starých pamětech, které byly půjčeny Břežanovi, píše se však, že Nachval měl syna Vykarta z Polné,

což by se spíše na vnuka rozuměti mělo. L. 1282 píše se Vykart a Zaviše bratři z Polné, že jsou dědici a synové Jana z Polné, ale Jan z Bračic řečený zakladatel kláštera Drobovského nazývá se l. 1326 (Reg. III, 455) Vykartovým „eidem“, což by se tu muselo vykládati na tchána, ač nemá-li se čísti „emen“, což by znamenalo ujce či matčina bratra. Ale protože Vykart pečetil l. 1282 pečeti Jana z Polné, jehož nazývá otcem (Reg. IV, 737, 746) totiž štítem, v jehož pravé polovici jest lvice a v levé tři lupeny leknové, vidí se, že sloučil erby dvou rodin (Markvarticův a pp. z Tyrné), ale na pečeti jeho l. 1303 vytištěné (Arch. zem. Mor.) spatřuje se jen lvice. Patrně tedy Vykart, jenž bratra přečkal, pocházel z Markvarticův a znamení na levé polovici štítu Janova pocházejí od pp. z Tyrné, u nichž bylo jméno Vykart oblíbeno. Bohužel se nedostává dokladů, aby se tato příbuznost náležitě poznala.

Páni z *Vartemberka* opustili lvici nejdříve a Beneš starší z *Vartemberka* již l. 1303 (Břevnov. arch.) pečetil polovičným štítem a za klénot měl široké křídlo. Tak se spatřují i jiné pečeti těchto pánův z doby krále Jana. Barvy byly zlatá a černá. Tak je obsahuje *Aula Caroli*. Pravé zlaté, levé pole černé bývalo malováno v erbovní síni *Krumlovského zámku* (Břežan) a popisuje se v *majestátu* 1758, 16. Aug. daném rodu *Valdšteinskému*; pravé černé a levé zlaté spatřuje se ve staré řadě v *Jindř. Hradci* a na paláci *Píseckém* a popisuje se v rukopise *Čabelickém* (XVII, D. 34 Praž. bibl.).

Nejstarší pošlost těchto pánů byla pošlost *Ralská*. Ti se od prvotního prostého erbu neodchýlili, kromě že na pečetech si přidávali konvici a číši, znamení svého úřadu, jako l. 1337 a l. 1349—1354 a 1356. Vaněk a l. 1432 vnuk jeho Jan z *Ralska*. Také pošlosti *Veselská*, *Kumburská* a *Kostská* se držely prostého erbu. Jen Čeněk *Veselský* odchýlil se, an jsa v l. 1413—1420 vladařem domu *Rožemberského*, rozdělil si štít křížem na 4 pole a do 1. a 4. přibral si růži (červenou v bílém).

Nejvíce se odchýlila pošlost *Děčínská*, totiž potomci *Janovi* (1325—1326). Již Jan vzal si za klénot postavu, která sedí v loďce, drží veslo a po pás z loďky vyniká. Týž erb měl i vnuk jeho Jan (1391—1401) a pravnuk *Zikmund* († 1438), ale potom vůbec potomci této pošlosti. Již u *Zikmunda* (1428 a t. d.) vyobrazena jest postava ta jako panna a l. 1570 dána jest za erb městečku *Chřibské*, totiž „loďka rybářská, v kteréž panna černým rouchem odětá a v bílý hrbol (na obraze čepec) s fáchy zádu visícími zavítá, držíc v obou rukou veslo způsobem plavců“. (Orig. s vyobrazením ve *Chřibské*.) Kolář vypsál si z rkpsu 8330 c. k. soukr. knihovny, že je panna zlatá na zlaté lodičce, ale zavítá v bílý šat od něhož dva fáchy daleko na zad odletují. Kromě toho tu viděl i jiný erb *Vartemberský*, jehož klénotem byla složená křídla a na předním 27 srdíček čili lipových lupenů. Vyobrazení dobré je u *Paprockého* o st. pan. str. 241. Tam, jako i v rukopise *Čabelickém* a též v dotčeném rukopise *Vídenském* spatřuje se zelený ještěr ovinutý okolo štítu. Ozdoba tato vyskytuje se teprve v pozdních památkách a ne-

našli jsme ji na žádné pečetí 15. st. Poprvé jsme ji spatřili k. l. 1607 u Zikmunda z Vartemberka děd. číšníka († 1608), ale bratr jeho Jan má za klénot jen dvě složená křídla (Arch. DZ. IX 3), avšak týž Jan stav se po smrti bratrově nejv. číšníkem také l. 1611 s pannou a ještěrem pečetil. (Arch. v Č. Kamenici.) Zdá se tedy, že týž erb měl nejstarší syn a v pozdější době ten, který byl číšníkem. (Obraz. pečetí H. X tab.)

Páni z *Rotšteina* věrní zůstali lvici až do vymření, ovšem tak, že si ji přeměnili na vyskakujícího lva, jako ku př. u Jana z Rotšteina (1407) posledního z nich spatřujeme. Barev neznáme.

Páni z *Valdšteina* zůstali lvici aneb lvu, který z ní po r. 1337 vznikl, věrnými až do tohoto dne. V Balbinově rukopise *Aula Caroli* popisuje se zlatý štít a na něm modrý lev s korunou. Tak je i vyobrazen na paláci Píseckém. Všichni, kteří se potom psali z Valdšteina neb z Dětenic neb ze Štěpanic, i v Čechách i na Moravě po celé 15. století měli jen jediného lva a za klénot si přibírali složená křídla. I na počátku 16. st. měl Jindřich Šťastný (1515 a 1520, v Roudnici) jen jediného lva, ale v 16. století Valdšteinové si lvy zčtvernasobili a měli modré na zlatém a zlaté na modrém. Týž erb („čtyry lvice v štítu“ a nad helmou dvě péra. — Pam. arch. VII., 71) byl vytesán na náhrobku Zdeňka z Valdšteina († 1525). Podobný erb byl i na zámku v Dobrovici (dvě křídla, na sebe položená, hořejší modré, dolejší zlaté. — Viz Pam. arch. VIII., 251).

Císař Ferdinand II. polepšil majestátem d. 1621, 20. Sept. erb Adama z Valdšteina a takto míti rozkázal: Štít křížem rozdělený, první a čtvrté pole modré, druhé a třetí zlaté a v nich čtyři lvi ve skoku, s rozzavenými ústy, vyplazenými jazyky a dvojími ocasy vzhůru pozdviženými, modří ve zlatém, zlatí v modrém poli. Uprostřed štítu medalie okrouhlá, trochu obdélná bílá otočena routovým věnečkem své přirozené barvy a v ní císařský orel černý, an drží levicí zelenou ratolest palmovou, pravicí zlatou kotvici špičkami dolů obrácenou a na prsou téhož orla pod zlatou korunou písmena F II; přikryvadla modrá a zlatá a nad korunou dvě orličí křídla, vrchní modré, spodní zlaté. (Reg. královská 32, fol. 17.) Císařová Marie Terezie dovolila (1758, 16. Aug.) Josefovi Jiří hrab. z Valdšteina, aby měl také jméno a erb pánů z Vartemberka. Při tom erb jeho polepšen tak, aby nad štítkem a pod ním byli dva ovální štítky v pravo zlaté, v levo černé a okolo nich zelený ještěr. (Barvy štítu jsou změněny 1. a 4. pole zlaté, 2. a 3. modré.) Nad štítem tři helmice korunované, nad pravou modrý lev, nad prostřední dvě křídla orličí nad sebou, modré a zlaté, a vedle nich zase dvě křídla taková, černé a zlaté, z nichž černé 14. zlatými srdíčky jest posázeno, nad třetí loďka a v ní vyniká po kolena muž maje roucho v pravo zlaté, v levo černé a hlavu, bílým šatem otočenou, veslo v rukou drže. Nad tím vším modrý knížecí plášť s chramostejlovou kožesinou, zlatou šňurou a zl. třapci. Štít drží lvi, modrý a zlatý. (Reg. královská 209, f. 118.)

Obrazy erbů, kterých užíval Albrecht V. E. z Valdšteina i jako kníže Frydlantský i jako Žehanský a Meklenburský, lze spatřiti v díle Miltnerově „Privatmünzen“ na tab. 69—72. Jeho i ostatních větví obrazy v dílech M. KB. a B., též H I 84, V a X tab.)

4. Sviní hlava.

Páni erbu tohoto, kterým Palacký dal jméno *Buzici*, pocházeli od Jetřiška Buzovice neb Buzice (1109—1110), jehož erb podle staré pověsti byla sviní neb vepřová hlava (Font. rer. Boh. III, 125, starý obraz H. IV, 64), ale rozrodili se ve dvou pošlostech, z nichž jedna pocházela od Jiříka Jiříkovic (1148—1209) a druhá od Jaroslava (1193—1211). Od onoho pocházeli všichni ti, kteří se nazývali Zajíci, od tohoto páni z Březnice, z Rožmitála a j. Společným erbem všech byla hlava divokého vepře černá s ústy rozzavenými a jazykem vyplazeným, ale jen někteří zůstali při tomto prostém erbu. Neb páni z první pošlosti přibrali si zajíce, ti z druhé pošlosti lva.

Nejstarší vyobrazení spatřuje se na pečeti Oldřichově (1269, v arch. kapit.). Podobný je i erb na pečeti syna jeho Zbyslava z *Třebonně*, odjinud z *Bobovic* (1284, Kor. arch.). Potomci Zbyslavovi († 1290) byli *Zajícové z Valdeka*, potomci Oldřicha staršího bratra Zbyslavova skrze vnuky jeho Oldřicha ze *Žebráka* a Zbyňka odkudž byli *Zajícové z Pihle* (od onoho) a z *Hazemburka* (od tohoto). Erb oněch byl tuším týž jako těchto; barev neznáme. Předek Pihelských Oldřich měl l. 1322 na pečeti své sviní hlavu za znamení a zajíce sedícího za klénot (1379, chybně: galea, in qua canis apparebat, Cod. dipl. Mor. XI, 128).

Páni z *Hazemburka*, kteří tak hrad Klapý podle svého zajíce přejmenovali, měli asi do r. 1340 jen sviní hlavu na štítě. Taková totiž černá ve zlatě spatřuje se v Jindřichově Hradci, ač patřili jim, a v Balbinově rukopisu Aula Caroli popisuje se jako černá hlava na stříbrném štítě. Od dob Zbyňka Zajíce († 1368) měli obyčejně štít křížem rozdělený, v jedné políci byla černá sviní hlava v zlatém poli, v druhé zlatý zajíc v modrém poli. Tak se spatřuje erb ten v paláci Píseckém a ve věži Blatenského zámku, týž byl také Kateřiny Smiřické z Hazemburka (v Černém Kostelci a též u Paprockého. Viz i M. tab. 56). Kolář našel ve vývodu Cílů ze Svojsic (ve Vídni) vyobrazení prostého erbu, totiž černou hlavu sviní na zl. štítě, týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. Někdy bývá zajíc v prvním, někdy v druhém poli. (Obrazy erbu H. X tab. a XIV, 15.)

K *Zajícům z Valdeka* dlužno počítati Heřmana z *Drahlína*, odjinud z *Litně* (1324), Oldřicha z *Kostelce nad Sázavou* (1334) a dědice jeho Divíše a Špacmana odjinud ze *Zalužan* řečené. Jak se zdá pocházela od Heřmana pošlost Litenská, od Oldřicha Medka z *Lešan Medkové z Valdeka* a od těch, kteří se psali z *Vranovic Vranovští z Valdeka*, vesměs páni schudlí. K Valdeckým patřil i Vilém ze *Zaluží* (1375). Někteří z nich drželi se

prvotního erbu, jiní jej rozšířili zajícem. Oldřich Medek (1373) lišil se od nich tím, že měl tři sviní hlavy, ano Jan Litenský (1412) a Hynek (1430), Zdeněk (1453), Oldřich Medek (1460) a Protiva (1464) měli lva na místě zajíce. Zajíc jest vždy zlatý v modrém, ale sviní hlava jest na stříbrném poli. Tak se maluje erb Viléma Zajíce z Valdeka (1415) v Richenthalově popise Kostnického sněmu a týž erb vymalován jest také v Houseckém zámku.

Páni z *Březnice*, pokud pečetili štítem, měli tři svinské hlavy, a pokud klénotem, jen jednu. Jindřich z Březnice (1411) vzal si na štít lva a sviní hlavu ponechal za klénot. Jaké barvy si oblíbili, není známo, vždyť i pečeti jejich se asi jen 6 zachovalo.

Páni z *Rožmitála* oblíbili si k černé hlavě sviní na zlatém poli zlatého lva v modrém poli a přikryvadla modrá a zlatá. (Tak našel Kolář v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny a jest také v rukopise Čabelickém.) Sezima z Rožmitála (1347) pečetil jen svinskou hlavou, Zdeněk z Rožmitála (1382—1398) vzal si na štít tři sviní hlavy. Od počátku 15. století přibírali si lva. První byl Jan (1424), ale nad bránou Blatenského zámku zasadil rb, na němž jeden lev nahrazen jest střelou pánů ze Strakonic. Týž erb měl již l. 1424 Zdeněk a l. 1492 Hedvika, ale potom to přestalo. (Obr. M. tab. 78 a 105, H. XI, 182 a tab.)

Páni z *Třemšína* bezpochyby se odštěpili od Březnických, ale možná také, že souvisí s Valdeckými, protože se ve 14. století také Zajíci jmenovali. Beneš l. 1349 měl prostou hlavu sviní, Jan Zajíc (1410) erb Rožmitálských se lvem, a Mikuláš Vepř 1443—1473 buď jen prostou hlavu (1443) aneb se lvem (nebo zajícem? 1458—1473). Beneš l. 1423 udělal to tak, jako Jindřich z Březnice l. 1411.

Od které z obou pošlostí pocházeli páni ze *Šelmberka*, pro nedostatek paměti nelze říci. Erb jejich byla černá sviní hlava na zlatém štítě týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. (Viz M. tab. 120.) Obyčejně měli na štítě jen prostou sviní hlavu, ale vyskytují se také odchylky. Drslav ze Šelmberka (1371) přibral si zajíce na svůj štít křížem rozdělený a Přibík Šíp (1412, 1413) zase lvy, ano Jindřich (1387—1399), jenž měl Dřevohostice, a Kraví horu, odřekl se sviní hlavy na dobro a vzal si jelení hlavu s velikými rohy o třech parozích. Za to má *Jan ze Šelmberka* (1503) jízdeckou pečeť. (Arch. Boleslavský.) Obrazy erbu H. IV 222, 249 a tab. a X, 87.)

Erbu sviní hlavy byli i schudlí páni, jichž spojitost s ostatními není zřejmá. Sem patří Jan praotec pp. z *Homberka*, jehož pečetidlo se nachází ve sbírkách musejních. Asi jeho příbuzným byl Jaroslav ze *Štěnovic*, jenž l. 1343 svinskou hlavou pečetil. Až do 16. st. udržel se rod *Humburků* z *Homberka*, maje na stříbr. štítě černou hlavu s červ. jazykem a touž hlavu za klénot. (Jak. sb.) Konečně sem patří i Vilém z *Šebířova* (1491) snad z odnože pánů ze Šelmberka, protože jest Šebířov pod Šelmberkem.

Hájek, který mnoho lhal, ale proti současným poměrům lháti nesměl, vypravuje, kterak král Přemysl l. 1225 nesvorné Vepříky rovnal a rozhodl,

aby Košřalovřtř, Klapřtř a Vlastislavřtř si přibrali zajřce, Třemřřnřtř, Drřtkovřtř a Lopatřtř při samotně svinř hlavř zřřtali, Vranovřtř, pak Hřřrkovřtř a Truslovřtř při hlavř svinskř lvřci nosili. Z toho jde tolik na jeho, ře jeřřtř v 16. stoletř vřdřli, ře pání z *Truskova* (u Vysokř), z *Vranovic* a z *Hřřřky*, kde stala tvrz Vranovřkř, byli Buzřci. Co se třřce ostatnřch, Drřtkovřkř, Lopatskř a Klapřkř si Hájek přilhal, nevřda, ře Klapřřho dostali teprv od krále Jana ; o Kořřřalovřkřch a Vlastislavřkřch prozatřm se nechceme přřti.

Obrazy v dotčenřch třech dřlech herald.

5. Orlice.

Palackř nazval rod ten Janovici, jsa domnřnř, ře předkem jeho je Jan syn Zbyslavřv a dokládaje se pečetř jeho v klášterě Oseckřm ; ale na tř je sice jezdec se řtřtem, ale na řtřtř není orlice, nřbrř znamení nám neznřmř, s nřmř si nevřme rady. V kronice Boleslavřkř vypravuje se, ře Vlastislavovi rodiči (přřbuznř neb z jednřho rodu s nřm pocházřjřci) sedřli prvotně na hradě Klapřm a pozdřji Vlastislav drřeli a ře nosili v zlatě dvř spoletně orlice (Font. r. B. III, 47). Erbu dvou orlic nikdy nebylo ani v Čechách ani na Moravř, ovřem ale orlice takovř, kterř byla barvami zhora dolř rozdřlnř. Vztahuje-li se tedy pamřř starřho kronikářa na tento erb, erbovnřci ti mřli by se právem *Vlastislavřci* jmenovati. Potomstvo Vlastislavovo sice vymřelo jřř synem jeho, ale není nemořnostř, ře zřřtali přřbuznř, od nichř drřitelř Vlastislavř za dob krále Janovřch původ svřj odvozovali.

Erby orlice máme dvojř. U jednřch je orlice jednř, tmavř barvy, u druhřch je obyčejně z polovice řtřřbnř, z polovice červenř se zlatou pruřinou na modřřm řtřtř. Vedlř toho vyskytuje se na pečetř Řehnřka z Vlastislavř a z Jablonce a Hařka a Jana odtudř (1420 v Drřřřanech) orel se dvřma hlavami. Patřř-li oboje erby orlice jednřmu rodu aneb dvřma, není sice na jřsto postaveno, ale nřkterě znřmkry nasvřdčujř, ře patřř jednřmu rodu.

Nejstarř vyobrazenř panskř orlice nařli jsme v břv. dvorskřm archivu na listř dd. 1238, Aug. (Reg. I, 443), kdeř Mladota mistr a jinř bratřř kláštera sv. Mařř prodřvajř Přřřtice klášteru Kladrubřskřmu. Na prvň pečetř jest orlice a nřpis mladota pr(ior) boemie.

Nejznamenitřjř ratolestř tohoto kmene byli pání z *Kolovrat* posud řijřci. Erb jejich byla orlice v pravo řtřřbnř, v levo červenř s zlatou pruřinou a zlatou korunkou na hrdle na modřřm řtřtř a klřnoty dvř slořenř křřdla, přřdnř černř, zadnř řtřřbnř, ale korunka na starřřch pečetřch se nespatřuje (snad nejsouc zřetelnř vyryta). Na starřch vyobrazenřch (ku př. v rukopise Roudnickřm) mř orlice jejich takř pysk a pazoury zlatř. Erb ten mřly vřechny vřtve, tedy Libřřeinřtř, Krakovřtř, Kornhauzřtř, Bez-družřtř, Novohradřtř, Mařřovřtř, Žehrovřtř a Černomičtř z Kolovrat. O stář koruny svřdř majestřt (1497, 17. Jun.) danř Buřtřřradu na erb,

totiž „s vorlem polovicí červeným a polovicí bílým, majícím na hrdle korunu zlatú“. (Arch. býv. v Toskan. domě.)

Od tohoto prvotního erbu odchytili se tři větve. Císař Ferdinand II. polepšil (1624, 5. April) erb Zdenka Lva *Libšteinského* z Kolovrat tak, aby na své orlici v pravo červené a v levo stříbrné měl pod korunou štítek rodu Rakouského (stříb. pruh na červeném). Znamení toho užívala hraběcí větve Libšteinských až do svého vymření.

Erb *Novohradských* byl až do polovice 17. st. takový, jako byl prvotní. Avšak pozdější Novohradští měli takový erb jako Libšteinstí a nad to byl orel (o dvou hlavách a hrdlech). Obdarování na to jsme nenašli přes pečlivé hledání ve Vídni.

Páni *Krakovští*, kteří se psali svobodnými pány z Újezda, zdvojili erb svůj přirozený s erbem Jeníškův. Štít jejich potom měl v pravé polovici orlici, v levé (z dola nahoru šikou rozdělené) spatřoval se jednorožec, vyskakující svrchu zlatý v černém u zpodu černý v zlatém poli. Nad štítem byly dvě helmice korunované, z pravé vynikala dvě křídla složená, přední červené s polovicí pružiny, zadní stříbrné, nad levou byl říšský orel maje na prsou štítek Rakouský s písmeny F III. Povolení k tomu dáno majestátem 1725, 20. dubna a to Janovi Josefovi svob. p. z Újezda, aby jméno a erb mohl komukoliv odkázati. (Reg. král.) Obrazy všech erbů Kolovratův H. II tab. a VIII tab. jsou pečeti Krakovských tamže.

S pány Kolovraty srovnávali se docela *Žďárští ze Žďáru* posud v král. Saském žijící. Kusé obrazy a popisy jsou v rukopise Roudnickém VI, F. d. 14 též v rukopise 16. st. (23. K. 4 bibl. Pražské. M. tab. 116, H. VIII tab.) Z říšské kanceláře dán majestát (1622, 4. Aug.) Floryanovi Jetřichovi Žďarskému a erb jeho polepšen totiž na modrém štítě orlice v pravo červená, v levo stříbrná s zlatou pružinou a na ní zlatou korunou, přikryvadla stříbrná a červená, na zl. koruně dvě křídla červené a stříbrné, každé s polovicí pružiny a mezi nimi štít domu Rakouského s písmenou F. (Reg. král.)

Týž erb měli také *Čejkové a Dvořečtí z Olbramovic* a popisuje se v dotčeném rukopise Roudnickém. Majestátem d. 1713, 18. Jul. potvrzen bratřím Čejkům a strýci jejich starožitný erb, totiž modrý štít a na něm orlice v pravo stříbrná, v levo červená se zlatou pružinou, přikryvadla stříb. a červ. dvě křídla, bílé a červené s polovičnými pružinami. Majestátem dd. 1748, 6. Mart. polepšen týž erb Václavovi Jáchymovi Čejkovi z Olbramovic a synovcům jeho tak, aby měla orlice korunku na hlavě a na prsou štítek domu Rakouského s písmeny M T (Reg. král. Obr. M. tab. 3 a 60, H. II tab.)

Erbem s předešlými srovnávali se páni *ze Chřenovic*, kteří žili ve dvou pošlostech, *Zruckých* a *Martinických*, jakož i starší jich předkové řečení *Kolovratové z Myšlína* a *Kolovratové ze Zbraslavic* odjinud ze Chřenovic. V majestátu d. 1610, 17. Maj. popisuje se erb jich takto: Štít modré barvy, v němž greyf pták s rozletitými křidly po pravé straně bílé, po

levé červené barvy maje nohy rozložené, hlavou od levé k pravé obrácenou s vyplazeným jazykem, přikryvadla bílá, modrá a červená modrá, korunu zlatou, tři péra pštrosová: zlaté, modré, stříbrné. Tento erb přešel na Jana Sedleckého, kteréhož Aleš poslední ze Zruckých k erbu a titulu přijal a psal se odtud take Zruckým ze Chřenovic. (Reg. král.) Odchylně popisuje se též erb (půl orlice bílé v černém a půl černé v bílém) v Pam. arch. VIII, 269 a to bezpochyby nedopatřením. (Obr. erbu Zruckých H. XII tab.)

Nejistota jest u pánů z *Janovic*. V Balbínově rkpse Aula popisuje se orlice půl stříbrná a půl červená, ona v červeném, tato v stříbrném. Ale v listu d. 1502, 8. prosince, jímž Jan z Janovic nejv. purkrabě, poněvadž rod jeho všechen sešel, přijal Jana Špetli z Prudic za syna a erbovního strýce popisuje se erb ten takto: orel půl bílý a půl červený v modrém poli s roztaženými křídly mající štrych zlatý od jednoho křídla k druhému. (DZ. 6. D 13.) Špetlové pak píšice se také z Janovic měli též erb. (Jeho obraz H. X tab.) Chybně jest malován v rukopise Čabelickém jako červená orlice na modrém štítě. V rukopise VI. F. d. 14. knihovny Roudnické sice jsou barvy tak jako v listu l. 1502, ale orel jest dvouhlavý a nad oběma hlavama jest zlatá koruna. Klénodem i Zruckých i Janovských byla dvě křídla složená. Tím jest vyčerpána řada těch, kteří měli orlici stejných barev.

Do druhé řady patří černá orlice. Páni *Valkounové z Adlaru* měli na stříbrném štítě černou orlici se zl. pružinou, jak se spatřuje na obrazech ve Zlonickém kostele, ale líbovali si již od r. 1320 v tom, že ji na štít tak sázeli, aby šla hlavou do jednoho z horních koutů. Klénodem byla tři péra bílá. (Paproc. o st. ryt. 291, M. tab. 122, H. X tab.)

Krásný erb pánů z *Žirotína* spatřuje se v Pnenském Týnci. Jest to nejkrásněji vytesaná orlice, kterou jsme kdy viděli a také je položena hlavou do rohu. Barvy štít stříbrný, orlici černou, pružinu, pysk, drápy zlaté, jazyk červený svorně obsahují i Aula i rukopis Roudnický, také o nich svědčí erb Lobkovského rodu, do něhož Žirotínská orlice pojata. (Viz Pam. arch. IX, 8.) Klénotu jsme ani na pečetěch ani na obrazech neviděli. (Obr. erbu H. VIII tab. a pečeti tamže.)

K nim se druží orlice vladky z *Nechvalic*. V rukopise E. 1, I l. bibl. Roudnické vyobrazen jest erb Anny Lobkovské z Nechvalic totiž na stříbrném štítě černá orlice (bez pružiny) se zlatým nosem, zlatými drápy, ale přes brky křídel jdou bílé pruhy. Klénodem jest táž orlice a přikryvadla týchž barev. (Obraz H. VIII, 170.)

Páni z *Vlašimě* odedávna nosili na štítě orlici a nad helmou složená křídla, jako l. 1353 Hynek a l. 1363 Beneš z Vlašimě. Avšak Zdislav z Vlašimě (1385) měl za klénot člun, jakési dědictví po starších pánech z Vlašimě a to po těch, o nichž se čte v staré písni: „z Vlašimě člun polovičný.“ (Font. r. Boh. III, 240.) Zajímavé pak jest, že i páni z Jenšteina v tu dobu, když Vlašim drželi, si člun jednou pod své supí hlavy položili. Prostá orlice spatřuje se ještě na pečetěch Jana (1477) a Jindřicha Jankovského z Vlašimě.

Z vyobrazení v Paprockého Zrcadle (str. 152) a v majestátu d. 1615, 24. Octb. uděláme si obraz erbu, jak mu Jankovští z Vlašimě na Moravě přivykli. Na štítě stříbrném černá orlice rozletitá se zlatými nohami a přes touž orlici pošikem čtyři pruhy, nejspodnější a druhý od něho modrý, ostatní zlaté. Přikryvadla byla zlatá a modrá, klénodem dvě orličí křídla (černé barvy) jedno na druhém a přes ně pošikem dva pruhy, na vrchním křídle hořejší a na spodním dolejší zlaté a ostatní modré. Majestatem dotčeným povýšení byli do panského stavu a potvrzen erb jich rozšířený erbem Jenšteinských pánů z Vlašimě, tak že měli pak štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. dvě červené supí hlavy a krky ve stříbrném poli, přikryvadla po levé stříb. a červená, po pravé modrá a zlatá a na křídlech přes nadepsané pruhy dvě supí hlavy.

K těmto rodinám, jichž barvy nám známy jsou, přidáme Moravana *Albrechta z Kurvic*, tuším dobře z *Krhovic* (1397 a 1413), na jehož pečetěch se spatřuje orlice. Ve sbírce (Conrad Grunenberg's Wappenbuch) jest erb jeho vyobrazen, totiž na zlatém štítě modrá orlice s červ. pružinou, jazykem a nohami též barvy. Zrovna tak je malován erb jeho v knize Arlberského bratrstva (fol. 178.).

U následujících rodin nám barvy známy nejsou a erby jich viděli jsme jen na pečetěch. Jindřich z *Bělušic* odjinud z *Chodžova* (1408) měl na štítě orlici, jejíž hlava obrácena jest k pravému koutu. Zrovna tak pečetili potomci jeho Hrádkové z Chodžova.

V archivu křižovnickém zachovala se utržená pečeť Petra z *Bítova* s krásnou orlicí ze 14. st. pocházející. Bítov jest u Králova Dvoru a ne-daleko bylo zemanské sedění Litohlavy. Držitel jeho Jan z *Litohlav* (1373) také nosil orlici na štítě.

Ve Vltavsku byli erbu orlice vladky ze *Zahrádky*, l. 1407 Diviš l. 1413 Brus z Trutmaně (1433 ze Zahrádky), 1433 a t. d. Svojše a potom Šturmové ze Zahrádky na Moravě. Orlice jejich často bývá vyobrazena s hlavou k pravému koutu namířenou (u Šturmů ještě l. 1507). Tak i nosil orlici Mikuláš *Krchlebec z Krchleb* (1432—1441) slavný válečník a krajan předešlých. Soudíc pak z pečeti zachovaných patřili k témuž rodu Přibík z *Předbořic* odjinud ze *Lhoty* (1429, obraz pečeti H. VIII tab.) a Přibík Hema z *Libčic* (1430) a Jan Léva z *Chlumu* (1489).

Vladyky z *Nemyčevsi* byli bezpochyby větví pánů z Vlašimě. Petr z Nemyčevsi (1452) nosil na štítě orlici, a týž erb měl l. 1450 Petr z *Tuří* a později Čěčové z Nemyčevsi.

Erbu orlice byli i pání z *Pečky*, zejména l. 1418 Léva, 1422 Jan, 1450 Jaroslav a 1482 Kateřina.

Odolen farář v Křemži (1383—1398) měl na pečeti také orlici, ale nevíme na jisto, zdali za znamení svého rodu aneb z jiné kterékoliv příčiny. Rodem se psal z Košína.

Erbu orlice byli také vladky z *Komařic* totiž ti pozdější, kteří se do Komařic přiženili; zejména ji nosili 1404, 1407 Beneš, 1436 Odolen,

1456 Beneš, 1470 Jan Odolen, 1472—1484 Beneš Odolen a 1482 Řehoř Odolen. Soudíc podle jména Odolen pocházeli od pp. z Olbramovic, u nichž bylo jméno Odolen oblíbené. (Obr. pečeti H. III tab. č. 6.)

Ondřej z *Popovic* (z těch, které jsou u Benešova) pečetil l. 1361 orlicí. Potomek jeho Svatomír z Popovic byl l. 1419 seděním na Milíkovcích (Arch. býv. dvorský) a odtud *Svatomírové z Milíkovíc* (1458 Petr) pečeti-vali orlicí.

Na Moravě z téhož erbu vyskytuje se *Oldřich z Ostrova*, jenž koupil l. 1378 Martinice. Měl syny Jindřicha (1386—1418) a Alberta (1386—1418), kteří se psali z Martinic. Na obou pečetech (1401—1411) spatřuje se orlice, která ještě l. 1444 je na pečeti Janka z Martinic.

Také se spatřují orlice na pečetech Moravanův Přecha z *Kojetic* (1409), Jana z *Bačkovic* 1461) a Hynka odtudž (1477—1488). A protože později *Pavlovští z Pavlovic* měli na štítě orlici (Mitth. XXIV, 187) dosti možná, že byli potomci některého z tuto jmenovaných.

Naposled promluvíme o vladykách z *Vraního* v Čechách. Na Vraním seděli tuším dva rodové. Z jednoho pocházel *Bedřich* (1346), na jehož pečeti se spatřuje ruka a rameno s dobytým mečem. Druhý rod nosil na štítě orlici jako l. 1365 Ondřej a l. 1375 Vilém. I zdá se, že tito erbu orlice po-dědili první a přijali po nich ruku s mečem za klénot. Tak jest viděti na starožitném pečetidle Habarta z Vraního, které nalezeno u Žichova a je uschováno v Roudnickém zámku, tak pečetil l. 1406 Mikeš z Vraního a v potomních dobách Šlovičtí, Kopanští a Vejcové z Vraního (avšak sem nepatří Tatousové a Lunikovští z Vraního). Týž erb se spatřuje také na pečeti Livína z *Nedřeva*, odjinud z *Čívic* (1475. Obrazy pečeti H. VIII tab.

O sobě je *Michálek z Dubu*, l. 1393—1397 z *Orla* řečený. Nosil orlici týmž způsobem jako vladyky z Bělušic; l. 1393 měl kromě toho korunu nad helmou a nad ní orlici. Dub ten je tuším u Vlašimě.

6. Zavínutá střela.

Vzácný tento rod ode dávna rozšířil se po Čechách, na Moravě a v Opavsku a záhy se tak rozvětvil, že nemožno jeho vývod od prvního předka sestaviti. Palacký mu dal jméno *Benešoviči*, poněvadž mezi jich slavnými předky byli Benešové a od nich založen dvojí Benešov, jeden v Čechách u Prahy a druhý v Opavsku. Benešov u Prahy mohl by se pokládati za jejich původiště, neb sem přinesl (1162) nábožný Beneš vzácné památky z Italie, které obětoval kostelu Benešovskému, ale záhy (1234) vyskytuje se i druhé sídlo Náměšť na Moravě a od konce 13. st. vyskytuje se drahně sídel rodu tohoto od Prahy až za Opavu.

Od Beneše z Benešova (1220 atd.) pocházeli pání z Benešova, Bechyně a Dubé skrze syny jeho Voka (1222—1239), Drslava a Matouše.

Pání z *Benešova*, psali se druhdy i ze *Cvilína*, *Braníc* a *Lobenšteina* (jen ve 13. st.). Z jejich rodů pocházel také Milota z *Dědic* († 1307) a bratr

jeho biskup Dobeš. Milotovi potomci psali se také z *Konopiště* a vymřeli za krále Jana. Na pečetěch Miloty z Dědic (1286, 1297), Dobeše z Benešova (1327), Beneše a Budiše z Benešova (1383) a Anny z B. odjinud z Kvasic (1437) jest zavínutá střela. Barev neznáme.

Na pečeti Dobeše z *Bechyně* l. 1284 a 1303 spatřujeme kromě zavínuté střely také za klénot rybu (tuším kapra), což jak se zdá, dědičným se stalo. Neb též znamení spatřujeme l. 1347 u Dobeše z *Kamenice* (vlastně z Bechyně řečeného), kdežto na pečetěch potomka jeho Zbynka (1382—1387) klénotu není. (Obr. pečeti Bech. H. VII, 1; VIII tab.)

Z téhož rodu pocházel také slavný Tůma ze *Štítného*. Pečeť jeho se zachovala v listu sestry jeho Peltraty (1414). Obraz její H. IV, tab. 4 č. 5.

Páni z *Dubé* nosili na štítě stříbrném střelu červené barvy. Tak erb ten má Aula Caroli, je vymalován v paláci Píseckém a v Richenthalově popsání Kostnického sněmu. Nejstarší vyobrazení jsme viděli na pečeti Ondřeje z Dubé l. 1284. Potomci jeho měli střelu také za klénot jako l. 1357—1385 Ondřej, 1367—1385 Vaněk, 1371 Beneš, 1387 Jindřich. Mračti z Dubé měli za klénot křídlo (DZ. 60; D. 2). V Jakubičkově sbírce jest bílá střela v červeném, klénot páví kyta proražená střelou. Pod. M. tab. 108, obr. pečeti H. III, tab. č. 4, XII, tab. pečeť Roháčova H. IV, tab. 4, č. 2.

K pánům z Dubé druží se některé schudlé větve také z jižního Kouřimska, jako oni pocházející, jako zejména vladky z *Lopřetic* neb *Opřetic*. (Viz Pangerl G. U. 446.) Též na pečeti Prokopa z *Ostrova* (1387), Marše *Skřečky* z *Pětichvost*, odjinud z *Ruprechtic* (1390) a Havla z *Přepych* probošta Broumovského (1444) spatřujeme zavínutou střelu.

Ve východních Čechách žily také rodiny tohoto erbu, avšak možná, že sem přišly z Moravy. Patří sem Jan *Tele* z *Dašic* (1398) a Jan *Střela* z *Výklek* (1398), kterýžto má příjmení po svém štítu a Oldřich *Flaška* z *Lazec* (1408). Snad od některého z nich pocházejí *Opitové* z *Maličina*. V Roudnici (ve sbírce pečeti č. 6794) nachází se otisk pečeti Jana Opita. Střelu má také za klénot, avšak obrácenou zavínutím nahoru a hrotem dolů, kdežto ve 14. st. hrot k pravé straně obrácen bývá. Dobře je také viděti tato znamení na pečetěch Jiříka z Maličina (1509—1513 v arch. mus.) Kolář našel malovaný erb v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny ve Vídni a poznámenal, že střela jest stříbrná (štít bezpochyby červený).

Hrochové z *Mezilesic* jsou bezpochyby potomci Jana Telete aneb Střely. Na pečeti Jana Hrocha z Mezilesic l. 1460 spatřuje se zavínutá střela, celý štít obsahující. (Obraz H. I, tab.) Pozdější erb byl jiný. Jak jej Kolář našel v dotčeném rukopise č. 8330 a v Salmovském erbovníku (MS., 23. K 4. bibl. Prag.), není pochyby, že štít byl na příč rozdělený, svrchní část červená a ve spodní stříbrné černá zavínutá střela. Odchylná jsou vyobrazení v Jakubičkově sbírce. Na jednom zlatá zav. střela v zeleném, na druhém bílá přes tři pruhy příčné, dva červené a prostřední bílý. Nesouhlasí také M. tab. 100 a 133. Zajímavý je majestát dd. 1678, 6. Novb.,

který dal císař Leopold Petrovi Jindřichovi *Hrochovi z Pěšic*, kr. radě nad apelacemi, v němž jej povyšuje do rytířského stavu (protože předkové podle svědectví Paprockého od králů byli erbem darováni) a potvrzuje jejich starodávný erb, totiž polovičný štít, horní pole červené a v něm prastará pohanská střela, ve spodním bílém močál a nad ním tři zelené pahrbky, přikryvadla bílá a červená a nad korunou zase střela. (Orig. u sv. Jiljí v Praze s vyobrazením.)

Na Moravě vyskytuje se zavínutá střela záhy totiž na pečeti Budiše z *Naměšti* l. 1234. (Reg. I, 401.) Tuším že tento Budiš a Budiš z Budišova l. 1240 (Reg. I, 458) jsou táž osoba. Soudíme tak proto, že se zavínutá střela l. 1397 u Budiše z *Budišova* opakuje.

Nejstarší Kravařské pečeti našli jsme u Beneše ze *Štítína* (1282) a Voka z *Kravař*, odjinud z *Benešova*. (Reg. II, 550.) Na pečeti jiného Voka r. 1340 spatřují se rohy jako klénot, ale pozdější Kravařští dávali si za klénot buď střelu aneb křídla. Krásně jest vyobrazen ve diskách zemských erb Petra z Kravař a ze Strážnice. Na červeném štítě jest stříbrná střela zavínutá, přikryvadla jsou stříbrná a červená a klénotem jsou dvě složená křídla, spodní zlaté, vrchní černé a to je kromě krku posázeno zl. lupínky lipovými. (Obraz erbu H. VI, tab.)

Těmto pánům nejbližší byli páni z *Tvorkova* (l. 1367 Zbyněk), kteří se později Tvorkovskými z Kravař psávali. Majestátem dd. 1781, 23. Decmb. potvrzen erb poslednímu toho rodu totiž Karlovi svob. p. z Kravař na Sucholazci, totiž na červ. štítě stříbrná střela s rohy, přikryvadla červ. a stříbrná, dvě černá křídla složená a na vrchním 10 stříbrných srdíček. Před helmicí jest cedulka s černým slovem *Odrovasius*, kterou drží dva diví mužové majíce život a hlavu otočené listím a dlouhé stříbrné holi držíce. (Reg. král.)

V Slezsku se erb Tvorkovských několikráte ve diskách spatřuje, tak 1526 v II. knize Krnovské erb Oldřichův, 1555 v VII. knize Opavské Jiříkův (s černým křídlem), 1581 v III. knize Krnovské Jiřího Bernarta (s dvěma žlutými křídly), 1586 v VIII. knize Opavské Mikulášův (s dvěma černými složenými křídly, 1625 v XI. knize Opavské Pertoltův (s dvěma černými křídly a na nich zlatými lipovými lístky).

Z pánův ze *Štraleka* prvního tohoto erbu jsme našli Zbynka (1336). Týž má heslo to na pečeti, ale v listu slove ze *Svrčova*. (Reg. IV, 105.) Za klénot mívali též střelu, ale položenou, jako páni z Dubé ve 14. st.

Na pečeti Hruta z *Kněžic* (Cod. dipl. Mor. IX, 103, k r. 1359) spatřuje se jako klénot zavínutá střela. Týž byl bratrem Dobeše, Herše a Voka a otcem Ondráka a Půty. Soudíc ze jména Hrut přiřzenila se rodina tato ke starší rodině vladyk z Kněžic, u níž jméno Hrut bylo oblíbeno.

Od pánů z Benešova posli páni z *Budčovic*. Kolář našel na (netištěném německém) listu n. kláštera Starobrněnského (1334) pečet Voka „von Budeschewitz“, na níž jest nápis s. wokonis. de Beneschau. Pečetí Čenka a Rudolfa bratří z Budčovic jsme neviděli, ale Čenkovi synové Čeněk

a Herald nosili na štítě také zavinutou střelu. Klénotem této rodině byl kapr, jako u pánů z Bechyně.

Na *Kvasících* záhy seděli páni tohoto rodu. Souditi tak lze ze jména Miloty z Kvasic (1269, Reg. II, 257), zamilovaného u pp. z Benešova. První pečeť našli jsme u Budiše z Kvasic (1385, arch. Třeboň.), ale pečeť nebyla jeho, nýbrž jakéhosi Dobeše „de Morisaw“ a s tímto nevíme si rady.

Téhož erbu byl také l. 1397 Straš z *Bilečova* (Cod. dipl. M. XII, 161). Z nápisu na pečeti zdá se, že se psal také z *Lelekovic* (?)

Nejistý je původ pánův z *Doubravice*. Zdá se, že jich předkem byl Ješek Doubravička z Doubravice, který l. 1378 hrad a městečko Doubravici prodal. U Zbyňka Doubrávky, který l. 1415 Osové koupil, našli jsme erb střely a tu měli Osovští z Doubravice do vymření. V Jak. sbírce jest štít červený, střela bílá, klénot páví kyta s prostrčenou střelou. (Obraz erbu H. II, tab.)

Ještě temnější jest původ *Sedlnických z Choltic*. V Čechách nenašli jsme jediného téhož erbu. Poměrně dosti pozdě (1440) vyskytují se bratři Petr a Jindřich z Koltic, kteří tehdy získali Huštěnovice (Arch. č. VII, 596), též Mikuláš a Jiří bratři a Jan l. 1448 jsou na Sedlnici. Ve deskách zemských Opavských štít červený, střela bílá a nad helmou páví kyta střelou prostřelená. Tak 1602 v IX knize Albrechtův erb, 1691—1699 v XVII. a XVIII. knize Františka Viléma.

Ze kmene pp. z Kravař pocházel bezpochyby Vok z *Kopidlna* v Čechách, na jehož pečetích l. 1340 a 1341 se zavinutá střela spatřuje.

7. Poloutrojříčí.

Palacký pojmenoval rod tento Drslavici, protože z předků osobní jméno Drslav oblíbeno bylo, ale počítal k rodu tomu omylně také pány z Potšteina a z Litic, jichž předkem byl Drslav kmet Plzenský 1160—1165. (Sveden k tomu byl tuším pojednáním Jindřicha Švihovského, jenž Potštejn za německý název hradu Rábí pokládal.) Kolář následuje ho napsal do Pam. arch. VIII, 81 Rozrod Drslavicův, do něhož shrnul nejen všechny rodiny, které byly erbu poloutrojříčí a Potšteinského přibral i drahně z jiných rodin, u nichž našel též osobní jména, jako u Ryžember, ských a Potšteinských. V posledních letech, když jsme spolu promlouvali ustoupil od toho a zejména uznal za pravé, že Ryžemberští a Potšteinst-za jeden rod se pokládati nesmějí pro rozličnost erbu a že není kromě podobnosti osobních jmen žádné příčiny, aby se za jeden rod pokládali a rozdílnost erbu měněním jeho vykládala. Z těch příčin i já se tak zachovávám.

Podstata toho erbu jest taková, že štít jest polovičný a levá neb pravá polovice protkána jest příčnými pruhy dvojí barvy. Paprocký (o st. pan. 102) podlé pověsti, kterou slyšel vypravovati, udává toho tu příčinu, že Děpolt Přemyslovec vzav spravedlivý díl dědictví svého bydlel

v kraji Plzenském a Prachenském a nechtěje míti společnosti s knížaty, i erb sobě změnil, neb nosil za znamení rytířské tři štryhy bílé, které tři řeky vyznamenávaly, Otavu, Úhlavu a Vltavu, skrze panství jeho běžící. Že Paprocký nepsal z hlavy, o tom svědčí starší pojednání Jindřicha Švihovského z Ryžemberka, jenž svůj rod také od Přemyslovcův odvozoval.

Přední rodina tohoto erbu byli *Švihovští z Ryžemberka* a všichni ti, kteří s nimi sice z jednoho předka pošli, ale po rozličných sídlech se jmenovali. Nejstarší jich pečeť našli jsme u Děpolda komorníka (1279, Reg. II, 507), jenž má na pečeti nápis „de risnberc“. Štít tu není rozdělen než tři pruhy táhnou se až do jeho polovice, jsou vyvýšeny a mřežovány. U potomků jeho ve 14. st. nachází se i to, že štít jest na polovice dělen úzkým pruhem. Tak se spatřuje nejen na pečetěch, nýbrž i v Hradeckém zámku, kdež jest dělicí pruh zlatý, pravá polovice červená a v levé tři červené a tři bílé pruhy. Aula Caroli (pruhy v pravé polovici v erbu p. ze *Švihova*) a obraz v Blatenské věži se shodují. (Obr. M. tab. 76 a 142, H. IX, 67 a tab.) V rozličných polovicích spatřují se pruhy i na erbech v Rabském kostele. Co se týče klénotu, měl Děpolt l. 1360 široký toul barvami tak rozdělený jako štít, tedy pruhy v levé polovici. Břeněk ze *Skály* (1378 a t. d.) míval dvě křídla složená a druhdy přes ně pruh, ale potomci jeho oblíbili si dvě křídla proti sobě obrácená. Na obraze Břeňka z Ryžemberka (ok. r. 1400, v knize bratrstvo sv. Kryštofa na Arlberce) spatřuje se pán, an levicí drží štít, v jehož levé polovici jsou tři bílé a tři červené pruhy a pravá strana červená, a pravicí korouhev, kdež pruhy jsou na opáčné straně. Přikryvadla na helmě jsou červená, nad tím zl. koruna a dvě křídla; pravé jest celé červené, levé pruhované, třikrát červené a třikrát bílé. Půta ze *Skály* (1406) dal si na složená křídla tři pruhy, ale Jan ze *Skály* (1408) zavedl to tak, že měl dvě křídla za klénot a na každém z nich pruhy, na jednom pokosem, na druhém pošíkem tak, že prodloužení jich by se nahoře v úhel sbíhalo. Tak to i činili jeho potomci.

Moravská větev rodu tohoto, zejména zakladatel její Břeněk z Ryžemberka (1409) vzala si za klénot dva jelení rohy o třech parozích.

Páni z *Dolan* (1339 Protiva a Jindřich, 1378—1391 Půta, l. 1440 Děpolt) též se hlásí k tomuto erbu a od 15. st. psali se z Ryžemberka, jako ku př. Břeněk, který u Sudoměře padl. Tak to i vedli páni z *Výrova* (1391 Jindřich), jichž potomci se nazývali *Výrky* a *Úsilovskými z Ryžemberka*.

Páni z *Malesic* pocházeli od Děpolda z Malesic, nejmladšího syna dotčeného Děpolda, komorníka. Z této pošlosti jsou nám známy erby Děpolda (1318), Břetislava (1339) a Doroty (1432).

Z téhož rodu pocházel také Ojír z *Kornberka* (1318 pečeť v univ. knih.), ale spojitost jeho ani se staršími, ani s pozdějšími není známa.

K rodu pánů z *Vřeskovice* patřil tuším Jaroslav ze *Skočec*, odjinud z *Porčí* (1334). Týž si na štít svůj Ryžemberský přibral sokola, položiv

jej na levou polovici. Prostý štít Ryžemberský nosili l. 1362 Bohuslav Hrubec *ze Šonangru* (tuším německého názvu Úporu, části Vřeskovic) a l. 1375 Černín *ze Škočec*. Týž erb měl také l. 1375 Zdebor *ze Vřeskovic*, ale Racek *ze Šonangru* (1392) rozhojnil jej klénotem ryby a dvěma divými muži štít držícími. Tato ryba připomíná nám klénot dvou ryb křížem přeložených, jak jej spatřujeme na pečeti Oty *z Bříkova*, odjinud *z Vřeskovic* (1339). Obr. pečeti H. IX, 203.

Úličkové z Úlic byli schudlá větev tohoto rodu. Erb Ryžemberský je na pečeti Jana *z Úlic* (1374), Lvika a Markvarta odtudž (1387) a Markvarta odtudž (1470—1482). Zdeněk *z Úlic* (1515) měl za klénot dvě křídla s pruhy na ten způsob, jako pověděno o Janovi *ze Skály* (1408). Na manské knize Křivoklatské z r. 1566 vyobrazen jest erb Václava *Úličky z Úlic*, totiž štít polovičný, jehož levá polovice jest červená a pravá třemi černými a třemi zlatými pruhy příčnými rozdělená. Týž erb s točenici červené a černé barvy a přikryvadly červenými zlatými a černými červenými (klénot?) našel také Kolář v dotčeném rukopise č. 8330. (Obraz erbu H. VIII a IX tab.)

Jiná schudlá rodina byli vладыky *z Sulislavě*. Sem patří jmenovitě Ješek (1382) a l. 1448 Jan Polák, tak že i tu se ukazuje řada. Touž řadu pozorujeme i u vладыk *z Blahust* srovnáváme-li pečeti Půty *z B.* (1412 na týž způsob jako Děpoltova l. 1279), Pavlíka Mnicha (1427) a Jana Mníška (1492).

Jako odstřelkové velkého rodu objevují se l. 1339 Půta *ze Svrčovce* a l. 1482 Dominik *z Újezda*. Týž má na pečeti (v říš. arch. Mnichov.) erb Ryžemberský a za klénot sedm ječných klasů. Avšak tento samotný klénot vyskytuje se již l. 1427 na pečeti Purkarta *z Újezda* a bezpochyby je přejat od nějaké starší rodiny *z Plzenska*.

Černínové z Chuděnic jsou druhou znamenitou větví tohoto rodu. Starodávny jich erb vyobrazen jest v kostele Chuděnském, totiž polovičný štít, jehož pravá polovice jest červená a levá má čtyři modré a tři bílé pruhy. Klénotem jest křídlo též polovičné v pravo červené v levo modré s dvěma bílými pruhy a vršek jest zelený, ale na pečeti Viléma Černína (1499) jsou složená křídla a přes ně tři pruhy pošikem. V Paprockého Diadochu (o st. ryt.) jsou pruhy v levé polovici štítu a klénotem jsou dvě křídla proti sobě obrácená, na nichž jdou pruhy pokosem a pošikem. Když Ferdinand II. (1623, 15. Mart.) Heřmana Černína do stavu starožitných rodin panských vyzdvihl, ozdobil štít jeho štítem rodu Rakouského s korunou a písmenami R M F vždy jednou na každém pruhu a mezi křídla (modrá se stříbrnými příčnými pruhy) vložil bílé rameno se šavlí (se zlatou rukojetí) a palmovou větev na památku posláni jeho do Cařihradu. (Reg. král. Pod. M. tab. 60.) V zámku Hradeckém nachází se drahně starých a nových vyobrazení Černínského erbu, z nichž vývoj jeho (díky dobrému spořádání) hravě stopovati lze. (Obr. erbu H. II. tab., starý H. IV, 64.)

Z Plzenských Drslavců zbývají nám kromě následujících ještě vladky z *Hrádku*. Jsou dvě rodiny Ryžemberského erbu, totiž *Sulkové ze Hrádku* a *Stachové ze Hrádku*. Na pečetích Sulků spatřují se jako klénot složená křídla s 3 pruhy pošikem položenými. Erb Stachů malovaný kdesi Kolář viděl a poznamenal, že pravé pole bylo černé, v levém tři stříbrné a tři černé pruhy, na helmě, dvě křídla rozložená třemi bílými a třemi černými pruhy ozdobená.

Erb *Čejkovských z Čejkov* byl červeným pruhem rozdělen, pravé pole bílé, v levém tři bílé a tři červené pruhy, nad helmou dvě křídla složená, vrchní barvami rozdělená, spodní červené. (Tak v rukopise Salmovském 23. K. 4 bibl. Pražské a v rkpse Videnském.) Vilím Čejkovský (1576) měl za klénot složená křídla a na vrchním tři pruhy pošikem.

V bývalém Vltavsku byli zemanští rodové, kteří mívali týž erb, ale nevíme, máme-li je sem počítati, poněvadž v nejstarších pečetech pruhy nejdou rovně, nýbrž pošikem; jen mimořádně nacházejí se u některých osob rovné pruhy. Z těch příčin klademe je pro sebe na jiném místě. (I, 25.)

Možná že sem patří také *Horové z Ocelovic*. Na nejstarší pečeti Jana Hory (1449, v Dražďanech) jsou v pravé polovici štítu tři pruhy; na pozdějších ku př. 1583 Jiříka Hory a 1612 též Jiříka jsou jen dva pruhy. Na poslední pečeti spatřuje se též klénot, totiž rohy. Barvy popisuje Kolář (podlé Štampachovského vývodu v měst. mus. Praž.) takto: pravá polovice stříbrná, v levé dva modré a dva stříbrné pruhy, nad helmou rohy, v pravo modrý, v levo stříbrný a mezi rohy zlatá růže na zlatém stonku. Trochu jinak M. tab. 9. Trochu od předešlých odchylný štít má Jan H. z O. (1479 v arch. Drážďanském) totiž pravou třetinu vyvýšenou, z ní vybíhají tři pruhy v levo končice se ostřím, z levé pak třetiny vybíhají v pravo též pruhy týmž způsobem. (Obraz erbu H. IX tab.)

8. Lekna.

Erb rodu, z něhož zbyli poslední hrabata z Kounic, staročesky takto se popisuje „dvě bielé lekně na ratolestech visiechu, kteréž z kořene kmenného v červeném poli vychodiechu“. (Font. rer. Boh. III, 243.) Pokud je známo, byly barvy u všech rodin tohoto erbu stejné. Nejstarší nám známá pečeť je Oldřicha z *Drnholce* (1268) (viz obr. H. VII tab.); u spodiny listů vyskytuje se tu znamení o třech lalocích, jež se spatřuje též na pečeti Hroznaty z *Úžic*, kdežto u pozdějších nahrazeno bývá třemi tečkami na každém lupínku. Prosté znamení nachází se na pečeti Heřmana otce Arnošta z *Rudvikova* (1289).

Páni z *Újezdce* a z *Kunic* za klénot si brávali složená křídla, na jichž vrchním bylo malováno znamení štítu, jako učinil l. 1352 Albert z *Újezdce* a z *Chrašťan*. Avšak Štěpán Poduška z *Újezdce* na svých pečetích (1366—1394) má prostá lekna za klenot.

Páni z *Talmberka* starodávňý svůj erb rovnající se erbu ostatních rodin tohoto erbu udrželi až do vymření. (Obr. M. tab. 120, a H. IV tab.) Větví jich byli páni z *Černčic* na Hradecku, zejména 1364 Jan, 1382 atd. Vítek. Předek jich byl asi Arnust z Talmberka, jehož pečetidlo se našlo v Černčicích a jest nyní v Pražském museum.

Erb *Černčických z Kácova* (viz obr. pečeti H. V a XII tab.) rovnal se Talmberskému. Předek jich Arnošt (1432) má kromě štítu prostá složená křídla. V Jakubičkově sbírce jsou lekna bílá, štít červený, křídla černá.

Klénotem odchýlili se *Rychnovští z Rychnova*. Na pečetech již rozmazaných Heřmana a Jetřicha z Rychnova (v Dobrušce) podobá se týž klénot páví hlavě; aspoň tak lze souditi ze tří spaliček, které z jakési hlavy vynikají, ale na pečeti Jana z Rychnova (1454, v arch. Hradeckém) zdá se býti psí hlavou. Barvy jsou červená a bílá. (M. tab 116. Obraz pečeti 1364 H. V tab. II, 13.)

Páni z *Martinic* snad se odštěpili od Újezdeckých. Erb jejich totiž štít s lekny a dvě křídla rozložitá a na každém po lekně rozhojněn byl l. 1621, 10. dubna majestátem z říšské kanceláře daným, když Jaroslav Bořita byl mezi říšská hrabata vyzdvižen, totiž že byl dán mezi křídla nad korunovaným helmem štít korunovaný domu Rakouského, v jehož třech polích byla zlatá písmena E. M. R. (potvrzeno l. 1622, 6. ledna z české kanceláře). Hrabata z Martinic mívali také na štítě mezi lekny hvězdu. (Obr. M. tab. 68, H. VIII, 128 a tab. pečeti VIII tab.)

Páni z *Kounic* v dřívějších dobách měli dvoje příjmení, totiž *Šiška* a *Stoš*. Obojí mívali týž erb jako Talmberští a Martiničtí. (Obr. H. X tab.) Staré pečeti Stosů známy jsou 1378 Hynčíka Stoše z *Posutic* a Mikuláše z *Hošťalkovic*, 1384—1399 Oldřicha Stoše z *Branic*, 1399 Oty Stoše z *Branic*, 1437—1440 Oldřicha z *Branic* a z *Dřevohostic*, 1487 Petra Stoše z Kounic. V III. deskách Opavských jest erb Jana mladšího Stoše z Kounic na Petřikovách sudího (1486) se složenými křídly. Odchylně M. tab. 64. Kašpar Stoš majestátem l. 1701, 17. ledna povýšen do panského stavu a potvrzen a polepšen jeho erb, totiž: červený štít a na něm dvě lekna stříbrná, křížem přeložená, každé s 3 kořeny a nahoře velkým lupenem proti sobě postavená, dvě kolčí helmice bez korun s přikryvadly červenými a stříbrnými a na každém dvě lekna křížem přeložená. (Reg. král.)

L. 1642 dne 12. června dán majestát Lvovi Vilemovi z Kounic (potomku Šišků), aby připojil ke svému erbu erb Sezimů z Ústí. (Reg. král.) Nový tento erb potvrzen l. 1683, 12. ledna z císařské kanceláře a byl: štít křížem rozdělený, 1., 4. pole červené s lekny, 2., 3. zlaté s modrou růží (a zlatým v ní jádrem), tři helmice s pokryvadly červenými, stříbrnými a zlatými, modrými, nad prostřední helmici modrá růže, na pravé zl. korunovaný lev s dvojím ohonem, na levé dvě křídla složená černé barvy. Po podědění Rittberského a Questenberského rodu dán l. 1761 dne 3. prosince Dominikovi hrab. z Kounic nový erb, totiž: štít, zhora dolů třikrát dělený. V pravo červené pole se zlatým orlem, v levo černé s zl. orlem, který má

panenskou hlavu pod korunou a korunou na prsou a dvěma hvězdami nahoře i dole; prostřední pole jest křížem rozděleno, 1. a 4. zl. s černým medvědem se zl. obojkem, 2. a 3. modré s dvěma biči křížem přeloženými a ostruhami na nich visícími. Uprostřed prostředního pole jest štítek též křížem rozdělený tak, jako štít l. 1683 potvrzený a v tomto opět štítek křížem rozdělený, v němž 1. a 4. pole zlaté, 2. a 3. modré s černým lvem (s dvojím ohonem). Nad korunovaným štítem 4 helmice se stříb. červenými a modrými, zlatými pokryvadly a na těch helmách od pravé zl. lev, modrá růže, dvě černá křídla a černý lev.

Při udělení knížecího stavu Václavovi Anton. Jozefovi z Kounic (1776, 27. června) erb tento polepšen. Štít zase na tři pole rozdělen. V prostředním zlatém černý orel s panenskou hlavou a zlatými hvězdami v rozích a na prsou téhož orla štítek, takový, jako je v potvrzení l. 1683. Pravé pole červené se zlatým orlem, levé na čtyři pole rozdělené, 1. a 4. modré s dvěma zlatými praporci na způsob burgundského kříže přeloženými, 2. a 3. zlaté s černým medvědem se zl. obojkem, bílým jazykem a bílými očima. Šest helmic a na nich růže, dvě černá křídla složená, zlatý lev korunovaný s dvojím ohonem, dvě černá pera pštrosová a mezi nimi lilie zlatá (t. j. lekno), dvě černá křídla a mezi nimi orel, modrá lilie a za ní praporce přeložené. Štít drží zlatý lev a černý medvěd a jest zdoben knížecím kloboukem a pláštěm.

9. Hrabě.

Přední rodinou tohoto erbu byli páni z *Oseka*. Nejstarší pečeť Kojaty Hrabšíce z l. 1227 ukazuje dvě hrábě přeložená. Podezřelá jest svým okrouhlým tehdá neobyčejným tvarem. Prvá bez odporu pravá jest Borše z Oseka z r. 1275, na níž pán sám vyobrazen jest, an drží štít a na něm prosté hrábě. Barvy jsou neurčité, aneb snad se podle vkusu držitelů měnily. Aula Caroli obsahuje černé hrábě na stříbrném štítě. Týž erb bez udání komu patří, jest také malován v Roudnickém rukopise E. l. I, 3. Město Bochoř má stříbrné hrábě na červeném štítě. V Paprockého *Zrcadle* na str. 92 jest popsáno červené hrábě v zlatě a konečně v dotčeném Roudnickém rukopise je malováno též černé hrábě v zlatém poli.

Na pečetěch je nejednou vyobrazeno hrábě s rukou, která je drží, tak ku př. na pečetěch Bohuslavových (1315 a 1316), Boršově (1340), Borše mladšího (1393), Borše l. 1397 a na otisku, který je v museum ve sbírce pečetí. Jako klénat milovali l. 1333 křídlo, jehož spodek je posázen lipovými lupénky.

Někteří rozhojnili si ve 14. st. ten erb a ten se v 15. stol. ustálil a zůstal rodu až do vymření. Obyčejně mívali v 1. a 4. poli lva a v 2. a 3. hrábě, avšak u Jana Borše l. 1419 je to obráceno. Erby takové měli zejména 1375 Boreš, 1394 Boreš starší, 1394 atd. Boreš mladší, 1394—1402 Boreš Bečovský, 1404 Boreš komtur, 1416 Boreš Hrabě, 1419 Jan a Vilém

a 1428 Boreš. Barvy popisují se v Paprockého Zrcadle na str. 92. Hrábě jsou červená ve zlatém, lvi zlatí v modrém a každý drží červené hrábě (což na pečetích nebývá). V dotčeném rukopise Roudnickém jsou černá hrábě v zlatém a červení lvi v zeleném. Za klénot brán k tomuto štítu klobouk s kytou ve 14. století vysoký, v 15. stol. nízký. (Obrazy erbu a 2 pečeti v H. XIII na tab.)

Soudic podle erbu patří k tomuto rozrodu také *Kostkové z Postupic*, kteří se teprve ok. l. 1379 na Postupice dostali. Barvy jich erbu nejsou na jisto postaveny. V Gruenenberkově sbírce jest erb zlaté hrabě na černém štítě a černém křidle nad helmici a nápis her Kosga her zu der mergischen Tribau. Za klénot zvolili si vlčí hlavu, která se na pečetích Zdenka K. (1433), Bohuše (1440) a Zdenka (1454) spatřuje. U dvou posledních je podložena korunou. (Obraz erbu H. V, 351.)

Ve východních Čechách vyskytuje se od 14. stol. několik rodin, které měly hrábě v erbu. Ve sbírce Aula Caroli popisuje se erb pana Hájka, totiž zlaté hrábě na modrém štítě a týž erb bez udání rodiny je také vymalován v dotčeném Roudnickém rukopise. Je to erb Bohunka *Hájka z Tismic*, na jehož pečetí (1358, arch. gub.) spatřuje se jako klénot železný klobouk a nad ním dvě kladiva křížem přeložená. Týmž erbem hrábě patří sem i Bohuněk z *Chrastu* (1358), Roštěk z *Tismic* (1371), Bohuněk odtudž (1388), Bohuněk Hájek z *Pertoltic* (1392), Jindřich Roštěk z *Hoštky* (t. j. Hoště 1418) a Petr Hájek z *Popovic* (1455). Jiná pošlost začíná se s Dománkem z *Popovce* (1339, Reg. IV, 245), na jehož pečetí jest kruh s pernatým ozdobením za klénot. Jeho potomky, soudic podle erbu a hesla, byli 1402 Boreš z *Martinic*, odjinud z *Pušic* aneb z *Trojovic*, Frenclin a Jan z *Trojovic*, 1404 Ješek z *Popovce* a z *Čivic* a Frenclin z *Popovce*. Třetí pošlost počíná se Jaroslavem z *Krupé* (psaným de Kropna 1378), přítelem Žižkovým a téhož erbu ještě l. 1461 byli Čeněk a Litolt z *Krupé*. Osamělí erbem hrabě jsou na Moravě Oldřich z *Levňova* (1387—1397) a v Čechách Martin Puš z *Malotic* (hrabě na křidle 1396), Petr z *Miletína* (1415 na stížném listu) a Mikeš z *Sezemíc* (1450).

Sem patří též rod Zikotů z *Perkněřova Ostrova*. Kolář našel (tuším v Brandýse n. O.) pečeť Jiřího Zikoty, na štítě hrábě o pěti zubech, nad helmou tři pštrosí péra (1575). Taková je i pečeť Burjanova r. 1596. Ve Frankově sbírce v Roudnici udány jsou barvy černé hrábě v zlatém a připsáno, že je vzato z památní knihy Mírků ze Solopisk.

10. Střela.

Erb střely rozšířen byl v jižních Čechách. (Starý obraz H. IV, 64.) Nejznamenitější jeho rodina byli páni ze *Strakonice*. Na nejstarších pečetích téhož rodu (1243 a 1253) od p. Bavora přivěšených jest střela tenká, hrot též tenký se všemi konci ostrými, u dolního konce po stranách jsou křídélka a konec jest rozevřen jako k nasazení na tetivu. Bavor (1274—1308) oblíbil

si široké střešišťe, hrot též takový a rovně usečený, Bavor ze Strakonice (1312), Vilém odtudž (1318—1345), týž (1353—1359), Bavor neb Bašek z *Blatné* (1353—1358) oblíbili si za klénot křídlo. Ve farní vsi Boleticích u Krumlova nalezeny v oltáři cihly s tímto erbem rázovitým, jež pocházejí z počátku 14. století. Barvy seznáváme z řady erbův v zámku Hradeckém a sbírky Aula Caroli. Štít jest zlatý, střešišťe černé a ostatek modré. Červené střešišťe spatřuje se na zajímavém obraze Jana von Strolenburg (asi z r. 1400 v pam. knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce). Pán stojí, drže pravíci štít a levíci zlatou korouhev, na níž jest střela tak vyobrazena jako na štítě. Nad helmou má korunu a nad ní dvě zlatá křídla složená. Heslo Stralenburg si přimyslel, aby znělo po německu, sice se psal ze Strakonice a pečeť jeho (1397) se také zachovala. (Viz Arch. č. I, 139. Obraz toho H. IX, 67 a jiného XI tab. Obr. pečeti H. VII, 90.)

Druhým znamenitým rodem tohoto erbu byli páni z *Pořešína*. Předek jich Přibík z *Vítějovic* oblíbil si na pečeti helmici s šesti střešišťi ukončenými kytami. (Obr. pečeti H. VII. tab.) První střela spatřuje se l. 1337 na pečeti Přibyslava z Pořešína. Zajímavý klénot má Přibík l. 1346, totiž psí hlavu. (Viz Notizenblatt 1854, S. 128.)

Tudíž se zdá, že to zvíře, které se sokolem erb na pečeti Verněře z Pořešína (1364—1375) drží, také jest pes. Přibík z Pořešína si l. 1364 dal na pečeť štít křížem rozdělený; do 1. a 4. pole dal střelu a 2. a 3. pole ozdobil mřížováním. Obyčejný klénot u Verněře (1364—1375). — Verněř z *Pláně* (1366) má na štítě prostou střelu — Markvarta (ok. l. 1418), Jana (1431), Jana (1466) a Přibíka (1482) jest křídlo buď se střelou aneb bez ní (ač není-li otřena). Na náhrobku Moniky z Pořešína († 1529) v Bubovicích spatřují se dvě střely křížem přeložené. (M. tab. 141 klade zlatou střelu na modrém a tak i příkr. a složená křídla). (Obraz erbu H. III tab. pečeti 1364, 1384, H. III tab. č. 23. a 28.)

Třetí pošlost psala se po Chlumu a Křemží u Krumlova. Nejstarší pečeť zůstavil Jindřich z *Chlumu*, totiž střelu na plamenném kotouči. Beneš z *Křemže* (1378—1384), Přibík odtudž (1380), Přibík z Chlumu (1383) a Smil z Křemže mají střelu za klénot. Jan Smil z Křemže (1424 atd., obr. H. III tab. č. 20. a 30.) zvolil si za klénot křídlo, jež bývá ozdobeno střelou. U Přibíka staršího z Chlumu (1487—1495) jest křídlo střelou prostřeleno. Barev erbu Dubenských z Chlumu, potomků jich známe z obr. M. tab. 132 (červená a bílá). Viz i H. III tab.

Jinou pošlost tvoří vладыky z Újezda. K předkům jich snad patří Albera ze *Stropanice*, odjinud z *Baršova* (1279—1286), na jehož pečetích střelu spatřujeme. První nám známy z Újezdských, totiž *Brum*, okrášlil svou helmici (1363—1402) tak, jako Přibík z Vítějovic l. 1317 (obraz H. III tab. č. 9.) a Vilém z Újezda dal si střelu na křídla. Bušek z *Poříčí* (1389), Racek z *Maškovce* (1402), Jindřich Kosovec z Poříčí, odjinud z *Kosova* (1389—1404), Vilém ze *Strádova* (1415) a jiní Újezdští dávali si střelu na štít. Barev neznáme.

V blízkém okolí Strakonice vládla Střela na Štěkni, zejména Bohuslav neb Bušek *ze Štěkně* (1337—1359) a příbuzní jeho Racek (1358) a Jaroš (1375). Avšak téhož rodu byli také Mareš a Verněř *ze Srdova*, tvrze jen malý kousek od Štěkně vzdálené a Předota *ze Dvorce* (nynějšího Slaníku) a Kačka z Nalžov (1397). Potomci Štěkenských byli Racek Odranec z *Drahonic*, Jan a Racek odtudž (1425) a pověstný Jaroš (1436 a t. d.), jenž okolní kraj nemálo pobouřil. Adamem z Drahonic (1466—1482), jenž si střelu také za klénot oblíbil, začínají se *Ploskovští z Drahonic*. Také Domin, farář v Řepici (1360), měl střelu na štítě, ale, poněvadž se píše Dominem ze Strakonice, lze za to míti, že pečetil znamením svého bývalého pána.

Na Moravě nosil střelu Zaviše z *Třeště* (1358), ale hrot její byl srdcovitý; Janek z *Rosičky*, syn Benešův z *Hrádku* (1379) a Smil z *Hrádku* (1379), měli střelu za klénot. S touto moravskou pošlostí snad souvisí vладыky z *Velimovic* (u Tábora), zejména Jan (1432), Mikuláš (1443) a Jan (1446—1448). Mikuláš položil si střelu odchylným způsobem na štít, kdežto u všech předešlých obrácena jest hrotem k jednomu z vrchních rohů, stojí u Mikuláše rovně nahoru. L. 1446 ji vidíme i za klénot. Také Mikuláš Choustník *ze Vrance* (1438) má střelu na štítě.

O sobě beze vší spojitosti s jinými vyskytují se Bohuslav (1457) a Václav *ze Tmaně* (1500), nosíce též střelu.

Ze všech pošlostí *Střely* nejdéle trvali *Benedové z Nečtin*. Soudíc podle erbu města Mašova, který jim v 15. věku patřil, měli stříbrnou střelu na červeném štítě, ale Kolář našel v Salmovském rukopise (XXIII k 4 bibl. Praž.) zlatou střelu na modrém štítě, přikryvadla téže barvy a křídlo černé, střelou proražené. V Jak. sbírce jest modrý štít, zl. pruh pokosem a na něm střela a slož. křídla týmž způsobem zbarvená, jako štít. Podobně M. tab. 1. Téhož erbu byli také 1373 Heřman z *Jeřně*, odjinud z Nečtin (1373) a Racek *ze Zhoře*. Ti jako i Vilém (1419—1422) a Jan (1419) z Nečtin nosili ji nakloněnou k rohu štítu, ale Beneš (1430) přímo vztýčenou, od čehož zase l. 1444 ustoupil. (Obraz erbu Benedův H. I tab. a VIII, 304.)

11. Pruhy pošikem.

Erb tento měli vzácní rodové. Původiště jeho je Plzeňský kraj, odkudž se někteří přestěhovali do Hradeckého kraje a tu moci a jmění nabyli. Proto máme dvojí Potštein a Litice, jedny na Plzensku, druhé v Hradecku.

Páni z *Litic*, *Potšteina* a *Žinkova* byli jednoho rodu pocházejíce od Drslava, purkrabě Plzeňského (1160—1165), syna jeho Oldřicha ze *Žinkova* († 1192) a vnuka Protivy (1183—1219). Skrze syny Protivovy rozdělili se na Litickou a Potšteinskou pošlost. Onino měli na červeném štítě tři stříbrné pruhy pokosem položené, aneb obráceně v bářvách, aneb směru pruhů. Onen erb vymalován jest v řadě Hradecké a popsán ve sbírce Aula Caroli. Vilém ze *Žinkova* odjinud z *Litic* (1265) položil pruhy středem

štítu, Soběhrd (1287) přibral si za klénot křídlo. Pozdější Litičtí psali se také z *Lopaty* a naposled z Potšteina a následující strýců svých příkladu, přibrali si za klénot jelení rohy, jako má poprvé Heřman (1389—1400) a potom (1413—1423) syn jeho Vilém Lopata. Druhdy si brávali hesla od jiných míst jako l. 1343 Oldřich z *Mítrvaldu* a l. 1368 Heřman z *Nevida*. (Pečeť Litických H. IX tab.)

Potšteinstí pocházeli od Půty (1245 a t. d.) syna Protivy Žinkovského a skrze syny jeho Půtu a Procka rozdělili se na dvě větve. Onen (1287—1317) psal se l. 1287 z Mladého Potšteina a l. 1304 z *Boru*, tak se psali synové jeho, kteří Bor a Žinkov s Potšteinem drželi. Potomstvo jich vymřelo ok. l. 1437. Také tito páni oblíbili si jelení rohy za klénot a má je l. 1409 Bavor, poslední z nich.

Procek dotčený († 1312) jest předek těch pánů z Potšteina, kteří seděli ve východních Čechách. Erb jich krásně vytesaný nalezen byl v ssutinách kláštera ve Vysokém Mýtě. Na štítě jest pět pruhů pošikem položených nad helmici hrncovitou točenice, jejíž svislý konec má třepení, nad tím koruna a dva jelení rohy o třech parozích. (Obraz v Soupise Vysokomýtska 148. Viz i H. II tab. IV, 64, IX, 242.) Barvy byly jako u Litických a rohy červené. Mikuláš (1323) syn Prockův měl nad helmou prkno a přes ně tři pruhy, jako na štítě; Ješek, syn jeho, přijal za klénot rohy a l. 1359 dal si mezi ně ptáka vyletujícího na způsob orlice. Jednoduchého štítu s jeleními rohy drželi se do konce 15. věku. Janem z Potšteina (1507) začíná se rozšířený erb. Podle Roudnického rukopisu E 1. I 1. byl štít křížem rozdělen a v polích střídaly se 3 červené pruhy ve stříbrném a pět zlatých růžic v modrém, točenice červená a stříbrná, zlatá koruna a červené rohy. Kolář našel již v psaném rukopise 8330 tento erb: štít křížem rozdělený, tři stříbrné pruhy na červeném, pět zl. růžic na modrém, stříbrné parohy a přikryvadla červená, bílá a modrá, zlatá. Takový erb nachází se na pečetích všech pozdějších *Žampachů z Potšteina*, na př. l. 1564 Jana Burjana, l. 1569 Viléma. (Viz i Paprockého o st. pam. 345. Pod. obraz M. tab. 37.) Když byl Zdeněk Žampach l. 1622 dne 23. dubna do stavu říšských hrabat povýšen, polepšen jeho erb tak, že měl v 1. a 4. poli černém zl. korunovaného lva s dvojím ocasem, 2. a 3. červené se stř. pruhy, štítek s černým orlem pod korunou a zlatým F na prsou, dvě helmice, přikryvadla černožlatá a červenobílá, na levé helmici zl. lva, na pravé černého orla.

Druhou vzácnou rodinou tohoto erbu byli páni z *Dobrušky* a z *Opočna*, jichž spojitost s předešlými není známa. Erb jich byl týž, jako Litických. Zachoval se v erbu města Dobrušky, dva stříbrné pruhy pokosem na červ. štítě, jak se objevuje na pečeti 15. stol. též v erbu městečka Sezemic (tři červené pruhy na stříbrném). V kostele Sezemském, z bývalého kláštera pocházejícím, vidí se týž erb, totiž dva červené pruhy pošikem a dva stříbrné. Týž erb, tak jako poslední, ale pruhy pokosem viděti jest na starožitném náhrobku v Bohuslavicích. Rovná se docela erbu, který měl l. 1284 Mutina z *Kostomlat*, předek jich a podobný jest erbu Mutiny z Do-

brušky (1320 a 1359) a Perchty z Kostomlat (1351). Sezema z Dobrušky vzal si za klénót křídlo, přes něj jde pruh (tedy stříbrný na červeném). Ke sklonku 14. st. přijati jsou od pánů z Choustníka na spolek erbu a jmění (stalo se asi l. 1395), pročež oboje rodiny měly pak stejný štít a jen klénotem se lišily. Páni z *Opočna* (jak se teď jmenovávali také) měli křížem rozdělený štít, ve dvou polích po žebříku a ve dvou po dvou pruzích a za klénót křídlo s pruhem pokosem položeným. Štěpán (1396), Jaroslav (1398, 1400, 1402, 1408), dali žebříky na přední místo, Jan (1400) na druhé. Jaroslav l. 1400 novotu začal, že měl jen po jediném pruhu a Jan Městecký zavedl si l. 1427 i to, že měl přes celý štít nerozdělený jediný pruh a nad ním a pod ním žebříky. Jeho žebříky na korouhvi malované (1419) připomínají se též ve Starých letopisech na str. 28. (Obraz H. V tab. 2, č. 1. a 6., viz i H. IX tab.)

Třetí vzácnou rodinou tohoto erbu byli páni z *Častolovic*, kteří se oblíbeným svým jménem Půta druží k pánům z Potšteina. Štít byl stříbrný a na něm tři modré pruhy pokosem (Aula Caroli. Tak i M. tab. 95.) Na nejstarší pečeti Půtově (1351) jsou jen dva pruhy pošikem a klénotem jest křídlo též s dvěma pruhy. Tak se to shledává na všech jejich pečetích až do vymření, kromě Půty l. 1422, který měl tři pruhy pokosem i na štítě i na křídle. (Obr. H. II tab.)

Kromě těchto panských rodin patří sem dvě vladycké. Mikuláš z *Kařeza* (1441) měl na štítě dva pruhy pošikem a Jindřich *Hvozď z Horoušan* (1437) tři pruhy týmž způsobem a na helmě vysokou kytu. Konečně jest v Drážďanském arch. (1450) pečeť jakéhosi Drslava, na níž jsou tři pruhy pokosem, ale na pečeti nelze nic více přecísti, než jeho jediné jméno křestné.

12. Pruhy vrchní.

Vzácný a starožitný rod, který nám daroval krále Jiříka, měl štít stříbrný a od vrchu jeho až do polovice položeny byli napříč tři černé pruhy. Barvy jsou na jisto postaveny sbírkou Aula Caroli, obrazem v Píseckém paláci a Paprockého Zrcadlem (na str. 32). První předkové Smil a Boček (1255) psali se ze *Zbraslavě* a bratr jich Kuna na pečeti se jen píše, že je Bočkův bratr. Kuna má tři pruhy na štítu souměrně rozdělené, ale bratří jeho mají je v vrchní polovici a zaokrouhlené, jak by se kreslily na štítě hodně vydutém. Arkleb ze *Stařechovic* (1261) má štít jako Kuna a první za klénót křídlo se třemi pruhy. Heralt z *Obřan* (1279—1287) zvolil si zase pruhy v horní polovici, ale Kuna z *Kunštátu* rozložil si je zase po celém štítě. Heralt z *Kunštátu* (1325—1346) zavedl si za klénót rohy perím ozdobené, v němž ho následoval (1351) nejstarší jeho syn Smil řečený z *Cynarodu* (Kunarode?). Tento způsob pak opuštěn hned potom a zavedena jako klénót křídla složená se třemi pruhy na vrchním. Poslední z nich dávali si i křídla rozložená s pruhy na každém z nich, jako 1521 Jan Kuna z Kunštátu, ano Prokop Zajímáč (1491) položil si pruhy mezi

křídla. Podle sídel svých psávali se někteří z *Jevišovic*, z *Lestnice*, z *Poděbrad*. (Obrazy erbův H. II a XII tab.)

Drnovští z Drnovic byli stejného erbu s Kunštátskými, ale spojitost obou není zřejma.

(Obrazy Kunštátských K B tab. 50 a 51.)

13. Hvězda.

Diviš kmet, který žil na poč. 12. st., byl předkem dvou rodin, z nichž jednu lze do r. 1224 (skrže bratří Bohutu, Divíše a Jindřicha a Jindřicha, Petra a Bohutu, Jindřichovy syny) stopovati; ona první dosud žije. Erbem jich byla ode dávna na modrém štítě zlatá hvězda buď o šesti neb osmi špicích. Tak svědčí řada v Hradeckém zámku, Aula Caroli, palác Písecký, věž zámku Blatenského a kromě starých popisů i nynější způsob (Viz M. tab. 76.) Hvězda o osmi špicích je starší; je třikráte na pečeti Jaroslava ze Šternberka (1284), Alberta (1296) a jiných pánů 13., 14. a 15. st. První hvězdu o šesti špicích našli jsme u Jana ze *Chvojna* (1409), ale i po něm jsou hvězdy o osmi špicích častější.

Albert ze *Šternberka* (1287) vzal si za klénot hvězdu, jejíž špice každá na konci ozdobena byla třemi kytami. Podobné ozdobení na klénotu oblíbili si i Albert (1297), Boleslav (1297), Jan (1349) a Jaroslav (1353). L. 1375 ozdobil si Jaroslav konce špicí lipovými lupeny. Po vymření moravských větví udržely se v Čechách dvě větve, z nichž Holická také dávno vymřela. Od 16. st. bylo zvykem, že si za klénot dávali dvě složená křídla, mezi nimiž vynikala hvězda, jako vyobrazeno v Paprockého O stavu panském na str. 171. (Viz k tomu i, co psáno v Pam. arch. II, 34.)

Šternberkové zachovali svůj krásný a jednoduchý erb posud. (Obrazy erbu H. II tab. a IV, 64.)

Rod vladyk *Korkyňů z Draškova* měl na modrém štítě zlatou hvězdu, ale klénotem byl čáp. (Paprocký o st. pan. 399. Joh. Orphei Idyllion, Farrag. II. Viz i Soupis Klatov., str. 95, a M. tab. 135 a Frankovu sbírka v Roudnici.) Na pečeti Odolena z Draškova l. 1356 spatřuje se hvězda o šesti, l. 1357 o osmi špicích; čáp jest na obou pečetech. Tím tuším, se dává znáti, že byli stejného původu krevního se Šternberky, ale po jiném rodu erbu čápa dědili.

Na pečeti Bohunka z *Vesce* (v listu 1366, 4. Aug. Zdenka z Ronova v bibl. Pražské) spatřuje se hvězda o 10 špicích.

Na Moravě žili Heřman a Jan z *Kunžaku* (1392, 4106 Jan z *Rauspruku*). Oba měli na štítě hvězdu o osmi špicích a onen za klénot dvě polovičné hvězdy, každou o čtyřech špicích, zády k sobě obrácené. Téhož erbu byl l. 1370 „Hartlibus de Lechnicz“ (tuším z *Lechovic* — Kolář z pam. Louckých).

Zvláštní hvězdu měl l. 1364 Jan z *Ledenic*, totiž o šesti špicích a každou špici kytou ozdobenou a to jen za klénot. Jindříšek z *Kladrub* (1436) měl též znamení na štítě ale o osmi špicích.

14. Labuť.

Erbu toho byla jen jediná rodina, ale ve 14. a 15. st. velmi rozvětvená. Starý popis erbu tohoto obsahuje Aula Caroli, totiž stříbrnou labuť na červeném štítě; tak je i vymalován na paláci Píseckém a v erbu města Boru. (Viz i obr. H. III tab.) Majestátem d. 1602, 4. Sept. potvrzen Borským nad obrazem města štít červené neb rubínové barvy a v něm labuť se zlatými nohami a pyskem k pravé straně obrácena stojí, nad tímž štítem kolčí helm a okolo přikryvadla bílé a červené barvy, nad tím krk labutí až po prsy se zlatým pyskem, k pravé straně obrácený. (Arch. Borský. Obr. M. tab. 76.) Nejstarší pečeti jsou l. 1257 Ratmíra z *Lestkova*, l. 1286 Bohuslava z *Boru* a l. 1320 Dobeše a Buška odtudž. Bohuslav ze Švamberka (1361—1385) přibral si za klénot hlavu a krk labutí tím způsobem, jako je popsáno v erbu Borském. Od dob Hynka Hanovce ze Švamberka stalo se zvykem dávat i za klénot celou labuť. Erbem labutě také pečtili 1364 Ratmír z *Lestkova*, 1362 Racek z *Věžky*, 1362 Jaroslav a Oldřich z *Milíkova* a na Moravě 1437 Matěj Švamberk z *Skřína*. Jan ze Švamberka (1472 a t. d.) jsa mistrem převorství, přibral si na štít kříž a měl v 1. a 4. poli kříž, v 2. a 3. labuť.

Jaký byl erb Švamborský v 16. st., viděti jest u Paprockého. (O st. pan. 212.) Když pošlost Borská pod obojí jmění Rožemborské podědila, došlo ke spojení erbu Rožemborského se Švamborským. Podlé majestátu (1614 24. Febr.) daného Janovi Jiřímu ze Švamberka, byl nový erb takový: Štít polovičný, v pravé bílé polovici růže červená Rožemborská o pěti listech a v druhé červené, labuť své přirozené barvy bílé, vzhůru k pravé straně obrácená, krk přiohnutý s pysky, též nohami zlaté barvy, z nichžto na levé stojí a pravou jako k chodu přivyzdviženou má. Nad štítem dvě otevřené turnýřské helmy k sobě obrácené nad každou štítu polovici, na pravém koruna zlatá královská, z níž růže vyniká, na druhé labuť; přikryvadla bílá a červ. (Reg. král. M. tab. 76.) Týmž erbem pečtil l. 1647 Petr ze Švamberka (Arch. Hradecký.) a l. 1656 Adam, bratr jeho. (Arch. mus.) Když tento zemřel, přešly všechna jeho práva a tudíž i erb, k němuž již Adam jediný měl právo, na jeho nejbližšího příbuzného Karla hrab. z Paarů a s královským povolením (1665, 28. Novmb.) vsazen do jeho erbu jako prostřední štítek na čestné místo totiž štít polovičný, v levo červený a na zeleném pahrbku bílá labuť s pravou nohou pozdviženou, v pravo dvě polovice, ve vrchní, bílé červená růže o pěti listech, spodní červená s třemi pokosem položenými bílými pruhy.

Erb tak zvaných Kruchynův neb Krušinův jest vymyšlen a padělán podle erbu Krušinův z Lichtenburka a ze Švamberka. Nenajde se na žádném originálu. (Obr. M. tab. 12.)

15. Trojlist.

Krásný erb Říčanských, totiž tři leknové lupeny (1433 tria folia, quae in aquis supernatare videntur.) s prodlouženými řapíky uprostřed štítu tak spojené, že dva lupeny směřovaly ke koutům a třetí ke zpodu štítu. Barva štítu byla červená, listy stříbrné a bílé. Tak je viděti v starých erbovnících, Píseckém paláci, v Ledeckém kostele a u Paprockého O stavu pan. 206. Někdy, a to zřídka, se nachází, že řapíky nesbíhají se v prostředku štítu, nýbrž jdou od lupenu k lupenu, tvoříce trojhran. Takový erb vyobrazen jest v Paprockého Zrcadle na str. 155 a nachází se na pečeti Chvala z Říčan l. 1442.

Krásná jest pečť Ondřeje komorníka (1266, 1267, Arch. Břevnov. kap. Praž.) Rapota (1279 purkrabě Pražský, Reg. II 507) má trojlist obráceně (jedním lupenem nahoru) ve hvězdě o 7 špicích, z níž 7 kladiv vyniká. Též takovou pečť, ale trojlist, jako všude jinde, má Oldřich z Křivsoudova (1279) tamže. Z množství pečeti zachovaných vybíráme jen následující: Na pečeti Rudolfové z *Cehnic* (1342, Arch. bibl. Prag.) jsou lupeny na krajích jako ohnuté a na každém u stopky tři bouličky do trojhranu. Heřman z *Tehova* (1349, 1353, Arch. kapit. a Třeboňský) má též kraje jako ohnuté, ale bez bouliček. Jimram z *Průhonice* (1349, Arch. bibl. Praž.) má též trojlist. Erb Jana, faráře v Souticích popisuje se: Clypeus triangularis, in quo tria folia ermodactilli ad quemlibet angulum protensa. (Lib. erect. XII, 30.) Ješek Bláznice z Říčan (1398, Arch. Břevnov.) má kromě dotčeného znamení na štítě ještě zvláštní klénot, totiž vrš položenou, z níž kornout vyniká. Téhož erbu trojlistu jsou i 1415 Chval z *Hostovic*, 1430 Heřmánek z *Hrádku*, 1743 Jan Honcovský z *Klenovic* a Říčanskí na Moravě v 15. století. Karel z Říčan (1434, Arch. Třeboňský) měl za klénot křídlo a na něm tři lupeny, však každý o sobě. Chval z Říčan pak (1442, Arch. města Ledče) měl trojlist týmž způsobem, jako má Paprocký v Zrcadle na str. 155. Konečně měl Burjan Ledecký z Říčan (1511, Arch. Hradecký) kruh na tom místě, kde se stopky sbíhají. (Obr. M. tab. 20, H. IV. tab. tři pečeti H. XII tab.)

16. Čtyři střely.

Erbovní znamení rodu tohoto, jehož přední rodina byli *Švabenští ze Švabenic*, byly čtyři střely do čtyř stran postavené a střelišti uprostřed štítu do čtverhránku neb kruhu spojené. Barvy našel Kolář v dotčeném rukopise č. 8330, totiž černý štít, čtverhran (t. j. kolo) a střeliště zlaté, hroty střel stříbrné, na helmici zlatý a černý roh a přikryvadla černé a zlaté barvy. V jiném rukopise, někde na Moravě, našel k r. 1628 malovaný erb, na němž byl modrý štít a střely zlaté. (Srovnej i Pam. arch. VII, 440—441.)

Erb ten měl l. 1262—1268 Idík z *Úpy*, odjinud z *Úsové* a l. 1277 Vítek ze *Švabenic*, odjinud z *Rodenberka* (nějakého hradu neznámé polohy).

Potomci byli hlavně na Moravě. Pěkný štít na své pečeti má Hrabiše z *Bobrové* (1286). Vítek z *Úpy* (1286) první přijal křídla za klénot; tak se i spatřuje na pečetech (Obr. H. V tab. 1, č. 13.) Vítka ze *Švabenic*, odjinud z *Heřmanic* (1303—1311), ale Ujman z *Něpolomé* (1301) vzal si za klénot rohy, jež ozdobil kytami. Švabenského erbu byli také Milota z *Račic* (1285) a Vilém z *Drnovic* (1307, jenž pečetil pečeti Kojaty odtudž), Milič z *Náměšti* (1318—1337), Kadolt odtudž, též z *Vrbětic* aneb z *Olomučan* řečený (1318, 1323), Vilém z *Náměšti* (1318), Vilém z *Koběřic*, odjinud z *Dobročkovic* (1376). Jan ze *Švabenic* (1317—1326) přijal za klénot rohy, péry ozdobené a téhož erbu byli i ti potomní, kteří se psali ze *Švabenic*.

17. Zubří hlava.

Erbem rodu tohoto, jehož přední rodina byli páni z *Pernšteina*, byla černá hlava zubří s červeným jazykem vyplazeným a zlatým kruhem, skrze chřípě prostrčeným na stříbrném štítě, přikryvadla černá a stříbrná a za klénot táž hlava s krkem. Nejstarší malovaný obraz jest z l. 1460 na deskách zemských v Brně.

Štěpán z *Medlova* (1286) má na pečeti prostou hlavu, ale Filip z *Medlova*, odjinud z *Pernšteina*, volil si za klénot rohy ozdobené věncem pěkným z lipových listů. Na pečetích Filipových z l. 1303—1325 jsou rohy ozdobené toliko kytami, v čemž ho Vojtěch z *Otaslavic*, odjinud z *Medlova* (1309) následoval. Erbu zubří hlavy byli také Jimram z *Medlova* (1293), Jimram z *Pernšteina* (1325), Adam odtudž (1325), Jimram odtudž (1360—1374), Jimram a Filip bratři z *Jakubova* (1360—1379) a jiní z *Pernšteina*, jichž drahně pečeti se shledává v arch. města Brna a býv. dvorském archivu. Obrazy erbův H. II 5, 23 a tab. VI tab. a VII, 205, mezníku H. IV, 86.

Ve knize bratrstva sv. Kryštofa na Alberce spatřuje se malovaný erb: černá zubří hlava se zlatým kruhem a zlatýma ušima, nad helmicí zlaté rohy a na každém tři černé kytý. Při tom je psáno: Sebisich und Tobko gebruder von Rogaschitz.

18. Beraní rohy.

Prvotní erb rodu tohoto z Moravy pocházejícího byly dva beraní rohy, každý koncem svým k sobě zkroucený. Jejich spodní zakončení na pečetech 13. st. bývá takové, jako by byly od lebky odlomeny. V starší době jsou dole spojeny, ve 14. st. každý o sobě. Od počátku 15. st. vyskytuje se pod nimi koruna (u pp. z *Popovic* a *Veteřova*).

Nejstarší pečeť je Arkléba komorníka (1268—1270). Kromě toho vyskytují se pěkné pečeti Bohuše z *Bítova* (1278), Hartmana z *Holšteina* (v l. 1279—1297 troje) a Bohuše z *Drahotouše*. Z pozdějších dob znali se k tomuto erbu Černín z *Popovic* (1318—1336). Jaroš z *Drahotouše* a Bohuše syn jeho (1353), Machník odtudž, Fryduš odtudž (1380), Černín z *Popovic* (1385), Heralt z *Drahotouše* (1387), Černín a Arkleb bratři z *Popovic*

(1389), Čeněk z Drahotouše (1398), Arkleb z Veteřova (1406—1435), potom páni z Drahotouše. (Ještě l. 1688 slečna Barbora Karolina. — Arch. DZ. III, 21.) Brev neznáme.

K témuž rodu patří také vladyky ze *Kněnic*, kteří se vystěhovali v 15. st. do Čech, tudy statku Okrouhlice nabyli a psali se *Okrouhlickými ze Kněnic*. Erb jejich byl zlatý štít a na něm černé beraní rohy. (Paprocký, Zrc. 287 a Kadich-Blažek tab. 71, v Jakub. sbírce červený štít. Viz i H. II. tab.) V 16. st. si dávali pod rohy kus lebky, tak že vyhlížel zpodek štítu jako kopeček. Tak našel Kolář na pečeti Václava staršího r. 1557. (Arch. DZ. VII, 2.) V Čechách byli podobného erbu i *Sudlicové z Hrachovic*.

19. Křídlo.

Erb rodu tohoto z Moravy pocházejícího obsahoval jedno z nejkrásnějších a nejrozdobnějších znamení našeho heraldického bohatství. Podnět vzat od křídla ptačího, ale toto vtípem heraldickým tak souměrně a úpravně rozloženo, že pokrývalo celý štít. Rovněž tak pěkně rozloženo bylo jako klénot. Na obrazech a starších pečetech bývá na kraji křídla (kde by kost měla býti) pružina. Křídla jsou černá, štít stříbrný, pružina též taková aneb zlatá. (Jan z Lomnice 1415 a 1420 veorskách zemských Moravských.) Obrazy se spatřují též v kostelích v Sezemicích, Ledči a na Rábí. (Viz obr. H. VI a X tab.) Tas z *Tasenberka* (1281—1293) měl za klénot křídlo, jehož končiny ozdobeny bývaly pavími kytami. Podobněž si vedl Vznata z *Lomnice* (1293). Dmítr z *Bukova* (1285) má na štítě křídlo, jež se na obou stranách koulí končí, na místě kosti jest jako spletený provaz a každý brk křídla jest pečlivě vyryt a otištěn. Též jest ozdobný erb na pečeti *Dobeše z Tasova* (1317—1322). Téhož erbu byli také 1322 Jan z *Meziříčí* a Vznata z *Lomnice* (Cod. dipl. Mor. XI, 128), 1323 Tas ze *Skuhrova* a 1325 Půta z *Tasova*. Vznata měl l. 1333 klénot takový, že končiny per ozdobeny byly lipovými lupínky. Téhož erbu byli Tas z *Lomnice* (1333), Půta z *Újezda* (1333), Vznata z *Křižanova* (1342), Jan z *Tasova*, Buzek z *Mostiště* a Beneš z *Meziříčí* (1344), Vznata a Ješek ze *Skuhrova* (1359), Tas z *Újezda* (1360—1371), Vznata ze *Sazovic* (1362), Buněk z *Mostiště* (1368), Jan z *Meziříčí* (1368), Jan z *Meziříčí* (1368), Zdeněk ze *Skuhrova* (1375), Ondřej z *Meziříčí* (1377), Jan z *Meziříčí* a Bohuše z *Ivanče* (1375—1383), Tas z *Tasova* (1375), Vznata ze *Skuhrova* (1384), Buzek z *Mostiště* (1390), Dobeš z *Ivanče* (1392), Sezema z *Tasova* (1397), Jan z *Lomnice* (1406—1412), Vaněk z *Deblína* (1405), Jan z *Křižanova* (1433) a jich potomci, též l. 1496 Zikmund z *Zatora*.

20. Hřeben.

Erbu toho byla jediná rodina, páni z *Bozkovic*. Erbovní znamení jich ve starší době vyobrazovalo se jako řada ostnů z lomené čáry vystupujících, na pozdějších obrazech jest trojhran, jehož dvě strany posázeny jsou

ostny. Barva hřebene jest červená, štít stříbrný. (Conrad Gruenberg.) V Píseckém paláci jest černý hřeben, ale tuším skrze zkažení barvy. Klénotem byly dva věníky zelené barvy, které se jako koule na nejstarší pečeti Oldřicha z Bozkovic (1312) spatřují. Kolář popisuje erb Dobeše Černohorského z Bozkovic z erbovníku Volfa z Landenberka (č. 9327 c. k. soukr. knihovny) takto: na helmici jest viděti kus bílého hřebene šikmo postaveného z levé strany a v rohu čtyři zuby, pátý zub dopadá do vysokého pravého věníku ze čtyř listů dubových složeného, jakoby srostlé byly, levá strana hřebene stojí před levým věníkem; na helmici jsou červená bílá přikryvadla; hřeben bílý o 9 zubech a štít červený (Obraz erbu H. I. tab.) Na pečetěch Ješka z Bozkovic (1337), Jana (1351). Tasa a Vaňka (1367) a Jana Bozkovce z *Brandýsa* (1409), jako i jich potomkův není nic zvláštního pamětihodného.

Na věži kostela Žumberského je památný kámen ze 14. st. z neznalosti věci obráceně zasazený. Na něm jest vytesán štít a na tom 6 štítků, totiž při vrchu od pravé Lomnický (I, 19), Bozkovský a Šternberský (I, 13), v druhé řadě Vartemburský (I, aneb snad Otaslavský) a Říčanský (I, 15) a nejzpodněji Doubravský a Vildenberský. Vykládáme to tak, že hřeben náleží Vaňkovi z Bozkovic, pravý erb mateři jeho Anně z Lomnice († 1372), levý ženě jeho Markétě ze Šternberka; erby pod tím by byly matek těchto paní a nejzpodnější báby Vaňkovy a mateře Janovy z Bozkovic. (Viz i KB. tab. 8.)

21. Lev na hůrkách.

Erb rodu tohoto, jehož přední rodina byli páni ze *Žerotína*, byl štít, u jehož zpodu byly tři hůrky aneb skalky, za nimiž vynikal lev po kýty, maje přední nohy ke skoku natažené a ocas vztýčený. U pánů ze *Žerotína* byl štít modrý, hůrky zelené a lev zlatý s korunou na hlavě. (Paprockého Zrcadlo f. 89, majestát r. 1740.) Kolář našel v rukopisu 8330 c. k. knihovny dvorské jiné barvy, totiž černého lva na červeném, skalky bílé, přikryvadla černá a červená. Obraz v H. II. tab.

Nejstarší erb jest na pečeti *Předbora z Bolelouce* (1287). Krásně jest vyřezán na pečeti *Onše z Šomvaldu*, odjinud z *Čistého Slemene* (1297—1301), méně pěkný na pečeti *Přibíka* neb *Psida* (1297), na níž jest šest skalek. K nim se druží *Milič z Cítova* (1301), *František ze Sukolomě* jinak z *Šomvaldu* (1318), *Adam z Čistého Slemene* jinak ze *Šomvaldu* (1323), *Chřel a Slajbor z Bolelouce* (1347), *Dětoch ze Sukolomě*, *Oneš z Újezda*, *Zbor ze Sukolomě* a *Beneš ze Šomvaldu* (1352), *Dětoch dotčený odjinud z Vlkoše* (1358), *Zbor ze Šomvaldu odjinud z Žerotína* (1353), *Beneš dotčený* (1353—1369), *Hynek z Buzova* (1359), *Zdeněk, Lucek, z Domaželic* (1360), *Bun, Zaviše a Jiřík odtudž* (1369), *Přech z Rakousek* (1373—1396), *Ješek z Rakous*, odjinud z *Klobouk* (1391—1396), pak *Šomvaldští*: 1380 *Ješek*

1396 Jindřich, 1402 Bohuše, 1416 Hynek a Bohuše, 1451 Viktoryn, pak Ješek a Vítek bratři ze Žerotína (1381) a všichni jejich potomci téhož jména, pak Zbyněk z *Vrahovic* (1412).

Majestátem d. 1740 dne 20. února povoleno Janovi Ludvíkovi hraběti ze Žerotína, aby se psal svob. p. z Lilgenova a přidán mu erb Lilgenovský, tak že nový erb jeho byl tento: Korunovaný štít polovičný, v pravé modrý a na zeleném spodku lev vzhůru postavený zl. barvy s korunou a rozdvojeným ocasem. Levá (Lilgenovská polovice) má čtyři pole 1., 4. červené s zlatým korun. lvem, který má rozdvojený ocas a v přední noze drží černé žezlo, 2., 3. modré se stříbrným příčným pruhem a stříbr. liliemi po obou stranách, 3 helmice s černými zlatými a červenými zlatými příkryvadly a červený hermelinový plášť. Na helmicích jsou klénoty černý korunovaný orel, Žerotínský lev, dva černé rohy a mezi nimi stříbr. lilie s dvěma křížem přeloženými praporci zlaté a červené barvy. (Reg. král.) Obrazy v dílech KB. a B.

22. Lev na hradbě.

Erb *Kokorských z Kokor* vyobrazen jest v Zrcadle na str. 327, totiž hradba ve spodní polovici štítu a za ní vyniká půl lva ve skoku do vrchní polovice. Podle Jak. sbírky jest lev červený, vrchní pole bílé a hradba zlatá. Týž lev jest klénotem. Týž erb měli l. 1347 Unka z *Majetína* odjinud z Kokor, Doman z *Čekyně* a Pabeš z Kokor, l. 1354 Muka z *Čekyně* a Sobín z Kokor, l. 1359 Janek z *Kyjovic*, 1364 Zbyněk z Kokor, 1372—1373 Unka z *Čekyně* a *Majetína*, 1373 Vyknán z *Majetína*, pak z *Čekynských* 1379 Zdeněk a Diva, z *Kokorských* 1373 Bohuška, 1379 Zdeněk, Bohuše, Zbyněk, Mukař a Doman, 1396 Stach, 1406 Doman, 1411 Bartošek, 1407 Mikšík, 1444 Bohuše a 1453 Mukař.

Na VI. knize desk zemských Brněnského práva jest pěkně malovaný erb Unky z *Majetína*, sudího téhož práva. Štít jest modrý, hradba o 4 stínkách zlatá, lev polovičný stříbrný, ale korunka na hlavě, oči, zuby a drápy zlaté barvy.

Z *Kyjovských z Kyjovic* téhož erbu známi jsou kromě již psaného 1466 Vilém a l. 1531 Jan seděním na Kobylnicích. Obr. KB. tab. 133.

Téhož erbu také byli 1464 Jan, Ozvald a Jiřík z *Somarova*.

Pány z *Konice* též sluší sem počítati. Nejstarší erb jest Adama z *Konice*, odjinud z *Strazištka* (1326—1356), na jehož pečetích jest lev za hradbou. Na pečeti Janka z *Konice* jest štít polovičný, v horní polovici jest půl lva, spodní jest mřežovaná. Na pečetích Sulika (1387—1421) a Petra z *Konice* (1427—1440) jest týž erb tak vyobrazen, jako by lev byl na skále. Jest dosti možná, že erbovníci pod číslem 22 jmenovaní prvotně také patřili k Žerotínskému rozrodu a že se jen tím odlišili, že si dali hradbu o třech stínkách na místě tří pahrbků. Tomu nasvědčuje

to, že Beneš ze Šomvaldu (1353, Cod. dipl. Mor. IX, 391) pečeti pečeti, na níž se čte nápis . . . i. d. kokor, ale poněvadž se nic takového v následujících jeho pečetích nenachází, jest také možné, že si pečeť Kokorského vypůjčil.

23. Cimbuří.

Přední páni tohoto erbu pojmenovali po něm hrad, který si založili, jménem Cimburk (t. j. Zinnenburg). Předek jich Miroslav založil v polovici 12. stol. klášter Sedlecký, jenž jehož erb za svůj přijal, totiž dvoje cimbuří nad sebou. Takový erb byl vytesán na mezníku nalezeném pod Kutnou horou, který dělval statek kláštera Sedleckého a kapitoly Pražské. V řadě erbů v zámku Hradeckém vymalován jest erb jejich, totiž od zpodu červené cimbuří o třech stínkách, pak bílé a pak zase červené o tolikéž stínkách a ostatek štítů bílý. Cimbuří je tak malováno, že je stínka nad stínkou. (Starý obraz cimbuří v H. IV, 64.) Nejstarší vyobrazení spatřuje se na pečetích Bernarta z *Cimburka* a Ctibora z *Lipnice* (1316). Na pečetích Bernarta z *Cimburka* a Alberta z *Poděhus* (1320) spatřuje se čtvero cimbuří nad sebou a když byl Bernart r. 1330 v Prusích, pečeti štítem, na němž jest jedenácte cimbuří nad sebou. Sabina z *Koryčan* měla štít polovičný, v pravé polovici byla růže otcova, v levo čtvero cimbuří nad sebou (1349). Zajímavá jest pečeť Ctibora z *Cimburka* z r. 1379. (Arch. zem. M.) Tu jsou cimbuří tak nad sebou postavená, že se štít podobá šachovnici, ale na jiných pečetích téhož pána jest patero cimbuří nad sebou. Na náhrobku Kryštofa ze Švamberka († 1534) v Bechynském klášteře jsou troje cimbuří, ale ne jedno na druhém, nýbrž vrchní dvě dole usečená.

Klénot prvních pánův jest rozdílný. Bernart (1320) měl klobouk jako toul, nahoře širší než dole, na němž jsou dvoje cimbuří. Týž pán měl l. 1324 na pečeti za klénot psí hlavu s ušima svislými. Kdyby jen zdání bylo, že to hlava liščí, mohli bychom se domnívati, že k nim patřili starší držitelé Poděhus. Zajímavé jest, že žilo v Čechách několik rodin téhož erbu, z nichž jedna se psala také z *Cimburka* a později vymřela, než moravská pošlost. K nim patřili i *Dívoci* neb *Dívůčkové* z *Jemniště*. Na kostele Zbraslavském zvenčí jest náhrobek, na němž psáno, že l. 1400 dne 16. ledna zemřel Johannes de Czimburk dictus Dywocky. Mikeš a Jan z *Jemniště* mají l. 1397 na pečetích svých troje cimbuří. (Obraz erbu pp. z *Cimburka* H. II. tab.)

Zajímavý jest klénot Ješka z *Dalkovic* (1354). Rovná se úplně klénotu Bernartovu (1320), jen že ale na klobouku jsou troje cimbuří nad sebou. Bušek z *Pětichvost* (1371) měl štít s trojím cimbuřím a Majnuš z *Chvatlín* (1373) šest cimbuří nad sebou, Bohuněk z *Roudného* (1440) zase čtvero. Tito byli v Čechách.

Téhož původu byli také vladyky ze *Střimelic* (v Čechách). Na pečeti Janově (1432) spatřuje se patero cimbuří. Ve vývodu zámku Srbského

býval erb Sály Chmelíkové ze Střimelic (báby pp. z Bubna), totiž žluté a černé cimbuří, každé dvakrát od zpodu štítu.

Sem patří také *Vojslavští z Vojslavic* Čechové. Na nejstarší pečeť Markvarta z Vojslavic (1424—1437) spatřuje se troje cimbuří, hořejší o třech stínkách, prostřední o dvou a zpodní o jedné, ale kromě tohoto jest každé cimbuří dole usečeno. Vrstevník jeho Mikuláš Něpr (1427) má čtvero cimbuří nad sebou. Z následujících mají Mikuláš (1449, 1455) čtvero, Prokop (1459) osm, týž (1466) šest, Jan (1459—1477) pět a Mikuláš, Něpr (1490) čtyři cimbuří. (Obraz pečeť H. IV, tab. č. 1.)

Na Moravě jest ještě několik rodin, jež mají cimbuří, ale dole usečené, tak že se rovnají příčným pruhům, které mají cimbuří na vrchním kraji; podobně jako je Cimburské cimbuří na náhrobku Kryštofa ze Švamberka. První má takový erb Radslav z *Heraltic* (1272) a tak i potomci jeho Oldřich a Janek l. 1368, Oldřich l. 1446, v 16. st. rodina Heraltických z *Heraltic*. Na náhrobku Anežky z *Heraltic* († 1485, 30. Sept. v kostele Němčickém) jsou cimbuří zvláštním způsobem vytesana. (Viz obraz v Soupise Prachaticka na str. 150, též v H. VII, 277.) Vrchní a zpodní je na venkovské strany usečené, prostřední na obě strany zubaté.

Téhož erbu jako *Heraltičtí* byli l. 1348 Oldřich z *Račic* a Ctibor z *Ratibořic*, l. 1353 Olkeš z *Račic*, 1409 Petr Jechanec z *Odunce*, 1435—1451 Jan z *Lipníka* a 1444 Ctibor z *Olfeřic*. Tito byli Moravané.

Byl to rozvětvený rod, v obou zemích rozšířený a proto po většině schudlý.

24. Jelení rohy.

Erb tento měl troje jelení rohy na štítě, dvoje ve vrchní jeho polovici a jedny ve zpodní. Nejstarší takové znamení spatřuje se na listu, jímž Hroznata ze starého knížecího rodu pocházející založil Tepelský klášter. Podlé zlomku zachovaného a starých popisů byly tu troje parohy a nápis s. principis. groznata. List je pravý a je-li také pečeť pravá, což se mi nezdá býti, je to nejstarší šlechtická pečeť.

Páni z *Krašova* připomínají se z tohoto rozrodu první, ale záhy dopouštěli se téže zvůle, jako někteří Markvartici. Jako tito opustivše lvici, přijali polovičný štít zhora dolů, tak zase tito přijali štít pokosem neb pošikem polovičný, jako první Sezima z *Krašova* l. 1284. Na listu l. 1287 v bibl. Praž. má býti pečeť Jetřicha z *Krašova*, ale jest tu pečeť Jetřicha z Gutšteina, kdysi na poč. 15. st. přivěšená. Týž nahradil také pečeť ztracenou Racka z *Krašova* na listě r. 1313 (arch. býv. dvorský). Jetřich, Bušek a Sezima z *Krašova* (1313) mají troje rohy, ale Bušek z *Krašova* a Jetřich z *Krašovic* l. 1319 zase polovičný štít. Bušek slove l. 1339 z *Fusperka* (Pušperka) a má polovičný štít, ale Sezima, poslední, který se psal z *Krašova* (1344), troje rohy. Zbyněk farář Polenský, Racek, Bohuslav z *Fusperka* (1364) mají troje rohy a Bušek z *Fusperka* kromě nich za

klénot jedny rohy. Vilém z Fuserka (1377) měl polovičný štít, na kterýž si posadil rohy bez helmice.

Bušek z Fuserka odjinud *ze Svrčovce* (1391) měl polovičný štít a za klénot rohy. (Lib. erect. XII, f. 87. Obraz H. IX. tab.) Zikmund Bolechovec z Pušperka (1432) měl na štítě troje rohy a za klénot jedny.

Soudíc podlé též zvůle byli Krašovským blízcí páni z *Bělé*. Kdykoliv měli rohy na štítě, byl štít zlatý a rohy černé. (List 1437, 28. April. v arch. Hradeckém.) Předkové jich Sezima a Racek (1319) mají polovičný štít. Takový i Racek z Bělé odjinud z *Nekmíře* (1358) a jedny rohy za klénot, ale jiný Racek z Bělé (1358) jen polovičný štít. Sezima z Bělé (1375) zase měl troje rohy na štítě a týž Sezima v l. 1381—1385 spojoval oboje erby ve štít, křížem rozdělený, tak že na dvou polích byly troje parohy a na dvou polovičný štít. Sezima z Nekmíře měl za klénot jedny rohy a Petr 1410 a Petr Brada l. 1446 troje rohy na štítě.

Z těch, kteří se psali z *Krašovic*, nachází se k r. 1390 pečeť Petrova a na ní prázdný štít (neb otřený?) a za klénot rohy tím způsobem, jako u Viléma z Fuserka (1377).

Ješek z *Frumšteina* l. 1358—1362) má štít polovičný, ale potomci jeho Vilém (1406) a Jetřich (1436) mají na štítě troje parohy.

Páni z *Vrřby* všechny větve tohoto erbu přetrvali. Předek jich Petr (1344) měl na štítě troje rohy, ale Petr l. 1375 polovičný štít; tak i l. 1381 Sezima, a l. 1410 Sezima a za klénot jedny rohy na levém rohu štítu položené. Od 15. st. ustálil se u rodu tohoto stálý zvyk, míti na štítě troje rohy. Štít byl zlatý a rohy černé. (M. tab. 78 má týž štít a rohy na štítě i nad korunou červené, tak i přikryvadla.)

Páni z *Gutšteina* nikdy neustoupili od erbu tří rohů. (Obr. H. IX. tab.) Aula Caroli dává jim stříbrný štít, ale podle malby v Krumlovské erbovní síni (Břežan) a erbovníku Kunrata z Gruenenberka byl štít zlatý a rohy černé. Kolář našel ve Vídenském rukopise č. 8330 tento erb: troje černé rohy na zlatém štítě, nad tím starou vévodskou čepici s beránkem, přikryvadla černá zlatá a klénot černé jelení rohy o 6 parozích. V Blatenské věži jsou také troje černé rohy na zlatém štítě, ale rohy jsou křížem přeloženy.

Zajímavé jest, že klášter Teplský zdědil Hroznatův štít, ale rohy jsou červené na zlatém štítě. (Viz Pam. arch. I, 28.)

Držikraj, syn Hroznaty z *Alběnic*, měl také troje rohy. Pečetidlo jeho se našlo, ale zase ztratilo. (Vlasák Místop. bibl. I, 101. Držikraj žil l. 1359 (Viz lib. conf.)

25. Poloutrojáří.

Erb tento shoduje se s erbem Švihovských z Ryžemberka, jen že pruhy jsou pokosem. Přední rod tohoto erbu byli na Moravě páni z *Sovince*. Kolář našel popis jich v dotčeném rukopise č. 8330, totiž štít polovičný, pravá polovice červená, levá modrá s 3 pruhy (černými)

pokosem položenými, přikryvadla černá, modrá a černá, červená, klénot, dva rohy, jeden červený a druhý černě a modře pruhovaný. Týž štít jest také v Ledeckém kostele malován, jen že tu jsou pruhy černé a bílé. V Jak. sbírce jest pravé pole bílé, v levém pruhy bílé a černé a týchž barev, jako polovice, jsou i rohy a přikryvadla. (Obraz KB. tab. 105 a H. VIII. tab.) Nejstarší erb našli jsme u Ješka Rutovice z *Kněžic* (1278, 1279), druhý u Oty z *Boleradic* odjinud z *Braňšovic* (Frenspitz), l. 1310. Tento má za klénot čepici na způsob polokoule, z níž vychází kyta. Týž erb má také Žibřid z *Újezda* (1324), ale čepice je tak rozdělena jako štít a levá polovice pruhovaná. Týž štít mají také Vok z *Úsové* (1329 tuším předek Sovineckých), Oneš z *Charvat* a z *Loučky* (1353), Vok a Pavel ze Sovince (1353) a Štěpán kanovník Olomoucký (1356).

V potomních dobách nacházíme tento erb okrášlený klénodem dvou rohů (kromě Kuníka z *Suchohrdel* 1381). Ze Sovineckých patří sem Pavlík (1374, 1381), Jan (1419, 1421), Pavel (1440) a jich potomci. Druhý rod byli páni z *Holšteina*, totiž Půta (1376), Ješek Kropáč (1378—1380), Štěpán (1386, odjinud z *Vartnova*), Vok (1377—1407), Půta (1377), Vok (1419) a jich potomci.

Týž erb nachází se také v Čechách. Není sice nutno mysliti na krevní spojitost obou erbů, ale povážíme-li, že je mnoho erbů krevně společných pro Čechy a Moravu, můžeme tak souditi i o tomto erbu. Aula Caroli popisuje erb takový u vladyk z *Bernartic*, totiž pravou polovici stříbrnou a v levé černé a stříbrné pruhy. Nejstarší takový erb našli jsme u Dobeše (1284) a Ješka (1307), kteří měli příjmení po hradu *Zvíkovu*. Ješek měl za erb křídlo na způsob prkna a na něm tři pruhy pokosem. Týž erb měl také l. 1308 Albera, číšník králův. (Dobner Mon. IV n. 102.)

V potomních dobách vyskytuje se několik rodin tohoto erbu. Z Bernartických připomínají se 1399 Jan odjinud z *Borovan* a l. 1418 Jan a Buzek.

Hlavní skupina byla v okolí Sedlčan. Z té pocházeli Kunrát z *Chvojna* (1333, 1341), Hynek z *Kňovic* (1333) a Hynek z *Jedly* (1357). Sem se musí také počítati Buzek z *Osečan* (1382), jenž však má pruhy příčné. Kuneš ze Kňovic (1418) a Odolen z *Kravařovic* (1418) drželi se starého erbu, dávše si pruhy do pravé polovice, ale Petr ze Kňovic l. 1462 zase se uchýlil a dal si příčné pruhy. K tomuto rodu patří též vladyky ze *Zvěřince*, zejména Martin (1388).

Téhož erbu byli také předkové *Valovských* z *Úsuší*. Jan (1418) měl v pravé polovici tři pruhy pokosem, Jarohněv z *Úsusi* měl v l. 1457—1470 ty pruhy pošíkem v pravé polovici a týmž způsobem křídlo na helmici zdobené, ale na pečetech v l. 1466—1475 měl Ryžemborský erb. Téhož erbu s příčnými pruhy se Valovští nespustili a nacházíme jej zejména l. 1529 u Kunráta a Bohuslava. Barvy byly: polovice černá, pruhy černé a zlaté, dvě složená křídla, spodní černé, vrchní zlaté a černě pruhované. (Jakub. sb. Obraz erbu H. VII tab.)

Předkové *Tučapů z Tučap* byli téhož erbu. Kunrát (1381) sice měl Ryžemberský erb, ale Václav I. 1417 takový jako Dobeš I. 1284, a tak i 1428—1450 Jan a 1424—1439 Václav. Pozdější Tučapové, zejména 1487—1511 Václav a 1529 Václav pečetili Ryžemberským štítem, ale Hynek I. 1609 zase týmž, jako měli I. 1417.

Sem patří také *Hoříčtí z Hořic*, zejména Mikuláš 1432—1439 a Saloména (1560). Onen měl za klénot křídlo s 3 pruhy na pravé jeho straně, tato tři pera.

Z Vltavska byli téhož erbu kromě již jmenovaných ok. I. 1458 Jan Jedlice z *Obděnic*, ale té doby odchylili se Jan (1457—1467) a Kunrát z *Petrovic* (1465—1476) od prvotního erbu a pečetili Ryžemberským erbem. Konečně budiž připomenut Mikuláš z *Plasné* odjinud z *Makovic* (1446—1457) a Jan z *Hostišova* odjinud z *Nového dvoru* (1463). K nim patří též *Lašovští z Lašovic*, jichž erb s příčnými pruhy a na helmici perutě též s pruhy vytesán jest v Lašovicích v kostele. (Kolář.)

Konečně sem patří *Nahorubští z Nahorub*. Mikuláš (1544, Arch. min. vnitra) měl poloutrojčárí na příč a na složených křídlech tři pruhy na příč.

26. Jelení roh.

Na Moravě byl vzácným erbem jelení roh o třech parozích, druhdy dole jako od lebky ulomený, druhdy usečený. Vznik svůj má v západním koutu Moravy, ale záhy vyskytuje se též ve východní Moravě. Nejstarší pečet jest Smila z *Bílkova* I. 1257. Z r. 1279 též je známa pečet Smila odtudž, kromě toho vyskytují se téhož erbu 1286 Crh z *Krasonic*, 1301 Arkleb z *Cižkrajova*, 1302 Smil z *Krumvaldu*, 1338 Smil ze *Slatiny*, 1349—1352 Ratibor kanovník Olomoucký, 1368 Oldřich ze *Želetavy* a Jindřich z *Loučky*, 1379 Sezema ze *Stonařova*, 1391 Štěpán z *Pece*.

V 15. století všude jeden roh na štítě nahrazen dvěma. Počátek toho učiněn tím, že příslušníci tohoto rodu za klénot si nebrali samotný roh, nýbrž pro souměrnost dva rohy. Tak to činili 1345 Beneš z *Krumvaldu*, 1346 Beneš z *Budče*, 1364 Dobeš farář Bílovský, 1364—1381 Hereš z *Rokytnice*, 1370 Hrzek z *Budče*, 1389 Bohuše z *Bačkovic*, 1397 Mikuláš a 1399 Štěpán z *Chudobína*, 1397 Jan z *Veleně* odjinud z *Bařic*, Jindřich z *Jarohněvic* odjinud z *Brněnce*, 1416 Václav z *Pece*, 1422 Mikuláš a Beneš z *Chudobína*. První, který si dva rohy na štít vzal, byl 1396 Beneš z *Chudobína*, jeho příkladu následovali 1428—1446 Jan Drha z *Dolan* a z *Kněžic*, 1439, 1448 Václav z *Pece* a z *Tulešic* a I. 1547 Petr Pražma z *Bílkova*. Majestátem d. 1625, 30. dubna Karel, Beneš. Jan a Vilém bratři a strýcové Pražmové z *Bílkova* povýšení do panského stavu starožitných rodin a potvrzen jejich starodávní erb, totiž: Štít modrý, v něm dva rohy jelení, od sebe vzhůru stojíce, každý o 4 parozích své přirozené barvy (tedy prvotně zlaté) turn. helm, přikryvadla zlatá modrá, koruna královská a dva jelení rohy.

Ve východní Moravě vyskytuje se l. 1281 Jenec *ze Šumberka*, maje na štítě jelení roh jako do kruhu svinutý. Nepočítali bychom jej ani do tohoto rodu, kdybychom nebyli našli podobný roh u Crha z Krasonic l. 1286. Týž erb pak jsme našli k. l. 1349 u Ratibora, kanovníka Olomouckého a l. 1453 u Prokopa z *Prusinovic* a Hynka Podstatského z Prusinovic. Že mají pozdější Podstatští dva rohy, toho je příčina již vyložena. Když Kryštof Karel Podstatský l. 1627, 17. května do panského stavu povýšen a štít jeho polepšen byl rozdělením na kříž, dán starodávňý erb, dvojnásobně proti sobě stojící danělové rohy bílé o 6 parozích, do 1. a 4. pole modré barvy (Paprocký v *Zrcadle* 273 mluví o červené), do ostatních černých dán lev zlatý ve skoku drže v předních nohách červené srdce, z něhož trojnásobný plápolající oheň vyskakuje, přikryvadla černá zlatá a modrá bílá, koruna, z níž vynikají danělové rohy bílé, mezi nimiž lev zlatý po kýty se vidí. Když udílen byl l. 1744, 28. listopadu Janovi Podstatskému hrabský stav, polepšen jeho erb (tu se mluví o jeleních rozích a zl. lvu v červených polích) tím, že mu dány dvě helmice a na pravé jelení rohy a na levé lev. Majestátem d. 1762, 6. února povoleno Aloisovi hraběti Podstatskému z Prusinovic, aby si přibral název a erb vymřelých hrabat z Lichtenšteina a erb jeho změněn docela, totiž: štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré se zl. lvem (českým), 2., 3. červené s bílými jeleními rohy, štítek uprostřed modrý dělený bílým kamenem třikráte špicovaným, přikryvadla červ. bílá a zlatá modrá, tři helmice, v pravo rohy, uprostřed štítek popsáný s 3 pery pštrosovými (modrým, bílým a modrým), v levé lev. Druhé pošlosti schudlé dostalo se panského stavu teprve majestátem dd. 1804, 23. prosince a dovoleno Vilémovi Františkovi Podstatskému, aby si mohl přibrati erb a jméno svob. pánů z Thonssern. Erb jemu propůjčený byl: Štít, na němž štítek na kříž rozdělený, 1. a 4. pole modré s zl. lvem, 2., 3. červené s jeleními rohy (spíše mají býti barvy polí obrácené). Štít jest také křížem rozdělen, první a čtvrté pole má ve zlatě černou orlici, v 2. a 3. červeném jest bílý klín dolů ostřím obrácený; i v klínu i vedlé něho jsou dvě holi křížem přeložené, bílá v červeném a červená v bílém poli, tři helmice, na prostřední (s černými přikryvadly) orlice s říš. jablkem na prsou, na pravém lev a modrá zlatá přikryvadla, na levé jelení rohy a červ. bílá přikryvadla. (Reg. královská. Obrazy KB. tab. 80 a 81.)

27. Polovičná orlice.

Erb tento v Čechách a na Moravě rozšířený byl štít na zděl polovičný, v jedné polovici orlice (jen z polovice) na venkovskou stranu obrácená, v druhé tři pruhy pokosem neb pošikem. Vyskytuje se od starodávna na různých místech, hlavně ale v krajině od Slaného k Žatci a Žluticům. Zde se vyskytují s tímto erbem 1301 Albert Procek a Jan z *Malíkovic*, 1372 Vilém a 1377 Jindřich z *Hluban*, 1372—1387 Fremut z *Krasného*

dvora, 1372—1387 Petr z *Buškovic*, 1372 Jan ze *Soběsuk*, 1377 Habart Markvart z *Řebříka*, 1387 Oldřich a Jan z Krásného dvora, 1427 Drslav odtudž, 1431 Petr z Buškovic a z Chraštan, 1434 Fremut z Krásného dvora. Kolář (podlé Arch. DZ. XVI, 8) popisuje erb *Pětipeských z Krásného dvora* takto: v pravé polovici půl orlice, v levé tři pruhy pokosem položené, na helmici lodička nahoru otevřená a na pravé i levé straně vychází rostlina o třech listech.

S tím se srovnává Jak. sbírka, černá orlice v zlatém, pruhy černé a zlaté, přikryvadla téže barvy, loďka zvenčí zlatá, uvnitř černá a lupeny byliny zlaté a černé. Obraz v Soupise Rakovnicka II, 268.

V severních Čechách vyskytuje se téhož erbu (1333) Chřen ze *Rtína* neb ze *Rtyně*, ve východních Čechách, (1398) Hroch z *Sloupnice* máje toliko dva pruhy.

V Čechách vyskytuje se od konce 15. st. rodina *Loreckých ze Lkouše*, která měla týž erb, totiž v pravé modré polovičnou stříbrnou orlici a v levé stříbrné tři červené pruhy. (Paprocký o st. ryt. 3, 19, 20, 21.) Klénot dvě černá křídla a mezi nimi zlatý sloup (Jak. sb. Viz též obraz v Soupise Písecka str. 56. Odchylně M. tab. 137.) Zdá se, že k tomuto erbu byla přijata.

Na Moravě vyskytuje se týž erb velmi záhy a že sem přišel z Čech, tímto se dovozuje. V listu, d. 1307, 17. září připomíná se Slavata synovec Soběna z Tešnovic, ale na pečeti je jeho příjmení Slavata z *Očíhova*. Očíhov jest ves nedaleko Buškovic a Krásného dvora. Týž erb měli 1366 Maršík z *Rataj*, 1389 Vilém z *Kožišic* a l. 1421 Markvart z *Rataj*. Vlašek z *Petromíně* (1496) má tři pruhy vodorovné a na konci usečené.

28. Býcí hlava.

Erb byčí hlavy s hrdlem rozšířen byl na Moravě. Nejdříve se nachází u Vlka z *Plavče* (1278—1284), Oldřicha z *Martinic* (1305 vlastně Vavřince z M.) a Zdenka z *Plavče* (1310). Týž erb mají 1322 Jaroslav z *Kněhnic* a Valter z *Mikulovic*, 1336 Zbor, probošt Olomoucký, 1337 Zdeněk z *Plavče*, 1342 Bušek a Heřman bratří z *Lelekovic*, 1343 Herbort z *Biskupic*, 1363 Vznata a Albert bratří z *Lelekovic*, 1373 Boček z Hořejšího *Plavče*, 1390 Ješek z *Rajce* a z *Rostáně*, Bušek ze *Spíšova*, syn jeho, Mikeš a Hereš z *Lelekovic* (tito i l. 1390). Potomkem *Plaveckých* byl snad Jetřich *Plavec* z *Bacišovic*, jenž týmž erbem pečetil (1411).

29. Beran.

Erb tento prvotně byl vyobrazován, jako by byl beran vztýčen, později, jako by chodil neb stál a naposled zase ve skoku. V Aule Caroli připomíná se tento erb tak, že pan Zdeslav měl stříbrného berana na červeném štítě. Týž erb nejdříve se vyskytuje l. 1324 u Zdenka, Benedy

a Uhy z *Blíživy*, 1326 Zdeslava a Viléma ze *Žďáru*, 1353 u Viléma, 1360 Protivy, 1432 Jana a 1445 Viléma ze *Žďáru*. (Viz obr. H. IX. tab.)

Nejznamenitější rodinou tohoto erbu byli *Dobrohostové z Ronšperka*. Předek jich Zdeněk z *Drštky* pečetil l. 1431—1437 beranem ve skoku, nad helmou měl korunu a na ní půl berana. Potomci jeho přijali příjmení z *Ronšperka*, které se již ve 14. st. u některých vyskytuje bezpochyby z té příčiny, že podobný erb měli bavorští rytíři von Ramsperg. Pojmenovav Poběžovice tím jménem (Ronšperk) odkázal Dobrohost témuž městu svůj erb, totiž půl berana bělorouného s rohy a kopyty pozlacenými. Týž Dobrohost ok. l. 1470 (snad s papežským dovolením?) rozhojnil svůj štít, tak že odtud nosil na štítě křížem rozděleném v 1. a 4. poli berana, v 2. a 3. jelena ve skoku. V Jak. sbírce jsou udány barvy: beran v modrém, bílý jelen v černém, přikryvadla modrá a černá, dva helmy, pravý s beranem, levý s jelenem. (Obrazy erbu v H. IX a XIII na tab.)

Kateřina Švamberská z *Kamýka* (1459) pečetila též beranem. Za klénot přijala labuť erbu svého muže. V Pražském museum jest pečetidlo kněze Nachvala (darované J. Seifertem, notářem v Hořovicích), na kterémž jest beran stojící. (Obraz viz H. IX. tab.) Nachval bylo oblíbené jméno u Ronšperských ve 14. st. (Viz děje Osvračína v IX. díle Hradů.)

Sem patří také pečet Petříka z *Tisova* l. 1430 (v bibl. Praž.).

Následující skupina nosila také berany na štítech; ačkoliv je možné, že byli jednoho rodu s Dobrohosty, přece nechceme tak určitě tvrditi. Přisnak z *Poříčí* (1363) psal se také z *Kouta* podlé části městečka Poříčí k západu ležící. Téhož erbu byl pak Odolen z *Pyšel* (1382—1407). Vladyky z *Radiče* mívali stříbrného berana na červeném štítě. Tak bylo malováno v starém vývodu Srbském. (Obrazy v Jindř. Hradci.) Sem patří i Jetřich (1449), Jan (1450) a Jan (1480), vše z Radiče. Jan l. 1450 měl na helmici korunu a na ní beraní hlavu. (Obraz pečeti H. XIII. tab.) Konečně budiž připomenuto, že Žibřid z *Polomě* l. 1455 beranem pečetil a rodina *Klenovských ze Ptení* měla na modrém štítě černého berana ležícího se zl. rohy a kopyty. (Vývod Čabelický.)

30. Poloupruh.

V Slavětínském kostele vymalován jest štít polovičný, jedna polovice (levá neb pravá) stříbrná, druhá červená a v ní stříbrný pruh. Může býti také obráceně jedna polovice červená a druhá stříbrná s červ. pruhem. Tak se popisuje erb pp. z *Prostiboře* (Aula Caroli, Paproc. o st. ryt. 242) a *Kočovských z Kočova* (vývod Srbský, Frankova sbírka v Roudnici, Atlas Voračický v bibl. Pražské. Chybně M. tab. 18. Obrazy H. VIII., IX., XIII. tab.)

Z Prostiborských znali se k tomuto erbu 1345—1362 Habart, 1436 a t. d. Jan Hvozdíř z Pr., odjinud z *Pakoslavě*, 1473—1492 Jetřich,

1557 Jan. Kdykoliv tito pečetili celým erbem, měli za klénot složená křídla, ale Tomáš z Prostiboře (1520) volil si za klénot brk.

Z Kočovských budtež připomenuti 1361 Gumpert *ze Svržna* a na Kočově, 1379 Vilém Kočovec *z Mířkova*, 1384—1388 Jindřich Kočovec *ze Svržna*, 1414 Humprecht, 1415 Radslav, 1419 Sezema, 1425 Zbyněk, 1426 Radslav, 1430 Smil, 1445—1459 Jan, 1450 Racek *z Kočova* a pak všichni, kteří se psali Kočovskými *z Kočova*. V erbovníku musejním, z Březnice pocházejícím, jest vymalován jich erb, z něhož lze znáti, že za klénot měli složená křídla a na nich obarvení takové, jako na štítě. V Jak. sbírce jest výkres štítem s předešlým se srovnávající, červ. polopruh v bílém, za klénot jsou křídla, každé tak barvené, jako polovina štítu, pod ním a mezi nimi dvě ostrvy přeložené hnědé barvy. Z ostatních Plzeňských rodin patří sem 1302 Dobrohost *z Mělnic* a Petr *z Vildšteina*, 1375 Štěpán *z Ejřovic*, 1375 Sezema a 1419 Habart *z Podmokl*, 1427 Jaroslav *z Čechovic*, 1432 Bohuše *z Tasnovic*, 1464 Jan odtudž.

Ofka *z Tasnovic* má na obraze erbu u Paprockého (o st. pam. 395) za klénot křídlo s příčným pruhem.

O sobě stojí Jan *z Lestkova* (1407—1413), jeden z milců krále Václava, o jehož přibuzenstvu nic nevíme. Štít měl jako předešlý a za klénot 2 rohy.

Týž erb (štít) mají 1353 Huk *z Donršteina*, 1406 Jindřich *Kolman z Křikavy* a 1415 Kolman *z Donršteina*. Kolář našel jich erb ve Videnském erbovníku č. 9002 mezi bavorskými rodinami, totiž pravou polovici bílou s červ. pruhem, levou červenou, křídla složená bílá s červ. polopruhem, přikryvadla týchž barev. Podlé toho ovšem se zdá, že to rodina přistěhovalá, ač i to je možná, že byla domácí a nějakého Donršteina v Bavořích nabyla.

V kostele sv. Jana v Jindřichově Hradci jest vymalován starodávny erb. Levá polovice štítu jest červená s bílým pruhem, pravá taková, jako by modrá bývala, přikryvadla červená a za klénot kolo nyní jako ocelové barvy (prvotně snad černé). Není ani zdání, či by to byl erb. V l. 1368—1374 měl týž erb Henzlin *ze Zvíkovce* (u Hluboké), ale na pečetech jeho klénotu není.

Na Moravě našli jsme týž štít, ale s klénotem ptáka u Václava *z Mladějova* odjinud *z Radičova* (1372—1376).

31. Supí hlava.

Často jest viděti na starých pečetech hlavu a krk jeřabatého ptáka dravce s otevřeným nosem a vyplazeným jazykem. Nazýváme jej supí hlavou. V Salmovském erbovníku nakreslena jest bílá supí hlava v modrém a připsáno Cztyborz, čemuž nerozumíme. Krásně je ten erb malován v knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce, totiž bílý štít, na něm červená supí hlava s žlutým nosem a korunou, a též znamení za klénot. Připsáno je (1403), že to erb Ješka *z Hostišova*. Jako klénot nacházíme touž hlavu

na pečeti Pavla z Hostišova a z Prašivé l. 1457, ale l. 1482 a 1492 pečet erbem štítu na zděl polovičného a klénotu supí hlavy korunované. Týž štít polovičný a klénot měli 1433 Janek a 1472—1491 Mikuláš *ze Sedlce*.

Erbu toho byla starožitná rodina vladyk z *Němčic* (u Budějovic), u níž bylo oblíbené jméno Svatomír již ve 13. stol. Známe pečet Svatomíra z Němčic z r. 1346. K potomkům jeho, soudíc podle pečeti a posloupnosti statků patří 1362 Mikuláš a 1375—1387 Oneš z *Vlhlav*. Obraz erbu a pečeti H. VII. tab. Též se váží k Němčickým *Býšovci z Býšova*. Erb jich byl jako Hostišovských, ale v obrácených barvách (bílá hlava v červeném bez koruny). Za klénot měli dva rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi zl. střelu, dědictví po nějaké prabábě (Frankova sbírka v Roudnici ze sbírky Frant. Helf. Voračického z Paběnic 1715.)

Erbem a sídlem byli blízcí vladky z *Todně*, 1425 Nedamír a Míchal, 1443 Příbík, 1448 Matěj, 1483 Jan, majíce kromě supí hlavy na štítě rohy za klénot. Týž erb se také v 16. st. u *Lítvínů z Todně* vyskytuje. Také patří k této skupině Ješek *ze Včelnice* (1368).

Že skupina z okolí Otického se také k Němčickým váže, dokazuje erb a jméno Svatomíra z *Kouta* (1376). Téhož erbu byl také (1388) František, opat Milevský a l. 1424 Zbyněk z *Buchova* maje supí hlavu na štítě, ale Mikuláš odtudž přijal pak takový erb jako Hostišovští a Sedlečtí maje za klénot supí hlavu, l. 1434 bez koruny a l. 1449 s korunou. Polovičného štítu se drželi také l. 1487 Zbyněk a l. 1523 Burjan Buchovci z Buchova. Týž erb jako Mikuláš měl 1434 také Jan Nadějka z *Nadějkova* a *Vyhnanic*, jestliže se v rozmazaném klénotě (v Soběslavi) nemýlíme, jakož i za takový pokládáme málo zřetelný klénot u Jakuba z *Moravče* (1411, v Jindřichově Hradci).

Jinou skupinu máme ve východních Čechách. K té patří 1396 Zbyněk Opršal z *Ledec* a potomci jeho *Opršalové ze Žher*, 1402 Petr z *Blyně* a ze *Semtěše* a vladky z *Petrovic* na Čáslavsku. Pečet jednoho z nich přivěšena jest v Ledči k listu, který byl sestrouhán a novým písmem popsán. Ve vývodě Srbském jest erb Anny z *Jevišovic*, manželky Otíkovy z Bubna, totiž černá supí hlava na stříbrném štítě a klénot paví kyta.

32. Kolo.

V řadě erbů v Jindřichově Hradci vyobrazeno jest kolo na červeném štítě, jak se zdá, bílé barvy; na staré tabuli byl erb Anny Škopkové z Onšova zlaté kolo na červeném štítě (Jandera, Miletin, 124) a totéž se spatřuje i na erbu městečka Kamberka, které Onšovským patřovalo. Tak i v Jakubičkově sbírce. V Pam. arch. V, 358 popisuje se erb Onšovských mlýnské kolo palečné bílé barvy na modrém štítě, klénot též kolo, z něhož vyniká tré bílých per pštrosových (barvy patrně chybné). Týž erb má na pečeti Jan z *Onšova* 1412 (Arch. Břevnovský), ale lze za to míti, že jej měli

Onšovští již ve 14. st. jako i Onšovští 16. st. (1523 v Jindř. Hradci, 1533 a arch. města Brna, obraz erbu H. XII. tab.). Téhož erbu byli také vladyky z *Jenišovic*, zejména l. 1359 z Vykěř, 1405, 1406 Vykěř, 1416—1429 Vykěř z *Myšlína*, 1429 Soběn z Jenišovic odjinud z *Božejova* (v Jindř. Hradci). K témuž rodu patří také erby svými 1362 Matěj z *Chýstovic* a 1401 Zikmund z *Kramolína* (pečeti v Želivě). Též sem patří Mikuláš ze *Strhařova* (1468, arch. Třebon.). V Jindř. Hradci jest odstřižnutá pečet nějakého vladyky z *Babčic* (vsi u Pacova) s kolem (1436), týž erb má 1467—1475 Zdebor z Babčic, hejtman na Strakonících.

K témuž rodu patří také *Popovští z Bezejovic*. Kolo na štítě a nad helmou mají 1444 Zdebor, 1446 Přech, 1446—1464 Mrakeš z Bezejovic (Arch. min. vnitra) a l. 1488 Jan Popovský z Bezejovic. Týž erb spatřuje se v starých vývodech i na štítě Aldegundy manželky Václava Budovce z Budova. (Arch. zemský. Též vyobrazen v Soupise Prachaticka na str. 130.) V Petrovském kostele (u Čestína kostela) jest vytesán erb zdánlivě jako sedmilistá růže, ale tuším kolo znamenající. Mohl by to býti erb vladyk z *Tichonic* (u Kacova); 1430 Diviš, 1450, 1454 Zdeněk z Tichonic pečeti kolem. (Arch. Třebon.) Konečně sem patří erbem svým Mikuláš z *Nedrahovic* (1436) až z krajiny Sedlčanské a l. 1450 Bůvol z *Radonic*, Jan ze *Psář* a Mikuláš ze *Hrádku*. (Třeb.) Všichni jmenovaní pocházejí z krajiny mezi Benešovem, Kutnou horou, Jihlavou a Tábořem a nelze pochybovati, že byli jedné krve.

Druhá skupina rodin téhož erbu vyskytuje se v kraji Prachenském. Souvisí-li s předešlou, ovšem nelze tvrditi, aniž zapíratí. Sem patří *Řesanští* a *Štěnovští z Kadova*. Onino měli na modrém štítě bílé kolo (Paprocký o st. ryt. 360.) V Jakubičkově sbírce mají Řesanští polovičný štít zhora modrý, zdola zlatý a stříbrné kolo, Štěnovští pak zlaté kolo na modrém, podle toho pak i klénat a přikryvadla. Tak se i popisuje erb Anežky z Kadova. (Joh. Orphei Idyllion, Farrag. II. Viz i Soupis Klatov, str. 95 a M. tab. 30.) Vyntíř z *Žihobec* (1356 arch. býv. dvor.) má za klénat kolo s kytou, Racek l. 1359 též a l. 1368 kolo na štítě; tak i 1400 Vyntíř z Kadova, 1443—1447 Smil ze Žihobec, 1448 Purkart odtudž, Černín, Mikuláš a Vyntíř z Kadova, 1468 Burjan odtudž, 1490 Vyntíř Řesanský z Kadova. (Viz i náhrobek v Soupise Stříbrska na str. 89.) Téhož erbu byl i 1419—1435 Jan Koc z Dobrše, 1431 Vyntíř, 1466 Václav, 1487 Jindřich a jiní Kocové. Prvotní erb Kocův bylo zlaté kolo o čtyřech pístech na modrém štítě a též kolo za klénat. (Paprocký o st. ryt. 343, vývod Srbický, tabule v zámku Orlickém. Obraz v soupise Sušicka, na str. 27 a M. tab. 12., též H. IX. tab.) Majestátem d. 1631, 14. Mart. polepšen Diviši Kocovi z Dobrše, jakožto členu panského stavu erb tak, že byl štít modrý na kříž rozdělen a uprostřed štítek se zlatou obrubou prvotní erb obsahující. Štítek ten drželi dva zlatí gryfové. Přikryvadla byla zlatá a modrá, na koruně dvě křídla, pravé zhora modré, zdola zlaté, levé zhora zlaté, zdola modré a mezi nimi kolo. Týž erb platil jen pro panskou větev a majestátem

dd. 1767, 31. Jul. udělen i Janovi Markvartovi Kocovi z Dobrše, když byl povýšen do panského stavu. Obraz M. tab. 47.

K této skupině, kterou rozhodně za jednu krev pokládati lze (čemuž i oblíbené jméno Vyntíř nasvědčuje), patří svým erbem Bohuněk z *Tuchonic* a ze *Bzí* (1378, arch. Třebon. Obraz pečeti H. III, tab. č. 14). Kolo to o šesti pístech, spatřuje se i na pečeti Herky vdovy Dobcovy z *Oblanova* (1387, arch. Třeboň.) vedle svinské hlavy, která byla erbem Herčiným po otci. Mikuláš z *Miřetic* (1362) též z kraje Prachenského pocházející má na pečeti své dvě kola za klénot. (Obraz pečeti H. VII. tab.) Konečně vyskytuje se kolo téže tuším skupiny i na Plzensku. Zejména je mají l. 1387 Unka a Oldřich z *Kvíčovic* (obraz pečeti H. VII tab.), l. 1421 Jan ze *Sedlce* (z okolí Domažlic), 1428—1435 Jindřich Švejda a 1468 Hanuš odtudž. (Pečeti v Mnichově a Třeboni.)

Třetí skupenina kola vyskytuje se na Litoměřicku a Žatecku a možná také, že s předešlými souvisí. V Balbínově Aula Caroli popisuje se štít pana Bavora, totiž stříbrné kolo v černém. Kolo to o více než čtyřech pístech vyskytuje se na pečetích 1380 Jiříka z *Března*, 1419 Jana řečeného Kolo z *Žichova*, 1423 Přecha z *Třebívlic*, 1474—1480 Bavora z *Žichova* a z Citolibé a 1530 Matouše z *Žichova* odjinud z *Třebívlic* (tohoto otisk v Roudnici). U samého Žatce pečetil Václav Kavka z *Soběsuk* (arch. mus. 1458) také kolem. Téhož erbu byli i *Vlčkové* z *Minic* a *Nečamští* z *Minic*. Soudíc podlé majestátu dd. 1623, 20. Aug. Koutkům bylo zlaté kolo na červeném. Kolo o šesti pístech spatřuje se na pečetích 1417, 1420 Kryštofa, 1441 Jana Vlčka, 1482 Vlčka a 1499 Mandalény z *Minic*. (Král. H. IX. tab. nakreslil erb nějakého „z Krásného dvora“ (snad Vlčka.) Také na Moravě se kolo dosti často vyskytuje. Kolo o čtyřech pístech bylo erbem *Oderských* z *Lideřova*. (Paprockého Zrc. 66.) Štít byl modrý, kolo zlaté, též kolo také nad helmici a na něm tři péra, prostřední bílé, ostatní modré. (K.B. tab. 70 a B. 28, Jakubičkova sbírka.) Tak i kromě barev je na pečeti Adama staršího Oderského z *Lideřova*. (Arch. býv. dvorský.) Téhož štítu byli 1357 Bohuše z *Kopařovic*, 1369 Ješek Kluš z *Milovic*, 1371—1373 Sezima z *Platišovic*, 1372 Oldřich z *Maryže* odjinud z *Radčovic*, 1372 Ješek z *Olešné*, 1372—1373 Oldřich z *Olešné* odjinud z *Radovesic*. Jan Tišnovský z *Věže* (1483) také má týž štít, ale loukoti jsou jako knoflíky pobíjeny. Kolo o šesti pístech nosili 1373 Vojslav z *Otína*, 1378 Macek z *Kunovic*, 1435—1451 Oldřich z *Maryže*, 1451—1492 Václav z *Maryže*, 1482 Oldřich, tohoto syn a 1521 Barbora z *Osečan* rozená z *Maryže*. Jest to tudíž stejný erb s předešlým a všechny osoby naposled jmenované jsou jedné krve.

Zvláštním erbem jen na Moravě bylo kolo o třech pístech. Jestliže se dávalo za klénot, ozdobeno bývalo kytou. Téhož erbu byl 1359—1367 Bušek z *Prus* odjinud z *Dolního hradu Melic* a synové jeho Smil (1359—1366), Vojtěch (1362—1367), Radslav (1366) a Jiřík vše z *Melic* řečení a l. 1405 Vojtěch z *Melic*. Týž erb měli 1378 Ješek z *Velečína*, 1398 Ješík Veletka odtudž, 1398 Zaviše Veleta z *Lipové*. A protože Oldřich Hovora

z Prus (1377—1380) má na štítě palečné kolo o několika loukotěch, lze za to míti, že jeho rodina patří snad k jiné skupině na Moravě se vyskytující, která měla na štítě palečné kolo.

33. Bojovník.

V jižních Čechách velice oblíbeno bylo erbovní znamení buď celého muže aneb části jeho. Jedním takovým znamením byla vrchní polovice muže držícího v pravici dobytý meč. Nejstarší takový erb vyskytuje se u Markvarta *z Vyšního*. Na jeho nepříliš zřetelné pečeti (1337, Pangerl Gold. Urk. 90) objevuje se muž a zdá se, že drží kopí. Zřetelné jest znamení na pečeti Oldřicha *z Šafléřova* odjinud *ze Žďáru* (1349, arch. Vyšňobrodský), na níž jest helm a na něm muž polovičný s dobytým mečem. Podobně je u Ludvíka *ze Světlí* (? Zwetlarn, 1350—1361) a Bernarta *z Žestova* (1354). Po nich vyskytuje se týž erb u vladyk *z Dubového*, totiž 1371—1383 Jana, 1371 Jenlina, 1402—1404 Johanka a 1375 u Jendlíka a Ješka *z Chvalín* (týchž jako svrchu). V potomních dobách mají též znamení čtyři rodiny.

Mikuláš Plachta *z Baršov* (1378) a Jan Plachtík odtudž (1414) mají téhož muže za klénot, ale Beneš Plachta *z Baršov* (1426) má jej na štítě. Téhož erbu byli pak i *Barchancové z Baršov*. (Barvy jsou v Ottově Slov. Nauč. III, 373.)

Druhou řadu zahajuje Oldřich Plachta *z Trojanovic* odjinud *z Jivovice* (1383—1385) s Modlišem *z Veselé* (1383). K nim se řadí 1385 Pešek, 1385 Jindřich, 1408 Vojtěch, 1444—1456 Mikuláš Sudlice *z Jivovice*, kteří mají na štítě oděnce s mečem zřetelným, ale v potomních dobách nacházejí se odchylky. U Vojtěcha *z Jivovice* (1472, v Krumlově a Třeboni) vidí se štít zhora polovičný a nad helmem muž, jenž drží sudlici čili kopí na způsob vidle; a Beneš, Vojtěch *ze Chvalkova* má jen poprsí bez meče. (Obraz pečeti 1383 H. III. tab. č. 3.)

Zemané *ze Žumberka*, totiž 1443—1456 Vilém a 1484 Ludvík mají polovičného muže s mečem i na štítě i nad helmem.

Předkové *Pouzarů z Míchnic* 1446 Vilém, 1446—1476 Erazim, 1484—1488 Vilém pečeti tímž erbem, který se i spatřuje u Paprockého O st. ryt. 344.

V 16. století vyobrazoval se týž oděnc v brnění, jaké bylo v obyčeji; barva se mu dávala ocelová, rukovět na meči byla zlatá a pole bylo modré. (Jak. sb.)

34. Kohout.

Rodin erbu kohouta máme několik skupenin i v Čechách i na Moravě, protože znamení tohoto bojovného zvířete bylo velice oblíbeno. Balbin ve své *Aula Caroli* má erb ten dvakráte, jednou u pánů *z Pardubic*, bílého kohouta ve zlatě a pak bílého kohouta na černém domini de Trzeboticz, což bychom rádi na *Třeboc* vyložili.

První skupinu v jižních Čechách poznáváme z archivů Vyšňobrodského, Třebonského, Krumlovské fary a j. Tu se objevují s kohoutem nad helmou 1349 Mikuláš, 1349 Linhart, 1363 Jan Světlý vše *ze Světlíka*. Rynart *z Žestova* (1374) má kohouta na štítě, Petr Žestovec *ze Světlíka* (1387—1390), Zachař *z Žestova* odjinud *ze Svěbohův* (1387), Oldřich *z Klačar* (1401) a Petr Žestovec *z Olbramův* (1405) mají jej nad helmou a Jan *z Klačar* (1405) a Vaněk *z Trojan* (1408) zase na štítě; ale potom nastala změna taková, že za štít volen příčný široký pruh a kohout dáván nad helmu; první to měl l. 1408 Petřík *ze Světlíka* odjinud *z Trojan*, po něm 1427 Oldřich *ze Světlíka* a odjinud *z Kropšláku* a l. 1439 Jan Žestovec *ze Svěbohův*. Týž pak na pečeti své l. 1445 (v arch. Novohradském) má na štítě tři úzké příčné pruhy, čímž asi řezbář ohraničení vrchního a širokého pruhu naznačiti chtěl. Ryneš *z Žestova*, farář Vodňanský (1415 *ze Sedlce*), pečetil 1429 podobně jako Petřík *ze Světlíka* r. 1408 a Jan Žestovec *ze Svěbohův* r. 1439. Týmž erbem, jako osoby l. 1405—1439 jmenované pečetil také Chval *z Újezda*, jenž l. 1413 panství Písecké, Hlubocké a Protivínské spravoval. Téhož erbu byli potom Dobrovítovští *z Újezda*, jak bude řeč při třetí skupině. Také mají týž erb 1411—1420 Hájek *z Hodětína*, 1444 Petr Kohout *z Vlasenice*, 1483 Kašpar, 1492 Jan a 1514 Johanka též *z Vlasenice*. Kohouta na štítě podržela Markéta *ze Klení* (1513, arch. Novohradský).

Stejného asi původu jsou jiné rodiny, které též znamení kohouta nosily, zejména zemané Ješek Podlavička *z Domanína* odjinud *z Lhoty*, 1374 Jan jeho syn, 1378 Ondřej a 1378—1382 Mikuláš Podlavička *z Více-míle*, 1378 Zdinka *ze Sobětic* a Jindřich bratr její. (Viz obr. pečeti H. III, tab. č. 19.) 1397 Vojslav *z Bukovice* a 1412—1417 Jan purkrabě na Třeboni. (Obrazy pečeti H. IV, tab. 4 č. 7 a 9.)

Osamotnělé erby kohouta na Prachensku patří buď k předešlé neb následující skupině. Kohout totiž se spatřuje na pečeti Budnové *z Benešovy hory* (1362) a měli jej prý na štítě také vladky *z Tažovic*. (Frankova sbírka v Roudnici.) Také měl kohouta podlé Břežanova poznamenání v regestech Švamberských l. 1524 Vácslav *z Řetče*. Jan Nosek *z Jedla*, odjinud *z Němčic* (1413) a Zdeněk *z Němčic* (1488—1496) erbu kohouta pocházeli z Němčic u Planice.

Druhá skupina Plzenská patrně obsahuje rodiny jedné krve. Přední rodiny tu jsou Kořenští *z Terešova* a Harantové *z Polžic*. (Obr. H. II. a V. tab., VII, 165, 177.) Předek oněch Petr *z Terešova* měl na pečeti (1411, bibl. Praž.) kohouta nad helmou, Petr (1470), Vácslav (1504—1511) a Jiřík (1496—1505) mají kohouta i na štítě i za klénot. Tak je i na náhrobku v Němčickém kostele. (Viz Soupis Prachat. str. 151.) Barvy popisují se v majestátu d. 1705, 5. října. Janovi Antonínovi K. z T. na hrabský stav; byl černý kohout s červ. hřebínkem na pravé noze stojící s levou nohou k vykročení vyzdviženou na zlatém štítě. Erb byl polepšen tak, aby byl štít pošikem polovičný; v horním poli stříbrném byl císařský orel s korunou, v dolním starý erb, přikryvadla černá a zlatá a za klénot orel.

(M. tab. 11 a 65.) Když pak Rudolf hrabě K. z T. se stal nejv. korouhev-níkem, dovoleno mu (1724, 13. Maj.), aby měl za štítem dvě korouhve panského stavu křížem přeložené. Na pravé korouhvi byl vyobrazen sv. Václav jako dědic království jsa otočen vavřínovým věncem, na levé erb království též vavřínovým věncem otočený a okolo erby, nahoře Mo-ravy a Slezska, dole Lužice, Kladska a Lucemburska. (Obr. M. tab. 11 a 65, KB. 45.)

Předek Harantův byl Bušek z *Bezdružic*. (Obr. viz H. XIII. tab.) Na pečeti (1360, v Teplé) má štít pošikem protkaný pruhem a týž pruh dvojí barvou na čtyři pole rozdělený a za klénot kohouta. Racek z Polžic (1473—1490) má i kohouta na štítě. Štít byl červený, kohout stříbrný s černým ocasem, přikryvadla stříbrná a červená. (Hrady V, tab. 2, M. tab. 7.) Jako výstřelky těchto rodin objevují se Jan z *Bernartic* (vlastně Pernartic, 1410; viz Balbinovu Aulu), 1412 Jan Štpice, a 1432 Oldřich z *Lužan*, Otík z *Žernovníka* (1461, v Teplé), a Heřman odtudž (1491, v Plzni). Soudíc z příjmení, patří sem také Bohuslav Kokútek z *Mydlné*. (Lib. erect.) O sobě jsou Vaněk z *Kamenice* (1444, tuším ze Slanského kraje) a Zikmund ze *Chmelic* (1500 a t. d. z okolí Žatce). Barvy Chmelických ze Chmelic byly: štít stříbrný, kohout černý se hřebenem a jazykem červeným. (Jak. sb.) Krásný kohout zelené barvy s červeným hřebínkem na červeném štítě jest vymalován v kostele Chuděnském.

Třetí, velmi rozšířená skupenina, vyskytuje se ve východních Čechách. V Čáslavsku vyskytuje se (1370 v Drážďanech) Lambin Jakobin ze *Sluh* maje na štítě kohouta, ale příjmení své vzal od Sluh, dále k Praze ležících. Potomci jeho byli *Cidlínští* a *Hlubojeďští ze Sluh*. (Obraz v H. XII. tab.) Barvy erbu popisují se rozdílně; štít jest modrý, kohout někde bílý, někde černý. (Jak. sbírka.) Na Čáslavsku vyskytují se *Kraličtí z Krsovic*. V maje-státu (1534, středu po veliké noci) daném Burjanovi K. z K. na přijetí erbovního strýce popisuje se erb takto: štít červený a v něm kohout ohnivý maje nos, ostruhy a pazoury zlaté, přikryvadla červená a černá a za klénot týž kohout. V moravských pamětech připomínají se (1533) Jan a Filip Kr. z K. téhož erbu. V okolí Kolína vyskytuje se v l. 1395—1416 *Bohuněk Kozlák z Drahozubic* maje kohouta i na štítě i nad helmou a ještě l. 1460 pečetil týmž znamením Bohuše jeho potomek. Z Chotěborského okolí patří sem 1380 Beneda, 1408 Hrzek a 1412 Jan, vše z *Markvartic*, ze Želivského Mikuláš Zrubek z Humpolce l. 1452 z *Jiřic* řečený. Erbu kohouta byl 1362—1370 Vítek z *Žehušic* z okolí Čáslavského, jenž se před tím z *Nového dvoru* (u Kutné hory) nazýval. Jeho příbuzní byli 1356 Jetřich, 1369 Kuneš z *Selmic* a 1369 Jetřich z *Telčic*, majíce jako on, kohouta na helmě. Téhož erbu byli vladky z *Lipky*, 1347 Bleh, 1370 Oldřich a Zdeněk, též vladky ze *Slepotic*, 1398 Filip, 1447 Smil. Osoby tyto jsou z Chrudimska, jako i Jindřich z *Kladrub*, Jan a Jiří z *Vyšehněvic* l. 1412 jmenovaní, kteří mají též kohouta na pečetích. Z dotčeného Újezda přišel nějaký zeman této skupiny na Dobrovítov (u Čáslavě). Potomci jeho zvali se *Dobrovítov-*

skými z Újezda (l. 1515 Jiří erbu kohouta), avšak který Újezd to byl, není nám známo; kdyby se mohla poloha jeho určit, byl by to zajímavý doklad o rozšiřování rodů, poněvadž předek jich Chval se již l. 1411 v jižních Čechách vyskytuje. Erbu kohouta (viz obraz H. XII. tab. a pečeti II. a V. tab.) byli také *Dašičtí* a *Vyšehněvští z Borchova*, jako 1466 Čeněk Vyšehněvský a l. 1512 Trystram. Erb jich malovaný ve Smečně (na starém vývodu pp. z Martinic) ukazuje černého kohouta se zl. korunou na krku, nosem a pazoury zlatými a hřebenem červeným na stříbrném štítě. (M. tab. 131 má štít zlatý, kohouta téhož a přikryvadla černá stříbrná.) Nepochybujeme, že sem patří též *Králové z Dobrévody* u Hořic (viz obr. H. V, 140 a tab.) a *Strakové z Nedabylic* (u Chlumce n. C.). Erb oněch jest na modrém štítě bílý kohout s černým ocasem, červeným hřebínkem a červenými nohama, přikryvadla bílá a modrá a za klénot týž kohout. (M. tab. 28, Hrad V, tab. 2.) Když byl l. 1721 6. května Janovi Karlovi Strakovi z Nedabylic panský stav udělen, potvrzen mu jeho starodávný erb, totiž modrý štít se zl. krajem, u zpodu zelený vršek a na jeho temeni kohout z černa červený s červ. hřebínkem, maje pravou nohu vykročenou, přikryvadla modrá a bílá a klénotem týž kohout. Zdeněk rychtář v Jassenném přivěsiv l. 1416 pečet Racka z *Kokotova*, pečetil též kohoutem. (Arch. kapit.) Konečně sem patří *Holovouští z Holovous*, jichž erb byl černý kohout na červeném a klénot černá křídla. (Jandera Miletín 125; v Jak. sbírce štít zelený. Pečetidlo Otíka Holovouského je v musejních sbírkách.) Ještě pak jest dodati, že měli *Voděradové z Sekyřic* (1443 Jan, arch. v Kutné hoře) kohouta na štítě i za klénot.

Z Boleslavska známe erb Šimona Daliboha z *Vodic* (1498, kohouta na helmě). Kolář našel ve Vídenském rukopise č. 8330 vyobrazení erbu vladyk Zdalboha, totiž modrý kohout se stříbr. ocasem, stříh. nohama, červ. hřebínkem na červeném štítě, přikryvadla červená a modrá. V Jakub. sbírce jest štít bílý, kohout černý, přikryvadla týchž barev a nad helmou dvě černá křídla. Konečně připomeneme, že erbem kohouta pečetili také 1415 Mikásek ze *Pnětluk* (neb *Netluk*) a 1446 Hanuš z *Dubův*.

Na Moravě jest kohout málo zastoupen a to hlavně na západní straně k Čechám. *Višňovští z Petrovce*, kteří měli zlatého kohouta na modrém (Frankova sbírka v Roudnici), přišli snad z Čech oddělivše se od Markvartických, Lipeckých a t. d. Kohoutem pečetili 1412 Beránek z *Petrovce*; 1433 Jan Beránek z Petrovce, 1434 Zikmund Beránek z Višňového, 1451 Jan a Zikmund bratří Beránkové, 1465 Zich, 1479, 1480 Zikmund a l. 1533 Volf Beránek. Sice mají kohouta na své pečeti jen Jindřich z *Běra-nova* (1376) a Buzek ze *Sněhotic* (1399).

35. Kůň.

Erb půl koně s uzdou byl sice rozšířený po celých Čechách, ale je to tak vzácný erb, že neváháme všechny tohoto erbu za jeden rod pokládati.

Nejstarší pečet téhož erbu našel jsem v listu 1269, 2. Maj. (Reg. II, 253) u Drslava sudího kraje Plzenského. Týž erb se pak vyskytuje nejen na Plzensku, nýbrž i na Prachensku, záhy v Kouřimsku a potom ve východních Čechách. Na Moravě byl vzácný.

V Plzensku byli potomky Drslavovými bezpochyby *Netoničtí z Nebílova*, jichž předek Protiva z Nebílova (1406) má koníka na štítě i nad helmou. Tak i pečeti 1430—1449 Vilém z *Netonic*, 1507 Ctibor, 1563 Jan Netoničtí z Nebílov a Markéta Netonická, jejíž pečetidlo je v museum. Kolář našel erb v erbovníku Dírenském, totiž štít křížem dělený, v 1. a 4. poli (modrém) bílého koně s uzdou a pokrytím, ve 2. a 3. poli tři černé pruhy (příčné?), též v modrém poli.

Rozvodovští z Něšova měli též bílého koníka na modrém štítě. (Frankova sbírka v Roudnici. M. tab. 141, H. XIII. tab.) Tak pečeti 1412 Jaroš Něšovka ze *Skupče* (bibl. Praž.), 1424 Jan z Něšova (arch. min. vnitra) a jich potomci. Větev tohoto erbu psala se po Záhořanech u Domažlic, jako 1449—1453 Jindřich a 1458 Jan Kytlice ze *Záhořan*. (Obr. pečeti H. IX. tab.) Z jejich sousedství měl také týž erb Amcha ze *Spaňova* (1490, otisk v Roudnici).

Nejvíce se erb tento rozšířil na Prachensku. Předním jeho tu rodem byli *Malovci*, jichž erbem pečeti posud městečko Borotín. (Obr. erbu H. VII. tab., pečeti H. VII. a VIII. tab.) Pěkný jich erb spatřuje se na kostele Pacovském a k uzdě je přitesána ruka ji držící. Barvy byly zlatý kůň s červenou uzdou na modrém, klénot týž a přikryvadla týchž barev. (Paprocký o st. ryt. 123, Videnský rkps. č. 8330, M. tab. 48.) Když byl l. 1638, 13. října Jiří Malovec z Chýnova do panského stavu povýšen, polepšen erb jeho a starý erb ponechán v levé polovici polovičního štítu; do pravé zlaté dán mu černý korunovaný orel, dvě helmy s přikryvadly černo-zlatými a zlatomodrými, klénoty v pravo orlice a v levo koník. Když l. 1781 14. února Jozef Kosoř Malovec z Malovic do panského stavu povýšen, potvrzen starodávny jeho erb, zlatý koník s červ. uzdou v modrém, helma s korunou a modrozlatými přikryvadly a klénot koník. Barvou koně odchýlila se jen Skalická pošlost Malovců z Chýnova. Když l. 1760 13. září bratří Ferdinand, Ignác a Arnošt Vilém Malovci a strýc jich Jozef panský stav starožitných rodin obdrželi, potvrzen jim erb: modrý štít s bílým koníkem a červ. uzdou, ale přikryvadla zlatá a modrá. (Tak a správně v Jakubičkově sbírce.) Znamením polovičního koně pečeti 1313 Bohuslav z Malovic, 1364 Petr z Libenberka, t. j. Libějovic, 1371 Petr z M., 1374 Hanek, 1387 Petr, 1424 Jan, 1443 Jan Kosoř a Jan z *Nestanic* a j. Pečetidlo Lidmily Žeberkové roz. z Malovic je v Pražském museum. K Malovcům náleží také (1362) Mikuláš z *Bělce*.

Jiná skupina téhož erbu Malovcům blízka z Prachenska se rozšířila do Bechynska až za Bechyni a Týn n. Vltavou. Po Dobronicích nad Lužnicí psali se 1347 Vlček, 1358—1366 týž, 1373 Zdenka a l. 1385 Diviš z *Dobronic* pečeti koněm. (Viz obr. pečeti H. VII. tab.) Příbuzní jim i rodem i erbem

byli Bláha ze *Žimuntic* (1358), Přibík z *Bečic* (1378) a Přibík ze *Žimuntic* (1394—1403). Po Dobronických a Žimuntických dědili *Kraselovští z Kraselova*. Jich předkem byl tuším Lipolt z *Tourového* odjinud z *Dražova* (1358, 1359). Bratři Vojtěch (1395—1412), Jan (1407—1422) a Lipolt (1412) pečetili znamením koně, majíce jej buď na štítě, aneb nad helmou, ano Vojtěch mívál jej i na štítě i nad helmou. Po nich erb ten změněn. Na červeném štítě spatřuje se stříbrný kotouč a jako klénot stříbrný koník s červ. uzdou. (Paprocký o st. pan. 393, 394, o st. ryt. 208.) První tak pečetili l. 1430 Lipolt, Arlam a Jan z Kraselova, l. 1463 Jan odtudž a pak všichni jejich potomci. Také Markéta (1437) a Aléna (1455) z Kras. pečetily jen kotoučem na štítě. Patrně dědili kotouč po Dlouhoveských.

Malovci chlubilívali se, že pocházejí od pánů z *Pardubic*. (Obr. erbu H. X. tab.) Není potřeba o tom pochybovatí, ač spojitost mezi oběma rody již dávno zřejmě není. Barvy erbu Pardubských byly červený štít a stříbrný koník, bezpochyby se zlatou uzdou. Svědčí o tom posud erby měst Pardubic a Hlinska. *Arnošt ze Staré* pečeti 1340 jen klénotem, totiž rohy, z nichž každý byl posázen čtyřmi kytami. (Arch. fary v Kladsku.) *Kuník z Hostyně* odjinud ze *Staré* (1346) měl na štítě koně a nad helmou rohy peřím ozdobené. *Smil z Pardubic* (1350—1356) a bratr jeho *Bohuše* (1356) míváli koníka na štítě, *Vilém ze Staré* (1350—1360) na štítě i nad helmou. Tak i pečetil l. 1393 *Smil*. *Markéta z Rychemburka*, ač vdaná, podržela koníka na štítě (1416, bibl. Praž.).

Kromě těchto skupin vyskytuje se znamení koníka osaměle. Tak má jej 1350 *Vadek z Byšic* (u Mělníka) nad helmou, ač je-li to koník, a Jan ze *Hlohova* (u Vlašimě, 1403) a *Mikuláš z Hořan* (u Kolína, 1438) mají na štítě koníka s uzdou. Mezi odpovědníky pana z Rožemberka (1450, 15. Maj. arch. Třebonský H. 1296) nachází se i Jan ze *Lhotky* (někde z východních Čech) a na pečeti má púl koně s uzdou. Na Moravě vyskytuje se toto znamení vladyské jen u Ješka z *Kopařovic* (1337, v arch. kn. Lichtenst.). Každý z koníkův svrchupsaných jest polovičný.

36. Husí hrdlo.

Erb dvou husích hrdel vyskytuje se záhy i v Čechách i na Moravě a to v místech od sebe odlehlých. Z *Bělčic* na Prachensku pocházel Oldřich řeč. Jahoda, který se také v severních Čechách vyskytuje. Tamže vyskytuje se l. 1346 *Jetřich ze Sloupu* odjinud z *Újezdce*, jenž má dvě husí hrdla nad helmou.

Oldřich z *Újezda*, kuchmistr královský, jenž l. 1403 na *Újezdě* sv. Kříže seděl, má na pečeti své l. 1382 k listu známého bratrstva přivěšené dvě husí hrdla, proto také, „duo cornua“, která má mítí Přibyslav z *Újezdce*, arcijahen Horšovský, nejraději bychom vyložili na husí hrdla (1377, rkps. kapitulní).

Ostatní v Čechách téhož erbu se vyskytující lze pokládati za jeden rod s moravským. Na Moravě vyskytuje se poprvé Bohuněk z *Olšan* řečený Zerbe (1337) poprvé s dvěma husími hrdly nad helmem, l. 1368 mají týž erb Ronovec a Jan bratří z *Boršic*. Téhož erbu jsou 1388 Bedřich z *Kojšova*, Svatobor, Bohuněk a Domanek z *Zavořice* a l. 1397 Janek z *Babic*, Petr z *Lichtnova* a Vyšek z *Zavořice*. Posledního Moravana téhož erbu známe Bohunka z *Maršova* (1419, Hradec).

Z příbuzenstva předešlých vyskytuje se l. 1312 (arch. Třebon.) Bedřich z *Lhoty*, tuším té, která jest Černovicům nejbližší. Téhož erbu pak byl Mikšík z *Lhoty* (1380) a týž l. 1390 z *Mečkovic* (u Budějovic) řečený (arch. Vyšňobrodský a města Krumlova). Ti nosili to znamení buď na štítě, aneb za klénot. Lhotských potomci snad jsou *Chvalové z Kolenec* (1499 Chval, 1538 Jiřík Ch. z K.), kteří měli to znamení i na štítě i nad helmou. Rodina, která z Moravy přišla aneb taková, která z Čech do Moravy zasáhla, usadila se na Štítném a zvali se *Štítní ze Štítného*, rozdílů pouze erbem i původem od rodu Tůmy ze Štítného (I, 6). Jan ze Štítného (1412) měl husí hrdla nad helmou, Jan (1424) a Václav (1445) na obou místech a Václav l. 1448 jen na štítě. Jan a Jan syn jeho l. 1447 mají štít zhora polovičný a prvotní znamení nějakým nezřetelným předmětem rozšířené ponechali si za klénot. (Arch. arciděkanství Krumlov.). Barvy jsou v Jak. sbírce takto udány: hrdla černá, štít stříbrný a přikryvadla týchž barev. Mikuláš *Mrakotický z Mrakotic* 1474—1495 pečtil jako Štítní polovičným štítem a husími hrdly. Vanček z *Lovčic* a z *Mezného* (1415—1424) a Ctibor z *Černic* (1447) patří také k tomuto erbu. Vladyky z *Lovčic* a z *Mezného* mají později za klénot supí hlavu a štít s pruhem pošikem položeným, tak že snad se má Vanček z rozrodu husích hrdel vyloučiti. Na pečeti l. 1415 (u sv. Jilji) má dvě husí hrdla jako jiní na pečeti l. 1419 (v Třeboni), hrdla jsou sice jeřabatá, ale nos a hlava přece jen husí.

37. Sekery.

Erb dvou seker křížem přeložených, vzácný byl v Čechách a již na počátku 14. st. byla pověst, že páni erbu toho pocházejí od Vršovců. V kronice Boleslavské se vypravuje, že kníže Bedřich Vršovce přijal k milosti, ale aby svou hanbu měli na paměti, kázal jim bradatice na štítě míti. (Font. r. B. III, 155.) Přísně berouc, nemělo by se toto na erb dvou seker vztahovati a jestliže se ta věc tu připomíná, děje se proto, že Sekerkové z Sedčic mající na štítě sekery se od Vršovců odvozovali a přímení Vršovec posud mají. Sice jest zemanů s jednou sekerou po skrovnu.

Slovo bradatice vykládá se obyčejně jako halapartna. Ale něco takového se v pamětech současně s Boleslavskou kronikou nenachází. Ratibor z Sedčic (1305, Arch. kapit.) měl na štítě zbraň podobnou srpů, zřejmě jest rukovět s povrchem stočeným, aby byla pevně držena, též

kříže s jablíčky na koncích a dva tenké srpy odtud vybíhající. A též znamení, ač nikoliv tak ozdobně vyřezávané má i Budivoj z *Jehnice* na Moravě (1292, Arch. velkého převorství).

Erb dvou zlatých seker na červeném spatřuje se na svornících kostela ve Zbraslavicích a též na jednom kameni, tudíž vytesané. Jest to bezpochyby erb starých držitelů ze Zbraslavic, nežli je měli páni z Kolovrat; odtud si i vysvětlíme jméno Zdeňka *Sekyrky ze Zbraslavic*, jenž byl l. 1394 v jižních Čechách. (DD. 13, f. 145.)

Původiště erbu jest krajina mezi Louny, Roudnicí a Prahou, tedy ta, kde Vršovci statky mívali. Jedna větev rodu toho seděla na Hořešovicích a odtud zvali se z *Hořešovic*, když již dávno Hořešovic neměli. Erb jich byl: na červeném štítě dvě sekerky stříbrné barvy s držadly zlatými (Frankova sbírka v Roudnici „e MS. Balbini“ a tabule na zámku Orlickém). V Jak. sbírce odchylně jsou na štítě polovičném v pravo červeném, v levo stříbrném, dva praporce týchž, ale proměněných barev a též nad helmou. Na pečeti Purkarta z H. (1459 v arch. Třebon.) jsou zřetelné dvě sekery a nad helmou křídlo. Na pečeti Jana Purkarta z H. l. 1486 (arch. býv. dvorský) již jsou sekerky takové, že by se i na praporce vykládati mohli.

Sekerkové z *Sedčic* nosili na modrém štítě dvě sekerky stříbrné barvy (M. tab. 124.) Později malovali stříbro jako ocel a rukověti zlaté. (Král v Hradech VIII a X., Jak. sbírka.) Klénodem bývala dvě černá křídla a mezi nimi sekerky. V Jak. sbírce jest též erb Vršovců Sekyrků, totiž štít polovičný; v pravém modrém poli zlatá vrš, v levém modrém dvě zlaté halapartny, dvě helmy s přikryvadly týchž barev, na pravé modrá a zlatá točenice s bílým čápem, na levé dvě černá křídla s halapartnami na kříž přeloženými. (Pod. M. tab. 124.) Protože starší držitelé Sedčic jiný štít měli, zdá se, že Sekerkové sem z Rakovnicka neb Slánska přišli; Ratibor z Sedčic (1417) první měl sekerky nad helmou; Bořita (1441) položil je na štít vedle sebe a následující (Bušek 1456, Beneš 1456, Ladislav 1534 a j.) nosili je křížem. Pěkně vytesané a pravé sekery téhož rodu spatřují se na kostele v Kostelci n. L. (Obraz erbu H. VIII. a X. tab.)

Osaměle se vyskytují 1367 Styr z *Beřkovic*, 1367, 1368 Hynek z *Ředhoště* (sekerky nad helmou, v arch. Hrádeckém, obraz erbu H. XIV tab.), 1403 Jindřich z *Trhlav* (Drážďan.) a Jan z *Buděhostic*, odjinud z *Chlumčan* (otisk pečeti v Roudnici).

Také na Moravě se erb ten rozšířil a možná, že pošel ze společného kmene českomoravského. Mikuláš z *Kralic* (1310) měl dvě sekerky křížem přeložené na štítě a za klénot bradatici peřím ozdobenou. Týmž štítem pečetili 1341, 1343 Blud, 1365, 1371 Vicen a Mikeš, 1375 Jimram a Ješek, 1475 Vít z Kralic a l. 1539 Jindřich Kralický z Kralic.

Petr z *Budče* (1387) má dvě sekerky křížem přeložené nad helmou, Bořita odtudž (1446) má je na štítě. Potomci jeho měli příjmení Bořita z Budče a nosili „dvě sekery bradatice“ bílé na modrém poli, nad helmou korunu a dvě křídla a v nich též znamení. (Zrcadlo 289.) Ve sbírkách

zemského arch. v Praze jest týž erb poněkud jiný, totiž štít polovičný v pravo modrý, v levé bílý a sekerky na něm proměněných barev, přikryvadla týchž barev a jen koruna. Ještě jinak KB. tab. 8.

Hynek z Bystřice (1347), Alšík z *Bystřice* odjinud z *Mrzkles* (1381, 1382) pečtili tak, že měli dvě sekerky za sebou ležící a ostřím vzhůru obrácené, ale Vítek (1381—1397), jeho vrstevník, měl na štítě dvě sekerky křížem přeložené. Tak i pečtili 1437 Jan Tlačisvět, 1453—1495 Jan Bořita z Bystřice, 1454 Jindřich z B. a z Muchnic, 1455—1495 Všebor z B. a potomci jich Bystřičtí z Bystřice. Barvy prý byly: červený štít, sekery bílé se žlutými topůrky, přikryvadla červená a bílá. (Jakubičkova sbírka.)

Osaměle s týmž erbem se vyskytují 1337 Boleslav z *Veselé* (dvě sekery čepci k sobě), 1347 Bohuše z *Malé Senice*, 1409 Vilém z *Litenčic* (též tak), 1378 Alšík z *Heroltic* (křížem), 1397 Hynek z *Otradic*, 1398 Vítek ze *Stražovic* se syny Těmou a Pešíkem, 1410 Hynek z *Týnce*, 1417 Arkleb z *Řičan*. Zvláštní jest erb Jana Kytle ze *Lhoty* (1533, arch. města Brna), totiž dvě bradatice na štítě a za klénot dva háky, jako mívají ke strhání větví. Když l. 1551, 17. dubna Jiříkovi Kytlovi erb jeho potvrzen, již není řeč o bradaticích; erb popisuje se: Štít červený, v něm dva háky medařské na kříž, jeden bílé, druhý modré barvy, přikryvadla bílá červená a nad helmou dva háky týmž způsobem.

38. Lidská hlava.

V jižních Čechách velmi oblíbeno bylo znamení lidského těla aneb jeho vrchních částí. Kromě vrchní části bojovníka, mnicha neb muže s růžencem a postavy veslující, často se vyskytuje pouhá lidská hlava, ale zase s rozličnou způsobou. Druhdy je jen hlava s hrdlem, druhdy i kus prsou. Nejstarší pečeť je u Mikuláše z *Němče* (1338 H. U.). Hlava je tu rouchem zahalena a od strany vyryta; u Bedřicha z *Němče* (1372—1379) je z průčelí. Dvořata z *Cipína* (1366, H. U.) má holou hlavu s ústy pootevřenými, tak i l. 1380 Veclín z C., ale týž Veclín má l. 1397 hlavu tak řezanou, že mnoho ptačí hlavě s krátkým a tlustým nosem neodevzdá a z té hlavy dole usečené visí třasně. Týž, aneb jiný Vecl má nad helmou hlavu zahalenou a část roucha visí z ní, zatáčeje se v kličku (1406). Petr odtudž (1422, Orlík) má průčelí holé hlavy a těla až po ramena. Kunrát z *Trojanov* (1372, H. U.) má hlavu, která se kohoutí hlavě trochu podobá, ana má pod bradou lalok, ale v zadu jeřabaté kštice, ale týž Kunrat má l. 1389, jak se zdá, holou hlavu. Podobně pečtil l. 1407 Čeněk, syn Jindřichův, z Trojan. Kunrát z Trojan (1457, H. U.) má na štítě hlavu s jeřabatými vlasy a kus těla po rameno, a na prsou je viděti 3 knoflíky, nad helmem je nádoba (becher = kopf). Erbu hlavy byli i l. 1375 Mikeš z *Řevňovic* odjinud z *Perného*, 1397 Řehoř z *Pasovar*, 1397 Beneš z *Konratce* a v Lužnici. Možná

že sem patří také Beneš Papák z *Návětrí* (1454), jehož pečeť jediná v arch. Třeboňském není dost zřetelná.

Patrně sem patří Beneš z *Heršlaku* (1372, H. U.), jenž na místě hlavy má rovnou nádobu neb koflík a okolo něho čtyři obroučky. Že tomu tak, svědčí pečeť Domina z *Doudlebs* (1429, v Budějovicích), jenž má na štítě koflík s jedním silným обруčem a nad helmou poprsí muže, jehož ruce jsou na prsou přes kříž složeny. Sice mají vladyky z Doudlebs vždy jen hlavu jako 1366 Trojan a Mikuláš, 1395 Pešík a Jindřich, odjinud z *Borovnice*, 1407—1413 Čeněk, 1407 Domin a Hroch, 1407 Jindřich z *Jívovice* a 1412 Petr. Jindřich z D. (1407) má zase hlavu takovou, která se z předu kohoutí podobá a v zadu má jako dvě péra svislá. Čeněk z D., odjinud z Trojan (1414), Hroch (1415), Vilém (1446, 1482), Jan (1493) a j. v. mají hlavu lidskou z průčelí a Diviš (1505) ze strany. Potomci jich *Doudlebsští* z *Doudlebs* odchyli se od způsobu předkův svých a přiklonivše erb svůj k Pouzárům z Michnic a Sudlicům z Jívovice, měli na modrém štítě poprsí rytíře v ocelové zbroji s mečem dobytým a totéž znamení jako klénot (Jak. sb. M. tab. 95.), jak se to také na pečetích 17. st. (1643, Arch. DZ. VIII, 1.) spatřuje.

Týž poměr vyskytuje se také u *Lipanských* z *Lipán*. Mikeš z L. (1380, Břevnov) má nad helmou toliko hlavu, Čeněk, jeho vrstevník, poprsí muže bradatého s čepicí na hlavě a pláštěm okolo ramen (tak i 1380 Havel z *Chrašťan*), Mikeš z L. poprsí muže, jemuž s krku kukle neb kapí visí (1415, Orlík). U Buzka z *Pašiněvsi*, faráře v Bychorách (1396, rkps. kapit. Praž.), popisuje se týž erb jako „figura cujusdam monachi barbati“. Pozdější *Lipánští* z *Lipán* a vladyky *Studenecští* a *Zachařové* z *Pašiněvsi* (viz obr. náhrobku H. V, 314.) také ten erb změnili. Lipánští měli na modrém štítě mnicha oděného hnědým rouchem na lodičce jedoucího a veslujícího, přikryvadla modrá a zlatá a nad helmou tři péra, černé, zlaté a modré. (Jak. sb. Viz i Janderův Miletín na str. 127.) S tím se shodují pečeti Jetřicha L. z L. (1584) a Lidmily Bukovské z Lipán (1628, arch. DZ.), ale u Lidmily je klénot takový, jako znamení na štítě. Vladyky z Pašiněvsi obrali si na červeném štítě oděnce na loďce přirozené barvy veslujícího, přikryvadla červ. a stříbrná, nad helmou dvě péra, v pravo červené, v levo stříbrné. (Jak. sb.) Tak je i vytesán erb na náhrobku Zachařové († 1555) a vyryto na pečeti Jana z Pašiněvsi (1545, Jind. Hradec).

V musejním rukopise o rodině Přichovských jest erb Adama Studenecského z Pašiněvsi takto popsán: Na červeném štítě 4 štítky černé se zlatou obrubou, nad helmou rytíř pod kolena s mečem dobytým.

Hlava samotná vyskytuje se také ve východních Čechách u některých rodin. Souvislost jejich s Doudlebskými je možná. Jako ku př. se dostali vladyky z Prostiboře na Brandýs n. O., tak se mohla větev Doudlebských do východních Čech vystěhovati. Znaméním lidské hlavy pečetili 1376 Haneke z *Křižánek* (nad helmou), 1402 Pavel z *Člupku* (nad helmou), 1447 Mikeš z *České Libchavy* (na štítě i nad helmou). Na pečeti Mikuláše z *Člupku*

(1428, v Litomyšli) vyhlíží ta hlava jako ovčí hlava, na pečeti Bohušově (1516) jest lidská hlava nad helmem zřetelná, ale štít jest zhora polovičný.

V jižních Čechách vyskytuje se také znamení hlavy, která se dávala za klénot mezi rohy, ale též i s rohy na štít. Oboje je u Jana z *Mysletína*, první l. 1368, druhé l. 1378. Téhož znamení užívali také zemané v Kouřimsku. Tu se vyskytují 1385 a 1390 Albert neb Alber Sirotek z *Chvalovic* odjinud z *Jezeřan*; soudíc podle příjmení byl téhož erbu také Jan Sirotek z *Semína* (1405). Kdežto předešlí měli hlavu mezi rohy jen jako klénot, měl ji Jan Vrbík z *Tísmic* i na štítě i nad helmou (1415). Potomci jeho měli na štítě dva rohy a mezi nimi poprsí panáka, an má ruce v bocích podepřené, jak se spatřuje na kostele Tismickém. (Viz Soupis Č. Brodská 191.)

I na Moravu erb ten zabloudil. Nacházíme u Ondřeje z *Želetic* (1390), Jindřicha z *Dambořic* (1397) a Petra odtudž jinak z *Rokytnice* (1410) hlavu mezi rohy buď nad helmem aneb na štítě; na pečeti posledního je na hlavě korunka.

V jižních Čechách a v západní Moravě vyskytuje se také hlava obklíčená kruhem. U Oldřicha z *Myslkovic* (Myskovic u Soběslavě, 1371) a Jeníše odtudž (1379) vyhlíží jako zvířecí hlava. U Beneše z *Jilma* (1383) spatřuje se hlava bradáče a okolo ní do tří čtvrtin kruh. U Jana z *Dvorce* odjinud z *Zahrádek* (1383, onen na Moravě, tyto v Čechách) jest poprsí, nad hlavou kus kruhu, který jest zdoben kytami. Téhož erbu byl i 1457 Jan z *Zahrádek*.

39. Mnich.

V jižních Čechách byl oblíben na štítech erb mnicha buď majícího ruku pozdvíženou, aneb držícího růženec, anebo knihu, avšak zdá se, že jsou to znamení jednoho rodu, jak ukáží popisy. Nejstarší erb je u Mikuláše z *Pasovar* (1312—1317, Pangerl H. U.). V pozdějším zápise se popisuje jako imago ad umbilicum una manu erecta (Lib. erect.), ale popisovatel přehlédl, že postava má kápí viseti a v levici drží hůl. To viděti na pečeti a doplňuje se pečeti Domina z P. (1341), která je zřetelně vytištěna; na této má mnich také bradu. Markvart z *Metlína* má l. 1360 poprsí muže držícího růženec, l. 1363—1367 mnicha bradáče s kápí svislou a růžencem, l. 1372, 1375 poprsí muže držícího oprátku a l. 1377 mnicha s kápí na hlavě a s pravíci pozdvíženou. (H. U. arch. Třeboň.) Nedamír z *Metlína* (1380, město Krumlov) dal si na štít celého člověka. Odolen z *Větrní* (1372—1389) má nad helmici mužíka, který má pravíci vyzdvíženou a levici o bok podepřenou a Mikuláš z *Malotína* má poprsí muže s čepicí držícího levíci růženec.

Druhé skupení osob téhož erbu vyskytuje se v okolí Trhových Svin. Přeč z *Rankova* (1371), Oldřich z *Pašínovic* (1371—1375) a Čeněk odtudž mají poprsí muže, jemuž ze zad kápě visí; u Přeča drží levíci podobný předmět jako na pečeti 1312—1317. Poprsí takové má i Beneš Papák z *Návětrší* (1388) z okolí soběslavského. Čeněk z *Klení* (1402—1407) a Mikuláš

Drkule ze *Lhoty* (1412—1417, z okolí Jistebnice) mají poprsí muže s růžencem. (Obr. pečeti Drkulovy H. VII. tab.) Tak to i potom mají vладыky z *Nežetic* a z celého toho rozrodu nejvíce změn prodělali. Jan Cajzlach z N. (1412) má ještě mnicha s kápí svislou a pravíci pozdviženou, ale Zachař (1441—1448) má panáka s čepicí na hlavě a růžencem v ruce, Jan Karlík z N. (1546) přidal si loďku a má prázdný štít, ale muže s růžencem na loďce stojícího nad helmem. Tak vznikl erb Karlíkův, totiž modrý štít, na něm zlatá loďka a v té žena s korunou na hlavě, a spuštěnými vlasy v červeném rouše klečíc a majíc ruce sepnuté; na pravé ruce má viseti růženec, přikryvadla červená a modrá. (Kolář z rkp. 8330 ve Vídni.)

Jakubička našel dvoje vypsání; jedno se srovnává s Kolářovým popisem kromě toho, že na místě modré barvy již vybledlé položena bílá a panna stojí, jako na starých pečetích. Jinde našel zlaté pole, šaty panny mající ruce na zádech svázané modré a přikryvadla zlatá a modrá. (Obraz erbu H. IV. tab.)

Jiná skupenina vyskytuje se v okolí Kamenice n. L. Oldřich z *Boztěchova* (1397) má mnicha s kápí a pravíci pozdviženou, Sudík odtudž (1400—1402) má jednou mnicha s kladivem neb nahoře uříznutým křížkem a jednou s knihou (pečeti v Třeboni a Hradci). Tak i pečtila (1397, 1400) Škonka z B., manželka Jaroslavova z Vranína a to pečeti Oldřicha z B., snad svého otce.

U všech těch rodin zdá se býti souvislost, ale nevíme, zdali sem patří vладыky z Horňovsi, Předbořic a Osečan a proto jsme je sem nepojali.

40. Meče.

Městečko Žiželice má posud v erbu svém dva stříbrné meče se zlatými rukovětmi křížem přeložené v červeném poli a patrně jej zdělila po svém zakladateli Dětochovi z *Hořepníka* odjinud ze *Žiželic*, který žil na předělu 13. a 14. století. Hořepník a Žiželice jsou daleko od sebe a protože Dětoch oba statky držel, zřejmě je, jak snadno se některý rod rozešel po celé zemi. Týž erb a v týchž barvách mělo několik rodin.

V jižních Čechách a druhdy i na Moravě žili potomci bratří neb strýců Dětochových, totiž 1353 Hynek ze *Štramberka* (dva meče křížem nad helmou. Viz H. XIII tab.) 1365 Albert z *Buřenic* odjinud z *Cerekvice*, 1366—1382 Oldřich z Buřenic, 1370—1371 Oldřich Tluksa z *Kamene*, 1376 Oldřich z *Vokova* (obr. III. a IV. tab.), 1382 Přibík z *Božejova*, 1395 Hynek z *Čechtice*, Zdeslav z Buřenic a Přibík z Božejova, 1428 Mareš z Vokova, 1432 Kuneš Tluksa z Buřenic, 1450 Léva Tluksa z Čechtice. Erb Tluksů z Kamene vymalován jest v erbovníku Březnickém v Národním museum (von der Stein aus Behem) a v erbovníku Kunráta z Grunenberka (hern von Klussa vom Stein), jak jsme jej svrchu popsali. Týž erb je i u *Hostačovských* z Vokova. (Jandera Milet. 126.)

Téhož původu jsou i *Vrabští* z *Vrabí* majíce také přijmí Tluksa a stejný

erb (tabule Orlická, Paproc. o st. ryt. 116. Viz i Soupis Karlínska 176 a M. tab. 36, kdež jest štít černý, a H. XI. tab.) Na pečetěch jej mají 1360 Rynart z Vrabí, 1442 Jetřich, 1450 Vaněk, 1453—1458 Jan, 1453 Diviš, 1487 Jan Tluka, 1472 Jan, 1508 Hašek a 1539 Adam.

Rod tento dostal se záhy do Plzenska. V první polovici 14. st. seděl tu Jeník z *Mečkova*, jehož potomci se psali druhdy z *Mečkova*, druhdy z *Předslavě*, druhdy z *Nedanic*. Ok. l. 1411 se vyprodali a od r. 1420 vyskytují se ve východních Čechách. Jeník z *Mečkova* má na pečeti (1433) dva meče na štítě a tolikéž nad helmou. Tak i pečeti 1437 Vilém, 1474 Vrbata a jich potomci *Bradlečtí z Mečkova*. Erb jich byl týž jako Tluksův až do nejmenších podrobností. (M. tab. 94 tu červený štít.)

41. Rys.

Starým Čechům byl rys tolik co panthera neb pardus, více báječné než skutečné zvíře, řečené i *ostroviď*, o němž se pravilo, že tak ostře hledí, že skrze zeď hledí. (Tkadleček.) Prvotně vyobrazován byl jako štyrský panther. Na pečeti Bohuslava purkrabě Zvíkovského (1284) spatřuje se jako zvíře čtvernohé, vztýčené s dlouhým husím krkem, lvím ocasem a drápy roztaženými, asi tak, jako na tab. IX. č. 86 díla Hohenlohova Sphragistische Aphorismen. V pozdějších pamětech nacházíme jen půl rysa; zpravidla má korunku na hlavě, ale divokost jeho pro nedovednost řezbářů není patřičně poznamenána, jen veliké oko na znamení ostrého zraku bývá druhdy naznačeno. Ze *Sedlce* u Vodňan a Hluboké pocházel Zdimír (1382), jenž byl léta purkrabí na Lokti. Týž má rysa nahoru, kdežto Jiří Zdimír z *Sedlce* (1514), pečetě pečeti svého předka Václava, má rysa v levo vyskakujícího. Téhož erbu byl též Jošt z *Dubného*, odjinud ze *Sedlce* (1390, Třeboň), jako i potomci jeho Bašek (1411), Beneš (1424) a Prokop (1426). (Obraz pečeti H. VII. tab.) Z nějakého *Březí* v jižních Čechách pocházeli Petr (1390 de Pyrchel) a Albrecht z *Březí* (1411), jichž klénot se od koně Malovců jen korunkou na hlavě rozezná. Z *Újezda* (tuším u Vodňan) pocházel Vilém (1387), odjinud z *Poděhus* a jako on pečeti i Chval z U., farár v Chelčicích. (1405, Pangerl G.U. 346.) Potomci Vilémovi byli *Kozští z Kozího*, tak řečení od hradu Kozí u Tábora. Na pečetěch Jana (1457), Viléma (1463), Zdebora (1477—1483), Markvarta (1483) a Mikuláše (1506) jest rys dílem nahoru, dílem na stranu vyskakující. Barvy erbu nejsou známy. (Obraz H. VII, 206, obr. pečeti tamže na tab.) Týmž erbem patří sem 1422—1428 Přibík a 1466 Jan ze *Lhoty*. Oba mají rysa i na štítě i nad helmou; u onoho, který má na helmě také korunu, jest pěkně vyřezán. (Arch. min. vnitra a Třeboň. Obraz peč. H. VII. tab.) Také sem patří *Litvínové z Todně*. Na pečeti Jana L. z T. (1542; v Třeboni) spatřuje se půl zvířete vzhůru vyskakujícího s velkým okem, nad helmou rohy a mezi nimi vysoká kyta. Bezpochyby sem patří také Jan ze *Mnichu* (1374. arch. městský v Jindř. Hradci), jehož pečet není dosti zřetelná

42 Holubice.

Erb holubice vznik svůj vzal v bývalém Kouřimsku. Nejisto jest, patří-li k tomuto rodu také ti, kteří měli příjmení *Holub*. Vyskytují se 1340 Střezivoj neb Střížek Holub z *Komořan* a 1347 Vítek, Petr, Oldřich a Petr Holubové, bratří jeho na Moravě. Onen má na štítě tři ptáčky, tito po jednom, jenž má na zádech kytu. Z příjmí jich z Tachova lze souditi, že přišli z Čech, z krajiny tachovské. Tu se udržel ještě dlouho rod Holubů píšících se ze *Štokova*. (Obraz H. XIII. tab.) V Grunenbergově erbovníku jest vymalován erb rodiny „von Stokau genannt Holup“, na modrém štítě stříbrný holub s červenýmnosem a jazykem a červ. nohami, přikryvadla bílá, modrá a nad helmou pět per, prostřední bílé, ostatní modré.

Na Kouřimsku vyskytuje se s tímto erbem (1279) Bohuslav z *Horky*. Pták stojící na jeho štítě sice by se mohl vykládati ku př. za kosa aneb jiného ptáka, ale soudíc z následujícího hodí se na holuba. Jedna větev rodu toho seděla na Klučově, totiž Petr (1371) a Petr (1415) z *Klučova* odjinud z *Tuchoraze*. Jiná pošlost rozvětvila se ze Zásmuk po Kouřimsku, Boleslavsku a jižních Čechách. Ctibor ze *Zásmuk* (1351—1368) má na štítě holubici k pravému rohu vyletující. Z téhož rodu byl i Bohuněk, farář v Českém Brodě. Na jeho pečeti (1368, Orlík) je holubice kráčející. (Obrazy pečeti viz H. IV. tab. dvakráte.) Podobnou má Pešík (1387) odjinud z *Bukovna*. Ondřej ze *Zásmuk* (1388—1414) psával se také z *Vlčetína* a na pečetech míval psáno *de Jenczenslag*. Jeho potomci Ctibor Zásmuk z Vlčetína (1436—1447), Tůma z V. (1440), Jan (1462—1491 též Vlčetínský ze Zásmuk) měli holubici vyletující i na štítě i nad helmem. Tak i pečetil Kuneš ze Z. (1460). V 16. st. začal způsob holubici dávat i do úst olivovou větvíčku, která jest u Jana Zásmuckého z Zásmuk (1534) nad hlavou. Barvy popisují se v majestátu (d. 1594, 25. dubna), jímž se Matyáš Z. z Z. na Hoř. Lišně povoluje, aby Jana Šípaře z městečka Lomnice k erbu přijal, totiž modrý štít a v něm holub sivý hřivnác drže v ústech ratolest olivovou. Druhdy se kreslí také tato holubice sedící na větvi, jako ku př. na starém náhrobku v Jindř. Hradci. (Též v Jak. sb.) Také erb *Lhotských* ze *Zásmuk* se od předešlého ničím neliší, kromě, že v starších dobách měla holubice bílou barvu. (Jak. sb.) Také *Přebožští* z *Zásmuk* měli též erb a bezpochyby také týchž barev. (Pečeti v arch. DZ.)

Soudíc podlé Pešíka z *Bukovna* odjinud ze *Zásmuk* (1387) byli téhož rodu a erbu *Hradečtí* z *Bukovna*. Na pečeti Viktoryna Hradeckého z *Bukovna* spatřuje se ptáček na větvi sedící i na štítě i nad helmem (1585). Tak i na pozdějších pečetech. Barev neznáme.

Na Mlékovicích seděla třetí pošlost toho rodu. Majnuš z *Mlékovic* (1360—1378) má nad helmou holubici vyletující. Rod jeho rozvětvil se po Moravě a jižních Čechách. Majnuš z Mlékovic a synové jeho Hanuš, Hereš a Vznata pečetili l. 1387 holubicí vyletující. Vznata, jsa l. 1405 manem na Melicích, pečetil také tak a psal se z *Melic*. Podobněž pečetili

1427 Majnuš z Melic odjinud z *Prus* a 1439—1444 Vznata z *Prus*. Podobněž jsou pečeti Mikuláše z *Březnice* (1428), Majnuše (1432) a Buška (1458) odtudž (z okolí Tábora). Petr Majnuš z Březnice (1493) má na štítě holubici vyletující a držící ratolest v ústech. (Obraz pečeti H. VII tab.)

Jiná pošlost seděla na Neveklově a Tloskově. Z té pocházeli 1383 Ctibor z *Neveklova* (holubice vyletující nad helmem) a Kuneš z *Tloskova* (1468, 1480), u něhož se také vyskytuje s větví v ústech. Také Michal Drštka z *Sedlčaneh* a Bohuslav odtudž (1401) pečeti holubici vyletující. Osaměle se vyskytuje u Oldřicha Nohy z *Krchleb* (1387) a Jana Kluka ze *Všenor* (1372—1379). Tento jsa hofmistrem arcibiskupovým a místo-proboštem kostela Pražského měl na štítě modrém bílou holubici. (Tomek, Zákł. IV, 36.)

43. Hříč.

V kostele Slavětinském vyobrazen jest tento erb, totiž tři háky neb pušřadla stříbrné barvy na červeném štítě. Protože klénotem býval jen jeden hák, vyskytuje se na pečetěch jen samotný nad helmici Chotibora z *Brloha* (1365, Třebon.) a Václava Hříče z *Malíkovíc*, odjinud z *Jimlína* (1406, Mnichov). Úplný erb na pečetěch mají Protivec z *Nehasíc* (1410), Jaroslav z *Opočna* (1410) a Aleš Hříč z *Pozdně* (1415). Ti mají k vrchu dvě ramena a háky na pravo; na pečeti Byčena z *Hříškova* odjinud ze *Hřivíc* (1418) jdou háky na levo. Téhož erbu byli 1418 Jan Skubele z *Jimlína* (obr. H. VIII tab.), 1420 Hrzek z *Lipna*, 1429 Zdeněk Sladký z *Touchovic*, 1434 Kryštofor z *Většího Lipna*, 1436 Zaviše z *Jimlína* (jedno rameno nahoru, dvě dolů), Protivec z *Touchovic*, 1441 a t. d. Zaviše z *Jimlína* a 1461 Albrecht Kekule ze *Stradonic*. (Obraz H. VIII tab.)

Z tohoto rozrodu vyvinulo se několik rodin. *Slatinští* z *Hořan* měli týž erb, ale při klénotu ještě tři péra. (Obraz H. VIII tab.) Tak na pečeti Mikulášově (1482, v Třeboni). *Kozelkové* ze *Hřivíc* měli stříbrný hříč na červeném štítě, nad helmem tři péra, dvě bílá, prostřední červené a na něm hříč. (Jak. sb.) *Slachové* ze *Hřivíc* a *Kekulové* ze *Stradonic* měli týž štít a za klénot jeden hák. (Viz Pam. arch. VII, 70, VIII, 379, M. tab. 25), ale jak z obrazu u Paprockého (o st. ryt. 257) viděti, přidávali si charvátský meč se štúlou a ozdobný květník s květinou (v Jak. sb. meč bílý, jilec a štúla zlatá, květník zlatý, listy zelené, květy bílé). Květník spojuje s helmou zlatý řetěz a na něm jest (modré) říšské jablko se zlatým обруčem a křížkem. Okolo štítu je zlatý ručník neb pentle z korouhve. U prostředku hříče na štítě malovali také druhdy tři zelené laloky. *Zlíkněží* z *Lipna* také měli týž erb (zejména 1570 Vilém) a bezpochyby i týchž barev.

Na Moravě se také týž erb vyskytuje, ale nelze se domýšleti souvislosti s českými rodinami. Spatřujeme jej na pečetěch Čenka (1440) a Jana z *Mošnova* (1460, 1466). Týž erb měli *Bitovští* ze *Slavíkovíc*, ale klénot byl mezi dvěma rohy. (Žrcadlo 345.)

44. Medvěd.

Erb tento byl oblíben v jižních Čechách. Prvotně se vyskytuje jen prostý medvěd; tak 1342 u Albera z *Dobeve*, 1365 u Diviše a Oldřicha z *Brloha* a Oldřicha Štěněte z *Dobeve*. Předota z *Komonice* (někdy vsi u Horažďovic, 1409) má prostého medvěda, ale potomek jeho Bušek z *Komonice* (1426) má jej na řetězu a s kruhem okolo krku. U Diviše z *Dobeve* (1428) jest na štítě prostý medvěd, ale nad helmem medvěd s kruhem a řetězem. Medvěd jest též na pečetích Mikuláše z B. (1430), Jana z B. a z *Oseka* (1442), Buška (1442) a Mikuláše (1448, 1459) *Lhotských* z *Brloha* a 1473 Buška *Zaborského* z *Brloha*. Ve vývodu Petra Cíle ze *Svojšic* (ve *Vídni*) jest vyobrazen erb *Doroty Cílové* z *Brloha* medvěd jdoucí černý s řetězem na červeném štítě; nad helmem týž medvěd stojící, přikryvadla černá a červená. (Vypsal Kolář, neznamenal barvy řetězu, který má býti zlatý.) *Jakubička* si vykreslil týž erb (*Záborských*), ale pole jest modré a přikryvadla žlutá a modrá; medvěd jest hnědé barvy. (Pod. M. tab. 144.)

Z *Mladotic* (vesnice u *Písku*) pocházel Vilém z *Mladotic*, ale usadil se na jižních koncích Čech. Týž má na pečetích (1389, 1390) stojícího medvěda, ale potomek jeho Petr (1408, 1412) má medvěda vzhůru lezoucího. (Obraz pečeti H. IV, tab. č. 4.) Nepochybujeme, že od něho pocházeli *Sudkové* z *Dluhé*, jak svědčí pečeti Petra (1433), Jana (1462, 1472), *Jindřicha* (1484 a t. d.) a *Adama* (1541). Štít byl zlatý, medvěd sedící černý neb tmavohnědý, přikryvadla černá a zlatá, klénot týž medvěd se zlatým kruhem (a zl. řetězem. — Jak. sb.).

45. Pluh (radlice).

Znamení pluhu rozšířilo se z jižních Čech po celých Čechách, ano zašlo i na Moravu. Již v listu Oldřicha z *Hradce* (1267, v *Drážďanech*) připomíná se *Vlricus dictus Aratrum Ssar*, v čemž jednak se shledává i slovo Pluh i slovo *Žďár* neb *Žár* (u *Řečice* = *Pluhův Žďár*). Možná, že i jihočeské *Žžár* přimělo držitele voliti si znamení, které se jmenuje německy *Pflugschar*. Oldřich Pluh (1317—1322) má na štítě větev s květy a helm jest ozdoben dvěma pluhy. Jan Pluh, kanovník (1327, *Praž. kapit.*) má na štítě pluh. Ctibor Pluh (1329) má dva pluhy nad helmem a tak i l. 1332 Oldřich Pluh. Tento má na pečeti l. 1345 (*Jindř. Hradec*) na štítě větev, nad helmou dva pluhy ozdobené na konci kytami. Od hradu *Rabšteina* přijali příjmení z *Rabšteina*, které mají podnes. Oldřich P. z R. (1358) měl nad helmem dva pluhy, ale bratří jeho *Smil*, *Henslin* a *Hynek* po jednom na štítě (*Vídeň*). *Hynčík Pluh* z *Orlíka* (1379, *Arch. křižovníkův*) měl štít křížem na 4 pole rozdělený, v 1. a 4. poli větev a v 2. a 3. radlici, nad helmem dvě radlice, ale potom (1386) měl sice týž klénot, ale štít pokosem na tři pole rozdělený a v prostředním větev. Na *Moravě*

žili l. 1383 Jindřich a Ctibor, kteří měli radlici na štítě. Pozdější Pluhové měli erb takový, jako popsán k. l. 1376, totiž štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli železná radlice v červeném, v 2. a 3. ostrva své barvy s 3. zelenými listy v stříbrném poli, přikryvadla červená a bílá, nad helmem dvě radlice, každá sedmi pštrosovými pery stříbrné barvy ozdobená. (Salmovský erbovník, Jak. sbírka, rkps. Roudnický, též obraz v Hájkově kronice. Viz i M. tab. 112, H. IV. tab. a VII, 191.) V rkps. P. Vincentia je větev v modrém poli. Prvotní erb stříbrný pluh v červeném připomíná Balbínova Aula Caroli.

Kromě těchto Pluhů vyskytují se i jiní. Sudek ze *Lhoty* (1329) měl nad helmou dvě radlice. Jeho potomky byli tuším *Sudkové z Dolu*. Takový klénot měl i Příbek z *Budislavě*, jenž byl l. 1361 purkrabí na Hrádku. Vilém z *Neustupova* (1372) měl radlici na štítě. Posud je v erbu Neustupova modrý štítek se zlatou radlicí. Podobný erb měl l. 1379 Oldřich *Pluh z Dírného* a l. 1450 Mstích ze *Záhoří*. *Vítanovští z Vlčkovic*, kteří teprve v 17. st. vymřeli, měli v erbu zlatou radlici na červeném štítě, přikryvadla týchž barev a nad helmem radlici třemi péry ozdobenou, zlatým, bílým a modrým. (Jak. sb. Pam. arch. VII, 423. Obraz H. XI. tab.) Erb ten l. 1666, 28. února polepšen Hynkovi V. z V. tak, aby byl štít polovičný v pravém poli starý erb, v levém v modrém lev český, drže v pravé přední noze zlatou hvězdu, dva helmy, na pravém s žlutými a červenými přikryvadly starý klénot, na levém půl lva jako ve štítě a přikryvadla týchž barev. (Podobně i Jak. sbírka, ale barvy polí spletené.)

V Keblovském kostele jsou náhrobky, na nichž jest na štítě radlice a nad helmem dvě, ale nápisy jsou docela ošlapány. Bezpochyby patří Sudkům z Dolu, a nikoliv Opršalům, jak v XI. díle Místop. bibl. na str. 59 udáno.

Na Moravě má klénot dvou radlic l. 1378 Jan Rous z *Lipnice*.

46. Pinta.

V bývalém Bozensku a v sousedním Vltávsku rozmohl se rod, který si dával na helm nádobu řečenou pintu a štít jen barvami dělil. Pinta ta má podstavec, hodně vypouklé bříško, hrdélko nahoru rozšířené, na něm příklopec a ucho k držení. Takové znamení nad helmem má 1397 Jan Mirovec ze *Skvořetic* a 1404 Ondřej z *Mirovic*. L. 1418 měli je na Vltavsku Příbík z *Obděnic*, na Bozensku Albert z *Tušovic* a Oldřich z *Bukovan* a v okolí Milevska Petr Houska z *Vratišova*. (Arch. Hradecký.) Ondřej z Mirovic měl l. 1420 pintu i na štítě, i za klénot, ale Ondřej Pinta z *Tušovic*, odjinud z *Řetce* (1418) a Jan Široký z Mirovic (1434) měli štít křížem na horu a na příč rozdělený a pintu nad helmem. K témuž rodu také patřili Příbík Pinta z *Tušovic* (1428) a Jindřich Pinta ze *Rtišovic* (1511). Zvláštní odchylky dopustil se l. 1445 Jan Široký z Mirovic. Nad helmem si ponechal pintu, ale štít rozdělil zhora dolů na polovici a na příč dal přes celý štít

tři pruhy, tak že se střídaly polopruhy svými barvami. (Arch. ve Vratislavi.) Jan Baštin z *Porostlé*, někdy vsi na Podbrdsku (1433) měl pečet podobnou jako Ondřej Pinta l. 1418. (Arch. města Vratislavě.)

Možná, že větvi tohoto rodu byli vladyky ze *Klení* za Budějovici. Jetřich z Klení (1446) měl štít na kříž pokosem a pošikem rozdělený a pintu nad helmou. Jan a Jindřich bratří z Klení (1482) měli nad helmou konvici, ale na štít si dali dvě klanice pošikem přeložené.

Do 16. st. udrželi se Houskové a Bukovanští. Jindřich Houska z Vratíšova měl l. 1509 koflík na pečeti. (Arch. Třebon.) Barvy byly: Štít křížem na příč rozdělený bílé a červené barvy, nad helmou koflík s kytou na způsob travných klasů. (Joh. Orphei *Idylion*, *Farragines* II.) Bukovanští z Bukovan měli štít křížem na zděl a na příč rozdělený, 1. a 4. pole červené, 2. a 3. bílé a ve čtvrtém poli zlatou pintu se stříbrným обруčem, přikryvadla červená a bílá, nad helmou touž pintu a na ní tři zelené květy. (Erbovník Novohradský, Jak. sbírka, Paprocký o st. ryt. 219. Viz i Hradý II. díl, tab. 3 a M. tab. 2.)

47. Korběl.

Na Plzensku bylo oblíbené znamení kus kola, totiž píst, dvě špice a jedna loukoť. Píst jest uprostřed vypouklá jako sloupek, kterému staří Čechové korběl říkali. Že tak i tomuto znamení říkali, o tom svědčí příjmení, které měli Korbellové z Bukové.

První téhož erbu byl Markvart Vavák z *Komonice* (1368) n. vsi u Horažďovic. Jiřink z *Čivíc* odjinud ze *Lhoty* (1406—1420), a Jan z *Čivíc* (1406—1420) též pečeti korbalem. Rodem byli nejbližší vladykám z Chockova, neb Čivice a Chockov jsou od sebe nedaleko. K neznámé skupině náležel Jaroslav z *Chrančovic* (1436), jenž měl korběl na štítě.

Chotkové z *Chockova* (obr. H. II. tab.) posli, jak se zdá od Čivických a první pečeť se nachází teprve l. 1450 u Jana z Chockova. (Arch. Drážďan.) Jejich prvotní erb byl červený štít a na něm stříbrný korběl, nad helmici tři péra a na nich korběl. Tak pečetil l. 1570 Zikmund Chotek (Arch. DZ.), ale dcery Kašpara Chotka z Chockova měly štít polovičný a půl kola jen v levém poli. Chotkové, jsouce mylného domnění, že jsou stejného původu s Chotky z Vojnána, osvojili si jejich štít i příjmení. Majestátem d. 1723, 13. května to schváleno a Václavovi Chotkovi potvrzen erb, totiž štít polovičný, ve spodním poli červeném půl stříbrného kola s loukotí dolů obrácenou (což jest zvrácení starého způsobu). Horní pole bylo zase kolmo rozdělené, v pravo stříbrné, v levo červené, přikryvadla červená a bílá a tři péra, bílé, červené a bílé. (Pod. obr. M. tab. 133.) Při udělení říšského hrabství (1745, 4. Octb.) rozšířen erb takto: Starý štít přišel jako štítek do prostředku; ostatek štítu rozdělen křížem na 4 pole, 1. a 4. zlaté s černým říšským orlem, 2. a 3. modré se zlatým medvědem vztýčeným, majícím červený jazyk vyplazený. Nad štítem korunou hraběcí

ozdobeném tři helmice otevřené; na prostřední s přikryvadly bílými a červenými jsou známá tři péra, nad pravou s přikryvadly zlatými a černými říšský orel, nad levou s přikryvadly zlatými a modrými medvěď až po kýty. Štít drží dva zlatí medvědi. (J. Ledr, Hrabata Chotkové str. 35—36. S malou odchylkou M. tab. 60.)

Lažanští z Bukové (viz obraz H. VIII. tab.) zachovali si prvotní jednoduchý štít, stříbrný korbel na červeném štítě, nad helmou tři péra, dvě červená a prostřední stříbrné. Týž erb mívali také *Korbelové z Bukové*. (Obr. M. tab. 66.)

Vladyky *z Nestěva* (pusté vsi u Štáhlav) odstěhovali se ok. l. 1420 do Čáslavska a psali se tu z Nestějova a Nestajova. Na pečeti Jana Chotuna (1440) spatřuje se korbel na štítě. Potomci jich *Žehušičtí z Nestajova* měli štít jako Lažanští, ale nad helmou dvě černá křídla rozložená. (Kolář z erbovníku č. 8330 ve Vídni, ale M. tab. 3 křídlo červené.)

Chuchelští z Nestajova měli prý na červeném štítě zlatý korbel, nad helmou červená složená křídla a na nich korbel. (Jak. sb. Obr. viz H. II. tab.)

Předek *Lehomských z Malevic* Jan psaný z Malejovic (1436) měl na štítě korbel, též znamení nad helmou loukotí nahoru obrácené a na loukoti kytu. Tak je i pečeť Jana z Malevic, l. 1442. Štít Lehomských byl červený, korbel stříbrný, přikryvadla týchž barev a nad helmou složená křídla s korbelem. Jinde se spatřují za klénot tři péra červené, černé a bílé (Jak. sb.) a s tím se shoduje pečeť Adolfa Floryana L. z M. (1699, Arch. DZ.)

Rodina Rousů kvetla ve dvou větvích. Jan Rous *z Čemin* (1429—1460) měl též erb jako Lehomští a korbel loukotí nahoru, ale Anna *z Čemin* (1495, 1496) sice měla klénot také tak, ale loukoť na štítě obrácena byla k levé straně. Jindřich *z Lipna* (1436) a Rous odtudž (1462) pečtili tak, jako Čeminský. Barvy štítu byly u *Rousů z Lipna* červená a bílá, nad helmou byla červená složená křídla. (Jak. sb. Obraz viz H. XIII. tab.)

Větev rodu tohoto seděla také na vsi Kornaticích u Štáhlav. Jan *z Konratic* (1418) měl sice štít zhora polovičný, ale korbel nad helmou; též Jan měl l. 1419 korbel na štítě, l. 1437 též a měl jej dvěma kytami ozdobený. Přech *z K.* (1449, 1453) měl jej i na štítě, i nad helmou. Barev neznáme.

Žitínové z Myslovic nosili též znamení na štítě; pečtil jím 1551 Jan Z. *z M.*, purkrabě na Karlšperce (Kolář z arch. Kašperských hor). Barvy byly bílá na červeném, přikryvadla týchž barev, tři křídla též tak, z nichž prostřední červené. (Jakub. sbírka.)

V téže sbírce jest načrtnut erb *Radkoviců z Radkovic*, totiž na červeném štítě bílý korbel s loukotí, přikryvadla týchž barev a bílé péro za klénot.

Vladyky *z Čechtice* nabyli statku Stanovic (u Dvoru králové) a psali se Stanovskými z Čechtice. Erb jich byl zlatý korbel na černém štítě. (Kolář z erbovníku v Dírném.)

Diviš z *Dubu*, rychtář v Domašíně (1430), měl na štítě korbel, jehož loukoř byla ozdobena kytou. Potomek jeho Václav Boreš z Dubu a na Jezeře přijal k erbů Jiříka *Skalského* a tomuto majestátem (1528, 22. Sept.) propůjčen erb: štít a v něm pole bílé a v štítu píst, kus kola se 2 špici nahoru stojí a na nich jedna loukota a svrchu na loukotě hřeb v něm vězící, vše černé barvy, přikryvadla bílá a černá a nad helmou píst, jako na štítě. Potomci Jiříkovi byli *Skalští z Dubu*.

48. Klíče.

Erb dvou klíčů vedle sebe postavených se zuby od sebe oblíben byl na Prachensku. Na zámku Lnářském posud jest vymalován velký klíč na památku, že takový klíč býval i na staré tvrzi. L. 1568 byl nad mostem nad vraty ve zdi erb z kamene vytesán, klíč jeden šikem přes pole. Týmž způsobem vytesán byl erb v kostele Kasejovském. (DZ. 58. P. 12.) Když t. r. ohledány erby na domě ve Volyni, spatřen tu i erb Kateřiny z *Nebřehovic*, totiž ve štítu pole všecko červené a v tom poli v prostředku klíče dva žlutá, hřbety proti sobě postavená, každý klíč o třech vroubcích a nad helmou též dva klíče týmž způsobem nahořepsaným. (DZ. 58. P. 11, tak i M. tab. 139.) S tím se shoduje malba v rkpse. c. k. dv. knihovny ve Vídni č. 8330. V Jakub. sbírce jest pole modré a klíče bílé. (Obraz erbu H. XI tab.)

Znamení to často u mnohých rodin se vyskytuje. Nad helmou mají klíče 1359 a 1360 Bušek z *Pole*. (Obraz pečeti H. VII. tab.), 1360 Petr z *Tažovic*, 1361 Václav z *Čekaníc*, 1368 Přech z *Hostic*. Bušek ze *Smiradic* (1374) má klíče i na štítě, i nad helmou. Jako klénot spatřují se pak u Mikuláše z *Truskovic* (1387), Jana ze *Štítkova* (1390) a Jana Černína z *Kraselova* odjinud ze *Štítkova* (1393). Erbem svým patří sem také Mikuláš z *Vranína* (1404), Petr Štítkovec z *Čabuze* (1411), Jan (1442) a Mikuláš (1466, 1477) z *Nebřehovic*. Ti všichni měli klíče hřbety k sobě. Svatoslav z *Úloha* (1503) měl na štítě i nad helmou klíče a vruby k pravé straně obrácené. Kolář popisuje pečeť Jana z *Úloha* (1468; z arch. Třebon.), totiž pravou polovici nějakého hmyzu s dvěma nožkami dolů a dvěma nahoru, tedy patrně znamení dvou klíčů, ale hřbety k sobě. Také Otík ze *Spaňova* (1481, arch. Svatováclavský) má ty klíče na štítě a nad helmou, ale scházejí jim kruhy dole. Přibík z *Krutěnic*, též z Prachenska (1400, 1409) má dva klíče křížem přeložené.

49. Kůl.

Na Plzensku rozšířen byl štít, jehož prostředkem šel svislý pruh neb kůl. Takový měli na pečetech 1352 Hněvek z *Jívjan*. (Obraz H. XIII. tab.), 1362 Ota Rys ze *Svinné* a Dobrohost z *Vidic*, 1391 Něpr z *Roupova*, 1390—1402 Oldřich z *Ošelína*, 1398 Mikuláš ze *Skočec* a ovšem také Olo-

moucký biskup Jan († 1403), jeho bratr, 1402 Lvík z *Týnce*, 1403 Častovoj ze Svinné, 1408 *Drslav z Čachrova* odjinud z *Dešeníc*, *Jenec* a *Vilím z Čachrova* a 1412 Jan Kus ze *Stropčic*.

Z Ošelínských byl téhož erbu také Mikuláš (1455, 1461), z Jivjanských Lvík (1431) a Racek, ze Stropčických Zdislav (1455, 1458). V potomních dobách vynikly z tohoto rodu tři rodiny.

Páni z *Roupova* měli ve 14. st. na zlatém štítě černý kůl. (Aula Caroli, de Dupowa.) Tento jednoduchý štít s klénotem rohů měli na pečetech 1442 Jan, 1453 Hynek (Figura clypei tripartiti, supra galeam duo cornua bovina), 1482 Jan, ale tuším se stříbrným štítem. Od 15. st. povstala změna, jejíž příčina a původ nám nejsou známy. Roupovští měli na svém dřevním štítě (stříbrném s černým kolem) přes celý štít zlatou orlici, přikryvadla černá a stříbrná a nad helmou mezi dvěma stříbrnými rohy touž orlici. (Rkps. Salmovský XXIII, K. 4. Praž. bibl. Jak. sb., též Paprocký o st. pan. M. tab. 73. Obraz pozdějšího erbu H. VII tab.)

Kaničtí z Čachrova měli týž erb jako Roupovští, totiž černý kůl v stříbrném, přikryvadla a nad helmou rohy týchž barev (pravý černý, levý stříbrný. (Rkps. Salmovský, Paprocký o st. ryt. 248, vývod Srbský.) V atlantu Voračickém (Praž. bibl.) našel Kolář modrou barvu na místě černé, což bezpochyby z omylu pochází. M. tab. 134 zobrazuje červený kůl, tak i pravý roh a příkr. modrá (!) a bílá. Viz i H. IX. tab.)

Fremutové z Stropčic neb *Tropčic* měli štít a přikryvadla jako předešlí. Klénotem jim byly dva rohy buď černé a čtyřmi stříb. pery na každé straně posázené, aneb pravý stříbrný s černými a levý černý se stříbrnými pery. (Atlas Voračický, Jak. sbírka, M. tab. 121, též H. II. tab.)

Miřkovští ze Stropčic měli týž štít, černou a bílou točenici a 2 černé rohy. (Rkps. 8330 ve Vídni, vývod v zámku Valči.) Týž erb (bez barev) měli 1455, 1458 Zdislav a l. 1478 Otík Kamýčtí ze Stropčic. (Arch. Třebonský.)

Téhož erbu byli *Řenečtí*, *Sudové* a *Lukavští z Řeneč*, zejména l. 1439 Lvík, l. 1474 Jan Suda a 1481 Suda. Na štítě stříbrném černý kůl, přikryvadla týchž barev, pravý roh stříbrný s černými, levý černý se stříbrnými pery. (Jak. sb.) V kostele Tchořovském u Tupadl jest votivní obraz Petra Sudy z Reneč, manželky a dětí s erby. (Obraz erbu Lukavských H. IX. tab.)

50. Poloviční štít Dobrohostův.

M. Kolář uveřejnil v Pam. arch. VIII, 481 rozrod Dobrohostův. Opíraje se o pouhé křestné jméno Dobrohost sloučil tu rodiny polovičného štítu s těmi, které měly berana na štítě. (Viz čl. 28.) Vyloučíme-li tyto, patří sem ostatní rodové v témž článku jmenování. Balbin v Aule připomíná štít „domini Mutina“, tuším pána z *Mutěnína*, svrchu zlatý a zpodu černý; týž erb měli i vладыky ze *Šanova*, jak lze shledati na Orlické tabuli

a s obrácenými barvami v ruk. knih. Praž. 23. K. 4, kdež jest také klénót pěti pštrosových per tří zlatých a dvou černých, postavených na klobouce. (Tak i na pečetěch 16. st.) V Jak. sbírce jest štít svrchu zlatý, ze zpodu černý, klobouk černý se zlatou stuhou a tři péra jen černá. V Slavětínském kostele jest štít polovičný, svrchu bílý, u zpodu červený. Týž zpodek jest také na štítku erbu Hostounského, ale svrchní pole vyplněno jest znameními vzatými od pp. z Gutšteina a Rabšteina, tak že lze barvy bílou a červenou pokládati za barvy vladyk z *Hostouně*.

Nejstarší pečet našli jsme u *Zdislava z Darové* (1266, Břevnov). Svrchní pole jest prázdné, dolejší posázené liliemi. Podobným způsobem jsou zdobeny štíty následujících. Svrchní pole bývá prázdné, dolejší jest více méně ozdobně mřížováno. Druhdy bývá vrchní polovice menší. Jsou to totiž 1333 *Borník z Hostouně*, *Dobrohost mladší* odtudž a *Protiva z Mutěnána*, 1334 *Dobrohost starší* a 1343 *Půta z Plané* (u Tachova) a dva *Dobrohostové* odtudž. (Pečeti ve Mnichově a bibl. Praž.) *Půta* má týž erb l. 1361, ale nad helmem křídlo (tak i 1374, ale křídlo obrácené), ale l. 1368 přes svůj štít polovičný dal si helm a křídlo, tak že onen je ve spodním, toto ve svrchním poli. Pečeť *Oldřicha z Plané* (1385) podobá se té z r. 1361.

Aleš ze Šanova má l. 1453 štít, jen že vrch jest prázdný a tři čtvrtiny ostatní plné. Polovičný štít nachází se u *Jiříka Vikharta z Šanova* (1510, s pěti péry), *Václava Čechelického z Š.* (1532) a *Šebestiana Šanovce* (1585)

51. Svěček neb N.

Na Moravě milovali písmena na štítech a to více než v Čechách. Nejrozšířenější byla písmena *N* čili tak zvaný svěček, jak mu Paprocký říkal i v starším i v novějším tvaru. Již *Albert ze Zdounek* (de Noneken, 1298 v arch. Svatomár.) má štít polovičný na příč, ve vrchním poli písmenu *N* (nikoliv *A*), nad helmem klobouk špičatý s třemi kostkami a za kloboukem dvě péra. Týž štít má: *Bohuše ze Ždanic* (1341). *Mikuláš a Vojslav z Mašovic* (1354) mají znamení to přes celý štít nedělený a tak i potomní. Jako klénót mají je 1364 *Luban* a *Zdeněk z Trsic* a 1369 *Alšík ze Zdeník* odjinud ze *Všehovic*. Týmž znamením pečtili 1377 *Všebor z Podole*, 1367—1388 Jan syn Štěpánův z *Melic* (1397 i z *Pavlovic* řečený), 1378 Petřík, 1382 *Pavlík z Žiránovic*, 1383 *Bohuše z Fryštáku* odjinud z *Sázavy*, 1412 *Štěpánek z Pavlovic*, majíce je buď na štítě aneb za klénót. *Zaviše z Kunčic* (1444) má týž štít jako *Bohuše ze Ždanic*. Týž štít má i *Jaroš Kunčický z Kunčic* (1540, arch. Třebon.). Zvláštností jest pečet *Jindřicha z Nevojíc* (1378—1387), totiž písmena *N* a okolo ní ozdoba na způsob palečného kola.

Do Čech přišel toho erbu jediný, totiž *Přibík z Dobřemilic*, jenž držel l. 1423 Hlubokou a Borovany.

KB. na tab. 43 a B. tab. 16 a 17 kladou sem také *Kladrubské*.

52. Dvě ryby.

Erb dvou ryb vyskytuje se v Prachensku a kromě toho ve východních Čechách. Na souvislost obou nelze tak snadno mysliti, za to je souvislost těch, kteří seděli od Čáslavě až za Králové Hradec víře podobna. Nejstarší z nich *Naček z Tupadl* (1347) má nad helmou dvě ryby ocasy vzhůru, jako by se vymrskly. Podobný erb mají *Petr ze Zhoře* a *Vavřinec z Michalovic* (1361) z krajiny u Ledče. Na rozhraní Čáslavska a Chrudimska seděl 1356 *Jan z Lipoltic*, u Chrudimě vyskytují se *Jan z Orle* (1402) a *Jetřich z Orle*, odjinud z *Žestok* (1402—1404). *Jetřich z Žestok* má též znamení na štítě i nad helmou (1440). V téže krajině byl téhož erbu *Hertvík ze Mnětic* (1453) maje na štítu dvě ryby hlavami dolů obrácené. Z blízkých Nemošic pocházeli *Holcové z Nemošic*. *Matěj* (1423) měl dvě ryby nad helmou, ale týž měl l. 1437 tři ryby na štítě hlavami k pravému rohu obrácené. Jestli se tím nenaznačovala různost rodu, jest to pouhé měnění čísla znamení. *Jan Těchlovec z Dobřikova* (1438) měl na štítě dvě ryby vzhůru a nad helmou dvě dolů obrácené hlavami. Z Chotěborské krajiny sem patří *Jiřík ze Slavíkova* (1489), jenž měl na štítě dvě ryby dolů obrácené. Erb *Jana Burjana* potomka jeho (1639—1653) byl (podle poznámek Kolářových) dvě ryby vodorovně nad sebou na štítě, a dvě nad helmou ocasy od sebe a hlavami k sobě. Barvy *Slavíkovců z Slavíkova* byly modrý štít, ryby stříbrné. (Jak. sb.) Týž erb měli *Obědovští ze Štěpánova* (Frankova sb. v Roudnici), jichž předek *Petr Štěpánovec* (1515, 1517) má na štítě dvě ryby hlavami vzhůru obrácené; tedy také libovolné měnění. Z krajiny Častolovské patří sem *Zdeněk Kroupa z Uhřetovic* (1402), maje nad helmou dvě ryby hlavami dolů. Nejdále k východu seděli *Ostrovští ze Skalky*, *Arnošt Kvís* (Quidvis) z *Ostrova* a ze *Skalky* (1450) má nad helmou dvě ryby. Vilém Ost. ze S. (1598) má týž erb jako Jan Burjan Slavíkovec. Štít Ostrovských byl červený, ryby stříbrné, příkrývadla týchž barev. (M. tab. 127 a H. V tab.)

53. Pruh pošikem.

V Bechynsku hojně se vyskytuje štít a na něm pruh pošikem neb pokosem položený. Klénot bývá rozdílný a poukazoval by k rozličným rodinám, ale protože rodiny některé společně vykonávají právo podací kostelního v Hoděticích a Hlasivě a jiné rodiny s nimi erbem souvisí, pokládáme je za jeden rod.

Otičtí z Otíc měli štít zlatý, pruh modrý, a týmž způsobem zbarvené křídlo nad helmou. Tak lze souditi ze štítku v erbu města Otíc a pečeti *Racka* (1418) a *Jana z Otíc* (1519).

Břekovci z Ostromeče měli štít červený, pruh stříbrný a nad helmou křídlo bezpochyby týmž způsobem zbarvené. (Paprockého Zrcadlo 282 a pečeť Petrova l. 1440.)

U vladyk z *Lovčic* známe jen štít bez barev Johanky, manželky Beneše z Kalenic. (Paprocký o st. pan. 396.)

V krajině Pacovské měli týž štít 1378 *Fráněk Provázek z Pošně* (pošíkem) 1382 týž a 1395 *Oldřich odtuďž* (pokosem). Obraz pečeti H. IV tab., č. 10.) V krajině Vožické týž štít měli l. 1371 *Bušek* a l. 1391 *Příbec z Hlasiva*. Klénotu neznáme.

Těmínové z Těmic měli stříbrný štít a červený pruh, jak vyobrazeno na tabuli v kostele Novoveském. Z pečeti Oldřicha (1570), Bohuslava (1595) a Šimona (1601) lze souditi, že měli za klénot dvě křídla složená s týmž pruhem. (Tak i M. tab. 12. Viz obr. erbu H. II tab. náhrůbkův V, 244, V 86, 93.)

Vladyky ze *Stajic* lišili se od předešlých klénotem, kterýž snad přejali dědictvím po dřívějším rodě, kterýž Stajice držel. Balbin v Aule popisuje erb p. *Ctibora*, totiž na modrém štítě tři měsíce, rohy k bokům štítu obrácené. Na starodávném pečetidle *Beneška ze Stajic* spatřuje se helm a za klénot tři měsíce, též rohy ven obrácené. *Jech z Prosenic* (1386, 1389) má týž klénot a na štítě pruh, jednou pohosem, podruhé pošíkem. (Obr. pečeti H. IV, tab. 4, č. 4.) Potomkem Stajických byl *Albera z Těchobuze*, jenž měl l. 1417 pruh pokosem a nad helmou křídlo týmž způsobem.

Mrakšové z Noskova měli prvotně štít s pruhem pošíkem položeným. Na pečeti *Petra z Noskova* l. 1466 jsou rohy s třemi péry za klénot, na pečeti jeho z l. 1472, 1473 jelení rohy. (Arch. Hradecký a Svatomářský.) Kolář našel v Ličově erb Václava M. z L. (1592), totiž štít křížem rozdělený, uprostřed bílý štítek s červeným pruhem (není určité doloženo jakým, l. a 4. pole polovičné, černé a žluté, v 2. a 3. rohy s pštrosími pery. M. tab. 67 popisuje erb takto: 1. a 4. červený kůl v bílém (?), 2. a 3. zlaté a modré, přikryvka týchž barev, pravý klénot černé rohy s pštr. péry ozdobené, levý 4 pštr. péra, dvě zlatá, dvě modrá.

Několik rodin v jižních Čechách téhož štítu měli chrta za klénot. Snad byl přejat od starších vladyk Křečovských. Takový erb měl l. 1406 *Jarohněv z Křečovic*, předek Koutských, pouhý štít l. 1422 *Petraš Vejhák* a l. 1473 *Svatomír z Kouta*. Barvy byly bezpochyby jako v následujících.

Týž štít a klénot chrta měli 1414—1424 *Víta ze Rzávého*, 1424 *Jan z Vražného*, 1429 *Mikuláš ze R.*, 1439 *Víta ze R.*, 1443—1463 *Jan Dobronička z Dobronic*, 1447—1459 *Víta ze Rzávého* a j. Druhdy měl chrt obojek a poutko k zachycení do smečky. (Erb Sádľův z Vražného, M. tab. 21, obr. pečeti H. IV, tab. 3., č. 2.) *Vítové a Lapáčekové ze Rzávého* měli štít bílý, pruh červený, bílého chrta s zlatým páskem na červeném polštáři sedícího. (Jak. sb.) Paprocký (o st. ryt. M. tab. 136, obraz pečeti 1448, H. III, tab. č. 18) klade štít červený, pruh bílý a polštář zlatý.

Erb *Chrtů ze Rtína* srovnával se s erbem Vítův, Lapáčekův a Sádľův. (Salmovský rkps., ale s červeným páskem.) Kolář našel ve Vídeňském rukopise č. 8330 týž erb, ale polštář zlatý a pásek též zlatý. (Obraz erbu H. VII tab.) Místa tu jmenovaná leží v krajině u Sedlčan a Tábora.

54. Bořkovská šachovnice.

V okolí Jičína, Hořic a Hradce Králové velmi rozšířen byl štít polo-
vičný, jehož jedna polovice pravá neb levá byla šachovnicí. Všichni téhož
erbu nazývali se *Bořky*, ale psali se po rozličných sídlech. Skorem všichni
měli za klénot pannu aneb její hlavu. (Viz mou sbírku hist. pověstí.)

Nejvíce vynikli *Bořkové* neb *Pardubští z Miletínka*. *Diviš* (1437)
a *Vaněk* (1433—1440) drželi se prvotního erbu. U Soběslava (1459—1463)
nacházíme jej rozhojněný. Štít byl křížem na příč rozdělen, v polích střídal
se starý štít s orlicí, vedle níž jest žebřík, nad štítem byly dvě helmy a na
nich hlavy lidské mezi křídly. Zdá se, že Soběslav si erb ten vysloužil
někde v cizině a snad l. 1456, když obdržel od císaře právo červeným
voskem pečeti. Orlice pochází bezpochyby od pp. z Janovic a žebřík
od pp. z Choustníka. Město Bohdaneč podrželo po nich erb, totiž štít po-
lovičný s červenou a bílou šachovnicí v levém a zlatým žebříkem v pravém
poli černém (tuším modrém). Podobný erb (pravé pole modré, levé s čer-
venou a žlutou šachovnicí) vymalován jest v Soboteckém kancionálu.
(Obraz erbu H. X tab. pečetí H. V tab. 2, č. 2, 9.)

Erb *Bořků Dohalských z Dohalic* l. 1580 obci města Vysokého Veselí
propůjčený popisuje se: „Štít na poli rozdělený, po pravé straně šachovnice
černé a zlaté barvy, po levé straně celé zlaté, jak rod Bořků týž erb užívá.
Klénot popisuje se v majestátu dd. 1726, 5. Sept. Vratislavovi B. D. z D.
na stav panský starožitných rodů totiž: mouřenín až pod kolena s rukama
v boky zasazenými, černým šatem, zlatými knoflíky a límci a zlatým
opásáním. Prvotně to byla panna. (Obraz M. tab. 61, H. V tab. obraz
náhrobku H. V, 299.)

Podobný štít s poprsím panny měli l. 1413 *Bořek, Šarovec z Nové vsi*
a l. 1433 *Diviš z Lukavce*, 1434—1451 *Bořek z Hrádku*, 1460 *Martin z Hrádku*
a z Boharyně. (Obraz pečetí 1451, H. V tab. I, č. 2.) Ti všichni měli šachov-
nici v pravém, ale *Diviš Boharynský z Hrádku* (1494) a potomek jeho
Jan (1520), v levém poli, *Boharynští* a *Radíkovští z Hrádku* (soudíc z maje-
státu l. 1580) měli též barvy, jako Dohalští. Tak i bylo u *Bořků z Poličan*,
Nepoliských a *Zachrastských z Zachrašťan* (obr. M. tab. 140), u nichž má
mouřenín černý klobouček s červenou pentlí. (Jak. sb.) Konečně patří
k rodu Bořků i *Hamzové ze Zabědovic*. Na pečetích jich 16. a 17. st. spatřuje
se štít Bořků a klénotem jest panna, ana má ruce v bocích. Barvy jsou
jako u Dohalských. (M. tab. 7.) (Náhrobek manželky Divíše Borka z Hrádku
a erb Divišův jest vyobrazen v Soupise Novopackém na str. 64.)

55. Trojpeří.

V jižních Čechách oblíbený a rozšířený erb byla koule neb kruh
uprostřed štítu, z něhož ke třem rohům péra vyčnívala. Nejstarší pečeť
našli jsme u *Oldřicha z Vyšního* (Vyšně, Višně), jenž měl nad helmou železný

klobouk a na něm 3 péra, malebně ztočena (1300). Dotčené znamení na štítě měli 1311, 1317 *Buzek ze Slavkova*, 1317 *Albera z Harachu*, 1337—1349 *Ješek z Čákova*, 1336 *Menhart ze Štěkře*, 1349 *Beneš z Harachu*, 1357 *Nedamír ze Slavkova*, odjinud ze *Zvíkovce*, 1356 *Přibyslav z Petrovic*, 1375 týž s *Ješkem ze Zvíkovce*, 1370—1394 *Buzek z Petrovic*, farář ve Svinech. *Racek z Harachu* nebo z *Hor* měl l. 1372 dvojí pečet; na jedné byly rohy posázené péry po obou stranách, na druhé byl štít popsáný a nad helmou znamení na způsob dvou danělových rohů. Kdežto *Jan ze Slavkova* (1375), *Příblín z Petrovic* (1380) a *Bohuslav* odtudž (1394) se starodávného způsobu rovných per neb brkův drželi, dali si *Ješek ze Zvíkova* (1388—1407) a *Markvart a Racek z Harachu* (1397) na svůj štít kouli, okolo níž se péra roztáčela. Více méně malebná byla ta znamení u *Jana ze Slavkova* neb z *Mezipotočí* (1407, 1408), *Racka z Harachu* (1412), *Bohuslava z Petrovic* (1412), *Viléma* odtudž (1412—1417) a *Petra Harachého* (1412). *Buzek z Rovného* první měl novověký způsob, totiž péra rovná a na špičce přiohnutá, nad helmou měl rohy se 4 péry na venkovskou stranu posázenými (1425). Tak i pečetil 1496—1538 *Markvart ze Hřebene*. Kromě toho svědčí o témž rodu pečeti 1430 *Bohunka z Čákova*, 1441 *Jana ze Hřebene*, 1443 *Buzka z Rovného*, 1459 *Markvarta ze Hřebene*, 1465 *Jana z Petrovic*, 1471—1474 *Jana* a 1472 *Oldřicha ze Hřebene*. Týž *Jan* měl l. 1477 pečet, na níž byla uprostřed koule a každé péro bylo o sobě položené, dvě podlé boků a třetí podlé zpodu.

Harachéři z Petrovic měli na červeném štítě troje peří stříbrné do zlaté koule vsazené. Tak to viděl Břežan v kostele Třeboňském. V knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce jest dvojí erb *Bernarta Harachého* z počátku 15. st. Na pravém červeném štítě jest zlatá koule s třemi stříbr. péry, přikryvadla a rohy jsou černé a na každém rohu jest 5 per vnitř i zevnitř. Na druhém erbu jsou rohy vypsané na štítě, přikryvadla červená a zlatá, dvě křídla červená složená a na nich koule s péry. Tyto dva erby sloučeny pak u *rakouských Harachův*, tak že měli štít červený se svým znamením, na něm měli dvě helmy, totiž jednu s černými rohy (přidej k tomu stříbrná péra) a přikryvadly černými a stříbrnými a druhou se 2 červenými křídly složenými s týmž znamením jako na štítě a přikryvadly červenými a stříbrnými. (Obr. KB. 30 a 31. M. tab. 63, H. III tab. pečeti vl. z Rovného H. III tab. č. 7 a vl. ze Zvíkovce tamže č. 25.)

Na Moravě byl také tento erb, ovšem nelze tvrditi, byla-li krevní pospolitost s Harachy, ač jest možná. Trochu podobný erb měl l. 1297 *Velislav z Dlouhévsí*, cudař Pracovský. Čistě Harachovský štít měli 1345 *Jenec z Rauspruka*, dobře ze *Strachotic*, (1345 kouli a tři péra ohnutá, 1354 kruh a tři péra rovná, rozpeřená) a 1401 *Přibík z Bělovic*. L. 1402 má *Jan Sokol z Lamberka* na štítě kruh, z něhož vybíhají tři předměty pérům podobné. Na pečeti je opis „z *Verlic*“. (Arch. býv. dvorský.)

56. Lilie.

Erb heraldické lilie jen samotné vyskytuje se v Čechách na kolika místech. Na krevní souvislost lze myslet jen u rodin, bydlících v krajině od Čechtíc k Táboru. *Čechtičtí z Čechtíc* měli na červeném štítě stříbrnou lilii, jak svědčí erb městečka Čechtice (též Čestína kostela) a pečeť Václava z Č. (1495). Lilii pečetil (1395) *Přibík z Odlochovic* maje pečetidlo po nějakém Janovi, také měl týž erb l. 1403 *Mikuláš ze Hlohova*, oba z krajiny ke Vlašimi. U Tábora měli lilii 1436 *Petr a Ctibor z Pohnání* a potomci jich *Chval* (1472) a *Protivínští* a *Pohnanové z Pohnání* v 16. století. Že barvy byly stříbr. lilie a modrý štít, dokazuje se majestátem (1593, 27. Octb.), jímž se dává povolení Václavovi a Petrovi bratřím Pohnanům, aby k témuž erbu přijali Pavla Ledeckého. Vladyky *od Dubu* blízko odtud měli také lilii a klénot ruku snad lze vysvětliti tím, že se přiženili k nějaké starší rodině (z Uzdičova?). *Košínové z Košíně* jako 1454 *Markéta* a 1485 *Jan* měli také lilii a *Jiří* (1578) měl za klénot půl lilie a na ní tři péra. Pocházeli bezpochyby z Košina u Tábora, ač se psali z Košíně. *Měděnci z Ratibořic* měli prvotně na červeném štítě stříbrnou lilii. (Obraz H. X tab.) Kolář našel v erbovníku musejním erb Jana Měděnce z R. a v Jilmě takový: štít zhora polovičný modrý a červený, dvě stříbrné lilie, dole jedna, v pravo a v levo v obou polovicích, nad helmem červený jezdec na trně sedící. Podobně (3 lilie v červeném a jezdec) i M. tab. 138. Z nějaké Lomné u Vožice pocházeli *Bedřichovští z Lomné*, kteří měli na modrém štítě zlatou lilii a též znamení za klénot. (Frankova sbírka, Kolář z ruk. 8330.) Tak i na pečetí Václavově l. 1587. *Ze Šebířova* u Vožice pocházeli *Beřkovští z Šebířova*, kteří měli na červ. štítě stříbrnou lilii a nad helmou tatarský klobouk červený se stříbr. střechou ohnutou, na něm zl. knoflík a kytu z drobných per (barvy?, Paprocký o st. ryt. 129. Obraz viz H. IV tab., Kolář z ruk. mus., Jak. sb.) Tak ještě l. 1670 na pečetí Jana Jaroslava. V Jindřichově Hradci (1579) nachází se pečeť s písmeny A. B. Z. S., na níž jest klénotem také lilie. (Obr. M. 93, KB. 6, B. 3, 77.) *Chval ze Chmelného* (1417—1436) na trojích pečetích míval lilii i na štítě i nad helmou.

Tak i pečetil l. 1445 *Jindřich z Hojovic* a týž erb měl *Jan z Kralovic* (1440—1445) z neznámé vsi téhož jména, po němž také Čechtice týž erb dědití mohly.

57. Pruh s koulí.

Erb tento oblíben byl u rozvětveného rodu v kraji Plzenském, kdež u vsi Svíňomaz nedaleko Stříbra stálo hlavní sídlo jeho *Hrádek*. Pouhý klénot, totiž zářící koule spatřuje se na pečetích *Sezimy z Hrádku* a *Petra z Luhova* (1379), úplný erb totiž štít s pruhem na příč a zářící koulí u *Benedy ze Slavic* (1374), jenž l. 1384 jen prostým štítem pečetil. Podobná pečeť, ako 1374, spatřuje se i u *Chvala z Očína*, jen že má nad helmou korunu

a koule by se i na prostou kytu vykládati mohla. *Drzděř z Olbramova* (1402), předek *Drzděřů z Hrádku* a *Sulek*, probošt Chotěšovský (1406) pečtili pouhým štítem.

Lopatové ze Hrádku, zejména *Maršík* (1405—1415), *Jan* (1406), *Sezema* (1406), *Jan* (1415) a *Habart* (1431—1440) drželi se starého erbu. *Jan Kule ze Hrádku* (1433—1452) měl kromě štítu korunu nad helmou a prostou kouli. Tak i 1470 *Jan Soběslav z Očina* a *Hrdibor ze Slavic*.

Markvartové ze Hrádku měli štít červený se zlatým pruhem a nad helmem černou neb železnou kouli, z níž šlehají tři neb čtyři plameny. (Jak. sb. erb v Týně Horšovském, ale tu je pruh bílý snad od vyblednutí. Obraz v Soupise Sušicka, str. 217, M. tab. 133. H. III, IX tab.) Tak i na pečtidle Polyxeny Malovcové z Hrádku (v museum). Barev *Drzděřův* neznáme, ale měli za klénot pouhou kouli, jak viděti na Roudnickém otisku Janovy pečeti (1563).

Smolíkové ze Slavic měli podobný erb a tuším týchž barev. Koule, která měla jako u *Markvartů* na vrchu bílý lesk, pokládána později za granát s bílou (!) dutinou, a malováno pak též znamení se zl. plameny i na červeném štítě. Pruh a ohnivou kouli měli na pečetech *Lvík* (1445), *Zikmund* (1451), *Smil* (1494), *Zdeněk* (1600) a *Jiří Albrecht* (1627).

Dlužno do rozrodu tohoto také připočísti *Ždárské z Chrastu*. Erb jejich byl štít trojdílný, z vrchu stříbrný, u prostřed černý, u zpodu červený, přikryvadla červ. bílá a černobílá, nad helmem koule modravá (černá?) s bílým leskem, z níž plameny vyskakují. (Jak. sb.) Sem by patřil *Racek z Věžky* (1364) štítem svým, ač má za klénot jelení rohy. Trojdílný štít je u *Jindřicha*, faráře Všerubského (1364), poněvadž každé z polí na pečeti je jiným způsobem označeno. Podobný štít má *Bavor ze Všerub*, (1364) a ke sklonku 15. st. *Oldřich z Chrastu* sed. na Žďáře.

58. Měsíc.

Erb půl měsíce byl oblíben na Moravě, kdež jej měli na pečetech 1373 *Beneš* a *Vlček z Opatovic*, 1389 *Velislav z Meziboří*, 1395, 1407 *Vícek z Opatovic*, 1407 *Jan z Dlouhé vsi* odjinud z *Opatovic*, 1417—1421 *Jan House z Krumsína* a 1419 *Přibík z Palupína*.

Těž znamení, ale na rozích kytami ozdobené nosívali 1364—1386 *Medvídek z Dubčan*, 1372 *Ješek Ochozka z Ochoze*, 1386 *Zbyněk z Dubčan*, 1391 *Jícha Pešek z Držovic*, 1406 *Všebor z Dubčan*, 1412 *Ctibor* a *Janek Doupníkové z Nětkovic*. Ti všichni předepsaní měli rohy k vrchu obrácené.

Ctibor a *Michek* bratří z *Ratibořic* (1348) měli půlměsíc pokosem položený s rohy dolů. Tak i 1388 *Míchek ze Lhoty*.

Jak se zdá, byli předepsaní jednoho kmene, ale v 15. st. se odlišovali. *Bareš z Čihovic* a z *Dubčan* nejmenovaného léta má měsíc a nad ním klobouk. *Doupníkové* přibrali si nad měsíc kříž. Tak 1447, 1448 *Jan*.

Prvotního měsíce drželi se v 16. st. ještě dvě rodiny. Rod *Plachých z Voděrad* a *Puc-hartové Voděradští z Voděrad* měli na modrém štítě zlatý měsíc, nad helmem paví kytu a na ní měsíc. (Paprockého Zrcadlo, 371, Jak. sb.) Tak i na pečeti Janově (1489), který seděl na Hor. Chlevskem a Puchartův v 17. st. Není pochyby, že z nějaké zaniklé vsi pocházeli *Vřesovci z Vřesovic*, z nichž první Jakoubek přišel z Moravy do Čech za husitských válek. (Font. r. B., V, 615.) Jejich prvotní erb shodoval se s erbem Voděradských (Paprocký o st. ryt. 61), ale rozcházel se klénotem. (Obraz v H. IV tab.) Na pečetěch Jakoubkových (1432 a t. d.) jest křídlo a syn jeho Jan (1450) má čtverhranaté prkno s šachovnicí. Když Vilém, Volf Ilburk a Jan Hubert byli do panského stavu říšského povýšeni (1622, 12. Decb.) byl erb jich takto polepšen: štít polovičný, dole modrý se zlatým měsícem, nahoře bílý s červeným pruhem na příč a přes to pole černý korunovaný orel se zlatým F na prsou. Týmž štít obdrželi majestátem 1668, 30. května i *Kyšperští ze Vřesovic*. (Obr. M. tab. 123.)

Jednoduchý měsíc vладыk z Palupína svědčil by o tom, že téhož původu jsou *Martinkovští z Roseče*. Měli na štítě také půl měsíce, ale nad ním a pod ním po hvězdě a za klénot paví kytu s týmž znamením jako na štítě. (Paprockého Zrcadlo 356 a pečeti ze 17. st.)

V Čechách bylo znamení půl měsíce roztroušeno a souvislost těch, kteří je měli, jest nejista.

59. Tři nohy.

Rod *Milhosticův* jest jeden z těch několika, jež až do 12. stol. nazpátek doložiti lze. Předek jich Milhost, zůstavil syny Petra (1175—1194), Milhosta (1175—1225) a Ahně († 1179), z nichž Milhost, pokud je známo, měl potomstvo syny Ahně a Petra (1196 a t. d.) a z Ahně vnuky Petra (1234) a Jindřicha (1252—1269). L. 1303 žili bratři Ahně, Enghart a Vítek z Rabšteina. Jetřich z Brda, Vítek ze Stvolna, Líděř z Rabšteina a Ivan z Bržina (1321) měli tři brněné nohy bezpochyby stříbrné na červeném, jak se posud spatřuje v erbu městečka Mašfova. Potomci jich nemajíce co činiti s Rabšteinem psali se po něm, ale hospodařili na drobných zbožích.

Jedni dostali se v držení Lozy a pečeti třemi nohami zbrojnými, jako Jan z R. a z Lozy; potomci jeho pak se nazývali *Lozskými z Rabšteina*, ale opustili prvotní svůj erb a přijali polovičný štít druhých pánův Hostounských z Rabšteina. Tak pečetil 1550 Bořivoj Lozský z R. (Arch. DZ. VII, 2.) Barvy štítu byly černá a zlatá, přikryvadla a složená křídla týchž barev (přední černé, zadní zlaté. Jakub. sb.)

Jiná větev seděla na Marticích, jak svědčí pečeti Burjana (1460—1475) a Ctibora (1505) z Martic. Potomci jejich nazývali se *Martickými z Rabšteina*. Albrecht M. z R. (1586) měl starodávné znamení na štítě a za klénot pět pštrosích per. Tak se popisuje erb i v Jak. sbírce, totiž stříbrné brněné nohy na červeném, přikryvadla týchž barev a pět pavích per. (Obraz erbu H. XIII tab. tamže i obraz pečeti.)

Třetí větví byli *Mašlovci z Maštova*. V Arlberské knize sv. Kryštofa jest erb Hanuše z Maštova (1409) štít červený s třemi nohami zbrojnými bílé barvy, přikryvadla červená a žlutá a za klénot dvě křídla složených žluté barvy. Jak již řečeno, spatřuje se týž štít i v erbu městečka Maštova a kromě toho na pečetěch Lévy z Maštova (1463—1483).

Ojedinele vyskytuje se též znamení u Bedřicha z *Prohoře* (1360) a Jindřicha mladšího z *Údrče* (1449). Doložiti dlužno, že byli i v cizině rytíři téhož znamení a příjmení z Rabšteina.

V Čechách byli téhož znamení také *Píškové z Hradenína* (viz v II. odd.), ale krví nesouviseli s předešlymi.

60. Kotouč.

Kotoučem vyrozumívala se okrouhlá deska, jejížto kraj byl oblý a prostředek zdobený byl boulí neb puklicí. Druhdy bývá kraj rovný a nachází se kroužek okolo prostředku, aneb jest prostě v prostředku otvor, tak že se kotouč podobá žernovu. (viz obr. H II a IV tab.)

Zvláštní kotouč jest *kotouč hořící*, totiž takový, který jest posázen plameny, druhdy tak dlouhými, že se podobá středověkému obrazu slunce neb plamenné hvězdy, jaká je vyobrazena v Rukopise o Zjevení sv. Jana (v kapitulní knihovně). Druhdy jsou plameny těch kotoučů krátké a vypadají jako palce u jistých kol mlýnských.

Nejstarší kotouče spatřujeme u *Svojše ze Vzdowně* (1290), jinak *ze Stelčina*, což lze vykládati na nyn. Kolíneč. Jsou po oboustranách helmy a posázeny plameny. On i syn jeho Oldřich (1312), který také tak pečtil, byli předkové pánův z *Vilhartic*, kteří podrželi kotouč za klénot.

Dříve bylo znamení kotouče oblíbeno v jižních Čechách a kromě toho v Časlavsku. Zdali všichni Kotoučové pocházejí od jednoho praděda nebo od několika, nelze již rozluštiti pro nedostatek pamětí z 12. a 13. století. Z l. 1360 pochází list bratří Jetřicha, Vojtěcha, Lipolta a Jana z *Čejetic* u Strakonice (v arch. arcikněžství Krumlov.), kteří rozdílně pečtili. Jetřich má na štítě věnec jako pletenec, Vojtěch a Jan mají hořící kotouč a Lipolt má zcela jiný erb, jsa snad bratrem jednobříšným. Zdebor Čejka z Č. (1413) má prostý kotouč. Tito patrně souvisí s Dlouhoveskými. V listu oněch (1360) svědčí Lipolt a Zdimír z *Dlouhévsí*. Onen pečtil klénotem dvou rohů, kteří byli posázeni každý třemi kotoučky na způsob kroužků. Zdimír má na pečeti hořící kotouč, podobný hvězdě hořící, jak je vyobrazena v kap. 8. zjevení sv. Jana. Týž Zdimír má l. 1370 kotouč, obtočený září, která jej činí podobným kolu s mnohými a dlouhými zuby. Pozdější Dlouhoveští oblíbili si prostý kotouč, totiž Racháč (1400—1416), jinak *ze Lhoty*, Buzek z D. (1416) odjinud *ze Sedla*, Jan (1426) odjinud *ze Lhoty*, Petrman (1428), Racek (1442) a Blaislav (1446). Jan z Dlouhé vsi obdržel z říšské kanceláře majestát (1456, 2. April) na polepšení svého erbu, tak že k posavadnímu erbu (železnému kotouči na černém štítě, přikryvadlům bílým a černým, křídly rozložitým

s kotoučem) přidána zlatá koruna a do štítu i klénotu kopí přiroz. barvy topor zlatý), které šlo skrze kotouč přes roh. Polepšení to, kromě koruny, potomci zavrhlí. U následujících Dlouhoveských (1456 Mikuláše a Jana Lhoty, 1459 Jana star., 1461 Petra, 1468 Jana, 1490 Lipolta a 1503 Jindřicha) užíváno jen prostého kotouče. V 16. století přijali zaň okrouhlý štít se hrotem uprostřed půl z profilu. Pole, které se l. 1450 jako černé popisuje, bylo modré, štít železné barvy se zlatými hřeby. (Jak. sb.) Za klénot přijali koníka Kraselovských, tak jako tito kotouč jejich za znamení. (Obrazy M. tab. 3.)

K Dlouhoveským lze počítati i vladyky z *Kanic* a z *Pačejova*. Mikuláš Tista z Kanic (1368) má sice za klénot tři hořící kotouče, ale Hynek z K., farář Čestický pečtil (1411) prostým kotoučem na štítě (Arch. Přečinovský ve Vimperce). Oldřich z Pačejova (1382) má kotouč podobný žernovu za klénot a Zachař (1413) má kotouč na štítě.

Jiná skupina byla v severním Prachensku a přilehlé krajině za Vltavou. Tu pečtil Přebík z *Chotěřiny* (1365) štítem na němž jest helm s kotoučem. K jeho potomkům patřili bezpochyby Hroch z *Předbořic* (1403) a Mareš z *Kovařova* (1407), kteří pečtili prostým kotoučem na štítě. Sem patří erbem i Jošt z *Počapl* u Březnice (1418, 1419) a Jětřich ze *Zaluží* (1429), jakož i Petr Micák ze *Zaluží* (1445).

Třetí skupina táhne se od Trhových Svin a Netolic až do okolí Táborského. Ješek z *Jedovar* měl kotouč na způsob hořící koule a současně Otík z *Čeřejova* prostý kotouč (1371, Arch. ve Svinech a města Krumlova). Procek z *Rakova* odjinud z *Třebče* (1375—1379) měl hořící kotouč na štítě. (Obraz pečeti H III tab. č. 17.) Pešík *Kabele* z *Chvališovic* (1387) pečtil helmou a hořícím kotoučem, avšak Setěch odtudž (1411) měl prostý kotouč s dvojí obrubou. Jan z *Milíkovice* (1397) měl na štítě kotouč s dvojí obrubou. Mikeš a Diviš z *Vesce* pečtili l. 1397 hořícím kotoučem, ale již 1404 prostým. Léva ze *Mníchu* odjinud z *Mezného* (1428) pečtil takovým kotoučem jako z počátku popsán. Pešík z *Bělé* (1441) měl podobné znamení na štítě (sice viz II z Bělé), jakož i Jan Krása z *Jedlan* (1429).

K této skupině patří též *Žišovští* z *Udimě*. První z nich Vykart z U. (1443) má kotouč, v jehož středu je boule. Ale týž má l. 1454 štít, na němž jest okrouhlý, jezdecký štít s bodcem. Hroch (1458) má na štítě jen bouli neb kouli. Matěj Borotín z U. (1462) má kotouč s boulí a vyvýšeným krajem. Nabyvše Žišova a Kutné hory, změnili si kotouč na štít, jako Dlouhoveští. První jej má Peltram z U. (1454). Obraz erbu Žišovských jest v Nepomuckém kostele, ale barvy nejsou známy.

Jiná skupina jde od okolí Jihlavskeho ke Kutné hoře a ke Chrudimi. Oldřich a Mikuláš Hamrové z *Cejlův* (proti moravskému Kostelci) mají na štítě prostý kotouč. Petr Bohdal ze *Smerdova* (1452) má hořící kotouč nad helmou a co je na štítu rozmazaném nelze rozeznati. (Arch. Želivský.) Jakub ze *Šlechtína* u Ledče (1450) má kotouč. Jan Čejka z *Sezemice* (1523) má pletenec okrouhlý, ale patrně okraj kotouče, protože uprostřed jest koule.

V Klucích viděl Kolář znamení, podobné hořícímu kotouči a za klénot tři péra (1506), jenž jest patrně téhož rodu. Ačkoliv pak dán erbovní list Šlechtinům z Sezemic, v němž se popisuje znamení jich jako zrcadlo, přece pečeti Matyáš Š. z S. (1580) kotoučem a koulí s dvojím okrajem. Kotoučem pečetil ok. r. 1360 Ješek z *Vicemilic*, až před tím s bratrem pečetil ohnivou koulí. Také Jan *Ronovský z Libice* (1479) pečetil kotoučem s okrajem a koulí. (Arch. Vratislavský.) Z okolí Chrudimského patří sem Pešík z *Rozhovic* (1358), jenž má za klénot znamení podobné žernovu.

Zajímavé jsou proměny u vladyk z *Čestína kostela*, z *Křešic* a z *Ostředka*. Předkem jich byl Mojek (1360), jehož bratři byli Zdeněk a Mikeš. Týž Mojek měl syny Zbyňka 1359—1412), jenž byl nějaký čas farářem v Čestíně-kostele, Ahníka (1375 atd.) a Mikuláše (1375 atd.), jenž seděl na Petrovicích. Zbyněk pečetil 1381 kruhem hořícím. *Ahníkové z Křešic* byli potomky Mikulášovými skrze syna jeho Zbyňka († j. 1436). Daniel A. z K. (1568) pečetil znaméním podobným žernovu, jenž jest posázen péry ohnutými. (Arch. býv. dvorský.) Barev neznáme. Jan Zoul z Ostředka 1397 měl za klénot hořící kruh, Petr Zoul odtudž 1427 měl též znamení na štítě. Pozdější *Chobotští z Ostředka* měli štít modrý a v něm kruh posázený červenými, žlutými a bílými péry. (Obraz v H XI tab.) Též znamení opakuje se jako klénot. Vyobrazení toho nachází se v arch. musejním mezi Běšínovskými spisy, ale lze za to míti, že erb tento i odchylně vyobrazován, zejména jako hvězda složená z per. Taková hvězda modrá, červená a žlutá vidí se v Jak. sb. Konečně sem patří vladyky z *Tichonic*, totiž Diviš 1432, Mikeš 1442, Zdeněk 1450 a Petr Majnuš ze *Psar* 1450. Ti všichni pečetili kotoučem do vnitř prohnutým a ve středu boulí ozdobeným, majíce jej i za znamení i za klénot.

Ojediněle vyskytuje se kotouč v ostatních Čechách. Čeněk z *Kříčova* (1468) u Bydžova má je na štítě jako žernov a za klénot jakousi bylinu neb vysokou kytu. Petronila z *Přezletic* (1565) pečetila takovým pletencem, jako Čejka ze Sezemic. Na pečeti Zikmundově ze *Stodůlek* (1449) spatřuje se kotouč s dvojí obrubou po kraji a okolo prostředku. Mikuláš Strýc z *Libošovic* (1430) měl za znamení i klénot kotouč podobný žernovu.

Možno sem počísti i vladyky z *Kralovic*, protože Martin odtudž (1444) má prostý kotouč se širokým okrajem. O nich a Blahotických bude jednáno v II. oddělení. Také čtyři kotouče (z Dědibab), kotouč jako slunce z Jíkve, Nemyčevsi, Čachovic a Valečova) a kotouč s šachovnicí neb sítlem anebo jiným předmětem zůstavujeme k II. oddělení.

II. ODDĚLENÍ.

Staré rodiny v Čechách.

Albrecht *Adlaf*, štít s šachovnicí (1465, arch. býv. dvorský).

z Adlaru Valkaunové a Osovští, viz I. oddělení č. 5. *M.*, tab. 122.

z Adršpachu erbu ostrví, viz I, 2.

z Adršpachu: Tamchyn, 1398 (lib. erect. XII, f. 195), štít s šachovnicí. Na pečetidle Bohunkově (někdy majetek Dr. Ed. Čermáka) jest týž štít a za klenot jsou dva kruhy. U Pavla (1504, arch. Kutnohorský) jest štít s šachovnicí. (Obr. pečeti H. V, tab. I, č. 7.)

z Aichu (Hans von der Aich, 1434, arch. Drážďanský) má na štítě štiky. Podobný erb mají i jiné rodiny na Loketsku, jako Plikové, Rausengrynerové, Prysnárové, Vinklerové, Hysrlové z Chodů a Zumrové z Herstošic.

z Alamsdorfu, rodina z Mísně pocházející, jež ve 14. století v okolí Chomutova seděla. Erb: Dva chrti proti sobě na zadních nohách stojící, majíce na hrdlech obojky s kroužky. 1324, Dětřich (arch. Drážďanský) 1356 Hanuš a Huk (arch. Drážďan.), 1359 Jindřich (Arch. gub.), 1416 Dětřich (Arch. Drážďan). Jiného erbu je Dětřich Alemsdorf (viz Brüxer Stadtbuch č. 216.)

z Alběnic (vsi u Otíc), viz I, 24.

z Albenreutu, rytíři řečení *Lamingárové* (z Chebska): na červeném štítě stříbrné znamení (později na třech stříbrných kopcích postavené) jako hrábě, které má na obou stranách zuby, vlastně kříž, který se na cestě otáčí od pěšího, ale který vůz nepustí (angl. turnpike turnstile), též znamení, jako klénot, přikryvadla červ. a bílá. (Jakubička.) Vyskytuje se již 1390—1393 u Františka a Lipolta (říš. arch. Mnichov). Totéž znamení u i ryt. z Hertenberka. Nazveme jej *rohatinou*. Obr. *M.*, tab. 136 a *H.* IX tab.

z Alberovic (vsi u Dol. Kralovic): Zříš l. 1354 má na pečeti helmici a na ní 2 rohy. (Arch. Vyšehradský.)

z Alberovic, Maršík a Pešík (1415) měli na štítě prkno jako čtverec, jehož rohy jsou posázeny kytami (jako vl. z Podvek). Zřejmě je to na pečeti Pešíkově, jež vlastně patřila Mikuláši.

Alder, viz z Lošan,

Purkart *z Altenburka*, měšťan Pražský (1414, arch. bibl. Praž.) má na erbě tři znamení jako písmena Z postrčená.

Otík z *Arntstorfu* (1506) má znamení nepříliš zřetelné, jako nějaké lupení (Kutná hora).

Oldřich *Baban* (?) má modrý štít a na něm pruh pokosem stříbrný se 3 kříži (1415, Richenthal).

z *Babčic*, viz I, 32.

z *Báně* Jiří Kromešinský (l. 1530) má v erbu kolovrat. (Arch. Třebonský.)

z *Barchova*, Dašičtí a Vyšehněvští, viz I, 34.

z *Baršova* erbu střely, viz I, 10.

z *Baršova* neb Baršov erbu oděnce, viz I, 33.

z *Barnšteina*, rodina, jež se v 15. stol. z Míšně přistěhovala. Erb zlatý medvěd na zadních nohách stojící na modrém štítě, klénot týž medvěd, ale jen po kýty. (Paprocký o st. ryt. 171 a součást erbu hrabat Chotků). Téhož erbu byli 1465 Jan Špán mladší z B. (arch. kapit.) a 1494 Mikuláš Charvát (arch. Kutnohorský) jako i potom všichni Charvátové až do vymření. (Obr. M. tab. 95.)

Odchylný jest erb Lidmily z Baršteina (ve vývodu Petra Cíle ze Svojšic), totiž štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole tři listy dubové zlaté barvy na stoncích do 3 koutů obrácené (do čtvrtého koutu stonek) v modrém, v 2. a. 3 poli medvěd vzhůru stojící v bílém, nad korun. helmici křídlo o 15 pérech šedivé barvy a stonek s listy dubovými, přikryvadla modrá a bílá. (Obraz H. VIII, tab.)

z *Bartoušova* Jan, odjinud z z Jičíněvsi (1403), z rodu vladyk z Labouně, štít polovičný a pravé pole zase pošikem rozdělené a jako klénot kotouč s šachovnicí (Arch. Drážďan).

z *Bašnic* Jan řeč. Kule (1385) měl na štítě hlavu kozlí (Lib. erect. XIII, f. 7.)

z *Baště* Jan sed. v Chrabřích (1455) měl štít na přič polovičný a za klénot rohy s nějakými výběžky (snad jelení rohy — arch. Svatom.).

z *Bavorova* Martin obdržel l. 1429 erbovní list a erb zlatou korunu na modrém štítě. (Viz I. díl, kap. 16.)

z *Bečic*, viz I, 35.

z *Bečvář* Matěji (1450, arch. Třebonský) připisuje Kolář erb pp. Říčanských.

z *Bedrče* Oldřich (1373, arch. kapit.) pečtil helmou, jejímž klénotem byly dva železné klobouky, vrchy k sobě obrácené.

z *Bedrče* Aleš Radvan (1488, arch. Třeb.), měl štít ve štítě, t. j. štít se širokou obrubou jiné barvy a za klénot rohy.

z *Běhařova* Bohuslav (1473—1484) měl na štítě tři koly neb svislé pruhy, nad helmou křídlo tak zbarvené, jako štít.

z *Běchar* Jan Halama (1524, v Kopidlně) má polovičný štít, v pravé polovici tuším orlici (viděti jen křídlo), v levé dva pruhy pošikem. (Obraz viz H. X, tab.)

z Bechlína Janek, Vaněk a Budivoj (l. 1430), měli štít a u spodu tři zuby, jako měli Vchynští a Rostové v Praze. V Slavětínském kostele jest takový štít a zuby jsou červené.

z Bechyně erbu střely zavínuté, viz I, 6.

z Bělče, Martin (1542, v Dobrušce), má štít na kříž dělený, v 1. a 4. dva kluky (paličky), v 2. a 3. železný klobouk.

z Bělče u Prachatic rodu Malovcův I, 35.

z Bělče Jan Kalus (1443) a Bohuslav a Jaroslav, bratří (1488), mají štít zhora polovičný, klénot křídlo (z krajiny západně od Prahy).

z Bělče se l. 1371 psal Vítek ze Šelmberka a pečtil sviní hlavou,

z Bělčic (u Blatné) Oldřich Jahodka pečtil l. 1345 štítem polovičným, v jehož levé polovici byly dva pruhy pokosem (arch. Drážďan.). ale l. 1349 měl na štítě dva husí krky proti sobě (arch. kapit.).

z Bělé (sev. od Plzně) I, 24.

z Bělé (v hrabství Kladském) Jan (1353), kroužek a z něho tři kladiva vycházející.

z Bělé Rohovlad (1382, Vyšehrad), má na štítě znamení na způsob klíčky, ale jsou to rohy stočené, jako mají Bukůvkové z Bukůvky. Mikuláš a Jiřík bratří (1555) a Mikuláš (1572) Rohovládové nosí rohy dvakrátě stočené. Bělá ta u Pardubic.

z Bělé (u Chýnova) Pešík (1441) měl na štítě okrouhlý štít lícem k pozorovateli obrácený, totiž uprostřed pupek a okolo tenký kruh. Ale týž Pešík již l. 1433 a zase 1414 má štít vojenský okrouhlý, z něhož nahoru zub vyniká. Mikuláš Pešík z Bělé dal si l. 1474 vyrýti pečeť, na níž jest štít okrouhlý se zubem k pravé straně obráceným, v profilu položený na štítě a totéž znamení i nad helmam. Téhož erbu vladyky z Údimě. Viz I, 60.

z Bělušic (Žatec) erbu orlice, I, 5.

z Benešova erbu zavínuté střely, I, 6.

Mikuláš Benešovský (1360), má štít zhora polovičný, přes něj jde na příč široký pruh a v něm jsou dva měsíce. Týž erb měl Jan biskup Litomyšlský (1400, 1413). Barvy štítu byly bílá a černá a pruh byl modrý. Tak vyobrazeno v Richenthalově kronice, kde jest také vyobrazen zlatý kříž v černém, erb biskupství Litomyšlského. Ty oba erby ve čtyřech polích měl týž biskup na své korouhvi.

Mikuláš Benešovský (1335) měl na štítě lví nohu.

z Benešovy hory erbu kohouta, I, 34.

z Bergova páni přistěhovali se do Čech z Říše na počátku 14. století. Kunrat z Grunenberka dává pánům „von Bergo“ na červeném štítě stříbrnou rybu okřídlenou, přikryvadla týchž barev a za klénou touž rybu hlavou dolů, kdežto na štítě jest hlavou do pravého rohu. V rukopise Roudnickém (E. l. I, 3.) je táž ryba červené barvy na modrém, ale bez podpisu jména. Ota z B. a z Lohdeburka ve dvojích pečetích (1322, 1337, v Drážďanech a Kralovci) má rybu vztýčenou s hlavou k pravé

poohnutou, u Oty l. 1383 (ve Vídni) jde hlava k pravému koutu. Ota z B. (1390—1400) vzal si na štít pruh pokosem položený a rybu ležatou s křídly pozdviženými na helmici. (Obr. erbu H. X, tab. pečeti IX, 36.)

z Beřkovic Styr (1367, Arch. Praž.) má dvě sekery křížem přeložené. Viz I, 37.

z Beřkovic Ješek (1367) má nad helmou jelena běžícího. Téhož erbu zemané z Čechelic, Hoholic, Bohnic, Liběchova a Ovence.

z Bernartic erbu růže I, 1.

z Bernartic erbu tří polopruhů, I, 25. (Ty obě z okolí Bechyně.)

z Bernartic Jan Malohrádecký (1450, arch. Třebon) jeden z bojovníků Tábořských má na štítě beránka Božího.

z Bernartic (Pernartic na Plzensku), erbu kohouta, I, 34.

z Bernvaldu Mikuláš, rychtář nového města Pražského, má medvěda stojícího (1402, bibl. Praž.)

z Běrunic Řehoř a na Strkově (1603), má štít na přič polovičný, v hořejší části půl medvěda, v dolejší tři klíny, nad helmou půl medvěda (Gen. sbírka v Zem. arch.)

Hertvík *z Běsti* (1468, z Býště?), nad helmou jelení rohy (Pardubské museum).

z Běstvin Jan Sudlice (1440, arch. Hradec.) má myslivecký roh neb trubku bez šňury.

z Běstvin Hertvík a Arnošt (1450, Třeb.), pruh pokosem, nad helmou rohy, jako vladyky z Ostružna a Rušinova.

z Běšic viz z Loun.

z Běšic Běšičtí: Zdeněk z Běšic (1496, Třeb. arch.) má pruh posikem a nad helmou rohy s korouhvičkami. Tak i na náhrobku Víta Běšického z Běšic a na Bělé († 1571), ale na náhrobku Jiříka „z Byssicz“ († 1591) je týž pruh na přič položen. (V kostele Lhotickém u Želiva.)

Běštinové z Běšin mívali štít polovičný, v pravo zlatý a v něm černou medvědí nohu, v levo černý a v něm bílý roh, přikryvadla zlatá a černá, nad helmou nohu (v levo) a roh týmž způsobem. Tak 1768, 11. března Janovi Filipovi B. z B. potvrzen a vymalován na tabuli Orlické, též v rozmanitých sbírkách, avšak v památníku Višerovském v Písku jsou přikryvadla černá bílá a černá žlutá. Jeník Mnich (1382) a Milota (1395) měli též znamení nad helmou. (Arch. Třebon.) Jestliže se u Jiřinka z Běšin (1429, acta Žitav.) erb ten popisuje jako rohy spojené (duo cornua conjuncta) je to patrná chyba. U Jana (1473) a Jindřicha (1498 atd.) objevuje se erb z počátku popsany. Stejného erbu byly vladyky ze Sedlce a Veselí. (Obr. M., tab. 1, H. IV, tab.)

Běškovci z Běškovic měli na štítě jednorožce vzhůru vyskakujícího. Balbin (Aula) popisuje jej jako zlatého na černém. V Slavětinském kostele je zlatý na modrém (ovšem není jisto, je-li to Běškovcův). V Jak. sbírce jest bílý na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmou dvě křídla černá, a mezi nimi půl muže v modrém oděvu, držícího nad hlavou

čekan (buzikán). Nákras shoduje se s pečeti, kterou našel Kolář ve Vidni, a popisuje: jednorožec vyskakující s hlavou v hoř. koutě, nad helmem mezi rozloženými křídly panák pod pás, má levou ruku k boku podepřenou a pravou vyzdviženou. Jednorožce měli kromě vladyk z Neumětel a Valdeka a vl. z Kamýka 1344 Ješek, 1361—1374 Jan, 1361 Smil a Jan, 1414 Jan nejstarší, 1414—1432 Albrecht, 1429—1432 Mikšík, 1440 až 1444 Albrecht, 1442—1477 Smil a 1515—1520 Bohuslav. A poněvadž klášter pod Mělníkem týž erb měl, lze za to míti, že předkem Beškovců byl Smil z *Cítova* (1268. Reg. II, 238), zakladatel jeho. Obraz pečeti viz H. VIII. tab.)

z Bezdědic Janek (1418, arch. Hradec.) měl štít polovičný a v pravém poli šachovnici, nad helmem křídlo s šachovnicí. U Jana (1420, 1437 na Kokoříně) byla šachovnice v levém poli.

z Bezdědic erbu psí hlavy osedlí byli v Kouřimě. Drahně listů jejich v museu kr. Č.

Bezdědičtí z Bezdědic mívali na štítě měsíc a nad ním hvězdu též Volanic). Viz Paproc. o st. ryt. 264.

Barvy byly zlaté na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmou zelená kyta (paví?) s měsícem a hvězdou zlaté barvy. (Jak. sb. Obraz erbu H. VIII, a IX., na tab.)

z Bezděkova (u Rychnova), kačice bílé a sivé promíšené barvy (tedy prvotně stříbrná), jakoby vzlétnouti chtěla, na modrém štítě, přikryvadla bílá a modrá, točenice modrá a nad ní kačice. Ten erb potvrzen (1562, 17, Jan) Janovi Dobešovi jinak Hladkému, kterého Voršila a Anna sestry z Bezděkova k erbu připustily.

z Bezděkova (u Lnář?), měli na štítě stříbrné kolo palečné na modrém. Tak vymalován byl erb Aldegundy z Bezděkova ve vývodu Srbického. (Arch. Hradecký.) Podobně v Jak. sb. (Kolo též za klénat, ale zelené?)

z Bezdružic erbu kohouta, viz I, 34.

z Bezejovic erbu kola, viz I, 32.

z Bezna, viz ze Smržova.

z Beztahova Smil a Hroch (1378, arch. Třebon.), mají toliko rohy nad helmou.

z Beztahova Hroch, sed. na Zrubku (1404, arch. Třebon.), má na štítě tři routy. Tak i 1406 Ctibor (Dv. arch.) a nad helmou rohy po každé straně jednou kytou zdobené.

z Bezvěrova Bušek (1464) má štít polovičný pokosem, v horním poli šachovnici, klenot rohy též se šachovnicí. (Jinak obraz v H. XIII, na tab.)

z Bibršteina připomínají se v Gerlově sbírce (Die here von benersteyn). Na zlatém štítě jest červený roh jelení stočený do kruhu, (proto u pozdějších korál jmenovaný). Paprocký (Zrcadlo 342) praví: užívali za erb červeného korálu na zlatém, nynější užívají ho na zeleném štítě. To platí tuším o moravské větvi. V Čechách nosili poslední erb jak je

v Diadochu na str. 327 vyobrazen, totiž štít na kříž rozdělený, v prvním poli starý erb, v 2. a 3. jelena stojícího, ve čtvrtém tři kopy položené ostřím vzhůru, klénodem byl roh. (Viz X. díl Hradů.) Rulek z Bibršteina měl kr. 1278 pěkně vyřezanou pečeť s rohem; na pečetí jeho r. 1290 v Drážďanech spatřují se kromě štítu nad helmem tři věníky t. j. tyčky na konci roztržštěné. Jan z Bibršteina (1385) první přijal roh za klénot. (Obr. M. tab. 57.)

Na Moravě byla větev, z níž pocházel l. 1643 Stanislav Bibrštejn z Bojšov; ta měla toliko roh na štítě. (Viz K M., tab. 7 a H., X, tab.)

z *Bílehory* (u Chocně) Slašek (1398) měl štít křížem rozdělený a v každém poli znamení jako strom (*figurae admodum arborum*), nad helmem rohy. (Lib. erect. XII, 195). Na pečetí své l. 1407 (bibl. Praž.) má jen helm s 2 rohy. Slaškové z Bílé hory žili ještě na poč. 16. věku.

z *Bílka* (Blška u Vodňan) Ondřej (1389, fara Krumlov.), měl nad helmou sekeru a na ní kříž. Tak i z Kestřan a z Mladějovic.

z *Bílka* vladyky měli dva kluky křížem přeložené. Tak ve vývodu Škopkovském na štítě Anny Hořenovské roz. Bílské z Bílska (Jandera, Miletin. 124). Týž erb našel Kolář též v erbovníku Novohradském (znamení bílé, barva štítu nepoznamenána). Jiného erbu byla erbovní rodina Bílských z Bílska.

z *Bířkova* (u Klatov), viz I, 7.

z *Bítova*, (u Berouna) erbu orlice, I, 5.

z *Bítova* (u Berouna) Bořivoj (1361) byčí hlavu, jako vl. ze Svinař a Svarova.

Bítovští z *Bítova* měli dva saky křížem přeložené na štítě i nad helmici jako l. 1564 Jakub, l. 1596 týž a Marek (Kolářovy poznámky z arch. musejního).

z *Bítovan* (u Chrudimě) měli nad helmem vějíř z 8—9 per zdobených tu a tam malými kytami, zejména l. 1329 a 1347 Mstislav (Břevnov).

z *Blahotic* (u Slaného) byli větví vladyk z Kralovic a měli proto v erbu dva kotouče. U Jaroše z Blahotic (1406) jsou nad helmem a jako koule posazené knoflíky a po krajích koule peří. Jetřich z B. (1402—1413) má je jako dva žernovy posazené na krajích kytami. Václav z B., farář Ustský (1399—1413), má štít shora polovičný, v každém poli kotouč jako žernov vyhlížející a nad helmem dva takové kotouče ozdobené.

z *Blahust* (u Stříbra), viz I, 7.

z *Blanice* (u Vlašimě) měli štít koulemi posazený a nad helmem rohy. U Markvarta z Bl. (1412) je 9 koulí, u Jana (1450) šestnácte, u Markvarta l. 1500 zase devět. (Obraz H. VIII, tab.)

Blatenští z *Blatna* nosívali na modrém štítě dvě medvědí nohy černé, křížem přeložené (Paprocký, ost. ryt. 266). U Jištrbských z B. kladou se medvědí nohy přirozené barvy na zlatém, týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. (Jak. sb.) Tak (bez barev) i na pečetí Jindřicha Libenského z Blatna (1536, Roudnice) a Anny, dcery Zikmunda Sloupka

z B. (1612, Arch. DZ.) Snad jsou jednoho původu se zemany z Hertemberka.

z *Blatné* erbu střely, I, 10.

z *Blaždice* (vsi u Seče plz.) vладыky, v 16. st. *Žitínští* z B. zvaní, měli červeného raka vzhůru obráceného dle jedněch na stříbrném štítě (Frankova sbírka v Roudnici e MS. Balbini), dle jiných na modrém, přikryvadla modrá a červená a nad helmem jelení rohy přiroz. barvy. (Jak. sb.) Týž klénot o třech parozích spatřuje se i na pečetí Oldřicha Ž. z P. (1569, Arch. D. Z.)

z *Bliživy* (u Horš. Týna) erbu berana, I, 29.

Bliživští z *Bliživy* měli na modrém štítě dva zlaté jelení rohy křížem přeložené o 3—5 parozích, přikryvadla týchž barev a snad helmem ty rohy (Paprocký, o st. ryt. 270. Jak. sb.) Tak na pečetích Jana (1492 a 1496). Vacslav Heraklius z B. obdržev nadání, aby se psal z Kumburka a z Bliživa, dostal do klénotu mezi rohy orlici (tak poprvé 1628, Arch. D. Z.), ale majestátu na to ani v říšské ani v české kanceláři jsme nenašli. (Obraz H. IX, tab.)

z *Blyně* (u Kouřimě), viz I, 3.

s *Bobovic* erbu sviní hlavy, I, 4.

de Boczerzejow, záhadný nápis na pečetí Ctibora ze Švamberka (1375, bibl. Praž.) snad z Kaceřova.

z *Bohdanče* (u Ledče) Ropert (1402) erbu šraňk, předek Bohdaneckých z *Hodkova*.

z *Bohdanče* příjmení některých pp. z Chřenovic erbu orlice. Viz I, 5.

z *Bohnic* Jan Šešelka, odjinud z Potlištína (1468, Vyšehrad) má na štítě jelena aneb srnce.

z *Bohova* neb *Zbohova* nápis (1410) na pečetí Petra Žabky ze Žďáru erbu orlice.

z *Bohuňovic* (u Kolína) Vacslav a Zdislav (1333, arch. gub.) mají na štítě helmu a nad ní znamení, jako horní polovice kříže, jehož konce jsou kytami zdobené.

z *Bohuňovic* Sakové erbu ostrví, viz I, 2. M., tab. 21.

z *Bohušic* Čakovcové, v jižních Čechách osedlí, měli štít polovičný, jehož pravá polovice byla červená a levá stříbrná, přikryvadla týchž barev, nad helmem rohy, vpravo stříbrný, v levo červený. (Jak. sb.) Týž erb mají na pečetích 1484—1442 Jindřich, 1487 Bohuněk, 1567 Petr a 1620 Přibík. (Obr. M., tab. 131.)

z *Bolehoště*, příjmení některých ze *Žampachu*.

z *Bolechovic* Jindřich (1450, arch. Třebon.) měl (podle poznámky Kolářovy) hlavu nerohatého zvířete se širokými pysky.

Přibík purkrabě na Landštejně (1365, arch. Třeb.) měl na pečetí dvě znamení na způsob husích noh (jelení rohy?), z nápisu čtou se toliko písmena *de Boli* . . ., což na Bolikov, Bolínu a j. vykládati lze.

z Bolkova Veronika, manželka Diviše Černína z Chuděnic (podlé vývodu Srbského), měla na štítě ptáka, z jehož prsou vyniká psí hlava.

z Bolu Jan Adam (1640, arch. gub.) měl pruh přes štít, pod ním celou lilii, nad ním dvě polovice lilí, lupeny k krajím obrácené.

z Bontensee Ramfolt (1393 sed. na Zaluží u Mostu, arch. Dražďan.) měl štít polovičný a levou polovici mřežovanou.

z Bořejova Martin Zlý jinak ze Stakor (1391) měl nad helmem loďku (Lib. erect.)

z Bořic Šimon (1504, sed. v Borkách u Kralové Dvory, arch. Třeb.) měl na štítě ptáčka na větvi sedícího.

Petr Snopovský *z Borku* (plz. 1547, arch. Třeb.) má na štítě tři podobná znamení, jako mají Mezenští z Mezného.

Jan Borek *z Borku* (1564) měl na štítě oblouk na příč a pod ním dva obloučky vedle sebe, nad helmici panáka pod pás, jak vyzdvihuje ruce. (Poznamenal Kolář ze sbírky pečeti v Roudnici 90—2811.)

z Borotína erbu růže, I, 1.

Borotín z *Údimě*, viz z *Údimě*.

z Borovan (u Budějovic) erbu růže, I, 1.

z Borovan (u Tábora), I, 25.

z Borové (u Ném. Brodu) erbu ostrví, I, 2.

z Borovnice (u Budějovic) erbu hlavy, viz I, 38.

z Borovnice Amchové měli modrý hřbelec na červeném štítě a též znamení nad helmem (M., tab. 92 a Jak. sb.) V 16. st. jsou zuby téhož hřbelce nevysoké, ale u Bernarta z B. (1379, 1383) jsou velmi vysoké. U Jindřicha (1480) a Beneše (1484) jest na kolmém nasadišti příčné dřívko, z něhož 5 vysokých zubů vyniká.

Zachar *z Borovnice* (1465, arch. Třebon.) má za znamení tři rostliny jako chrpy.

z Borovnice Pešík a Jindřich, bratři (1391, Třeboň. arch.), mají poprsí muže.

z Borovnice Beneš (1454, Třeb.) má pruh pošikem položený.

Sudličkové z Borovnice měli na černém štítě zlatou vrš a na ní stříbrnou kytu. Tak vymalován byl erb jejich ve Zvíkovské síni podle poznamenání Břežanova v Rajhradě uloženého. V Jak. sbírce jest pole bílé a vrš hnědé barvy. Shoduje se v tom pečeť Mikuláše S. z B. (1557, arch. DZ.)

z Boršengrynu Mikuláš Fras (1434) měl na štítě pruh na příč, ostatek štítu obdélníky šachovaný. (Podlé poznámky Kolářovy z arch. Dražďanského.)

z Boršic (n. vsi u Strojetic na Žatecku) Otík (1452, arch. min. vnitra) měl na pečeti trojzub se zuby rovně nahoru vztýčenými, l. 1469 a 1473 Otík Hromada jiného způsobu trojzub a nad helmem tři péra. *Hromadové z Boršic* a *Boršičtí z Boršic*, jich potomci, měli dvojzub neb ostruhu stříbrné barvy na zeleném pahrbku stojící v modrém poli, přikryvadla

týchž barev a tři péra, z nichž dvě modrá a prostřední stříbrné. (Jak. sb.) Podobná i pečeť Petra Václava B. z. B. (1640, Arch. DZ.)

Matěj Boršík z *Boršíkova* (1448, arch. ve Svinech,) měl na štítě měsíc rohy vzhůru obrácený.

z *Boru* (pod Přimdou) erbu labutě, I, 14.

z *Boru* (Velkého u Horažďovic), předkové pp. z Potšteina, I, 11.

z *Boru* (téhož), Bašek (1334, Arch. Praž.) měl páva, držícího v pyscích prsten. Tak potom i vl. z Ojnic neb Vojnic. (Obr. H., XIII, tab.)

Jan z *Boru*, též *Borovec* z *Rovného* řečený 1372—1408) měl na štítě půl kozla jako vладыky ze Dvorce. Bor ten v jižních Čechách a Rovný u Krumlova.

Pečetidlo s nápisem s + waczlaw + borythki našlo se v Žatci. Na štítě byl pruh napříč mřežovaný.

z *Bosyně* Karel Haras (1379) odjinud z *Sedlce* má nad helmem kotouč mřežovaný na způsob syta a na něm tři kladívka. Homut odtudž (1455) má týž kotouč a na něm kytu. Znamení to bylo klénotem Hrzanů z Harasova.

z *Bošilce* (Veselí n. L.) vладыky měli dva oštěpy rozličné spůsoby někdy se hrotem jako lipový list, někdy s úzkým hrotem jako Jaroslav z B. (1387 Třeboň), 1392 Jeník z B. odjinud z *Lužnice* a Ondřej z B. 1392, Jeník z B. farář v Žimuticích († 1395), Jeník (1409 sed. ve Hlině), 1414 Ondřej, 1441 Ondráček z B. oba odjinud ze *Bzí*. Téhož erbu byli ze Světlíka, Třebína a Svatbové z Otradovic. (Obraz pečeti z r. 1414 viz H III, tab. č. 5.).

Fráněk z *Bošína* (1450) má štít dělený s lilí, která jde do pravého rohu.

Bošíňští z *Bošína* měli za erb klobouk kardinálskému podobný a na helmě 2 pštrosí pera. Tak na pečeti Jana Šťastného l. 1637 (Arch. DZ.)

z *Boztěchova* erbu mnicha I, 39.

z *Božejova* Hamerníkové měli dvě motyky haviříské křížem přeložené. (Viz Pam. arch. V. 356.) Potomci jich psali se *Bošínskými* z *Božejova*. V Jak. sb. jsou ty motyky neb kladiva ocelové barvy se zlatými rukovětmi na červeném štítě, přikryvadla týchž barev, nad helmou křídla složená, přední bílé, zadní červené. S tím se srovnává i pečeť Jana Diviše B. z B. (Arch. DZ. XVI, 5. Viz i M, tab. 93. a H. I, tab.)

z *Božejova* erbu kola viz I, 32.

z *Božejova* erbu dvou mečů I, 40.

z *Božejovic* erbu kola jinak z Bezejovic I, 32.

z *Božetína* stará zemanská rodina u Táboře. Erb jich byl černý kohout na bílém štítě, přikryvadla týchž barev a týž kohout nad helmou. (Jak. sb.) S tím se srovnává erb Václava Červa z Božetína (1610, sb. pečeti v Roudnici).

Božiči z *Božic* (1540 Jarolim sed. na Břvech) měli pruh pošikem položený a v něm tři měsíce s rohy v pravo obrácenými. (Museum z. Č.)

z Božího domu (t. j. z nynějšího Nového hradu u Vys. Mýta) Petr Krtek jinak *z Zalešan* měl tři podkovy rohy ke koutům štítu.

Beneš *z Bračic* (1449) měl na štítě tři ryby hlavami vzhůru a týmž způsobem i nad helmou.

z Bran Dobeš (1402) měl na štítě dvě kosy vzhůru postavené s ostřím ke krajům štítu a tak i nad helmou. (Drážďany)

z Brandýsa rod prvotně z Plzenska pocházející a po hradě Brandýse n. O. pojmenovaný, Jindřich z B. (1286, arch. býv. dvorský) měl na štítě dva jelení rohy o čtyřech parozích, jichž konce jsou jako paličky, nad helmou prkno do polokruhu a nad ním 6 květův, totiž kotoučkův na kraji perličkami obsazených. Gozvin, Vyntír a Fryduš (1312) měli celou jelení hlavu rohy k levé a ústy k pravé straně obrácenou. (Arch. sv. Václ. Obraz její H. V, tab. I, č. 11.) Oldřich z B. (1323) měl zase jelení rohy křížem přeložené, prkno nad helmou šachováním rozdělené a na něm nejvýše 8 kytek čili kotoučkův (arch. dv.) Takové rohy o čtyřech parozích a pěkně narýsované měli 1402 Jindřich z B. na Libchavě a Jan z B. na Bystřici. Podobně 1432 Jan z B. odjinud *z Sudslavě*. Z moravské větve téhož rodu pocházel Jan *Jiskra z Brandýsa*, na jehož pečetech (1448, 1453 v arch. Třeboň.) též se jelení rohy o čtyřech parozích spatřují.

z Brandýsa viz I. 20.

z Branišova (neb Branišovic) Jan Pehm (1459) měl pokosem průřez brán polních a podobně 1514 Kateřina vdaná Papáková, Anna, Markéta a Anna z Branišovic. (Pečeti v Třeboni a Nový hradech.)

Vojslavové Branišovští z Branišova měli na modrém štítě dvě nahé ruce i s rameny své přirozené barvy, vzhůru postavené, přikryvadla modrá a bílá a nad helmou ruce týmž způsobem jako na štítě (Erbovník Salmovský Jak. sb.). Vojslav z B. (1464) měl na štítě jen jedinou ruku bez ramene ale Mikuláš Vojslav (1545) měl znamení, jak bylo z počátku popsáno, a tak to zůstalo až do vymření.

z Branné u Třeboně Albert a Mikuláš (1370, arch. Třeboň.) měli nad helmou dva rohy, tak i l. 1382 Jan (Arch. gub.).

z Bransudova Heřman (1370, arch. Želiv.) měl nad helmou dva rohy.

z Branže (Branžež v Bol.) měli na štítě muže sedícího na koni běžícím a kopí držícího. Tak Václav Tuhanský z Branže 1737. (Vypsal Kolář tuším v Dobříši.)

z Bratřence Otík (1837 v Drážďanech) měl na štítě klobouk, z něhož kyta vyniká (klénot rodu Lobkovského.)

z Bratříkovic měli na zlatém štítě černou lišku s jazykem vyplazeným na zeleném drnu sedící (Jak. sb.). Na pečeti Bohunka z Br. (1455) vyhlíží jako pes na dřevě sedící, ale že to liška, jde na jevo z příjmení Ondřeje Lišky z Br. (1527.)

z Bratronic Jan (1488) měl na štítě i nad helmou dva rohy (bibl. Praž.).

Mikeš *Braviid* (c. 1453) má tři routy do rohů štítu se rozcházející (v Drážďanech).

z *Brda* Jetřich (1321) z rodu pp. z Rabšteina erbu tří noh. Viz I. 59.

z *Branné* viz z Cidlíny.

z *Břeží* Bušek měl l. 1382 korunu k levému rohu štítu, ale l. 1385, pruh s korunou pokosem přes celý štít. Stejného erbu z Vilhartic, Letov, Lomce, Domanic.

z *Břeží* (u Týna n. V.) 1367 Rynart, a 1387, 1388 Přibík měli nad helmou křídlo, Trojan z Břeží, (1373 arch. Přib.) také měl křídlo a přes něj pokosem pruh, pročež snad patří k Netvorským. Křídlo bylo u vladyk z tohoto Břeží pocházejících jen klénodem; štít byl zhora polovičný a spatřuje se l. 1421 u Rynarta z Břeží a Albrechta, biskupa Litomyšlského (1421, arch. min. vnitra).

z *Břeží* Přech Kus (1362, mezi listmi Strakonickými arch. Svato-mářského) nad helmou rohy.

z *Břeží* erbu rýsa viz I, 41.

z *Břeží* přijímá některých vladyk z Veselé čili *Březských z Veselé*. Erb koflík. (Obraz pečeti 1478 H. III, tab. č. 11.)

U vladyk z *Břeží* jest pruh někdy pokosem někdy kolmo položený. Pokosný je malován na štítě Apolony z Břízí ve vývodě Srbském, Netvorských z Břeží na tabuli Orlické. (Viz obraz H. XI, tab.) Kolmý se spatřuje u Paprockého (o st. ryt. 298) a ve Frankově sbírce v Roudnici (z tabule Malovcův). Pro oboje jsou starší doklady. *Bušek z Břeží* (1388, arch. Netolický) má pruh pokosem. Týž pocházel bezpochyby ze vsi Břeží u Týna n. V. Jan z Břeží (1454, arch. Třebonský) má kůl neb pruh kolmý. Tento erb nacházíme u *Netvorských z Břeží* aneb *Břízí*, vždy totiž na červeném štítě zlatý kolmý pruh, přikryvadla týchž barev, nad helmem červená složená křídla, a přes vrchní křídlo pruh týmž způsobem. Tak v Atlantu Voračickém, Frankově a Jak. sbírce. Tuto i variant červené, zlaté a černé pole zhora dolů, křídla těmiž barvami rozdělena, též M. tab. 16.) Tak je ještě na pečeti Jana Vojtěcha N. z B. (1757, Arch. DZ.)

Zdá se, že se pokosný pruh mylně připisuje Netvorským a že patří *Břízským* a *Koupským z Břízy*. Na pečeti Jindřicha K. z B. na Hvoždanech (1535, arch. min. vnitra) spatřuje se pruh pokosný a nad helmici složená křídla. Tak i na pečeti Albrechta B. z B. na Outěchovičkách (1601, arch. mus. ale 2 křídla proti sobě). Barvy jsou jako u Netvorských, a přes křídlo též jde pruh (Atlas Voračický, Jak. sb. a Král ve Hradech.)

z *Března* erbu kola viz I, 32.

z *Března* neb *Březnice* jiné příjmení vladyk z *Kyc*.

z *Březnice* sviní hlavy a lva I, 4.

z *Březnice* Štěpán (1353—1363) též na Moravě osedlý pocházel z Březnice u Bechyně a nosil na helmě rohy.

z *Březnice* Vchyna (1358—1363), vlastně z *Ledenic* řečený, jenž Březnici od předešlého převzal, měl štít příčným pruhem rozdělený a horní

pole dvěma pruhy protkané. Týmž způsobem bylo upraveno i křídlo. Potomci jeho psali se z *Pacova*. (Obr. pečeti 1363 H III, tab. č. 27.)

z *Březnice* erbu holubice viz I, 42.

z *Březové* Vavřinec měl na pečeti (1404, ve Vídni) biskupskou berlu.

z *Březovic Kroměšínové* erb svůj měnili. Jindřich (1438) měl na štítě pruh na příč, nad helmou věnec a nad ním tři péra; Přibík (1440) měl na štítě dva pruhy; jeden jde skrze prostředek pokosem a druhý po vrchu štítu; nad helmou je železný klobouk a na něm tři péra.

z *Bříšťan* (u Hořic) Mikuláš Okáč (1480, arch. Boleslav,) kozí hlavu s krkem.

Bříšťští z *Bříště* měli muže na lodi sedícího a veslujícího a týž klénot (1481 Kutná hora).

z *Brloha* (u Loun) erbu hříč viz I, 43.

z *Brloha* (u Čáslavě) měli na štítě železný klobouk jako 1460 Matěj, 1510, 1515 Jiřík.

z *Brloha* (u Písku) erbu medvěd viz I, 44 a M. tab. 144.

Vaněk Drnovský z *Brloha* (1535, arch. bibl. Praž.) měl rybu k vrchu štítu ohnutou.

z *Brodice* Václav Šatný (1487, 1495 Praž. kapit.) měl štít polovičný a dolejší polovici s šachovnicí.

z *Brodu* (u Plané) Bedřich (1308, Mnichov) měl na štítě pětilistou růží.

z *Brodův* (Brody u Krásného dvoru) (Ctibor 1436, Drážďany) měl na štítě toulec.

z *Broumovic* mívali buď nad helmou aneb na štítě nůžky ke stříhání ovec, jako 1387 Jan Brum a 1432 Václavek, tento měl na nůžkách kytu. Stejného erbu z Křečovic, Petrovic, Počepic, Holešic, Losyn. (Obraz H. IV, tab. 4, č. 3.)

Lévové z *Brozáněk* (u Teplice) měli na modrém štítě k vrchu dva nácte červených kostek ve třech řadách, pod tím černá ptačí noha na kýtě opeřená, přikryvadla červená, bílá, nad helmou tři křídla, pravé červené, prostřední bílé, levé modré. (Jak. sb. jinak M. tab. 137, H. XIV, tab.) Tak i na pečeti Václava Duchoslava L. z B. 1738), Arch. DZ III, 14.

z *Brťi* (u Bečova) Litolt (1380) měl dvě kohoutí hlavy s krky na kříž přeloženými a dole spojenými.

z *Bržína* Ivan (1321) erbu tří noh z rodu pp. z Rabšteina. Viz I, 59.

z *Bubna* vladky a naposled hrabata, byli větví vladyk z Hrádku Sviňomazského na Plzensku a mívali ve 14 st. jako oni za klénot kouli, zejména l. 1390 Štěpán Buben z Hrádku a l. 1393 Stach B. z H. (Pangerl GU) Václav Buben z Frymburka (1435) pečetil již tak, že měl štít zhora polovičný a nad helmou kouli s kytou. Tak i pečetil Jan Buben z Bubna (1436), jenž měl Ždanice na Moravě, jen že koule u něho vyhlíží jako koutouč. Kateřina z B. (1448) měla na štítě prostou kouli a Racek Varlych

z Bubna (1490) oblíbil si kouli s kytou. Ještě Otík z Bubna (1541) měl na štítě hořící kouli a nad helmem prostou kouli s kytou. Uprostřed 16. stol. stala se změna taková, že se na štítě vyskytuje znamení jako kotel neb rejtharský buben. Jindřich z B. (1568, v Boleslavi) má jako polokouli dutou, Mikuláš z B. (1585) jako rendlík bez ucha a Jan starší z B. (1612) kulatou mísu s řetězem nad ní. Když majestátem dd. 1629, 8. listop. Litická pošlost do stavu panského vyzdvižena, polepšen erb její takto: štít na dva rovné díly anebo pole od svrchu až dolů rozdělený, v prvním pravém zlatém buben hřebíčkové barvy vzhůru, v druhém modrém nad korunou zlatou král. hlava lva a až pod kyčle zlaté barvy, tváří k pravé straně obrácená s otevřenými ústy a červeným vyplazitým jazykem, nad štítem dva otevřené helmy s překryvadly modrými a zlatými, nad každým helmem král. koruna a nad ní po pravé straně buben s 3 péry pštrosovými, modrým, bílým a žlutým, po levé hlava lvová modré barvy. *Varlychové z Bubna* drželi se erbu, jak vznikl v 16. st., měli červený kotel (buben) na modrém štítě, překryvadla červenobílá a modrobílá, za klénot týž buben a na něm tři pera, červené, bílé a modré (Jak. sb.), ale týž kotel si přece změnili na vojenský buben, jak je nyní. Tak pečtil 1729 Vilém V z B. (Arch. DZ XVI, 8. Viz i M. tab. 33, H. II, tab. VIII, 246.)

z Bubovic viz I, 4.

z Bučovsi viz z Budčevsi.

z Bučovic Jarohněv jinak z Koutů (1450) měl na štítě chrta.

z Budákvův (v jižním koutě Čech) měli kozí hlavu s krkem, zejména 1509 Markvart a kněz Martin bratří (Třeboň).

z Budčevsi Bohuslav (1433) měl na štítě od pravé do horního levého rohu hůlku s třemi stínkami (jako cimbuří) a nad helmou v témže způsobu křídlo (Arch. zemský v Brně.)

z Buděhostic viz I, 37.

z Budějovic Čech měl troje háky ohnuté, vždy dva a dva k sobě přiložené (1263 ve Vyšním brodě). L. 1266 psal se z Velešína a měl jen jedny háky křížem přeložené (v klášteře Světelském). Téhož rodu pp. ze Železnice.

Bóleslav *z Budenic* (1328) měl tři sekery nad sebou jako páni z Peruce.

z Budíhostic viz I, 37.

z Budislavě (u Soběslavě) Ebrhart (1366) erbu hlavy s oslíma ušima, jako Dráchovští.

z Budislavě (odtudž) Příbek l. 1364 purkrabě na Hrádku patřil k rodu Pluhů z Rabšteina. (Viz I, 45.)

z Budislavě Ondřej (1382) má rohy ozdobené střelkami, třemi na každé straně.

z Budislavě Oldřich Babka (1384) má štít polovičný a ve spodním poli šachovnici (vlastně z Kvasejovic).

z Budislavě Jan Zoubek (1402—1407) má na štítě znamení jako červa

v prostřed ohnutého, jednou na štítě a jednou nad helmou; Václav syn jeho (1402) má též to znamení. Podobný klénot u vladyk ze Lhoty a Vřesné.

z Budkova Vojtěch (1373) jinak z Milonovic má nad helmou kobytku (středověký fantastický tvar ptáka s lidskou hlavou, jak vyobrazena jest kobyłka v kapitulním rukopise Scriptum super apocalypsim). Potomek jeho Jeniš z Budkova (1416) má štít polovičný a dolejší pole s šachovnicí, a nad helmou poprsí ženské s hlavou zahalenou.

Budkovští z Budkova měli štít modrý a v něm na příč červený pruh, přikryvadla týchž barev a křídla složená týmž způsobem jako štít. (Frankova sbírka v Roudnici, též Jak. sb. a pod. v Salmovském erbovníku.) Tak pečetil l. 1416 Hrzek z *Tourového*, předek jich, l. 1443 Hynek, 1468 Hynek starší a l. 1473 Hynek vše z Budkova a jich potomci.

z Budkovic Přech (1448—1454) měl na štítě kozla ve skoku a nad helmou kozla vyskakujícího.

Budovci z Budova měli červený štít a na něm dva stříbrné pruhy na příč, přikryvadla týchž barev, nad helmem dvě péra, v pravo bílé, v levo červené (Paprocký o st. ryt. 143 vývod Srbský, též Jak. sb.). Jsou snad jednoho původu s Doupovci z Doupova. (Obraz H. VIII, tab.)

Buchovci z Buchova erbu ptačí hlavy a štítu polovičného I, 31.

z Buk (u Trutnova) Mikšík, vlastně z Jmnic [1379] měl štít na příč polovičný.

z Bukova Zbramír (1484, arch. gub.) měl na štítě kouli na postavci a na ní jako trojlist, snad roch znamenající.

Muchkové z Bukova měli na modrém štítě koňskou kytu (s černým kopytem a zlatou podkovou) stříbrné barvy, přikryvadla modrá a bílá, dvě křídla složená, přední modré, zadní bílé (MS. P. Vincencia, tabule Orlická, M. tab. 139, H. VIII, tab. Jak. sb.) L. 1571 spatřen hrobový kámen Jana Muchka z Bukova († 1547) a na něm kyta neb noha zadní koňská (DZ 60, B 30). Jiného kamene obraz v Soupise Písecka na str. 315.)

z Bukovan erbu pinty viz I, 46.

z Bukové erbu korbel I, 48 M. tab. 67.

z Bukové (vsi u Ml. Vožice) Jan (1382—1396) měl na helmě kytu a po každé straně drvoštěpskou sekeru ostřím ven. (Arch. Třeboňský.)

z Bukovice erbu kohouta I, 34.

z Bukovice Petr (1397, arch. Třeboň.) měl nad helmou tři květiny (chrpy?), jako Mezenští z Mezného.

z Bukoviny Zbyněk (1340—1349) měl na štítě dvě plechovnice pentlí spojené. Tak ze Sendražic. Viz i ze Sloupna.

z Bukoviny Jaroslav (1418) měl na štítě třmen jsa z rodu pp. z Ryzemburka.

z Bukovky Sezima (1460) a Ctibor (1497—1511) měli rohy stočené okolo holi, na jejímž horním konci je palička. Potomci jich byli na Moravě a píší se *Bukůvka z Bukůvky*. Když dostali l. 1719, dne 19. února majestát

na panský stav, potvrzen jím erb, totiž červený štít a na něm dva rohy dolními konci k sobě, hořejšími od sebe, dvakráte stočené své přirozené barvy, přikryvadla týchž barev a nad helmou znamení štítu se opakuje. Při propůjčení stavu hrabského (1800, 7. Aug.) přidání dva zlatí lvi, aby štít drželi. (Obr. M. tab. 59 a H. II, tab.)

z Bukovna erbu holubice viz I, 42.

z Bukovníka Hroznata (1419) měl na helmici dva rohy.

z Buksic (u Plzně) Markvart (1427—1434) měl na štítě pokosem tři předměty málo zřetelné (kulaté a dole s třepením) a nad helmou kytu. Rod *Kladrubských z Buksic* v Plzni osedlý měl přední polovici jelena.

z Buřenic erbu dvou mečů viz I, 40.

z Buškovice viz I, 27.

z Bušovic (u Plzně) Ješek řeč. Bušovec (1382) měl nad helmou 6 klasů, jako z Letin, Kozolup. Lužan. Pšovlk.

z Butovic (u Prahy) Jan (1432) měl na štítě měsíc s rohy vzhůru a nad ním kříž; totéž znamení nad helmou.

z Buzic (u Blatné) Předota řečený Němec a Petr (1397, bibl. Praž.), měli štít křížem na 4 pole rozdělený, a nad helmou korouhvičky, každou na polovice barvami rozdělené. Podobný erb jest na pečeti Buškové (1404, arch. Svatom.), ale na korouhvičkách nelze rozdělení znáti. Téhož erbu byli i 1467 Bušek starší z Buzic, 1482 Alexander a jich potomci *Buzičtí z Buzic*. Na náhrobcích v Paštíkách (viz obrazy H. XI, 185) jsou štít i korouhvičky na čtyři pole děleny a nad korouhvičkami jsou kyty. Při ohledání erbů na domě ve Volyni (1568) popsán erb Alexandra Buzického takto: Tři pole v štítu, jedno pole barvy černé, druhé červené, třetí bílé (a čtvrté dodej zase černé) a nad helmou tři píra nápodobná k pávovému peří a v tom každém píru u vršku jsou vymalovány maličké erby, toliko samý štít, a tím způsobem v štítu pole barvy svrchu psané. (Pam. arch. VII, 70.) Tento nedostatečný popis komorníka, jenž snad zašlé malby dobře nerozpoznával, doplňuje se obrazem ve Vídenském rukopise 8330. Tu jsou pole černé, modré, červené, bílé, nad helmou tři korouhve, modrá, bílá a červená za sebou a za nimi tři pštrosová péra černá, přikryvadla černomodročervená a červenomodročerná a pod nimi červenobílá a černomodrá. (Kolář. Nedobře M tab. 130.)

z Bydlína (u Pacova) Petr (1433 v Třeboni) měl na štítě škopek a takové znamení měla i Kateřina dcera jeho na své pečeti (1444) v arch. Želivském. O Kláře z Bydlína (1499) poznamenal si Kolář z arch. Třebonského, že měla na štítě radlici (?) Stejného původu ze Sementina a Otradovic.

z Bydžína, německý rod, jenž se ku konci 15. st. do Čech přistěhoval. Erb jich byl štít polovičný, v pravo červený, v levo stříbrný a přes obě pole zlaté kružidlo, končinami vzhůru obrácené, přikryvadla v barvách štítu, klénot jako znamení na štítě a za ním tři stříbrná péra. (Jak. sb. M. tab. 111, viz i tab. při II díle Hradů.) Erb ten měl již l. 1431 Hans Zirken-

dorfer. (Kolář z paměti Valdsaských.) První pečeti u nás jsou z počátku 16. st. V 16. st. se psali *Pecingáry z B.*

z Bychor Hereš a Aleš (1393) měli nad helmou křídlo a přes ně pokosem pruh. Týž Aleš (1395—1413) a Hereš (1398) měli štít, a na něm přes příč široký pruh.

z Bykanče (u Kutné hory) mívali na štítě kozí hlavu a krk, nad helmou hůlky křížem přeložené. Tak se spatřuje na pečeti Václava Bykaneckého z Bykanče 1528. (Arch. Kutnohorský.) Marta Stonka z Bykanče (1614) měla přední polovici berana vyskakujícího. (Arch. DZ. IV, 6.) Snad tato pocházela z erbovní rodiny, již erb l. 1556 udělen.

z Bysně (u Slaného) Otík a Hašek (1417) a Oldřich (1496) měli na štítě tři klasy; potomci jich *Malíkovští z Bysně* měli na červeném štítě tři péra, dvě bílá a prostřední modré, přikryvadla červená a bílá a nad helmou táž péra. (Jak. sb.)

z Bystřce Jan (1402) měl erb pp. z Brandýsa, jelení rohy. Viz I. 26.

z Bystřice (u Jičína) Přibík Náκλο (1433, arch. zem. v Brně) měl na štítě kohoutí hlavu s krkem.

z Bystřice Bohuše (1411) měl na štítě dvě ptačí nohy, totéž nad helmou a mezi nimi kříž řádu sv. Jana, ku kterému náležel.

z Byšic erbu půl koně, viz I, 35.

z Byšic Pavlík a Rameš (1350, Praž. mus.) měli nad helmou do polokruhu prkno a na něm dva háky křížem přeložené, z prkna vyčnívala tři kladiva.

Byšičtí z Byšic mívali prvotně za klénot psí hlavu s krkem, jak se spatřuje na pečeti Bětky z B. 1462—1474 v arch. kapit. Pražské. Hanuš B. z B. má na své pečeti štít shora polovičný a na příč pět pruhův barev střídajících. Přes vrchní tři polopruhy pravého pole jest položena přední třetina psa vyskakujícího. (1527, arch. Třeb.) U Jana (1544), Václava (1553) a Karla (1578) jest pes buď polovičný neb celý ve vrchní polovici a spodní polovice štítu je na čtyři pole křížem rozdělena. Barvy byly černý pes s červ. vyplazeným jazykem v stříb. poli, pod tím pole černé, stříbrné, stříbrné a černé, přikryvadla a točenice týchž barev, klénot pes vzpřímený. (Kolář z rkp. 8330 ve Vídni, Frankova sbírka v Roudnici, Jak. sb. Viz i Soupis Příbramska 86, 87.)

Býšovci z Býšova erbu supí hlavy I, 31.

z Býšova Přibík (1494) měl na štítě pilu.

z Býšova Bušek (1443, arch. Hradec.) měl na štítě úzký pruh pošikem a nad helmou tuším dvě křídla.

ze Bzí erbu kola I, 32.

ze Bzí erbu dvou oštěpů viz z Bošilce.

ze Bzové Jitka (1420, Třeboň) pečeti pečeti nějakého Velislava, na níž jsou dva rohy.

z Cách Jan, odjinud *ze Sluh* (1385 bibl. Praž.) měl na štítě dvě medvědí nohy, proti sobě postavené.

z Caisperka Mikuláš (1448) měl na štítě tři kluky pokosem přeložené. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Caltova Lvík (1443) měl na helmici 3 rostlinky, každou o jednom stonku. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Cedvic měli od starodávna erb takový, jako jim majestátem 1794, 9. října při udělení hrabského stavu potvrzen, totiž štít na příč na tři pole bílé a červené a černé rozdělený, přikryvadla týchž barev, klénat vysoký špičatý klobouk s knoflíkem na konci mezi rohy a to týmž způsobem, barvami rozdělené, jako na štítě. Štít měl l. 1461 Kunc, klobouk a rohy viděti l. 1528 na pečeti Pankráčově.

z Cehnic psali se někteří Říčanští, I, 15.

z Cejlův Oldřich Hamr (1365, arch. Želiv.) měl na štítě kotouč.

Celný Jan z Prahy (1414, Louny) měl na štítě radličku (lopatu).

z Cepu (u Třeboně) měli husu. (Snad sem patří Jan 1412—1417 purkrabě na Třeboni, jehož znamení se jednou podobá huse, po druhé kohoutu.) Na pečetech husu měli 1441 Barbora pečeticí pečeti Ondřejovou, 1443 Mikuláš a 1448 Jan odjinud *z Kroucova* (arch. Hradec. a Třeboň.).

z Cerekvice Dolní viz I, 40.

z Cerhonic Henzlin (1401, Břevnov) měl pruh středem štítu a nad helmou křídlo týmž způsobem.

Cetenští z Cetně měli tři řemdihy, palicemi ke koutům obrácené a ve středu štítu v jedno spojené. Někdy bývají pravé řemdihy s ostny, někdy čekany. Na pečetech je mají 1514—1519 Jan, 1526—1539 Jan Procek (před tím vладыky z Kolomut). V 16 st. se maloval erb jich takto: Na štítě červeném tři zlatá žezla ve středu spojená, nad helmou dvě červená křídla rozložitá a mezi nimi tři žezla podle sebe, přikryvadla ovšem týchž barev. (Rkps. Vídeňský 8330, v Jak. sbírce modrá barva.) Pěkně vytesán jest týž erb na náhrobku v Nové Cerekvi. (Obr. H. X. tab.)

z Cidlíny Václav, jinak *z Brenné* (1363—1388) nad helmou křídlo a přes ně pošikem pruh. Tak i na pečeti Zbuda Cidlíny (1388), ale na pečeti Jana z C. 1388) prosté křídlo.

z Cidlíny Jan odjinud *z Lazec* (1438, Vratislav) měl tři pruhy pokosem, které vyplňují jen dvě třetiny štítu.

z Cidlíny Staškové měli na štítě meč dolů obrácený a přes něj na příč půlměsíc, nad helmou péro. Podobný erb se nachází již l. 1536 u Markéty z Cidlíny. (Arch. DZ. IX, 2.) Dobře je viděti na pečetích Jiříka S. z C. a z Břeží (1600—1620).

z Cipína (u Krumlova) erbu hlava I, 38.

Církvický farář Oldřich (1395, lib. erect.) měl na štítě zvíře kočky podobné (animal ad modum cathi).

z Citolibě měli na štítě kolo. Předkové jich psali se ze Žichova. 1474—1480 Bavor z Žichova a z Citolibě.

z Citolibě Jan Bavor (1505, 1514) měl tři háky (oštěpy s háky) nahoru obrácené a dole k sobě přikloněné.

z *Cítova* erbu jednorožce viz z *Běškovíc*.

z *Cítova* měli lva ve skoku, ale s hlavou k pozorovateli obrácenou, zejména 1361—1389 Byčen, 1374—1376 Bavor. Téhož erbu z Račiněvsí a z Chlumu. V Balbinově Aula Caroli pokládají se barvy totiž štít polovičný, od vrchu modrý, od spodu červený, přes celý štít lev týchž ale proměněných barev. V majestátu d. 1593, 16. října, jímž se Jindřichovi *Selmickému* z *Cítova* povoluje, aby za strýce přijal Jakuba Steinmüllera Litoměřického, popisuje se týž erb jako štít modrý a v něm lvík vzhůru na zadních nohách porozložených postavený, červené barvy s pozdviženým ocasem, máje nohy přední rozložené, ústa otevřená a jazyk vyplazený jako ve skoku, přikryvadla červená a modrá a nad helmem polovice lva po zadní kýty. Viz i co je psáno o Běškovských.

ze *Ctěnic* Jan (1456) měl na štítě půlměsíc, nohy vzhůru obrácený a nad ním hvězdu. Týž erb je malován v Ledči nad Sázavou na stropě kostela, štít jest modrý, znamení zlaté, ale je o hvězdu více pod měsícem.

ze *Ctiměřic* (u Boleslavě Ml.) Petr Kabát (1387—1390) měl křídlo nad helmem a přes ně kůl. Téhož erbu z Ujkovic, Pěčic a Telibě.

ze *Ctiněvsí* Janek (1432) měl štít zhora polovičný a nad helmem dva beraní rohy. Potomek jeho Mikuláš (1505) měl beraní rohy s kusem lebky i na štítě i nad helmem.

ze *Ctiněvsí* Bohuněk (1518) měl býka s hlavou k pozorovateli obrácenou. (Vypsal Kolář z arch. mus.)

Ctinští ze *Ctiněvsí* mívali prý na modrém štítě zlatý příční pruh, přikryvadla týchž barev nad helmou čtverhranaté prkno, zhora dolů a na příč na 9 polí rozdělené, prostřední modré a ostatní modrá a zlatá. (Jak. sb.) ale potvrzení pro to odjinud není. *)

z *Čabuze* erb klíčů I, 48.

z *Čachovic* vладыky (1340) měli na štítě tři hořící kotouče. Dva nahoře, jeden dole. Tak na kšaftu Arnošta z Pardubic v arch. Kladské fary. (Svědek z Nemyčevsi má na pečeti nápis Ješice z Čachovic.)

z *Čachovic* Bohuslav má l. 1434 nad helmem ruku ohnutou s mečem dolů obráceným a l. 1450 ruku s mečem vzhůru obráceným na štítě. Tak i pečeti 1453 Jana a Jindřicha, bratří z Čachovic v arch. Drážďanském. Pocházeli tuším od vладыk z Lilče na Moravě.

z *Čachrova* Veronika má na vývodu Srbským červený štít, přes něj na příč dva bílé pruhy vedlé sebe a na každém čtyři červené kostky na rozích stojící.

z *Čachrova* Kauičtí I 49. M. tab. 134.

z *Čákova* Ješek (1337—1349) byl rodu a erbu Harachovského I 55.

z *Čankovic* Hylbrant (1438, arch. Olešnický) měl na štítě vlčí hlavu.

z *Čanky* Příbek odjinud z *Nedabylic* (1410, arch. v Rejhradě) měl na helmě rohy posázené hroty střel, na každé straně po třech.

*) V arch. mus. je na pečeti Bohunkově vůl, ale to je erb Václava Předbora z Radejstína, jak svědčí list.

z Čáslavek Maršík Salda, odjinud *z Robous* (1382, arch. univers.) měl na helmě kozí hlavu.

z Částkova Bohuše (1483) vlastně z Otěšic měl na štítě ostruhu. (Arch. Třeboňský.)

z Častolovic (u Hradce Králové) I 11, M. tab. 95.

Čbánovští ze Čbánova měli na štítě dva meče křížem přeložené, na helmici též dva meče a po krajích tři péra pštrosová; jilce jsou k vrchu. Tak je viděti na pečeti Vilémově (1622, arch. min. vnitra), též na náhrobcích. (Viz Pam. arch. I 295, VII, 356 a Soupis Benešovska str. 18.)

z Čečelic někteří měli na štítě jelena, zejména 1341 Hašek, syn Litoltův. Ješek (1367) měl na helmě jelena běžícího. Rameš (1414) na štítě krácející laň. Jelena měli též 1414 Mikuláš a Kuník a l. 1448 Jeronym a Jan.

z Čečelic Mikuláš (1414) byl rodu vladyk z Kunvaldu erbu draka.

z Čečelic Ješek Plch (1367) měl na štítě chrta s ocasem nahoru přiohnutým. (Praž. bibl.)

z Čečovic viz I, 30.

z Čečvic rodina přistěhovalá z Mišenska. Erb měsíc popisuje Kolář neurčitě, vypsav z atlantu Voračického.

Čechočovští z Čechočovic nosili na štítě ruku v lokti ohnutou, držící kladivo, klénodem byly dva bývolí rohy. (Arch. mus.)

z Čechtíc erbu dvou mečův, viz I, 40.

z Čechtíc Stanovští, viz I, 47.

Čechtičtí z Čechtíc měli na červeném štítě stříbrnou lilii, jako má posud městečko Čechtice. Téhož erbu byl l. 1495 Václav z Č. Viz I, 56

z Čechtíc Kateřina má štít polovičný v pravo červený, v levo zlatý a přes celý černý pruh pošikem. (Na vývodu Kapounovském v Starém Bydžově.)

z Čejetic (u Strakoníc) Jetřich, Vojtěch a Jan (1360) mají za klénot hořící kotouč a na štítě kotouč na způsob věnce. Viz I, 60.

z Čejetic Lipolt (1360) má tři hlavy pod židovským kloboukem, jako vl. z Truskovic.

z Čejetic (u Boleslavě) Ctibor Drštka (1387, 1389) má nad helmou kotouč s šachovnicí (jako z Bosyně a Harasovští).

z Čejovic neb *Čivic* viz I, 9.

z Čejkov (u Sušice) erbu poloutrojříčí I, 7.

z Čejkov Ojří odjinud *z Vlčkovíc* (1426) má na štítě pět pruhů a nad helmem kus kola tolikéž péry ozdobeného.

z Čejkov Tomkové, kdysi ke sklonku 15. st. obdrželi erb, totiž na červeném štítě ptačí nohu uřatou s chlupatou kýtou zlaté barvy a totéž nad helmou (ale tu rána červená. Jak. sb. M. tab. 32, H. IX tab.)

z Čejkov Ctibor Pták (1543, Třeboň. archiv) měl štít polovičný v pravo s šachovnicí, nad helmou složená křídla.

z Čejova Ctibor (1370, Želiv) měl nad helmou rohy.

z Čejova Jakoubek (1452, Želiv) měl orlici s lidskou hlavou, jako Močihubové z Kralovic.

z Čekaníc viz I, 48.

z Čemin viz I, 47.

z Čenova viz z Čínova.

z Čenovic Milota (1449, Drážď. arch.) erbu orlice. (Zdali chybně psáno na místě ze Chřenovic?)

Čapští z Čepě měli na štítě tři ryby nad sebou jako 1455 Jan (Drážď.) Téhož erbu z Nemošic.

z Čeradic Vojslav (1485) a Petr (1496) měli štít zhora polovičný.

z Čeřejova Otík (1371) měl na štítě kotouč. Viz I, 60.

z Čermné Cikánové měli na červeném štítě poprsí cikánovo s uřatými rameny, an má bílý pásek okolo hrdla a bílé náušnice, přikryvadla červená černá a nad helmem poprsí jako na štítě. (Vývod v Tábor. arch. Jak. sbírka.) Na pečetích vyskytuje se často jen hlava s hrdlem jako na náhrobku Bonifácově († 1572) v Hostinném, kdež viděti i hlavu bradatou, a na pečetích Frant. Albrechta (1685) a Viléma Rudolfa (1706) v arch. DZ.

z Černčic erbu lekna I, 8.

z Černčic (u Loun) měli štít modrý, pokosem pruh červený s dvěma květy červenými proti sobě stojícími a na témž pruhu tři zlaté hvězdy, přikryvadla modrá, nad helmou modré křídlo s týmž pruhem. (O tom srovnej v I. díle seznam majestátů 1483, 1506.4. Jul.) Tento prvotní erb Černčických z Černčic přešel pak na *Hubky* a *Světecké* dosud žijící, jimž také Jan Kýhar z Č. l. 1591 pečetil. (Arch. Třeboň. Jinak M tab. 131. Viz i H. VIII tab.)

z Černé Zbyněk (15. věk) měl štít zhora polovičný, nad helmou kotel. (Pečetidlo ve sbírce p. Míkše.)

z Černé Petr *Zahrádka* (1539, arch. gub.) měl na helmici loveckou trubku, štít prázdný, není-li pokosným pruhem rozdělený. (Vypsal Kolář.)

z Černic (u Bechyně) erbu husích krků I, 36.

z Černic u Horáždovic měli na štítě půl měsíce, zejména 1401 Dobrohost a Mikuláš *Puchník* a 1401—1412 Volfart z Č. Téhož erbu ze Závsi, Zbynic, Kotouně, Žďáru, Krašovic, Želče. (Obraz pečeti H VII tab.)

z Černíkova. Na pečeti Polyxeny Františky Dohalské roz. z Černíkova a na Odlochovicích (1692) spatřují se dvě křídla ptačí, dole spojená, objímající půlkruhem rostlinku o třech výhoncích i na štítě i nad helmem. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 5.)

Petr rychtář *Černílovský* (1416, arch. kapit.) má na štítě tři koule, dvě nahoře, jednu dole.

Černínové z Černína měli na štítě střmen jako páni z Ryzemburka. Zřetelně jest viděti na pečeti Janově (1432) v arch. Drážďanském Vaňka (1537—1558) a Jiříka Bohuslava. (1614 v arch. mus.) Na některých starších pečetích je to znamení nedostatečně vyraženo (aneb snad rytcem přeměněno) a vypadá jako dva rohy dole spojené (1432, 1434 v Třeboni

arch. min. vnitra.) Na pečeti Bohunka Černína (1513, arch. gub.) podobá se hadu. (Viz obraz H. XII tab.) Barev neznáme.

z Černožic Malešičtí měli na červeném štítě hada šestkrátě stočeného modrého, dole bělavého (jinde zelenožlutého), přikryvadla červenobílá, nad helmem kytu z pavích per s týmž hadem. (Kolář z rkp. Vídeň. 8330, Jak. sb. Tuto je klénat z 5 per, tři červených, dvou bílých a had na prostředním červ. péře.)

z Černuce Bohuslava (1237) má na pečeti ženskou osobu, která má na životě štítek a znamení na něm příliš drobné nelze rozeznati (připomíná kahánek — arch. křížovníků).

z Červeného dvoru Krynesové měli štít polovičný, v levo zlatý a pravou polovici na příč rozdělenou na vrchní bílé a spodní černé pole, přikryvadla černá zlatá, černá stříbrná, nad helmou dvě křídla rozložitá, pravé zlaté, levé takové jako levé pole. (Jak. sb. M tab. 136.)

z Červené hory erbu ostrví I 2.

z Červeněvsí Měničtí měli na červeném štítě dvě kopí křížem přeložená s topory dřevěnými a hroty ocelové barvy, přikryvadla červená a bílá, nad helmem zlatý půlměsíc, a na něm strom s kořeny a zeleným listím. (Jak. sb. M. tab. 15.) S tím se srovnávají pečeti 1593 Václava, 1663 Adamova a 1462 Lidmily ovdovělé z Vlkanova. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 23, VII 1 a arch. min. vnitra.)

z Čestic vladyky měli na modrém štítě stříbrného kapra, přikryvadla a klénat týmž způsobem. (Obraz v kostele sv. Jiljí v Milevsku. Paprocký o st. pan. 396 M. tab. 131.) Jako klénat jej měli 1387 Přech a 1387 Jan, farář na pečetích, Štěpán l. 1413 úplný erb a kapra hlavou dolů, Mikuláš Příšek 1449—1461 téhož kapra hlavou do levého kouta, (1457 do pravého). Přech 1466—1484 úplný erb s hlavou dolů. Téhož erbu Hodějovští. Obraz erbu H. XI tab.)

z Čestína kostela viz I, 60.

z Čičova Petr (1416—1428) měl na štítě čtyři pruhy na příč, nad helmem půl kola posázeného pěti péry. Jan (1421), potomek jeho, má tři pruhy a půl kola bez ozdob. Barev erbu Čičovcův z Čičova neznáme. (Téhož erbu z Čejkov, Vlčkovic, Čimelic, Rakovic. Obraz viz H. XIII. tab.)

z Čihoště (u Ledče n. S.) Hanek (1347, 1357), Ctibor (1347) měli tři zuby k pravému rohu a Hanek, Pešek a Milič (1362) k levému rohu ostřím svým obrácené.

z Čihovic Štěpán Chvojice (1362, Želiv) má nad helmou bránu (šraňk). Stejného rodu z Zalešan, Malešova, Hodkova.

Čichalovci z Čichalova měli na modrém štítě muří nohu zlaté barvy, přikryvadla a klénat týmž způsobem. (Jak. sb.) Na pečeti Herše z Čichalova (1396) vyhlíží znamení to jako u Malesických z Poutnova, jen že je ostřím dolů obráceno. Petr odtudž (1429, v Třeboni) má úplný erb, totiž na štítě muří nohu a za klénat vysoký klobouk s kytou. Hanuš (1455),

Purkart a Oldřich (1502) mají pečeti tak, jak je erb poprvé popsán. Téhož erbu z Vahanče.

z Čichalova Hereš (1393, 1395 Třeb.) má štít na příč polovičný.

z Čichtic vladky mají za klénot kruh a v témž kruhu kříž o třech ramenech stojící na půlměsíci, jehož rohy dolů obrácené postaveny jsou jeden za kruh a jeden před něj. Tak pečetili 1422—1432 Jan Stebňák a 1466 též Jan. Soudíc z příbuzenství k nim Mikuláše z Husi, byl tento téhož erbu.

z Číjevic viz *z Čivic*.

z Čímě Nosákovci dostali erb od krále Vladislava. (Viz seznam majestátů v I. svazku.)

z Čimelic týž erb jako vl. *z Rakovic*.

z Činova (*Čenova*) Václav Vlček (1476—1487) měl na štítě vlka stojícího s přední nohou k vykročení pozdviženou, nad helmou křídlo.

z Činova (*Činov*) Dorota měla na štítě ptáka. Tak pečeti Eliška vdova po Bartošovi z Tachova (1495, arch. kapit.).

Činovští z Činova měli volskou hlavu. Tak na pečeti Václavové (1530, Kutná hora).

z Čisté Chotibor má l. 1357 štít zhora polovičný, ale léta 1405 má Chotibor odtudž štít, po jehož vrchu jde pruh a nad helmou rohy. Jinak v H. XIII. tab.

z Čivic (na Plzensku) Habart (1302) má nad helmou pouhou kytu (bibl. Praž.).

z Čivic (na Plz.) erbu orlice viz I, 5.

z Čivic (na Plz.) erbu korbela I, 47.

z Čivic (na Chrudimsku) erbu hrábě I, 9.

ze Čkyň Boztěch (1422) měl za klénot dvě koule, po obou stranách kyty na helmě připevněné, postavené. (Arch. gub.)

ze Člupku erbu hlavy I 38.

Čotrové rod Pražský, měli půl koně, jako Malovci (pečeť 1385 v bibl. Praž.).

ze Čtiřína Jan odjinud *z Kasalíc* (1466 arch. Olešnický) měl na štítě kartasa a nad helmou palečné kolo, jako Košíkové z Lomnice a z Rožďalovic.

ze Čtiřína Havel (1400) měl na štítě tři kluky vedle sebe paličkami k vrchu, nad helmou kytu a přes ní kluk paličkou k pravé obrácený.

z Daliměřic (bol.) vladky (později *Fryckové z D.*) měli erb složený z kozí hlavy a orlice. Na pečetích *Jana Dmychla z Chlumku* a *Jeniše z Daliměřic* jinak *z Odic* (1387, arch. Novohradský) spatřuje se toliko klénot kozí hlava. *Vaněk z Odic* má na štítě orlici a nad helmou půl kozla (1452, arch. Vratislav.) ač jen málo před tím (1447) měl týž erb, ale s kozí hlavou (Kroměříž). Týž erb jako k r. 1452 nachází se také na zámku Smečanském. (Vyobr. v Hradech VIII 133.) *Mikuláš Frycek z D.* (1480 Ml. Boleslav) má štít polovičný s orlicí ve vrchním poli a nad helmou půl kozla. Potomek

jeho *Markvart* (1498) má zase podobný erb jako l. 1452. (Obraz viz H. X tab.).

z Dalkovic (u Vlašimě) viz I 23.

z Dalkovic Beneš Čapek (1494) měl na štítě muže na loďce veslujícího, jak jest níže popsán (Frant. mus. v Brně). Týž erb udělil král Ferdinand (1556, 4. Máji) Tomáši komorníkovi a Janovi Veisovi, aby se psali *z Dalkovic*, totiž štít modrý, v němž lodička a na ní osoba mužská s červ. bradou k pravé straně obrácená a v župici oblečená, majíc veslo zlaté barvy v rukou a klobouček špičatý černý, kterémuž kalpak říkají, točenici a příkr. zl. a m. tři péra pštrosova bílá vzhůru stojící. (Reg. Král.)

z Daltic Tyzlové. Viz obraz v H. XIII tab.

z Damětic Václav (1468, arch. Třebon.) má na štítě jakési plamenité ozdoby, kteréž nelze určit (snad 3 péra).

z Damníče Petr (1469, arch. Třeb.) též má neurčité znamení, jako by bylo průřez stolu s dvěma suky na noze.

z Darové (u Radnice) viz I, 50.

z Dašic erbu střely viz I, 6.

z Dědibab vладыky střídali kotouč s koulí. *Martin* (1358, arch. min. vnitra) má za klénot dvě koule. Týž Mareš má l. 1374 (kapit.) štít křížem na přič rozdělený a v každém poli kotouč posázený pěti srdíčky. Jan kanovník Vyšehradský (1409) má podobný štít, ale kotouče prosté a barvy polí a kotoučů se střídají. *Zdeněk* a *Léva* (1409, Vyšehrad) mají týž štít a čtyři kotouče.

z Děkova vладыky snad patřili ke skupině I, 50. Lze tak souditi z pečeti Jana, faráře v Drahoňově Újezdě (1411), jenž měl l. 1387 dědiny v Děkově. (Lib. erect.)

z Dešenic viz I, 49.

z Dešenic Dešenští měli na štítě jelení hlavu v průčelí a za klénot jelení rohy o 3 parozích. Tak popisuje Kolář pečť Jiříkovou (1601, Museum). V Jak. sb. jest štít modrý, hlava hnědá, rohy zlaté. (Obraz v H. IX tab.)

z Deštného, příjmení Petra Maksanta, jenž l. 1434 list erbovní obdržel (viz díl I.).

z Dětenic erbu lvíce viz I, 3.

z Děvína viz *z Ronovce*.

z Dírného Jan (1366, Třebon.) měl štít křížem na přič rozdělený a v prvním a čtvrtém poli po 6 kuličkách. Přítelem jeho byl l. 1371 *Petr ze Dvorce*. (Paprocký o st. ryt. 138.) seděním na Dvorci u Soběslavě. Potomci obojích byli téhož erbu. *Jan z Dírného* l. 1404 měl toliko čtyři prázdná pole, ovšem barvami se střídající. Štíty s pěti neb více kuličkami na dvou polích měli l. 1404 *Ctibor z Dírného*, odjinud *z Hvozdna*, *Petr ze Dvorce* a *Jan ze Soběslavě*, l. 1424 *Petr ze Dvorce*. Tento měl l. 1436 a 1437 na místě kuliček kroužky a nad helmem rohy, okrášlené kuličkami. (Arch. Třebon. Soběslav. a u sv. Jiljí. Obraz pečeti H. IV tab. č. 11.)

z Dírného erbu pluhu I, 45.

z *Dírného* vladky, potomci nějakého měšťana, který měl příjmení *Roth*. Předek jich *Mikuláš Rot z Lasenice* měl znamení podobné hřebenu, jako býval v branách (1382, arch. univers.). U *Albrechta* (1436, 1449) a *Viléma* (1493) objevuje se znamení plotu z kolů, proutím opletených a k rohu štítu směřujících. Také *Anna z D.* (1449) má na štítě plot o 4 kolech z dolejší pravé strany k levému rohu směřující a na helmě domeček. *Albrecht* má 1546 plot dvě třetiny štítu zaujímající. (Arch. Třeboň. a min. vnitra.) Barvy se udávají rozličně; plot zlatý o pěti kolech (Paprocký o st. ryt. 1361 a štít modrý, přikryvadla týchž barev a za klénot týž plot (Jak. sb. a M. tab. I. 16. Viz i H. IV tab.) Chybné jsou bezpochyby barvy (stříbr. plot na červeném) ve vývodu Zahrádeckém. (Paprockého Zrcadlo 282.)

z *Dívčic* *Diwssycz Kateřina* (1556) měla ruku s mečem dobytým v lokti ohnutou. (Vypsal Kolář tuším ze sbírky pečeti v Roudnici.)

z *Divic* vladky (u Loun) měli prvotně pupen neb lépe řkouc výhon o třech pupenech. Tak na starém pečetidle (s. leonis de dbicz) a na pečetěch *Lva* (1346) a *Lva mladého* (1365) a *Jana* (1477). Téhož erbu i někteří z Lukova a z Klobuk. (Obraz pečeti H. VIII tab.) L. 1528, 18. Aug. dán erbovní list *Janovi z Divic* a erb: štít modrý a žlutý, rozdělený na poli, v modrém poli půl suku žlutého se žlutým břechanovým listem, v druhé žluté polovici modrého suku s modrým listem bř., přikryvadla týchž barev; nad helmem 2 suky křížem přeložené jako v štítě, jeden modrý, druhý žlutý. L. 1544 8. Febr. dostal *Hron Divický z Divic* týž erb, s pravým polem modrým, a levým žlutým a listy (nikoliv listem), ale nezdá se, že by to bylo propůjčení nových, nýbrž potvrzení starého. již pozměněného erbu.

z *Divišovic* Jan Racek (1524, arch. Žlutický) měl polovičný štít, jako ku př. Krajiřové.

z *Dlouhé vsi* vladky drží se posud kotouče. Viz I 60, M. tab. 3.

z *Dluhé Racek* (1401) měl na helmě rohy. (Pangerl G. U.) *Sudkové z Dluhé* nosili mědvětá. Viz I, 44.

z *Dlužína Beneš* (1450) a *Jan Lhotka* (1455) měli dvě vidle křížem přeložené, jako Leskovci.

z *Dobeve* viz I, 44.

Dobranovští z Dobranova měli na štítě červeném dvě bílé válečné kosy (vzhůru čelící), přikryvadla týchž barev, nad helmem též dvě kosy a mezi nimi panna prostovlasá, nad pasem nahá, pod pasem modrosvětlým rouchem oděná a ty kosy drží. (Jak. sb. Tak i na pečeti Janově 1602 v Arch DZ, VII, 1. Obraz viz H. X tab.)

z *Dobré* měli neurčité znamení podobné ruce, ale na konci jsou hroty střel. Tak pečetil 1450—1459 *Václav Baroch z Dobré*. Též znamení bezpochyby jest také na rozmazané pečeti *Jindřicha z Dobré* a z *Nelechova* (1479) v Ledči.

z *Dobřemilic* viz I, 51.

z *Dobřeně Heřman* (1460) má na dél polovičný štít a nad helmem dvě křídla rozložitá.

z Dobřenic Dobřenští, pokud lze pamatovati, měli vždy čápa. Nejstarší pečeť jest Janova (1484, arch. Vratislavský). Majestátem dd. 1744, 21. února potvrzen bratřím Dobřenským starožitný jich erb, modrý štít a na něm čáp své přirozené barvy, přikryvadla modrá a bílá a dvě černá křídla. (Obr. M. tab. 40, H. II tab. náhrobkuv H. V, 45, 47, 55, 90, 91, 122, staré kresby H. V. 349.)

z Dobrévody erbu kohouta I, 34.

Dobřichovští z Dobřichovic měli na modrém štítě bílého jelena na zadních nohách stojícího a k pravé vyskakujícího. Za klénot dva modré rohy a mezi nimi půl téhož jelena. M. tab. 132. Jak. sb., Král na str. 328.

z Dobříkova viz I, 52.

z Dobrkova Mikuláš (1387) měl nad helmou roh. Zajímavé je, že též znamení vyskytuje se l. 1391 na pečeti města Svin.

z Dobročovic vладыky byly potomky Olbramovců Pražských. Menhart Olbramův (1329) měl štít zuby pokosem rozdělený. Tak i pečetil l. 1382 Prokop Bohuslavův, ale zuby mají podobu plamenův. *Olbram ze Škvorce*, arcibiskup měl na pečeti své též tento rodný štítek, totiž „štítek, na němž jsou roztaženy paprsky na způsob plamene hořícího.“ (Lib. erect. XII, 174.)

Hornatečtí z Dobročovic měli štít křížem na přič rozdělený, dvě (občejně 2 a 3) pole byla červená, dvě modrá a na nich tři plameny zlaté barvy. (Frank a Jak. sb.), přikryvadla byla červenobílá a modrozlatá, nad helmou složená křídla, zpodní zlaté, vrchní modré. Na pečeti Davidově (1608, Arch. DZ VII 1) našel Kolář jako klénot též tři plameny. Viz M. tab. 132. Odchylně H. VIII tab.

z Dobrohoště vладыky (z Vltavska) měli tatarský klobouk, totiž oblínu končitou, do zadu ohnutou a střechu nahoru přehnutou. Tak pečetil v l. 1491—1495 Petr, ale v l. 1488—1499 na jiné pečeti měl oblínu vzhůru stojící a tupou. Erb *Svatkovských z Dobrohoště* byl štít modrý, oblina červená, střecha bílá, přikryvadla červená, modrá, klénot jako na štítě a kromě toho dvě pentle (feřlíky) u klobouku, pravá stříbrná, levá červená. (Kolář z erbovníku Direnského, Jak. chybně v Salmovské sbírce a u Krále, [kteří totiž udávají bílý štít, viděli jej vybledlý]. Obraz viz H. VII tab.)

z Dobronic erbu koně I, 35.

z Dobronic Jan Dobronička I 53.

z Dobrovítova měli na štítě železný klobouk se dvěma záponami. Tak 1415 Václav a syn jeho Oldřich (přivěšující pečeti své za jiné vладыky) a 1524 Václav.

Martin *z Dobrovítova* měl na své pečeti přivěšené ke stížnému listu (1415) veverka aneb snad jiné polovičné zvíře s vyzdvíženým ocasem. Pečeť tu přivěsil za Petra z Brloha.

z Dobrše erbu kola I, 32. M. tab. 12, 47.

z Dobrušky I, 11.

z Dohalic I, 54. M. tab. 61.

z Dolan neb *z Ryžemberka* I, 7.

z Dolan (u Prahy blíže Chvatěrub) předkové Mladotů ze Solopisk měli pruh na štítě buď pokosem aneb pošikem položený a na něm tři hvězdy. Sem patří *Ješek Prosínka z Dolan* (1337), jehož syn *Vaněk z Prosiníc* léta 1349 také tak pečetil. Tak i 1398 *Eliška z Dolan. Oldřich z Dolan* (1395) má na pečeti úplný erb, totiž kromě štítu nad helmem křídlo, týmž pruhem zdobené.

z Dolan (u České Lípy při Holanech) patřili bezpochyby k rodu Šmohářů *z Rochova* (1392—1405, Hašek Hrachojedek *z Dolan*).

z Dolan Flašárové a Branišovští měli na štítě dva háky křížem položené a nad helmem labuť (husu?) vyletující, rozkřídlenou. (Tak na pečeti 1560 ve Vídni.)

z Dolin na pečeti pojmenování Jana ze Všetat.

z Dolu I, 45.

z Domanic (u Strakonice) Hroznata měl (1388, arch. Svatomář.) na pěkné pečeti lva, ale Hroznata l. 1404 (tuším jeho potomek po přeslici) korunu Velhartických.

z Domanína viz I, 34.

z Domanovic Jaroš (1378) měl na helmě rohy.

z Domašlavic Naček Váva (1408) patřil k rodu vladyk *z Labouně*, maje týž štít, jako oni.

z Domašic Zikmund (1448) měl týž štít jako Smiřičtí (Kolář).

z Domažliček Jindřich (1532 purkrabě na Krasíkově) měl kolo o 6 loukotěch (Kolář).

z Domousic Jan (1454) měl štít na dél polovičný, ale na jiné pečeti. 1452 na štítě kotouč, který měl býti klénodem.

z Donína purkrabě měli na modrém štítě dva stříbrné jelení rohy (Paprocký o st. pan. 329, M. tab. 95). O pečetích jich podrobně v rodopisu řečeném „Aufzeichnungen“. (Obraz H. II tab.)

z Donína (Donyně) u Slaného vladyky měli buď nad helmou aneb na štítě ptáka na způsob čejky, jako 1410 Jiřík a 1423 Petřík. Protože v rukopise kapitulním (1395) se Johannes Czyrka de Donyn připomíná, není pochyby, že znamení jeho byl pták *čírka* (lat. *menula* vedlé Prešpurského slovníka). Podobného ptáka měl 1401 Hrzek ze Smědovic.

z Donršteína I, 30.

z Doubravan Anna měla (1556) ptáka s prstenem, stojícího. (Vypsal Kolář.)

z Doubravice psali se na Hradecku *Vranovští, Tamchynové a Slánští* a měli na modrém štítě půl zlatého jelena (Paprocký o st. ryt. 282, M. tab. 123, Frankova sb. v Roudnici). Tamchyna (1450) měl na pečeti celého jelena stojícího, na pozdějších pečetích spatřuje se jen polovice. Za klénot snad měli dva oštěpy. V Jak. sb. jest erb Slanských dva stříbrné oštěpy na červeném štítě, který i Král připomíná. (Obraz H II tab.)

z Doubravice (u Budějovic) Trojan má l. 1357 na pečeti helm a křídlo

s pruhem, pošikem položený, což předpokládá i takový štít. Tak i z Hluboké a z Břeží.

z Doubravice Jan Zub (1455) měl štít na zděl polovičný a nad helmem rohy. Týž erb našel Kolář u Hynka z Doubravice.

z Doubravice (na Prácheňsku) měli štít křížem rozdělený a nad helmem dva rohy. Tak na pečetěch Volfa (1450, Kolář) Markvarta (1498) a Václava Doubravského z D., hejtm. na Chlumci (1554).

z Doubravy vladky měly štít polovičný, spodní pole červené, svrchní červenými a stříbrnými routami v třech pruzích posázené, ze dvou rohů pravý červený, levý stříbrný. Štít také na pečeti Janově (1523).

z Doudleř I, 38 M. tab. 95.

z Doupova měli prvotně čápa aneb snad volavku. Polovice podobného ptáka je na pečeti Benešově (c. 1280), jako klénot helmice. Tak i z Hrušovan a z Moravěvsi a jako klénot u Hořešovských.

Doupovci z Doupova měli na štítě červené a stříbrné pruhy, jichž si dobyl Jiřík Stanovic (Font. r. Boh. III, 130, u Paprockého o st. ryt. 139 tři štrychy červené v bílém štítě. Klénotem byla složená křídla týmž způsobem zbarvená (Jak. sb.) Na pečeti *Beneše z Tučina* (na Moravě, 1361) jsou čtyři pruhy. Do tohoto rodu patří (podle pečeti) 1383 *Beneš Doupovec z Valče*, 1410 Beneš, 1419 Vilém, 1427 Kadolt, 1431 Erhart, 1441 Jindřich, 1462 Jan. Jan I. 1471 neměl pruhův na křídle na příč, nýbrž pokosem. Pečetidlo Viléma z Doupova daroval I. 1839 Karel Žďárský ze Žďáru do Praž. musea. (Obr. M. tab. 5 a H. VIII tab.)

z Dožic Černín (1432) měl štít křížem na příč rozdělený (jako z Buzic, Doubravice a Záboří).

z Dračova Blažek (1504) měl štít na příč 4 pruhy rozdělený a přes něj muže po kolena, an oběma rukami dlouhý nějaký nástroj k uhození napřahuje (Kolář).

z Drahanova Mareš (1362) měl nad helmou znamení jedné vidlí.

z Drahenic Šicové měli na modrém štítě dvě kratce křížem a pošikem přeložené se stříbr. železy a hnědými topůrky, též znamení i za klénot. (Jak. sb., Kolář podle pečeti r. 1620). Též z Dvořetic a Mirovic. (Obraz viz H. III tab.)

z Draškova I, 13.

z Drahlína I, 4.

z Drahubuzic I, 34.

z Drahubuze (v Litom.) starší vladky z rodu Sršův měli polovičný štít, avšak první pečeť našli jsme teprve k. r. 1420 u Václava z D. a k r. 1426 u *Hzka z Nebílova*. *Nebílovští z Drahubuze* měli štít polovičný, pravo černý, levo stříbrný, nad helmou rohy, pravý stříbrný, levý černý. (Jak. sb. tabule na Orlice. Obraz v. H. IX tab.)

z Drahubuze vladky, po předešlých následující měly na štítě ptáka vránu. Potomci jejich se psali z *Roztok*.

z Drahoníc erbu růže I, 1.

z Drahonic erbu střely I, 10.

z Drahoňova Oldřich Otka měl na štítě kozoroha zvíře rohaté s rohy na spodní straně zubatými. (1436, Třebon.)

z Drahoraze Zdeněk (1434) erbu kozla viz *z Kopidlna*.

z Drahova erbu růže I, 1.

z Drahovic Sataněrové měli prý týž erb jako Štampachové. Tak v H. XIII tab.

Předkové *Dráchovských z Dráchova* byli Ebrhart *z Vyhnanic*, odjinud *z Budislavě* (1366) a synové jeho, majíce lidskou hlavu s oslími ušima. Otec a syn Jeniš mají podobnou hlavu v průčelí. Druhý syn *Jan Bažant* (1366) má nad helmou hlavu, která se telecí hlavě Karlů ze Svárova podobá, třetí syn Litolt má hlavu ze strany s malými ušima. *Jindřich z Vyhnanic* (1396, 1412) má hlavu k pravé hledici a veliké uši. Na pečeti *Matěje z Třebče* (1412) jest nad helmou poprsí a uši jsou na přič roztažené. (Obrazy těch pečeti H. IV tab. 3, č. 8, 11, tab. 4, č. 12.) *Jiřík z Vyhnanic*, odjinud *z Dráchova* (1434, 1436) má na štítě hlavu s ušima v pravo a v levo rozloženými a podobného znamení drželi se i potomci jeho. Barvy byly: štít stříbrný, hlava černá, točenice týchž barev, tři péra, dvě stříbrná, prostřední černé. (Jak. sb. neb i jinak M. tab. 132.) Kolář našel v rukop. Vídenském, 8330, týž erb, ale mužika tmavohnědé až černé barvy nahého pod srdce s oslími ušima. (Obraz v. H. III tab.)

z Dráchova viz *z Drochova*.

z Drasova v. *z Dražova*.

z Drast Brož Prus (1456) měl na štítě koflík nahoře se rozšiřující, dole rovný.

Drastští z Drast řečení *Pštrosové* měli divého muže stojícího buď pod pás aneb po kolena, an má na hlavě 8—9 pér, v pravici střelu, levici k boku podepřenou a na těle sukni. Totéž znamení nad helmem. Tak na pečeti Jana *z Drast* (1557) a v erbu *Matěje* (1652), Arch. mus. a zemský, Král na str. 318.

z Dražic páni měli na modrém štítě tři vinné listy zlaté na větvi. Tak vytesáno na kostele sv. Jiljí a vymalováno v rukopise musejním. Viz i Pam. arch. VIII, 301. V erbu Nových Benátek jsou chybné barvy, totiž stříbrné na červeném. Týž erb spatřuje se již na pečeti *Řehníka z Litovic* (1279, Reg. II, 507 a obraz v. H. VIII, 280). Jan *z Dražic* (1341) má na štítě tři lupeny jako lipové a nad helmou rohy. Na pečeti jeho r. 1349 jest znamení odchylné (jako tři bobule a jeden vinný list, na rozích je po třech ozdobných jetelovitých lupenech a v prázdném poli při pečeti slovo „pomny“. (Obr. erbu H. X tab. a pečeti tamže.)

Dražičtí z Dražic měli štít červený, na něm obrněná ruka železné barvy s mečem, jehož rukověť jest zlatá. Tak erb Markéty Berkové roz. Dražické v rkp. Čabelickém. (XVII D. 34 bibl. Prag. Srov. i v Hájkově kronice list 192.)

z Dražiče Jan Bartošovic (1580) měl na štítě ptáka s prstenem v zo-

báku, na větvičce holé stojícího a totéž nad helmou mezi dvěma křídly. (Vypsal Kolář z arch. gub.)

z Dražkovic Půta (1412) měl na štítě železný klobouk čtyřmi kýtami posázený. Potomci jeho *Střýčkovští z Dražkovic* měli na zlatém štítě červený klobouk se skříženými pentlemi, každá o 2 třapcích, na konci nad helmou též klobouk se 3 stříbr. péry. (Rkps. 8330.)

z Dražova erbu koně I, 35.

z Dražova Brunclík (1443) měl na štítě přední část kozy. (Vypsal Kolář z Třeb. arch., snad předešlý erb?) V Jak. sb. jest erb modrý štít, na něm černý medvěd vztýčený, držící halapartnu stříb. barvy. Tak se čte i v Pamětech Dačického II, 46, avšak z Drasova.

z Dražovic (Dražejovic) Buden (1356) měl nad helmou dvě střely křížem přeložené a *Dluhomil* odtudž (1445) měl též znamení i na štítě i za klénot. Viz obraz pečeti H. VII tab. Viz i Paprockého o st. ryt. na str. 59. *Cerhenští z Dražovic* měli na modrém štítě zlaté střely, a tyto i za klénot. (Frankova sbírka v Roudnici z tabule Malovcův.) Tak i erb *Močidlanských z Dražovic* v Jak. sb. a M. tab. 139.

ze Dřela jinak *z Orle*.

ze Dřeně (*Dříně*) *Martin* (1449) má štít polovičný a ve vrchním poli toulec neb klobouček čtverhranatý, z něhož vyniká kyta.

ze Dřenic Bohuslav Bánský (1528) má na štítě dva předměty křížem přeložené (snad udice. — Vypsal Kolář z arch. gub.).

z Dřevíče *Adam Kropáč* (1562) měl dvě medvězí nohy křížem přeložené. (Kolář z arch. mus.)

z Drhonic měli na štítě ptáka. Tak na pečeti r. 1565. (Kolář z arch. mus.)

z Drhovic Petr (1450) měl na štítě dva rohy.

ze Dříně viz *ze Dřeně*.

z Drnova Markéta (1455—1462) měla štít na zděl polovičný.

z Drobnice Pešek bydlel v Praze (1396) měl vlčí hlavu jako vl. z Podnavec a Kamenice.

z Drobovic Mstislav Šram (1362) patřil k rodu Slavatů *z Chlumu*.

z Drochova neb *Dráchova* Oldřich, odjinud *z Květonova* (1349) měl nad helmou železný klobouk s rohy, tak i 1361—1367 a 1374—1381, když se psal *Drochovec z Omleničky*. Tak i Drochovci na Skoronicích, Trutmani, Štítěži a Pláni, vl. z Tiché a z Keblan.

z Drštky I, 28.

z Druhotína *Bolek* (1443) měl erb Borníků ze Štítar. (Vypsal Kolář v Kutné hoře.)

z Duba (Dubu) I, 5.

z Duban vladyky měli na štítě beránka, jak je vyobrazen v Hájkově kronice (1483, ovce, neb rohů nemá. Pam. arch. VII, 225.) *Dubanští z Duban* měli na zl. štítě stříbr. beránka, za klénot zlatou lilii, přikryvadla modrá a stříbrná. (Rkps. 8300.) S tím se srovnává popis v Salmovském rukopise,

vyobrazení v Horšovském Týně a Frankova sbírka podlé vývodu Bukovských a j. A poněvadž *Žichovci z Duban* měli týž erb, lze za to míti, že jej měli také *Souští z Duban*. Na pečeti Jindřicha z Duban (1442) spatřuje se jako ovce, na pečeti Oldřichově (1480) má beránek kravské rohy. Tito všichni pocházeli z Duban u Libochovic, kdež jest posud krásný náhrobek. Obr. M. tab. 37, 96, H. I a XIV na tab.

z Duban Markvart (1393, z Chrudimska) měl kačera. V knihách erekčních sice se popisuje erb jeho jako „na štítě figura na způsob labutě, nad helmou křídla rozložitá“, ale štítý vladyk ze Štětina a z Choltic poučují nás o pravé podobě tohoto znamení.

Dubečtí z Dubče měli na štítě pruh na příč položený neznámých barev. Tak to měli 1329 Jindřich Jetřichovic, 1341 Jan a Bedřich Jetřichovici v Praze, 1370 Matěj od věže (na pečeti měl věž a v pravo a v levo štítky), 1434—1449 Matěj z Dubče (klénat složená křídla).

z Dubé erbu ostrví I, 2, M. tab. 39.

z Dubé erbu střely I, 6, M. tab. 108.

z Dubečka Jan (1440) měl štít polovičný na příč dvěma zuby rozdělený a na každém zubu lilii. Podobný štít měli l. 1350 Lemperfulerovci. (Popsán v Pam. arch. VII, 436.)

z Dubňan (u Chříče) Hrdoň 1413—1431 měl štít polovičný, jako z Čisté, Modřejovic, Kokořova a j.

z Dubného erbu rysa I, 41.

z Dubnice Petr Bratroš (1377—1386) z Boleslavska pocházející měl nad helmou psí hlavu, jako ze Zásady a Byšic.

z Dubové erbu muže I, 33.

z Dubu erbu orlice I, 5.

z Dubu erbu korbela I, 47.

z Dubu Zikmund (1411) měl půl jelena rohy k levému rohu vztýčeného. Dub ten jest u Plas.

od Dubu vladky psali se prvotně *z Uzdičova* neb *Ůdičova* (u Tábora). Pešík odtudž měl l. 1390 ruku k levé, l. 1397 ruku vzhůru a l. 1406 a 1407, když se psal také *z Pasovar*, měl ruku nad helmou. *Petr z Uzdičova*, jinak *z Dubu* měl na štítě lilii, nad helmou ruku a na ní kytu. Podobné erby na pečetích Petra od Dubu (1436) a Rynarta odtudž (1455, 1487). *Sedlečtí od Dubu* měli štít červený, na něm stříbr. lilii, přikryvadla týchž barev nad helmou ruku bezpochyby přirozené barvy, držící zelenou ratolest. (Jak. sb.) Obrazy v Soupise Prachaticka na str. 148 a 149, též H. IV tab. č. 3 a VII, 125.

z Dubův kohout I, 34.

z Duchcova Mikuláš (1504) měl na štítě dvě berly (jako biskupské), křížem přeložené. (Vypsal Kolář v Jindř. Hradci.) Vlastně to jsou dva řemdihy, které měl l. 1394 Petr Grosse seděním v Duchcově na svém štítě. Na pečeti Lidmily z Duchcova, 1564 v Boleslavi bydlící, jsou dva oštěpy křížem přeložené.

z Dunajovic Koňata (1378) měl na štítě krkavce s prstenem jako vl. ze Suchdola a Olešnice.

z Dunovic Petr (1375) měl býka neb krávu na štítě. Viz z Chotěřiny a z Kovářova.

ze Dvojic Mikuláš (1403) dal se zapsati do bratrstva sv. Kryštofa na Arlperku a do knihy téhož bratrstva namalován jeho erb: štít stříbrný, přes něj na příč červený pruh a přes oboje zlatý klín ostřím k vrchu obrácený, nad helmou křídlo týmž způsobem zbarvené. Tak i na pečeti Racka Kobyly ze Dvojic, jak Kolář poznamenal z arch. Vyšehradského (1406). Míni se tu bezpochyby ves Vojice za Hořicemi.

ze Dvorce viz z Dírného.

ze Dvorce (nynějšího Slaníka u Strakonice) I, 10.

ze Dvorce u Budějovic mívali na štítě tři i více kuliček. Předkové jich *Jaroslav z Vranína* a *Výšek z Chlebova* odjinud z *Vranína* mají po třech koulích neb chlebích. (1387, Třeboň.)

L. 1392 pečetil *Michal z Lužnice* podobnou pečetí, na níž jest nápis, že jest Jana z Chlebova. Také *Zdeněk z Chlebova* (1409—1441) měl na štítě tři koule, druhdy velké aneb od sebe, druhdy malé při sobě. Tak i 1472—1514 na pečetěch *Oldřicha ze Dvorce*. (Obraz pečeti z r. 1424 H. III tab. č. 16.)

ze Dvorce zemané, kteří seděli na Dvorci před předešlými, měli půl kozla. *Lícek ze Dvorce* (1389) měl jej nad helmou a na štítě jen hlavu a krk. L. 1412 měl jej jen nad helmou a *Jan ze Dvorce* (1443, 1445) měl jej na štítě vyskakujícího.

ze Dvorce u Třeboně *Vilém Pucek* měl na štítě znamení rocha (šachovní figurky), jemuž v jižních Čechách tuším pucek (pro vypouklý prostředek) říkali. (Obraz pečeti H. VII tab.) Vítek ze Dvorce měl l. 1400 u Litoměřic dvůr řečený Roch. (Lib. erect. XIII a f. 46.)

ze Dvorce (u Č. Lípy) *Jan Karas* hofrychtěř (1457) měl na štítě rybu karasa.

ze Dvořetic viz z Letův a z Mirovic.

z Dymokur psali se někteří z vladyk *Lomnických*.

z Dýšiny Petr (1413) měl na štítě korunu, jako páni Vilhartičti 15. století a nad helmou kruh.

z Dýšiny Jan (1446) měl na štítě ještěrku rozlezlou, hlavou k pravému rohu obrácenou.

z Ebrnic Lejtoltové měli na štítě kůl, nad helmou klobouček s 3 pery. Tak na pečeti Janově (1513).

v. Eckbeunt, lantrychtář Chebský (1299) měl štít křížem na příč rozdělený. (Gradl, Mon. Egr. Kolář.)

z Egrberka (1322—1332) viz z Chyš.

z Egrberka Mikuláš měl na štítě ptačí (supí?) krk šípem prostřelený. Tak 1405—1410 Mikuláš z Prahy a z Vožice jen na štítě a 1411 Mikuláš z Egrberka i na štítě i nad korunovaným helmem.

z Ejpovic (u Plzně) I, 30.

z Eisenberka viz ze *Žeberka*.

z Ejstebna (zej Stebna) viz ze *Stebna*.

z Ejziře (zej Žiře?) *Diviš* (1449) měl týž erb jako Ctibor z Dírného l. 1404, ale kuličky v 1. a 4. poli, *Bohuslav Frána* z E. měl podobný erb jako Petr ze Dvorce l. 1436.

z Ejziře Mikuláš (1463), odjinud z *Pusté Dobré* a z *Krče* měl podobný erb jako *Mejsnárové* z *Lužné*.

z Elkouše viz ze *Lkouše*.

z Elsnic rytíři, ze Saska (Ölsnitz) pocházející, měli štít zlatý, červený pruh pokosem a v něm tři stříbrné koule, nad helmou dvě křídla týmž způsobem zbarvená. (Paprocký o st. ryt. 177, Jak. sb. Jinak M. 96, H. IV tab.)

z Elstrberka Jindřich (1414—1423, též ze Sas) měl pruh pokosem na štítě a za klénot páva. (Obraz H. XIII tab.)

z Enzidle Týřovští měli štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli na přič děleném nahoře černého orla v bílém, ve zpod v bílém tři pruhy pošikem, v 2. a 3. poli modrém tři duty bílé špičkami k sobě a na tři strany se rozbíhající, nad štítem dvě helmy, pravou s přikryvadly modrými a bílými s poprsím muže v modrém oděvu se zlatým lemováním, levou s příkr. červenými a bílými s vysokým červeným kloboukem s bílou ohnutou střechou a (černou) kytou. (Jak. sb. Obširnější obraz M. 31. — Viz i H. VIII tab.)

z Epovic I, 30.

z Ertmansdorfu M. Verneř, protonotář Pražský (1358) měl štít s pruhem na pokos a na témž pruhu tři růže.

z Ertmansdorfu Kašpar (1382) měl na pečeti dvě křídla rozložitá, nad helmou půlměsíc a za ním táž křídla a mezi nimi jako lupen.

z Falkenšteina erbu růže I, 1.

z Falkenšteina Jan, jenž krále Jana do Prus provázel (1337) měl štít ve štítě a okraj posázený kytami.

z Falknova páni byli z rodu Nothaftův a měli jich štít s pruhem na přič, tak 1298 Albert, 1307 Albert, 1309 Ekhart, 1310—1318 Albert, 1353, 1354 Albert.

z Fictum Kryštof maršálek dvorský (1482) a jeho potomci měli stříbrnou (snad černou) ostrvu s kořeny, třemi suky a třemi růžovými jablíčky na stoncích na zlatém štítě, přikryvadla černá a růžová, nad helmou touž ostrvu a na ní 6 per, dvě červená a jedno zlaté z pravé, dvě zlatá s černým z levé strany. (Kolář z rukop. 8330. Obraz viz H. X tab.)

z Fojčperka (Voitsberg) Jindřich (1322) měl na štítě orlici a přes ní na pokos pruh. (Kolář z Valdsaských pamětí.) Na pečeti Jindřicha (1361) a Hynka (1406—1410), kteří se v Čechách zdržovali, spatřuje se jen orlice.

z Frumšteina erbu jeleních rohů I, 24.

z Frydlantu erbu růže I, 1.

z Frydlantu erbu ostrví I, 2.

z Frydlantu erbu jezevce viz *z Hamršteina*.

z Frydšteina, *Zvěst Kamenec* (1406) měl štít na příc polovičný a nad helmou poprsí oděnce s dobytým mečem. *Hanuš* z F. a z Maršovic (1450) měl týž erb, ale toliko pruh při vrchu štítu.

z Frymburka měli na zlatém štítě černou hlavu osličí, jak svědčí obraz v Jindřichově Hradci. Pěkné jest toto znamení na pečeti předka jich, *Zdeslava z Kasejovic* (c. 1260. Viz obraz H. XI, 263, též obraz starého erbu IV, 64). Tak i *Protiva ze Hrádku* aneb *z Frymburka* (1349). *Kunrát ze Lnář* (1367—1383), *Dobeš ze Střely* (1368), *Svojše* (1368, 1377), *Bušek* (1368, 1375), *Pertolt* (1375) a *Karel* (1377) *ze Frymburka* měli pouhou hlavu osličí na štítě. *Vilém ze Lnář* (1398) měl kromě toho klénot jako dvě smrkové větve či osy s nasazenými na ně pichláky, snad nějakou obměnu klíče, kterou l. 1568 v kostele Kasejovském spatřovali. (Pam. arch. VII, 71.) *Enoch ze Frymburka* měl za klénot loďku, ale v majestátu dd. 1456, 2. April. (Viz I. díl na str. 90.) jinak se erb popisuje a za klénot vyskytují se zlatá křídla a mezi nimi hlava. Poslední pečet našli jsme 1514 u *Václava Buška z Kanic*; tu vypadá ta hlava jako telecí. (Obraz H. XI tab.)

Fuljš Pešek, zeman v Duchcově (1415) měl půl kozla v pravo obráceného.

z Fuserka I, 24.

z Gablence Petr (1394 v Jiřetíně) měl klín od celého vrchu ke zpodu ostřím svým dosahující a do vnitř prohnutý.

Kelbl z Gejzinku. Rodina tato, jež se ku konci 15. století do Čech přistěhovala a za krátko úplně se počestila, měla štít na zděl polovičný, v pravo červený, v levo modrý, u samého zpodku pětistá růže modrá v červeném, červená v modrém, z níž vyniká podivná rostlina se zlatým stonkem a zlatými větvemi, níže pod větvemi jsou růže po obou stranách zase se střídajícími barvami, pak dva jako tulipánové květy s těmiž baryami a konečně u vrchu rozbíhá se stonek ve dva zkroucené lupeny a pupen. Na korunovaném helmě táž bylina, ale bez růží, v pravo modrá, v levo červená, přikryvadla pak týchž barev. (Obraz u Paprockého o st. ryt. 320. Jak. sb. a Král na str. 270 a 352 (málo určitě). Viz i H. X tab.)

z Gerštorfu měli štít polovičný, hořejší pole červené, zpodní na děl ve stříbrné a černé rozdělené, příkr. červená stříbr. a stříbr. černá, nad helmou vysoký černý klobouk se stříbr. střechou ohnutou a na hoře kochoutí pera černá a stříbrná. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. vývod Srbský, klénot jinak M. 62.) Majestátem dd. 1701, 17. Mart. erb ten polepšen Jiřímu Rudolfovi svob. pánu a již hraběti z G. radě dvorské komory tak, že dána do horního pole zlatá koruna královská a nad štít dva helmy. Na pravém byla červená uherská čepice s bílým lemováním, nejvýše zlatý knoflík a čtyři bílá a čtyři černá péra na obě strany svíslá, na levém osm kopí s červenými praporečky na obě strany vjalíci. (Obr. H. I tab.)

z *Gleizentálu* měli štít polovičný stříbrný a v každé polovici černý pruh na příč, ale tak, že hrany pravého ke zpodu položeného se s levým vyšším dotýkají. (Paprocký o st. ryt. 90, Frankova sb.) Tak již na pečeti Gotfryda z r. 1329. (Kolář z Valdsas. paměti.) Obraz erbu na věži Přimdecké ve Hradech XIII, 13.

Globnárové z *Globen* byli téhož rodu jako Štampachové a stejného erbu. V majestátu 1705, 20. Jan. daném Janovi z G. na hrabský stav popisuje se erb takto: Červ. štít, stříbrná krokev s třemi červ. růžemi o čtyřech listech, příkr. červená stříbrná, dva rohy (černé v Jak. sb.) a na nich po třech perech pštrosích, červeném, stříbrném červeném a mezi nimi dotčená krokev. V Jak. sbírce popisují se péra zprávněji, totiž v pravo stříbrné mezi červenými, v levo červené mezi stříbrnými. (Obraz H. XIII tab.)

z *Gusku* (Gausk) *Mikuláš* (1427) měl na štítě routu.

z *Gutprunu* viz z *Ledenic*.

z *Gutprunu* Václav (1429—1448) měl na štítě celého kozla.

z *Gutšteina* I, 24.

Habartičtí z *Habartic* dostali majestátem dd. 1499, 22. Jan. erb, jak popsán v I. díle na str. 95 a Arch. Č. XVIII, 116. *Habartičtí* 16. st. měli na červ. štítě stříbrný pruh na pokos a týmž způsobem složená křídla zbarvená. (Jak. sb.) Podobně na pečeti Václavově. (1586, Třeboň. Viz i M. 132 a H. X tab.)

z *Habří* (u Budějovic) Jan (1377) měl nad helmou tři vidle a konec každé zase byl v malou vidli rozštěpen.

z *Habřiny* vладыky měli na štítě ptačí hlavu s krkem prostřeleným. Tak na pečetech Prokopa z Habřiny, místopísaře (1498) a na náhrobku Alžběty manželky Petra Rašina ve Staré.

z *Habřiny* psal si i Petr z rodu Hustířanských.

z *Habřiny* (z Čech?, z Moravy?) měli zlatý štít a na něm 5 červených rout do kříže položených, nad helmou dvě zl. křídla a na každém tři červené routy pod sebou.

Habrlant Habart (1413—1418) měl štít na dél polovičný a nad helmou rozložitá křídla.

z *Hadrpurka* viz ze *Sobučic*.

z *Háje Litmírové* měli štít jako Gerštorfové (barev neznáme, klénat byl mezi dvěma křídly pět pírek dlouhých, úzkých. Tak na pečeti Václava (1532).

z *Háje* (v záp. Čechách) měli štít polovičný, v pravo červený, v levo zlatý, na něm dvě střely křížem přeložené týchž barev střídajících, přikryvadla červená stříbrná a modrá zlatá a nad helmou též střely křížem.

z *Halže* Hanuš Lichtenberger měl na štítě pruh pokosem (1493).

z *Hamršteina Dachsové* měl buď pouhou šachovnici jako 1433 *Mikuláš*. *Bernart Dachs* z *Frydlantu* (1400) měl štít polovičný pošikem, ve zpodním poli šachovnici a na pravém kraji vrchního pole jezovce.

z Harachu I, 55.

z Harasova Hrzánové měli štít polovičný v pravo stříbrný, v levo rozdělený, nahoře červený, dole černý; klénot řešeto se zlatým obloukem a na něm 6 per, červená, stříbrná a černá, nevždy v pravidelném pořádku. (Paprocký o st. pan. 394, ryt. 184, vyobrazení na zámku Housce, majestát z l. 1624, 10. Sept. a M. 64.) Nejstarší pečeť našli jsme 1404 *Jana Chmelíka z Újezda*, na níž je pravá polovice rozdělena. *Frycek z Harasova* (1450) měl štít při levém rohu vykrojený, nad helmou řešeto s pery. Na pečetích 16. st. bývá erb z počátku popsáný. (Obraz viz H. II, 112.)

Téhož erbu byli i *Homutové* a *Domousičtí z Harasova* a *Něnkovští z Medonos*. Starší předkové mívali za klénot jen kotouč s řešetem, jako 1377 *Hrzek z Újezda*, 1379 *Karel Haras z Bosyně* neb *Sedlce*, 1452 *Jan z Domousic* a 1455 *Homut z Bosyně*.

z Hardeka (v Rakousích byli trojí páni). Nejstarší hrabata z Plaien, kteří měli dvě křídla na štítě, do Čech nepřišli. Druzí se psali napřed purkrabími Děvinskými od r. 1262 hrabaty z Hardeka a později purkrabími Magdeburskými (Děvinskými). Tito měli ve 14. st. statky v Čechách a na Moravě. Do Čech nejdříve přišla Maří vdaná Hradecká, která měla za erb orlici (1292). Obyčejný erb jich ve 14. st. byl štít polovičný, v pravém poli červeném půl orlice stříbrné, v levém čtyři červené a stříbrné pruhy. Nad helmou složená křídla s pruhy. (Vyobrazení v Knize bratrstva sv. Kryštofa.) Krásné jich pečeti spatřují se v Jindřichově Hradci. Třetí byli *Prütschenkové ze Stetenberka*, kteří se pak psali hrab. z Hardeka a statky v Čechách a na Moravě mívali. Štít jich byl křížem na 4 pole rozdělen. 1. bylo polovičné, v pravo zlatý lev v modrém, v levo pruhy pošikem zlaté, červené a černé, 2. polovičné, v pravo stříbrná orlice v červeném, v levo červené a stříbrné kolmé pruhy, 3. zlatá orlice v červ. poli, 4. červený kříž ve stříbr. poli. Nad štítem byly tři helmy. U prostředního červ. zlatá přikryvadla a na něm rozložitá zlatá křídla s červ. příčnými pruhy, u pravého slož. křídla modrá se zlatým pruhem pokosem a přikryvadly týchž barev. U levého s přikryvadly červ. stříbrnými prkno pavími pery posázené, na němž se druhé pole opakuje, v pravo kolmé pruhy, v levo orlice. (Paprockého Zrcadlo 117, Jak. sb. Viz i H. IV tab.)

Hardekar Lipolt (1491) sed. v Mostově měl příčný pruh a nad helmou vysoký klobouk se střechem přehnutou a kytou.

z Hartvikova Ctíbor (1452) měl na štítě ptáka.

z Haugvic měli na červeném štítě černou beraní hlavu s zlatými rohy a červ. jazykem, nad helmou půl berana. Později měli dva helmy s přikryvadly černo-zlatými a černočervenými a na nich dva polovičné berany proti sobě. L. 1779 přidána jim třetí helma prostřední s černými a zlatými křídly. (Majestáty 1723, 4. Octb., 1779, 7. Decb.) Na starém pečetidle Otově jest hlava na příč postavena a velké rohy jdou nahoru i dolů. Na pozdějších jest hlava vztýčená, jako 1405 u Merbota. V Čechách

se psali *Haugvici z Biskupic*. (Viz díla M. a KB. Obraz pečeti H. VIII tab. a erbu II tab.)

z Hazemburka I 4.

z Helfenburka Šofové měli na štítě 4 pruhy pokosem a nad helmou chrta sedícího. Tak na pečeti Jiříkově (1486).

z Heřmanic (ze Švabenic) I 16.

z Heřmanic (u Vilímova) Madliboh (1356—1362 a 1397) měl nad helmou vlčí udici třemi kytami posázenou.

z Heřmanic (u Otice) Vítek (1378) měl nad helmou rohy.

z Heřmanic Burjan Hora (1539) měl na štítě tři routy na příč jako vl. z Beztahova.

z Hermsdorfu Mikuláš (1499) měl ve vrchní části štítu dvě supí hlavy s krky od sebe, pod tím dvě kostky a nejzpodněji jedinou kostku.

z Herstošic Zumrové měli na štítě zelenou lišku, držící husu za krk, jako vl. ze Všechlap. Tak na pečeti *Jetřichově* (1456) a *Jáchymově* (1569). Klénotem byla hlava liščí s krkem (1497) neb půl lišky. Vysvětliti nelze, proč má týž *Jetřich* (1455, Žlutický arch.) na štítě a nad helmem rybu (onu pokosem, tuto rovně dolů. Rozšířený erb M. 26. Viz i H. VIII tab.).

z Heršláku I, 38.

z Heršláku Cinišpánové měli na štítě ruku, svazek třísek držící, nad helmem poprsí nějakého člověka. Tak na pečetích *Jindřichově* (1487) a *Janově* (1509—1514).

z Heršova Jindřich (1346) měl nad helmem rohy.

z Heršteina měli zlatého jelena stojícího na modrém štítě. (Obraz v Slavětinském kostele, Balbinova Aula.) Tak i na pečeti *Zdeňka z H.*, odjinud *z Vlkanova* (1361).

z Heršteina jiného rodu měli na štítě dvě nahé ruce s rameny jako měli Branišovští a za klénot Kameničtí. Byliť bezpochyby potomky Chotibora, který se okolo l. 1330 do Litoměřicka přestěhoval. Tamže pečetili 1417 Heník, 1418—1419 Oneš, onen znamením nad helmem, tento na štítě. *Jan Děvečka z Heršteina* žil l. 1484 na Moravě; měl dotčené ruce křížem přeložené, i na štítě i nad helmem.

Nějací páni *ze Starého Heršteina* měli týž erb jako Ebrzvinové z Hradiště. Doklad toho (majestát 1420, 27. Jul.) poznamenán v I. díle na str. 88.

z Nového Heršteina psali se někteří z Vilhartických.

z Hertenberka měli prvotně šraňk popsáný u vladyk z Albenreutu jako 1277 *Hedvika*, 1299, 1300 *Habart*, 1300 *Tut*, odjinud *z Šomprunu*, 1307 *Tut z Kynžvartu*. Na všech pečetích je to kříž, jenž končí kruhy aneb kuličkami, dole je čep, v němž se srdce otáčí. Přes krátká ramena po obě strany jest tré hřebův.

Pozdější *z Hertenberka* měli na zlatém štítě dvě černé nohy medvědí, křížem přeložené a za klénot též nohy vedle sebe. (Grunenberg, jinak M. 98.) Pečeti nám zůstavili 1300 *Oldřich*, 1303 *Albrecht z H.*, 1307 *Tut z Šomprunu*, 1317 *Jaroslav z Kynžvartu*. 1320—1323 *Albert, Kunrát*,

Habart z H., 1335 *Englhart* a *Jaroslav* z K., 1350 *Tut* z *Šomprunu*, *Habart* a *Albert* z H., *Englhart* z K. a *Vítek* ze *Žandova* a drahně jiných pečeti 14., 15. a 16. století. Málokterý vladýcký rod tolik pečeti zůstavil. (Obraz erbu H. VIII a XIII tab.)

z *Hertvíkova* viz z *Hartvíkova*.

ze *Hlasiva* I, 53.

ze *Hlavatec Roubíkové* měli polovičný štít a pravou neb levou polovici mřežováním v routy rozdělenou, nad helmou měli složená křídla. Barev neznáme. Předek jich *Jeniš* (1398) farář Vodňanský měl levou polovici routovanou, *Mikuláš* (1404) pravou. Podobný štít měl 1413, 1414 *Oldřich*. Jan (1425) měl za to v pravé polovici šachovnici s rohy vzhůru, *Vilém Kozák* (1425) měl levou polovici drobně mřežovanou a *Heřman* (1428) dokonce jen tři ležaté routy na všem štítě. *Bernart Roubík* (1434) má úplný erb na pečeti a kostky i v polovici i na křídle. Poloha kostek se mění, ale vždy připomínají routy u Markvarta (1434), *Jana Kozáka* (1459), *Oldřicha* (1467), *Jindřicha* (1474) a *Mikuláše* (1485—1516). *Oldřich* (1521) a *Jan* (1534) mají zase jen pouhé mřežování. Tak i 1549 u Apoleny Kraselovské z *Hlavatec*. (Obraz pečeti H. III tab.)

ze *Hlavatec Pavlík* (1443) má na štítě býka.

ze *Hlavna Kryštof* (1503) měl na štítě dvě čáry na způsob kružidla a nad helmou rohy.

ze *Hlažovic Otík*, purkrabě v Bernově (1390—1393) a *Štěpán* (1458) měli na štítě husu.

ze *Hlažovic Barbora* (1430) byla rodem ze Solopisk a pečetila erbem Mladotovským.

ze *Hlín* vладыky (u Třeboně) měli na štítě tak zvaný Antonínský kříž. Vilém a Těmík (1383) mají příčné dřevo rovné, Ctibor (1383) ohnuté, ale všichni na něm po třech kytách. Podobně ze Skopytec.

ze *Hlohova* erbu koně I, 35.

ze *Hlohova* lilie I, 56.

ze *Hlohova* (Lohova) Markéta měla na zlatém štítě mouřenínovou hlavu s červ. obojkem na krku. Tak bývalo malováno v kostele Bohdaneckém. (Arch. zemský.)

ze *Hlohovců Oldřich* (1361) měl půl berana, ale l. 1370 měl zcela jiné znamení, kterého ani vysvětliti nemůžeme (oboje v Plzni).

ze *Hluban* viz I, 27.

ze *Hlubína* Machna (1492) měla na štítě orlici. (Pečeť v Kutné hoře.)

ze *Hluboké* (u Borovan) *Drslav* (1357) měl na helmě křídlo a na něm pruh pošikem.

ze *Hluboké Přibík* (1380) měl na helmici kotouč.

ze *Hluboké Přibík* (1423) vlastně z Dobřemilic I, 51.

ze *Hlušec* Jan (1364) měl nad helmou palečné kolo.

ze *Hlušec Vilém* (1385) měl nad helmou ptáka. (Lib. erect. XIIIa. 7.)

ze *Hlušec* Oneš (1434) měl nad helmou škopek.

ze *Hněvsína* Ambrož (1432) měl na štítě klobouk vl. z Dobrohoště.

z *Hobšovic Mikuláš* (1494) měl na štítě jako plameny. (Vypsal Kolář v Kutné hoře.)

z *Hoděčína Mikeš* (1400) měl na štítě lilii a na ní kytu.

z *Hoděčína Jan Burjan* (1447) měl na štítě husu.

Hodějovští z Hodějova měli na modrém štítě zlatého kapra pošikem a téhož za klénot svislého. (Hájek list 192, Farragines na mnohých místech, kameny v Strakonících, Řepici, Arnoštovicích a j. Soupis Klatovska na str. 95, M. 9, H. VI tab. a XI 239.) Kapr ústy kolmo dolů nad helmou je na pečeti *Hněvkově* (1394, 1395), ústy dolů pošikem na štítě *Janově* (1466). *Rous* (1481) má na štítě příčného kapra a nad helmou kolmého, u *Jana* (1484—1492) jest pokosem a ústy dolů, v 16. století bývá také tak, ale ústy na horu.

z *Hodětína Hajkové I*, 34.

z *Hodkova Bohdanečtí* měli na červeném štítě zlatý šraňk (zelený trávnick jest zbytečný přídavek) nad helmou týž šraňk mezi dvěma červ. křídly. (Ruk. 8330, Jak. sb.) Pečeti se zachovaly *Řoperta z Bohdanče* (1402), *Heřmana B. z H.* (1500—1523) a j. Téhož erbu vlad. z Čihovic, Zalešan a Malešova. (Odch. M. 130. Obraz erbu H. V tab. náhrobku H. V 214.)

z *Hodonic Jan* (1412) měl nad helmou rohy a u každého po hrotu střely.

z *Hodusic Lucie* (1462) měla příčný pruh, ale *Zikmund* (1461, 1462) a *Jan Chvalenický* (1488) měli štít na dél polovičný a na příč pruh.

z *Hogenestu* v. z *Hojnestu*.

z *Hohenberka Heřman* (1284) měl nad helmou dvě křídla do kruhu k helmě ohnutá.

z *Hohendorfu Jeronym Strnad* (1418) měl na štítě měsíc, rohy vzhůru a na nich kyty, dole na měsíci dubový list.

z *Hoholic Mikuláš* (1396 1402) měl na helmě jelena a za ním kytu. Balbin v Aule připisuje vladýkám „de Kuchlicz“. Tak i z Beřkovic, Čechelic, Ovence, Bohnic a Liběchova.

Hochauzdřové z Hochauzu měli na modrém štítě tři zlaté krokve špicemi vzhůru, nad helmem mouřenína v červené sukni s krejzlíkem na hrdle bílým, nenabíraným, bílými výložky u rukou s turbanem (červeným?) na hlavě, z něhož vlají po obou stranách bílé a červené feflíky. (Kolář z ruk. 8330.) V Jak. sb. a v Králově heraldice je mužík vpůl zlatý (v pravo) a půl modrý, drže zlatý buzikán, na hlavě má modrý špičatý klobouk se zl. ohnutou střechou a k levé jen dva feflíky, zlatý a modrý. Na nejstarší pečeti *Melicharově* (1462) jest jen štít s krokvemi. Obraz v Soupise Rakovnicka II, 268 a v H. XI tab,

z *Hojnestu* (Hogenestu) *Hošťálkové* měli plamenný kotouč zlatý s červ. a stříbr. plameny na modrém štítě, příkr. stříbr. a červená a nad helmem šest plamenův týchž barev. (Jak sb.) Při listě 1376, 19. Mart. (bibl. Praž.) visí velmi stará pečeť s nápisem „Gotssalk de Hogeniste“,

je na ní kruh, okolo drahně korbelů a na každém kyta. Pozdějšímu malování blíží se pečeti *Jetřichova* (1382—1402), *Brožova* (1432—1441, s klénotem pěti plamenů, *Janova* (1436) a *Janova* (1486). Obraz pečeti H. XIII tab.

z Hojovic lilie I, 56.

z Hojovic Přibík (1432) měl nad helmou jelení rohy.

z Hokova Jan (1468) měl kruh a na něm čtyři kyty podlé sebe. Erbu *Hokovských z Hokova* 16. st. jsme se nedopídili.

z Holedče Oldřich (1418) měl klobouk střechou vzhůru, z něhož vyniká kyta. *Janek* (1441) měl podobný i na štítě i nad helmou.

z Holešic (u Orlíka) *Zdislav* (1365) měl stočené rohy, podobně i *Jan Holeška z Kraštic* (1380, na vrchu kytu) a *Mareš* (1448, na vrchu kroužek).

z Holešic Mareš (1429) měl na štítě kruh a nad ním nůžky ke stříhání ovec.

z Holíšovic Petr Hovorka (1397) měl na helmě vrš na přič a za ní kytu.

z Holíšovic Nevlas (1410) odjinud *z Chudeřic* měl na štítě roh holý a roh beraní a na každém tři korouhvičky.

z Holíšovic (u Prahy) *Frána Rokycanský* (1359) měl štít na přič zuby rozdělený.

Holkovci z Holkova (u Budějovic) měli tři ryby. U *Macha* (1381) jsou nad helmem kolmé a hlavami dolů, u *Matěje* (1398) jsou na štítě napříč, u *Buška* (1425) na štítu vzhůru a kolmo. Později jsou vždy na přič. Na pečeti *Matějově* (1466—1477) vypadají jako okouni, na téhož pečeti l. 1480 vyryté jako kapři. (Obrazy pečeti 1398 H. III tab. č. 8 a téže r. 1425, tamže č. 24.)

z Holohlav Olkmár (1404) měl nad helmou ptáka prsten v zobáku držícího. *Otmárové z Holohlav* měli zlatý štít, černého krkavce se zl. prstenem, téhož také za klénot a příkr. týchž barev. (M. 110, H. II tab.)

z Holovous I, 34.

Jan Holubář z Náchoda, informátor krále Ladislava, měl na štítě červeném pruh bílý pokosem od levého koutu a na něm tři vrše hnědé barvy, jednu za druhou, přikryvadla bez helmy běločervená, zl. korunu, složená křídla červená a na nich znamení jako na štítě. (Vydání P. Zahradníka „Slovník pro krále Ladislava Pohrobka“.)

Holubové měli na štítě holuba (1347 Vitek, Petr, Oldřich) a za ním kytu. *Střezivoj Holub z Komořan* na Moravě (1340—1345) měl tři holubice, v Grunenberkově sbírce jest erb pána „von Stokau genannt Holup“ na modrém štítě bílý holub s červ. nohami a červ. zobákem, nad korunovanou helmou pět per, čtyři modrá a prostřední bílé.

z Homberka I, 4.

z Honbic Jindřich Horyna (1484, 1497) měl půl jelena.

z Honcovic (Plz.) *Racek* (1430) měl na štítě dva rohy.

z Honcovic Bušek (1449), odjinud *z Újezdce* měl na štítě kruh, posíkem na kříž posázený kytami.

z Honic viz *z Řisutě*.

z Hor tolik jako *z Harachu*.

z Hořákov (u Klatov) Petr (1384) měl nad helmou vlašťovku, jako vl. *z Jindřichovic*.

z Hořan Slatinští I, 43.

z Hořan erbu koně I, 35.

z Horek (někde u Mělníka) Jan a Dorota (1454) měli tři klínovité předměty a na nich kyty. Týž štít Markéty z Horky (zlaté na stříbrném) býval vymalován v Bohdanči v kostele. (Arch. zemský.)

z Horek u *Strenic*, jinak *ze Vtelna* n. J. Viz *z Hrádku*.

z Hořeměřic Zikmund (1494) měl na štítě koflík. (Kolář *z Kutné hory*.) Téhož erbu byli *Stříbrní* z H. Zikmund (1494) pečtil koflíkem vysokým s podstavcem a uchem.

z Hřepníka I, 40.

z Hořesedl (u Mirovic) *Zbyněk*, odjinud *z Luk* (1436) měl na štítě dva kratce jako vl. *z Mirovic*.

z Hořeslavic Bartoš (1357) měl nad helmou ostruhu, jako vl. *z Tuněchod* u Ledče.

z Hořešovic erbu sekerek I, 37.

z Hořešovic Sezima (od r. 1414 místosudí dvorský) měl na červ. štítě dubový pařez s kořeny a dvěma listy stříbrné barvy. (Obraz ve Hradech II, 217.) Tak i *ze Sokolovic*, *Skorotína*.

z Hořešovic Matěj (1432) měl na štítě tři pruhy na příč a klénot čápa jako vl. *z Moravěvsi*.

z Hořešovic Prokop (1450) měl štít pošikem polovičný a za klénot 4 úzká péra.

z Hořic růže I, 1.

z Hořic I, 25. (Fantast. tuším M. 9.)

z Hoříněvsi Hoříněvští měli štít polovičný, u vrchu červ. a stříbr. šachovnici, u zpodu stříbrný, klénotem byl panák pod kolena v červené sukni, maje ruce v boky podepřené, na hrdle bílý krezlík a na hlavě černý klobouk s bílým pérem. (Jandera, *Miletin* 124, *Jak. sb.*) *Hroch* z H. purkrabě *Řečický* má týž štít, ale za klénot věnec. *Jeronym* (1450) má na pečeti jen štít. Na pečetech 16. st. bývá klénotem panák.

z Horky erbu holubice I, 42.

z Horněvsi Mikuláš (1370) měl nad helmou mnicha v kápi držícího berlu.

z Hornšperka měli štít se stříbrným pruhem na příč, na vrchu jednu řadu modrých rout ve stříbrném, dole jich dvě řady, přikryvadla týchž barev, dva rohy modrý a bílý a bílý a modrý na příč dělené. (*Jak. sb.*)

z Horoměřic měli prý štít na příč polovičný. Viz H. XI tab.

z Horoušan v. *z Lužan*.

z Horoušan I, 11.

z Hořovic Hradišští měli na zl. štítě černého krkavce držícího zlatý prsten s kamenem smaragdem. (Balbinova Aula, rukopis č. 13022 ve Vídni.) Nachází se též jiný druh téhož erbu totiž krkavec stojící na ostrvě hnědé barvy. (Poznámky Kolářovy z rukop. univ. kn. ? Jak. sb.) Klénotem jest buď krkavec sám aneb mezi rohy zlatým a černým. Druh erbu s rohy jest i u *Hradeckých z Hradce*. (Paprocký o st. ryt. 263, M. tab. 100.) Na pečeti *Beneše z Hořovic* (1392—1396) jest havran na štítě rozkřídlený, a nad helmem stojící. Týž způsob zachovává se i v pozdějších dobách. Anna Saloména, vd. Černínova (1631) měla krkavce rozkřídleného na větvi stojícího. (Obraz H. VI a XII tab.)

Vladyky *z Horšova* (u Horš. Týna) měli tuším týž erb jako vl. z Metelska. Na pečeti *Bohuslava z H.* (1403) sice jsou jelení rohy a popis jeho štítu l. 1429 „in clypeo coruna colligata inferius“ (Acta Žitav.) jest neurčitý, ale *Jan z H.* (1443—1452) má dva rohy, z níž vybíhají tři hrubé výběžky, jež na parohy vykládati nelze.

z Hostišova I, 25.

z Hostišova I, 31.

z Hostivice Jindřich a *ze Semčic* (1496) měl na štítě tři podkovy, jako vl. z Vlčíhory. V 15. st. jsou dvě podkovy, nahoře jedna, dole druhá a obě nahoru otevřené, později jest naopak, na červeném štítě jedna stří. podkova u vrchu, dvě u zpodu a všechny ke zpodu otevřené. Klénot jsou tři péra; prostřední bílé, ostatní červená. Tak i na pečetích *Žofie Břekovcové z Hostivice* (1571—1603).

Horšičtí z Horšic měli v erbu štít polovičný a v každé polovici 3 zuby a ty vše ostřím k levé obrácené, tak že celkový obraz byl jako 2 routy a pod nimi a nad nimi po polovičné routě. Tak na pečeti *Jiří Antonína H.* (Rodopisné listy v zemském arch.) V Jakub. sbírce je každá polovice zhora dolů rozdělena zubovitou čarou, pravá část je zelená, levá bílá; nad helmem jsou dva rohy, pravý zelený, levý bílý.

z Hostouně I, 50.

z Hostovic Bořičtí měli hlavu a krk jelení i na štítě i nad helmou. Tak na pečetích 16. st.

z Hostovic Slatinský Adam (1583) měl na štítě péro rovně nahoru a dvě přes ně křížem přeložené.

z Hostovic Jindřich (1511) měl na štítě stojícího býka.

z Hostovic viz I, 15.

z Hostovic měli čápa. Tak na pečeti manželky *Matěje Strýčka z H.* (1528, vypsál Kolář v Kutné hoře).

z Hostýně (z Pardubic) I, 35.

z Hoště hrábě I, 9.

z Hoštic Chval (1347) měl na štítě kozla vl. z Mladějovic.

z Hoštic erbu klíče I, 48.

z Hoštic Zdislav a *Dluhomil* (1378) mají nad helmou rohy. (Hoštice ty u Zásmuk.)

Hoštičtí a Odolénové z Hoštic měli štít na zdél polovičný, v pravé polovici čtyři pruhy modré a bílé, v levé tolikéž, ale bílé a modré, nad helmou dva rohy, modrý bílý a bílý modrý na příč dělené. Týž erb potvrzen l. 1544 *Václavovi Odolénovi z Hoštic. Jan z H.* (1436) pečtil týž erbem, tak i 1530 Bernart a 1533 Jiří Strachota. (Obráz H. XIV tab.)

z Hoštky tolik jako *z Hoště.*

z Hoštky (ltm.) pozdější *Nebílovští z Drahobuze.*

z Houžné (u Budějovic) *Vyntíř* (1386) měl pruh na vrchu štítu a nad helmou dva klíče. (Viz obr. pečeti H. VII tab.)

Stupenští z Houžné měli na štítě bradatici na příč, jako 1472—1480 *Petr*

Hozlaurové z Hozlau měli štít na zdél polovičný a ještě klínem vzhůru dělený tak, že byla čtyři pole klínovitá, červená a stříbrná, nad helmem zlatý obilný snop. Tak na pečetech *Mikulášově* (1426), *Oldřichově* (1462) a j. (M. 98. Viz i H. III a VII na tab.)

Hraběšínští z Hraběšína měli na štítě páva. Tak na pečeti *Havlově* (1536 a t. d.) a na starém náhrobku na Kostelci u Onšova. (Obráz H. XIV, 208.)

ze Hradce erbu růže, I, 1.

ze Hradce Hradečtí, viz *z Hořovic.*

ze Hradce odjinud *z Přehořova Oldřich* (1483—1487) měl na štítě znamení složené ze dvou střel a půl lilie.

ze Hradce Velek (1453) měl na štítě postavu na loďce veslující, jako vl. z Kamenice.

ze Hradce Pernolt, Hroch a Ivan (1352) měli na štítě rybu s kytou. Tento Hradec u dvou posledních je u Chotěšova.

ze Hradenína Píškové měli na štítě tři nohy brněné, jako vl. z Rabšteina, a nad helmem dvě složená křídla. Tak 1388 předek jich Jakub z Písku, 1395 Petr odtudž, 1436 Vaněk a 1459 Zikmund.

z Hradešína Diviš (1521) měl půl kamzíka ve skoku, Adam (1600) téhož vyskakujícího ze skal. Barvy byly: skála šedivá, štít červený, kamzík své přirozené barvy, přikryvadla červená, bílá, klénodem týž kamzík. (Jak. sb.)

z Hradištan Jan Smetánka, odjinud *z Chyš* (1405) měl na štítě hlavu zakuklenou s částí poprsí.

ze Hradiště Ebrzvinové měli tři hůlky s liliiemi na koncích v trojhran spojené, tak že každá lilie byla k rohu obrácena. Barvy a klénot byly bezpochyby tak, jak jsou popsány v majestátu d. 1420 bratřím z Ebršteina (I. díl). První měl týž erb rychtář v Kralovicích (1357). *Jiří E.* (1466) měl za klénot pannu, jak se v majestátu l. 1420 popisuje. Téhož erbu *z Doubravky* v násl. IV. oddělení.

ze Hradiště Jan Švestrzon (1443) osedlý u Horšov. Týna měl na štítě dva rohy, totéž nad helmou, ale rohy byly ozdobené. Kolář vypsál z ruk. 8330, že vl. z Hradiště (u Klatov) měli na štítě dva černé rohy s lidskými

pěstmi po třech okrášlené a z vývodu Cílův, že Anna ze Hradiště měla na bílém štítě dva rohy tmavohnědé, každý s 3 rukami, totéž na helmě, a přikryvadla barev černé a bílé.

z *Hradiště Mikšík* (1418) vlastně z *Veleně*, měl nad helmou půl kozy.

ze *Hradiště* psali se někteří z *Turgova*.

z *Hradiště Nebozízkové* měli štít červený a na něm černého noha s křídly rozkřídlenými, ocasem a pazoury zlatými, příkr. červená a černá a za klénot polovici noha. Po jich vymření dal král Vladislav týž erb Nejedlým z Vysoké.

ze *Hrádkova* měli štít polovičný, ve vrchním poli zlatém půl černé orlice rozkřídlené, dolejší pole na tři pole, modré, zlaté a modré rozdělené, příkr. modrá zlatá a černá zlatá, dva rohy zlatý a modrý, zlatý a černý (rozuměj na příč) a mezi nimi hlava a krk orlice. (Vypsal Kolář z ruk. Salmovského.)

ze *Hrádku Sulkové*, I, 7.

ze *Hrádku*, vlastně z *Řičán*, I, 15.

ze *Hrádku* erbu kola, I, 32.

ze *Hrádku* osličí hlavy, v. ze *Frymburka*.

ze *Hrádku Boharynští* a *Radikovští*, I, 54.

ze *Hrádku Bohuchvalové* měli na červeném štítě stříbrný pruh příčný třikráte lomený, nad helmou vysoký červ. klobouk se stříbr. střechou, ohnutý, s knoflíkem (dodej zlatým) a pěti péry, třemi červenými a dvěma stříbrnými. (Jak. sb.) Štít měli ve 14. st. předkové jich, vlad. ze *Skrchleby* (Balbínova Aula, Skrchleby a Hrádek u Stankova). Zachovaly se pečeti 1452, 1462 Bohuchvala, 1544 Viktoryna a 1567 Mikuláše. Jedna větev jich psala se *Lukavskými z Hrádku*. *Jan z Hořejší Lukavice* (1406—1423) měl štít popsáný, na helmě křídlo s týmž znamením, *Bohuslav* (1448—1461) má na pečeti jen štít. Téhož erbu byli i *Oldřich z H.* a v Hořejší Lukavici (1496) a *Zdeněk L. z H.* (1516). Sem patří i *Štěpán z H.* (1456), jenž má pruh tak lomený, že se písmeně W podobá.

Po *Hrádku u Zámostí* psal se l. 1297 *Mikuláš*, jenž měl štít dvěma zuby dělený a to pošikem. *Epík* (1353), *Hereš* a *Epík* (1372) měli štít také tak dělený, ale na příč a nad helmou křídlo, též tak dělené. *Ctibor Věnek z Horek* aneb ze *Vtelna*, a *Jan ze Vtelna* (Jizerního, 1389) měli takový štít; tak i *Epík z Krucemburka* (1440), ale jen s prostým křídlem. *Mikuláš Čech s Hrádku*, jenž na Moravě bydlel, měl tři zuby kančí pošikem a tytéž na křídle pokosem (1533).

Z téhož Hrádku pocházeli Myškové ze H. téhož rodu jako vl. ze *Žlunic*.

Třetí rod odtud pocházející měl štít křížem na čtyři pole rozdělený a nad helmem loďku. Tak 1480 *Pavel Křižan*.

ze *Hrádku Štěpán Buben* (1390) měl kouli s příčným pruhem a s kyitou nad helmou. *Stach Buben* (1390) měl touž kouli bez kyty na štítě. Potomci jich se psali z *Bubna*.

ze *Hrádku* (*Sviňomazského*), viz I, 57.

ze *Hrádku* a z *Valečova Samuel* (1471) měl na štítě i nad helmou lupen leknový a na jeho vrchu srdíčko, ale l. 1481 měl erb polepšený, totiž štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. půl orlice do vnitřku obrácené, nad helmou korunu, dvě křídla rozkřídlená a mezi nimi tuším starý klenot. Tak i pečetili *Pavel* (1497—1511) a *Václav* (1529 až 1568.)

ze *Hrádku* (*Prohořského* u *Žlutic*) *Litolt* (1399) měl stočené rohy nad helmou i na štítě. Týž se psal i z *Ratiboře*.

ze *Hrádku* *Mikuláš Rubáš* sed. na *Martinicích* (1450) měl na štítě tři koruny a za klénot jedinou korunu. *Martin Blatnice z Hrádku* (Arch. č. VII, 641) má tři nepoznatelné předměty na štítě; nesnadno tu mysliti na souvislost.

Hrádkové ze *Hrádku* (u *Pacova* a *Roučkovic*) měli též pruh příčný, jako 1528 Jan. (Obraz H, IV tab.)

ze *Hrádku* *Ondřej* (1433) podle pečeti patří do rodu vl. z *Nemyšle*. *Hrádek* ten pod *Křečí* za *Chýnovem*.

ze *Hrádku* *Jan Pardus* (1434) měl na štítě i nad helmou husí hlavu s krkem. Týž erb měl i l. 1494 *Jan Hrádek z Hrádku* sed. na *Radostově*.

ze *Hrádku* erbu vlčí hlavy viz z *Kamenice*.

ze *Hrádku* *Jan Fikuleš* (1502) měl orlici na štítě. (Kolář z *Kutné hory*.)

ze *Hrádku* *Linhart Hartmanický*, 1554 hejtman na *Černém Kostelci*, měl prý půl koně s opratí vlající na zad. (Kolář z *musea*.) Bezpochyby totožný s erbem *Jaroslava Stibora ze Hrádku*, jenž měl na štítě půl kozlíka. (Mus.)

ze *Hracholusk Ořibor* (1382) měl na štítě brněnou nohu. (Obraz H. VIII, tab.)

ze *Hrachovic Sudlicové* měli na zlatém štítě dva černé beraní rohy a nad helmem paví kytu. (Jak. sb. Viz i I, 18.)

ze *Hřebečnick Jan* (1450) měl štít na zdél polovičný a nad helmem rohy.

ze *Hřebene* erbu per, I, 55.

ze *Hřebene* v. z *Tiché*.

ze *Hřešihlav* měli pruh pokosem a na něm tři kuličky a křídlo, týmž způsobem zdobené. Tak *Bušek* (1451—1462); ale *Rous* 1446 měl kuličky bez pruhu. Téhož erbu vl. ze *Svinné*.

ze *Hříb* zemané měli velký hříb u prostřed štítu a dva menší po stranách. (Kolář z listu l. 1564 v *Praž. mus.*)

ze *Hříškova*, I, 43.

ze *Hřivíc*, I, 43.

ze *Hřivíc Vaněk* (1461) měl nad helmou rohy.

ze *Hřivíc Zikmund*, odj. z *Sedčic* (1478) měl na štítě raka.

ze *Hrošky Tas* (1422) měl na štítě třmen.

Hrušovští z Hrušova měli štít polovičný, pravo červený, v levo na dvou polích svrchu černý, od zpodu stříbrný, příkr. červená bílá a černá bílá, nad helmem 6 per červ. bílé, černé, červené, bílé, černé. (Kolář z ruk. 8330 Pod. M., 10. Viz i H. II tab.)

ze Hrušova Voděradští měli na štítě červeném zlatý pruh pokosem, který pod levým koutem v půl lilie též zlaté vybíhá, příkr. červ. zlatá, složená křídla tak zbarvená, jako štít. (Votivní obraz v Dobřeni. Jak. sb. V rukop. 8330 jest lilie bílá a přikryvadla červená bílá.)

ze Hrušovan, viz z Moravěvsi.

ze Hryzel měli jednorožce. Lidmila z H. ukázala v kostele v Kru-tech erb svých předků na křtitelnici z r. 1553 a na zvonech (DZ. 69. E 7.)

Hubka ze Staryc, erbovní list 1498, 17. Novb. (I. díl, str. 95. a Arch. Č. XVIII, 99.)

Hulerové měli na štítě pruh pokosem neb pošikem. Tak i na křtitelnici v Lažišti a na pečeti Kunrátově (1316). Proč Zikmund Huler na listě 1400, 28. Oct. (Praž. mus.) dvěma sekerkami na kříž přeloženými spečetil, neumíme vyložit.

z Hůrky Albrecht (1408) měl nad helmou vlčí hlavu s krkem. *Albrecht Došek* (1436) měl ji na štítě a *Buzek* (1444) samou hlavu.

z Hůrky vladky (podle Hájka) měli sviní hlavu. Vyrozmívají se vladky z *Vranovic*.

z Husi Mikuláš, viz z Čichtic.

z Hustířan Bavor (1404) odj. z *Neznašova*, měl na štítě pruh na příč a křídlo týmž způsobem; tak i *Jiřík* (1418) a *Vilém* (1433) odjinud z *Levína* a *Beneš z Mokrovous* (1440, 1449). Jen křídlo nad helmou měli 1404 *Petr z Habřiny* a *Zdeněk z Levína*.

Zárubové z Hustířan měli štít stříbrný, pruh černý, přikryvadla a křídlo též tak. *Bukovští, Chvalkovští a Rodovští z Hustířan* se s nimi úplně srovnávali. (Jak. sb., též majestát 1744, 12 Mart. daný Rodovským na panský stav. M. 2, 56. Viz i H. I tab. a V, 44, 54, 58.)

z Hutí lesné Vaněk (1455, arch. Drážďan. č. 7419), měl meč nahý ostřím k vrchu. Na listě Waniek Zelein, na pečeti wanyek zhvczylefnei.

ze Hvozdna, v. z Dírného.

ze Hvozdna Keblanští měli štít křížem na příč rozdělený s černými a bílými polemi a rohy týchž barev. (Kolář.) Tak i na pečeti Mikulášově (1525). Ve Frankově sbírce (e ms. Balbini) chybně polovičný štít. (Tak i M. 134. Viz i H. III tab.)

z Hyršova Vítěk (1381) měl nad helmou prosné klasy.

z Chabřec Jan (1404) měl nad helmem čtverhranaté prkno s kytami.

Chalupa Mikuláš (1409) měl střelu na příč položenou.

z Chanovic Bušek (1361) podle zdání měl nad helmou tři ryby.

Charvoj Jan (1434) bytem v Boleslavi, měl na štítě medvědí nohu ohnutou.

ze *Chcebuze Janek* (1455) odjinud z *Ratiboře*, měl na štítě tři kroužky, dva u vrchu, jeden u zpodu. Tak i 1492 *Jan Březenský ze Chc. Ratibořští ze Chcebuze* měli štít pokosem polovičný, ve vrchním modrém poli zlatý, ve zpodním zlatém dva modré kroužky, přikryvadla týchž barev, dva rohy zlatý modrý a modrý zlatý na příč dělené a mezi nimi modrý kroužek. (Frankova sb.) V Jak. sb. v klénotě zlatý kroužek. Tak i pečeti l. 1618 a 1620. Téhož erbu ze *Vliněvsi*. (Obraz viz H., XIII tab.)

ze *Chcebuze Mikeš* (1455) měl na štítě znamení na způsob vrše.

z *Chelčic Václav Hruža* (1449) měl na štítě polní brány jako potomek vladyk z Vhlav.

ze *Chlebova*, viz ze *Dvorce*. (Pečeť H., XIII tab.)

ze *Chlevec Jan* (1402) měl nad helmou rohy.

ze *Chlistova Čejkové* měli na štítě modrém ptáka čejku své přirozené barvy, přikryvadla a točenici týchž barev a za klénot čejku. (V majestátu l. 1610, též M. 131.)

z *Chlistova Oldřich*, farář Chlistovský (1406) měl nad helmou znamení podobné vrši. (Obraz v. H. IX tab.)

ze *Chlumčan* erbu sekerek, I, 37.

ze *Chlumčan Matyáš* (1426, 1428) měl na štítě pruh a na něm písmena p m t (páně milost), pod pruhem hvězdu.

ze *Chlumčan Jan* (1456) měl štít na zděl polovičný.

ze *Chlumku*, viz z *Daliměřic*.

ze *Chlumku Strouchové* měli na černém štítě zl. baziliška, a téhož za klénot. Tak 1448 na pečeti Petrově. Zdá se, že bazilišek tento maten býval ze saní. *Aleš z Chlumu* 1387, jenž l. 1358 *Lintwurm* slove, měl na štítě zvíře čtvernohé s oslíma ušima (viz H. VIII na tab.), ale bratr jeho *Bedřich* na témž listě měl na štítě jako ptáka a tak i nad helmou. (Vyobr. v Soupise Slanska 387.)

z *Chlumku* Ludvíkové měli ptačí hlavu i na štítě i nad helmem. (Soupis Chrudimska 94.)

z *Chlumu* Mstislav má na náhrobku v Čáslavském kostele na štítě dva pruhy na příč. Tak i *Sezema* l. 1310 a *Jeníš* l. 1350 a l. 1362 *Mstislav Šram z Drobovic*, odjinud ze *Zhoře*. Na Moravě pak se téhož erbu drželi 1366—1376 *Jindřich Huhňa z Chlumu* a 1389 *Mírek* a *Bohuněk Huhňové ze Smrčan*. *Jindřich Mírek* (1427) přibral křídlo s pruhy za klénot. V Čechách držel se ještě *Jan* dvou pruhů (1412), ale *Vilém* (1417) začal se třemi a na pozdějších pečetích jsou obyčejně tři pruhy, které se na křídle opakují. Adam Slavata (1570) měl tři pštrosí péra, Kryštof Šťastný Slavata (1615) měl 6 per, přes něž šly čtyři pruhy. Paprocký (o st. pan. 233) má také takový erb a kromě toho i jiný klénot klobouku obráceného, z něhož pes vyniká. V Grunenberkové sbírce jsou barvy zlatá a modrá, v majestátu daném 1616, 9. Novb. na sloučení erbu Slavatovského a Hradecského jsou tři zlaté pruhy na modrém poli. (Obráceně M. 75.)

Hrabata Slavatové měli štít na dél polovičný zl. linií dělený, v pra-

vém poli starý erb, v levém čtyři pole z erbu Hradeckého (věnec, polovičný, lilii, kotvici), modrý štítek se zl. růží u prostředku všeho štítu, nad štítem dva helmy, na pravém péra přetažená pruhy, na levém dvě křídla modrá se srdíčky, mezi oběma helmicemi korunovaný štítek domu Rakouského a v těch třech polích písmena F M R. (Pod. M. 75.) Viz obrazy v H. II a IV a pečeti VIII a XII na tab.

z *Chlumu* vladyky mívali štít stupněm rozdělený, zpodní pole červené, vrchní stříbrné. Tak i z obou složených křídel přední, kdežto zadní ukazovalo obrácené barvy. (Tabule ve Zlonickém kostele, vývod Srbský, erbovník Salmovský. Obráceně M. 117.) Nejstarší pečeť je Mstidruha purkrabě Pražského (1279, Reg. II, 507): Téhož erbu, položení stupně měníce byli 1347 Arkleb z *Sačan*, 1347, 1349 Mstidruh z *Vrbky* odjinud z *Sačan*, 1350—1366 Jaroš z *Lacemboku*, 1396—1410 Jindřich *Lacembok* z *Chlumu*, 1434 Jan *Veselík*, 1449 Vaněk *Mutina* z Ch., 1450 Ctibor a Zahař z *Slivna*, 1453 Jan *Pancíř* z *Kosořic* (1480 z Chl.) a 1469 Smil z Ch. Z pečeti 16. st. jde na jevo, že téhož erbu byli *Ratibořští*, *Chlumové*, *Litoborští* a *Sluzští* z *Chlumu*. Erb Jindřicha *Lacemboka* vyobrazen jest v Richenthalově popsání sněmu Kostnického tak, že jest štít křížem rozdělen, v 2. a 3. poli jest erb rodinný, v 1. a 4. modrém zl. kohout s červ. hřebínkem a lalokem (dědictví po vladykách z Lipky?) Obrazy erbu H. V a VIII tab. náhrobku V, 45.)

z *Chlumu* erbu střely, X, 10.

z *Chlumu* v. z *Chlumku*.

z *Chlumu* Jan (1415), který Husa do Kostnice s *Lacembokem* provázal, měl štít polovičný, svrchu modrý, od zpodu bílý a přes celý červeného lva (Richenthal). Podle zápisu ve Zbytcích desk I, 598 patří sem také vl. ze *Svojкова*. Téhož erbu z Cítova a Račiněvsi.

z *Chlumu* Václav *Frsuchár* (1418) měl na štítě jelení hlavu s nějakým krmením v ústech.

ze *Chmelic* erbu kohouta, I, 34.

ze *Chmelného*, I, 56.

z *Chockova* (*Chotkova*), I, 47.

z *Chocnova*: V kostele Jerčanském nad velkým oltářem spatřují se dva erby: na jednom, totiž trojlistu jetelovém na modrém štítě jest nápis Adamus de Chocznova.

Chodourové z *Lokte* měli na modrém štítě stříbrné rohy, nad helmou křídlo s šachovnicí týchž barev.

z *Chodče* (u Budějovic) Vojek (1381) a Václav (1397—1404) měli dvě medvědí nohy, křížem přeložené, ale kreslené jako koště.

z *Chodova* Petr (1450) měl čápa (Kolář z arch. Třeboň.)

z *Chodův* *Hysrlové* měli štít na dél polovičný, červené a stříb. barvy, přes obě polovice rybu hlavou a ocasem dolu prohnutou (piskoře?) týchž barev, ale rozdílně, nad helmou roh a touž rybu na způsob rohu postavenou a to tak, že jest nad bílým polem štítu ryba stříb. červená a nad

červeným polem roh červený bílý. *Mikuláš* H. (1434) měl touž rybu hlavou k pravému rohu. Téhož erbu *Plikové* a *Raussengrynerové*, *Vinklerové* a z *Pirku*. (Obr. M. 44. Viz i H. VIII tab.)

z *Chodžova* orlice I, 5.

z *Chodžova Petr Kovář* (1396) patřil do rodiny vl. ze *Strhař*.

z *Choltic* střely, I, 6.

z *Choltic Jaroslav* (1306) měl na štítě šestilistou růži.

z *Choltic* měli kačera jako vl. z *Duban*, totiž 1401 *Markvart* a *Matěj*, 1417 *Vaněk Sekyrka* a 1447 *Jan Štětina*.

z *Choltic Tůma* (1401) odjinud z *Valu*, měl nad helmou vlčí hlavu.

z *Choltic Čapští* měli na štítě tři ryby pošikem, jako 1446—1455 *Jan*. Téhož erbu z *Nemošic*.

z *Cholupic (Cholpic)* měli na štítě okouna a nad helmou křídlo. Tak 1514 *Prokop Cholpický* z *Ch*.

z *Cholyně Ctibor* (1446) měl na štítě 4 pruhy pošikem a nad helmou rohy.

z *Chomutovic Broumové* měli na červeném štítě ruku brněnou v lokti ohnutou, od zpodu vycházející a středu štítu docházející, ana drží nahou dýku, jejíž konec sahá do rohu pravého a totéž nad helmou (*Kolář, Král*.) Tak 1511 *Ctibor* a 1564 *Jan* na pečetech.

z *Chořov Bračičtí* měli na červeném štítě dvě udice stř. křížem přeložené, k vrchu obrácené. (*Kolář* z ruk. 8330, *Frankova sb.* v *Roudnici* „e libro mem. Mirkonum“. M. 93 a H., II tab.) Tak 1474 *Jan Sudlice* z *Ch*.

z *Chotče Ješek* (1336) měl dolní polovici přelomené střely. *Choteč* ten u *Prahy*.

z *Chotče* (u *Jičína*) *Kulové* měli štít na zděl polovičný, jehož jedna polovice byla s šachovnicí, nad helmou hlava a krk kozí šachované. (*Náhrobek* v *Chotči*. Viz *Soupis Novopacka* na str. 64 a H. V., 48.) *Alžběta* „z *Lohozce*“ měla pravou polovici černou, levo černou a bílou, nad helmem půl černého berana. (*Bývala tabule* v *Bohdanči*.)

z *Chotče, Mikuláš Šust* (1560) měl erb asi tak, jako *Čabeličtí* z *Soutic* (*Kolář* z *Vídně*.)

z *Chotčin Vykěř* (1443) měl dvě polovičné hvězdy jako vl. z *Vitanovic*.

z *Chotějovic* (z *Kolína*) 1377 měli podobný erb jako *Harachové*. (Vypsal *Kolář* v *Hostinném*.)

z *Chotějovic Nakserové* (1574) měli půl kozla na štítě.

z *Chotělic Slavoj Boharynka* (1413) měl nad helmou dva železné klobouky, střechami od sebe a mezi tím kytu.

z *Chotěmic* (u *Soběslavě*) měli na štítě tři pruhy na příč a nad helmem husu rozkřídlenou. *Beneš* a *Erazím* (1381) měli toliko husu sedící nad helmem. Úplný erb aneb jen štít mají 1412—1424 *Janek*, 1432 *Tůma*, 1433 *Beneš*, 1440 *Tůma* a *Jiří* a 1477 *Jan Bába*. (Viz obr. erbu H. X tab. a pečeti H. IV tab. č. 2.)

z Chotěřiny Brum (1365) měl býka. Téhož erbu *z Kovářova* a *z Ra-dejšína*.

z Chotěřiny Přibík (1365) měl nad helmou kotouč. Viz I, 60.

z Chotěřiny Petřík (1429) měl štít na zděl polovičný, nad helmou želez. klobouk, nad tím klobouk obrácený, z něhož vyniká kyta. Téhož erbu *z Vesce*.

z Chotěšovic Janek Benedka (1445) měl byčí hlavu. Tak i l. 1482 Otík, odjinud *z Uhřec*.

z Chotětic (u Otic) *Jan Sloup* (1424) měl na štítě čtvernohé zvíře podobné lvu, jež se však vykládati musí na psa braku (se svislými ušima a ocasem nahoru ohnutým) neb tak se popisuje u vl. *z Odlochvic*. Beneš (1403) má na štítě psa stojícího, na helmě sedícího, Jan (1428—1466) má jej vzhůru skáčícího. V kosmografii nachází se týž erb a za klénot jelení rohy o třech parozích.

z Chotětic (u Poděbrad) ve 14. st. patřili do rodu vl. *z Vlkova*.

Ti, kteří byli po nich na Chotěticích, měli čtverhranaté prkno s kyt-kami na rozích, na štítě i nad helmou. *Matěj Samochovec* (1406) měl je stranou nahoru, *Pavel* (1436, 1440) rohem.

z Chotětína Petr (1419) měl pruh na vrchu štítu a nad helmem rohy s ušima jako vl. *z Čisté*.

z Chotětova Václav (1429) měl štít na přič polovičný.

z Chotiměře Barbora měla týž štít, z vrchu stříbrný, od zpodu černý. (Pam. arch. IX, 646. M. 133 zhora modrý, zdola stříbrný, příkr. týchž barev, tak i točenice a modré křídlo za klénot.)

z Chotiše Hereš (1402) měl půl býka.

z Chotkova viz *z Chockova* I, 47.

Chotkové v Praze bydlící (1405, Bernart) měli na štítě kohouta.

z Chotouně Petr (1402) měl nad helmou křídla.

z Choustníka páni měli na štítě žebřík. V Grunenberkově erbovníku je stříbrný na modrém, v Roudnickém rukopise zlatý na černém; hádáme, že byl zlatý na modrém, jak našel Kolář ve Videnském rukopise č. 9337. Podlé staré pověsti obdrželi týž erb předkové jich *Poděbradští* pro své hrdinství u Milána (1158). Téhož erbu byl l. 1223 *Sezema z Kostomlat*. Beneš (1352 a t. d.) a *Heřman* (1395) měli týž žebřík s horními konci za-ohnutými nad helmem. Beneš (1395) zavedl nový erb totiž štít křížem dělený, jehož dvě pole obsahovala starý erb a pruhy pp. *z Dobrušky* buď jeden neb dva, nad helmou byla vysoká kyta a přes ni pokosem žebřík. Naopak páni *z Dobrušky* vzali žebříky na štít a proto dí starý letopisec o korouhvi Jana Městeckého, že na ní byly žebříky. (Viz obrazy H. IV, 79 a tab., též pečeti H. V tab. II, 3.)

ze Chrančovic korbela I, 47.

z Chrastovic Arnošt (1502) měl dva kratce jako vl. *z Mirovic*.

z Chrastu hrábě I, 9.

U vl. *z Chrastu* (u Plzně) objevuje se napřed klénot (dva rohy s ušima)

u *Kunráta* (1326). Držitele *Chrastu* 14. st. měli pruh na vrchu jako 1384 *Otík Prase* a 1449 *Lipolt* (a snad 1401 *Otík mladší*). Podobně z *Oseka*, *Volduch*, *Chotětína*, *Přebořova*, *Čisté*. Téhož erbu byl i. 1532 *Petr Holý* z *Chrastu*, maje štít polovičný a na helmici složená křídla. (Obraz H. XIII tab.)

ze *Chrastu* I, 57.

z *Chrastu Všebor* (1401) měl nad helmou loďku. Chrast ten u *Brandýsa*.

Chrastští z *Chrastu* (u *Horažďovic*) měli na štítě hlavu lidskou s čepicí (1513, *Mikuláš*). V 16. st. malována na červeném štítě hlava *Turkova* s bílými výložkami, turbanem modrým a bílým a čepicí zelenou. (Jak. sb. Jinak M. 133. Viz i H. VIII. tab.)

z *Chrastu Barbora* (1444, z krajiny u *Břežnice*) měla na štítě čtyři příčné pruhy, jako vl. z *Rakovic*.

z *Chrastu Mandelíkové* měli tři ryby nad sebou, za klénot svazek per a na něm na příč rybu.

z *Chraštan Albert* (1352) vlastně z *Újezdce* erbu *Lekna*.

z *Chraštan Havel* (1380) měl týž erb jako z *Lipán*. Viz I, 38.

z *Chraštan Petr* (1431) vlastně z *Bušovic* I, 27.

z *Chraštic* viz z *Holešic*.

ze *Chřenec Zajíčkové* měli štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli půl zajíce. Tak *Jiřík* i. 1500.

ze *Chřenovic* orlice I, 5.

ze *Chřenovic Nazové* měli na štítě dva pruhy na způsob kříže sv. *Antonína*, nad helmou trubku a nad ní kytu jako stočené rohy. Tak 1474 až 1479 *Jan*, 1511—1533 *Jindřich*.

ze *Chřenovic Karlíkové* měli na štítě buď tři routy, aneb tři calty k rohům obrácené. Tak 1449 *Prokop*.

ze *Chříče Absolon* (1428) měl na štítě jelení roh proražený mečem, jako *Mejsnárové* z *Lužné*.

Chříňovci ze *Chříňova* měli na červeném štítě pruhy pokosem a posíkem s šachovnicí. Šachovnice podlé jedné bílá, černá, podlé druhých bílá modrá, přikryvadla červená bílá a černá (modrá), bílá, nad helmem páv své přirozené barvy. (*Salmovský ruk.* *Frankova sbírka*. *Tabule* na *Orlíce*. M. 133, H. IX. tab.) Pečetí zůstavili 1375 *Jan*, 1406, 1413 *Hynek*, 1450 *Anna*. Téhož erbu *Krlínové* ze *Zahrádky*.

ze *Chříňova Arkleb* (1397) měl ptačí nohu, jako je v erbu města *Bezdržic*.

z *Chroustova* viz z *Kladrub*.

z *Chroustovic* v. z *Týnce*.

z *Chuděnic* I, 7.

z *Chudeřic* viz z *Holíšovic*.

z *Chuderova Ivan* (1400) měl nad helmem pannu s dlouhými svislými rukávy, mající ruce vysoko vyzdvížené a nějaký oválný předmět (kouli?) držící.

ze *Chvaletic Hereš* (1393) měl nad helmem křídlo s pruhem pokosem, jako vl. z *Bychor*.

ze *Chvalin* I, 33.

ze *Chvališovic* viz I, 60.

ze *Chvalkova* muž s mečem I, 33.

ze *Chvalkova Přibík* (1389) má na pečeti korunu. (Arch. Novohradský.)

ze *Chvalkova Lícek* (1427—1437) a *Kryštof* (1437) měli štít na zděl polovičný, nad helmou rohy jako *Čakovcové z Bohušic*.

ze *Chvalkova Mikuláš* (1483—1492, u Tábora) měl na štítě zvon.

ze *Chvalovic* I, 38.

ze *Chvalovic* (u Čáslavě) *Jan* (1391) měl na štítě znamení jako od zpodu vyrůstajících a se rozkládajících lupenův a nad nimi tři kyty.

ze *Chvatlin* I, 23.

ze *Chvojna* hvězdy I, 13.

ze *Chvojna* polopruhův I, 25.

ze *Chvojence Václav* (1510) měl ostruhu s dvěma hvězdami.

z *Chylic Jiřík* (1474) měl dvě sekerky křížem přeložené, i na štítě, i nad helmou. Tak i *Sekáčové z Újezda*.

z *Chýstovic* kola I, 32.

z *Chyš* měli pruh pokosem, aneb pošikem. Tak 1262 *Vilém z Hustopeče*. *Odolen z Hustopeče* (1292) měl kromě toho štít ozdobený kuličkami a na helmě křídlo na způsob prkna s týmž pruhem. *Vilém z Egrberka* (1322) měl štít s pruhem a na helmě rohy; tak i *Frycek* (1332), jenž měl l. 1322 týž štít jako *Odolen*. K téměř erbu patřil l. 1361 *Bedřich z Pětipes*. *Pětipeští z Chyš a z Egrberka* změnili si pruh ten na modrou řeku, kterou měli na zlatém štítě (viz Paprockého o st. ryt. 191), nad helmem měli tři péra, prostřední modré, ostatní zlaté. (Jak. sb. Obraz H. VIII tab.)

z *Chyš* v. z *Hradištan*.

z *Ilburka Ota* (1403) a *Vilém* (1468) měli polovičný štít, na vrchu půl lva vyskakujícího, u zpodu tři hvězdy, dvě vedlé sebe, třetí pod nimi. Barvy byly černý lev v zlatém, zlaté hvězdy v modrém, dvě křídla černé a zlaté a mezi nimi lev. (M. 133 a H. VIII tab.)

z *Imnic Mikeš*, odjinud z *Buk* (1379) měl štít na přích polovičný.

z *Jablonce* orla I, 5.

z *Jablonné Svatopolských* měli týž klobouk, jako z *Dobrohoště*. Tak pečeti 1483, 1488 Alžběta, 1524 Hynek. *Jablonná* tato u *Neveklova*.

Jablonští z Jablonné pocházeli z krajiny *Manětinské*. Erb jich byl štít na zděl polovičný, zlatý a černý a tři řady černo-zlatých štítků po třech, tak že prostřední řada jde přes čáru štít dělicí, pravé černé polovice týchž štítků zůstávají v poli zlatém, zlaté pak polovičky jsou v černém, ostatní dvě řady prostředkem polovic; nad helmem křídlo z vrchu zlaté, ze zpodu černé a na každém z sedmi per polovičný štítek černo-zlatý. (Kolář z ruk. 8330.) *Burjan z Jablonné* má ty štítky (8) čtverhranaté a celek se

podobá šachovnici, nad helmou má jako 7 klasů (1507), Jan (1564—1577) měl 8 štítků.

z Jankova psali se někteří erbu orlice a někteří erbu leken. Viz I, 5 a 8.

z Jankovy hory Jan (1450) měl pruh pokosem, jako z Rušina.

z Janovic orlice I, 5.

Janovští z Janovic měli červený štít a na přích pruh s modrou a stříbr. šachovnicí, příkr. červená stříbrná, klénot křídlo téže barvy jako štít. Tak na paláci Píseckém (modrá barva vybledla). Týž erb potvrzen 1772, 13. Novb. Frant. Adamovi, když dostal panský stav.

Téhož erbu z Klenového. Jan z Janovic (1290) má na pruhu perspektivně prohnutém tři řady, Racek (1356) dvě řady kostek. Pozdější mívají tři řady kostek a erb popsany, jako 1412—1419 Racek Ryžemberský, 1459 Racek, 1480 Oldřich a 1487 Volf. (Polepšený erb, odjinud neznámý M. tab. 45. Viz i H. IX tab.)

z Janovic viz *z Vyšehořovic*.

z Jasenného Zdeněk, rychtář (1416) měl na štítě kohouta.

z Javora (u Štáhlav) *Čajchan* (1415) měl nad helmou rohy.

Z téhož sídla (ku konci 15. st. Burjan) měli klín špicí ke zpodu.

z Javoré Jan Trouba († 1492) měl sokolí nohu s poutem a rolničkou (Náhrobek v Lounech.) Obraz Hradu VIII, 118.

z Javornice (u Bavorova) *Heřman* a *Jan* (1387) měli rohy nad helmou.

Javorničtí z Javorníka měli na černém štítě nahého muže pod pás se zl. obojkem na hrdle, přikryvadla černá a bílá a téhož muže nad helmou. (Jak sb.) Kolář viděl na pečeti Janově (1622) oslí uši u téhož muže.

z Jazic (kde?) *Jan* purkr. na Zvíkově (1495) měl kotouč. (Kolář z arch. Třebon.)

z Jedian Jan Krása (1429) měl nad helmou kotouč.

z Jedlčan v. *z Jelčan*.

z Jedlice (v již. Čechách) *Jiří Grassauer* (1433) měl znamení jako sumce s ocasem zatočeným.

z Jedly, Jedle I 25.

z Jedovar viz I 60.

z Jedovar Oldřich (1370—1375) a *Mikuláš* (1375) měli nad helmou okouna, jako vl. z Vlachňovic a ze Mnichu. (Obr. pečeti 1375. H. III tab. č. 12.)

z Jehlice Jiří Pšenička (1484) měl tři kluky (střely) nad sebou pokosem položené.

z Jehnědi Mikeš (1432) měl na štítě tetřívka jako vl. ze Ždanic.

z Jehnědna Petr (1429) měl pokosem úzký pruh (čáru) v prostřed štítu dvakrát lomený (jako Z.).

z Jelčan Burjan (1460) měl na štítě klín špicí dolů obrácený, do vnitř přiohnutý.

z Jelčan Jan Kráva (1491) měl lidskou hlavu s poprsím na štítě i nad helmou.

z Jelčan dostali od krále Vladislava zeleného papouška na modrém štítě, nad helmem tři pštrosová péra, bílé, červené, žluté, příkr. červená modrá. (1509, 8. Maj.) Erb ten potvrzen l. 1541. Jelčanským, kteří se psali také *Krčínové z Jelčan*. (Viz Soupis Sedlčanska 67 a H. VII tab.)

z Jelče (Gelče, Kelče?) měli na černém štítě dva zl. hady a dole ptáčka, nad helmou ptáček mezi křídly černožlatým a zlatočerným. (Kolář z ruk. 8330.) Na pečeti Jiříkové (1546) jsou ti hadi jako čáry divně stočené. (Kolář z arch. Třebon.)

z Jelenova Hostišovští měli na stříbrném štítě červené srdce, zlatou střelou, hrotem k pravému rohu obrácenou, prostřelené. Tak i nad helmem. (Erbovník v Dírném a Jak. sb.)

z Jemníka Kunšové měli na štítě dva klíče křížem přeložené a zuby k vrchním rohům obrácené, nad helmem 3 péra. Tak 1593 na pečeti Šťastného.

z Jemniště I, 23.

z Jencenšláku I, 42.

z Jenče Vácslav (1400) měl na štítě ptáka rozkřídleného.

z Jeníkova (u Malče) *Prokoř* (1406) měl nad helmou vlčí udici.

z Jeníkova Vácslav (1415, 1419) měl na štítě krojidlo, vrch štítu ozdoben zuby.

z Jenišovic kola I, 32.

z Jenišovic Špínové měli pruh pokosem a nad helmou rohy. Tak 1434 Markvart a 1455 Jan. Sice se u nich pokládá štít bílý s třemi zelenými pahrbky a na nich třemi zel. bylinami s červ. růžemi, příkr. červ. a bílá, dvě křídla červené a bílé s květinou popsanou mezi nimi. (Jak. sb.)

z Jenišovic měli černou supí hlavu s krkem na stříbr. štítě. (Frankova sb. z vývodu Bukovských, erb „Anny z *Jevišovic*“ ve vývodu Srbském. Tak i M. tab. 100, H. II tab.)

z Jenšteina a páni z Vlašimě měli na stříbrném štítě dvě červené supí hlavy se zlatými nosy. (Písecký palác.) Týž erb měl (l. 1355) Pavel, písař královský. Na pečeti *Pavlově* (1391) jsou dvě hlavy supí a pod nimi člun. Tento člun pojat pak do pověsti o udatném Vlašimském. (Font. r. B. III, 240.) Dvě supí hlavy mají na pečetech 1391 Pavel z J. a *Jan z Vlašimě*, 1413—1415, Pavel z J. 1415 Jan a Jindřich z Vl., 1434 Jan z J., 1436 Arnošt z Vlašimě, 1451—1463 Karel z Vl. a potomní Skalští z Jenšteina. (Obraz erbu H. X tab. a XIV, 104.)

z Jeřně střely I, 10.

z Ještěbce v. z Ryzemburka.

z Ještětic Talackové měli na zlatém štítě černou telecí hlavu na štítě i nad helmem. Tak tomu nasvědčuje příjmení Talacko. (Pam. arch. VII, 360.) Po vymření pp. z Pernšteina osobovali si jejich erb a majestátem dd. 1702, 2. Novb. potvrzen Leopoldovi Šťastnému, hraběti z J. štít zlatý, v něm hlava buvolova černá s zlatou houžví, s sklopenými ušima

a pozdviženými rohy. Nejstarší pečeť Janova (1468). Viz M. tab. 30 a H. I tab.

Jetřichovici v Praze měli pruh na příč.

z Jetřichovic Opršálové měli na štítě dva pruhy červené a dva bílé, nad helmou dvě křídla týmž způsobem zbarvená. Tak na pečeti Mikulášově (1562), Janově (1578), Mikulášově (1587), a Jaroslavově (1628). Druhdý bývá počet pruhů větší. (Obraz H. XI tab.)

z Jevišovic Kuba (1437—1460) měl na štítě mořskou pannu korunovanou, ana své rybí ocasy vzhůru pozdvižené rukama drží. (Obraz pečeti 1437. H. V tab. I č. 12.)

z Jezera Sobkové měli štít polovičný, v pravo bílý, v levo červený, nad helmou složena křídla, týmž způsobem zbarvená. Tak 1592 Vácslav.

z Jezeřan hlavy I, 38.

z Jezeřan Sezema (1385) a *Markvart* (1388) měli na pečeti člun, z něhož kyta vyniká. Jan (1393) měl to znamení nad helmou. Pod. ze Sendražic.

Jan z Jezeřan (v listě z Jezera) sed. na Veltrubech měl štít na zděl polovičný.

z Ježkovic Jindřich Kaňka (1508—1547) měl na štítě krkavce s prstem. V Jak. sbírce popisuje se erb Kaňkův takto: Štít modrý a na trávníku kohout bílý stojící, drže zlatý prsten v ústech, přikryvadla modrá bílá, klénatý tyž kohout.

z Ježova Jenšíkové měli na štítě (bílém, modrém?) jelena, své barvy, jenž má hrdlo proražené mečem (se zl. rukověti) a krvácí. Totéž znamení nad helmou, ale jen polovičné. (Jinak M. tab. 6.)

z Ježova Jan Sus (1527) měl na štítě dvě rybí hlavy s otevřenými ústy, na horu obrácené, nad helmou rybu s ocasem nahoru. (Kolář z Kutné hory.)

z Jičíněvsi psali se někteří Labounští.

z Jičíněvsi Halěrové měli na červ. štítě stříbr. rýč (vlastně radličku) železem ke zpodu obrácenou, nad helmou tři pera, modré, bílé, červené. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i na pečeti Jindřichově r. 1555.

z Jíkve Jindřich (1337—1343) pán na Šimberce moravském, měl hořící kotouč na štítě i nad helmou. *Markvart* potomek jeho na Zpytihněvi (1401) měl prostý kotouč.

z Jíkve Hereš (1412) a *Markvart* (1447) měli na štítě kůl neb pruh na zděl, nad helmou křídlo s týmž pruhem.

z Jiljova Holanové měli kluk s černým opeřením a hrotem podlouhlým čtverhranatým, přímo stojící na stříbrném štítě, příkr. černá stříbrná, nad helmou kluk. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb.) Tak i na pečeti Vácslavově (1602).

z Jilmanic měli štít na příč polovičný a vrchní pole zase na dvě dělené. Tak v Kadově na náhrobku Ma. Záborské z Jilm. † 1595. *Mladotové z Jilmanic* měli štít křížem na čtyři pole červená a černá roz-

dělený, v každém vrchním byla stříbr. lilie a na rozhraní obou spodních též stříbr. lilie, nad helmem dva rohy, bílý a černý. (Kolář z erbovníku v Dírném, Jak. sb.)

z Jilovice (Jivovice) I, 33.

z Jimlína I, 43.

z Jinína Drslav (1336) a Vilém (1346) měli rohy řadou zoubků ozdobené.

z Jinína Jan Kus (1412) z rodu Stropčických.

z Jinočan Ondřej (1513) měl dvěře se zámkem a dvěma panty. (Kolář z arch. gub.)

z Jiřetína Mikuláš (1349) měl podobný štít, jako Ebrzvínové z Hradiště. Týž štít měl 1394 Petr Ebrhard, soused. Mostský.

z Jiřic kohouta I, 34.

z Jiřic Pelhřim, otec Mikuláše z Horněvsi (1370) měl nad helmou mnicha neb poutníka s berlou.

z Jiter Špulířové měli na červeném štítě půl berana stříbr. vyskakujícího, příkr. bílá a červená, nad helmem půl berana a černé křídlo. (Jak. sb.) Tak i na pečetech Petra Voka (1630) a Mar. Františky Obytecké z Jiter. (1703. — Obr. M. tab. 142, H. III. tab.)

z Jivjan Hněvek a Jindřich (1320) měli židovskou hlavu s kloboukem a kytou na něm. (Srovnej Font. rer. Boh. III, 184.)

z Jivjan I, 49.

z Jivovice I, 33.

z Jivovice I, 38.

z Kácova Černčičtí I, 8.

z Kačice Sulek (1410) měl nad helmou rohy a na každém dvě kyty.

z Kačice Petr (1488) měl na štítě tři žezla, vzhůru vedlé sebe, každé růžicí ukončené.

z Kadova kola I, 32.

Kafunkové (v. Kaufungen) byli saský rod a přišedše do Čech psali se z Chlumu, majíce týž erb, jako Chlumové z Chlumu. Pokládali se za jich strýce, tak jako Tetourové se Vchynskými.

Kagerové z Kageru měli týž erb, jako Štampachové. Tak 1394—1352 Oldřich K. z Leukenberka, 1394 Oldřich, 1449 Jan.

z Kaišperka (Caisperka, v. Kewschberg) Mikuláš (1448) měl dva pruhy pošikem.

Kalenicové z Kralenic měli na červeném štítě stříbrné rohy ne spojené, nad helmem však spojené. (Kolář z ruk. 9337, Paproc. ryt. 271, erb města Zruče, Jak. sb. pod. M., tab. 134, ale chybně tab. 101.) Pečeti: 1375 Ješka Kaleničky, 1398 Jana, 1413 Hynka, 1430 Hynka a 1461 Beneše. Též tak z Sedlikovic, Bukovníka, Zahořic, Turné. (Obr. H. III. tab.)

Kamberští z Kamberka měli prvotně orlici s lidskou hlavou jako z Čejova a Kralovic. Tak na pečeti Mikulášově, kterou pečetil 1496 Vác-

lav z Nemyčevsi. Později přijali prostou orlici a Jiří z K. (1534) dal si hlavu za klénot. V 16. st. měli zlatou orlici na černém štítě, nad helmem složená křídla, spodní zlaté, vrchní černé. (Jak. sb.) Jinde se pokládají barvy obráceně. (Obraz nedobře H., IV. tab.)

z Kamena Kamencové (slezský rod?) měli na červeném štítě stříbrné Z, příkr. červ. bílá, tři péra červené, bílé, modré. (Tak i M., tab. 101, též H., II. tab.)

z Kamene mečů, I, 40.

z Kamenice střely, I, 6.

z Kamenice kohouta, I, 34.

z Hořejší Kamenice Jan Okolanec (1378) měl na štítě dva příčné pruhy. (Obr. H., VII. tab.)

z Kamenice (u Horš. Týna) *Olbram* a *Jindřich* (1432) měli štít na zděl polovičný a nad helmou dvě ruce s rameny ohnutými, vzhůru vyzvižené. Jan Olbram (1492) měl týž erb, ale v každé polovici ruku tímž způsobem jako popsáno.

z Kamenice (tamže) *Bezděch* (1449) a Jan (1454, 1461) měli na štítě plavce na lodi veslujícího a nad helmou pouhou loďku na příč, jako vl. z Hradce. (Obr. H., XIV. tab.)

z Kamenice Jan, hejtman na Klapém (1477), měl jako ruku herald. lilii držící. (Pečeť v Budyni. Obr. z pečeti H., VIII. tab.)

z Kamenice (čsl.) Oneš, jenž pečetil l. 1415 stížný list, má za klénot kohoutí hlavu velkou s tenkým a ohnutým hrdlem.

z Kamenice Martin (1396) měl nad helmem vlčí hlavu jako vl. z Podnavce. Tak *Petr Šturm* z K. aneb *z Hrádku* (1411), ale *Ctibor Šturm* (1468) a *Markvart* z K. aneb *z Nechanic* (1414) měli touž hlavu s ježatým obojkem. *Jan Kamenička*, farář v Kaplici (1428) měl touž hlavu s obojkem a kruhem na něm z koruny vynikající.

z Kamenice Eliška (1489) vdova po Přechovi z Dobrohoště měla na štítě křídlo.

z Kamenice Jan, purkr. na Pelhřimově (1511) a *Havel* (1539, 1542) měli vinnou ratolest s dvěma listy a hroznem.

z Kamenice Jan Kadeřávek (1407) slove odjinud ze *Šárky* a měl proto bezpochyby erb vl. ze *Šárky* (Kolář).

z Kamenice Jaroslav, syn Robertův, veřejný notář (1333), měl na štítě kolmý pruh.

z Kamenice Baršové měli na červ. štítě oděnce rozkročeného, maje pravici s čekanem vyzviženou a levici o bok opřenou, nad helmem dva rohy, stříbrný a červený. Tak i na pečeti l. 1564.

z Kamenna Mosta Jan Ptáček (1461) měl klénot ruku s ramenem držící lilii na hůlce. L. 1485 měl na štítě pouhou ruku lilii držící.

z Kamenné hory Caltové měli na štítě caltu (šišku chlebovou), touž nad helmou s kytou, jak lze viděti na krásném náhrobku v Rabštejně. Tak i na pečetích Buškově (1405 a 1412), Janově (1449 a 1456). Barvy

snad zlatá a červená. Vyobrazení v Soupise Kralovicka 221 a v H., IX. tab. pečeti H. XII. tab.)

z Kamýka, beran, I, 29.

z Kamýka (u Litoměřic) *Jindřich* (1317) měl na štítě jednorozce. Tak i *Jindřich* l. 1340 a *Jindřich Harnušmistr* 1391. Potomci *Kamýkové z Pokratic*. Téhož erbu vl. z Běškovic.

z Kamýka (u Sedlčan) *Odolen* (1418) měl člun, z něhož kyta vyniká.

z Kanic osličí hlavy, v. *z Frymburka*.

z Kanic, viz I, 60.

z Kaplice Mikuláš měl za klénot dvě střely špištěmi spojené. Tak pečetil ok. l. 1400 Vlček z Kozího.

z Kařeza, I, 11.

z Kařišova Bílští měli zlatý pruh na přič na červeném štítě, dvě křídla nad helmou zlaté a červené a mezi nimi šachovnice (týchž barev? Kolář z nějakého rukopisu ve Vidni. Obraz H. V. tab.).

z Kasalíc Petr (1455) měl snad na štítě kartasa, jistě jej měl a kolo za klénot l. 1466 Jan *ze Čtvířina*, odjinud z K.

z Kasejovic, viz *ze Frymburka*.

z Kavčí hory, tolik co *z Dubé*, erbu střely. Viz I, 6.

ze Kbelů Jan, kanovník Pražský a Olomoucký (1398) měl na štítě půlměsíc s rohy na horu. Tak i 1402 *Pardus* ze K. odjinud *z Lipovce* a l. 1450 Hynek *Pardus*.

ze Kděšic (Zběšičky u Bernartic) *Oneš* (1365), *Chval* (1365—1389)) a *Hněvek* (1367) měli nad helmou křídlo.

z Keblan Filip (1360, 1386) a *Bohuslav* (1397, 1401) měli nad helmou železný klobouk a na něm rohy, jako z Tiché.

z Keblan Vaněk (1445) měl tři leknové lupeny se stonky a kořeny.

z Keblan Mikuláš (1513) měl štít křížem na přič rozdělený, nad helmou rohy ozdobené střelami neb lupeny střelovitými. Srov. *ze Hvězdna*.

Kelnárové měli štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli havrana s prstenem v zobáku, v 2. a 3. po cimbuří o 3 stěnách. Tak l. 1429 Jan a synové jeho sed. v Žandově. (Kolář z pam. Valdsaských.)

z Kestřan Maršík Záraza, odjinud *z Petrovic* měl nad helmou sekeru a na ní kříž, jako z Bílska a Mladějovic.

Kestřanští z Kestřan měli na štítě i nad helmou ozdobené rohy. *Ondřej* a *Jan* měli ozdoby jako lipové lupeny (po třech), *Vojslav* (1490) měl po jich stranách kuličky, tak i Hynek (1551) ale Mandalena (1556) měla prosté rohy. V 16. st. měli na modrém štítě červené rohy se zlatými ozdobami, přikryvadla červená a červená zlatá; nad helmou rohy týmž způsobem jako na štítě.

Údražští z Kestřan měli na červeném štítě modrý pruh pokosem a na něm tři zlaté routy, přikryvadla červená zlatá a zlatá modrá, na helmě 2 rohy, červený a modrý, každý 3 routami posázený. (Rkps Sal-

movský.) Tak 1467—1502 Arnošt, 1592 Jan. (Odchylně M. tab. 1. Viz i H. VII. tab.)

ze *Kfelu* (von Gefelle) *Bedřich* (1364) měl na štítě znamení jako dva schody.

z *Kladna Pavel* a *Zdeněk* (1382) měli nad helmou rohy a u každého 4 korouhvičky. V 15i století mívali týž klénot a štít s kolmým pruhem jako 1429—1442 *Jetřich*, 1442—1480 *Václav*. Vedlé toho vyskytuje se již záhy erb, totiž štít ve štítě, a klénot jako u předešlých. (Viz obr. H., XIV. tab.) Celý ten erb je viděti již na pečetěch *Zdenka* a *Lukáše* (1367) a l. 1461 u *Jetřicha*. Ten erb podrželi i pozdější *Kladenští*. L. 1549 dne 3. listopadu potvrzen *Jiříkovi* a *Kryštofovi* bratřím *Kladenským* z *Kladna* erb, černé pole v bílém štrychu vůkol a vůkol štítu, dva rohy a při každém korouhvice bílé s červ. okrajky.

z *Kladrub* kohouta, I, 34.

z *Kladrub* hvězdy, I, 13.

z *Kladrub* (u *Chotěboře*) měli podkovu nad helmou (a tuším i na štítě). Tak 1398 *Mikuláš* a mnozí jiní (1398, 1401) v listech *Břevnovských*.

z *Kladrub Vavřinec Kozel* (1505) měl na štítě hada.

z *Kladrubec Sádlové* měli podlé *Paprockého* (o st. ryt. 251) dva (bílé) rohy na černém štítě, ale možná i že chtěl *Paprocký* psáti červeném. Klénot byl též takový. (Jak. a M. tab. 116. bílé v červeném, Král bílé v modrém.) Tak pečeti 1398 *Jindřich*, 1442 *Jindřich* a *Beneš*, 1467 *Otík*, 1472 *Jindřich*, 1485 *Jan* (rohy obyčejně nespojené). Obrazy H., IX. a XI. tabule.)

z *Klamoše Milota* (1401) měl na štítě býka.

z *Klaryc Řehoř* (1458) měl na štítě orlici rozletitou s hlavou k pravému rohu, ale takovou, že spodek její od křídel byl pouhý pruh.

z *Klažar* kohouta, I, 34.

z *Klenče Mikuláš Mašov*, vlastně ze *Lhoty* (1436) měl klobouk (toul), z něhož kyta vyniká.

z *Klenče Václav Hoteš* (1432) měl nad helmem střelu na příč položenou. Potomci jeho *Valatkové* z *K.* měli na štítě dvě střely na příč položené a za klénot jen jednu střelu. (Veselého *Děje Lovosic* na str. 72.) M. tab. 113 má červený štít, na něm na příč dvě bílé střely, mezi nimi třetí obráceným směrem k levé, nad helmou tři pára pštrosova, dvě červená a prostřední bílé.

Klenečtí z *Klenče* měli zlaté jelení rohy v modrém; tak i nad helmem (Král).

z *Klení* kohouta, I, 34.

z *Klení* mnicha, I, 39.

v *Klení* I 46.

z *Klení Jan* (1407) měl na helmě člun s kytou.

z *Klenového* měli týž erb jako *Janovští* z *Janovic*. Jako *hrabata* měli v nejspodnějším poli zelené srdce, nad helmem dvě křídla rozložitá

týchž barev jako štít a mezi nimi zlatá písmena F M. R. (Jak. sb. Podobně M. tab. 64. Viz i H., IX. tab.)

z Klenovic, I, 15.

z Kletečné Jan (1452) měl na štítě dvě čáry jako poutka při visutých zámčích (klatky) a nad helmem železný klobouk.

Klikšové (v. Klux, Kliks) měli ostrvu s vinnými listy, zejména 1414 Rameš (Rampolt). Podlé majestátu 1712, 10. febr. byl štít červený, ostrva a listy své přirozené barvy. V Čechách ještě l. 1651 Karel Rudolf Kliks z Kliksu tak pečetil, maje nad helmou tři péra.

z Klimberka (Klingenbergy) páni měli za klénot kolo jako 1317 až 1343 *Jan*, známo jest ze staré básně o bitvě u Kresčaku zlaté kolo Klimberkovo (Font. r. Boh. III, 239). Podlé rukopisu kláštera Světelského byly štíty rodu toho štít polovičný svrchu černý, ze zpodu bílý a jiný černý se stříbrným kolem. Onen štít, příkr. červená bílá, a klénot zlaté kolo na červeném polštáři popisuje se i ve Videnském rukopise 9327 (Kolář), též v erbovníku musejním a v Grunenberkově erbovníku (Clingenbergy zu Hohentwiel.)

z Klinšteina, ostrev, I, 2.

z Klobuk Jan Škrofa (1461) byl rodem Divických, ale pupen vybíhá ve tři vejčité lístky.

z Klokot růže, I, 1.

z Klučova, I, 42.

z Klučova erbu kačice psal se Vilém z Konic (1450).

z Klučova Hynek, děkan, (1376), měl lva.

z Klukovic Jan (1357) měl na štítě konvici k nalévání vína.

Klux, viz *Klikš*.

ze Kněnic Okrouhličtí, I. 18.

ze Kněžic měli dva kard. klobouky, jeden nade druhým. (Kolář z erbovníku v Dírném. Viz obraz v H. IX. tab.)

ze Kněžic Jan, purkr. na Hluboké (1479) měl na štítě ruku s ratolestí a totéž nad helmou.

ze Kněžiček Zikmund (1418) měl klín na štítě špicí dolů a nad helmou rohy ozdobené.

z Kněžmosta Vaněk (1448) měl na štítě jako ruku s mečem (?)

ze Kníje Vojslav (1397) měl na štítě ptáka.

ze Kníje Vilém Liška (1473) měl kolmý pruh, ale zlomený (zdali jen z přitlačení?) a nad helmicí rohy.

ze Knína Venclín (1373) odjinud z *Obořiště* měl ptačí nohu o čtyřech pazourech (neb ruku bez palce?)

ze Knína (u Hluboké) *Svatomír* (1378) měl nad helmou křídlo.

ze Knírova Mikuláš Fryberkář (1423) měl nad helmou polštář jako půl měsíce, rohy dolů a na něm tři lipové listy a nad tím kytu.

ze Kňovic, I, 25.

z Koberovic měli půl medvěda. (Viz majestát 1506, 16. Jun. v I.

díle na str. 96. a Paprock. o st. ryt. 416, též M., tab. 11.), Tak i na pečetí Matoušově l. 1509 (Arch. mus.).

z Kobershainu měli štít jako Švihovští z Ryzemberka, ale o dvou pruzích.

z Koclěřova (u Třeboně) *Vícemil* a *Oneš* (1387) měli nad helmem muže meč držícího (jako Kunašové z Machovic).

z Koclěřova Sudík (1404, odtudž) měl nad helmem raka, znamení Žižkovo.

z Koclěřova Martin (1459) měl na štítě jakéhosi ptáka.

z Kocourova měli rohy na štítě i nad helmou. (Pam. arch. II, 191, též Soupis Chrudimska 129.)

z Kočova, I, 30.

z Kojic Jirud (též *z Selmic*) (1333) měl na štítě helmu a nad ní dvě čapí hlavy.

z Kojkovic Markvart měl na pečetí polovici zvířete vyskakujícího s ušima vyzdvíženými. Tak v stížném listu r. 1415.

z Kojšic Racek (1456) měl štít polovičný, v pravo pruhy pošikem, v levo pokosem.

z Kojšic Kunrát (1463) měl na štítě loveckou trubku.

z Kokořova Petr, odjinud *z Tatinné* (1401) měl rohy nad helmou. Potomci jeho *Jan* (1452) a *Jan* (1483) měli erb týž jako ze Slatiny, Modřejovic, Rakové a j., totiž štít polovičný v pravo červený, v levo černý, přikryvadla týchž barev, dva rohy, černý a červený. (Jandera Miletín, Paprocký o st. ryt. 193, Kolář z ruk. Vídenského, M. tab. 65, H., IX. tab.) Při propůjčení hrabského stavu (1680, 28. Maj.) polepšen erb třemi helmy, a dvěma lvy, kteří štít drželi.

z Kokotova Racek měl kokota neb kohouta na štítě. Zdeněk, rychtář v Jasenném (1416) pečetí jeho pečetil.

z Kokotova Bohuněk (1492) měl na pečetí dvě ptačí nohy (?) vsazené do předmětu kupovitého tvaru. (Pečeť v Třeboni. Snad týž erb jako u předešlého?)

z Kokovic Jindřich (1485) měl býka.

z Kokovic Jan (1498) a *Alexander* (1500) měli ptačí nohu.

z Kola Jakoubek (1441) a *Mikuláš* (1507) měli na štítě ostruhu vidlovitého tvaru jako z Libědic a Otěšic.

z Koldic páni měli štít zlatý polovičný, ve vrchní polovici černého lva, dole tři pruhy černé pokosem, za klénat hovězí a jelení roh (Balbínova Aula, obraz v Písku a Blatné s barvou vybledlou, Paprocký o st. pan. 82, 368, M. tab. 102.) Odchylné barvy jsou v erbu města Krupky. Tak pečetili 1322 Těma, 1353—1367 Těma, 1387 Zikmund, 1395 bratří, 1413 až 1440 Albrecht a 1436 Anna. Táž má 1464 štít pokosem dělený.

z Kolenec, I, 36.

z Kolečovic Lipolt (1427) měl štít pošikem polovičný, nad helmou kruh a na něm čtyři kyty.

z Kolečovic Čeněk (1447) měl na štítě podkovu kytami ukončenou.
z Kolník Stach (1391) měl nad helmou kozí hlavu (jako kozorožka).
z Koloděj Rotlébové měli lva nad hradbou s cimbuřím aneb na stupních.

z Koloděj měli na štítě dva pruhy na příč. Tak l. 1515 Jiří. Ale Mikuláš pečetil l. 1450 pečeti Václava ze Skalice, na níž byl jen jeden pruh.

z Kolomut mívali tři čekany neb řemdihy uprostřed štítu spojené a palicemi k rohům obrácené zlaté barvy na červeném štítě; táž znamení ale podlé sebe nad helmem mezi dvěma červ. křídly. (Jak. sb.) V 16. st. znamení ta proměnili v žezla. Procek měl l. 1450 zřetelné čekany, ale l. 1454 řemdihy. Téhož erbu *z Cetně*.

z Kolomut Mikuláš Kojata (1406) měl nad helmou tuším kladivo a na něm kyty.

z Kolomut Jan Loskot (1469—1480) měl býka na štítě.

z Kolovrat, I, 5.

z Kolozruk Pešek (1349) měl na štítě písmenu S, jako ze Štědré, Semtěše, Údrče, ze Zhorce a j.

z Komařic orlice, I, 57.

z Komařic Beneš (1359—1369) měl nad helmou rohy okrášlené z obou stran střelkovitými lupeny.

z Komařic Beneš (1402) měl nad helmou křídlo.

z Komárova Pešíkové měli na červeném štítě stříbrnou nohu brněnou, přík. červená bílá, nad helmem pštrosové péro bílé a touž nohu. (Kolář z ruk. 8330, Paprocký o st. ryt. 202, Salmovský erbovník.) Ostruhy a zdobení na noze mělo by býti zlaté. (Jak. sb. M. tab. 112 klade mylně modrý štít. Viz i H. VI. a XI. tab.) Pečeti v arch. Orlickém jsou teprve z r. 1521. Téhož erbu z Hracholusk.

z Komberka, vlastně *z Nečtin*.

z Komonice medvěda, I, 44.

z Komonice korbely, I, 47.

z Komorovic Slávek (1415) měl na štítě kohouta krácejícího, an má jednu nohu pozdviženou. (Stížný list.)

z Komorovic Prokop (1450) měl pruh po vrchu štítu a nad helmou kruh.

z Konařovic Vaněk (1417) erbu kačera z rodu vl. *z Choltic*.

Konecchlumští z Konecchlumu měli na modrém štítě tři stříbrné pruhy pokosem, nad helmem tři péra, modré, bílé, modré (Majestát 1608, 10 Mart., Paprocký o st. pan. 395). Na pečetech 16. století vyskytují se i dva pruhy (1585 u Johanky). M. tab. 102 má na bílém štítě 3 červené pruhy pošikem a jen jedno bílé péro.

z Konic měli kačici čili divokou kachnu, proto se psal Jan (1458) a jeho potomci Kačice. *Vilém* (1436) měl kačici stojící s křídlem pozdviženým l. 1442 a 1450 měl ji v letu s zobákem do koutu a l. 1486 ptáka, jenž drží větve v zobáku, což by byl holub.

z *Konipas Petr* a *Jakub* (1401) měli psí hlavu s krkem. (Arch. č. VI, 5). *Aleš Krčma* měl l. 1499 půl psa a psí krk za klénot. *Křčmové* z *Konipas* měli v zpodní části hradbu s cimbuřím, ze které ve vrchní polovici půl psa vyniká. Pes ten bezpochyby prak (braka). Předkové jich z *Mezimostí*.

z *Konobrž Pehmové* obdrželi polepšení erbu majestátem l. 1474, 21. Maj. (Viz I. díl na str. 92.)

z *Konopiště*, I, 6.

z *Konratce* hlavy, I, 38.

z *Konratce Václav Čtvero* (1425) měl na štítě dvě křídla jako daňelovy rohy.

z *Konratic* korbela, I, 47.

z *Kopce Matěj* (1392) měl nad helmou osličí (telecí?) hlavu.

z *Kopidlna* střely, I, 6.

z *Kopidlna* mívali na modrém štítě kozí hlavu do polovice černou a z polovice stříbrnou. Tak v erbu města Kopidlna a na oknech kostela Nadslavského. V Třevači býval (1581) malován erb půl kozla majícího čtvrt života černého a druhou čtvrt bílou, jednu nohu bílou, jedno ucho a půl huby tolikéž bílé a malé růžky. (DZ. 65. H., 15.) Kromě toho nacházejí se rozličné obměny na náhrobcích a pečetech. Bývá někdy štít na zdél polovičný, druhdy pokosem polovičný (Jana † 1522). Též se vyskytuje stříbrný štít s černým pruhem pokosem neb pošikem a nad helmem půl kozla, jak jest svrchu vypsáno (Vavřince † 1528, Jak. sb.). *Zdeš* neb *Zdeněk* z *Třevace* (1340) a *Jan* z *Kopidlna*, odjinud z *Loučeně* (1414) mají kozí hlavu nad helmem, *Straník* (1414, 1428) na štítě. Tak i *Zdeněk* z *Drahoraze* (1434). *Zdeněk Loučenský* (1438) a *Zdenata Drahorazský* (1433, 1434) mají štít na zdél polovičný a za klénot onen půl kozla, tento kozí hlavu. Podrobné popisy ještě v DZ. 65. H. 12.)

Krásná památka erbovní po Kopidlanských jest skleněná číše (pokal), jež se nachází v městském museum v Drážďanech. Na něm jest erb štít pokosem polovičný, svrchu žlutý ze zpodu černý, přikryvadla černá zlatá a nad helmem polovice černého kozla. (Barvy se tedy liší od předešlých popisů). Při tom jsou písmena G Y Z K (to jest Gyrzi z Kopidlna, (týž, jenž na počátku 16. stol. byl odpovědníkem zemským) a letopočet 1511. (Viz ještě M., tab. 28, 135. a H., V. tab. Obraz pečeti 1414 H., V. tab., I č. 5, náhrobku H., V 275.)

z *Kopist*, z *Kopisti Václav Prudký*, odjinud z *Otvojic* (1440) měl kus štítu pokosem odkrojený.

z *Kopist Stolínští* měli na stříbrném štítě tři červené calty k rohům štítu obrácené, klénot dva červené rohy (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb.) Tak i na pčeti Mikulášově (1456) a Adamově (1523). (Obraz H., XIV. tab.)

z *Koprnik Oldřich* (1391) měl muže držícího v ruce sekeru (Lib. erect. XII, 70.)

z *Kopytec*, v. ze *Skopytec*.

z Kořen Harantové měli na modrém štítě stříbrnou kouli, nad helmou dvě křídla rozkřídlená modré a stříbrné (Kolář z ruk. 8330 a pečeť r. 1613 v arch. DZ.).

z Korkyně Kůrkové měli na modrém štítě zlatou kůrku (korku) neb loďku s okrasou snopovitou (kytou) nad helmou loďku a paví kytu. (Kolář z ruk. 8330 a pečeti r. 1613 v arch. DZ. Paprocký o st. ryt. 109, Jak. sb. Viz i o Žňovských ve 4. odd.)

z Korna (Skorna) Vítek (1391) měl nad helmou rohy.

z Kornatic korbela I, 47.

z Kornberka I, 7.

z Korozluk Pešek (1349) měl na štítě písmenu S jako vl. ze Štědré a j. *Kosořští z Kosoře* měli štít s šachovnicí černou a zlatou, nad helmou dvě křídla „drofova“ křížem přeložená, černé a zlaté. (Paprocký o st. ryt. 334, Jak. sb. Viz i M. tab. 102.)

z Kosořic v. *z Chlumu*.

z Kosova střely I, 10.

z Kosovy hory růže I, 1.

z Kostelce erbu lva z rodu pp. *z Náchoda*.

z Kostelce sviní hlavy I, 4.

z Kostelce psali se někteří ze *Sádlů ze Smilkova*.

z Kostelce Sekretářové měli štít na zděl polovičný a nad helmou rohy. Předeek jich *Jan ze Smržova*, odjinud *z Bezna* (1413) měl kromě toho při rozích kuličky. Bez nich 1437 Jan, 1449 Jan, 1449 Pavel.

z Kostelce Klusákové měli na modrém štítě dva zlaté nástroje, tuším hevery k napínání samostřílů, nad helmem černá složená křídla s modrým a zlatým pruhem pokosem a podle sebe. (Popis v majestátu 1492. 20. Aug., Paprocký o st. ryt. 279.) Hevery se tu nazývají veřejí, což jest patrně chybné. (Obr. M. tab. 101, H. X. tab.)

z Kostelce Smil (1428) měl na štítě měsíc, rohy k vrchu obrácený. Na jiné pečeť r. 1444 vypadá to znamení jako podkova, která se končí dvěma hlavami husími.

z Kostelce Kostelákové měli na bílém poli kostel s červ. střechou, zl. kříží a vížkou, nad helmem obrněnou ruku, bílý půlměsíc držící. (Jak. sb.) Štít na pečeť Hynkově (1550) a jiných pozdějších.

z Kostomlat viz *z Choustníka*.

z Kostomlat I, 11.

z Kostomlat Beneš (1357) má nad helmou dvě ruce s rameny. Ti trojí *z Kostomlat* nad Labem.

z Kostomlat pod Řípem *Jetřich* a *Remunt* (1350) měli na štítě křídlo s šachovnicí jako vl. *z Řisutě* a *Honic*. (Obraz H. XII. tab.)

z Košetice Chyna (1415) má na stížném listu pečeť stlačenou a zmazanou; znáti helm a snad kousek kotouče.

z Kosíně lilie I, 56.

z Kosíně Odolen farář v Křemži (1383) měl na štítě orlici

z Košťálova Petr (1414) z rodu vl. ze Sloupna.

z Koštěnic Hotart (1450) měl na štítě mořského psa jako z Lukavice.

z Košumberka Bořikovští měli štít křížem a pošikem rozdělený s modrými po bocích a stříbrnými polemi, nad helmem černá slož. křídla (Jak. sb.) aneb tak zbarvená jako štít. Toto na pečeti Protivově (1427). Jest to prvotní erb Voračických z Paběnic.

z Kotelce Johanka (1448) měla na štítě hever k napínání samostřílu. (Zda z Kostelce?)

z Kotenčic Hostek a Jan (1365) měli na štítě i nad helmem ptáka s chocholem na hlavě.

z Kotouně Přibík (1431) měl na štítě půlměsíc jako z Černic.

z Kotvic Frencl (1436) měl týž. erb jako Kaplířové ze Sulevic.

Kotvicové z Kotvic měli na stříb. štítě červený pruh na příč, nad helmou půl stříb. žernova s černou kytou (tak i na pečetěch), aneb rohy tak zbarvené jako štít. (Jak. sb.) Erb ten rozšířen majestáty d.: 1721, 22. Mart. a 1724, 19. Febr., tak že byl štít křížem rozdělený, bílý a červený, uprostřed štítek domu rakouského, dva helmy a na každém žernov s koutními pery. (Viz i M. tab. 135.)

Koučové z Kouče měli na štítě modrém černé křídlo, nad helmou dvě křídla. Pečet 1472 Melicharova, 1553 Jindřichova, ze 17 st. několik. Jiné barvy M. tab. 134. Viz i H. X. tab.

z Kounic I, 8.

z Kouta supí hl. I, 3.

z Kouta chrta I, 53. (Ten Kout u Smilkova.)

z Kouta viz *z Křečovic*.

z Kouta (části Poříčí nad Sázavou) *Přisnaš* (1362) měl na štítě berana vyskakujícího. Pod. z Pyšel a Radíče.

Kouští z Koutův měli tři péra dole spojená. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Kovaně měli dva hady na štítě křížem přeložené a nad helmem složená křídla. Tak 1406 Sulek a 1412—1452 Bohuše. Zdeněk († j. 1356) měl znamení trochu jinak, ale nelze je dobře rozpoznati. Anna (1484) měla u zpodu kruh vylomený, z něhož vybíhají dvě hůlky a končí se polokruhy. Starý erb Kovanských na věži ve Skalsku sotva již lze poznati. (Obraz H. X. tab.)

z Kovanic Kovaničtí měli na modrém štítě tři zlaté podkovy, nad helmem tři péra, zlaté, modré, zlaté. (Jak. sb. — M. tab. 135 má na modrém štítě zlaté polní brány.)

z Kovanína Vojtěch a Petraš (1441) měli klín od zpodu do středu štítu dosahující a nad helmem dvě křídla.

z Kovanína Kovaničtí měli na modrém štítě zlatý plot (jako z Dírného), nad helmem tři péra zl. modré a zlaté. Na pečeti Lidmilině (1563) jest štít křížem rozdělený a plot (šachovnice?) jest v třetím poli. (Kolář z Třeboně.)

z Kovářova Mareš (1407) měl kotouč na štítě. Viz I, 60.

z Kovářova Matěj Brus (1415) měl býka stojícího jako *z Chotěřiny*. Tak i 1455 *Machna*, dcera jeho.

z Kovářova Mikuláš Smetánka (1423) měl štít na zdél polovičný, nad helmou kytu a po obou stranách po železném klobouku. Tak i *z Chotěřiny* a *z Vesce*.

z Kozel Radim (1421) vlastně *z Truzenic*.

z Kozího Vlček pečetil pečeti Mikuláše *z Kaplice*. Sice byl rodu *vl. ze Sedlce*.

z Kozího rysa I, 41.

z Kozlova Hes (1456) měl štít na zdél polovičný, nad helmou rohy.

z Kozlova Kozlovci měli na štítě polovičném na levém poli polovici kozla na skále, nad helmem 6 per. Tak 1534 na pečeti *Martinově*. (Kolář *z arch. gub.*)

Kozlovští z Kozlova měli hradbu a na ní dvě věže s cimbuřím a okny špičatými. Tak 1615 *Hynek*. (Kolář *z arch. DZ.*)

z Kozojed měli tři kosy na přič nad sebou s ostrou stranou a koncem všelijak položené, ale vždy všechny tři na jednu stranu. Tak 1413—1429 *Jan Puškář* a 1456—1477 *Aleš*. Proto je erb, jež má *M. tab. 131*, nepravý. Jiný *H. VIII. tab.* ale pravý tamže.

z Kozojed Mikuláš (1480—1490) měl pruh na přič a nad helmou křídlo.

z Kozolup Něpr a Oldřich měli na helmou klasy jako *z Letin* a *z Bušovic*.

z Kožlí (*u Ledče*) měli štít na zdél polovičný s jednou polovicí mřežovanou, nad helmou křídlo. Tak 1442 *Heřman*, 1474 *Čeněk*.

z Kračina Ucháčkové měli na červeném štítě stříbrného, buď beránka neb kozlíka, téhož pak nad helmem. (Vývod *Orlický, Jak. sb.*) Tak i na pečeti *Kryštofa Uchávka* (1495). *Obr. H. XIII. tab.*

z Kračina Mikuláš (1436) měl nad helmou rohy.

z Krajku Krajířové měli štít pokosem polovičný, stříbrný a červený, nad helmem křídla složená týchž barev anebo černou vysokou čepici se zlatou kytou. (Kniha *Arlberského bratrstva, Wappenbuch des Wolf v. Landenberg ve Vídni č. 9327.*) Prvnější způsob 1381, 1384 na pečeti *Kunrátově* a 1381 *Gothartově*. Sice pečetili s týmž štítem 1405 *Kunrát* a *Lipolt*, 1417 *Kunrát*, *Lipolt* a *Jan*, 1464 *Volf*, 1508 *Johanka*, 1532 *Kunrát*, 1552 *Volf*. (*Obr. M. tab. 135* a *H. IV. tab. pečeť III. tab.*)

z Krajnic Aleš rychtář *Většího města Praž.* (1420) měl na štítě tři nástroje jako hevery k napínání samostřílu. (Kolář *odkudsi.*)

z Krakovan Vesel (1325) měl lišku sedící na helmě.

z Kralovic lilie I, 56.

z Kralovic (*u Vraniho*) mívali kotouč rozličným způsobem. *VI. z Blahotic* mívali dva. *Václav Farsa z Kralovic*, odjinud *z Loukohořan* (1415) měl štít na zdél polovičný a v každé polovici prostý kotouč. *Martin* (1444) měl na štítě kotouč. *Václav Čelechovec* (1460) měl jej jako kalinu, *Str-*

chota Ostrovec (1495) měl štít polovičný s dvěma kotouči jako řešety a jeden takový nad helmem. *Strachota* 1505 měl na štítě dva kotouče pokosem a na každém po pěti kuličkách. Tak pošikem a nad helmou jeden s péry na náhrobku v Borovsku. *Ostrovcové* mívali štít modrý s dvěma zlatými kotouči a na každém znamení hvězdovité růže, nad helmem jeden kotouč s 6 modrými a zlatými péry. (Jak. sb. Viz i H. II. 33 a V. tab.)

z Kralovic Močihubové měli orlici s panenskou korunovanou (neb paví?) hlavou. Tak 1432 *Oldřich*.

z Kralovic Dorota (1455) měla na štítě na zděl pruh a nad helmou rohy.

z Kralovic Aleš (1450) měl týž štít jako *Lukavečtí* z *Lukavce*.

z Kralovic Oldřich (1483) měl týž erb jako *Leskovci*. (Bernau, *Plánany* na str. 17.)

z Kralovic Pechanci měli na modrém štítě jestřába s pyskem a nohama zlatými, nad helmem modré křídlo se stříbr. čarou pošikem, příkr. modrá stříbrná. (Kolář z ruk. 8330.) Na pečeti *Matyášově* (1563) jest pták jako husa a nad helmou pera.

z Kramolína kola I, 32.

z Kraselova koně I, 35.

z Kraselova klíčů I, 48.

z Kraselova Racek Mazanec (1356) měl na helmou okrasy, jako malé ostrvy aneb nastrkané střely.

z Kraselova Oldřich (1431) měl na štítě a nad helmou znamení *Dráčovských* z *Dráchova*.

z Krasíkova I, 14.

z Krasné lípy (na Čáslavsku) na pečetích v l. 1351—1358 měli býka stojícího, ale pokosem položeného.

z Krásného dvora I, 27.

z Krasoňovic Petr (1390) měl nad helmou neurčité znamení (snad vrš) s kytou.

z Krašova I, 24.

z Krašovic I, 24.

Krašovští z Krašovic měli na štítě i nad helmou půlměsíc. (Zvon v *Lašovicích*.) Předky jich byli 1415 *Otík Rádpil ze Žďáru*, 1437 *Jan Rus ze Želče*, jenž držel *Krašovice*. L. 1473 pečetil tak *Bohuslav*.

z Kratošic Petr (1458) měl tři koule *Dvořeckých*. (Kolář z *Třeboně*).

z Kravařovic I, 25.

z Krče viz z *Ejzříře*.

z Krčina vlastně z *Ryzemburka* erbu *třmene*.

e Křečovic I, 53.

z Křečovic Křečovští a Krýsové měli na štítě dva příčné pruhy a přes ně chrta ve skoku. *Jarošněv z K.* jinak z *Koutu* (1450) měl prostého chrta; štít popsaný měl l. 1505 *Jan Krýsa* (l. 1506 měl tři chrty nad sebou) a 1582 *Jiřík Křečovský*.

z Křečovic Bárta (1370) měl nad helmou nůžky jako *z Broumovic*, *Petrovic* a t. d.

z Křekovic Šebířovští měli na štítě znamení Žižkovo, totiž raka a nad helmou křídlo. Tak 1545 Jiří a 1569 Lidmila.

z Křemyže Slajbor (1419) měl nad helmou tři péra.

z Křemže střely I, 10.

z Křemže Vyntířové měli na štítě tři pera. Tak 1524 Zikmund.

z Křesyně. Erb má M. tab. 135, není mi známo je-li pravý, tak i v H. XIV tab.

z Křešic Ahníkové měli týž štít jako *Chobotští z Ostředka*. (Viz I, 60.)

z Křešic Smil (1426—1429) osedlý v Prachensku, měl na štítě ptáka jako *z Myslína*.

z Krchlebs orlice I, 5.

z Krchlebs holubice I, 42.

z Krchlebs Jan Lutina, odjinud *z Vlksic* (1388) měl nad helmou rohy.

z Krchlebs Hřebečtí měli supí hlavu na štítě i nad helmem. Tak 1564 Jindřich. (Kolář z arch. mus.)

z Křičova Čeněk (1468) měl na štítě kotouč a nad helmou kytu.

z Křičova Mikuláš (1488—1496) měl dva srpy, ostřím proti sobě a nad helmou toul.

z Křikavy I, 30.

z Křimic Točnickové měli štít polovičný na zděl, jedno červ. pole a na příč stříb. pruh, v druhém poli modrém přední část bílého velblouda, nad helmem křídla složená červené, modré, příkr. bílá a modrobílá. (Kolář z rukop. Voračického, Jak. sb.) Václav Točník (1462) měl v pravé polovici celého velblouda. Jak s tím lze srovnati, že Bernart Točník, konšel Plzenský (1455) měl štít křížem rozdělený (Acta Zitav.), nevíme. Týž štít pošikem a pokosem na čtvero rozděleným i (1449) Václav Točník. (Arch. Plzenský.)

Křivečtí z Křivce měli na štítě hlavu a krk ušatého zvířete. Tak 1513 Jan. (Kolář z arch. gub.)

z Křivévsí Daniel (1477) měl štít na příč polovičný (spíše pruh po vrchu).

z Křivsoudova I, 15.

z Křivsoudova Beneš (Arch. č. III. 502) patřil k rodu *Benedů z Nečtin*. (I, 10.)

z Křižánek erbu hlavy I, 38.

z Křižence Mikuláš Zajíc (1420) měl erb *Zajíců z Valdeku*. Viz I, 4.

z Kropna (vlastně *Krupé*) hrábě I, 9.

z Kropšláku Štěpán Šprinc (1371) měl na štítě jestřába jsa z rodu *rakous. rytířův ze Šprincenšteina*.

z Kropšláku kohouta I, 34.

z Krsovic I, 34.

z Krsovic Lešanští měli ruku s prsty vzhůru obrácenými. Tak 1553 Václav. (Kolář z arch. DZ. M. tab. 136 má erb a na něm pruh pošikem.)

ze *Křižnovic Bořkovci* měli ruku s mečem málo ohnutou v lokti, tak že pěst do pravého rohu připadá, meč vodorovně s vrchem štítu, nad helmem totéž. Tak 1593 Jiřík. (Kolář z arch. mus.)

z *Krucemburka Leo* (1366) měl lva, vzpřímeného.

z *Krucemburka Epík* (1440) vlastně z *Hrádku*.

z *Krucova Jan* (1448), odjinud z *Cepu* erby husy.

z *Krumlova růže* I, 4.

z *Krupé* hrábě I, 9.

Domini Krussinae na bílém štítě modré příčné pruhy (v Balbínově Aule), které lze také v Slavětíně v kostele viděti, neumíme vyložiti.

z *Krutěnic* klíčů I, 48.

ze *Kryr* patřili k rodu *Planských* z *Žeberka* majíce jako oni na řece neb pruhu tři leknové lupeny. Tak 1332 Albrecht. (Reg. III, 730. Viz obraz H. XIII. tab.)

ze *Kšel Petr Šepletka* (1371) měl nad helmou složená křídla.

ze *Kšenic Bušek Dlask* (1426) vlastně ze *Pšovlk* měl nad helmou tři kyty.

z *Kuchlicz* vlastně z *Hoholic*.

z *Kulče Věvrovští* měli na modrém štítě ptáka jako supa s prstenem a kamenem napřed na krku, nad helmem pštrosí péra dvě, zlatá a modrá a mezi nimi téhož supa, příkr. modrá zlatá. (Kolář z ruk. 8330.)

z *Kumpolce Mikuláš Šilník* (1433) měl tři pruhy na příč. (Kolář z arch. Třebon.)

z *Kunčího Viktoryn* (1468) měl na štítě dvě udice křížem přeložené (jako z Vlčnova.)

z *Kunčího Jan* (1517) měl býčí hlavu s krkem prostřeleným.

z *Kunemile Ješek Zříš* (1361) měl hvězdovitý tvar, totiž kuličku, 8 hůlek a na konci každé knoflík.

z *Kunemile* vладыky měli na červeném štítě černou divokou svini. (Paprockého Zrcadlo 282). Tak měl na pečeti 1398 *Bolech*. Téhož erbu z Onšova, Zdislavice a Tožice.

z *Kunova* nápis na pečeti Beneše Papáka z Návěťtí (1388).

z *Kunova* (odkud?) měli stříbrný a červený na příč rozdělený štít, nad helmem dva rohy stříbrný a červený a přikryvadla týchž barev. (Kolář z ruk. 8330.)

z *Kunova* (? v. Činova, z Činova?) *Michal* (r. 1410) měl štít polo-
vičný, dole černou a bílou šachovnici, na hoře v bílém půl červeného lva,
nad helmou červený klobouk s černou kytou (Arlberské bratrstvo.) Téhož
štítu z Kyc. Března a Těchlovic.

z *Kunrace* v. z *Kondratce*.

z *Kunratic* I, 47.

z *Kunštatu* I, 12.

z *Kunvaldu* měli prvotně baziliška, jako lze viděti na pečeti *Miku-
láše* z K. a z Ččelice (1414), později měli draka korunovaného, jako viděti

na zámku Smečanském, *Bohuslav a Jan*, bratří *Dražičtí z Kunvaldu* obdrželi (1456) polepšení erbu od cis. Bedřicha, totiž že k zlatému draku na modrém štítě obdrželi za klénot křídlo barvy žluté, červené, bílé a černé a na něm draka. *Vražďové z Kunvaldu* měli též erb a draka i na štítě i nad helmem; když však (1759, 19. Jun.) Jan Václav V. z K. se svými strýci do panského stavu povýšen, obdrželi štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zlatého baziliška na trávniku stojícího, v 2. a 3. červeném zlatý pruh na příč, k tomu štítek domu rakouského s kloboukem a na něm písmena F III MT a LI, tři helmy s červ. zlatými a modrozlatými příkryvadly, na pravé helmě paví kytu, na prostřední baziliška, na levé křídlo svrchu modré ze zpodu bílé. (Tak i M. tab. 56, viz i H. VIII, 142.)

z Kunvaldu Michal, odjinud *z Morašic* (1428), měl na štítě i nad helmou lilii.

z Kunžáku I, 13.

z Kunžáku Mikuláš Švehla (1492) měl na štítě hrot střely dolů obrácený s kusem trojhranného špiště.

z Kuřího Heřman (1412) erbu sviní hlavy (z Valdeka I, 4.)

z Kuřího měli mouřenínovou hlavu v pravo obrácenou. (Kolář z erbovníku Dírenského.) M. tab. 136 má erb vl. v. „Kuzi“ v červeném černou ruku s bílými prsty a za klénot též znamení na červ. křídlech slož.

Kutnourové z Kutnova (Kuttenauer v. Kuttenau) vyskytují se od l. 1443 v Tachovské krajině, později i na Pecce a vymizeli ještě před polovicí 16. století. Erb jejich byl žlutý štít a na něm pták dravec nahnědlé barvy, maje pod okem červené zbarvení, na helmě čepice červená se zlatým beránkem a třemi zlatými okrasami. (Kolář z Vídeňského rukopisu č. 8330.)

z Kvasejovic (u Soběslavi) měli polovičný štít a ve spodní polovici šachovnice. *Oldřich Babka* měl l. 1389 kostky rovně nahoru, ale l. 1395 pošikem, l. 1397 a t. d. zase jako l. 1389. *Oldřich Babka* (1457) měl kostky po celém štítě kromě vrchu a nad helmem křídlo.

z Kvasejovic (u Soběslavě) obdrželi l. 1511 erbovní list, totiž Václav Přehořovský a Petr Svaček. *Přehořovští z Kvasejovic* měli na červeném štítě zelenou ratolest a na ní ptáka sedícího na způsob papouška (zlato-zelené barvy) a tak i nad helmou s příkr. červenými a bílými. Týž erb měli i *Pěkníkové z Kvasejovic*. Když Kryštof Karel Přehořovský l. 1643, 25. srpna do panského stavu povýšen byl, obdržel starý štít za štítek, a štít ostatní rozdělen na čtyři pole nerovná, od vrchu dvě červená (vrchní s bílou barvou smíšené) a dvě modrá (spodní červené největší), příkryvadla modrá červená s bílou, nad zl. korunou červ. lva s rozdvojitým ocasem, pod zl. korunou, držícího v pravé přední noze meč nahý vzhůru obrácený. (Obraz H. IV. tab.)

z Kvasejovic (u Sedlčan) *Jan Sloup* (1424) erbu vl. z Chotětic.

z Květnice Maternové měli na červeném štítě hnědou (lépe černou) byčí hlavu v průčelí s vyplazeným trochu jazykem a bílými rohy; huba

prostřelena jest šípem s modrým hrotem, zlatým šipištěm a bílým opeřením, příkr. černá červená, nad helmem rohy, černý a červený. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. M. tab. 14, H. IV. tab.) František M. měl l. 1671 na pečeti mezi rohy písmenu M.

z *Květoňova Oldřich* odjinud z *Dráchova* (1349) měl nad helmou železný klobouk s rohy.

z *Květuše Zbyněk Veliký* (1450) měl na štítě husu, jako vl. ze Stříteže.

z *Kvičovic* kola I, 32.

z *Kvítkova Petr* (1335) měl vlka z lesa vyskakujícího, jako ze *Sovynic*. Potomci jeho *Vlkové* z *Kvítkova* měli na modrém štítě vlka přirozené barvy s přední pravou nohou pozdviženou a za klénot vlka sedícího (Kolář z ruk. 8330, Paprocký o st. ryt. 271, pam. kniha Bořka Mateřovského, manžela Anny M. Vlkovny ve Wolfenbüttlu). Viz i H. IV. tab. Jinde je pole štítu zlaté. (Jak. sb. M. tab. 123 odchýlně.)

z *Kyc* a z *Března* měli štít poloviční, ve vrchním poli půl lva, ve spodním šachovnici. Tak 1391 Martin. Petr (1400—1404) měl kromě toho klénot dva rohy s ozdobami prutovými.

z *Kydlin Mikuláš* (1458) měl ostruhu s kytami na konci.

z *Kynšperka Planknárové* měli týž erb jako Globnarové a Štampachové. Nejstarší pečeti jsou 1352 Albrechtova, 1364 Jindřichova a Albrechtova.

z *Kynšperka Ebrhart* (1313) měl na helmě 9 per.

z *Kynšperka Trost Vinkler* (1352) měl rybu (štiku?) prohnutou.

z *Kynšperka Frankengrynerové* měli ruku brněnou, ohnutou, držící květinu s listy a kořeny. Tak 1431 Zikmund a Jan bratří a 1604 Jiří Zikmund. Pozdější jich pečeť byl štít červený a v něm ruka v žlutém rukávě, v lokti ohnutá, ana drží ratolest rovnou o 7 listech, za klénot na pravé straně touž ruku, na levé slonovou kost pěti lístečky okrášlenou. (Pečeť l. 1659 v arch. mus. též u Krále na str. 329.)

z *Kynžvartu* viz z *Hertenberka*.

z *Kynžvartu Jindřich* (1352) erbu *Štampachovského*.

z *Kyselova Kamaret* (1373, 1383) měl za klénot loďku. (M. tab. 126 má erb Kyselovských v modrém zlatý měsíc a nad ním zl. hvězdu a za klénot paví kytu, mně neznámé. Obraz pečeti r. 1373 H III tab. č. 26.)

z *Kysible Zikmund Tos* (1445) měl štít polovičný, v levé prostý pruh, jehož pokračování v pravé polovici jest kolmo na pět pruhů rozděleno, nad helmou několik kyt.

z *Kyšic Buzeš* odjinud z *Markvartic* (1340) měl na helmě jelení rohy s kytou. (Arch. fary Kladské.)

z *Labouně* ustálili svůj erb teprve v 16. st. *Jan z Bartoušova* a z *Jiči-něvsi* (1403) měl štít polovičný, pravou polovici zase pošikem dělenou a nad helmem kotouč s šachovnicí. *Zdeněk děkan* (1410) měl klín na štítě ostřím dolů, tak i *Otík* (pečeti 1455 Markvart) s kotoučem šachovaným nad helmem. *Bradští z Labouně* měli štít křížem rozdělený, ve dvou polích zlatých čer-

veného býka rozkročeného s bílým pásem okolo těla, ve dvou bílý klín v červ. poli (aneb v pravo červeném, v levo černém) nad helmou kotouč s šachovnicí neb routováním zlatým a černým a okolo nastrkaná péra. Že i *Zlivští z Labouně* měli takový erb, svědčí pečeť Janova (1556), v níž jsou klíny v 1. a 4. poli. *Labounští z Labouně* byvše přijati k erbu (1552), dostali býky již psané, ale klíny červené v modrém, šachovnici v kolečku a okolo něho oka pávového peří. (Pam. arch. VI, 26. Viz i M. tab. 136, H. III, 259, V, 269 a tab.)

z Lacemboku v. z Chlumu.

z Ladmansdorfu Hanuš (1492) měl jako dvě lopaty křížem. (Kolář z Kutné hory.)

z Lan (u Strašeciho) *Hašek* (1382) měl nad helmou rohy s korouhvičkami, jako z Kladna.

z Landšteina růže I, 1.

z Lánova Ota (1379) měl dvě křídla na štítě a přes ně na příč úzký pruh kraje nedosahující.

z Lasenice v. z Dirného.

z Lasenice I, 34.

z Lašovic I, 25.

z Lautrbachu erbu chrta (majestát l. 1456. Viz I. díl na str. 90.)

z Lautrbachu Doubkové měli na štítě křídlo a v horním pravém koutě herald. lilii, nad helmem křídlo. (Kolář z arch. mus.)

z Lazec střely I, 6.

z Lazec Vykéř (1451) měl na štítě dvě péra křížem přeložená.

z Lazec Jan odjinud *z Cidlíny* (1438) měl tři pruhy pokosem.

z Lazic (Nové vsi u Ml. Vožice) *Litaš* (1443) měl na helmici tři korouhvičky.

z Lazic Jan Sudlice (1495) měl na štítě vrš pokosem, touž na příč s kytou nad helmem.

z Lažan Bechyňové i po povýšení do panského stavu (1737, 24. Sept.) podrželi starý erb, který drží dva diví muži, majíce hlavu listím ovinutou, štít stříbrný s 3 červenými kapry, přikryvadla červ. bílá, dva rohy bílý a červený, mezi nimi dvě kopí zlatá s praporečky v pravo červenými, v levo bílými. Podobný erb měl již 1416 Jindřich Zejdlic z L. jen že rohy byly otočeny stuhou a každý divý muž držel písmenu *k*. Na pečetěch 15. a 16. st. obyčejně jsou jen kapři a rohy. (Viz Soupis Příbram. 56 a M tab. 1. Též H. II. a VIII. tab.)

z Lažan Žakavci v. z Žakavy.

ze Lčovic vlastně *z Čestic* erbu kapra.

z Ledče I, 15.

z Ledec I, 31.

z Ledec Petr Kočvara (1417) měl štít polovičný a v pravé polovici půl lilie.

z Ledec Chvalovští měli na červeném štítě zelené lekno, přikryvadla

bílá červená a červené křídlo nad helmem. V 16. st. lekno vyrůstá ze tří zelených pahrbků. (Jak. sb.) Jinde se popisuje zlaté lekno s ohnutým stonkem, kořeny a dvěma listky, dvakrát nad sebou na témž stonku (na modrém štítě), nad helmem složená křídla, zlaté a modré. (Kolář z ruk. 8300.) Na zámku Houseckém jest stříbrné lekno na zeleném štítě patrně rodu tomuto patřící. Pečetí jsou 1573 Janova, 1581 Karlova.

z Ledenic růže I, 1.

z Ledenic hvězdy I, 13.

z Ledenic Vchyna (1358—1363) měl na štítě pruh na příč, od něhož jdou kolmo dva pruhy k vrchu štítu, tak i na křídle nad helmem. L. 1364 měl na štítě helm (?) a na něm dva růžky.

z Ledské Jan Kuchynka (1450) měl za klénot rohy s ozdobami, ale nelze je dobře rozeznati, protože jest pečeť rozmazána. Není pochyby, že *Chorynští* pocházejí z této Ledské u Kostelce n. O. (Viz moravské rody.) Podobného erbu byli *Absolonové z Ledské*, majíce štít polovičný v pravo stříbrný v levo černý a v každém roh s račími klepety proměněné barvy, nad helmou též rohy, v pravo všecken stříbrný, v levo černý. (Jak. sb. Tak i ale obráceně M. tab. 92. Viz i H. II. tab.)

z Ledvic Hanuš (1387—1419) měl štít polovičný a na něm pruhy, pravo pokosem, levo pošikem.

z Lehomě Jan Burjan (1618) měl na štítě a nad helmou ptáčka na ratolísce sedícího. (Kolář z arch. gub.)

z Leisneka Albert (1320) měl štít na děl polovičný, nad helmou slož. křídla. Tak i pozdější hrabata. Barvy byly zlatá a černá, nad helmem rohy, černý a zlatý. (Jak. sb.)

z Lemberka I, 3.

z Lenův Petr (1467) měl na štítě pruh na příč.

z Lepejovic Zvěst (1400) měl klobouk a na něm kytu (Kolář).

z Lerojid Václav Baštský (1446) měl dvě křídla i na štítě i nad helmem. Černá křídla v zlatém jsou v erbu městečka Čelakovic.

z Lerojid Podvinští měli tři znamení na štítě jako zámečky. Tak na pečetí Prokopově (1539, v Českém Brodě.).

z Leskovce Leskovci měli na červeném štítě dvě stříbrné vidle křížem přeložené, jako i vl. z Drahanova, Dlužina a Proseči. Tak 1400 Jan na štítě, 1418 Jan nad helmem a 1424 Arnošt i na štítě i nad helmem. Úplný erb spatřuje se na pečetích 15. a 16. st. Erb ten Jan Kryštof poslední tohoto rodu l. 1668 klášteru Želivskému odkázal, což majestátem 1669, 15. Jan. potvrzeno. (Viz M. tab. 104, H. IV. tab. obr. pečetí H. IV. tab. č. 12.)

z Leskova labutě I, 14.

z Leskova polopruhu I, 30.

z Leskova Chvatěrubští měli na štítě tři žezla, jedno na zděl, ostatní pokosem a pošikem. Tak 1507 na pečetí Zikmundově (v Kutné hoře). V erbovníku Dírenském vyobrazena jest ruka držící tři tulipány s kořinky, bílé v červeném (Kolář).

z Lešan sviní hlavy I, 4.

z Leštiny (čsl.) Jindřich měl za klénot předmět podobný řípě. Tak při stížném listu l. 1415.

z Letin Prostěj (1346) měl nad helmou 7 klasův obilných. Pod. z Kozolup a Bušovic.

z Letošic měli prý červený štít, na něm bílou řeku pošikem, příkr. týchž barev, za klénot dvě složená křídla, vrchní černé, spodní bílé. (M. tab. 13.)

z Letova psali se někteří z Vilhartic erbu koruny.

z Letův Pavlík (1397, 1404) odjinud *z Dvořetic* měl i na štítě i nad helmem dva kratce křížem přeložené. Viz z Mirovic.

z Leubic Kašpar (1418) měl nahou osobu ve škopku se koupající.

z Leuchtenberka (*Leukenberka*) měli páva na bílém štítě. Po vymření toho rodu Albertem dostal se erb ten *Jetřichovi z Pordic* (1360).

z Leukenberka Oldřich Kager (1352) měl erb Štampachův.

z Levína Načerát (1333) patrně z rodu pp. z Náchoda, měl na štítě lva vzprímeného.

z Levína v. *z Hustířan*.

z Levína Jindřich (1386) měl týž erb jako Podmoklští z Prostiboře. Neznámý erb H. XIV. tab.

Lhotičtí ze Lhotic měli štít polovičný, pošikem přes obě pole dolů meč a v levo od něho v dolním poli dvě hvězdy. Tak l. 1544 Albrecht.

ze Lhotic Janek (1452) měl divého muže s kyjem. Pod. z Řehnic.

ze Lhotic Mikeš (1452) měl psa stojícího.

ze Lhoty orlice I, 5.

ze Lhoty kohouta I, 34.

ze Lhoty koně I, 35.

ze Lhoty husích krků I, 36.

ze Lhoty muže I, 39.

ze Lhoty rysa I, 41.

ze Lhoty pluhu I, 45.

ze Lhoty Boryňové měli na červeném štítě dvě vidle s zlatými držadly a bílým železem, křížem přeložené, příkr. červená bílá, nad helmem 8 per pštrosových, červených a bílých (erbovník Salmovský. Jak. sb.) *Lhotové ze Lhoty* a *Senečtí ze Lhoty* měli štít modrý s těmiž vidlemi, ale nad nimi bílou růží, příkr. zlatá a modrá a nad helmou růží. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Jindřicha Lhoty (1593). Obraz erbu H. VIII. tab. náhrobku VIII 257.

ze Lhoty Vesel (1346, 1349) měl nad helmou kozla. Tak i z Mladějovic.

ze Lhoty Racháč (1413) vlastně z Dlouhévsí. Viz I, 60.

ze Lhoty Zdeněk (1355) měl na štítě pruh pokosem, nad helmou znamení jako červa.

ze Lhoty Markvart (1361) měl nad helmou rohy s ručkami.

ze Lhoty Jiřínk (1411) měl nad hlavou korbel s loukotí. Viz I, 47.

Bojanové z Kamenné Lhoty měli tento erb: Štít modré barvy, na něm klobouk podobný zvonu hnědé barvy se střechou červenou na vrchu a bílou u spodu, na kterémž klobouku jsou tři zlaté klasy (někdejší kyty). Týž klobouk je i klénotem. (Ze spisu, který obětoval Frant. Bojan (1759) své tetě v arch. zemském, též Jak. sb. a Král na str. 365.) Též na pečeti Jana z Kamenné Lhoty (1511) je železný klobouk.

ze Lhoty Dobeš (1366) měl ruce nad helmou.

ze Lhoty Mikuláš Mašov (1436) měl na štítě klobouk neb toul s kytou.

ze Lhoty Markvart Kus (1391) měl nad helmou křídla. (Lib. erect. XII. 70.)

ze Lhýšova Přibík (1383) měl nad helmou ptáka a chochol (jako z Radostovic).

z Libanic Komárovští měli štít na zděl polovičný černý a bílý a v každém poli roh proměněné barvy, bílý a černý, roh též nad helmem. (Frank. a Jak. sb. Jiné barvy M. tab. 135.)

z Libčan Jan Klamoška (1379) měl na štítě palečné kolo.

z Libčic orlice I, 5.

z Libědic Zikmund (c. 1430) měl ostruhu na štítě i nad helmem.

z Liběchova Jan Kalivod (1396) měl nad helmou kotouč s šachovnicí a kytou.

z Liběchova Zikmund (1455) měl na štítě stojícího jelena. Týž l. 1477 měl půl jelena na štítě i nad helmem. Tak i Jindřich (1556) a Václav (1566). Barvy stříb. v modrém (Král).

z Libějic. Libějovic erbu koně I, 35.

z Liběšic erbu ostrví I, 2.

z Libětic Jan Turně (1455) měl štít křížem rozdělený.

z Libětic Jiří Bílý (1524) měl na štítě znamení jako koflík.

Libětičtí z Libětic měli štít polovičný, horní pole černé s bílým, doln. pole bílé s černým chrtem v běhu, nad helmem bílý chrt sedící se zl. obojkem (Jak. sb. Obraz H. XIII. tab.)

z Libchavy Jindřich odjinud *z Brandýsa* (1402) měl jelení rohy křížem přeložené.

z České Libchavy Mikeš (1447) měl na štítě i nad helmou lidskou hlavu jako *z Člupku*. Viz I, 38.

z Libice Jan Ronovský (1479) měl kotouč. Viz I, 60.

z Libiše Macek (1374) měl štít pokosem a zubatou čárou rozdělený.

Libličtí z Liblic měli štít polovičný, v pravo červený a v levo v modré polovici pruh červený pokosem. (Na kostele Pardubském a na vývodech Pernšteinských.) V síni Zvíkovské nad branou byly barvy černá a bílá (Břežan v rukopise Rejhradském), *Kuneš z L.* (1374) a *Ješek* (1391) měli pruh na příč, Frycek (1321, 1374), *Jan* (1440, 1447), tak jak je popsán, měnice polovice. Za klénot vyskytují se složená křídla.

z Libočan Václav Hájek (1541) měl na štítě sokola neb krahulíka, jak je vyobrazen v jeho kronice. Podobně 1524 Jindřich.

z Libodržic Klučtí měli na modrém štítě stříbrný pruh na příč a nad helmou černá složená křídla (Jak. sb.). Tak i na náhrobku *Mikše z Třebešic* († 1496), na kostele Kluckém a Lidmily Maternové z Libodržic na hřbitově tudíž, jeho obraz H. XII, 328.)

z Libochovan Jan (1455) měl na štítě podkovu dolů a nad helmou nahoru otevřenou.

z Libomyšle Stach (1414) měl na štítě lilii.

z Libořic Vykart (1393) měl koflík s třemi pružinami.

z Liboslavě Jan Zlatník (1544) měl půl jednorožce (Kolář tuším z Roudnické sbírky). Týž erb měli i *Hlavsové z Liboslavě* s modrým jednorožcem na červeném neb i na zeleném štítě. (Jak., Král.)

z Libosvar Jan Černín (1362) měl na helmici krojídlo.

z Libošína Mareš Vilštejn (1410) měl nad helmem mezi rohy leknový lupen.

z Libošína Hořešovci měli štít polovičný, v pravo modrý v levo bílý, nad helmem rohy bílý a modrý. Tak i na pečeti Janově (1548) a Mandalé-
nině (1569).

z Libošovic I, 60.

z Libotyně Kuneš (1384) měl nad helmou dvě spojené ptačí (?) nohy.

z Libotyně Bohuněk (1393) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami.

z Libře Jaroš (1412) měl na štítě loďku.

z Libšteina Tistové měli pruh na příč a nad helmem dvě péra. Tak 1455 Petr a l. 1491 Jan s třemi pery. Větví jich *Starimští z Libšteina* nebyli, ač měli týž erb.

z Libverdy Lorenc Finc (1413) měl na štítě ptáka.

z Ličova Markvart (1377) vlastně *z Melína*.

z Lidic Mikeš (1432) měl na štítě tři podkovy, nad helmou jen jednu.

z Liebenberka Petr (1364), vlastně *z Malovic*. Viz I, 35.

z Lichtenburka I, 2.

z Lichucevsi Martin odjinud *ze Štilic* (1458) měl na štítě husu.

z Lindy Petr měl štít polovičný v pravo černý v levo zlatý, v pravo zelenou větev s lipovým listem dolů, v levo nahoru, nad helmou rohy zlatý a černý a každý posázený, (tuším třemi lipovými listy). Týž erb měl klášter Borovanský od něho založený.

z Linhartic dostali na štít psa. Viz majestát 1499, 10 Octb. v I. díle na str. 95 a Arch. Č. XVIII, 107.

z Lipan I, 38.

z Lipan Melhauzští měli na štítě ptáka. Tak Jan 1547.

z Lipého I, 2.

z Lípky kohouta I, 34.

z Lípna hříče I, 43.

z Lípna korbela I, 47.

z Lípnice cimbuří I, 23.

z Lipničky Hertvík (1369) měl na helmě dva meče jako do něho vražené, tedy kříži nahoru.

z Lipničky Mikuláš (1412) měl dvě křídla nad helmou, l. 1444 na štítě a l. 1448 oboje, ale jako danělové rohy.

z Lipoltic ryb I, 52.

z Lipoltic Václav Kavalec (1391) měl nad helmou nůžky.

z Lipovce v. ze Kbela.

Lipovští z Lipovice mají polovičný štít, zpodní pole stříbrné, svrchní modré a v něm zlatý lev až po kýty, klénot týž lev. (Paprockého Zrcadlo 372, o st. ryt. 327.) Druhdy bývá celý modrý štít. V památníku Višerovském je štít polovičný, shora žlutý, zdola modrý a v témž štítu (přes obě pole) polovice lva bílého se zl. korunou a červ. vyplazitým jazykem, přikryvadla modrá, bílá a žlutá bílá, nad korunou polovice lva, jenž je však více podoben rysu, než lvu. (Soukromý majetek v Písku, opis v Píseckém arch. Viz i M., tab. 13 a H. VIII. tab.)

z Lípy Trčkové a Salavové měli štít trojdílný, nahoře černý, uprostřed bílý, dole červený (aneb 1. a 3. obráceně), přikryvadla červená bílá, nad helmem dva bílé rohy, každý okrášlený praporečky střídavě bílými a červenými (obraz v Horš. Týně a v Brodském kostele, Paprocký o st. pan. 367, Frank. a Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 77). Tak pečetil 1442 ?—1444 Mikuláš z Lípy a z Lipnice a jiní téhož rodu. Téhož erbu byli i *Lipští z Lípy*. (Obrazy H. I, 77, II, 44, 45 a tab. VIII. a XII. tab.)

z Lisova Španovští měli stříbr. štít a v něm černý pruh kolmo, přikryvadla týchž barev a dva černé rohy. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 117. Viz i H. IV., 21 a tab. VII. tab.) Pečetí starých není.

z Lisovic Václav (1365) měl ptáka jako vl. z Kotenčic. Pták jakýsi je i na pečetí *Petrově* (1456.)

z Lišic (u Chlumce n. C.) *Václav* (1410) měl na štítě hák.

z Lištan Jindřich Slejša (1349) měl štít křížem rozdělený. (Obraz pečetí H. VIII. tab.)

z Litic trojčírí I, 11.

z Litně svíní hlavy I, 4.

z Litohlav orlice I, 5.

z Litošic měli na červeném štítě černý pruh pokosem a černá složená křídla. (Jak. sb.)

z Litovic v. z Dražic.

z Litovic v. ze Svinař.

Loreckých ze Lkouše erb I, 27.

ze Lnář viz z Frymburku.

z Lobkovic prodělali velké změny s erbem svým. Podrobně o tom Pam. arch. V 339 a Zprávy uč. spol. 1886. Obraz v Soupise Roudnicka II, 262, M. tab. 84, H. VIII, 171, 202, 210 a tab.)

z Lobkovic Václav Kruknár měl na štítě dvě střely pokosem podlé sebe,

z Lochotína Jan (1443) měl na štítě beraní hlavu Haugvicův.

z Lokte Chodourové rodina asi z města Lokte pocházející a v Chodově (cduť Chodauer) usedlá. Zmohli se u prostřed 15. století a měli statky i v 16. století. Erb jich byl štít a na němž jsou dva předměty na kříž položené. Mohlo by se hádati na meče, ale není nic jiského, poněvadž jediná pečeť Hyncova (Arch. kapit. 1468) není zřetelná. Král na str. 335 udělal z toho dva bílé rohy na modrém štítě.

z Lomce Bolek (1382) měl korunu Vilhartických.

z Lomné I, 56.

z Lomnice růže I, 1.

z Lomnice Košíkové měli na štítě kartasa, tatarského zpytáka, t. j. muže v krátkém rouše a nohavicích a na hlavě s vysokým kloboukem, an drží v ruce dlouhou hůl. (Font. r. Boh. III, 172.) Za klénot přibrali od Rožďalovských palečné kolo. *Sezima z Dymokur* (1378) má na štítě kartasa a vedle je helm s půl kolem. *Jan z Lomnice a z Rožďalovic* (1382) má jej na štítě a kolo nad helmem. Tak jest i na pečetidle *Alšíkové* v mus. kr. Čes. (Viz Jičínský progr. 1857.) Tak i pečetili 1433 *Vrata*, 1434 *Jan Steblo*, 1466 *Jan ze Čtiřína* a z *Kasalíc*. V erbu města Lomnice změněno též znamení na oděnce s sekerou a kopím. Obraz pečeti H. V, 223.

z Lomnice Panvicové (z Kladska) měli štít polovičný, svrchu stříbrný a červené pole vedle sebe, u zpodu černé, klénot rohy, stříbrný a černý, červený a stříbrný (Král). Tak i na pečeti Bartolomějově (1613, Kolář z arch. DZ. M. tab. 111.)

z Lomu Sezema (1464 z Plz.) měl na štítě lilii.

z Lomu Kerunkové měli štít černý a na přič stříbrný pruh, nad helmem křídlo týchž barev. Krásný jest s tímto erbem náhrobek Kerunkův (†1356) v kl. Oseckém. Když Pavel Kerunk (1545, 16. Febr.) list erbovní dostal, aby se psal z Lomu, dán jest mu tento erb, ale pruh pošikem. (Jinak Král v H. XI. tab.)

z Lopaty trojčíří I, 11.

z Lopřetic střely I, 6.

z Lopuce Bohuněk (1340) měl na štítě znamení jako dva rohy spojené, jež se vykládati musí na podkovu; neb podkovu má l. 1390 *Ješek Hurák* nad helmou.

z Losu Otové, kteří se do Čech nejpozději na počátku 16. st. přestěhovali (ač nejsou-li potomky onoho Kunráta, kterému král Václav Nyžburk zastavil), měli na červeném štítě divokou kočku vzhůru vyskakující. (Paprocký o st. ryt. 278, vývod Srbský). V Jak. sb. je štít modrý, přikryvadla bělomodrá, nad helmem žlutý klobouk neb toulec a z něho vynikají 3 péra, dvě červená a prostřední bílé, z něhož by se mělo souditi, že štít má býti červený. (Pod. M. tab. 110.) Bratři Jan, Václav a Adam (1575) mají za klénot jen jedno péro. (Arch. DZ. XVI, 7) tak i Jiří I. (1580) ale Anna Trmalová z Losu má tři. (Arch. DZ. IX, 2.) Obraz erbu H. VIII. tab.

z Losyn Tomáš (1398) měl ovčí nůžky nahoru obrácené. (Obraz pečeti H. XIII. tab.)

z Lošan Alderové měli na příč štítu pruh, v horním poli dvě hvězdy neb růžice (?), v dolním jednu. Tak 1443 Tomáš, 1459 Prokop. Jinak se popisuje jejich erb v erbovním listu vl. z Prachňan.

Loticové z Lotic (i Lutic) měli na stříbrném štítě černou medvědí nohu, později též erb jen v pravé polovici, levou modrou a nad helmem dvě nohy, přikryvadla bílá modrá. (Majestát 1692, 12. Jul.) Podlé onoho pečeti 1427 Jindřich, 1487 Kryštof, podlé tohoto 1607 Remunt.

z Loučeně viz z Kopidlna.

z Loukohořan viz z Kralovic.

z Loun Bera (1334) měl medvěda.

z Loutkova Vrchotičtí měli tři bílé pruhy napříč na černém štítě, nad helmou černého kohouta (snad prvotně husu) s červeným hřebínkem a nohami. (Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 143.) Tak i na pečetěch 1496 Miku-láše, 1529, 1557 Ctibora a 1611 Ctibora.

z Lovčic dvou husích hrdel viz I, 38.

z Lovčic Mezenští (1457 Václav a 1485—1491 Mikuláš) měli na štítě pruh pokosem zhora od leva k pravé dolů, za klénot pak hrdlo a hlavu paví. (Arch. Pelhřimov. a Hradecký.) Johanka z L., vdaná Kalenicova, měla jen štít popsáný, ale pruh pošikem. (Paprocký o st. pan. 396.)

z Lovětína Buzek (1403) měl za klénot klobouk obrácený. (Arch. Dražď.)

z Lovu a z Běšic Jan (1427—1431) měl na vrchní polovici štítu dva příčné pruhy, z nichž jeden na samém vrchu, klénotem je soudek ležící a na něm kyta. Týmž klénotem pečetil l. 1335 jeho předek Martin. (Arch. Tepl.)

z Lozy Otík a Jan Mímoně měli za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž. 1388.)

O vl. *z Rabšteina* a *z Lozy* viz níže.

z Lozy Otík vojenský hejtman 1434 měl na štítě ptáka, jako vl. z Kniže a Sedlce. (Arch. bisk. Vratislav.) Pečeť Jana Lozského z Lozy l. 1452 jest rozmazaná.

ze Lstiboře Ctibor a syn jeho Držek (1364, l. 1390 farář v Mukařově) měli za klénot a snad i za znamení koňskou kytu (galea et supra eandem pes equi. Lib. erect.)

ze Lstiboře Martin (1473) měl samostříl napjatý i s heverem. (Arch. Vyšehrad.)

ze Lstiboře Kamýčtí nosili štít na příč polovičný, u zpodu černý, u vrchu o dvou polích, v pravo červ., v levo bílém. Klénotem byla loď v pravo červ., uprostřed černá, v levo bílá. Pokryvadla černá, bílá a červená bílá. (Paprocký o st. ryt. 220, votivní obraz v Dobřeni, Kolář z Viden. ruk. Jinak trochu M. tab. 45.) Erbem tím pečeti 1480 Petr a 1536 Vilém. (Obraz viz H. XIV. tab.)

z Lub Loubští a Ježovští měli štít na příč polovičný, nahoře červený, dole modrými a bílými šupinami pokrytý, přikryvadla červená modrá

křídlo zbarvené jako štít. (Erbovník Salmovský v bibl. Praž. a tabule na Orlice; náhrobek v Soupise Prachaticka str. 300. Památky po nich v Starém Kníně. Nedobře M. tab. 25.) Když byl (1658. 4. Octb.) Adam Jaroslav L. z L. v panský stav vyzdvižen, dostal polepšený erb takto: Štít polovičný v dolejší červeném poli bílý trojhran jedním úhlem se zpodku a druhými horních rohův dotýkající, v němž střídavě byly modré šupiny; v horním žlutém poli černý císařský orel se zl. korunou, helm turn. s korunou, přikryvadla černožlutá a běločervená, dvě křídla, pravé dole půl zlaté a z polovice bílé s modrými šupinami, též svrchu černé, levé svrchu červené a u zpodu bílé s m. šupinami. (Reg. královská. Obraz náhrobku H. IX, 180.)

z Luhova viz I, 57.

z Luk viz z Hořesedl.

z Lukavce šachovnice I, 54.

z Lukavce Lukavečtí měli modrý štít a jednu čtvrtinu bíle, z vrchu vykrojenou, přikryvadla týchž barev, klénodem byla černá lovecká trubka. (Erbovník Salmovský, kde jest výkrojek v levo); na pečeti Trystramově (1582) v Dobrušce je v pravo. Téhož erbu z Kralovic a Žirovnice. (Odchylně M. tab. 138 s chybným nápisem i Král v H. XII. tab., ale dobře H. IV, 242.)

z Lukavice Hereš a Hašek (1361) měli za klénot mořského psa (tuleně), Hašek 1456 a Jan 1518—1536 měli jej i na štítě i nad helmem. Potomci jich *Lukavští z Lukavice* měli znamení bílé na modrém a přikryvadla týchž barev. (Erbovník Salmovský, viz i Paproc. o st. ryt. 276 a M. tab. 14, H. I, 225 a obraz pečeti V. tab. I, č. 1.) Téhož znamení byli ze Sloupného, z Koštěnic a Předborští z Předboře. Srov i erb vl. z Malejova.

z Lukavice (horní) viz z Hrádku.

z Lukeho Tomáš Farář (1447) měl tři meče jilci do rohů obrácené a ve středu štítu spojené. (Arch. kap. Praž.)

z Lukohořan v. z Kralovic.

z Lukonos Švíkové měli na štítě ruku napínající luk. (Tak Kolář k r. 1584 a 1616, ale k r. 1562 poznamenal, že měl Vilém Š. z L. dva rohy kamzičí.)

z Lukova Otík 1401 měl na štítě roh a jelení roh o třech parozích. (Arch. Dražďan.)

z Lukova Petr 1414 měl na štítě příčný pruh a za klénot tři kyty. (Arch. Dražďanský.)

z Lukova Dominik (1436) měl na štítě pupen ve tři lístky vybíhající. Podobný erb Divických a Škrofy z Klobuk.

z Lukovec psali se *Kunšové* a *Táborové* potomci dvou rodin bohatých v Lounech. Erbu a hesla nabyli před r. 1499. (Paprocký o st. ryt. 324.) Erb jich byl štít polovičný shora dolů, bílý a červený a v každé polovici jednorožec červ. v bílé a bílý v červené polovici a tak, že jsou k sobě obráceni, klénodem byla dvě křídla týchž barev. (Paprocký o st. ryt.

324, Pam. arch. VIII, 135. M. tab. 12, ale jinak na tab. 106. Viz i H. VIII. tab.)

z Lungvic, rodina přistěhovalá z Německa avšak potom počestěna, měli na štítě tři lipové lupeny, dva u vrchu a jeden u zpodu a za klénot rohy, jak posud vytesáno na venkovské zdi kostela v Žežicích. Na pečeti Děpoltově (1391, 1392) jsou ostří lupenův obrácena k rohům štítu. Zaujímavo však jest, že štít na jiné pečeti Děpoltově (1400, 12. Maj. v Drážďanech) je pošíkem polovičný a dolní pole s šachovnicí.

z Lutic viz *z Lotic*.

z Lužan kohouta I, 34.

z Lužan Amcha (1397) odjinud z Horoušan, měli nad helmou kytu z per. (Jiný obraz H. XIII. tab.)

z Lužné Mejsnárové měli jelení roh mečem proražený. Týž erb měl již 1361 Hainclin měšťanin Většího města Pražského a 1456 Martin M. z L. Téhož erbu z Chříče, Ejzře, Pusté Dobré a Krče.

z Lužné Jan a Kašpar (1514) měli na štítě znamení jako sudlici. (Kolář z arch. min. vnitra) za klénot měli křídlo (neb složená křídla?)

z Lužnice (koulí) viz ze Dvorce.

z Lužnice Jeník (1392) měl znamení vladyk z Bošilce dva oštěpy křížem přeložené. (Arch. Třebon.)

z Mačic Dobec 1359 měl na pečeti za klénot brány na způsob mříže s uchem po jedné straně a mnohými otvory; 1 1368 pečetil s podobným znamením, ale mělo jen 4 otvory. Podobně z Vhlav.

z Mačic Domka 1413 pečetila pávem, ale nebyla to její pečeť, nýbrž Oldřicha Strabula, snad muže jejího. (Arch. Svatom.)

z Mačic Vojtěch (1435) byl z rodu vl. z Prostého.

z Mačovic Václav 1428 měl štít na dél polovičný a za klénot křídlo. (Arch. Roudnický.)

z Machovic Kunašové a *Řepičtí* a *Divčičtí* z *Sudoměře* pocházejí od jednoho praděda, jenž se psal ze Sudoměře. Kunašové měli štít bílý rozdělený černým pruhem příčným, v horním poli dvě černé lilie, v dolním jednu, přikryvadla černo bílá a červenobílá, klénotem byl panák v červeném šatě s mečem maje klobouk červený a na něm péra červ. bílé a červené. (Jakubičková sbírka, M. tab. 12. H. III tab.) V erbovníku Salmovském jest zpodní pole černé s bílou lilií, patrně omylem, panák má černý klobouk se žlutým beránkem. U Řepických je štít týž, ale klénot se rozličnými barvami popisuje. V ruk. 8330 dvorské knihovny má bílý šat s modrým opaskem a šavlí v černé pochvě, klobouk bílý s černým beránkem. V Jakubičkově sbírce jest šat červený, opasek bílý, pochva černá, jilec žlutý, klobouk červený, beránek bílý, péra jako u Kunašův, přikryvadla červenobílá a černobílá. Nejstarší pečeti jsou Buzka a Chvala z Machovic (1413) v arch. Třeboň. Na pečeti Chvalově (1420, 1424) vybíhají lilie z pruhu k rohům, panák má klobouk židovský. Druhdy má panák dlouhou bradu, ale na pečeti Jindřichově a Kunašově (1482 a t. d.) a Chvalově (1504),

těž na náhrobku v Budějovicích jest holobradý. (Viz obrazy H. XI, 238.) Druhdy bývají i polovičné lilie. Nedamír ze Sudoměře (1390) pečetil pečeti Ctiborovou, na níž jest klénot muž s mečem. (Arch. Třebonský.) Od tohoto Nedamíra pocházeli Kunašové, a příbuzní jeho byli vl. z Kocléřova a snad z Borovnice. Adam Řepický 1602 pečetil starou pečeti Hynkovou. (Arch. DZ. IX, 3), jenž žil 1437—1475. (Obr. erbu Řepických. H. IX tab.)

Maindl Hanušek horník (1459) měl na pečeti vidle neb trojzub. (Arch. gub.)

Makovec Chval ze Kděšic (Zběšiček) (1365—1389) pečetil křídlem nad helmou.

z Makova Buzka (1471) pečetila zavinutou střelou jako manželka Beneše Libuně z Dubé. (Arch. Třebon. Viz I, 6.)

z Makovic viz I, 25.

Maksant Petr obdržel majestátem 1434, 11. Sept. štít červený se žlutou štikou, křídla složená červená s touž štikou a přikryvadla týchž barev, avšak na obraze připojeném k témuž majestátu jest všude modrá za žlutou barvu. (Arch. šlechtický ve Vídni.) Psal se pak *z Deštného* a pečetil l. 1455 štikou. (Arch. Soběsl.)

z Malejova vl. měli, jestli lze věřit Paprockému, prvotně dvě radličky křížem přeložené. K tomu přidal jim král Vladislav okolo r. 1480 mořského psa s dlouhým zlatým ocasem. Štít *Dobříkovských z Malejova* byl polovičný, v pravo na červeném dvě (bílé?) radličky s černými drždaly, v levo na modrém pes mořský dotčený, přikryvadla modrobílá a červenobílá, za klénot týž pes hlavou a ocasem nahoru ohnutý. (Paprocký o st. ryt. 223, Jak. sbírka. M. tab. 5, H. I, 229.) Kolář viděl erb jiných barev, pravou polovici černou se zlatými radličkami, levou zlatou s mořským psem (barvy?)

z Malejovic viz I, 47.

z Malenovic Dobešovští měli na štítě jelena k pravé straně vyskakujícího a za klénot jelení rohy. Tak (1613) na pečeti Janově (Arch. mus.)

Maléřikové měli na štítě pruh pošikem od pravé horní dolů a na něm tři hvězdy (tuším z obdarování Václava IV.). Tak pečetila 1598 Eva Štolcova roz. Maleřikova. (Arch. gub.)

z Malesic viz I, 7.

z Malešic Prokop Bervík (1444) pečetil klénotem dvou rohův posázených po obou stranách čtyřmi lupénky lipovými.

Horštorfárové (i Holštorfárové) z Malešic mívali na červeném štítě zlatou věž. Tak jest vymalován erb ten na obraze v kapli Vlaského dvora a náležel Janovi H. z M., jenž byl od r. 1496 nejv. mincmistrem. V téže kapli jest skvostný ornát s týmž erbem a ještě jiným, na němž jsou 3 lilie na hůlkách, které jsou namířeny ke třem koutům a uprostřed štítu v jedno sraženy (snad jeho manželky). V Jakub. sbírce jest podobný erb: U zpodu červeného štítu 3 zlaté pahrbky a na prostředním stříbrná věž s cimbuřím a třemi končitými střechami se zl. makovicemi, přikryvadla červ. bílá, nad točenici červenou pahrbky a věž jako na štítě.

z Malešova Albert (1370) z rodu Zalešanských měl na štítě šraňk, jako nosili Bohdanečtí z Hodkova. (Arch. Drážďanský.)

z Malešova Ruthartové, prvotně erbovní rodina Kutnohorská, pak vladyská na Malešově a Svojšicích, nosili na štítě ruku s roždou neb prutem rozvětveným. Nejstarší vyobrazení jest na náhrobku Ruthartové a ženy jeho Dymuty v chrámu Kolínském. (Soupis bohužel bez obrazu.) Takové znamení spatřuje se 1408 na pečeti Václava z Malešova. (Arch. zámku Krumlov.) Král Ferdinand obnovil (1543, 11. Jun.) starožitný erb Mikuláše R. z M., totiž štít modrý, v němž jest ruka až po loket zbrojná, držíc v zavřené hrsti ostrev zlatou, fafrnochy modré a bílé, ruku zbrojnou až po paži vynikající a držící ostrev tak jako ve štítu. (Reg. král. 284, f. 149, DZ. 5. C 8. Srovnej též Pam. arch. IV a 182 a VI, 292. Odchylně M. tab. 21 a 138 a H. III. tab.)

z Malevic Lehomští I, 47.

z Maličina viz I. 6.

z Malikovic (hříč) I, 42.

z Malikovic (polovičné orlice) I, 27.

Jan Malohradecký jeden z vůdců Tábořských pečetil s Božím beránkem. (1450 v arch. Třebonském.)

z Malonic Ješek Hořcice (1368) a Mikuláš H. (1400) již v Slezsku osedlí pečetili klénodem dvou ryb zhora dolů hlavami postavených, v čemž spatřoval Stillfried (Beitrage zur Gesch. des schles. Adels) jelení rohy. Erb Sezemy z Malonic hejtmána na Plzni (1472) popisuje Kolář jako dva rohy a každý s třemi ozdobami. (Tuším v bibl. Praž.)

z Malotic hrábě I, 9.

z Malotic Ctibor (1491) potomek Rohlíkův z Trhlav měl dvě sekerky. (Bibl. Praž.)

z Malotína mnicha I, 39.

z Malovar (ostrev) I, 2.

z Malovar Chroustenští v 16. st. na Moravě osedlí měli na štítě dvě račí klepeta spojená neb nespojená. (Zrcadlo 311.) Nejstarší pečeti Zdislava (1437) a Václava (1455, 1463).

z Malovic koně I, 35.

z Malšic Jan měl koroptev krácející. Tou pečetil 1358 Jan z Dírného. (Arch. arcikněžský v Krumlově.)

z Malšína Chlevcové měli štít polovičný, ale horní pole menší a nad helmou rohy. Tak 1429 Racek, 1449 Petr.

z Markvartic nápis na pečeti Jana z Michalovic. (1281, v arch. Drážďan. Sice I, 3.)

z Markvartic kohouta I, 34.

z Markvartic viz z Kyšic.

Maršálek Jan z Prahy (1443) měl na štítě tři klíče nad sebou.

z Maršovic růže I, 1.

z Martic viz I, 59.

z Martinic lekna I, 8.

z Martinic hrábě I, 9.

z Martinic Mikuláš Rubáš (1450, vlastně z Hrádku) měl na štítě tři koruny, jednu pode dvěma a za klénot jedinou korunu. (Arch. Třeb.)

z Maškovce střelý I, 10.

z Mašlova I, 59.

Mateřovští z Mateřova měli na černém štítě bílého chrta ve skoku se zlatým obojkem, přikryvadla týchž barev, zlatou korunu, z níž chrt po kýty vynikal. Tak si namalovati dal Bořek Mat. z M. († 1640) do své pamětní knihy, která se nachází ve Wolfenbüttlu. (V Jakub. sb. M. tab. 115 a H. IV. tab. je pole štítu modré.)

Maxin Hanuš (1431) saský rytíř měl erb jako naši páni z Říčan a za klénot zářící slunce. (Arch. Drážďan.) V Čechách žila v 16. a 17. století rodina *Max z Maxen*, která měla na štítu tři lupeny podlouhlé jako lipové, jeden pode dvěma. (Arch. DZ. IX, 3.) Tak 1610 Jiřík mladší M. z M. na Hrádečku nad Jizerou.

z Mečíkovic I, 36.

z Mečkova I, 40.

z Medonos Něnkovští měli (jak svědčí pečeť Jindřichova 1598 v arch. města Dobrušky) štít polovičný, pravé pole rozdělené na tři příčným pruhem, nad helmou kotouč ozdobený třemi péry. V Jak. sb. jsou dva výkresy chybné, v obou štít na čtvero rozdělený červený a bílý, kotouč v prostřed mřežovaný, žlutý a tři péra neb 5 per, prostřední červené, ostatní bílá. Tak i M. tab. 16. H. I, tab.

Medulan Petr (1409) měl na pečeti klíč s mečem. (Arch. Drážďan.)

z Medvědic (Nedvědic) u Soběslavě Jan Saláček (1385) měl na pečeti dvě medvězí nohy křížem přeložené. Tak i Václav Travenec z M. (1436). Podobně z Chodče, Lužnice a Bošilce. (Obraz pečeti H. VII. a XIV. tab.)

z Medvědiče Lacek (1393) jsa rodu Vchynských pečetil jich erbem.

z Měcholup (u Žatce) měl za klénot ruku a rameno s dobytým mečem.

z Měcholup (u Klatov) Arnošt (1458) pečetil dvěma rohy.

z Meisenburka Valter (1347) bojovník ve službě Karla IV. měl polovičný štít a v horním poli tři sýkory. (Arch. Mnichov.)

Mejtolárové z Mejtolu měli na štítě kotouč. Tak 1507 Jiřík v arch. Třebonském.

z Meldingen Beringer komorník král. Č. (1281) měl na štítě jelena stojícího, majícího hlavu do zadu obrácenou a za klénot laní hlavu. (Arch. Drážď.)

z Mělnic viz I, 30.

z Mělnic Kostenpírové mívali na štítě jelena jako 1443 Mikuláš a 1465 Jan.

z Mělnic Felix Pertolt (1500) měl štít na příč předělený, v horní polovici korunu, v dolní hlavu a krk medvěda (?) s řetězem na zad visícím. (Kolář.)

z Mělníka Jan Škoda (1477) měl krk ptačí šípem prostrčený. (Arch. gub.)

Merklinští z Merklína mívali na štítě větve s dvěma lupeny neb čímsi podobným (ramus cum duobus racemis seu foliis pendentibus), jak se 1453 pečeť Michalkova v aktech konsistoře Žitavské popisuje. Ve Frankově sbírce v Roudnici jest štít polovičný, v pravém visí větev dolů, v levém stojí nahoru, každá má tři lístky jetelové. Podobně je to na pečeti Petrově. (1498 v bibl. Praž.) Avšak na pečeti bratra jeho Jana (1509) spatřuje se štít zuby na dvě rozdělený a u vrchu štítu na samém zubu a u zpodu po šestilisté růžici. Na pečeti Jindřicha Purkarta z M. (1640 v arch. Hradeckém) spatřuje se štít polovičný a v každém poli jest jetelový list s dlouhou stopkou, v pravo visí, v levo stojí. S tím se srovnávají (až na přeměnu pravého a levého pole) dva nákresy v Jak. sbírce. V jednom poli bílé na modrém, v druhém modré na bílém, přikryvadla týchž barev, na koruně rohy na příč barvami bílou a modrou tak rozdělené, že je barva znamení na vrchu každého rohu. (Obraz H. XIII. tab.)

z Měrunic mívali na štítě podkovu. Na pečeti Bavorově (ok. 1400) jsou i dírky na hřebíky. Týž Bavor pečetil 1419—1421 pečeti Janovou, na níž jsou konce podkovy ozdobeny kytami.

z Měrunic psávali se někteří Vchynští.

ze Městce Vojnína neb *Vojnova* viz ze Štětína.

z Měšetice Mikuláš (1455) měl křídlo péry dolů obrácené na štítě a za klénot složená křídla vzhůru stojící. (Arch. Orlický.)

z Metelska měli štít zhora polovičný, v každém poli tři ryby bez hlav vše s krvavou ránou a ocasy od sebe, v pravém modré na bílém, v levém bílé na modrém, nad helmou rohy, v pravo bílý, v levo modrý, každý posázený třemi rybími ocasy, modrými u bílého a bílými u modrého (Conrad Gruenenberg Wappenbuch 1483, vydaný tiskem 1875.) Podobná jest pečeť Jindřichova (1442 v Plzni), kdežto na Arnoštově 1443 v Třeboni jsou na štítě ozdobené rohy. Téhož erbu z Horšova. (Obr. H. XIII. tab.)

z Metelska Jan Tele (1448) má za klénot ptáka (štít jest rozmazán). Byl rodu vladyk ze Sedlce.

z Metlína I, 39.

z Mezilesí Markvart Trhlík míval měsíc s rohy vzhůru, 1422 až u zpodu štítu, 1436, 1439 v prostřed. (Arch. Litomyšl. a Vratislav.) Pod. ze Kbela.

z Mezilesic střely zavin. I, 6.

z Mezimostí Jeník (1356, 1359) má na pečeti psa sedícího a štěkajícího. (Arch. býv. dvorský a Hradecký.) U potomkův jeho *z Konipas* týž erb změněn. (Obraz pečeti H. III. tab. č. 35.)

z Mezimostí růže I, 1.

z Mezinov Mikuláš (1403) měl na štítě S jako vl. ze Štědré, ze Zhorce a j. Zajímavé je, že byla později v Opavsku rodina Mesenau, jež měla na modrém štítě písmenu S (černou, bílou a červenou. — B. tab. 24.)

z Mezipotočí I, 55.

z Mezipotočí Jan (1459), Jan (1497—1507), Ondřej (1514) a Markéta (1541) byli téhož erbu jako Višňové z Větrní.

z Mezného Gotfryd a Bohuněk 1362 měli za klénot rohy. (Arch. Třebon.)

z Mezného husích krků I, 38.

z Mezného Jan (1385) později ze Samosol měl na štítě jakéhosi červa ohnutého. (Arch. Třebon.)

z Mezného viz z Lovčic.

Mezenský z *Mezného* Oldřich (1518) měl na štítě tři chrpy, tak i 1535 Oldřich a Ondřej. Pozdější rodina, jež se zvala *Chrpa* M. z M. soudíc z nového příjmení, pocházela snad od předešlých z nemanželského lože, ale vymohla si legitimaci. Erb jich byly dva modré pruhy na bílém štítě, nad helmou pět pštrosových per. Tak i pečetil 1597 Marek Ch. M. z M. (Jak. sb. Arch. DZ. VII, 1.)

z Mezného kotouče I, 60.

z Michalovic lvice a polovičného štítu I, 3.

z Michalovic dvou ryb I, 52.

z Michelstorfu Mikuláš (1529) měl na štítě vlka ze křoví vyskakujícího.

z Michnic Jan (1338) měl za klénot železný klobouk a na něm rohy. (Arch. Vyšňobrodský.)

z Michnic hlavy I, 33.

z Michnic Oldřich (1484) měl na štítě celou lilii, za klénot dva klasy a listy obilné. (Arcikněž. Krumlov.)

z Mikolův neb *Mikolovic* Bláha 1431 měl na štítě hřbelec. (Arch. Novohradský.)

z Mikovic v Slánsku měli lva s korunou jsouce snad odnoží Račinských a Cítovských, jako Záviše (1401) a Jindřich (1432). Matěj (1434) měl k tomu složená křídla za klénot.

z Mikovic *Peršteinstí* měli na štítě dvě sekerky křížem přeložené a přes ně rovně znamení jako kopist na mísení chleba. Tak Petr 1458—1466.

z Milčic Pribyslav (1388) měl za klénot muže v loďce veslujícího. Bohuněk (1426) a Racek (1426—1442) odtudž měli týž klénot a štít prázdný. U Ctibora (1452) lze viděti štít polovičný na dél a na loďce muže stojícího s pravíci pozdviženou. Podobně z Podola a z Újezda.

z Milé Jan Vilém úředník na Orlíce měl čtvrtinu pravou od ostatního štítu oddělenou a v ní nějaké zvíře. (Kolář z arch. Třeb.)

z Milenovic Diviš 1450 z rodu Říčanských (Kolář z arch. Třeb.)

z Miletic mívali ve 14 st. tři bílé pruhy na černém. (Balbin, Aula Caroli.)

z Miletic Aleš Vlk (1480) měl na štítě tři meče ostrím dolů obrácené a za klénot podobný klobouk jako u Svatkovských z Dobrohoště. (Kolář z bibl. Praž.)

z Miletína Zbraslav (c. 1240) syn Vchynův měl na štítě beraní roh. (Arch. křižovn. Obraz v H. V, 123).

z Miletína hrábě. Viz I, 9.

z Miletína Václav (1440) měl štít z hora dolů na pět pruhů rozdělený, avšak na příč polovičný, tak že horní a dolní polovice každého pruhu se barvou rozeznávala.

z Miletínka I, 54.

z Milevic Mikuláš (1449) měl hlavu a krk zvířete snad srny (Arch. Drážďan.)

z Milevic Fráněk (1480) měl na štítě tři plameny vzhůru šlehající.

z Milhostic Vojkovští měli na červeném štítě dva černé rohy, ty i za klénat a přikryvadla týchž barev (Erbovník na Nových hradech, Jak. sb. M. tab. 56). Tak i na pečetěch Petrově (1482) a Albrechtově (1527). Téhož znamení i Žehartové z Nasevrk. Na Moravě jest rod Vojkovských z Vojkova, kteří odvozují se od předešlých. V majestátu d. 1805, 20 Decb. Karlovi V. z V. na stav panský popisuje se erb tak, jako svrchu psáno. Odchylná od toho jest modrá barva štítu, jak ji Kolář našel kdesi k r. 1792.

z Miličina měli štít pošikem nebo pokosem polovičný a nad helmou křídlo. Tak Vilém I. 1284 a potomně i Sádlové ze Smilkova a *Mládenci z Miličina*, jako Jan (1418, 1419), Beneš (1440) a Oldřich (1445). Barvy jsou zřejmé z obrazu na deskách kněh pŕuhonných za Pavla z M. biskupa Olomouckého (1437) v arch. kroměřížském. Tu jest štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli jest rodinný štít zhora žlutý, od zpodu černý, v 2. a 3 jest štít biskupství. Hynek z M. (1387) pečetě jen klénatem má pouhé křídlo. (Obraz erbu H. XI. tab.)

z Miličina psali se také někteří z Talmberka. (I,8.)

z Milíkova (u Kynžvartu, Miltigau) Olbram (1325) měl erb Štampachův.

z Milíkova labutě I, 14.

z Milikovic Jan (1397) viz I, 60.

z Milikovic orlice I, 5.

z Miliny Ota (1355) měl štít polovičný, ve zpodu šachovnici, svrchu dvě lilie, jedna pošikem, druhá pokosem, dole stonky spojené. (Arch. býv. dvorský). Potomci jeho *Trmičtí z Miliny* měli šachovnici bílou a modrou a lilie bílé (v modrém? — Kolář z ruk. Vid. 8330). U Markéty z Miliny poznamenal Kolář, že byly lilie v červeném poli. (z erbovníku Fr. H. Voračického.) Obraz H. XIV. tab.)

z Miloňovic Bašek (1373) měl jako ženské poprsí, týž (1376) postavu s rukama, Pešík (1373) znamení tomu podobné bez ruk a jako rovně dolů usečené a Vojtěch (1373) též podobné, to vše jako klénoty. Oldřich z M. pečetě pečetí Ctiborovou (1404) měl na štítě poprsí, v němž rozeznati lze hlavu s kloboukem a roucho na prsou s jakýmisi otvory. Když pečeti později i se štítem, měl *Jan Kočka* z M. (1404) štít polovičný, ve zpodním poli šachovnici a za klénat poprsí mužika s kloboukem na hlavě. Týž Jan

pak měl 1411 týž erb, ale mužika bez klobouku a s křížem na prsou. Téhož mužika poprsí i s křížem měli 1466 Václav a Jan bratří Kočky, avšak štít jest prázdný (zamazaný?) Ctibor Kočka (1491, 1495), měl za klénot zase jakési poprsí bez rukou, ale na štítě měl tři lupeny podobné dubovým. Klénot ten vysvětliti nelze ani tím, že Jeniš z Budkova (1416) máje stejný erb s předešlými měl poprsí s hlavou v čechlíku zahalenou.

z Miloňovic Václav Vlašek 1434 měl na štítě prkno v podobě kosočtverce, též znamení za klénot ale s prodlouženými rohy a kytami na nich. V l. 1446 — 1467 podržel klénot, ale vzal si štít na příč polovičný.

z Milova Jan (1448) měl na štítě pokosem od leva zhora pruh a pošikem přes to znamení lišky. (Arch. města Prahy.)

z Minic kola I, 32.

z Mirejova Kuneš (1427) měl za klénot chrta sedícího s hlavou pozdvíženou. (Arch. Roudnický.)

Mirešovští z Mirešovic měli na červeném štítě dvě ruce brněné ocelové barvy, držící bílou kouli, přikryvadla bílá a červená, a klénot jako na štítě. (Jak. sb. M. tab. 15.) Tak pečtili 1398 Čeněk, 1475—1484 Zikmund, 1503 Čeněk a 1591 Jan.

z Miřetic kola I, 32.

z Miřetic Bušek (1364) odjinud z Týřovic měl na štítě dvě tyčky každou s uchem. (Arch. Svatomářský, obraz erbu H. VII. tab.)

z Miřetic (u Vlašimě) Vaněk (1430) měl dva ptačí krky a hlavy k sobě obrácené. (Arch. kapitolní.)

z Miřetic (u Žlutic) Broum (1442—1456) měl štít pokosem polovičný a v horní pravé polovici tři pruhy (neb dva — Arch. Bochovský). Podobně měl Mikuláš *Broum* z M. 1612, ale v levé polovici. V 18. stol. býval celý štít zaplněn. Barvy byly modrá na červeném a tak i na složených křídlech. (Obr. M. tab. 120, H. IX. a XIII. tab.)

z Miřkova I, 30.

z Mirokovic Mikuláš pečtil 1381 klénodem, totiž rohy.

z Mirokovic Kamarét (1373—1383 z Kyselova, 1383—1404 z M.) pečtil vždy klénodem, totiž loďkou Tak i z Klení.

z Mirovic konvice I, 46.

z Mirovic Radkovicové psali se napřed *z Dvořetic* a *z Letův*. Otík z M. (1404) pečtil klénodem, dvěma kratci. (Arch. Krumlov.) Barvy byly: na červeném štítě dva kratce železné (prvotně snad bílé) s bílými topory, a přikryvadla červenobílá a na paví kytě znamení jako na štítě. (Erbovník Salmovský, Paprocký o st. ryt. 67, Arch. Třebonský k r. 1661, Jak. sb. M. tab. 19.)

z Mirovic Anna (1472) měla na štítě ptáka kráčejičího, snad erb svého muže.

Na *Mitrovicích* seděl 1432 a 1436 Herbort z Otradovic máje štít polovičný a v levém poli příčný pruh pošikem od pravé nahoru. (Arch. Třebon. a Vyšehradský.)

z Mitrovic Vratislav (1456—1469) měl štít polovičný zhora a klénot rohy tak, jako jeho potomci *Vratislavové z M.* Když dostal Vilém V. z M. hrabský stav z říšské kanceláře (1620, 15. Febr.), potvrzen mu jeho štít v pravo černý, v levo červený, otevřená helma s korunou, přikryvadla červená a černá, rohy černý a červený, a přidán mu rakouský věnec čestný okolo štítu (Reg. Ferdinandova II, 36). V kostele Zlonickém jest pravé pole červené a levé černé, v erbovníku Čabelickém. (MS. bibl. Prag. XVII. D 34) jest pravé pole černé. Tak to bývalo i ve vývodě Srbském (zobrazení v arch. Hradeckém) a štít byl ovinut stříbrným hadem; bezpochyby nebylo lze rozeznati čestný věnec. Spojení erbu Netolických s Vratislavským netrvalo dlouho. (Obr. M. tab. 78, H. IV. a VI. tab.)

z Mitrvaldu I, 11.

z Mladějovic (u Písku) měli kozla. Erb ten má 1346—1349 Vecl *ze Lhoty* jako klénot, na štítě mají kozla zdola nahoru Bohuslav 1342, Vecl a Přech 1347 *z Mladějovic* a Chval *z Hoštic* (1347), ale u všech jsou rohy vroubené. Přech *z M.* 1365, 1368 má kozla krácejícího. Tak i *z Drahonic*, *Předborovic* a *Budkovic*. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

z Mladějovic (u Písku) měli kříž se sekerou. Znamení to se vyskytuje ve 14. st. u vladyk *z Bílska*, *Petrovic* a *Kestřan*. Příbel *z M.* měl sekeru širočinu a na tom místě, kde se končí topor nad sekerou, dvojitý kříž (1451). U Ondřeje (1466) jest již změna taková, že nad sekerou jest brněné rameno ohnuté držíc v plechovnici meč dolů obrácený. Podobněž jest pečeť Petrova (1511). Dobře jest týž erb viděti na náhrobku Janově († 1577) v kostele sv. Jakuba u Kutné hory. (Viz H. XI, 244.)

z Mladotic medvěda I, 44.

z Mlazov Žibřid 1387 (syn Pelhřimův) farář v Bukovci měl na pečeti krále s korunou a žezlem. (Zdali snad obraz svatého?)

z Mlékovic Ctibor (1360), odjinud *z Radotína*, sakristán kostela Pražského měl na štítě jetelový trojlíst.

z Mlékovic Majnuš 1360 a 1378 měl buď vyletujícího neb stojícího ptáka, jenž snad byl holub soudíc odtud, že byl sousedem Zásmuckých. Viz sice I, 42.

z Mlynice Kateřina dcera n. Petrova pečetila 1444 znamením škopku (Arch. Želivský.)

ze Mnětic Markvart odjinud *z Duban* (1393) pečetil znamením kačera, jako *ze Štětína*, *Ostřešan* a *z Choltic*.

ze Mnětic dvou ryb I, 52.

Jindřich *Mnich z Bazileje*, bojovník z družiny krále Janovy měl na štítě i za klénot mnicha, ale v různém postavení. (Erbovník musejní pocházející z Březnice.) V arch. býv. dvorském jest list jeho (1330, 8. Jul.) a při něm pečeť, na níž jest mnich stojící s kápí Opis pečeti + s. henr(ici) mo(n)achi m(il)it(is) d(e) l(an)tzkrone.

ze Mnichu (u Deštného) Purkart (1365) pečetil klénotem dvěma rohy.

ze Mnichu Petr (1367) měl na helmě korunu jako *ze tří hrotů oštěpových*.

ze Mnichu Jan (1374) měl nad helmou půl zvířete vyskakujícího, snad rysa, jako z Dubného a ze Sedlce.

ze Mnichu rysa I, 41.

ze Mnichu kotouče I, 60.

ze Mnichu (u Kard. Řečice) Jan (1412) pečetil klénodem okouna jako z Jedovar a Vlachnovic. Potomci jeho *Smrčkové ze Mnichu* nosili jej i na štítě, jako 1447 Heřman, 1491 Jindřich, 1492 Oldřich, 1504 bratři Petr a Mikuláš, přidávající v 15. st. za okouna v klénotě tři péra. Ve Viden-ském rukopise č. 8330 jest okoun (bílý) na červeném štítě, péra jsou dvě bílá a jedno červené. Ve Frankově sbírce v Roudnici (ze sbírky Fr. H. Voračického 1715) jest na modrém štítě bílý okoun s červeným ocasem a ploutvemi týchž barev. Podobně v Jak. sbírce, kdež jsou všechna tři pera modrá a okoun přes ně na příč. Viz i M. tab. 142, H. IV. tab. též obrazy pečeti H. IV. tab. č. 5 a 6.

z Močidlan Hrdon 1382 měl týž klénot jako Kladenští.

Chřepičtí z Modlišovic měli na štítě půl psa s vyplazeným jazykem a tolikéž za klénot, jako 1531 Václav, 1563 Jindřich. (Obraz H. VII. tab)

z Modřejovic Dobeš (1442 a t. d.) měl štít zhora polovičný a nad helmou rohy, jako vl. z Slatiny a z Dubňan. Tak i pečetili *Vršové z M.*

z Mohelnice Markvart Kus (1391) odjinud *ze Lhoty* pečetil helmou s dvěma křídly. (Lib. erect. XII, 70.)

z Mochova měli v horním větším poli polovičného štítu orlici až po nohy a za klénot kytu, jak jest vytesána v kostele Mochovském. (Viz Soupis Č. Brodska na str. 105.) Z erbu městečka Mochova jde na jevo, že bylo spodní pole zelené, svrchní bílé a orlice modrá se zlatým pyskem. Předkové jich 1326 Frenclin z Nymburka, 1355 Pešek Neumburger měli kusou orlici na půlměsíci, ale již Václav Neumburger (1355) měl polovičný štít a Petr (1355) měl mimo to klénot trubky lovecké s kytou. Jan z Mochova měl štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli pravou horní část vykrojenou a v 2. a 3. orlici. Jan (1440 a t. d.) měl orlici v 1. a 4. poli a ostatní prázdné.

z Mokřan Jan Řidlo (1490) měl týž erb jako Počepičtí.

z Mokropes Kříž Rojík (1405) měl dvě kosy křížem za klénot.

z Mokrovous téhož erbu jako vl. z Hustířan. Obraz pečeti z r. 1440, viz H. V. tab. II, 4.

z Morašic Michal (1428) odjinud *z Kunvaldu* měl lilii i na štítě i nad helmou

z Moravan. Ve Vysokém Mýtě našly se ve staré dlažbě kostelní kusy starého náhrobku, na němž jest viděti část oděnce s mečem, opírajícím se levicí o štít, z něhož zbyl jen kousek obsahující jakousi stopku, za níž by visel předmět neznámý. Z popisu zachovalo se pouze an... viiii... an. ob. yd. sep(ult)us. (Obraz v soupise 157.) Z toho lze souditi, že umřel 1309 a že ten kámen kryl mrtvé tělo nějakého vladyky z Moravan. Známí

jsou z té doby Přibyslav a Nitibor bratři 1263 a Ludvík 1293, z nichž tento žil ještě l. 1318.

Mezi listy arch. Litomyšlského jest také pečeť Jakuba Buška, oficiála biskupského (1398, 19. Aug.). Štít jest napříč trojdílný a nad helmou dvě křídla. Opis pečeti je + s. iacobi. pic. a'. mora.

z Moravče I, 31.

z Moravěvsi vладыky měli v erbu čápa, jako již měl okolo 1280 Beneš z Doupova. V kostele Slavětínském jest jejich erb zobrazen, bílý čáp přirozené své barvy na modrém štítě. Litolt z M. odjinud *z Hrušovan* (1364 a 1372) pečetil znamením čápa, který má nos otevřený, ale více se podobá volavce než čápu. Podobněž Bořita (1372) a Prokop (1421). Litolt z M. (1372) připojil ke svému erb Doupovcův; má štít křížem dělený, v 1. a 4. poli čápa, v 2. a 3. štít zvláště vyznačený se 3 pruhy. Jindřich z M. (1463) učinil tu změnu, že pruhy dal do štítu a čápa za klénot. Tak i pečetil 1432 Matěj z Hořešovic. Václav z M. na Kopistech zpečetil 1413—1419 tři dlužní listy (v arch. Drážďan.) jako rukojmě. K tomu užil cizí pečeti Hanuše von Rabinstein, na níž jest krkavec.

z Mostec Racek (1405), pocházející ze Žlutické krajiny měl za klénot kruh, jehož venkovská strana byla vykrojována a jako ostnatá.

z Mostkuv (u Budějovic) Petr Žibřid 1366, 1367 měl štít, zhora polo-
vičný a za klénot křídlo na němž jde pruh trochu pošikem. Potomci pone-
chali si klénot a dali pruh příčný také do štítu, tak 1415 Bohuněk, 1450
Přibík, 1465 týž a l. 1521 Jan. Podobně i z Vracova.

z Mostova Lipolt Hardekár 1491 má příčný pruh na štítě a za klénot
vysoký klobouk s okolkem ohnutým a kytou.

z Mrakotic I, 36.

z Mrdic vладыky měli stříbrný leknový lupen se stopkou na červeném štítě, jako má posud město Heřmanův Městec ve svém erbu. Tak je i na pečeti Heřmana ze Zruče (1328) a později na pečetích Jana 1447, a Jaroslava 1454 z M., kteří seděli na Dambořicích na Moravě.

z Mrtníka (Plz.) Zbramír (1424) odjinud *z Bukova* (viz to).

ze Mšena Hrzkové měli podle erbovníku Salmovského štít pošikem na čtyři pole modré bílé, černé a červené rozdělený, přikryvadla modrá a zlatá, křídla černé a bílé. Podle erbovníku Vídenského č. 8330 měli štít modrý a v něm tři pruhy pokosné, červený, černý a bílý (od pravé k levé), za klénot dvě stříbrná křídla přepásaná červeným pruhem. (Oboje podle popisu Kolářova.) Jan (1559, 1560) pečetil tak, že měl jednu polovici dolní prázdnou a v druhé pruhy pošikem neb pokosem; avšak od r. 1573 vyskytují se na štítě tři pruhy. Tak i Albrecht l. 1613 a kromě toho má tři pruhy i na křídlech. (Arch. gub.)

ze Mšeného (u Budyně) Půta (1279—1284) odjinud *z Ryžemberka* měl na štítě lví nohu, tak i 1392 Půta a 1347 Plichta. Potomci byli ze Šebína a z Vetlé. V Boleslavské kronice (Font. rer. Boh. III, 136) čte se, že kázal kníže Miroslava a Střezimíra stíti, přátelům jich z země jíti

a jiným na štítě lvovou nohu nositi. Barvy jak se zdá byly stříbrné na červeném, jak lze souditi z památek v Křesynském kostele.

ze Mšeného Albert (1376), měl za klénot rohý posázené třemi a třemi lupeny leknovými. Patří do rozrodu Slavětínských, Rvenických a Planských ze Žeberka.

ze Mtiňavy Maršík (1398) měl nad helmou rohy. (Lib. erect. XII, 183.)

z Mukoděla Kusí měli ruku a rameno s plechovnicí ohnuté. (Arch. města Brna.) Tak Jan (1533).

z Mulhaus Rynart (1385) měšťan Pražský měl na štítě tři kypřice nad sebou. (Grueber. Kunst des Mittelalters in Böhmen III, 156.)

z Mulheima Jan zakladatel kaple Betlemské pečetil 1390 a 1395 štítem na čtvero křížem rozděleným. V polích střídalo se mlýnské kolo o 4 loukotěch a půl orlice obrácené ke kraji. Anna z Hazemburka, vdova po něm, měla 1407 štít, na čtvero rozdělený a v polích zajíce, půl orlice, kolo a svinskou hlavu. L. 1420 zase pečetila tak, že měla ve dvou polích zajíce a na dvou žernov. Potomní *Hoškové z Mulheima* měli polovičný štít, v pravém zlatém půl orlice ke kraji obrácené se zl. nosem a zl. nohou, v levém červeném dvě zlatá kola palečná nad sebou, zl. korunu, klénot kolo a za ním tři pera, modré, zlaté a černé. (Zrcadlo 370.)

z Mutěnána I, 50.

z Mutic Pavlík (1420, v Arch. č. III, 280 chybou písařovou z Mužic) pečetil korunou nad helmicí. (Obraz H. IV. tab. II. č. 11.)

z Mydlné I, 34.

z Myskovic hlavy I, 38.

z Myskovic (u Tábora)? Aleš 1460 měl na štítě zvon, jako z Chvalkova.

z Mysletína hlavy I, 38.

z Myslovic korbela I, 47.

z Myšlan Jiřík 1507 měl supí hlavu s krkem. (Kolář z arch. Třeb.)

z Myšlína orlice I, 5.

z Myšlína kola I, 32.

z Myšlína (u Mirovic) Chval 1421 měl ptáka vykračujícího a za ním kytu. Podobně pečetil 1429 a 1430 Beneš (Arch. č. III, 500.) Smil z Křešic (1429) a Anna z Mirovic (1472). Potomci vzali si ptáka s kytou za klénot a na štítě měli pruh buď pošikem neb pokosem. Tak 1485—1496 Václav z M. (Arch. Hradecký.) Kolář našel ve vývodu v Dírném erb Elišky Hozlauové z Myšlína žlutý pruh na bílém štítě.

z Nabdína Prokop (1496) měl na štítě jako kly ohnuté.

Firšicové z Nabdína zdají se býti rodinou v stav vladycký vyvýšenou, ale připomínají se již od r. 1429. Erb jich byl štít červený a na něm ruka bílá (?) s ramenem v modrém rukávu držíc v hrsti černého ptáka se zl. nosem, přikryvadla červ. a bílá, jako klénot týž pták stojící na červeném polštáři (Jak. sbírka). To se potvrzuje pečeti Jindřichovou (1532) a Janovou (1612).

z Nabočan Jan Horyna 1434 měl ruku a rameno s dobytým mečem.

z Načerace růže I, 1.

z Nadějkova I, 31.

z Nahorub I, 25.

z Nahošic Pavel (1387) měl na štítě znamení na způsob jha.

z Náchoda Hron obdržel prý od císaře Bedřicha II. černého lva na zlatém štítě. To znamení se potvrzuje i vyobrazením v erbovníku, jež Balbin nazval *Aula Caroli*. Štít jest na čtvero křížem dělený, první a čtvrté pole modré se zl. pruhem pošikem, 2. a 3. zlaté s černým lvem. Jan (1340) měl na prostém štítě lva a nad tím S s korunou. Matěj z N. a z Březníka měl na štítě lva a za klénot křídlo, podobně i Hron. Jan z N. odjinud z Kostelce (černého) 1358 měl lva zpřímeného a s korunou. Hron (1379) a Jindřich (1410) měli ke lvu křídlo, ale *Oldřich* (1396) a Léva (1410) jen štít se lvem. Erbu toho drželi se též *Březničtí z Náchoda* v 16. století. Maje státem 1619, 15. Sept. z říšské kanceláře daným povýšen jest Jiří z Náchoda do stavu hrabského říše a dědičných zemí, aby se psal hrabě z Lichtenberka a sv. pán z Kolmburka, také erb jeho polepšen erby „vymřelých pánův z Kolmburka a Lichtenburka“. Erb jeho byl potom takový: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zlatem černý lev o dvou ohonech, v 2. a 3. zlatém dvě černé ostrvy křížem, jedna o třech, druhá o dvou sucích. Uprostřed štítu červený štítek a na něm zl. koruna, nad štítkem na čtverhranatém polštáři (zlatém ?) modrý kapr na příč a za ním paví kyta. Nad štítem byla zlatá „pohanská“ koruna (Reg. II Ferdinandi 14 p. v.) V Jak. sbírce jest štítek vynechán, přikryvadla jsou černo zlatá, pak dvě helmy s korunami, na pravé jest černé křídlo se zlatým pruhem, na levé znamení popsané nad štítkem. (Obr. prvotního erbu M, tab. 109.) Viz i H. II. tab.

z Náchoda ostrví I, 2.

z Náchoda viz ze Žampachu.

z Nakla Racek 1495 a 1496 měl pruh pošikem od pravé k levé a v něm tři předměty, jež Kolář popisuje jednou jako růžice a po druhé jako lilie.

z Nalžov Kačka (1397) pečetila střelou, jsouc z rodu Štěkenských (I, 10.)

z Nalžov Hrabiše a Jan (1397) byli z rodu vl. z Paběnic i pečetili jich erbem.

z Nalžovic Vilém (1364) měl nad helmou vlka (lišku ?)

z Naptic Kunat a Albrecht seděním na Jilovém (1401), měli štít na čtvero dělený v 1. a 4. kříž (?) v 2., 3. lilii. (Kolář z Drážďanského archivu. — Za mé doby byly již pečeti vydroleny.)

z Nasetic Jan (1449) měl na štítě husu.

z Nasevrk Žehartové měli na štítě dva rohy, jako z Milhostic. Tak 1519 Jiřík a 1641 Vojtěch.

z Návětří, I, 38, 39.

V erbovníku 1350—1370 sepsaném (skrže herolta Getre) a v král. knihovně Bruselské se nacházejícím je popsán také erb štít na čtyři pruhy

příčné rozdělený, červený a bílý, pokryvadlo též takové, na zl. helmě, klénot klobouk červ. obrácený s bílou obrubou ohnutou. Pod tím je psáno „her nebelijske neb nekelijske“. Též takový erb měl 1404 Diviš ze Smoloty a podobný 1450 Vaněk z Nosalova.

z Nebílov koně I, 35.

z Nebílov viz *z Drahobuze*.

z Nebovid Bazek (1430) pečetil helmou a nad ní dvěma medvězími nohami vedlé sebe vzhůru postavenými.

z Nebovid Václav Mouřenín (1504; 13 Jan.) měl na štítě tři ryby tak položené, že byl trojhran uprostřed nich (Kolář odkudsi).

Erb Důbry *z Nebovid*, zlaté kolo na modrém, klénot též kolo, býval vymalován na votivním obraze v Bohdanči u Ledče (Arch. zemský v Praze).

O *Chotouchovských z Nebovid* není sice známo, je-li to starousedlá rodina, ale erb jejich je starožitné spůsoby, totiž červený štít a v něm bílý pruh pošikem od pravého horního koutu dolů, za klénot dva rohy, z nichž pravý bílý a levý červený (Jak. sb. M. tab. 133, Král na str. 302). Tak i na náhrobku v Klucích. Na pečetích l. 1523 a 1579 jest pruh položen od pravého prostředku kraje jen málo vysoko k levému. *Kašpárkové z Nebovid* rozeznávali se erbem svým od Chotouchovských tak, že měli břevno na příč vodorovným směrem, ale za klénot také rohy; jak viděti je na pečetí Jiříkově r. 1532. (Obraz erbu H. XII. tab.).

z Nebřehovic Mikuláš a Jetřich Žáčkové (1359) pečetili helmou s rohy posázenými třemi kytami. Tak i *z Tourového*.

z Nebřehovic Hrzek (1373) měl týž klénot jako Vojtěch *z Budkova* neb *z Miloňovic*, jenž že při onom jest pravá ruka zřetelná.

z Nebřehovic klíčů I, 48.

z Nečemic Pašek (1395 a 1397) měl za klénot hořící kouli.

z Nečemic Jan Hurt (1427) měl pruh pošikem od pravé zhora a na něm tři pětিলísté růžičky.

z Nečtin střely I, 10.

z Nedabylic Přibík (1410) odjinud *z Čanky* pečetil klénotem, dvěma rohy, které byly posázeny třemi a třemi hroty střel.

z Nedabylic kohouta I, 34.

Žantovští z Nedakřevic měli štít zhora polovičný. V jedné polovině byly tři lilie nad sebou, druhá byla na příč rozdělená. U Jana (1594) byla ve spodním koule, z níž šla kyta do horního pole, u Václava (1600) bylo vrchní pole prázdné. V Jak. sbírce jest levé pole modré s bílými liliiemi v pravém vrchní část červená a ve spodní bílé jest tatarský klobouk (jako *z Dobrohoště*) červený s bílou obrubou.

z Nedrahovic kola I, 32.

z Nedřeva orlice a ruky I, 5.

z Nedvědic viz *z Medvědic*.

z Nedvědiče (u Třebenic) Lacek (1393) byl erbu a rodu Vchynských

z Nedvězí prý na erbu klobouk. (H. XI. tab.)

z Nedvídkova Tvoch měl 1436 štít zhora polovičný a za klénot dva jelení rohy. Ty si vzal 1447 na štít a tak pečeti i jeho potomci *Tvochové* *z Nedvídkova*, zejména 1500 Vojtěch.

z Nedvídkova Kateřina měla na modrém štítě roh žlutý (Paprocký o st. ryt. 195). Kolář viděl podobný erb vladky *z Nedvídkova* v erbovníku na zámku Dírenském totiž „roh obrácený širokým koncem nahoru“.

Negel Ula (Ulricus Nachelini) 1349, měšťan Pražský, měl na štítě dva polopruhy, pravý vyšší, levý nižší, rohem jedním se dotýkající.

z Nehasic hříče I, 43.

z Nehvizdek Kateřina vdaná Trmalova († 1532) měla na štítě kohouta. (Pam. arch. II, 37.) Tak i pečetil 1508 Václav z N., purkrabě na Přerově. Viz též H. XIV. tab.

z Nechvalic orlice I, 5.

z Nechvalic Ctibor Vidlák (1463) jinak z Kuního jsa z rodu Vidlákův ze Slavkova měl erb jako oni, totiž štít zhora polovičný a nad helmou rohy.

Nejepínští *z Nejepína* měli na modrém štítě ruku zbrojnou ve zlaté zbroji v lokti ohnutou, ana drží dýku dolů obrácenou, přikryvadla modrá zlatá, klénot rostlina o pěti zelených listech, jedním na vrchu a dvěma po stranách (Kolář z Vídeňského rukopisu č. 8330). V jiných erbovnících malovali jej s jinými barvami. (Viz Horáček ve IV. oddělení.)

z Nekmiře I, 24.

z Nelechova viz z Dobré.

z Nelžejovic viz z Nalžovic.

z Němče (Budějov.) hlavy I, 38.

z Němče Mikuláš Černý 1439—1446 měl štít polovičný a pravé pole zase na příč rozdělené, nad helmou rohy s ušima. (Cosí podobného H. XI. tab.)

z Němčic supí hlavy I, 31.

z Němčic kohouta I, 34.

z Němčic Jan (1411), doktor, v dekrétech má na pečeti své také roddinný štítek půl kozlíka pod zadní kýty vyskakujícího. (Arch. kapit.)

z Nemošic ryb I, 52.

z Nemyčevsi Sipa (tak v listu 1340, na pečeti Ješiče z Čachovic) měl na štítě tři hořící kotouče neb slunce, dvě nahoře, jedno pod nimi (Arch. fary v Kladsku).

z Nemyčevsi orlice I, 5.

z Nemyšle Ondřej (1428—1439) odjinud ze Hrádku měl na štítě kolmý pruh. Zachař (1447—1452) měl k tomu za klénot rohy. Tak i pečeti 1447—1463 Litvin, 1476 Ondřej z Rovného, 1482 Ondřej Zachař, též vladky *z Prudic* jsouce stejného rodu. Jindřich z N. na Prudicích (1409) pečetil jen helmou a rohy. Majestátem 1716, 12. Mart. vyzvižen Arnošt Matiaš *Mitrovský* *z Nemyšle* do panského stavu. Erb jeho popisuje se takto: Čer-

vený štít a v něm kolmý pruh bílý, turn. helma s korunou, přikryvadla červ. bílá, dva rohy na příč barvami rozdílné, pravý (zhora) bílý a červený, levý červený a bílý, na každém šest hrotův oštěpových, u pravého tři vyšší červené, nižší bílé, u levého rohu naopak. Když byl Jozef M. z N. (1767, 16 Mart). na české hrabě povýšen, polepšen týž štít hrabskou korunou na štítě a ještě dvěma helmy korunovanými. Na levém jest zlatý lev držící meč, prostřední starý zůstal a na pravém jest tygr přirozené barvy meč držící. Že v barvách nebylo stálosti v starší době, dovozujeme se erbovníkem Novohradským, kdež jest červený kůl na bílém štítě. Podobněž jednou v Jak. sb., kdež ovšem pak barvy rohův a hrotův obráceně dány. (Viz i M. tab. 69 a H. IV. tab.)

z Nepomyšle Martínek (1455) měl na štítě trojzub.

z Neprobylic Racek (1461—1485) měl na štítě jako dva kly.

z Neprochov Boztěch (1364) měl za klénot rybu, již hlava usečena. (Obraz H VII tab.)

z Neprochov Čmelinští měli na štítě dva rohy spojené a za klénot tolikéž. Tak 1472—1481 Jan.

z Nespečova viz *z Nezpečova*.

z Nestajova korbela I, 47.

z Nestanic koně I, 35.

z Neškaredic Zikmund (1402) měl v erbu ptáka s krkem prostřeleným.

z Něšova koně I, 35.

z Netluk viz *ze Pnětluk*.

z Netonic koně I, 35.

z Neules Gerhart (1379), osedlý v krajině Trutnovské, měl kouli posázenou vůkol péry.

z Neumětel Oldřich (1344, 1355) odjinud *z Valdeka* měl na štítě jednorožce.

z Neustupova pluhu I, 45.

z Neustupova Jan Unka (1432, Arch. č. III, 504) jsa rodu Soběšínských měl na štítě rohatou střelu, avšak hrot zakulacený. (Obraz pečeti H. IV. tab. 4, č. 13.)

z Neveklova ptáka I, 42.

z Neveklova Jan (1476) měl příčný pruh na štítě. *Řepové z V.* mívali totéž a za klénot rohy, jako 1513 Jan. Barvy byly bílé na červeném, rohy červené (snad jen jeden? Jak. sb). Obraz v soupise Benešovska 195 Viz i H. X. tab.

z Nevida pruhův I, 11.

z Neznašova u Jaroměře viz *z Hustířan*.

z Neznašova u Klatov Hněvek (1406) odjinud *z Újezda* měl příčný pruh na štítě a za klénot složená křídla.

z Neznašova Olkmar měnival svůj štít, k němuž míval za klénot složená křídla. L. 1472 měl vykrojenou pravou čtvrtinu horní, l. 1477 měl

čtverhranatý výkrojek u vrchu štítu a l. 1482 měl příčný pruh a od něho k vrchu zase pruh. Tímto posledním znamením pečetil i Jan (1490).

z Nezpečova Býčkové a *Velvetští* měli na modrém štítě dvě péra bílá a u zpodu každého po ostruže, též znamení pak za klénot (Frankova sbírka v Roudnici, Jak. sb. pod. M. tab. 130.) Na pečeti Václava V. z N. jest u zpodu štítu hvězda a z ní vycházejí dvě péra.

z Nezvěstic Oldřich (1414) byl z rodu vladyk z Řisutě, a měl na štítě křídlo s šachovnicí a za klénot vysoké křídlo také tak zbarvené.

z Nežetic I, 39.

z Nihošovic Mikuláš Kosoř (1335—1365) pečetival třemi rybami hlavami se prostřed štítu stýkajícími a ocasy k rohům obrácenými. Tak i *z Želibořic* a *Radkovic*.

z Nimans, Niemandse nazývá se rodina, jejíž předek Rampolt byl 1289 král. purkrabí na Kamení a Ratném (u Drážďan). V l. 1315—1330 žil Ota, jenž byl osedlý u Litoměřic. Hartung 1357—1370, Rempl 1361 a Kunrat 1387—1408 měli statky v Kladsku. Jeli to rodina cizí anebo jestli se jmenovala po Mimoni, které se říkávalo německy Nymans, Niemandes, ne snadno rozhodnouti. Měli štít polovičný, v každém pravém a levém poli pruhy zhora pošikem a pokosem jdoucí tak, že se ve střední části stýkaly černý proti bílému. V Srbském vývodu vyobrazen byl erb Helény z Nimecz, manželky Václava Budovce, v pravém černém poli bílý pruh pošikem, v levém černý pokosem.

z Nístějky Jindřich (1375) rodu a erbu pp. z Valdšteina.

z Nosákova viz *z Odlochovic*.

z Noskova (u Ml. Vožice) Bušek (1404) měl spodní čtvrtinu štítu pošikem a pokosem vykrojenou (Arch. Dvorský).

z Noskova Mrakšové I, 53.

z Nothaftův pečeť H. XIII. tab.

z Nového Domu Jiří měl polovičný štít, v pravé šachovnici, v levé půl palečného kola. (Kolář poznamenal, že pečetidlo nalezeno ve Vilímově, ale nedoložil ve kterém.)

z Nového dvoru Mikuláš (1450) odjinud *ze Sence* měl tři příčné pruhy a přes ně pošikem korunu.

z Nového dvoru kohouta I, 34.

z Nového dvoru poloupruhů I, 25.

z Nového hradu růže I, 1.

z Nové vsi (u Bělohradu) I, 54.

z Nové vsi Matěj měl helm, nad ním kouli ježatou, z ní vyniká palička a na ní jako korunka. (Pečeť utržená v arch. křižovníkův.) Podobná asi pečeť Apoleny z N. v. a na Prčicích (1532, Kolář z arch. mus.)

z Nové vsi Alexí (1426) měl štít polovičný a v levém poli 6 koulí, vždy dvě nade dvěma.

z Nové vsi (v Hradečtě) Jan Hrabíše (1448, 1449) měl štít křížem a po-

šíkem na čtvero rozdělený. Štít na pečeti Mikulášově (1504) jest rozmazán, jako klénot jsou 4 štítiky v podobě kříže a zpodky k sobě.

z Nové vsi Vojičti měli na modrém štítě bílou ptačí nohu šípem prostřelenou (Frankova sbírka v Roudnici). Také na pečetích 16. a 17. století.

z Nové vsi Mikuláš Tumpergar (1522, Arch. č. VIII, 560) má štít zhora polovičný v pravé polovici pět žaludů na rostlině a pod tím znamení jako U, v levé naopak (Kolář).

z Nové vsi Jeronym dostal (1456) od císaře Bedřicha štít modrý a v něm chrta bílého s černými skvrnami ve skoku a se zl. obojkem, klénot půl téhož chrta a příkr. červená, žlutá.

z Novosedl (u Mostu) Bavor, vlastně z Měrunic.

z Novosedl Václav Zima (1504) měl šlapadlo a kus stehna pod kolena nesahající (Kolář).

z Nučic Jindřich Ciglhem (1434) měl na štítě pruh pošikem od pravého hoř. rohu dolů.

z Nučnic Michalec (1401) měl za klénot dvě brněné ruce kouli držící, jsa z krve Mirešovských.

z Nudvojovic Jindřich (1516) měl na štítě lodičku a týž klénot.

z Nudvojovic Sankturyn (1540) a Václav Klobas (1540) měli za znamení půl kozla ve skoku (Kolář z horn. arch. v Kutné hoře).

z Nužkovic Zdeněk (1450) měl štít pošikem polovičný.

z Nužkovic Bydlínové měli na modrém štítě zl. štíchl hlavu k pravému rohu obrácenou a nad ní k levému rohu zl. křížek, za klénot modrá křídla složená a z nich vyhlíží táž hlava, příkr. týchž barev (Rkps. 8330, Frank. sb. v Roudnici.) Tak i na pečeti Janově (1541, v Něm. Brodě).

z Nymburka v. z Mochova.

z Obděnic trojčárí I, 25.

z Obděnic pinty I, 46.

z Obděnic Přibík (1357) měl nad helmou dvě ptačí nohy s roztaženými pazoury. L. 1373 pečetil podobně, ale pazoury byly staženy.

z Oblanova I, 32.

z Obořiště Venclin (1372) odjinud z Knína měl na pečeti a štítu znamení nedokonale vytlačené jako ptačí noha.

z Obory Kryštof Rampach (1555) měl na štítě i za klénot ptáka v pravo obráceného (Kolář z arch. Třeboň.)

z Obríství Ješek (1344) měl lišku kráčející, k pravému rohu obrácenou. Matěj bratr jeho (1344) měl asi takové znamení jehněti podobné.

Základ erbu *Obyteckých* z *Obytec* byl prvotně štít pošikem polovičný, levé horní pole bílé, pravé dolní černé, pokosem jde úzký pruh černý v bílém, bílý v černém, klénot ryba a nad ní tři péra, z nichž prostřední černé. Tak na pečeti Bohuslavově (1452) a Výškově (1459.) Ale týž Výšek má 1479 trochu jiný štít totiž barvy dvou čtvrtin proti sobě a při tom dotčený pruh pokosem jedné barvy přes celý štít. Onen erb z počátku položený popisuje

se tak i v majestátu 1743, 30. Novb., jímž Tadeáš František a Václav František vyzdvižení byli do stavu panského, ale vedle toho vyskytuje se ve sbírkách i jiný, totiž tak, že každá polovice úzkého pruhu je prodloužením vedlejší barvy, tak že jsou čtyři pole a pravé a levé mají prodloužený pruh až do konce štítu (Frankova a Jak. sb.). Když 1766, 25. Febr.) povoleno Václavovi Františkovi spojití erb Robmháповský se svým, dán mu následující erb: korunovaný štít polovičný, v pravo trojdílný, černý, bílý, červený, v levo modrý se zlatým pruhem položeným pošikem, na němž tři černé hlavy a krky havraní. Štítkem byl prvotní erb Obyteckých, klénotem tři helmy s žlutomodrými a červenobílými přikryvadly. Na pravém 5 per (červené, bílé, černé, modré a žluté), nad prostředním starodávný klénot, na levém havran v pravo obrácený. Tak i v Jak. sb. a M tab. 50. (Viz i H. IV. tab.) Půta z Obytec (1463) měl na štítě jelení rohy, snad nejsa téhož rodu jako předešlí, nýbrž snad Těšnického a Bliživského.

z Ocelovic poloutrojříčí I, 7.

Ojířové z Očedělic měli štít polovičný na hoře bílý, dole modrý. (Jinak Král v H. XI. tab.), přikryvadla týchž barev, klénot dvě křídla složená přední modré, zadní bílé (měla by býti též dělená — Jak. sb.). Srovnává se s pečeti Pechancovou (1434), Václavovou (1463) a Albrechtovou (1492.)

z Očíhova, I, 27.

z Očína pruhu s koulí, I, 57.

z Oděrad, viz *z Voděrad*.

z Odic, viz *z Daliměřic*.

z Odlochovic lilie, I, 56.

z Odlochovic: Mikeš z Nosákova nabyt ok. l. 1426 Odlochovic, jsa již řádu vladyckého. Týž neb jiný Mikuláš měl příjmení Miličín a dostal (1466, 3. Febr.) od císaře erb, totiž červený štít a na něm bílá braka vzhůru obrácená s žlutým obojkem a kroužkem a vyplazeným jazykem, přikryvadla červená a bílá, točenice žlutá a červená s feblíky a na ní týž pes vztyčený. Potomci psali se *Nosakovci z Odlochovic* a nosili na červeném štítě bílého chrta (Paprocký o st. ryt. 339). V Jak. sbírce jest nákras takový, v němž jest štít bílý, přes něj pošikem široký pruh červený s chртом (jako 1466) a týž chrt sedící nad helmou.

z Ohníče (v 15. století) rodu Vchynských.

z Ojnic viz *z Vojnic*.

z Okoře potomci Rokycanských (z Prahy) měli štít pošikem polovičný; dělicí čarou byla řada zubů jako pila. Tak 1346 Jan Rokycanský, ale Frána R. z Holíšovic (1359) měl dělicí čáru vodorovnou. František a Jan z O. (1379) měli k předešlému dva rohy. V rkp. 9327 c. k. soukr. knihovny je obraz pánů von Okors, štít žlutý a v něm čtyři červené zuby od spodku až do tří čtvrtin sahající, rohy žlutý a červený. (Obraz pečeti H., VIII. tab.)

z Okrouhlice Hroznata (1442, 1450) měl na štítě bračku aneb tomu podobné zvíře, nad helmem roh zdobený třemi péry neb kytami (?)

z Olbramov kohouta, I, 34.

z Olbramova pruhu s koulí, I, 57.

z Olbramovic orlice, I, 5.

Olbranovici viz ze Škvorce.

z Olešné Petr Kvas (1382) měl na štítě tři routy do rohů obrácené a ke středu se přibližující. L. 1406 psal se ze Všenor a měl podobný erb.

z Olešné Domaslav (1367—1385, snad Moravan) měl za klénot loďku.

z Olešné Michal Duta (1389—1395) měl nad helmou kouli a na té kytu. —

z Olešné (u Plzně) Bohuslav Penátka 1362 pečetil lilií.

z Olešnice, Újezda a Suchdola vladýkové měli za znamení krkavce s prstenem. S krkavcem pouhým pečetil 1378 Koňata z O. jinak z Dunajovic. Za klénot měli též znamení 1394 Nezamysl (viz obraz H., III. tab. č. 21) a 1413 Koňata. Tento (1425) pečetil se krkavcem na štítě, ale pečť ta byla vlastně nějakého vladýky ze Suchdola. Jan K. z O. měl též znamení i na štítě i za klénot, ale 1449 a 1457, 1458 pečetil jen štítem. Jím rodina ta vyhasla.

z Olšan Štěpán 1455 a 1473 měl na štítě malou olši o třech lupenech a s kořeny. Podobně pečetil i 1521 Jindřich *Hrušovský z Olšan*.

z Omlevice, *z Omleňčky* viz z Pláně.

z Omnic Mikuláš (1434) měl na štítě loveckou trubku.

z Onšova Oneš (1279) soudce a podčeší měl na štítě divokou svini rozježenou a ve skoku. (Reg. II, 507). Tak i ze Zdislavic, *z Kunemile* a *z Tožice*. Beneš, potomek Onšův, jsa r. 1440 na Moravě, měl na štítě svini ve skoku. Jan pak po něm (1456) měl na štítě svini a za klénot sviní hlavu s krkem. Soudíc z vývodu v Zrcadle 282, byly barvy černé na červeném.

z Onšova kola, I, 32.

z Opálky Alžběta, vdaná Černínová, prabába Humprechta staršího Černína, má v starém vývodu v Jindřichově Hradci na bílém štítě černé rohy ozdobené červenými ručkami. Podobný byl štít Kateřiny z Opálky ve vývodu Srbského. (Byl tuším erb Škorňův z Malonic, kteří drželi ku konci 15. st. Opálku.) V Chuděnském kostele jest štít červený a na něm rohy a ručky zelené, nápisu tu již není. (Obr. viz H., IX. tab.)

z Opálky Jan (1501) měl v erbu kohouta (Arch. č. VIII, 526). V kostele Chuděnském vyobrazen též zelený kohout s červeným hřebínkem a lalokem na červeném štítě.

z Opatovic Ondřej (1488 purkrabě na Konopišti) měl na štítě rohy ozdobené třemi a třemi ručkami.

z Opočna (u Dobrušky), I, 11.

z Opočna (u Loun), I, 43.

z Opřetic zav. střely, I, 6.

z Oráčova Odolen měl 1428 příčný pruh, Jan a Odolen (1452) měli též takový, ale horní strana proměněná v jednoduché cimbuří. Potomci jich *Zahořanští z Oračova* měli na spodním poli polovičného štítu zeď ze štukovi o třech stínkách, za klénot nádobu jako mozdík, s dvěma rohy, z níž vyniká 5 lístků. (Arch. DZ., XVI, 2.)

Oremus Ondřej, Pražan, (1495) měl na pokosném pruhu střelu nahoru obrácenou a v levém horním a dolním pravém koutu hvězdu o 8 špicích. Na křídlech složených bylo znamení štítu. (Kolář.)

z Orla orlice, I, 5.

z Orle ryb, I, 52.

z Orle Vilém, sed. na Dřele (1447, 1450) měl stonek s kořeny a na něm dva žaludy. Tak i 1474 Anna.

z Orlika Hynčík Pluh (1386) měl erb Pluhovský (I, 45.)

z Orlika Hulerové měli na štítě pruh pošikem zdola nahoru. (Erb na křtitelnici v Lažišti.)

z Ortenburka. Erb vyobrazen v Soupise Kralovicka na str. 221.

z Osečan (u Sedlčan) Jan, 1368, pečtil křídlem nad helmou.

z Osečan poloutrojčáci, I, 25.

Osečanští z Osečan měli na žlutém štítě černého bosého poutníka s černou holí, kloboukem červeným a bílým provazem okolo těla, tváře přirozené barvy, klénot tři péra, dvě zlatá a střední černé. (Jak. sb. Jiné barvy M., tab. 143.) Na pečetech Janových (1482—1493) a Oldřichových (1521) jest vyryt poutník v řasnatém oděvu jen pod kolena. Na Johančině erbu (Paprocký o st. pan. 393) jest celý poutník s holí v levé ruce (dřívější v pravé). Zase pak jest v erbu Ižaldíně (Paprocký o st. ryt.) poprsí mouřenína s usečenými rameny, jehož šat jest v pravo bílý, v levo červený. (Obr. H., IV. tab.)

z Oseka hrábě, I, 9.

z Oseka (u Plzně) Lipolt, (1397) a Lipolt (1449) mají pruh po horním kraji štítu jako z Chrastu, Volduch a j.

z Oseka (u Horažďovic) Bušek (1366) pečtil helmou s kytou a přes tuto rybou na způsob okouna. (Arch. kl. Oseckého.)

Zavišové z Osenice mají na modrém štítě bílého beránka obracujícího hlavu k zadku, přikryvadla modrobílá, klénot tři péra, dvě modrá a prostřední bílé. (Majestát 1755, 3. Maj. Jak. sbírka. M. tab. 56, B. tab. 57.) Tak i v erbu Hynka Bernarta †1613 (Pam. arch. II, 40.)

z Osova Petřík (1430) sed. v Pernolci, měl na štítě berana. (Arch. č. VII, 628. Obraz H., XIII, 1.)

z Osovnice Matěj (1402) kumtor v Dubu, měl na štítě měsíc rohy vzhůru a nad ním kříž, onen jako znamení vladectví, tento jako znamení svého řádu.

z Oštešova rod, o němž nesnadno prokázati, pocházel-li z Čech neb z Moravy. Na Moravě sice byla ves Ostašov, ale není o ní paměť ve 14. a 15. st. V Čechách je Hostišov u Otíc. V Čechách vyskytuje se první

Mikuláš Franknovský z Franknova (1591), jenž se psal 1592 Fr. z Ostešova a byl hejtmanem na Hluboké. Po oboukráte pečtil nížepsaným erbem. Ondřej (1613 atd.) psal se jen z O. V majestátu (1642. 5. Maj.) daném Ondřeji z O. na stav panský vypisuje se erb takto: Bílý štít a v něm 3 černé pruhy pošikem od pravého horního kouta, příkr. bílá černá, dvě křídla a na nich pruhy. Polepšen byl erb tento tehdy tak, aby měl ještě jeden helm v pravo od starodávného a na něm černou orlici. (Reg. královská.)

z Ostředka, I, 60.

z Ostrého Čamští, starobylá rodina svobodnická, měli na štítě dva kratce neb nosáky. (Viz Dsky dvorské 112, fol. 164 a 172.)

z Ostřešan Střízek odjinud ze Skalce, pečtil helmou a nad ní kačerem. (Lib. erect. XII, f. 84.)

z Ostrobsdorfu Markvart (1361, Pangerl Hoh. Urk. 121) pečtil přilbou a nad ní dvěma rohy, jež byly ozdobeny ručkami neb hvězdami.

Nápis na pečeti je s. marquardy. de. lhota.

z Ostromeče, I, 53.

z Ostroměře Kdulinci měli na horní straně štítu široký pruh a pod tím tři hvězdy o šesti spicích, dvě nad jednou. Klénotem bylo 5 per. Tak 1461—1472 Petr a 1508 Jiří. (Obraz H., XIII, tab.)

z Ostrova (u Vlašimě), I, 6.

z Ostrova (u Opočna), I, 52.

z Ostrova Jan Čarvát (1478) měl na štítě krkavce, u něhož kroužek, nad korunou složená křídla a téhož krkavce. Erb ten je vytesán u sv. Jakuba v Kutné hoře. (Viz Pam. arch. VI, 292.)

Na Ostrově Perkněrově sedělo, jak se zdá, několik rodin. Pečeť Perkněrovou na otisku pečeti ze stížního listu r. 1415 nelze rozeznati. Pečeť Boztěchova z O. jest o něco zřetelnější, ale nelze více poznati než neurčité obrysy zvířete polovičného vyskakujícího, snad psa?)

z Ostrova Perkněrova, I, 9.

z Ostrova viz z Ostrobsdorfu.

z Ostrova Jan Talafous (1438) měl na štítě korunu a z ní půl zvířete vyskakujícího. Zřetelněji jest znamení to v pozdější pečeti (asi 1466 v arch. města Vratislavě), kde jest půl psa s obojkem též vyskakujícího z koruny. Podobný byl erb Jana Kameničky, faráře v Kaplici.

z Ostrovice Arnošt Jošt (1542, 1563) měl na štítě chrta v pravo běžícího, majícího na hrdle pásek s kličkou jdoucí do levého horního kouta a ocásek malý vyzdvižený. (Kolář z Kutnohorského a mus. arch.) Pod. pečeť 1518 v Něm. Brodě.

z Ostružna Jan (1398) pečtil jen klénotem, dvěma rohy, tak i Hertvík (1402—1405), jenž si dal mezi rohy písmenu Z. Svrchupsaný Jan pečtil 1401 celým erbem, totiž na štítu pruhem pošikem od pravého rohu a rohy. Téhož rodu z Běstvin, Spačic a z Rušínova. (I, 53.)

z Ostu (z Uostu) *Pizoltové*, měli na štítě květinu a za klénot hvězdu o 6 špicích. Tak 1484 Jan a 1531 Jan. (Kolář z arch. Něm. Brodského.)

z Ošelína, I, 48.

z Otěšic Bohuše (1439) měl na štítě ostruhu starého slohu; tak i 1446 Půta a 1493 Bohuslav. Na pečeti Bohušově l. 1507 zdá se, jako by byl štít pošikem rozdělen na tré a ostruha má tři zuby. (Kolář z arch. Kutnoh.) Také na pečeti Jiříkově (1564) jsou tři zuby. Jan Václav pečtil 1751 štítem na dél polovičným, takže byla ostruha proměněných barev. Barvy byly bílá na červeném a klénot jako znamení na štítě. (Jak. sb. M., tab. 1, H., VII tab.)

z Otic pruhu, I, 52.

z Otína Vaněk (1458) měl na štítě ostruhu zdobenou kytami, jako Mikuláš z Kydlin.

z Otína Olbram (ok. 1490) měl pruh příčný na štítě.

Rochcové z Otova měli na zlatém štítě tři husí neb labutí hrdla hlavami da koutův sahající. (Tabule na Orlice.) V Jak. sb. jest bílé na červeném, ale pysky žluté a za klénot jsou tři hrdla vedlé sebe. V bratrské knize Arlberské jest erb Jana Gutšteina z Otova, kdež jest též bíle na červeném, pysky a oči zlaté, a za klénot tři hrdla vedlé sebe. Nejstarší pečeť jest Martina Rochce z O. odjinud z Trubec (1377), pak 1449—1453 Jindřichova. Téhož rodu a erbu z Přichovic, Trubec a Tupadl.

Škopkové z Bílých Otradovic měli na štítě škopek s tyčí skrze ucha prostrčenou, ale barvy jsou rozličné. Na obraze jednom jest zlaté na červeném (Jandera, Miletín 124), ve Vídenském rukopise č. 8330 jest zlaté na modrém a klenotem složená křídla, zlaté a modré. Tak je i na pečeti Karla Š. z O. (1688). Jan starší (1577) měl škopek i za klénot a za ním křídla (složená). Nejstarší pečeť jest Jarkova ze Semtína (1383). Viz i M., tab. 120, H., II. tab.)

Svatbové z Červených Otradovic měli dvě kopí křížem přeložená. Tak 1450 Oldřich, 1515 Jan. Ve Vídenském rukopise 8330 jsou barvy bílá na červeném, přikryvadla týchž barev a klénot jako znamení. Na náhrobku Albrechta Nedražického z Otradovic († 1540, Soupis Stříbrska, str. 144) jsou dvě lopaty křížem přeložené i na štítě, i za klénot. *)

z Otradovic Herbort (1432—1436) měl štít na dél polovičný a v levém štítě pruh pokosem zdola nahoru.

z Otročic Markvart Hřeblo (1401) pečtil helmou a složenými křídly.

z Otryb Ctibor (1385) pečtil helmou a kytou, přes níž na příč byla střela rohatá. Podob. ze Soběšina.

z Otvic Kašpar (1419) měl na štítě hlavu s krkem usečenou nějakého zvířete, jako koně a na konci proužky, jakoby krev tekla. (Arch. Drážďan.)

z Otvovic Václav Prudký (1440) odjinud z Kopisti, měl na pravém dolním konci štítu odkrajek neb pouhý pruh.

z Ovence Matěj (1405) pečtil helmou a na ní polovicí jelena vyska-

*) Je-li tu Albrecht pochován, není jisté dokázáno, ale srovnávajíc jedno s druhým, zdá se tak býti.

kujícího, Jan Řehák odtudž (1449), snad potomek jeho, měl na štítě dva jelení rohy dole spojené.

Voračičtí z Paběnic mívali prvotně štít pošikem a křížem na čtvero rozdělený, jako 1302—1315 Hrabiše z Paběnic a 1382 Hrabiše z Vildšteina. Oldřich z Vildšteina (1348) měl týž štít a za klénot prkno v podobě vevy neb staročeské calty též tak rozdělené, jako štít. Hrabiše z Paběnic odjinud z Nalžov (1397) měl týž štít a za klénot prkno v podobě loďky též tak dělené, po straně helmu pak ptáčky. Přibík Had z P. (1463 až 1476) měl týž štít a složená křídla, též tak dělená. Lze za to míti, že patřili k tomuto rodu také Hrabiše z Nové vsi a Bořikovští z Košmberka. V 16. st. přeměnili si Voračičtí svůj štít tak, že byl křížem na příč rozdělen. 1. a 4. bylo modré, 2. a 3. bílé, přikryvadla týchž barev, koruna, dvě křídla orlí na příč barvami rozdělená, pravé (zhora) bílé a modré, levé naopak. Jestli byla křídla složená, platilo zadní za pravé. Týž erb potvrzen (1704, 21. Aug.) bratřím Frant. Helfrydovi a Leopoldovi, když vyzdvižení do stavu hrabského. Majestátem dd. 1710, 1. April, polepšen týž erb takto: Štít křížem na příč dělený, 1. 4. pole bílé, 2. 3. modré, uprostřed štítu štítek bílý s červeným pruhem (snad obráceně?), v horním poli F III, v dolním L I, na štítě zlatá koruna, zdobená bílými perlami, přikryvadla modrá bílá, tři helmy s korunami, na prostředním korunovaný orel říšský, na ostatních po křídlu, na pravém (zhora) modré bílé, na levém naopak. Štít drží dva zlatí lvi s jednoduchým ohonem. Když byl majestátem (1783, 13. Maj.) Antonín V. z P. do stavu hrabského povýšen, dostal týž štít jako předešlý (koruna nad štítem se nepřipomíná), ale bez štítku, avšak za to heslo: Fidelitatis praemium. Tak asi pečeti posud. (Obraz nespráv. M., tab. 78.) Viz i H. IV. tab.

z Pacova první měli krokev čili pruhy pošikem a pokosem ze stran vycházející a u prostřed vrchu se sbíhající. Tak na náhrobku Hronově z Pacova (Hrady IV, 205), barvy byly bílá na červené, jak svědčí štítek v erbu Mladé Vožice. Ješek Paktuna z P. (1353) měl kromě téhož štítu za klénot křídlo kolmo dělené barvami. Havel (1371 atd.) měl štít a na křídle kolmý pruh. (Obraz jedné z pečeti H., IV. tab. č. 6.) Mikuláš z Vožice (1383) má ke štítu prostá křídla složená. Štítem týmž pečeti 1393 Ondřej, farář Batelovský, 1406 Hynek, 1449 Havel a 1455 Vilém z Pertoltic (tento pečeti Havlovou z Batelova).

z Pacova Vchyna (1370) psával se před tím z Březnice a z Ledenic. Na štítě jeho jest příčný pruh, z něhož vychází nahoru kolmý pruh, což se shledává i na pečeti jeho l. 1384. Avšak l. 1376 změnil štít tak, že šel na příč úzký pruh a na horu dva pruhy stejné šířky, takže byla kromě pruhů čtyři pole. L. 1384 změnil Vchyna zase svou pečeť. Kromě křídla nad helmou měl na štítě znamení podobné tehdejšímu písmenu A anebo našemu stolu z dřívějších let, jenž měl prohnuté nohy, dole ramenem spojené. A Jan mladší z P. (1388) měl zase starý štít a nad helmou krátké

břevno, z jehož konců vycházela vzhůru také břevna, ozdobená na konci kytami. (Obrazy pečeti H., II. tab. 3 č. 13 a tab. H. č. 8.)

z Pacova Jan Toušek obdržel erb od císaře Zikmunda a potvrzen od Albrechta 1439, 24. Jan. (Registrum M. regis Alberti f. 33.) Na pečeti jeho (1458) jest štít s korunou, skrze kterouž ční bylina majíc nad korunou stočené stonky s pětistými květy a pod korunou kořeny.

z Pačejova kotouče, I, 60.

z Pakoměřic Čechové měli na štítě dva úzké pruhy, proti sobě položené a dvojím úhlem lomené, jako měl již 1370 Bernart z Písku. Tak pečetil 1442 a 1456 Jindřich Č. z P. a 1510 Kryštof z P. sed. na Citově.

z Pakoměřic Kliment Holjan (1465) měl na štítě velblouda, tak i Kateřina (1492). Barvy byly bílá na modré, modrobílá přikryvadla a klénót jako na štítě. (Kolář ze starého erbovníku č. 13022 v c. k. soukr. knihovně, též Jak. sb. Červ. štít M. tab. 140, H., X tab.)

z Pakoslavě poloupruhu, I, 30.

z Pantenova Vachtlové měli štít polovičný v pravo bílý, v levo modrý a u prostřed křepelku přirozené barvy, přikryvadla modrá bílá, dvě křídla, pravé bílé, levé modré. (Jak. sb.) Tak i pečetil 1541 Jiří Bachtl. Viz V. U. Sp. 1924.

z Panvic mívali štít polovičný, u zpodu černý, ale svrchní pole bylo kolmou čarou na dvě (bílá a červená) rozděleno; klénótem bývala křídla. Tak pečetil 1587 Bartoloměj Panvice z Lomnice. Viz M., tab. 111.

z Pardubic koně, I, 34.

z Pardubic kohouta, I, 35.

z Pařízku Ctibor (1503) měl na štítě šachovnici a na helmě křídlo. (Viz Miltnerovy Privatmünzen 393, též H., XII. tab.)

Pasek Hanuš (1418) měl na štítě kolmý pruh.

z Paseky (u Čechtic?) Pelhřim (1444) měl uprostřed štítu kouli neb kruh, z něhož vychází šest nábojův neb krátkých hůlek.

z Pasovar Domin (1291—1300) měl na pečeti písmenu S ozdobnou.

z Pasovar hlavy, I, 38.

z Pasovar mnicha, I, 39.

z Pasovar ruky, viz od Dubu.

z Pašiněvsi, I, 38.

z Pašinovic mnicha, I, 39.

z Patokryj Pešek (1378) měl na štítě podkovu konci vzhůru s děrami pro hřeby. Podobně 1397 Otík z P., též vl. ze Všechlap, Měrunic, Libochovan a j.

Manvicové z Patokryj mívali na černém štítě tři zlaté krokve, za klénót mužský trup s feflíky jemu od hlavy odletujícími a na témž trupu tři krokve. (Rkps. 8330.)

z Pavlova Oldřich (1437) měl na štítě buď dvě udice křížem přeložené neb nějaké nástroje nahoře uhnuté. (Arch. Drážďan.)

z Pavlova Chyna (1415) má na pečeti, jak se zdá, kotouč (hořící) nad helmem. (Stížný list.)

z Pavlova Kuneš (ač je-li jeho pečeť) měl na štítu u zpodu hradbu s branou a stínkami a za hradbou hlavu a rohy beraní (?) (Stíž. list 1415.)

z Pečky orlice I, 5.

z Peček Zdislav (1333) měl týž erb jako Václav z Bohuňovic.

z Pěčic Jan Kabát 1387—1390 pečetil buď jen křídlem s kolmým pruhem aneb celým erbem, k němuž patřil štít s příčným pruhem. Tak i ze Ctiměřic a Ujkovic.

z Pelestrova Pešík (1399) pečetil dvěma rohy nezřetelně ozdobenými.

z Pelhřimova Bunek (1370, 1371) měl báječného ptáka s panenskou hlavou a tu s chocholem, jako má páv. Tak si mysleli kobyly, jak svědčí staré obrazy ve zjevení sv. Jana.

z Pelhřimova Jakub (1370—1376) měšťan v Jihlavě měl ptáka dravce na topůrku sedícího.

z Pencíku Čáslav (1391) měl na štítě křídlo s šachovnicí. Potomní Pencíkové měli pouhé křídlo obyčejně vnitřkem vpravo obrácené.

z Perče Petr (1414, 1418) měl na štítě raka vzhůru postaveného. Tak i potomci jeho *Rakovničtí z Perče* 1488, 1506 Václav. (Obr. pečeti 1418, H. III. tab. č. 33.)

Perglarové z Perglasu měli štít na přích trojdílný červený, žlutý a černý, za klénot vysoký klobouk týchž barev s peřím. (Viděl Kolář v Tachově, M. tab. 50 a H. IX tab.) Nejstarší pečeť Vilémova (1491).

Perknovští z Perknova měli na červeném štítě zlaté křídlo o sedmi pérech, za klénot dvě zlatá křídla proti sobě postavená. (Kolář z rukop. Vid. 8330.) Na pečeti Jana z P. odjinud z Pulic (1442) jsou křídla složená.

z Pernartic kohouta I, 34.

z Perného hlavy I, 38.

Pernšteindár Taut (1428) má na štítě příčný pruh. Jeho snad potomek byl 1552 Václav P. z Pernšteina na Borovech, jenž měl úzký příčný pruh, nad ním dvě a pod ním jednu lastuřici. (Kolář z arch. mus.)

z Pertoltic hrábě I, 9.

z Pertoltic viz z Pacova.

z Peruce měli na štítě tři sekery širočiny nad sebou a za klénot tři péra. Nejstarší pečeť jest Boleslava z Budenic (1328). Jindřich (1413), Bohuše (1436—1442) a Tas (1474) měli na pečetích sekery položené pokosem a k pravému rohu obrácené. Náhrobek ve Vísce u Hořovic.

z Pěšic zav. střely I, 6.

z Pětichvost zav. střely I, 6.

z Pětichvost cimbuří I, 23.

z Pětipes viz z Chyš.

Petrkovští z Petrкова Václav a Adam (1565) měli na štítě psa vyskakujícího (lišku? Kolář z málo zřetelné pečeti v arch. DZ. VII, 3).

z Petrovce (z Petrovic) Zikmund (1466) měl na štítě dva rohy spojené. (Arch. města Vratislavě.)

z Petrovic poloutrojčárí I, 25.

z Petrovic tři per I, 55.

z Petrovic supí hlavy I, 31.

z Petrovic Naček, purkrabě na Lipnici (1412) má na pečeti štít prázdný (neb rozmazaný?), za klénot loďku a na ní muže veslujícího.

z Petrovic Maršík Záraza odjinud z Kestřan (1398) pečetil helmem a nad ním sekerou a křížem.

z Petrovic (u Sedlčan) Předbor (1396—1413) pečetil přilbicí a nad ní ovčími nůžkami. Tak i z Křečovic, Broumovic, Počepic a Holešic.

z Petrovic Cardové měli na štítě hák (hrot sudlice) a křížem přes něj tyč, na jejíž koncích byly kruhy. Tak Václav (1440, v arch. Hradeckém).

z Petrovic (u Táboru) Mrakeš (1389) pečetil přilbou a rohy ozdobenými péry. Purkart z P. měl na štítě kolmý pruh a za klénot též rohy ozdobené znameními jako ostny. Mrakeš (1443) má ke štítu prosté rohy.

z Petrovic Hostislav děkan u sv. Jiljí a kanovník Pražský (1343) měl na štítě tři čápy, jednoho pode dvěma, ale každého v trochu jiném postavení. (Viz i Pam. arch. VIII, 149.)

z Petrovic Václav Záhonec (1475) měl znamení jako housenku hlavou k pravému koutu obrácenou. (Kolář z arch. Třebonského.)

Petrovský z Petrovic Petr (1552) měl na štítě ruku zbrojnou až po rameno, ana v hrsti oštěp drží. (Pam. arch. V, 357.)

Petrovský z Petrovic Zikmund (1503) měl na štítě úzký pruh jako M vzhůru a přes něj dolů úzký pruh jako krokev. (Arch. min. vnitra.) V Jak. sb. jest krokev zlatá vzhůru obrácená a konci ke kraji štítu nedosahujícími na červeném štítě.

z Petrovic Heřman měl na štítě pruh lomený s šachovnicí ve dvou řadách, na dvou horních rozích téhož pruhu nezřetelná znamení. (Arch. min. vnitra tuším z Rakovnicka.) Kolář našel v erbovníku Dírenském podobný erb, jež zřetelně nepopsal a na Jakubičkovu sbírku odkázal V té je na žlutém štítě pruh dvakrát lomený s šachovnicí červenou a bílou ve třech řadách, na horních dvou rozích a na dolním jednom po červeném hrotu střely. Přikryvadla jsou červenožlutá a červenobílá, klénotem dvě křídla žluté a červené.

z Petrovic (čsl.) Miksa měl nad helmem ptačí hlavu (supí?). Tak na pečeti stížného listu (1415).

Hostačovští z Petrovic měli na modrem štítě kohoutí hlavu žlutou s červeným hřebínkem a lalokem, prostřelenou šípem, jehož násadiště bylo červené, přikryvadla modrožlutá a žlutomodrá, za klénot složená křídla, přední černé, druhé bílé. (Jak. sb.) Tak pečetili 1523 Jiřík, 1573 Jiřík, 1608 Diviš, 1634 Václav a Bohuslav. (Obraz H. XII. tab.)

z Pfaendorfu (u Kutné hory) Jakeš (1402) měl ptáka s krkem prostřeleným.

z Pfajentálu neb Popovce hrábě I, 9.

Pibrové z Pibru (v. Bibra) přišli sem z Němec a zůstávali u nás po celé 16. století, majíce drobné statky pozemské. Erb jich byl černý bobr na žlutém štítě; klénotem byla dvě křídla zlatá, každé s bobrem. (Kolář z Víd. rkps. 9327, M. tab. 19. Král na str. 332. V Čechách jest nejstarší pečet Janova (r. 1510 v arch. Orlickém).)

z Pičina Odolen (1388) byl rodu Vepických a měl na štítě psí hlavu.

z Pihle sviní hlavy I, 4.

Pichlbergárové byli starý rod usedlý v Chebu. Tam nalezen l. 1899 v jisté zahradě starý náhrobek, pod nímž býval pohřben Mikuláš Puchelperger († 1396, 30. srpna). Na štítě je ryba ohnutá, hlavou k pravému koutu obrácená, patrně štika, jako klénot je roh a táž štika hlavou dolů obrácená. Podobně je štít na pečeti Klimenta radního Chebského r. 1473.

Jiný rod Pichlbergárův obdařen erbem a znamením buku od císaře Bedřicha (1471, 26. srpna. Viz díl I. na str. 92).

Zilvárové z Pilníkova (později *ze Silbršteina*) měli na červeném, jako na přích polovičním štítě černý klín vycházející z levé strany od hořejšího koutu a obrácený ostřím do pravého kraje, tak že jeho spodní strana dělí štít na polovice. Klénotem byla černá orlice k pravé straně hledící. (Kolář z rkps. 8330, M. tab. 24, H. V. tab.) Tak i na pečetích Adamově (1534) a Kryštofově (1576).

Pirkner (Pirchner) Pertold (1317) bohatý měšťan Kutnohorský měl na štítě březovou větev o pěti lupenech, též takovou za klénot, ale konec každého lupena byl ozdoben kytou. Tak i Štěpán P. (1332).

z Pirkšteina ostrví I, 2.

z Pirku Jan Prysár (1350) měl na štítě rybu (tuším štika) ohnutou a za klénot dvě takové ryby.

z Písku (později z Hradenína).

z Písku Bernart (1370) měl týž erb jako Čěčkové z Pakoměřic.

z Pištkova (lépe než z Pýštkova, protože se píše 1371 Pyessczkow, 1379 Pieskow, pak Pisskow a teprve 1452 Pejštkov) Ondřej (1371) měl na štítě tři pruhy příčné. (Arch. Želivský.)

z Pištkova Jan Jendlík (1452) měl za klénot korunu trnovou. (Arch. Želivský.)

z Plané Dobroh. I, 50.

z Plané Jan místopisár (1473) měl za znamení vladyské ptačí hlavu, s krkem.

Drochovci z Pláně mívali na štítě střídavé znamení, buď rohy neb dělení. Oldřich z Květonova odjinud z Drochův (1349) měl nad helmou železný klobouk a na něm dva rohy. Tak i týž Oldřich 1374—1378, píše se *z Omleničky*. Podobně pečetili 1378 Verněř D. *ze Skoronice* a 1428 Jindřich *z Omlenice*. Jan D. *z Trutmoně* měl rohy i na štítě i za klénot a na obou místech s ušima. Jan D. *ze Střítěže* (1431) měl první štít pošikem od pravého rohu dolů rozdělený, avšak Jan D. *z Nového hradu* (1445) měl zase rohy

na štítě. Bohuněk z Omnice (1464) a Oldřich z *Pláně* (1472) měli zase štít dělený, Jindřich z P. (1484) pak zase na něm rohy.

z Pláně střely I, 10.

z Plasné I, 25.

z Plavna měli prvotně lva. Pečeti mnohé v Šlevicích (Schleiz) a Drážďanech. Jindřich z P. pečetil 1468 třemi štíty, totiž lvem, křížem pošikem a příčným pruhem. Lev zlatý byl na černém poli, kříž černý na zlatém. (Arch. Roudnický. Viz i Miltnerovy Privاتمünzen tab. XXXVII M. tab. 112, H. XIII. tab.)

Úličtí z Plešnic měli na štítě stříbrnou konvici ale druhá barva se různě udává. V rkp. 8330 c. k. soukr. knihovny jest štít modrý, křídla nad helmou modré a bílé a mezi nimi konvice. Ve vývodu Štampachovském (arch. mus.) jest štít černý a obě křídla černá. Tak i v Jak. sbírce. Viz i Soupis Stříbrska na str. 89 a H. XIII tab.

z Plešovic viz z Vyšehořovic.

z Plevníka Jiří (1446) měl beraní hlavu.

z Plhova Kunrát (1347) měl na štítě konec větve a z ní dva lupeny vycházející.

Plikové měli rybu (štiku?) na štítě jako Albert P. z Nové Role (1346), Albert P. z Vranova (1364). Tak i Vinklerové a Hyzrlové, též *Šnoblové z Pliknšteina*.

z Plotiště Bohuslav Zachař (1565) měl na štítě tři lupeny se stonky, za klénot čtyři lupeny. (Kolář z arch. DZ.)

z Plotiště Jan Krz (1566) měl štít polovičný, v hořejší polovici půl osla vyskakujícího, toto znamení i nad helmou. (Kolář ze sbírky pečeti v Roudnici.)

z Plzně Jan má za znamení jeřába. (1470, 23. Nov.)

z Pnětluk (v Žatecku) měli polovičný štít, v pravém poli červeném bílého (korunovaného) lva o rozdvojeném ocase, levé jest s modrou a žlutou šachovnicí. Erb Žofky z Pnětluk v rkp. Roudnickém jest též takový, ale šachovnice je červená a modrá, a klénotem jsou křídla s šachovnicí. Tak i v Jak. sbírce, tu jsou křídla složená a přikryvadla modročervená a červenobílá. Milota z P. odjinud z Vizemburka měl štít popsany, ale za klénot jen prilbu s přikryvadlem vlajícím. Týž štít měli 1381 Jan Kozíhlava, 1403—1418 Budivoj, 1406—1419 Mikuláš Kozíhlava, 1412 Vilém a 1466 Ješek, všichni z Pnětluk. (Obraz pečeti H. VIII tab.)

z Pnětluk (na Litoměřicku) dva vладыky r. 1415 mají rozličný erb, Noreš lilii, Mikásek kohouta. (Arch. č. I, 401, DD. XV f. 437. Viz i I, 34.)

Tuněchodští z Poběžovic měli na bílém štítě červený klobouk se zavázáním, přikryvadla týchž barev, za klénot týž klobouk a na něm tři péra, dvě bílá a prostřední červené. (Jak. sb. Viz i Soupis Chrudimska na str. 211.) Mareš z P. (1401) měl klobouk v podobě zvonu, ale vладыky z Brloha a Třebířich mívali obvyklý klobouk železný. (Obraz H. I. tab.)

z Pobípes Jindřich Zboh (1437) pečetil pečeti Václavovcu, na níž jest štít s příčným pruhem a nad přilbou rohy.

z Počapl (u Břežnice) Jošt pečetil l. 1418 kotoučem nad přilbou a l. 1419 jím na štítě.

z Počapl Jan Zelený (1409) měl za klénot rohy. Neznámý erb. (Král v H. XI. tab.)

z Počepic Štěpán (1413 měl za klénot ovčí nůžky jako z Broumovic, Křečovic, Holešic a Petrovic,

z Počepic Štěpán (1506, 1507) měl štít křížem na čtvero rozdělený a nad přilbicí křídlo.

Počepičtí z Počepic měli na modrém štítě bílého čápa s červeným nosem, červ. nohama a černým křídlem, téhož čápa pak za klénot. (Paprocký o st. ryt. 216, Jak. sb.) Pochybný jest obraz v Počepickém kostele (obnovený), totiž bílý čáp na červeném štítě stoje na zeleném kopci. Nejstarší pečeť Jindřichova (1490). Téhož erbu sousedé Řidlové z Mokřan a vzdálení Dobřenští. (Obraz erbu H. XI. tab.)

z Počernic Zdislav Koblich (1323) odjinud z Průhonice pečetil štítem, na jehož vrchu byly užší a širší pruh rozdílných barev a zbytek mřížován.

z Počernic měli na černém štítě dvě zlaté „troubky“ dnem nahoru obrácené a zády proti sobě položené. (Kolář z erbovníku Dírenského.)

z Poděbrad žebříka viz z Choustníka.

z Poděbrad (z Kunštatu) I, 12.

z Poděhus cimbuří I, 23.

z Poděhus rysa I, 41.

z Poděhus (Hrádku u Kouřimě) Albert (1298) pečetil liškou nad přilbicí. Potomci z Fuserka. (Obr. pečeti H. IX. tab.)

Poděvinští z Poděvína měli na štítě ptáka noha. Tak na pečeti Tobiášově r. 1603. (Arch. gub.)

z Podivic Pavel (1534), úředník mince na Kutné hoře, měl přední polovici čtvernohého zvířete vyskakujícího na skále. (Kolář.)

z Podmokl poloupruhu I, 30.

Podmoklský z Podmokl Adam Jindřich, úředník v Kostelci nad Č. l. (1621) měl štít pošikem polovičný a dolní levé pole zase pokosem rozdělené. (Arch. mus.)

z Podnavce (kdysi u Jílového) Mikuláš (1349) měl na štítě psí (jako vlčí) hlavu s ústy rozevřenými, zuby vyceněnými a jazykem vyplazeným. Potomci *Kameničtí* měli psí hlavu s jezatým obojkem.

z Podole Pocin (1416) pečetil přilbicí a dvěma rohy péry kráslenými.

Podolci z Podole měli na červeném štítě černé křídlo rozložené a dole s ptačími pazoury, jak lze souditi z erbu mčka. Zbraslavic. Oldřich (1429) měl na štítě též křídlo, Václav z P. a ze Zbraslavic (1442, 1450) měl k tomu též křídlo nad přilbicí. Téhož erbu ze Soutic a ze Střechova.

z Podole Jan (1450) měl na štítě pilu s obloukem. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

z Podole (u Blatné) Bohuněk (1388) měl za klénot muže sedícího a veslujícího. Tak i z Radkova, Milčic a Újezda.

Čáslavové z Podolí (u Tábora) měli na štítě okouna a tak i nad helmem. Tak 1436 Svošek, 1460 Čáslav a 1615 Hynek. Vyobrazen na náhrobku Doroty Vrchotické z Podolí v kostele Lhotickém u Želiva. Barvy snad byly jako u Smrčků ze Mnichu.

z Podolšan Martin Kačer (1456) měl na štítě měsíc rohy vzhůru obrácený.

z Podolšan Jaroušek dostal 1456 týž erb jako Jeronym z Nové vsi. (Viz díl I. na str. 91.)

z Podvek Markvart (1430) měl na štítě prkno jako kosočtverec, jehož rohy jsou zdobeny kytami. Podobně 1450 David.

z Podvek Jan (1491) měl v horní polovici štítu tři pruhy příčné a též pruhy mezi dvěma křídly nad přilbicí.

z Podviní (u Prahy) Pavel (1326) měl na štítě takové křídlo, jako měli z Lomnice na Moravě a za klénot taková dvě křídla ozdobně rozložená. (Jedna z nejhezčích pečeti, bezpochyby v Praze rytá.)

z Podviní (u Litoměřic) Jindřich a Jan (1340) měli na pečetech přilby a nad nima po dvou znameních jako srpech, tyto byly buď lupenky, neb kytami neb růžicemi krášleny.

z Podviní Lukáš (1463) měl na štítě tři znamení jako \mathfrak{C} . Tak i pečetili pozdější *Podvinští z Lerojíd* zejména 1539 Prokop.

z Pohledi (na Čáslavsku) Mikuláš Hřebec (1412) měl nad přilbou jako větev s lupeny, ale má to býti roh; neb Petr, odtudž (1412) měl roh ozdobený třemi kytami.

z Pohnání lilie I 56.

z Pojedi Mikuláš Libák (1459) měl na štítě jelení hlavu, ovšem s rohy.

z Pojetic (Pojtic) Petr (1429) z rodiny přistěhovalé měl štít polovičný a v levé polovici pokosný pruh, nad přilbicí křídlo a na něm pruh pošikem. Vácslav (ok. l. 1466) měl týž štít, ale prosté křídlo. *Konojedští z Pojetic* měli pravou polovici modrou, levou červenou a přes tuto pokosem žlutý pruh, přikryvadla červená žlutá, a nad přilbou modré křídlo (Jak. sb.) Albrecht (1536) má na pečeti v pravé polovici pruh pošikem.

Kamýkové z Pokratíc byli potomci vladyk z Kamýka, kteří nosívali na štítě jednorožce. V 16. století měli na černém štítě bílého jednorožce vyskakujícího (Běškovci měli žlutého), přikryvadla černobílá, točenici týchž barev a nad ní dva zelené výhony končící se lupeny. (Jak. sb. třikráte. Obraz H., XIV. tab.)

z Polak Vácslav (1482) měl na štítě křídlo rozložené. (Kolář z arch. Drážďan.)

Polanečtí z Polanky (u Ratiborských Hor) měli u zpodu červeného štítu zelený pahrbek a vyrůstající z něho tři stonky s modrými růžemi o pěti listech, jeden rovný a dva nakloněné, klénodem tři péra, dvě modrá a pro-

střední červené. (Erbovník Voračický a z něho Frankova sbírka v Roudnici. V Jak. sbírce jsou přikryvadla červeněmodrá, pravé péro bílé.)

V erbovníku Dírenském našel Kolář ještě dva erby Polaneckých z Polanky.

1. Na modrém štítě červený pruh příčný;

2. štít polovičný, v levém poli šachovnice (popis neúplný a částečně nezřetelný).

z Pole klíčů I, 48.

z Polenska Hanuš (1419) měl křídlo z pravého horního koutu se po štítě rozkládající. Křídlo měli i 1450 Oldřich a 1468 Mikuláš.

z Polep Otík Permec (1382) měl na štítě tři lidské tváře.

z Poličan (u Králové Dvoru) I, 54.

z Poličan Hašek (1468) má na pečeti štít rozmazaný, klénodem jest lupen (leknový?) mezi dvěma větvemi.

Hýlovců z Polkovic přišli ok. l. 1420 tuším ze Slezska do Tábora a drželi bezpochyby Hýlov. Erb jejich, jak býval na počátku 16. století, byl: Štít modrý a v něm od spodku půl srnce přirozené srsti máje růžky o osmi parůžkách zlaté barvy a zlatý prsten okolo hrdla (rozuměj na obojku) s červeným kamenem špičatým pod hrdlem, k pravé straně obráceným, přikryvadla žlutá, modrá a nad zlatou korunou polovice téhož srnce. (Reg. král. Viz k tomu díl I. na str. 97.) Tak i v Jak. sb. (jen tu polovičný jelen) a Král na str. 329 (a tu chybně celý jelen). Podobně popisuje se (1534) erb *Petřkův z Polkovic*, v červeném poli půl rohatého srnce nažloutlé barvy, mající hlavu s rozzavenými ústy a jsa k pravé straně obrácen, též máje rohy vyzdvížené a na konci parohy vrchu štítu se dotýkající, hrdlo halží neboli černým řetězem opásané, kteroužto halží napřed visící zlatý prsten ozdobuje, pravou nohu nad levou vyzdvihuje a kolena jako ohybuje, příkr. červená bílá a nad helmem též polovice srnce týměž způsobem. (Reg. král.)

z Polné (viz I, 3) Jan a Závíše (1282) měli štít polovičný, v pravém poli lvici, v levém tři leknové lupeny (tyto často na Moravě). Obr. H. XII. tab.

z Polné Pešek (1351), vlastně purkrabě na Polné, pečetil přílbou, na níž byla psí hlava, držíc v ústech kytu. L. 1353 pečetil též psí hlavou zřetelnou, ale tu jsou, dva dlouhé zuby jako u sviních hlav. (Arch v Něm. Brodě a zemský v Brně.) Podobně potom Hadburkové ze Sobučic.

z Polné Jan (1415) měl na štítě polovičného berana ve skoku. (St. list.)

z Polné Hanuš (1448) měl na pečeti postavu sedící a u hlavy lilii.

z Polné Hanuš (1483) a Margréta z Otína manželka, jeho, pečetili postřiháčskými nůžkami.

z Polomé Žibřid (1455) purkrabě na Mělnice měl na štítě stojícího berana.

Polomci z Polomé (u Žlutic) měli na štítě a za klénot jelení rohy, jako

Strojetičtí. Tak 1524 Jan. Na pečeti Václavově (1542, arch. v Dobrušce) jest znamení již málo zřetelné. Neb. kněz Rojek viděl tu znamení takové, které by se podobalo jelením rohům křížem přeloženým.

z Polžic kohouta I, 34.

z Poměnic Fráněk (1336) měl štít zhora polovičný, a přes oboje na příč pruh. Vyskytuje se sice na Moravě, ale tam Poměnic nebylo.

z Popovce hrábě I, 9.

z Popovic orlice I, 5.

z Popovic hrábě I, 9.

z Popovic Oldřich (1468) měl na štítě loveckou trubku s řemenem.

z Popovic Anna (1484) měla příčný pruh na štítě.

z Popovic Uršila vd. Nikvická jinak Hrobská (1552 ?) měla na štítě ptáka, za klénót křídlo (Kolář z Kolína).

z Pořešína střely I, 10.

z Poříčan Čeněk (1468) měl na štítě pruh pošikem od pravého rohu a v něm tři hvězdy (Arch. Třeboň.). V Jak. sbírce jest štít červený, pruh bílý s 3 lípovými lupeny zelené barvy, přikryvadla červená, bílá, křídlo tak barvami rozdělené, jako štít.

z Poříčí poloutrojčíř I, 7.

z Poříčí berana I, 29.

z Poříčí střely I, 10.

z Poříčí Přisnak (1363) psal se *z Kouta*, části to Poříčí nad Sázavou. Na pečeti měl berana vzhůru vyskakujícího. Téhož erbu z Pyšel a z Radíče.

z Poříčí (v bývalém Bozensku) Smil (1429) odjinud *z Křešic* měl na štítě ptáka a za ním kytu. Tak i *z Myšlína*.

z Poříčí (Červeného) Drslav (1320) pečetil klénótem dvou rohů hojně zdobených péry. Tak i Jaroslav (1346) a vl. *z Roupova*, *Jinína* a *Skočec*. (Obraz pečeti H. IX. tab.)

Hejda z Poříčí. Rodina tato již v 15. st. se vyskytující (Hajda z P.) měla na modrém štítě (a na třech zelených pahrbcích, což jest přídavek 16. století), tři zlaté klasy s listy, přikryvadla týchž barev a za klénót tři zlaté klasy vzhůru a vedle sebe stojící. (Jak. sb. Král na str. 350. Viz Soupis Pelhřimovska na str. 84.)

z Poříčí Mikuláš (1463) osedlý v krajině u Bechyně měl na štítě pruh pošikem od pravého rohu dolů. Jaroslav (1549) měl k tomu za klénót rohy a mezi nimi kytu.

z Poříčí Bušek seděním v Řečici Kardašově (1458) měl na štítě tři routy neb kosočtverce nad sebou jako vl. *z Beztuhova* a *z Heřmanic*.

z Poříčí Eliška má na bílém štítě tři červené ryby nad sebou. (Vývod Kapounův v Starém Bydžově.)

z Porostlé I, 46.

z Portic Jetřich biskup Mindenský (1357) měl na štítě měsíc rohy dolů obrácený, nad ním dvě hvězdy a pod ním jednu (Arch. býv. dvorský).

z Postupic hrábě I, 9.

z Pošně (u Tábora) pruhu I, 53.

z Pošně (tamže) Hroch (1416) pečetil klénodem jelení hlavou s rohy.

z Pošně Hrdon (1441) měl na štítě přímý pruh a za klénot křídlo.

z Potšteina pruhů I, 11.

z Potvorova Heřman Lýšek (1387) měl pruh po vrchu štítu, nad přílbicí rohy okrášlené jakýmsi hustým předmětem.

Pouchobradští z Pouchobrad měli kolo. (Tak v kostele sv. Kříže Chrudimském.)

Pouchovští z Pouchova (tuším ku konci 15. stol. erbem darovaní) měli na štítě medvěda na zadních nohách stojícího a v předních nohách držícího dobytý meč, pravou za jilec, levou za horní korec. Tak i klénot. (Obraz v Kosmografii a H. XIV. tab.)

Malesičti z Poutnova měli na černém štítě bílou muří nohu o dvou rozích dole, jednom nahoře a trojhranu uvnitř, přikryvadla černobílá, za klénot dubová větev, na níž žaludy (někde tři, totiž jeden nahoře a dva po stranách, jinde tři větévky každá o třech žaludech. (Majestát 1629, 18. April, vývod Štampachovský v mus. Jak. sbírka M. tab. 138, H. XIII. tab.) Štěpán z P. pečetil 1520 muří nohou a za klénot měl kytu.

z Pozdně hříč I, 43.

z Pozdyně Jan (1466) měl štít pošikem polovičný jako Smiřičtí a za klénot prkno. (Arch. Třeboň.)

z Prachňan Ondřej a Bartoloměj přijati k erbu Václava Aldera z Lošan a potvrzen jim (1499, 13. Jul.) králem Vladislavem takto: Štít blankytné barvy, v jehož spodní části jest obláček své přirozené barvy, z něhož dvě zbrojné ruce (vlastně ramena) vynikají, z nichž jedna drží samostříl po šířce štítu se rozkládající a druhá jej berouc, vkládá střelu k pravému rohu štítu, jako by se brzo měla vystřeliti, helm, točenicí červené a bílé barvy, křídlo modré vzhůru obrácené a rozpeřené, na němž dotčené dvě ruce se samostřílem a střelou se spatřují. Pečeti Jana z Prachňan (1506) a Petra odtudž (1520) jsou v arch. Kutnohorském v odd. horním.

z Prašivé Ondřej měl 1393 erbovní znamení nějakého ptáka (Lib. erert. XII, 126.)

z Prašivé neb Hostišovic (supí hlava) I, 31.

Prašlovic Jan, farář v Ústí nad Lužnicí (1415), měl nad helmem rohy (Arch. u sv. Jiljí).

z Pravětíc Kuneš (1390) měl nad helmem rohy (Arch. museum).

Pravětický z Pravětíc Jiří (1630) měl na štítě kluk pokosný a za klénot pštrosové péro. (Kolář z arch. mus. — Náhrobky bez erbů v Soupise Hradecka 178.)

z Prčice růže I, 1.

z Přechína neb *Přechínova* Tvrdek (1362) měl tři korouhve v kroužku zapíchnuté a do všech koutův štítu obrácené (Arch. vel. převorství).

Předborští z Předboře měli na štítě červeném mořského psa bílé barvy s ocasem nazelenalým a též znamení za klénot (Jak. sb.), podobněž jako Lukavští z Lukavice. Pečeti jsou Petra P. na Březovicích (Arch. DZ. IX, 2), 1615 Jana Hynka P. a na Bezděkově (Arch. mus.) a 1618 Marjány Roupovské roz. P. (Arch. DZ. IV, 6.)

z Předbořic Ješek a Přibík (1365) měli postavu lidskou v dlouhém rouše až k zemi, s kuklí na hlavě, majíc pravici pozdviženou a v ní podlouhlý předmět držíc (Arch. mus.).

z Předbořic (kotouč) I, 60.

z Předbořic Mikuláš Ubaldinův (1415) měl na štítě pruh příčný.

z Předbořic (orlice) I, 5.

z Předborovic Petr (1422) měl na štítě kozla jako Mladějovští (Arch. vel. převorství).

Předenicové z Předenic měli na černém štítě bílý pruh pošikem, jak viděti na tabulích vývodu Vratislavského na Orlice a v Dírném, nad helmou křídlo týmž způsobem zbarvené. Tak i v atlantu Voračických. Též na pečetích Otíka z P. 1483 a Adama 1598 v arch. Třeboňském. Viz i M. tab. 113 a H. IX. tab.

z Přehořova Kuneš (1398) měl pluh na štítě (Arch. Třeboňský). Viz I, 45.

z Přehořova v. z Hradce.

z Přepych střely I, 6.

z Přelice Ondřej měl na štítě 3 rolničky, dvě nahoře, jednu dole. (Pečetidlo v museum Klatovském). Obraz viz H. VIII. tab.

z Přelouče jinak z Hoříněvsi Hroch (1371) má štít polovičný, svrchu mřežovaný (šachovnici), klénot kotouč svinutý na způsob točence (Arch. Želivský).

z Přemyšlen Pavlík Kopáčovic (1403) má za klénot křídlo (Arch. Drážďanský).

z Přepych střela I, 6.

z Přepych Jan (1428) měl na štítě dvě péra z jedné stopky vybíhající neb cosi podobného a týž klénot (Arch. v Litomyšli).

z Přerova Stanislav (1474) měl na štítě zvíře čtvernohé na způsob lišky neb veverky (Arch. Třebonský).

z Přerubenic Hrabáňové mívali prvotně prostý vysoký klobouk s kytou a dole ohnutý nahoru jako 1456 Petr a 1500 Mikuláš a Jaroslav (Arch. Třeb. a Orlický). Malován byl pak erb takto: štít napříč polovičný, ve spodní třetině červené stříbrné lemování a v ostatním stříbrném poli červený klobouk s 3 černými péry, za klénot táž 3 péra (Kolář z rukop. Vídeňského. Jak. sb., M. tab. 9, H. VIII. tab.

Chlunčanští z Přestavlk měli štít polovičný, pravé pole bílé, levé černé (tedy podobně jako Nebílovští), klénot rohy, pravý černý, levý bílý (M. tab. 3). Pečeti 1482 Vlacha a 1495 Viléma (Knihovna univ. Praž.), 1570 Jana (Arch. Třeboňský). Obrazy viz H. II. a VII. tab.

z *Přestavlk* (u Kostelce n. O.) Jeniš (1450) měl pruh přes štít pošikem a za klénot rohy (Arch. Vratislav).

z *Přestavlk* (u Chrudimi) Matěj Tahlo (1438) měl klénot rohy. (Tamže).

z *Přezletic* kotouče I, 60.

z *Přibyslavě* ostrví I, 2.

z *Příčiny* Zdebor Vlk (1461—1470) měl na štítě příčný pruh a za klénot baziliška (Arch. Teplský a byv. dvorský). Podobně 1506 Jindřich z Př., purkrabě na Boru (Arch. Třebonský). Maloval se týž erb i štít trojdílný, napřed červený, pak modrý a nejzpodnější bílý, přikryvadla červená, modrá, bazilišk zelený (Kolář: zelený a černý — Jak. sb. též Kolář z nějaké sbírky).

z *Příchodu* Jan Kokot (1357) má za klénot chochol hřebenovitě spořádaný (Arch. Zem. Morav.).

Příchovští z Příchovic měli tři ptačí (husí) hrdla hlavami do rohu obrácené se zl. pysky na červeném štítě, tak, jako i Jan Gutštein z Otova, z Trubec a z Tupadl. (Obr. M. tab. 71, H. IX. tab.) Pečeť Viléma ml. z Př. (1429) popisuje se „vnci combinati, in medio ipsius clypei sculpti“ (Arch. kapit.) též Viléma (1430 — bibl. Praž.) Císař Ferdinand III. vyzdvihuje (1651, 20. prosince) Jana Karla P. do panského stavu, polepšil mu erb takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. poli zlatém práva polovice černého orla, v 2. poli červeném stř. lev kral. Č. v třetím červeném tři husí hrdla (dvě s hlavami nahoru, jedno dolů) ve 4. poli zlatém levá polovice černého orla. Uprostřed pod korunou štítek Rakouského domu a na pruhu písmena zlatá F III, přikryvadla černo-zlatá a červenobílá, dva korunované helmy, na pravém tři husí hrdla stř. za sebou, hlavy s červ. (?) zobáky k pravé obracující, na levém obrněnec, an meče dobývá (Reg. královská; opis v mus. kr. Č., M tab. 52). Císař Karel VI. potvrdil (1723, 4. října) týž erb Vilémovi Př. (Český lev má býti bez koruny). Když však dán hrabský stav (1759, 24. února) bratřím Janovi Václavovi, Antonínovi Petrovi, a Šťastnému Ladislavovi, měli ti po předcích starodávný prostý erb, totiž tři husí hrdla na štítě, přikryvadla týchž barev a za klénot též hrdla ale vzhůru stojící (Král. reg.).

z *Přína* Mikuláš (1439) měl na erbu radličku pokosem postavenou a špicí dolů obrácenou.

Bartákové z Přistoupimě měli na štítě dvě plechovnice křížem přeložené a též znamení za klénot. Tak pečetil 1535 Jan B. (arch. mus.) a 1565 Jindřich Drst jinak B. (arch. m. Českého Brodu).

z *Příšova* Petr (1379, 1382) a Věch (1382, arch. Teplský, Věch i 1409 v univ. kn. Praž.) mají na pečetěch jen klénot (rohy), ale Petr (1452) má kromě téhož klenotu štít zhora polovičný.

z *Přítoky* Jakeš (1402, z Pfaffendorfu) měl na štítě ptáka s prostřeleným krkem. (Arch. Jihlavský.)

z *Přivor* Ermolaus (1460) a Jindřich Díblíček (1546) měli na štítě čtvernohé zvíře divoké s křídly, snad špatně kresleného gryfa neb bazi-

liška. Malován byl bílý neb bělavý v modrém, přikryvadla týchž barev a klénot páví ocas. (Jak. sb.)

z Přívor Nosalovští měli na modrém štítě tři stříbr. pruhy na příč, přikryvadla týchž barev, nad helmici nádobu vodové barvy, z níž vynikají tři lilie na modrých stoncích. Tak pečetil již 1450 Vaněk z Nosalova, (Arch. Vratislav.) též pečeti tak 1513, 1527, 1542 Václav N. z P. (Arch. bibl. Praž. Roudnický a v Ledči.)

Markéta *z Přívor*, bába Lidmily Klusákové z Řehnic, měla štít zhora polovičný. Tak na náhrobku ve Strenicích.

Krupí *z Probluze* měli pruhy na štítě, dva až tři na příč jako 1532 Jan, 1582 Václav. V aktech býv. dvor. archivu psaných o zaplacení panství Pardubského (1560) jest pečeť Kateřiny z Probluze a na ní za znamení i klénot obraz tetřívka, ale snad je to erb mužův. (Obr. H. V. tab.)

z Prohonic I, 15.

z Prohoře tří noh I, 59.

z Prohoře Hynek starší a synové jeho (1416) měli štít zhora polovičný jsouce strýci pp. z Rabšteina.

z Prochodu (růže) I, 1.

Bzenští *z Prorubě* měli prvotně jen dvě udice na štítě vzhůru postavené a špicemi ven obrácené, jako na pečetí Zdenkově (1460, arch. Třeboň.), později měli na modrém štítě pštrosové péro, po stranách po udici a též péro za klénot. (Kolář z ruk. Vídeňského.) Tak 1613 Věněk a 1704 Jan Šťastný. (Arch. mus. a DZ.)

z Proseči vladyky byli téhož rodu, jako Leskovci, majíce za erbovní znamení dvě vidle křížem přeložené. Drslav (1370) a Jan Hazmuka (1395) mají je jako klénot. (Arch. Želivský a v Jind. Hradci.) Slavek Němec (1395) a Jan Hazmuka (1424) mají je na štítě. (Arch. Rejhradský a Třeboňský). Jan z Proseče spečetil stížný list r. 1415 pečeti, na níž jsou dvojce vidle i na štítě i nad helmem; tato pečeť zdá se, že byla Otíkova. (Obraz pečeti H IV tab. 3 č. 4.)

z Proseči (sl.) Bohuněk má za klénot, jak se zdá, buď dvě ruce nebo dvě medvědí nebo jiného zvířete nohy. Tak na stížném listu r. 1415.

Holakovští z Proseči měli na štítě polovici srnce ve skoku; jehož krk jest střelou prostřelen. Tak Jan 1489 v arch. J. Hradce. V Jak. sbírce jest erb *Košetických z Proseče* štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý, přes něj půl srnce přirozené barvy (bez střely), přikryvadla červená bílá, na točenici dvě křídla barvami shora dolů rozdělená, červená a bílá. (Obraz pečeti H IV tab. 3 č. 6.)

z Proseči Jan má 1586 polovici zvířete ve skoku (arch. v Čes. Brodě), bezpochyby týž jako předešlé.

z Proseči Šimek měl 1531 podobné znamení, jako 1542 Václav Smetana z Pr., totiž hlavu a krk ptačí, z jejichž úst vycházejí plameny (Kolář z arch. v Německém Brodě).

z Prosenic I, 53.

z Prosenic viz *z Dolan*.

z Prostého měli dvě medvědí nohy, drápy vzhůru obrácené, vždy černé, ale barvy štítu jsou rozličné. Ve vývodu Srbském (opis v Jindř. Hradci a v Paprockého o st. ryt.) jest štít Horčicův *z P.* modrý, avšak v témž vývodu jednou červený, ale ve vývodu Cílovském (Kolář *z ruk. Vídeňského*) jest štít Kateřiny *z P.* vdané Záborské zlatý, přikryvadla černá zlatá a klénot též nohy. Tak i na pečeti Vojtěcha H. *z P.* 1435 (Arch. velk. převorství). Téhož erbu i Čabužští *z Prostého*, jako 1610 Jiří (Arch. DZ.) a 1631 Jiří Trystram (Arch. mus.), Odchylný erb našel Kolář v Atlantu Voračických a to Evy Malovcové roz. Zálezské *z Prostého*, totiž štít polovičný, nahoře bílý a dole červený, takže červené pole vniká do bílého dvěma zuby. Viz M tab. 99, 140, 141, též H. IX. tab.

z Prostiboře I, 30.

z Prošovic Vitek (1377) a Jan Hrozek 1466 měli na štítě dva pruhy pošikem od pravého koutu. (Arch. bibl. Praž. a arch. zemského v Brně.)

z Prošovic Václav (1537) měl erb, k němuž přijat Kašpar Zelendár. Viz ve IV. odd.

z Protivce Jan (1484) měl na štítě dvě střely podle sebe, hroty vzhůru postavené. (Arch. prelátství Krumlovského.) Tak i Ojířové *z P.* zejména Jan (1501). Barvy bílé na červeném v erbovníku 23. K 4 bibl. Pražské a M. tab. 140. Klénodem červ. křídla rozložitá a na každém střela pošikem a pokosem. (Obraz H. VIII. tab.)

z Prudic vladyky, téže krve jako Mitrovští *z Nemyše*, nosili na štítě pruh shora dolů jako 1436 Petr Špetle. (Arch. Třeboň.), 1442 Jindřich (arch. bývalý dvorský) a později Špetlové *z P.* jako 1506 Václav. (Arch. v Jindř. Hradci) Část jich byvši přijata k erbu pp. *z Janovic*, psala se pak Špetle *z Janovic*. (Viz I, 5.)

z Průhonic (z Říčan) II, 5.

z Průhonic Zdislav Koblich, odjinud *z Počernic* (1323) měl štít trojdílný, takže vrchní dvě pole jdouce podle hlavy štítu, ani nezabíraly jeho polovice. (Arch. bibl. Praž.)

z Průchodu I, 1.

Fremdárové z Pruku měli týž erb jako rytíři *z Trautenberka*. Obojí přišli sem *z Bavor*. Pečeti 1388, 1389 atd. v Mnichově.

ze Psář erbu kola I, 32, avšak Prokop Majnuš *ze P.* (1450) pečeti koutoučem. (Arch. Třeboň.) a Přibík *z Býšova* a *ze P.* (1494) má na pečeti pilu, jako mívají dřevaři v lese. (Frant. museum v Brně.)

ze Pšovlk Kunrat (1370, však nápis na pečeti de Circhaw) má na štítě pruh pošikem a na něm tři znamení jako jetelové lístky, avšak bez stonku. (Arch. Plzenský.)

ze Pšovlk Bušek Dlask (1426, 1431) má za klénot tři kyty na dlouhých stoncích. (Arch. bibl. Praž.)

Klenovští ze Ptení měli na modrém štítě černého kozla ležícího se zlatými rohy a kopyty, přikryvadla týchž barev, za klénot půl téhož kozla

ve skoku. (Rkp. bibl. Praž. XVII., D 34 a Jak. sb. Viz i Soupis Benešovska. na str. 278.)

z Pucbachu Hanušek (1449) měl na štítě horní část věže se stínkami a oknem. (Arch. Drážďanský.)

z Pulic a *z Perknova* Jan (1442) měl na štítě křídlo a tak i klénot. (Arch. býv. dvorský.)

z Pusté Dobré viz *z Ejzře*.

Puš Goclin a v Kolíně (1334) měl na štítě bylinu s pěti listy a třemi kořeny (?) (Arch. Orlický). Podobný 1541 Jindřich z Vilémovce.

Puš z Malotic Martin (1396) měl za klénot křídlo a na něm hrábě vzhůru postavené. (Arch. Vratislav.)

z Pušperka I, 24.

z Pyšel brána I, 29

z Pýštkova v. *z Pištkova*.

Rabicárové z Rabic byli v Čechách již r. 1409, držíce Litvínov. Na jejich štítu byl pruh na příč a kuželovitý klobouk nad helmem. Tak na pečetěch Zikmundových l. 1635 a 1640.

z Rabšteina pluhu I, 45.

z Rabšteina tří noh I, 59.

z Rabšteina měli prvotně štít zhora polovičný a jak se zdá z polovice zlatý, z polovice stříbrný. Jen polovičným pečetí 1360 Jindřich (Arch. Drážď.), 1372 týž, syn Filipův (Bibl. Praž.), 1411 Petr (Arch. kap. Praž.), 1446—1456 Jan (Arch. Třeb.), 1487 Humprecht (Arch. bibl. Praž.). Na pečetí Janově (1440, v Jind. Hradci) drží dotčený štít nahá panna s točenicí na hlavě a dlouhými rulíky, vynikajíc nad štít polovicí těla. V paláci Píseckém má „pan z Rabsstyna“ (1479) štít na čtvero rozdělený, první a čtvrté pole bílé, druhé a třetí na zlaté a stříbrné rozdělené.

Bedřich král Římský polepšil (1452, 20. března) Prokopovi z Rabšteina erb tak, aby měl na helmici korunu a na štítě přidal v červeném poli lva z polovice (horní) zlatého a bílého. (Chmel Mater. II, 1.) Od té doby míval Prokop štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli lva, v 2. a 3. starý erb. Tak pečetil l. 1459 (Arch. býv. dvorský), ale t. r. také pečetil s pannou, ana drží štít se lvem. (Arch. Svatováclavský.) Jindřich 1469 na Osece a 1491 na Prachaticích pečetil jen se lvem. (Arch. Drážďan. a Třeb.) Jan z Rabšteina, probošt Vyšehradský, měl na pečetí r. 1463 štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli klíče křížem přeložené, v 2. lva a v třetím starý erb. (Arch. Želivský) a l. 1468 zase nakreslený štít polovičný, v němž byly klíče ve vrchním poli a ve spodním starý erb. Jinde zase (1470) měl týž štít a nad helmem korunu s křídlem. (Rukopisy v Drkolnech.) Jan Hostounský z R. (1528) pečetil štítem, jak jej polepšil král Bedřich, ale do pravé polovice starého erbu dal si pluh, jakoby pocházel též od Pluhův. (Viz I, 45.) Konečně se nachází týž štít (avšak bez pluhu) v Atlantu Voračických, ale v starém erbu jest pravé pole zlaté a levé červené a má to býti erb Václava

z Rabšteina. (Takový na jeho pečeti l. 1549 v arch. min. vnitra.) Obraz Loskych z Rabšteina H. XIII. tab.

z *Rabšteina* Hanuš (1415, 1419 v okolí Duchcovském) měl havrana na štítě. (Arch. Dráždanský.)

z *Račina* Jan Lukava (1453) měl na štítě dva pruhy příčné, jeden po vrchu a druhý prostředkem (Arch. Plzenský), avšak Příbram (1460), Vilém (1466, Arch. Plzenský) a Jan Pšenička (1483, arch. města Brna) měli široký pruh příčný, středem jdoucí. Tak i *Račínové z R.* měli v 16. st. bílý pruh příčný v černém, za klénot rohy, pravý dole černý, nahoře bílý, levý obráceně. (Erbovník v Dírném a Salmovský v knih. Praž.) Souhlasí i Jak. sb., jen že u rohů je rozdělení barev jako ve štítě, totiž u každého z obou rohů bílá a černá barva, jedna nad druhou a z každé barvy vynikají ostny téže barvy, s čímž souhlasí klénot Kryštofa z R. (1556, arch. Třeb.), podobající se jelením rohům. Tak i M. tab. 19. Podobněž na pečeti Bedřicha Račina sed. na Arnsdorfu (1543, Arch. min. vnitra). V Atlantu Voračických jest na štítu Kryštofově černý pruh a ostatek bílé. (Obr. H. VIII. tab.)

z *Račíněvsi* vладыky měli lva vzhůru ve skoku jako z Cítova a ze Chlumu. Tak 1356 Závise, kanovník Pražský, 1413 a 1428 Jan (Arch. kap. Drážď.), 1456 Václav (Arch. Třebonský). Potomci *Nedvědičtí z R.* (Obraz pečeti H. VIII. tab.)

Radečtí z Radče měli štít polovičný, v pravo červený, v levo modrý a přes oboje bílá radlička pošikem, tak že je lopatka ke spodu obrácená. Tak v majestátu pozdějším a ve vývodu jich v arch. mus., kdež přidán klénot, tři péra pštrosí červené, železné barvy a modré. V Jak. sb. jest lopata obrácena k pravému rohu (barvy štítu souhlasí), radlička jest přirozené barvy, překryvadla modrá a zlatá, pera tři červené, bílé a modré. Na křtitelnici v Chomuticích jest štít křížem na čtvero rozdělený, v l. a 4. poli radlička lopatkou k pravému rohu obrácená, v ostatních polích plechovnice snad erb matčin (Viz i Pam. arch. II, 285.) Jest to tuším erb Václava z R. kanovníka Pražského (1379—1417, viz Tomkovy Děj. Prahy V, 127). Když byl Václav Leopold R. z R. povýšen do stavu hrabského (1763, 27. září), rozhojnen erb jeho takto: Korunovaný štít v pravo červený, v levo modrý, přes oboje pošikem radlička (Grabschaufel) hnědé barvy, avšak na konci bílým okovaná, překryvadla modrá zlatá, tři péra červ. bílé modré. Štít drží dva obrnění mužové, majíce v druhé ruce oštěp a na helmicích tři červená péra. (Reg. král.) V Jak. sb. přidávají se ke kopím zlaté třapce. Viz i Miltnerovy Privatmünzen a M. tab. 52, 72. Obraz erbu H, V. 324, 325, a tab. a náhrobku H V, 126.

Předborové z Radejšína neb Raděšína měli na štítě vola stojícího, jako 1456 Petr, 1461 Jan, 1477 Oldřich a 1513 Jan. (Arch. Třebonský, Orlický a horní v Kutné hoře. Obraz H., IX. tab.)

z *Radenína Píškové* měli tři nohy brněné na štítě a křídlo za klénot, jako 1388 Jakub z Písku, 1436 Vaněk z Hradenína a 1459 Zikmund P. z Radenína.

z Radešova Jan Haugvic (1436, Arch. Český, III, 513) měl na štítě beraní hlavu.

z Radhostovic neb *z Radostovic* pečetili majíce kytu a ptáka za klénot, jako 1382—1396 Jan, 1389 Ozana a 1382—1396 Jindřich. (Arch. Třebonský a Hradecký). Ale Jindřich měl na štítě ptáka stojícího na koruně (?) a za ním kytu (1401, 1402, arch. Třebonský a býv. dvorský).

z Radiče berana, I, 29.

z Radiče Václav starší *Holub*, úředník na Orlici (1591, Arch. Třebonský), měl na štítě pruh na příč, ale u téhož (1606) našel Kolář v arch. mus. štít se psem rovně stojícím prostředkem štítu hoř. polovice a klénot tři pštrosová péra. V Jakub. sb. jest načrtnut erb takový, jako býval u nobilitovaných rodin, totiž štít s čarami obloukovitými od svrchu štítu ke stranám jdoucími na tři pole rozdělený; v horních dvou modrých jsou zlaté zářící hvězdy, v dolním zlatém a z pahrbku zlatého vyniká orlice modrá, jež má na prsou bílý půlměsíc (vlastně pružinu).

z Radíkovice Mikeš (1450) měl na štítě půlměsíc rohamu vzhůru. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Radimovic Mrakeš (1432) měl tři příčné pruhy na štítě. (Arch. Třebonský.)

z Radkova Bohuněk (1366) měl za klénot postavu na loďce veslující (Arch. Hradecký) jako vl. z Milčic.

z Radkovic Bohuněk (1365) měl na štítě tři ryby hlavami spojené s ocasy ke koutům obrácenými (Arch. velk. převorství), jako Kosořové z Nihošovic. (Obr. pečeti H., VII. tab.)

Dvořečtí z Radkovic měli na štítě koule, v hoř. pravém a levém koutě (ostatek uražen) a jako klénot kolo. Tak Václav (1539, v arch. musejním).

David Racký z Radkovic (1613) měl dvojitý kříž pravoslavný. (Kolář z arch. Třeboňského.)

Radkovci z Radkovic, I, 47.

z Radomilic Albera (1386) měl tři hlavy lidské pod židovským kloboukem (Arch. Budějovský) jako vl. z Truskovic.

z Radonic kola, I, 32.

z Radonic Čáp (bez křestního jména), purkrabě na Tiché (1471—1478), měl v erbu čápa a střelu skrze něho. (Světeckého Paměti I, 192 v arch. Třebonském.) Na pečeti jeho v témž arch. vyniká střela hrotem nad zády a druhý konec jde do pravého dolního kouta.

z Radostova Matěj (1448) jinak *z Vlčnova*, měl na štítě i jako klénot dvě udice vzhůru vedle sebe stojící. (Arch. Želivský.)

z Radošovic, viz *z Radhostovic*.

z Radovesic Oldřich (1340) jinak *ze Žitenic* měl na štítě žernov. (Arch. velkého převorství.)

z Radovesic Kunrát (1349) měl za klénot koulovitý klobouk nahoře vykrojený. (Arch. kl. Oseckého.)

z Radovesic Jan (1402) měl na erbu kotvici. (Arch. kapit. Praž.)

z Radovesic Petr (1415) má za klénot křídlo (Arch. Třebonský), ale l. 1418 týž klénot a štít zhora polovičný. (Arch. Drážďanský.)

Libákové z Radovesic měli na štítě dvě rostliny rovné vedle sebe. Tak 1513 Matěj v arch. Kutnohorském (odd. horní). Jiný erb M., tab. 137.

Albrecht *Šitka z Radovesic* (1555) měl štít pošikem polovičný, ve spodní polovici dva pruhy a do horní vnikají jako dvě kladiva. (Kolář z arch. Třebonského.) Král má ještě jeden erb v H., XII. tab.

z Raduně (Radujně) Vaněk Polštář, syn Ondřejův (1446), má štít zhora polovičný, v pravém poli psa neb vlka a levé mřežované. (Sbírka pečeti v arch. Roudnickém.)

Jenšíkové z Radvanova měli bílého čápa na červeném štítě (Erbovník v Dírém).

z Rajova Racek (1479 úředník na Eschelkammu) měl na štítě pelikána a téhož za klénot. (Říšský arch. Mnichov.)

z Rakova kotouče, I, 60.

z Rakové Jan (1415) měl štít shora polovičný. (Arch. kapituly Pražské.)

z Rakové Oldřich (1456) měl na štítě klín od vrchu špicí dolů jdoucí a po stranách do vnitřku prohnutý, za klénot rohy. (Arch. Třebonský.)

z Rakovic měli obyčejně na štítě čtyři, druhdy tři pruhy příčné. Jako klénot vyskytuje se toulec rozmanité podoby a v něm střely nastřkané. Tak 1419 Jan Jezovec z Rakovic, 1446 Markvart, odjinud *z Čimelíc*, 1457 týž, 1479—1484 týž. (Arch. velkého převorství, Třebonský a Hradecký.)

z Rankova mnicha, I, 39.

Býchorští z Raškovic měli na štítě lilii; tak 1543 Mikuláš. (Bibl. Pražská.)

z Rataj (u Bechyně) dvě křídla. Obraz pečeti H., VIII., erbu H., XII. tab.

Štylřydové z Ratěnic pocházeli z Ratěnic v býv. Kouřimsku, kde seděli 1410 a 1450 Pertolt a 1440—1448 Jiřík. Podle domyslu byl tento syn onoho a slove v l. 1472 George Stillefrede jako pán statku Neurode, jež vyženil slouže knížatům z Minstrberka. Potomci dosáhli l. 1662 panského stavu v kr. Č. Žijí, tuším, podnes. Prvotní jejich erb byl tento:

Štít pošikem polovičný, horní pole zlaté, spodní černé, přikryvadla těch obou barev, z koruny vynikají dva rohy barvami na příč dělené, zlatý černý a černý zlatý a mezi nimi pět korouhviček s zlatými kopími a tak zbarvenými jako štít, dvě k pravé a tři k levé obrácené. Při pozdějších povýšeních polepšen jich erb mnohonásobně a jejich prvotní štít stal se štítkem. (M., tab. 118, 119, K B., tab. 108, B., tab. 45, 46. Podrobné dějiny vyšly tiskem.)

z Ratiboře, viz ze Hrádku a ze Chcebuze.

z Ratibořic lilie, I, 56.

z Ratibořic Vaněk (1388) vlastně ze Žampachu řečený, měl za erbovní znamení loveckou trubku. (Lib. erect.)

Raussensgruner, příjmení starožitné rodiny v Loketsku, která měla na štítě štiku hlavou vzhůru. Tak 1345 Pertolt R., farář v Plané (Arch. Drážďan.), 1388 Jindřich (Arch. říš. Mnichov.) a 1451 Jan (Arch. křižovníků.)

z Řebříka pol. orlice, I, 27.

z Řeče, viz *z Řetče*.

z Řečice, růže, I, 1.

z Řečice Oldřich (1402) před tím z Bozděchova řečený, měl za klénot mnicha. (Arch. Hradecký.)

z Ředhoště sekyrek, I, 37.

z Ředhoště Jan (1408—1420) měl na štítě dvě čáry na způsob cimbuří pokosem (od pravé k levé nahoru) položené. (Arch. Drážďanský.)

Malobratřičtí z Řehce měli na štítě plechovnici. Tak 1560 Kateřina. (Arch. býv. dvorský.)

Vančurové z Řehnic měli štít modrý, na něm dvoje zlaté rohy jelení každý o pěti parozích; na jich spojení stojí divý muž (nahý) maje hlavu a pás ovázané zelením a zelený věnec, v pravé ruce drže roh a levou se o bok opíraje, přikryvadla modrá zlatá a klénot tak, jako na štítě. (Majestát 1731, 8. února v reg. král. Paprocký o st. ryt 196. Jak. sb. Obraz M., tab. 33 a H., X. tab.)

z Reicenšlágu Jan Bojgár (1469) měl dva oštěpy nad helmici. (Arch. Třebonský.)

z Reicenšteina žijící posud v Bavořích přišli do Čech ve 14. století. Erb jich byl štít červený, na něm pošikem od pravého koutu dolů bílý pruh, přikryvadla týchž barev, klénot dvě křídla týchž barev, ale pruhy do vnitřku nahoru z obou stran natažené. (Jak. sb.) Tak 1468 Jiří a 1591 Volf. (Arch. křižov. a Třebonský. Obraz erbu H., IX. tab.)

Reichové z Vínik neb i *z Reichu* řečení, měli na červeném štítě černou orlici z 7 bílých oblakův vynikající, přikryvadla černá červená, klénot rohy, pravý červený, levý černý. (Paprocký o st. ryt. 254, Jak. sbírka.)

v. Reisach. Otík mladší z Chrastu a na Všerubech pečetil l. 1401 pečetí, na níž jest sice jeho rodný štít, ale nápis † s- do(mini). vo(n). reisach (překlad chrastu? Arch. Tepelský.)

v. Reisen v Sasku měli kruh a okolo věnec zářící; z vnitřního kruhu vynikala tři úzká ramena s prsty (neb kytami, jako 1387—1391 Tým a 1393 Bedřich seděním na Litvinově. (Arch. Drážďanský.)

z Reitenbachu Kunrát (1404—1410), držitel Kraslic, měl týž štít, jako Hozlaurové. (Arch. Svatováclavský a Drážďanský.)

z Rejšic Jetřich (1488) seděním na Vrbici, měl pruh podle vrchu štítu (Arch. bibl. Praž.)

z Řeneč pruhu, I, 49.

z Řepan Odolen, (1376) měl za klénot kytu. (Arch. bibl. Praž.)

Muštové z Řepan měli na štítě rameno v lokti ohnuté a ruku, držící kladivo vyzdvižené. Tak 1486 Purkart. (Arch. býv. dvorský.)

z Řepčic Beneš (1414), jenž byl purkrabí na Řečici, měl na štítě kapra hlavou dolů k pravé straně obráceného. (Arch. bibl. Praž.)

z Řepice Purkart (1342) a *Ctibor* (1360) měli za klénot křídlo rozložené. (Arch. bibl. Praž. a velkého převorství.)

z Řepnice Václav (1498) měl na štítě (pokud lze hádati z pečeti) dvě ruce vzhůru obrácené a nějaká znamení na způsob lupenův držící. (Arch. mus.)

z Řeporyj Bartík (1405) měl na štítě dvě ryby vzhůru obrácené, hlavami a ocasy k sobě, sice ven prohnuté. (Arch. bibl. Praž.)

z Řešic Jan a Stan (1496) měli na štítu dva rohy (kly?) oddělené a vzhůru obrácené. (Arch. mus.)

Ret z Pístova Beneš od krále Vladislava v kostele sv. Víta na rytíře pasován. Erb jeho potvrzen (1591, 25. července) Janovi, jeho potomku, totiž: štít černý, v něm lev zlaté b., na zadních nohách stojící s vyplazeným jazykem a ocasem vyzdviženým, v předních nohách drže cirkel železný špicemi dolů obrácený, přikrývadla černá, zlatá, klénot dvě křídla, pravé zlaté, levé černé. (Reg. král.)

z Řetče kohouta I, 34.

z Řetče pinty I, 46.

z Řetče Václav Bazek (1538) měl na štítě písmenu **Z**. (Arch. mus.).

z Řevnovic hlavy I, 38, avšak Mikuláš (1391) měl místo toho celé poprsí. (Arch. Třebonský.)

z Řičan I, 15.

Řisničtí z Řisnice měli na štítě červeném ruku s ramenem v lokti ohnutým, ana drží meč dobytý, a též znamení jako klénot. (Arch. mus. a desk zemských XVI, 6, Paprocký o st. ryt. 107. Obraz M. tab. 20 a H. IV. tab.)

z Řisuti Albrecht (1343 Arch. bibl. Praž.) měl křídlo s šachovnicí, současně měl Remunt *z Honic* též křídlo a za klénot kytu. (Obraz pečeti H., VIII. tab.) Podobné je 1350 u vl. *z Kostomlat*. Oldřich *z Řisutě* (1414, Arch. bibl. Praž.) měl též křídlo a za klénot křídlo vysoké s šachovnicí; tak i Aleš (1457, Arch. velkého převorství). V Slavětínském kostele je malován modrý štít s křídlem a na něm šachovnicí bílou a černou (má býti červenou, neb tak i malováno v rukopise Roudnickém).

Lidmila z Říše (na Moravě) pečetila 1265 růží. (Arch. ve Světlé v Rakousích.) Byla z rodu Vítkovcův (I, 1).

z Robous Maršík Salda (1382) jinak *z Časlavek* má za klénot kozí hlavu. (Arch. universitní v Praze. Obraz pečeti H., V. tab. 1, č. 6.)

Röder Folkel (1442) má v horní polovici štítu dva pruhy příčné, z nichž jeden jde podle vrchu a za klénot zvířecí (kočičí?) hlavu. (Arch. města Bochova.)

Röder Heinz (1456) má na štítě jeden příčný pruh. (Arch. města Šonfeldu.)

Vamberští z Rohatec měli na červeném štítě dvě černá (brněná) ramena s rukama. (Rkps. XVII. D. 34 bibl. Praž. a tabule na zámku Orlickém. Obraz erbu H., III. tab.)

z Rohův (z Rohova?) Všech 1382 jinak *z Tlučkačova* měl na štítě helm s dvěma rohy ozdobenými střelkami. (Arch. univers. v Praze.)

Rochlovci z Rochlova měli na štítě pruh od vrchu dolů a za klénot půl zvířete (psa?) ve skoku. Tak 1458 Pavel. (Arch. gub.)

z Rochova chtěli mít na štítě znamení, kterému se říkalo při hře v šachy roch t. j. věž, kterou slon nosíval (figura ad modum unius schaci dicti in vulgari boemico Roch v Manualu, arch. kap. Praž. f. 124). Na pečetích vyskytují se ho rozmanité obrazy, které se nikdy s obrazem věže nesrovnávají. Bušek z R. (1346, Arch. velk. převorství) má znamení jako hrnec nahoru se zúžující, z jehož kraje vybíhají dvě ucha, ale nedosahují zase hrnce. Šmohař z R. (1397, Arch. Drážďanský) má podstavec jako segment, z něhož vychází hůlka dělicí se na dvě ucha a kde se rozcházejí, vzniká znamení kytě podobné. Podobný erb mají (1419) Hašek (Jan) Šmohař z Truzenic, Jan Kužel z R. a Hašek Hrach z R. (Arch. bibl. Praž.) jen že odstavec skládá se ze dvou, většího a menšího a přes hůlku jde příčné rameno kříže. Jan Sezima z R. (1433, 1437, Arch. Jihlavský) má na štítě i za klénot tři odstavce a ucha, jen že u klénotu je také kyta. U Mikuláše z R. (1437, tamže) jest odstavec jako škopíček s dvěma obroučky, z něhož vybíhají dvě křídla na způsob těch, jako se vyobrazují draci. Protipec z R. (1457, Arch. bibl. Praž.) má znamení podobné lilii. U Jana z R. (1506) a Heřmana z Hrochova a z Okříšek (1607, Arch. města Brna) je malý odstavec, z něhož vybíhá znamení velké jako kyta. U Paprockého (o st. ryt. 164) jsou dva odstavce jakoby s obroučky a vybíhají dvě dračí křídla. Poslední *Šmohaři z Rochova* mají na červeném štítě bílou věž nahoru se úžící s branou též bílou nad tím ještě dva odstavce též s brankami (měla by býti okna) a vynikajícími křídly po čtyřech pramenech, dvou modrých a dvou bílých, přikryvadla červená, bílá a modrá bílá a za klénot znamení erbovní, ale nižší. (Jak. sb.)

z Rochova Jakub (1361, Arch. bibl. Pražské) má za klénot ptáka zpívajícího a za ním dvě kuličky se stonky.

z Rokycan Jan († 1471) má na štítě obruč otevřenou a v ní hvězdu. (Viz Pam. arch. VI 185.)

z Rokycan Lapka (ok. 1452) má na štítě velblouda o dvou hrbech a opis na pečeti je s. waczslaw z whyezd. (Arch. Třebonský.)

z Rokycan Michál, vikář a oltářník kostela Pražského (1472) má na štítě uprostřed vějačku lopatu na obilí a vedle podobná znamení obdélná, vše dolů obrácené, za klénot lopatu vzhůru. (Kolář z arch. bibl. Praž.)

z Rokycan Kříž (1495) má v erbu ptáčka s kulatou hlavičkou. (Kolář z arch. Třebonského.)

Rokycanští v Praze osedlí (pak řečení z *Okoře*) měli štít polovičný, ale pole oddělené zubatou čarou. U Jana (1346, Arch. býv. dvorský) jde pošikem, u Frány (1359, tamže) na příč. U Františka z *Okoře* a Jana odtudž (1379, Arch. bibl. Praž.) jde pošikem, ale skorem na příč a za klénot mají rohy.

Ostroměřští z Rokytníka měli brněné rameno s rukou v lokti ohnuté, ano drží v pěsti širočinu, obrácenou ostřím do pravého horního kouta. (Tak Prapocký o st. ryt. 289 a v Zrcadle 351, též na pečeti Jana Václava 1609 v Arch. DZ.) Barvy jsou: štít červený, rameno ocelové barvy se zlatými kraji jeho částí, širočina bílá, topor zlatý, přikryvadla červená bílá, klénot dvě křídla, snad červená. (Jak. sb., modrý štít M. tab. 110, viz i H., V. tab.)

z Nové Role Albert Plik jinak Tos z N. R. (1340) měl na štítě rybu (bezpochyby štika) k levé straně ohnutou. (Arch. Tepelský.)

z Ronova ostrev I, 2.

z Ronova Albert, kumtor v Manětíně (1391) měl štít polovičný pošikem dělený a za klénot křídlo. (Arch. velkého převorství.)

z Ronova (ve Slezsku) měli jedinou ostrvu o 6 sučích (něm. ron). Tak 1431 Hynce. Ale Kunrát (1373) měl k ostrvě i srdce stromu a kořeny a kromě toho spodek uschlého výhonu. (Arch. kr. Vratislavský.)

Andělové z Ronovce měli štít modrý (ve Frankově sbírce v Roudnici pocházející ze sbírky Frant. H. Voračického z Paběnic 1715 je bílý) a na něm černého vola (neb spíše býka) se zlatými rohy a kopyty; klénotem jsou dvě černá křídla (mělo by býti černé a modré) přikryvadla nedoložena, ale měla by býti černá modrá. (Jak. sb. M. tab. 115.) Předek jich Štěpán z Tetína jinak *z Děvína* (1326, 1338, Arch. Vyšehradský a křižovníkův) má za klénot dvě byčí nohy, ohnuté a kopyty k sobě obrácené. Podobně je u Ješka a Mikuláše z Tetína. (1342, Arch. křižovníkův.) Na pečetech Štěpána z Tetína (1337—1378 na rozličných místech) je celý byk. Tak i 1432 Štěpána Anděla, jen že stojí byk na podstavci (Arch. gub.) a pozdější Andělové v 15. a 16. stol. (Obraz erbu H., I. tab. pečeti z r. 1432 H., V. tab. 1, č. 3.)

z Ronšperka berana I, 29.

z Roprechtic střely I, 6.

z Roprechtic Jan Vicher (1447) měl štít na příč polovičný. (Arch. bibl. Praž.)

Rorer Petr (1391 a 1395 úředník na Libenšteině) měl štít křížem na čtvero rozdělený ale středem přes to příční pruh. (Arch. bibl. Praž. a říš. Mnichovský.)

z Rosendorfu, na štítě rytíř maje ruce v bocích, vrch štítu červený a ostatek černožlutě rozečtvrcen. (Kolář z rukop. Videnského.)

z Rosendorfu Kateřina, manželka Žibřidova ze Žďáru měla na polovičném štítě na příč dělenem růží, polovici v horním, polovici v dolním pole, měnící své barvy. (Sbírka Vunšvicka v arch. zemském.)

z Rosenhainu Zikmund (1483) měl na štítě hvězdu o 6 špicích a za klénot 2 růžičky. (? Kolář z arch. bibl. Pražské.) Potomci *Rozenhánové z Janvic*.

z Rosentálu Vincent a Jindřich, Horníci (1388) měli štít na přič na 3 pole rozdělený, ve vrchním poli dvě růžice, ve spodním jen jednu. (Arch. kapit.)

z Rosic Zdeněk l. 1504 hejtman v Bělé pod Bezdězem. Na kalichu vyryt byl erb jeho „hlava kapúnova“ (Arch. Bělský) bezpochyby supí hlava jeřabatá.

Rostové v Praze měli štít třemi zuby pošikem rozdělený. (Viz Pam. arch. VII, 436.) Tak 1359 i Jan Rost a též rozdělení na křídle nad helmem. (Arch. býv. dvorský.)

z Rošteina Iva I, 3.

z Roudné Jiřík má l. 1414 štít a na něm muří nohu, jejíž horní konce jsou ozdobeny kytami (Arch. bibl. Praž.), l. 1428 má jen klénot, 3 růže, z nichž 5 liščíh ocasův vyniká (z prostřední jen jeden — Arch. Vyšehradský.).

z Roudného cimbuří I, 23.

z Roudnice Matěj (1474) má na štítě tři hůlky v prostřed spojené, v horních koutech a u zpodu jetelovým listem se končící. (Arch. Hradecký.)

z Roupova I, 49.

z Rovného Litvin Uzel (1367) měl za klénot křídlo výkrojkem dva-
hrát zbarvené. (Arch. Novohradský.)

z Rovného Jan Borovec (1372—1408) měl na štítě půl kozla. (Pangerl, Hohenf. Goldenkr. Urkd.)

z Rovného Buzek (1421—1432) rodu Harachovského měl na štítě jich kouli s třemi pery a za klénot rohy, každý 4 svislými pery zdobený. (Arch. Třebonský a prelatsví Krumlovského.)

z Rovného Ondřej (1476) byl z rodu Mitrovických z Nemyšle a měl jich erb.

Václav *z Rovného* kancléř rodu Rožemberského dostal majestát (1488, 6. března) na erb, totiž bílý štít a v něm hlava mouřenínova (caput Ethiopis) s hrdlem přirozené barvy (na obraze je to hlava kadeřavá a má červené rty), přikryvadla modrá a žlutá, a dvě křídla smíšené a bílé a černé barvy. (Arch. prelát. Krumlov.) Na pečetěch 1491—1519 (tamže a v Třeboni) má křídla složená, 1527 rozložená. (Arch. kap. Praž.)

z Rovného Jiřík (1498) měl štít shora polovičný a klénot tři rovná péra vzhůru. (Arch. Pelhřimovský.) Potom měli též štít Růžkové a Nakserové *z Rovného*.

z Rozhovic kotouče I, 60.

z Rozhovic Pešík (1376) odjinud *z Jeclova* a Heřman z R. (1383) mají na štítě dva měsíce vzhůru stojící a rohy ven ke stranám obrácené. (Arch. Jihlavský, Arch. kníž. Lichtenšteinský.)

z Roztok Jiří měl na bílém štítě neb korouhvi černou vránu a též znamení za klénot. (Palacký, Formelb. II, 42.) Tak i na jeho pečeti 1398. (Arch. křižovn.) Tak i l. 1414 Petr z R. a z Drahobuze. (Arch. velk. převorství.) Obraz pečeti H, VIII. tab.

z Roztok ostrev I, 2.

z Roztyl Václav Hezolt (1482) měl na štítě ptáčka, klénot křídlo a na něm ptáček. (Arch. mus.)

z Rozvadova Martin (1130) měl na štítě pruh pošikem od pravého koutu, nad helmem konvici, z níž kyta vyniká. (Arch. bibl. Praž.)

z Rožďalovic páni měli na modrém štítě zlaté palečné kolo s křížem uvnitř, přikryvadlo modré a za klénot též kolo zlaté. Tak vyobrazeno v erbovníku herolta Getre (v král. knihovně Bruselské) asi l. 1350—1370 složeném, jež vydal V. Bouton, na II. tab. č. 3; při tom psáno her Bohus. Tento Bohuše byl již l. 1341 mrtev. (Reg. IV, 380). Ješek (1380, Arch. Vyšehradský) má též kolo na štítě, Hereš 1356 (Arch. býv. dvor.) prostě na pečeti a Jan (1374) za klénot. (Arch. zem. Morav.) Týmž znamením a pečeti Kateřiny z R. pečeti (1413, Arch. Třeboňský) Anna Šelmbekova z Rožďalovic. Též znamení přibráno od Lomnických ku svému kartasu. (Viz z Lomnice.) Obraz H, IX. tab.

z Rožďalovic Petr (1487) měl dvě střely bez peří vzhůru křížem a pošikem složené. (Arch. stát. Vratislavský.)

z Rožemberka růže I, 1.

Václav (Vaňata) purkrabě *Rožemberský* (1312—1317) pečeti helmici, z níž vycházejí paprsky, po stranách jsou jako dvě sekery bez toporů. (Arch. Drkolenský.)

z Rožmitála sviní hlavy I, 4.

ze Rpužic Sulek (1329) měl pruh po vrchu štítu. (Arch. Teplský.)

ze Rtína orlice I, 27.

ze Rtína chrtové I, 53.

ze Rtišovic pinty I, 46.

z Rudolic Vaněk Zlatý (1428) má dvě sudlice neb háky křížem přeložené. (Arch. v Litomyšli.)

Rulke Franc (1451) má štít shora polovičný a v každém je chrt s obojkem, oba jsouce k sobě obrácení. Pečetidlo je v museum kr. Č. ale tu chrti nad sebou, klénot křídlo a za ním chrt.

z Rušinova měli na štítě pruh pošikem od pravého horního koutu a za klénot rohy. Tak 1401 Jan z *Ostrožna*, 1406 Jan z R., 1422 Jan Hertvík z R., 1450 Hertvík a Arnošt z *Běstvíny*, 1450 Hertvík mladší 1452 Hertvík a Jan. (Arch. Břevnovský, býv. dvorský a arch. Třeboňský.)

ze Rvenice viz z Žeberka.

z Rybího Jan (1450 ?) měl dvě střely pošikem a křížem přeložené a tulejemi dolů obrácené

Kábové z Rybňan měli štít polovičný, levé pole červené, v pravém stříbrném poli rameno a ruku, v červeném rukávu držící střelu hrotem dolů

obrácenou, přikryvadla týchž barev, dvě křídla složená, bílé a červené. (Paprocký o st. ryt. 298, erbovník Salmovský, Kolář z ruk. Vídenského.) V Jak. sbírce je rameno brnění se zlatými kraji, bílé křídlo jest zadní. (Tak i M. tab. 10, H., IV. tab.)

z Rybnic Kunrát (1422) měl na štítě dva pruhy na příč. (Arch. Budějovský.)

Přepýšti z Rychemberka měli štít pošikem polovičný, zpodní pole zlaté, svrchní červené, přikryvadla červená a bílá (lépe zlatá), klénot dvě černá křídla složená, přes něž jde pošikem pruh červený a zlatý. (Kolář z ruk. Vídenského, Paprockého Zrcadlo 277, Frankova sbírka v Roudnici.) Podobně M. tab. 113. Tak 1450 Hynek (Arch. státní Vratislavský) a 1593 Kateřina Malovcová z R. (Arch. min. vnitra.) Týž erb potvrzen majestátem l. 1726 28. listopadu. (Reg. král.) Obraz H., II. tab.

z Rychemburka koně I, 35.

z Rychnova leken I, 8.

z Rychnova (nyní Nového) Majnuš (1393) měl supra galeam duo cornua elevata. (Lib. erect. XII, 126.)

z Rynarce Ondřej (1433) měl jako hvězdu z 6 tyček složenou, na koncích jako kladívka na štítě i za klénot, (Arch. Hradecký.)

Kožkové z Rynarce zejména Matěj probošt († po r. 1566) měli dva meče křížem přeložené. (Viz Březanův Život Viléma z Rožemberka, str. 136.)

z Rynarce Ondřej (1479) měl tři lupeny dole ozdobně spojené a za klénot dvě ostrvy. (Arch. Pelhřimovský.)

z Ryžemberka poloutrojíčí I, 7.

z Ryžemberka psal se také před r. 1279 Půta ze Mšeného, erbu lví nohy.

z Ryzemburka, jinak z Oseka, hrábě I, 9.

z Ryzemburka tak jmenovaní po hradu u Žernov, měli na štítě třmen jež všelijak vyobrazovali. Tas, Kochel a Naček *ze Skalice* (1322), jakož i Licek *z Visemburka* (1340) měli jež okrouhlý neb podkovitý s uchem nahoře. (Arch. stát. Vratislavský.) Nevlas *ze Skalice* (1363), Albert *ze Svatoňovic* a Aleš *ze Skalice* (1386, Arch. stát. Vrat., obraz H., V. tab. II, 8) měli jež na dvě (ke stoupání a protažení řemena) rozdělený. Tak i Jan z R. (1432 atd. Arch. Novohradský a Třebonský.) U Alše (1435, Arch. min. vnitra) jest zpodní část jako vypouklá, tak i u Tasa *z Hrošky* (1422), Bernarta *z Jestřebce* (14..), trochu i u Jana Lemberka. (Arch. Boleslav.) *Jestřibští z R.* měli na štítě modrém zlatý třmen, přikryvadla týchž barev a za klénot páví ocas, na němž jest týž třmen. (Vývod Srbický opsaný v Jindř. Hradci, popis v Janderových Dějinách Miletína 126 a Jak. sbírka.) Zrovna takový je i erb *Livkův z R.* (Jak. sbírka), avšak Paprocký (o st. pan. 357) souhlasí ve všem, dokládá, že je třmen bílý. (Viz M. tab. 20, ale jinak na tab. 137.) Také prvotní erb *Rašínův z R.* souhlasí, ale polepšen byl majestátem r. 1638, 9. září, když známý Jaroslav Sezima byl za vyzrazení obmyslův Valdšteínových do stavu panského povýšen. Erb nový se takto popisuje: Štít

křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném bílý pruh na příč, ve 2. a 3. žlutém půl černého orla rozkřídleného pod korunou tak, že je vždy na venkovskou stranu obrácen. Uprostřed je štítek modrý a na něm zlatý uherský třmen, přikryvadla modře žlutá a červeně bílá. Helmy pod korunami dva, v pravo paví kyta promíšené barvy a na něm třmen, v levo dvě křídla rozložitá červené barvy a přes každé pruh. (Reg. král.) S tím souhlasí Jak. sbírka, kromě toho, že má přikryvadla na pravo černožlutá. Odchylně od toho píše Balbin, že Domini de Cimbura měli stříbrný třmen na červeném štítě. (Tabularium Aula Caroli.) Také v Richentalově vypsání sněmu Kostnického má Rubin z R. štít týchž barev. Možná tedy, že tak bylo u Krčinských. (Obraz erbu H. II. tab.)

ze *Rzavého Chval* má na pečeti v l. 1370—1372 helm a na něm rohy, avšak l. 1373 štít takový, že helm i s rohy je položen na štítě k levé straně, tak že rohy běží k pravému hornímu koutu. (Arch. zem. Morav. a kníž. v Kroměříži.) V l. 1384—1385 má na pečetích štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. býv. dvorský.)

ze *Rzavého pruhu* I, 53.

ze *Sačan* viz z Chlumu.

ze *Sádku* Jan Saska (1452) měl na štítě ruku s mečem dobytým a za klénot 5 klasův. (Arch. bibl. Praž.)

Vršové ze Sadlna měli na žlutém štítě tři podkovy černé, rohy do horních koutův a dolů obrácené. Tak 1466 Jiří (Arch. mus.). Václav (1602) měl všechny podkovy dolů otevřené a za klénot jen jednu. (Arch. DZ. IX. 3. Viz i M. tab. 141, H., III. tab.)

ze *Samochova* viz z Chotětic.

ze *Samosol* Jan Zoubek (1385) odjinud z *Mezného* má na štítě červa dolů prohnutého. (Arch. Třebonský.), ale l. 1402 má za klénot roh a též znamení, tuto ramenu a ruce ne nepodobné. (Arch. býv. dvorský.) Na úhoře nelze snad hádati.

Samšínští ze Samšiny měli třmen i na štítě i za klénot. Tak 1585 Mikuláš. (Arch. mus.)

ze *San* Jan Čapek (1433, 1437) měl na štítě půl jelena ve skoku, avšak k vrchu obráceného. (Arch. v Kralovci a kníž. v Kroměříži.)

Orelští ze San měli na štítě dvě udice křížem přeložené. Tak 1524 Zdeněk. (Arch. Třebonský.)

Predek *Želenských z Sebusína* Jan (1282, soudce Litoměřického kraje) měl na štítě tři podkovy, dvě vedle sebe k vrchu obrácené a otevřené a jednu tak ke zpodu. (Arch. býv. dvorský.) Ti, kteří seděli na Želenkách v 15. století, měli jen jednu podkovu. Václav Ž. z S. 1520 má všechny nahoru obrácené a na náhrobku Kateřiny Dobřenské z S. v Dobřeni zase všechny dolů. Krystof Ž. z S. 1587 má již štít polovičný zhora dolů, tak že čára dělicí jde skrze dolní podkovu a mezi oběma horními. V erbovníku Cílovském je erb Voršily ze S. tři bílé podkovy na červeném štítě, všechny dolů otevřené, přikryvadla červená bílá a klénot jediná podkova. Lepší snad

jest nákras Jakubičkův, štít polovičný v pravo modrý v levo zlatý a na něm tři podkovy bílé, přikryvadla modrá žlutá a červená zlatá, klénot jediná podkova. Neznámým majestátem vyzdvižení Želenští do stavu panského a erb jejich polepšen, jež Paprocký (o st. pan. 350) znal, ale o něm nic nepověděl, takto: Štít pravo zlatý, v levo modrý a na něm orlice modrá na zlatém, zlatá na modrém, na prsou je starý štítek v pravo zlatý v levo modrý s podkovami bílými dolů otevřenými (může býti i obráceno), přikryvadla modrá a zlatá, klénot orlice v pravo modrá, v levo zlatá, držící v ústech bílou podkovu. (Erbovník Salmovský a Jak. sbírka.) Obraz H., XII. tab.

z *Seči* Jan Lantfojt (1454) měl na štítě helm s rohy. (Arch. gub.)

z *Sedčic* sekerek I, 37.

ze *Sedčic* viz ze Hřivic.

ze *Sedla* kotouče I, 60.

ze *Sedlce* Vaněk (1376) z okolí Prahy pečtil srpem na štítě. (Arch. Vyšehradský.)

ze *Sedlce* (u Bolesl.) viz z Bosyně.

ze *Sedlce* Vlček (1380) z krajiny Tábořské měl na štítě dva hroty střel spojené a pošikem k levému hornímu rohu položené. (Arch. Třeb.) Jindřich z S. (1391) měl též znamení jako klénot, ale na příč. Tak i Valkoun z S. (1389—1391), ale na štít vzal si šachovnici. (Obraz pečeti H., IV. tab. číslo 13.)

ze *Sedlce* rysa I, 41.

ze *Sedlce* kohouta I, 34.

ze *Sedlce* supí hlavy I, 31.

Hrobští ze *Sedlce* měli na štítě dvě medvědí nohy vzhůru obrácené a vedle sebe položené podobně, jako měli Horčicové z Prostého. Tak v l. 1446—1463 Jan H. z S. maje též znamení i za klénot, 1485—1508 Jiřík. (Četné pečeti v arch. Hradeckém.) Tyto poslední rodiny z Sedlce jsou z jižních Čech.

ze *Sedlce* Jan Slavek (1426) v krajině Sušické osedlý měl na štítě poprsí lidské, rukama nějaký předmět nad hlavou držící. (Arch. Třebonský.)

Následující jsou z Plzenska:

ze *Sedlce* kola I, 32.

ze *Sedlce* Mikuláš (1450) syn Annin ze Chříňova, měl podobný erb jako Běšínové, totiž na štítě chlupatou nohu zvířecí (medvědí) a roh a tak i za klénot (Acta cons. Zítav K 8 v arch. kap.).

ze *Sedlce* Jindřich (1397) měl štít, na němž nic nelze poznati a za klénot ptáka s hlavou vztýčenou. (Acta cons. Zítav. K 6.) Jan Tele z S. měl téhož ptáka s kytou za ním na štítě i za klénot. (Arch. býv. dvorský.)

ze *Sedlce* Bohuslav (1478) měl erb Sedleckých z Újezdce.

Kolář poznamenal si též štít Petra z S. (1450, Arch. Třebonský), na němž pruh kolmý dolů a přes něj podle vrchu příčný pruh, což zůstávají ve své váze.

ze *Sedlčánek* holubice I, 42.

ze *Sedlíkovic* Harant (1367—1372) měl za klénot rohy. (Arch. velk. převorství.)

ze *Seeberka* v. ze *Žeberka*.

ze *Sekyřic* kohouta I, 34.

ze *Selmic* kohouta I, 34.

ze *Selmic* Jind. (1333) odjinud z Kojic měl na štítě helm a na něm dvě čapí hlavy a krky, nosy od sebe. (Arch. gub.)

ze *Semčic* Jindřich (1496, Arch. Třebonský) měl na štítě tři podkovy, dvě nahoře, jednu pod nimi, vše nahoru otevřené.

ze *Semil* Petr měl r. 1450 za klénot křídlo, ale r. 1456—1460 na štítě dva pruhy zhora dolů. (Arch. Třebonský.)

ze *Semína* Sirotek I, 38.

ze *Semína* nad Labem *Hanikýřové* měli na štítě červeném stonek s 5 dubovými listy zelenými a tolikéž žaludy zlatými, tak že jdou za sebou list, žalud, žalud, list, list, žalud, žalud, žalud, list a list; klénot je papoušek stojící, v pravo obrácený s růžovým páskem. (Kolář z rukop. Videnského.) Tak i na pečetěch v Kouřimi a Kutné hoře.

Semínové z *Semína* (Bol.) měli snad na štítě kůl a za klénot 3 péra. Tak na náhrobku Barbořině († 1589, Soupis Novopacka 98), ač není-li to erb mužův.

ze *Semtěše* (u Čáslavě) I, 31.

ze *Semtěše* (u Žlutic) Kancléř (1349) měl na helmici kytu a před ní **S**. (Arch. v Bochově.)

ze *Semtína* Jarek (1383) měl na štítě škopek. (Arch. Třebonský), jako Škopkové z Otradovic. Potomek jeho Buzek měl (1514) k tomu za klénot křídlo s šachovnicí. (Kolář odkudsi.)

ze *Sence* Mikuláš, jinak z Nového dvoru (1450) měl na štítě tři pruhy příčné a přes ně pošikem korunu. (Arch. gub.)

ze *Sendražic* (u Kolína) Janek (1393) měl za klénot loďku, z níž kyta vyniká, ale Mikeš (1430) měl oboje znamení na štítě. (Arch. stát. Vratislavský a gub.)

ze *Sendražic* (u Hradce n. L.) Neplach měl na štítě dvě plechovnice vzhůru obrácené, palci k sobě a dole spojené se stuhou s třásněmi. (Pečetidlo asi z počátku 14. st. pocházející.)

Sendražští z *Sendražic* měli na modrém štítě černého krkavce, an drží v nose zlatý prsten s vynikajícím kamenem, přikryvadla modrá bílá a za klénot téhož krkavce. (Paprocký o st. ryt. 357 a v Zrc. 371, Jak. sb.) Ve Frankově sbírce v Roudnici jest štít žlutý. Tak i M. tab. 117. Na pečetěch Jindřichově (1569) stojí krkavec na větvi bezlisté, ale větev je snad pozdější přídavek. (Arch. desk zemských. Obraz erbu H. II. tab. pečeti H., V. tab. I.)

ze *Seslavec* Čec (1422) měl na štítě dva rohy hustě posázené ostny. (Arch. v Litomyšli.)

ze *Seslavec* Beneš Brázda (1423) odjinud ze *Srbec* měl na štítě kohoutí hlavu s krkem. (Arch. Hradecký.)

ze *Sezemice* hrábě I, 9.

ze *Sezemice* kotouče I, 60.

Šlechtínové z *Sezemice* byli snad potomci Jana Čejky (viz I, 60), neb erby obou jsou si podobné. Matěji Šlechtínovi dán (1558) erb: štít modrý, uprostřed zrcadlo okrouhlé s vsazenými kusy a s červenými točenici neb střebci okolo okrášlený, přikryvadla bílá modrá, klénot tři péra pštrosová, červené, bílé, modré. (Reg. král.) Podobně v erbovníku Dýrenském. Na pečeti Matějově r. 1580 je jako kotouč s dvěma kruhy a uprostřed pupek.

Na pečeti Jana z *Sezemice* (1450 v arch. Třebonském) jest neurčité znamení, jako 6 čar dole spojených a k vrchu se rozbíhajících.

Silberzeuger Ula (1358) měl na štítě gryfa neb noha ptáka. (Arch. Drážďanský.)

ze *Skal* Jan (1412) měl na štítě rybu s tlustou hlavou a s ocasem zavinutým. (Arch. mus.) Kateřina Drhova ze *Skal* měla rybu, jak se vymrskuje. (1538, Arch. Třebonský.)

ze *Skal* (čsl.) Maršík měl na štítě, jak se zdá, zvířecí hlavu. Tak na pečeti stíž. listu (1415).

ze *Skalice* růže I, 1.

ze *Skalice* Naček (1332), Nevlas (1363) a Aleš (1386) měli buď na štítě neb za klénot třmen, jsouce téže krve, jako páni z Ryzemburka. (Viz H., V. tab. 2 č. 8.)

ze *Skalice* viz z Koloděj.

Střížek z Ostřešan a ze *Skalice* měl l. 1388 za klénot ptáka jakéhosi (super galeam figura ad modum anetae. Lib. erect.), ale buď se popisující mylil, maje ptáka za kachnu, aneb se erb z nepaměti měnil; neb *Slavkovští* z *Šonova* a ze *Skalice* měli jiný erb, ač podobný. (Viz obraz H., III. tab.) Král Jiří potvrdil (1469, 7. Aug.) Janovi ze Sk. štít červený, v jehož prostředku pták nebeské neb lazurové barvy, jenž se obyčejně sokol nazývá, maje křídla rozletitá; nad helmem dvě křídla rozložená, týchž barev, svázaná závojem ženským, kterému se říká obyčejně čechlík, modravé (zelené? glauci coloris) barvy, přikryvadlo modré, červenou barvou podmalované. (Paprocký o st. ryt. 299.) Jakubička popisuje erb Slavkovských takto: Na červeném štítě u zpodu skála, na níž stojí sokol rozkřídlený „tygrové barvy“, přikryvadla červená bílá, klénot dvě křídla rozložená bílé barvy.

ze *Skalky* (u Litoměřic) měli štít zhora polovičný, v pravém poli půl orlice, v levém příčné břevno, za klénot dvě křídla rozložitá s šachovnicí, Tak 1400 Petr. (Arch. Drážďanský. Obraz H., XIV. tab.)

ze *Skalky* (u Opočna) I, 52.

ze *Skály* poloutrojříčí I, 7.

ze *Skály* vlastně z Jenšteina.

ze *Skočec* poloutrojříčí I, 7.

ze *Skočec* Racek (1336), Jaroslav (1346), Ota (1362) měli za klénot rohy ozdobené péry. Sice byli stejného rodu s Roupovskými. Viz I, 49.

ze *Skopytec* Jan (1368) měl za klénot křídlo. (Arch. v Nové Říši.)

ze *Skopytec* měli na štítě kříž, jehož horní rameno schází. Jednou je i jako příční pruh při vrchu, od něhož jde ke zpodku svislý pruh. Jednou je i příční rameno zdobeno třemi kytami. Za klénot bývá křídlo a na něm též znamení. Tak v l. 1424—1448 Jan. (Arch. Třeboňský, Budějovský a Hradecký.)

ze *Skořenic* Čeněk (1398, Lib. erect.) měl za klénot trubku, jsa krve vladyk ze Žampachu.

ze *Skorna* Vitek (1391) měl za klénot rohy. (Arch. Drážďanský.)

ze *Skoronic* Verněř Drochovec (1378) měl za klénot rohy, jako Drochovci z Omleničky. (Arch. Budějovský.)

ze *Skorotic* Jan Vyduna (1401—1413) měl za klénot dvě ramena s rukama vyzdvížená tak, že rukávy se na obě strany rozlétávaly. (Arch. Drážďanský a musejní.)

ze *Skorotína* měli na červeném štítě pařez bílý s kořeny a po obou jeho stranách po dubovém lupení z něho vyrostlém. (Frankova sbírka v Roudnici e MS. Balbini.)

ze *Skrchleb* v. z Hrádku.

ze *Skřína* (na Moravě) Matěj (1437) měl labuť, jsa rodu pp. ze Švamberka. (Arch. Třeboňský.)

ze *Skříple* Přech Hříč (1433) byl bezpochyby erbu hříče. (Font. r. Boh. V, 611.)

Šlibovští ze *Skřivan* měli na štítě loveckou trubku a za klénot tři pera pštrosí. Tak 1561 Adam (Arch. min. vnitra) a 1618 Eva Anna vd. Čertorejská. (Arch. mus.)

ze *Skryj* Jan Stebňák (1422—1466) měl za klénot kruh a v něm měsíc rohy dolů obrácený a jedním rohem skrze kruh prostrčený a na témž měsíci kříž s trojími příčnými rameny. (Arch. gub. a Třeboňský.)

ze *Skuhrova* křídla I, 19.

ze *Skuhrova* Václav (1447) měl po vrchu štítu dva příčné pruhy a za klénot psí (?) hlavu. (Arch. kapit.)

Skuhrovští z *Skuhrova* měli černý pruh příční na stříbrném štítě, totéž na složených křidlech, točenici a přikryvadla týchž barev. (Kolář z rukop. Vídenského.) V Jak. sb. jest obráceně, totiž bílé na černém. Tak i M. tab. 141. Václav ze Sk. (1456—1462) měl na pečeti týž pruh, ale se šachovnicí (Arch. kapit. a býv. dvorský) a l. 1464 měl jej pošikem a pokosem mřežovaný. (Arch. kapit.) Jeronym (1477—1504) měl na pečeti prosté pruhy. (Obraz erbu H., VI. tab.)

ze *Skupče* koně I, 35.

ze *Skvořetíc* pinty I, 46.

ze *Slabec* Boreň (1450) měl za klénot hvězdu na způsob růžice o šesti lupenech. (Arch. min. vnitra.)

Slataněřové z Slataněř měli na štítě dvě kuličky, jednu nad druhou. Tak na pečetech r 1541 a 1574. Klénotem byla 4 péra pštroší.

Slatinští ze Slatinky měli na štítě červeném měsíc zlatý, rohy nahoru a nad ním hvězdu. Tak 1555 Jetřich (Arch. Třebonský. Staré vyobrazení v Soupise Turnovska na str. 20 a v H, VII. tab. a X, 263.)

Slaškové ze Slatiny měli štít křížem na příč a zdělí rozdělený a za klénot rohy. Tak 1434—1454 Slašek a 1475 Zbyněk. (Arch. min. vnitra a Hradecký.)

Penížkové ze Slatiny měli na štítě volskou hlavu. Tak 1557 Johanka dcera n. Jana P. ze Sl. (V Roudnici sbírka pečeti.)

ze Slatiny Bozděch mladší (1327) pán na Milíčově měl za klénot rohy. (Lib. erect. XII, 48.)

z Slatiny Ondřej Špalek (1411, 1420) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž.)

ze Slatiny Mikuláš (1482) odjinud z Hořan měl za klénot horní část hříče mezi péry. (Arch. Třebonský.)

ze Slavče Domin (1407) měl lidskou hlavu za znamení erbovní. (Arch. býv. dvorský. Viz I, 38.)

ze Slavětína nejstarší snad měli na štítě **M**. To se nacházelo na staré pečeti Slavětínské a černé **M** na modrém štítě spatřuje se posud v kostele Slavětínském.

ze Slavětína psali se někteří z Žeberkův.

ze Slavic I, 57.

ze Slavíkova ryt. I, 52.

Slavíkovští ze Slavíkov měli na štítě ruku v loktě ohnutou vzhůru vyzdvíženou a na drží kladivo. Tak 1541 Pavel. (Arch. Orlický.)

ze Slavkova (Harach) I, 55.

ze Slavkova Odolen (1447?) vlastně *z Komařic* řečený měl na štítě orlici. Viz I, 5.

ze Slavkova (u Janovic Vrchty) Adam (1360) měl za klénot chrámeček (altan) a na vrchu končité střechy kytu. (Arch. kapitolní.) Z toho se vyvinula mříže neb plot, jako měli Růtové z Dírného.

Vidlákové Radimští ze Slavkova měli polovičný štít, pravé pole zlaté, levé červené, přikryvadla červená a zlatá a za klénot dva červené rohy. Tak pečetili 1450 Jan V. z S., 1462—1741 Odolen, 1463 Ctibor Nechvalický, 1463—1470 Kuneš. (Arch. Třebon. Kapit. dvorský, též několik erbův na náhrobcích v Neustupově. Obrazy H. VII, 285, 287, 293.)

ze Slemene Čáslav (1434) měl za klénot dva rohy a každý posázený třemi račími klepety. (Arch. zemský Mor.)

ze Slepotic kohouta I, 34.

ze Slepotic vlastně Slepotických ze Sulic. Viz Pam. arch. II, 40.

ze Slivna Hanek (1446) měl za klénot křídlo a na něm neurčité znamení jako dvě šišky. (Arch. Třebonský.)

ze Slivna viz z Chlumu.

de slupeycis záhadná legenda na pečeti Jana ze Chřínova (1373), snad ze Sloupečného.

ze Sloupna měli na štítě plechovnici a dvě za klénot, jsouce bezpochyby potomci Neplacha z Sendražic a Zbyňka z Bukoviny (1340—1349), kteří měli na štítě dvě plechovnice. Na pečetích měli plechovnici 1414 Petr Kčice ze S. a z Košťálu, 1434 Petr Ples z S., 1449—1454 Jan Herynk z S. (Arch. Třebonský a stát. Vratislavský.) *Herynkové ze Sloupna* vystěhovavše se na Moravu, přibrali si na štít herynka, tak již 1417 Václav, maje na štítě křížem rozděleném v 1. a 4. poli plechovnici, ve 2. a 3. herynka. Obráceně měl to 1454 a 1467 Jan. (Arch. města Brna, Třebonský, býv. dvorský.) Na pečeti Ondřejově (1516 v arch. m. Brna) není zřejmo, jsou-li na štítě čtyři herynky aneb jen dva, také klénot není dosti zřejmý, totiž zdali dva herynky neb dvě plechovnice. Po r. 1516 a v následujícím století měli tento erb: štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm bílé herynky, 2. a 3. modré, v 2. zlatá, ve 3. bílá plechovnice, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, klénotem byla dvě péra červená a mezi nimi tři herynky bílé ocasy vzhůru. (Paprocký o st. ryt. 55, 59. Jak. sb., avšak tu mylně ocelové rameno s rukou.) *Kordulové ze Sl.* měli na červeném štítě plechovnici přirozené (ocelové, namodralé?) barvy, přikryvadla červená bílá (což svědčí o plechovnici prvotně stříbrné), za klénot dvě křídla rozložitá červená a mezi nimi táž plechovnice. (Jak. sb.) Na pečetích měl Vaněk K. (1492, arch. Třebon.) za klénot jen plechovnici a Jan K. (1504, tamže) dvě plechovnice. *Plesové Heřmanští ze Sl.* měli prvotně stříbrnou plechovnici na červeném štítě (Kolář z rukop. Vídenského), později byla plechovnice přirozené barvy, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě plechovnice a mezi nimi 7 úzkých per tuším červených. (Jak. sb.) *Sadovští ze Sl.* měli též štít a přikryvadla téže barvy a za klénot měli prostě dvě plechovnice. (Jak. sb.) Tak je i na pečetích jejich r. 1532. (Arch. Třebonský.) Obrazy erbu H. II. tab. a náhrobku V, 45.)

ze Sloupné Václav (1450) měl mořského psa hlavou vzhůru, nohy roztažené, ocas k levé zahnutý. (Arch. Třebonský.)

ze Sloupnice I, 27.

ze Sloupu husích krků I, 36.

ze Sluh Jan (1385), jinak z Cách měl dvě medvědí nohy vzhůru postavené. (Arch. bibl. Praž.)

ze Sluh kohouta I, 34.

ze Sluhova Vilém (1406) měl za klénot dva rohy a každý posázený třemi ručkami. (Arch. gub. Obraz pečeti H., IX. tab.)

ze Smědovic Hrzek (1401) měl za klénot buď čírku neb čejku (Arch. Drážďanský).

ze Smilkova jinak z *Miličina* Janek (1413) měl štít pošikem polovičný a za klénot křídlo. Chval ze S. (1412) kanovník vyšehradský pečetil podobným štítem, avšak též druhým štítem, na němž byla lilie.

ze *Smiradic* Lipec (1359) měl za klénot kapra hlavou dolů postaveného (Arch. mus.).

ze *Smiradic* klíčův I, 48.

Smiričtí ze *Smiřic* měli štít pošikem polovičný, černý a bílý jak lze viděti v Černém Kostelci. Jan ze *Smiřic* měnil v l. 1427—1446 svůj štít na pečetěch čtyřikráte; napřed měl vyvýšenou část v levo na hoře, pak v pravo na hoře, pak pravo dole a konečně pravo nahoře. (Obr. M. 25 a H. II. tab.)

Kapounové ze *Smiřic* měli na bílém štítě červené rohy posazené každý roh čtyřmi korouhvičkami (Epitafium Kapounovské v Starém Bydžově). Na jiném vyobrazení je štít bílý, pravý roh červený s černými, levý černý s červenými korouhvičkami, přikryvadla červená bílá a černá bílá, v klénotě pravý roh černý, levý červený s korouhvičkami proměněné barvy. Týmž znamením pečetí 1474 Alexander (Arch. kapit.) Obr. H. VI. a VIII. tab.

ze *Smirična* Mikuláš (1452) měl na štítě a za klénot kouli (Arch. Hradecký).

ze *Smojna* Frydman (1317) měl štít polovičný a v levém poli dva pruhy. (Arch. býv. dvorský.) Tak i 1432 Zikmund a 1443 Mikeš Pancíř, jenže měli v pravé polovici velmi úzký pruh. Tento měli v levé polovici 1450 Zikmund a Vaněk (Arch. Třebonský a Drážďanský). U *Seletických* ze S. popisuje se štít polovičný a pravá polovice je na příč na tři části rozdělena. (Pam. arch. VII, 357.) Týž erb (jako Podmoklských) měl 1524 Jan Sel. a za klénot plechovnici. (Arch. min. vnitra.) Obraz erbu H., X. tab.

ze *Smolotyl* Oldřich (1458) měl znamení erbovní jelení rohy (Arch. mus. Obraz H., X. tab.)

ze *Smrčan* viz z Chlumu.

ze *Smrčku* Vilém Křeše (1361) měl tři měsíce rohy ke vnitřku obrácenými, hůlkami ve středu štítu spojené (Arch. Břevnovský).

ze *Smrdova* Petr Bohdal (1452) měl štít buď nejasný aneb spíše prázdný a za klénot kotouč posázený buď plameny neb péry (Arch. Želivský.)

ze *Smrkovce* Host (1366) měl za klénot rybu (okouna?) na kytě. (Arch. kl. Oseckého.)

ze *Smrkovic* Jan Radlička (1415) měl, soudíc podle příjmení, na štítě radličku jako Radečtí z Radče. (Lib. conf.)

ze *Smržova* viz z Kostelce.

ze *Snětu* Petr (1450) měl na štítě pruh pošikem. (Arch. Třebonský.)

Letišti ze *Snopoušova* měli štít zhora polovičný, pole bílé a červené, za klénot rohy týchž barev (Erbovník v Dírném). Tak i na pečeti Bartolomějově (1586). Jinak Král v H., IX. tab.

Soběkurských erb růži v. obr. M. tab. 25, což mi nejde dobře na rozum.

ze *Soběsuk* orlice I, 27.

ze *Soběsuk* kola I, 32.

ze *Soběšina* měli střelu rohatou totiž tak, že bylo střeliště na konci do dvou polokruhů ohnuté. Dávali ji na štít buď hrotem dolů aneb nahoru. Klénotem byla táž střela ale položená na kytě. Tak 1373 Unka, 1397 Markvart, 1406 Prokop, 1432 Jan Unka z *Neustupova*, 1455 Prokop, 1461 Zbyněk (Arch. kapit. Třebonský, býv. dvorský a velkého převorství).

ze *Sobětic* kohouta I, 34.

ze *Sobětic* Jan (1414) z krajiny Třeboňské měl za klénot křídlo (Arch. Třebonský).

Sobětičtí z *Sobětic* z okolí Klatov měli štít na příč polovičný. Ve spodním větším poli měli šupiny rybí. Tak 1414 Jan. (Arch. bibl. Praž.) Na pečeti Jindřichově (1433) vypadají šupiny jako kuličky. Jindřich (1465) má je zřetelné a na křídle, jež má za klénot, jsou též ve spodní části. (Arch. Třebonský.) Šupiny jsou na pečetech vždy kulatým nahoru. V atlantu Voračickém je vrchní třetina červená a v ostatním dvou třetinách jsou šupiny, jichž barev Kolář nedoložil. V Jak. sbírce jest horní třetina červená, spodní pole modré, z horní strany šupinami modrými (? má býti bílými) do trojhranu posázená (šupiny kulatým dolů); přikryvadla červená modrá, složená křídla zbarvená tak, že červená horní levá čtvrtina jest červená, ostatek modrý a pod červenou částí jsou zase šupiny do trojhranu. (Obr. M. tab. 25 a H., IX. tab.)

Hadburkové ze *Sobučic* měli na štítě psí hlavu s vyplazeným jazykem. Tak 1490 Václav. (Arch. st. Vratislav.)

ze *Sokolovic* Byčen (1395) měl na štítě pařez na hoře usekaný a dole s kořeny a z obou stran po dubovém lupení. (Lib. erect. XII, 183.)

Vyšehněvští ze *Solče* měli snad štít zhora polovičný a za klénot polovici psa neb jiného zvířete vyskakujícího. Tak 1547 Věslav. (Kolář z arch. min. vn.)

Mírkové z *Solopisk* měli štít zlatý a v něm ruku zbrojnou s ramenem železné barvy, ana protíná mečem přirozené barvy okleštěk tmavohnědý, přikryvadla černá zlatá z obou stran, za klénot ruku brněnou zdviženou, v lokti ohnutou s mečem k ráně vytaseným (Kolář z rukopisův Vídeňských, Jak. sb. M. tab. 15 (avšak chybně na tab. 139). Tak i na pečetech 1450 Mírka a 1536 Václava M. (Arch. Třebonský a Kutnohorský. Viz i Soupis Kolínska na str. 84.)

Předkové *Mladotův* z *Solopisk* byli Ješek Prosinka a Vaněk z *Prosimic* syn jeho (1349). Tento měl na štítě pokosem pruh a na něm čtverhranky s šesti rohy neb špicemi. (Arch. Křižovníkův) Oldřich z *Dolan* měl na témž pruhu jako tři růžice a podobně na složených křídlech (Arch. Břevnovský). Na pečeti Vaškově ze *Solopisk*, kterou pečetili 1430 Voček z S. a z Poříčan a manželka jeho, jsou tři hvězdy o 6 špicích bez pruhu (Arch. kapit.). Tak to měl 1468 i Čeněk z Poříčan, avšak s pruhem. Hynek M. z S. (1518, Arch. Hradecký) pečetil již erbem, jak se tuto popisuje. Erb ten byl: Červený štít, na něm byl pruh pošikem a na něm tři černé routy neb kosočtverce, přikryvadla červená bílá a černá bílá, za klénot dvě červená křídla

složená a na nich pruh touž způsobou, jako na štítě. (Kolář z ruk. Viden-
ského, Jak. sb., M. tab. 49.) Když byl dán (1761, 26. června) panský stav
starožitných rodův bratřím Josefovi, Janovi Františkovi a Janovi N. Ml.
z S., polepšen byl jejich erb tak, že ke štítu přidána koruna na něm, pokry-
vadla ponechána a na štít posazeny dva helmy, tak že z nich vynikala dvě
křídla červená s pruhy tak, jako na štítě (Reg. král. Obraz H., VI.
a X. tab.)

ze Solopisk Petr (1459) měl na štítě kříž bez horního ramena
a za klénot křídlo (Arch. gub.).

ze Souměře Zikmund Holub (1427) měl holubici na štítě i za
klénot (Arch. Třebonský).

ze Souměře Jan Šonštetár (1490) měl na štítě větvičku s třemi
lupeny a pod nimi dvěma suchými stonky (Arch. bibl. Praž.)

ze Soutic mívali na svých pečetích křídlo rozložené, jehož začátek
(kost) vybíhala v ptačí pazour. Tak 1433 Zdeněk, 1434—1454 Jan, 1449—
1459 Aleš (Arch. min. v nitra, Hradecký, Drážďanský, Vratislavský a vel-
kého převorství). *Čabeličtí* ze S. jak svědčí vývod jich skvostně psaný (MS.
bibl. Prag. XVII. D. 34) měli stříbrný štít, černé křídlo a zlatý pazour. Též
znamení jest i klénotem. Paprockého (o st. ryt. 225) zmínka, že měli štít
červený, jest tedy matná a snad se vztahuje na polský erb Topáč. (Viz M.
tab. 60, obr. erbu H., II. a VII. tab. obraz pečeti 1440 H., III. tab. č. 32,
náhrobku r. 1513 H., VII. 271.) *Janovští* ze S. měli též znamení, ale zlatý
štít (Jandera, Miletín 126).

ze Sovojo vic Arnošt (1382) měl za klénot křídlo. (Arch. univers.)

ze Speřic Předbor pečetil stízný list. Má znamení jako medvědí nohy
zdobené po pravé straně třemi kytami, což by spíše nasvědčovalo
rohům rozmazaným.

Stranovští ze *Sovojo vic* měli štít s šachovnicí (1453 v pěti řadách na
příč i dolů) a za klénot křídlo. Tak 1453, 1454 Jaroš (Arch. min. vnitra a
Třebonský). Na náhrobku Burjanově († 1551) jest 6 řad kostek dolů a 4 na
příč. Barvy známe jen z Jak. sbírky. Tam jsou kostky všechny (6 × 7)
a každá z nich pošíkem zdola nahoru k levé rozděleny a vrchní polovice
každé kostky všude bílá, zpodní pak pole kostek je za sebou jdouc zhora
dolů, modré, červené, žluté a jdouc povrchu na příč modré, žluté, červené
a tak i dále. Přikryvadla z obou stran jsou červená, bílá, modrá, žlutá.
Klénotem jsou složená křídla, z nihž zpodní jest zdola žluté, pak modré,
a u vrchu červené. U předního křídla jest spodek bílý a brky žluté a modré,
červené a modré, červené a žluté, žlutý, modrý, žlutý a poslední brk mo-
drý. (Obraz náhrobku H., V, 314.)

ze Sovynic Mikuláš (1340) měl na štítě půl vlka z křoví vyskaku-
jícího. (Arch. velkého převorství.)

ze Spaňova koně, I, 35.

ze Spaňova klíčův, I, 48.

Horšínové ze Spyty měli na štítě kohouta. Tak 1555 Jakub. (Arch. musejní.)

Brázdové ze Srbec měli na štítě i za klénot kohoutí hlavu, jež však vypadá r. 1407 jako paví hlava. Tak 1401—1407 Markvart, 1423 Beneš, 1443 Vilém a 1450 Beneš.

ze Srbic Jan Horčice (1449?) měl štít zhora polovičný, polovici pokosem, polovici pošikem rozdělenou. (Arch. Drážďanský.)

ze Srdova (u Štěkně), I, 10.

ze Srdova Žibřid (1426) měl na štítě rohy s kusem lebky, za klénot klobouk a na něm rohy.

ze Stachovic (?) Mikuláš, biskup Řezenský (snad Mikuláš Stachovic, 1313—1340) měl na zlatém štítě černou orlici. Erb ten a nápis viděti lze na okně kostela Řezenského.

ze Stajic měsícův, I, 53.

ze Stakor Soběhrd (1341) měl na štítě příčný pruh a za klénot široké křídlo. (Arch. křižovn.)

ze Stakor Martin Zlý (1391) jinak *z Bořejova* a Bohuněk, bratr jeho, farář Sezemský, měli za klénot loďku. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stakor Petřek (1391) měl za klénot dva rohy volské. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stakor Jakub Rozvoda (1452) měl štít křížem rozdělený a za klénot rohy. (Arch. stát. Vratislavský.)

ze Stakořec Jan Lulák (1391) měl za klénot kozí hlavu. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stanovic Jan Trnec starší a Jan T. mladší měli na štítě pruh pošikem, onen týž pruh i na křidle, tento holá křídla složená za klénot. (Arch. Třebonský.)

ze Staré, I, 35.

Glácové ze Starého dvoru měli podlé obdarování císařského (1471, 13. srpna) bílý štít a na něm zelenou hlavu (tvář), se žlutou bradou, májící čelo bílým feflíkem zavázané a u každého ucha červené křídlo, červená a bílá přikryvadla, za klénot poprsí bíle oděné s zelenou tváří, žlutou bradou, rozletitým feflíkem a křídly dotčenými. (Chmel. Reg. II, 623.) Obraz Paprockého (o st. ryt 339) odchyluje, znamení na štítě a klénot podobá se andělské hlavě s podloženými křídly. Tak i v Jak. sb., kdež jest hlava bez brady, feflíku a barvy, a u M., tab. 97. (Obraz erbu H., XIV, tab.)

ze Starkoče Křišťan (1382) měl na štítě kytu a napříč přes ni dva hroty střel hůlkou spojené. (Arch. kníž. Lichtenšteinský.)

ze Stativnice Matěj Kbel (1454) měl na štítě dva rohy stočené a třetí mezi nimi vyčnívající, za klénot dva stočené rohy. (Arch. v Litomyšli.)

ze Stazkova (?) Jan obdržel (1455, 20. dubna) od krále Bedřicha trojdílný štít (zhora) červený, modrý a černý a za klénot rohy tak zbarvené jako štít. (Chmel, Reg. II, 336.)

ze *Stebna* (z Ejstebna, zej Stebna) měli na štítě pruh zhora dolů a za klénot rohy posazené, každý čtyřmi korouhvičkami, jako 1431 Jaroslav. (Arch. gub.), 1456 Bořivoj (Arch. v Bochově), 1467 Hrzek, 1471, 1474 Aleš (Arch. Vratislavský a Hradecký) a 1510 Purkart Anděl. (Arch. Teplský.) Barvy *Zvěstův ze St.* byly na štítě bílé na modrém, tak i přikryvadla, korouhvičky červené. (Jak. sb.) Erb *Andělův ze St.* byl týž, ale barev neznáme.

Odchylné od předešlého jest, že někteří tohoto rodu měli příčný pruh, jako 1451 Hrzek (s prostými rohy, Arch. Drážďanský) a l. 1564 Zvěst. (Arch. mus.)

ze *Stehelčevsi* Hereš (1404) měl dva rohy stočené křížem, tak že byl dole kruh a na nich kytu. (Arch. Třebonský.)

ze *Stetlinu*, I, 60.

ze *Stěžova* Jan (1437—1450) měl štít shora polovičný a za klénot rohy. (Arch. Vyšehradský a Třebonský.)

ze *Stiřína* Jindřich Volf (1570 hejtman Rohozecký) má erb v Nudovojovicích 3 svázané střely. (Zl. Praha, 1888, 48. Soupis Turnovska na str. 71.)

ze *Stodůlek*, I, 60.

ze *Stojslavic* Beneš (1401) měl za klénot rohy. (Arch. Želivský.)

ze *Stradonic* hřiče, I, 43,

ze *Stradova* střely, I, 10.

ze *Stradova* Jíra Petrлік (1484) měl na štítě ptačí nohu o třech drápech prostřelenou šípem, jehož hrot jest v pravém horním koutě. Tak i 1497 Jetřich ze St. (Arch. Třebonský.)

Litochlebové ze Strachotína neb *Strachotínka* měli na štítě zvíře ve skoku (koně? jednorožce?), jehož krk byl dvěma střelami prostřelen. Tak 1513 Václav; avšak týž měl l. 1538 jen krk a jen jednou prostřelený a za klénot ruku s mečem. Michal pak (1555) polovici téhož zvířete. (Arch. Třebonský.)

Strachovští ze Strachovic měli stříbrný štít a na něm tři červené pruhy kolmo, přikryvadla červená a bílá, za klénot dvě křídla složená, z nichž přední bylo červené, a zadní bílé. (Pam. arch. VII, 167 a erby na oltáři sv. Josefa v chrámu Svatovítském a na kostele sv. Matěje v Šárce). V Jak. sbírce souhlasně, ale jedno křídlo černé. Na kostele Nepomuckém. je týž erb, ale pruhův jest sedm, což se nesrovnává s pamětmi, zejména s pečeti (1555) v arch. Třebonském. M. tab. 28 má křídla rozložitá, pravé červené, levé bílé. (Obraz H., XI. tab.)

ze *Strakonic* střely, I, 10.

ze *Stránky* Zachař (1480—1498) měl štít křížem na čtvero rozdělený a za klénot kotouč s řetězem. (Arch. Boleslavský.)

ze *Stránky* Radslav Hrádek měl na štítě jelení hlavu a krk v pravo obrácené . . . (?) a nohy rovně natažené do horního pravého kouta (?) a za klénot 3 pštrosí péra, tedy polov. jelena. (Kolář z arch. gub.)

ze *Stranného* Jiří (1421) měl štít křížem na čtvero rozdělený. (Arch. Třebonský.)

ze *Stranova Škorně* měli štít pošikem od levé k pravé na horu třemi zuby rozdělený. Tak Bohuněk ze Str. (Arch. Třebonský.) Podlé Jak. sbírky vynikají ode zpodu červeného štítu tři modré zuby, přikryvadla týchž barev, za klénot křídlo, jehož barva není označena, ale měla by býti zbarveno tak, jako na štítě. Ode zpodu jdou také zuby na pečeti Bohunkově. (1534, Arch. kn. Lichtenšt.)

ze *Strašic* Oldřich, probošt u sv. Apolináře (1406 a t. d.), měl štít polovičný v pravém poli dvě kočičí nohy napřažené, v levé rybu (štiku?) vzhůru postavenou. (Arch. Drážďanský.)

ze *Strašic* Jan (1527) měl na štítě jelení hlavu s rohy. (Arch. Roudnický.)

ze *Stráže* růže I, 1.

ze *Stražiště* prý měli erb, který popisuje Hájek na str. 192, na červeném štítě ruku celou s myškou a plechovnicí, ana drží meč světlý. Podobný erb popisuje Trošických, ale žlutý štít. Onen erb byl prý *Dražických z Dražic* (Ruk. XVII, D. 34 bibl. Praž.) ;tento *Řisnických*. (Paprocký o st. ryt. 107.)

ze *Strážného* Blažej Vlk, děkan u Všech Svatých (1414), měl na štítě vlka a za klénot chochol. (Arch. kapit.)

ze *Strašnic* (?) Petr (1415) měl stříbrný štít, jehož zpoděk byl až k příční čáře červený. (Richenthálova kronika.) Snad je tu mýlka.

ze *Strážnice* kněz Bedřich (1437) měl na štítě kalich, okolo něhož se táhne jakási obruba od zpodu po stranách štítu až blízko k vrchu. L. 1435 měl též kalich, ale na nakloněném štítě postavený k levému koutu a po straně jako dva půlměsíce. (Arch. Třebonský.) Onoho znamení užíval ještě l. 1446. Nějaký neznámý erb Král v H., XII tab.

ze *Sřebule* Oldřich Oneš (1450?) měl na štítě kotouč a přes něj pošikem čáru (Kolář z arch. Třebonského.)

ze *Sřechova* Beneš (1457) měl na štítě též křídlo, jako nosili Čabeličti ze Soutic. (Arch. Pelhřimovský.)

ze *Sřekova* Pešík (1319, na pečeti z Veitmíle) měl na štítě žernov. (Arch. býv. dvorský.)

ze *Sřely* osličí hlavy, v. z Frymburka.

ze *Sřevace* Zdeš neb Zdeněk (1340) měl za klénot kozí hlavu s krkem jsa předkem Kopidlanských. (Arch. fary Kladské.)

Panští ze Sřezevic měli na modrém štítě dva bílé rohy stočené, jež jsou však vyobrazeny jako C. (Jak. sb., M. tab. 111 vyobrazuje je jako rohy stočené, na jichž konci je střela.) Viz i H., II tab.

Kováři a Opozdilové ze Strhař měli na štítě ruku (obrněnou) s plechovnicí, ana drží kladivo vzhůru a za klénot rohy s ušima. Tak 1396, 1399 Petr, 1408, 1411 Jindřich Kováři, 1455, 1459 Jan a 1486 Jindřich Opozdilové. Paprocký (o sta. pan. 396) dává Ofce ze Strhař ruku s mečem,

v čemž se asi mylila jeho předloha. (Obrazy H., XIII. tab. a to obojího erbu.)

ze *Strhařova* kola, I, 32.

ze *Stříbra* Václav měl výkrojek na štítě od pravého kouta do středu a pak rovně ke zpodku, avšak ve středu vybíhá do druhého pole liliovitá ozdoba. (Arch. univers.)

ze *Střídky* Štěpán Chochol (1340) měl za klénot rybu bezhlavou ocasem vzhůru postavenou. (Arch. v Horažďovicích.) L. 1359 pečetil celou rybou, po jejíž straně byly lilie (Arch. mus.) a l. 1365 zase trupem ryby. (Arch. velk. převorství.)

ze *Střimelic* cimbuří, I, 23.

ze *Stříteže* (za Budějovici) Jan (1431) pečetil štítem pošikem polovičným jsa z rodu Drochovcův z Omleničky.

ze *Stříteže* *Dýmové* pocházející z Milevské krajiny a jsou sourodými s Houskami ze Zahrádky a s vladykami z Cepu, pečetili od staročesna husou, zejména 1495 a 1505 Mikuláš. (Arch. Třebonský.) Při povýšení do hrabského stavu (1730, 10. července) potvrzen jich starožitný erb, červený štít a na něm bílá husa v pravo obrácená a na zeleném pahrbku (v staré době nic takového nebylo) stojící, přikryvadla týchž barev a za klénot táž husa. (Tak i M. tab. 61 a H. XI tab.)

Žlebové ze *Střížkova* měli na štítě pilu s obloukem polookrouhlým a za klénot péra. Tak Bohuše 1562—1523. (Arch. mus. a Kutnohorský.)

Hruškové (i *Hroškové*) ze *Strkova* z města Tábora pocházející obdařeni byli erbem v druhé polovici 15. století. O erbu jich též *Kropáčův* a *Kučerův* ze *Strkova* dočteš se v díle I. na str. 169. Krásný jich náhrobek byl při regulaci Tábořského krchova zapuštěn z polovice do země. (M. tab. 133, štít modrý, klénot 2 bílá péra.)

ze *Strochovic* Habart (1460—1507) měl štít pošikem polovičným. (Arch. Plzenský a býv. dvorský.) Tak i potomek jeho Bartoloměj. (1523, arch. bibl. Praž.)

Strojetic ze *Strojetic*, měli na modrém štítě zlaté rohy jelení dole spojené o čtyřech parozích. (Rkps. arch. mus. o Přichovských, týž erb i v Slavětíně v kostele, též M. tab. 28.) V Jak. sb. mylně štít zlatý a rohy hnědé, ale dobře přikryvadla modrá zlatá a rohy za klénot. Na pečetech měl Hrzek (1450) rohy za klénot, Žibřid (1466) i na štítě i za klénot, ale obojí nespojené. (Arch. min. vnitra a města Vratislavě.) Obraz erbu H.. VIII. tab.

ze *Stropčic* pruhu, I, 49.

ze *Stropnice* střely, I, 10.

ze *Stroužnice* ostrev, I 2.

Strpští ze *Strpí* měli na červeném štítě čechlík bledohnědý do kruhu stočený a přes kříž hozený. (V ruk. XVII D. 34 popisuje se tak erb Alžběty. vd. Popelové, též Paprocký v Zrc. 158.) V Jak. sb. lépe zlatý čechlík,

přikryvadla červená zlatá, tři péra, prostřední zlaté, ostatní červené. (Obraz H., XI. tab.)

ze *Strunkovic* růže, I, 1.

ze *Strýčkovice* Jan Sele (1455—1483) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. Soběslavský.)

ze *Studence* Adam Černotický (1578), pečetil znamením podlouhlým k pravému hornímu koutu obráceným, na jehož horním konci jest křížek; klénot dvě křídla. (Arch. min. vnitř.)

ze *Studené* Janek Kozlovec (1429) pečetil kozlem.

ze *Studeného* Jan (1450) měl štít shora polovičný. (Arch. Třebon.)

ze *Studeněvsi* Otík (1413) měl štít pošikem a pokosem na čtvero rozdělený. (Arch. kapit.)

Studeněvští z Studeněvsi měli na štítě červeném čtyři černé štítky (Erbovník v Dírném.) Na pečeti Jindřicha Otíka St. (1584, Arch. DZ.) jsou na štítě jako 4 koflíky bez noh, klenotem je odězec držící v pravici meč k ráně napřažený.

ze *Stupic* Heřman (1393, 1394) měl na štítě loveckou trubku i se šňurou. Tak i 1443 Hanuš. (Arch. Drážďanský.) Tento měl v l. 1447—1455 za klénot kohouta. (Arch. křižovnic. kapit. a býv. dvorský.)

ze *Stvolna* tři noh, I, 59.

ze *Sudoměře* v. z Machovic.

o Hostovských z Sudoměře poznamenal si Kolář (z listův Pardubských v arch. dvorském), že mají týž erb jako Kunašové z Machovic. Snad se mýlil, neb v Jak. sb. popsán je štít červený a na něm dvě zlaté roury, každá s uchem ven obráceným, přikryvadla týchž barev a za klénot jen jedno dotčené znamení.

ze *Sudoměric* Jitka měla na červeném štítě dvě kypřice jako bývají na běhounech žernovův, bílé, přikryvadla týchž barev a za klénot jen jeden takový kus. (Vývod Cílovský v. ze Svojšic.) V Dírenském erbovníku je týž erb, ale znamení podobají se znamením Hostovských.

ze *Sudslavě* viz z Brandýsa.

ze *Suchdola* Petr (1372) z krajiny Dobříšské má klobouk převrácený dolů, z něhož kyta vyniká. (Arch. velk. převorství.)

ze *Suchdola* Hynek Liška jinak z Újezda (1411) z krajiny Třebonské, měl na štítě i za klénot krkavce držícího prsten v nose. Tak i Petr odtudž. (1411, 1412, Arch. kníž. Krumlov. a Třebonský.)

z *Suché* Janák (1432) sed. na Štěpánově měl štít s pruhem na příč a za klénot rohy. (Arch. Třebonský.) Tak i 1472—1474 Jan Rzoun. (Arch. města Krumlova a Hradecký.)

Robmháповé z Suché prvotně, jak se vidí, rodina v Budějovicích osedlá, jež měla příjmení Rabenhaupt a statek Suchou v blízkosti, měli ještě l. 1519 svůj prostý erb, totiž štít se šikmým pruhem, na němž byly tři krkavčí hlavy a za klénot celého krkavce. Tak Václav. (Arch. min. vnitř.) Když byl Ferdinand R. z S. (1644) do stavu panského povýšen,

dán mu erb: Štít polovičný, v pravo trojdílný, zdola červený, bílý, černý, v levém poli modrém zlatý pruh pošikem od bílého pruhu k hornímu levému koutu se táhnoucí, na němž jsou čtyři krkavčí hlavy s červenými jazyky, uprostřed pak modrý šitek, na němž je černý korunovaný orel, přikryvadla zlatá modrá a červená bílá, dvě korunované helmice, na pravé pět pštrosích per (červ. bílé, černé, modré, zlaté), na levé krkavec své přirozené barvy s červ. jazykem. (Reg. král.) Po jich vymření dán tento erb s jistými proměnami Obyteckým. (Obraz erbu H. IV, tab.)

ze *Suchotlesk* Jan (1415) měl snad na pečeti kohouta. (St. list.)

ze *Sukorad* Jan Lapačka (1453) měl dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. kníž. Kroměřížský.) Na pečeti Jiříkové (1484) je jako sekera kladná (Arch. Boleslav.), možná však, že jest znamení rozmazáno a stlačeno a že snad byly dvě sekerky podlé sebe.

Kaplířové ze Sulevic měli prvotně křídlo s šachovnicí, jak je viděti 1391 na pečeti Kunatově v arch. Drážďanském. Tak i 1424 Kunat a Petr, 1436 i 1424 Kerunk, 1441 Vaněk a j. v. a Vimperští tuším do vymření. Barvy byly takové, že štít byl modrý a šachovnice zlatá a červená. (Ruk. Viedeňský.) Avšak již v 15. století spojen s ním u některých erb vladyk ze Skalky aneb snad ti ze Skalky přibrali si erb Kaplířovský a psali se pak ze Sulevic. Nový tento erb byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli erb Skaleckých, totiž polovičný, v pravém zlatém půl černého orla, v levém červeném stříbrný pruh na příč, v 2. a 3. starý erb Sulevských, modrý a křídlo s červ. a zlatou šachovnicí. (Paprockého Zrc. 123, M. tab. 11.) Zlatá barva na křídle změněná (tuším u některých) ve stříbrnou, pak ovšem byla přikryvadla černá zlatá a červená stříbrná a klénodem křídlo s červenou a bílou šachovnicí. (Obraz v paláci Píseckém a v Jak. sb.) Když byl Kašpar Zdeněk K. ze S. (1676, 5. února) do stavu Říšských hrabat povýšen, dostal tento erb: Štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli erb Skalecký, jenž vykládán na erb Rakouského domu a polovici Říšského orla pod zlatou korunou, v 2. a 3. poli modrém křídlo s červenou a bílou šachovnicí, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, tři korunované helmy, na prostředním černý orel Říšský se štítkem Rakouského domu na prsou, na obou ostatních dotčené křídlo. (Reg. Říšská ve Víd. archivu dvorském.) Obrazy erbův H. II, 112 a VIII. tab. náhrobku H. VII. 286.

Slepotičtí ze Sulic měli na zlatém štítě oděnce pravici držícího meč spuštěný do loďky, v níž stojí, přikryvadla modrá zlatá, a klénodem týž oděnc v loďce. (Paprocký o st. ryt. 339, erbovník Salmovský v knih. Pražské, ale tu jest loďka bílé barvy a tuším i oděnc. V Jak. sbírce také tak, ale loďka jest hnědá, rukověť meče zlatá, tak i obruba kusův odění.) Souhlasí s pečeti Heřmana z Sulic (1517) v arch. Roudnickém. M. tab. 120 má štít modrý.

z *Sulislavě* poloutrojříčí I, 7.

z Sulislavě Vaříč (1443) měl na štítě čtvernohé zvíře podobné volu. (Arch. Třebonský.)

z Sulislavic Míčan (1461) měl na štítě kolo. (Arch. Třebonský.)

de Sulwicz Vítek měl na pečeti helm a po stranách po křídle. (Pečetidlo s nápisem † s. witconis. de svlwicz.)

Karlové ze Svarova měli na štítě volskou hlavu v průčelí a klénot křídlo. Tak na pečetích Karlově (1456) a Václavově (1464, 1465). Barvy se rozličně vypisují, Kolář vypsál z ruk. 8330 (ve Vídni, dvorské knihovny?) bílou hlavu na červeném. Ve vývodu Srbském (opis v Jindř. Hradci) má Anna Vratislavova ze Svarova černou na modrém (tak i M. tab. 119) a Lidmila Říčanská ze Svarova černou na bílém. V Jak. sbírce je jednou hlava popelové barvy na modrém, přikryvadla modrá bílá, a modrá složená křídla. Na tabuli (vývodu Vratislavův) Orlické je černá hlava na žlutém, tak i jednou v Jak. sb. totiž černá na zlatém, přikryvadla týchž barev dvě křídla složená; přední černé, zadní zlaté. V majestátech vypisuje se vždy žlutý štít. Když byl Kryštof K. ze S. povýšen (1653 20. června) do stavu panského, polepšen mu erb takto: štít křížem rozdělený, 1. 4. pole žluté a v něm černá telecí hlava tak, že pod ohrnutým pyskem lze viděti bílé zuby, 2. 3. pole černé a v něm žlutý lev s dvěma ocasy, avšak bez koruny, k pravé straně obrácen stojí, přikryvadla černá žlutá, dva helmy, na pravém dvě složená křídla (dolož přední černé, zadní žluté), na levém půl zlatého lva vyskakujícího pod korunou. (Reg. král.) S tím se srovnává i Jak. sb. Když pak potom (1654, 18. března) Kryštof Rudolf K. ze S. v stav panský vyzdvižen, dostal erb ještě více polepšený, než předešlý*) totiž: Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole červené a v něm černá orlice pod zlatou korunou s červ. vyplazeným jazykem rozkřídlená, nahoře k levé, dole k pravé obrácená, v 2. 3. poli modrém rozbitý stán vojenský bílé barvy, před jehož dveřmi 2 pochodně bílé voskové, hořící, křížem přeložené se vidí, znamení, že předkové jeho králům opatrovníci stánu v poli bývali; uprostřed štítu štítek žlutý s černou telecí hlavou; přikryvadla bílá červená a modrá, červená se zlatými strejšky, dva helmy, z koruny pravého vynikají dvě perutí orličí složené, zpodní červené, vrchní modré ze zl. strejšky, z levé koruny vyniká bílý lev pod zl. korunou s dvojitým ocasem a vyplazeným červeným jazykem až po kyčle, drže v pravé noze zl. klíč na znamení úřadu „tyrhyterského“. (Reg. král.) Tak i v Jak. sb. Obraz erbu H. IX. tab.

Ze Svatého pole (?) modrá širočina v bílém. Tak Balbin ve své Aula Caroli o rodině Ssmapolczky. (Obraz H. XIII. tab.)

ze Svatoňovic Albert (1386) jinak z Visemburka z rodu pp. z Ryzm-burka měl za klénot třmen s kytou. (Arch. stát. Vratislavský.)

ze Svěbohův kohouta I, 34.

ze Svěborovic Mikuláš Žák (1458) měl na štítě třmen. (Arch. mus.)

*) Oba Kryštofové byli strýci.

ze *Světic* Václav Štraus obdržel (1455, 23. března) od krále Bedřicha erb: štít černý a na něm pštros žluté barvy držící v nose dýku téže barvy žluté a za klénot hlavu a krk téhož ptáka. (Chmel, Reg. 334.) Téhož erbu byl 1492 Jan Knežlík ze Sv. (Arch. Kutnohorský.) Potomci psali se *Zámostskými ze Světic*. Na hradě Žlebském jest nádoba ozdobená erbem, letem 1609 a písmenami P. Z. Z. S. (Pauel.) Na erbu jest štít žlutý, pštros modrý máje nos a nohy černé a v nose držíc mečík modrý za ostří. Klénotem je též znamení. Přikryvadla a točenice jsou žlutá černá.

ze *Světlíka* kohouta I, 34.

ze *Světlíka* Zdeněk (1389) měl dva oštěpy s praporečky a dole s držadly (jako je u kos) křížem přeložené. (Arch. Drkolenský.)

ze *Světlví* kohouta I, 34.

ze *Světlví* (?) klénot půl oděnce s mečem dobytým, držíc nad hlavou. Tak 1356—1361 Ludvík v. Zwetlarn. Viz I, 33.

ze *Svin* růže I, 1.

Litovští ze Svinař měli na modrém štítě bílou volskou hlavu s krkem, přikryvadla týchž barev a za klénot též znamení. (Jak. sb.) V Slavětínském kostele je též znamení, červené na žlutém, snad jiné rodiny. Týmž znaméním pečtili 1382—1384 Zachař, 1401, 1402 Bořivoj ze Svinař, 1440—1448 Jan, 1446 Bořivoj, 1456 Bušek ze Sv. a z Litovic, 1498—1515 Václav, 1500 Bohuslav. (Obraz H. XIII. tab.)

ze *Svinavy* Jan (1425) měl na štítě a za klénot kosočtverec, jehož kraje byly do vnitřku prohnuty. (Arch. mus.)

ze *Svinčan* Milota 1391 (vlastně z Úsova) měl na štítě býka kráčejícího s hlavou k pozorovateli obrácenou. (Arch. Drážďanský.)

ze *Svinčan* Zdeněk a Mikuláš (1372) měli za klénot dva hroty střel hůlkou spojené a křížem přes kytu přeložené. (Arch. kníž. Kroměřížský.)

ze *Svinné* kol. pruhu I, 49.

ze *Svinné* vladky nosili prvotně na štítě tři koule pošíkem položené, jako 1398 Jan a Václav, avšak Bušek bratr Václavův měl prázdný štít, za klénot rohy a vedle nich po třech koulích. (Arch. min. vnitra.)

Prackové ze Svinné měli štít zhora polovičný, jako 1487—1502 Slajbor P. (Arch. kapit. a bibl. Praž.)

ze *Svinova* Jan (1395) měl čtverhranaté, ale potomek jeho Jindřich (1456) okrouhlé prkno za klénot. (Arch. Teplský a Bochovecký.)

ze *Svojškova* lva v. z Chlumu.

Kapounové ze Svojškova měli štít polovičný, v pravo bílý, v levo černý (neb obráceně), přikryvadla týchž barev, roh jeden černý a druhý bílý, (Rukopis Vídeňský č. 8330), avšak ve vývodu v Starém Bydžově jest na místě bílé žlutá barva. Prostý takový štít měl 1457 Ctibor ze Svojšovic na Kačici. (Arch. kapit.) 1478 Jan K. (Arch. Kutnohorský) a 1506 Oldřich. (Arch. kníž. v Kroměříži.) Když byl Albrecht Vykart K. ze S. (1644 27. června) do panského stavu rodův starožitných se svými bratřími a jich strýcem povýšen, polepšen jest erb jeho takto: Štít červený avšak

u zpodu na příč oddělený žlutým polem, v němž jest černý běžící lev s rozdvojeným ocasem a červeným vyplazeným jazykem a zl. korunou a na levém boku téhož lva tři koule ohnivé (červené) s plameny vedlé sebe. Ostatní štít má uprostřed štítek, totiž prvotní štít v pravo bílý, v levo černý, na němž jest pohanská koruna (totiž se zuby) a okolo téhož štítku zelený vavřínový věnec; sice jsou v ostatním štítě čtyři lvi bílí s rozdvojenými ocasy a zlatými korunami, kteří štítek (a věnec) drží. Přikryvadla jsou černobílá a červenobílá. Tři helmy s korunami. Na pravém dvě černá křídla a na každém křídle tři hořící koule nad sebou, na prostředním rohy, v pravo bílý a v levo černý, na levém deset červených praporečkův, vše k levé obrácených. (Reg. král. Jak. sb. též erbovníky. Obraz M. tab. 10, H. VIII. tab.)

Cílové ze Svojšic měli na žlutém štítě modrý klobouk a za klénot modrou kouli, z níž šlehají plamínky, přikryvadla žlutá a modrá. (Tak je namalováno l. 1520 v rukopise Vídenském: „Tuto jsou štíty a erby pana Petra Cíle ze Svojšic a paní Uršily z Sebusína manželky jeho a t. d.“, o čemž psáno ve V. U. Sp. tř. fil. hist. jaz. 1914, III, 23. Na pečetí Jana Jindřicha Cíla (1614, Arch. DZ. IX, 3) je též erb. (Obraz H. IX. tab.)

ze Svojšic (v Kouřimsku) Pavel (1460, Arch. kapit.) měl zhora po-
vičný štít tuším z rodu Sekretářův z Kostelce.

Zmrlíkové ze Svojšína měli na červeném štítě tři bílé pruhy, tak že byl štít na příč v 7 pruhův rozdělený, přikryvadla červená bílá; za klénot měli složená křídla týmž způsobem zbarvená. (Kolář odkudsi a Jak. sb.) Tak mají i na pečetích. 1323 Beneda, 1361 Beneda, 1406—1418 Petr, 1424—1430 Petr, 1429, 1430 Jan, 1436—1440 Václav a 1450 Petr. Tak i na náhrobcích v Bubovicích a v Starém Sedle. Viz Č. P. St. Č. 1923 a H. XI. tab.

ze Svrčovce poloutrojříčí I, 7.

ze Svrčovce jel. rohův I, 24.

ze Svržna poloupruhu I, 30.

ze Sytné Matěj (1379) měl za klénot prkno na způsob kosočverce. (Arch. gub.)

Šadrnicht (Schadmirnicht?) Hanuš (1408—1417) měl na štítě vrš oknem k pravému hornímu rohu postavenou. (Arch. Drážďanský.)

Šafgočové z Kynastu mají své jméno po Gočovi (řečenému Schaf, t.j. ovce, poněvadž měl na štítě znamení ovce, 1360), ale za ní stromek jedlový, což si později obrali za klénot. Neb v majestátu (1696, 23. září), jímž nabyli panského stavu starožitných rodin, popisuje se erb jich takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém 4 pruhy svislé červené barvy, 2. a 3. pole modré a v něm u zpodu zelená hůrka o třech pahrbcích, na nichž stojí zlatý noh v pravo obrácený, drže v pazourech stříbrný zaostřelý kámen, dva helmy s příkr. bílými červenými a modrými žlutými, na pravém bez koruny velká jedle, před jejíž kmenem je bílá

ovce s červeným obojkem a zlatým zvonkem, na levém zlatá koruna a na ní týž noh. (Reg. král. Obr. M. tab. 74.)*

z Šaflérova I, 33.

ze Šanova pol. št. I, 50 Jan Vykhart z Š. měl kromě toho štítu ještě (1476) klénot totiž železný klobouk vzhůru postavený a na něm kytu. (Arch. mus.)

Hostišští z Šanova měli na štítě pruh na příč. Tak 1532 Petr (Arch. minist. vnitra.)

ze Šárky Jan (1480) měl na štítě hlavu, krk a přední nohy jelení. (Arch. kapit.)

O Šarovcích z Šarova píše se v odd. III.

Bolechovci ze Šatavy měli na štítě i za klénot podkovu nahoru otevřenou. Tak 1436 Jan. (Arch. Soběslavský.)

z Šebestěnic Vojtěch měl, jak se zdá, na pečeti kohouta k levé straně obráceného. (Stížný list l. 1415.)

ze Šebína měli na červeném štítě lví nohu bílé barvy, jak ještě viděti dvakráte v kostele Křesynském u Libochovic. Začátek toho štítu vykládá Dalimil. (Font. rer. Boh. III, 136.) Lví neb lvovou nohu měl již v l. 1279 až 1284 předek jich Půta ze Mšeného, píše se i z Ryzemberka, jak tuším Šebín (u Livous) pojmenoval. (Arch. Vyšehradský a býv. dvorský.) Týmž znamením pečetil 1376 Ješek z Šebína. (Arch. v Budyni.) Obr. pečeti H. XIV. 26.

z Šebířova sviní hlavy I, 4.

z Šebířova lilie I, 56.

ze Šelmberka sviní hlavy I, 4.

Elpognárové ze Šenfeldu měli štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole zlaté a v něm brněná ruka meč dobytý držící, 2. a 3. modré a na na něm hrozen visutý, klénotem jest ruka v lokti ohnutá držící tři péra. prostřední modré, ostatní zlaté. (Kolář z památníku Přichovských v arch. mus.) V Píseckém museum jsou barvy 1. 4. modré 2. 3. bílé, hrozen červený a v ruce 6 per.

ze Šenfeldu neb *Šonfeldu* měli na štítě ostrvu o 6 sucích. Tak 1381 Děpolt a Žibřid, 1401 Žibřid držitel Bukovice a 1414—1419 Hanuš. (Arch. Drážďanský.)

Zejdlicové ze Šenfeldu (prvotně Seidlitz a z Lažan řečení) erbu a krve jako Bechyňové z Lažan. Na štítě měli tři kapry nad sebou zlaté barvy; barva štítu klade se někde bílá (Jak. sb.), někde červená (a bílí kapři u Krále na str. 347), přikryvadla týchž barev, jako štít a znamení, a nad korunou dva rohy, pravý zlatý, levý stříbrný a přes ně křížem na pošik a pokos dva dřevce s praporci, jeden stříbrný a druhý zlatý. (Jakub. sb. Král klade dva dřevce červené stříbrné a tři péra, dvě červená a pro-

*) O počátcích rodu toho psal (1860) hrabě Rudolf Štylfrýd v knize o své rodině. (Viz i Miltnerovy Privatmünzen 760.)

střední stříbrné.) Pánům ze Seidlitz, kteří zůstali ve Slezsku, potvrzen (1736, 16. května) štít s bílou řekou, v níž plavou tři žlutí kapři nad sebou; nad korunovaným helmem dva rohy, žlutý a bílý, a za nimi dva dřevce křížem položené žluté barvy, na pravém bílý, na levém žlutý praporec. (Reg. král.)

Šénové z Šenu (již v 15. století vladýčtí rodina) měli na bílém štítě čtyři růžice červené, dvě při vrchu, jednu uprostřed a jednu pod ní u spodku, přikryvadla týchž barev, za klénot bílá složená křídla a na vrchním růžice týmž pořadem jako na štítě. (Jak. sb.) S tím se srovnává pečeť Kryštofova. (1594, Arch. DZ. IX, 2.) Obr. H. X. tab. (z Šenova.)

Šibal Pechanec (1382) má na pečeti konvici. (Arch. univers.)

Šich Albert měštěnin Čáslavský (1330) má štít shora polovičný, ale každé pole je ještě pošikem a pokosem rozděleno. Arch. gub.)

Škrovádové ze Škrovaďu, ještě l. 1458 sousedé Chrudimští, ale l. 1480 již ze Škrovaďu řečení, měli na modrém štítě polovičného černého býka ve skoku, přikryvadla týchž barev, za klénot tři péra, dvě modrá a prostřední černé. (Jak. sb. a Pam. arch. VIII 361.) Tak i na pečeti Janově l. 1557. (Arch. mus. Viz i obraz v Soupise Mělnicka na str. 10 a H. VIII. tab.; M. tab. 28. má zlatý štít.)

ze Škvorce Domaslav (1279) měl na štítě tři pruhy zhora dolů. (Arch. Vyšehradský.)

ze Škvorce měli štít zubovitě pošikem rozdělený, ale kreslili zuby druhdy jako plameny majíce pět i více plamenův červených na bílém štítě. (Pam. arch. VII, 490.) Předek jich Menhart Olbramův (1329) měl zuby (Arch. Drážďanský), Bohuslav Olbramův (1346) též tak a za klénot dvě křídla týmž způsobem dělená. (Arch. býv. dvorský.) Plameny pečetil 1392 Olbram Menhartův probošt (Arch. kapit.) a též Olbram ze Škvorce jako arcibiskup. L. 1397 popisuje se též štít tak, že na něm jsou jakési paprsky vyběhající na způsob plamene hořícího, nahoru šlehajícího. (Lib. erect. XII, 174.)

ze Šlaňanova píše se (1403) bratři Beneš, Jan a Přibík. Viz i z Chotětic.

ze Šlechtína kotouče I, 60.

Šlikové pocházeli z městské rodiny Chebské a skrze Kašpara kanceláře († 1449) domohli se velikého jmění. Majestátem l. 1416, 13. srpna, dostali Jindřich a Kašpar syn jeho, za erb červený štít a v něm bílý klín ostřím vzhůru položený, v každém ze tří polí kroužek bílý v červeném, červený v bílém. Tento majestát pokládá se za padělaný, protože v rejstrech Říšských schází. Renz, bývalý herald. malíř pokládal za jejich prvotní štít ten, kterýž měli za štítek v polepšeném štítě, totiž stříbrný štít, na němž drží dva červení lvi modrý sloupec se zlatou korunou a zlatým podstavcem. Padělán je také, majestát l. 1422, 16. června, jímž dovoleno Kašparovi, povýšenému na pána, aby přijal ke svému erbu erb své matěře (prý z hrabat Kaminských), kterýžto majestát je znám teprve z potvrzení krále Bedřicha l. 1442, 8. srpna. K těmto erbům přijaty také erby hrabství Holíče a Pa-

sounu (Bassano) též Kašparem nabytých. Úplný jich erb potom byl: Štít na čtvero polí křížem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zlatý lev drže pravou nohou přední bílý kostel s červenou střechou (erb Holiče), v 2. a 3. poli jest červený štít s bílým klínem a již popsány kroužky (hrabství Pasounského), u prostřed štítu jest štítek dotčený se sloupcem a lvy, z něhož udělali pozdější věžku s cimbuřím, nad štítem jsou tři helmy pod korunami (vzácnost v 16. století); na pravém je křídlo s barvami hrabství Holičského, na levém také tak křídlo s barvami Pasounskými, na prostředním jest polovičný lev s roztaženými nohama k vidlicím obrácený. (Obr. M. tab. 74.)

ze Šlovic Protiva (1343, Arch. mus.) z rodu pp. z Litic měl pruhu pošíkem. Viz I, 11.

Šlovičtí ze Šlovic (z Plzenska) měli prvotně na červeném štítě tři bílé makovice postavené a u zpodu spojené. (Paprocký o st. ryt. 215, tabule Orlická a Elišky ze Šlovic ve vývodu Srbickém, jehož opis je v Jindř. Hradci). Dobeš ze Sl. na Puclicích (1514, Arch. bibl. Praž.) měl spodek štítu oddělený a na něm makovice rovnoběžně vedlé sebe stojící, z čehož se vyvinul trávník. Ve Vídenském rukopise 8330 jsou na červ. štítě tři makovice na třech zelených pahorcích, klénodem dvě křídla složená bílá a po každé straně makovice, přikryvadla červ. a bílá. Jak. sb. srovnává se potud, že jest u zpodu trávník, makovice jsou žluté (ač přikryvadla červená bílá), a klénodem jen tři makovice. (Obraz erbu H. VIII. tab.)

Šlovští ze Šlovic (z Rakovnicka) měli na štítě tři znamení jako žezla neb nějaké střely, ostřím dolů obrácené a za klénot křídla. Tak Jan (1558, Arch. DZ. V, 2.).

ze Šmikous Václav Pícek (1424) měl na štítě prsten kamenem dolů obrácený. (Arch. gub.)

Šmolcové ze Šmolcu měli na zlatém štítě červeného velblouda o jednom hrbu, přikryvadla týchž barev a za klénot dva husí krky bílé. (Paprocký o st. ryt. 286, barvy v Jak. sb., v M. tab. 29 je štít černý, velbloud zlatý, pravý husí krk zelený a levý zlatý.)

Šmolovští ze Šmolova měli na štítě hlavu, krk a přední nohy vyskakujícího berana. (Arch. v N. Brodě) *ze Somprunu* v. z Hertenberka.

ze Šonangru vlastně ze Vřeskovíc I, 7.

Zádubští ze Šontálu měli podobný erb jako Svojšínská a Volfšteínští, totiž na modrém štítě tři červené pruhy příčné, přikryvadla týchž barev, za klénot modré křídlo s červenými pruhy. (Jak. sb. M. tab. 36.) Štítem pečtili 1461 Jan a 1500 Otík. (Arch. Tepelský a kapit.) Obraz H. IX. tab.

ze Šontálu Matyáš (1541) má na štítě ptáka stojícího, ale strojícího se vyletět. (Arch. Třebonský.)

ze Šonvaldu Petr (1412) měl na štítě troje čáry příčné s cimbuřím dolů obráceným. (Arch. Tepelský.)

ze Šprincenšteína Štěpán Šprinc z Rakous pocházející, l. 1371 držitel

Kropšlaku, měl na štítě jestřába k pravé ruce obráceného, ale s hlavou nazpět otočenou. (Arch. m. Krumlova, Pusikan, Bedeutung der Wappenfiguren, S 16.)

ze *Štáhlav* Mareš (1361) měl za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž.)

Ejřpovští ze *Štáhlav* měli na červeném štítě tři žluté pruhy příčné, za klénot složená neb i rozkřídlená křídla, týmž způsobem zbarvená. Takový obraz býval v Žinkovském kostele. (Rkps. kn. Praž. XVII F. 35, str. 104 a 222, ale popisuje-li na křidlech, že jsou 4 žluté a 4 bílé pruhy, snad se mýlil.) Na pečeti Bozděchově (1520, Arch. Plž.) jest jen jedno křídlo. (Obraz H. XIII tab.)

Štampachové ze *Štampachu* a sousedi jich Globnárové, Kagerové a Planknárové měli prvotně na štítě (červeném) dva pruhy jako krokev, tak 1364 Volfart Štampach (Arch. Loketský) a 1405 Ondřej (Arch. říš. Mni-chovský). Později si přibrali do bílé krokve tři červené růžice té barvy jako štít (Paprocký o st. ryt. 147). Přikryvadla, jež z pečeti nejsou zřejmá, byla červená a bílá, klénotem jsou dva černé rohy, mezi nimiž je krokev s růžicemi. Barva tří per, která jim císař Zikmund přidal, jimiž každý roh jest okrášlen, rozličně se popisuje; v erbovníku Salmovském je žlutá, v Jak. sb. jsou v pravo červené, bílé, červené a v levo bílé, červené a bílé. S Jakubíčkou souhlasí i majestát r. 1629, jen že jsou strany obráceny, avšak souhlasí s majestátem r. 1741 a 1795. Polepšováním změněn jest prvotní erb. Tak Erasmovi Jaroslavovi přidán (1629, 18. dubna) erb matky jeho Barbory Malesické z Poutnova a celý erb byl potom takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v nich starý štít Štampachův, ve 2. a 3. starý erb Malesických (bílá muří noha na černém), přikryvadla červená, bílá, černá, dva helmy, na pravém dva černé rohy, z nichž každý posázen jest třemi péry, v pravo bílým, červeným a bílým, v levo červeným, bílým a červeným a mezi těmi rohy krokev s růžicemi, na levém strom dub zelený s třemi větvemi a žaludy. Jiřímu a Václavovi bratřím Kagerům ze Št. polepšen (1741, 26. května) jich prvotní štít prostý dvěma helmy, na pravém byl starý klénot Štampachů (péra v pravo červené, bílé a červené, v levo bílé, červené a bílé), na levém zlatý lev s rozdvojeným ocasem. Karlovi Kagerovi a jeho synovcům polepšen erb jich (1756, 4. srpna) pro válečné zásluhy jeho bratří takto: korunovaný na čtvero rozdělený štít, 1. a 4. pole žluté a na něm helm, v pravo obrácený (tuším) přirozené barvy, 2. a 3. bílé a na něm červený prápor vojenský a na něm žlutý orl Říšský, uprostřed štítu jest štítek a na něm starodávňý jich erb, přikryvadla žlutá červená a bílá červená; čtyři helmy, na 1. (od pravé) žlutý orl, vlastně prápor s týmž orlem, na druhém starý klénot, na 3. oděnc s dobytým mečem, na 4. černé křídlo; štít drží dva zlatí nohové. Tak i v Jak. sb. Poslední polepšení stalo se Františkovi Kagerovi rytíři, když byl (1795, 19. června) povýšen do stavu panského. Na starý štít prvotní posazeny dva helmy, na pravém dva černé rohy a na nich péra (pravé červené, bílé, červené, levé bílé, červené, bílé, (na levém helmu tři pštrosí péra,

bílé, červené bílé a na obou klénotech krokev tak jako na štítě. (Reg. král. Obr. M. 26 a 45 a H. VIII. tab.)

ze Štědré Heřman (1321) měl na štítě velikou písmenu S. Tak i potomek jeho Heřman r. 1373, jenž se psal se svým potomstvem *ze Zhorce*. (Arch. bibl. Praž.)

Balbin (Aula Caroli) píše, že *páni ze Štědré* měli na bílém štítě tři pruhy (příčné?).

ze Štěkně střely I, 10.

ze Štěkře trojpeří I, 55.

Olbramové ze Štěkře měli prvotně za erbovní znamení tři vidle. Bernart (1381) měl je na štítě podlé sebe, ale Olbram (1445) měl dvě nahoře a jedny dole a kromě toho každý konec dělil se ještě na malé vidle. Olbram (1472) měl tři za klénot (Arch. prelátství Krumlov.) a tak i Jindřich (1529), ale též Jindřich měl za klénot jen dvoje, ač měl na štítě troje. (Arch. Soběslavský.) Později změněn ten erb tak, že měli na modrém štítě tři kopí turnéřská, jež má 1571 Jindřich na pečeti (Arch. DZ. XVI, 7. V rkp. Vídenském 8330 zlatá, v Jak. sb. červená s bílým trojlistem,) překryvadla podlé barev štítu (u Jak. modrá červená) a za klénot též znamení, jako na štítě. Jiný erb (tuším ten po r. 1699, když dosáhli panského stavu) je takový: na modrém štítě na dvou červených hrotech kopí spojených jsou dvou bílých zlámaných kopí spodky a mezi nimi tři odlomené vršky, tak i klénot mezi dvěma křídly, třemi červenými a třemi modrými pruhy zbarvenými, (Jak. sb. Viz M. tab. 130 a H. III. tab.)

ze Štěňovic sviní hlavy I, 4.

ze Štěpánova ryb I, 52.

ze Štěpánova Petr (1415) měl na štítě kladivo vztýčené a za klénot srdce a na něm pelikána stojícího a prsa svá trhajícího. (Arch. Třeb.)

ze Šternberka hvězdy I, 13.

ze Štětína vладыky měli za klénot kačera a také na štítě, jako 1447 Jan Štětina z Choltic. Týž klénot měli 1356 Petr, 1357 Vojna a 1366 Příbek ze Štětína. (Arch. Břevnov., Arch. zem. Mor. a bibl. Praž. Obraz pečeti r. 1366 H. V. tab. I. č. 10.)

ze Štilic a z Lichucevsi Martin (1458) měl husu na pečeti. (Arch. kap.)

ze Štěpoklas Beneš (1398) měl za klénot rohy. (Arch. Třebon.)

ze Štěpoklas Hrdibor (1413) měl na štítě dvě medvědí nohy. (Arch. mus.)

Borníkové ze Štítar měli na štítě znamení jako kruh a na něm beraní rohy. Tak 1436 Kunrát. (Viz Arch. Český VI, 491.)

ze Štítkova klíčův I, 48.

ze Štítného střely I, 6.

ze Štítného husích krků I, 36.

ze Štmelin Ervin (1384) měl štít polovičný na příč a přes celý štít zhora dolů šest pruhův. (Lib. erent. XII, 32.)

ze Štokova holuba I, 42.

Arnoštové ze Štokava měli na štítě pruh pošikem a za klénot dvě křídla složená, na nichž se pruh opakuje. Tak 1599 Ludvík. (Arch. DZ. IX, 2.) Tak i na náhrobku na Zdouni.

Štrosperk Jan (15. st.) měl na štítě dva příčné pruhy a za klénot nohu nějakého dravce, drápy vzhůru. (Pečetidlo v mus. kr. Č. nalezené r. 1881 u Budyně n. O.)

Štukové Pražští měli na štítě ptačí hlavu. Tak 1329 Albert. (Arch. Drážďanský)

Hanuš *Štumpfíl* 1379 fojt Trutnovský měl na štítě příčné pruhy. (Arch. stát. Vratislavský.)

Páni ze *Šumburka* mívali štít čtyřmi pruhy pošikem od pravé nahoře dělený, tak že byl horní levý roh červený, pak bílý a červený pruh a zpoděk bílý. Za klénot měli křídla týmž způsobem zbarvené, levé jako štít, pravé pokosem proti tomu. (Jinak M. tab. 89.) Na pečetích vyskytuje se často. Bedřich (1280—1285) měl jej jen v levé polovici štítu, v pravé hrábě Boršův, jichž byl poručíkem. (Archiv u sv. Tomáše v St. Brně a arch. kníž. Kroměříž.) Pečetíce, přidávali si druhdy všelijaké příměsky. Bedřich z Š. a z Hasišteina (1351) má nad štítem lva stojícího s hlavou k zemi sklopenou. Bernart (1351) má za klénot prkno tvaru obdélníka, jež vybíhá v 8 špicí a každá z nich končí se trojlístkem. Heřman (1361) měl za klénot prkno tvaru poloukruhu rovným dolů, který jest kolmou čarou rozdělen na dvojí barvy. (Býv. arch. dvorský.) Tak to měl i 1396 Frycek. (Arch. Drážďanský.) Pečetí jich s holým štítem zachovalo se mnoho, teprve Heřman (1519) má dvě křídla rozložitá za klénot. (Tamže.) Obr. erbu H. X. tab.

ze *Švabinova* Smil spečetil list stížný (1415). Na pečetí rozmazané jen trochu znáti, že byly nad helmou rohy zdobené kytami neb střílkami neb čímsi podobným.

ze *Švabstorfu* (Švobdsorfu, Hobstorfu) Jan Loskot měl na štítě vola hubeného, stojícího (1469—1480. (Arch. Boleslavský.)

ze *Švamberka* labuti I, 14.

ze *Švarcenberka* (prvotně ze Seinsheimu) vyskytují se v Čechách již od 15. stol. Prvotní jich erb byl štít, na němž jest 8 pruhův, 4 modré a 4 bílé. K tomu přibýlo znamení turecké hlavy, na níž sedí krkavec stroje se vyloupati mu oči v zlatém poli a to na památku dobytí Rábu a při povýšení do hrabského stavu (1599). Tak vznikl štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli byly pruhy, v 2. a 3. hlava Turkova a krkavec. Když byl Jan Adolf (1670, 14. července) do stavu Říšských knížat povýšen, přibyl ke štítu ještě štítek s erbem pokněžného hrabství Švarcemburského, totiž v červeném poli dvě bílé věže čtverhranaté s cimbuřím a stojící na dvou černých hůrkách o třech párbicích.

Po vymření rodu Sulcovského po meči (1687) rozmnožen štít nejen jich erbem (zuby a hořící ostrvou) nýbrž i erbem lantkrabství Klegavského (třemi snopy). Tím způsobem vznikl štít, jak ho starší pošlost posud užívá,

totiž štít na 4 pole křížem rozdělený, v 1. poli bílém čtyři modré pruhy, v 2. štít polovičný zubovitou čarou dělený, svrchu bílý u zpodu červený, v 3. bílém poli černá ostrva o třech sucích, z jejíhož vrchního konce vyšlehuje plámen, ve 4. žlutém hlava Turkova s krkavcem. Uprostřed štítu jest štítek polovičný, v pravé červené polovici jest bílá věž s cimbuřím, okny a branou stojící na prostředním pahrbku černé hůrky, v levé polovici modré tři žluté snopy, dva k vrchu a jeden pod tím.

Starší klénoty byly vrchní kus mužika a rohy ozdobené. Konečné upravení klénotův stalo se r. 1688 a jest 5 helmův korunovaných, z nichž oba krajní jsou naraženy na hlavy žlutých lvů, které drží štít a tři jsou nad štítem. Klénoty čítajíc od pravé k levé jsou tyto: 1. biskupská čepice zubovitou čarou na polovice, bílou a červenou dělená, s přikryvadly červenými a bílými. 2. hlava a prsa mužika bradatého, oděného šatem bílým s modrými pruhy svislými, majícího na hlavě vysoký klobouk též tak pruhovaný, s bílou střechou ohnutou nahoru a na vrchu třemi pávími péry, s přikryvadly bílými modrými. 3. na prostředním helmě korunovaném knížeci korunou hlava Turkova s krkavcem a za tím 6 dřevců s praporečky žlutými a černými a přikryvadly týchž barev. 4. Dva rohy bílé, na přič modrou barvou pruhované a zdobené pávími péry. 5. černá ostrva hořící o třech sucích s přikryvadly bílými a černými. Nade vším erbem jest obvyklý knížecí plášť s knížecí korunou.

Mladší pošlost knížecího rodu má též erb, ale jen s malým rozdílem. Pro zásluhy knížete Karla (†1820) vsunuto mezi 1. a 2. pole štítu úzké pole, na němž jest erb domu Habsbursko-Lotrinského a uprostřed obnažený meč, vzhůru postavený. (Miltner Privatmünzen, 551. Časopis přátel st. č. VIII, 91.) Viz i H. III. a VII. tab.

ze Švihova poloutrojčí I, 7.

Švihovci ze Švihova měli na štítě korunu. U Jana (1489) jest dole rovná a vynikají z ní tři špice ukončené kuličkami. (Arch. Třeboňský.)

z Tachlovic Bušek (1431) má na štítě klobouk tvaru květinného hrnce, z něhož vyniká kyta. (Arch. gub.)

z Tachova Kryštofor (1495) má na pečeti korunu, z níž vyniká ptačí hlava s krkem a chocholem na hlavě. (Arch. kapit.)

z Tajné Vít (1446) má na štítě berana neb kozlíka, a za klénot zamení jako kornout. (Arch. Třebonský.)

z Talmberka leken I, 8.

Tampergárové Erazim a Hanuš (1434) měli na štítě dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. Drážďanský.)

z Tasnovic poloupruhu I, 30.

z Tatinné v. z Kokořova.

z Tatívnic v. z Stativnice.

z Tažovic kohouta I, 34.

z Tažovic klíčů I, 48.

z Tedražic Mutrplosové měi na červeném štítě bílou lví nohu s drápy

zlatými, prostřelenou střelou opeřenou a za klénot tři péra, prostřední červené a ostatní bílé. Tak Jan 1490 protonotář kr. kanceláře a potomci. Viz díl I. na str. 94.

z Tehova trojlistu I, 15.

z Těchlovic Martin Kladný (1411) měl na štítě a za klénot paví hlavu s krkem. (Arch. býv. dvorský.)

Těchlovci z Těchlovic (z Litoměřicka) měli štít polovičný, v horní polovici polovičného a prostého lva, vyskakujícího a ve spodní polovici šachovnici. Tak Jan (1400, Arch. Drážďanský) a Jan (1472, Arch. Třeb.). Onen měl zpodní pole mřížované.

Donátové (i Libčanští) *z Těchlovic* měli na červeném štítě divokou kočku bílou, v pravo vyskakující s hlavou v pravém koutě a touž za klénot. (Kolář z rukop. Vídeňského.) Tak Vaněk z T. (1450 v arch. Třeboňském), 1511 bratři Donátové (Arch. kapit.) a 1524 Václav (Arch. mus.).

z Těchobuze pruhu I, 53.

z Telčic kohouta I, 34.

z Telčovic Boztěch (1429) měl na štítě čtvernohé zvíře, snad jelena. (Arch. Český III, 500—501.)

z Telibě Jan (1387) z rodu Kabátův z Ujkovic měl pruh příčný na štítě a kolmý na křídle (Arch. mus.).

z Temeřic měli prostý štít polovičný zhora dolů, černý a bílý a za klénot měsíc s hvězdou; tak 1448 jen na štítě Mikuláš Šváb. (Arch. Třeb.), Klénot spojován i se štítem, tak že měli štít křížem rozdělený, v 1. a 4., poli barvy štítu, v 2. a 3. modrém poli zlatý měsíc rohy vzhůru a na něm zlatou hvězdu o 6 špicích. (Balbín, Aula Caroli.)

z Těmic pruhu I, 53.

Roztočtí z Teplé měli na modrém štítě zlatou střelu a zlatou sekeru, křížem přeložené. Tak na štítě Apolony z Teplé ve vývodu v Starém Bydžově. Týmž štítem pečetil 1507—1510 Václav R. z T. (Arch. mus.)

Dýmkové z Těptína měli na štítě tatarský klobouk špičatý se střechou ohnutou (snad modrý s bílou obrubou na červeném (Jak. sb.) a za klénot rohy, každý posázený třemi korouhvičkami, dvěma červenými, prostřední bílou. Tak pečetili 1543 Oldřich a 1565 Jiří (Arch. mus.) Jiný erb (M. tab. 131) je podvržen, tak i v H. VIII. tab.

z Terešova kohouta I, 34.

Těšetínští z Tešetin měli na červeném štítě ptáka hýla přirozené barvy, přikryvadla červená bílá, za klénot hýla. Tak Jiří 1597 (Reg. král.)

Malazovští z Těšnice měli na červeném štítě zlaté (jelení) rohy s 5—7 krátkými výběžky (nikoliv parohy) též znamení za klénot a mezi tím zelenou ratolestku se třemi lupeny, přikryvadla červená bílá. (Jak. sb. M. tab. 139.) Jan Bleh z T. (1432—1434) měl na štítě i za klénot rohy, jež byly posázeny čárkami (Arch. Třebonský), Jindřich (1458) měl na štítě rohy, které byly posázeny bouličkami, podobně i 1463 Smil starší (Arch.

mus. a bibl. Pražské), Sylvester M. (1596) měl na nich 4 výběžky. (Arch. Třebonský. Obr. erbu H. XI. tab.)

z Tetína v. z Ronovce.

Tetourové z Tetova (kteří přišli do Čech a Moravy v 15. století) měli prvotně za klénot dvě znamení podobná úzkým křídílům proti sobě a s pěti výběžky dovnitř, jako 1388 Ebrhart (Arch. Drážďanský). V 15. stol. měli štít podobný Vchynským bílý, na němž vynikaly od zpodu tři klíny červené, jako l. 1440 Kašpar (Arch. Drážďanský). Přikryvadla měli bílá červená a za klénot dvě křídla, červené a bílé. Když byli Ferdinand, Václav a Jan strýci (1549, 28. září) do stavu panského povýšení, polepšen jich erb takto: Štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v každém tři klíny červené nápodobné plamenům, 2. 3. modré a v každém na příč pruh žlutý a nad tím zlatá hvězda, přikryvadla bílá červená a zlatá modrá, za klénot dvě křídla orličí, pravé na dvě na příč rozdělené, zpodní bílé, vrchní červené, levé též dělené, zpodní modré, vrchní zlaté, přes kterážto obě křídla od pravého křídla svrchu až k levému křídlu k zpodku pruh zlatý a mezi těmi křídly v prostřed zlatá hvězda (Reg. král.) V majestátu na to vydaném praví se, že jsou starého rodu vladického; v témž stavu také žili Tetourové v Čechách a byli svým erbem podnětem k tomu, že byly padělány listy, jimiž se mělo dokázati, že Tetourové a Vchynští jsou jednoho rodu a že prvotně žili v stavu panském. (Obr. M. KB. a B.) Majestát r. 1549 platil jen pro moravskou větev.

z Tchořovic Beneš (1412—1415) měl za klénot vlčí hlavu s krkem (Arch. Kaplický).

z Tiché Buzek Paták neb Pátek (1369—1381) měl za klénot železný klobouk, v němž byly naraženy dva rohy po stranách (Arch. Vyšňobrodský a prelat. Krumlov.)

Ojř purkrabě na *Tiché* též z *Tiché* řečený měl na helmici ptáka k levé obráceného. (Arch. Třebonský).

Jan z Tiché (1454) měl štít na příč dvěma zuby neb klíny rozdělený (Arch. Vyšňobrodský).

z Tichonic měnili své erbovní znamení. Diviš (1365, 1366) měl na štítě kouli posázenou 11 péry (Arch. Želivský). Jiný Diviš (1430) a Zdeněk (1450, 1454) měnili péra na koly (viz I, 32), ale tíž měli také kotouč. (Arch. Třebonský).

z Tismic hrábí I, 9.

z Tismic hlavy I, 38.

z Tisova berana I, 29. (Jest chybně psáno a má býti z Osova.)

z Tisové Pešek (1385) má za klénot klobouk s obrubou, za níž je strčeno péro. (Arch. Novohradský.)

z Tisové Jindřich Hnědec má na štítě vědro a na něm kytu. (Tamže.)

Trubečtí z Tisové (na Plzensku) měli prázdný štít a za klénot dva rohy, Tak 1490 Burjan a Jindřich z T. sed. v Trubcích. (Arch. bibl. Praž.)

Johanka z T. měla na štítě okrouhlý štít (jezdecký) a uprostřed něho zub. Král má ještě jeden erb z Tisové H. XI. tab. (pravý ?)

z Tisového Janek (15. st.) měl za erbovní znamení ozdobu, jako hříbelec. (Arch. Hradecký.)

z Tišnova Ondřej obdržel od císaře Bedřicha erb štít bílý, v němž orel (vlastně orlice) zlaté barvy s černými rozletitými křídly, za klénot zlatou korunu a nad ní orla, tak jako na štítě. (Viz I. díl, str. 91.) Avšak na pečeti z l. 1473 a 1483 má Ondráček uprostřed štítu úzký obdélník a podle něho z obou stran křídla dosti podobná hřebenům. (Arch. kapit.)

z Tloskova holubice I, 42.

z Tmaně střely I, 10.

z Tmaně Jan (1473) měl štít na příč polovičný s šachovnicí v dolním poli.

Dobrší z Tmaně měli na štítě hada čtyřikráte svinutého. Tak 1502 Václav (Arch. mus.)

ze Tmola Hanek (1344) měl za klénot dvě křídla hřebenovitá. (Arch. velkého převorství.)

z Todně mají za klénot dva rohy. Tak 1360 Vícek, 1382 Oneš, 1382 Jeniš, 1397 Jeniš a 1404 Mikšík. (Pangerl, G. U. arch. ve Svinech, Vyšňobrodský a bibl. Praž.)

z Todně supí hlavy I, 31.

z Todně Volfart (1448) měl na štítě znamení košíku podobné. (Arch. ve Svinech.)

z Todně rysa I, 41.

Tosové měli štít na příč polovičný, horní část na čtyři pole rozdělenou, z nichž 1. a 4. bylo stejné barvy; z 1. pole vnikají do 3. tři úzké pruhy (Arch. říš. Mnichov.) Jungel T. 1466 kuchmistr králové, měl to obráceně, totiž ve spodním štítu, tak že proužky přišly do 2. pole. (Arch. býv. dvorský.)

z Touchovic hříče I, 43.

z Tourového koně I, 35.

z Tourového Hynek (1387) měl za klénot rohy posázené kytami. (Arch. mus.)

z Tourového Hrzek (1416) předek Budkovských z Budkova, měl na štítě příčný pruh a týž pošikem na složených křidlech. (Arch. Třebonský.)

Želízkové z Tourového měli na štítě ptáka stojícího a vylétujícího a za ním kytu; tak i za klénot. Tak 1543 Vladislav. (Arch. Novohradský.)

Král (H. XI. tab.) má ještě jednoho z Tourového (s mečem ?).

z Toušic Oboječkové měli na štítě dva i tři chrty běžící nad sebou a za klénot chrta sedícího. Tak 1488 Václav. (Arch. kapit.) a 1494—1503 Jan (Arch. Kutnoh., bibl. Pražské a býv. c. k. statkův.)

Trmalové z Toušic měli bezpochyby na štítě prvotně škopek, jak ještě znáti jest v kresbě u Paprockého (o st. ryt. 306), z něhož vynikala kyta.

Odtud se vyvinul pozdější erb, totiž: Na modrém štítě zlatá nádoba z níž vyniká pět květín zelených s květem červeným (karafiátovým, tulipánovým ?), přikryvadla modrá žlutá, za klénot též znamení, ale s 7 květinami (u Paprockého a Pam. arch. II, 16 7 a 9 a Erbovník Salmovský. Erb Rudolfa Zdenka T. z T. 1669 v Pam. arch. II, 161, Jak. sb. odch. M. tab. 32, 121.) Avšak nebylo vždy tak, jak tuto psáno. Václav T. pečtil l. 1588 jen čtyřmi kytkami bez nádoby maje je i za klénot (Arch. min. vnitra) a podobně i Vilém r. 1607. (Arch. DZ. XV, 1.)

z Tožice Jan pečtil v l. 1425—1436 divokou sviní vyskakující k pravému vrchnímu koutu, ale l. 1440 touž krácející. (Arch. Třebonský, Vratislavský a Budějovský.)

z Trautenberka přišli záhy do Čech z Horní Falce neb Bavor. Dlouho od 14. do 16. století (ještě 1557 Volf v arch. bibl. Praž.) měli na štítě pruh pošikem a v něm 2—3 (i 4) klíny neb zuby. V majestátu l. 1793, 16. října na panský stav popisuje se erb jejich takto: Červený štít, na něm příčný pruh bílý se třemi modrými zuby, přikryvadla červená modrá bílá, klénot dva červené rohy s bílým pruhem se zuby a mezi nimi bílé péro pštrosí. (Reg. král. Jak. sb. M. tab. 32, H. XIII. tab.) Viz z Pruku.

z Třebče kotouče I, 60.

z Třebče Matěj (1412) měl za klénot poprsí mužské s oslíma ušima, jako Dráchovští. (Arch. Třebonský. Obraz H. IV. tab. H. č. 12.)

z Třebečka Jan (1409) měl na štítě klín od zpodu se kruhovitými čarami úžící aneb do vnitřku stlačovaný a za klénot dvě křídla rozložená (Arch. Třebonský.)

z Třebelic Mikuláš má na pečeti (1415) helm a nad ním ozdoby na způsob květín. (St. list.)

z Třebelic měli okouna buď pokosem neb na příč položeného a téhož za klénot. Tak 1450 Jan a 1488 Bořita. (Arch. Třebonský a bibl. Praž.)

z Třebešic Mikeš († 1496) měl na štítě příčný pruh a za klénot složená křídla. (Náhrobek v Klucích.)

z Třebešovic Václav Kratář měl za klénot okouna s kyťou. (Arch. st. Vratislav.) Podobná pečeť z r. 1406 v arch. Břevnovském.

z Třebíčka v. z Třebečka.

z Třebína Jan (1423) měl na štítě dvě kopí křížem přeložená; tak i 1441 Markéta z T. manželka Dominova z Slavče. (Arch. Budějovský a ve Svinech.)

z Třebívlic kola I, 32.

z Třebíle, předkové Svojšínských a Volfšteinských měli na štítě tři příčné pruhy; tak 1284 Beneda a 1287 Oldřich. (Arch. býv. dvorský a bibl. Praž.) Oldřich (1298) pečtil jen dvěma pruhy. (Arch. říš. Mni-chovský.) Oldřich jiný (1385) dokonce čtyřmi, z nichž jeden šel po vrchu. (Arch. Třebonský.)

z Třeboce kohouta I, 34.

Dubští z Třebomyslic mají posud prvotní a starodávni erb, totiž

modrý štít s dvěma bílými rohy, kteréž jsou zvenčí posázeny každý třemi ručkami přirozené barvy, přikryvadla bílá červená (lépe modrá) a jako klénot též znamení, jako na štítě, tak jak císař František (1810, 5. května) týž erb Františkovi D. z T., když byl vyzdvižen na hrabství, potvrdil. Též se popisuje v Paprockého Zrcadle 301, Jak. sb. viz i M. tab. 5. Vilém z T. měl dotčené znamení za klénot. (Arch. velkého převorství.) Celým erbem neb částmi jeho pečetili též 1442 Jan, 1445 Vilém mladší, 1487—1498 Václav a j. (Arch. Horažďovský, Třebonský a Soběslavský.)

z Třebomyslic měli na štítě kačera a též znamení za klénot. Tak 1455 Vilém a 1460—1479 Jan. (Arch. Budějovský a prelátství Krumlovského.)

z Třeboně růže I, 1.

z Třeboně kohouta I, 34.

Domíni *de Trzeboticz* (z Třeboce?) měli na černém štítě bílého kohouta (Balbín, Aula Caroli.)

z Třebotova Verněř (1404) měl za znamení erbovní buď toulec neb klobouk, z něhož vynikají tři kyty. (Arch. bibl. Praž.)

z Třebouně sviní hlavy I, 4.

z Třeboutic Jindřich Záhora (1456) měl na štítě loďku. (Arch. mus.)

z Třebska měli na štítě hlavu jednorožcovou se hřívou naježenou. Tak pečetily 1518 Anna a Lidmila. (Arch. Křížovn.) *Hánové z Třebska*, měli na modrém štítě polovici černého jednorožce, nad helmem modré křídlo a v něm díl jednorožce. (Viz IV odd.)

z Třemešné viz ze Železna.

z Třemošné Vavřinec Toulovec (1407) měl na štítě toul položený vrchem k levému hornímu koutu. (Arch. v Litomyšli.)

z Třemšína sviní hlavy I, 4.

z Třevace Zdeš, Zdeněk (1340) byl předek Kopidlanských a erbu kozí hlavy.

z Trhlav sekerek I, 37.

Hlaváčové z Třibřich měli na štítě železný klobouk i se sponami k zavázání. Tak 1498 Jan. (Arch. Domažlický.) Obraz pečeti H. VII. tab.

z Trkova Petr (1416, 1419) měl štít zhora polovičný, avšak při samém vrchu úzký pruh. Pravé pole míval mřežované. (Arch. st. Vratislavský a Břevnovský.) Zcela něco jiného Král v. H. XI. tab.

z Trnové 1481—1483 Jan a 1498 Václav měli na štítě pruh pošíkem a za klénot ruku držící meč, ale nikoliv obyčejným způsobem, než obráceně v pravo. (Arch. bibl. Praž., Hradecký a Soběslavský.)

z Trocnova Jan Žižka měl na štítě raka vzhůru obráceného a klepeta k horním koutům vztahujícího, za klénot téhož raka, avšak na přič položeného. Barvy nejsou známy, ale lze hádati, že štít byl bílý a rak červený. (Tak i M. tab. 144, též H. III. tab.) Pečeti se zachovaly dvě, obě nedokonalé zřetelné, jedna při listu 1378, 3. April v arch. Vyšňobrodském, druhá při listu 1378, 11. Jul. v arch. musejním. Erb ten později zapomenut a okolo l. 1850, kde se nic nevědělo ani o jeho, ani o erbu potomních Žižkův

dáván mu na erb kalich. Císař Karel VI. povýšil Jana Maximiliana Zischku, jehož předkové prý byli šlechtici před mnohými sty let v Čechách, do stavu rytířův říšských starožitných rodův, aby se psal von Trotznau a potvrdil mu posavadní jeho erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém tři stříbrné dvojité lilie, totiž dvě nahoře a jedna dole, v 2. a 3. zlatém medvěd polovičný (bezpochyby přirozené barvy) jíti se strojící, korunovaný helm turnéřský, přikryvadla černá zlatá a modrá bílá, za klénot odězec držící v pravici meč dobytý a levicí se o bok opíraje. *) S tím zhruba souhlasí vyobrazení v Jak. sb., jen že tu barvy změněny (zlaté lilie na červeném, zlatý medvěd v modrém, přikryvadla modrá zlatá a červená zlatá). Když pak týž Jan Max. l. 1746 statek Bílou Lhotu na Moravě koupil a o inkolát a potvrzení erbu se ucházel, hledán erb Žižkův krajským úřadem (v Podhořanech) v Čáslavi, Kutné hoře a Sedleckém klášteře, ale nic nenalezeno. Místodržicím však se podařilo najíti staré vyobrazení Žižkovo v bytě písaře u kr. stavitelského úřadu a dávající zprávu o tom (1747, 30. října) ke dvoru, vyobrazili erb tam se nacházející totiž, štít, na němž jsou dvě kladiva křížem pošíkem a pokosem přeložena, mezi nimi nahoře kalich a na ostatních po dvojité lilii. Poznávali tedy u dvora, že nelze najíti nějaké určité spojitosti se starým vojevůdcem. Císařová tedy dala (1747, 23. listopadu) Janovi Maximilianovi rytířský stav v kr. Českém, ale tak, aby se psal toliko „von Zischka“. Erb jemu potvrzený popisuje se: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm tři do trojhranu položené lilie, 2. a 3. žluté s černým medvědem rozkročeným, přikryvadla černá žlutá a bílá modrá, a klénot odězec s mečem. (Reg. královská.) Týž erb byl také vyobrazen na náhrobku Klementiny Sluhové roz. „svobodné paní“ Žižkovny († 1847), jen že tam byly nad štítem dva helmy, na pravém dvě křídla složená, na levém 11 per, což ji jako vnučce Jana Maximiliána nijak nepatřilo. (Lumír, 1854, II, 1101.) Medvěd v dotčeném erbu jest vzat patrně z erbu Šiškův z Jamolice, lilie snad z vymyšleného erbu na dotčeném starém obraze.

z *Trocnova* Vilém Pucek (1380, od r. 1385 z Trutmaně) měl za klénot hrot z kopí. (Arch. Třebonský.)

z *Trojan* kohouta I, 34.

z *Trojan* hlavy I, 38.

z *Trojan* Mikuláš Ivan (1478) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. Třebonský.)

z *Trojanov* (Trojanův) I, 38.

z *Trojanov* (Trojanův) Petr měl 1361 za klénot křídlo s pruhem a 1363 prosté křídlo. (Arch. Novohradský a Vyšňobrodský.)

*) Říšská reg. a šlechtický arch. ve Vídni, Toman o Žižkovi, jeho rodišti a o pozdějším rodu Žižků atd. ve Věstníku Uč. Spol. 1890 I, kdež popis erbu neúplně otištěn, též Lumír 1854, II 1149.

z Trojanovic bojovníka I, 33.

z Trojovic hrábí I, 9.

z Tropčic I, 49.

z Trubec Martin Rochce (1377) odjinud z Otova a Vilém z T. (1406—1415) sed. v Přichovicích měli erb vl. z Otova a z Přichovic.

z Trubec Zikmund (1508) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. na Hradisku u Znojma.)

z Truskova sv. hlavy I, 4.

z Truskovic klíčův I, 48.

z Truskovic Setěch (1365—1373) měl za klénot tři hlavy v jedno spojené a nad nimi židovský klobouk s kuličkou na vrchu. (Pangerl G. U. arch. Třebonský.)

z Truskovic Zachař (1378) měl za klénot znamení neurčité jako loutku k podobě báječné kobylky. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Vilém Pucek (1385—1388) měl na štítě hrot z kopí srdcovitého tvaru a též takový klénot ale s kytou na vrchu. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Brus (1413) vlastně *ze Zahradky* měl na štítě orlici hlavou k pravému hornímu koutu. (Arch. prelátství Krumlov. Viz I, 5.)

z Trutmaně Jan Drochovec (1429) měl na štítě a za klénot dva rohy s ušima a kouskem lebky. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Oldřich (1457) byl z rodu Babkův z Kvasejovic.

z Trutnova Vyntíř (1379) měl za klénot nohy medvědí neb nohy jiného zvířete. (Arch. stat. Vratislav.)

z Truzenic Šmohař (1397) vlastně z Rochova a Jan (Hašek) Šmohař z T. 1419 měli za erb znamení řeč. roch. (Arch. Drážďanský a bibl. Praž.)

z Truzenic Hanuš (1415) pečtil pečetí Hanušovou z Rabšteina, na níž byl krkavec. (Arch. Drážďanský.)

z Truzenic Radim (1418—1420) měl na štítě příčný pruh a za klénot korunu o třech lilích a z každé vyniká kyta. (Arch. Drážďanský.)

Tryclárové sedící na Týnci u Plzně měli na štítě stonek a po obou stranách o dvou liliovitých lupenech. Tak Zikmund 1509. (Arch. Plzeňský.)
Obraz erbu H. XIII. tab.

z Tučap poloutrojříčí I, 25.

z Tuchonic kola I, 32.

z Tucheraze holuba I, 42. Něco jiného M. tab. 143.

Tuchorští z *Tuchořic* měli štít černý a na něm bílou krokev, přikryvadla černá bílá, za klénot rohy, pravý bílý a levý černý, oba okrášlené praporečky, pravý černým bílým, černým, levý bílým, černým a bílým. (Jak. sb. M. tab. 143.) Tak i na náhrobku Annině v kostele Lhotickém. (Pam. arch. III, 158), též u Paprockého o st. ryt. 103. Z pečetí je známa jediné Jankova (1418); měl podlé helmu dvě křídla, a na něm rohy, z nichž každý byl posázen třemi ozdobami podobnými ručkám. (Arch. Drážďanský.) Obraz erbu H. XIII tab.

z Tuklat Jan (1320) měl štít zhora polovičný, ale čára dělicí byla stupňovitá. (Arch. býv. dvorský.)

Tulinger Oldřich (1347) měl za znamení hlavu ženskou kadeřavou s kroužkem při tváři (naušnicí. Arch. Teplský.)

Tulinger Jan (1425) měl tři klínky v prostřed štítu ostřím k sobě položené. (Arch. Teplský.)

z Tuněchod Maršík (1384) měl za klénot ostruhu (tehdejší doby s dvěma ostny). (Arch. Břevnovský.)

z Tuněchod Jan (čsl.) pečetil stížný list r. 1415 štítem, na němž jest kozí hlava i s hrdlem, ale nápis svědčí jiné osobě.

z Tupadl (Časl.) dvou ryb I, 52.

z Tupadl (Plz.) měli na štítě tři husí hlavy jako Otovští a Přichovští. Tak 1377 Stojmír a Vilém, 1414 Racek, 1448—1466 Jošt. (Arch. Hradecký, bibl. Praž. a Plzenský.)

z Tupadl Oldřich (1410) farář a probošt ve Slaném měl na štítě dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. kapit.)

z Turgova měli na štítě pruh pošikem s šachovnicí. Tak 1316 Půta, 1354 Jan, 1382 Půta a Henzlin, 1391 Půta a Vilém.

z Tuří orlice I, 5.

z Turkova v. z Trkova.

z Turné Matěj (1372) měl za klénot lodičku. (Arch. vel. převorství.)

z Malé Turné Oldřich (1481, 1482) měl na štítě dva rohy dole spojené. (Arch. Třeb. a velk. převorství.)

z Turovic Vítek (1410) měl na štítě kozí hlavu s krkem. (Arch. býv. dvorský.)

z Tušovic pinty I, 46.

z Tvořešovic Jan (1413) měl za klénot rohy, každý ozdobený třemi ručkami a mezi rohy kuličku. (Arch. st. Vratislav.)

Jan *Vlašimský z Tymberka* (1474) měl na štítě střelu, jejíž hrot měl podobu vidlice a za klénot korunu o třech lilích. (Arch. kapit.)

Týndrové z Týna (Theiner v. Thein) měli štít na přič polovičný, dole žlutý a nahoře černý, ale v tomto poli byl u vrchu žlutý čtvereček. (Erbovník v Dírném.) Klénotem byl klobouk končitý s třapcem. Tak i na pečetech a to 1571 Jindřich a 1613 Hanuš Mates. (Arch. gub.)

Týnové z Týna měli na červeném štítě zlatý váček, okolo pásek, z něhož vynikají tři bílé špičky; šnůry zatahovací bílé končí se třemi bílými trojlaloky, z nichž každý má zlaté jádro. Přikryvadla červená zlatá, klénot tři zelené květiny s bílými květy, uprostřed majícími zlatá jádra. (Paprocký o st. ryt. 273, Tabule Orlická, Jak. sb. M. tab. 31.) Jan (1472) má prostý váček s třemi špicemi. (Arch. Třebonský.) Podobný erb Lidmilin na křtitelnici v Starém Kníně. (Obraz H. VIII. tab.)

Jan rychtář z Horšovského *Týna* měl na štítě orlici. (1447, Arch. bibl. Praž.)

z Týnce Michal (1325) mistr řádu sv. Jana měl na štítě tři lovecké trubky. (Arch. velkého převorství.)

z Týnce (Hrochova) Příbek odjinud z Chroustovic (1404) měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž jeden šel po vrchu štítu. Bratr jeho Petr měl štít rozšířený, v 1. a 4. poli měl znamení jako měsíce, na jehož rozích byly kyty, v 2. a 3. dva pruhy (na příč). Tak se popisují v listu arch. Litomyšlského. Snad byli potomky jich Příbkové z Otaslavic sice z Moravy pocházející, ale v krajině u Týnce dlouho osedlí.

z Týnce (nad Sázavou) Janek (1420) měl na štítě sviní hlavu jsa rodu pp. z Valdeka. (I, 4.)

z Týnce (u Plzně) Albrecht (1462) měl muří nohu na hoře třemi kytami zdobenou a přes ní na příč tyčku. (Arch. Plzenský.)

z Týnce Tryclárové viz Tryclár.

z Týnce pruhu I, 49.

Dolští z Týnce (z Plzenska) měli na modrém štítě dvě větve zelené, dole spojené, ale zase křížem přeložené s bílými lupeny a nad nimi u vrchu štítu bílého ptáčka; klénodem byly dotčené dvě větve a třetí za nimi rovně stojící. (Jak. sb.) Tak 1517 Jan (Arch. Tepelský) a Jan 1530 purkr. Zvíkovský. (Arch. Třebonský.)

Týnští z Týnce (z Plzenska) měli na štítě panáka pod pas, držícího v pravici bulavu a to v polovici držadla a podpíraje konec její dolejší o pravý bok, tak že mu jde svršek pod oči a levicí se opíraje o bok. Tak 1616 Jan starší T. z T. sed. v Holovousích. (Arch. min. vn.)

z Týřovic Bušek (1364) jinak *z Miřetic* měl na štítě dvě znamení jako hůlka s kulatým uchem po stranách.

Vlkovští z Úberovic měli na štítě kolo. Tak 1585 Kateřina. (Arch. DZ. IX, 2.)

z Údičova viz od Dubu.

z Údimě kotouče I, 60.

z Údolně Řehoř (1399) měl za klénot rohy střelkami ozdobené.

z Údrče Jindřich (1380) měl na štítě i za klénot písmenu S.

z Údrče tři noh I, 59.

Údrčtí z Údrče měli štít polovičný, vrchní pole modré a spodní bílé, přikryvadla týchž barev a za klénot oděnce pod pas, majícího zdvižené ruce (s zlatými obrubami na kusích brnění) a držícího zlatou kouli. (Paprocký o st. ryt., tabule Orlická a Jak. sb. Odch. M. tab. 38.) V erbovníku Salmovském jsou barvy červená a bílá. Jan starší (1449) měl štít tak rozdělený, že horní pole zabralo jen třetinu, postava pak nebyla vojensky oděná, jak svědčí svislé kraje rukávův. (Arch. Drážďanský.) Podobně i jiní Údrčtí 15. století. (Obr. H. VIII. tab.)

z Úhelmice Jan Vršek (1450) měl na štítě jako větev s třemi větvičkami po stranách. (Kolář z arch. Třebon.)

z Úhřec v. z Chotěšovic.

z Úhrinovic Zdeněk Kroupa měl za klénot dvě ryby hlavami dolů obrácené.

z Újezda Drahoňova měli štít polovičný vrchní pole žluté a spodní červené za klénot rohy. (Erbovník v Dírném. Obraz pečeti H. VIII. tab.)

z Újezda (u Prahy) Jan (1462) měl na štítě kočku neb lišku.

z Újezda Materna (1483) měl na štítě dva krátce křížem přeložené.

z Újezda Jan (1404) farář v Měrunicích měl štít polovičný, ve vrchním poli orla (o dvou hlavách), ve spodním šachovnici.

z Újezda (v Boleslavsku) viz *z Harasova*.

z Újezda (i Újezdce, v již. Čechách) Jan Skopec (1443) měl na štítě pruh zhora dolů a za klénot rohy.

z Újezda (erbu krkavce) viz *ze Suchdola*.

z Újezda (Prachenska) Merbota (1364) měl na štítě dvě tyčky, po jichž stranách jsou dva háky vzhůru obrácené. Obraz pečeti H. VII. tab.

z Újezda rysa I, 41.

z Újezda Petr (1388) měl za klénot postavu lidskou v loďce sedící a veslující,

z Újezda (Kamenného) střely I, 10.

z Újezda poloutrojříčí I, 7.

z Újezda husích hlav I, 36.

z Újezda Hněvek (1406) jinak *z Neznašova* měl na štítě příčný pruh a za klénot složená křídla.

Baderští z Újezda měli na modrém štítě lví hlavu v průčelí, přikryvadla týchž barev a za klénot modrou paví hlavu. (Jak. sb.) Tak i na pečetích. (Obraz H. XII. tab.)

Prvotní erb *Boubínských z Újezda* byla hlava v pravo obrácená s jeřabatými vlasy a oslím uchem. Tak 1424 Petr. (Arch. Hradecký.) Ale Diviš pečeti (1426) s hlavou zakuklenou s dlouhým visutým třapcem. (Arch. Třebonský.) Týž erb podrželi i pozdější Boubínští a Choltičti z Ú. totiž na zlatem štítě mouřenínova hlava v bílé kukli až po ramena, z níž se ohýbá vršek dolů a za klénot tři péra bílé barvy. (Jak. sb. M. tab. 92, H. I. tab. obraz pečeti z r. 1424 H. III. tab. č. 22.)

Dobrovítovští z Újezda kohouta I, 34.

Řivínové z Újezda měli na štítě tři calty (?) nad sebou a za klénot jako tři věníky. (Jak. sb.)

Sekáčové z Újezda měli na štítě dvě sekerky (sekáče) křížem přeložené a za klénot kytu. Tak 1443 Václav, ale týž pečeti 1452 jen štítem.

Šatavové z Újezda měli na štítě ptáka s dlouhým nosem. Tak ok. r. 1490 Oldřich. (Sem snad patří erb v díle M. tab. 130.)

Týnečtí z Újezda měli na štítě dva klíče křížem přeložené a s uchy dolů obrácenými. Tak 1639 Mikuláš.

Újezdectí z Červeného Újezdce měli na štítě ptáčka na oklestku stojícího a za klénot též znamení. Tak na pečetích Šebestianově a Jaroslavově (1612). V erbovníku Dírenském je jednou husa a po druhé pták vylétující,

jenž má prsten v zobáku. V Jak. sb. jest erb. Ú. z Újezdce zlatý kohout s červeným hřebenem a lalokem na černém štítě a jako klénot. Štít modrý a na něm bílý pták s prstenem vyobr. M. na tab. 141 a H. VIII. tab.

z Újezdce Jan Chmelík má štít zhora polovičný a levé pole zase na příč rozdělené. Sice viz *z Harasova*.

Odolkové z Újezdce měli na štítě zlatém polovičného kozorožce barvy přirozené, přikryvadla týchž barev a za klénot půl kozla. (Jak. sb. Jinak [modrý štít a zl. kozorožec] M. tab. 17.) Tak i 1589 na pečeti Viléma staršího. Císař Leopold povýšiv Viléma Jindřicha O. do panského stavu, polepšil mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm kozorožec, jemuž zadní část usečena jest a okrvavená, s červeným jazykem vyplazeným, 2. a 3. žlutý pruh v černém, u prostřed štítu saň (zelená) stočená do oválu tak, že hlava držící konec ocasu přijde do 2. pole, přikryvadla černožlutá, dva korunované helmy, na pravém křídlo zhora žluté, z dola černé, na levém rameno brněné s rukou držící širokou šavli. (Opis v arch. mus. Jinak (nedobře) M. tab. 17. Viz i H. V. tab.)

Mazancové z Újezdce měli podlé obdarování z r. 1461. (viz díl I. na str. 91) na červeném štítě dvě ruce zbrojné držící dvě palice křížem na příč. přikryvadla červená bílá a za klénot peří nápodobné ocasu pávovému. Erb ten l. 1552 Ctiborovi M. z Ú. potvrzen.

z Újezdce leken I, 8.

z Újezdce kolmého pruhu v. *z Újezda*.

Sekáčové z Ú. v. *z Újezda*.

z Újezdce husích krkův I, 36.

z Újezdce v. *z Honcovic*.

Sedlečtí z Újezdce měli štít červený rozdělený na příč zlatým pruhem, na němž jsou tři modré zuby neb klíny tak, že pruh a zuby vyplňují prostřední třetinu štítu, přikryvadla červená modrá, klénot dva rohy, pravý modrý, červený, levý červený, modrý (počítajíc zhora). Tak pečeti 1478 Bohuslav ze Sedlce, 1515 Jindřich Vyšemír z Ú. a 1659 Jan Jáchym. Sezema S. z Ú. (1615) má štít na příč polovičný a v horním poli tři zuby. Bohuslav a Bušek bratři (1496) odchylující se mají zuby položené pošikem (od pravé dole k levému koutu) a zuby dolů. (Odch. M. tab. 24, viz i H. XIII. tab.)

Kabátové z Ujkovic měli na štítě pruh na příč a za klénot křídlo, na němž byl kolmý pruh. Tak 1387 Pavel. Avšak též Pavel (1371) a jiní Kabátové 14. st. pečetili častěji jen klénotem, než celým erbem.

z Úlibic Mikeš (1414) pečetil jen helmem a křídlem na něm.

z Úlic poloutrojičtí, I, 7.

z Úloha klíčův, I, 48.

Úlehle z Úloha měli na štítě lišku. (Erbovník Dírenský.)

z Ůnějovic Ctibor Tlam (1382) měl štít křížem na čtyři pole rozdělený za klénot obruč a za ní tyčku vyčnívající přes obruč a končící se koulí.

Unruherové osedlí v Loketsku a pišící se z Horního Chodova měli štít na příč polovičný; horní pole bylo bílé a na něm pošikem dva červené pruhy v dolním červeném byla bělomodrá lilie (dvojitá) přikryvadla červená bílá, za klénot pannu v červeném oděvu s vlasy rozletitými a na její hlavě touž lilii. (Jak. sb.)

z Úpohláv Petr (1501) měl na štítě jako dvě rovné kosy a mezi nimi kouli.

z Úpy čtyř střel, I, 16.

z Úsová Milota pečetil 1391 býkem, když se ještě psal *ze Svinčan* a v l. 1401—1412, když se psal i z Klamoše, týmž znamením, totiž býkem kráčejším.

z Ústí růže, I, 1.

z Ústic Havel (1419) měl za klénot kytu a přes ní pokosem střelu kluk.

z Ústrašna měli za klénot (a tuším i na štítě) dva rohy. Tak 1361 až 1394 Mareš, 1387 Hájek a 1392 tito oba. Stejného rodu s nimi byli Hodičtí z Hodic. (Obr. pečeti H. IV. tab. 3, č. 9.)

z Ústupenic růže, I, 1.

z Ústupenic Jan (okolo r. 1390) měl na štítě lva ve skoku; tak i 1403 Bohuněk, ale za klénot složená křídla.

z Úsuší poloutrojříčí, I, 25.

Rendlové z Úšavy měli na červeném štítě pilu bílou od pravého kouta dolů pošikem, přikryvadla týchž barev, klénot dva rohy, pravý bílý, levý červený. (Vývod Vratislavův v Dírném, Jak. sb. M. tab. 141.) Na starších pečetech jsou tři zuby. Vilém R. (1455) má tři zuby z prostředku štítu až k samému vrchu sahající. Jan R. má je na příčném pruhu (asi jako Sedlečtí), Albrecht 1509 má štít zuby pošikem rozdělený tak, že z obou stran jsou tři zuby. (Obraz H. III. tab.)

Blektové z Útěchovic měli štít polovičný, pravé pole červené a v něm dva pruhy žluté, pošikem zhora dolů, levé pole žluté a v něm dva pruhy pošikem zdola nahoru, tak že pruhy obou polí tvořily krokve špicemi dolů obrácené, za klénot dva rohy, pravý červený, levý žlutý. (Jak. sb.) Tak i pečetil 1487 Tomáš. (Obraz H. X. tab. dvakráte.)

z Útěchovic Jan Mitrnos (1457) měl příčný pruh na štítě a v ostatním šachovnici.

Úvalu Jan Papák (1413) měl za klénot raka.

z Úzdičova v. od Dubu.

z Užic leken, I, 8.

Ojířové Saskové z Vacovic měli na modrém štítě tři koflíky stříbrné s dvěma zlatými obroučky nahoře a jedním na podstavci dole, vedle sebe stojící, za klénot na dvou křídlech složených, černých modrý pruh s třemi koflíky. (Náhrobek Lhotický, Kolář z rukop. Vídenského č. 8330) Petr z V. (1436) měl na štítě jen jednu nádobu s jediným obroučkem (podoby moždírku) a tak s kytou za klénot. Též třemi pečetil 1596 Jaroslav.

z Vahanče Burjan (1521) měl na štítě muří nohu hvězdovitou o pěti špicích. Jinak H. VII. tab.

z Valče měli jelení rohy na štítě i za klénot. Tak pečetil 1431 Aleš, ale pečeti Janovou.

z Valče měli dva kolmé pruhy na štítě. (Paprocký o st. ryt 90, ač nemá-li to zmateno s příčnými pruhy.)

z Valče v. *z Doupova*.

Valdek Petr (ze Slaného) 1431 měl na štítě kozu.

z Valdeka sviní hlavy, I, 4.

z Valdeka Oldřich (1344, 1355) jinak *z Neumětels* a *Protivets* (1344) měli na štítě jednorožce k pravé obráceného, patřice k rodu Běškovcův *z Běškovic*.

z Valdenberka Jarek (1272, 1282) měl k pravé straně štítu tři polo-
vičné dravce s napřaženými drápy a k levé křídlo ode zpodu až k vrchu
roztažené.

z Valdenberka Jindřich (1321) a Hanuš starší (1381) měli na štítě
prsten kamínkem vzhůru.

z Valdova Hanuš (1373) měl na štítě hrot střely vrchem svým
k pravé straně obrácené.

z Valdova (?). Na starém pečetidle je štít s třemi pruhy příčnými
a nápis † s. hrosnati. de. walto. Otisk toho v Roudnické sbírce pečeti
190—9227.

z Valdova Mošaurové byli podle majestátu l. 1562, 21. listopadu
starožitného rodu, avšak listy na týž stav jim shořely, když Maštov hořel.
Podle toho asi pocházeli *z Maštova*, po němž se nazývali Maschauer. Er-
bovní list jim 1557, 20. dubna daný, jest vlastně potvrzení tohoto erbu:
Štít modrý, v němž od zpodku do vrchu lilie s kořenem stojí a po straně
téhož kořene též jedna lilie samotná bez kořene vše bílé barvy, *z* obou
stran téhož štítu přikryvadla bílá modrá, za klénot lilie bílá s třemi rákos-
nými paličkami. Avšak v potvrzení l. 1562 daném jest popis odchylný,
totiž „půl lilie na zlaté a *z* každé strany dvě lilie bílé, též koruna, *ze* které
lilie bílá celá na zlaté postavená“ vyniká, čemuž bez obrazu něsnadno roz-
uměti. (Reg. král.) Na pečeti r. 1583 jsou to tři heraldické lilie, jedna
velká s kořeny a dvě malé, na jiné r. 1591 jest prostřední rostlina o třech
kořenech a dvou výběžcích.

z Valdšteina lva, I, 3.

z Valečova Bartuš (1352) pečetil hlavou lidskou s nadutými pysky
tak, jako by to byla napodobenina staré kamee.

z Valečova Ješek, Zdeněk a Vojslav, bratří (1352) měli za klénot
dva rohy, *z* nichž každý jest ozdoben *z* venkovské strany třemi kulič-
kami, kuličky ty zastupují hořící kotouče neb slunce, jako mívali Vale-
čovští na štítě. Města Opočen a Kněžmost mají po nich posud zlaté slunce
na modrém štítě. Bernart *z* V. pečetil l. 1389 sluncem, ale Jan 1433 ho-
řícím kotoučem. Téhož erbu byl i Václav (1455 a t. d.), poslední toho rodu.

Jan z Valečova (1452) sed. tudíž má na nejasné pečeti v st. arch. Vratislavském u zpodu štítu znamení vypadající jako podkova, ale mohly by to býti dva paprsky kotouče, poněvadž v ostatku štítu nelze nic znáti. Za klénot měl chochol.

z Valkunova Oldřich (1405) měl za klénot okouna na přič položeného.

z Valovic Prokop, (1483), rychtář Staroměstský, má na štítě čápy s dlouhými ocasy stojící k sobě zády a ocasy se dotýkající, v klénotu mají hlavy k sobě, jakoby klovaly do něčeho kulatého a mezi nimi jsou položeny dvě ostrvy.

z Valtířova (u Orlíka) Oldřich a Vaněk (1452) měli na štítě i za klénot rohy ozdobené každý třemi ručkami.

z Valu (nyní z Val u Chrudimě) Tomáš a Jošt měli za klénot vlčí (psí?) hlavu. Tak i Tomáš (1405). U Tůmy Humla z Val (1485) vyhlíží to jako hlava rytířova. (Obraz pečeti r. 1401 H. V. tab. 1, č. 9.)

Šorcové z Valu (u Třeboně) měli okouna na štítě, hlavou k hor. prav. koutu, téhož okouna i za klénot. Tak 1454 Mikuláš.

Warentrappe Albert, Pražský kanovník, obdržel (1417, 4. srpna) s Jindřichem bratrem svým z Říšské kanceláře tento erb: Na štítě modrém pták drop stříbrné barvy mající nohy zelenavé a stojící na žebříku o třech bidlech, helmice s přikryvadly modré a černé barvy, za klénot pták drop drže žebřík a před kytou stoje. (Reg. F. Zikmundova f. 87.)

z Vařin Duc (1420—1427) a Harant (1449—1456) měli na štítě kly (neb trubky?) užším koncem ke zpodu položené.

Velflové z Varnstorfu měli na modrém štítě bílý měsíc rohy vzhůru a nad ním bílou hvězdu o 6 špicích, přikryvadla červená bílá, za klénot oboje znamení, avšak rohy měsíce a vrchní špice hvězdy vybíhají v peří v pravo modré, v levo bílé. (Jak. sb.) Tak pečetil 1482 Hanuš.

Knoblochové z Varnstorfu měli na červeném štítě tři bílé konvice s nálevkami, přikryvadla týchž barev, za klénot zlatou trubku lesní (bez řemení) a za ní pět praporečkův červených (nahore) a bílých a se zlatými hroty. (Jak. sb.) Tak 1614 na Baltazarově pečeti.

z Vartenberka, I, 3.

ze Včelnice supí hlavy, I, 31.

z Vechty Kunrát (arcibiskup) měl (1410) jako rodný erb kozla na štítě.

Weilburg Jan (1415) král. protonotář, měl na štítě dvojitou lilii s kytičkami dvěma z ní k vrchu vybíhajícími a za klénot složená křídla.

z Veitmíle páni a *Krabicové z Veitmíle* měli na červeném štítě bílý žernov, v něm prvotně jen kulatý (černý?) otvor (a později také vytesanou kypřici), přikryvadla červená bílá a za klénot žernov, nad nímž vynikala kyta z pavího peří. (V Blatné na věži, v erbovníku Kunráta Gruenenberka, erbovník Březnický v mus. kr. Č., Kolář z rukop. Vídeňského č. 8330, Jak. sb. M. tab. 102.) Pešek ze Střekova neb z V. (1319),

Mikuláš z Vrahovic (1337), Beneš (1345, 1346) a Ota z *Jaroslavice* (1346—1356) pečeti s kruhem, na němž byl příčný pruh, u Mikuláše a Oty je i za klénot a na něm obyčejná kyta. Jindřich (1352) a Beneš Žirotický (1351) měli na štítě prostý kruh ale široký. Všichni následující měli žernov s vysekaným čtverhranem, jako 1345 Zdislav, 1355, 1356 Pešek, 1456 Jan, 1479 Beneš, 1491 Ludvík. Odchylně od nich má Beneš z V. odjinud z *Vedlic*. ruku s palcem a prsty vzhůru roztaženými. Císař Ferdinand II. polepšil (1628, 3. dubna) Hynkovi Ladislavovi erb tak, aby byl na bílém štítě orel rozkřídlený v pravo hledící, s vyplazitým jazykem červeným, maje na prsou bílý žernov a v klénotě aby byl žernov po vrchu pávovým ocasem přirozené barvy ozdoben. To pak (1631, 14. srpna) polepšil ještě tak, aby měl týž orel na prsou štítek rubínové barvy a na něm bílý žernov. Na štít posadil dvě helmy s korunami, z pravého aby vynikal žernov s pávovým ocasem, z levého osoba mužská až po kolena v uherském červeném oděvu, tváří k pravé straně obrácená, na hlavě majíc po uhersku černý byryt neb maděрку a v pravé ruce šavli obnaženou za hlavu přes ramena k ráně naměřenou a levicí k boku připásanou, pošvu prázdnou držící a to na památku, že byl od rebelův zajat a od jednoho Uhra měl zabít býti. (Reg. král.) Obraz erbu H. V. tab.)

Chřenové z Velebudic měli na štítě „štrych přes něj a půl lva“ a za klénot dva rohy a z každého tři pera vyhlédají a mezi rohy půl lva. Tak na náhrobku Zikmundově † 1568. (Dsky zemské 168, H. 15.)

Žibřidové z Velechova dostali l. 1493 erb i štít na přič rozdělený, zpodní pole modré, vrchní červené a v něm křídlo pštrosové bílé vzhůru, stojí, přikryvadla modrá a červená, klénot tři pera pštrosová bílá vzhůru stojící. (Viz I. díl na str. 95. Erb ten l. 1546 potvrzen. (Reg. král.)

Velemyšti z Velemyšlovsi měli na štítě dva kamzíky na skále vyskakující. (Paprocký o st. ryt. 339. Pam. arch. II, 129.) Tak 1580 Adam a 1591 Mikuláš. M. tab. 143 červený štít, kamzíci bílí (snad přirozené barvy.)

z Veleně Mikšík (1418) jinak z Hradiště měl za klénot půl kozla neb jiného rohatého zvířete vyskakujícího.

z Veleně Bernart (1446) měl na štítě podkovu s dírami pro hřebíky.

Troskovci a Velenští z Veleně měli na modrém štítě hnědého ptáka pod zlatou korunou, stojícího na zlatém oklestku a v zobáku zlatý prsten držícího, přikryvadla červená bílá a dvě červená křídla. (Jak. sb. a Vlasák v N. Sl.)

z Velenov Jan Ktyl (1415—1443) měl na štítě dvě ramena brněná a ruce, z nichž pravá držela meč dobytý, vedle vrchu natažený a mezi nima kouli.

z Velešíná Čec (1266) měl na štítě: dva topory na konci do polokruhu ohnuté (neznámé znamení.)

z Velešína Ivce, I, 3.

z Velezic Jan mladší Trnec, vlastně ze Stanovic. Viz ze Stanovic.

z Velhartic viz *z Vilhartic*.

Bílští z Velimě měli štít na příč polovičný. Tak 1533 Jan.

z Velimovic střely, I, 10.

z Veltrub Markvart (1393) měl za klénot kotouč posázený ostrý a na něm kytu.

Vladyky *z Vepic* měli na štítě psi hlavu, která jest dvakráte vytesaná na kostele sv. Jiljí v Milevsku. U Odolena (1388) vyhlíží jako vlčí hlava s vyplazeným jazykem, u jiného Odolena (1454) jako hlava braky s obojkem a kroužkem na krku.

Kulové *z Věřic* měli štít zhora polovičný. Tak 1461 Petr.

Popelové z Vesce měli štít na čtvero rozdělený tak, že dvě pole byla s šachovnicí; klénodem jsou rohy. Barvy vypisují se rozličně. V rukopise Čabelickém (XVII. D. 34) bibl. Pražské a v erbovníku Dírenském jsou jedno pole s modrou a černou šachovnicí a druhé zlaté, rohy a tři pštrosí pera. V ruk. Čabelickém je 1. pole zlaté a v Dírenském zase s šachovnicí. Kolář poznamenal z ruk. Vídenského č. 8330 stříbrná pole s šachovnicí modrou a zlatou, za klénot rohy, zlatomodrý a modrozlatý. V Jak. sb. jsou jedna pole s modrou a červenou šachovnicí a druhá zlatá; klénot se nevypisuje. M. tab. 18 štít chybný, 2 rohy černé, tři pera, 2 bílá a prostřední černé. I v pečetech je rozmanitost. Václav Duršmíd z Vesce a Petr P. z V. (1447, v arch. kníž. Kroměřížském) mají šachovnici jen v jednom poli (2.) Vácslav P. (1495) měl 2. a 3. pole pošikem a pokosem mřežované a mezi rohy dlouhou kytu jako z peří. (Arch. Hradecký.) Na náhrobku Alenině († 1582) v Čáslavi jdou pošikem po celém štítě čtyři kostky a mezi rohy jest kyta. Václav (1608) má erb, jak byl na prvním místě popsán.

z Vesce Dobeš (1473) měl na štítě muže v čunu veslujícího a za klénot křídlo.

Vladykové z Vesce měli na štítě jednorožce v pravo vyskakujícího s ocasem nahoru vymrštěným. Týž erb byl dán l. 1553 na křtitelnici v Kru-tech a při něm bylo psáno „Jiřík Vladyka, Marek syn jeho“. Také na zvonici byl týž erb. (DZ. 69. E 7.)

z Vesce hvězdy, I, 13.

Vesce Hrzek (1392) měl dva hevery k natahování samostřilu, dole v kruh spojené.

Vesečtí z Vesce měli na modrém štítě u zpodu zelený pahrbek, z něhož vyrostly (tři bílé?) byliny s červenými malinami, přikryvadla červená bílá, klénot tři zelené byliny s malinami. (Jak. sb.). Obraz erbu H. VII. tab.

z Vesce Jan Barchanec (1447) měl psa kráčejícího k levé, Mikeš (1450—1463) téhož, ale k pravé povyskakujícího.

z Vesce Jan (1377) jinak z Habří měl za klénot tři vidlice jsa rodu vladyk ze Štěkře.

z Vesce kotouče, I, 60.

z Vesce Jan Smetana (1456) měl štít zhora polovičný, za klénot

železný klobouk dolů otevřený, na něm týž klobouk zase, ale nahoru otevřený a kytu z něho vynikající. Tak i z Kovářova.

z Veselí Veselští, I, 3.

Rezkové z Veselé měli na štítě ptačí nohu střelou k pravé straně probodenou. (Pam. arch. V. 356.)

z Veselí (u Pardubic) Matěj (1401) vlastně z Choltic měl za klénot kačera.

z Veselé (Buděj.) Oldřich (1385) měl za klénot rohy.

z Veselé Mikuláš (1448) měl na štítě klín dole úzký a u vrchu štítu polovici jeho zabírající, za klénot znamení tomu podobné, avšak nádobu; neb 1478 měl číši nahoře i dole, a tak i 1484 Mikuláš Šafrán z V. a z Březi Též znamení měli pak *Břežští z Veselé* ku př. 1525 Jiřík.

z Veselé bojovníka, I, 33.

z Veselé (na Plz.) Jan (1476) a manželka jeho Verunka měli erb takový, jako Běšínové z Běšin.

z Veselé Amcha (1431) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy.

z Veselice (za Opočnem) měli prvotně týž erb jako Žerotínští; totiž na štítě půl lva pod korunou a ze tří pahorků vynikajícího. (Viz I, 21.) Tak 1363 Ješek a Dlužek. Počínajíc Ješkem l. 1364 puštěna koruna. Mladota změnil trochu erb a měl (1388) štít polovičný, v jehož spodním poli bylo vytlačeno jako by byly pruhy (tedy jako u Koldických) ve svrchním poli lev s ocasem do výšky. (Lib. erect. XII. f. 84.) Jan Dítě (1450) měl zase půl lva na pahorcích, ale Arnošt (1520) měl celého lva s rozdvojeným ocasem a za klénot tři úzká pera, z nichž krajní byla ohnutá. (Tak i M. tab. 122. Štít modrý, lev bílý, dvě pera modrá a prostřední bílé.) Jindřich měl kromě lva na štítě lví hlavu za klénot. Odchylně zase má Štěpán z V. (1483) lva stojícího na cimbuří o pěti ostrých zubech. (Obraz erbu H. II. tab., pečeti r. 1363 H. V. tab. 2, č. 7.)

z Veselice Jan Trestka (1401) má za klénot dvě ryby (tresky?) ocasy vzhůru.

Židové z Vellé měli na štítě lví nohu s kýtou u levého kraje a pak ohnutou k vrchu (tuším bílou na červeném, jako Šebínští.) Tak 1333 Půta z V., 1465 Jan Žid, 1492 Jakub Ž. a 1560 Mikuláš.

z Vellé Jaroš (1451) měl na štítě dva rohy.

z Větrní mnicha I, 39.

Višně z Větrní měli za znamení erbovní soudek s obručemi a na něm kytu. Tak to měli 1374—1379 Petr, 1385 Jindřich Hnědec *z Tisové*, 1385 Petr mladší, 1386—1398 Mikuláš a 1406—1412 Matěj. Potomci to měli tak, že měli na štítě vrchním tři (červené) dužiny vzhůru a na spodním též tři dolů obrácené a za klénot soudek s kytou, tak 1425—1435 Matěj a všichni až do vymření; jen Markvart (1491) měl na místě šesti dužin tři příčné pruhy. Viz M. tab. 143 a H. III. tab. též pečeti v H. III. č. 13 a 15.

z *Veveří* Matěj (1479) Janek a Pavel bratří (1493) měli na zpodku štítu zeď s cimbuřím z něhož vynikal mládenec drže v pravici kouli, za klénot složená křídla a na předním pošikem dolů pruh.

od *Věže* Matěj (1370), předek Dubeckých z Dubče, měl na štítě příčný pruh a za klénot věž.

z *Věžky* labutě I, 14.

z *Věžky* pruhu I, 57.

Věžníkové z *Věžník* měli na modrém štítě hlavu bílého psa věžníka se zlatým obojkem s kruhem na krku (a červeným vyplazeným jazykem). (Erbovník v Nových hradech, Jak. sb. M. tab. 78, též v erbu Dolního Žandova.) Když byl Václav Rudolf V. z V. povýšen do stavu panského (1658, 25. února) polepšen mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. černé a v něm zlatá lovecká trubka s řemenem, 2. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou v pravo obrácená, 3. pole modré s hlavou věžníkovou, jako dříve, a uprostřed štítu červený štítek se lvem přirozené barvy, pod zlatou korunou, přikryvadla černá žlutá a bílá modrá, dva helmy, na pravém černá orlice s korunou v levo hledící, na levém věžníkova hlava. (Reg. král. Tak i Jak. sb. a M. tab. 78.) Obr. erbu H. IV. a XI. na tab.

Vchynští a *Razičtí* ze *Vchynic* měli prvotně štít bílý a červený třemi zuby rozdělený, za klénot napřed rohy a později složená křídla Smil (1340, 1341) měl štít takový, že vybíhaly zuby od levého kraje v pravo, Lacek z *Medvědiče* (1393) a Ješek Syřevský (1397—1400) a Stanimír měli jej tak, že šly zuby od zpodu nahoru. Jan Ohnický měl je také tak, ale čtyři a z hořejška dolů tři, Dlask (1417) z hořejška dolů jen dva. Po třech měli 1436—1442 Smil Oparenský a 1441 Smil Razický, Protivec (1441) sice též, ale vnikaly málo do štítu. Nicméně drželi se zubův ještě v 16. stol. jako ku př. l. 1564 Radslav Dlask V. ze V. na Petrovicích. Jan ze Vchynic a na Nalžanech († 1590) dával erb ten malovati barvami černou a žlutou, ale Jaroslav († 1614) držel se barev bílé a červené. (DZ. 179. F 8.) Asi za Radslava stalo se, že erb ten zaměněn na tři zuby zvané vlčí a pokládán za jedno s Tetourovským. Pro knížecí linii téhož rodu polepšen (1746, 22. prosince) erb tak, aby byly na červeném štítě tři bílé zuby vlčí v pravo obrácené, nad štítem knížecí klobouk a červený paludament zlatem vyšívaný. (Reg. král. Viz M. tab. 64. H. II. a VIII. 244.)

z *Vicemile* kohouta I, 34.

z *Vicemilic* Bušek (1356) a Tomáš (1356—1361) měli za klénot hořící kouli, avšak Ješek asi l. 1361 jen prostý kotouč. Viz i I, 60.

Pampové z *Vickovic* měli za znamení erbovní klobouk a „pod ním hořící šikmo od pravé zhora k levé dolů se nesoucí břevno“. Tak 1520 Petr. (Kolář z arch. Kutnohorského.)

z *Vidhostic* Aleš (1484—1492) měl na štítě kolmý pruh a za klénot dva rohy každý posázený čtyřmi praporečky.

z *Vidhoště* měli v modrém poli červené a bílé háky (tyčky na konci dolů ohnuté), jež jdou od zpodu kolmo, jsouce u levého a pravého kraje

nižší a u prostřed štítu nejvyšší. Barvami se střídají (je jich 12), tak že levý prostřední nejvyšší jest bílý, pravý červený a týmž způsobem potom střídavě, tak že poslední v pravo jest bílý a poslední v levo červený. Nad helmem jsou dva háky, pravý bílý, levý červený (Kolář odkudsi.)

z Vidic pruhu I, 49.

Vidovci z Vidova měli na štítě tři hroty střel aneb celé střely od koutův do prostředka obrácené; tak 1388 Beneš má je jen hroty, 1401—1408 Jan má je střely. Obrazy pečeti 1388 H. III tab. č. 2.

z Vidova Jan Tožice (1425—1436) měl na štítě divokou svini vyskakující. (Viz i H. III. tab. pečeti č. 2.)

Vidršpergárové z Vidršperka měli na červeném štítě vlka ve skoku (přirozené barvy?) an drží v tlamě bílé jehně, přikryvadla červená bílá a klénot tak jako na štítě; když nabyli l. 1760 panského stavu, polepšen erb tak, aby byl štít polovičný, v pravo žlutý s vlkem a bílým jehnětem, v levo modrý s červeným pruhem, přikryvadla červená žlutá a modrá žlutá a za klénot týž vlk s jehnětem. Reg. král. Tak i v Jak. sb. a M. tab. 35. Obraz v H. IX. tab.

z Vildšteina (Plz.) I, 30.

z Vildšteina (Chrud.) Oldřich (1348) a Hrabiše (1382) v. z Paběnic.

Nothaftové z Vildšteina měli na štítě pruh příčný jako 1295—1297 Englhart, 1299 Ekhart, 1307 Jindřich a 1321 Englhart.

Rábové z Vildšteina měli na štítě dva pruhy, jeden podlé vrchu a druhý níže, klénotem byl havran. Jindřich R. měl 1349 klénot a l. 1388 celý štít.

z Vilémovce Jindřich (1541) měl bylinu s kořeny a pěti listy jetelovými.

z Vilémovic v. z Velimovic.

z Vilhartic páni a *Heršteinstí z V.* mívali za klénot dva hořící kotouče a pak prostý kotouč. (Viz I, 60.) Na štítě bílém měli červenou korunu buď jako pruh po celém štítě pošikem aneb prostě v štítě položenou. (Barvy v Jindř. Hradci, Písku a v Aule Caroli IV. u Balbína), přikryvadla byla červená bílá; klénotem bílý kotouč a nad ním paví ocas. (Jak. sb.) Půta z V. (1334) měl korunu na štítě i za klénot. Prostou korunu měli i 1352 Bušek z V., 1377 Jan a Dluhomil z *Letov* a Dluhomil z *Zavlekomě*, 1382 Bolek z *Lomce*, 1382 Bušek z *Březí*. Jan Heršteinský oblíbil si korunu jdoucí přes celý štít (1383) a l. 1408 měl již na pečeti i klénot, jak zhora popsán. Anna z V. (1409) dala si na pečeť vyrytí štít s korunou a při pravém koutě malý kotouč. Ještě l. 1466 měl Břenek holou korunu na štítě, kdežto obyčejně se znamenala jako pruh. (Obr. M. tab. 143, starý obraz v H. IV, 64., jiný erb H., IX. tab.)

z Vilhartic Dr. Václav měl na štítě modrém pošikem pruh červený a na něm tré bílých růží pětistých, přikryvadla červená bílá a modrá bílá a za klénot bylinu s 2 listy a na ní růži. (Erbovník Salmovský.)

z Vilémovce v. z Vilémovce.

Vilšteín v. z Libošína.

z Vimberka v. *z Vintřberka*.

z Vinařic ostřev I, 2.

Przńnikové z Malých Vinařic měli na modrém štítě zlatý člun, přikryvadla týchž barev, za klénot tři pera, dvě modrá a prostřední zlaté. (Jak. sb.)

z Vinařiček Jan (1430) měl na štítě rohy a mezi nimi kouli.

Tomáš *Winkler z Falknova* (1360) měl na štítě rybu (štiků?) hlavou k pravému koutu obrácenou.

z Vínore Mikuláš Stach (1381) komtur Svatomářský měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž horní šel při samém vrchu a přes to pošikem od horního koutu korunu. V levém koutu měl křížek. Tak i bez křížku 1400 Jan S. z V.

z Vintřberka (1284—1398) erbu orlice (I,5) a rodu pp. z Janovic.

z Vintřberka Sudík (1404) jinak z Kocléřova měl za klénot kytu a před ní raka na příč.

z Visemburka Milota (1323) vlastně z Pnětluk erbu lva a šachovnice. (Obr. pečeti H. VIII. tab.)

z Visemburka Licek (1340) v. z Ryzemburka.

Víšečtí z Vísky měli na štítě a za klénot hák (tyčku na vrchu lomenou jako u střely); tak 1576 Václav a 1610 Jan.

z Vitanovic Otrád (1378) měl za klénot květinu o pěti lupenech, ale na pečeti jeho (v mus. kr. Č.) jest na štítě půl hvězdy s pěti špicemi a za klénot měl touž polovičnou hvězdu s kytami na konci podobajícím se třapcům. Jan Otrád (1400) měl na štítě dvě takové polovičné hvězdy, špicemi k oběma krajům štítu obrácenými. (Obraz pečeti H. IV. tab. 3 č. 12)

z Vitějovic střely I, 10.

z Vitence měli štít pošikem polovičný, v pravém poli červeném zeď, hradbu bílou o třech stínkách a dvou střílnách, z níž vyskakuje předníma nohama bílý chrt máje pásek zlatý, v levém modrém poli zlatou korunu o třech lilích rovně ležící, klénot polovičný chrt vzhůru vyskakující. (Kolář z mus. kr. Č.) Tak 1523 Václav Trčka.

Kameničtí z Vitíněvsí měli na štítě polovičného vlka ze skal neb z lesa vyskakujícího. Tak 1524 a 1532 Jindřich.

Vítovec (vlastně *Bítovec*) Jan (1460) měl na pečeti tři štíty, jeden rodný, na štítě příčný pruh, druhý s třemi hlavami a třetí s třemi hvězdami (Arch. býv. dvorský.)

z Vlačic Mikuláš má (1415) za klénot 3 pera ozdobně ohnutá. (St. list.)

z Vlachňovic Oldřich (1389) měl za klénot okouna, Erazim odtudž (1427, 1428) měl jej na štítě i za klénot s kytou, vždy ohnutého.

z Vlasenice v. z Dírného.

z Vlasenice kohouta I, 34.

z Vlastějovic Jan (1479) měl na štítě podkovu soudíc z pečeti málo zřetelné.

z Vlastislavě orla I, 5.

z Vlastislavě Zikmund (1453) měl na štítě dvě střely vedlé sebe a hroty vzhůru postavené.

z Vlašimě „člun polovičný“ (Font. r. Boh. III. 240) je vzpomínka na starší rod, po němž snad dědili Vlašimští erbu orlice. Na pečeti Zdislavově (1385) je člun klénotem, avšak má jej také Pavel z Jenšteina (1391), jehož rod také Vlašim držel.

z Vlašimě orlice I, 5.

z Vlašimě v. z Jenšteina.

z Vlčetína holubice I, 42.

z Vlčihory Oldřich (1382) má na štítě podkovu zřejmou, ale Jan (1418) a Václav mají na štítě tři podkovy, dvě nahoře a jednu dole. Chmeličtí z Vlčihory měli týž štít a za klénot jedinou podkovu. Tak 1474 Jiří. (Obraz erbu H. VIII. tab. a pečeti tamže.)

Vitanovští z Vlčkovic měli na červeném štítě zlatou radlici. (Viz Pam. arch. VII, 423.) Když byl (1666, 28. února) Ignác V. z V. do stavu panského starožitných rodin povýšen, polepšen jeho erb takto: Štít polovičný, v pravém poli červeném zlatá radlice k pravé obrácená, v levém modrém lev vzpřímený s rozdvojeným ocasem drže přední pravou nohou zlatou hvězdu o šesti špicích, přikryvadla bílá červená a červená žlutá, dva helmy na pravém radlice ostřím dolů a nad ní 3 pera pštrosí, zlaté, bílé a červené a na levé vrchní část lva. (Reg. král.)

Vyntířové z Vlčkovic měli na štítě příčné pruhy, černé a bílé se střídající, tak že bylo 11 i 12 polí, přikryvadla týchž barev, za klénot pět píšťav s loukořmi, vše zlaté, nahoru vynikajících a na nich pět pštrosích per (černé, bílé, č. b. č.) Salmovský erbovník, (Jak. sb.) Na jiném obraze jsou čtyři modré pruhy na bílém štítě, tak že jest devět polí, přikryvadla červená bílá, klénot pět per (tři bílá, dvě modrá) a kruh na pístech a loukotěch modrých. (Jak. sb.) Již Ojř z V. a z Čejkova (1426) měl na pečeti 5 pruhův, kus kola a pět per, podobně 1479 Vyntíř. Chval (1482) měl čtyři pruhy a pět samotných per. Jindřichova (1599) a Václavova (1616) pečeti srovnává se s dřevním popisem (po pěti pruzích). Obr. H. XI. tab.

z Vlčnova Matěj (1448, 1450) měl na štítě dvě udice podlé sebe na horu obrácené a tak i za klénot.

z Vlčnova Burjan (1449) měl na štítě příčný pruh.

Ruskové z Vlčnova měli na štítě i za klénot žebřík o třech bidlech. (Kolář z mus. kr. Č.)

Hostovští z Vlčnova měli na štítě rohy praporečky zdobené. Tak 1599 Václav.

Vlčnovští z Vlčnova měli na štítě kus kmene s dvěma krátkými větvičkami a na každé visí jablka. Podobné z Orle.

z Vlhlav supí hlavy I, 31.

Hrůzové z Vlhlav měli brány na štítě a tytéž za klénot. Mikuláš Hruza (1408) měl pět pruhův pošikem, ale již l. 1409 měl čtverhrán kosodélník

s třemi paprsky a čtyřmi řadami hřebíkův. Jan (1423) měl pravidelnou prostou mříž. Týž (1423) měl zase mříž kosodélnou a takovou i za klénot, ale tu také hřeby. Václav 1449 měl obdelník na tři části rozdělený. Obraz pečeti H. VII. tab.

ze *Vliněvsi* Mikuláš (1455) měl na štítě tři kroužky, dva nahoře, jeden dole.

Vlinští z Vliněvsi měli na modrém štítě tři bílá pera rovná ze zlaté rukověti vycházející, přikryvadla modrá bílá a za klénot tři bílá pera bez rukověti. (Erbovník Salmovský, Jak. sb.) Václav (1477) pečetil tak bez rukověti, ale péra vyhlížejí u něho jako bodláčí; Smil (1506) měl na štítě tři péra podobná brkům. (Obr. H. VIII. tab.)

z *Vlkanova* Zdeněk (1361) jinak z Heršteina měl na štítě jelena k levé kráčejiho.

Sosnovci z Vlkanova měli na červeném štítě polovičného chrta (bílého) k pravé vyskakujícího s červ. vyplazeným jazykem a černým zlatě vroubeným obojkem. Klénotem snad bylo též zvíře. Na pečeti Burjanově (1552) je polovice chrta s obojkem. Když l. 1763 Josefovi Janovi erb polepšen, vsazeny na štít popsany tři helmy s žlutými červenými a bílými červenými přikryvadly, na prvním byla dvě křídla rozložená, černé a zlaté a zlaté a černé, na druhém chrt a na třetím pět pštrosích per, dvě bílá, tři červená. (Reg. král. Viz i M. tab. 55.)

z *Vlkova* Albrecht Havránek (1353) měl na štítě a za klénot hlavu vlčí široce otevřenou s jazykem; Jan (1333) měl ji jen na štítě. Potomci v Chotěticích.

z *Vlksic* Jan Lutina (1388) měl za klenot rohy dole spojené. Na starém pečetidle jsou na štítě dva rohy na podstavci a z helmice vycházejí dva rohy. Byla také Janova.

z *Voděrad* Pavlík (1362) měl za klénot kozí hlavu s krkem a Mikuláš (1389) měl ji na štítě.

z *Vodic*, *Odíc* kozí hlavy v. z Daliměřic.

z *Vodic* kohouta I, 34.

z *Vochova* Miroš (1430) měl na štítě a za klénot věnec, jako by byl stočený z vrbového proutí aneb jako hořící kotouč.

Hlaváčové z Vojenic měli na červeném štítě rameno v lokti ohnuté brněné bílé barvy, v rukou držící meč vzhůru, přikryvadla červ. bílá a za klénot dvě křídla proti sobě postavená, bílé červené a červené bílé. (Kolář z Víd. ruk. Frankova sbírka v Roudnici.) Odchyluje se popis v Salmovském erbovníku neb tu pole modré, meč dolů obrácen, přikryvadla červená modrá křídla složená modrá červená. (Podobně i M. tab. 132 a H. X. tab.)

z *Vojic* v. z Dvojic.

z *Vojkova* Petr (1482) předek Vojkovských z Milhostic měl na štítě dva rohy.

z *Vojkovic* Ctibor (1416) měl klobouk s obrubou dolů obrácený a z vnitřku vyniká kyta.

Nosové z Vojkovic měli na štítě tři pruhy pošikem a za klénot snad dvě křídla proti sobě. Tak 1579 Jan. (Kolář z arch. mus.)

Sobolové z Vojkovic měli na štítě dva pruhy pošikem. Tak 1539, 1543 Jan.

z Vojnic Petr (1113) měl na štítě páva držícího v nosu prsten neb kroužek. Beneš z V. (1441) měl na štítě své pečeti nezřetelné znamení a za klénot ptáka, o němž pro nevelikost jeho nelze poznati, byl-li to páv neb kos.

Chotkové z Vojnína rodina naprosto rozdílná od Chotků z Chotkova, měli štít zhora polovičný ale tak, že čára dělila jej na třetinu a dvě třetiny. (Soupis Slanska na str. 409 a vyobraz. na str. 410.) Jiří Ch. (1482) měl na štítě asi jen čtvrtinu odkrojenou.

z Vojnova (Vojnína) *Městce* Vojna (1357) odjinud ze Štětína měl za klénot kačera.

z Vojnova Městce. Jan Kerchl z Mynychperku (1485) měl na pečeti čáry asi tak, jako stočené rohy, na jichž konci byly kříže a mezi nimi rohový kříž a dole písmena *i r*.

z Vojslavic cimbuří I, 23.

z Vokova mečův I, 40.

Volanští z Volanic měli na modrém štítě zlatý měsíc rohoma vzhůru a nad ním zlatou hvězdu, přikryvadla modrá zlatá a za klénot též znamení. (Jak. sb.) Tak 1610 Vavřinec, 1614 Jan a 1616 Václav.

z Volče Dorota měla na štítě loďku. Jejím štítem pečetil 1458 Jan Vidlák ze Slavkova.

z Volduch Rynart (1362) měl štít polovičný tak, že šel pruh po vrchu štítu.

z Volfemberka Procek (1378) a *Smil* (1382) měli vlka na štítě, onen vzhůru vyskakujícího, tento krácejícího a k pravému koutu obráceného.

z Volfšperka v. z Vlčihory.

Páni *z Volfšteina* neb *z Volštýna* měli na bílém štítě tři červené pruhy (Palác Písecký) a za klénot vlčí hlavu s krkem. Pruhy měli již pp. z Třebles ve 13. a Svojšíňští ve 14. století. Volfšteiňští snad byli jejich potomky aneb aspoň dědici jednoho z nich a měli z počátku za erbovní znamení vlka. Ctibor (1350) měl na pečeti celého vlka vyjícího, ale Beneda (1350—1361) a Protiva (1350) měli na štítě jen vlčí hlavu s hrdlem. Vilém a Beneda bratří měli l. 1406 na štítě pruhy a za klénot hlavu, Ctibor (1432, 1443) a Jiří (1482) jen štít s pruhy.

z Vopisku Kateřina měla prý na bílém štítě dva černé rohy a na každém tři ručky lidské (Vývod Srbický již dávno zrušený, jehož opis je v Jindřichově Hradci), ale v kostele Chudenickém je týž erb malován tak, že je štít červený a rohy a ručky jsou zelené. V dotčeném vyvodě dává se za manželku Drslavovi z Chudenic (1434, t. j. 1466), ale v jiném vývodě dává se mu za manželku Kateřina z Opálky (vl. z Malonic).

Vorsucher Kryštof Horník (1410) na pečeti měl štít polovičný v pravém poli dva, v levém tři pruhy pošikem, totiž tak že pruhy jdoucí celým štítem byly proříznuty a tím se také barvy jich do polovice měnily. Napis je s. cristof borsvte. (Arch. Orlický.)

z Vožice Mikuláš (1383) z rodu Pacovských měl na štítě krokev z dvou pruhův a za klénot složená křídla. Město Vožice má posúd po něm štítek (bílá krokev na červeném) ve svém erbu.

z Vožice Mikuláš (vlastně Augustinův z Prahy) má na štítě ptačí hlavu s hrdlem střelou prostřeleným.

z Vrabí mečův I, 40.

z Vracova. Na jednom z odpovědných listův (1453) v Drážďanech jest pečet s erbem polovičného štítu a pruhův v levém poli, jenž bezpochyby patří Buškovi z Vracova, jednomu z odpovědníkův. Domnění to potvrzuje se tím, že Přibík z Vracova (1459) má týž erb s třemi poloupruhy.

z Vracova Rynart Klimberk (1471) měl na štítě příčné břevno, za klénot křídlo též s pruhem, ale pošikem.

z Vranče střely I, 10.

Sokolovští z Vranče (polská rodina?) měli hlavu volskou v průčelí. Tak Jan 1477 král. komorník.

z Vraního ruky a orlice I, 5.

ze Vranína klíčův I, 48.

ze Vranína koulí v. ze Dvorce.

ze Vranína Michalec (1401) měl na štítě meč ostřím dolů obrácený.

z Vranova (u Falknova) Albert Plik (1346) měl na štítě rybu hlavou k pravému koutu obrácenou.

z Vranovic sviní hlavy I, 4.

z Vratíšova pinty I, 46.

Pardusové z Vratkova měli na štítě supí hlavu a krk. Tak 1450 Jan.

z Vratu Václav (1450) měl na štítě pštrosa. Kněz Jan (1527) měl v erbu štít modrý a v něm pštrosa své přirozené barvy, an drží v nose podkovu. (Ten erb přešel na Fikary.)

z Vražkova Václav Mrzák (1428) měl na štítě úzký pruh pošikem, z něhož vyniká do horní polovice jako lupen.

Rousové z Vražkova měli snad prvotně štít zhora polovičný, jako 1503 Václav, později měli levé pole červené, pravé bílé a v tomto uprostřed dva modré příčné pruhy a přes ně vzhůru dvě střely též modré, překryvadla červená bílá a za klénot černé křídlo. (Jak. sb.) Tak 1598 Albrecht Rous.

z Vražného pruhu I, 53.

z Vražného Předvoj (1373) měl za klénot rohy.

Vrbkové z Vrbice měli na štítě podkovu dolu obrácenou a na ní sedícího ptáka s takovou chocholkou, jako má páv a za klénot jen téhož ptáka. Tak 1534, 1535 Michal.

z Vrbky vlastně z Chlumu.

z *Vrbna* (u Mělníka) měli na štítě husu. Tak 1357 Bernart a Petr vikář probošta Vyšehradského bratří, 1428 Beneš a 1460 Hanušek a Oldřich. Tento měl za klénot křídlo. Starý obraz erbu v Soupise Mělnicka na str. 186.

z *Vrdův* Racek (1415) měl za klénot jako dvě medvědí nohy, ale mohly by býti i ruce. (St. list.)

ze *Vřesovic* poloutrojičí I, 7. Ota z *Biřkova*, odjinud z V. (1339) měl za klénot dvě ryby křížem přeložené a hlavami dolů.

ze *Vřesné* Hroznata (1355) měl pruh na štítě pošikem a za klénot červa (jako stonožku.)

ze *Vřesovic* měsíce I, 58.

z *Vrhavče* Jetřich (1452) měl na štítě rybu od pravého kouta se ohýbající.

z *Vrhavče* Jan (1478—1484) měl na štítě rostlinu dole mající dvě odumřelé větve a jednu živou s trojlistem a na hoře dva trojlisty na dlouhých stoncích, za klénot rohy.

Vrchlabští z *Vrchlabí* měli ode dávna za klénot psí hlavu, tak 1398 Petr hlavu psa štěkajícího a 1507 Vilém hlavu braky s obojkem. Jedni si zachovali toto znamení a měli na červeném štítě bílou psí hlavu a hrdlo se zlatým obojkem a červeným jazykem vyplazeným, přikryvadla červená bílá a za klénot touž hlavu. (Jak. sb.) Tohoto erbu drželi se i *Kurovští* z *Vrchlabí* na Moravě. (K. B. tab. 51 má zcela jiný erb.) Jinde jsou dvě psí hlavy nad sebou. (Erbovník Novohradský.) Konečně popisuje se erb ten na tabuli Třemešenské jako dva černí psi plovoucí, z nichž viděti jen předeek a klénot půl černého psa. (Jandera, Miletin 125. Obraz jiný H. V. tab.)

z *Vrchotíc* Bohuněk (1433) měl na štítě tatarský klobouk vysoký, založený širokou střechem nahoru ohnutou. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

Lišeničtí z *Vrchovišť* měli na modrém štítě zlatého jednorožce ve skoku, přikryvadla týchž barev a za klénot polovičného jednorožce. (Jak. sb. a M. tab. 25 a 137.) Tak i 1580 na pečeti Janově. *Smíškové* z *Vrchovišť* měli štít křížem na čtvero rozdělený, ve dvou polích jednorožce, v jednom chrta a v jednom ptáka, vše k pravé hledící a za klénot jednorožce, jak lze viděti v kostele sv. Trojice u Kutné Hory. (Viz: Pam. arch. V, 33, 35, 143.) Týchž erb jako Smíškové měli i *Vencelíkové* z *Vrchovišť*. Rozšíření to erbu (polepšení) pochází bezpochyby od císaře Bedřicha. (Viz I. díl str. 94.) Erb ten potvrzen naposled l. 1630 a popisuje se takto: Štít na čtvero rozdělený, 2. 3. pole modré a v něm zlatý jednorožec ve skoku s červeným jazykem a ocasem vymrštným, 1. pole bílé a v něm jestřáb přirozené barvy, 4. červené a v něm chrt (bílý) ve skoku se zlatým obojkem, uprostřed štítek (Rakouského domu) bílý pruh v červeném, přikryvadla modrá červená a za klénot polovičný jednorožec mající na hlavě zlatou korunu. (Reg. král. Viz. M. tab. 25.)

z *Vrtby* jel. rohův I, 24.

z *Vrutice* Markolt komtur Strakonický (1385, 1387) měl na štítě husu krácející.

ze *Všebořic* Vít měl za klénot dvě křídla. Jeho pečeti pečetil 1397 Štěpán ze V.

Bubnové z Všebořic měli štít polovičný, pravé pole červené, levé bílé a z pravého šel červený čtverhranatý výsadek (jako kosodelník) do levého, přikryvadla červená bílá. (Kolář z ruk. Vídeňského, Jak. sb.) Klénot u onoho rohy bíločervený a červenobílý, u tohoto křídlo bílé s červeným pruhem na příč. Ve Frankově sbírce v Roudnici je pravé pole s výsadkem žluté, levé červené, klenot dvě složená křídla, vrchní červené, spodní žluté. Tak i v Jak. sb. jen že výsadek protažen až ke kraji jako pruh, což jest omyl. Na pečeti Bartolomějově (1504) spatřuje se popsaný štít. Viz i Paproc. o st. ryt. 100.

Erb *Všetatských ze Všebořic* objevil Kolář v Arch. D Z. VIII, 2. Klénot husa jest zřetelný. Štít jest dělen příční čarou, v horním větším poli lze viděti husí hlavu s krkem a vedle toho jakousi ohánku.

Vladyky ze *Všehrd* měli na štítě vlka. Odtud převzaly jej přijaté rodiny.

ze *Všechlap* Pešek (1390) měl za klénot ptáka.

Šeptáci ze Všechlap měli na štítě a za klénot podkovu. Jan (1399) má v ní kyty, Olomouc (1415, 1419) bez ní, Mikuláš (1419) kyty na koncích, Štěpán (1419) a Oldřich (1425) mají v ní znamení jako lilii, Jetřich (1447) má na koncích kyty. Ve Frankově sbírce v Roudnici (e M S. Balbini) jsou na červeném štítě dvě stříbrné podkovy a v každé trojlíst, se stonkem. Kolář připomíná Jetřicha (1478), jenž prý měl příčný pruh na štítě. (Obraz H. XIV. tab.)

ze *Všechlap* Jan (1419) měl na štítě lišku držící zuby husu za krk, jako Zumrové z Herstošic.

Zábruští ze Všechlap měli štít křížem na čtvero rozdělený 1. pole zase tak rozdělené, že v pravo bylo černé a v levo bílé, 4. pole též tak, ale obráceně, 2. 3. pole bílé, přikryvadla černá bílá, klénot tři pera, dvě černá prostřední bílé. (Frankova sbírka ze sbírky Fr. Helfr. Voračického 1715. Atlas Voračický bibl. Praž. a Jak. sb.)

ze *Všejam* Milota (1466) měl na štítě klín ostřím dolů obrácený a za klénot čtverhranatou šachovnici. Jetřich (1485) měl klín, ale označený úzkými pruhy. Pozdější *Milotové ze Všejam* srovnávali se v příčině erbu docela s Bradskými z Labouně, tak že na štítě ve čtvero rozděleném se šřídaly vůl a klín a klenotem byl kotouč se šachovnicí.

Všeliští ze Všelis měli na štítě snad ptáka; klénotem byla dvě křídla proti sobě postavená. Tak na pečeti Mikulášově (1558, Arch. DZ. IX, 1.)

ze *Všenor* holubice I, 42.

ze *Všenor* Bohuněk 1361 měl na pečeti byčí neb volskou hlavu.

ze *Všenor* Bedřich (1406) měl za klénot rohy ozdobené střelkami.

Petr Kvas (1382 z *Ólešné* 1406 ze *Všenor* měl na štítě tři routy (kosočtverce) do koutů z prostředka obrácené.

ze *Všeradic* Zachař (1382—1384) a Bořivoj (1401, 1402) vlastně ze Svinař, erbu byčí hlavy.

ze *Všerub* pruhu I, 57.

ze *Všestár* Anežka (1520) měla měsíc rohoma vzhůru.

ze *Všestud* Michal (1419) měl na pečeti dvě sekerky (kratce?) křížem a přes ně rovně kříž.

ze *Vtelna* (Jizerniho) Ctibor, Věnek a Jan (1389) měli štít na přič třemi zuby rozdělený. (Potomci Mikuláše z Hrádku 1297.)

ze *Vtelna* Užík (1398) měl podle Kolářova poznamenání ze sbírky pečeti v Roudnici (?) na pečeti lva král. Č., ale v pravdě na listu arch. Břevnov. (Dobner, Mon. VI, 441) pečeť jeho schází, a lev jest města Chotěboře.

Vtelenští ze *Vtelna* měli štít polovičný, pravé pole bílé a v něm červený roh, levé červené a v něm bílý roh, přikryvadla modrá (?), bílá, za klénot rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi bílý chrt v pravo vyskakující s obojkem na krku a kroužkem. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Mikulášově. Arch. DZ.) Obraz erbu v Soupisu Mělnicka na str. 193.

z *Vyčap* Petr pečetil (1415) buď třemi péry, jako Mikuláš z Vlačic anebo tento za něj přivěsil pečeť. (St. list.) Na pečeti Štěpánově z Vyčap (1415) buď je písmena W aneb had podobně svinutý.

z *Vydří* Jan (1364) měl za klénot křídlo a na něm příčný pruh.

z *Vyhnanic* supí hlavy I, 31.

z *Vyhnanic* v. z Dráchova.

z *Výklek* střely I, 6.

z *Vyntířova* (z jižních Čech) Albert (1371) měl za klénot lidskou hlavu pokrytou židovským kloboukem.

z *Vyprachtic* Mikuláš Perda (1402) měl na štítě lilii. Na hoře při štítě je malá psí hlava.

Vyrkové z *Výrova* (pak z Ryžemberka) poloutrojříčí I, 7.

Vyskytenští z *Vyskytné* měli u zpodu štítu plot, nad nímž vyniká muž, jak se zdá, nahý až pod život. Tak na pečeti Janově (1539. Arch. Kutnohorský.)

z *Vysočan* Ješek (1349) má za klénot znamení jako koflík nebo toul, objatý v prostřed pruhem jinak zbarveným.

z *Vysočan* a ze Zlaté Přibík (1400) má štít zhora polovičný a za klénot rohy. Potomci Zlatští ze Zvíkovce.

z *Vysočan* Stanislav (1443) měl na štítě supí hlavu a za klénot tři vidličky. (Kolář z arch. Třeboňského.)

z *Vysokého* Heník (1418) měl dvě radličky křížem přeložené s lopatkami vzhůru jako Dobříkovští z Malejova.

z *Vyšehněvic* kohouta I, 34.

z *Vyšehořovic* Miroslav (1370, 1376) odjinud z Plešovic; Mareš (1370), Macek (1370, 1376) a Šavel (1370, odjinud z Janovic) měli za klénot dubový okleštěk a na něm nahoře větev s dubovým lupením (Mareš i větev

dole. Arch. kapit.) Balbin (Aula Caroli) popisuje jejich štít takto: Bílý štít, v něm modrý pruh a červené jakési znamení jako srdce s šesti mezerami.

Měsíčkové z Výškova měli na červeném štítě vlčí hlavu s hrdlem, přirozené barvy jako uřatou, proto konec krvavý, přikrývadla modrá bílá a červená bílá. za klénot táž hlava: (Erbovník Novohradský, Jak. sb. M. tab. 15). Machek z V. (1406) měl na pečeti jen hlavu s ústy široce otevřenými a zuby vyceněnými. Racek (1442, 1463) a Jan (1452) měli hlavu i s hrdlem, tak i pozdější *Měsíčkové*. (Obraz H. IX. tab.)

z Vyšního I, 33.

z Vyšního Harach. I, 55.

ze Vzďouně I, 60.

Vzkurští ze Vzkur měli na černém štítě kus bílého řetězu, totiž jeden celý článek a ode dvou kusy do něho vstrčené, přikrývadla černá bílá, a za klénot též znamení jako na štítě. (Kolář z ruk. Vídenského, Jak. sb.).

ze Vzťah Kunáš (1367—1372) měl za klénot dva spojené rohy, z nichž levý byl posázen čtyřmi praporečky.

Puklice ze Vzťah měli na štítě jelení hlavu s krkem. Tak 1488 a 1495 Vácslav.

ze Zábabče Matěj (1391) měl na štítě dva nástroje křížem přeložené, podobné berlám, jichž účel není znám. (Arch. Drážď.)

ze Zábědovic I, 54.

ze Záborki Oldřich (1426) měl štít křížem rozdělený a za klénot 5 perdlouhých.

ze Zábřusán Jindřich Loučka (1483) měl na štítě dva pruhy pošikem od pravé dolů.

ze Záduba Kryštofor (1503) měl na štítě caltu.

ze Záhovan koně I, 35.

ze Záhovčice Albert (1419) měl za klénot dva rohy.

ze Zahoří Zdeslav (1386) měl za klénot klobouk obrácený, z něhož vyniká kyta, jako páni Lobkovští.

z téhož Zahoří Zdislav (1417) měl na štítě příčný pruh, u jehož spodní čárky byly dva malé čtverce, za klénot měl dvě znamení jako věníky podle sebe.

z téhož Zahoří Mates (1440—1456) měl příčný pruh a na něm tři růže.

ze Zahoří plahu I, 45.

ze Zahoří Držek (1450) měl prázdný (?) štít a za klénot lišku (?)

Záhorové z Zahoří měli loďku vodorovnou ve středu štítu. Tak 1552 Vácslav.

Záhorové ze Zahoří (neb Zahorčice) měli štít polovičný, v pravé polovici červený, v levé bílý a za klénot křídlo neb dvě křídla červená. (Atlas Voračický.) Petr Z. ze Zahořice pečetil jen klénotem. Celým erbem pečtili 1539 Petr, 1594 Adam.

ze *Záhořice* Svatomír (1362) snad předek předešlých měl za klénot křídlo.

ze *Zahrádek* hlavy I, 38.

ze *Zahrádky* Jan (1565) měl na štítě zvíře, jako zajíce (?); snad patřil k těm, kteří měli býka. (Viz níže.)

ze *Zahrádky* orlice I, 5.

ze *Zahrádky* (u Jindř. Hradce) Petr Pecenec (1367) měl na štítě znamení kříže, jehož horní rameno schází.

ze *Zahrádky* Jan (1418) má na štítě znamení podobné kotouči, ale buď dole rozmazané, aneb neuzavřené.

ze *Zahrádky* Mikuláš (1443) měl na štítě býka. Paprocký (o st. ryt. 282) nazývá jeho potomky *Hněvjezdecké* (měl psáti *Nehvítzdecké*) ze *Zahrádky* a píše, že: měli na štítě bývola. V Jak. sb. jest popis erbu *Crkovských ze Zahrádky* totiž na bílém štítě kráva s tváří k pozorujícímu obrácenou na trávníku stojící a za klénot dva rohy. Tak pečtil i (1542, 1550) Burjan Litvín ze *Z.* Konečně budiž připomenuto, že se nachází v Jakub. sbírce obraz erbu „Hněvjezdeckých“ přemrštěný, totiž modrý štít a na něm býk přiroz. barvy, na němž sedí oděnc, drže meč, ale skloněný dolů, přikryvadla modrá bílá a za klénot týž oděnc po kolena, drže vzhůru meč obnažený.

Houskové ze Zahrádky jsouce jednoho rodu s *Dýmy ze Stříteže* a vladykami z *Chotěmic* pečtili prvotně husou (húskou). Tak ku příkladu měl ji 1417 Jan na štítě. Rozději si ji obrali za klénot a měli s *Chotěmskými* nový štít. Erb jejich potom byl štít třemi černými a dvěma bílými pruhy na příč rozdělený (nebo dva bílé pruhy na černém), přikryvadla týchž barev, klénot bílá husa rozkřídlená. (Jak. sb.) Tak pečtili 1450 Petr a 1516 Stanislav. Husu zachovali si ještě potomci jich v Anglii, kteří mají příjmení *Huskison*. (Obraz: erbu H. IV. tab.)

ze *Zahrádky* Hrzek Krlín (1411, 1413) měl na štítě dva pruhy, jeden pošikem a druhý pokosem s šachovnicí jako kříž a za klénot páva stojícího. Barvy snad byly jako u *Chřínovcův*.

ze *Zachrašťan* šach. I, 54.

Nepolští ze Zachrašťan měli štít na příč polovičný a spodní polovici ještě kolmou, čarou rozdělené. (Paprocký o st. ryt. 32.)

ze *Záchuma* Jan Holub (1494) měl krk a hlavu kohoutí. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze *Zaječic* píše se 1488 tak: Václav Zlatský ze *Zvíkovce*.

ze *Zaječic* Jan (1455) měl na štítě měsíc, jehož rohy vzhůru obrácené ozdobeny byly kytami.

ze *Zaječic* Jan Slavata (1497, viz Arch. Český VIII, 518) měl ruku v lokti ohnutou držící předměty jako špány.

ze *Zaječického pole* Kryštof má na štítě žebřík o třech bidlech.

ze *Zakšova* Franc (1449) má na štítě dva poloupruhy příčné, první výše, levý níže položený, tak že levý u polovice konce pravého se začíná.

Kjeliřové ze Zakšova měli na štítě červeném bílý trojpruh, tak že z prostředku jeho jde jeden k vrchu a druhý a třetí k oběma koutům zpodku, přikryvadla červená bílá, klénot široká kyta ze sítí a na ní dvě parmy hlavami dolů a ocasy na venkovské strany položené. (Reg. král.) Štítem pečtili 1437 Erhart a 1483 Zikmund. Vilém (1532) měl za klénot jedinou rybu přes helm se přehýbající až ocas po levé straně štítu se dotýká, a na ní osm pštrosích per. (Viz i M. tab. 46, H. VIII. tab.)

ze Zálešan Radslav, Oneš a Jan (1370) měli na štítě i za klénot šraňk nebo-li hřeben v bráně, který měli po nich Bohdanečtí z Hodkova.

ze Zálešan Petr Krtek (1440) měl na štítě tři podkovy svými štěpy k oběma koutům a ke zpodku obrácené.

ze Zálezl Sulek 1389, 1411 měl za klénot křídla.

Srbičtí ze Zálezl měli na červeném štítě bílého kapra hlavou k pravému rohu obráceného přikryvadla červená bílá, za klénot kapra hlavou dolů. (Erbovník Salmovský.) Tak pečtil 1569 Kryštof. (Obraz erbu H. XI. tab.)

ze Zaluňova Prokop (1448) měl na štítě buď tři kyty neb tři klasy dole v jedno spojené.

ze Zaluňova Pavel (1450) měl týž erb jako Smiřičtí, totiž štít pošíkem polovičný.

ze Záluží sviní hlavy I, 4.

ze Záluží kotouče I, 60.

ze Záluží Prokop Zazrníl (1428) měl na štítě tři příčné pruhy a za klénot husu, jako Houskové ze Zahrádky.

ze Záluží neb Maltairu Ramfolt (1393) měl štít zhora polovičný.

ze Zaluň Franěk (1367, 1371) měl za klénot rohy, pravý jest posázen čtyřmi korouhvičkami, levý ostny jako by bylo od drobného peří.

ze Zámrsku Vaněk (1475) měl na štítě poprsí člověka pod židovským kloboukem, držícího v pravici nějaký předmět podobný kuželce, klénot je koruna a tři péra.

ze Zap Vilém a Slavata (1329) měli za klénot dva široké železné klobouky podlé helmice; tak i Znata (1329), ale klobouky jsou mřežované.

ze Zap Vaněk (1349) měl za klénot dva rohy.

Zápští ze Zap měli na červeném štítě modrý klín od vrchu ke zpodu se úžící, přikryvadla červená bílá, dvě složená křídla, z nichž vrchní mělo barvy štítu a zpodní bylo bílé. (Jak. sb.) Tak 1440—1447 Zikmund a 1484 Jan. Václav (1591) měl uprostřed štítu trojhran.

ze Zásady měli na štítě psa braku a za klénot psí hlavu. Ješek Ocas, Jan Čouch a Jan Kozel (1382) měli sedícího psa, Ješek Ocas rychtář St. m. Praž. (1395) a Jan Kyjata (1414—1419) měli celý erb se psem vyškakujícím, Petr Lysec (1416) pečtil jen klénotem. (Viz obraz v H. X. tab.)

ze Zásmuk holubice I, 42.

ze Zavlekova (Zavlekomě) Dluhomil (1377) měl korunu uprostřed štítu jsa rodu Vilhartických.

ze *Závší* Bun a Ctibor (1370) měli za klénot měsíc rohoma vzhůru.

ze *Zbohova* psal se (1410) Petr Žabka ze Žďáru erbu orlice.

ze *Zbraslavic* orlice I, 5.

ze *Zbraslavic* sekyrek I, 37.

ze *Zbraslavic* Jan přivěsil (1415) pečeť ke stížnému listu, ale není jisto je-li jeho. Nad helmem je hůlka a její horní konec podobá se beraním rohům.

ze *Zbraslavic* Matěj (1487) měl na štítě ptáka sedícího na větvičce, jenž něco neurčitěho v zobáku drží.

ze *Zbraslavic* Jan (1515) měl na štítě i za klénot dvě radličky křížem a lopatkami vzhůru položené.

ze *Zbýnic* Předota (1380) měl za klénot buď měsíc neb lodku.

ze *Zbýnic* Bernart Ujec (1418) měl na štítě tetřeva.

Bylinové ze *Zbytín* měli na štítě a za klénot dvě širočiny křížem přeložené. Tak 1560 Jan.

ze *Zdouně* kotouče I, 60.

ze *Zdešova* Filip Laut jinak z Kostelce (1405) měl na štítě 6 kuliček pošikem a za klénot křídlo též s 6 kuličkami.

ze *Zdikovic* Jan (1398) měl za klénot dvě křídla.

ze *Zdikovic* Mikšík (1398) měl na pečeti loď okrášlenou na koncích kytami.

ze *Zdislavic* Heřman (1363) měl na štítě divokou svini vyskakující. Tak i 1398 Bolech ze Z. jinak z Kunemile.

ze *Zebína* Petraň (neb Petrman) předek vl. ze Žampachu a jich přátel krevních měl na štítě trubku. (Dalimil. Font. r. Boh. III, 197.)

v. *Zee* v. z *Žeberka*.

z *Zejdlikovic* Ryneš (1443) měl na štítě úzký pruh pošikem.

ze *Zhorce* Heřman (1373) jinak ze *Štědré* měl na štítě písmenu S. Později malována trochu jinak jsouc podobna dosti hadu. Tak 1449 Heřman Sirotek máje k tomu kytu nahoře i dole, ale l. 1451 měl na pečeti ve štítě jen S, ale za klénot též znamení s kytou.

ze *Zhoře* ryb I, 52.

ze *Zhoře* viz z Chlumu.

ze *Zhoře* Jindřich (1403) měl přijmí Řemdiň snad od znamení na štítě.

ze *Zhoře* Jošt má na pečeti 1415 saň s velkou hlavou a vyplazeným jazykem. Tak při stíž. listu.

ze *Zhoře* střely I, 10.

Anna z Mutěnic vdova po n. *Vaňkovi Pívovi* ze *Zhoře* měla na štítě příčný pruh (1441), ale není známo, je-li to erb její rodný neb mužův. (Kolář z arch. bibl. Praž.)

Klusáčkové ze *Zhoře* měli na štítě hák (jako bývá ke kleštění větví), za klénot křídlo a na něm týž hák. Tak 1460 Jan. Poněvadž měl podobný erb *Jan Zhořecký* ze *Zhoře*, zakladatel antifonáře v Polné, lze za to míti, že byl téhož rodu jako *Klusáčkové*.

Jan *Moravský ze Zhoře* (1449) měl erb pošikem polovičný. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze Zhoře Václav Probošt (1484—1513) měl štít zhora polovičný a za klénot dva rohy dole spojené. Tak i Václav (1509—1531).

Radničtí ze Zhoře měli štít polovičný, v prvním poli půl orlice, v levém tři pruhy pošikem od pravé k levé; za klénot dvě křídla rozložená. Tak 1594 Václav.

ze Zhudovic Arnošt (1456) měl na štítě jednu a za klénot dvě sekery.

Zilvárové píšíci se po Pilníkově a Břecštejně či Silbrštejně měli na červeném štítě černý klín od pravého kraje zhůry se úžící až blízko ke zpodku, přikryvadla černá a červená a za klénot černou orlici. Nachází se i výkres takový, že heraldický klín byl malován jako skutečný klín bílé barvy, přikryvadla byla ovšem červená bílá. (Jak. sb. Jandera Miktin 125.)

ze Zlaté v. ze Zvíkovce.

ze Zlaté Předbor (1416) měl za klénot dva rohy.

ze Zlivě Jindřich neb Hynek (1372) má za klénot křídlo. Tak i Gothart (1372).

Zlivští ze Zlivě měli na štítě a za klénot přední část jelena vyskakujícího. Tak 1560.

ze Zlonic Adam Luk (1569) měl na štítě pošikem pruh a v něm tři růže, v ostatních polích po růži (všech pět), za klénot křídla rozložená a mezi nimi růži.

ze Zlunovic Jan (1330) měl na štítě dva kly nahoru obrácené.

ze Zmyslova Petr (1408) měl na štítě dvě křídla pošikem a pokosem přeložená, tak že ze zadního bylo viděti jen brky.

ze Znančic Václav Sak (1491—1507) měl na štítě kleště neb nůžky.

ze Zrubku Heřman (1412) jinak z Kuřího měl na štítě sviní hlavu.

ze Zruči Heřman (1328) měl jediný lupen leknový se stonkem, jako Mrdičtí z Mrdic.

ze Zruči orlice I, 5.

Jemničtí ze Zruči byli 1446, 31. srpna obdařeni od krále Bedřicha erbem totiž štítem žlutým, na němž byla ruka držíc černý svazek prutů (?) (Viz díl I.) Tomu rozuměli později tak, že rameno bylo v červeném úzkém rukávě a v hrsti drželo černou kytku. (Chmel Reg. 216, Reg. král.) Z téhož aneb k tomu erbů přijatého rodu byl 1564 Jan Sluštický ze Z. Na jeho pečeti drží ruka bylinu přesličky podobnou. Přijati také Ostřížové k témuž erbů.

ze Zvěřince I, 25.

ze Zvěstovic Přibík Kodera (1415) měl za klénot byčí hlavu.

ze Zvíkova Hrz (Hirzo, 1275) měl na štítě tak zvaný štěňří neb štít na zděl a na přič a pošikem a pokosem na 8 polí rozdělený. Tak na jeho náhrobku u Zlaté koruny. (Obráz H. XI, 26.)

ze Zvíkova pol. pruhův I, 25.

ze *Zvíkovce* (i *Zvíkova*) trojpeří I, 55.

ze *Zvíkovce* poloupruhu I, 30.

Zlatští ze Zvíkovce měli štít zhora polovičný modrý a bílý a za klénot dva rohy, pravý modrý bílý, levý bílý modrý. Tak 1400 Přibík z Vysočan jinak ze Zlaté a 1488 Václav Zlatský ze Zv. odjinud ze Zaječic. Srov. IV. oddělení Časlavský.

ze *Zvířetic* I, 3.

Pytlíkové ze Zvoleněvsi měli štít křížem na čtyři pole rozdělený a po vrchním kraji štítu pruh.

Žakavci ze Žakavy měli štít pošikem polovičný v staré době od levého rohu dolů, později od pravého; dříve bílé vrchní a červené spodní pole, pak obráceně, přikryvadla týchž barev za klénot křídlo týmž způsobem zbarvené jako štít. (Balbin *Aula Caroli*, erb na zdi v Jindřichově Hradci, vývod Srbský a Jak. sb.) Oldřich ze Ž. (1360) má na štítě čáru dělicí od pravého koutu dolů a za klénot klobouk s peřím, Jan (1461) též tak, ale čárou dělicí je pruh. Tak je i na pečeti Františky Ž. (Obraz H. IX. tab.)

ze *Žampachu* Hložkové a Koldové měli na bílém štítě černou trubku loveckou se zlatými obroučky, z nichž jdou černobílé šňury, přikryvadla černá bílá a za klénot táž trubka. (Paprocký o st. ryt. Vývod Srbský, Jak. sb., M. tab. 99.) V erbovníku Salmovském jest štít žlutý. Trubku měl již Petraň Zebínský, jich předek. Týmž znamením pečeti 1388 Vaněk z *Ratibořic*, 1398 Čeněk ze *Skorenic*, 1391 Vaněk z *Lochynic*, 1450 Jan Kolda z *Náchoda*, 1406 Mikeš z *Bolehoště*, 1515 Jan Hložek a potomci. (Obraz erbu viz H. II. tab.)

ze *Žandova* Vícel (1350) měl erb pp. z Hertenberka, medvědí nohy křížem přeložené.

Doníkové ze Ždanic, kteří se z Čech přestěhovali do Kladska, měli na štítě prvotně tetřívka, jak je zřetelně viděti na pečeti Oty syna Rutoltova. (1346, 1358. Viz obraz pečeti H. V, tab. 2, č. 13.) Avšak již na pečeti Markétině ze Ždanic je znamení to podobno kohoutovi a vyskytuje se i jako klénot. Prostého ptáka má i Kašpar (1550). V Jak. sb. jest na bílém štítě zelený strom na zeleném pahrbku stojící a pod ním stojí černý pták na způsob kohouta s červ. hřebenem, přikryvadla černá bílá a klénot tak, jako na štítě. M. tab. 95 má bílý štít s kohoutem a za klénot kohouta před stromem.

ze *Žďáru* orlice I, 5.

ze *Žďáru* (Plz.) berana I, 29.

ze *Žďáru* Otík Rádpil, i Rys odjinud ze *Želče* (1415) měl na štítě měsíc rohoma vzhůru. Potomci jeho Krašovští z Krašovic.

ze *Žďáru* (Pluhova) I, 45.

ze *Žďáru* muž s mečem I, 33.

ze *Žeberka* (de Seeberg) Albert (1305—1309) z rodu pp. z Leisneka v Sasku osedlých, měl štít zhora polovičný a za klénot široká, složená křídla.

Planští ze Žeberka měli štít červený, v němž jde pošikem od pravého koutu bílý pruh vlnitý jako tok vody a v něm tři lupeny leknové (zelené) plovoucí, přikryvadla červená bílá a klénodem je křídlo týmž způsobem zbarvené, jako štít. V kostele Slavětínském, v Píseckém paláci a Jak. sbírce jsou lupeny špičkami svými vzhůru obráceny. V rukop. Vídeňském č. 8330 a v erbovníku Salmovském je stejné malování, avšak lupeny jsou obráceny a stopky jsou namířeny k pravému koutu (v starých obrazech stopek není). V arch. Smečanském je pruh modrý. V erbech měst Blšan, Borku (Jírkova) a Slavětína jest štít žlutý a lupeny jsou červené. Na pečetech jsou lupeny po většině špičkou dolů obráceny. Nejstarší pečeť je Albrechta ze Kryr. Odolen ze *Rvenice* neb *de Zee* (1345) měl kolmý pruh, ale vinutý, tak i Bořita a Hynek. Albert ze *Rvenice* a ze *Slavětína* měl kolmý rovný pruh. Tak i 1380 Hynek. Dotčený Albert (1376 starší ze Mšeného) měl klénod odchylný se od ostatních (viz ze Mšeného), Jindřich (1391, ze *Žeberka*) měl pruh od levého koutu dolů a lupeny špičkami nahoru, za klénod křídlo, v něm byly tři lupeny podle sebe a špičkami dolů. Bušek z *Eisenberka* (1393) měl na štítě tři lupeny bez pruhu, ale špičkami nahoru. Nedostatečný je starý popis pečeti Buškovy z *Eisenberka* (1400, tři květy stejného tvaru k podobě trojlistu). Potomní Planští měli pečeti takové jako je v popise na začátku, jen Aleš (1449, 1453) měl tři prosté lupeny bez pruhu. (Viz M. tab. 140 a H. IX. tab.)

Henigárové ze Žeberka (obyčejně z *Eberka*) měli na červeném štítě pošikem (od pravého koutu dolů) tři bílé kruhy neb koule (1744, Mondscheine, má býti Mondscheiben), přikryvadla červená bílá, za klénod složená křídla červená a na nich tři bílé koule týmž způsobem, jako na štítě. (Potvrzeno 1744, 21. února v reg. král.) Kolář našel kdesi (v Tachově neb u něho) žluté koule. V Jak. sb. je barva křidel a štítu zelená. Dobře M. tab. 43. Obr. náhrobku H. IX, 176.

Gotfrydové ze Žebnice měli štít na přič polovičný (druhdy dělený úzkým pruhem černým) svrchu bílý u zpodu červený, v horním poli dvě červené lastuřice, v dolním jedna, bezpochyby bílá. Tak malováno na tabuli v Bliživě 1559. Jakub (1476) měl ty lastuřice jako leknové lupeny. Podobný svrchnímu popisu je štít Ondřejův z r. 1495. (Viz i H. IX. tab.)

ze *Žebráka* sv. hlavy I, 4.

ze *Žehušic* kohouta I, 34.

ze *Želče* růže I, 1.

ze *Želče* měsíce v. z Krašovic.

ze *Želenek* Martin (1419) měl na štítě podkovu nahoru otevřenou, z níž vyniká lilie a z této kyta. Podobně měl *Heřman ze Želenic* 1470 podkovu dolů otevřenou a v tom otevření malou lilii.

ze *Želenic* Kunrát (1324, také de Rezinberg) měl na štítě beraní hlavu a za klénod dvě křídla.

ze *Želenic* v. ze *Želenek*.

ze *Želevic* Jan (1402) měl na štítě lilii. (Viz H. XIV. tab.)

Borečtí a Třemešští ze Železna měli na bílém štítě černého lva ve skoku s ocasem jeřabatým, na jeho těle od krku až ke kýtám jsou 3 modré kuličky, z nichž šlehá červený a žlutý oheň, přikryvadla černá žlutá a za klénot dvě černá křídla. Na těch jsou dotčené kuličky po vnitřních krajích. Podobně na pečeti Přecha z Třemešné (1448); na lvu pro nevelkost štítu nelze kuličky viděti, ale na křidlech a na každém jsou tři malé čtverhránky. Podobný erb měl 1492 Kuneš, 1504 Hereš a pozdější Třemešští.

ze *Železnice* (vlastně z *Isenberka*) Budivoj (1290) měl na pečeti troje páry berlí na kříž přiložených jako měl 1263 Čeč z Budějovic a týž 1266 (z Velešína), avšak jen po jednom páru.

ze *Železnice* Půta (1382) vlastně řečený z Turgova měl na štítě pruh pošikem položený s šachovnicí.

ze *Želibořic* měli na modrém štítě bílého okouna, přikryvadla modrá červená a za klénot téhož okouna. (Paprocký o st. ryt. 297, Jak. sb.) Jsouce téhož původu jako Kosořové z Nihošovic měli s nimi prvotně společný štít, totiž tři okouny hlavami k sobě jako 1352 Bedřich, avšak Mikuláš (1434) měl na štítě jednoho s kytou na hřbetu a tak i klénot.

ze *Želibořic* Mikuláš starší a Zikmund syn jeho (1434) měli štít zhora polovičný a za klénot rohy.

ze *Žernosek* Bohuslav (1282) má na pečeti baziliška.

z *Žernosek* Křišťan (1346) má za klénot nad helmou klobouk se střechou k němu ohnutou a po jeho stranách křídla.

z *Žernově* Šimon Sudlice (1487) má na štítě ruku s ramenem v loktě ohnutým a s dobytým mečem.

z *Žernovníka* kohouta I, 34.

z *Žestok* ryb I, 52.

z *Žestova* bojovníka I, 33.

z *Žestova* kohouta I, 34.

ze *Žher* supí hlavy I, 31.

ze *Žihobec* kola I, 32.

z *Žichova* měli na štítě býka. V městském arch. v Normberce jest několik kvitancí Stupa ze Ž., jenž tu byl 1358—1360 purkrabí. (Viz progr. gymn. v České Lípě 1878, str. 29.) Tak i na pečeti Jetřichově, kterou pečetil l. 1420 Přech ze Ž.

ze *Žichova* kola I, 32.

ze *Žilova* Harant (1376) měl za klénot dva vysoké rohy. Tak se i popisuje klénot Benešův (1384, de Sulow, Lib. erect. XII, 32) a tak pečetil i Racek (1409). Jan (1462) měl rohy na štítě.

ze *Žimuntic* koně I, 35.

ze *Žinkova* I, 11.

ze *Žirce* Hynek (1448) a Budiš (1459) měli štít zhora polovičný a za klénot měsíc rohama vzhůru a na něm hvězdu.

ze *Životína* orlice I, 5.

Kamarétové ze Žirovnice, jsouce téhož rodu jako Lukavečtí, měli týž erb jako oni. Kamarét (1428) pečetil toliko štítem, jehož čtvrt při levém koutě byla vykrojena. K tomu měl Zbyněk (1448) za klénot pouhou loveckou trubku. Purkart (1449) měl čtvrt u pravého koutu vykrojenou a za klénot ruku s ramenem držící v hrsti kytu.

z Žitenic Oldřich (1340) jinak z Radovesic měl na štítě žernov.

Koudelové ze Žitenic měli na štítě bílém korunu zlatou otevřenou, z níž visí tré rolníček též zlatých, za klénot dvě křídla, pravé žluté, levé bílé a na něm tré rolníček zlatých vedle sebe položených. (Pam. arch. V, 354.) Na náhrobku v Čáslavi je jen jediné křídlo. Zdali k tomu erbu byli přijati *Nykláskové z Žitenic* neb jej měli ode dávna, není známo. (Viz M. tab. 144.)

ze Žleb ostrev I, 2.

Myškové ze Žlunic měli štít trojdílný, totiž příčným pruhem na tři pole rozdělený. Vrchní bylo červené, střední bílé, zpodní černé a v bílém zlatá loďka, přikryvadla černá žlutá a červená bílá a za klénot loďka. (Erbovník Salmovský.) Paprocký (o st. ryt. 198) vyobrazil štít s pouhou loďkou. Odch. M. tab. 15. Václav M. z Hrádku (1437) měl pouhý štít trojdílný a loďku jen za klénot, Jan M. ze Ž. (1534) měl zase na štítě dva pruhy, jeden při samém vrchu, druhý u zpodu a mezi nimi loďku. Císař Ferdinand III. polepšil erb Johance ovdovělé Pětipeské roz. M. a nevěstě Václava knížete z Lobkovic (1638, 2. září) takto: Štít na šest polí rozdělený, v horním prostředním černém poli bílá skála a na ní bílá hvězda o šesti špicích, v prostředním zpodním bílém zlatá loďka na příč, v horním pravém bílém černá korunovaná v pravo hledící orlice se žlutou pružinou, v horním levém modrém dva snopky křížem přehozené svými klasy vzhůru vystrčenými své přirozené barvy, ve zpodním pravém poli kostky bílé, červené a žluté se střídající, ve zpodním levém červeném bílý gryf v pravo obrácený s červeným jazykem a ocasem pod tělo staženým, tři helmy s přikryvadly červ. bílými, žlutě modrými, běločernými, nad prostřední skála s hvězdou, nad pravou orlice, nad levou gryf. (Reg. král. Obraz erbu viz H. VIII. tab.)

ze Žlutic Albert (1379) děkan u sv. Jiljí a kanovník Vyšehradský měl na štítě kněžskou berlu a střelu bez opeření křížem přeloženou.

ze Žumberka bojovníka I, 33.

III. ODDĚLENÍ.

Staré rodiny na Moravě.

z Albersdorfu Jindřich (1379, arch. zem. mezi listy Olom. kl.) má erb podobný Cukrům z Tanfeldu a nad helmou homolovitý klobouk.

z Arklebic Hostakovští nosili štít polovičný od levé dolů pokosem, horní polovice stříb. dol. modrá, na helmě rohy (vypsal Kolář z atl. Voračického), též Jak. sb. K. B. Tab. 36.

z Babic erbu husích hrdel viz I, 36.

z Babic Jan a Vilém bratři (1388) mají nad helmou buvolí rohy a při každém měsíci svými rohy ven obrácený. Srov. z Rozhovic, Suché, Vranova.

z Bačišovic viz I, 28.

z Bačkovic erbu orlice viz I, 5.

z Bačkovic erbu jeleních rohů viz I, 26.

Průchové z Bačkovic měli na štítě koflík. Tak na pečeti Jindřichově r. 1601. (Arch. mus.)

z Barchova Smil (1463) ptáček na štítě.

z Bařic erbu jeleních rohů viz I, 26.

z Bařic Jindřich (1441) má na štítě dva polovičné jednorožce, hřbety k sobě obrácené, klenot hlava jednorožce s krkem. Viz z Říkovic.

z Bařic Bohdal a Václav bratři (1446, arch. Třebon.), měli štíty shora polovičné.

z Bařic Vaněk z B. a z Postoupek (1453) nad helmou rohy a při každém dva měsíce rohy ven obrácené.

z Baště měli štít zhora dolů polovičný, 1495 Albrecht, Burjan a Jeronym bratři z B. a ze Všehovic, 1531 Jarolím z B., 1550 Burjan Barský z Baště. (Arch. Třebon.) Jinak KB. tab. 4.

z Batelova Petr (1391) bratr Rudolfa z Červeného má na štítě raka. (Arch. Třebon.) Týž erb měl l. 1393 Václav farář (v Cerekvici? arch. Strah.).

z Bečic Miňovský Jiří (1557) měl kohouta na štítě. (Našel Kolář v moravském museu.)

z Bělčovic Vilém (1389) téhož erbu jako páni z Vického.

z Bělé Jindřich (1387) odjinud z Rožnova, má pokosem přes štít korunu, jako Cukrové z Tanfeldu.

z Bělé Hanuš (1417) má tuším lišku (arch. Třebon.)

z Bělé Jindřich (1487) měl na štítě rybu hlavou vzhůru a vedle ní znamení jako rohu, nahoře usečené, dole zahnuté. (Viz KB. tab. 5.)

z Bělé Jan a v Bělovicích (1567) ostrva mezi sekerami (našel kdesi Kolář).

Jakub Štěně *z Bělin* (1400) berana vzhůru obráceného (rohy jsou patrné tak, že nelze vykládati na štěně).

z Belka Ceple KB. tab. 14.

z Bělkovic štít pokosem polovičný lomenou čarou dělený. Tak 1475 Lidmila Onšička *z Bělkovic*. (Našel Kolář v Třeboni.)

z Bělovic Přibík (1401) má týž erb jako pp. *z Harachu* a *Strachotic*. Viz I, 55.

z Benešova erbu zavínuté střely, viz I, 6.

z Beranova viz I, 34.

z Bezděkova Vacek (1457) má na štítě málo zřetelné znamení, buď ruku lidskou ohnutou aneb zvířecí nohu.

z Bezděkova Mikuláš Koman starší (1460, v listech kl. Louckého) měl na štítě klobouk.

z Bilečova erbu zavín. střely, I, 6.

z Bílova erbu jeleních rohů, I, 26. KB. tab. 165. B. tab. 32.

z Bílkovce Erazim fojt (1417, arch. Třebon.) měl na štítě zvíře s ušima, velice tlustého krku, na tři díly rozděleného a s vyplazeným jazykem. (Kolářův popis.)

z Bílovic Matěj a Snihuš (1343) mají nad helmici holubník, totiž na třech břevnech vzhůru se roztupujících mřížovaný obdélník a nad tím střechu na způsob židovského klobouku s makovicí.

z Biskupic erbu byčí hlavy, viz I, 28.

z Bítova jinak *z Drahotouše* a *Holšteina* I, 18.

z Bítova jinak *z Lichtemburka* I, 2.

Bítovští z Bítova měli na stříbrném štítě červené srdce plápolající červenými plameny. (Paprocký o st. ryt 159.) V Jak. sb. jest erb tento takto popsán: červené srdce, prostřední plamen zlatý, ostatní bělavé, nad helmem věž prostřelená střelou, která má hrot červený a opeření tak jako na štítě. (Viz i KB. tab. 7 a 183. B. tab. 4 a 61.) Tento erb se nachází již l. 1288 u Bruma, popravce Brněnského, ale nesnadno jej popsati Mikeš někdy farář v Plšti a Adam *z B.* (1421) a Zikmund (1437) mají na štítě srdce, z něhož vycházejí úzké a dlouhé listy, dva dolů stočené, a dva vzhůru se nesoucí. Zajímavé vysvětlení tohoto znamení jest na pečetí Jiříka *z Bítova* (1520, arch. zemský v Opavě), kdež jest jako klerot kyta a přes ni na příč střela se hrotem srdcovitým a opeřením podobným jako na štítě. Hynek Sokolnický *z B.* (1538) má na štítě jen plameny a srdce schází.

z Blatnice Mikuláš, odjinud *z Bražic*, měl štít na příč úzkým pruhem rozdělený a nad ním ve vrchní polovici dva beraní rohy.

z Bludova Ondřej odjinud *z Nechvalin* (1375, 1385) měl štít zuby na příč rozdělený, tak i Čeněk z B. a *z Bučovic* (1405—1417). Na pečeti Nicka a Kunata *z Bludova* (1406) jest jen klénot, totiž křídlo a na něm tři půlměsíce nad sebou.

z Bludova Jan Kroupa (1482) měl polovičný štít a v pravé polovici čtyři pruhy pošikem. (Vypsal Kolář.)

Bludovští z Bludovic žili ještě v 17. st. Z r. 1645 jest známa pečť Frydrycha Bludovského *z Bludovic dolních*, na Hazlachu a Drahomyšli, půl kozla vyskakujícího. (Arch. DZ. Praž. XVI. 1.) Jinde se vykládá na kozoroha se zlatým opáskem stříbr. na červeném. V 16. st. žili v Opavsku. (Obr. B. tab. 4.)

z Bobolusk měli šachovnici zlatou a modrou čarami pokosem a pošikem jdoucími utvořenou. (Paproc. Zrc. 320; KB. tab. 8, B. tab. 4.)

z Bobrové páni I, 16.

z Bohdalic Vojtěch (1337) jinak *z Bořitova* měl štít pánů Vildensberských a nad helmou dva rohy peřím ozdobené.

z Bohumilic viz *z Hrušovan*.

z Bohumilic viz *z Pohmelic*.

z Bohuslavic Hereš (1373) měl nad helmou psí hlavu. (Arch. Třebon.)

z Bohušic Ctibor (1419) měl štít zhora polovičný, na příč přes celý štít čtyři pruhy střídajících barev, klénot půl psa.

z Bohutic Markvart, řečený Vitlo (i Voytel v. Pochticz, 1345—1355) měl štít na příč polovičný a každé pole pokosem rozdělené, tedy dva pruhy proti sobě.

z Bohutic Hanuš (1452) měl dva jelení rohy. (Výpisek Kolářův.)

z Bolelouce, viz I, 21.

z Boleradic, viz I, 25.

z Bolikovic Vilém (1437) měl dva rohy jednou stočené. (Arch. Hradecký.)

z Borečkovic Jan a Jindřich syn jeho (1409, arch. na Hradisku) měl na štítě a nad helmou trojhranaté prkno na rozích kytami zdobené.

z Bořic Havel na Krakovci (1505, 1527) měl na štítě šikmý pruh, nad helmou rohy. (Vypsal Kolář z paměti kl. Hradiště, též arch. kn. Lichtenšt.)

z Bořitova v. *z Bohdalic*.

z Bořitova Filip Bule měl (1479) na štítě jelení rohy, klénot 3 péra. Ale u Jana Bule (1533) jsou na štítě dvě znamení, která se velice nohám ptačím podobají. KB. tab. 10 vyobrazuje na modrém štítě 2 zl. jelení rohy, přikryvadla týchž barev, 3 pštrosová péra, 2 modré, jedno zlaté. Viz i tab. 80.

z Bořitova Linhart (1399, arch. Třeb.) má nad helmem dva rohy.

z Borku Štěpán odjinud *z Březnice* (1366, 1372) měl nad helmem rohy.

z Borotic Materna a Volfgang řeč. Vlčkové (1469) mají na štítě krokev a pod ní podstaveček s křížem. (Vypsal Kolář z paměti Louckých.)

z Borotína Budek (1377) má na helmě rohy ozdobené péry.

z Borotína Jan (1432) měl štít zubovitou čarou na příč rozdělený, nad helmem rohy. (Arch. kníž. Lichtenš.)

z Borotína Jeremiáš (1456, 27. Maj.) vyskytuje se mezi odpovědníky pánů z Rožemberka z Čech, ale má erb týž jako páni z Bozkovic.

z Borova Michal a Vencuš (1346) měli na štítě klín od vrchu do polovice štítu obrácený a pod tím tři koule do trojhranu postavené.

z Borovna na červeném štítě polovičný beran bílý, příkr. týchž barev, na místě točenice věnec a nad ním týž beran. (KB. tab. 136.)

z Borovné Jan (1410, arch. Třebon.) má za znamení zdánlivě tři koule do trojhranu postavené a nad nimi tři kyty. Týž aneb jiný Jan (1424, 1428, arch. Hrad.) má na štítě též znamení jako páni z Říčan v Čechách a na helmě větev s třemi leknovými listy, jedním nahoru a dvěma po stranách. Týž erb měli i Mikuláš (1456, 1464) a Burjan (1492) jen že na některých pečetích spojovací čáry nelze znáti a lupeny se jako koule objevují.

z Boršic viz I, 36.

z Bozkovic viz I, 20. KB. tab. 136.

z Brachovic Janek (1373, arch. Třebon.) má na štítě ruku.

z Brandlina Markéta (1411) má nad helmou rohy.

z Braníc erbu zavinuté střely, I, 6.

z Braníc, erbu lekna, I, 8.

Šípové z Branice měli na štítě tři pětilisté růže, dvě u vrchu, pod nimi střelu tulejem k pravé straně obrácenou a pod střelou třetí růži. (Paprockého Zrcadlo l. 447.) Na pečetí Martinově (1509) není střely, ale jsou dva úzké pruhy. (Arch. zem. Opavský.) Na pečetí Jindřicha mladšího (1596) lze viděti i klenot, dva rohy. (Arch. mus. Obraz H. X. tab.)

z Branišovic erbu poloutrojříčí, I, 25.

z Branišovic Beneš syn Zavišův (1407) měl polovičný štít zubovitou čarou na příč rozdělený. (Kolář.)

z Branišovic Petr Moskvicár měl železný klobouk s ohnutým vrškem (jako Počenští) a dole jest přastka k zapínání.

z Bražic viz *z Blatnice*.

z Březnice viz *z Brtnice*.

z Březníka druhdy přijímí pánů z Náchoda erbu lva.

z Břízy Hanuš, purkrabě na Mírově (1412) měl po vrchu štítu pruh, pod tím 5 rout a pod nimi tři koule.

z Brněnce erbu jeleních rohů, I, 26.

z Brníčka Tunklové psali se napřed *z Drahanovic* (1437) a *z Ejcholce*, pak *ze Zábřeha* a od r. 1447, kde hrad Brníčko koupili, *z Br.* a *ze Zábřeha*. Měli na modrém štítě stříbrného kapra pokosem se zlatým obojkem, přikryvadla týchž barev, nad helmem složená křídla modrá a na nich kapra, jako na štítě. Tak i na pečetí Jindřicha B. (1522, bibl. Praž. Obraz KB. tab. 117. B. tab. 51. H. IX. tab.)

z Brňova Jan Brňovský (1445, v Hradci), měl dva saky rybářské křížem přeložené. Zdali s tím se srovnával erb Hrabinských z Brňova, kteří naň l. 1453 majestát obdrželi, není nám známo.

z Brodku a *z Jevišovic* červený štít a na něm zlatý knoflík, z něhož tři stříbrné lilie se zlatými stonky vyčnívají. (Vypsal Kolář z jakéhosi erbovníku.)

z Brtnice Šosl (1367) měl tři makovice, tak i Jan Šosl z Hrádku, odjinud z Brtnice. Téhož erbu pp. z Třeště.

z Dlouhé Brtnice Mareš, odjinud *z Březnice* (1447) a Erazim (1447 a t. d. arch. Hradecký) měli na štítě dva rohy.

z Brunšperka neb *z Brušperka* Arkleb (1278) měl štít ve štítě a na něm na příč pruh. Okolo vnitřního štítu jde kraj zubovatý, který se kraje štítu nedotýká. Týž měl od r. 1279 také křídlo nad helmou a podobně pečtil l. 1294 syn jeho Vítek. Arkleb psával se též *z Dubna*. Téhož erbu z Hvězdlic, Louky, Chvalkovic.

z Bučic Marek (1449) měl na štítě střelu pokosem hrotem dolů a meč přes ni pošíkem. (Vypsal Kolář z paměti Louckých.)

z Bučovic viz z Budčovic.

z Budče erbu jeleních rohů, I, 26.

z Budče erbu dvou sekerek, I, 37.

z Budče Jiřík Horký (1455, 1457) měl ptáka s vyzdviženým křídlem v pravo krácejícího. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Budčovic erbu zavínuté střely, I, 6.

z Budčovic Čeněk (1405—1420) vlastně z Bludova měl na štítě tři zuby vzhůru obrácené.

z Budějoviček Ivan (1372—1391) měl znamení jako dvě nohy zvířecí chlupaté.

z Budiškovic Zikmund (1444) měl příčný pruh na štítě. (Maltéz. arch.)

z Budišova viz I, 6.

z Budkova Strnad (1416, arch. Hradec.) měl dvě kohoutí hlavy, s krky k sobě obrácené.

z Bukova erbu křídla, I, 19.

z Bukovice Jan Bukovec (1410) měl klobouk a na něm kytu. Avšak l. 1432 měl na štítě pruh příčný a klénout vypadá jako radlička s kytou. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Bukovice Ebruš (1391, arch. Třeb.) měl rohy peřím zdobené.

z Bukovice Hlaváč (1407) měl buď stočený roh aneb úhoře neb cosi podobného. Znamení je jako C, ale horní rameno je do levého kouta prodlouženo.

z Bukoviny vладыky měli štít zhora polovičný a přes celý na příč třikráte pruhy střídajících se barev. Tak 1337 Heralt a syn jeho Ludvík, 1373 Jan a Ludvík, Arkleb a Smil. Téhož erbu z Mašovic, Hvězdlic, Špránku.

z Buzova erbu lva, I, 21.

z Bykovic Pešík (1396, arch. Třebon.) má na pečeti helmu buď s rohy neb s husími hrdly.

z Bynova Náhrad (1318) měl na štítě dvě korouhve dolů visící bez žerdí.

z Bystřice viz I, 37.

z Býšovice Adam (1484) měl na štítě čtyři stonky vedlé sebe, na nich širší konce, kromě dvou pokrajních, které mají po 3 úzkých lístcích dlouhých. (Vypsal Kolář, tuším v Brně.)

Bořanevští z Bytýšky, od 15. st. v Čechách osedlí, měli na černém štítě jelení hlavu s hrdlem šípem prostřeleným, přikryvadla černá zlatá a nad helmou zase jelení hlavu týmž způsobem, jako na štítě. (Jak. sb.) Tak pečetili 1558 Tomáš, 1593 Jiřík a l. 1616 Jetřich. Viz Soupis Karlínska na str. 282.

z Nové Cerekve na červeném štítě stříbrné hrábě a dolní jeho konec jako hrot střely. (Paproc. Zrc. 96.) Kolář našel v Dírenském erbovníku modré pole.

z Cimburka viz I, 23. a KB. tab. 14.

Sudka, žena Jana Puklice *z Církvice* má na štítě hlavu a krk koně. (Kolář z paměti Žďárských 1411.)

z Cítova erbu Žerotínského I, 21.

z Cižkrajova erbu jeleních rohů I, 26.

z Cižkrajova 1353 Matěj, 1366 Hrdoň měli na štítě kotouč. U tohoto podobá se žernovu.

ze Ctibořic viz ze Stibořic.

ze Cvilína zavinuté střely, I, 6.

z Cynarodu Smil (1351) viz I, 12.

ze Čbanic Zdeněk měl na štítě kachnu v pravo krácející. (Kolář z paměti Louckých 1411.)

z Čech Jetřich Kozora (1387, Třebon.) má hořící kotouč.

z Čechočovic Hron (1437, Jindř. Hradec) měl na štítě supí hlavu.

Čechočovští z Čechočovic měli na štítě ruku v lokti ohnutou, ana drží kladivo, a nad helmem 2 rohy. Tak na pečeti Kryštofově (1532, arch. Praž. musea), Doroty Čechočovské (1596, Arch. DZ Praž. XVI, 5.) u Mikuláše (1613 a t. d.) Jinak s barvami (KB. tab. 14.) Srov. i Paprockého Zrc. na str. 245, kdež je zmínka o Alžbětě z Čechovic.

z Čekyně erbu Kokorských I, 22.

z Čekyně Zdeněk (1318 Olomouc. kapit.) měl na štítě dvě péra podlé sebe postavená zvláštního způsobu, totiž dvě hůlky, z nichž jdou na venkovskou stranu tři prohnuté třísky.

z Čelčic Racek (1342, Třeboň.) měl rozkřídleného ptáka.

z Čelechovic Onšík (1373) měl za znamení mříži na způsob šraňku. (Arch. Třeb.)

z Čelechovic Čeněk *z Pulic* a z Č. (1461) měl na štítě a nad helmem křídlo.

z Čermník Jan Řenička, písař kníž. Opavského (1486), měl štít polovičný, v pravo černý, v levo modrý, přes celý dvě žezla křížem přeložená s přeměněnými barvami. (Dsky Opavské III.)

z Černé hory měli pruh po vrchu štítu a ostatek zhora dolů na polovici rozdělený. Matouš (1286—1298) měl k tomu za klénot rohy, jichž konce vybíhaly v kytý a kromě toho byly kytami posázeny. Na pečeti Apardově (1305) rozdělení na polovice není viděti. Téhož erbu, z Hrušek, Doubravice a Vildenberka.

z Černého víra Jan (1456) měl tři kapry nad sebou, k pravé straně hledící. Sem bezpochyby patří Vácslav a *Mikuláš Šraňkové* v. *Zwerwitz*, kteří byli l. 1415 v Kostnici. Erb jich byl štít zlatý, ryby stříbrné. (Richenchental.)

z Černína Přibík Cas (1351—1374) měl nad helmou dvě ruce brněné vzhůru vyzdvížené a v loktech ohnuté.

z Černovic Kunrát (1395) měl na štítě lilii.

Čertoryjští z Čertoryj měli na zlatém štítě u zpodu trávník a na něm černého medvěda a na něm pannu sedící v červených šatech s roztaženými rukama a pod korunou, přikryvadla červená a zlatá, nad helmou dva jelení rohy a mezi nimi půl medvěda červenou růží držícího. (KB. tab. 15 a Král v V. díle Hradů.) Tak měli na pečetech 1458 Petr a Jan bratří, 1481 Jan, 1537—1556 Petr. Na pečeti Bernarta Hertvíka l. 1652 drží panna v pravici 3 květiny a klénotem jest 7 pštrosových per. (Pečeti v Jindř. Hradci, Třeboni a mus. Praž.)

z Červeného Rudolt (1391 Třebon.) má na štítě raka.

z Četochovic Racek (1421, 1434) měl na štítě písmenu *Å*.

z Čihovic Ješek Čihovka (1347, 1354) měl kotouč zdobený září. Na starší pečeti 1347 podobají se paprsky palcům u palečného kola. Jan z Čihovic l. 1457 měl na štítě palečné kolo (1440 prosté kolo).

z Čihovic Bareš (15. st.) měl na štítě půl měsíce a nad tím klobouk. (Arch. m. Olomouce, zcela zřetelně.) Bareš l. 1457 má na štítě kolo. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Čistého slemene erbu Žerotínského I, 21.

Čížovští z Čížova a *Češíkové* odtudž měli půl jelena neb celého v pravo běžícího. Tak na pečeti Petra staršího l. 1616 (půl jelena) a na pečetech Jozefových l. 1765 a 1769. (Arch. DZ. v Praze.)

z Dambořic I, 38.

z Dambořic Blažek řečený *Racek* měl na štítě leknový lupen. (Mrdických v Čechách.)

z Deblína křídla I, 19.

z Dědic střely I, 6.

z Dešova (z Zdešova?) *Filip Laut* držitel hradu Kostelce v Čechách (1405) měl na štítě 6 kuliček pokosem po třech a tak i na křídle nad helmou.

z Dlouhévsí tři per I, 55.

z Dlouhévsí měsíce I, 58.

z Dlouhévsí Ctibor a Jan (1383) měli nad helmou rohy s ozdobami neurčitými (jako hřebíky).

z Dobřčic Jakub (1444) měl tři řemdihy podlé sebe vztyčené.

z Dobřčic Řikovští měli modrý štít, na něm rameno brněné s pěti přirozené barvy, ana drží tři černé čekany (řemdihy lépe). Tak popsán v majestátu d. d. 1675, 24. dubna na povýšení do panského stavu (i v Zrcadle na str. 372). V jiném majestátu (1728, 29. Jul.) popisují se přikryvadla, černá, zlatá a červenožlatá a klénot též rameno s třemi železnými buzikány. (KB. tab. 92.)

z Dobřevody Bohuněk (1396) měl štít pokosem na nestejná pole rozdělený, v pravé polovici podlé kraje tři hvězdy, v levém zase tři hvězdy, podlé rozdělovací čáry dvě a v levém horním koutě jedna, na helmě tři hvězdy. (Kolář z arch. zemského.) *Jan Selitský z Dobřevody* (1445) měl tři hvězdy nad helmem. Tak i *z Ubišina a Sosnové*.

z Dobřevody Jan (ok. 1500) měl raka na štítě, jako 1536 *Jetřich Dobrovodský*. Tak i *z Jemničky*.

z Dobré zemice Vlčkové měli prvotně červený štít a na něm u zpodu trávník a na tomto bílý kozel v prostřed černě opásaný. Při povýšení do do hrabského stavu (1729, 29. Jul.) obdrželi štít křížem rozdělený, uprostřed štítek se starým erbem (odtud již kamzíkem), 1. a 4. pole zlaté s černým cí. orlem 2. 3. modré a na něm zl. koruna s červeným vysázením a dvěma černými rohy kamzičími z ní vynikajícími, tři helmy s příkr. černožlatými a červenostříbrnými, na pravém orla, na levém kamzičí rohy, na prostředním kamzíka. (B. tab. 54.)

z Dobřínska Mikuláš (1298) měl vlka stojícího a l. 1316 vyskakujícího. Pod. *z Našiměřic a Rataj*. (KB. tab. 140 a 185.)

z Dobřínska Jan (1415) měl leknový lupen.

z Dobročkovic slove 1421 Štěpán ze Zastřizl.

z Dobročkovic střel I, 16.

z Dobročkovic Jan, Vlček a Vavřinec (1376, 1382) měli nad helmou dva rohy.

z Dobročkovic Vlček (1412) měl štít křížem rozdělený.

z Dobromilic Markvart (1362) a *Adam* (1365) měli tři ryby hlavami ke středu štítu (tu druhdy kulička) obrácené. Tak i *z Žabokrk, Prus a Držovic*.

z Dobronic Braník (1337) a *Jimram* (1338) měli na štítě pruh na příč a v horním poli ruží.

z Dobronic Mikuláš Vyduna (1466) měl znamení podobající se létající rybě. (Kolář.)

z Dobšic Zikmund (1406) měl na štítě leknový lupen.

z Dobšic Jindřich starší (1636) měl na červeném štítu řeku bílou pokosem a na ní v pravém rohu křížek, klénot tři pštrosí péra bílá. (KB. tab. 18, B. tab. 8.)

z Dolan Ota (1370) měl s Modřickým, Habrovanským a Klecanským na helmě rohy na všech stranách obrostlé jako trávou. *Jan Drha z Dolan* (1421—1446) měl na štítě jelení rohy. Viz I, 26 a KB. tab. 140.

z Doloplas Štolbaštití měli na stříbrném štítě dva černé pruhy pošikem a mezi nimi zlatý pruh. (Paprockého Zrcadlo 320. KB. tab. 109.) Na pečetěch vyskytují se jen dva pruhy jako 1380—1406 u Václava, 1406 Hanuše, 1406 Václava z D. a z Bystřice. Václav Rous (1406) má za klénot dva ptačí krky proti sobě a l. 1439 má je Václav za sebou, totiž hlavu na hlavě. Jan (1466) má tři a tři pruhy. Téhož erbu Vojnic neb Ojnic. (KB. tab. 140 a 171.)

z Domamile Vít (1424) má pruh příčný a v něm 3 hvězdičky neb kuličky. (Kolář z paměti Louckých.)

z Domamyslic Jan Černý (1396—1418) *Jan Bílý* (1403—1418) a Mikuláš (1418) mají dva rohy nad helmem.

z Domamyslic Prokop (1447) má štít na zděl polovičný.

z Domamyslic Mikuláš (1446) má pruh pokosem. *Buchlovičtí z D.* měli týž pruh zlatý na modrém štítě a nad helmou jelení rohy. (Zrcadlo 340, KB. tab. 10.)

z Domaželic lva I, 21.

z Doubravice Protiva měl l. 1297 pruh po vrchu, ostatek byl kolmou čarou rozdělen. Nad helmou měl železný klobouk s rohy, na nichž bylo po třech lípových lupenech. L. 1303 a 1317 měl za klénot rozložitě křídlo. Téhož erbu z Černé hory, Hrošky, Vildenberka, Bohdalic a Náměště.

z Doubravice střely I, 6. (KB. tab. 19.)

z Doubravice Václav, hejtman na Litovli (1482) měl na štítě klobouk a nad helmem věník.

z Drahanovic Martin (1337—1355) měl ptáka vyletujícího, jako l. 1396 Martin. Jak se zdá, je na těch pečetěch chybně vyřezaný páv, jež Jan Koberský z Drahanovic (1533) má na štítě.

z Drahotouše rohů I, 18. (KB. tab. 19. B. tab. 8.)

z Dřevohostic I, 8.

z Dřínového (též z Ledče, Kyjovic, Prus, Dubňan, Opatovic, Vydčic, Kurovic a j.) nosili na štítě poprsí zvířete jakéhosi, jako by se roztaženými nohama chtělo vrhnouti na pozorovatele (tuším medvěda). Tak Hynek (1376—1417) a jiný 1447.

z Drnholce lekna I, 8.

z Drnovic trojčíř I, 12. (KB. tab. 19.)

z Drnovic střel I, 16. (KB. tab. 185.)

z Drnovic Dorota (1421) měla na štítě lilii.

z Druhotína Václav (1444) měl za znamení erbovní dva rohy stočené tak jako by byl kruh a nad ním beraní rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Držovic měsíce I, 58.

z Držovic Lobek jinak *z Prus* (1373) měl tři ryby, jako z Dobromilic.

z Drysic Michael (Menslin 1367) měl hřídél z dvěma držadly k vážení vody.

z Dubčan měsíce I, 58. Jinak třikráte KB. tab. 19.

z Dubenek Anna vd. Žehartova (1591) má dubový lupen.

z Dubenek Plutvice pocházejí snad z Moravy, ale Petr byl již l. 1459 v Čechách. Císař Bedřich polepšil mu (1463, 12. ledna) jeho erb totiž červený štít, na němž je na příč bílá štika, helm s červenými bílými přikryvadly a nad tím zase štika tak, aby hlava štičí byla zlatá. (List býval v arch. Kutnohorském, pak šel do světa, byl před několika lety na prodej a koupen tuším pro Pražské museum.) Pečet Petrova z r. 1460 je v arch. Kolínském, ale na ní nesnadno štiky poznati, spíše to vypadá jako ještěr bez noh.

z Dubna měli štít s příčným pruhem ve štítě. V obrubě neb borduře, jest zubovitá ozdoba, která vnitřní štít na všech stranách zavírá. Tak 1278 *Arkleb z Brušperka*. Týž (1279—1292) a *Vítek* syn jeho oba z Dubna neb z Brušperka měli nad helmou křídlo. Na pečeti l. 1292 jest viděti na témž křídle tři zuby. Týž štít měli 1297 *Skoch z Hvězdlic*, 1318 *Vítek z Louky*, 1362 *Skoch* a 1380 *Oneš ze Chvalkovic*.

z Dubňan Hejníš (1370) má přední polovici medvěda, jako z Dřínového.

z Dubňan (Thumpnaw) Linhart (1415) měl štít na zděl polovičný.

z Dubovce Mikuláš Maršálek (1445) má týž erb, jako Sobkové z Kornic.

z Dukovan Alšík (1301) psal ze l. 1284 *z Koverník* a měl pruh pošikem, jenž byl na čtyři pole rozdělen. L. 1301 měl pruh pokosem a na něm kostky ve dvou řadách.

z Důlného Návoje měli červený štít a na něm černé křídlo s pazourem zlatým, klénot 3 péra, červené, žluté, černé. (B. tab. 26.)

z Dunajovic Mikuláš Florštet (1421, 1424) měl pruh kolmý.

ze Dvorce hlavy I, 38.

ze Dvorce Jan Babka jinak *z Meziříčí* (1446, 1456) měl nad helmou ozdobené rohy.

z Dyjakovic Dolních Alfart (1324) měl štít na příč rozdělený a v horním větším poli dvě květiny. (Kolář z paměti Louckých.)

z Dyjakovic Dolních Jakub (1390) měl beraní rohy za znamení erbovní. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

z Ejvanče, Evanče viz z Ivanče.

z Ejvaně, Evaně, Milota, Lucek a Jindřich (1359) měli na štítě ptáka.

z Ejvaně, Evaně Liděš (1380) odjinud *z V ýškovice* a *V ácslav* měli půl kola. *Rusečtí z Evaně* měli na červeném štítě polovici stříbrného kola, nad helmou červené křídlo s kolmým stř. pruhem. (Jak. sb.)

z Evančic Bernart Omasár (1444) měl vlka ve skoku.

z Frenšteina Oldřich (1286) měl na štítě tři leknové lupeny jako z Miroslavě a z Tirné. Ob. KB. tab. 187.

z Fryštáku I, 51.

z Fulšteina měli na červeném štítě tři zlaté meče do jablka zlatého v prostřed štítu se nacházejícího zabodéné tak, že kříže obráceny byly k rohům. Později se malovala na mečích ocel. Nad helmem buď koruna s paví kytou (Dsky zemské Opavské IV. r. 1486) aneb tři křídla bílé červené žluté, příkr. červ. bílá. Tak 1255 Herbort truksas biskupův, 1288 Ekryk, 1349 Herbort a *Mikuláš z Mikulovic*, kanovníci Olomoučtí, 1356—1365 Albert ze *Chřenovic*. (Obr. KB. tab. 24. B. tab. 11.)

Geraltovští z Geraltovic měli na červeném štítě stříbr. podkovu a nad ní zlatý kříž, příkr. červená bílá. Klenotem byl páv své přirozené barvy s zlatými rozkřídlenými křídly a zlatým chocholem. (Jak. sb. B. tab. 11.)

ze Gnastu (? u Znojma) Hensel (1351) a Geblin (1379) měli dvě lopaty křížem přeložené.

z Gogoliny Mikuláš (1444) měl týž štít jako Těšovští z Těšova.

Grodečtí z Grodce měli na červeném štítě stříbr. korouhev s křížkem, nad helmem 5 per, tři červená, dvě stříbrná. (Zrcadlo 185, Jak. sb.)

z Grunberka Ctibor (1288) měl štít na zděl polovičný a přes celý pruh pokosem.

z Habrovan měli koňskou hlavu s uzdou. Tak 1376 Petr a 1411—1416 Bohuše. Téhož erbu byl 1375 *Boček z Želíc*, 1376 Mikuláš farář Važanský.

z Habrovan Petr (1370) měl klénót dva ozdobené rohy.

z Habrovan Procek (1416) měl štít na příč polovičný a nad helmou rohy.

z Habšteina Matěj (1381) měl na štítě lva. *Štěpán Telecí hlava* z H. (1406) měl také lva ale korunovaného. Tak i z Kyjovic, Honětic a Rataj.

z Hajan Fráněk jinak *z Modřic* (1456) měl ostrvy křížem přeložené ale na konci třísky nahoru zahnuté.

z Harasova Harasovští měli štít polovičný v pravo bílý v levo na příč červený, bílý a modrý, příkr. červ. bílá a modrá bílá, klénót kotouč s péry (B. tab. 13.)

z Hartmanic Oldřich Kyj (1376) měl ruku kyj držící.

z Hartmanova Fráněk (1440—1454) měl na štítě rameno s mečem. Tak i 1482 Jiřík.

z Hartunkova Matyáš místopísař na Moravě obdržel (1545, 16. Febr.) polepšený erb, totiž modrý štít, v něm zlatý pruh na příč, zlatou hvězdu ve svrchním i spodním poli, nad helmou křídlo modré se zl. pruhem na příč a hvězdou. (Viz i Zrcadlo 73 a KB. tab. 31.)

z Hartvikovic (Artvikovic) *Jan Čbeřík* (1493) měl ptáka kosa stojícího a rozkřídleného. (Kolář.)

z Haugvic viz 2. odd.

z Haunfelda (1343 Moricz v. Havnvelt) měl lopatu s topůrkem, obrácenou k pravému rohu. (Kolář.)

Hoberkové (i Hubrykové) *z Henrštorfu* (prvotně z Hoberka) měli naposled štít na příč polovičný, v horním modrém poli tři zelené hůrky s ranní září, ve spodním červenou a bílou šachovnici, přikryvadla červená

bílá, nad helmou dva pstruhy (bílé) hlavami dolů a mezi nimi bylinu růži (větev, listy, květ. Jak. sb., Král str. 280 klade vrchní pole bílé). Srovnává se pečeť Bedřichova r. 1652. Na starší pečeti Annině (1580) je vrchní pole menší a v něm tři polokruhy, ve spodním nejde šachovnice až k dolnímu konci a kostky jsou nestejně. (Arch. Třeboň.)

z Heraltic, Heroltic cimbuří I, 23.

z Heroltic sekerek I, 37.

z Heroltic Ješek (1361) měl nad helmou rohy.

z Heroltic Oldřich Kyj odjinud *z Hartmanic* měl na štítě rameno ohnuté s kyjem v ruce (1376).

z Heroltic, Herultic Jindřich (1391) Jan (1441) a Jan (1531) *Herultové* měli na štítě dvě račí klepeta vzhůru obrácená.

z Heršic Milosta (1417—1428) a *Jan* (1448) měli na štítě pruh na příč, nad helmou toul neb koflík s týmž pruhem (t. j. věž Zahradeckých). Tak i ze Slatiny.

z Heršovic (Heršpic) Michek (1448) měl na štítě brněné rámě s plechovnicí držící lopatu.

ze Hliníka Jan Císař měl podkovu a v ní kříž (1498, 1508). Týž erb se spatřuje v Mladé Boleslavi na svorníku obecního domu u hradu.

ze Hlivic Stanislav (1492) měl dvě střely křížem přeložené, ale bez opeření.

ze Hluku Ctibor jinak *z Ostrova* (1440, 1449) měl na štítě raka jako z Dobré vody a Jemničky.

ze Hlusic Vilém měl rameno s klukem (střelou) v ruce.

z Hobzí Hynek (1367) vlastně *z Ředhoště* měl dvě bradatice křížem přeložené.

z Hobzí Jan farář tudíž (1367) měl půlměcíc, nad tím na příč čáru, nad ní tři hvězdy.

z Hobzí Čeněk má l. 1463 za klénot kouli s kytou, l. 1484 kromě toho štít, jehož pravá dolní čtvrtina jest vykrojena.

z Hobzí Dorota (1484—1541) bytem v Soběslavi má na štítě pruh pokosem a na něm tři znamení zvířecím hlavám podobná. V erbovníku Dírenském jest týž pruh modrý a na něm tři žluté kloboučky s bílou střešou ohnutou jako mívali Svatkovští z Dobrohoště.

Hodičtí z Hodic měli štít na zděl polovičný, červený a stříbrný a v každém poli roh druhé barvy. (Chybně v Zrcadle.) Když l. 1641 *Jiří z Hodic* do stavu hrabského povýšen byl, dán starý štít jako štítek do prostředku nového štítu, jenž jest křížem rozdělen; 1. a 4. pole stříbrné s červeným lvem o dvou ohonech, 2. a 3. pole červené s bílým lvem. Lvi ti jsou tak postaveni, že štítek drží; nad tím tři helmy na prostředním červený a bílý roh a mezi nimi korunovaná panna s červ. rouchem, bílým pásem, zl. korunou žlutými rozetikými vlasy za rohy se držíc, na pravém bílý a na levém červený lev, oba rohy držící. (Majestát 1641, 10. Jul.) Na

pečetech bývají rohy spojené i nespojené. Téhož rodu z Ústrašína v Čechách, tuším i Koňasové z Vydří a jiní v západ. Moravě. (Obr. KB. tab. 34. B. tab. 14. 78.)

z Holoubka (Taubensteina) byli potomci starých pp. z Říše, po nichž klášter Říšský erb zdědil. *Bohuše ze Staříče* a *z Holoubka* (1371) měl ještě starý štít, totiž pruh pokosem a při něm v pravo a v levo křídlo, ale *Mikuláš Rulant* (1383—1392) zkrátil pruh a dal na jeho konce trojlístky. Tak i 1392 Bohuše, jenž měl l. 1423 kromě toho rohy pérím ozdobené za klénot.

z Holovous Bavor (1424) měl na štítu pruh pošikem, nad helmou vola stojícího. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Holšteina beraních rohů I, 18.

z Holšteina poloutrojčírí I, 25.

z Holšteina (Grafen v. Holenstein in Behmen 1414) měli červený pruh pokosem na zlatém štítě, červ. a zl. přikryvadla, na helmě mužička bez rukou se zlatým rouchem a pokosným červ. pásem. (Kolář z Březnického erbovníku v mus. kr. Č.)

z Honbic Ořechovští měli štít polovičný, v pravo zlatý v levo modrý, nad helmou rohy od polu zlaté a modré, nad pravou polovicí dole zlatý a druhý naopak. (Dírenský erbovník, rohy jinak KB. tab. 72.) Tak i 1449 Jan z Houbic na Ořechovém.

z Hončtic Jan (1381) měl nad helmou lva pod kyty. Pod. z Habšteina a z Rataj.

z Hořešovic Vševid (1446) má na štítě pruh pošikem, nad helmou dlouhá čtyři péra jako stromky. (Kolář z pamětí Hradišských.)

z Horky Ješek (1352) jinak *ze Sušice* má na pečeti jednorozcovou hlavu. Tak i 1374 Jan Hromada a 1380 Ješek též ze Sušice řečení. Jan a Ješek bratři z Horky neb ze Sušice měli jen (modrý) štít a na něm pošikem (bílou) hradbu se stínkami. Tak i 1533 Jiří. Pozdější Horečtí z Horky měli též štít a za klénot půl jednorozce. (Zrcadlo 294. KB. tab. 149.)

z Horky Ješek (1374) měl křídlo a na něm pruh pošikem.

z Hornic Štědroň (1433) měl na štítě půl zajíce a za klénot toulec.

od Hory Hanušek Černý (1409) měl na štítě pruh pokosem.

z Hošťálkovic I, 8.

z Hradčan Pívcové měli na zlatém štítě černé rohy a ty i nad helmou (Zrc. 373.) V majestátu l. 1554, 9. září, kdež se potvrzuje přijetí Jana Pívce k erbu strýcův Pívcův z Hradčan, popisuje se erb takto: Štít modrý, v němž dva rohy černé, rozdvojené k levé a pravé straně nahoru stojí, kolčí helm, přikryvadla modré a černé barvy a nad tím dva rohy tuřové, jako se v štítu vidí. (Reg. kr. B. tab. 80.) Tak i 1574 Jachym P. z H. a z Klinšteina, úředník na Sovinci.

z Hradečné Kučerové měli na štítě tulej střely neb oštěpu a za klénot křídlo. Tak 1588—1597 Štěpán. (Arch. zemský v Praze.)

z Hradiska Oneš (1373) měl psa.

z *Hradiska* viz Pastrichs.

ze *Hrádku* střely I, 10.

ze *Hrádku Oldřich* (1370) měl kolo o čtyřech loukotěch a na něm v pravo a v levo palec. Boček farář v *Hrádku* (1385) měl na štítě býčí hlavu. (Arch. kn. Lichtenst.)

ze *Hrádku Jan Šosl*, odj. z *Brtnice* (1389), měl na štítě tři makovic dole srostlé.

ze *Hrádku Mikuláš Rubáš* (1450) měl na štítě tři koruny a nad helmou jednu.

ze *Hrádku* (Čechové) měli pruh na příč a nad helmou pět per. (Zrc. . 264.) Tak i 1519 Ctibor. (Obr. KB. tab. 36 a 184.)

ze *Hříště Skrbenští* měli stříbrný štít s černým kolmým pruhem, nad helmou byl stříbrný kotouč péry ozdobený. Když Jan starší povýšen do panského stavu (1658, 25. Octb.), přidána do štítu zlatá koruna a nad ní dotčený kotouč a to do horní části levé a dolní části pravé polovice. Nad štít dány tři helmy, uprostřed tyž kotouč a na ostatních zlatí gryfové tyž kotouč držíce, příkr. černobílá a modrozlatá. Maj. 1694, 6. Maj. potvrzen tyž erb pošlosti z bratra Janova. Téhož erbu z Radovesic. (KB. tab. 103., B. tab. 42.)

z *Hřivinova* B. ryby nad sebou. (KB. tab. 37.)

ze *Hrošky Hron* (1294) měl tyž štít jako pp. z Doubravice a Vildenberka.

z *Hroznětína* (? de Rosnaczin 1352) Mikuláš měl nad helmou tři srdcovité (leknové) listy s kytami na koncích. (Kolář.)

ze *Hrubčic Jindřich* (1352, vlastně z Veitmile) měl na štítě žernov.

z *Hrubčic Ondřej Bílý* (1434, 1419) měl roh a medvědí nohu.

ze *Hrušek Jan, Jana Dluhomil z Soběbřich* (1358) měli pŕlměsíc a na něm vlčí hlavu.

ze *Hrušovan Jan* jinak z *Bohumilic* (1377) měl za klénot rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

ze *Hrušovan Haug* a syn jeho Haug řečení *Flojtové* (1377) měli štít na příč polovičný a horní pole na dél polovičné, vše trojích barev. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

ze *Hrušovan Gebl* (1433—1449) měl na štítě lilii v levý horní kout obrácenou.

z *Hulina Blažek* a ze Chřenovic (1453) měl dvě ruce lidské vzhůru obrácené. (Kolář.)

z *Hustopeče Vilém* (1263) předek Pětipeských z Chyš. měl na štítě pruh mřežovaný pošikem. Odolen odtudž (1292) měl pruh pokosem, ostatní pole vyplněné kuličkami, nad helmou prknovitě křídlo a přes něj kolmo pruh.

z *Hustopeče někteří* měli lišku na štítě. (Zrcadlo 163. KB. tab. 37.)

z *Hustopeče Štramberští* měli pruh na příč a nad helmou 4 péra. Tak 1531 Albrecht a 1555 Lacek.

z Huštěnovic Jan (1376) odjinud *z Choryně* měl tři krokve (lomené pruhy) nad sebou, nad helmou kolo o čtyřech loukotěch.

ze Hvězdlic v. z Dubna a KB. tab. 150.

z Hyncdorfa viz *z Pyzdritic*.

z Chabřec Jan (1404) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami, jako *z Litovan*.

z Charvat I, 25.

z Charvat Vícen (1347) měl lidskou hlavu, jako *z Oleksovic*.

z Chechla Štěpán Střela (1481) měl kolmý pruh.

z Chlevského Filip (1415) měl dvě ryby.

ze Chlevského měli na štítě i nad helmou znamení jako půl měsíce, ale dole čtverhránkem vykrojené a rohy v levo opeřené. Tak *Alexander* (1477—1507). Jinak KB. tab. 137.

z Chobřan Bravanští měli štít zlatý a na něm na černém medvědu panna sedící, v bílém (KB. tab. 9 „modrém“) rouše, majíc korunu na hlavě, ruce roztažené, nad helmou medvěda sedícího a květinu s 6 lupeny v pravé přední noze držícího mezi jeleními rohy. (Kolář.) Tak i 1481 *Júnek z Chobřan* a na *Bravanticích*. Téhož erbu *Čertorejští*. Obr. B. tab. 5.

z Choltic střely I, 6. KB. tab. 100. B. tab. 41.

z Choryně viz *z Huštěnovic*.

z Choryně Michálek (1397) odjinud *z Kozlovic* měl na štítě půl jelena jen s jedním rohem.

z Choryně Václav (1413) měl medvěda.

ze Chřelova Filip odjinud *z Vranovic* (1337) měl na štítě křídlo.

ze Chřenovic Albert (1356—1365) měl týž erb jako *z Fulšteina*. Později měli to znamení jako tři kosy, ostřím do rohů obrácené. Tak 1449 *Karel*.

z Chudichromě Ješek (1373) měl křídlo.

z Chudichromě Mikeš (1380) měl kluk na příč.

z Chudobína I, 18. KB. tab. 138.

ze Chvaličova Petr řečený *Lícek* (1436) měl koňskou hlavu. Tak i 1453 synové jeho *Jan* a *Mikuláš*.

ze Chvaličova Václav (1439) měl tři plameny vzhůru obrácené. (Kolář.)

ze Chvalkovic viz *z Dubna*.

ze Chvalkovic Oneš a *Almuž* a *Protivec* (1421) měli na štítě lilii.

z Chylec Jan Ovečka (1457, 1482) měl na vrchu štítu dva pruhy. (Arch. Lichtenšt. Kolář.)

z Ivanče křídla I, 19. KB. tab. 142.

z Jabloňan Jindřich (1373) měl půlměsíc rohy dolů a nad ním tři hvězdy, jako *z Ubišina*.

z Jackova viz *z Písečné*.

z Jakenraitu Orlík (1433) měl levou horní čtvrtinu štítu vykrojenou.

z Jakubova zubří hlavy I, 17.

z Jakubova Zikmund (1464) měl na štítě pruh na příč, nad helmou křídlo.

z Jakubcovic Mikuláš Nedvídek (1481) měl na štítě dva kluky křížem přeložené.

z Janovic Ješek, farář Dalečinský a Jindřich (1358) měli rohy a na nich po třech kytách.

z Jarohněvic I, 26.

Jaromírka Jindřich (1440) má ptáka stojícího s vyzdvíženou perutí. (Kolář.)

z Jaroslavice Ota (1346, 1356, vlastně z Veitmíle) má na štítě žernov a týž s kytou nad helmou.

z Jarpic Filipek Dryslbergár (1447) má dva cepy křížem přeložené. (Kolář.)

z Jeclova Pešík (1376, 1379, vlastně z Rozhovic) má dva měsíce rohy svými ven obrácené.

z Ječic Václav a *z Roženky* (1484) má dva rohy nespojené.

z Jehnic Budiwoj (1292) má na štítě srp, jehož držadlo jest jako kříž.

z Jemničky Vanečtí měli na stříb. štítě červeného raka, nad helmou bílé rohy dvakrátě stočené (tabule na Orlíce, Frankova sb. v Roudnici. Jak. sb. K. B. tab. 26. B. tab. 52 H. IX. tab.) Tak 1459 Milota, 1491 Mikuláš, 1589 Leva. Pod. z Dobré vody a z Lažan.

z Jesenice Jiřík (1484) má červa o 4 nohách. (Kolář.)

z Ještětic Jan odjinud z Řimic (1422) měl nad helmou rohy.

z Ještědu Vaněk Šatný (1472) měl na štítě medvědí nohu vzhůru postavenou a prostřelenou. (Arch. z. v Brně.)

z Jevišovic I, 12.

z Jevišovic Kuba (1437 a t. d.) měl mořskou pannu s korunou, ana ocasy nahoru ohnuté rukama drží. (1460 tak pečeti vdova Anna z Bozkovic.)

z Jezdenic Mikuláš (1466) má divého muže vynikajícího pod pás, chlupatého s rukama ke hlavě vyzdvíženými. (Arch. zem. v Brně mezi listy Velehradskými.)

z Ježova Procek (1401) měl nad helmou křídlo.

z Ježova Procek (1467) měl na štítě husu. (Kolář.)

z Jihlávky Hron odjinud z Lipnice a Ondrášek syn jeho měli nad helmou křídlo.

z Jilma I, 38.

z Kajže Eliška (1483) měli tři ryby nad sebou.

z Kateřinic Jan (1445) měl na štítě dva rohy spojené.

ze Kbelska Kbelští měli dvě střely na štítě, jednu od zpodu k vrchu štítu postavenou, druhou u konce jejího na příc anebo někdy obě pokosem a křížem přeložené, poslední i nad helmou. Pečetili 1514 Petr, 1538 Hanuš, 1592 Hanuš. U Krále na str. 353 a Jak. v sb. klade se bílý štít, na příc červená ostrva prostřelena šípem a za klénot dvě střely s nasadišti červenými, křížem přeložené. Jiný erb KB. tab. 41 a 144.

z Kelče Kunrát (1307) měl na štítě tři lipové lupeny, dva špicemi k vrchu, jeden špicí ke zpodu.

Rotenberkové z Ketře a Drslavě měli štít polovičný (bílý a červ.) stupňovitou čarou dělený, ve vrchní polovici dvě růže ve zpodní jen jednu a za klénót 12 pštrosích per. Tak na pečetěch r. 1673 a 1681. (Arch. DZ. III. 8 a 22. Viz KB. tab. 91 a B. tab. 36.)

z Kladník Oldřich, Damian a Štěpán (1372) měli za znamení tři lopaty kolmě postavené.

z Kladník Oldřich (1381) měl půl kozla.

z Klecan Vilém (1370) měl rohy peřím ozdobené. Čeněk (1383) měl na nich praporečky.

z Klobuk Iva I, 21.

z Klobuk Lev (1210), zakladatel kláštera Zabrdovského, byl předek pp. z Němčic erbu židov. klobouka.

z Klokočné Mikuláš Hrdý (1486) měl buvolovou hlavu, která má kruh v nose. (Viz Arch. č. VI. 518, 520 č. 185 a 196.)

z Kněhnic byčí hlavy I, 28.

z Kněhnic Jetřich, Smil a Svach Chrástové (1368, 1370) měli nad helmou tři plamenné kotouče. Tomek otudž (1450) měl na štítě prostý kotouč.

z Kněhnic Koňasové měli nad helmou lišku. Tak 1394 Ješek a 1401 Václav syn jeho.

z Kněhnic Václav (1431, vl. z Kukvic) měl štít na zděl polovičný.

ze Kněnic rohů I, 18.

ze Kněžic střely I, 6.

ze Kněžic poloutrojčíř I, 25.

ze Kněžic Jan Drha (vl. z Dolan 1428—1446) měl na štítě jelení rohy.

z Kobeřic střel I, 16.

z Kobylího Kobylkové měli modrý štít s červenou (zelenou?) obrubou vůkol a na něm půl mouřenína s pozdviženýma rukama v černém rouše s bílým pásem a zl. lemováním u rukávů, nad helmou prkno čtverhranaté, bílé, u prostřed tmavší (modré?) a nad ním 7 per, prostřední červené, dvě modrá a čtyři bílá.

z Kochtic Heralt (1387) odjinud z *Mírova* a Ješek *Kužel* (1399) měli nad helmou křídlo a na něm hák.

z Kojetic orlice I, 5.

z Kojšova husích hrdel I, 36.

z Kokor Iva I, 22. a KB. tab. 44, B. tab. 19.

z Kokor viz ze Žlebku.

z Komořan holuba I, 42.

z Konice Iva I, 22 KB. tab. 45.

z Konice Ješek (1353, 1366) má na štítě 5 cihel u vrchu, jednu u zpodu a mezi nimi od vrchu vždy o jednu méně.

z Konojed Jan Libnovec (1374) měl žernov.

z Kopařovic půl koně I, 35.

z Kopařovic kolo I, 32.

z Kopařovic kněz Herált a Vitlin bratří (1390), měli na štítě hák tím způsobem jako vlad. z Mirova. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Kopce Matěj (1392) měl nad helmou oslí hlavu.

z Kornic Bělíkové a Sobkové měli na červeném štítě tři stupně a na nich Antoninský kříž s koulemi na konci, vše zlaté barvy (1716 se vykládá na zpedek stolu), nad helmou mouřenína pod pás v červeném rouše a kloboukem (jako měli Svatkovští z Dobrohoště). (Zrcadlo 147, erbovník Salmovský KB. tab. 104 a 134, B. 4, 13, 43.) Erb Jana Bělíka (1486) byl bílý kříž v červeném, přikryvadla bílá a černá, koruna, poprsí muže s bradou v červeném rouše a s kloboukem červeným, jehož ohnutá střecha jest zlatá. (Dsky Opavské III.) Když dostal Karel Jindřich Sobek stav hrabský (1716 1. Octb.), polepšen jeho erb tak že byl štít polovičný, v pravém poli starý erb, v levém dvě pole nad sebou, vrchní modré s třemi střelami nad sebou, spodní bílé s dvěma palmovými větvemi na způsob věnce, tři helmy, na prostředním (přik. žlutá červená) stařec s šedivou bradou a vlasy v červ. rouše se zl. knoflíky, zl. pásem s čepicí červenou se šedivou střechou ohnutou a na ní zl. třapcem, na levém (př. bílá modrá) tři střely, jedna kolmá, dvě křížem přes ni, na pravém (přikr. snad bílá modrá) dvě větve. (Reg. král.)

z Koryčan I, 23.

z Kostelce (u Jihlavy) *Mikuláš Hamr* (1365) měl na štítě kotouč, jako *z Cejlů* v Čechách, (které, tuším, bývaly částí Kostelce).

z Kostelce (odtudž) *Havel* (1371) patřil k rodu pp. *z Pacova* v Čechách.

z Kostelce Zaviše (1419) měl nad helmou rohy.

Kostelečtí z Kostelce měli štít polovičný, v pravém poli lva, v levém dva pokosné pruhy. Tak 1597 Matyáš úředník kláštera králové v Starém Brně. (Kolář z paměti Zabrdovských.)

z Kostelce Koutští též *Hostivarští* měli na štítě ruku zbrojnou až po samé rameno v bílém (jinde modrém) poli, přikr. mordá bílá, nad helmem tři pruty liliové zelené a bílé, rozkvětlé. (Zrc. 360, Jak. sb. KB. tab. 41.) Tak i *z Čechovic* a *z Mukodě*l.

z Kostník Arkleb (1372), *Filip* (1374) *Arkleb* (1448) a *Jan* (1488) měli na štítě aneb za klénot srnčí hlavu s krkem. V Zrcadle (str. 394) doloženo půl telete. (KB. tab. 154, H. IV. tab. obraz pečeti IV. tab. 3. č. 10.)

Kotulínští z Kotulína měli na červeném štítě uřatou lví nohu zlaté barvy a za klénot polovičného lva zlatého s vyplazeným jazykem. Tak malován l. 1582 erb Jiříka K. z K. nejv. písaře kníž. Opavského. (ČČM. 1911 str. 276.) Obraz erbu H. V. tab. Jinde zase je psáno, že měli Kotulínští na štítě orlovou nohu černou na bílém vrchním poli a zlatý pazour na červeném spodním poli, za klénot dvě křídla orličí roztažená, každého polovice

bílá a polovice červená a mezi nimi hlavu a krk orlový s otevřenými ústy. Tak Paprocký v Zrcadle na l. 444. Ačkoliv pak nelze pochybovati, že Paprocký ten erb v Opavsku neb mimo ně viděl, přece je zřejmo, že jej všichni Kotulinští neměli a že byly větve s rozličnými barvami. Neb když Jan K. (1645 13. června) do panského stavu vyzdvižen byl, popisuje se jeho erb takto: Štít modrý a v něm k pravu obrácená černá orlí noha, nahoře krvácející od odřezávání, otevř. helm s korunou, přikryvadla zelená a za klénot červená lví hlava pod zlatou korunou v pravo obrácená. Když však též Jan do stavu starožitných rodin vyzdvižen byl, polepšen erb jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené s bílou kotvicí o dvou hácích, v 2. a 3. bílém poli červený lev pod korunou s rozdvojeným ocasem, ven obrácený, uprostřed štítek modrý s černou krvavou nohou, dva helmy pod korunami, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, na pravém orlové, křídlo brky ven (barva snad černá) a na něm bílá kotvice, na levém červená lví hlava pod korunou. Majestátem d. 1706 26. února vyzdvižen Frant. Karel K. mezi hrabata a erb jeho polepšen. Štít zůstal jako byl, kromě že lvi obrázení do vnitřku, ale přidán třetí helm uprostřed, na němž byla orlí noha jako ve štítě. Druhá větev Kotulinských (od r. 1730 panská) měla štít polovičný, od vrchu bílý, od zpodu červený, černou nohu, a nad helmou křídla barvami na příč rozdělená, pravé žluté červené, levé bílé černé a mezi nimi černého orla. (Reg. král. B. tab. 19, 20., Jak. sb. Král. na str. 285 a 345.)

z Kounic leken I, 8, B. tab. 46, 47.

z Kovačova Chybové měli štít pošikem polovičný a přes celý udici. (Zrcadlo 245.)

z Kovalovic Pešek odj. *z Vojnovic* (1375) měl předmět neurčitý, jako dvě věci svinuté a nad tím dvě kyty.

z Kovernik viz *z Dukovan*.

z Kozlovic v. *z Choryně*.

z Kozlovic Křížek (1458) měl kozla.

z Kožišic I, 27.

z Kracovic Aleš (1437) měl na štítě dvě křídla peřím ven.

z Krakovce Radslav (1376) měl palečné kolo, jako *z Laškova*, Prus, Lhotky, Šcendorfu, Mořic, Měnína, Čihovic, Krsovic.

z Krakovce Hereš (1373, 1376) měl na štítě dva řemdihy křížem přeložené jako *z Sedlce* a *Věžek*.

z Krakovce Mikuláš (1446, 1447) měl na štítě dvě lopaty křížem přeložené s konci vzhůru, nad helmem lopatu na příč a na ní kyty.

z Kralic bradatce I, 37. KB. tab. 48, B. tab. 20.

z Kralic Václav (ok. 1410, Wenzlaw der Greliczer) měl na štítě kozla zhora červeného, dole černého. (Arlberské bratrstvo.)

z Kralovic Markvart (1498) měl štít polovičný pokosem. (Kolář *z paměti Louckých*.)

z Krásné Vrš (1366—1370), *Chotibor* (1367—1370) a *Bušek* (1375) měli jelena. Tak i 1285 Jarloch komendator v Slavkově. KB. tab. 48 má erb Čertoryjských.

z Krasovic I, 26.

z Kravař střely I, 6, B. 20.

z Kravíhory Jindřich (1396) valstně ze Šelmberka má jelení hlavu.

z Kravska Ciplové měli na červeném štítě dvě zl. kladiva křížem přeložená, nad helmem péří (červené), z něhož kladivo vzhůru vyniká. (Frank. sb. v Roudnici.) Tak i na pečetěch 1508 Janově, 1519 Albrechtově.

z Krbyně Aleš (1469) měl erb pp. z Doloplaz a Ojnic. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Krčman Václav (1505) měl polovici přední jelena. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Křenovic v. ze *Chřenovic*.

z Křesyně Dorota († 1505) měla na bílém štítě tři černé pruhy, tak i křídla. (Zrcadlo 282 KB. tab. 49.)

z Krhova Beneš (1444) měl dva pruhy v horním poli, nad helmou dvě nohy zvířecí jako rohy uspořádané. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Krhovic orlice I, 5.

z Křidlovic (velkých, malých?) *Buzek* (1433) měl přední část koně. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Křižánkova Bohuslav a *Ješek* (1383) měli nad helmem rohy a na každém rohu po 3 praporečkách. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Křižanova křídla I, 19, KB. tab. 50.

Křížkovští z Křížkovic měli na štítě routu a touž nad helmou. Tak 1580 Václav. (Kolář.)

Krsovští z Krsovic měli na zlatém štítě modrý pruh pokosem, nad helmou pět per, tuším tři modrá a dvě zlatá. (Zrc. 369. KB. tab. 49.)

Krsovští z Krsovic měli z obdarování krále Vladislava (1482) na červeném štítě modré palečné kolo, nad helmem perský klobouk bílý s červ. ohnutou střechou, jehož konec je ohnut a v trapez vybíhá. Majestátem dd. 1631 24. Mart. přenesen týž štít na *Jana Taubmana*, aby se psal *z Krsovic*, ale již l. 1570 se Jan T. tak psal a tak pečetil. (Kolář. Reg. král.)

ze Křtěnic Branislav (1278) měl na štítě kříž, jenž se končí na třech stranách koulemi a dole kruhem. Potomci tuším *ze Studené*.

ze Křtěnic Jetřich (1328) a *Bohuněk* (1371—1392) měli nad helmou tři mečíky vzhůru ostrím postavené, jež i na křížky vykládati lze.

z Krumpachu Pešík (1398) měl nad helmou kytu a na ní kruh neb kotouč.

z Krumsína Juhan a *Jakub* (1396, 1399) měli nad helmou rohy.

z Krumsína měsíce I, 38. KB. tab. 189.

z Krumvaldu jeleních rohů I, 26.

z Kučerova Geblin (1376) měl na štítě lilii.

z Kukvic Václav (1431) *Hynce* (1451, 1465) měli štít na zdél polovičný a nad helmou rohy. Tak i 1517 Jan.

z Kunčic I, 51. (Chybně KB. tab. 50.)

z Kunkovic Arkleb (1436) odjinud *z Litencic* měl na štítě lilii.

z Kunovic Fráněk (1371), *Václav* probošt *Kunický, Petr* a *Václav* (1376) měli štít na zdél polovičný a přes celý na přič pruh.

z Kunovic kola I, 32.

z Kunovic mívali červený štít s bílým pruhem na pokos a na něm dva polovičné jeleny, příkr. červená a bílá, rozletitá křídla bílé a červené barvy a mezi nimi hlava a hrdlo jelení. (Salmovský erbovník, Paprocký o st. pan. 282.) Když majestátem d. 1686, 20. Maj. Jan Jetřich z K. do stavu říšských hrabat povýšen byl, polepšen jeho erb; pokosný pruh popisuje se tu jako modrý, do červených polí dostal po zlaté koruně, přikryvadla červená modrá, tři helmy, na pravém a levém okřídleného jelena až po kýty zlaté barvy, na prostředním dva červené praporce a na každém zl. korunu. Štít drží dva zlatí jeleni. (Reg. cí. ve Vídni, obr. KB. tab. 50.)

z Kunštatu I, 12; KB. tab. 50, 51.

z Kunvaldu Berbekové měli na červeném štítě zlatý pruh pokosem, přikryvadla červ. zlatá a nad helmem paví kytu. Znamení to potvrdil cí. Zikmund 1437 2. listop. jak již psáno v I. díle na str. 89. (Paprocký o st. ryt. 228 a M. tab. 39, H. X. tab.)

z Kunžáku I, 13.

z Kurovic Jakub Konček mladý (1412) vlastně *z Nevojic* měl polovičného medvěda, jako *z Dřínového*.

z Kurvic orlice I, 5.

Kučej Petr (1427) měl podobný štít jako 1319 Hanman, měšťan Brněnský a 1337 Unka *z Malkovic*, totiž tři poloukruhy u prostřed štítu spojené.

z Kvasen nápis na pečeti Vicensa *z Charvat* (1347).

z Kvasic střely I, 6. KB. tab. 51.

z Kyjova Mikeš (1343) měl štít na zdél polovičný a nad helmou křídlo.

z Kyjovic lva I, 22.

z Kyjovic Petr (1388) měl týž erb jako *z Dřínového*. Podobný je 1517 u *Jana Kyjovského z Kyjovic*. (Kolář *z* pamětí Louckých.)

z Kyjovic Jindřich (1390) měl štít křížem rozdělený.

Kyselovští měli na modrém štítě zl. měsíc a hvězdu, za klénou 5 pavích per (tři výše, dvě níže). (KB. tab. 52.)

z Labuť Boček (1400) měl znamení jako kalich, ale bez podstavce.

z Lamberka I, 55.

z Lamberka měli prvotně jen koží hlavu s hrdlem. Tak 1396 *Arkleb* a *Jaroslav* bratří a 1424—1441 *Mikuláš Sokol*. Na náhrobku v Plané (v Čechách) spatřuje se polovičný kozel *z* koruny vyskakující.

z Lancova Jiří Šváb (1465) měl ptáka s dlouhým zobákem. (Kolář.)

Nekešové z Landeka pocházeli bezpochyby z Říše. Císař Maxmilián obdařil (1494 14. dubna) Hanuše, Kašpara a Linharta řečené Nex, aby se psali z Landeka a tímto erbem: Štít modrý a v něm zadní polovice bílého koně, na němž jest vrchní tělo starého divého mužíka, majícího na hlavě zlatý vlas, v rukou zlatý luk se střelou napínaje jej k vystřelení, přikryvadla modrá zlatá a za klénot též znamení jako na štítě. (Pražské DZ. 17. G. 9.) Od Hanuše († 1503) pocházeli tuším potomci Nekešové. (Viz i Paproc. Zrcadlo 316. Obr. KB. tab. 68.)

z Lasotk Stanislav pečetil list (1462), kterým vystříhal se „napocziw Geho Czesarszkey milosti wschelikim obíczagem“ pečeti, na níž jest podkova a nápis s. stanislai de selitícze. (Arch. dvorský.)

z Laškova Bohuslav (1377) měl palečné kolo. Tak i Beneš. (1446, Kolář.)

z Lazník Vícen a Zdislav Štípek (1371) měli kohoutí hlavu.

z Lazník Drahoslav a Arkleb, bratří, měli dvě péra dole spojené v kruh (1373).

z Lazník Jan Smolka (1454) měl polovičný štít a ve vrchním poli tři lilie.

z Lazník Jan Kokot (1458) měl poprsí muže s korouhví.

z Lazník Jindřich (1466) měl páva.

z Lazník Mikuláš a Vaněk bratří (1466) měli muže ve zbroji do půl údův. Tak i *Miňovští z L.* (Zrc. 370, KB. tab. 63 a 140.)

z Lazův Jan Sýkora (1451) a *Albrecht* (1471) měli divého muže.

z Lažan Jan Ralda (1380) měl na štítě raka. (Arch. kn. Licht.)

z Lažiska Orlíkové měli na modrém štítě bílé ucho neb držadlo od kotle nahoru otevřené, při něm 2 hůlky, v něm (uchu) táž věc jako prkénko, vše bílé a nad tímto zlatý křížek. Klénotem je brněná noha ohnutá. (Obraz na diskách Krnovských, kvat. 9. KB. tab. 72, 162, B. 29.)

z Leďče Hanuš (1372, 1382) měl půl medvěda jako z Dřínového.

z Lednice Bedřich Poklnec (1362) měl na helmici půl kozla. (Kolář z paměti Velehradských.)

z Ledské Chorynští z Čech pocházející, měli štít polovičný, ale obě pole zlatá, v pravém černý roh s třemi bílými, v levém bílý s třemi černými klepety, nad helmem tytéž rohy, ale obráceně. Týž erb potvrzen (1710 29. Sept.) *Karlovi Ch. z L.* když povýšen do panského stavu starožitných rodů. (Viz i M. tab. 60, KB. tab. 13.)

z Lechovic Žibřid (1387) a Beneš (1411) měli štít polovičný a v pravé neb levé polovici dva pruhy, jako z Víckova.

z Lechovic I, 13.

z Lelekovic I, 6.

z Lelekovic I, 28.

z Lesonic Drh (1370) měl nad helmou dvě lovecké trubky po horních stranách jejich postavené.

z Lesonic Nevlas (14 st.) měl na štítě květinu o třech lupenech s kořeny. (Kolář odkudsi z Brna.)

Kapříkové Lesoničtí z Lesonic (od 16 st. v Čechách osedlí) měli na černém štítě dva meče křížem přeložené své barvy, špicemi vzhůru, se zlat. rukovětmi, příkr. červená bílá, nad helmem paví kytu. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Jana Jindřicha I. 1668.

z Lestnice I, 12.

z Lešan Albert a syn jeho *Jan* (1376) též Hedvika vdova Zdislavova (1343) měli na štítě lišku ve skoku.

z Lešan Jan Krumsím (1458) měl na štítě tři makovice podlé sebe.

z Letošic Macerové měli na černém štítě stříbrnou střelu (zavinutou) tak, že na jejím konci byla na příč čára a na obou koncích té čáry byl půlkruh nahoru otevřený, který se končil hrotem střely, nad helmem též znamení. (Jak. sb.) Tak i na pečetech 17. st.

z Letošic Zbyňkové měli na červeném štítě bílou řeku a nad helmou černé křídlo. (Jak. sb.)

z Letovic ostrev I, 2.

z Levňova hrábě I, 9.

ze Lhoty Laryšové měli štít červený, na něm dva vínařské nože se zlatými rukovětmi (tuším laroše neb laryše) a mezi nimi zlaté žezlo. Když Jan Bedřich I. 1654 do panského stavu povýšen, polepšen erb takto: Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, 2. a 3. pole modré, a na každém réva s hrozny, uprostřed štítek též křížem rozdělený se zlatými a stříbrnými poli, příkr. zl. červ. a stř. modrá, dva helmy, na levém bílý pštros drže v zobáku podkovu s ocasem zbarveným tak jako přikryvadla, na pravém tři pštrosí pera, modré, zlaté, červ. Když bratři Frant. Josef a Karel Ludvík (1720, 22. April) do panského stavu povýšení, ponechán jim prvotní štít, ale dány na něj dva helmy, na pravém oba nože a mezi nimi tři pera, červené, zlaté, červené, na levém dva laroše (radlice) vzhůru obrácené a mezi nimi žezlo, přikryvadla zlatá červená a stříb. červená. Erb 1654 daný potvrzen (1748, 24. April) Františkovi, když byl hrabětem jmenován a jen určitěji vysloveno, že mají býti révy křížem přeloženy. (Obr. KB. tab. 53, B. tab. 21, 79.)

ze Lhoty měsíce I, 58.

ze Lhoty Pešák (1412) měl jako domek s dvěma kolmými pruhy a na něm kytu. L. 1419 má 5 pruhů, na nich stříšku a kytu.

ze Lhoty (bílě) Oldřich (1422—1438) měl na štítě palečné kolo. Tak i 1450, Zdislav a Dorota vdaná Víckovská († 1524). *Kocourové ze Lhoty* měli ve vrchní třetině štítu dvě kola vedle sebe. Tak 1544 Jaroslav Vilém.

ze Lhoty (červeně) Jiří (1483) měl na štítu květinu o třech lupenech dolů přehnutých.

ze Lhoty Kytlové I, 37.

z Libivě František (1464—1482) měl na štítě býka stojícího.

Libnovci měli žernov, tak Jan 1368 z Prače, 1374 z Konojed.

z Libojed Mikuláš, komorník Opavský (1378), měl na helmici ruku po rameno držící řemdih (tak i ze Znorova, Veselé, Malenovic).

z Libonic Ješek Koňas (1370) měl nad helmou lišku, (pak z Kněhnic).

z Lideřova Oderští I, 32, KB. tab. 71, 162 B. tab. 28.

z Lideřovic Unka (1372, 1373) jinak *z Radotína* měl na štítě býka neb vola. Téhož ale polovičného měl l. 1279 Olbram, cudař, nad helmem. Viz i ze Zahrádky a z Libivé.

z Lichtenšteina mívali štít polovičný, svrchu červený u zpodu zlatý. Do pozdějšího erbu pojat jako štítek. (Viz KB.)

z Lichtnova I, 36.

z Lichtnova Mikuláš (1487) měl štít křížem rozdělený.

z Lilče Buzek (1375) měl dvě nohy zvířecí chlupaté, jako z Budějoviček.

z Lilče měli ruku s mečem dobytým a v starších pečetech i známky, jak krev z ramena srčí. V Richentálově popisu Kostnického sněmu je zobrazen erb Oldřichův, štít stříbrný s modrým vrchem a přes oboje brněná ruka s červeným ramenem meč držíc. Na epitafii Žofky z Lilče jest vrchní polovice zelená, zpodní červená, jestli Paprocký (Zrc. 319) dobře poznal. KB. tab. 55 má štít jako Paprocký. První má dotčený erb 1319 Mikuláš, rytíř Něm. řádu. Pak následují Bedřich (1359, 1366), 1419 Bedřich Motyka, 1428 Hanuš Bez a 1462 Bedřich. Pod. z Plenkovic, Štěpánova, Třebeňic a Hartmanova.

z Linavy Bedřich (1312) měl štít na příč na 4 pole rozdělený, 1. a 3. s vrchu šachované. Tak i 1399 Aleš z Linavy odjinud *z Věžky*.

z Linhartic Jiří (1499) měl psa.

z Lipiny Arkleb a *Oneš* (1417) měli nad helmou křídlo s pokosným pruhem.

z Lipnice cimbuří I, 23.

z Lipnice pluhu I, 45.

z Lipnice viz z Jihlávky.

z Lipníka cimbuří I, 23.

z Lipové kola I, 32.

z Lipové Urban (1458) měl dva lipové listy, klénot dvě W spojená.

z Liptyně Hanušek (1437) měl na štítě jelena, nad helmou korunu a péro.

z Lipultovic Obešlíkové měli na modrém štítě zeleného draka. (Zrc. 368.) Obr. KB. tab. 70. B. tab. 28.

z Lisnice Kateřina měla na červeném štítě tři zlatá jablka říšská. (Zrc. 320. KB. tab. 56.)

z Litavy Ctibor (1395) a *Jan Vojna* (1415) měli nad helmou rohy.

z Litenčic v. *z Kunkovic*.

z Litenčic I, 37.

z Litovan Milota (1338) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami.

z Litovan Ctibor (1353) měl půl koně s uzdou. (Kolář z pam. Louckých.)

z Litovan Ctibor (1444) měl nad helmou rostlinu o třech listech, štít jest uražen. (Kolář z pam. Louckých.)

z Lobenšteina I, 6. KB. tab. 56.

z Loděnice měli štít na zděl polovičný a na něm dvě křídla. (Zrc. 345.) KB. tab. 57, 158.

z Lohkova Mikeš (1457) měl na štítě ruku (pěst) prsty dolů obrácenou.

Lokovničtí z Lokovníka měli štít ve štítě. Tak na náhrobku Mikulášově († 1627) v Záboří u Týnce n. L.

z Lomnice křídla I, 19. KB. tab. 57.

z Loučky polopruhů I, 25.

z Loučky Mikuláš (1353) měl nad helmou dva rohy.

z Louky viz *z Dubna*.

z Louky jeleního rohu I, 26.

z Lovčic Jindřich (1378) měl nad helmou půl kozla. (Kolář z pam. kl. králové.)

Sedlonovští z Lovčic měli na štítě 3 číšky, dvě k vrchu, třetí pod nimi a za klénot 2 rohy. Tak na pečeti Boleslavově (1558). (Arch. býv. dvorský.)

z Lovčovic Kuneš (1389) měl medvědí nohu.

z Lubnice Zibřid (1372) měl na štítě trojzub.

z Lubojed v. *z Libojed*.

z Ludanic páni měli na modrém štítě bílou husu rozletitou a touž nad helmou. (Zrcadlo 35. KB. tab. 58.) H. VII. tab. Pečetí v arch. Třebon. několik.

z Lukavce Jan (1481) měl na štítě dvě klanice křížem přeložené.

z Lukavice Střelové měli kolmý pruh na štítě. (Zrc. 266.)

Lukavečtí z Lukavice měli na štítě dva meče křížem přeložené a měsíc. Tak na pečeti Štěpánově. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Lukdanic Jan (1551) měl pruh pokosem a v něm kytku. (Kolář z arch. Třebon.)

z Lukovan Vátek (1410) měl dva ptačí pazoury, jako Bulové z Bořitova.

z Lukovan Čáslav (1410) měl na helmě kytu a podlé ní dvě polokoule.

z Lukovce Liděř (1398) má na štítě nohu brněnou s ostruhou.

z Majetína lva I, 22.

z Malejovic Čechovští měli na štítě řepu, z níž vyrůstají 3 lupeny. Tak 1589 Balcar. (Mus. v Praze.)

z Malenovic Markvart (1413—1417) měl ruku s řemdihem jako ze Znorova a z Veselé. Tak i Markvart (1446) sed. na Praktšících.

z Maletína Vaněk (1414) měl na štítě kolmý pruh a nad helmou klobouk nízký s kytou.

z Malkovic Unka (1337) měl tři závitky (hady) spojené ve středu štítu.

z Manic Albrecht (1382) má na štítě váček stažený.

z Markvartovic Bzencové měli na modrém štítě stříb. rybu okřídlenou, nad helmou 6 černých per. KB. tab. 11 má červený štít, 6 per, z nichž dvě bílá a čtyři prostřední červená, ale i jiný obraz s černými péry. Jinak B. tab. 6.

z Maršova I, 36.

z Martinic orlice I, 5.

z Martinic byčí hlavy I, 28.

z Martinic Jan (1415) měl dva žernovy při vrchu štítu, nad helmou dva žernovy za sebou a nad tím kytu.

z Martinic Žabčičtí měli na štítě dva klínky podlé sebe. Tak 1511 Hynek.

z Maryže I, 32. KB. tab. 60. 160.

z Mašovic I, 51.

z Mašovic Heralt (1326) měl týž štít jako z Bukovin a Špránku. *Matějovští z Matějova* měli týž štít, jako z Malkovic. Tak Jan 1522 král. truksas.

z Medlan Jan (1448) měl klobouk neb koflík s péry na něm.

z Medlova zubří hlavy I, 17.

z Medlova Bernart (1510) měl železný klobouk.

z Melic kola I, 32.

z Melic holuba I, 42.

z Melic I, 51.

z Melic Ješek Šram (1358—1367) měl nad helmou lidskou hlavu s oslíma ušima.

z Melic Mikuláš probošt (1358) měl na štítě kotel.

Bušek z horního hradu Melic (1356—1370) a *Hanuš a Aleš z M.* (1375) měli úzký pruh pokosem a po každé z obou stran tři routy.

z Melovic Jakub Hroch Jalovka (1613) měl na štítě O a nad helmou tři kytky. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Menhartic Václav (1461, 1491) měl nad helmou tři péra. (KB. tab. 62 na štítě.)

z Měšina Ješek odjinud *z Mořic* (1397) měl palečné kolo, ale *Mikuláš* odtudž jinak *z Nečic* měl hořící kotouč (1397), patrně oba jedno znamení.

z Mesenpeka Jiří odj. ze *Hluku* (1416) měl dva pruhy od vrchu štítu, nad helmou křídlo s pokosným pruhem. Jinak KB. tab. 61.

z Meziboří měsíce I, 58.

z Meziříčí křídla I, 19. KB. tab. 62.

z Meziříčí Jan (1397) má na štítě dva pruhy na příč a nad helmou křídlo Lomnických.

z Meziříčka (z *Meziříčí*) *Babkové* měli štít s šachovnicí červenou a zlatou, nad helmou složená křídla, přední červené, zadní zlaté. (Jak. sb.) *Jan B. ze Dvorce* aneb *z M.* (1446, 1456) měl nad helmou ozdobené rohy, *Oldřich* (1492) měl erb popsaný, který se i u *Jana* (1546) a jiných pozdějších vyskytuje. (KB. tab. 4, H. VIII. tab.)

z Mezlesic Jindřich (1456) má znamení jako sovu s hlavou do pravého rohu.

Mezňanští z Mezného měli na štítě tři střely vzhůru postavené jednu rovně, dvě na kříž. (Kolář.)

z Mikulčic Vácek (1353) měl nad helmou rohy.

z Mikulovic býcí hlavy I, 28.

z Mikulovic viz *z Fulšteina*.

z Mikulovic Vilém (1353) měl dva pruhy do klínu od levé k pravé, *Holac* odtudž měl figuru, která by povstala mezi dvěma takovými klíny. (Kolář z pam. Louckých.)

z Mikulovic Čáslav (1437) měl horní levou čtvrtinu štítu vykrojenou a nad helmou hlavu a krk lidský s čepicí špičatou, napřed ohnutou.

z Milčan Mikšík (1392—1398) měl na štítě jelení roh a volský roh s třemi ručkami. (Chybně KB. tab. 62.)

z Miličína v II. odd.

z Milonic kola I, 32.

z Mirče Panuš (14. st.) měl sekeru kladnou.

z Miroslavé měli na štítě tři leknové lupeny, dva na vrchu, jeden na zpodu. Tak i 1251—1260 *Vykart z Tirné Rakous*, pak 1260—1271 *Ekhart* a *Arkleb* bratří *z Miroslavě*, 1286 *Oldřich z Frenšteina*, 1292—1298 *Kadolt z M.*, 1298—1307 *Ratibor z Myslibořic*, 1310 *Vilém z Frenšteina*, potom *z Myslibořic*, *Slavikovic* a *Pavlovic*. (Chybně KB. tab. 63.)

z Miroslavě Bohuněk (1431—1448) *Kunrát* (1448) a *Vaněk Zajiček* (1451—1457) měli i na štítě i nad helmou dva rohy.

z Mirotína Václav Dobek (1478) měl supí hlavu s krkem. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Mirova Heralt purkrabě (1370) měl štít na štítě, tři pruhy na příč na štítku, vůkol téhož štítku pruh a v něm 6 koulí, z nichž tři po vrchu.

z Mirova Vdolečti a *Raječti* měli štít pošikem dole červený, nahoře bílý i na něm hák (sudlici) černý, příkr. bílá červená. Klénot rohy, v levo bílý a v pravo červený, (KB. tab. 85 a 121, jinak Král.) Předek jich *Herolt z Kochtic* měl týž hák na křídle jako klénot. Tak i 1390 *Ješek Kužel z Kochtic* a vlad. *z Kopařovic*, 1400 *Gerhart z Mirova*, 1414 *Hereš* syn jeho a *Zikmund* bratr jeho. Na pečeti *Vilémové* (1536) jest štít polovičný a přes něj týž hák.

z Mirova Vaněk (1418) měl kolmý pruh.

z Mitrova Bohuslav (1344) též *z Vického* měl štít polovičný a v levém poli dva pruhy.

z Mladějova I, 30. KB. tab. 64.

ze Mnichova Aleš (1469) měl dvě lopaty přeložené na kříž, nahoru obrácené. (Kolář z pam. Louckých.)

z Modletic Jan (1416) měl dvě udice podlé sebe, nahoru obrácené.

z Modřic Jan Spilota (1370) měl opeřené rohy, jako *z Dolan*, *Klecan* a *Habrovan*.

z Modřic Hereš Smetana (1375—1392) a *Jan* (1387) měli týž erb jako *Bušek z Melic*.

z Modřic Markvart (1387) měl rohy.

z Modřic Filip (1456) měl na příč pruh jako cimbuří.

z Modřic Fráněk (1456) měl dvě ostrvy na kříž.

z Modřic Michek (1467) měl ruku obrněnou, v lokti ohnutou.

z Modřic Ryšanové měli na štítě dva pruhy na příč, meze nimi dvě růže, pod nimi jednu. (Zrc. 264, 366.) Tak i 1467 *Hanuš Ryšan z Brna*.

Henslin Arnoltův, purkrabě Modřický (1353) měl pruh pošikem. Podobně 1394 *Hanuš z Modřic*. (Kolář.)

z Mokrého Mokřští měli na modrém štítě černou střelu vzhůru postavenou, př. týchž barev, nad helmici dva rohy černý a modrý. (KB. tab. 65 a 160, ale tuto jen kus špiště s opeřením.)

z Morašic Újezdečtí měli na červeném štítě stříbrný hrot střely, nad helmou zelenou kytu. (Zrcadlo 371. KB. tab. 117.)

z Moravan růže I, 1.

z Moravčina Mošovští měli štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý, v každém saňka proměněné barvy, překryvadla týchž barev, nad helmou tři péra, dvě modrá, jedno bílé. (Paprocký, Jak. sb. Odchylně KB. tab. 66. B. tab. 26.)

z Moravičan Beneš (1387) měl křídlo, na něm pošikem pruh a pod ním tři lipové listy.

z Mořic viz z Měnína.

z Morkovic Sibyla (1533) sed. na Řikovicích měla týž erb jako *z Bařic* a *Řikovic*.

z Mostiště křídla I, 19. KB. tab. 66.

z Mošnova hříče I, 43.

z Mrzkles seker I, 37.

z Mukoděl Kusí měli ruku ohnutou v lokti s kladivem, nad helmou rohy. Tak 1477 *Jiří*, 1522, 1533 *Jan*.

s Muřinova Ctibor Liška (1436) měl v erbu křídlo (Kolář z arch. kapit. Pražské.)

z Mutišova Předota (1366) jinak *z Radslavic* má na štítě kotouč, l. 1379 vypadá to znamení jako růže.

z *Myslivořic* měli tři leknové lupeny jako z *Tirné* a *Miřoslavě*. Tak 1271 *Arkleb*, 1298—1307 *Ratibor*, 1326 *Arkleb*, 1373 *Bušek* a vl. z *Slavikovic*, *Pavlovic*. *Jan z M.* má l. 1439 také tři lupeny, ale ty dva horníschylují se do koutů. Obr. KB. tab. 68.

z *Myslivořic Jan Lizna* (1444) snad patří k předešlým, ale na pečeti štítů uražen a viděti toliko klénůt rohy s třemi ozdobami (lupeny?). Kolář z pam. Louckých.

z *Myslova Tomáš Věrdunk* (1353—1366) má na štítě radličku nebo lopatu, jejíž železo ozdobeno jest pířím. (Obraz pečeti H. IV. tab. č. 7.)

z *Nakla Petřík* (1426) měl dvě vidle křížem přeložené jako *Leskovci*.

z *Nakla* (*Naklé*) *Drslav* (1440) měl dvě ptačí hlavy a krky proti sobě. (Kolář.)

z *Náměšti* zav. střely I, 6,

z *Náměšti* střel I, 16.

z *Náměšti Parcífal* (1426) měl týž erb jako z *Doubravice* a *Vildenberka* a nad helmou rohy.

z *Naramče Bušek* (1397) měl nad helmem křídlo.

z *Naramče Zbyněk* (1423) odjinud z *Čichovic* měl na štítě ruku samotnou s prsty nahoru,

z *Nasile Birkové* měli na červeném štítě tři stříbrné půlměsíce rohy vzhůru, nad helmou jediný půlměsíc a přikryvadla týchž barev. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i 1479—1497 *Jindřich* a 1479 *Hynčík*. (KB. tab. 68 má zlaté měsíce, jinak B. tab. 3, H. VIII. tab. Starý obraz H. XI. 53.)

z *Našiměřic Vlk* (1260) má na krásně vyryté pečeti vlka vzhůru postaveného. Podobně 1298—1310 *Jenec*, 1326 *Ota*, 1353 *Oldřich* a 1381 *Budíš*. Obr. KB. tab. 68.

z *Našiměřic Jenec* (1353) má řípu (?) se čtyřmi stonky na ní.

z *Nečic* v. z *Měšina*.

z *Nečic Ješek* (1374) jinak z *Pavlovic* měl nad helmou střelu kluk.

z *Nechvalin Ondřej* (1375, 1385), předek vladyk z *Bludova* a z *Bučovic*, měl štít třemi zuby na příč rozdělený.

Nejdekárové z *Nejdeka* měli na štítě pruh pošikem a na něm tři makovice (Zrc. 163, KB. tab. 69), ale na listu r. 1404 má *Hanuš* tři kostky pošikem na štítě. (Kolář z arch. Hradeckého.)

z *Němčic Crh* (1369) měl na štítě židovský klobouk s knoflíkem nahoře a poutkem dole. *Jiřík* (1380) měl podobný klobouk s kytou. Erb ten zdědil klášter *Zabrdovský* po svém zakladateli *Pod. z Onšova*. Původ toho znamení vypravuje se v *Dalimilově kronice* (Font. r. Boh., III, 184) a snad se týče *Všeslava z Bořitova*. (Reg. I. 470.)

z *Němčic Ctibor Hnojík* (1346) na málo zřetelné pečeti ukazuje vidle o třech zubech (?).

z *Němčic František* (1385) měl na štítě pruh pošikem, mřežováním ozdobený. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z *Nemilan Vicen* (1348) má ptáka, jako z *Drahanovic*.

z Nemotic Smil (1439, 1440) má lilii.

z Nepolomě střel I, 16.

z Nepomuka Otmar, nejv. písař, (1538) má lišku neb vlka. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Nětkovic (Nítkovic) měsíce I, 58.

z Nětkovic Přibík a *Jarošek* (1374) měli lilii. Tak i 1436 Jindřich Sysel.

z Nevědomí Kropáčové mají na modrém štítě tři lilie na hůlkách, jednu přímo dolů a dvě křížem nahoru, nad helmou tři neb pět per, většinou bílých, menšinou modrých. (Zrc. 158, KB. tab. 49. Jak. sb.) Kryštof a Mikuláš (1511) též tak.

z Nevojic I, 51.

z Nevojic Jakub (1412) vlastně Konček z Kurovic má na štítě půl medvěda.

z Nezamyslic Svatoš (1361, 1375) má dvě koňské hlavy nad sebou i s uzdou.

z Nítkovic v. *z Nětkovic*.

z Novévsí Jan (1483) má štít pokosem polovičný, nad štítem dva rohy a na každém tři korouhvičky, jako Pátkové z Veleně.

z Nové vsi Házlové a *Krokvicárové* měli na modrém štítě černého krkavce, an drží v zobáku zlatý prsten s červ. kamenem, téhož nad helmou mezi dvěma rohy na příč dělenými, zlatým modrým a modrým zlatým a přikryvadla modrá zlatá. Tak 1428 *Jan Házl* odjinud z *Písečného*, *Mareš* odjinud z *Otína*. (1472—1484). (Obr. KB. tab. 49.)

z Obory Vítek Šipík (1398) a *Arkleb malý* (1403) měli pruh na vrchu štítu a nad helmou rohy.

z Obory Arkleb Štírka (1396) měl rohy na helmici. (Kolář z arch. Třebon.)

z Obřan I, 12.

z Očihova I, 27.

z Odrberka Pašek (1407) měl dvě věže. (Kolář z arch. Třebon.)

z Odřetína Jan Zaviše (1499) měl štít pokosem polovičný.

z Odunce I, 23.

z Ohrozim Mikuláš Dítě (1355) měl na helmě rohy a na nich po třech kladivkách.

z Ochab Drslav (1423) měl střelu bez opeření, ale s dvěma kříži jako Těšovští a za klénot lišku Týž štít měl 1461 Drslav. Erb Hukovských z O. KB. tab. 37 a 150. B. tab. 71.

z Ochotníka Jan Mužík (1483) měl na štítě půlměsíc a nad ním kříž.

z Ochoze měsíce I, 58.

z Ojnic Mutina odjinud z *Ryšpic* (Ryšovic, 1359) měl ptáka jako z Drahoňovic a Ejvaně.

z Ojnic měli na štítě tři černé a tři bílé pruhy pokosem neb pošikem

a nad helmou dvě husí hlavy proti sobě, jako pod. z Doloplaz. (Zrc.) Vítek (1404) měl tři pruhy pokosem, Mikuláš (1439) zase dva pošikem, ale týž měl 1457 tři takové pruhy. Tas (1507) měl dva pruhy pokosem a husí hlavy, jedna vedle druhé vynikají z koruny.

z Okarce Ondřej (1397) měl na štítě tři péra dole spojená. *Fráněk* (1437) má je jako ozdoby koruny.

z Olbramic Vojtěch (1353) měl nad helmou dvě ruce brněné, vzhůru obrácené. Tak i 1379 Dětoch, jeho syn a vl. z Černína.

z Olbramic Jan Loutka (1481) měl loutku (dětskou hračku), jež má na místě těla ležatý bochník, za ruce vidle trojzubé a dole také trojzub. Ostatní toho rodu mají panáka s dlouhými odstávajícími vlasy, rukama k hlavě vyzdvíženými a v sukni. Tak 1465 Jeníček hofrychtěř pp. Lipských, 1487 Jan Jeníček.

z Olbramic Dobešové měli na červ. štítě dvě bílé bradatice křížem přeložené, příkr. týchž barev, nad helmou tři péra. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i 1558 Matyáš.

z Oldřišova Otík, úředník Hranický (1591), měl hlavu, krk a přední tělo labutí. (Kolář.)

z Oleksovic Vlček (1351) měl na helmě kouli a na ní kytu. (Kolář z pam. Louckých.)

z Oleksovic Pešík (1387) měl lidskou hlavu, jako z Charvat.

z Oleksovic měli týž erb jako Kusí z Mukoděl; tak 1448 Jan, 1465 Jan Kusý.

z Oleksovic (Olekvic) Pernolt (1370) měl týž erb jako Valečtí z Mírova.

z Oleksovic Vlček a *Oneš* (1375) měli na štítě tři půlměsíce, rohy svými ke koutům obrácené.

z Olešné kola I, 32.

z Olešné České viz ze Studené.

z Olešničky Vaněk (1484) měl znamení na způsob cimbuří (pruh s 3 stínkami. — Kolář.)

z Olešničky Jiří Gedeon (1517) měl dva rohy. KB. tab. 46 má erb Kotvrdovských z O. se dvěma jeleními rohy.

z Olřeňic cimbuří I, 23.

z Olřeňova Bohuněk (1366) měl nad helmem rohy.

z Olomučan střel I, 16.

z Olomučan Vilém (1374, 1376) odjinud *z Opatovic* měl půl medvěda, jako z Dřínového.

z Olšan husích krků I, 36.

z Olšan Beneš (1383) měl na štítě kříž bez horního ramene.

z Olšan Pavlátové měli na modrém štítě dvě bílá kladiva se zl. topůrky křížem přeložená a též znamení za klénot. (B. tab. 30.)

z Olšan Potůčkové měli hlavu a krk kohoutí. Tak Jan (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Onšova měli klobouk jako Kloboučtí a Němčičtí. Tak 1339—1340 Rupert, 1388 Oneš. U tohoto je střecha široká a na temeni knoflík.

z Opatova Jan Trpiš (1419) měl mnicha s berlou. Opis na pečeti de czelow.

z Opatova Dobeš (1437), *Drslav* (1446, 1459), *Jiří* (1467) a *Zich Kobík* (1474—1485) měli štít na zděl polovičný, nad helmou křídlo.

z Opatovic měsíce I, 58.

z Opatovic viz *z Olomučan*.

z Opatovic Bedřich (1377) měl krojidlo (půlměsíc, rukověť s kroužkem na hoř. konci).

z Opolčic Jakoubek (1388) měl křídlo s pruhem, pošikem položeným.

z Oprostovic v červeném černé kolo palečné. (KB. tab. 71.)

z Ořechového psali se *Ořechovští z Honbic*.

z Osečan (Osičan) Lauryn (1436) odjinud *z Třebenic* měl na štítě ruku a rameno s kladivem v hrsti. (Arch. kapit. v Praze.)

z Osečka (z Oseka?) *Osečtí* měli červený štít, v němž jdou 3 zlaté routy proražené pošikem za sebou k rohu štítu, příkr. týchž barev, klenot tři péra pštrosová, dvě červená a prostřední zlaté. (KB. tab. 72.)

z Oslavičky Petr (1388) měl na pečeti helm s korunou, z něhož vynikala tři péra. (Arch. Třebon.)

z Osputi Jan Klíče (1414) měl dva háky podlé sebe.

z Ostrova I. 5.

z Ostrova Ctibor (1440—1449), též *z Hluku* měl raka na štítě, jako Jemničtí a Dobrovodští.

z Ostrovačic Prokop (1523) měl dva nože křížem přeložené, ostrím do vnitř. Štít červený, rukověti zlaté, ostatek železné barvy. Tytéž nože nad helmem. (Jak. sb.)

z Osovětiman Smetanové měli mezi dvěma úzkými pruhy neb péry korunku a pod ní klínek, aneb písmenu V. Tak 1453 Vavřinec. (Kolář z Vidně, Arch. kn. Lichtenšt. k r. 1456.)

z Otaslavic zubří hlavy I, 17.

z Otaslavic Albert a *Mikuláš* (1337) měli pokosem pruh, jehož dolní strana jest pila.

z Otaslavic měli štít na zděl polovičný a často jednu polovici mřežovanou. Tak 1353 Vojtěch kanovník, 1367 Mikuláš a Jíram bratří, 1388, 1411, 1414 Mikeš Morava, 1437 Boček a 1450 Ctibor.

z Otaslavic Příbkové měli na modrém štítě dva stříbrné pruhy pošikem, příkr. týchž barev, nad helmou dva modré rohy. (Jak. sb., M. tab. 113.) Tak 1548 Jiří 1632 Jan. (Obraz H. I. tab.)

z Otína kola I. 32.

z Otína viz *z Nové Vsi*.

z Otmuta Mikuláš (1482) měl pruh kolmý, nad helmou složená křídla.

z Otradic sekerek I, 37.

z Ozřetína Jan (1413) měl na štítě dva rohy.

z Pačlavic měli za znamení rohy a na každém tři jetelové listky. Tak 1410—1417 Filip, 1442, 1445 Fichný, 1457, 1461 Jan Pacák, 1461 Filip.

z Pačlavic Arkleb (1444) měl týž erb jako páni z Víckova. (Arch. kn. Lichtenšteinský.)

z Pačeslavic Sulík (1356, 1361) měl dvě ryby hubami dolů.

z Palovic Pešík (1389) měl na štítě tři nezřetelné předměty, kolmo postavené, nad helmou křídlo s pokosným pruhem.

z Palovic měli dvě udice křížem přeložené, tak i nad helmou a kytu. Tak 1451—1462 Jan Čiloud, 1466—1473 Jiří Kalný. (Obr. KB. tab. 139.

z Palupína měsíce I, 58.

z Pamětic Benešek (1384) měl štít na zdél polovičný, nad helmou rohy.

z Panova Vaněk (1479) měl na štítě kohouta.

Ctihodný Bartoloměj *Paprocký* měl na modrém štítě bílou podkovu nahoře otevřenou a nad tím žlutý křížek. Klénotem byl jestráb držící oboje znamení. (KB. tab. 76.)

von *Pastrichs Oneš* (t. j. z *Hradištka*, 1373) měl nad helmou zvíře jako psa.

z Pavlikovic Prokop Senkvičar (1414) měl tuším hák Valeckých z Mirova.

z Pavlovic orlice I, 5.

z Pavlovic písm. N I, 51.

z Pavlovic Kadolt (1337) měl na štítě helmu a na ní tři péra.

z Pavlovic Kunat (1367) měl na štítě pruh na příč a na něm tři ryby k levé za sebou.

z Pavlovic Ješek (1374) a *Jeneček* (1380) měli nad helmou střelu kluk.

z Pavlovic Ondřej (1421) měl lilii Zastřizlských.

z Pavlovic Jan (1479) měl tři leknové lupeny Mysliborských.

Pavlovští z Pavlovic měli modrý štít a na něm u zpodu měsíc zlatý a mezi jeho rohy hvězdu též zlatou o šesti špicích. (Zrc. 58, 189.) Tak pečtil l. 1615 Bohuslav P. z P. na Heraldicích. (Býv. arch. dvorský.) Když Ferdinandovi Erdmanovi stav panský propůjčen (1666, 25. Aug.), polepšen erb jeho takto: štít na příč polovičný, horní pole modré, v němž zlatý lev stojící s rozdvojeným ocasem, drže v předních nohách zl. měsíc a nad ním zl. hvězdu. Dolejší pole rozdělené, v pravo zlaté s modrým gryfem, v levo modré se zl. gryfem (gryfové k sobě), přikryvadla zlatá modrá, tři helmy: v pravo a v levo lev, v pravo modrý, zlatý, (na příč) v levo zlatý, modrý, (od shora) na prostředním paví kyta a na ní měsíc s hvězdou. (Reg. král. Odchylně KB. tab. 77, B. 30, 71.)

z Pavlovic Stvolinští měli na štítě psí hlavu a za klénot čápa. Tak 1616 Jindřich, jenž přišel do Čech.

z Pece I, 26.

z Pěčina Přibík (1392) měl nad helmem hlavu vlčí.

z Penčic Otíkové a *z Oldřišova* měli (na modrém štítě) přední polovici bílé labutě (Zrc. 363. KB. tab. 72.).

z Penčina Drahanovští měli na štítě červ. dva půlměsíce hřbety k sobě obrácené, nad tím tři péra zvláštního tvaru, prostřední černé, ostatní bílé. (Zrc. 330, Král.) Též znam. za klénot. (KB. tab. 19.)

z Perné Vochen (13 . .) měl klobouk s kytou.

z Pernšteina I, 17. KB. tab. 77.

z Petromině I, 27.

z Petrovce kohouta I, 34.

z Petrovic Vrchoslav (1346) měl na štítě hák, jako z Vrbova.

z Petrovic Předbor (1448) měl na štítě písmenu A.

z Petrovic Jan (1457) měl na štítě kytu pošikem a po každé straně kouli, nad helmem také tak, ale kytu vzhůru.

z Petržvaldu Petr (1377) měl nad helmou čtverhranaté prkno a na něm chochol.

z Petržvaldu Hanuš a Jan (1461, 1463) měli páva. Pozdější *Petržvaldští z Petržvaldu* měli štít polovičný, pravé pole zlaté, levé modré a přes obě stříbr. páva, který jest i nad helmem, přikryvadla modrá zlatá. (Jak. sb. KB. tab. 163.)

z Písečné Zaviše (1374) odjinud *z Jackova* měl na helmě křídlo a na něm tři kity neb péra do kříže.

z Písečného viz *z Nové vsi*.

z Pivína dostali erb majestátem dd. 1452, 24. April. Viz I. svazek str. 90. Dvě ostrvy do špice má 1467 Jeronym *z Pivína*, jemuž ten erb byl dán.

Nějaký pan Bedřich von Plaer z Moravy, jenž byl r. 1415 v Kostnici, měl na štítě kolmé pruhy, tři bílé a tři modré.

z Plavče býčí hlava I, 28.

z Plavče Licek (1449) měl husu. (Kolář *z pam. Louckých*.)

z Plenkovic Ješek (1343) měl na štítě jakousi větev s listy. (Kolář *z pam. Louckých*.)

z Plenkovic Mikšík (1399) měl ruku s dobytým mečem.

z Počenic Lvík a Racek, bratří, (1360) měli klobouk špičatý se střechou nahoru ohnutou. Tak i *z Branišovic, Šenkvic a Babčic*. Je-li tedy v rejstrech královských (1540, 19. Sept.) psáno, že byl dán majestát *Václavovi Počenskému*, aby se psal *z Počenic*, může se to vztahovati jen na potvrzení erbu snad osobě k erbu a na statek Želeč přijaté. Erb se popisuje: Štít modrý, v němž jest kobluk neboli kolpak červený a u vrchu máje dlouhé, bílé péro pštrosové, přik. modrá červená, nad helmem kolpak. Když byl stav panský udělen (1706, 13. Jul.) *Janovi Štastnému a Maxim. Františkovi*, bratřím *Želeckým z Počenic*, potvrzen jim též erb (červená janičárská čepice se zlatou ohnutou střechou, dlouhou špicí a na ní modrým (?) pérem. Když propůjčen byl stav hrabský *Janovi Václavovi Želeckému* (1770, 26. Maj.) přidání dva zlatí gryfové, aby štít drželi. Obr. KB. tab. 202.

z Počepic Václav Divůček (1491) měl na štítě pruh pokosem.

z Podhájí Jindřich (1382) měl tři péra vedle sebe.

z Podole písm. N, I, 51.

z Pochmelic (z Bohumilic) *Václav* (1433, 1449) měl na štítě žernův pp. z Veitmile.

z Pokratic slove 1360 Ješek ze Zborovic.

z Polanky Příbík Čas (1354—1374) odjinud z *Černína* měl nad helmou dvě brněné ruce vzhůru vyzdvižené.

z Polanky Bošovští měli na štítě dvě husí hlavy k sobě obrácené. Tak pečetil 1598 Bohuslav. (Arch. zem. v Praze, KB. 9.)

z Polic v. *z Pulic*.

z Velké Polomě Donátové měli štít polovičný, zvrchu zlatý, od zpodu červený, a přes celý černého stojícího kozla, přikryvadla černá červená, nad helmou kozel, ale na jinou stranu. (Dsky zemské Opavské III. Jinak KB. tab. 18. a B. tab. 8.)

z Poměnic Fráněk (1366, 1367 z Kunovic) měl štít na zdél polovičný a přes něj na příč pruh.

z Ponětici Martin Pernštejn (1395) odjinud z *Tvarožné* měl nad helmou hlavu s oslíma ušima.

z Popovic rohů I. 18. KB. tab. 81.

z Popovic Vojslav (1387) měl štít polovičný. Dělicí čára jde pošikem a jest lomena.

z Popůvek Jan (1404) má kříž o třech ramenech kytami ozdobený. *Jan z Žabovřesk* (1427) odjinud z *Popůvek* má celý kříž též s kytami.

z Popůvek Jan (1409) měl na štítě žebřík.

z Popůvek Jan dostal l. 1452 majestát na erb. Viz I. svazek na str. 90. Jím pečetila 1506 Veronika z Popůvek majíc dvě ostrvy, nahoře k sobě nakloněné.

z Poratic Štěpán (1390) má štít na kříž rozdělený.

z Poratic Beneš (1362) má nad helmou rohy a na každém po třech hvězdách. (Kolář z pam. Louckých.)

z Porce (de Parczs) měli na štítě pruh na příč a od něho kolmo dolů též pruh.

z Pornic Kunčik (1361) měl klobouk s kytou.

Posadovští z Posadova měli na bílém štítě modrý pruh tak lomený, jako W, nad helmou polovici bílého lva se (zlatou) korunou. (Jak. sb. KB. tab. 82. B. tab. 32, pečeť v arch. Třebon.)

z Posutic I, 8.

z Potštatu měli dva neb tři pruhy a tak i na křídle nad helmou. Jaroslav a Půta měli je pošikem a Zaviše pokosem (1368).

z Pošně Hroch (1416) měl jelení hlavu s krkem.

Novodvorský z Pozdětína měli pruh pokosem a na něm tři hvězdy. (Zrc. 375.)

Skříčkovští z Pozdětína měli na štítě pruh pošikem a na něm tři hvězdy. Tak na pečeti Bernartově. (o. 1620, arch. zemský v Praze. KB. tab. 169.)

z Pozořic Jan (1432) měl štít polovičný pošikem dělený a za klénot rohy. (Arch. kníž. Licht.)

z Pozořic Vilém a Boček (1440) měli na štítě klobouk neb toul s kytou.

z Pozořic Boček (1461) měl hlavu bradáče.

z Prače Jan Libnovec (1368) měl žernov neb kotouč.

z Prachomet Jan Telecí (1534) měl na štítě dva háky křížem a nad helmem tři háky.

z Prakšic Markvart (1437) měl ruku s řemdihem (z Malenovic).

z Přeskač Bedřich (14. st.) měl na štítě ruku v lokti ohnutou, tři květy neb klasy držící. (Našel Kolář kdesi v Brně.)

z Přestavlk Valentín (1382) měl na štítě klec a v ní ptáčka zpívajícího. L. 1388 měl toto znamení nad helmou.

z Příbora Blud a Jindřich (1292) měli tři krokve nad sebou, jen že u onoho kraje štítu nedosahují. Tak i z Huštěnovic s klénotem kola.

z Příluka Beneš (1410) měl prosté rohy, *Jindřich* (1417) měl je peřím ozdobené.

z Přispa Václav Opálka (1399) měl nad helmou 5 per.

z Prostého Rynart (1367) měl nad helmou dva řemdihy křížem přeložené, pečetě nějakou starší pečetí Mikšovou. *Mikuláš* (1367) měl je také, ale na místě jezatých koulí kotouče. *Rynart* (1407) měl šestihranaté prkno s tolikéž kytami. *Mikuláš* (1447) měl podobné znamení s 8 špicemi, ale uprostřed obdélník, týž pak měl l. 1451 vejce a okolo péra. Pozdější *Batelovští z Prostého* měli korbel s kroužky na konci a po obou jeho stranách po třech ostnech. Tak i nad helmou.

z Provoze House (1393) měl nad helmou rohy a na každém po pěti husích hlavách.

z Prus kola I, 32.

z Prus ptáka I, 42.

z Prus Lobek (1373) odjinud *z Držovic* měl tři ryby jako *z Dobromilic*.

z Prus měli půl medvěda jako *z Dřínového*. Tak 1375—1387 *Jakub Konček* a týž 1416 *z Nevojic*, 1412 *Jakub mladý Konček z Kurovic*.

z Prus Jan (1458) odjinud *z Lověšic* měl čápí hlavu s krkem.

z Prusinovic jeleních rohů I, 26. B. tab. 31.

z Przného Jan (1378—1380) měl tři vidle o třech zubech k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

ze Ptení Jan (1389) patřil k erbu pp. *z Víckova*.

ze Ptení Lhotští měli na modrém štítě zlatou korunu a z ní polovici zl. jednorožce vyskakujícího, přikryvadla týchž barev, nad helmem tři péra, dvě zlatá a modré. (Zrc. 333, Jak. sb. KB. tab. 54. B. tab. 22.)

z Puchlovic Jeronym a Stach (1376) bratři měli lilii v erbu hor. koncem v pravý horní kout obrácenou. (Kolář z pam. Velehradských.)

z Pulic (Polic) Nevlas (1343) a *Filip* (1351) měli na štítě bylinu s třemi lupeny a kořeny.

z Pulic Čeněk (1461), též *z Čelechovic*, měl na štítě i nad helmou křídlo.

z Pustiměře zval se druhdy Ješek Šram z Melic.

Jan Maršálek z Pyzdratic a *z Hyncdorfa* (1445) měl na štítě tři kuličky pokosem položené a nad helmou rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Racova Vavřinec Kosíř (1533) měl půlměsíc (kosíř?).

z Račic I, 16.

z Račic cimbuří I, 23.

z Račic Mikuláš Cigán (1440) měl klobouk neb toulec vzhůru postavený a na něm kytu. (Kolář.)

z Račic Jan Žibřid (1444) měl erb Kobylkův z Kobylího. (Kolář z pam. Louckých.)

z Radčovic kola I, 32.

z Radic Jan (1504) měl na štítě ozdobnou písmenu Ω. (Arch. kníž. Lichtenštejn.)

z Radičova I, 30.

z Radkova Bohuněk (1366) měl nad helmou muže s veslem v loďce sedícího.

z Radkova Zdich Rous (1366) měl nad helmou tři péra jako trní.

z Radkova Vlček (1366) měl nad helmou rohy.

z Radkova Sulek (1385—1403) měl nad helmou dvě ryby hlavami dolů.

z Radkova Ješek Hruška (1393) měl klobouk střechem nahoru obrácený.

z Radkova Jiřík (1409) byl erbu Horeckých z Horek (hradby, jedno-rožce.)

z Radotíc Vaník (1399) měl na štítě pruh pokosem, nad helmou křídlo s takovým pruhem a na něm kuličky.

z Radotíc Linhart (1425) měl na štítě pruh na příč.

z Radotíc Volfgang Ofnár (1517) měl štít polovičný, v pravém poli zvíře jako prasátko vzhůru vzpřímené a v pravo obrácené, v levé strom s kořeny. (Kolář z pam. Louckých.)

z Radotína v. *z Lideřovic*.

z Radovesic kola I, 32.

z Radovesic Myslibor (1384) měl hořící kotouč.

Maršík odtudž měl týž kotouč nad helmou, ale na štítě kolmý pruh (1402—1428, Skrbenských ze Hřiště).

z Radslavic viz *z Mutišova*.

z Rajce byčí hlavy I, 28.

z Rajce Buzek odjinud *z Mostiště* (1390) měl křídlo. KB. tab. 85.

z Rakodav Česolt (1373) měl jelení hlavu na helmici. Tak i bratr jeho *Budislav* z Rymic.

z Rakous, *z Rakousek* Iva I, 21.

z Rakových Kolesa měli hlavu buď psí neb vlčí. Tak 1499 Jan, 1540 pak Jiří.

z Rataj orlice I, 27.

z Rataj Vlček, *Křížek* a *Provicec* bratři (1362) měli vlka k levu kráječícího.

z Rataj měli lva, tak 1381 *Matěj*, 1407 *Heřman* (s korunou) a 1445 Jiřík; též *z Honětic* a *Habšteina*.

z Rataj Pelhřím, též *ze Slavětína* (1416) měl štít křížem rozdělený a nad helmou rohy.

z Ratibořic cimbuří I, 23.

z Ratibořic měsíce I, 58.

z Ratišovic Jetřich (1437) měl týž erb jako Pelhřím *z Rataj*.

z Rauspruka viz *ze Strachotic*.

z Řečice Václav Kadalice (1408) měl nad helmou stočené rohy (vlčí udici?),

Řečičtí z Řečice měli na červeném štítě zlatý suk a z něho tři zelené lipové listy vyrůstající a též znamení nad helmou, přikryvadla červená zlatá. (Jak. sb.) 1492 Jan a 1536 Mikuláš mají tři lupeny podlé sebe, každý s kořenem.

z Řehořova Beneš (1413) měl na štítě dva rohy.

z Řehořova Jan Stibálek (1483) měl štít polovičný pokosem.

z Rechenberka měli na červeném štítě černou beraní hlavu se zlatými rohy, přikryvadla černá červená, nad helmou půl berana týchž barev, jako na štítě. Tak 1451 Prokop, 1469 Václav, 1512 Jan a 1533 Jiřík *Rechenberkové ze Želetic* a 1575 Arnošt z R. Majestáty d. 1610, 3. Febr. a 1703 6. Mart polepšen a rozhojněn erb Rechenberkův ve Slezsku. (Viz KB. tab. 85, B. tab. 33, 34.)

z Řepové Jan (1387) měl klobouk obrácený vzhůru a z něho péro vyčnívá.

z Řepové Kunšík (1391) měl tři kotvice (?) k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

z Říčán sekerek I, 37. KB. tab. 167.

z Říkovice Stanislav (1444) měl týž erb jako Jindřich *z Bařic* a tak i 1533 Sibyla *z Morkovic* sed. na Říkovících.

z Řimnic v. *z Ještetic*.

z Říše Markvart (1278) měl na štítě pruh pokosem a po stranách jeho po křídlu. Erb ten zdědil po něm klášter Říšský. Potomci *ze Stařice* a *Holoubkova*.

z Rodenberka I, 16.

z Rogašic (?) I, 17.

z Roh Mikšík purkrabě Bzenecký (1401) měl nad helmou rohy.

z Rohatec Vilém Rys (1403 a 1412) měl nad helmou křídlo a na něm pruh pokosem.

z Rohatec nabyli Vamberka v Čechách a psali se pak *Vamberskými z Rohatec*. Erb jich byl: Na červeném štítě dvě ruce brněné v loktech ohnuté, vzhůru vyzdvížené své přirozené barvy se zlatým lemováním, přikryv. červená bílá, nad helmou znamení jako na štítě. (Erbovník Novohradský, Pam. arch. II, 324, Jakub. sb.) Tak i na pečetích 16. stol.

z Rohova Mikuláš (1463) též *z Bravantie* měl na štítě tři hroty oštěpů lupenitého tvaru, do rohů obrácené a ve středu štítu sražené.

z Rokyc viz z Rokytnice.

z Rokytnice jel. rohův I, 26.

z Rokytnice rohů a hlavy I, 38.

z Rokytnice Rudolf (1385) měl na štítě pruh kolmý. Protože téhož erbu byli *Střelové z Lukavice* (Zrc. 266) a 1481 Štěpán Střela z Chechla, sluší sem i počítati *Střely z Rokyc*. Tito měli na bílém štítě červený pruh kolmý, nad helmou složená křídla, přední bílé, zadní červené. (B. tab. 47, 48 a Jakub. sb. Obráceně B. tab. 75.) Tak 1518 na pečeti Noemy z R. a na pečetích a náhrobcích 16. a 17. stol. (Obraz H. XII. tab.)

z Rokytnice psali se někteří z Ludanic erbu husy.

z Romberka (Ronberch) Oldřich l. 1317 měl dva háky vzhůru postavené a mezi nimi trup lidský bez osekaných ramen.

z Roseče I. 58. KB. tab. 60.

z Rosic Hechtové měli na červeném štítě stříbrnou štika ohnutou s hlavou k pravému rohu. (Obraz desk zemských), přikryvadla červená stříbrná, nad točenící zlatý podstavec a na něm štika na přič a černé křídlo. (Jak. sb.) Na pečetích jen štít, tak 1346 Hecht, 1371, 1375 Petr, 1386, 1388 Oldřich, 1388 Vznata, 1388 Petr a 1413—1434 Jošt. (Obr. KB. tab. 147, H. VI. tab.)

z Rosic Litvin Hlavnice (1394) měl na štítě leknový lupen, jako *z Rutenšteina*.

z Rosic Smil (1374) jinak *z Rozčitek* měl střelu kluk na přič.

z Rosičky Janek (1379) měl nad helmou střelu na přič a nad ní kytu. Viz I, 10.

z Rosičky Klihan (1419) měl na štítě raka.

z Rostáně psal se také Ješek z Rajce.

z Rozčitek viz z Rosic.

z Rožnova viz z Bělé.

Rod *Ruckých z Ruče* byl podle Paprockého (Zrc. 229) ode dávna osedlý v Těšínsku. Přiznání k České zemi učinil (1604) Kašpar ml. R. z R., kom. služebník císařův. Erb jich malovaný (v arch. Praž. musea) ukazuje štít červený a na něm potvora, ze zpodní polovice zelenavá ryba, ze svrchní jelení hlava s krkem a zl. rohy své přirozené barvy (1686). Obr. B. tab. 36.

z Rudolce Pešík (1367, 1368) a *Janek* (1373) měl hořící kotouč.

z Rudolce Šabartové měli modrý štít a v něm pila bílá s obloukem. (Majestát 1534, 10. April.)

z Rudolic Vaněk Zlatý (1428) měl dva háky křížem přeložené jako *z Prachomet* a *Senice*.

z Rudvíkova I, 8.

Šeliňové z Řuchova měli štít červený a v něm půl měsíce okrouhlého (tedy širokého) se 2 rohy vzhůru obráceného zlaté barvy, přikryvadla žlutá červená, nad helmem tři péra pštrosová bílá (v Jakub. sb. červené

bílé, zlaté). Majestátem d. 1561, 18. prosince polepšeno Janovi Š. jinak Železovi takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. čtvrti starý erb, v 2. a 3. bílé modrá hvězda o 5 špicích, helm s korunou, příkr. červ. žlutá a bílá modrá a mezi dotčená péra dán zlatý měsíc a na něm uprostřed modrá hvězda. (Reg. král. B. tab. 38.)

z Rukšteina (vlastně *z Rutenšteina*) měli leknový lupen bez stopky. Tak 1289 Rut a 1359 Ješek.

z Rukšteina měli na červeném štítě ruku (bílou) v lokti ohnutou, držící kladivo. (Balbinova Aula, erbovník Dírenský.)

z Ruského Lincek (1377) měl ptáčka.

z Rutenšteina viz *z Rukšteina*.

z Rybího Václava sed. na Svarově (1553) měl štít pokosem polovičný. v pravé polovici tři rybí hlavy až na čáře, v levé lilie. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Rychaltic Jiří (1461) měl na štítě lilii.

z Rymnic viz *z Rakodav*.

Ryšanové Brněnští měli na štítě dva pruhy na příč, z nichž jeden po vrchu, pod tímto dvě hvězdy, pak pod spodním jednu hvězdu. Tak 1467 Hanuš. Pak se psali *z Modřic*.

z Ryšovic viz *z Ojnic*.

ze Sádku Štěpán Uher (1286) měl na štítě pruh na příč a nad ním růži o šesti listech; nad helmou prkno na příč a přes ně kolmo 3 pruhy. Tak i 1336 Markéta vdova Pelhřimova a vl. z Dobronic. (KB. tab. 92 a 176.)

ze Salovic Sezema (1373) měl týž erb jako *z Bukoviny* a *ze Špránku*.

ze Sázavy I, 51.

ze Sazovic křídla I, 19.

ze Sedlce Boček (1371, na pečeti: de sirwicz) měl hlavu a krk ptáka.

ze Sedlce Petr (1373) měl dva řemdihy křížem přeložené.

z Sedlešovic (Zelspicz) *Jiří Žabka* (1391) měl na křídle kříž o třech ramenech jako vl. *ze Zahrádky* a *z Olšan*.

ze Sechova Jan (1436) má postřihačské nůžky nahoru otevřené. (Kolář z pam. Louckých.)

ze Seibersdorfu Mikuláš (1404) měl beraní hlavu Rechenberků.

ze Senice Pešek (1347) na štítě měl rohy stočené jako kličku. *Libuš* a *Vincent* (1386) měli rohy obyčejné nad helmou. *Jan Babka* (1453) měl tak na štítě (do kouta) i nad helmem.

ze Senice Jetřich (1386) měl týž erb jako *z Prachomet*.

z Malé Senice I, 37.

ze Sezemic Žeranovští měli na štítě křídlo jako Meziříckých křídlo, nad helmem 3 péra. Tak 1629 Jaroslav. (Kolář, tuším ze sbírky pečeti v Roudnici. Jinak KB. tab. 180.)

ze Skrbeně Jan (1440) měl erb vl. *z Doloplaz* (Kolář), později *Skrbenských* *z D*.

ze *Skrej* vlastně z *Vrahovic Janek* (1373) měl na štítě ruku.

ze *Skřína* labuti I, 14.

Skydenští ze *Skydně* měli na modrém štítě zlatý provaz spletený jako tři dubové listy. (Vyobraz. v Zrc. 322. a KB. tab. 103.)

ze *Slatiny* jel. rohu I, 26.

ze *Slatiny Mikuláš* (1428—1461) měl na štítě příčný pruh, nad helmou toulec s týmž pruhem, z něhož tuším povstala věž Zahrádeckých.

ze *Slavětíc Štěpán*, též z *Březnice* měl nad helmou rohy a mezi nimi S (1366).

ze *Slavětína* viz z Rataj.

ze *Slavíkovice Bitovští* I, 43.

ze *Slavíkovice Jan* (1382) měl na štítě ptačí nohu. (Arch. kníž. Lichtenst.)

ze *Slavíkovice Štěpán* (1433), měl na štítě tři leknové lupeny jako Mysliborští, nad helmou vysoký klobouk s kytou.

ze *Slavonic Ondřej* (1457) měl rostlinku o dvou listech. (Kolář z arch. Třebon.)

ze *Slimákova Bohdanovští* měli na červ. štítě slimáka (šneka), téhož za klenot. (KB. tab. 5.)

ze *Slupska Cikánové* a *Zigotové* měli síté provazy do rohů štítu a zpodku směřující. (Zrcadlo 322. B. tab. 7.)

ze *Smržic Jan*, farář ve Kdousově (1428) měl palečné kolo. (Kolář z pam. Louckých.)

ze *Sněhotic Mikuláš* (1365) měl ruku na štítě, nahoru obrácenou.

ze *Sněhotic Buzek* (1399) měl kohouta, jako z Beranova a Petrovce.

ze *Sobačova Vilém* (1409) měl dvě udice vedlé sebe, jako z Modletic.

ze *Soběbřich* viz z Hrušek.

ze *Soběhrd Jan Švehla* (1417) měl štít na zděl polovičný a v každém poli křídlo perutěmi ven.

z *Sokolomě* I, 21.

z *Somarova* I, 22.

ze *Sosnové Hanuš* (1455) měl na štítě 3 hvězdy.

z *Sovince* I 25.

ze *Spíšova* I, 28.

Stange Jetřich (1288) měl na štítě rovnou větev pokosem a po každé straně tři lipové listy.

ze *Stařechovic* I, 12.

ze *Starchovic* (Starohlivic) *Kryštof Návoř* (1490) měl pazour ptačí. (Kolář z Kutné hory.)

ze *Staříče* viz z Holoubka.

ze *Staříče Cizkraj* (1346) jak se zdá, měl na štítě psí hlavu.

Staroveští měli na červeném štítě kotlové ucho bílé a v něm meč, nad helmou zbrojnou nohu. (Zrc. 366. KB. tab. 107.)

- ze *Stavěšic Jan* (1456) měl na štítě tři ryby nad sebou.
- ze *Stibořic Ctibor* měl za znamení dva měsíce, rohy od sebe a nad nimi křížek. (1392, Arch. Třeb.),
- ze *Stichovic Jezdon* (1392) měl na helmě dvě křídla.
- ze *Stichovic Blažej* (1391) měl srnčí růžky.
- ze *Stikovic Jeniš* (1375) měl na štítě postřichačské nůžky.
- ze *Stoječina Hron* (1494) měl kachnu neb husu s dlouhým zobákem.
- ze *Stonařova I*, 26.
- ze *Stošikovíc Ješek* (1375) měl lišku.
- ze *Strachnova Janourové* měli na štítě ostrvu na příč, nad ní 3 hvězdy a pod ní tolikéž. Na pečeti Václavově (1533) jsou na místě hvězd lupeny. (Obr. KB. tab. 37.)
- ze *Strachotic (Rauspruka)* viz I, 55.
- ze *Strachotic* nazývali se někteří z Kunžaku erbu hvězdy jako 1406 Jan, 1439 Zikmund. Viz I, 13.
- ze *Strachotic (z Drauspurka) Jan* (1468) měl štít křížem rozdělený.
- Stranečtí ze Stranec* měli na červeném štítě stříbrného holuba s zlat. nožkami, an má hrdlo zlatou střelou postřelené, přikryvadla červená bílá, nad helmou téhož holuba. (Jak. sb.) Tak i 1550 Jan. (Jinak KB. tab. 172.)
- ze *Stražistka* neb z *Grunberka* psali se držitelé Konice.
- ze *Strážnice* kněz Bedřich měl na štítě kalich. Viz II. odd.
- ze *Strážnice Petr*, jenž prý byl l. 1415 v Kostnici, měl štít stříbrný, jehož zpodek byl červený (?)
- ze *Strážova Buzek* (1446—1457) měl pruh pokosem a nad helmou křídlo.
- ze *Strážovic sekerek I*, 37. KB. tab. 179
- Střeličtí ze Střelíc* měli růži. (Tak na náhrobku u sv. Jakuba v Brně a odtud KB. tab. 172.)
- Střeličtí ze Střelíc* měli ruku v lokti ohnutou, nějaký předmět držící. Tak 1572 Alexander. (Kolář.)
- ze *Stříteže Beneš* (1372) měl na štítě helm s rohy neb nohama chlupatými pokosem položený.
- ze *Stříteže Heralt* (1374) měl na štítě dvě prkna hřebem v krokev sbitá.
- ze *Stříteže Výšek* měl štít polovičný, v horním poli dvě kuličky, v dolním jednu (na kuličkách dole třásně), nad helmem křídlo s 3 prostými kuličkami.
- ze *Střížova Ješek* (1359) měl lupen pp. z Rukšteina.
- ze *Studence Pešík Kopáč* (1391—1410) a *Jan Kopáč* (1412) měli nad helmem rohy.
- ze *Studené Domaslav* odjinud z *Olešné* (1367—1385) měl nad helmem loďku.
- ze *Studené* psán na pečeti (1421) Oldřich z Miličina. Viz II. odd.
- ze *Studené Janek Kozlovec* (1429) měl kozla.
- Studenští ze Studené* měli na štítě kříž pokřížený (crux brachiata),

nad helmem tři péra. Tak 1444—1462 Vaněk, 1516 Jan, 1548 Bohuslav; též náhrobek ve Studené.

Bystřičtí ze Studnice, posud v Německé říši žijící, měli na štítě příčný pruh s cimbuřím po obou stranách a za klénot husu. Tak na pečeti Ondřejově (1446, Arch. kn. Lichtenst.) a Matyášově (1512, 1515 v arch. zem. Opav. (Viz KB. tab. 111. B. tab. 48.)

ze Stvolové Drahanovští měli na modrém štítě stříbrného kozla ve skoku s páskem a kroužkem na něm na hrdle, na černém zpodku stojícího. (Zrc. 59), týž je jako klénot. Tak 1560 Dorota, 1619 Vratislav Bernart. (Obr. KB. tab. 19.)

ze Sudic Matěj (1404) měl štít polovičný od zhora dolů ostrými zuby dělený.

ze Suché Albrecht (1408) měl na štítě dva půlměsíce hřbety k sobě jako z Jeclova.

ze Suchohrdel I, 25.

ze Suchohrdel Mikuláš (1370) má nad helmem rohy.

ze Sukolomě lva I, 21.

ze Sušice viz z Horky.

ze Sušice Jetřich (1374) měl lilii na štítě.

ze Svojanova měli květinu na štítě. U Ješka l. 1382 vypadá jako rohy dole v kruh stočené a nahoře kyta. U téhož l. 1388 jest dole kruh a z něho vyniká květina se čtyřmi lupeny. Filip má dole kruh a nad tím tři laloky zkroucené.

ze Svrčova střely I, 6.

Šarovci z Šarova měli na modrém štítě krokev žlutou, druhdy s makovičkou a korouhvičkou, jejíž prvotní tvar měli vl. ze Stříteže. Klénotem byla buď táž krokev (Zrc. 369, o st. ryt. 273), aneb ruka s mečem. (Náhrobky a arch. v Dobrušce.) Tak Ondřej 1384, Jakub 1496—1517, Jindřich 1582—1599. (KB. tab. 94. B. tab. 38, H. II. tab.)

ze Šenkovic Viclín (1363) měl dva háky s kytami vedlé sebe, Petr a Jindřich bratři měli jen po jednom háku.

ze Šenkovic Mikuláš Bradáč (1411) měl na štítě klobouk jako Počenští.

ze Šenkovic Martin (1426) měl dvě lopaty křížem přeložené.

ze Šicendorfu Bernart Hecht (1387) měl palečné kolo.

ze Šiltperka Jan Šambor (1322, 1326) měl nad helmem jelení a byčí roh. Tak i potomci jeho v Prusích, 1390 Wisel (může býti také Visel) a Jan, 1391 Jindřich. (Obr. KB. tab. 184. B. tab. 51.)

ze Šimankovic Bransud (1392) měl ptáka s dlouhým ocasem jako páva.

ze Šimberka Olbram Šenk (c. 1230) měl polovičný štít, v horním poli půl orlice, v dolním šachovnici.

ze Šimberka Jindřich (1337, 1343) vlastně řečený z *Jíkve* (z Čech) měl hořící kotouč, i na štítě i nad helmou.

ze *Šimberka Markvart* měl 1360, 1361 prosté křídlo a 1370 s bratrem Janem na něm kolmý pruh. Jan psal se l. 1379 ze *Žabčic*.

Šimoničtí ze Šimonic měli na štítě meč ostrým koncem dolů obrácený a v pravo a v levo od něho po měsíci, jehož rohy byly ven obráceny. Tak 1599 na pečeti Abrahamově. (Arch. zemský v Praze.)

Kravařští ze Šlevic měli na štítě modrém tři bílé hvězdy, dvě po vrchu a jedna pod nimi o 5 špicích. Tak 1421 Mikuláš Šlevic z Rovného seď. v Kravařích (Arch. Třeboň.), 1466 Hynek z Kravař (Arch. zem. Opavský) a 1618—1621 Anna Šlevicka. (Tamže.) Tato měla za klénot jedinou hvězdu. Téže krve a téhož erbu byli *Šlívicové z Šlívic* majíce také na štítě tři hvězdy a čtvrtou za klénot, jako 1593 a 1598 tři bratři Kryštof, Kašpar a Melichar. (KB. tab. 48. a 191. B. tab. 40.) V Jak. sbírce je štít černý, hvězdy o 6 špicích bílé a přikryvadla týchž barev u Šlívicův. Král (na str. 355) klade štít modrý a hvězdy žluté.

ze *Šonvaldu* I, 21.

ze *Špránku* měli týž erb jako vl. z Bukovin, totiž štít na zděl polovičný, přes něj na příč tři pruhy se střídajícími barvami (tedy 6 polí), nad helmem křídlo s kolmým pruhem. Tak 1337 Jetřich, 1382 Bernart, 1418 Jetřich a 1518 Jetřich; též z Hvězdlic.

ze *Štěpánova Fráněk* (1423, 1426) měl ruku v lokti ohnutou, meč držící.

ze *Šternberka* I, 13.

ze *Štitína* střely I, 6.

ze *Štolbachu Pešík* odjinud z *Varty* (1378) měl nad helmem rohy.

ze *Štráleka* střely I, 6. KB. tab. 179.

ze *Štramberka* mečův I, 40.

ze *Šumberka* jel. rohu I, 26.

ze *Šumvaldu* lva I, 21.

Olbram Šváb cudař (1279) měl tři lilie do koutů obrácené a v prostředku štítu v trojhran spojené.

ze *Švabenic* střel I, 16.

ze *Švabenic Zdeněk* a *Hereš* (1412) synové Vlčkovi z Dobročkovic měli štít na kříž rozdělený, jako ze *Žerotic*.

z *Tamfeldu Cukrové* (tuším ze Slezska, od 15. st. i v Čechách) měli na štítě tři (jinde čtyři) stříbrné a tři černé pruhy, přes ně pokosem koruna zelená či pruh s rostlinkami, příkr. černá bílá, nad helmou věnec z růžic v pravo bílých, v levo černých, ozdobený po každé straně péry (třemi) v pravo černými, v levo bílými. (Kolář z vývodu Cílovského ve Vídni; ale barvy na klénotu jsem opravil; týž z nějakého rukopisu v Praž. museum.) Nejstarší pečeť při listu Beneše z Troskotovic v krajině Znojemské. (1353, 6. Maj. Viz i KB. tab. 118. B. tab. 48, H. VIII. tab.)

z *Tasenberka* I, 19.

z *Tasova* křídla I, 19. KB. tab. 174.

z *Tasovic* (u Znojma) *Petr* (1363) má jeden hák, jako z *Šenkovic*.

z Taubenšteina viz *z Holoubka*.

z Tavíkovíc měli hlavu a krk supí s jeřabatými péry. Tak 1466 Ludvík, 1555 Jan a 1559 Eva.

z Tečovic Bun (1307) měl na štítě ostruhu s dvěma rovnoběžnými ostny. *Racek* (1362) měl jen ostny a dole jako tři kořeny.

z Těšňovic Soběhrd (1307) měl tři střely do koutů obrácené a ve středu štítu *z palečného kola* vycházející.

O *Těšovských z Těšova* psáno l. 1568, že měli starožitné vladectví, ale není před tím nic známo o nějakém takovém rodu. L. 1568, 25. září polepšen jim jejich erb, totiž štít polovičný, pravé pole červené a v něm erb jich starý střela bílá s dvojnásobným křížem a špicí vzhůru postavená, druhá levá polovice bílá a v ní liška přirozené barvy na zadních nohách a k pravé obrácena vzhůru stojí, příkr. bílá červená, koruna zlatá, z níž poloviční liška až po kýty k pravé obrácená vyniká, dva rohy buvolové barvami na příč dělené, pravý od vrchu bílý a červený, levý červený a bílý. (Reg. král. Střelu dotčenou a klénot lišku měl l. 1423 Drslav *z Ochab*.)

z Tetova Tetourové větve Malenovské obdrželi l. 1549 polepšený erb. Viz II. (Obr. B. tab. 49.)

z Tikovic Jindřich (1436) měl na štítě hák nahoru obrácený.

z Tírné v. *z Miroslavě*.

z Topolčan Matuškové měli na červ. štítě oděnce s mečem dobytým, příkr. červená bílá, nad helmou tři péra buď bílá. (Jak. sb.) neb dvě červená, prostřední bílé. (Král.) Obr. i polepš. erbův KB. tab. 60. B. tab. 24.

z Topolan Mikeš (1438) měl jelení rohy. (Kolář *z Vídne*.)

z Třebenic Lauryn (1444) měl ruku s mečem.

z Třebetic Dynhart (1372) měl na štítě ostrvu pokosem a na ní po každé straně po dvou jetelových lístcích.

z Třeboně měli štít bílý a v něm klepeto račí, držící 3 klasy pšeničné (barvy?), příkr. bílá, klénot klepeto týmž způsobem. (Maj. 1562, 4. Jul.) Když rod ten všecken sešel, přenesen týž erb na Jindřicha *Raczle*, aby se psal *ze Střebáně*.

z Trenčína Jakub (1380) měl střelu kluk, jako *z Pavlovic* a *Chrudi-chromě*.

z Třeště střely I, 10. KB. tab. 176.

z Třeště Vok (1337) a *Erhart* bratr jeho měli nad helmou tři makovice.

z Trmačova Markvart (1391) měl na štítě rohy dole spojené (ostruhu?).

z Trojanovic Pašinkové měli na červeném štítě zlatý půlměsíc rohy vzhůru a na něm zl. kříž, příkr. týchž barev, nad helmem červ. složená křídla s týmž znamením. (Kolář *z ruk.* 8330, Jak. sb.) Pašinkami jmenovali se po Pašince neb Pašiněvsi u Kolína.

z Trpěňovic Hereš (1387, 1391) měl mříži na způsob šraňku, jako *z Čelechovic*.

z Trpína Martin Pernštejn (1403) měl za klénot lidskou hlavu s oslíma ušima. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Trsic I, 51.

z Trstenice (Trsčnice, Křtěníce) *Rohožkové* měli na štítě dva rohy. Tak 1424 Předbor, 1466 Mikuláš. (Kolář z pam. Louckých.)

z Trubek Jindřich (1410) měl dvě klepeta račí jako z Herultic.

z Tržku Václav řeč. Prase (1403) měl za klénot rohy ozdobené nějakými věcmi, jež nelze na pečeti rozeznati. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Tučina viz *z Doupova* (II).

z Tučina Jindřich (1447) měl na štítě tři řemdihy (makovice?). Viz KB. tab. 176.

z Tučina Jan Mlčík (1458) měl na štítě lišku neb vlka, prostřeleného skrze záda.

z Tulešic Janek (1415) měl na štítě hák, jako z Vrbova.

z Tulešic Václav (1439, 1448) měl na štítě jelení rohy.

z Tuřan Beneš (1409) měl dvě lopaty křížem přeložené, jako z Gnastu, Šenkovic.

z Turovic Ješek Sysel a *Hereš* (1360, 1369) měli štiky nad helmem.

z Tvarožné v. z Ponětíc.

z Tvořehraze Ondřej (1449) měl dva rohy nespojené. (Kolář z pam. Louckých.)

z Tvorkova střely I, 6.

z Tvorovic Sulek (1382) měl rohy nad helmou.

z Týnce sekerek I, 37.

z Týnce hříče, vlastně *z Mošnova*.

z Ubišína Ludvík (1396) měl nad helmem tři hvězdy, v oblouku postavené.

z Úhrlec Vršek (1341) měl dvě větve křížem přeložené a horními konci do vnitř ohnuté.

z Uhřic Štěpán (1382) pečetil s kytou nad helmou.

z Újezda křídla I, 19.

z Újezda lva I, 21.

z Újezda pruhů I, 25.

z Újezda Filip (1413) měl nůžky.

z Újezda Křížek odjinud z Kozlovic (1458) měl na štítě kozla.

z Újezda Jan Saška (1453) měl na štítě znamení podobná znamení Sobků z Kornic, avšak v horní části rozdílné.

z Újezdce Hynek a *Heřman* syn jeho (1444) měli na štítě hvězdu o 8 špicích (potomci vl. ze Strachotic).

z Úpolněšic Jakub (1416) měl na štítě jako tři klasy, nad helmou křídlo a na něm pruh pokosem. Podobný erb měl l. 1444 Jan.

z Úpy střel I, 16.

z Úsové střel I, 16.

z Úsové pruhů I, 25.

z Užic Viplárové měli na červ. štítě tři bílé křížky, druhdy sloučené, klénot byla dvě brněná ramena s meči. (KB. tab. 126. B. tab. 55. a 77.)

z Vahančic Vahanští měli na štítě i nad helmou dvě račích klepet. Tak 1483 Beneš, 1531 Jan, 1546 Zikmund a 1562 Beneš.

z Vajnovic viz *z Kovalovic*.

z Vartnova jiné přijmení Štěpána *z Holšteina* (1386). Viz I, 25. B. tab. 52.

z Varty viz *ze Štolbachu*.

z Vasatic Hanuš (1436) měl ovčí nůžky nahoru otevřené. (Kolář *z pam. Louckých*.)

z Važan Sobeň (1337) měl nad helmou rohy prosté, ale *Jiří Havíř z V.* (1499) měl je ozdobené kladívky.

z Vedlic Beneš odjinud *z Veitmile* (1354) měl na štítě ruku s prsty roztaženými.

z Vedrovic Hanuš odjinud *z Želkovic* (1412) měl na štítě pruh pošikem, nad helmou rohy s 4 korouhvičkami po každé straně.

z Wehingen Kadolt (1256) měl lva korunovaného. Tak i pečetily vdovy *Eliška* (1261) a *Anežka* (1270) a *Kadolt* (1302—1310). Téhož erbu *z Kyjovic* a *Rataj*.

z Veitmile viz *z Vedlic* a II.

z Velečtina I, 32.

z Veleně jeleních rohů I, 26.

z Veleně Pátkové měli štít pokosem polovičný, svrchu červený, od zpodu bílý, přikryvadla týchž barev, dva rohy pravý červený s bílými, levý bílý s 3 červenými korouhvičkami. (Zrc. 373. Jak. sb. KB. tab. 77 bez barev.) Tak i pečetili l. 1572 Sixt a l. 1594 Zdislav.

z Veletína I, 32.

z Verlic I, 55.

z Vesce Petr Gejzár (1399) měl na štítě pruh pošikem, nad helmou podobné znamení jako měli v Čechách *ze Samosol*.

z Vesce Mikuláš Pejgár (1404) měl na štítě hák pokosem a hůlku s kuličkami na koncích pošikem. (Kolář *z arch. Hradeckého*.)

z Veselí seker I, 37.

z Veselí Sudomír (1256) měl na štítě ruku v lokti ohnutou s řem-
dihem, jako *z Malenovic*.

z Veselé Soběbor (1297) měl tři klíče k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

z Veselí Byček (1359) měl nad helmou dvě klepeta račí, jako *z Her-
rultic* a *Vahančic*.

z Veteřova I, 18, KB. tab. 51.

z Věže kola I, 32.

od Věže Mikuláš (1297) měl štít polovičný, jehož levá polovice byla pošikem šachovaná a přes celý štít krokev.

z Věžek Zdeněk (1387) měl dva řemdihy křížem přeložené. Tak i 1455 Ctibor a Jan a 1461 Smil.

z Věžek Štěpán (1398) měl nad helmou rohy.

z Věžek Jeneček odjinud *z Pavlovic* (1374) měl nad helmou střelu kluk.

z Věžky viz *z Linavy*.

z Víceměřic Čeněk (1387) měl nad helmou křídlo. (Kolář *z arch. Třebon.*)

z Víckova měli štít polovičný, v pravo červený, v levo s dvěma černými a dvěma bílými pruhy, přikryvadla černá bílá a červená bílá, nad helmem dva rohy jako kly, pravý červený, levý tak zbarvený, jako levá polovice. (Zrc. 297, Jak. sb, KB. tab. 124.) Tak štít *Bohuslava z Mitrova* odjinud *z V.* (1344), obráceně 1351 u *Arkleba*. *Z Víckovských* pečetili podobně 1364 Dobeš a Beneš, 1387—1409 Jan (též *ze Ptent*), 1387 Beneš, 1520 Vilém, 1535 Vilém Prusinovský; sice i *z Bělčovic*, *Lechovic* a *Oleksovic*. Často vytesán na náhrobcích v Prusinovicích.

z Vidpachu Pavlovští měli na štítě orlici. Tak 1525 Václav. (Kolář *z arch. Třebon.*), ale Volf *z V.* měl l. 1574 vola neb jelena a nad helmem 3 péra. (Kolář odkudsi.)

z Vildenberka měli štít zdola polovičný a po vrchu pruh, klénodem byl železný klobouk. Tak 1336 Půta, 1348 Procek a 1383 Procek *z Buzova*. Téhož erbu byli prvotně pp. *z Doubravice*, ale pak se klénodem lišili. Téhož štítu ze *Hrošky*, *Černé hory*, *Porce*, *Bohdalic*, *Náměště* a 1413 Hynek biskup Nitrský. KB. tab. 57 má jiný erb.

z Višňového kohouta I, 34.

z Vitčic Sudek (1359) měl na štítě ruku brněnou, v lokti ohnutou a kytu držící, nad helmou židovský klobouk s kytou.

z Vitčic Mikšík (1387—1397) měl znamení vladyk *z Dřínového* a *z Prus*.

z Vitkovic Štěpán Malý (1438) měl na štítě podkovu a v ní kříž.

z Vitova Malý (1398) měl křídlo nad helmem.

z Vitovic Petr Roman (1451) měl pruh po vrchu štítu. (Kolář.)

Vlachovští z Vlachovic měli na štítě myslivecký váček a nad helmem rohy. (Zrc. 366, KB. tab. 127.) Podobně 1531 Petr (pečeť v mus. Praž.)

z Vlčíhory (vlastně *z Volfperka*) mívali vlka krácejícího, jako 1439—1442 Zich a l. 1450 Zdeněk.

z Vlčnova Jan (1449) měl křídlo a na něm pruh pokosem.

z Vlkoše I, 21.

z Voděrad měsíce I, 58.

Vojeničtí z Vojenic byli téhož erbu jako *Hlaváčové z Vojenic* v Čechách. (Zrc. 373. Viz KB. tab. 127.)

Vojkovští z Vojkova viz odd. II. *z Milhostic*.

z Vojnic viz *z Ojnic*.

Vokšíčtí z Vokšic měli lilii. Tak 1594 Václav. (Kolář.)

z Volfěrova Bohuněk. (1366) měl nad helmou rohy.

z Voltperka viz *z Vlčí hory*.

z Voštic Lichnovští mají štít červený a na něm dvě révy vedle sebe vzhůru postavené a na každé hrozen své přirozené barvy (druhdý bývá kolem nich dole kroužek), přikryvadla bílá červená, nad helmem totéž znamení. (Zrc. 276, majestát 1702, 18. Aug. Jak. sb.) Tak i 1615 na pečeti Burjanově. (Praž. mus. Obr. KB. tab. 54. B. tab. 22.)

z Vrahovic Iva I, 21.

z Vrahovic Mikuláš (1337) měl erb Veitmilárův, žernov na štítě a týž s kytou nad helmou, a psal se též *z Veitmile*, proto se zdá, že *Budislav* (1347), jenž měl nad helmem kruh, také k tomu rodu patřil.

z Vranova Jimram (1388) měl nad helmem kytu, přes ni na kříž prut a na jeho koncích po půlměsíci. (Viz i *z Babic*, *Jeclova* a *Suché*.)

z Vranova Bárta (1391) měl na štítě 3 koule (vlastně bochníky), jako v Čechách *ze Chlébova*.

Vranovští ze Vranova měli hlavu a krk muže bradatého (tuším *Turka*). Tak 1505—1525 *Ctibor*. Jinak KB. tab. 123. B. tab. 52.

ze Vranovic v. ze Chřelova.

z Vrbětíc střel I, 16.

z Vrbětína Jan Bilovský měl na štítě tři vrbové lupeny dole spojené a přes ně oblouk (1516).

z Vrbna mají štít modrý a přes něj na příč zlatý pruh; v každém z polí jsou tři zlaté lilie, horní podlé sebe, dolní dvě a pod nimi jedna. Klénot byl prvotně toul prostřelený, později sloup. Barvami se lišivají. *Jan starší z Vrbna* na *Heralticích* (1543) má na VI. knize *Opavských* desk zemských modrý toul a střelu zlatou. Na erbu *Hynka staršího z Vrbna* (1609, tamže na X. knize) jest zlatý sloup, střela též zlatá, ale hrot a opeření jsou modré. Na pečeti *Štefka z Vrbna* jsou na místě lilí křížky. Na pečeti *Hynkově* jsou sice lilie, ale nad helmou je jen kyta prostřelená (1445). (Viz KB. tab. 128. B. tab. 56, H. X. tab.)

z Vrbovce mívali na štítě hák, jako *Valečtí z Mirova*. Tak 1324 *Drslav*, 1343 *Budivoj*, 1351 *Jaroslav* (s hvězdičkou), 1356 *Mikuláš*.

z Vrbovce Mikuláš Durynek (1351) měl klobouk se střechou nahoru ohnutou. *Jindřich* (1411) měl na štítě železný klobouk s kytou.

z Vrbovce Hanuš (1390) měl na štítě dva srpy ostřím od sebe. Tak i l. 1411 *Kliment*.

ze Vřesovic I, 58. KB. tab. 119.

ze Všechovic I, 51.

z Vyčic, Vydčic viz *z Vitčic*.

z Vydří Mareš (1408) měl nad helmou dva rohy, týž 1428—1446 dva rohy na štítě. Tak i 1444—1452 *Václav*, 1477—1489 *Jan Koňas*. Barvy byly bílé na červeném. (Zrc. 293, majestát r. 1755. Obr. KB. tab. 45, H. IV. tab.)

z Vydří mívali rybu (okouna?). *Albert* (1446, 1447) měl ji na štítě

hlavou k pravému kruhu obrácenou i nad helmem na kytě. Jan (1489) měl na štítě dvě ryby podle sebe a hlavami ke zpodu.

z *Výškovice Kabátové* měli štít křížem na čtvero rozdělený, první a čtvrté pole červené s bílou lilí, ostatní dvě prázdné (bílé), příkr. červená bílá, dvě křídla rozkřídlená, pravé bílé, levé červené. Týž erb majestátem 1554, 5. Jun. potvrzen Šimonovi K. z V. K témuž erbu přijat l. 1559 Jan Kabát.

z *Zahrádky* neb *Zahrádek* (vesnice u Jindřich. Hradce) odjinud ze *Dvorce* Jan (1383) měl poprsí lidské a okolo hlavy polokruh zdobený kytami. Podobný erb měl Jan (1457), potomek jeho a Beneš z Jilma (1383).

ze *Zahrádek* psal se 1451 Jan Čiloud předek vladky z Palovic.

Zahrádečtí ze *Zahrádek* měli štít modrý a na něm stříbrný pruh na příč; klénotem byla věž stříbrná s modrým pruhem a s praporcem bílým a modrým z ní vlajícím. (Pap. Zrcadlo na l. 282. KB. tab. 129, H. II. tab.) V starších pečetěch Mikulášových ze Z. (1464 a 1491) je toliko věž bez praporce.

ze *Zaibrdorfa* Mikuláš (1404) měl beraní hlavu.

Zálužští z *Zalužic* měli na modrém štítě zlatou kuši napatou, nad helmou rohy na příč a střídavě modrou a zl. barvou zbarvené a mezi nimi zl. kuši. (Zrcadlo 150. KB. tab. 129.)

ze *Zastřizl Morkovští* a jiní nosili na červeném štítě stříbr. lilii a za klénot měli tři péra, červené a dvě stříbrná po stranách. (Zrc. 305. KB. tab. 130.) Lilii měl již l. 1257 Rut. První pečeť viděli jsme Protivcovu (1417), z pozdějších několik l. 1421. Téhož rodu byli vladky z Chvalkovic, Dobročkovic, Nemotic a Kunkovic, téhož erbu byli i vl. z Nětkovic, Sušice, Kučerova, Černovic, Zbislavic, Pavlovic a Rychaltic.

ze *Zátora* viz I, 19.

ze *Zavořice* viz I, 36.

ze *Zbislavic* (Zbyslavic?) Bedřich (1407) měl lilii na štítě jako vl. ze *Zastřizl*.

ze *Zbislavic* vladky vyznávali o sobě v 16. století, že předkové jich stavu rytířského užívali, obývajíce v knížectví Opavském, ale pro chudobu se do měst dali. K prosbě Jana *Hložka*, obyvatele v Hradci králové, potvrdil král Ferdinand (1554, 9. Sept.) jich „starožitný erb“ totiž: štít na příč rozdělený, dolní polovice červená, svrchní bílá a v ní keř neb strom dřeva hlohového, jakž od přirození to dřevo roste, ze zpodního do vrchního pole vyniká, kolčí helm, přikryvadla bílá červená, dvě křídla orlová, jedno bílé, druhé červené, vzhůru jedno na druhém stojíc, mezi nimiž hlava medvědí uťatá pod zlatou korunou, té barvy, jako to zvíře medvěd od přirození jest. Také povoleno, aby se psali z Byslavic. (Reg. král.) Protože je ves Zbislavice u Opavy, zřejmě jest, že se psávali z Zbislavic, což vyslovováno jako z Byslavic.

ze *Zborovic* Racek (1360) a Ješek (1360) měli písmenu A jako klénot, ale položenou nad helmem. Tak i potomek jich Soběn (1391—1399).

Rackovi ze Zb. (1421) vyřezal řezbář zkomolené znamení na pečeti, ale týž Racek (1434) nazývá se po Četochovicích měl na štítě stojaté A.

ze *Zbraslavě* (erbu Kunštatského) viz I, 12.

ze *Zbraslavě* Eliška manželka Mikulova (1334) měla na štítě sekeru bradatici.

ze *Zdenína* Jan sed. na Habrovanech (1535) měl štít křížem na čtvero rozdělený a za klénot péra. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

ze *Zdeník* viz I, 51.

ze *Zdětína Zoubkové* měli prvotně jednu ruku lidskou (bez ramene) jako vl. ze Snihotic, Brachovic, Vedlic, Oleksovic, Lohkova a Náramče. Tak i. 1446 Jan Zoubek. V 16. století měli štít polovičný, v pravo červený, v levo zlatý, v každém poli ruku s kusem ramena brněního, tak že se obě ruce na rozhraní držely. Nad točenici týchž barev byla křídla, červené a zlaté, a mezi nimi táž ruka držící meč se zlatou rukovětí. (Zrcadlo 318, Jakub. sb. KB. tab. 130.)

ze *Zdislavic* Václav Rybníček měl ptáka vyletujícího s dlouhým krkem (1465).

ze *Zdounek* viz I, 51.

ze *Zhorce* Petr (1418) nosil na štítě okouna jako vl. z Vydří.

ze *Zhorce* Václav (1418—1451) měl ptáka vyletujícího, snad holubici. (Arch. Hradecký.)

ze *Zlína* Petřík (1457) měl na štítě helm a na něm vrchní polovici lilie. (Arch. Kroměř.)

ze *Znorova* Pardus (1256) měl na štítě ruku držící řemdih (čili palici ježovitou). Tak i Sudomír z Veselé (1256. Orig. v arch. Maltez. v Praze. Obr. KB. tab. 189.)

ze *Zpytihněvě* Markvart (1401) byl z rodu českých vladyk z Jíkve a erbu kotouče.

V Richenthalově popisu koncilia Kostnického jmenování jsou Wentzlaw, Niclaus Schranken von *Zwerwitz*, majíce na žlutém štítě tři ryby nad sebou. Poněvadž měli podobný erb Jan z Černého víra a ze Stavěšic (1456) a Eliška z Kajže (1483), snad lze je odvoditi z Moravy. Sice mohli býti ze Slezska, kde měli týž erb Zejdlicové a Bechyňové z Lazaň.

Zvolští ze *Zvole* měli štít na příč trojdílný, ve vrchním zl. poli černou lilii, v prostředním černém zl. lilii, zpodní pole jen zlaté. První pečeti jest od Beneše ze Zvole (1433 v arch. Kroměříž.) Za klénot mívali dva srpy železné barvy ostrím a konci proti sobě s držadly zlatými nahoru postavené. Když byl Jan Tomáš ze Z. a z Goldšteina (1567, 2. April) v panský stav vyzdvižen, polepšen jeho erb takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. bílém pošíkem od zpodku pravého k vrchu levému čtyři pruhy červené, turnérský helm otevřený, přikryvadla v pravo zl. a černá, v levo bílá červená, koruna zl. a starý klénot. (Reg. král., KB. tab. 132. B. tab. 59.)

ze *Zvole* (v záp. Moravě) Čeněk (1484) měl na štítě tři květiny pětilisté se stonkami. (Kolář snad z listu v arch. českém X, 287.)

ze *Žabčic* (psáno Shebczycz) Janek (1379) byl z rodu vladyk ze Šimberka.

ze *Žabčic* Adam (1417) pečtil ptáčkem. (České museum.)

ze *Žabčic* Mikšík Bradáč odjinud z Šenkvic (1411) měl na štítě tatarský klobouk (jako Svatkovští z Dobrohoště).

ze *Žabokrk* Předvoj Strniště (1345) měl na štítě tři ryby ocasy k rohům obrácené a ke kouli prostřed štítu obrácené. Tak i z Prus a z Dobromilic.

ze *Žabovřesk* viz z Popůvek.

Žadlovec ze *Žadlovic* Jindřich (1388) měl na štítě křídlo.

ze *Žarušic* Matějek (1402) měl lišku ve skoku. Tak i *Mincové* ze *Žarušic* 1536 erbem darování. (Zrcadlo 331, reg. královská.)

ze *Ždanic* viz I, 51.

ze *Želetavy* viz I, 26.

ze *Želetavy Jedovničtí* měli na štítě pruh příčný a v něm dvě růžice pětilisté. (Zrcadlo 371.) Kolář našel kdesi barvy: pruh modrý a růže zlaté. Avšak na staré pečetí Václavově (1557) je štít polovičný a obě růžice ve svrchním poli. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z *Želetic* erbu hlavy viz I, 38.

ze *Želetic* viz z Rechenberka.

ze *Želetic* Ondřej (1384) měl konec kopí, jehož hrot byl jako lipový list (pečeť jeho l. 1390 špatně vytištěna a znamení erbovní vypadá jako hlava. List 1385 v arch. kníž. Lichtenšt.).

ze *Železného* Jan (1454) měl dvě račí klepeta, spodky spojená; z každého klepeta vybíhá péro neb ratolest a obě jsou křížem položeny. (Arch. kapit. Olom.)

ze *Želic* viz z Habrovan.

ze *Želkovic* Hanuš (1412) odjinud z Vedrovic měl na štítě pruh pokosem zhora od levé a za klénot rohy posázené 4 korouhvičkami na každém. (Býv. státní arch.)

ze *Želutic* Jakub (1367) měl znamení jako žebřík, ale trochu zahnutý. Štěpán odtudž (1376) měl žebřík rovný. (Oboje v arch. kapit. Olom.)

z *Žerovic* Kuželové měli za znamení kotouč. Tak 1404 Aleš (Arch. kn. Lichtenšt.), 1409 Jan (Žďárské listy v zem. arch. Brn.), 1420—1455 Jan, 1455 Jiřík (Arch. Třebon.) Jan K. (1457) měl nad kotoučem jakousi kytu (Arch. Kroměř.) a Arnošt (1507) touž kytu z pavích per. (Arch. Třebon.)

Žernovští z *Žernoví* měli na štítě ruku brněnou, dobytý meč držící. Tak 1569 Jan starší. (Arch. Třebonský mezi listy Chorynských.)

ze *Žerotíc* viz z *Žirotic*.

ze *Žerotína* viz I, 21 (a KB. a B.).

z *Žešova* Zaviše (1358) měl za klénot dvě ryby dolů obrácené a mezi nimi něco jako korunovaná hlava lidská.

z Židenic Lev (1395) měl štít polovičný a přes celý pruh na příč, jako *z Poměnic* a *Kunovic*.

z Žiranovic viz I, 51.

ze Žirotic měli štít křížem na příč a na zděl rozdělený dvojích barev neznámých. Tak pečetili 1272—1278 *Cižkraj* cudař a 1298 *Cižkraj* *z Žirotic* a 1346—1370 *Adam* odtudž. Sice měli týž erb také *z Poratic*, *Kyjovic*, *Švabenic* a *Dobročkovic*, *Rataj*, *Ratišovic* a *Strachotic*.

ze Žirotic psala se větev vl. *z Veitmile* a pečetili žernovem. Tak 1375 *Dobeš* a 1451 *Zikmund*.

ze Žirotína v. *z Žerotína*.

ze Žlebku (Žlíbku) *Ješek Kokor* a syn jeho *Oldřich* (1354) měli radličku (druh lopaty).

z Žop *Jindřich* (1392) měl za klénat křídlo a přes ně pošikem pruh. Prosté křídlo měl 1398 *Jan*.

Klíč k poznání starých rodův. *)

A (písmena *A*) III *z Četochovic*, *Petrovic*, *Zborovic*
bazilišek II *z Kunvaldu*. Příčiny, *Přívor*, *Žernosek*
beran celý II *z Osova*, *Polomě*, *Poříčí*, *Tajné*, III *z Bělin*
 polovičný II *z Haugvic*, *Hlohovčic*, *Jiter*, *Polné*, *Šmolova*, III *z Bělin*
beraní hlava II *z Haugvic*, *z Lochotína*, *Plevníka*, *Radešova*, III, *z Rechenberka*, *Seibersdorfu* *Zaibrdorfu*
 táž za hradbou II *z Pavlova*
beraní rohy I 18, II *ze Ctiněvsi*, III *z Druhotína*, *Dyjakovic*
 dva rohy nad kruhem (stočené rohy) II *ze Štítar*
 dva rohy ve vrchní polovici štítu III *z Blatnice*
 jediný roh II *z Hrachovic*, *z Miletína*
beránek II *z Duban*, *z Kouta*, *Kračína*, *Osenice*

beránek Boží II *z Bernartic*, *Malohradecký*
berla biskupská II *z Březové*, *ze Žlutic*
berly dvě II *z Budějovic*, *z Velešína*, *ze Zababče*, *z Železnice*
bojovník, odězec I 33, II *z Frydšteina*, *z Kamenice*, *z Kocléřova*, *z Machovic*, *z Rosendorfu*, *ze Strkova*, *ze Sudoměře*, III *z Lazník*, *Topolčan*
bradatice II *z Houžné*, *z Peruce*, *ze Svatého pole* (?)
 dvě *bradatice* II *ze Zbytin*, III *z Olbramic*, *ze Zbraslavě*
braka viz *pes*
brány (polní) II *z Branišova*, *z Chelčic*, *z Mačic*, *z Vhlav*
bříza, *březová větev* II *Pirkner*
buben, *kotel* II *z Bubna*
buk II *Pichlbergár*
bulava, *palice* jako odznak an muž *ji drží* II *z Týnce*

*) Římské číslo znamená oddělení I velkých rodův, II českých, III moravských.

buvolí hlava (na rozdíl zubří) III z Klokočné
býk, vůl II ze Ctiněvsi, z Dunovic, z Hlavatec, z Chotěřiny, z Klamose, z Kokovic, Kolomut, Kovárova, Krásné lípy, Labouně, Raděšina, Ronovce, Sulislavě, Úsova, Všejam, Žichova, III z Holovous, z Libivé, Lideřovic, z Vidpachu (?)
býk polovičný II z Chotíše, Škrova, III z Lideřovic
byčí hlava I 28, II z Bítova, Činova, Chotěšovic, Svarova, Svinář, Svinčan, z Vranče, ze Všenor, Všeradíc, Zvěstovic, III z Hrádku farář
táž prostřelena II z Kunčího, z Květnice
byčí roh s jelením rohem II z Lukova, III ze Šilperka. Viz jelení roh
C (písmena C) tři takové II z Podviní
caltá II z Kamenné hory
calty tři II z Kopist, Újezda
centaur III z Landeka
cep, dva cepy křížem III z Jarpic
cihla, 5 cihel III z Konice
cikán (poprsí) II z Čermné
cimbuří I 23, II Kelnár, z Oračova
c. a na něm mládenec II z Veverčí
c. jako čára II z Budčevsi, III z Modřic (na příč), z Olešničky, ze Studnice
2 takové čáry II z Ředhoště
3 „ „ II z Šonvaldu
čáp II z Dobřenic, Doupova, Hostovlič, Chodova, Mokřan, Moravěvsi, Počepic, Radvanova, III z Pavlovic
č. prostřelený II z Radonic
dva čápi II z Valovic

tři čápi II z Petrovic
čáp a pruhy II z Hořešovic, z Moravěvsi
čapí hlava III z Prus
dvě č. hlavy II z Kojic, Selmic
čechlík II ze Strpí
čejka II z Chlistova, z Smědovic
čepice na lidské hlavě III z Mikulovic
červ (housenka?) II z Budislavic, Mezného, Petrovic, Samosol, ze Vřesné, III z Vesce
čírka II z Donyně (Donína)
číše II z Veselé
tři čísky III z Lovčic
člověk, lidská hlava I 38, II, III
lidská postava II ze Strkova
člověk pod židovským kloboukem drže kuželku II ze Zámrsku
mnich I 39
poprsí II z Sedlce. Viz muže a nohu
člun, korka, loďka (viz i muž na lodi) II z Bořejova, Hrádku, Kamýka, Klení, Korkyně, Kyselova, Libře, Lstiboře, Mirokovic, Nudvojovic, Olešné, Sendražic, Stakor, Třeboutic, Turné, Vinaříček, Vlašimě, Volče, Zbynic (?), Zdikovic, Žlunic
domek III ze Lhoty
drak II z Čečelic, Kunvaldu, III z Lipultovic
dravec, tři poloviční dravci a křídlo II z Valdenberka
dřevce, kopí turnéřská, ratiště II ze Štěkře
jen hrot II z Trocnova, z Trutmaně
drop, pták II Warentrappe
dub, list dubový III z Dubenek
tři listy II z Baršteina
dubová větev II z Poutnova
„ ratolest II z Semína
dubový okleštěk s lupením II z Vyšehořovic

- dubový pařez II z Hořešovic, Orle, Skorotína, Sokolovic
duta, tři duty s orlem a pruhy II z Enzidle
dvěře II z Jinočan
dýka v ruce II z Nejepína
G (písmena G) II z Střezetic
gryf viz noh
had II z Černožic, Kladrub, Tmáně, Zhorce
 dva hadi II z Kovaně
 „ „ s ptáčkem II z Jelče
 tři hadi III z Malkovce, Matějova
hák, háky II z Citolibě, Dolan, Lišic, Petrovic, III z Kochtic, Kopařovic, Mírova, Oleksovic, Pavlíkovic, Petrovic, Šenkovic, Tassovic, Tikovic, Tulešic, Vrbovce
 h. s kladivy II z Byšic
hák na tyče II z Vísky, ze Zhoře
 dva háky na tyčkách II z Újezda
 „ „ s trupem lidským III z Romberka
 12 h. na tyčkách II z Újezda
hák s hůlkou a kuličkami III z Vesce
havran neb *pták* s *prstenem* II z Doubravan, z Dražiče, Dunajovic, Holohlav, Hořovic, Hradce, Kelnár, z Kulče (?), Olešnice, Ostrova, Sendražic, Suchdola, Veleně, III z Nové vsi
 h. samotný bez prstenu II z Rabšteina, Suché, Truzenic (?)
helm, přílba, h. na štítě i s rohy III ze Střítěže
 h. na štítě a s lilíi III ze Zlína
herynky s plechovnicemi II ze Sloupna
hever jeden II z Kotelce
 dva h. II z Kostelce, z Vesce
 tři h. II z Krajnic
hlava byčí, oslíčí, a t. d., viz býk a t. d.
 h. zvířete neurčitého II z Bolechovic
 h. lidská I 38, III z Charvat, Oleksovic, Vranova
 h. l. s čepicí II z Chrastu, ze Starého dvoru, III z Mikulovic
 h. l. zakuklená II z Hradišfan, z Chyš, z Újezda B.
 h. l. se židovským kloboukem II z Jivjan, z Radomilic, Truskovic, Vyntířova
 hlavy l. s žid. kl. II z Čejetic
 hlava lidská s oslíma ušima II z Budislavě, Dráchova, Kraselova, Třebíče, Újezda B., Vyhnanic, III z Melic, Ponětíc, Pustiměře, Trpína
 h. mouřenínova II ze Hlohova, Rovného, Újezda B. z Valečova
 h. andělova II ze Starého dvoru
 h. ženská II Tulinger
 3 lidské tváře II z Polep
hloh přes polovičný štít III ze Zbislavic
holub, *holubice* I 42, II Holub, ze Štokova, z Mlékovic, ze Souměře, ze Zhorce
 h. prostřelena III ze Stranec
holubník III z Bílovic
housenka II z Petrovic
hrábě I 9, II Puš, III z Nové Cerekve
hradba s věžemi II z Kozlova
 h. s jednorozcem III z Horky, Radkova
 h. s chrtem a korunou II z Vitence
hřbelec II z Borovnice, Mikolův, Tisového
hřeben I 20, III z Borotína
 h. v bráně, viz šraňk
hřib II ze Hřib
hříč I 43, II ze Skříple
 h. necelý II ze Slatiny
hřídcl s drždly II z Drysic

hrozen s rukou brannou II ze Šenfeldu

hůlka, 2 h. s uchy II z Týřovic

hůrky tři s šachovnicí III z Henřtorfu — Viz lev

hůsa II z Cepu, Hlažovic, Hoděčína, Chotěmic, Krucova, Květuše, Lichucevsi, Nasetic, Stříteže, Štilic, Vrbna, Vrutice Zahradky, Zaluží, III z Ježova, Ludanic, Plavče, Rokytnice Stojecína

h. na polov. štítě II ze Všebořic

h. v tlamě liščině II z Herstošic, ze Všechlap

husí hlava II z Hrádku

husí hlavy a krky I 36, II z Bělčic, Otova, Přichovic, Šmolcu, z Trubec, z Tupadl, III z Ojnic, Polanky

h. h. na rozích III z Pravoze

hvězda I 13, II z Ostu, Rosenhainu, Slabec, III z Újezdce

tři hvězdy III z Dobrévody, z Sosnové, ze Šlivic (Šlevic), z Ubišina

6 hvězd v polovičném št. III z Dobrévody

hvězda s měsícem II z Bezdědic, Ctěnic, Slatinky, Teměřic, Varnstorf, Volanic, Žirce, III Kyselovští

3 hv. s měsícem III z Hobzí, z Jabloňan

hvězda s mečem II ze Lhotic

„ s pery II z Nespečova na pruhu, viz pruh

„ vedle hvězdy v. pruh

„ s 2 pruhy (dvě a jedna) III Ryšan

3 hvězdy nad ostrví a tři pod r. I III ze Strachnova

3 hvězdy v dolní polovici štítu II z Ostroměře. (Viz i Iva)

dvě hvězdy nad měsícem, jedna pod ním II z Portic

hv. v štítu trojdílném jedna s vrchu, jedna od zpodu III z Hartunkova

hvězda v obruči II z Rokycan

hvězdovitý tvar II z Kunemil, z Rynarce

dvě polovičné hvězdy II z Chotčín, z Vitanovic (u těch i jedna)

hýl II z Těšetín

chrámeček II ze Slavkova

chrpy (? makovice?, květiny?) II z Borku, Borovnice, Bukovice, Mezného

chrt II z Bučovic, Čččččč, Lautrbachu, Mateřova, Miřejova, Nové vsi, Odlochovic, Ostrovce, Podolšan, Vrchovišť

ch. přes 2 pruhy II z Křečovic

2 chrti na polov. štítě nad sebou II z Libětic

2 i 3 chrti II Rulke, z Toušic

polovičný ch. II z Vlkanova

jablko s 3 meči III z Fulšteina, ze Chřenovic

3 jablka III z Lisnice

jedle s ovčí III Šafgoc z Kynastu

jednorožec II z Běškovice, Hryzel, Kamýka, Neumětel, Pokratic, Valdeka, Vesce, Vrchovišť

dva jednorožci proti sobě II z Lukova

dva jednorožci hřbety k sobě III z Bařic, Morkovic, Řikovic

j. polovičný II z Liboslavě, z Třebeska, III z Horky

týž v koruně III ze Ptení

hlava jednorožcova III z Horky, z Radkova

jelen II z Beřkovic, z Bohnic (srnec?), Čččččč, Dobřichovic, Doubravice, Heršteina, Hoholic, Liběchova, Malenovic, Meldingen,

- Mělnic, Telčovic, Vlkanova, III z Čížova, z Krásné, Liptyně, Vidpachu (?)
- j. prostřelený II z Ježova
- j. polovičný II z Buksic, Doubravice, Dubu, Honbic, Ovence, San, Stránky, Šárky, Zlivě, III z Čížova, Choryně (bez jednoho rohu), Krčman
- 2 poloviční jeleni na pruhu III z Kunovic
- jelení hlava I 4 (za sviní hlavu) II z Brandýsa, Dešenic, Hostovic, Chlumu, Pojedi, Pošně, Vztuh, III z Pošně, Rakodav
- táž prostřelená III z Bytýšky
- jelení roh I 26, II z Bibršteina
- týž s byčím rohem II z Lukova, III ze Šilperka
- týž s byčím rohem s ručkami III z Milčan
- jelení roh mečem proražený II z Ejzře, Chříče, Lužné
- jelení rohy troje I 24
- „ „ II z Běsti, z Bliživy, Brandýsa, Donína, Hojovic, Horšova, Klenče, Kyšic, Libchavy, Ovence, Smolotyl, Strojetic, Valče, III z Bořitova (?), Dolan, Topolan, Tulešic
- j. rohy a v nich divý muž II z Řehnic
- jeřáb* II z Plzně
- ještěb* II z Kralovic, Kropšláku, Šprincenšteina, Vrchovišť
- ještěrka* II z Dýšiny
- jetel*, bylina II z Vilemovce
- trojlisty II z Chocnova, z Mlékovic ve dvou polovicích štítu po jetelové větvi II z Merklína
- na pruhu 3 jet. lístky II z Pšovlk
- 3 lístky na hůlkách II z Roudnice
- ostrva s jet. lístky III z Třebetic
- jezdec*, muž na koni II z Branže
- jezovec* s šachovnicí II z Hamršteina
- jho* II z Nahošic
- kačer* II z Duban, Choltic, Konařovic, Mnětic, Ostřešan, Štětína, Třebomyslic, Veselí, Vojnova Městce
- kačice*, kachna II z Bezděkova, Klučova, Konic, III ze Čbanic
- kalich* III z Labuř
- k. s měsíci II ze Strážnice
- kamzík* polovičný II z Hradešina, 2 kamzíci II z Velemyšlovsi
- kapr* II z Čestic, Hodějova, Lčovic, Řepčic, Smiradic, Zalezl, III z Brníčka
- tři kapři II z Lažan, III z Černého víra (— Zwerwitz?)
- karas* ryba II ze Dvorce
- kartas* (tatar. zpyták) II ze Čtiřína, Kasalic, Lomnice
- kladivo* II z Kolomut, Stěpánova
- dvě kladiva III z Kravská, z Olšan
- kl. v ruce II z Čechočovic, Řepan, Slavíkovice, Strhaň, III z Čechočovic, Mukoděl, Oleksovic, Osečan, Rukšteina
- dvě kladiva s pruhy II z Radovesic
- kladivo a hák II z Byšic
- klanice* dvě × III z Lukavce
- klasy* II z Bušovic, Kozolup, Letín, Poříčí
- kl. obilné II z Bysně
- kl. prosné II z Hyršova
- 3 klasy II z Zaluňova, III z Upolněšic
- 5 klasů II z Sádku
- klasy neb květy v ruce III z Přeskač. Viz klepeta
- klec* s ptáčkem III z Přestavlk
- klepeta* * *rači*, jedno s klasy III z Třeboně
- dvě holá II z Malovar, III z He-

raltic, Trubek, Vahančic, Veselí,
Železného
klíč, klíče I 48, II z Houžné, Jem-
níka, Maršálek
 kl. s mečem II Medulán
 2 klíče II z Újezda
 3 „ III z Veselí
klička III z Senice
klín viz štítu výkrojek
klobouk II z Bošina, Lepejovic, Lo-
větina, Mostova, Suchdola, Svoj-
šic, Třebotova (toulec?), Týna,
Vickovic, Žernosek, III z Al-
bersdorfu, Bezděkova, Bukovice,
Dobruvice, Maletina, Medlan,
Perné, Pornic, Radkova
 kl. koulovitý II z Radovesic
 kl. s pérem III z Tisové
 2 klobouky široké II z Kněžic
 kl. s měsícem III z Čihovic
 kl. Lobkovský (toulec) z Bra-
třence, Dřeně, Holedče, Klenče,
Lhoty, Lobkovic, Tachlovic, Voj-
kovic, Zahoří, III z Pozořic,
Račic, Řepové
 kl. perský III z Krsovic
 kl. tatarský II z Dobrohoště, Hněv-
sína, Jablonné, Miletic, Přerube-
nic, Těptina, Vrchotice, III z Poče-
nic, Slavíkovice, Šenkovic, Žabčic
 kl. železný II z Bedrče, Brloha,
Dobrovítova, Dražkovic, Drocho-
va, z Chotěřiny, Keblan, Kle-
tečné, Kovářova, Květoňova,
Lhoty, Michnic, Omlenice, Pláně,
Poběžovic, Srdova, Šanova, Ti-
ché, Třebřich, Vesce, III z Bra-
nišovic, Dobruvice, Medlova,
Počenic, Vildenberka, Vrbovce
 2 žel. kl. II z Chotětic, z Zap
 kl. židovský III z Klobuk, Němčic,
Onšova, Vitčic
 týž s lidskou hlavou II z Jivjan,
Radomilic, Truskovic, Vyntířova

týž s hlavami II z Čejetic
 Viz i hlavu, kluky
kluk II z Jiljova, Pravětic, Ústic,
III z Chudichromě, z Nečic,
Pavlovic, Rosic, Trenčina, z Vě-
žek
 kluk v ruce III z Hlusovic
 2 kluky × II z Bílska, III z Ja-
kubčovic
 2 kluky podle sebe II ze Čtiřina
 2 „ nad sebou II z Jehlice
 3 „ × II z Caisperka
 kluky s želez. kloboukem II z Bělče
kly (dva) II z Nabdina, Nepro-
bylic, Vařin, Zlunovic
kobyłka (fantast. tvor) II z Bud-
kova, Pelhřimova, Truskovic
kočka II Církvický farář, z Losu,
Těchlovic
 kočka? liška? II z Újezda
 2 kočičí nohy a štika II ze Strašic
koflík za hlavu I 38
 koflík jeden II z Březí, z Drast,
Hořeměřic, Libětic, Libořic, III
z Bačkovic
 koflík s liliiemi III z Brodku
 3 koflíky II z Vacovic
 4 „ II z Studeněvsi
kohout I 34, II z Božetína, z Bu-
kovice, Chotek, Jasenský rychtář,
z Kokotova, Komarovic, Lout-
kova, z Nehvizdek, Opálky, Pně-
tluk, Spyty, Suchotlesk, Třeboce
(?), Ždanic, III z Bečic, Panova,
Sněhotic
 kohoutí hlava II z Bystřice, Ka-
menice, Seslavec, Srbec, Záchuma,
III z Lazník, Olšan
 dvě k. hlavy II z Brti, III z Bud-
kova
kolo (prosté) I 32, II z Citolibě,
Domažliček, Klimberka, Nebovid,
Pouchobrad, Sulislavic, Úberovic,
III z Huštěnovic

kolo ozdobné II z Tichonic
 půl kola III z Ejváně
 kolo palečné II z Bezděkova, Hlušec, Libčan, Lomnice, Rožďalovic, III z Čichovic, Hrádku, Krakovce, Kršovic, Laškova, Lhoty, Měnána, Oprostovic, Smržic, Šicendorfu
 k. pal. s polovičnou orlicí II z Mulheima
 k. pal. s 3 střelami III z Těšnovic
 k. pal. s šachovnicí II z Nového domu
kolovrat II z Báně
konvice II z Klukovic, z Plešnic, z Rozvodova, Šibal, z Varnstorfu
 znamení číšnictví I 3
kopí viz oštěp
korbel I 47, III z Prostého
 5 korb. II z Vlčkovice
korka viz člun
koroptev II z Malšic
korouhev jedna s křížkem III z Gródce
 2 korouhve bez žerdi III z Bynova
 3 korouhvičky II z Lazic
 3 „ v kruhu II z Přechína
 muž s korouhví III z Lazník. Viz Rohy
koruna (na štítě) II z Bavorova, Březí, Domanic, Dýšiny, Chvalkova, Letova, Lomce, Švihova, Vilhartic, Zavlekova, Židenic
 k. jako klénat II z Mutic
 3 koruny II z Hrádku, Martinic, III z Hrádku
 v koruně polov. jednorožec III ze Ptení
 v koruně polov. kozel III z Lamberka
 v koruně polov. pes II z Ostrova
 kor. s ptačí hlavou II z Tachova

kor. s květinou II z Pacova
 kor. s medvědí hlavou II z Mělnic
 koruna mezi pruty III z Osvětiman
 koruna trnová II z Píšťkova
 koruna (Saská) pošikem přes pruhy II z Nového dvoru, Sence, Vionoře, III z Albersdorfu, Bělé, Tamfeldu
kos III z Harvítkovic
kosy dvě II z Bran, Dobřenova, Mokropes, z Úpohlav (s koulí)
 kosy tři II z Kozojed, III z Chřenovic
kostel a ruka s měsícem II z Kostelce
kostky II z Čachrova. Viz šachovnici
 k. s supími hlavami II z Hermsdorfu
košík (?) II z Todně
kotel II z Černé, III z Melic. Viz buben
 kot. ucho s mečem III Starovesští
kotouč I 60 (viz i řešeto a štít polov.) II z Bosyně, Cejlův, Čejetic, Dědibab, Hluboké, Jazic, Jedlan, Košetic, Kralovic, Kříčova, Libice, Mejtolu, Počapl, Psář, Střebule (s čarou), Vilhartic, Zahrádky III z Cižkrajova, Kostelce, Krumpachu, Mutišova, Žeravic.
 dva kotouče II z Blahotic
 tři „ II z Čachovic. Viz i polov. štít
 k. s šachovnicí II z Bartoušova, z Labouně, z Liběchova.
 kotouč hořící (i koule) II z Hojnestu, Jíkve, Nečemic, Pavlova, Smrdova, Tichonic, Valečova, Veltrub, Vicemile, III z Čech, Čihovic, Měnána, Radovesic, Rudolce Šimberka, Zpytihněvě.
 k. hoř. (jako s pery) III ze Hřiště
 2 k. hoř. II z Vilhartic
 3 k. hoř. II z Nemyčevsi, III z Kněhnic

kotvice II z Radovesic
 3 kot. (?) III z Řepové
koule s pruhem I 57
koule sama II z Bubna, Dědibab,
 Hrádku, Kořen, Olešné, Smiřična,
 Vinařiček, III z Hobzí, Olekso-
 vic. Viz i lilii
 k. s kytou III z Petrovic
 k. ježata a příd. II z Novévsí
 k. posaz. pery II z Neules
 k. s naboji II z Paseky
 k. plamenná II ze Svojšic. Viz
 i kotouč hořící
koule s kosami II z Úpohlav
 k. v polovičném štítě II z Bubna
koule, kuličky dvě i více II z Bla-
 nice, Černílov rychtář, ze Čkyň,
 z Dírného, Dvorce, Ejzíře, Hřeši-
 hlav, Kratošic, z Novévsí, z Rad-
 kovic, Slataněří, z Valečova, Zde-
 šova, Žeberka, III z Pyzdratic,
 Stříteže, Vranova
kuličky se střepením na pruhu II
 z Buksic
 dvě polokoule III z Lukovan
kuličky a klín III z Borova. Viz
 i hák
ruce kouli držící II z Mirešovic,
 z Nučnic
koule, routy a pruh III z Břízy
koza polovičná II z Hradiště. Val-
 dek, z Veleně
kozel II z Boru a Rovného, z Bud-
 kovic, Gutprunu, Hoštic, Kozlova,
 Mladějovic, Předborovic, Ptení,
 Studené, Vechty, III Dobré ze-
 mice (opásaný), Kozlovic, Kralic,
 z Velké Polomě, ze Studené, Stvo-
 lové, Újezda
 k. polovičný II ze Dvorce, Fulfiš,
 z Hrádku, Chotče, Chotějovic,
 Kopidlna, Lhoty, Němčic, týž
 v koruně III z Lamberka. Viz
 i polov. štít

kozí hlava II z Bašnic, Bříšťan,
 Budákův, Bykanče, Čáslavek,
 Drahoraze, Dvorce, Kolník, Kopi-
 dlna, Robous, Stakořec, Třevace,
 Tuněchod (?), Turovic, Voděrad,
 III z Lamberka
 k. h. s orlicí II z Daliměřic
kozoroh II z Drahoňova, polovičný
 II z Újezdce Odkolkova, s opa-
 sem III Bludovský
kratce II z Drahenic, Hořesedl,
 Chrastovic, Letův, Mirovic, Ostré-
 ho, Újezda
křepelka II z Pantenova (Poutnova)
křídlo (Lomnických) I 19
 k. nad přílbou (klénat) se v tomto
 seznamu nepokládá, než jen na
 štítě
 k. jako I 19, II z Podviní, III z Raj-
 ce, z Sezemic
 k. jedno II z Kamenice, Kouče,
 z Měšetec, Perknova, Polak, Polen-
 ska, Pulic, III z Čelechovic, Chře-
 lova, Chudichromě, Muřinova, Pu-
 lic, Žadlovic
 dvě křídla II z Konratce, Lerojid,
 Lipničky, Zmyslova (pošíkem),
 III z Vracovic
 dvě křídla s pruhem II z Lánova
 III z Holoubka, Říše
 táž v polov. štítě III z Loděnice,
 z Soběhrd
 křídlo s dravci II z Valdenberka
 „ s lilii II z Lautrbachu
 „ s pazourem II Benešovský,
 z Chotče, Podole, Soutic, Stře-
 chova, III z Důlného
 k. s šachovnicí II z Honic, Kostom-
 lmat, Řisuti (jeden rod), z Kotvic,
 Pencíku, Skalky, Sulevic.
Kříž (Anton.) II z Hlíný, ze Chře-
 novic, Skopytec, Solopisk, Za-
 hrádky, III z Dubovce, Kornic,
 Popůvek, Sedlešovic, Újezda

k. dvojité II z Radkovic
 k. pokřížený III ze Studené
 k. polovičný II z Bohuňovic, z Peček
 k. a čáry II z Vojnova Městce
 k. pod krokvicí III z Borotic
 k. s kruhem III ze Křtěnic
 k. kruh a měsíc II z Čichtic, ze Skryj
 k. s kytami III z Popůvek
 k. s lilíí II z Naptic
 k. a měsíc III z Ochotníka, Trojanovic
 k. a 2 měsíce III ze Stibořic
 k. s podkovou III z Geraltovic, Hliníka, Lažiska, Vítkovic
 k. na sekeře II z Bílska, Kelnár, z Kestraň, Mladějovic, Petrovic
 křížek na znamení podlouhlém II ze Studence
krojídlo II z Jeníkova, Libosvar, III z Opatovic
krokvice II z Pacova, Tuchořic, Vožice III ze Stříteže
 k. s korouhvičkou III z Šarova
 3 krokvice II z Hochauzu, z Patočry, III z Huštěnovic, Příbora
 pod krokvicí kříž III z Borotic
 krokvice s 3 růžemi II z Globen, Kageru, Kynšperka, Kynžvartu, Leukenberka, Milikova, Štampachu
 krokev na polov. štítě s šachovnicí III od Věže
kruh, kroužek. Tři kroužky II ze Chcebuze, z Vliněvsi, Šlik
 k. s křížem a měsícem v. Kříž
 k. a korouhvičky II z Přečina
 k. s křížem III ze Křtěnic
 k. s kytami II z Hokova, Honcovic
 k. ostnatý II z Mostec
 k. a rohy stočené II z Druhotína
 k. a věnec II v. Reisen. Viz polokruh

kružídlo II z Bydžína, Hlávna
kůl viz pruh svislý
kůň, jezdec na koni II z Branže
 k. polovičný I 35, II Čotr, z Hrádku
 III z Křidlovic, z Litovan
 koňská hlava II z Otvic, III z Církvice, Habrovan, Chvaličova
 dvě k. hlavy III z Nezamyslic
 koňská kýta II z Bukova, ze Lstiboře
květina II z Oštu, z Vitanovic. Viz i rostlinu
 kv. v nádobě II z Toušic
 3 květiny III ze Zvole
kyj v ruce III z Hartmanic, Heroltic
kypřice II z Sudoměřic
 3 kypřice II z Mulhus
kyta jest slovo, jehož nynější řeč nezná, znajíc jen kytku. Heraldická kyta rovná se peřím složeným na způsob vějíře. Také paví ocas nazývá se kytou. Kde je kyta pouhou ozdobou, v této sbírce se nedokládá
 kyta v ruce III z Vitčic
 „ s 2 tulejemi střel II ze Starokoče
labuť I 14, II ze Skřína
 labuť polovičná III z Oldřišova, z Penčic
lastuřice tři II z Želenice
lekno, lekna I 8
 jen jedno l. II z Ledec
 lupen z lekna II z Libošína, z Mrdic, Zruči, III z Dambořic, z Dobšic, Rosic, Rukšteina, Střízova
 týž se srdcem II z Hrádku
 3 lek. lupeny II z Keblan, III z Hroznětína
 Též na polovici štítu se lvicí, II z Polné
 Též dvě na vrchu, jedno u zpodu III z Frenšteina, Miroslavě, Myslibořic, Pavlovic, Slavíkovíc

3 leknové lupeny na řece II z Kryr,
ze Žeberka

lev, lvice I 3

lev samotný II z Cítova, Domanic,
Krucemburka, Levína, Mikovic
Náchoda, Račiněvsi, Ústupenic,
III z Habšteina, Honětic, Rataj,
Wehingen. (Viz i pruh pošikem.)

1. s hoř. koulemi II ze Železna

lev drže kostel, klín s kruhy, dva

lvi držice sloup II Šlik z Holíče

lev přes polov. štít II z Chlumu

lev nad stupněmi II z Koloděj,
Rotleb

1. na hůrkách I 21, II z Veselice

1. na hradbě I 22

lev nad šachovnicí II z Března,
z Kunova (?), z Kyc, Těchlovic

lev vedle šachovnice II z Pnětluk,
z Visemburka

lev a pruh III z Náchoda

lev vedle pruhův III z Kostelce

lev drže kružidlo II Ret z Pístova

lev polovičný u vrchu II z Lipovice

týž nad příčným pruhem II z Vele-
budic

týž nad 3 hvězdami II z Jlburka

týž nad pruhy II z Koldic

lvi hlava II z Bubna, Újezda

lvi noha II Benešovský, ze Mše-
ného, Ryžemberka, Šebína, z Vetle

táž prostřelená II z Tedražic

lvice vedle lupenův leknových II
z Polné

Lilie I 56, II z Bolu, Bošína, od
Dubu, z Kunvaldu, z Kutnova,
z Libomyšle, Lomu, Michnic, Mo-
rašic, Olešné, Pnětluk, Raškovic,
z Trocnova, Weilburg, z Vyprach-
tic, III z Černovic, Drnovic, Hru-
šovan, Chvalkovic, Kučerova,
Kunkovic, Nemotic, Nětkovic,
Pavlovic, Puchlovic, Rychaltic,
Sušice, Vokšic, Zastřizl, Zbislavic

dvě lilie (botan.) z Valdova

tři lilie (botan.) III z Kostelce

též na stoncích a v nádobě II
z Přívor

lilie s křížem II z Naptic. Viz
i křídlo

lilie s rukou II z Kamenice, z
Kamenna mosta

lilie s podkovou II z Želenek

lilie polovičná se střelami II z
Hradce, Přehořova

lilie rozličně posázené po štítech,
na trojdílném II z Machovic

tři na † II z Jilmanic

„ ve vrchní polovici III z Lazník

„ v levé polovici a s koulí II
z Nedakřevic

tři v trojhran spojené III Šváb

dvě nad šachovnicí II z Miliny

tři na hůlkách III z Nevědomí

lilie pod pruhy II Unruher

„ pod rybími hlavami III z Ry-
bího

polovičná lilie v levém poli II
z Ledec

6 lilí na trojdíl. štítě III z Vrbna

dvě lilie v + III z Výškovice

„ na trojdíl. štítě III ze Zvole.

Viz i štít se zuby

lípa. Lipová větev II z Lindy,
III Stange

lipové lupeny II z Knírova, Lungvic
III z Kelče, Lipové

též s pruhem III z Moravičan

též s sukem i bez něho III z Řečice

liška II z Bratříkovic, Krakovan,

Obříství, Poděhus, Přerova (?),

Úloha, Zahoří, III z Bělé, z Hu-

stopeče, Kněhnic, Lešan, Libonic,

Nepomuka (vlk?), Ochab, Sto-

šikovíc, Tučina (vlk?), Zarušic

1. přes pruh II z Milova

1. vedle střely III z Těšova

1. husu držící II z Herstošic, ze, Všeclap

lodka viz člun a muže

lopata viz i radličku

1. vějačka II z Rokycan

1. v ruce III z Heršovic

1. samotná III z Haunfeldu

dvě lopaty II z Otradovic. III ze Gnastu, Krakovce, Mnichova, Šenkovic, Tuřan

tři lopaty III z Kladnik

loutka III z Olbramic

luk s rukou II Lukonos

lupeny II z Chvalovic, Plotiště, Poličan, Rynarce

M (písmena) II z Slavětína III z Radic

táž a přes ní V II z Petrovic

makovice II z Šlovic, III z Brtnice, Hrádku, Lešan

tři m. na pruhu, III z Nejdeka

maliny II z Vesce

meč jeden III z Huti lesné, Vraňna. Viz i muže. Meče I 40, II ze Čbánova, z Lipničky, Lukého, Miletic, Rynarce, III ze Křtěnic, Lesonic, Lukavice

meč v ruce II z Čachovic, Dívčic, Dražic (Stražiště?), z Kněžmosta, Konobřž, ze Křtěnovic, z Měcholup, Nabočan, Řísnice, Sádku, Solopisk, Strachotína, Trnové, Velenov, Vojenic, Žernově, III z Hartmanova, Lilče, Plenkovic, Štěpánova, Třebenic, Vojenic, Žernoví

za meč dýka v ruce II z Nejepína

m. s měsícem II z Cidlín

„ s 2 měsíci III z Šimonic

2 meče s měsícem III z Lukavice

meč s hvězdami II ze Lhotic

„ se střelou III z Bučic

„ s klíčem II Medulan

meč s kotlovým uchem III Staroveští

3 meče v jablce III z Fulšteina, Chřenovic

jelení roh m. proražený. Viz jelení roh

medvěd I, 44, II z Baršteina, Bernwaldu, Dlouhé, z Dražova, Lounský, III z Choryně

týž jako v útoku III z Dřínového, Dubňan, Kurovic, Kyjovic, Ledče, Nevojic, Olomučan, Prus, Vtčic m. polovičný II z Běrunic, Kobrovic, Trocnova

m. drže meč II z Pouchova

m. pod pannou III z Čertoryj, z Chobřan

medvězí hlava III ze Zbislavic

táž pod korunou II z Mělnic

medvězí noha II Charvoj, z Lotic, III z Lovčovic

táž s rohem II z Běšin, Sedlce, Veselé, III z Hrušek

táž prostřelená III z Ještědu

dvě medvězí nohy II z Blatna, z Cách a Sluh, Dřevíče, Hertemberka, z Chodče, z Medvědic, III z Krhova

měsíc vždy polovičný I 58, II z Boršíkovic, z Čečvic?), Černic, Kbel, Kostelce, Kotouně, Krašovic, Mezilesí, Osovnice, Podolšan, Radikovic, Všestar, Zaječic, Závší, Žďáru, III z Racova

měsíc s křížem II z Butovic.

Viz i kříž

m. se stromem II z Červeněvsi

m. s kytami II z Hohendorfu

m. s hvězdami viz hvězdu

m. s vlčí hlavou III ze Hrušek

m. vykrojený III z Chlevského

m. s mečem viz meč

m. s kloboukem III z Čihovic

m. s rukou II z Kostelce

m. s křížem viz kříž
 m. s kalichem II ze Strážnice
 m. s rohy III z Babic, Bařic
 dva měsíce II z Rozhovic, III
 z Jeclova, Sudic, Vranova
 tři m. II ze Smrčku, III z Bludova,
 Násile, Oleksovic
 dva m. s pery III z Penčina
 tři měsíce na pruhu II z Božic
mnich I, 39 jako poutník II z Hor-
 něvsi, z Jiřic, Mnichu, Řečice
 m. s berlou III z Opatova
mořský pes (tuleň) II z Koštěnic,
 Lukavice, Malejova, Předboře,
 Sloupné
motyky II z Božejova
mouření II z Hochauzu, III z
 Kobylího, Kornic, Rařic
 m. hlava II z Hlohova, Rovného
 z Újezda B., z Valečova
muři noha II z Čichalova. Pout-
 nova, Roudné, Týnce, Vahanče
muž (i odětec neb bojovník) na
 lodi II z Bříšťě, Dalkovce, Hradce
 Kamenice, Milčic, Petrovce, Po-
 dole, Radkova, Slepotic, Sulic,
 Újezda, Vesce, III z Radkova
 muž divý II z Drast, Lhotic, Jez-
 denic, Lazuv
 týž v jeleních rozích II z Řehnic
 muž nahý II z Javorníka
 „ bradatý II z Kornic
 „ drže bulavu II z Týnce
 „ s korouhví III z Laznik
 „ se sekerou II z Koprnik
 „ bezruký III z Holšteina
 „ panák II z Hořiněvsi III
 z Olbramic
 mužík na šachovnici II z Miloňovic
 muž polovičný na plotě II z Vy-
 skytné
 poprsí III ze Zahrádky
 muž na 4 pruzích II z Dračova
 muž (klénůt) II z Machovic

N (písmena) svěřček viz I, 51
noh (gryf) II z Hradiště, Poděvina,
 z Přívor, Sieberzeuger
noha lidská, tři nohy I 59, II z Hra-
 denína, Radennía
 nohy zvířecí, neurčené III z Budě-
 joviček, Lilče
nože × III z Ostrovařic
 n. vinařské s žezlem III ze Lhoty
nůžky II z Broumovic, Holešic,
 Křečovic, Lipoltic, Losyn, Pe-
 trovic, Počepic, Znančic, III
 z Sechova, Stikovic, Újezda,
 Vlasatic
 n. postřihacské II z Polné
 O (písmena) III z Melovic
obruč s tyčkou II z Ůnějovic
okoun II z Cholupic, Jedovar,
 Mnichu, Nihošovic, Oseka, Po-
 dolí, Smrkovce, Třebelic, Třebeš-
 ťovic, Valkunova, Valu, Vlach-
 ňovic, Želibořic, III Vydří, Zhorce
olše II z Olšan
orel (vždy dvouhlavý) nad šachov-
 nicí II z Újezda
 orel nad pruhu a s dutami II
 z Enzidle
 orel polovičný vedle pruhův II
 ze Zhoře
 orlova noha, i hlava III z Kotulína
 Viz i I 5
orlice I 5, II z Černovic, Fojcperka,
 Hardeka, Hlubína, Hrádku, Ko-
 šíně, Rejchu, Sebuzína, Stacho-
 vic, Trutmáně, rychtář Týnský,
 ze Zbohova, III z Vidpachu
 orlice polovičná I 27
 orlice s lidskou hlavou II z Čejova,
 Kamberka, Kralovic
 orlice Klarycká II z Klaryc, z Tiš-
 nova
 o. s kolem II z Mulheima
 o. ve vrchní polovici II z Hrádkova

o. nad odkrojkem neb měsícem II z Mochova
 o. polovičná nad šachovnicí III ze Šimberka
 táž vedle pruhu II ze Skalky, z Sulevic
osel polovičný II z Plotiště, III z Kopce
 osličí hlava II z Frymburka, III z Kopce
ostruha, dvojzub II z Boršic, Částkova, Hořeslavic, Chvojence, Kola, Kydlin, Libětic, Otěšic, Otína, Tuněchod, III z Tečovic
 o. s péry II z Nezpečova
ostrvy × I 2, III z Hajan, z Modřic
 ostrva, suk II z Divic, z Fictumu, Ronova, Šenfeldu
 o. s vinnými listy II Klikš
 o. mezi sekerami III z Bělé
 o. mezi hvězdami III ze Strachnova
 o. s jetelovými listy III z Třebetic
oštěp, kopí turnéřské, ratiště II ze Štěkře
 jen hrot II z Trocnova, Trutmaně
 o. v ruce II z Petrovic
 2 oštěpy II z Bošilce, Bzí, Červeněvsi, Duchcova, Lužnice, Otradovic, Reicenšlaku, Třebína
 3 hroty oštěpův III z Rohova
ovce, jedle, noh, pruhy II Šafgoč z Kynastu
panna na medvědu III z Čertoryj, z Chobřan
 p. držíc kouli II z Chuderoва
 p, mořská II, III z Jevišovic
papoušek II z Jelčan
 p. na větvi II z Kasejovic
pařez na pol. štítě III z Petržvalu, z Pivína
 p. s větvemi a jablky II z Vlčnova
 p. dubový viz dub
páv II z Elstrberka, Hraběšina, Chříňova, Leuchtenberka, Mačic,

Zahrádky, III z Drahanovic, Lazník Šimankovic
 páv drže prsten II z Boru, z Vojnic
 paví hlava a krk II z Lovčic, z Těchlovic, Újezda
pazour s křídlem viz křídlo
pelikán II z Rajova
 p. na srdci II ze Štěpánova
péra (brky) často pouhé ozdoby, na př. viz hvězdu
 trojpeří I 55, II z Rovného
 dvě péra III z Čekyně
 táž v kruhu III z Lazník
 táž × II z Lazec (dvě II z Přepych)
 tři péra II z Bysně, Hostovic, Chotějovic, Koutův, Křemyže, Křemže, Vliněvsi, III z Okarce, Podhájí
pes II z Chotětic, Kvasejovic, Lhotic
 Linhartic, Vesce, III z Hradiska, Linhartic, Pastrichs
 pes sedě II z Mezimostí
 pes braka II z Odlochovic, Okrouhlice, Zásady
 p. ve skoku II z Petrкова
 p. neb vlk v pravé polovici II z Raduně
 polovičný i celý II z Byšic
 polovičný II z Modliškovic, ze Solče, III z Bohušic
 týž na hradbě II z Konipas
 psí hlava II z Bezdědic, Byšic, Dubnice, Konipas, Píčina, Podnavec, Polné, Sobučic, Vepic, III Bohuslavic, Pavlovic, Rakových, z Staříče
 věžníková hlava II z Věžník
 táž i dva psi II z Vrchlabí
pila II z Býšova, Podole, Strážkova, Úšavy, III Rudolce
 jen železo III z Otoslavíc
pinta I 46
plameny II z Dobročovic, Hobšovic, Milevic, Škvorce, III z Chvalčova

plamenité ozdoby II z Damětic
plechovnice, jedna neb dvě, II z Bukoviny, Přistoupimě, z Řehce, Sendražic, Sloupna, Smojna
 p. s herynky II. z Sloupna
plot II z Dírného, Lasenice, Kovanína
pluh, *radlice* I 45, II z Přehořova, z Vlčkovice
podkova II z Kladrub, Kostelce, Libochovan, Lopuce, Měrunic, Patokryj, Sebužina, Šatavy, Veleně, Vlastějovic, Vlčí hory, Želenek, III z Lasotk
 podkova s křížem III z Geraltovic, Hliníka, Lažiska, Vítkovic
 p. s lilíí II z Želenek
 p. s ptákem II z Vrbice
 tři podkovy II z Božího domu, Hostivice, z Kovanic, Lidic, Sadlna, Semčic, Vlčí hory, Zalešan
poloukruhy tři spojené III Kutěj
potvora, půl jelena a ryby III z Ruče
poutník II z Horněvsi, Jiřic, Osečan
prasátko se stromem III z Radotic
prkno ozdobené, čtverhranaté II z Alberovic, Chabřec, Chotětic, Libotyně, Svinova, III z Chabřec, Litovan, Petržvaldu
 též kosočtverec II z Miloňovic, Podvek, Svinavy, Sytné
 též trojhranaté III z Borečkovice
 p. šestihranaté III z Prostého
 p. okrouhlé II ze Svinova
provaz spletený III z Skydně, z Slupska
prsten II ze Šmikous, z Valdenberka
pruh po vrchu štítu II z Čisté, Houžné, Chotětína, Chrastu, Komorovic, Křivé vsi, Oseka, z Potvorova Reisach, z Rejšic, Vol duch, III z Obory, Vítovic
 pruh na vrchu — polovičného štítu

II z Trkova, III z Bohdalic, Černé hory, Doubravce, Hrošky, Náměšti, Vildenberka
 pruh příčný široký jest trojdílný *štíť*. Viz to
 dva příčné pruhy po vrchu štítu II z Lazu, z Počernic, Průhonic, z Račina, Röder, ze Rpužic, ze Skuhrova, z Vildšteina Nekeliske (?) III z Chylic, Krhova, Mesenpeka.
 pruh příčný a od něho k vrchu dva přímé pruhy II z Březnice, z Ledenic, Pacova
 týž dvakrátě lomený II z Jehnědna
 týž s šachovnicí a střelami II z Petrovic
 týž jako W III z Posadova
 pruh příčný a do něho klín II ze Dvojic
 poloupruh v polovici štítu I 30, II z Levína, ze Smojna
 dva poloupruhy kouty k sobě II z Gleizentalu, Nagel, ze Zakšova
 pruh příčný a od něho ke zpodu zase pruh III z Porce
 pruh svislý neb kůl I 49, II z Břeží, Jíkve, Kamenice, Kladna, Kníje Kralovic, Lisova, Nemyšle, Pasek, Rochlova, Semína, Stebna, Újezda, Vidhostic, III z Dunajovic, Hříště, Chechla, Lukavice, Malletína, Mírova, Otmuta, Rokytnice, Rokyc, Šimberka
 pruh pošikem neb pokosem (v staré heraldice je směr lhostejný) I 53
 II z Běstvin, Běšic, Borovnice, Elstrberka, z Halže, Huler, z Chváletic, Chyš, Jankovy hory, Jenišovic, Lhoty (klénat červ), z Litošic, Lovčic, Náchoda (se lvem) Poříčí, Předenic, Přestavlk, Reichenšteina, Rozvodova, Rušinova, Snětu, Stanovic, Štokova, Trnové,

Vřesné, Zejdlíkovice, III z Bořic, Domamyslic, z Holovous, Holšteina, Hořešovic, Horky, od Hory, z Hustopeče, Krsovic, Kunvaldu, Lipiny, Modřic, Němčic, Opolčic, Počepic, Radotice, Strážova, Vedrovic, Vesce, Vlčnova, Želkovic, Žop

týž s ptákem II z Myslína

„ s 3 ozdobami II z Nakla

„ s koulemi II Elsnic

„ s 3 kříži II Baban

„ s 3 makovicemi III z Nejdeka

„ s šachovnicí II z Turgova, Železnice

týž s routami na něm neb vedle něho II z Kestřan, z Solopisk, III z Melic, Modřic

týž s kostkami III z Dukovan

„ „ kloboučky (?) III z Hobzí

„ „ kytkou III z Lukdanic

„ „ 3 polov. jeleny III z Kunovic

pruh s hvězdami II z Dolan, Maletník, z Poříčan, III z Pozdětína

týž avšak i s 2 liliemi II z Černčic

týž s jednou lilií II z Hrušova

týž jako řeka II z Chyš, Letošic

„ „ „ se křížkem III z Dobšic

pruh pošikem s růžemi II z Ertmansdorfu, Nečemic, Vilhartic

týž, ale růže i vedle II ze Zlonic

pruh se střelou a vedle hvězdy II

Oremus

pruh okřídlený III z Holoubka,

z Říše

pruh pošikem s šachovnicí II z Turgova

dva pruhy × s šachovnicí v. šachovnice

pruh pošikem přes štít polovičný III z Grunberka

týž v polovici štítu II z Liblic, Mitrovic, OtrádoVIC, Pojetic

trojpruh (na tři strany) II ze Zakšova

pruhy příčné po vrchu I 12, II z Podvek

dva pruhy na příč II z Budova, z Doupova, Chlumu (i 3), Jetřichovic, Kamenice, Koloděj, z Mezného, Röder, z Rybnic, Štrosperk, ze Zahradky III z Meziříčí

chrt přes ně II z Křečovic

dva pruhy s hvězdami III Ryšan

tři pruhy středem II z Čachrova

tři pruhy II z Chroustovic a Týnce,

z Konecchlumě, pan Krušina,

z Kumpolce, Loutkova, Miletic,

Pištkova, Přivor, Probluze, Ra-

dimovic, Rakovic, Svojšína,

z Šontálu, Šlahlav, ze Štědré,

Štumpfil, z Třebě, Valdova,

z Volfšteina, Záluží, III z Kře-

syně, Mirova, z Ojnic

tři pruhy s husou II z Chotěmic

3 pruhy s čápem viz čápa, 3 i 2

pruhy se Saskou korunou viz

korunu

čtyři pruhy II z Čičova, z Chrastu

pět pruhův II z Vlčkovice III ze

Lhoty

pět pruhův s polov. kolem II z Čej-

kov

dva a dva pruhy střídavě II z Hoštic

tříkráte poloupruhy III z Bukoviny

Mašovic, Salovic, ze Špránku

poloutrojříčí viz štít

dva pruhy svislé, koly II z Semil,

Valče?

tři takové II z Běhařova, Stra-

chovic, Škvorce III Plaer (?)

čtyři i více II ze Švarcenberka

šest pruhův přes polovičný štít II

ze Štmelin

poloupruhy nad sebou II z Miletína

dva lomené pruhy II z Pakoměřic,

Písku

pruhy pošikem I 11, II z Choustníka, ze Šumburka III z Otaslavic, z Potštatu
 dva pruhy pošikem II z Kaišperka, z Prošovic, z Vojkovic, Zabrušan
 tři tak II z Cidliny, Helfenburka, Lazec, Vojkovic III Doloplaz, Krbyně, Skrbeně
 čtyři tak II z Cholyně
 tři ale podle sebe II z Habartic
 tři pod polov. lvem II z Koldic
 dva s kladivy II z Radovesic
 dva nad lilí II Unruher
 dva vedle lva III z Kostelce
 tři „ „ II ze Zhoře
 pruhy pošikem jen v polovici štítu II z Bělčic, Miřetic, ze Mšena.
 Viz i štít
 tři pruhy pod orlem II z Enzidle
 dva pruhy v každé polovici II z Útěchovic
 dva a tři tak střídavě II Vorsucher
 tři pruhy v každé polovici II z Kojšic a Ledvic, Nimans
 pruh po vrchu a jeden pošikem II z Březovic
pštros II ze Světic
 p. drže podkovu II z Vratu
 pštrosové křídlo v polovici štítu II z Velechova
 pták neurčený II z Činova, z Hartvíkova, Hlušec, Jenče, Knije, Koclěrova, Kotenčic (dudek?), Křešic, z Kutnova (dravec), ze Lhýšova, Libverdy, Lipan, Lisovic (Dudek), Lozy, Metelska, Mirovic, Mlékovic, Myšlína, Obory, Pelhřimova, Popovic, Poříčí, Prašivé, z Radhostovic, Rochova, Rokycan, Roztyl, Sedlce, Šontálu, Tiché, Tourového, Újezda, Všechlap, Všelis, III z Barchova, Budče, Čelčic, Drahanovic, Ej-

vaně, Jaromírka, Lancova, Nemilan, Ojnic, Ruského, Zdislavice, Žabčic
 pták v kleci III z Přestavlk
 týž v ruce II z Nabdína
 pruh s ptákem II z Myšlína
 pták s podkovou II z Vrbice
 ptáček na větvi II z Bořic, z Lehomě, Zbraslavice
 týž na větvích II z Týnce
 týž na oklestku II z Červ. Újezdce
 pták prostřelený II z Neškaredic, Přitoky
 ptačí (supí) hlava II z Buchova, Chlumku, Plané, Prosečí, III z Olšan, Sedlce
 dvě ptačí hlavy II z Miřetic, III z Doloplaz, Nakla
 ptačí hlava s krkem prostřeleným II z Egrberka, Habřiny, z Mělníka, Štuk, z Vožice
 ptačí hlava s korunou II z Tachova
 ptačí noha II z Brožánek, Čejkov, Chříňova, Knína, Kokovic, Libotyně, Obděnic, Obořiště, III z Bořitova, Lukovan, Slavíkovice, Starchovic
 ptačí nohy II z Bystřice
 ptačí noha prostřelená II z Nové vsi, Stradova, Veselé
pupen II z Divic, Klobuk, Lukova
radlička, lopata, rýč II Celný, z Jíčiněvsi, Malejova, Přína, ze Smrkovic, Zbraslavice, III z Myslova, Žlábku
 r. přes polovičný štít II z Radče
 dvě radličky II z Lodmanskofu, z Vysokého
rak II z Blaždice, Hřivic a Sedčic, Koclěrova, Křekovic, Perče, Trocnova, Úvalu, Vintřberka, III z Batelova, Červeného, Dobrévody, Hluku, Jemničky, Lažan, Ostrova, Rosičky

rači klepeta viz klepeta
ratolest v ruce II z Kněžic, z Kynšperka
řeka s lekny v. lekna
řemdih, ježatá palice, jeden ř. II ze Zhoře
 2 řemdihy II z Duchcova, III z Krakovce, z Prostého, Sedlce, Věžek
 3 řemdihy II z Cetně, Kolomut III z Dobřic, Tučina
řemdih v ruce III z Libojed, Malenovic, Prakšic, Veselí, Znorova
řepa II z Leštiny (?), s vyrůst. lupeny III z Malejovic, Našiměřic
řešeto (kotouč) II z Harasova, Stránky
řetěz, kus II ze Vzkur
rohy býčí, volské, buvolí, „slonové trouby“ vyskytují se přecho jako klénat a proto se tuto neznamenaají, poznamenávají se jen rohy, které jsou dány na štít. Viz I, 38
 jediný roh II z Nedvídkova
 roh a medvězí noha I z Běšin, Sedlce, Veselí, III z Hrušek
 roh s rybou III z Bělé
 roh neb mysliv. trubka II z Běstvin, Černé, Chřenovic, Kojšic, Lukavce, Omnic, Popovic, Ratibořic, Skořenic, Skřivan, Stupic, z Varnstorf, Zebína, Žampachu, Žirovnice
 2 trubky II z Počernic, III z Lesonic
 3 trubky II z Týnce
 rohy na štítě II z Drhonic, Holišovic, z Honcovic, Chodour, z Kalenic, Kestřan (ozdobené), Kladrubec, Kocourova, Libanic, Milhostic, Nasevrk, Neprochov, Petrovic, Pláně, Řešic, Seslavec, Srdova, Těšnice, Malé Turné, Úst-

rašína, Vlksic, Vojkova, Vtelna, Žilova, III z Dlouhé Brtnice, ze Dvorce (ozdobené), z Habrovan Hodic, Hradčan, Ječic, Kateřinic, Miroslavě, Olešničky, Ozřetína, Řehořova, Trmačova (3), Trsternice, Tržku, Tvořehráze, Vydří
 rohy stočené II z Bělé, Bukovky, Holešic, Hrádku, Sluhova, Stativnice, Stehelčevsi, Střežetic, ze Štítar (?), III z Bolikovic, Druhotína, Jemničky, Senice. Viz kruh.
 rohy s klepety II z Ledské, ze Slemene
 rohy s korouhvičkami II z Kladna, Lan, Močidlan, Smiřic, Stebna, Těptína, Tuchořic, Vidhostic, Vlčnova, Vzťah, Zalně, III z Klecan, Křižanova, Nové vsi, Vedrovic, Veleně, Želkovic
 rohy s ručkami II z Hradiště, Lhoty, Opálky, Ostrobsdorfu, Třebomyslic, Tuchořic, Tvořešovic, Valtířova, Vopisku (?)
 rohy s kytami II z Kačice, Nebovid, Okrouhllice, Pohledí, Speřic (?), Tourového, III z Černé hory, Janovic
 rohy s pery II z Petrovic, Podole, Skočec, Štampachu, III z Bohdalic, Borotina, Bukovice, Dolan, Holoubka, Klecan, Modřic, Příluka
 rohy s pětílistky III z Petrovic
 „ „ hvězdami III z Poratic
 „ „ lipovými i leknovými lupeny II z Malešic, ze Mšeného, III z Doubravice, Myslibořic
 rohy s klepety II z Ledské, Slemene
 rohy s rybami II z Horšova
 rohy s kladívky III z Ohrozim, Važan
 rohy se střelkami II z Budislavě, Čanky, Hodonic, z Keblan, Ko-

- mařic, Nedabylic, Rohuv, Údolině, Všenor
 rohy s kuličkami II ze Svinné
rohatina (schlagbaum, turnpike) II z Albenreutu, Hertenberka
roch (šachová figurka) II z Bukova (?), Dolan, Dvorce, Rochova, Truzenic
rolničky tři II z Přelice
rostlina II Puš, z Vrhavče, III z Lesonic, Lhoty, Pulic, Slavonic, Svojanova
 rostlina s křídly II z Černíkova
 táž a růžičky II Kelbl z Gejzinku
 dvě rostliny II z Radovesic, III z Dyjakovic
 tři rostliny II z Caltova, Týna
roury s uchy II ze Sudoměře
roula II z Gysku, III z Křížkovic
 tři routy II z Beztahova a Heřmanic, Bravid, z Hlavatec, Chřenovic, Olešné, Poříčí, Solopisk, III z Oseka, Všenor
 pět rout II z Břízy, z Habřiny
 dvakrát po třech s pruhem III z Melic, z Modřic
 tři routy na pruhu II z Kestřan
 Viz štít trojd. a polovičný
rožďka (větev, ostrev) v ruce II z Malešova
ruka (jen pět) II od Dubu, Pasovar, Uzdičova, Kršovic, III z Brachovic, Lohkova, Naramče, Skrej, Sněhotic, Medlic, Zdětína
 ruka a kus ramene dvakrát III ze Zdětína
 ruka jedna, i zbrojná (s ramenem) II z Dobré (?), Hubka, z Chomutovic, Mukoděl, z Rybňan, III z Bezděkova, Kostelce, z Modřic
 dvě ruce II z Branišova, Heršteina, Kamenice, Kostomlat, Lhoty, Prosečí (?), Řepnice, Rohatec, Skorotic, III z Černína, Hulína, Olbramic, Polanky, Rohatec
 ruka držíc svazek II z Heršlaku, Zaječic, Zruči
 ruka při kříži a se sekerkou II z Mladějovic
 ruka držíc sekeru II z Rokytníka
 ruka se střelou II z Rybňan, Veveří
 ruka s dýkou II z Nejepína
 „ s mečem v. hrozen, meč
 „ s oštěpem II z Petrovic
 „ řemdihem v. řemdih
 „ s 3 řemdihy III z Dobřčic
 ruka s kyjem III z Hartmanic, z Heroltic
 ruka s palicemi II z Újezdce
 ruce držící samostříl II z Prachňan
 luk s rukou napínající II z Lukonos
 kluk v ruce III ze Hlusovic
 ruce držící kouli II z Mirešovic
 Nučnic, Údrče
 ruka s lilí v. lilie
 klasy neb květy v ruce III z Přeskač
 kyta v ruce III z Vitčic
 pták v ruce II z Nabdína
 ručky na rohu III z Milčan
 ruka držíc ? III ze Střelíc
růže I 1, II z Brodu, Říše, III z Mutíšova, ze Střelíc
 r. o šesti listech II z Choltic
 r. na polovič. štítě II z Rosendorfu, III Želetavy
 čtyři růže II z Šenu
 štít stupňovitě dělený s 3 růžemi III z Ketře
 pruh a tři růže II z Lošan
 tři růže na pruhu v. pruh
 pět růží na pruhu a mimo něj II ze Zlonic
 rostlina s růžemi II z Gejzinku
 tři růže se střelou III z Branice

růžice na bylinách II z Jenišovic,
z Polanky
růžice na krokvici v. krokvici
ryba (neurčená), jedna II z Brloha,
Hradce, Skal
dvě ryby I, 52, II z Malonic, z Ře-
poryj, Uhřinovic, Veselice, \times z
Vřeskovice, III z Chlevského, Pa-
česlavic, Radkova, Žešova
tři ryby II z Bračic, Čapští z Čepě,
Černého víra, z Holkova, Chanovic,
Choltic, Chrastu, Nebovid, Ni-
hošovic, z Poříčí, z Radkovic,
III z Dobromyslic, Držovic, Hři-
vínova, Prus, Kajže, Stavěšic,
Zwerwitz
ryba okřídlená II z Bergova, III
z Dobronic, Markvartovic
ryba s rohem III z Bělé
táž na pol. štítě II z Chodův
dvě parmy na kytě II z Zakšova
ryba bez hlavy II z Neprochov,
Střídky
tři ryby bez hlav po dvou polích
II z Horšova, Metelska
2 rybí hlavy II z Ježova
tři s lilí III z Rybího
rys I 41, II ze Mnichu
S (písmena) II z Kolozruk, z Me-
zinov, Pasovar, Semtěše, Štědré,
Údrče, Zhorce, III ze Slavětic
saky dva II z Bítova, III z Biňova
samostrěl, kuše II ze Lstiboře, III
ze Zalužic. V. ruku.
saň II z Újezdce Odk. ze Zhoře
saňky dvě III z Moravčina
sekerá bradatice s křížem viz kříž
sekerá jediná II ze Zhudovic
sek. se střelou \times II z Teplé
sek. kladná III z Mirče
2 sekerky \times I 37, II z Beřkovic,
z Bukové, Huler, z Chylic, z Ma-
lotic, z Sukorad, Tumpergár, Tu-
padl, Újezda, Vřestud, III z Hobzí

tři sekery II z Budenic, Peruce
dvě sek. s kopistí II z Míkovice
též s křížem II ze Vřestud
s ostrvou III z Bělé
schody dva II ze Kfelu
slimák III ze Slimákova
slunce II Maxin, z Valečova
snop viz štít
sokol II z Libočan (neb krahulík?),
ze Skalice;
sokolí noha II z Javoré
soudek II z Lovu, Mezipotočí, Větřní
sova III z *Mezlesic*
srdce hořící III z Bítová
prostřelené II z Jelenova
srdce s lupenem II z Hrádku
srna, *srnec* prostřelený II z Prosečí
srnec polovičný II z Polkovic
srní hlava II z Milevic
srnčí hlava III z Kostník
„ *růžky* III ze Stichovic
srp II z Sedlce, s křížovitým
držadlem III z Jehnic
dva srpy II z Kříčova, Podvin', III
z Vrbovce, ze Zvole
střela prostá I 10, III z Mokrého,
z Rosičky
střela zavinutá (odřivous) I 6, III
z Letošic
čtyři střely + I 16
dvě střely = \times + II z Dražovic,
z Klenče, z Lobkovic, Protivce,
z Rožďalovic, Rybího, Vlastislavě,
III z Hlivic, Kbelska
tři střely II ze Střína, Vidova
dvě střely spojené II z Kaplice
střela s dvojím křížem II z Mez-
ného, III z Gogoliny, z Ochab,
táž s liškou III z Těšova
střely zpodní kus II z Chotče
střely svrchní kus II z Kunžaku
hrot střely II z Valdova, Želetic
dva hroty II z Sedlce, Svinčan
střela s mečem III z Bučic

střela mezi hvězdami II Oremius
 střela mezi růžemi III z Branice
 střelky při pruhu s šachovnicí II
 z Petrovic
 tři střely s pal. kolem III z Těš-
 novic
 střely přes pruhy II z Vražkova
 střela s vidlicí II z Tymperka
 kyta s 2 tulejemi střel II ze Star-
 koče
 střela rohatá II z Neustupova, Ot-
 ryb, Soběšina
 střelky na rozích, II z Budislav,
 Čanky, Nedabylic, Hodonic, Ke-
 blan, Komařic, Rohův, Údolině,
 Všenor
strom II z Bílé hory
stůl (?) II z Damníče
stůpně se lvem II z Koloděj, Rot-
 leb. Viz štít
sudlice II z Lužné, Rudolic
sumec II z Jedlice
supí hlava I 31, II z Jenišovic,
 Krchleb, Myšlan, Rosic, Vys-
 čan, III z Čechočovic, Mírotína,
 Tavíkovíc. Viz i ptáka
 dvě supí hlavy II z Jenšteina a
 Vlašimě
 kostky se sup. hlavami II z Herns-
 dorfu
svině II z Kunemile, Onšova, To-
 žice, Vidova, Zdislavice
 sviní hlava I 4, II z Bělče, Hůrky,
 Kuřího, Týnce, Zrubku
sýkory tři II z Meisenburka
šachovnice I 54, II Adlaf, z Adrš-
 pachu, Bezdědic, Bezvěrova, Bro-
 dec, Brožánek, Budislavě, Bud-
 kova, Hamršteina, Hořiněvsi,
 Chotče, Kosoře, Kvasejovic, Pa-
 řízku, z Sedlice, Sovojovic, ze
 Všejam (klénót) III z Bobolusk,
 Meziříčka
 šachovnice jen na polovici štítu

II z Přelouče, Tmaně, Trut-
 maně
 šachovnice jen po částech štítu
 II z Vesce, III z Linavy
 š. na pruhu II z Turgova, Železnice
 š. na pruhu lomeném II z Petrovic
 š. na × pruzích (kl. páv) II z Chří-
 nova, Zahrádky
 š. s jezovcem II z Hamršteina
 š. s kolem pal. II z Nového domu
 š. na křidle, viz křídlo
 š. s krokvicí III od Věže
 š. se lvem, viz lva
 š. s lilíí II z Miliny
 š. s mužíkem II z Miloňovic
 š. s pol. orlicí III ze Šimberka
škopek II z Bydlína, Hlušec, Mly-
 nice, Otradovic, Semtína, Toušic,
 šk. s osobou koupající II z Leubic
šraňk (hřeben zavír. bránu) II z Boh-
 danče, Čihovic, Hodkova, Male-
 šova, Zalešan, III z Čelechovic,
 Trpěnovic
štěníř II ze Zvíkova
štíka II z Aichu, Deštného, z Kyn-
 šperka, Maksant, Pichlberger, z
 Pírku, Plík, Raussengrüner, z No-
 vé Role, Winkler, z Vranova, III
 z Dubenek, Rosic, Turovic
štičí hlava II z Nužkovic
štíť. Je-li na štítě znamení, hledati
 jest při znamení
 štít na štítě II z Falkenšteina,
 z Kladna, Tisové, III z Lokovníka
 trojdílný štít ozdobený na štítě III
 z Brunšperka, Dubna
 štítky na štítě II z Jablonné, Stu-
 deněvsi, III z Mírova (v. pruhy)
 štít na přič polovičný I 50, 59, II
 z Baště, Břeží, Buk, Čichalova,
 Doubravy, Frydšteina, Chotětova,
 Chotiměře, Jmnic, Klimberka,
 Kunova, z Lub a Sobětic (ale tu
 u zpodu šupiny), Obytec, Ro-

prechtic, z Újezda Drah. Velimě, III z Habrovan, Lichtenšteina

týž ale zpodní pole dělené II z Gerstorfu, Háje, Zachraštan

týž, ale vrchní polovice dělená II z Jilmanic, Lomnice, ze Lstiboře, z Panvic, III z Hrušovan

týž, ale zpodní část malá III ze Strážnice

růže pře něj II z Rosendorfu

št. polovičný, ale horní pole menší II z Malšína, Údrče

št. polov. se čtverečkem II z Týna

týž a na vrchním růže III z Želetavy

dělicí čára stupňovitá a tři růže III z Ketře

štít na přič trojdílný II Bítovec, z Boršengrynu, Březovic, Budkova a Tourového, Bychor, Cehnic, Cerhonic, Ctiněvsi, Dubče, Falknova, Hardeka, Hrádku, Hustířan, z Kařišova z Kotvic Kozojed, Lenův, Libodržic, Libšteina, Lípý, Lomu, Lukova, Mašfova, Neveklova, Neznašova, Oračova, Otína, Pěčic, Perglasu, Pernšteina, Pobipes, Popovic, Pošně, Předbořic, Příčiny, Račina, Radiče, Skuhrova, Stakor, Stazkova, Suché, Šanova, Telibě, Tetova, Tourového, Třebešic, Trojanův, Újezda, Ujkovic, od Věže, z Vildšteina, Vítovec, z Vlčnova, z Vracova, Vražkova, Vydří, Zahohří, Zhoře, III z Budiškovice, Bukovice, Heršic, Hrádku, Hustopeče, Jakubova, Radotic, Slatiny, Zahrádek

týž s routami II z Hornšperka

týž s ločkou II z Hrádku, Žlunic

v prostřední části šachovnice II z Janovic, Klenového

trojdílný a polovičný II Benešovský, z Čechtice, Hodusic, Kysible, z Poměnic, Rorer, III z Harasova, z Kunovic, z Poměnic

trojdílný a přes něj klín II ze Dvojic trojd. s šachovnicemi II z Útěchovic

trojd. s růžemi II z Rosentálu, z Zahohří, III z Dobronic z Želetavy

trojd. s hvězdami III z Domamile

trojd. s rybami III z Pavlovic

trojd. s klíny II z Pruku, z Trautenberka, z Újezdce Sedl.

trojd. s růží o 6 listech III z Dobronic, ze Sádku

trojd. s hvězdou II z Chlumčan

trojd. s panákem a liliemi II z Machovic

prostřední část zubatá II z Hrádku polovičný štít za lvici I 3

týž II z Bělče Bohušic Bonten, see, Čeradic, Černé, Čisté, Dobřeně Doubravice, Drahobuze, Drnovce, z Dubňan, Habrlant, z Háje, Hřebečnick, z Chlumčan, Chotěřiny, Chvalkova, Jezera, Kamenice, Kokořova, Kolečovic, Kostelce, Kovářova, Kozlova, Kožlí-Leisneka, Libošína, Močovic, Milčic, Mitrovic, Modřejovic, Mostkův, Nedvídkova, Nechvalic, Přestavlk, Příšova, Přívoz, Prohoře, Rabšteina, Radovesic, Rakové, Rovného, Rzavého, Slatiny, Slavkova, Snopoušova, Solče, Stěžova, Strýčkovice, Studenného, Svinné, Svojkova, Svojšic, Teměřic, Trojan, Trubec, Věřic Vesce, Veselé, Vysočan, Zahohří, Zhoře, Žeberka, Želibořic, III z Bařic, Baště, Bohušic, Domamyslic, Dubňan, Honbic, Kněhnic, Kukvic,

Kyjova, Opatova, Otaslavic, Pamětic
 týž, ale jedna polovice na příč dělena II z Červeného dvoru, Harasova, (s kotoučem), Hrušova, Medonos (s kotoučem), Němče, Újezdce
 týž s koulí II z Bubna
 „ s kotoučem II z Kralovic
 „ s routováním II z Hlavatec
 „ s lipovou větví II z Lindy
 týž se žaludy II z Novévsí
 „ s kozlem II z Kopidlna
 „ a dvě žezla křížem III z Čermník
 „ ale pravé pole užší II z Vojnáina
 štít polovičný, ale jedna polovice trojdílná (poloupruh) I 30, II z Levína, ze Smojna
 tak s orlicí II ze Skalky, Sulevic
 tak s velbloudem II z Křimic
 poloutrojříčí (v jedné polovici 3 pruhy příčné) I 7, II z Kobershainu, Vracova
 též, ale pruhy pošikem I 25, III z Bludova
 též, ale 2 příčné pruhy II ze Smojna, z Vražkova (2 střely) III z Bělčovic, Lechovic, Mitrova, Pačlavic, Ptení, Víckova
 polov. štít a přes něj pruh v. pruh
 tak ale pruh pošikem III z Grunberka
 téhož pruhu jen čtvrt II ze Všebořic
 týž pol. štít, ale čára dělicí stupňovitá II z Tuklat
 týž, ale kus polovice usečen II z Bartoušova, Labouně
 týž, ale každá polovice usečena, při tom *snop* II z Hozlau, Reitenbachu
 štít pošikem neb pokosem polovičný II z Divišovic, Domašic,

Hořešovic, Krajku, Miličina, Nužkovic, Pláně, Pozdyně, z Ratěnic, Ronova, Rychenberka, Smilkova, Smiřic, ze Střítěže, Strachotic, Trutmaně, Zalunova, Zhoře, Žakavy, III z Arklebic, Kralovic, Novévsí, Přetína, Pozořic, Řehořova, Veleně
 týž s kozlem II z Kopidlna
 týž ale s pruhem II z Obytec
 týž ale s udicí III z Kovářova
 týž dělený lomenou čarou III z Bělkovic, Popovic
 týž, ale polovice rozdělená II z Podmokl
 týž ale obě polovice přesečeny II z Srbic, Šich
 týž ale zpodní polovice mnohem menší II z Kopist, z Otvojic
 štít křížem + dělený II z Buzic, Dírného, Dobročovic, Doubravice, Dožic, v. Eckbeunt, z Hrádku, Hvozdná, z Keblan, Kelnar, z Libětic, Lišťan, Paběnic, Počepic, Slatiny, Stakor, Stranného, Unějovic, Zahoří, Zvoleněvsí, III z Dobročkovic, Kyjovic, Lichtnova, Poratic, Rataj, Ratišovic, Strachotic, Švabenic, Žirotic
 týž ale dvě pole zase dělena II ze Všečlap
 týž ale na něm pruhy, lev, orlice a kříž, II z Hardeka
 štít křížem × dělený II z Košumberka, Mšena, Nalžov, Novévsí, Paběnic, Studeněvsí
 výkrojek a odkrojek na štítě totiž čtvrtina + II z Kralovic, Lukavce, Milé (se zvířetem), Neznašova, III z Hobzí, z Jakenraitu, Mikulovic
 tak i u prostřed vrchu, avšak i příčný pruh a půl kolmého II z Žirovnice

v. zdola klínem II z Kovanína,
z Noskova, Třebečka,
v. liliovitým klínem II ze Stříbra
v. klínem zhora ke zpodu II z Ja-
vora, Jelčan, Kněžiček, Veselé,
Všejan
též tak ale 3 koule III z Borova
též tak, ale čáry klínu zakulaceny
II z Gablence, Labouně, Ra-
kové, Zap
klín jako polovice vrchního pole
II z Pilníkova, Zilvar
klín ze dvou pruhův se strany
III z Mikulovic
2 klínky III z Martinic
3 „ II Tulinger
klínovité předměty II z Horek
štíť zuby obyč. třemi dělený II
z Bechlína, Čihoště, Dobročovic,
Dubečka (i s liliemi) Holíšovic,
Hrádku, Krucemburka, Medvě-
díče (Nedvědíče), Okoře, z Pro-
stého (jen 2 zuby), Rokycanští,
Rost, ze Stranova (ale pošikem),
Škvorce, Tetova, Úšavy, Vchynic,
Vtelna, III z Bludova, Boro-
tína, Branišovic, Budčovic, Ne-
chvalín
štíť se zuby na příč III z Bohutic,
ze Sudic
štíť se zuby dvakrátě proti sobě
II z Horšic
na štítě *stupeň* II z Chlumu, Kafuňk,
štíť se zub. čarou pošikem II z Libiše
štíť štěníř dvakrátě + a × dělený
II ze Zvíkova
čtyři štítky za klénot II z Novévsí
tele polovičné III z Kostník
telecí hlava II z Ještětic, Svarova
tetřev II ze Zbýnic
tetřívěk II z Jelnědí, Ždanic
touleč. Viz i Lobkov. klobouk
t. prostý II z Třemošné, Vysočan,

t. s pruhem III z Heršic, Hornic,
Slatiny
t. se střelami II z Rakovic
t. prostřelený III z Vrbna
třmen II z Bukoviny, Černína,
Křčina, Ryzenburka, Samšiny,
Skalice, Svatoňovic, Svěborovic
trojhran prostý II z Jiřetína
t. s liliemi a pannou II z Heršteina,
Hradiště
trojlist (tři lupeny hůlkami spojené)
II z Cehnic, Milenovic, Říčan,
III z Borovné
trojzub II z Boršic, Maindl, z Ne-
pomysle, Otěšic, III z Lubnice
trubka viz roh
tulej střely III z Hradečné, Morašic
tyčky dvě s uchy II z Miřetic
udice přes pol. štít III z Ková-
řova
dvě udice × II z Chořov, Kun-
čího, Pavlova, Prorubě, Rado-
stova, San, Vlčnova, III z Mo-
dletic, Palovic, Sobačova
udice vlčí (koule s 3 ostny) II z Heř-
manic, Jeníkova, III z Řečice
váček II z Týna, III z Manic,
Vlachovic
vějíř II z Bítovan
velbloud II z Pakoměřic, Rokycan,
Šmolcu
na štítě pol. II z Křimic
věnec II z Vochova
věntky I 20, II z Zahoří, III z Dou-
bravice
větev viz i ratolest
jediná v. s lupeny II z Plhova,
Souměře, Tryclár, III z Plen-
kovic
táz s větvičkami II z Úhelnice
dvě větve III z Úhřec
tři větve (?) III z Býšovce
veverka II z Přerova (?)

věž II z Malešic, Pucbachu, od

Věže, III z Bitova, Zahradek

dvě věže III z Odrberka

vidle jedny III z Němčic

vidle dvojce (obyčejně ×) II z Dlu-

žina, Drahanova, Habří, Kralovic,

Leskovce, Lhoty Proseči, Štěkře,

Vesce, Vysočan III z Nakla

troje *vidle* III z Przněho

vidlice se střelou II z Tymberka

víno, ratolest vinná II z Dražic,

Kamenice, Litovic

dvě révy III z Voštic

vlaštovka II z Hořakov

vlk II z Činova, Kvítkova, Nal-

žovic (liška?), Strážného, Vol-

femberka, Volfšteina, Všehrd, III

z Dobřínska, Evancic, Našiměřic,

Rataj

vlk drže jehně II z Vidršperka

vlk z křoví vyskakuje II z Kvít-

kova, Michlštorfu, Sovynic, Viti-

něvsi

vlčí hlava (možná i psí?) II z Čan-

kovic, Držbnice, Hrádku, Hůrky,

Choltic, Kamenice, Tchořovic,

Valu, Vlkova, Volfšteina, Výškova

III z Pěčina

vrána II z Drahobuze, Roztok

vrba, tři vrb. lupeny III z Vrbětína

vrš II z Borovnice, Holišovic, Chce-

buze, Chlistova, Krasonovic, z La-

zic, Šadrnicht

vůl viz býk

W (písmena) II z Vyčap

dvě takové spojené III z Lipové

jako pruh III z Posadova

Z (písmena) II z Kamena, z Řetče

znamení tomu podobné II z Alten-

burka

zajíc I 4, polovičný III z Hornic

týž dvakrát II z Chřeníc

zámečky tři II z Lerojid

zubří hlava I 17

zuby viz štít i trojzub

zvíře neurčené polovičné II z Koj-

kovic

těž na skále II z Podivice

těž prostřelené II ze Strachotína,

III z Bílovce

téhož hlava II ze Skal

téhož nohy III z Budějoviček,

Lilče,

zvon II z Chvalkova, Myskovic

žaludy II z Novévsí

žebřík II z Choustínka, Miletínka,

Vlčnova, Zaječího pole, III z Po-

půvek, Želutic. Viz i I 11.

žena II z Černuce, Předbořic

poprsí II z Budkova, Miloňovic,

Nebřehovic

žernov (bývá i za kotouč) II z Kot-

vic, Radovesic, Střekova, Veit-

mile, Žitenic, III z Hrubčic, Ja-

roslavic, z Konojed, Libnovec,

Pohmelic, Prače, Vrahovic Ži-

rotic

dva žernovy III z Martinic

žezla dvě III z Čermník

tři žezla II z Kačice Lestkova.

Šlovic

žezlo s noži III ze Lhoty

IV. ODDĚLENÍ.

Rodiny erbovní a přistěhované.

z Abenšperka. Této rodiny erb byl prý bílý štít a na něm černá noha koňská, klénotem byl zlatý klobouk s 3 černými péry. Tak Král ve své Heraldice na str. 333, ale protože není vždy spolehliv, zůstáváme to ve své váze.

z Abšocu, z Obšocu (von Abschatz), německá rodina, z níž Jáchym se přistěhoval před r. 1599 a pak přijat k zemi. Erb se popisuje rozdílně. Kolář našel vyobrazení v erbovníku Salmovském (XXIII K 4 bibl. Pražské) ale popisuje je neúplně jako štít zhora modrý, z dola červený a na něm jelení hlava s krkem Král (str. 329) černou jelení hlavu na stříbr. štítě a touž hlavu za klénot.

Adamové z Veleslavína. M. Daniel Adam psal se tak l. 1576, když přijal městské právo Starého m. Praž. a oženil se s Annou Melantrychovou, ale nedlouho potom psal se z Veleslavína, odkudž lze znáti; že vyzdvižen do vladyckého stavu, list však na to se nezachoval. Erb jeho byl: Štít zhora dolů polovičný červený a modrý, přes celý štít Pegasus v podobenství stříbr. koně s křidloma, k pravé straně vykročený; nad zavřenou helmici točenice s přikryvadly, nad tím dvě křídla (tuším barev štítu) a mezi nimi hvězda zlaté barvy. Pěkně vyobrazeno v kalendáři hystoryckém ku konci, (též Král na str. 270.)

Adlspachové z Damsdorfu přišli do Čech v 16. st. Jiřík A. (1550 hejtman na Roudnici) byl l. 1570 a potom hejtmanem na Pardubicích. Na pečeti jeho spatřuje se lev Český vzpřímený, ale nekorunovaný, a jako klénot žernov. (Arch. DZ. VII, 1.) Král (na str. 285) určuje barvy štítu zhora červeného, ze zpodu bílého, lva stříbrných barev, žernou bílý s 6 černými péry. Blažek (Adel v. Oester. Schlesien) popisuje štít polovičný, nahoře červený, dole modrý, přes celý štít lev modrý v červeném, červený v modrém, příkr. červená modrá, klénot bílý žernov a v něm 6 kohoutích per.

Agrikola z Limburka. Císař Ferd. II. dovolil (1630, 7. Febr.) Janovi Agrikolovi, expeditorovi při Č. komoře, aby se psal z Limburka a vysadil mu tento erb:

Štít modrý černým pruhem na pokos rozdělený, v horním poli žlutý lev s červ. jazykem vyplazeným a ocasem rozdvojeným s korunou na

hlavě a meč vytažený drže, ve spodním poli v pravo bílá holubice, v levo had se kroutící, oba hlavami k sobě a mezi nimi meč svislý, na jehož konci visí zlaté váhy, turn. helm s korunou a přikryvadly modré žluté barvy, dvě křídla, modré a žluté, a mezi nimi holubice, had a uprostřed meč s váhami. (Dsky zemské 552. B 26.)

Kromě toho obdařen Jan Vilém *Agrikola* (1703, 28. listopadu) rytířským stavem a měl za erb štít červený a v něm bílý pluh, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, za klénot podobu krále v černém oděvu a pod korunou, an drží v pravici bílý pluh. Odkud se psal, není poznamenáno. (Reg. Král.)

Aichlar z Aichlperka. Bratři Antonín a Jakub Vilém Aichlerové nadáni (1604, 20. září) erbem a vladyctvím, oboje pak jim potvrzeno 1625, 23. června. Polepšený erb se takto popisuje: Štít na dél rozdělený, v levém černém poli lev žlutý k pravé jako ke skoku obrácený, mající na hlavě korunu zl. královskou s vyplazitým červeným jazykem a s vyzdviženým dvojnásobným ocasem, v druhém poli uprostřed na příč na dva díly rozděleném a to v dolním červeném dílu stojí na zeleném trojnásobném pahrbku prostředním, jenž ty druhé dva něco převyšuje, dubová větev zelená vyrostlá s dvěma zelenými listy a nad nimi nahoře s 3 zl. žaludy dozralými a v horním bílém dílu dva trámy červené sebe nedotýkající od levé vzhůru k pravé na pokos vystupující; v prostředku celého štítu štíteu tolikéž od vrchu dolů na dvě rovné polovice rozdělený, vlevé modré litera F a nad ní koruna trojnásobná císařská, oboje zl. barvy a v druhé žluté polovici půl orla černého rozkřídleného, nad štítem turn. ryt. helm; přikryvadla černá žlutá a červená bílá, nad tím koruna zl. král. z nížto vynikají 2 rohy buvolové, na příč rozdělené, levého dolní polovice černá, horní žlutá, pravého dolní červená a horní bílá a z nich obou rohů při vrchu vycházejí dva praporečky, po pravé červený, po levé bílý, mezi kterými rohy pávový ocas přirozené barvy v prostředku ozdobený znamením zlatého kříže. (Reg. král.)

Aichorn z Reichenpachu. Kašpar Aichorn obdržel (1538, 14. prosince) erbovní list. (Kniha VII, str. 61 v arch. min. vnitra ve Vídni.) Později přijat do rytířského stavu kr. Č. Na pečeti Alžběty Plotové roz. Aichlarové (1714, Arch. DZ. III, 16) je viděti štít pošikem od pravé k levé dělený; v pravé polovici je veverka (čtvernohé zvíře) běžící s ocasem na hřbetě, v levé polovici 3 hvězdy. (Vypsal Kolář.) Král (39) má štít na příč polovičný, v horním modrém poli tři zl. hvězdy, v dolním červeném veverka sedící své barvy. Klénot jsou křídla červené a modré a mezi nimi veverka.

Albin z Bíléhory. Erb rodiny této málo známé byl: Štít žlutý a v něm medvědí noha drápy dolů obrácená, šípem s červeným opeřením prostřelená, až z rány krev teče. za klénot dvě černá křídla proti sobě.

Albin z Greifenberka. Majestátem l. 1564, 25. května povoleno Janovi Zbytkovi, Janovi Šturmovi, Ambroži Chotěborskému, Jiříkovi Břez-

skému, Janovi *Albinovi*, Vitovi *Šprynclovi* a Jiříkovi *Klaudyanovi*, aby se mohli psáti z Greifenberka a dán jim tento erb: Štít modrý, u zpodku tři pahrbky rubínové, nan nichž noh pták žlutý s rozkročenýma zadníma nohama, rozkřídlenými křídly, maje jazyk vyplazený a drže předníma nohama střelu špicí nahoru červené barvy, k pravé straně obrácený stojí, přikryvadla žlutá modrá, točenice a na ní půl noha týmž způsobem. (Reg. král.) U Krále na str. 357 shoduje se jedině erb Šturmův, odchyluje se však Albinův. Pěkný obraz erbu Albínovského v Miltnerových Privatmünzen tab. I.)

Albinové z Hein, na Moravě osedlí, měli na štítě kříž, jehož horní rameno schází a dolní rameno ovinuté jest písmenou S, klénot jest pták vyletující. Tak na pečeti Bohuslavově (1637, v rodopis. listech arch. zem. v Praze).

Albinové z Helfenburka. Předek jich Václav Bílek polepšil si své příjmení sám a obdařen vladectvím v l. 1541—1553; neb tohoto roku, když byl přijat se syny do stavu rytířského, již se psal z Helfenburka. Erb jeho byl štít modrý, v němž za pahrbkem šedivým vyniká pod kolena mužik v červené župici a v červeném špičatém kloboučku, maje levou ruku v bok podepřenou a nesa na pravém rameni rybu prostřelenou, nad níž se vznáší pták (sup neb orel) k pravé straně rozkřídlený. (Rybička v Pam. arch. XIV, 19.) Klénotem je zlatá orlice. (Král na str. 319, ale v Hradech VII na tab. klade černou.)

Albinové z Jenčova měli štít polovičný, v pravém poli modrém pes vyskakující bílý s červeným jazykem vyplazeným a ocasem vzhůru ohnutým, levé pole bylo s černou a žlutou šachovnicí. Za klénot byly dva buvolové rohy, z nichž levý byl modrý a pravý černý a mezi nimi týž pes ale polovičný. (Jak. sb. *) tak i na pečeti r. 1613. V Králově Heraldice na str. 267 klade se červená barva za černou.

Albin z Nyderhaitu. Jiří I. 1535 horní hejtman v Slavkově a později v Jáchymově měl za znamení erbovní štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a čtvrtém poli lva, druhé a třetí je s šachovnicí, z korunované helmice otevřené vynikají dva buvolové rohy a mezi nimi je sedící lev tváří k divajícímu obrácený. (Miltner, Privatmünzen 7, 716 s vyobrazením.) Král (str. 296) popisuje zl. lva v modrém, šachovnici červenou bílou a zl. sedícího lva mezi rohy modrým zlatým a stříbrným červeným.

Albin z Úrazu v. Kutovec.

Albinové z Weissenblutu nosili na červeném štítě zlatou korunu o pěti špicích, kterouž byly prostrčeny dva praporce barev zlaté a černé, křížem přeložené a mezi nimi zlatá střela vzhůru se nese. Klénot jsou tři pštrosí péra zlaté černé a zlaté. (Král na str. 369.) Erbem tím byl obdařen (1604,

*) Jakubička, bývalý soudní adjunkt v Ml. Vozici a pak v Otčích, sepsal velkou sbírku; část její je 1356 listův s obrazy erbův. Ta se nachází u mne a bude majetkem vyd. ústavu při ministerství školství.

22. června) Samuel A., koncipista v České kanceláři a to majestátem z Říšské kanceláře. (Šlecht. arch.) Jím pečetil (1628) týž Samuel. (Kolář z arch. mus.) Poslední Albínové ke sklonku 18. st. byli jeden roznašečem novin, a druhý knihařem.

Albrecht z Lebentálu. Císař Rudolf dovolil (1581, 26. ledna) Kašparovi Albrechtovi, aby se psáti mohl z Lebentálu, při čemž mu dán tento erb: Štít pošikem od pravého kouta dolů rozdělený, vrchní pole žluté, spodní červené a v tom jednorožec z polovice černý a z polovice bílý, od levé k pravé straně přímo nahoru ke skoku obrácený s rozzavenými ústy, vyplazeným jazykem. máje roh z čela obdélný bílý a stoje na zadních nohách. (Kolář z reg. král., klénotu nepoznamenal.)

Albrecht z Šontálu. Majestátem l. 1572, 11. června dovoleno Michalovi Albrechtovi písaři důchodnímu panství Přerovského, aby se psal z Šontálu a dán mu tento erb: Štít na příč rozdělený, svrchní pole žluté, spodní černé, ve kterémž štítu uprostřed křídlo orličí též na příč rozdělené, černé v žlutém, žluté v černém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křídla orličí, jedno za druhým spojená, též barvami na příč rozdělená, spodní žluté, svrchní černé. (Reg. král.) Majestátem l. 1594, 19. prosince byl tento erb polepšen a přidáno ještě heslo z *Keřska*. (Reg. Král.)

Albrecht z Toužima a z Viňavé, příjmení rodiny málo známé, jejíž erb byl tento: Štít na pokos, od vrchu levé strany dolů k pravé polovičný, vrchní pole bílé a druhé červené a prostředkem gryf jako rozlícený vzhůru na nohách spodních stojící a k pravé straně obrácený, ocas mezi nohy dolů vztažený, a křídla nad sebe vyzdvižená mající, s jazykem vyplazeným a tak rozdělený, že je ho polovice bílá v červené půli a polovice červená v bílé, an předními nohama střelu zlatou na dvě přelomenou a železem vzhůru na sebe obrácenou drží, se spatřuje, kolčí helm s příkr. bílými a červenými a koruna, z níž půl téhož gryfa i se střelou vyniká. Jan, Šimon a Lorenz Albrechtové připustili k tomu erbu Matyáše *Tymera*, měšťana Nového města Pražského, což císař Matyáš (1616, 15. dubna) potvrdil. (Reg. král.)

z Aldringen Jan, prvotně chudého původu, přišel z Lucemburska, najal se u císař. vojska jako sprostý voják, avšak již l. 1622 byl nejvyšším a na posled generálním polním maršálkem († 1634). Prvotní jeho erb na štítě koruna se 4 železy a klénot ruka s ramenem, též znamení držící, polepšen, když 1627, 17. prosince byl povýšen na svob. pána Římské říše. Erb jeho byl potom tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zlatém byl starý erb, totiž zlatá koruna a skrze ni prostrčena dvě vlčí železa černá s háky na konci, 2. a 3. pole bylo modré a v něm 3 bílé hvězdy o 6 špicích, dvě nahoře, třetí pod nimi. Klénotem byly 3 helmice a na nich dva červené praporce pěších s bílými kříži, mužské rameno držící korunu s železy a černý orel. (Říšská rejstra Ferdinanda II. 1623—1634. Obr. Kadich-Blažek tab. 203.)

Alemanové, rodina z Německa pocházející, jichž část se v Čechách usadila a tu počestila. Jejich starožitný erb, štít polovičný, zvrchu červený a v něm bílý lev v kroku, u zpodu v bílém poli tři červené vlčí udice, dvě nad jednou, klénot lev vynikající s příkr. bíl. červenými polepšen z Říšské kanceláře (1602, 9. března) helmici a korunou. Říšského stavu panského dostalo se jim l. 1715 a 1850, ale tyto pošlosti vymřely. Česká větev do- byla si práva inkolatu.

Alexiové a Žďárští z Lovče. Král Ferdinand povolil (1545, 3. září) Jakubovi *Žďárskému* a Aleximu *Hedvábnému*, aby se psali z Lovče a dal jim tento erb: Modrý štít a v něm hlava bílá pštrosova i s krkem, přikryvadla modrá bílá, dvě křídla orlová, modré a bílé vzhůru stojící (avšak znamení erbovní se neopakuje. — Reg. král.) Alexi přijat l. 1556 do rytířského stavu a potomci přijali jeho jméno za příjmení. Dočkali se ještě 19. věku.

Allman z Almšteina. Tobiáš vyzdvižen (1626, 12. října) do stavu vladyckého kr. Č. Na pečeti jeho l. 1641 spatřuje se štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli střelec a v 2. a 3. zajíc. Klénotem jsou dvě složená křídla. (Sbírký rodopisné v zem. arch.) Král (298) popisuje 1. a 4. černě a zlatě dělené, přes to střelec s napjatým lukem na 3 zelených kopcích, 2. 3. červ. se stříbr. kozlem ve skoku, a křídla černá.

Alsterlové z Astfeldu pocházeli ze staré rodiny městské, která žila v Budějovicích a psala se Alsterle. Jak se dostali k svému prvotnímu erb, totiž modrému štítu, na němž bílá krokev s 3 bílými růžemi, není známo. (Rodopisné poznámky v arch. zem.) Jan A. získav úřady a statky, povýšen (1665, 10. května) od cis. Leopolda do rytířského stavu starožitných rodin, tak aby se psal z Astfeldu. Když pak bratři Jan Václav a Josef Antonín povýšení (1755, 18. října) do stavu panského, polepšen a rozmnožen jich erb a přidán jim erb vymřelých rytířův z Vydří, jichž příjmení též přijali do svého. Erb jejich potom byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené a v něm dva bílé rohy, 2. černé a v něm zl. cis. koruna, 3. červené a v něm 3 nad sebou položené parmy ven hledíce, 4. červené a v něm bílý chrt se zl. obojkem sedě na červ. polštáři s 3 třapci, uprostřed štítu štítek černý, na němž bílá krokev, pod níž je jedna a nad ní dvě bílé růže, nad štítem 3 helmice s přikryvadly černými bílými; na pravé 2 bílé rohy, na levé chrt, na prostřední černý orel hledě v pravo. Štít drží dva žlutí lvi o jednoduchém ocace. (Reg. král. Obraz týchž erbův KB. tab. 3.)

Alt z Kunratic v. Voříkovský.

z Althanu. Obraz erbu v Naučném Slovníku Ottově, II, 18, kromě toho Kadich-Blažek, Mähr. Adel. na tab. 1, Meraviglia Böhm. Adel na tab. 57.

Altwaterové (od r. 1755 se vyskytující) měli a snad ještě mají štít křížem na čtvero polí rozdělený; v 1. a 4. poli bílém 4 (neb 5?) červených pruhův

příčných, v 2. a 3. žlutém orlice bez koruny; nad helmici je vrchní část orlice (bez nohou. — Rodopisné sbírky v zem. arch.)

Amerynk z Jníálu. Předek rodiny této Volf dostal erbovní list, kterýž syn jeho Jan l. 1604 ukázal. (Kn. 558 v arch. m. Prahy.) Že se darování stalo před r. 1589, dokazuje se tím, že Jan se připomíná v tituláři l. 1589 vydaném. Erb jejich byl: Štít bílý a v něm pošikem od pravé dolů tři červené pruhy a nad helmici křídla složená týmž způsobem zbarvená jako štít. (Pečeť z r. 1616 v arch. mus. Jak. sb. Král na str. 307.)

z *Amštatu* měli prý štít modrý a v něm bílý měsíc rohy vzhůru obrácený a nad ním žlutou hvězdu. Tak je i ozdobeno modré křídlo nad helmici. (Tak Král ve své Heraldice na str. 355.)

Andreae z Velechova v. Hymlestein.

Antoni z Adlersfeldu, jméno šlechtické rodiny, jež se přistěhovala z Vídně na počátku 18. věku a pak v Praze neb vojenských povinnostech žila. Erb její štít na příč polovičný, v horním (bílém?) poli (černá) orlice, ve spodním poli červeném pruh žlutý z dola v levo k pravé nahoru položený a v něm růže (barvy? — Rodopisné sbírky v Zem. arch.)

Arca (Artzat), příjmení rodiny Slezské, jejíž erb byl tento:

Štít modré barvy, v němž pošikem od pravé dolů stříbrný pruh a na něm zlatá střela nahoru obrácená, nad otevřenou helmici koruna, z níž vyniká mužik v oděvu v pravo modrém, v levo zlatém, majíc na hlavě špičatý klobouk stříbrné barvy s feflíky modrými a bílými, levicí se opíraje o bok a pravici drže dotčenou střelu; přikryvadla modrá, zlatá. (Blažek, der Adel v. Oester. Schlesien str. 3. 111. Kadich-Blažek Der mährische Adel 4, Král, Heraldika 303.)

Arco příjmení hraběcí rodiny. Scipio hrabě z Archu obdržel 1564, 12. srpna majestát, aby se psal z Jaroslavie a to aby přešlo i na jeho bratří. Při tom potvrzen jeho erb, zlatý štít a na něm 3 modré luky, helmice se starodávnou korunou a příkr. zlatými modrými, nad tím vynikaje černý orel o dvou hlavách. (Arch šlechtický ve Vídni.) Pozdější vývoj vyličen a vyobrazen jest v dílech Kadichových a Blažkových.

Pavel Aretin Klatovský obdařen majestátem l. 1615, 25. srpna, aby se mohl psáti z *Ehrenfeldu* a tímto erbem: Štít modrý, u jehož spodku zeď z kvadrátového kamene cihelné barvy se stínkami, z jejížto prostředku oděnc v celém kyrysu zavřený, drže v pravici dvě zlaté střely křížem přeložené, v levici pak pavězu na dél barvami rozdělenou a to v pravé bílé půl červené růže a v levé červené půl bílé růže drže, maje na hrdle zlatý řetěz zavěšený a za helmem nad oči vyzdvíženým dvě pera pštrosová přihnutá, svrchní bílé, spodní červené, kterýž až po kolena vyniká a k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s příkr. žlutými modrými, koruna zlatá, dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý, modrý, levý modrý žlutý a mezi týmiž křídly ruka zbrojná vyzdvížená, kteráž prsten zlatý pečetní s zafírem drží.

(Reg. král., Rybička v ČČM, 1889, str. 286, s čímž se shoduje i Králův popis na str. 317.)

Arioli z Morkovic. Cís. František vyzdvihl (1796, 14. května) Jana B. Arioli z M. do rytířského stavu, daďa mu tento erb:

Štít polovičný, zhora zlatý, zdola modrý. V horním poli pošikem železná kotvice, v dolním na zeleném vršku krocán (morák) své přirozené barvy. Dva otevř. helmy pod korunami s příkr. modrými zlatými, na jednom kotvice, na druhém morák na zeleném vršku. (Rg. královská, Kadich-Blažek tab. 3, Král na str. 279.)

Arnoldin z Klaršteina. Matyáš Arnoldt obdržel majestátem l. 1612, 18. října a vyšlým z Říšské kanceláře erb, v němž byl lev na štítě a za klénot rohy s lidskou rukou držící žezlo. Císař Ferdinand II. potvrdil (1623, 18. března) témuž Matěji, jenž se psal Arnoldin z Klaršteina, tento stav a obdařil jej novým rytířským erbem a to takovým:

Štít polovičný, vrchní polovice žlutá a v ní mouřenín pod korunou, drže v pravici střelu a v levici luk, zpodní polovice s bílou a červenou šachovnicí, ot. helm s korunou a černými žlutými a červenými bílými přikryvadly, nad tím černá orlice korunovaná stojící, na jejíž přsech je zlatá písmena F (též z Říšské kanceláře. Arch. šlechtický ve Vídni.)

Když cís. Ferdinand II. povýšoval (1630, 2. listopadu) Matyáše tehďa Říšského dvorního radu a tajného sekretáře a jeho zetě Theodora Hartmana a Jana Bonaventura Papazoni do rytířského stavu Říše a dědičných zemí, znova se popisuje posavadní erb Arnoldinův a ještě podrobněji, že totiž mouřením má okolo hrdla zlatý řetěz s červeným kamínkem, na hlavě točenici červené a bílé barvy a zlatou korunu pohanskou. Majestátem tím vysazen jest pro všechny tři osoby a jejich rodiny nový erb všem společný. (Popis jeho při rodině Hartmanovské.) Matyášem vymřela rodina ta po meči. (Vyobrazil Meraviglia, Böh. Adel na tab. 92.)

Arnolt z Dobroslavína. Tomáš J. Pešina z Čechorodu jakožto palatin obdařil 1668, 15. dubna Jana A. Hradeckého, impressora v Litomyšli, erbem a vladectvím. (Jelínek H. Litomyšle, II, 71. Výroč. zpráva reálky v Litomyšli 1878.) Královského potvrzení dostalo se 1725, 9. října. Prvotní jejich erb byl štít polovičný, horní pole bílé s polovicí modrého noha, zpodní černé se žlutou hvězdou a za klénot půl noha držícího žlutou hvězdu. (Král na str. 280, Jak. sb.) Později změněn erb ten tak, že byl štít pošikem na tři pole rozdělen, v prostředním přidán bílý lev v červeném, vrchní pole bylo žluté s modrou, zpodní modré se žlutou hvězdou a za klénot byla polovice bílého lva držícího hvězdu. (Král na str. 305.)

Arpin z Dorndorfu. Majestátem l. 1556, 24. dubna povoleno Matyáši *Biskupovi*, Václavovi *Arpinovi* a Jeremiáši *Kemnicárovi*, aby se mohli psáti z Dorndorfu a dán jim erb: Štít žlutý, v němž jest bazišek s nohama, s ocasem zatočeným a s křídly vzhůru rozkřídlenými,

vše modré barvy, k pravé straně obrácený, má tvář panenskou přirozené barvy a hlavu zlatým čepcem začepenou, kolčí helm, točenice s feblíky a přikryvadly zlatými modrými a nad tím nade vším týž bazišek. (Reg. král. Viz i ČČM. 1904, str. 146.)

Kašpar *Arsenius z Radbuzy* byl kanovníkem u sv. Víta a proboštem na hradě Pražském († 1629). Erb jeho (1617) byl gryf čtvernohý, přímý, drže v předních nohách květinu; táž květina je i klénodem mezi dvěma křídly (Rodopisné paměti v arch. zem.)

z Aneršperka páni, pak hrabata a knížata, nosili prvotně na štítě zubra nebo jeho polovici vrchní nad korunou, později měli rozmnožený erb, totiž: štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm zlatý zubr máje zlatý kruh skrze nozdry protažený, 2. a 3. pole zlaté a v něm na dlouhé lavičce bílé černá orlice, v prostřed štítu štítek bílý, v němž červený lev s dvojítm ocasem, nad štítem 3 helmice korunované s přikryvadly červenými zlatými, bílými červenými a zlatými černými; na levém červený lev, na pravém zlatý tur až na zadní kýty, na prostředním lavice s orlicí. Když l. 1630, 11. září Dětřich a Hanuš Ondřej strýci z A. vyzdvižení za Říšská hrabata, polepšen erb ten tak, aby na každé orlici byla zlatá koruna královská. (Reg. říšská Ferdinanda II. 1621—1634.) Obraz nynějšího erbu v Ottově Slovníku Naučném, II, 1021, Meraviglia tab. 80, Kadich-Blažek tab. 3 (7 obrazův.)

Augustin z Fyrštenfeldu v. Oršinovský.

Aulner z Birlenfelzu, příjmení rodiny, která hejtmanovala na zámcích v Čechách. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný dělený pošikem od levého rohu dolů; dělicí čára jest cimbuří, dolní pole je bílé, vrchní červené a v něm brněné rameno ohnuté s mečem dobytým. Ot. helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím též rameno a křížem za ním praporec červený bílý se žerdí. (Meraviglia tab. 92.)

Oldřich *Austalo de Sala* známý královský stavitel, jenž přijat l. 1587 za obyvatele království a učinil l. 1590 přiznání k zemi, měl štít na přích polovičný, v hořejším větším poli byl dům se střechou o třech štítech, okny a vraty, ve spodním 3 a 3 pruhy pokosem od pravé k levé vzhůru, klénodem byla orlice. Tak na žetonu. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. n. 67.)

Jan *Badurek ze Skočova*, Čech, obdařen (1551, 30. ledna) erbem, jenž se takto popisuje: Štít na dvě pošikem od pravé k levé straně rozdělený, spodní polovice k levé straně modré, vrchní červené barvy; od spodku štítu suchý pařez anebo peň se zlatými suky vyniká, na které veveřice své přirozené barvy na zadních nožičkách, majíc ocas zdvižený z polovice v dolním až po přední nohy a z polovice ve vrchním poli sedíc a držíc střelu zlatou koncem ostrým do úst obrácenou, majíc na hrdle zlatý oboječek, točenice a přikryvadla modré a červené barvy, a nad tím pařez s touž veveřicí. (Reg. král.)

Erb *Bahenských z Lukova* byl štít polovičný, spodní pole modré a v něm 3 zlaté lilie, jedna u zpodu a dvě nad ní, vrchní zlaté, v němž polovice lva červené barvy prsy ven obráceného, točenice a přikryvadla červená zlatá a modrá zlatá, klénot 3 péra pštrosova červené, modré a zlaté. Tímto erbem obdařen l. 1559 Jan B. (Reg. král.)

M. Martin *Bacháček* obdařen (1591, 7. prosince) stavem vladyckým, aby se psal z *Neuměřic* (Nouměřic) a dán mu erb: Štít modrý a v něm znamení z oblohy nebeské, jež slove Pegasus v podobenství bílého koně s dvěma křidly, k pravé straně obrácený s 9 hvězdami na sobě, přikryvadla a točenice bílá modrá, za klénot mužíček v modrých poctivcích neb nohavicích po pás nahý, pintou zlatou opásaný, luk s štelou natažený v rukou mající. (Reg. král.)

Benedikt Oldřich *Bachmaier* sloužíval vojensky, pak byl podkoním u Františka z Bryslu a konečně hejtmanem na jeho statcích. (Brysl držel Kratonohy a jiné statky v Hradecku.) Daniel Pachta z Rajova jako cí. palatin obdařil jej heslem *von Hatty* (1677, 3. července) a tímto erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrá a bílá šachovnice, nad tím pruh červený bílý a nad ním vojenský buben červeně a zlatě žíhaný a ještě výše 2 kostky, v 2. poli rytíř na bílém koni k pravé obrácený stoje na pruhu červeném a bílém, v 3. poli týž rytíř k levé obrácený a na zeleném pahrbku stojící, helmice zavřená, nad níž vévodská koruna a z ní vyniká rámě zbrojné k pravé obrácené, držíc meč se zl. rukověti a ovinutý pintou červenou rozletitou, jež má červené třásně; přikryvadla modrá stříbrná a červená stříbrná. (Prvotní list v arch. města Písku.)

Balbin z Orličné. Majestátem l. 1553, 6. listopadu povoleno Janovi B., sekretáři při apelacích, a Filipovi, bratrovi jeho, aby se psali z Orličné a dán jim tento erb: Štít na zděl polovičný, v pravém bílém poli polovice orla (dvouhlavého) popelavé modrou pomíšené barvy, druhá polovice černá a přes ni na příč žlutý pruh, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a popelavými bílými, nad tím věnec zelený vavřínový a břečťanový, dva rohy buvolové, bílý a žlutý, mezi nimi orlí křídlo popelavé. Avšak již l. 1562, 21. listopadu polepšen týž erb takto: Štít na zděl polovičný, v pravo žlutý a v něm půl orla ptáka černého s ocasem, jednou nohou, křídlem rozkřídleným, ústy rozzavenými a zlatou korunou na hlavě, levá polovice bílé barvy a u prostřed červený pruh, turn. helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dva rohy barvami rozdělené, pravý žlutou a černou, levý bílou a červenou a mezi nimi orlí křídlo černé a žluté barvy. Toto polepšení rozšířeno pak (1567, 25. srpna) na bratří Balbiny (t. j. Janovy. Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 138.) S tím také souhlasí pečeť (1575, v Českém Brodě) a doplňuje týž popis, že má býti křídlo v klénotě přetaženo pokosným pruhem (totiž žlutým v černém). Tak i Jak. sb. a Král na str. 263. Viz

těž Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckých. (Obraz v Hradech II. tab.)

Jan *Bankovský* z *Bankov* 1591 hejtman na Boru (pod Přimdou) z neznámé jinak rodiny měl na štítě zvíře na způsob gryfa s zadními nohama tlustými, za klénot pak jedno křídlo (neb dvě složená? — Kolář z arch. Třebonského.)

Barští z *Baště* osedlí v 16. st. na Moravě měli erb, na štítě polovici horní stěly, končící se dole ve dvě ramena s nasazenými růžičkami. (Paprockého Zrcadlo 442 a odtud KB. str. 6, tab. 4.) B. str. 4, tab. 2 popisuje kromě toho jiný erb Borských, prý jiné rodiny, totiž bílý roh na modrém štítě, klénot dva modré rohy, z nichž každý je posázen čtyřmi kuličkami.)

Bárta z *Dřeviče* v. Kropáč.

Barták v. z Bezdědic.

Bartodějští z *Bartoděj* měli tento erb: Štít bílý a v něm pruh modrý pošikem od pravého horního koutu a v témž pruhu tři bílé routy vedle sebe a též pošikem, přikryvadla týchž barev a za klénot křídlo modré tak zbarvené jako štít. (Jak. sb. Král na str. 303, Kadich-Blažek tab. 4.)

Bartošek z *Dražiče* v. Žipanský.

Bartošovic z *Prandjelzu*. L. 1589 28. října obdrželi Valentin *Bartošovic* jinak *Uhlář* řečený a Jáchym *Tomášovic*, měšťané Plzeňští, erbovní list, aby se psali z Brandtfelsu a dán jim erb:

Štít pruhu na čtvero dělený, 1. a 3. pruh (od pravé k levé) černý 2. a 4. zlatý, pošikem od pravé na příč pruh bílý, na němž je poleno se dvěma větvemi hořícími a plameny vyskakujícími; kolčí helm pod korunou s příkr. černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím křídlo barvami tak rozdělené, jako je štít. (Král na str. 273. Majestát byl vydán z nějaké kanceláře ve Vídni kromě Říšské.)

Daniel *Basilius* z *Deutschenberka* († 1628), známý učenec, byl již l. 1612 erbovníkem, ale l. 1624, 23. října erb jeho polepšen takto: Štít polovičný, v levém poli žlutém při zpodku koule, z nížto stromek se sedmi planetami červenými a pěti lístky modrými vzhůru vyniká, při jejížto zpodku nad koulí měsíc konci vzhůru obrácený, v prvním pak dolejší listku po levé straně Dobropán, v druhém hořejším Smrtonoš, v třetím jako na makovici Hladolet, v čtvrtém též hořením po pravé straně Kralomoc, a v pátém posledním neb dolejší Krasopaní, v prostředku pak dotčeného stromku slunce se spatřuje. (Planety ty červené označeny jsou znamením svými), v druhé polovici dvě pole pruhem červeným od zpodku levé strany k pravé vzhůru na pokos rozdělená, v dolejší bílém tři dvojnásobné lilie červené, dvě při zpcdu vedle sebe a třetí na hoře sama stojící, v hořejším modrém poli zvíře noh k pravé straně jako ke skoku obrácený s roztaženými křídly žluté barvy, s rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem, máje na hlavě zlatou korunku královskou; otevřený helm s přikryvadly červenými bílými (po levé) a mod-

rými žlutými, nad tím zlatá koruna královská, z nížto dva rohy buvolové, barvami na přič rozdělené, levý (zhora) bílý a červený, pravý žlutý a modrý, z nichž každého při vrchu tři pera pštrosová, z levého dvě červená a prostřední bílé, z pravého dvě modrá a prostřední žluté vynikají, mezi kterými rohy věnec zelený routový, v němž hvězda červená o šesti špicích se vidí. (A. Rybička v ČČM. 1889 na str. 474 z reg. král.)

Jakub *Bassevi* (vl. Basševi) ze staré židovské rodiny v Praze pocházející a známý z dějin nešťastné mince dlouhé obdržel (1622, 18. ledna) majestát z Říšské kanceláře, aby se psal z *Treuenburka* a přidán mu tento erb: Štít černý, v němž od dolejšího levého k hořejšímu pravému koutu natažen jest stříbrný pruh s třemi po sobě jdoucími červenými hvězdami o 8 špicích; nad tím a pod tím v polích jsou rozsápaní ku předu obrácení lvi své přirozené barvy s vyplazenými červ. jazyky a dvojitými ocasy, kolčí helmice s korunou a přikryvadly zlatými černými a červenými stříbrnými, nad tím dvě orlí křídla v půli pošíkem rozdělená, jedno s vrchu žluté, dole červené, druhé bílé a od zpodu černé a mezi nimi lev podobně jako v poli, předníma nohama do pravého křídla sahaje. (Lumír, 1858, I, 377, ČČM. 1883, 328.)

Baulerové z Hohenburka měli štít klínem, dole širokým, nahoře zaostřeným, jdoucím od zpodu a prostřed vrchu se končícím rozdělený; v polích pravo a v levo bylo po lvu, v klínu pak u zpodu tři pahrbky, z nichž vyniká ruka s ramenem držíc meč vyzdvižený, klénodem jsou dva rohy a mezi nimi táž ruka. Tak 1675 Jan František (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Bavor z Kosmačova v. Hradecký.

Beck příjmení rodiny, která bydlela v Tachově až do 18. století. Jeden z nich Matyáš konšel tudíž pocházel po matce roz. Munkové z Wenderu z tohoto rodu, a protože týž rod vymřel, dal mu císař Matyáš (1617, 27. ledna z České kanceláře) týž erb odumřelý, totiž štít modrý, jehož prostředkem jdou dva široké pruhy blízko sebe položené, zpodní bílý, svrchní žlutý, nad štítem helmice zavřená pod korunou (z milosti přidanou), přikryvadla v pravo žlutá v levo bílá, za klénot bílý pes sedě, očima k pravé obrácený, máje ústa otevřená a jazyk červený vyplazený a zlatý obojek na hrdle. Při tom mu povoleno, aby se psal *de Munckaw*. (Prvotní majestát v soukromém majetku ve Vídni.) Jiný, Václav Beck († 1728) měl na štítě příčný pruh a v něm 3 hvězdy. (Rodop. paměti v zem. archivu.)

Pražská rodina *Beerův*, která se psala von *Beern*, měla erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. půl medvěda vždy ke vnitřku obráceného, v 2. 3. krokev, ale nad helmem medvěd celým tělem drže v pravé meč a v levé praporec. (Rodopisné paměti v Zem. arch.)

Eliáš *Behem*, šmukýř v Praze (1562) nabyl před r. 1582 (bezpochyby z Říšské kanceláře) majestát na heslo z *Bavenberka* a erb, totiž štít polovičný, pravé pole stříbrné, v něm od zpodu kopec o třech pahrbcích

a na něm strom. (Baum, Berg), v levém dva zlaté a dva červené pruhy pošikem od levé k pravé nahoru, nad zavřenou helmici a točenici dvě pera, zelené a bílé. (Miltner, Privاتمünzen, Král na str. 263.)

Běchovský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Bechynský z Opřetic. Král Ferdinand povolil (1538, 14. září) Mikuláši *Majerovi*, ingrosatoru desk zemských, Martinovi *Hoškovi*, též ingros. desk zemských, Kašparovi *Hulčinskému*, komorníku při deskách zemských a Štěpánovi *Bechynskému*, aby se psátimohli. z *Opřetic* (Vo-
přetic). Při tom jim dán erb, štít modrý a v něm lvová hlava (barvy zlaté neb přirozené?) přikryvadla modrá zlatá, nad tím dva rohy, pravý modrý a levý zlatý a mezi nimi lvová hlava. (Reg. královská.) K tomu jest toliko připomenouti, že jméno Hošek jest chybně psáno, neb Martin psal se *Hložek z Vopřetic*, jak měli zřejmě psáno na pečeti i na listu r. 1550 v arch. min. vnitra v Praze. (Martina Hložka z Woprzeticz.)

Belcredi, příjmení hraběcí rodiny, která měla České hrabství od r. 1769 a původem svým byla rodinou Lombardskou. Erb jejich byl tento:

Štít na přích trojdílný, vrchní pole zlaté a v něm černá orlice, prostřední pole červené a v něm bílý lev korunovaný v běhu, spodní pole zlaté a v něm červený lev tím způsobem, 3 ot. helmy s korunami a příkr. černými zlatými a červenými bílými, nad střední korunou černá orlice, na ostatních poloviční lvi v pravo bílý v levo červený. (Meraviglia na tab. 57.)

Bělohradský z Kosmačova viz Hradecký.

Cipryan Karel *Bělecký z Těšnova* dostal (1580, 5. září) erb: Štít polovičný, v pravo modrý, v levo zlatý a na těch polích orel celý rozkřídlený, v pravo zlatý, v levo modrý, k pravé straně obrácený a též klénot. Tuším tu hádati na orlici, neb o orlu by se neříkalo, že je k pravé obrácený. (Reg. král.) Podobný ale rozdílný erb je u vladyk z Tišnova.)

Jan *Bělohorský z Jestřebí* Moravan, obdařen (1556, 8. července) tímto erbem: Na štítě u zpodu 3 pahrbky zelené, z nichž dub uprostřed štítu stojící, se 3 větvemi neb haluzemi na tré rozdělený vychází, na kterém dubu trouba černá se šňurou zlatou otočená visí, přikryvadla červená černá, křídlo orličí červené, v němž jest dub a trouba. (Reg. král.)

Bělští z Bělčic měli erb, štít bílý, přes něj v půli pruh červený pošikem, v kterémž se 3 růže rozínové barvy spatřují, přikryvadla bílá červená, točenice s příkr. bílými červenými, 3 pštrosová pera, bílé, červené a bílé. Adamovi B. z B. polepšen též erb (1616, 5. července) tak, aby místo točenice měl korunu zlatou královskou. (Reg. král.) Odchylně popisuje Král na str. 303 a na str. 276 a 369 má ještě erb jiných Bělských.)

Belvic z Nostvic. Rodina tato přišla do Čech na počátku 16. století Erb jejich byl štít na zděl polovičný, v pravo černý, v levo bílý (neb i obráceně) a přes celý štít dvě žluté vidle křížem a pošikem přeložené, přikryvadla černá bílá, helm s korunou, z níž pět dlouhých zelených listův vyniká (Erbovník Salmovský, Paprocký o st. ryt. 303. Nesho-

duje se Král na str. 269 a v Hradech VIII. na tab., klada vidlice týchž barev jako štít a pět červených per.)

Beneda z Liběchova. Erb jejich byl prý štít, jako Fráňkův. Tak Král na str. 329. (Mně není nic o té rodině známo.)

Beník z Petrsdorfu. Beneš a Štěpán Beníkové obdařeni l. 1613 erbem a psali se z Petršdorfu. Oboje jim potvrzeno (1624, 6. února) z České kanceláře. Erb jich se popisuje takto: Štít pokosem od leva nahoru polovičný, od zpodu bílý, s vrchu modrý, přes celý štít hvězda o 6 špicích, modrá v bílém, bílá v modrém, turněřská helmice s přikryvadly bílými červenými, koruna, dvě křídla, bílé a modré. (Reg. král. Meraviglia tab. 19.)

Beníško z Dobroslavě, příjmení rodiny, která obdržela r. 1816 heslo a erb. Tento je takový:

Štít modrý a na zeleném zpodku štěp zelený, úrodou jablek ozdobený, jehož kmen jest prorazen pošikem zahradnickým nožem se zlatým držátkem, nad tím je zlatá hvězda. Nad štítem 2 helmy s korunami a přikryvadly modrými zlatými a červenými bílými; na pravém jsou dvě křídla rozložitá modrá, na pravém křídle zlatá hvězda, na levém dotčený nůž, nad levou korunou 3 pštrosová péra, bílé prostřední, ostatní červené. (Meraviglia str. 273 a tab. 128.)

Benýdek z Veverčí v. Grejnar.

Beránek z Nysdorfu. Majestátem l. 1604, 16. června povoleno Samu- elovi *Beránkovi* Piseckému a Matyášovi *Haníkovi* Nymburskému, aby se psali z Nysdorfu a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá a v ní půl orla (lépe orlice) modrého k pravé straně obráceného s ústy rozzavenými a jazykem vyplazeným, v levé modré tři lilie žluté, jedna nad druhou, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí proti sobě postavená a barvami žlutou a modrou střídavě rozdělená a mezi nimi zlatá lilie. (Rybička v Pam. arch. IV. a 92, též Král na str. 264.)

Berbistorf z Berbistorfu. Rodina tato děkovala za erb císaři Bedřichovi. Majestátem d. asi l. 1455 dal Kašparovi Berbistorfovi a jeho synům tuto erb: Štít na zděl polovičný, polovice černá, polovice červená a od zpodku štítu dvě ruce s rameny ošacené, červená v černém, černá v červeném, držíce rukama bílou korunu a nad tím bílou hvězdu, oboje v dělicí čáře, přikryvadla černá a červená, za klénot dvě křídla proti sobě, jedno černé, druhé červené a mezi nimi dvě ramena držíce korunu a hvězdu. (Chmel, Regesten 328.) Do Čech byli přijati l. 1546. Erb jehož zde užívali, byl takový, jako byl popsán, ale na štítě bylo pravé pole červené a koruna a hvězda barvy zlaté. (Meraviglia tab. 93, Jak. sb., Král na str. 270 a 321. Obraz H. I. tab.)

Berchthold z Uherčic. Jakub Berchtold, úředník dvorské komory vyzdvižen l. 1627, 6. července do Říšského stavu rytířského a polepšen jeho posavadní erb tatko:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou, v 2. a 3. poli hůrka zelená o třech pahorcích a na ní černý klín ostřím nahoru a v něm žlutý lev k pravé obrácený máje jazyk červený vyplazený a drže v pravé noze přední kord; pole v pravo a v levo od klínu jsou pošikem a pokosem k sobě rozděleny na tři pruhy, dva červené a prostřední bílý, nad štítem 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červené bílé a černé žluté barvy, na prvním je polovice lva, jako na štítě a na druhém černá orlice. (Šlecht. arch. ve Vídni.)

Stav se Jakub ředitelem dvorské komory, povýšen 1633, 4. května do Říšského stavu panského. (Reg. císařská ve Vídni.) Psal se již před tím z Uherčic. L. 1701 dne 20. června povýšen Frant. Karel, potomek jeho, do stavu hrabského král. Českého, jsa již po otci hrabětem v arciknížectví Rakouském. (Reg. král.) V obou těchto majestátech se popis erbu pohřešuje. Poslední erb vyobrazil Meraviglia na tab. 57, Kadich-Blažek tab. 6.

Volf *Bernharl z Reichenpernu* obdržel l. 1544 erb, štít žlutý, v němž jest od zpodku pravé strany a k vrchu levé strany pošikem ostrev černá se 6 suky, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, koruna zlatá, z níž dvě křídla orlová, pravé žluté, v němž od zpodku levé strany až k vrchu pravé ostrev černá jako v štítu vyniká, levé pak černé barvy se vidí. (Reg. král.)

Berounský z Leonberka podle Krále (str. 290) téhož erbu jako Fabriciové.

Řehoř *Berunic z Berunic*, jenž přijat l. 1603 za obyvatele, měl štít na příč polovičný, ve vrchní polovici půl medvěda, ve spodní tři klíny vzhůru obrácené, klénot půl medvěda. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Běšín z Lövenrosen, Václav František byl r. 1669 písařem na Žirovnici a podle domnění Fr. Teplého byl nobilitován Slavatou jako palatinem. Týž popisuje zkrátka jeho erb, totiž na štítě lvíčky a růže a jako klénot buvolové rohy. (ČČM. XXX, 479.) Že by pocházel od starých Běšínův, není pomýšlení, leč by se za to mělo, že pocházel z nemanželského lože.

Betengl z Najenperka. Kryštof Betengl přišel asi r. 1563 do Prahy z nějakého Najperka a píše se r. 1582 z Najenperka. V těch asi letech nabyt nobilitace, bezpochyby z Říšské kanceláře. Potomci jeho psali se Wettengel. Erb jejich byl tento: Štít bílými a červenými pruhy na příč dělený a do těch pruhův vniká od zpodu modrý klín na stranách trochu přiohnutý, dosahuje ostřím vrchu štítu a v témž klíně u zpodu 3 zelené vršky a na prostředním stojí věž s cimbuřím a červenou střechou, ze kteréž věže z okna vyniká dělo, příkr. modrobílá a červenobílá, klénot dvě bílá křídla rozložitá a na nich po dvou červ. pruzích pošikem a pokosem a mezi nimi zlatá hvězda. (Mer. tab. 93, Král v Hradech, II. tab.)

Bezděcký z Bezděčí hory. Majestátem d. 1558, 17. ledna povoleno Janovi Bezděckému, aby se psal z Bezděčí hory. (Reg. král.) Erb mu daný byl štít modrý, u jehož zpodu jest žlutý měsíc rohamy vzhůru obrá-

cený a nad ním žlutá hvězda, přikryvadla týchž barev a jako klénot paví kyta a na ní měsíc a hvězda, jako na štítě. (Jak. sb.)

z Bezdědic. Král Vladislav dal 1479, 21. října Pavlovi, Bartoloměji a Václavovi z Bezdědic vladectví a erb, totiž: Štít modré barvy, v němž jest uprostřed jelení hlava i s krkem a halzí neb řetězem zlatým, helm a na něm křídlo rozkřídlené barvami (na příč) rozdělené, modré a žluté barvy. (Arch. kapitoly Pražské.) Shoduje se Jak. sbírka kromě barev, neb štít je tu bílý a křídlo černé. Pečetí je několik v arch. mus. Téhož erbu jsou i ti, kteří se psali *Bartákové z Bezdědic*.

Bezděkovský z Děvína. L. 1603, 3. února dán majestát Janovi Duchoslavovi *Kadovskému*, Bohumilovi *Gerlovi*, Matyáši *Jirkovskému*, Diviši *Rotmberádrovi* a Michalovi *Bezděkovskému*, měšťanům St. m. Praž. a Jakubovi *Drnovskému*, měšťanu města Slaného, aby se psali *z Děvína* a propůjčen jim tento erb:

Štít pošikem dělený od pravé strany, v horním poli modrém zlatý lev (polovičný) držící pravou nohou (červený) měsíc. Dolní pole zlaté a na něm pruh bílý pošikem položený, v němž jsou 2 zl. hvězdy, kolčí helm pod korunou s přikryvadly zl. modrými a stř. červ., dva rohy buvolové, pravý (zhora) stříbrný a červený, levý zlatý a modrý, mezi nimi lev polovičný drže červený měsíc. (Reg. královská. Odchylně trochu Král na str. 310.)

Bienenberg. Karel Josef z B. pocházel ze staré rodiny šlechtické, on sám byv povýšen (1769, 13. ledna) do rytířského stavu, dostal tento erb: Štít, jehož zpekdek žlutý jest rovnou čarou uťat a v něm ruka s ramenem držící meč. Ostatek jest křížem na čtvero rozdělen. V 1. a 4. poli modrém bílá krokvice posázená třemi včelami své přirozené barvy, v 2. poli červeném jest zeď stříbrná z kamene tesného a stínkami, za níž vyniká až po pás žlutý lev k pravé straně, s vyzdviženým ocasem a přední nohou meč držící, 3. pole bílé a v něm lev červený, k pravé straně obrácený, rozzuřený s rozdvojeným ocasem a vyplazeným jazykem, dva helmy otevřené s korunami a přikryvadly žlutými červenými a žlutými modrými, na pravém tři křížem přes sebe přeložené smrkové stromy nad levou dvě černá křídla a na nich bílé pruhy pošikem a pokosem s třemi včelami a mezi těmi křídly polovice žlutého lva meč držícího. (Rybička v Pam. arch. III, 207, Meraviglia tab. 1, též v Jak. sb.)

z Bílé, rod kdesi z Němec pocházející, jehož předek Jetřich „Pelar“ byl l. 1530, v držení Řehlovic a s Češkou byl ženat, od níž se potomstvo počestilo.*) Erb jich byl štít, na němž jsou tři znamení vzhůru postavená, prostřední jest ostrev, jež má po pravé dva suky, ale po levé jeden, ostatní dvě jsou sekery zvláštního způsobu (beile), tak že na začátku topůrka jsou tři háčky jako zuby u klíče. Nad otevřenou helmici jsou dvě křídla

*) O též rodině Mitth. NdBm. Exc. Cl. XXIV. 223.

a mezi nimi dotčená ostrev. (Miltner, Privatmünzen 15.) Tak i pečtilo l. 1587 sedm bratří z B. (Arch. DZ. VII, 1. Obr. viz Hradý XIV. na tab.)

Bilejovský z Bilejova viz Zakostelský.

Bílek z Bilenberka, rodina napřed Pražská a asi od r. 1570 Chrudimská. Jiří *Bílek*, děkan Staroboleslavský, Václav bratr jeho a příbuzní jich Jiří *Vykročil*, konšel Kutnohorský a Václav V. bohoslovec obdrželi (1630, 6. listopadu) moc, aby se psali z *Bilenberka* a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý; v modrém poli u zpodu vršek o třech pahrbcích barvy míšené zelené a žluté, z něhož vyniká až pod pás stařec celý šedivý, jemuž brada a vlasy až k pásu visí, drže levicí nádobu pozlacenou, jejíž hrot se do levého pole ohýbá, v bílém poli na přič červený pruh, v němž se vidí dotčený hrot nádoby; helmice turněská s zl. korunou král. s přikryvadly modrými bílými a bílými červenými, nad tím bílé křídlo orličí roztažené, v němž uprostřed věnec vavřínový své přirozené barvy, v němž dvě zelené palmy zeleným kroužkem objaté se vidí. (Obraz trochu odchylný v Hradech XIV. na tab.)

Ale erb teň se synu jeho Janovi Václavovi nijak nelíbil. Když tedy l. 1661, 20. dubna povýšen do rytířského stavu, vyžádal si nový erb, totiž červený štít, na něm na přič bílý pruh, v jehož prostředku jest štítek červený a v témž štítku u zpodu 3 bílé pahrbky, na nichž stojí stříbrný lev Český drže kotvici, turněská helmice s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím dvě křídla na přič rozdělená, pravé (od vrchu) červené bílé, levé bílé červené. (Reg. král. Rybička ve Věstníku uč. spol. 1883.) Bílkové žili ještě ke sklonku 18. století.

Jakub *Bílský* měšťan Tábořský obdržel (1599, 15. května) povolení aby se mohl psáti z *Bílška* a k tomu dán mu tento erb: Štít na přič polovičný, v zpodním zlatém poli hlava medvěda s kusem krku jako uťatá své přirozené barvy, majíc kroužek stříbrný v nose skrze dírky neb chřípě provlečený a ve svrchní polovici 3 pruhy jednotejné, černý, žlutý a bílý. (t. j. ta polovice je na 3 díly rozdělena, tak že je pruh nad pruhem), koruna zlatá královská, z níž táž hlava medvědí vyniká. (Reg. král.)

Král popisuje na str. 282 erb *Bielských z Bielitz*, totiž štít polovičný, horní pole červené, dolní modré a v něm zlatá ryba. Klénotem jsou dva rohy červený a modrý.

Týž popisuje na str. 360 erb *Bielských z Jezírka*, totiž štít červený a na něm bílou sekeru se zl. toporem. Klénotem jest červené, bílé a červené péro.

Bín z Karlova v. Kapoun.

Antonín *Binago*, rodilý z Milána, dobrodruh, jenž to přivedl na kom. radu, obdařen (1628, 17. února) erbem, totiž štít na přič polovičný, ve vrchním poli žlutém černá rozkřídlená orlice majíc korunu na hlavě a hledíc k pravé, zpodní pole rozděleno na dvě části, v pravém bílém jsou dvě písmena B I, levé jest červené, nad helmicí otevřenou koruno-

vanou vyniká táž orlice celá. L. 1638 dosáhl stavu rytířského starožitných rodin. (Reg. král.)

Bírka z Hotendorfu. Bratří Vavřinec a Kašpar z Hotendorfu obdrželi l. 1493 obdarování klále Vladislava na erb, totiž: Štít modrý a v něm krk jelení s hlavou a rohy, přikryvadla zlatá modrá a na helmě bez koruny ruku zbrojnou vyzdviženou, ana rohy srncovy v poli drží. (Paprocký o st. ryt. 340.)

Birš z Úžlebi. Král Ferdinand obdařil (1542, 11. ledna) Jana Birše erbem a aby se psal z Aužlebi. Erb byl takový: Štít na dvě rozdělený, přední strana modrá, v níž jest had stočený, maje na hlavě růžový věnec a druhá strana žlutá, v níž jest od zpodku skála, na kteréž na zadních nohách kuna své přirozené barvy proti hadu stojí, majíc obojček zlatý na hrdle, helm s točenicí a feflíky modrými, žlutými a černými s přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křídla orlova vzhůru stojí, pravé žluté a levé modré, mezi nimiž jest kuna celá na zadních nohách stojíc, majíc zl. obojček na hrdle a věnec růžový na hlavě a držíc v pravé noze přední hada stočeného a druhou levou přes nohu k věnci sahá. (Reg. král.)

Biskup z Dorndorfu v. Arpin.

z Bissingen rodina německého původu. Tři bratří Bissingerové obdrželi (1431, 19. září) potvrzení svého erbu, ale není známo, jestliže byli téhož erbu. První do Čech přišel (před r. 1636) Jan Oldřich naříz. nejvyšší a povýšen (1647, 14. června jmenuje se Jan Bedřich) do Říš. panského stavu. Vymřeli na samém konci 18. st. Erb jich vytesaný v kostele Čimelickém jest tento: Štít křížem na čtvero rozdělený. V prvním poli červeném je zbrojná ruka držíc jakousi květinu s 3 lupeny, v 2. a 3. černém jest zlatý gryf krácející, drže v levých pazourech meč, ve 4. červeném jest zl. koruna, z níž vyčnívají dvě péra pštrosová (bílá), uprostřed štítu jest štítek modrý a na něm dvě zlaté kosy, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, tři helmice s korunami, na pravé týž gryf, na prostřední tři péra, jedno bílé, dvě červené a na levém kolečko s 10 praporci červené barvy. (Soupis Písecka str. 44, Meraviglia tab. 58, Ottův Slov. Naučný IV, 106).

Bláha z Chotětova. Václav B., král. rychtář v Hradci Králové byl, jak se zdá, snad nějakým palatinem vyzdvižen do vladyckého stavu. V matrikách Hradeckých slove poprvé r. 1677 de Chotowa a Michal B. slove v matrice u sv. Jiljí v Praze k r. 1695 de Chuttenthal. Rafael Tadeáš B. z Ch. učinil r. 1702 slib dědičné věrnosti (Kn. 561 v arch. m. Prahy) a píše se 1724 de Bláha. (Matr. u sv. Jakuba.) Jet tedy totožný s Rafaelem, jenž obdržel 1721, 29. května erbovní list z České kanceláře. Erbu jeho nebylo možno se dohledati. Viz J. P. Radoslický, Rodiny erbovní. Ve Vídni 1919.

Bledinové z Fialového kamene měli na štítě ruku a rameno v lokti ohnuté, ano drží sekeru sahající do prostředku vrchního kraje. Tak pečetil (1636) Jan Adam Bledina. (Arch. mus.)

z *Blna*. Majestátem d. 1528, 22. září dán Šimonovi jinak Marklovi z Blna tento erb: Štít polovičný, v pravo modrý, v levo červený a v prostředku ruka oděná, ohnutá, loktem do modré, náramenkami do červené polovice štítu docházející, v té ruce drží dýku ostřím přes modrou polovici štítu, helm s přikryvadly modrými a červenými, nad tím dvě křídla, pravé červené a druhé modré a mezi nimi jest v prostřed ruka nápodobně jako v štítu ohnutá a v ruce dýku ostřím přes křídlo červené, loktem do červeného, náramenkami do modrého křídla dosahující. (RKP.)

Blouský z Lumenšteina. Majestátem l. 1616, 10. května povoleno Eliášovi a Václavovi bratřím *Blouským*, Matouši Pavlovi *Žakavskému* a Janovi *Velvarskému*, aby se mohli psáti z Lumenšteina a dán jim tento erb: Štít červený, u jehož zpodku skála bílá, na kteréžto skále lev žlutý k pravé straně obrácený, avšak hlavou k levé s úsícý otevřenými, jazykem vyplazeným, ocasem vyzdviženým, přikryvadla žlutá červená, koruna zlatá, z níž vynikají tři péra pštrosová, červené, žluté a červené. Jiným majestátem d. 1634, 8. září polepšen erb Eliášovi a připuštění k němu Jakub Theodosius *Včelín* a Daniel *Koránek*. Nový erb byl takový: Lvovi se dala koruna a ocas rozdvojený, přidaly se turněský helm, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, koruna, křídla orlí, barvou na přič rozdělená, pravé červené a bílé, levé žluté a černé a mezi nimi včelička. (Reg. král.)

Blouský z Palatynu. Předek této rodiny M. Ondřej B. z P. pocházel z Blovic byl pak v Plzni a usadil se r. 1588 v Praze. Tohoto roku psal se již z P., ale není známo, kdy a od koho nabyl vladectví. Erb této rodiny byl tento: Štít pošikem od pravého horního koutu dolů na tři pole rozdělený, vrchní a zpodní červené a v něm bílý lev vzpjatý, prostřední pole modré a v něm tři dvojnásobné lilie žluté barvy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křídla proti sobě, pravé bílé a v něm pruh pošikem (z dola nahoru) červený s třemi liliemi levé červené s bílým pruhem pokosem též s třemi liliemi a mezi těmi křídly pětilistá růže (žlutá?) a na ní žlutý kříž. (Erbovník Salmovský.) V jiných erbovnících se malovaly jiné barvy. V Jak. sb a u Krále na str. 305 je zpodní pole modré, z křídel je pravé modré a pruhy podle barev štítu, pruh je v Jak. sb. bílý tak jako u Krále na str. 304, kdež jsou zase obě křídla červená.

Asi od r. 1642 vyskytuje se rodina *Blouských*, která se nepíše ani z Lumenšteina, ani z Palatyna a pečetila následujícím erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli lev a v obou k pravé straně obrácený, v 2. a 3. pruh pošikem od dolního pravého koutu nahoru a v témž pruhu kulička, za klénot jsou dvě křídla s pruhy na nimi a kulička. Tak na pečetích Jana Františka 1713 a 1739.

Bogner z Peclínovce v. Kozel.

Bohdanecký z Polehrad v. Polehradský.

Bohl z Montbachu Jan povýšen (1721, 13. července) do rytířského stavu kr. Č. a polepšen jeho dosavadní erb, totiž:

Štít modrý, v němž u zpodu zelená skála, na níž jest granátové jablko připoprasklé, něco výše je (bílý) potok pošikem od levé, otevř. helm pod korunou s příkr. bílými modrými, nad tím modré rameno rukou vyzdvihujíc granátové jablko. (Reg. královská, Král na str. 310.)

Bohuš v. Velvarský z Lumenšteina.

Bohutský z Hranic. Majestátem daným 1614, 21. června stvrzeno Janatovi Bohutskému, aby se psal z Hranic a měl erb jako měli Šturmové z Hranic (viz to), poněvadž Oldřich Š. z H. otce jeho n. Jana Bohutského, měšťenína Nového města Pražského, k erbu přijal. (Reg. král. ve Vídni.)

Bochoufové z Polkenšteina pocházeli z městské rodiny v Třeboni usedlé. Lukáš Bochouf nadán (1570, 7. března), aby se psal z Polkenšteina a dán mu erb: Štít od vrchu pravé strany dolů k levé pošikem rozdělený, vrchní pole modré, spodní bílé, v němž u zpodku tři pahrbky neb trávníček zelený, na kterémž stojí pták noh rozkročenýma zadníma nohama, s ústy rozzavenými, s červeným jazykem vyplazitým, s roztaž. křídly k pravé straně obrácený a ke skoku se maje, a to po celém štítě, tak že je bílý v modrém a modrý v bílém. Nad štítem kolčí helm s přikryvadly bílými modrými, točenice týchž barev a nad ní půl ptáka noha, jako ve štítě. (Rybička ve Věstníku Uč. Spol. r. 1883, chybně popisuje Král na str. 280.)

z Bochova. Erb jim 1433 daný převeden r. 1599 na Bystřické. (Viz to.)

z Bochova. Erb těchto malovaný nachází se v arch. mus. mezi rod. spisy takto: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá černá, korunovaný helm otevřený a nad tím polovičný gryf (černý) k pravé straně obrácený maje jazyk vyplazený a přikryvadla černá a žlutá. (Tak i v Jakubičkově sbírce.) Jest to erb Bochovcův z Bochova, staré to rodiny.

de Bois je rodina, jak se zdá francouzského původu. Filibert de Bois byl l. 1585 zlatníkem v Menším městě Pražském, tam přišel ok. l. 1614 ještě František de B. z Flander. Potomek jednoho z nich Samuel Ignác byl hejtmanem na Zbiroze a Točnice a dal si vytesati kámen na pohřeb, na němž je jeho erb, totiž štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a 4. poli Český lev, v 2. a 3. ostrev o 6 sucích, nad korunovanou helmici dvě křídla rozpeřená na obě strany. (Soupis Rokycanska str. 14.)

Bojakovský (i Bujakovský) z Knurova, příjmení rodiny tuším polské, která přebývala v 17. st. až i do 19. na Moravě a později též v Čechách. Erb jejich byl štít polovičný, jehož pravá polovice byla bílá a levá červená a přes celý štít se černý kamzík k pravé straně vzhůru vyskakující spatřuje; klénotem pak jest týž kamzík, příkr. červená bílá. (Rybička v Kobrově Nauč. Sl. X, 109, Meraviglia na tab. 2., Kadich-Blažek tab. 8.)

Bok z Hermsdorfu příjmení Slezské rodiny, jejíž erb byl tento: Štít stříbrný a na něm červený jelen v kroku k pravé obrácený s rohy

o 10 parozích, helmice s korunou a červ. stříb. přikryvadly; z koruny vyniká červený polovičný jelen. (Kadich na str. 12, Blažek na str. 9, Král na str. 328.)

Boleslavský z Ostrova v. Daník.

Boleslavští z Rittersteina jsou prý rodina z Polska pocházející. Majestátem d. 1774, 24. března dosáhli stavu rytířského v kr. Č. a hesla z R. Erb jich je štít polovičný, v pravém zlatém poli je polovice černé orlice rozkřídlené, mající korunku na hlavě, levé pole rozděleno na tři pole na příč, spodní je barvy bílé a v něm tři modré růže, prostřední je červené a v něm zlatá koruna, horní je zlaté a v něm červená koruna knížecí; tyto dvě koruny prostrčeny jsou mečem, jehož rukověť je v třetím poli a ostří vychází z knížecí koruny, nad štítem dvě helmice s korunami a příkr. černými zlatými a červ. zlatými, na pravé je orlice s korunou, na levé bílá volavka držící v noze bílé pero mezi dvěma rohy barvami na příč dělenými, pravým zlatým červeným, levým černým zlatým. (J. Hendrych v Zprávě Včely Čáslavské 1885 str. 33. Meraviglia na tab. 2.)

Boos z Valdeka přijmení staré rodiny Porýnské od r. 1790 v stavu Říšských hrabat. Majestátem d. 1698, 10. září propůjčen Janovi B. z V. a v Montfurtě stav panský starožitný v kr. Č. a polepšen tento erb:

Štít polovičný, od pravé dolů pošikem dělený, nahoře červený a dole bílý. Ve spodním poli u čáry dělicí tři červené nárožní kameny s 3 kříži na rozích, ve vrchním poli 3 bílé hvězdy s bílými kříži, helm s korunou a příkr. červenými bílými, dvě křídla složená barvami pošikem dělená červená a bílá a na nich znamení, jako na štítě. (Reg. královská, rozuměj, že znamení oboje viděti na vrchním křídle.) Meraviglia (str. 107 na tab. 58) popisuje a zobrazuje erb trochu jinak a kameny jako přazky, tak i Král na str. 152, snad proto, že si l. 1790 erb měnili. V Čechách byl platný ovšem erb z r. 1698.

Matyáš *Borbonius* známý lékař a básník rodem z Kolínce*) majestátem d. 1596, 21. března obdařen titulem z *Borbenheimu* a tímto erbem: Štít polovičný, jehož pravá polovice je černým pruhem na příč rozdělena, horní pole nad ním černé, dolní pod ním žluté a v každém dvojnásobná lilie, v levé polovici tré bílých růží jedna nad druhou postavených; kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, za klénot dvě křídla orličí proti sobě postavená, pravé zlaté s dvěma liliemi, levé červené třemi bílými růžemi ozdobené. (Rybička v ČČM. 1889 str. 477. Srov. Paměti jeho vydané Akademii.)

Borč z Georgenberka v. Seidl.

Borek z Prušova v. Prušek.

Boreňský neb Boryňský z Roztropic. Rodina tato ze Slezska pocházející a pak i na Moravě osedlá měla za erb na červeném štítě hrad o dvou věžích bílé barvy i s branou, přikryvadla týchž barev a za klénot

*) Kniha 559 arch. města Prahy f. 1.

těž znamení jako na štítě. (Kadich tab. 8., Blažek tab. 5., Jak. sb. Král. na str. 163.)

Bormanové z Louchu nosili štít na příč polovičný, v horním poli ptáčka v levo obráceného, ve zpodním tři břevna od levé k pravé. Tak na pečeti r. 1558. (Kolář z Arch. DZ. IX, 1.)

Bornemísa, rod z Uher, jenž byl v Čechách již od 16. století. Erb jeho polepšený byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném bílý prostý kříž na třech kopcích, 2. pole modré a v něm hvězda o šesti paprscích, 3. modré a v něm pošikem od pravého dolního koutu bílý pruh a v něm tři červené růže se žlutými jádry, 4. pole modré, u jehož zpodku skála, na ní dřevěný člun, na němž holub (pelikán) prsa svá do krve trhající; uprostřed korunovaný žlutý štítek a na něm černý orel, nad štítem koruna a dvě helmy s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými na pravé dvě černá křídla proti sobě a mezi nimi bílý kříž, na levé dva modré rohy a mezi nimi žlutá hvězda. (Jak. sb.)

z Bornu. Majestátem d. 1768, dán Ignácovi Bornovi rytířský stav kr. Č. starožitných rodin a vysazen jeho erb, totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm tři zlaté střely, jedna vedle druhé a tuleji vzhůru, 2. a 3. pole červené a v něm bílá labuť k pravé straně obrácená stojí, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými, na pravém helmě, tři pštrosí péra žluté, červené a bílé, na druhém bílá labuť sedící.

Jozef z B. obdržel majestátem d. 1773, 1. května panský stav kr. Č. Tito páni měli s předešlými stejný erb, jen že měli o prostřední helm více. Na témž byla koruna a z ní vyniká vrchní tělo mužika v černém kabátu a s černou špičatou čepicí drže pravicí kladivo a levicí 3 střely. (Reg. král.)

Vincent z Borotína obdržel (1534, 6. února) erb: Štít blankytný a v něm jsou dvě pěnkavy zlaté barvy k sobě obrácené, na ostrvi sedící, helmici s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím dvě pěnkavy. (Reg. král.)

Borovanský z Borovan. Rodina tato, vyskytuje se od 17. století, děkujíc za vladectví nějakému cís. palatinu. Majestátem l. 1657, 16. června povýšení do stavu rytířského, aby se psali také ze *Šternfeldu* a polepšen erb jich takto: Štít shůry polovičný, u jehož zpodku jest pahrbek zelený; dělicí čarou jest borovice z téhož pahrbku vyrostlá; pravé pole nahoře žluté a pod ním červené a v tom poli korunovaný lev své přirozené barvy, má je jazyk vyplazený, ocas rozdvojený, jsa k levé straně obrácen a na dotčeném pahrbku ležící se spatřuje, levé pole u zpodu černé a v něm dvě hvězdy o šesti paprscích, nad tím však žluté, v němž černá orlice korunovaná, k pravé straně rozkřídlená, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč rozdělená, pravé červenou a bílou, levé černou a žlutou, mezi nimiž je černá orlice k levé straně obrácená. (Rybička

v Pam. arch. IVa, 69, chybně popsáno u Krále na str. 312.) V Jak. sbírce jest vyobrazen erb jich štít celý červený, dole zelený pahrbek, z něhož vyrostla borovice, po obou její stranách stojí na pahrbku bílá holubice; klénotem jsou dvě červená křídla proti sobě a mezi nimi borovice. Snad je to jejich prvotní erb před polepšením.

Borovští z Borové byli potomci městské rodiny Čáslavské snad z Borové pocházející. Řehoři Borovskému povoleno majestátem (1535, 18. února), aby se psal z Borové a dán erb: Štít červený a v něm půl berana bílého s předními nohama, drže hlavu k vrchu, přikryvadla červená bílá, kolčí helm a nad ním otočník neboli věnec zelený, z něhož vyniká půl berana bílého. (Reg. král., Meraviglia tab. 130, Král v Hradech XII, Pam. arch. V, 358.) Téhož erbu nabyli pak i Písečtí a psali se z Borové. S popisem shoduje se Král na str. 336. Erb ten přestal na samém Řehořovi, ač Borovští bez erbu až do 17. st. v Čáslavi zůstávali. (Viz moje Děje Čáslavě na str. 185.)

Borovští z Borové rozdílní od Čáslavských obdrželi skrze majestát (1546, 19. září) erb: Štít pošikem rozdělený, spodní pole zlaté a v něm tři dubové listy (zelené), ve vrchním poli tři pruhy, bílý, modrý a bílý, za klénot dvě křídla orlí proti sobě, pravo modré, v levo bílé a v každém pruhu zlatý pošikem, v nichž se vidí po třech dubových listech. (Reg. král.) S tím se shoduje popis Kolářův z ruk. Vídenského 8330 kromě, že vysvětluje znamení na štítě tak, že to jsou tři listy z jednoho stonku vycházející s kořenem uříznutým. Erb ten dostal l. 1546 Baltazar a podobného nabyl (1552, 23. ledna) Václav B. z B. Moravan. Potomci onoho přijatého l. 1554 do stavu rytířského žili v Čechách, tohoto na Moravě.

Bos z Ehrenšteina v. Straka.

Tycho Brahe, slavný hvězdář († 1601), jehož tělo v Týnském kostele Pražském odpočívá, má na památném penízi l. 1595 bitém tento erb: Štít, na němž pruh svislý, helm, dva rohy tuším s kroužky okolo nich a hadovitými ozdobami, mezi nimiž je podlouhlý předmět. (Miltner, Privatmünzen, tab. III, 17. Hradý X. tab.) Ale na jeho podobizně (r. 1592, Časop. Př. St. Č. IX ku str. 112) jest vyobrazen docela jiný erb, zdánlivě polepšený, ale starší než předešlý, s nímž se srovnává jen l. pole (bílý pruh na černém) a klénot pravého helmu.

Burjan *Brambouzský z Rozšteina* obdržel l. 1613 erb: štít na dél polovičný, v levém poli tři pruhy na pokos k prostředku vzhůru, dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květech červených, v pravé též 3 pruhy, prostřední červený, ostatní bílé a ve vrchním bílém růže toliko o 6 květech červených, též v rozdělení téhož štítu tolikéž růže, levá polovice bílá a pravá červená se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, koruna zlatá, z níž 2 křídla proti sobě roztažená vycházejí, jedno každé 3 pruhy dolů s hůry obrácené (pokosem a pošikem) majíc, u levého dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květech červených, u pravého dva bílé a prostřední červený, v kterémž pro-

středním červ. růže týmž způsobem jako v druhém křídle se vidí, a mezi těmi křídly půl lva zlatého s rozloženými nohama a vyplazeným jazykem od levé strany k pravé obráceného a vzhůru vyzdviženého se vidí. (Reg. královská.)

Martin *Branický z Maršovic* obdržel (1538, 25. ledna) erb: štít červený, v němžto od spodku skála, na kteréž skále leží špalek lípový se 2 suky a uprostřed toho špalku větev neboli ratolest se 3 listy lipovými vzhůru stojící, helmice s přikryvadly červenými bílými a nad tím týž špalek jako ve štítě. (Reg. král.)

Král popisuje erb *Bredimuských* (?) z *Luženburka* (str. 309) totiž červený štít bílý, pruh a na něm černé kotve, tak i zbarvené křídlo. Jméno je pochybné.

Brazdymský ze Svémyslic v. Čachovský.

Brazdymský z Jenšteina v. Koutský.

Břečtan z Poněšic v. Pekárek.

O *Bredách* se ani nezmiňují. Obr. v Hradech VIII. na tab.

Brechlár z Troskovic. Majestátem d. 1813, 13. března povýšen Josef Brechler, držitel Litně, do šlechtického stavu a obdržel erb:

Štít na příč dělený polovičný a horní polovice zase dělená, pravé pole bílé a v něm modrá hvězda, levé zlaté a v něm černá orlice se zl. pysky. V dolní polovici modré je na zeleném trávníku hrad, totiž hradba s cimbuřím a otevřenou hranou, za níž vynikají dvě věže též s cimbuřím; nad štítem jsou dvě helmice s korunami a příkr. bílými modrými a zlatými černými, na pravé dvě bílá křídla rozložitá a mezi nimi modrá hvězda, na levé tři péra pštrosová, prostřední žluté a ostatní černé. (Meraviglia str. 217 a tab. 2.)

Břekovec Šotnovský ze Zavořic. Majestátem d. 1580, 12. března připuštění Vavřinec *Břekovec*, a Václav *Deklivo* (de Clivo) měšťané Staroměstští a Jakub *Holý* měšťan Kutnohorský k erbu Škrétův a Poliův a potvrzen jim tento erb: Štít polovičný, ve vrchní bílé polovici pruh červený vzhůru postavený a v něm bílá lilie, spodní rozdělené na čtyři pruhy též vzhůru postavené, žlutý, černý, bílý, červený, helm s korunou (ta přidána) a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, rohy týmiž barvami napříč rozdělené a mezi nimi bílá lilie. (Reg. král.) Vyobrazení erbu Holých Miltner, Privatmünzen tab. XVII.

Bremer z Altenberka. Majestátem d. 1602, 15. května obdržel Bartoloměj B. měšťan z Znojme majestát, aby se psal z Altenberka a vysazen mu tento erb:

Štít polovičný, v pravo černý, v levo zlatý; přse oboje stříbrný střemen a v každém rohu štítu po zlaté růži (zlato v zlatě!), kolčí helm s přikryvadly zlatými černými a čern. bílými, točenice týchž barev a na ní (vynikající) postava Justice, mající růžový oděv (nikoliv červený) a zlatý opasek, nahá ramena, držící v pravici meč a v levici zlaté váhy;

na hlavě má zavíť (turban) zlaté a černé. (Reg. královská, Kadich-Blažek 14, tab. 9, Král na str. 271.)

Břeník z Hamršteina v. Loukovský.

z Bretfeldu měli šlechtictví od r. 1770 a užili v témž století povýšení. Erb jejich byl štít červený, v němž byl žlutý pruh pošikem od horního koutu pravého dolů a na témž pruhu tři modré lilie dvojnásobné, v ostatních dvou polích bylo o jedné bílé kotvici; přikryvadla modrá žlutá a bílá červená, za klénot byla tři pštrosová péra, žluté, červené, bílé. (Jak. sb. Král na str. 304.)

Břevnovský z Břevnova. Měli prý erb štít polovičný, v pravo červený, levá půle zase na příč dělená, zhora bílá, zdola černá. Klénot dva rohy bílý červený a červený bílý na příč dělené. Tak Král na str. 261.

Březina z Birkenvaldu. Majestátem d. 1757, 4. května povoleno Janovi Václavovi Felixovi Březinovi, nákladníku v Praze, aby se psal z Birkenvaldu a dán mu tento erb: V štítu modrém muž divoký stojí máje ledví (nahé) a hlavu zeleným listím ověšené, ruku levou v bok podepřenou, pravou pak drže stromek březový, kolčí helm, točenice s přikryvadly bílými modrými a bílými červenými a nad tím vyniká březový stromek. (Rybička v Pam. arch. IV a 68, též Jak. sb., Král na str. 317.)

Březský z Greifenberka v. Albin.

Březský z Ploskovic. Majestátem d. 1534, 25. dubna povoleno Václavovi Těškotovi, Jiříkovi Strakonickému, Michalovi Březskému, Václavovi Folbovi, Janovi Volfovi a Janovi Brtínovi, aby se psali z Ploskovic a dán jim tento erb: Štít na dvě rozdělený, vrchní pole zlaté a dolní blankytné napodobné zdi s stíny a mezi těmi stíny muž v zlatém poli stojící v župici husarské blankytné barvy s výložky zlatými, jsa opásán bílým feflíkem, pravou rukou šavli tureckou aneboližto husarskou dobytou přes hlavu k ráně a levou rukou pošvu k boku připásanou držící, máje okolo hlavy otočník modrý se dvěma leticemi neboli rozestřenými ocasy, přikryvadla modrá žlutá a za klénot muž týmž způsobem, co ve štítě. (Reg. král.) S tím se shodují pečeti r. 1584 a 1614, též Jak. sb. a z části Král na str. 317.)

z Briaumontu rodina francouzského (valonského?) původu, z níž Jan Pavel sloužil císaři vojensky. Za to, že pomáhal povaliti kníž. Frydlantského, obdržel l. 1639, 5. února majestát z Říšské kanceláře na panský stav, ale erb jeho se tu nepopisuje. Pečeť Anny Jidmily (snad jeho dcery), vdané Vrochynové nachází se při kšaftu jejím (1661, 3. dubna, Arch. DZ. IV, 6.), je to štít na čtvero křížem rozdělený; v 2. a 3. poli jsou tři pruhy pošikem od pravé k levé, v 1. a 4. ruka s ramenem v lokti ohnutá, v levo obrácená, ana drží kolmý meč dobytý s hvězdou o 6 špicích na ostrém konci a v pravo a v levo od čepele je po hvězdě.

Briffaut (Bryfo) ze Slavětína příjmení rodiny patrně původu francouzského. Majestátem d. 1756, 30. ledna přijat Štěpán B. do stavu

rytířského, dovoleno mu, aby se psal po svém statku Slavětíně a vysazen mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm na zeleném pahrbku bílý bolub stojící a vyletující, 2. a 3. pole červené a v něm bílá krokev, ostatek je vyplněn zlatými hvězdami totiž jednou po každé straně krokve a třetí v též krokvi, 2 ot. helmy s korunami a přikryvadly bílými modrými a žlutými červenými, na levém bílý holub na zeleném pahrbku, na pravém dvě slonové trouby, pravá modrá, levá červená a mezi nimi zlatá hvězda. (Reg. královská, Meraviglia na str. 3 a tab. 2 a Král na str. 297.)

Břínští z Poksdorfu měli na štítě kozla stojícího v pravo obráceného a za klénot dva kozlí rohy.

Brod z Jevišovic, erb jich prý černá koruna a klénot paví kyta. Tak Král na str. 338.

Brodský z Koberovic v. Nefestyn.

Brodský z Lošánek v. Lošánecký.

Jan *Brodský* obdařen (1539, 23. prosince), aby se mohl psáti z *Nového mlýna* a dán mu tento erb: Štít na přič polovičný, vrchní polovice modrá, spodní červená, z níž od spodku roh levý jelení se sedmi parožky až do vrchu modrého pole v prostředku nabarvený vyniká, helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím týž roh jelení. (Reg. král.)

Brodský z Věčína. Majestátem d. 1561, 29. listopadu dovoleno Václavovi a Havlovi bratřím *Kouřimským* a Matyáši *Brodskému*, aby se psali z Wietczina a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž žlutá plechovice na pravou ruku vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dvě péra pštrosová popelaté barvy, mezi kterýmiž se táž plechovice vidí. K témuž erbu přijati Jan *Rabínek* z Českého Brodu a Jiří *Hrdík* od Kutné hory, což majestátem d. 1610, 19. dubna stvrzeno. (Reg. král., též Jak. sb. Král na str. 364, kdež je také připojen *Kalenda* z V. Obraz erbu v Soupise Českobrodská na str. 15. Viz i Záruba.

Brosius z Horšteina v. Tahlo.

Brožovský z Pravoslav. Císař František povýšiv Františka Kašpara Brožovského do stavu šlechtického (1811, 4. ledna) vysadil mu tento erb: Štít polovičný, v pravé polovici modré úl včel na zeleném trávníku, v levé bílé polovici však zeď zbořená s 5 stínkami a na prostřední z nich sova sedící se spatřuje, helm otevřený s přikryvadly modrými žlutými a bílými modrými, koruna, z níž lev bílý pod korunkou vyniká. (Rybička v ČČM. 1864, str. 97.)

Brtn z Ploskovic v. Březský.

Brudrle z Deblína. Císař Rudolf povolil (1576, 25. April) Mikuláši Brudrlovi Moravanu, aby se psal z Deblína a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž „potvora mořská jinak sphinx“ svým tělem rybím bez ruky majíc korunu zlatou na prostovlasé hlavě, nad štítem helm

s točenici a přikryvadly modrými žlutými a nad tím táž sphinx. (Arch. šlechtický ve Vídni.)

Brumar z Egru, z Lehenšteina. Erb jich prý štít na přič polovičný, ve vrchním modrém poli dvě žluté lilie, ve spodním žlutém jediná lilie modrá. Klénot vynechán. (Tak Král na str. 282.)

Znameníť zvonář *Brykci z Cimberka* obdržel l. 1571 vladectví, měl v erbu svém na štítě stojícího lva na skále, an drží mezi předníma nohama zvon, nad helmici dvě křídla rozložená a mezi nimi týž zvon. (Vyobrazení v Soupise Příbramska na str. 176.) Potomci jeho podrželi jméno jeho za přijmení; poslední tuším zemřel r. 1733 v Slaném.

Bryknar z Brukšteina, rodina německá, jež se psávala Bruckner. Od císaře Maximiliana vyzdvižení do stavu rytířského. (Starý seznam v arch. býv. dvorském.) Jan první z nich v Čechách obývající byl tlumočником krále Vladislavovým. Erb jich byl štít modrý, v němž zlatá koruna o 3 stěnkách, z níž vyniká jelení hlava s krkem též zlatá a v pravo obrácená, klénotem jsou jelení rohy, každý o 4 parozích též zlaté. (Král na str. 329 a pečeti Albrechtovy 1563 v arch. býv. dvorském a 1574 v arch. DZ. XVI, 8.)

Bucek z Levenfeldu. Erb té rodiny byl prý štít trojdielný, prostřední pole červené a v něm lev drže v jedné noze meč a v druhé věnec s růží, ostatní pole žlutá a v nich černý pruh od pravé dolů. Klénot polovičný lev. (Tak Král na str. 304.)

Buček z Heraltic. Erb rodiny této (od r. 1810 v rytířském stavu) byl tento: Štít polovičný, vrchní pole bílé a v něm zlatý had maje za hlavou křídlo bílé a jsa stočený v oválu tak, že má ocas v ústech, v témž oválu kladivo, spodní pole bílé a v něm tři červené pruhy pošikem od pravé strany dolů. Klénotem je ruka držící kladivo.

z Buče, z Buči. Majestátem d. r. 1528 dán jest erbovní list Ctiborovi „z Buče“, jehož Albrecht „z Buče“ přijal za svého přirozeného strýce a tento erb: Štít na třé rozdělený, svrchní čtvrt černá, prostřední bílá a spodní brunátná, v němžto (štítě) jelení rohy své barvy s dvanácti parohy s pozlaceným konci, nad tím štítem helm turnéřský s přikryvadly černými bílými brunatnými s pozlacenými kraji a nad tím tři pera pštrosová černé, bílé a brunatné s pysky pozlacenými. (Reg. král.) S tím souhlasí pečť Ctiborova z r. 1531. K témuž erbu pak přijati Jiřík a Jan bratři *Dolíkové* a *Tomáš Piskoř*, aby se psali z Buči a dán jim (1532, 23. května) týž erb, jako jest popsán.

Budčovský z Budčova v. Škronský.

Budinský z Vyšetína v. Rvačovský.

Bukovský z Neudorfu (neb z Nejdorfu). Albrecht Václav Smiřický zadal (1612) prosbu k císaři, aby Jeronym *Bukovský* (regent jeho statkův), Jan *Floryan*, Václav *Semilský* a Adam *Náchodský* jsouce u předkův Smiřických ve slubách, byli obdařeni znamením erbovním a vladectvím. Císař k tomu svolil 28. srpna a dne 3. září vydán na to majestát. Erb

jim daný byl tento: Štít polovičný, v pravé polovici modré na větvi vzhůru vyzdvížené tři žaludy, totiž dva při vrchu proti sobě a třetí něco nížeji, pod ním též lístek dubový nejspůzeji k pravé straně obrácený a to vše zlaté barvy, v levé polovici sedm pruhův na pokos od pravé k levé (totiž nahoru k levému kraji), z nichž čtyři jsou modré a ostatní zlaté, přikryvadla modrá zlatá, na helmici koruna zlatá, z níž vynikají tři pštrosová pera při vrchu prohnutá, dvě modrá a prostřední zlaté. Také povoleno, aby se psali z Neudorfu. (Arch. min. vnitra, Reg. král.) Pravé pole kresliváno a malováno potom tak, že tři žaludy a dubový list nebyly na větvi nýbrž vynikaly z levého pole. (Meraviglia na tab. 16. Jak. sb. Králova Heraldika str. 268.)

Bulfové a Stokingrové z Ankerštroku obdrželi erb a heslo od Viléma Slavaty jako palatina a potvrzen jim l. 1633 majestátem. Erb jejich byly růže, kotva a vinný keř. (Fr. Teplý v ČČH. XXX, 480 a 487.)

Bulvan z Bulvanu totiž Štěpán Adam (1598 hejtman na Hluboké a pak služebník Rožemburský) měl na štítě raka vzhůru obráceného, kolčí helm bez koruny a nad ním ruku s ramenem, držící v hrsti šavli (nikoliv meč). Tak se spatřuje na jeho náhrobku († 1609) v Jindřichově Hradci. (Soupis na str. 189) kromě toho na jeho pečeti r. 1605 v arch. Třebonském. Tak i pečetil jeho potomek (1632) Mates Studenský z B. (Arch. DZ. IV, 6.)

z Bunsonu měli štít polovičný, v pravém červeném (Král 268 modrém) poli jelení roh bílý o 4 parozích, levé pole rozdělené v žluté, černé a žluté pole, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dvě křídla složená a pošikem rozdělená, vrchní žluté a černé, spodní bílé a červené. (Kolář z erbovníku Salmovského, rkps. XXIII K 4 bibl. Praž., u Krále odchylka) Bunsonové vyskytují se v l. 1550—1615.

z Burgsdorfu Kryštof Oldřich (1601) měl štít, na němž byl u prostřed pruh zbora dolů jdoucí a jiný šel po levém kraji, snad i třetí po pravém kraji) přes ně na příč a prostředkem štítu pruh jiné barvy, klénodem byla tři pštrosová péra. (Kolář z Arch. DZ. XVI, 8.)

Buquoy, stará Arteská rodina od r. 1620 v Čechách osedlá. Erb červený štít, na něm pošikem od pravé vrchní k levé spodní tři modré pruhy posázené popelícemi, a na středním nahoře bílý křížek, otevř. helm pod korunou s přikryvadly červenými modrými, klénot na červené a bílé žerdi se zl. hrotem korouhev čtverhranatá s bílým lemováním týchž barev jako štít. Štít drží dva nohové. (Obraz v N. Sl. IV, 944, Meraviglia tab. 59, Král v Hradech IV. na tab.)

Bureš z Greifenbachu příjmení rodiny, která se s tímto jménem vyskytuje u nás v 17. století, aniž jest známo, odkud heslo to a erb l. 1749 potvrzený vzala. Erb její byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a na trávníku zeleném divoký muž drže pravicí strom živý ze země vytržený, 2. 3. modré a v něm pošikem od prdávě dolů bílá vooteč, v níž plave kachna.

ot. helm s korunou a příkr. modrými bílými a z koruny vyniká necelý gryf zlaté barvy ve skokui. (Meraviglia na str. 219 a tab. 94.)

Jan *Burjan z Karlova* (1616) měl na své pečeti štít a na něm jako nějakou podkovu, jejíž konce křížem přeložené se podobaly hadím hlavám tedy nějakou kličku. (Arch. min. vnitra. List č. 2934.) O rodině této, jež se nesmí msásti s Kapouny (viz to), není mi nic známo.

Burman z Kyršteina v. Kyršteín.

Erb vraha *Buttlera* vyobrazen jest v dílech Meraviglia tab. 59, Kádich-Blažek tab. 11.

Bydžovský z Aventinu. Majestátem daným l. 1561, 13. prosince připuštění k erbu bratří Rožďalovských (viz Melantrych) Matěj *Bydžovský*, Jan *Dynda* a Vácslav *Truhlička*, aby se psali z Aventinu. Z erbu Rožďalovských dán jim muž s hořící svící rytířskou. Týž erb měli i *Pětikostelové z Aventinu*, jak svědčí pečeť Janova (1612) v arch. DZ. Viz Melantrych.

Bydžovský z Florentinu. Majestátem d. 1575, 7. července dovoleno Markovi *Bydžovskému* (vlastně po otci Moravcovi), Janovi *Matounskému* měšťanu St. m. Pr. a Matěji *Netolickému*, aby se psali z Florentinu a dán jim tento erb:

Štít na příč polovičný, zpodní pole červené, vlastně hradba s 3 stínkami, na kteréž hradbě je bílá heral. lilie, vrchní pole modré a na něm polovičná orlice žlutá, vyskakující z dotčené hradby, ot. helm s příkr. žlutými modrými a bílými červenými a vavřínovým věncem, nad tím dvě křídla rozložitá barvami na příč rozdělená, pravé zlaté a modré, levé bílé a červené a mezi nimi bílá lilie. (Šlechtický arch. ve Vídni, Meraviglia na str. 219 a tab. 94, Král na str. 282.)

Bydžovský z Humburka. Majestátem d. 1577, 11. března dovoleno Jiříkovi *Bydžovskému*, aby se psal z Humburka a dán mu tento erb: Štít žlutý, však od prostředku vrchu táhnou se z obou stran koutkové do čtvrt štítu dolů modré barvy, v nichž je po jedné hvězdě žluté o osmi špicích a pod tím ve štítu jelen s rohama z každé strany o 6 parozích své přirozené barvy, maje se vzhůru ke skoku, k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dva jelení rohy, z obou stran po šesti parozích, přirozené barvy, totiž u vrchu po třech pospolu a pod těmi jeden po druhém po třech a mezi nimi zlatá hvězda o osmi špicích. (Reg. králi)

Bydžovský z Karlova v. Kapoun.

z Bynu (v. Bünu), rodina ze Sas pocházející, která se osadila l. 1527 v Čechách a tu držela Děčín, Blansko a jiné statky. Erb jejich byl štít křížem na čtvero rozdělený; v 1. a 4. poli červeném lví hlava zlaté barvy držíc v ústech zlatou lilii, 2. a 3. pole zhora dolů polovičné a červenou a bílou barvou rozdělené (také obráceně 2. a 3. a 1. a 4.), nad otevřenou helmicí vévodský klobouk červený s bílým lemováním, z něhož vynikají dvě paví kyty na hůlkách vsazené, přikryvadla červená bílá. Později

přidána druhá helmice s korunou, z níž vynikají dvě křídla rozložitá, levé bílé, pravé červené. (Vyobrazení v Slov. Naučném IV, 1004, Meraviglia na tab. 94.)

Bystřický z Bochova. V Říšských reg. krále Zikmundových je poznamenáno, že (1433, 31. května) vydán majestát na erb a heslo Václavovi z *Bochova*, písaři v též kanceláři. Potomstvo jeho vymřelo ke sklonku 16. století poslední paní, jejíž synové byli Jiří, Jan a Tobiáš *Bystřičtí*. K jejich prosbě převedl císař Rudolf na ně erb a heslo matere a vydán jim 1599, 26. dubna majestát z Říšské kanceláře. Erb podle starodávného způsobu jednoduchý převeden na ně a jen polepšen helmem takto: Štít pošíkem od pravé strany dolů dělený na 6 pruhův; 1. (od zpodu) 3. a 5. modré, 2. 4. 6. bílé barvy. V třetím modrém pruhu 3 bílé růže. Otevř. helm pod korunou s příkr. modrými bílými. Nad tím dvě křídla rozložitá barvami tak rozdělená jako štít, i s těmi 3 růžemi. (Arch. šlechtický ve Vídni, Král na str. 307 odchýlně.)

Z České kanceláře vydán (1642, 14. února) erbovní list Pavlovi Václavovi a Řehoři z *Bochova*, bratřím a Pavlovi nad to dán (1651, 9. listopadu) rytířský stav starožitných rodův. Erb jejich srovnává se s předešlým kromě toho, co přilepšeno. Na pečeti Pavlově (1651, 27. února) v arch. mus. rod. z Korkyně) viděti štít polovičný, v horní polovici je orel korunovaný, máje štítek na prsou, v dolní polovici jsou tři pruhy pošíkem a na prostředním tři růže, otevř. helm s přikryvadly a orlí křídla rozložitá. Tu ovšem nesnadno říci, jsou-li potomci předešlých anebo noví erbovníci.

Bystřický z Bystřice. Maximilian císař dal (1569, 8. ledna) Jeronymovi *Vyskočilovi* jinak *Bystřickému* erbovní list, aby se psal z Bystřice a dal mu tento erb:

Štít modrý a na něm pruh kolmý červené barvy. V pravém poli srnčí hlava s rohy o 3 parůžcích, v levém zelený trávník a na něm leží veslo, kolčí helm s točenicí a příkr. zlatými modrými, nad tím srnčí hlava. (Reg. královská.)

Cába z Chyš a z Špicberka v. Okáč.

Cabicár z Libšteina. Vyobr. viz u Krále 286 a v Hradech VIII. na tab.

Canal (čti Kanal) příjmení hrabského rodu, jenž se ještě v Praze pamatuje, jenž pocházel z Vlach.

Erb jejich byl stříbrný štít a na něm modrá krokvice. Nad štítem je markrabská koruna (Meraviglia str. 111. a tab. 60. Blažek Schl tab. 6.)

Cavriani příjmení italské rodiny, která pocházela z Mantovy. Majestátem d. r. 1561, 26. července polepšen erb Hanibalovi C., jenž byl vyslancem knížete Mantovského při dvoře císařském. Erb dosavadní byl tento:

Štít na příč a pět pruhů dělený tři černé a dva bílé, 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly černými a bílými na pravém černý roh s bílými kruhy a černo-bílým motouzem, jako nosívali veřejní běhouni, na levém

bílý jednorožec k pravé obrácený. Polepšení bylo takové, že byl štít křížem na čtvero rozdělen, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. bílém černý orel s cís. korunou a přidán třetí helm prostřední s korunou a orlem. (Reg. císařská ve Vídni.) Císař Ferdinand II. povýšil (1636, 1. prosince) Bedřicha, sv. p. C. z Dolního Valtrsdorfu na hrabě C. z Kavriarsburka a zaměnil jeho erb takto:

Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém černý orel, v 2. a 3. černém půl bílého jednorožce, uprostřed štítek bílý a v něm 3 černé pruhy pokosem, dva turn. helmy s korunami a přikryvaldy černými bílými, na pravém orel černý, na levém půl bílého jednorožce. (Arch. šlechtický, z Říšské kanceláře, Meraviglia na tab. 60. Kadich-Blažek tab. 12.)

Cecingárové z Birnic jsou šlechta vzniklá mimo Čechy v Uhrách, jejichž erb prý král Zikmund korunou polepšil. Král Ferdinand uvažuje že Cecingárové předešlým králům podle udání svého platně sloužili, potvrdil jim (1542, 3. května) erb jich totiž na modrém štítě bílého kohouta s červeným hřebenem, nosem a nohama zlaté barvy, an drží v ústech zlatý prsten s drahým kamenem a obrácen jest k pravé straně, přikryvadla zlatá modrá a bílá modrá, na helmě korunu a dvě křídla složená, přední modré, zadní bílé a polepšil turnýřským helmem. (Vidimus v zem. arch. L. Kopáček *Cecingárové z Birnic*, v Příbrami 1906.) Rytířský stav rodiny uznán dekretem d. 1813, 27. listopadu. (Šlecht. arch. ve Vídni.)

Cedvic z Cedvic (něm. Zedtwitz) příjmení hrabské rodiny z Říše pocházející, jež držela manství koruny České. Když Ludvík z C. a na Aši obdržel (1795, 9. října) hrabský stav v kr. Č., potvrzen mu tento erb:

Štít na příč trojdílný, uvrchu stříbrný, uprostřed červený, u zpodu černý, ot. helm s korunou a příkr. stříbrnými, červenými a černými, nad tím mezi dvěma rohy bývolovými vysoký, špičatý klobouk s knoflíkem na svém horním konci; rohy a klobouk jsou barvami tak dělené jako štít, totiž (zhora) stříbrné, červené a černé (Reg. královská. Meraviglia tab. 79. Král v Hradech XIII. tab.)

Cedlicové z Cedlic měli na červeném štítě znamení, které Král vykládá na přastku, totiž trojhran z linií utvořený, ostřím dolů obrácený, v jehož rozích byly trojlístky a k tomu přes pravé a levé rameno krátké linie, avšak uvnitř trojhranu nespojené, přikryvadla bílá červená a červená bílá a za klénot dvě křídla rozložitá, pravé bílé, levé červené. (Jak. sb. Králová Heraldika na str. 366. Hrady XIII. tab. Podobně i na pečeti Václavově r. 1605.)

Cejp z Peclínovce v. Kozel.

Celer z Rozentálu. Majestátem německým d. 1596 24. července obdařeni bratři Zellerové, Kašpar, písař u apelací, Melchior a Hanuš erbem a aby se psali v. Rosenthal. Následujícím majestátem (1600, 10. června) jim erb polepšen. (Koncepty v šlecht. arch.) Později přijati Celerové za obyvatele a drželi statky pozemské. Erb jich byl štít na příč polovičný, vrchní pole žluté a v něm černá okřídlená orlice jen po kýty vynikající,

majíc na křídlech růži, ve spodním poli dva pruhy pošikem, v nichž každém jest růže; barvy se tu rozličně popisují, Jakubička a Král znamenají pole bílé, pruhy modré a růže žluté, Kolář našel kdesi ve Vídni malbu, kde bylo pole černé, na něm zlatý pruh a v něm červená růže; přikrývadla viděl černá zlatá. Tak i Kadich-Blažek na tab. 180, ale mají i obraz, na němž jsou pruhy červené a bílé, a v oněch po zl. růžích. Na helmici byla koruna a z ní vynikala polovičná orlice rozkřídlená majíc na každém křídle po zlaté růži. Viz i Králův obraz v Hradech XII. na tab.

Celestyn z Freifeldu v. Kotva.

Cender z Ostrova v. Šícha.

Cendlové (druhdy i *Candl*) z *Beruně* (i Berouna) rodina moravská. Je nám známa toliko pečeť Šebestiána C. z r. 1554. Štít jest na příč polovičný, v horní polovici je půl medvěda, dolní není dosti zřetelná; znamení podobá se třem pérům pštrosím spojeným na způsob písmeny Y. (Arch. Třeboňský.)

Cerhovský z Růžetína. Císař Rudolf povolil (1597, 11. listopadu Pavlovi *Cerhovskému*, aby se psal z Růžetína a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž pošikem od levé strany vzhůru k pravé straně dva pruhy žluté barvy a na každém pruhu uprostřed růže červená se spatřuje, kolčí helm s přikrývadly modrými a žlutými, koruna, z níž vynikají dvě křídla orličí, jedno na druhém, spodní žluté a vrchní na něm modré, na kterém křídle pruk pošikem od levé strany též žluté barvy a na témž pruhu růže červené barvy se spatřuje. (Reg. král. Zcela odchylně popisuje Král na str. 279.)

Cetl z Lilienberka. Petr Zettel, regent na statku Nejdeckém v Čechách, obdržel erbovní list (1654, 28. března), aby se psal z Lilienberka s tímto erbem:

Polovičný štít v levo červený se zl. lemováním, v pravo modrý. V levém medvěď s červ. jazykem vypl. v pravo hledící. U pravého pole po straně černé lemování a v témž poli žlutá lilie s 6 listy, třemi nahoře, třemi dole a žlutým poutkem zavinutá. Otevř. helm s příkr. červenými bílými a modrými bílými, nad tím troje horka se žlutou lilí a dvě orličí křídla rozložitá, barvami na příč dělená, pravé (shora) modré a bílé, levé červené a bílé, na pravém křídle F na levém III. (Reg. královská, Král na str. 316.)

Cetlic ze Seitendorfu, rodina cizí, jež seděla v 17. st. na Ličně. Na pečeti Volfa Bedřicha (1644, Arch. DZ. VII. 1.) spatřuje se erb, trojhran ze 3 lilí složený, nad helmem dvě křídla vnitřkem k sobě obrácená.

Cetrycové z Kynšperka rodu slezského. Erb jich byla buvolí hlava v průčelí s vyplazitým jazykem, avšak nikoliv celým, nad helmici dva nože obyčejné vedle sebe stojící a zády k sobě obrácené. Tak l. 1539 na početi Oldřichově (v arch. min. vnitra v Praze), též na náhrobku Haugvicovském u sv. Jakuba v Brně. Král (na str. 269) popisuje štít polovičný stříb. a červený a buvolí hlavu střídavých barev na str. 334 zase štít zlatý, hlavu černou a touž jako klénot a na str. 27 lerb *Cetrycio z Karyše* jako štít polovičný černý a bílý, hlavu střídavých barev a klénot černý a bílý roh.

U Kynšperských bezpochyby platí červená a bílá. Když byl dán (1725, 3. srpna) panský stav Abrahamovi C., popisuje se štít jako křížem dělený, bílý a červený a v každém poli buvolová hlava, bílá v červeném, červená v bílém. (Reg. král.). Srovnej obrazy v Kadichově díle na tab. 15 a v Blažkově na tab. 7.

Ceznár (Zessner) ze Špicenberka. Majestátem d. 1593, 14. ledna obdařen Matěj Ceznar, aby se psal ze Špicenberka a vysazen mu tento erb:

Štít polovičný, pravo bílý, v levo červený, a přes oboje modrá skála, kolčí helm s točenicí a příkr. bílými červenými a modrými bílými, nad tím dvě křídla rozložitá, barvami na přič rozdělená, pravé bílé červené, levé modré bílé a mezi nimi smrček (Reg. král.)

Když l. 1708, 24. září potvrzen starý Říšský stav rytířský Jiří Oldřichovi Zessnerovi ze Spitzenberka, potvrzen i jeho erb trochu změněný, totiž: Štít polovičný pravo bílý, v levo červený, ale mezi nimi modrý klín vycházející od zelené trojí horky u zpodu po celé šíři a konče ostřím u vrchu; ot. helm pod korunou s příkr. bílými červenými a modrými bílými, dvě křídla rozložitá, pravé červené bílé (má býti obráceně), levé modré bílé a mezi nimi smrček. Když konečně povýšen Jan Josef Z. ze Š. do panského stavu (1768, 8. ledna), potvrzen byl erb, jak se l. 1708 popisuje (pravé křídlo nahoře bílé, dole červené) a na štít položená panská koruna. (Reg. král. Meraviglia str. 99. tab. 56, Král str. 312.)

Cibulka z Litultovic, příjmení starožitné rodiny, která se prý z Polska přistěhovala do Slezska. Erb jejich byl štít červený a na něm stříbrný kůň ve skoku (k levé máje černý pás kolem těla); helmice s příkr. červ. a stříbrnými a z koruny vyniká polovice téhož koně. (Blažek str. 13). L. 1617, 16. Novb. legitimovány nemanželské děti Václava C. z L., ale erb jejich není popsán. (Reg. král.)

Král (na str. 382) dává *Cikánům z Libína* erb Pacovských. Odjinud není známo.

Cikán z Rotenšteina. Bratři Valentin, Jiří, Řehoř, Tomáš a Matouš Czykanové vyzdvižení (1589, 29. září) do stavu vladyckého. Erb jejich byl štít červený a na něm pruh pošikem od pravého koutu horního dolů k levé straně bílé barvy a na témž pruhu tři zlaté hvězdy o 6 špicích, jedna podle druhé, nad štítem helm s přikryvadly červenými bílými, a nad tím křídlo o sobě týchž barev, jako je štít. (Jakub. sbírka, Král na str. 303.)

Cipryan z Liboše. Janovi Cipryanovi, písaři při purkrabství Pražském, též Melicharovi *Hofmanovi* a Tobiaši *Míškovi* dovoleno (1612, 28. září), aby se psali z Liboše. Ti všichni měli na štítě půl jelena, jak viděti z pečeti r. 1614 v arch. Třebonském.

Círyl z Kyršteina v. Hlava.

Hrabata *Collalto* přišedše z ciziny usadili se na Moravě. Erb jich byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole černé, ostatní bílá (prvotní štít). Nad štítem 3 helmice s přikryvadly černými a bílými. Na pravé na

červeném klobouku knížecím dvě ramena černě oděná, nahoře se dotýkající a mezi nimi červená orlice, na prostřední polovičná panna nahá s tváří korunovanou, držíc pravíci hrad o třech věžích a levicí bílou helmici opeřenou, na levém rameno držíc hada o něj ovinutého, an poliká neb vyplivuje nahé dítě (prvotní klénot — Kadich-Blažek tab. 13. a 14.)

Convay z Wasserportu viz Hradu IX tab.

Cortesi de Peregrino, příjmení bohatých Vlachů v Praze. Erb jich byl na oblouku (duze) poutník s holí. Týž i klénotem. Tak Král na str. 318.

Coudenhove příjmení staré rodiny z Nizozemska, která však v Čechách se vyskytuje teprve za naší paměti. Erb jejich jest tento:

Štít zlatý a na něm pošikem od pravé červený pruh na způsob vodoteči, helmice s korunou a příkr. červenými zlatými, nad korunou svinská hlava. (Meraviglia str. 117, tab. 61. Kalich-Blažek tab. 139. Hradu IX, tab.)

František *de Couriers*, c. k. inženýr, obdržel (1607, 8. srpna) potvrzení šlechtictví i erbu z Říšské kanceláře a nabyl ok. r. 1623 nemalého jmění v Čechách. Jiného polepšení erbu nabyl (1632, 23. dubna) z České kanceláře. Erb jeho byl potom takový: Štít sice polovičný, ale celý bílý, v pravém poli plovce Říšského orla pod korunou, v levém černý k levé straně vyskakující lev též podkorunou, uprostřed štítu štítek mající 5 pruhův (1. 3. červený s 2. stříbr. hvězdami, 2. 4. žlutý, 5 červený, (tuším prvotní štít) dvě helmice s přikryvadly červenými bílými a červenými žlutými. Z korun vynikají v pravo honící pes s zeleným obojkem, v levo bílá hvězda o 8 špicích. (Reg. král.)

Crinitus z Hlavačova v. Lupáč.

Cukerman z Ruprstorfu. Erb rodiny této jest vytištěn ve spisu Hádání Lži a Pravdy (Ctibora z Cimburka) totiž štít na příč rozdělený, u zpodu pole (lazurové), v němž vyčnívá z oblak ruka oděná s ramenem, k pravé straně obrácená, držíc hrozen dolů visící, v hořejší (červené) polovici štítu se spatřují dvě hvězdy (zlaté) o 8 špicích, na štítě kolčí helm, nad ním pak dvě křídla k sobě obrácených, na nichž se též znamení vidí, jako v štítu (pravé červené, levé modré). Tento erb dal si řezati (1539) Jan C. z R. impresor a nakladatel této knihy (Pam. arch. 119. Meraviglia na tab. 130.) Odchylně popisuje Král na str. 267. Erb ten převeden l. 1588 na jiné rodiny: Viz Svíčka.

Curhalík z Čenova v. Šiška.

Čachovský ze Svěmyslic. V 16. století žila rodina *Brazdymských ze Svěmyslic*, kteří drželi tvrz v Brazdymí. Tu měl naposled Jaroslav a prodal ji, žil ještě l. 1573. Erb Brazdymských shoduje se s erbem následujících rodin a zdá se, že byli tyto k erbu přijaty. Král Ferdinand obdařil (1539, 13. května) Kříže ze Svěmyslic tímto erbem: Štít modrého pole a v něm pravá ruka (s ramenem v lokti ohnutým) oděná držíc kohoutí hlavu (s krkem) černou s červeným hřebenem, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křídla kohoutí strakatá, bílá černá, a mezi těmi křídly hlava kohoutí černá s červeným hřebenem, tedy bez ruky. — (Reg. král.). Potomci

jeho a příbuzní psali se pak buď *Kříž Letňanský* neb *Kříž Čachovský*. Majestátem (1580, 2. listopadu) z Říšské kanceláře daným potvrzeno šlechtictví a erb Kryštofovi Křížovi a Šebestianovi, bratřím Letňanským a jich strýci Kříži Čachovskému (Starý seznam v arch. dvorském), avšak psali se potom zřídka Kříži, než obyčejně Čachovskými až do vymření, zachovávalice starý štít, jak lze shledati na pečetěch. Malby staré srovnávají se z hruba, jen je někdy barva štítu červená a ruka držící kohoutí hlavu opakuje se v klénotu a křídla orličí malují se černá. (Jak. sb. Král v Heraldice na str. 320 a 321, týž v Hradech II. tab. Miltner, Privatmünzen str. 263.) Viz i Flda.

z Čachtic. Král Vladislav vyzdvihl (1499, 22. listopadu) Michála (napsáno na vyškrabaném místě) z Čachtic i se syny jeho Václavem, Janem, Jiřím, Bartolomějem, Jeremiášem a Jindřichem do stavu vladyckého. Při tom jim dán tento erb: Štít červený, u jehož prostředku škopek dřevěný vodou naplněný i s dvěma rybama, kteréž z vody ocasy svými vzhůru vyzdviženými vynikají, helmici s přikryvadly červenými bílými a nad tím škopek, jako ve štítě. (Arch. kníž. Liettenšteinský). Císař Matyáš potvrdil týž erb Jeremiáši z Čachtic (1617, 18. července). V potvrzení erb tak popsán, jako l. 1499, jen dodáno, že je škopek o dvou uších. (Reg. král.)

Čankovský z Žižína. Král Ferdinand dovolil Jiřímu Kučerovi, aby se psati mohl Čankovský z Žižína a odbařil jej erbem takovým: Štít modré barvy, v němž lev červený ke skoku k pravé straně se máje, přes kterýž od pravé přední zdvižené až k zadní levé tlapě pruh bílé barvy. (Tomuto rozuměli tak, jak je viděti na pečeti Jiříkově l. 1584, v arch. mus. totiž že lev stojí, jako rozkročený jen na 3 nohách a pravou přední nohu vyzdvihuje k pravému hornímu koutu, máje i ocas vyzdvižený; jde tedy pruh tuším přes celý štít, ale dotýká se konce dotčených nohou). Přikryvadla červená modrá a nad helmici stojí vzhůru dvě péra pštrosí, pravé červené levé modré. (Reg. král.)

Čapek ze Zlicka v. ze Zlicka.

Čáslavský z Borovska. Cís. Maximilián obdařil Václava Č., aby se psal z Borovska a dal mu erb. Štít jest polovičný v horním půli jest bílý jetel, dolní jest děleno, v pravo zlaté, v levo červené (Šlechtický arch. ve Vídni.)

Čáslavský ze Zvíkovce. Petr ze Zvíkovce přijal Václava syna Šimona Čáslavského za erbovního strýce. Král Ferdinand potvrdil to (1527. 3. června) i erb posavadní, totiž štít polovičný, v pravo modrý, v levo bílý, nad tím helm a na něm přikryvadlo modré a bílé barvy, nad tím dva rohy neb buvolové trouby, pravý svrchu modrý, od zpodu bílý, levý s vrchu bílý od zpodu modrý (Reg. král.)

Částka ze Šternšteina Majestátem d. 1734, 20. prosince nadán Ferdinand Č., kr. rychtář v Hradci Králové, titulem a tímto erbem: Štít na příč rozdělený, přes nějž jde pošíkem zhůry dolů pás třemi zlatými hvězdami vyložený (modré barvy?), v horní polovici červené jeřab stoje jednou nohou na pahrbku zeleném a druhou kámen bílý drže, v dolní červené polovici

na trávníčku jelen běžící máje hrst listí v ústech, nad helmem točenice, z níž vynikají dvě černá křídla orličky a mezi nimi jeřáb, jako na štítě (Rybička, O erbovních rodinách Hradeckých, též Kadich tab. 199, Král na str. 304.)

Častl jinak *Zumrfeld* z *Tumnic* příjmení rodiny, z níž Erazim Zumrfeld usadil se l. 1543 v Praze a vyskytuje se od r. 1552 v rytířském stavu. Erb byl na modrém štítě tři bílé kapři plovoucí nad sebou, klénodem jest jediný kapr na hlavu postavený. (Erbovník Novohradský, Král na str. 347.) S tím souhlasí pečeť Erazimova z r. 1565. (Poznamenal M. Kolář odkudsi, tuším z nějaké sbírky otiskův.)

Čazar z *Čazarova*. Rodina Čazarův připomíná se ve Vodňanech již od r. 1406. Z ní pocházel Matyáš Č. král. rychtář. Cís. Maximilian povolil (1570, 18. září) jemu a Mikuláši *Vodňanskému*, aby se psali z Čazarova a dal jim tento erb: Štít polovičný, svrchní pole černé a v něm lev zlatý držící trubici pastýřskou, ve spodním poli tři pruhy zhora dolů, pravý červený, prostřední zlatý a levý modrý, helmice s přikryvadly zlatými černými a zlatými modrými, nad tím 3 péra, černé, zlaté a modré, čítáno od pravé strany. (Šlecht. arch. Chybně Král. na str. 281.)

Čečeličtí z *Rosenvaldu*, měli erb tento: Štít na tré s hora dolů rozdělený, uprostřed jde ode všeho spodku klín a končí ostřím uprostřed štítu, v pravém poli je orlice, v levém růže. Za klénod měli orličí křídlo brky k levé obrácené. (Kolář z arch. mus. podle pečeti Antonína Č. z R. z r. 1685.)

Čedík z *Eisenberka*. Ferdinand, kníže z Lobkovic, jako cís. dědičný palatin vyzdvihl Františka Ferdinanda řeč. Tsohedigk, kanovníka Vyšehradského, děkana Karlštejnského atd. do stavu vladyckého, aby se psal z Eisenberka a dal mu tento erb: Štít polovičný v pravo modrý v levo žlutý, v pravém 3 žluté hvězdy, jedna nad druhou, ve žluté polovici orlice (Adler) se zlatým měsícem (pružinou), turn. helmici s přikryvadly žlutými modrými, koruna, z níž vyniká pták noh drže zelený věnec palmový. (Arch. Roudnický.) Na pečeti l. 1705 je to obráceně, orlice v pravém a hvězdy v levém, možná že tak i myšleno v listu erbovním. Smrtí Čedikovou pomíňul tento erb.

Čech z *Čechenherzu*. Josef Č. hejtman Pražské policie vyzdvižen (1816, 19. července) do stavu šlechtického. Erb jejich je štít křížem na 4 pole rozdělený v 1. a 4. modrém je skála, na níž jde k vrchu zlaté srdce, v 2. a 3. červeném je stříbrný lev držící meč, klénodem je muž vynikající jen z části, červeně oděný, mečem opásaný a s modrým kloboukem na hlavě, drže zlaté srdce. (Král na str. 207.)

Čech z *Kosmačova* v. Radoňovský.

Čechtický z *Kranischfeldu* v. Pisecký.

od Černé růže v. Gygas.

Černhauzové z *Černhauzu* měli erb: Štít polovičný, pravé pole červené, levé na čtyři pruhy rozdělené totiž (zhora) černý, bílý, červený a černý, za klénod rohy tak zbarvené jako na štítě tedy pravý červený a levý červený bílý černý a červený (Král na str. 261, Hradý X. tab. Jak. sb., ale tu pravý roh tak zbarvený jako levý).

Černohorský z Hořiměřic. Král Ferdinand dovolil (1552, 16. února) Janovi *Černohorskému*, aby se psal z *Hořiměřic* a dal mu erb: Štít polovičný, pravo zlatý, levo modrý a od zpodu 3 černé pahrbky; klenotom jsou též pahrbky (Šlech.tický archiv ve Vídni.)

Černohorský z Prachové v. Kochan.

Černovický z Libé hory v. Hubecius.

Černovický ze Švarcova v. Těšnovský.

Černý z Vinoře. Císař Ferdinand povolil (1557, 28. března) Janovi *Černému* aby se psal z Vinoře a obdařil jej tímto erbem: Štít modrý a v něm na příč dva pruhy bílé, v každém pruhu černá růže, přikryvadla modrá červená, za klénot křídlo orličí rozkřídlené, v němž zase ty pruhy s růžemi (Reg. král.)

Červ z Božetína v. Kršňák.

Adam *Čimický ze Strašína* byv (1552, 10. ledna) vladycťvím obdařen dostal tento erb: Štít modrý a v něm jsou dva stíny bílé, ode zdi mříží zlatou se 3 pruty na šíř a na dél se spojující, za stíny daněl zvíře přirozené barvy až do polu přední nohy se zlatými kopytky, ku pravé straně skrze zlatou mříží prostrčené maje, ke skoku přistrojen se vidí, maje na hlavě 2 zlaté rohy, přikryvadla modrá bílá, točenice týchž barev a nad ní dva rohy celé danělové zlaté barvy vzhůru stojíce se vidí. (Reg. král.)

Činvice z Libína v. Pasovský.

Čistecký ze Skalné, příjmení rodiny, jejíž povýšení není v aktech České kanceláře poznamenáno. Král píše (na str.3 45). že její erb byl štít bílý a na něm černé křídlo; toto pak i klénotem. S tím se však nesrovnává pečítka Jakuba Kryštofa Č. z S. (Arch. Písecký B II, 469, 1670), na níž lze zříti i na štítě i za klénot dvě hůlky (neb podobné předměty) křížem přeložené a písmena ICZK (z Kalné).

Čisvicové z Borové měli štít modrý a v něm na příč pruh se šachovnici bílou a červenou tak, že byly čtverce na dvou řadách, přikryvadla červená modrá a za klénot dva červené špičaté, obráceně postavené klobouky se střechami modrými a přehnutými, jako se spatřuje u tatarského klobouku. (Jak. sb. Králova Heraldika str. 288.) Tak i na pečeti Zikmunda Č. z B., kdež jsou na pruhu také dvě řady, v horní řadě pět kostek, v dolní jen čtyři (1546.) Tak i na pečeti Jana Františka z Čisvic a na Gabrstorfu (1768.) Jiný obraz Kadich-Blažek na tab. 15.

Čížek z Jenšteina Jindřich Čížek, měšténin v Berouně, byl přijat od Řehoře Pátka z Frejtoku, sekretáře při apelacích, za strýce erbovního a psal se proto l. 1600 Čížek z Frejtoku a tak i l. 1607 syn jeho Jan. Sešlo z toho, snad že byly činěny nějaké překážky kanceláři. Spráteliv se pak s Mikulášem Brazdyským též v Berouně osedlým způsobil to, že byl přijat k erbu Koutských z Jenšteina a nabyv potvrzení (1608, 10. března) psal se odtud z Jenšteina (ČČM. 1913). Viz Koutský.

Čížovský z Čížova. Král Ferdinand vyzdvihl (1537, 26. dubna) Augustina *Marka* do stavu vladycťkého, aby se psal z Čížova a dal mu tento

erb: Štít blankytný a uprostřed téhož štítu vyniká půl koně bílého s předníma nohama, máje podkovy zlaté i uzdu zlatou; nad tím helmiče s příkryvadly blankytné a bílé barvy, nad tím 2 rohy buvolové blankytnou a bílou barvou promíšené, mezi kterými rohy muž zbrojný neboližto oděnc až pod kolena máje na hlavě hemelin a drže v pravé ruce meč nahý k ráně (Reg. král., též Kadich na tab. 13 a 58, Blažek tab. 62, Král na str. 333.) Potomci psali se napřed Macek Č. z Č. a pak prostě Č. z Č.

Jan Človíček z Popovic vyskytuje se od r. 1556 v stavu rytířském, z něhož však byl l. 1573 usnesením sněmovním vyvržen († 1582). Erb jeho byl štít modrý, u jehož zpodu bílá zeď se stímkami a štrejchováním, z níž vyniká orlí hlava s krkem držíc v ústech zlatý prsten, klénat dva složená křídla orličí, zpodní bílé, vrchní modré a na něm táž hlava a krk (Jak. sb. Král na str. 277.)

Čtyrholský z Olovice. Král Ferdinand dovolil (1557, 12. dubna) Janovi a Duchkovi, bratřím Štyrholským, aby se psali z Volovice a obdařil je tímto erbem: Štít modré barvy, v němž od zpodku trávník zelený, na kterémžto trávníku stojí bažant své přirozené barvy, drže v ústech větvičku s 2 lístky zelenými a červenou růží, kolčí helm s příkr. modrými červenými a nad tím bažantí ocas, 7 per mající vzhůru stojí. (Reg. král., Čas. Př. Star. Č. VII., 106, Král na str. 340.)

Čulík z Hradištka. Král Ferdinand dovolil (1562, 29. září) Janovi Čulíkovi, aby se psal z Hradištka a dal mu tento erb: Na štítě modrém 3 štičky pošíkem k pravé straně hlavami dolů a k levé straně ocasy vzhůru obrácenými, zpodní a svrchní štika žluté, prostřední bílé barvy, kolčí helm s příkr. žlutými a modrými a nad tím 2 štičky hřbety k sobě obrácené, hlavami dolů a ocasy vzhůru stojíce, pravá žlutá a levá bílé barvy. (Reg. král.)

Dačický z Heslova Ondřej Křivoláček jinak Dačický žádal za vladyství a erb a složen koncept majestátu, ve kterémž císař Ferdinand (tedy před r. 1564) dovoluje mu, aby se psal z Lorce a dává mu erb štít modrý, v němž jest oblouk (čti oblak) své přirozené barvy, any dvě ruce oděné z něho vynikají natahující samostříl s nataženou střelou červenou se zlatým tulejem, bílým peřím opeřenou, tak jako by hned vystřeliti měl, kolčí helm s modrými a bílými příkr., točenice bílá a červená s oblakem, z něhož vychází křídlo vzhůru rozkřídlené, majíc v sobě samostříl s nataženou střelou tím způsobem, jako ve štítu (Arch. Hradecký.)

Ondřej sice se ještě l. 1571 psal z Lorce (Kniha kl. Sedleckého v zem. arch.), ale není známo, byl-li mu svrchupsaný majestát vydán. zdá se, že se tak nestalo a dán mu majestát (1571, 11. června), aby se psal z Heslova a erb sice podobný, ale přece rozdílný totiž: Štít červené barvy, v němž od zpodku do třetího dílu štítu zeď na příč bílá se 3 stímkami, za níž dvě ruce oděné ve zbroji, jedna po pravé po ramena, druhou po levé málo víc, než po pěst střelu nataženou lukem zlaté barvy a bílým peřím obloženou vzhůru držící a pravá tetivu napíná, aby vystřelily, kolčí helm s příkr. bílými červenými, 3 péra, červené, bílé a červené. (Šlecht. archiv. Král

276 a 321.) Když dán (1773, 19. května) rytířský stav Bernátovi D. z H., polepšen mu erb takto: Štít červený, bílá zeď, dvě ruce s rameny, levá držící zlatý luk, pravá natahující zlatou tetivu, aby stříbrnou střelu se zlatým tulejem vystřelila, nad štítem 2 helmice s korunami s červ. bílými příkr. na pravé 3 pštrosova péra, červené bílé a červené, na levé dvě křídla orličí na sobě, spodní červené, vrchní bílé, v tomto jest pošikem zeď a znamení ve štítě popsané. L. 1814, 26. prosince polepšen tento erb Jozefovi D. z H. bývalému kraj. hejtmanu v Plzni tak, že přidána třetí helmice v prostřed a na ní stříbrný lev drže stříbrnou šavli se zl. rukovětí. (Reg. král.)

Dačický z Taurenperka v. Kukla.

Daniel z Semanína v. Šud.

Daníkové z Ostrova a z Kočice byli potomci Chrudimské rodiny a měšťanův tu osedlých. Melicharovi D. dáno majestátem (1584, 24. února) heslo a erb tento: Štít na přič rozdělený, spodní pole modré, svrchní bílé, v němž pták papoušek sivé neb popelavé barvy, k pravé obrácený, na větvičce sukovité stojící, zlaté nohy, pysk a řetízek na hrdle s kroužkem dolů visícím se vidí, kolčí helm s přikryvadly modrými a bílými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křídla barvami na přič rozdělená, pravé (zhora) modré a bílé, levé bílé a modré a mezi nimi uprostřed týž papoušek, jako ve štítě. (Reg. král., Rybička, O erbovních rodinách Chrudimských na str. 7. Jak. sb. Králova Heraldika na str. 276. (ale s omyly a špatně na str. 271.) K témuž erbu přijat J. Kříž, kr. rychtář v Českém Brodě, a Jiří *Boleslavský* soused Chrudimský, ale majestát n. potvrzení vydaný není znám.

Dědek z Vlkové v. Šavel.

Dekara z Rozenetu. Císař Matyáš vyzdvihl (1614, 7. února) Matyáše a Víta bratří a Maximiliana a Albrechta *de Caro*, strýce jich a Jiříka *Strupa* do stavu vladyckého, aby se psali z *Rosennetu*. Erb jich byl: Štít na přič žlutým pruhem rozdělený, v horním poli půl medvěda své přirozené barvy až po zadní kýty vzhůru k pravé obrácený, levou tlapou na již jmenovaný žlutý pruh zpodepřený a v pravé vzhůru vydvižené růži držící, s otevřenými ústy a jazykem vyplazitým, v poli pod tím pruhem 12 pruhův bílých a červených, vždycky červený proti bílému a zase bílý proti červenému proměnně na způsob krokvic položených (tedy 6 krokví, každá dvojí barvy), kolčí helm s příkr. žlutými černými a bílými červenými, koruna, půl medvěda, levou na též koruně zpodepřeného a v pravé na podobně růži červenou držícího a okolo něho po stranách 2 křídla orličí roztažená a to po pravé straně černé se žlutým pruhem přes na uprostřed pošikem od pravé k levé vzhůru nataženým, a levé červené s bílým pruhem pošikem od levé k pravé vzhůru nataženém se spatřují. (Reg. král.) Psávali se pak po česku Dekara i Decara.

Deklivo Šotnovský v. Břekovec.

Karel *Demuth*, ředitel desk zemských, napřed v Brně a pak v Praze, povýšen (1875, 29. dubna) pro své služby půl století trvající do šlechtického stavu a dán mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole modré s polovičnou orlicí, s bílou a červ. šachovnicí (Morav. erb.), 2. pole bílé a v něm červený pruh pošikem od pravé a v témž pruhu 2 žluté kroužky, 3. bílé a v něm modrá kniha zavřená se zlatou ořískou a na též knize písmeno T (Tovačovská kniha, náhodou i Tábor rodiště), 4. pole erb České země, ot. helm s korunou a příkr. modrými bílými a červenými bílými, nad tím polovičný Český lev touž knihu s písmenou zlatou T. (Meraviglia str. 5, tab. 4.)

Desfours. Mikuláš des Fours v Montu a Adienville ok. r. 1620 se dal do služeb císařských a nabyl 1628 Rohozce jako manství frydlantského, a po r. 1634 i jiných statků. L. 1629 (25. dubna) povýšen s bratrem svým Janem do panského stavu Říšského a vysazen mu erb takto: Štít na přič polovičný, vrchní pole zlaté a v něm černý císařský orel (to je pole přidané, ostatní je prvotní erb), spodní pole modré je rozděleno krokvicí červenou zlatou barvou lemovanou, zdola nahoru ostřím postavenou, pod ní neb v ní jest zlatá hvězda a po stranách je gryfí noha (hrubá ptačí noha jako složená), helmice s žlutými modrými příkryvadly, koruna, zlatá hlava gryfí i s křídlem majíc červený jazyk vyplazitý. (Reg. VII. Ferdinandi II. Vyobrazení prvot. erbu Miltner, Privatmünzen tab. LXXVIII. N. 665, jiné v díle Kadichově na tab. 17. Viz i Hradý X tab.)

Dětr z Holešova Majestátem d. 1528, 17. září dán Jetřichovi Dětrovi z Holešova tento erb: Štít na dvě rozdělený, vrchní polovice bílá a druhá černá, v té bílé jest čelo buvolové se dvěma rohy a okolo nich jsou dva kroužkové zlatí otočení řetězem zlatým až na černou polovici štítu, kroužkem rozdělení (?), z něhož řetěz dolů visí a skrz něj jest kruh zlatý procházející poslední kroužek téhož řetězu, helm s příkryvadly bílými a černými, na helmě též čelo buvolové se dvěma rohy, s kruhy okolo rohův s řetězem zlatým, nápadně jako v štítu otočenými a se sedmi péry kohoutími, červenými, tři mezi rohy zcela, dvě mimo rohy a spodní dvě okolo rohův, z toho zlatého kruhu nahoru čnějící. (Reg. král.)

Dětský z Liboslavě v. Hlavsá.

Děvín z Děvína. Nějaké staročeské rodiny v 15. st. nebylo, ale vyskytuje se přece v 16. st. rodina, která se svrchupsaným jménem jmenovala. Erb její byl štít červený, v němž půl lva až po zadní kýty k levé straně obráceného s rozzavenými ústy se vidělo; kolčí helm s příkryvadly ozdoby žluté a červené a klénodem byla polovice lva týmž způsobem jako ve štítě. Byla to tedy rodina královskou mocí vyvýšená. Cís. Ferdinand polepšil (1561, 22. prosince) týž erb Janovi Pamfilovi Děvínovi z Děvína jinak z Děvčích hradův tak, aby štít byl přes polovici červené a svrchní zbytečná stránka bílé barvy, v červeném poli aby byl lev celý k pravé straně obrácený k předním nohám, skloněný turnérský helm, příkryvadla bílá, červená a černá zlatá, koruna zlatá, z níž půl lva až po zadní kýty s rozzavenými ústy, k pravé straně obráceného se vidí. (Reg. král.)

Dentulin z Turklšteina. Rodina tato mající příjmen, i Dentul, pocházela z Roudnice, kdež se zvali Zoubkové (snad: Zubáčkové). Císař Rudolf,

dovolil (1592, 30. ledna) bratřím Janovi, Martinovi a Vítovi D., aby se mohli psát z Turtlšteina a dal jim tento erb:

Štít všecken červené barvy a v něm u zpodku vršek zelený o třech pahrbcích, z nichž prostřední něco vyšší a na něm stojí hrdlička bílé barvy majíc v letu křídla roztažená, hrdlo šípem prostřelené, v ústech svých zlomený zub držíc, k pravé straně štítu obrácená, nad štítem kolčí helm s točením a přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším věnec zelený z listů bobkového postavený a z toho věnce dvě péra pštrosová vzhůru postavená a prohnutá, pravé bílé a druhé červené a mezi nimi hvězda žlutá o 6 špicích. (Pam. arch. VIII. 613, Meraviglia tab. 131, Král na str. 343.)

Díblíkové z Otína (obecně z Votína) byli potomci měšťanův Kouřimských, po nichž zván byl dvůr Díblíkovský. Jiřík D. dostal (1556, 4. května) povolení, aby se psal z Votína a erb: Štít modrý, v jehožto spodní polovici jest zeď bílá černě štrejchovaná s 5 stíny, vraty otevřenými, na nichž panty a u vrchu brány mříže spouštěcí, vše zlaté barvy, z kteréžto zdi půl ptáka noha bílého až po zadní nohy rozkřídleného vyniká, přikryvadla bílá modrá a jako klénot polovice téhož noha. (Reg. král.) S tím souhlasí pečeť z r. 1572 v arch. Českobrodském. (Jak. sb. Meraviglia 358). Tých erb měli: Kocourové z *Otína*, aniž je známo, kdy ho dostali.

z Dietrichsteina. Rodina tato jihoněmecká přišla do Čech za prvních králův z rodu Habsburského zejména císař Maximiliána a to nedlouho před r. 1575. Prvotní jich erb byl štít pošikem od pravého koutu dolů rozdělený svrchu zlatý neb žlutý a od zpodu červený a v něm dva nože vinařské vzhůru podle sebe postavené a konci ohnutými ven obrácené se zlatými rukovětmi. Při povyšování rodiny v následujících dobách dostal se štít tento jako štítek do prostředku rozmnoženého štítu, tak jako prvotní klénot koruny, tří červených per pštrosích s oběma nohama jednoduchý ustoupil pěti helmicím s tolikéž klénoty. (Viz Slovník Naučný VII. 504. Obrazy Meraviglia na tab. 82. Kadich-Blažek tab. 17, Blažek tab. 7 a 8, Král v Hradecích VIII. tab.)

z Dindorfu (1637, 29. června) vladectvím obdarování měli štít polovičný, v pravém poli červeném na zeleném trávníku květina lnu se zelenými listy a třemi květy, v levém poli bílém půl černého orla se zlatou korunou na hlavě, přikryvadla červená bílá a za klénot černé křídlo. (Jak. sb. Král na str. 266.)

Baltazar *Dirleber z Korneuburka* sloužil od l. 1573 při Jachymovské minci a zemřel l. 1602. Od něho pochází žeton (vyobrazený v Miltnerově Privatmünzen V. 38), na jehož lici je jeho erb, štít úzkým pruhem na příč rozdělený; v horní polovici jest kráčející lev s hlavou k dívajícímu obrácenou a s vyzdviženým rozdvojeným ocasem, ve spodním poli jest růže snad pětilistá nejsou-li to játra. Na rubu jest jeho klénot totiž helm, koruna a dvě křídla, na nichž je v Jakubičkově sbírce po růži. Barvy nejsou známy.

Divický z Divic. Majestátem d. 1528, 18. srpna dán Janovi z Divic tento erb: Štít rozdělený na poli (zhora dolů) modrý a žlutý a v modrém

(pravém) poli kůl suku žlutého s žlutým břechťanovým listem v druhé polovici půl modrého suku s modrým listem břechťanovým, helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva suky křížem přeložené, jeden modrý s modrým břechťanovým listem, druhý žlutý s žlutým břechť. listem. R. K. Týž erb dán 1544, 8. února Hronovi Divickému, aby se psal z Divic, totiž štít polovičný modrý a žlutý, a pak tak jako nahoře, avšak po každé s břechťanovými listy, klénot, také týž, (R. K.) Jan psal se *Zahrádka z Divci* a tak i potomci.

Diviš Čistecký z Šerlinku. Císař Ferdinand III. povolil Adamovi Divišovi Čisteckému, měštěnému Nového města Pražského, aby se mohl psát *z Šerlinku* a obdařil jej tímto erbem: Štít na pokos (od pravého koutu dolů) rozdělený pruhem vlnitým, znamenajícím Vltavu, poněvadž Adam při komisích ke způsobení plavby potřebován byl, horní pole zlaté, spodní červené, v horním půl orla černého rozkřídleného k pravé straně obráceného, ve spodním lev bílý ve skoku, pod korunou, k levé obrácený s vyplazitým jazykem červeným a dvojnásobným ocasem, turn. helm s příkr. zlatými černými a červenými bílými, koruna zlatá, z níž vyniká z levé i pravé strany část rozstřílené zdi městské, za níž osoba mužská pod věncem stočené pinty žluté, černé, bílé a červené ve zbroji náprsní stojí, pravou rukou na ručnici a levou na zeď se podpírající. (Reg. král., Král na str. 305 vykládaje původ ze starých vladyk z Čisté, jemuž tuším sám nevěřil.)

Diviš z Doubravína. Císař Rudolf povolil (1607, 28. dubna) Janovi Šroubenému, Vácslavvi Kučerovi, Vácslavovi Hořepnickému a Mikuláši Divišovi, měšťanům Starého města Pražského, aby se psali *z Doubravína*. Erb jich byl štít na příč polovičný, vrchní pole žluté, a v něm část jelena majícího korunu na hrdle, spodní pole červené; klénotem byl jelen tak, jako ve štítě (Král na str. 276). Rodiny ty, jak se zdá, neměly dlouhého trvání a tuším brzo zanikly.

Divišovský z Prošovic v. Zelendár.

Dlouhý z Růženého v. Vacek.

Dlouhý ze Šonpachu. L. 1608, dne 26. dubna dán erbovní list Janovi Dlouhému, úředníku při apelacích, Ludvíkovi Slanskému a Pavlovi Julišovi, úředníku při komorním soudu, aby se psali ze Šonpachu a pečeti tímto erbem:

Štít polovičný, nahoře zlatý a dole tekoucí voda, ze kteréž vyniká do horního pole polovičný jelen s rohy o 12 parozích a jazykem červeným vypl. Otevř. helm pod korunou s příkr. žlutými červenými, dvě spojená křídla, vrchní černé, spodní zlaté a v obou pošikem od levé vodoteč. (Reg. královská, Král na str. 329.)

Dobeš z Bezděkova. Viz z Bezděkova v II. odd.

z Dobrémysli. Majestátem d. 1572, 12. ledna povolen Jiříkovi vrátnému při české kanceláři, aby se psal z Dobrémysli a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž norec zvíře své přirozené barvy, k pravé straně ke skoku obrácený, kolčí helm s přikryvadly bílými, modrými a nad tím zelina slove

dobrá mysl, mezi kterouž norec zvíře k pravé strně obrácený na helmu sedí. (Reg. král.)

Dobřenští z Černého mostu pocházeli od Václava Dobřenského, měšťana a solního v Starém městě Pražském. Jiří *Nigrin*, měšťan a knihtiskař Pražský, prosil l. 1592 u Říšské kanceláře, aby mu byl erb polepšen a k němu Václav připuštěn tak, aby se psali v Schvarzbruck neb de Nigroponte (Šlechtický arch.). Erb ten byl štít v půli rozdělený černým mostem t. j. pruhem úzkým obloukovitým se stínkami, v horní polovici jsou na dél tři pole, dvě červená a prostřední černé se znamením lilii podobným. Zpodní pole je černé a v něm dva pruhy pošikem znamenající taky vody, přikryvadla černá bílá, točnice týchž barev a klénot tři pera, dvě černá a prostřední bílé. (Jak. sb.)

Dobřichovský z Dobřichova jméno rodiny snad staré, ale spíše erbovní. Erb ten nosil Svatoš z D. a připovídal se k němu Jan D. z D. Císař Ferdinand obnovil (asi 1559—1564) toto znamení vladectví totiž: půl červeného, půl bílého štítu, na něm šest ratolestí palmových, tři na každou stranu, bílé v červeném, červené v bílém poli, nad helmem kotrkálu husarského půl červeného, půl bílého, a okolo šest per pštrosových, tři červené, tři bílé. (Koncept v arch. Hradeckém, tak i na pečeti l. 1561 v arch. mus.)

Dobřichovský z Vyšetína viz Rvačovský.

Dobrušský z Radvan, jméno staré slezské rodiny, o jejíž starožitnosti nemáme dokladů po ruce. Císař Leopold potvrdil (1703, 25. října) Václavovi Františkovi D. z R. rytířský rod a polepšil erb takto: Štít na 4 rovné díly rozdělený, 1. a 4. červené, 2. 3. bílé, v 1. lev bílý s korunou zlatou a dvojnásobným ocasem, k levé obrácený, přední levou nohou bílý kříž Melitenských rytířův držící a přední pravou jej zespod držící, v 2. polštář karmazínové barvy téměř přes celé pole rozestřený a na všech 4 koncích třapci okrášlený, uprostřed něho kapr zlatý, hlavou k pravé obrácený, v 3. hlava buvolova černé barvy až po krk, ze kterého krev vyprýští, ufatá s otevřenou tlamou, k levé obrácená, ve 4. orlice bílá zl. korunou ozdobená k pravé straně patřící, uprostřed štítu malý štítek bílý, v němž korouhev kostelní červená o třech špicích, při vrchu zlatým křížem ozdobená, kterou udatný Radvan za Boleslava Chrabrého za své hrdinské činy nad pohany obdržel*); dvě otevř. helmice s příkr. bíl. červenými, nad levou koruna, z níž vyniká lev v předních tlapách po 3 svinutých (2 bíl. 1 červ.) praporcích držící, nad pravým 5 pštrosových per, první a páté bílé, ostatní červená. (Reg. král. Jest jeden z posledních českých listův.)

Dobšic z Splavu jméno rodiny moravské, o jejímž trvání ze starodávných dob není dokladův po ruce. Štít jich byl červený a na něm byl bílý pruh ohnutý asi tak jako , ale méně prohýbaný, na jeho horním konci zlatý kříž. Tak vymalován ve 4. kvaternu desk zemských Krnovských či knize Bernata Dobšice z Splavu. Podobně na pečeti Jindřicha staršího

*) Znamenej, že tento prvotní jich erb vznikl teprve, když se psali po německu Rotfahn.

D. z S. (1636, v arch. mus.), kdež jest také klénot, tři péra pštroší. Obraz (trochu odchylný) s klenotem tří per pštrosových bílých Kadich-Blažek tab. 18.

Dolík z Buče v. z Buče.

v. *Döllnitz*. Erb této rodiny byl: Štít bílý a v něm šest zlatých třtin. totiž tři pošikem a tři pokosem, křížem přeložených, přikryvadla červená bílá, za klénot tři bílá péra pštrosová a mezi nimi tři praporečky, dva červené a prostřední bílý s držadly zlatými, největší pravo a nejmenší v levo. (Náhrobek Doroty Šertyngárové roz. z D. († 1579, 3. října), z něhož svrchupsané vypsál M. Kolář (tuším v Pořejově, též Jak. sb. a Král na str. 350).

Domažlický z Ferdfeldu. Ferdinand II. dal (1628, 26. ledna) erbovní list Viktorynovi Ferdinandovi Domažlickému, aby se psal z Ferdfeldu a vysadil mu tento erb: Štít bílé barvy a na něm červená krokvice vzhůru postavená, na jejímž ostří a dolních koncích je po žluté hvězdě. V poli pod krokví je zelený vršek a na něm strom palma své přirozené barvy. Otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křídla barvami na tři díly dělená, v pravém červené, bílé červené, v levém bílé červené a bílé; mezi nimi na zeleném vršku palma. (Reg. královská. Král na str. 314.)

Domažličtí z Riesengruntu a předek jich Jan obdrželi erb a titul majestátem d. 1541, 16. září, totiž: Štít červený, do kterého od spodku modré pole nápodobné klínu široce u spodku až k vrchu štítu čím dále, tím úžeji vyniká, (až u vrchu ostřím končí), v kterémžto modrém poli zvíře rys na zadních nohách vzhůru vzpíatý k pravé straně stojí, majíc zlaté pazoury (sice barvy neurčené), nad štítem helm s přikryvadly červenými modrými, nad tím křídla orlí pravé červené a levé modré vzhůru stojící. (Reg. král.) S tím se shodují Jakubička, jenž vykládá zvíře na tygra, a Král (v Heraldice na str. 311), jenž vykládá na psa neb levharta.

z *Dornhainu* i Dorhainu a Dorhaimu, rodina německého původu. Kryštof z D. koupil l. 1565 Pohlody a přijal l. 1566 za obyvatele. Erb této rodiny jest štít a na něm liška prostřelená šípem tak, že tulej vyčnívá pod břichem. Kolář domníval se na pečeti r. 1580 viděti koně (Arch. DZ. XV. 1), ale na pečeti jiné z r. 1611 (Arch. min. vnitra v Praze) je zřetelně liška.

Dornkreil z Ebrharce v. Rudolt.

Doubkové z Lautrpaehu bezpochyby byli také rodinou erbovní neb přistěhovařou, poněvadž Lautrpaehu, vladického sídla u nás nebylo. Erb jich byl na štítě křídlo brky k levé obrácené a v pravém horním koutě lišie, klénotem bylo křídlo. (Kolář z pečeti v arch. mus.)

Doublebský ze Šterneka. Předky této rodiny byli měšťané v Č. Budějovicích, zejména Jíra, jenž přišel z Daudleb a přiženiv se k Ciglerům také tak se jmenoval (1560 atd.). Jeho syn byl Kašpar, jenž byl r. 1620 prymasem. Císař Ferdinand II. dovolil mu (1620, 1. července), aby se psal Doublebský ze Šterneka, snad proto, že si byli obvyklí psáti se Doublebský. Erb jeho

byl štít polovičný, v pravém poli červeném příčný pruh bílý a na něm tři hvězdy modré, v levém poli modrém polovičný orel bílý, máje ústa roz-zavená a jazyk červený vyplazitý, helmice s korunou, z níž vynikají dvě křídla orličí rozkřídlená, pravé modré a na něm pruh červený s 3 hvězdami bílými a levé bílé a na něm červený pruh s 3 modrými hvězdami, každá hvězda o šesti špicích, přikryvadla červená bílá a bílá modrá. Erb tento polepšen (1735, 9. dubna) Janovi Jiřímu D. ze Št. tak, že mezi křídly v klenotu byla zlatá medaile s okrazem císařovým, zavěšená na křidlech zlatou šňurou a to proto, že týž Jan uvítaje císařev Budějovicích obdržel tuto medaili darem. Erb ten docela změněn (1786, 22. května) když Jakub D. ze Št. vyzdvižen do stavu rytířského. Nový erb byl tento: Štít na příč polovičný, v horním poli modrém bílý lev, an drží zlatý řetěz s medailí přivěšenou, spodní pole bílé a v něm modrá krokvice a pod ní z zpodu modrá hvězda o 6 špicích, dvě helmice s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, na pravé černý orel, na levé bílé křídlo s krokví a hvězdou, jako ve štítě. L. 1812 (20. srpna) zase týž erb měněn, když byl Jakub povýšen do panského stavu. Štít byl zase na příč polovičný, s vrchu červený s dotčeným řetězem a medailí, spodní pole zase děleno, v pravo červené s bílým pruhem pošikem (od pravé vzhůru) nataženým, v levé modré s polovičným bílým orlem, helmice s přikryvadly červ. bílými a modrými bílými a z koruny vynikají dvě křídla, pravé modré s bílým pruhem a 3 červenými hvězdami, levé bílé s červeným pruhem (od levé nahoru) a 3 bílými hvězdami. (Reg. král. Obrazy Meraviglia tab. 95, Kadich-Blažek tab. 15.)

z Doubravky a z Hradiště. Pod tímto jménem vyskytují se v Plzni dvě rodiny, jedna se psala tak a druhá se psala *Jílek z Doubravky a z Hradiště* ale obojí byli tuším jednoho erbu. Erb jich byl týž jako dřevních Ebrzvinův z Hradiště, totiž na modrém štítě tři hůlky (snad stříbrné) v trojhran spojené a v rozích s liliiemi, jak se spatřuje na IX. svazku desk manských Kroměřížských. Tehdá totiž byl biskupem Olomouckým Jan z D. a z H., jenž se psal obyčejně latinsky Dubravius, což se zase česky překládá chybně Doubravský a přidává se ze Skály; ale Paprocký (Zrcadlo 183) poznamenal dobře, že měl příjmi Skála prve než byl přijat do stavu rytířského. Možná že pocházel po přeslici z rodu Ebrzvinův; strýc jeho Václav psal se i Eberzvin z Doubravky. Klénodem byla panna prostovlasá jako u Ebrzvinův. (K. B. tab. 20, kdež je však i erb biskupství.)

Doubravnický z Klečan. Majestátem d. 1579, 25. dubna povolen Janovi Doubravnickému, písaři duchovnímu na Pernštejně, aby se psal z Klečan a dán mu tento erb: Štít na příč vzhůru k pravé straně (tedy pošikem) rozdělený, svrchní polovice černá, v níž ruka mužská po rameno od levé strany jako z nějakého oblaku až k pravé vztažená žluté barvy, držíc vzhůru ratolest zelenou dubovou a na té tři žaludy se vidí, spodní pole způsobem šachovnice žluté a černé, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý žlutý a černý a mezi nimi ratolest zelená o třech žaludech

jako z koruny vyrůstající. (Reg. král.) Tak: KB tab. 16 a Král na str. 283 a 301.)

Doubravský z Boubína v. Polydor.

Doudlebský z Hartenfelsu. Rodina tato, po většině úřednická, vyskytuje se v Čechách asi od r. 1675 a byla tuším domácího původu. Protože se v rejstřích České kanceláře nevyskytuje, lze se domnívati, že obdržela erb buď z Říšské kanceláře aneb od nějakého císař. palatina. Erb jich byl štít polovičný v pravé modrý a v něm bílé křídlo, v levo zlatý a v něm ruka, s ramenem červeně oděným majíc v hrsti kladivo. (Král na str. 268, ale tu omylem modrý se stífb. skálou, neb na pečeti Matesově [1694] v arch. Píseckém zřetelně je viděti křídlo vzhůru vyzdvižené.)

Král píše na str. 304, že rodiny řečené *Drago*, *Drahotomský*, *Perger* a *Somer* byli téhož rodu jako *Blovští*. Odjinud není o nich nič známo.

Drahnětický z Weissenberka. L. 1612, 20. září dán erbovní list Pavlovi *Drahnětickému* a Blažejí *Píseckému*, aby se psali z *Weissenberka* a tento erb:

Zlatý štít a v něm lví noha své přirozené barvy, jež jest prostřelena střelou, bílým peřím opeřenou; kolčí helm s točenicí a příkr. zlatými černými, nad tím dvě křídla černé barvy. (Reg. královská, majestát sám v arch. Roudnickém. Trochu jinak Král na str. 326.)

Drachovský z Dráchova. Majestátem d. 1683, 2. srpna povoleno Janovi *Chrysostomovi Dráchovskému*, aby se psal z *Dráchova* a dán mu tento erb: Štít polovičný, v pravo žlutý a v něm polovice Říšského orla černé barvy s červeným jazykem vyplazeným, k pravé straně obrácená, v druhé polovici dvě pole nad sebou, horní červené a v něm drak zelený k levé obrácený s otevřenými ústy, s ohněm plápolajícím a vyzviženým ocasem, drže v pravé své tlapě kříž zelený, přes pravé rameno vložený; ve spodním poli bílém ruka (holá), držící řetěz a pouto železné, turn. helm s příkryvadly černými žlutými a červenými bílými, koruna, z níž vynikají dvě křídla orličí (černá) a mezi nimi pouto s rukou. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 263.)

Dresslerové a Kynerové (Kinnerové) z Šarfenšteina měli prý za erb modrý štít s zlatým gryfem, an drží zlatou kouli a klénodem téhož gryfa mezi modrými a zlatými rohy střídavých barev. Tak Král na str. 357.

Drnovský z Děvína v. Bezděkovský.

Drozanský z Litic. Císař Maximilian svolil (1567, 11. ledna) k tomu, aby Adam Jan a Jakub *Dražanští* psali se z *Litic*, při čemž jim vysazen tento erb: Štít na tré rozdělený, vrchní a spodní díl červený, v nichž spodním dílu jedna a v svrchním dvě bílé růže o 5 listech se vidí, a prostřední modré barvy se žlutými pruhy po krajích, v kterémž se 2 střely žluté na kříž přeložené vidí, kolčí helm s příkr. bílými červenými a žlutými modrými, točenice týchž 4 barev, z níž 2 křídla na příč rozdělená, pravé (zhora) bílé a červené, levé žluté a modré vynikají. (Reg. král.)

Dubský z Lukovan v. Kurkovský.

Dubský z Vitiněvsi. Majestátem d. 1626, 22. května dovoleno Václavovi *Dubskému*, regentu panství *Michnovských*, aby se psal z *Vitiněvsi* a dán

mu tento erb: Štít polovičný, horní pole modré a v něm zelený stromek dubový s pěti větvičkami, každá s dvěma lístky a žaludem, v dolním červeném poli ruka zbrojná, držíc v zavřené pěsti ručnici k pravé obrácenou, vyzdvíženou drobet, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, koruna, dvě křídla nad sebou, horní modré, spodní žluté. Při povýšení Karla Ferd. D. z V. do stavu panského (1707, 30. prosince) přidán helm, ale na každém složená křídla jako dříve; kromě toho jde z popisu na jevo, že mají býti žaludy zlaté. (Reg. král.)

Duchoslav z Libína v. Hradecký.

Dunkl z Klarenšteina. Křišťan František Dunokl, bývalý posluchač Pražské university (totiž 1648) obdržel (1652, 24. května) za účast při orbaně Prahy erbovní list, aby se psal z Klahrenšteina a tento erb:

Štít polovičný, spodní polovice modrá a v ní rozstřílená hradba ze štukoví, v jejímž prostředku jest zděná koruna. Horní polovice jest rozdělená, v levém červeném poli jest bílý Český lev drže v každé přední noze železnou kouli, v pravém žlutém poli jest (černá) orlice s červ. jazykem vypl. Otevř. helm s přikryvadly černými zlatými a červenými bílými, nad tím dvě křídla rozložitá, barvami na příč dělená, levé (zhora) bílé a červené, pravé žluté a černé a na nich po dvou železných koulích spojených svislým řetězem (totiž jedna nade druhou). — (Reg. královská, Král na str. 278.)

Dvorský z Gryfí hory. Císař Matyáš dal (1617, 23. listopadu) erbovní list Janovi Dvorskému, aby se psal z Greifenberka neb z Gryfí hory a tento erb:

Štít modrý, v pravo ostrá šedivá skála, po níž vylézá zlatý pták noh neb gryf, drže v pravé noze červenou růži o 5 listech, kolčí helm s točenicí a přikryvadly stříbrnými červenými a zlatými modrými, dvě křídla složená, spodní bílé, vrchní červené. L. 1635, 18. května povoleno Janovi Pavlovi Dvorskému, aby přijal Mikuláše Zicha za erbovního strýce a tento se psal také z Gryfí hory.

Majestátem d. 1681, 14. listopadu polepšen erb Janovi Kornelovi Dvorskému z G. h., radnímu Nového města Pražského, a to takto:

Štít polovičný, zhora červený, zdola modrý. Dole v pravo bílá skála, na níž stojí žlutý pták gryf opíraje se levou nohou o skálu a pravou drže partazánu, kteráž na skále stojí. Horní pole není popsáno a snad lze rozuměti že skála, gryf a partazána vyplňovaly celý štít. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a červenými bílými; nad tím polovičný žlutý gryf drže praporec červený a bílý. (Reg. královská, liší se popis Králův na str. 357.)

Dvorský z Hájků viz Hájek.

Dvorský z Ruprštořu viz Svíčka.

Dynda z Aventína viz Bydžovský.

Dyrynk z Rotnperka. Ferdinand I. dal 1543, 2. srpna erbovní list Kunrátovi Diringovi, měštěninu Menšího města Praž., aby se psal z Rottenberka, vysadiv mu tento erb:

Štít modrý a na něm pták noh neb gryf zlaté barvy, k pravé straně obrácený, helm s točenící, a příkr. zlatými modrými, nad tím dva buvolové rohy, pravý zlatý, levý modrý.

Tento erb polepšen mu majestátem d. 1566, 29. ledna totiž tak, aby byl štít rozdělen na 6 pruhův svislých, totiž 1., 3., 5. zlatý, 2., 4., 6. modrý, ale přes ně prostředkem černý široký pruh a v něm pták gryf zlaté barvy. Otevř. helm pod korunou s přikryvadly zlatými černými a zlatými modrými, nad tím dvě křídla barvami podobně rozdělená, jako štít v levém 1., 3., 5. zlatý, 2., 4., 6. pruh modrý, v pravém 1., 3., 5. černý, 2., 4., 6. zlatý pruh. (Reg. královská. Král na str. 273 a 357.) Ještě v tituláři l. 1589 vydaném píše se Dyrnyk a 1608 Dyringus.

Dyrx z Rotnperka, příjmení rodiny od 17. století v Praze osedlé snad ze Slezska pocházející. Erb její byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené a v něm bílý prostý lev ve skoku, k pravé obrácený, 2. a 3. černé a v něm žlutý dub, ot. helm s korunou a příkr. bílými červenými a černými zlatými, nad korunou dva rohy, barvami na příč rozdělené, svrchu žluté u zpodu černé a mezi nimi bílý lev polovičný. (Meraviglia na str. 222. a tab. 96.)

Dysl z Bodláku. Král Ferdinand povolil (1545, 22. února) Janovi Dystlovi, aby se psal z Bodláku, při čemž obdařen tímto erbem: Štít polovičný, pravo modrý, v levo žlutý a od zpodku téhož štítu až do polovice stojí zeď bílá se stíny, za kterouž více než půl muže bradatého, majícího po pravé straně půl sukně otáhlé neb župice žluté a po levé straně modré barvy se zapatými knoflíky s rukama roztaženými, drže v každé ruce bodlák a na hlavě točenici s rozletitými feflíky týchž barev jako sukně, nad štítem kolčí helm s korunou a příkr. modrými žlutými a nad tím vším mužiček tak, jako ve štítě se vidí. (Reg. král.) Týž král udělil týž erb (1567, 17. dubna) Jakubovi a Janovi bratřím *Míšovským* též z *Bodláku*. Rozdíly v popisu jsou tyto: muž po stehna bradatý s vlasy, v každé ruce od sebe odundané bodláky s kořenem a 3 květy. (Reg. král.)

Ebelin z Frydberka. Ebelmové vyskytují se v Praze od r. 1685 jako úřednická rodina, až pak r. 1698 obdrželi stav rytířský český, od kteréž doby se psali von Ebelin auf Friedberg. Erb jejich byl štít pokosem a pošíkem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm na bílé skále holubice majíc prsten v ústech, 2. a 3. pole žluté, klénotem jest táž skala s holubicí, ale po každé straně po 3 praporcích, červeném, bílém a červeném. (Kadich-Blažek tab. 204, Král na str. 311.)

Svobodní páni z *Eben* byli od r. 1677 v panském stavu kr. Č. Erb jejich složitý byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červený polštář s třapci na rozích a na něm zelený věnec, 2. žluté a v něm černá orlice na pravou stranu patřící, v 3. červeném ruka zbrojná držíc v hrsti meč a na něm tureckou hlavu ufatou, z níž krev kape, 4. pole je rozděleno na 3 žluté a 3 černé pruhy svislé, uprostřed je štítek černý a na něm žlutý noh drže přední pravou nohou lilii, 2 helmice s přikryvadly červenými bílými a čer-

nými žlutými, na pravé koruně černá orlice v levo hledící, na levé zlatý noh drže přední nohou levou dotčenou hlavu.

Ebnar z Vosule. Král Ferdinand povolil (1555 8. května) Adamovi *Štrálarovi* a Kašparovi *Ebnárovi*, aby se psali z Vosule a obdařil je tímto erbem: Štít polovičný, pravá polovice rozdělená na pruhy na příč položené, 1., 3., 5. popelavé, 2., 4. modré barvy, levé pole hřebíčkové barvy a v témž celém štítu beran černý s rohy nahoru zatočenými své přirozené barvy, k pravé straně obrácen jsa stojící, přikryvadla popelavá a hřebíčková, točenice a nad tím půl berana. (Reg. král.)

Ebrspach z Mohelnice v. Medek.

z Eggenberka páni měli tento prvotní erb: Štít bílý a v něm zlatá koruna královská, kterou drží svými zobáky tři rozkřídlení černí havrani, dva z horních koutův vycházejíce a jeden od zpodu, turněský helm s korunou a přikryvadly černými bílými a nad tím krkavec jako v letu maje korunu na hlavě.

Císař Rudolf polepšil (1598, 18. května) Ruprechtovi z E. generálnímu komisaři Vindické marky a Charvatského pomezí, majestátem, z Říšské kanceláře daným tak, aby měl u helmy v levo modrý praporek jezdecký a na něm erb Bosenska, totiž červený štít pod korunou, na němž jest zlaté rameno s rukou, držící šavli se zlatou hruškou, a tyč praporu aby byla zlatá. (Arch. šlechtický. Rozšířený erb posledních zobrazil Král v H. III. tab., obrazy mince H. III. 27.

Egnár (Ekenár?) z Kosmačova v. Žďarský.

Ehrlich z Ehrenfeldu Gedeon E., jenž byl dlouhá léta hejtmanem Libereckého panství, obdařen 1668, 18. října tímto heslem a vysazen mu erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. 4. pole žluté, 2., 3. černé. V 1. poli je černý medvěd s červ. jazykem vypl. z levé strany střelou prostřelený a bílý praporeček na červené tyči s zl. korunkou na ostří držící. V druhém poli labuť (bílá) ku pravé straně na vodě plovouc v pysku zlatý prsten s tyrkysem kamenem držíc. Ve 3. poli dvě černá (? pole je černé) křídla orličí přepažena na příč bílým pruhem. Ve 4. poli je mouřenínova hlava ověncovaná zeleným věncem vavřínovým, k pravé straně hledící. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím medvěd s praporem tak, jako je na štítu. (Reg. královská, Král. na str. 298.)

Eibenštolárové z Eibenštolu měli za erb štít žlutý a v něm zhora dolů uprostřed pruh bílý, po jehož stranách obou jsou hlemýždi v bílých skořápkách, hlavy své vystrkující, ale skořápky jsou dlouhé. (Jak. sbírka, Král na str. 272.) Majestátem d. 1603, 27. června dán též erb Floryanovi *Teleckému* jakožto od bratří Eibenštolárův k erbu přijatému a povoleno mu, aby se psal z Eibenštolu. (Reg. král.)

Eisen z Lehrberka, na černém štítě 2 meče křížem přeložené a provázené 4 zl. křížky; klénotem je polovičná orlice černá. Tak Král na str. 359.

Eisner z Eisensteina. Předeek jich Šebastian obdržel (1688, 7. května) z Říšské kanceláře rytířský stav a polepšený erb totiž na modrém štítě

pruh od prava k levému rohu nahoru červené barvy, nad ním zl. zářící slunce, pod ním skálu na trávníku, helm s korunou s příkr. černými zlatými a modrými červenými, klénot oděnc vynikající maje na přilbici dvě černá a dvě zlatá pštrosí péra svislá, drže v pravici dobytý kord a levici o tělo opíraje. Týž erb potvrzen (1773, 14. června), když Jan Ignác dostal rytířský stav pro Čechy, ale témuž změněn (1792 a 1793) z Říšské kanceláře tak, že z jednoho pruhu učiněny dva v podobě Ondřejského kříže, necháno slunce v horním a skála v dolním poli. Kromě toho přidána helmice s klénotem skály a slunce. Nové polepšení stalo se l. 1890. (Geneol. Taschenbuch 1905. Zpráva Včely Čáslavské 1885 str. 32.)

z Ejcinke (von Eitzing), příjmení Rakouské rodiny, která měla statky i na Moravě. Prvotní erb byl štít pokosem od levé dolů polovičný, zhora červený, zdola černý a na čáře oboje dělicí 3 stříbrné koule. Pozdější jejich erb byl tento:

Štít křížem dělený, v 1. a 4. starý erb (ale na obraze tab. 20. jest 4. pole barvami tak děleno, jako první, ale na dělicí čáře je bílý sloup,) 2. a 3. pole modré, na němž kulatý klobouk červený s dvěma svislými třapci a nad ním stříbrná rybka; dvě helmy s korunami a př. černými bílými a červenými bílými, nad pravou korunou červený a černý roh každý s 3 stříb. kuličkami, na levé klobouk a rybka, jako na štítě. (Kadich-Blažek str. 29, Král na str. 298 (odchylně) a 302.)

z Ekrštorfu. Předek této rodiny z Kladska pocházející. byl prý l. 1464 od krále Jiří erbem a vladectvím darován. Prvotní jich erb byl štít modrý a na něm bílá ostrev o čtyřech sucích pošikem položená a červenou střelou z dola nahoru k levé straně prostřelená, za klénot měli modré křídlo, na němž bylo též znamení, jako na štítě. Protože Jan z E. 23 let na panství Přerovském sloužil, vyzdvižen jest (1653, 22. června) do panského stavu a erb jeho polepšen takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, v 2. a 3. černém žlutý lev s rozdvojeným ocasem, dva helmy s korunami a přikryvadly modrými bílými a černými žlutými, na pravé dvě křídla orličí složená, spodní bílé, svrchní modré a na tomto ostrev se střelou, na levé půl žlutého lva pod korunou. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 297, Meraviglia na tab. 96.)

Elbl z Hartmansdorfu, příjmení rodiny, která přišla ze Slezských knížectví do Opavska. Erb jich byl štít červený a na něm 3 bílé plechovnice, dvě u vrchu a jedna u zpodu, helmice s korunou a přikryvadly týchž barev, klenot dvě křídla rozložitá, pravé červené, levé bílé. (Kadich-Blažek tab. 20, Blažek tab. 9, Král na str. 364.)

Elpognárové z Dolního Šenfeldu pocházeli patrně z rodiny Loketské, k níž patřil Hanuš E. l. 1509 měšténín Chebský. Hornictví pomohlo jim k bohatství, tak že se již l. 1522 psail z Dol. Šenf. Erb jejich prvotní byl bezpochyby modrý štít a v něm ruka s ramenem v lokti ohnutá, která se opakuje jako klenot. (Král na str. 319.) V 16. neb 17. st. polepšen ten erb (snad z Říšské kanceláře) a byl štít křížem na čtvero rozdělený,

1. a 4. pole modré a v něm ruka v lokti ohnutá, obyčejná s červeným rukávem oděná, a 2. a 3. poli hrozen, nad helmici ruka a na ní 6 per. (Písecké museum a pečeť r. 1641 v arch. DZ. XV. 1, Kadich-Blažek tab. 20, Hradý XIII. tab.)

d'Elvert viz Kadich-Blažek tab. 1.

Endrle z Burgšladtu. Tobiáš E. z B. byl z rodiny úřednické, jež byla zaměstnána v horních úřadech a je o něm to známo, že dal bíti pamětní peníze, na nichž je jeho erb. Erb ten byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli půl orla obráceného na venkovskou stranu, v 2. a 3. bylo znamení zvláštní dvakráte nad sebou, totiž složené z horního a dolního ramene kotvového kříže; nad helmici korunovanou jsou dvě křídla rozložená a v každém je po jednom znamení dotčeném, ze dvou ramen kotvového kříže složeném. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. N. 62, 63.) Endrlové žili ještě v 17. stol. v Kutné Hoře, jsouce druhdy ve službách horních.

Engel z Engelflussu. Císař Ferdinand III. obdařil (1651, 20. října) tímto heslem Servacia Engla obchodníka v Praze, pro jeho zásluhy r. 1648. Erb mu daný byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v každém černá orlice ze štítu ven vynikajíc se zlatou korunkou, 2. 3. červené a v prostředku leží pošikem řeka, na níž jest dřevěný most, turn. helmice s korunou a příkr. červenými bílými a černými bílými; klenotem jest anděl pod kolena vynikaje, bílým rouchem oděný s červeným pásem okolo života, s železnou helmici na hlavě, drže pravíci meč, v levici štít. Když byl povýšen (1658, 16. prosince) do rytířského stavu, polepšen erb tak, že v 1. a 4. poli žlutém byl černý klín a v něm 3 zlaté hvězdy, 2. a 3. zůstala, ale v prostřed všeho štítu štítek žlutý a na něm orlice se zl. korunkou; helmice s korunami dvě a s příkr. jako dříve, na pravé zůstal dřívější anděl jen že dostal na žlutý štít černou orlici, nad levou okrouhlá deska zlatá, zlatým věncem otočená, v níž šel vzhůru černý špihl s 3. zlatými hvězdami a nad tím 5 pštrosových per, červené bílé, žluté, černé a žluté. (Reg. královská.) Když byl Servác (syn Servácův) l. 1667 (27. července) do stavu Říšských sv. panův vyzdvižen, byl erb jeho na dobro změněn a to tak: Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole žluté s černou orlicí pod korunkou, 2. 3. pole na příč rozdělené, svrchu bílé, od zpodu černé a v témž celém poli zlatý lev krácející, drže v jedné noze ohnivou kouli, k tomu uprostřed štítu štítek červený s bílým pruhem a pod korunkou, 3 helmice s příkr. červ. bílými a černými zlatými, na pravé orlice, na prostřední anděl jako dříve ale drže jednou rukou již popsany štítek, na levé lev s ohnivou koulí. (Reg. Leopoldi I. VII., f. 503.)

Svob. páni *Engelhartové* měli za erb štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém černou orlici uvnitř hledící, v 2. 3. modrém byl anděl brněný pod korunou stojící drže meč, štítek byl na příč rozdělen, v horním modrém byl týž anděl polovičný, v dolním v žlutém poli tři červené pruhy pošikem dolů. Nad korunovaným štítem 3 helmice pod korunami a na nich klénoty orlice, polovičný anděl a dva bílé rohy.

Enis z Atter a Jveaghe, příjmení rodiny pocházející z Irska, jež se ale v 16. st. přestěhovala do Německa. Mikuláš E. přišel do Čech jako vojenský důstojník před r. 1648 a přiženil se tu. Majestátem d. 1680, 27. října nabyli rytířského stavu starožitných rodin, ale erb se v témž majestátu nepopisuje. Když povýšení (1784, 6. února) do panského stavu v kr. Č., vysazen jim tento erb:

Štít bílý a v něm červ. lev ve skoku s rozdvojeným ocasem k pravé straně obrácený a nad ním u vrchu štítu vynikajíc holá pravá ruka lidská červené barvy až po zápěstí majíc prsty roztažené, nad štítem panská koruna a na nad ní 3 helmy s korunami a přikryvadly červené a bílé barvy, na prvním (levém) dvě křídla orličí, pravé červené, levé bílé, na druhém divoká svině černá k pravé straně obrácená majíc na hřbetu zlatou korunu pohanskou o pěti šipcích neb ostnech, na třetí tři pšrosí péra, dvě bílá a prostřední červené. Štít drží 2 jeleni a na stuze při něm je psáno *Sola solus servire Deo*. (Reg. král. Meraviglia tab. 41.)

Páni a hrabata z *Enkefurtu* (Enkevurt) přišli do Čech po Valdšteinské konfiskaci (1634) a usadili se tu (na Ledči), i na Moravě (Náměšti). Erb jejich byl tento:

Štít žlutý a na něm tři černé orlice, dvě nahoře a třetí pod nimi, helmice s korunou a přikryvadly obou barev, na koruně jediná orlice černá se zl. korunou a zl. drápy. V polepšeném erbu měli uprostřed štítu modrý štítek a na něm zl. korunu, v níž byly prostrčeny dvě větve palmové křížem položené. (Kadich-Blažek tab. 24.)

Lazar *Ercker v. Schreckenfels*. Sas z Annaberka rodilý, byl jedním z nejznamenitějších úředníkův horních. Jeho erb byl zvláštního způsobu. Štít byl v prostředku svém dělen vejčitou čarou, která se nahoru zúžovala a končila ostřím u prostřed štítového vrchu. V tomto zavřeném poli byly dva kroužky, jeden pod druhým a pod nimi růže o 4 lupenech. V pravo odtud byla lilie, v levo pětistá růže. Nad korunovanou helmici byla 2 křídla rozložená. (Miltner Privatmünzen tab. IX. N. 64.) Odchylně Král na str. 312.

Estereich z Jiměřic (*Zeměřic*, z Eměřic?) rodina od sklonku 16. století v Čechách se vyskytující. Erb jich je štít modrý a v něm stříbrná kotvice a podle ní dvě zlaté hvězdy. Klenotem jsou 3 pera, žluté, modré a bílé, přikryvadla modrá žlutá a modrá bílá. (Meraviglia na str. 222 a tab. 96, Král na str. 368, týž v Hradech II. tab.)

Fabricius z Leonperka. Šimon Brosius z Horšteina, probošt, jako cís. palatin obdařil (1633, 18. června) Jana F. kr. rychtáře ve Vysokém Mýtě erbem a heslem z L., což král. majestátem (1637, 25. srpna) stvrzeno. Psávali se potomci druhdy i z Levenburka. Erb jich byl štít dvakrát na přič dělený, bílý modrý a červený a přes celý štít zlatý lev držící červenou lilii, klenot dvě křídla, rovněž tak barvami dělená jako štít a mezi nimi týž lev, jako na štítě. (Král str. 290. Jiný obraz Kadich-Blažek tab. 21 a 22.)

Fabricius z Rosenteldu a z Hohenfallu. Filip Fabricius sekretář při dvorské kanceláři České obdařen l. 1608 erbem a aby se mohl psáti z Rosenfallu (bezpochyby z Říšské kanceláře). Císař Ferdinand vřadil jej (1623, 24. března) mezi starožitné rodiny, polepšil jeho erb a dovolil, aby se psal také z Hohenfallu, což svrdil (1628, 3. srpna) též jako král český. Erb jeho byl štít křížem na čtvero dělený, v 1. a 4. poli zlatém byla polovice černého orla ven hledícího, 2. 3. pole bylo červené, přes něj byl pošikem od pravé nahoru bílý pruh a v něm červená růže o 5 listech, z koruny vynikají dvě křídla, třikrát barvami pošikem a pokosem dělená, (zhora) černé, bílé, žluté a žluté, bílé černé, v bílém pak po červené růži; mezi křídly je F II. pod vévodskou korunou. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Fafout z Hořkovce. V l. 1594—1600 připomíná se nejednou Václav Fafout jinak Pražák z Hořkovce, po němž se domu v Široké ulici Pražské říkalo u Fafoutů, ještě za naší paměti Na žetonu, kterýž si dal bítí, spatřuje se erb jeho, štít, na němž jest ruka s ramenem držíc meč dobytý, kolčí helm (snad s korunou) a klénot jako na štítě. (Miltner Privatmünzen str. 50.) Král na str. 319 dokládá, že barva štítu jest červená a počítá sem také rodiny řeč. Koukolík, Kryštof, Kutina a Žlutický. Kdy a jak toho erbu F. nabyl, není známo.

Falb z Ploskovic v. Březský.

Falkenhon (vl. Falkenhain) z *Glosku* jméno rodiny, jež se vyskytuje v 16. st. na Moravě. Na pečeti Jiří Adama F. (1635, 24. září v arch. zemském) jest jeho štít a na něm předmět podobný lovecké trubce, silně ohnutý a širším koncem k levé obrácený. Paprocký vida náhrobek Arnoštův v Šternberském klášteře vykládal na roh neb slonovou troubu. (Zrcadlo l. 369.) Kolář vida pečeť Jiříkovou (1566 arch. mus.) hádal na trubku. ale byl by se sám opravil, kdyby si byl vzpomněl, že k trubce patří také šňura. Také Král (str. 365) píše o trubce. Klenotem bylo též znamení ozdobené peřím. (Obraz tohoto i polepšeného erbu z r. 1689 Kadich-Blažek tab 22, Blažek tab. 9.)

Faltys z Jamného. Majestátem d. 1600, 13. ledna povoleno Pavlovi Faltysovi, aby se psal z Jamného a dán mu tento erb: Štít na tré pošikem od pravé k levé straně rozdělený, svrchní a spodní pruhy žluté, v nichž ostrev neb dřevo z obou konců uťaté černé barvy, každé o čtyřech sucích, prostřední pruh modrý, na němž se chrt bílý k běhu k pravé straně obrácený, s černým obojkem spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím tři péra pštrosová vzhůru postavená, dvě žlutá a prostřední modré. (Reg. král. Shoduje se Král na str. 304.)

Fára z Bratřic. Majestátem d. 1590, 10. dubna dosáhli Jan Fára a Svatoš Jeník vladectví a erbu, jenž jest popsán u Jeníkův. V kopiích opisující slovo Ffarowi četli je ssarowi (s dvojím dlouhým s) a tak i napsali, ale není pochyby, že se tu míní Fárové, kteří se psali ode dávna z Bratřic. (Mnoho dokladův v svobodnických knihách.)

Farkaš z Obrovic (vlastně ze Zabrdovic). Majestátem d. 1600, 7. března nadáni Šimon F., opat Zabrdovský a Bartoloměj bratří, aby se psali „z Obrovic“ a vysazen jim erb:

Štít od levé dolů pošikem polovičný, svrchu zlatý, u zpodu černý, a na něm dvě pětিলisté růže, černá na zlatém a zlatá na černém, helmice otevřená s točenicí a příkr. týchž barev, dva rohy, pravý (zhora) zlatý a černý, levý černý a zlatý a mezi nimi na stonku s 2 lístky zlatá růže. (Kadich-Blažek na str. 266, tab. 142. Král na str. 308.)

Fegálové z Radobyčic (snad Fegelové) měli štít červený a v něm u zpodu zlatou korunu, z kteréž půl páva své přirozené barvy vzhůru vyniká, přikryvadla červená modrá, za klénot půl páva bez koruny. Tento erb dán 1543, 12. května Vavřinci Fegalovi, obyvateli Plzenskému. (Reg. král. Viz i ČČM. 1889 na str. 438.)

Feigl z Feigelfeldu. V 17. st. žila v Praze rodina, která se psala *Fiala* z Feigelfeldu a ještě ku konci 18. st. se připomíná. Jinou rodinu založil Josef Jan Feigl, adjunkt u fiskálního úřadu, obdržev l. 1768, 15. prosince erbovní list a tento erb:

Štít polovičný, v pravé modré polovici u zpodu trávník a na něm sv. Anežka stojí s bílým beránkem držící v ruce červenou fialu (feigl). V levé červené bílá kotvice a nad ní bílá růže. Otevř. helm pod korunou s příkr. žlutými modrými a bílými červenými, nad tím dvě orličí křídla černé barvy a mezi nimi pošikem bílá kotvice a bílá růže. (Reg. královská, neúplně Král na str. 355.)

Feitl z Poněšic v. Pekárek.

Felderndorf z Borotína, jméno rodiny v 16. st. na Moravě osedlé. Erb jich byl štít červený, v něm v prostřed na příč pruh bílý a přes něj zlaté barvy pruh, tak že je napodobno kříži, turn. helm s korunou a příkr. bílými červenými, nad tím 2 buvolové rohy, pravý červený, levý bílý vynikající. Erb ten polepšil císař Maxmilian (1567, 31. ledna) Janovi F. z B. na Hor. Dyjakovicích a bratřím a strýcům jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli je starý štít, 2. a 3. jsou pošikem na 7 pruhův, 4. černé a mezi nimi 3 žluté rozděleny, ve 4. poli modrém ostrva žlutá pošikem od pravé vzhůru o 6 osekách ve zpod a svrchu po 3, na nich dvě pěnkvavé své přirozené barvy na dvou osekách po krajích, jedna k pravé druhá k levé straně od sebe obráceny jsou, turn. helm s příkr. žlutými, červ. bílými a žlut. čern. modrými; z koruny vynikají dva rohy, na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý a červený, levý červený, bílý. (Reg. král.)

Felix ze Streitenau. Adam František Lažansky z Bukové jako cí. palatin obdařil (1658, 20. července) Pavla Felixu, prymasa v Domažlicích, po matce potomka Jindrovských z Bučina erbem a heslem. Erb byl: Štít polovičný, v pravo červený, v němž uprostřed pruh na příč bílý a v něm na věčnou památku pravá ruka mužská ve zbroji s obnaženým mečem (protože na vojně nejvyššího svého od Francouzův obklíčeného obhájil

a tam při tom byl postřelen), v levém poli modrém po zpodu skála rudé barvy ve dvou pahrbcích, jelen s rohy o 10 parozích své přirozené barvy na jednom pahrbku při levé straně na zadních nohách ve skoku k pravé obrácený stojí, má zlatý obojek s kroužkem a jazyk vylazený, otevř. helm s příkr. červ. bílými a modrými bílými, koruna zlatá, z níž vyniká jelen po zadní kýty, jako ve štítu. (Prvotní list byl majetkem rodiny Domečkovské v Táboře.)

Felnár z Feldeka. Bratři Augustin a Urban řečení Fellner, dostali (1589, 10. ledna) erb s korunou z Říšské kanceláře, jenž (1608, 13. října) Matyáši a Augustinovi F. z téže kanceláře polepšen. (Seznam v býv. arch. dvorském.) Tento polepšený erb byl takový: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém zlatý lev patřící do vnitřku, 2., 3. pole bílé s červ. krokvicí, turn. helm s černými žlutými a červ. bílými přikryvadly a korunou, z níž vynikají dvě křídla barvami dělená, žluté černé a červené bílé, mezi tím dva praporce, bílý červený a černý žlutý. Protože majestát na to sepsaný pro smrt císaře Matyáše nebyl spečetěn, vydal císař Ferdinand II. nový majestát (1622, 2. května) a polepšil erb již popsany tak, že přidal druhý helm; byly tedy dva, na pravém byla dotčená křídla a na levém dotčené praporce; také povoleno, aby se psali v. Feldegg. (Prvotní list v držení rodiny.) Augustin, nejv. lejtenant, koupil l. 1623 Hroby a od té doby žije ta rodina v Čechách (od r. 1766 v panském stavu). Obraz trochu odchylný Meraviglia na tab. 5, 41, jiný obraz Kadich-Blažek tab. 22.

Ferštátek ze Stráže. Rodina tato 1596, 26. července vladectvím obdařená měla erb: Štít polovičný v pravo modrý a v levo žlutý a v každé polovici orlíčí křídlo (obě proti sobě) žluté v modrém, černé v žlutém, přikryvadla modrá žlutá a modrá (? snad žlutá) černá, za klénot tři křídla žluté, modré a černé (Jak. sb. Král na str. 268).

Fidlarové z Muldavy (od poč. 17. stol.) měli tento erb: Štít polovičný s vrchu černý, od zpodu žlutý a přes celý štít noh pták žlutý v černém, černý ve žlutém, přikryvadla týchž barev a za klénot polovici žlutého noha (Jak. sb. Král na str. 286).

Fikar z Vratu v. Pašek.

Finkové z Finkenšteina jsou hrabská rodina dosud v království Pruském žijící. Jeden z rodu jich Jiřík přiženil se ok. r. 1571 (a spíše před tím) do rodu Štampachův, ale potomci jeho vymřeli v 17. století. Prvotní erb jich byl štít modrý a v něm dva měsíce žluté, rohy na venkovskou stranu obrácené, a mezi jich horními konci hvězda (též žlutá) o 8 špicích; přikryvadla byla modrá, žlutá a klénodem též znamení, jako bylo v štítě (Erbovník Salmovský, našel též Kolář na otisku pečeti z r. 1581 tuším v arch. Roudnickém). Nynější hrabata Finkové mají tento starý štít za štítek, sice lvy a koruny ve 4 polích a dvě helmice, jednu se starým znamením a druhou s orlem.

Finkové z Kolburka v. Koch.

Fišar z Veveří. V 15. století žili měšťané v Krčmlově, kteří se psali z Veveří. Erb jich byl muž stoje na hradbě a drže v ruce kouli. Ale kromě toho drželi ves Veveří, odkudž lze znáti, že byli svobodní lidé. Od třetího desetiletí 16. století vyskytují se i Fišárové z Veveří, kteří soudíc podle německého příjmení byli od dřevních Veverských k erbu přijati. Proto obsílal Beneš F. z V. Jana Malovce z Chýnova, vině jej, že na něho sahá pravě, že jest jeho dědičný chlap (Reg. 5 Fk. s. D 1). A od Severyna Fišara žádáno r. 1608, aby dokázal na budoucím sněmu, že patří k rytířskému stavu. (C. k. st. arch. v Praze, kop. 55, list 259.)

Fišl z Paumberka v. Svěchyn.

Flaxius z Čenkova v. Stehlík.

Flavin z Rotenfeldu. Král Ferdinand dovolil (1556, 6. května), Vítovi *Flavinovi*, taxátoru komorního soudu a Matěji *Valvinovi* ingrossatoru menších desk zemských, aby se psali z *Funkšteina* a přidal jim tento erb: Štít na půl na příč rozdělený, zpodní polovice červená, svrchní žlutá; ve svrchní pol. noh černý, k pravé straně obrácený s pravou nohou zdviženou, s ústy otevřenými a jazykem vyplazeným. Kolčí helm, na něm punt s přikryvadly žlutými černými a červenými žlutými, nad tím polovičný noh s jednou nohou pozdviženou, s křídly rozkřídlenými, po pravé straně červenými, po levé černé barvy (Reg. král. Jinak popisuje Král na str. 277). Kolář viděl v Českém Brodě pečeť Flavinovou a štít křížem rozdělený; v 2. a 3. poli nepoznané zvíře; popis 1. a 4. pole je u něho nejasný. Ale s podivením je, že se Flavin i Valvin nepsali jinak, než z Rotenfeldu.

Flavius z Vladoře v. Ursin.

Flda ze Svémyslic. Král Ferdinand dovolil Bartoloměji Fldovi, aby se psal z Veymyslic a dal mu tento erb: Štít modrý a v něm od levé k pravé ruka zbrojí oděná držíc kohoutí hlavu černou s červeným hřebenem, přikryvadla bílá černá, nad helmici dvě kohoutí křídla rozkřídlená, strakatá bílá a černá a mezi nimi hlavu kohoutí s červeným hřebenem (Reg. král.). Zdá se, že se žádosti Fldově dobře neporozumělo, neb on se nikdy nepsal z Veymyslic, nýbrž vždy z Svémyslic neb Svýmyslic l. 1591 i z Výmyslic. Sice viz Čachovský.

Flejsnar z Ostrovic (Fleissner v. Wostrowitz). Rodina tato byla v Praze osedlá a psala se obyčejně Fleissner. Jozef Mikuláš F. dostal (1733, 7. prosince) z Říšské kanceláře povolení, aby se psáti mohl z Wostroka (má býti Wostrawa), což 1734, 30. srpna opraveno, aby se psal v. Wostrowitz (Seznam v býv. arch. dvorském). Z České kanceláře dán mu 1741, 5. ledna rytířský stav a potvrzen jeho erb, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole žluté a v něm půl černého orla obráceného na venkovskou stranu, 2. 3. červené a v něm žluté kružidlo na dolní stranu rozevřené, helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými žlutými a nad tím dvě černá křídla proti sobě (Reg. král., Král na str. 294). Jako svobodným pánům přidán jim štítek modrý a v něm půl oděnce

s mečem, též tři helmice, na pravé je půl oděnce, na prostřední Říšský orel a na levé dvě černá křídla (Jak. sb. Obrazy staršího erbu Meraviglia na tab. 41).

Fleşgíner z Auerspachu. L. 1642, 31. května dán erbovní list Mikuláši Fleşgínerovi, aby se psal z Auerspachu. Král na str. 357 popisuje erb jeho takto: Štít bílý a na něm červený pták noh neb gryf drže větvičku se zeleným listem. Klénot jest týž gryf polovičný. Přikryvadla bezpochyby bílá červená.

Flojha z Jestřebí. Majestátem l. 1531, 2. dubna dán Janovi Flojhovi z Jestřebí tento erb: Štít modrý a v něm jsou dvě nohy jestřebí na kříž přeložené (žluté barvy?), helm s přikryvadly modrými a žlutými, a nad ním též nohy (Reg. král.).

Floryan z Neudorfu v. Bukovský.

Floryn z Lamšteina. Erbu a hesla dostalo se 1558, 3. prosince Volfovi Fl. z L. Sylvester Fl. z L., služebník při kr. úřadě berničním, přistěhoval se do Prahy ok. r. 1617 z Kadaně. Na jeho pečeti (1630) je viděti štít polovičný, v pravém je půl jehněte na trávníku, levé pole je pošikem od pravé k levé nahoru dvěma úzkými pruhy na tři pole dělené, v prostředním poli jest kolmý pruh též úzký, v ostatních vycházejí z pruhů polovičné lilie (t. j. jich vrchní část) v horním ostrším nahoru, ve spodním dolu. Klénotem jest polovičné jehně (Rodopisné listy v zem. arch., Král na str. 267).

Fodor ze Špínerbachu. Cís. Rudolf II. dal Kryštofovi Fodorovi, sekretáři při apoštolské nunciatuře na císařském dvoře (1607, 26. února) rytířský stav, aby se psal v. Spinnerbach a přidal mu tento erb: Modrý štít a na něm v moři plovoucí polyp o 8 chapadlech. (Podle hesla připomínající pavouka (spinne) myslil by každý na něho plovoucího v potoce, ale není tomu tak.) Otevř. helm pod korunou s příkr. modrými, červenými, dvě křídla zavřená, spodní černé a vrchní modré, a mezi nimi týž polyp. (Šlechtický arch. ve Vídni; Král na str. 348 drží se pavouka).

Šebastian *Fouknár*, písař při komorním soudu, obdařen (1581, 1. prosince) erbem a aby se mohl psáti z *Foukenšteina*; je to známý vydavatel tituláře z r. 1589. Erb jeho byl štít červený, v němž krokvice bílá od zpodu vzhůru až do prostředka vrchu, pod ní obyčejný lev bílý k pravé straně obrácený, v pravo a v levo od krokvice bylina se dvěma zelenými lupeny a stonkem a s květem bílé barvy, přikryvadla červená a bílá, nad helmicí 2 křídla pošikem na tré rozdělená, v každém prostřední pruh bílý a ostatek červený, ale ve vrchním poli u každého táž květina, jako na štítě. (Jak. sbírka, Král na str. 314).

Foglar ze Studené vody (vom Kaltwasser), příjmení Slezské rodiny. Jan Mikuláš F. ze St. povýšen 1726, 5. února do panského stavu a nadán tímto erbem:

Štít, u jehož zpodu jest černé pole; ostatek rozdělen křížem na 4 pole, 1. a 4. červené, 2. a 3. bílé (a nad tím panská koruna), otevř. helmice s ko-

runou a příkr. černými a bílými a bílými červenými, nad tím tři péra pštrosová, bílé, černé a červené. (Reg. královská, Blažek na str. 120, neúplně Král na str. 293).

Fraisichselbst z Freydenpachu Majestátem r. 1570, 2. května z České kanceláře obdrželi bratří Jakub a Jan F. heslo a tento erb:

Štít polovičný, v pravém modrém poli levhart (své přirozené barvy) s rozzavenými ústy, k pravé straně stoje, levá polovice trojdílná (pošíkem od pravé dolů) černá, žlutá a černá a v každém poli růže, v prvním žlutá, v druhém černá, v třetím žlutá. Kolčí helm s korunou a příkr. žlutými, modrými, nad tím dvě křídla rozložitá, barvami na příč trojdílná, pravé (zhora) černé, žluté, černé, levé modré, žluté, modré (Arch. šlechtický ve Vídni). V díle o Moravské šlechtě (Kadich Blažek str. 207, tab. 143) jest výkres se odchylující, zejména v barvách, též Král na str. 267).

Fraisimutové ze Železné měli prý tento erb: Štít polovičný, dole zlatá hradba s cimbuřím, nad tím modré pole, do něhož vniká z hradby polovičný jelen; klénotem je též jelen mezi rohy. Tak Král na str. 276, 328 a 369.

Franc z Liblic. Král Ferdinand povolil (1543, 5. srpna) Jiříkovi a Václavovi bratřím Francům, aby se psali z Liblic a dal jim tento erb: Štít žlutý, v němž dva pruhy modré pošíkem dolů, mezi kterýmiž pruhy kamzík své přirozené barvy zadními nohami na skále a předními vzhůru spjatými k pravé straně štítu vyniká, helm, na kterém točenice a překryvadla žlutá modrá, nad tím dvě křídla orlova, pravé u vrchu žluté, u zpodu modré, levé pak u vrchu modré a pod tím žluté a mezi nimi kamzík, jako ve štítě se vidí. (Reg. král.).

Fráněk z Liběchova. V 15. století žila v Čechách vladycká rodina z Liběchova nosíc na štítě půl neb celého jelena, zejména Zikmund (1475, 1476), ale pak je dlouhá mezera, tak že nelze říci jestliže *Liběchovští*, kteří seděli v 16. st. v okolí Prahy, byli potomci dřevních vladyk, ač nelze pochybovati, že měli též erb. Ke sklonku 15. st. žil Fráněk, ostružník v Starém městě Pražském, Řehoř syn jeho měl již statek zápisný (1482) a syn tohoto Václav Fr. psal se již l. 1545 z Liběchova. Je tedy zřejmo, že nabyl před tím erbu a hesla, byv bezpochyby k nim přijat. Na pečetích jeho potomkův lze viděti půl jelena v před vyskakujícího, na pečeti l. 1570 je jelen v horní polovici a v dolní polovici řeka. V erbovnících a sbírkách je na modrém štítě půl bílého jelena a tak i klénot. (Král na str. 329.) Také *Lopatští z Liběchova* vyskytují se záhy, zejména Jiří (1521). U nich, jak se zdá, stalo se pouhé přijetí k erbu bez majestátu, proto povoleno teprve l. 1612 (16. července) Simeonovi a Pavlovi strýcům Lop., aby se psali z L. a dán jim erb: Štít modrý, v němž půl jelena po zadní kýty vzhůru k pravé obráceného s rohy o 5 parozích své přír. barvy, příkr. a točenice žluté modré a nad tím půl jelena (Reg. král.). Ovšem byli téhož erbu také *Pátečští z Liběchova*.

Franchimont z Frankenfeldu. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1648, 16. prosince) Mikuláše Fr. svého radu, hrabě c. k. dvoru a Lateránského

paláce, do stavu šlechty Říšské a učinil jej cí. palatinem. Erb mu dal tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s černou orlicí, 2., 3. bílé a v něm lev zelené neb živé barvy vynikaje z pahrbku černého s dvojnásobným ocasem, helmice, koruna a přikryvadla žlutá a černá. (Reg. VII. Ferdinand I. 1647—1657). Nad helmou mívali císařskou korunu a proto také na stuze latinský nápis: Což jest velebnějšího nad korunou?

Fratský z Bedrštorfu v. Lebeda.

Freiberger z Habrštorfu. Mates F. Moravan obdařen l. 1553 heslem a erbem tímto: Štít bílé barvy, v němž od spodku u prostřed růže červená, v prostřed štítu trubice černá myslivecká, k levé straně pyskem obrácená s obyčejným uzlíkem neb zavázáním a nad tou trubicí u vrchu štítu z pravé i levé strany téhož svazku růže červené barvy se vidí, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a nad tím vším dva rohy černé, buvolové vzhůru vynikají. (Reg. král.).

Frodl z Tatenic. Tak se psal l. 1591 Jiří F. z T. zpravce panství Litomyšského, ale teprve l. 1602 (22. března) dán list erbovní Janovi a Jiříkovi bratřím Frodlům, aby se psali z Tatenic. Erb jim dán: Štít žlutý, u spodku trávníček zelený, na němž jeřáb své přirozené barvy, na levé noze stojící, v pravé noze vyzdvížené drže kámen okrouhlý, skřemenatý, bílý, přikryvadla a točenice modrá žlutá, klénot též jeřáb. (Reg. král.)

Froksstein z Nymbsdorfu Jan Kryštof, který se psal „v. Fragstein und Nimbsdorf“, povýšen (1664, 30. dubna) do panského stavu, při čemž jeho erb takto polepšen:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm vinný keř se 2. hrozny a po stranách jeho po vinařském noži se zl. držadlem (prvotní erb), 2. a 3. pole bílé, dole v toulci turecký luk, nahoře toulec se střelami. Uprostřed štítu jest štítek černý a žlutý, na příč dělený; nahoře zl. žezlo rovně vzhůru mezi dvěma šavlemi na kříž položenými. Dva otevř. helmy pod korunami s příkl. bílými červenými a černými žlutými. Na levém Moskovec v žlutém kabátu s černými rukama, dlouhou bradou a sobolovou čepicí, maje obě ramena k zadům obrácená. Na pravém helmu 3 pštrosova péra, červené, bílé a červené. (Reg. královská, Kadich-Blažek tab. 23, Král popisuje na str. 350 starý erb s vinným keřem a noži.)

Fruweinové z Podolí pocházeli z městských rodin v Slezsku usedlých, Martin přišel r. 1597 do Prahy ze Šmidberka a Benjamin z Goldberka; onen pak vykazoval se u dvorské kanceláře se Šimonem *Podolským*, příbuzným svým, že byli již od krále Vladislava mezi šlechtice Uherské připočtení, pročež jim císař Rudolf (1603) erb jich obnovil a heslo z *Podolí* přidal. Erb daný byl takový: Štít polovičný, pravé pole žluté, levé modravé, přes obě je červená ruka (totiž rameno v loktě ohnuté) začínajíc na levém kraji a sahajíc rukávem k pravému poli, držíc v hrsti (zlatý) prsten s bílým kamenem a za ním tři péra (od pravé) černé, modré a červené, za klénot jest též prsten mezi křidlyma proti sobě postavenýma, kteráž jsou barvami na příč rozdělená, totiž pravé (zhora) žluté a černé, levé

modré a červené (Vypsal Kolář odkudsi). Na nádobě v hradě Žlebském je erb jich vyobrazen, ale na místě modrého všude bílé. Avšak erb ten se ve sbírkách nevyobrazuje tak, jak je tu popsán; štít jest celý modrý, ruka brněná, prsten má červený kámen, prostřední péro jest bílé, kteráž barva se pak opakuje při levém horním křídle, přikryvadla jsou černá žlutá a bílá modrá. Tak v Jak. sb. méně dobře v Králově Heraldice na str. 321. (Vyobrazení v Miltnerově díle *Privatmünzen* tab. IX., *Meraviglia* tab. 6.) Benjamin Fruvein obdržel (1630, 8. července) rytířský stav, avšak erb jeho není popsán. (Reg. král.)

Fryč z Felsdorfu v. Šultys.

Fryčko z Fyrštenmylu. Arcikníže Ferdinand obdařil (v Inšpruku 13. ledna 1572) Hanuše Fryčko mladšího a jeho bratří, Hanuše staršího, děkana a faráře v Č. Budějovicích, Bartlína a Šebestiana vše F. šlechtictvím a erbem. Erb tento byl štít polovičný, v pravém poli černém žlutý lev, vzhůru stojící (vyskakující), zuřivý (t. j. s rozzavenými ústy a jazykem vyplazitým), levé pole rozdělené na 6 pruhů červených a černých, pošikem od pravé dolů tažených, klénot dvě křídla též pruhovitě na 6 dílů žlutých a černých rozdělená a mezi nimi lev. Císař Rudolf listu toho, vloženého do svého, potvrdil (1578, 14. prosince) a erb podrobně popsati dal. V levém poli kladou se pruhy žluté a černé, ale na vyobrazení jsou červené a černé, Kolčí helm, točenice a přikryvadla žlutá a černá; sice se erb srovnává s předešlým kromě, že polepšen turn. helmem a zlatou korunou. Při tom jim dal Říšské šlechtictví (ale list dán z České kanceláře) a dovolil, aby se psali von Fürstmühl (Rodopisné pam. v zem. arch., kopie psaná l. 1788 v Uhřích). V tituláři r. 1589 jsou psáni z Fyrštenmlyna, tak i v českých pamětech, ale v německých v Fürstenmühl. Potvrzení nabyli l. 1848, dne 14. září.

Fučíkouský z Grynhofo. Jan Jáchym Slavata jako palatin nadal (1679) Adama Jana F. heslem a erbem, totiž mu dal štít, medvěda černého v zlatě, podle něho po pravé straně 3 růže a na levé kotvici. Klénotem je medvěd mezi křídly. (Neúplný popis v ČČH. XXX, 482.)

Fuch z Fuchyřova. Matěj Fuch byl l. 1583 ve službách Viléma z Rožemberka a snad byl již tehdy v stavu vladyckém, neb v tituláři r. 1589 je psán jako F. z Fuchyřova. Na penízi památném, který dal l. 1586 bítí, zobrazen je jeho erb totiž štít rozdělený klínem od zpodu nahoru, jenž se končí ostřím u prostřed vrchu a jehož strany jsou dovnitř přiohnuty. U zpodu jsou tři pahrbky a na prostředním stojí ptáček rozkřídlený. Pole v pravo a v levo od klínu jsou prázdná, nad korunovanou helmou vidí se zase tři pahrbky s dotčeným ptáčkem. (Miltner, *Privatmünzen* tab. IX. N. 67). Král (str. 311) vykládá štít za žlutý, klín modrý, pahrbky zelené, ptáčka bílého.

Fuchs. Majestátem d. 1530, 12. března dán Jakubovi Fuxovi tento erb: Štít na dvě rozdělený, svrchní strana červená, v níž jest liška žlutá předními nohama jako vyskakující, zpodní žlutá, v kteréž leží pařez suko-

vatý, nahoře se třemi lístky, přikryvadla červená a žlutá a za klénot půl líšky předními nohama vyskakující. (Reg. král.)

Fuksa z Čimelic. Majestátem d. 1572, 30. května povoleno Václavovi Fuxovi, aby se psal z Čimelic a dán mu tento erb: Štít nadél rozdělený, pravá polovice bílá, levá černá, uprostřed štítu šturmhau (helmice) černý dvěma šipkami tureckými na kříž prostřelený, Kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými černými, nad tím péro pštrosové bílé, též dvěma tureckými šipkami na kříž prostřelené. (Reg. král.) Velmi odchýlně popisuje Král, na str. 363 proti pečeti z r. 1630.

Páni z Fünfkirchen, kteří byli v l. 1603—1621 pány na Mladé Vožici a později jiné statky v Čechách drželi, měli za erb štít polovičný, pravé pole bylo zase na příč dělené, svrchu bílé od zpodu modré, levé pole bylo celé žluté, přikryvadla při otevřeném helmě modrá žlutá, z koruny vynikají dva buvolové rohy, pravý je celý žlutý, levý dělený, bílý a modrý. (Rodopisné paměti v zem. arch. Meraviglia tab. 62.)

z Fürstenberka v. Kadich-Blažek tab. 24, Blažek tab. 11, Hrady VIII. na tab.

Furštatové z Letek měli na štítě supí hlavu s krkem, ana něco v zobáku drží; klénotem bylo křídlo, na němž byla táž supí hlava. Tak 1557 na pečeti Janově. (Kolář z arch. mus.)

Gajeveský z Gaje, příjmení staré rodiny z Polska příchozí, která také byla osedlá na Moravě. Erb její byl tento:

Štít červený a na něm tři ratiště (kopí, své přirozené barvy?), dvě pošikem a pokosem, ostřím k rohům a třetí svislé a ostřím ke zpodu, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím polovičný kozel jako by vyskakoval. (Kadich-Blažek str. 34, tab. 25, Král na str. 361.)

Hrabata z Gallas měli tento erb: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, 1. a 4. pole zlaté a v něm černá orlice pod korunou, 2. a 3. pole napříč rozdělené na tři pruhy, buď 2 zlaté a modrý neb dva modré a zlatý, přikryvadla černá zlatá a modrá zlatá; nad štítem jsou 3 otevřené helmice pod korunami, nad prostřední jsou dvě křídla týchž barev jako 2. a 3. pole a mezi nimi celá černá orlice pod korunou; nad pravou jsou 4 péra pštrosí červené, bílé, modré a černé, nad levým 10 praporečkův, bílý červený, modrý červený, bílý, černý, zlatý, modrý, bílý a červený. (Jak. sbírka.) Nemotorně vyobrazen na památním groši Matyášově v díle Miltner Privatmünzen tab. X, 70, jiné obrazy Kadich-Blažek tab. 143.

Garšti z Gars měli za erb štít ve štítě, t. j. štít prázdný po všem okolku pruhem objatý, za klénot 3 péra. Tak na pečetích z l. 1644—1656. (Listy v arch. zemském a mus.)

Páni z Gastheimu měli na žlutém štítě pruh červený pošikem od pravého koutu dolů a na něm běžícího žlutého lva, jak je vyobrazen na křtitelnici v Onšově. Přikryvadla jsou červená žlutá. Nad štítem čtyři helmy s tolikero klénoty. (Meraviglia na tab. 62. Blažek, tab. 11.)

Rodina z *Gellhornu* měla za erb štít modrý a na něm černou trubku loveckou, pyskem v levo obrácenou se šňurou zlatou, přikryvadla modrá žlutá a nad helmou touž trubku a 3 péra pštrosová (modré, žluté a černé barvy) a na nich táž trubka. (Kolář z erbovníku Salmovského, Kadich-Blažek tab. 26, Blažek tab. 64, Král na str. 365.)

Gemerichové z Neuberka měli za erb štít polovičný, v pravo žlutý (bílý?) a v něm půl černého orla, levé pole bylo na 4 pruhy rozděleno, totiž dva žluté a dva červené se střídající, přikryvadla černá bílá a červená žlutá; klénotem bylo pět pavích kyt. (Jak. sbírka.)

Gerallovský z Gerallovic, příjmení rodiny, která se přistěhovala z Opolska na Těšínsko.

Erb jejich byl tak zvaný Jestřábec, totiž štít modrý a na něm stříbrná podkova, mezi jejímiž konci jest zlatý křížek, otevřený helm s korunou a přikryvadly modrými, bílými a nad tím pták vyletující na způsob jestřába. (Blažek str. 21, tab. 11.)

Gerl z Dívína v. Bezděkovský.

Gerl z Gerlšteina. Rodina málo známá, snad přistěhovalá; z akt České kanceláře totiž se nesezná, kdy a jak k tomuto heslu přišli. Erb Jiříka G. jest vytištěn, totiž na štítě vila držíc v pravici péro a v levici kružítko. (Smolík, Matematikové v Čechách I, 103.)

Geronis z Libušína. Vít Geronis obdržel prý od krále Ferdinanda erbovní list, tuším z Říšské kanceláře, aby se psal z Libušína. Erb daný byl: Štít na poli na pokos od levé k pravé žlutým pruhem rozdělený a v tom pruhu tři hvězdy každá o 6 špicích, černé barvy, vrchní pole modré, v němž zlatý lev s rozkročenýma předníma a zadníma nohama, s vyzdviženým ocasem, rozzavenými ústy a červeným jazykem se vidí, zpodní pole červené a v něm ruka loktem dolů a pěsti nahoru ohnutá, od levé k pravé obrácená, zbrojí oděná a tři šípy, dva železné a prostřední zlatý, předními konci vzhůru obrácené v té pěsti držící, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, točenice, z níž dva rohy buvolové na příč rozdělené žluté modré a červené bílé barvy vynikají, mezi nimiž ruka šípy držící, jako je v štítě. Císař Rudolf potvrdil toho (1596) potomkům a to z Říšské kanceláře, při čemž polepšen erb tak, aby měli místo točenice korunu královskou. (Rybička v Lumíru 1859, I.) A protože Adam nejstarší G. z L. přijal k erbů Jana *Kožku* bratra svého jednobříšného, císař toto r. 1602 potvrdil, aby se také psal z Libušína. (Reg. král.) Popis erbů má také Král na str. 306 počítaje mylně 3 pole.

Gersonové z Ragersdorfu měli na štítě 2 ostrvy asi týmž způsobem, jako mívali naši Ronovci, každá ostrva tak, že byly k hornímu konci 3 suky neb oseky a k dolnímu konci tolikéž. Tak na pečeti Františka Antonína r. 1766. (Arch. DZ. III, 14.) Gersonové psávali své písemní potřeby skorem vždycky česky.

Giglingár z Knejslšteina. Rodina tato, jež přišla okolo l. 1554 do Čech a pak se usadila v okolí Německého Brodu, měla tento erb: Štít

a v něm pošikem od pravé k levé dolů pruh a v témž pruhu psík běžící s ocasem stočeným, v ostatních polích po třech hvězdách. Tak na pečeti r. 1565 v Ném. Brodě. Polepšení erbu dostali 1605, 28. května z Říšské kanceláře.

Glaubicové z Dubína měli na modrém štítě bílého karasa na přič položeného, jenž jest ovinut červenou tkanicí, ve dvě kličky svázanou, přikryvadla modrá bílá a za klénot tři pera, červené, bílé a modré, aneb jinde pět bílých per. (Paprocký o st. pan. 388, Jak. sb.)

z Gleichen hrabata viz Hradý XIII. tab.

Glich z Miltic. Král Vladislav obdařil (1509, 25. května) bratří Jana a Františka Glichy z Milčic (tuším Lužičany) erbem tímto: Štít červený, v němž jsou tři květy liliové, z jednoho kořene vyrůstající a z každého květu vyniká tvář panenská (s hrdlem) až po prsa, majíc vlasy rozpuštěné a na hlavě zelený věnec; klénotem je kyta z per. (Opis hrab. Seylera v Berlíně, zmínka v díle Zobel. Verz. Oberlausitzer Urk.) Šlechtictví jim potvrzeno 1606, 18. dubna tuším z Říšské kanceláře. (Zobel V. O. U.) Na náhrobku Karlově († 1669) ve Svádově spatřuje se bylina rozkládající se na tři větve a na každém konci panenská hlava, prostřední s průčelím, ostatní ze strany, ale k sobě patřící, nad otevřenou helmicí (s přikryvadly červenými bílými) vévodský klobouk (bývalá točenice) a nad tím pět (bílých) per pštrosích. (Tschernay, Gesch. v. Schwaden 267, též Jak. sb., Král na str. 126.)

Globic z Bučiny. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1653, 4. února) Samuele Globice, měštěna Starého m. Praž. do stavu vladického a obdařil jej erbem: Štít modré barvy od spodku třemi cvikly (klíny) spojený, prostřední bílý a druhé dva červené, v kterémžto jednom každém cviklu okrouhlá koule (lat. globus), v prostředním žlutá a v ostatních dvou bílá, z nichž (cviklů) vyniká do nadepsaného štítu polovičný jelen o 10 parozích až pod kyčle, k pravé straně obrácený a zlatými křídly, též zlatým okruhem okolo hrdla okrášlený, nad štítem otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, z koruny pak vyniká polovičný jelen tím způsobem, jako na štítě. (Reg. král.) Podobný, ale pozměněný erb dán (1662, 23. srpna Janovi Danielovi G. radnímu Starého m. Praž., totiž štít na přič polovičný, v horním poli modrém půl jelena o 12 parozích vzhůru jako ke skoku vyzdviženého své přirozené barvy s zlatými vyzdviženými křídly, žlutým halspantem okrášlený s otevřenými ústy a vyplazitým červeným jazykem, k pravé straně obrácený se vidí, spodní pole na 3 díly špicem bílým rozdělené, na kterouž nahoře na špici hvězda o 6 špicích modrá, uprostřed bílým punktem vysvětlená, v něm (špici) pak koule žlutá postavena jest, ostatní dva díly téhož pole červené a v každém hvězda šestihranatá oné podobná a nad ní opět koule bílá, turněřský helm zlatým klénotem ozdobený, přikryvadla modrá žlutá a bílá červená, koruna, z nížto polovice jelena vyniká, tak jako v štítě.

(Reg. král. Podobně v Jak. sb., ale hvězdy jsou na stranách klínu. U Krále (str. 283) popisuje se erb Samuelův.)

Glocár z Sedmi dubův. Král Ferdinand povolil (1537, 18. března) Gabrielovi Glocárovi Moravanu, aby se psal z Sedmi dubův, při čemž mu vysazen tento erb: Štít polovičný, pravá strana blankytná, v níž jest půl orla bílého a levá strana pět polí na příč, tři červené a v každém ratolest dubového zeleného listu s jedním žaludem a mezi těmi dva pruhy bílé, helm, na něm točinec žluté a červené barvy, též přikryvadla červená bílá a blankytná bílá, nad tím vším panna nahá až po pupek s rybím ocasem, držíc v každé ruce ratolest zelenou dubovou s jedním žaludem, a na hrdle zlatý obojek s jedním žaludem a majíc vlasy zlatou šňurou svázané a na hlavě věnec též z dubového zeleného listí a s jedním žaludem. (Reg. král.)

z Golce (von Goltz) od r. 1660 rodina rytířská, od r. 1724 panská a od r. 1731 v hraběcím stavu; pokud byli u nás, měli štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm lev na vnitřní stranu obrácený, v 2. a 3. poli žlutém jeřáb na venkovskou stranu obrácený maje pravou nohu zdviženou a drže v ústech prsten. (Erb Zuzany Adléty vdané Mladotové z Solopisk, Kolář z vývodu Přichovských v arch. mus.)

z Golče rodina prý polská erbu Pravdžič, z níž Rynart se vyskytuje ok. r. 1620 na Moravě, drže Žerotice, a Martin Maximilian v Čechách († 1653), drže Jeníkov po něm jmenovaný: Erb Pravdžič je štít bílý neb stříbrný, u zpodu jeho červená zeď se stínkami, z níž vyniká zlatý lev až po zadní kýty, v pravo obrácený, drže předníma nohama zlatý prsten. U nynějších je to jen pravá strana štítu, jenž jest ozdoben třemi helmicemi a tolikéž klenoty. (Viz Slov. Naučný X, 256.)

Gönter z Hužové. Král Ferdinand povolil Beneši Gönterovi, aby se psal z Hužové a dal mu tento erb: Štít polovičný, pravá strana černá, v níž jsou dvě hlavy bílé jednorožcové, a druhá strana bílá a přes to v prostřed pruh na příč černý, nad štítem helm s přikryvadly a točenicí černé a bílé barvy a nad tím nade vším dvě černá křídla orlí (složená), z nichž k pravé straně půl bílého jednorožce předníma nohama vyskakovati se vidí. (Reg. král.)

Gotšlár z Kunvaldu. Majestátem d. 1529, 8. září dán Hanušovi a Vaňkovi Gotšlárům z Kunvaldu tento erb: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modrá a zpodní žlutá, v nížto jest půl berana a v té svrchní přední strana berana s panenskou hlavou, na ní věnec zelený a vlasý zlaté majíc, helm s přikryvadly žlutými, modrými, nad tím zelený věnec a z toho pravá ruka, povlečená blankytným rukávem zřezaným a vnitř žlutým podšitým. (RK.)

Hrabata v. Götze (i Götzen), původem ze Severních Němec, měli štít polovičný, pravo zlatý, v levo černý a přes celý štít dvě zelená lekna i s kořeny křížem přeložené, přikryvadla černá zlatá, nad helmicí a korunou dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý, zlatý, levý zlatý

černý a mezi nimi bílá (lví noha), držíc zrcadélko neb cosi podobného. (Vyobrazení v Nauč. Slovníku X, 369, Meraviglia na tab. 62, tu také obrazy dvou polepšených erbův.)

Graifinger ze Saleku. Rodina tato přišla z Tyrol do Čech prý l. 1571. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole je zase svislou čarou na dvě rozdělené, červené a bílé a na každém péro, bílé v červeném a červené v bílém, v 2. a 3. poli zlatém je černá fraktura, totiž dvě krokvice v jedno spojené a pod tím jako tři pahrbky (zelené? černé?), nad štítem dva helmy, na pravém je na koruně dvanácte per, šest napřed a šest za nimi a jsou červená a bílá (bezpochyby střídavé) na levém korunovaném je vysoký klobouk nahoře peřím okrášlený (snad červený s bílým lemem), přikryvadla bílá, červená černá. (Neurčitý popis a vyobrazení Paprockého o st. ryt. 340.)

Kašpar z *Gramu* (v. Gramb), c. k. válečná rada a nejvyšší, obdržel (1629, 11. prosince) majestát z Říšské kanceláře, jímž obdržel panský stav a polepšení erbu. Nový erb byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole zlaté s černou orlicí, 2. a 3. bílé s modrou lilí, helm s přikryvadly modrými bílými, točenice týchž barev a nad ní orlice. (Reg. VII. Ferdinandi II. f. 298.)

Granovský z Granova. Majestátem d. 1542, 11. května povoleno Jakubovi Granovskému, měštěninu Starého města Pražského, aby se psal z Granova a dán mu tento erb: Štít polovičný, v pravé polovici černé tři pruhy pošikem dolů (t. j. od prostředka ke kraji dolů) žluté barvy a mezi těmi pruhy růže žluté, dvě pošikem mezi horními dvěma pruhy a jedna níže mezi druhým a třetím, levá polovice žluté barvy, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křídla orlicí vzhůru stojící, barvami zhora dolů rozdělené, pravé v pravo žluté a v levo černé, levé v pravo černé a v levo zlaté, a v každém křídle po růži, totiž v pravém žlutá v černém, v levém černá v žlutém a mezi těmi křídly u zpodku růže do polovice žlutá a černá se vidí. (Reg. král.) Shoduje se Jak. sb., odchyluje se Král na str. 261 v barvách levého pole a v křídlech.) Erb ten rozšířen jest potom na bratří a strýce Jakubovy a když pak z té rodiny jen tři bratří pozůstali, připuštěni jsou k témuž erbu (maj. 1610, 1. března) Jan *Ledecký*, hejtman Benatský a Burjan, dvořenín císařův, jeho bratr a dán nový erb, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém tři pruhy žluté pošikem a mezi nimi zlaté růže, jako v starém štítě, 2. a 3. pole červené a v nich z koruny (zlaté) kůň vraný maje zlatou úzdu vyskakující, přikryvadla bílá červená a zlatá černá, nad korunou dvě křídla na příč barvami rozdělená, pravé červené bílé, levé černé a žluté a v každém poli těch křidel po růži barev obrácených, bílá v červeném, červená v bílém, žlutá v černém, černá v žlutém. (Reg. král., v Jak. sb. přidává se do klénotu kůň, u Krále str. 309 brněná ruka s mečem.)

Gregorínus v. z Tulechova.

Greifenfels z Pilsenburka. Rodina tato nabyla erbu a hesla snad z Říšské kanceláře aneb od nějakého palatina. Václav G. z P. obdržel (1627, 18. října) majestát z České kanceláře na stav rytířský a erb, totiž štít modrý, u jehož zpodku 3 zelené vedle sebe stojící pahrbkové, prostřední druhé dva převyšující, v kterémž štítu 3 pruhy bílé v prostřed štítu se spojující a již jmenovaný štít jako na 3 díly rozdělující, první pruh na dotčeném prostředním pahrbku rovně stojící, druhý do levého a třetí do pravého rohu štítu na pokos vzhůru vystupuje a v každém svrchupsaném díle růže plná neb dvojnásobní červené barvy se vidí, helm turn. s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, koruna zlatá starodávná královská, z níž vyniká okrouhlý zelený věnec bobkový, v němžto pták noh až pod kyčle, tváří k pravé straně obrácený žluté barvy, se spaťruje. (Reg. král.)

Grejtnár a Benydek z Veverí. Majestátem d. 1598, 24. února povoleno Janovi Benydkovi a Martinovi Grejtnarovi služebníkům Rožemberským, aby se psali z Veverí a Mysletína a dán jim erb: Štít na tré na příč rozdělený, modrý bílý a červený, v prostředním bílém zeď se 4 stínkami, nad tím v modrém mezi stínkami půl opice až po kýty přirozené (černé) barvy sedící, v pravé noze vzhůru vyzdvižené jablko a druhou levou nohu na první stínku položenou mající, k pravé straně obrácené, přikryvadla bílá, červená, modrá, za klenot křídlo orličí rozkřídlené a barvami jako štít rozdělené. Týž erb dán (1614, 15. února) Janovi Grejtnárovi i s týmž heslem (Reg. král.) Od toho popisu odchylní se malby. (Jak. sb. Králova Heraldika 277 a 317 docela.) Z opice se dělá jinoch v červeném šatě, z jablka granát, zpodní pole červené se vynechává a barvy křídla se mění. Tak (bez barev) je to i na pečeti r. 1619, kdežto starší pečeti se shodují s majestátem.

Gryl z Altorfu. Erb této rodiny byl prý štít trojdílný, totiž prostřední pole zlaté a v něm černá lvice, ostatní dvě pole černá a v každém po zlatém cvrčku, klenotem jsou dva rohy černé se zlatými pásky, na každé pásce černý cvrček, a mezi rohy zlatá hlava lvová v průčelí. Tak Král na str. 288.

Grylové z Grylova byli potomci Cvrčkův v Rakovníce osedlých, Jan C. obdržel majestát (1571, 17. října) na erb a přijmení, v němž se erb popisuje takto: Štít zlatý a v něm červené srdce s červeným křížem na jeho vrchu, proražené obnaženým mečem na zpodu štítu postaveným, tak že ostrý jeho konec ze zpodu srdce proniká. kolčí helm s přikryvadly žlutými červenými, točenice týchž barev, na níž jsou dva buvolové rohy na příč barvami rozdělené (žlutý červený a červený žlutý zhora počítaje) a mezi nimi červené srdce samo s křížem. (Erbovní list jest v arch. města Lounského, koncept v šlecht. archivu, odkudž je výpis a překlad Levým učiněný, též Jak. sb. s chybnými barvami štítu a rohův. Král v Heraldice 322 též s chybnými barvami.) Když mužské potomstvo Janovo vymřelo, dělali nároky na erb a heslo vnuk jeho po přeslici Kryštof Rakovnický jinak Martinovec osedlý v Lounech a jeho příbuzný též Kryštof v Rakovníce

osedlý. Majestátem d. 1612, 26. října povoleno jim, aby se psali Gryl z Grylova a dán jim erb trochu odchylný od předešlého totiž: Štít zlatý, v němž rameno zbrojné a v lokti nahoru ohnuté, držící v ruce meč, který je vražen do červeného srdce, na němž jest zlatý kříž, přikryvadla zlatá černá a červená bílá, zlatá koruna, z níž vynikají dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, bílý a červený, zlatý a černý (zhora počítajíc). (Reg. král.)

Grymiller z Třebeka příjmení vladycké rodiny, která žila v 16. stol. v Praze. Z ní pocházel Pavel, jak se zdá učený muž, jenž byl nejv. prubířem zemským († j. 1594). Král na str. 357 jmenuje jej mylně Geymüller a popisuje jeho erb totiž štít modrý se zeleným zpodkem (tři vrškův i křoví) a v něm žlutý, druhdy bílý jednorožec (až po kýty) a týž za klénot mezi modrými křídly. Erb ten byl všech těch, kteří se psali z Třebeska (viz Hána a Švantle). Podle Krále patří sem též *Kozlinský, Sušický a Voda*, což zůstavujeme ve své váze.

Grysingár z Purkštelu. Majestátem d. 1562, 20. srpna povoleno Jindřichovi Grysingárovi, aby se mohl psáti z Purkštelu a dán mu tento erb: Štít pošikem od vrchu pravé strany až dolu rozdělený, vrchní polovice černá a zpodní žlutá, v níž noh pták černý maje pysk žlutý s rozzavenými ústy a vyplazeným jazykem k pravé straně obrácený, vzhůru stojící s rozkročenými nohama, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, dva rohy buvolové, pravý černý, levý žlutý a mezi nimi polovice noha ptáka. (Reg. král.)

Gryslové z Gryslu, pocházejí asi z Míšenska. Dva z nich jsou l. 1409 ve službách Hynka Berky Honštejnského měli na pečetech svých dva klíče podle sebe postavené a též znamení za klénot. (Arch. Drážďan.) V 15. st. nabyli v Čechách Louče, odkudž se také psávali, sice i v. Grissel neb Grislaui držíce drobné statky. Na pečeti r. 1632 spatřuje se týž jejich erb totiž dva klíče starodávného způsobu s uchy kruhovitými a hrubými zuby ven obrácenými, vedle sebe vzhůru stojící. V díle Kadichově na tab. 29 jest též obraz bez barev, klénotem jsou též klíče mezi 2 křídly.

Gryspek z Gryspachu. Rodina tato z Tyrolska pocházející měla prvotně tento erb: Štít polovičný v pravém poli žlutém tři modré pruhy pošikem, v levém modrém tři žluté pruhy pokosem, tak že pruhy ty na celem štítě byly spojeny v krokvice, za klénot měli dvě křídla proti sobě tak zbarvené, jako štít. Floryan, který l. 1532 do Čech přišel dosáhl v desíti letech potom polepšeného erbu a to snad z Říšské neb Rakouské kanceláře. Nový erb byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, v 2. a 3. svislou čarou zase rozdělené, v pravo v bílém červená orlice, v levo dvě pole, pravé červené a levé bílé, v klenotě pak mezi křídly dána červená orlice. Když pak byl r. 1547 od nepokojných stavův do Bílé věže zavřen, obdržel památku na to také polepšením erbu, tak že dán na štít uprostřed štítek modrý, na němž byla bílá věž; také mu přidán helm, tak že na pravém byla křídla sama, na levém orlice a mezi nimi nad štítem bílá věž. (Miltner

Privatmünzen d. 89. Všechny troje erby vyobrazeny tamže na tab. XIII., jeden v Hradech VIII. 246, jiný tamže XIII. na tab.)

Gudenus rodina z Německa pocházející, jež přišla do Čech teprve v 18. století (inkolát r. 1756). Císař Rudolf vyzdvihl (1586, 15. dubna) Tejze Bartoloměje G. do stavu Říšské šlechty a dal mu erb. Modrý štít, u jehož zpodku je zelený trávník, z něhož vyrostl jetelový lupen a na němž stojí mužík, má žlutý kabát, pancíř a přilbici, drže v pravici bič a levici v bok podpíraje, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a korunou, z níž vyniká vrchní polovice téhož mužíka. Císař Leopold dal (1669 5. března) Kryštofovi a jeho bratřím rytířský stav téže říše. V témž majestátu jako i v majestátu daném (1730, 4. dubna) na Říšský stav panský popisuje se polepšený erb takto: Štít pod panskou korunou křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole čtyřikrát a pošíkem k pravé na čtyři červené a bílé pruhy dělené, 2 a 3. je žluté a v něm hnědá skála, na níž kamenná věž s železným hřebenem; uprostřed štítu jest štítek s trávníkem, na němž stojí mužík v žluté župici až po nohy sahající s pancířem a přilbicí, drže pravici palmovou větev a v levici hůl podepřenou o trávník a na vrchu křížem a korunou ozdobenou, 3 helmice s modrými žlutými a černými žlutými přikryvadly, na pravé helmici dvě křídla barvami tak dělená, jako 1. a 4. pole, na prostřední vrchní část dotčeného mužíka, na levé dva rohy barvami dělené, žlutý černý a černý žlutý a mezi nimi dotčená věž. Štít drží orel a lev. (Arch. rodinný ve Lnářích, Kadich-Blažek na tab. 29.)

Gulffinger ze Steinberka. Rodina tato, píšící se druhdy i *Golfinger* i *Wolfinger* (podle výslovnosti), držela již l. 1633 Vracov v jižních Čechách, vyzdvižena (1637, 8. července) do rytířského stavu kr. Č. a přijata za obyvatele. Po většině bývala ve vojenských a panských službách. Štít jich byl polovičný, v pravo bílý, v levo červený, přes celý štít je kříž vzhůru stojící, jehož konce jsou na způsob kotvic přiohnuty, červený v bílém, bílý v červeném, nad helmici s korunou vidí se sedící pes. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Guznárové z Komárna měli na modrém štítě znamení na způsob Antonského kříže bílé barvy, totiž kusý pruh, který šel prostřed štítkem zhora dolů nedosahuje ani vrchu ani zpodku a od něho k pravému kraji. Klénodem je půl kozla své přirozené barvy. Tak dal namalovati Václav. Leopold G. z K. nejvyšší písař knížectví Opavského (1691) na 17. knihu desk zemských téhož knížectví. (Viz i u Krále na str. 369.)

Gygás z Orličné. Majestátem d. 1556, 4. května povoleno Kašparovi Gygasovi, aby se psal z Orličné. Erb mu dán takový, jako měli Balbínové. Potom l. 1562, 2. prosince polepšen mu erb a připuštěn k němu Mikuláš od *Černé Růže*, aby se také psal z Orličné. (Reg. král. Král na str. 263.) Erb tento polepšený byl: Štít polovičný, pravé pole bílé, z něhož vyniká půl černé orlice, rozkřídlené s krkem a hlavou brunatnou a nohou zlatou, levé pole černé májic uprostřed pruh žlutý, v němž černá růže o pěti listech

se vidí, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a brunatnými bílými, nad tím dva rohy buvolové, pravý brunatnou a bílou, levý černou a žlutou barvou (na příč) rozdělené a mezi nimi černá růže o pěti listech. (Rybička v Pam. arch. III., 362.)

Gynterové z Moren, kteří se okolo r. 1530 do Čech přistěhovali, měli na žlutém štítě mouřenína nahého své přirozené černé barvy, avšak jen po pás, an drží oběma rukama střelu a maje na hlavě červený špičatý klobouk, na němž jsou tři modrá péra, přikryvadla černá žlutá a za klénot týž mouřenín ze zl. koruny vynikající. Poloha rukou je obyčejně tak, že pravá drží dolejšek péra a levá v loktech ohnutá hořejšek u hrotu. (Tak na pečeti r. 1599, na náhrobku v Tismicích (Soupise Českobrodská 194), v díle Miltnerově Privatismünzen tab. XV., barvy v Jak. sb. a v Králově Heraldice 318.)

Gynter ze Šterneka. Císař Leopold vyzdvihl (1695) Jana Kašpara G., svého dvorního lékárníka do stavu šlechty Říšské, a l. 1700 (29. listopadu) do rytířského stavu téže říše, při čemž mu erb polepšen a to takto: Štít v pravo žlutý a na něm černý pruh (podle pečeti r. 1736 jde od pravé strany pošikem dolů k levé) a na něm zlatá hvězda, levé pole červené s mužem brněným (maje helmici na hlavě a jsa obrácen k dívajícímu, maje meč po boku a drže kopí v ruce). Od r. 1789, kdež povýšení do panského stavu kr. Č. měli nad štítem korunu a tři helmice, na pravé vrchní polovici téhož oděnce, na prostřední orlici a na levé Českého lva s korunou. (Reg. XXXI. Leopoldi f. 200, Obraz erbu v Schallerově vypsání kraje Hradeckého, též na pečeti 1736 v arch. DZ. III., 3.)

Zemané z Gynterodu přistěhovali se odkudsi z Němec, psávali se napřed *Gynterod z Raumšteina*, ale známý překladatel Abraham jen z *Gynterodu*. Erb jich byl štít modrý a v něm korunovaná sova sedící na ostrvě a mající po levé (herald.?) straně u hlavy zlatou hvězdu o 6 špicích. Klénotem bylo též znamení. (J. V. Rozum v předmluvě k překladu Xenofontovy Cyropaedie, Král na str. 340.)

Habrcetlové z Hejny měli prý erb, štít polovičný, vrchní pole červené a v něm polovičný sekáč s kosou, zpodní pole bílé a v něm 3 modré potoky, klénotem dva rohy, modrý bílý a zlatý modrý a mezi nimi polovičný muž s 3 klasy. Tak Král na str. 280.

Had z Hadrštorfu. Král Ferdinand povolil (1561, 17. prosince) M. Janovi, oficialu a faráři u sv. Mouřice v Olomouci, Šebestiánovi a Matoušovi bratřím Hadům, aby se psáli mohli z Hadersdorfu, při čemž jim dán tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, dva díly modré, v nich po hvězdě zlaté o 6 špicích, prostřední červené a v něm celý lev zvíře, bílé s ocasem, maje ústa rozzavená a jazyk vyplazený se vidí, nad štítem otevř. helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, točenice týchž všech barev, z kteréž dvě křídla (složená) modrá a uprostřed na každém pruh červený a v témž pruhu hvězda zlatá se vidí, v těch pak křidlech půl lva bílého s rozzavenými ústy až po zadní kýty vyniká. (Kolář z reg. král.)

Hadové z Proseči byli potomci Jana H. měšťana Starého města Pražského. Týž obdržel majestátem d. 1556, 4. května tento erb: Štít polovičný, v pravo červený, v levo modrý, přes ta pole saněti hrdlo s rozzavenými ústy, s nohama a pazoury, k pravé straně obrácenými, přikryvadla červená modrá bílá, dvě křídla a každé na poli podluhovatě (t. j. zhora dolů) rozdělená červenou a modrou barvou (t. j. každé v pravo červené, v levo modré.) (Reg. král.) Malby shodují se v tom, že polovičná saň malována bíle neb hnědě. (Jak, sb. Král na str. 270.) Vojtěchovi Augustinovi mladšímu H. z P., radnímu Nového m. Praž., polepšen (1649, 20. října) erb pro pomoc při obraně Prahy, takto: Štít na příč trojdílný žlutý, červený a modrý (zhora počítajíc), v horním poli orel o dvou hlavách rozkřídlený černé barvy se zlatými korunkami a na prsech zeleným bobkovým věncem, v němž se písmeno F III. spatřuje. V prostředním poli je jako v nějakém štítku polovičná saň od hlavy až po kyčle s rozzavenými ústy s předními nohama, na nichž jsou pazoury, k pravé straně vzhůru obrácená, proti níž z přední i zadní strany lev bílý s korunou zlatou, vyplazeným červeným jazykem, dvojitým ocasem vyzdviženým zuřivě vyskakuje, ten levý v pravé, ten pravý v levé tlapě okrouhlou kouli drže a touž na tu sani jako k uhození napřahuje. Ve spodním poli se na dílu zdi mětské rozstřílené dva granáty neb koule ohnivé spatřují. Na turnýrském helmě s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými koruna zlatá, z níž vynikají ruka mužská zbrojná partazánu vzhůru držící a vedle ní křídla orličí podluhovatě rozdělená, totiž zlaté černé a bílé červené. Kromě toho mu přidáno, aby se psal z Pelršteina (t. j. Pöllerstein). Hadové, kteří od něho nepocházeli, podrželi starý erb.

Hadinger z Hadenberka. Majestátem d. 1579, 1. dubna obdržel Šebestian H. z H. vladyství a tento erb: Štít modrý, v němž u zpodu trávník, na němž osoba rozkročená v žluté župici s bílými po předu ohnutými výložky a podšitím, střelu nataženou (snad luk natažený) s šípem přiloženým v ruku držící, v černých botkách až po kolena, v čepici žluté chocholaté a též s bílým výložkem, na sobě pozadu toul a v něm šipky mající, kolčí helm s točenící a přikryvadly žluté černé a bílé modré barvy, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, barvami rozdělená, pravé žluté a černé, levé modré a bílé a mezi nimi ruku po rameno pěstí vzhůru vyzdviženou a šipku špicí dolů obrácenou držící se žlutým rukávem a bílým výložkem. (Reg. král.)

v. Hagen (druhdy Hogen a Hog z Hogu) rodina německá, snad ze Saska, z níž se Adolf k Solhauzům do Benešova přiženil a l. 1581 do země přijat byl. Rodina ta zde snad jen dvě desetiletí bydlela. Erb jich byl štít polovičný, v pravé straně ovčí růžky na horu obrácené a v levé dva pruhy na příč. Klénotem byla dvě křídla brky ven roztažená a na každém o 2 pruzích na příč. (Podle pečeti r. 1581 v arch. DZ.)

Haidler z Bukové. Jan H. Jihlavan obdržel (1616, 1. září) z Říšské kanceláře stav rytířský, psal se l. 1626 z Bukové, t. r. 18. února polepšen

jeho erb a dán mu inkolát a 1631, 4. října nabyl stavu panského z České kanceláře. Erb jeho byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev korunovaný s rozdvojeným ocasem, 2. 3. červené a v něm zvíře ježek (vzato z erbu Jihlavského), v prostřed červený štítek a na něm pod korunou F, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dvě helmice s korunami, na pravé vévodský klobouk a z něho vyniká do polovice kněz v bílém rouchu s červenou štolou a černou čapkou, drže v pravici růženec, na druhé žlutý lev. (Kadich-Blažek tab. 29.)

Hain z Mohelnice v. Medek.

Hainl z Lindavy. Erb jejich byl červený štít a na něm bílá orlice se zlatou pružinou, klénodem byl pes sedě mezi zelenými ratolestmi. Tak Král na str. 338.

z Háje měli za erb štít polovičný, pravé pole červené, levé žluté a přes celý štít dvě střely křížem, žluté v červeném, červené v žlutém. Klénodem byly též střely tak, jako na štítě. Tak Král na str. 270. Nepodařilo se najíti dokladův a též jistoty, byla-li to rodina stará neb mladá.

Hájek z Hájků. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Tadeusovi Hájkovi a Matyáši *Kuriusovi* (*Dvorskému*) strýcům aby se psali z Hájků a dán jim tento erb: Štít polovičný, v horním poli černém zlatá koruna a okolo kraje též koruny osm hvězd malých stříbrných, zpodní pole sedmi pruhy pošikem k pravé straně (t. j. od pravé dolů) rozdělené, liché žluté, sudé černé. Kolčí helm s přikryvadly žlutými a černými a nad tím dva rohy buvolové barvami na poli rozdělené, svrchní žluté, zpodní černé a mezi těmi rohy jest hvězda zlaté barvy. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 284., u onoho odchylky v barvách.) Erb ten polepšen (1595, 22. listopadu) jen Tadeusovi Hájkovi takto: Štít na zděl polovičný, pravá polovice zase na dvě na příč rozdělená, v horním poli černém zlatá koruna a nad ní zlatá hvězda, zpodní žlutá a v ní pošikem od pravé dolů k levé tři černé pruhy, v levé polovici modré jelení roh o semi parozích, své přirozené barvy, který jest v prostředku prostřelen šípem červeným s bílou špicí, nad helmem koruna a dva rohy, černý žlutý, a žlutý černý a každý se končí ve tři péra paví. Roh se střelou dostal jako dědictví po mateři. (Reg. král.)

Hájek z Robčic. Majestátem d. 1534, 1. ledna dovoleno Petrovi *Hájkovi* a Volfovi *Strakonickému*, aby se psali z Robčic a dán jim tento erb: Štít polovičný, vrchní pole modré a dolní žluté, v tom vrchním jest ruka majíc rukáv (v knize je „ruku“) žlutý a sahajíc přes to rozdělení a držíc za ocas draka, který v dolním zlatém poli leží (přirozené barvy, snad špinavě nazelenalé), helm s přikryvadly modrými zlatými a nad tím dvě křídla orličí proti sobě též barvy jako štít (tedy modré a žluté, ale maluje se tak jen pravé, a levé je žluté a modré. — Reg. král. a Jak. sb. Avšak tu i v Králově Heraldice na str. 280 vyskytují se pole červené a bílé, sáň

žlutá na zeleném poli a křídla bílé a červené). Hájkové psávali se také *Robčičti z Robčic*.

Mikuláš *Hájek z Rozenfelzu*, ingrosista České kanceláře, pečetil (1638) štítem polovičným, v jehož pravé straně byly tři růže nad sebou a v levé půl orla ven obráceného. (Arch. mus. v listech Kouřimských.)

Hájek z Valštat. Jan Zikmund Hájek rodilý z Uherského Brodu, jenž byl ve službách hrab. z Kounic a při Říšské kanceláři, vyzdvižen 1701, 5. září do starého rytířského stavu Říšského a aby se psal v Waldstätten. (Wald = háj.) Erb mu dán štít na příč polovičný a dvěma svislými čarami naskrze do 6 polí rozdělený, 1. a 6. pole modré a v něm český lev zlatý, 2. a 4. zlaté a v něm černá orlice pod korunou, 3. a 5. bílé a na zeleném pahrbku tři duby podle sebe. Uprostřed štítu štítek bílý a na něm červená růže. Dva korun. otevř. helmy s přikryvadly zlatými černými a červ. bílými; na levém půl zl. kor. lva držíciho dubový strom, na druhém černá orlice. (A. v. Dörr, Die Hayek v. Waldstätten, Kadich-Blažek tab. 32.) Potomci žijí mimo náš stát.

Hájek z Vladoře v. Ursin.

Halámové z Jičina nabyli bezpochyby erbu a hesla za krále Vladislava; erb pak byl takový: Štít na příč polovičný, v horním (černém) poli tři (zlaté) kohoutí hlavy s krky, dva v pravo obrácené a poslední levý v levo, každý prostřelený šípem, který z krku vyniká, v dolním poli (žlutém) celý kohout (červený) též tak prostřelený a týž i za klénot. Barvy se popisují rozličně. Kolář máje v ruce úřední potvrzení erbu a barev z r. 1763 (mus. kr. Č.?) poznamenal horní pole červené a dolní žluté, ale nepoznamenal barvy kohoutův, snad že byly přirozené barvy. Odjinud poznamenal, že kohoutí hlavy jsou dvě k levé a prostřední k pravé obráceny. Král (Heraldika 283) poznamenal horní pole černé, dolní žluté, kohouty červené, šíp zlatý. V Jak. sbírce jsou pole také tak, ale barva kohouta zelená a šípů bílá. Vyobrazil i Meraviglia na tab. 98 a Kadich-Blažek tab. 29., Blažek tab. 13, Hradý X. tab.)

Halánek z Hochberka. Václav Halánek byl l. 1636 hejtmanem panství Kumburského a příbuzenstvo jeho bylo v Jičíně. Václav Štěpán, měšťtínin Starého m. Praž., byl snad jeho potomek, prodal Hubojedy u Jičina a držel Kosovou horu († 1705). Psával se vždy jen Halánek a teprve l. 1737, když se poslední slečna toho rodu vdávala, vyskytuje se heslo z Hochberka. Erb jich byl štít bílý a v něm býk červený, nad helmou dva rohy červené a bílé barvy, střídavě položené. (Král na str. 334.)

Halašové z Radimovic byli potomci sousedův Pelhřimovských zejména Jíry Halaše, který žil na sklonku 15. st. Syn jeho Petr žil l. 1513 v Táboře, ještě nemaje hesla, ale píše se jím již l. 1523. Obdarování jeho erbem a heslem stalo se tedy před r. 1523. Erb jich byl modrý štít a v něm rameno žluté s rukou držící v hrsti násadku, na níž jest síť na lapaní ryb, oboje žluté barvy a k pravému hornímu koutu nakloněné, přikryvadla modrá žlutá, za klénot křídlo modrou a žlutou barvou kolmo, avšak čarou

klikatou rozdělené. (Jak. sb. Králova Heraldika 321. Pěkné vyobrazení téhož erbu jest v Hájkově kronice.)

Haldius z Najenperka v. Linhart.

Halíř z Olšan v. Olšanský.

z Halvyly (Hallweil) dostali se ze Švýcar do Rakous a odtud l. 1622 do Čech. Erb jich byl žlutý štít a na něm dvě černá křídla, jako klénót byla dvě bílá (?) křídla. (Rodopisné poznámky v arch. zemském, Kadich-Blažek tab. 29 a 30.). Od r. 1671 byli hrabaty. V Čechách vymřeli po meči, tuším l. 1779, ale žijí v cizině.

Hamza z Kamzšteina. Jiřík H. dostal majestátem (1590, 6. dubna) erb a povolení, aby se psal z Kamzšteina. (Reg. král.) Erb ten byl: Štít modrý a v něm na skále bílý kamzík stojící a vzhůru vyzdvižený, klénótem jsou rohy na přič barvami rozdělené, bílý a modrý a modrý a bílý a mezi nimi týž kamzík, ale polovičný až po zadní kýty. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 331.)

Hána z Olivetu v. Šatný.

Hána z Třebeska. V Čechách byla v 15. století vladyská rodina z *Třebeska*. Matyáš byl l. 1490 kuchmistrem dvoru královského a později nejvyšším mistrem křižovníkův s hvězdou. Jeho příbuzné (snad neteře) byly sestry Anna a Lidmila, které měly l. 1513 statek Nihošovice. Erb jich byla hlava a krk jednorožce. Brzy potom vyskytují se v Písku *Ryšaví z Třebeska* a v Praze *Opice odtudž*. Hánové rodina v Písecku, v 15. století osedlá, dědila erb a titul po Ryšavých, zejména Václav, syn Jana Hány l. 1480 zemřelého, jenž měl tuším za manželku dceru Lidmily Ryšavé. Poprvé se psal z Třebeska l. 1536. Poslední Hána jmenem Jan přijal k erbu a titulu Jana *Píseckého*, měšťana v Rakovnici a Jana *Píseckého*, měšťana v Lounech, jimž byl bratrancem, a Jana *Skalu* jinak Chrousta, komorníka při deskách zemských, jemuž byl ujcem, tak aby se psali z Třebeska. Majestátem d. 1594, 3. února to potvrzeno i erb Hanův, který převeden na přijaté, totiž: Štít modrý, v němž půl jednorožce po přední plece černé barvy, přikryvadla modrá, nad helmici modré křídlo a v něm díl jednorožce (snad jen krk a hlava. — Reg. král.). Erb Píseckých se maluje aspoň štít buď s polovicí jednorožce aneb je na zlatém kopci viděti krk a hlavu jednorožce. (Jak. sb.) Král na str. 357 odchyluje se v barvách a Hanův nemá.

Hána z Vychunku. Král Ferdinand obdařil (1556, 4. května) Jana Hánu tímto heslem a takovým erbem: Štít všečen pošikem šachovaný červené, černé a žluté barvy a uprostřed trouba myslivecká stříbrná zlatými obručemi při obou krajích a uprostřed ozdobená, na modré šnuře křížem přeložené, jako by trouba visela, se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím 4 péra pštrosová, černé, žluté, bílé, červené vzhůru stojí. (Reg. král.)

Hanč z Limuz v. Mitys.

Hanika z Nysdorfu v. Beránek.

Hančperský z Fanalu. Majestátem d. 1665, 2. února dáno heslo a erb Jiřímu Rupertovi H., sekretáři Olomuckého biskupství. L. 1686 nabyli starého ryt. stavu, 1705 a 1731 panského stavu, vše z České kanceláře. Erb jejich od r. 1686 byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém, totiž jako na moři červený koráb s bílou plachtou, v levo odtud bílá věž svítilna z níž jest vystrčena na dlouhé tyčce panev s hořící smolou, v 2. a 3. červeném bílý pruh pošikem k levému rohu, ve 4. modrém černá prostá orlice. Dvě helmice s korunami a příkr. červ. bílými a modrými bílými, na pravé orlice, na levé dvě složená černá křídla a na vrchním zlatá korunka. L. 1705 přidán štítek červený s bílou růží a třetí helmice s 5 pery, třemi červenými a dvěma bílými. (Kadich-Blažek tab. 31 a 32.)

Hanisch z Greifentalu. Jan Adam Hanisch, l. 1665 regent panství Planského a Kočovského, vyzdvižen l. 1695 do stavu vladyckého a l. 1703 do stavu rytířského kr. Č. Erb té rodiny byl štít polovičný v pravo modrý v levo červený, v pravém žlutý lev zvíře, v levém žlutý noh pták, jako by spolu bojovali. Klénot byl lev polovičný drže korunu. (Rodopisné paměti v zem. arch.) Vyobrazení má Meraviglia na tab. 7, k zpodu jest zelené pole, lev má korunu a gryf na prsou červené srdce. Levá polovice je černá.

z *Hánu* psala se rodina zemanská, jež by se byla psala po německu Hahn. Z té rodiny vyskytuje se první Volf 1593, úředník Kestřanský a 1604 hejtman na Milévště. K téže rodině patřil též Kryštof Hendrych z H. před r. 1630 zpravce na Prádle, soudíc podle pečeti. Bezpochyby patřili k této rodině ti Hánové z Hánu neb Hanu, kteří sídlili v 17. a 18. st. v Plzni. Podle pečeti r. 1601 (v arch. Tábořském) byl jich erb tento: Štít pošikem od pravého koutu dolů rozdělený ve spodním poli jsou tři pruhy, tak že prostřední je jiné barvy, než oba ostatní; v horní polovici jest kohout na nejhořejším pruhu stojící; klénotem jest kohout mezi dvěma buvolovými rohy.

Hanušové ze Šaratic pocházeli od městské rodiny v Čáslavi, kdež žil l. 1564 Martin H. se svým bratrem Augustinem. Císař Maximilian povolil jim (1570, 31. března), aby se psali ze Šaratic a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, ve svrchní polovici žluté kůň černé neb vrané barvy v běhu se vidí, ve spodní polovici modré dva pruhy bílé způsobem krokvice pošikem (a pokosem) proti sobě postavené a u vrchu v hromadu spojené jsou, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými modrými, nad tím točenice s feflíky všech čtyř barev, z níž dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené vynikají, totiž pravý žlutý a černý, levý modrý a bílý vzhůru stojí. (Arch. šlechtický.) V erbovnicích a jiných sbírkách se erb ten odchylně maloval. V Jak. sb. jest bílý kůň v modrém, krokvice bílá v červeném, podlé toho přikryvadla, rohy pravý červený, levý modrý. Jinak zase v Králově Heraldice na str. 281, a v Hradech XII. na tab.,

tak že se oba od majestátu jen v barvách liší. Obraz erbu v Miltnerově díle *Privatmünzen* na tab. XV. Polovice 17. st. rodina ta nepřechkala.

Harbuval v. *Meraviglia* tab. 63.

Harer v. *Pek*.

z Harnachu v. *Král* v *Hradech* XIII. tab.

Harovník ze Sferynu. Majestátem d. 1654, 10. ledna dán Fabiánovi Harovníkovi, malíři v Praze, list erbovní, aby se psal ze Sphaerinu a při tom tento erb:

Štít zhora dolů trojdílný, v levém červeném poli pošikem od pravé bílý pruh, pravé pole rozděleno na příč, na hoře zlaté, dole černé, v černém světová koule se zlatým spodkem, na níž stojí šedivý kohout. Prostřední pole modré a v něm tři žluté hvězdy, jedna nad druhou. Otevř. helm s korunou a příkr. červenými bílými a žlutými černými, nad tím dva buvolové rohy, levý červený s bílým pruhem, pravý z horní polovice žlutý z dolní černý, mezi nimi světová koule s kohoutem. Téhož erbu užil i jeho strýc Jan. (Reg. královská.)

Hartig heslo rodiny napřed rytířské a na posled hraběcí, jež přišla do Čech teprve v 17. věku. Císař Ferdinand III. obdařil (1645 15. října) bratří Jana Jakuba, lékaře republiky Benátské a Křišťana, gubernatora v Žitavě, stavem rytířským Ř. Říše a tímto erbem:

Štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole trojdílné, v prvním žlutý černý a žlutý díl, ve čtvrtém černý, žlutý a černý díl, v každém z černých polí křížek (podobný maltézskému) majíc na koncích po diamantu, 2. a 3. pole modré a v něm na třech pahorcích černá orlice s červeným jazykem vyplazeným, turn. helm s korunou a přikryvadly černé a žluté barvy a nad tím táž orlice jako na štítě. (Šlecht. arch.) Týž erb potvrzen (1668, 19. prosince) z Říšské kanceláře bratřím Janovi Esaiášovi, Frant. Křišťanovi, Janovi Jakubovi a jich sestrám, jen orlice se tu pokládá za hnědou. (Rejstra císařská.)

Když byl Antonín, svob. p. z H., obdařen (1735, 10. března) hrabským stavem kr. Č., popisuje se jeho erb takto:

Pod hraběcí korunou štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli žlutém černý pruh na příč a na něm křížek zlatý, na jehož koncích jsou trojhranaté diamanty, ve 4. černém poli žlutý pruh a v černých dílech po témž křížku, 2., 3. pole modré a na bílé skále hnědá orlice, 3 helmy turn. s korunami, u třetího modrá bílá přikryvadla, u ostatních černá žlutá, nad prvním zlaté křídlo orličí s černým pruhem a na pruhu zl. kříž s 2 bílými diamanty, na druhém černá orlice, na třetím dva buvolové rohy modré barvy a mezi nimi bílá skála a na ní orlice. Asi také tak popisuje erb, když byl dán hrabský stav (1763, 16. června) Adamovi Františkovi. (Reg. král. a šlecht. arch. ve Vídni.) Obraz odchylný *Meraviglia* tab. 63, též *Kadich-Blažek* tab. 146, 147. Viz i *Hrady* VIII. tab.

Hartleb z Ernfrylu. Erb jejich byl černý štít a na něm zlatý lev, klénodem týž lev polovičný. Tak *Král* na str. 323.

Hartman z Hartentálu. Královna M. Terezie vyzdvihla (1750, 11. dubna) Františka Hartmana, rychtáře a radního v Klášteře Novém hradě (u Vidně), do šlechtického stavu dědičných zemí, aby se psal z Hartentálu. Erb mu daný byl tento: Štít polovičný, v pravo žlutý a tu na hnědé stpoce s 2 zelenými lupeny modrý hrozen vinný svislý, v levo červený a tu odězec stříbrné barvy v pravo obrácený, maje zlatý helm se zl. chocholem na hlavě, drže v pravici 3 zlaté šípy od sebe vzhůru a levicí se o bok opíraje, otevř. helm s příkr. modrými žlutými a bílými červenými, točenice týchž všech barev a nad ní 2 křídla orličí, mezi nimiž stojí již popsany odězec. (Šlecht. arch.)

Hartman z Klaršteina. Theodor H. byl ve službách císaře Ferdinanda II. jsa od r. 1625 zetěm Matyáše Arnoldína. Byl obdařen od téhož císaře tímto erbem:

Štít polovičný, vrchní polovice žlutá, v ní černá orlice majíc na prsech žlutou písmenu **F** a v pysku zlatou II., ve spodní polovici modré zelená hůrka a na ní Samson červeným rouchem oděný, maje nahá ramena a nahé nohy, sedě na zlatém lvu, jehož ústa natrhuje, turněský helm s korunou a černými žlutými přikryvadly, nad tím pak týž Samson, ale polovičný.

Císař Ferdinand II. povýšiv (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldína a zetě jeho Hartmana a J. B. Papazoni do rytířského stavu v Říši vysadil nový erb sloučiv v něm posavadní erby dotčených tří rodin, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole s červenou a bílou šachovnicí (po Arnoldínech) v 3 bílém 3 modré pruhy příčné (po Papazonech), v 2. modrém Samson na lvu, 2 helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravém černá orlice s písmenami F II. na prsech, na levém mouřenín s lukem (viz Arnoldin).

Když císař Leopold I. (1658, 8. dubna) Theodora do panského stavu kr. Č. vyzdvihl, posavadní jeho erb změněn takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm muž červeným rouchem oděný, maje na hlavě točenici bílou a červenou a drže nahýma rukama zlatého lva za ústa, 2. a 3. pole s červenou a bílou šachovnicí, na štítku uprostřed černá orlice majíc na prsech zlaté písmeny F II., dva helmy s korunami a přikryvadly černé žluté a bílé červené barvy, na pravém orlice s písmenami F II na prsech, na levém muž se lvem. (Reg. král. DZ. 552, G 14.) Při povýšení na hrabství (1702, 3. května) není erb popsán. Obraz Meraviglia tab. 64, ale jen erbu z r. 1658.

z Hartunkova rodina osedlá na Moravě. Král Ferdinand polepšil (1545, 16. února) Matyáši z H., místopísaři m. Mor., erb předešle (tedy snad za krále Ludvíka daný) daný, tak že měl potom tento erb: Štít modrý, v němž na příč pruh zlatý, v ostatních polích mimo pruh po hvězdě zlaté, kolčí helm, přikryvadla modrá zlatá a nad tím křídlo orlové modré a v něm na příč pruh zlatý a hvězdy. (Reg. král.) Týž erb spatřuje se i v Paproc-

kého Zrcadle na listu 374., též Kadich-Blažek tab. 31. (Viz i u Krále na str. 288.)

Hartyš z Hartyš rodina ze Saska pocházející, jež nabyla l. 1535 vsi Zaluží u Mostu a je do r. 1623 držela. Na pečeti Volfa Dětricha (1614) spatřuje se tento erb: Dvě štiky s hlavami do horního pravého a levého koutův obrácené, břichy k sobě a ocasy od sebe, klénot dvě křídla rozkřídlená. (Arch. mus.)

Háša z Újezda příjmení vladycké rodiny, jejíž předek byl Háša forberečník (1466) v městě Novém Kolíně, jehož syn Jiřík psal se ještě l. 1501 z Kolína. (Arch. Český VI. 589.) a ještě l. 1515 bez příjmení (Stará kniha Kutnohorská), ale již l. 1518 z Újezda (Reg. kom. soudu), z čehož lze znáti, že před r. 1518 nabyt královského obdarování na erb a titul, Na pečetěch jejich spatřuje se slunce zářící podobné lví hlavě jeřabaté a paví krk s hlavou za klénot, což se srovnává dokonale s erbem Baderských z Újezda, i zdá, se že byli od nich k erbu přijati.

Hataš z Letošic v. Macer.

Hatlákové z Újezda vyskytující se v pamětech od polovice 16. století a není známo, jestli to byla stará rodina aneb bývalá svobodnická. Na štítě měli tři sítinové paličky, jednu rovně vzhůru a obě druhé po stranách nakloněné. (Kolář z erbovníku v Dírném, Král na str. 153.)

Haunschildové z Fyrstenfeldu l. 1583 vladycťvím obdaření měli erb i štít žlutý a v něm obrněný muž sekaje mečem do modrého štítu (hau in Schild), za klénot týž odězec. (Král na str. 316.)

Havelka ze Šlovic. Císař Ferdinand dovolil (1626, 25. května) Cipryanovi Havelkovi, aby se psal ze Šlovic a obdařil jej tímto erbem: Štít na příč rozdělený, horní pole modré a v něm dva pruhy žluté na pokos, od pravé k levé nahoru, spodní černé a v něm čáp k pravé obrácený drže prsten zlatý se špičatým dyamantem, turn. helm s přikryvadly černými bílými a modrými zlatými, koruna křídlo černé a na něm čáp. (Reg. král.)

Havránek z Hostinné v. Mathyseus.

Havránek z Ostrova. Na pečeti Pavla H. z O. r. 1533 (v arch. mus.) spatřuje se fenix pták z plamenův vyletující a takový je též klénot. Erb ten shoduje se ve štítě s tím, který dostal l. 1573 Pavel Šícha z Ostrova, ale u tohoto je klénot jiný.

Havránek z Rybího. Král Ferdinand dovolil (1535, 8. července) Václavovi Havránkovi, aby se psal z Rybího a obdařil jej tímto erbem: Štít pošikem na tré rozdělený, ve svrchní polovici tři polovice kaprové s hlavami své přír. barvy, spodní polovice modrá a v ní žlutá lilie pošikem ležící, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím žlutá lilie vzhůru stojící. Skorem týž erb dán (1553, 29. srpna) Martinovi Havránkovi z Rybího. Tu určitě řečeno, že má býti štít dělen od pravé strany dolů k levé, do vrchní polovice kladou se tři ryby kapři vynikající od spodní polovice nahoru hlavami až po ocas, lilie pak je položena pošikem k levé straně. Klénot se popisuje, jako v předešlém. (Reg. král.)

Hažovský z Rozvadova. Král Ferdinand povolil (1562 3. března) Václavovi a Mikuláši, bratřím Hažovským, aby se psali z Rozvadova a dal jim tento erb: Štít všecken červené barvy, v kterémž dvě kyty dubové zelené převázané, jedna podle druhé, zároveň vzhůru stojí a z té každé kyty 2 žaludy vynikají, kolčí helm s přikryvadly červenými a žlutými, točenice týchž barev a na ní kyta dubová zelená taková, jako jedna z těch obou ve štítě, postavená se vidí. (Reg. král.)

Hebenstreit ze Streitsfeldu. Majestátem d. 1560 1. února (z Říšské kanceláře) obdrželi Tomáš a Volf bratři Hebenstreitové tento erb: Štít polovičný, v pravo červený a v něm noh žlutý, vzhůru postavený, v předních pazouřích meč nahý držící, v levém poli modrém půl měsíce žlutého rohama k levé straně obráceného, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křídla orličí, žlutou a modrou barvou shůry dolů rozdělená a žlutým měsícem ozdobená, mezi kterými křídly noh vyniká, jako na štítě. Jiným majestátem 1575, 9. září daným povýšení Tomáš a Jan Jiří do stavu šlechtického Říše a dědičných zemí, polepšen erb jich a dovoleno jim, aby se psali ze Streitenfeldu. Týž erb dostal l. 1753 Petr Hebenstreit. (Rybička v Pam. arch. III. 361—362, Král na str. 266.)

Hedvábny z Lovče v. Alexi.

Hegner z Reslfeldu. V Praze byl Jan Hegner, dvorský apatekář, jemuž potvrzen (1600, 23. září) z Říšské kanceláře erb a heslo v. Rösselfeld (z Růžového pole). Erb jeho byl tento:

Štít modrý a v něm zlatá krokvice, posázena třemi červenými růžemi do trojhranu. Otevř. helm s přikryvadly modrými zlatými, nad tím modré křídlo a na něm krokvice s růžemi. (Šlecht. arch.)

Jan Hegner ujel za rebelie do Nasavska a odtud k cí. armadě; po vítězství císařově stal se kr. rychtářem v Praze a pak sekretářem v České kanceláři. L. 1627, 8. listopadu povýšen do stavu rytířského kr. Č., ale erb není popsán. (Reg. královská. Popis Králův na str. 313 něco odchýlný.)

Hecht v. Kyrštejn.

z Heissenšteina páni a hrabata prvotně v Porynsku rodilí, přišli napřed na Moravu (v počátcích 17. st.) a ok. r. 1650 do Čech. Erb jich byl štít červený, v němž tři klíny bílé od zpodu vzhůru až přes polovici štítu, ale nikoliv až k vrchu vynikající. Klenotem byla černá psí hlava s hrdlem a jazykem červeným vyplazeným (Vývod Příchovských v arch. mus.) Tak i 1664 na pečeti Amabilie Evy H. roz. Švihovské. (Arch. mus. Viz Hradý X. tab.)

Hejda z Lovčic. Jiří Albrecht H. byl l. 1639 od Liblické vrchnosti z poddanství propuštěn a l. 1645 za měšťana Starého m. Praž. přijat. Tehdáž se psal již z Lovčic, neb měl svědomí urozených lidí, že předkové jeho dávno vladyckého stavu užívali; ale byli tomu tak, jest s podivením, proč si vyprosil nový erbovní list. Jaroslav Bořita z Martinic jako cí. palatin dal mu (1647, 7. ledna) titul z Lovčic a erb tento: Štít rozdělený klínem jdoucím od dolejška a končící se špicí u vrchu na tři pole, v pravo

červené s tureckou hlavou (a bílým turbanem), v levo též červený a v něm brněná ruka držící v hrsti uherskou šavli, prostřední bílé a na něm (na zeleném pahrbku) jablůň štěp s bílými (snad zlatými?) jablky, přikryvadla červená bílá, za klénot roh červený a černé orličí křídlo a mezi nimi polovice bílého lva. (Opis v držení rodiny. Jak. sb. Král na str. 311, Gen. Taschenbuch 1905.)

Hejnicové z Hyršperka měli na štítě mužíka stojícího, majícího na hlavě čepici kuželovitou a držícího v pravé ruce vysokou hůl. (Tedy jako Kartas Lomnických. Tak na pečeti Karla Viléma z r. 1635. (Arch. DZ. IX., I.)

Hejnicové z Kadaně měli koně na štítě. (Král na str. 333.)

Helcl z Šternšteina (Höltzel v. St.). S tímto příjmením a heslem vyskytují se rozličné osobnosti, které bývaly v horních úřadech, zejména v Č. Budějovicích, jako zejména Volf (1583, † 1613). Jan H., jenž byl ženat s Julianou řečenou Pennig zum Peningberg, poslední této rodiny, žádal v Říšské kanceláři, aby erb této manželky byl k jeho erbu připojen a navrhoval tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený 1., 4. pole červené a na něm bílá rukavice s černým třapcem, 2., 3. bílé a v něm zlatý kráčeující lev, nad nímž se vznášejí 4 zlaté kříže a v jich středu modrá růže, kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím křídlo orličí (červené?), na němž je bílá rukavice. (Šlecht. archiv.) V taxovní knize Říšské kanceláře je poznamenáno, že mu na tu prosbu dán majestát 1636, 26. září. (Jinak Král na str. 296 a 304.)

Helm z Orlova. V Praze připomíná se rodina Helmův již od počátku 15. věku, ale Martin Helm předek Helmův přišel ok. l. 1522 do Tábora z Třebíče a obchody do cizích zemí zbohatl. Král Ferdinand vyzdvihl jej (1554, 8. května) do stavu vladyckého, aby se psal z Vorlova, při čemž se mu dostalo tohoto erbu: Štít pošikem od vrchu pravé strany k levé dolů na tré rozdělený, vrchní polovice modré, spodní žluté barvy, přes kterýžto celý štít až k vrchu křídlo černé orlové rozkřídlené, brkem k levé straně obrácené, majíc pruh křivolaký tenký, měsíci napodobný žluté barvy a u vrchu na kraji z téhož křídla k levému rohu štítu hlavu orlí s rozzavenými ústy a jazykem žlutým z brčka vynikajícím, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými, černými a modrými a nad tím orlové křídlo, jako v štítu se vidí. (Reg. král.) Na pečeti Benjaminově z r. 1589 má křídlo 7 brků.

Heltové z Kementu měli na modrém štítě žlutý hřeben jako zbitý ze čtyř kolův příčných a čtyř svislých, kteréžto svislé se končí jako šípy; přikryvadla jsou modrá žlutá, z korunované helmice vyniká polovičný zlatý lev drže meč v pravé přední noze. (Kadich-Blažek tab. 32. Jakub. sb. Král na str. 369.)

z Helversenu, příjmení šlechtické rodiny, která pocházela od Oty Platona, rytmistra Brunšvického, a nemanželského syna Heimarta z H.,

kteréhož syna císař Rudolf (1602, 10. listopadu) vyhlásil za manželského a tímto erbem obdařil:

Štít červený a v něm pokosem dvojí paví kyta, dole a nahoře zašpičatělá a před tím výše otevřený helm s 5 černými praporci, nad štítem turněřský helm s přikryvadly a točenici černé a červené barvy, a nad tím 5 černých praporců. (Z Říšské kanceláře.) Do Čech přibyl Ota Jiří z H. a dosáhl tu l. 1636 rytířského stavu a inkolátu.

Císař Leopold povýšil (1666, 30. prosince) téhož Otu Jiří do panského stavu starožitných rodův a polepšil jeho erb takto:

Červený štít, ale polovičný. V pravé polovici turněřský helm s zlatou korunou ozdobený, na němž jest 5 černých praporců s bílými čpičatými topory; z helmu vyniká v pravo a v levo paví kyta. V levé polovici vyniká z bílých oblakův ruka s ramenem brněná držíc jezdeckou korouhev, štít drží dva lvi s rozdvojenými ocasy. Nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly černé a červené barvy, na pravém helmu jest 5 černých praporců jízdeckých s bílými hroty, na levém dvě bílé korouhve jízdecké a mezi nimi orel s korunkami na hlavách. (Reg. král. DZ. 553. D 11. Obraz Meraviglia na tab. 43 a Hradý IX. tab.)

z *Henet* (van Henet). Marcel Henet ženil se v Praze l. 1710 v osadě u sv. Ducha a psal se již l. 1713 z Henet. Františkovi Leopoldovi z H. († 1752) dostalo se (1749, 30. srpna) rytířského a podkomořímu Janovi Marcelovi z H. (1791, 26. května) panského stavu kr. Č. Erb jich byl tento: Štít pošikem od prostředku levé strany k pravému koutu nahoru polovičný, vrchní polovice rozdělená týmž pošikem na 3 pole, 2 červené a jedno černé, a v tomto zlatá hvězda, v dolní polovici bílé u zpodu zelený pahrbek a na něm stojí kohout celý červený drže v ústech zlatý prsten, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými a z koruny vynikají dvě orličí křídla barvami dělená, černé žluté a bílé červené, mezi nimiž stojí kohout na zeleném vršku. (Obraz v Píseckém museu, tež Meraviglia na tab. 43. Kadich-Blažek na tab. 32.)

Henkl z Doursmarku, rodina nyní bohatá velmi, ale z malých počátkův se vyvíjející, jež měla také inkolát v České koruně. L. 1560 ukazován majestát krále Zikmunda jakožto Uherského krále, jímž udělil (1417 v Kostnici) předkům téhož rodu erb totiž štít polovičný, ve spodním červeném poli tři bílé růže, ve svrchním žlutém lev polovičný modré barvy s rozzavenými ústy, jazykem vyplazitým a nohama vyzdvíženými, nad tím helm s korunou s přikryvadly červenými žlutými a modrými červenými, ale též bílými po obou stranách; klénat lev, jako na štítě. Proti tomu (ano prvotního listu nikdo neviděl), leč by se dalo namítati, neb v potvrzovacím listu Zikmunda Augusta, krále Polského (1570, 14. července) popisuje se erb trochu odchýlně. Kromě toho znala se kopie krále Ladislava z r. 1456, kdež zase erb ten jest odchýlně popsán. Prvotní i potom polepšený obraz Blažek tab. 14.

Henklové byli prvotně v Levoči osedlí, ale příjmení své si obrali od městečka Štvrtku, lat. Quintoforum, něm. Donnersmark, ale z pravidla psávali se v. Donnersmark. Povolení tak se psáti dostali l. 1592 z Uherské kanceláře.

Za Rudolfa II. byli dva Henklové u král. dvora v Praze, kdežto ostatní byli po různu v městských živnostech a Lazar H. přijat l. 1609 za obyvatele kr. Č. a l. 1622 dostali majestát, aby mohli kupovati statky v Čechách, čehož však neužili. Týž Lazar obdržel l. 1636, 18. prosince, jsa majitelem Bytoně a Bohumína, panský stav kr. Č. a polepšen mu erb.

Arcikníže Ferdinand Karel, hrabě Tyrolský, dopustil se (1651, 29. července) přechmatu. Pokládaje se totiž podle starých svobod Rakouska, o nichž se nevědělo, že jsou podvrženy, za palatina Římské říše, vyzdvihl Larazu do Říšského hraběcího stavu, při čemž nedbal toho, že právo to platilo jen pro panovníky Štyrska, Korutan a Kraňska. Když tedy to císaři oznamováno, aby se také do kanceláří dalo věděti, vznikly z toho ve Vídni rozpaky a vyhnuli se tím v České kanceláři tak, že vyzdvihli (1661, 5. března) Lazara do hrabského stavu koruny České, při čemž o Říšském hrabství nebylo zmínky. Tím se stal tento stav u nás pravoplatným. (A. v. Dörr, Beiträge zur Gesch. u. Gen. der Familie Henckel von Donnersmark 1908.)

Her z Hermsperka. Král Maxmilian povolil (1565, 6. června) Francovi Herovi, Moravanu, aby se psal z Hermsperka a obdařil jej tímto erbem: Štít na příč rozdělený, svrchní polovice černá, spodní žlutá, na kterémž všem štítu mládenec na 3 pahrbcích černých stojí, máje poctivice černé s vytažením, kabát (žlutý) s 5 knoflíky a byryt žluté barvy, ruku levou v bok podepřenou, v pravé pak ruce povytažené žezlo královské, též žluté barvy k pravé straně drží, kolčí helm s příkr. žlutými a černými, točenice týchž barev, z níž dvě křídla orlová na příč rozdělená, žluté černé a černé žluté barvy vynikají, mezi nimiž půl mládence týmž způsobem jako na štítě se vidí. (Reg. král.)

z Herberšteina v. Kadich, 45 Meraviglia 227 a Naučný Slovník XI, 145.

Herkules z Morchendorfu. Majestátem d. 1554, 8. září povoleno Vítovi Herkulovi, aby se psal z Morchendorfu a obdařen erbem. Týž erb se srovnává s erbem Hosianův.

Herman z Herrnrittu. Králová M. T. obdařila (1766, 22. března) Jana Františka Hermana, poštmistra v (Golčově) Jeníkově, erbovním listem, aby se psal z Herrnrittu a vysadila mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a na něm žlutá skála, po níž leze červ z dolejška na venkovskou stranu štítu, 2. 3. pole bílé a na něm černá orlice, hledíc ven ze štítu. Otevř. helm pod korunou s příkr. žlutými modrými a bílými modrými a nad tím táž orlice černá. (Reg. královská.)

z Herndorfu měli štít na příč polovičný, v hořejší červené polovic dvě orličí hlavy s krky bílé barvy, od sebe odvracené a nosy k venkovské

straně obrácené, ve spodní též červené jsou tři bílé růžice, dvě u vrchu a jedna u zpodu, přikryvadla červená bílá a za klénot též dvě hlavy orličí jako na štítě a mezi nimi zelený strom, jehož koruna je přesahuje. (Jak. sb. Král na str. 281.)

Heroltové ze Stoda měli z neznámého obdarování štít pošikem od levé k pravé nahoru rozdělený, ve vrchní polovici černou orlici až po kýty vynikající, spodní polovici bílou s dvěma červenými pruhy, též pošikem jdoucími, přikryvadla červená žlutá a červená bílá, dvě křídla, pravé žluté s dvěma černými, levé bílé se dvěma červenými pruhy. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 309, též na náhrobcích.)

Heroltové z Oupy, již se objevují od r. 1567 ve stavu rytířském, měli z neznámého obdarování štít od prostředku vrchu až do prostředku krajův polouokrouhlými čarami na tři díly rozdělený, spodní polovici černou se zlatým nohem s vyplazitým jazykem ve skoku, v ostatních dvou polích žlutých po modré dvojnásobné lilii, přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, točenici všech tří barev, klénot půl noha zlatého mezi dvěma křídly, černým a modrým anebo i pouhými feflíky. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 311, obraz erbu v Miltnerově Privatmünzen.)

Hertlové z Leitersdorfu měli na štítě levharta vzhůru stojícího a k pravé straně obráceného. Tak na pečeti r. 1643. (Arch. DZ. VII, 1.) Majestátem d. 1609, 13. února potvrzen jim erb a dán stav rytířský. (Arch. šlecht.)

Hildprandtové z Ottenhausen, prvotně Tyrolané l. 1530 erbem obdání, jenž l. 1591 z Říšské kanceláře polepšen, od r. 1624 v Čechách osedlí a od r. 1756 (13. srpna) v panském stavu kr. Č. mají za erb štít černý a na něm muž v plném brnění, k pravé straně rozkročený, máje bílou bradu, žlutý tafat přes pancíř pokosem, drže v pravici meč vytasený se zlatou rukovětí a v levici štít na způsob lví hlavy, pochva meče jest červeně a žlutě pobita; otevř. helm s přikryvadly černými bílými a z koruny vyniká půl oděnce téže způsobu, jako na štítě. (Obraz Meraviglia tab. 44, Král v Hradech VIII. tab.)

Hillebrand v. Brandau v. Meraviglia tab. 44.

Hladký z Vladoře v. Ursin.

Hlava z Kyršfeldu. Majestátem d. 1588, 7. dubna povoleno Václavovi a Janovi bratřím *Cyrilům*, Jiří *Nyslovi*, Václavovi *Nekmírskému*, Václavovi *Hlavovi* a Bartoloměji *Šlechtovi*, aby se psali z Kyršfeldu a dán jim tento erb: Štít polovičný, v pravé žluté straně půl orla (lépe orlice) černé barvy) rozkřídleného s ústy rozzavenými, jazykem vyplazeným, k pravé straně obráceného, v levém poli červeném tři bílé hvězdy o šesti koncích jedna nade druhou, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím dvě křídla, barvami na délku rozdělená a to pravé žlutou a černou, levé ale bílou a červenou s hvězdou na každém a mezi nimi opět hvězda o šesti koncích žluté a černé barvy. (Rybička v Pam. arch. I V. a 92. též Král na str. 264 a v Jak. sb., tu však dvě křídla

proti sobě, pravé jako štít rozdělené, v pravo žluté v levo černé a na něm hvězda s proměněnými barvami, levé v pravo bílé v levo červené zase s hvězdou červenou na bílém, bílou na červeném a mezi těmi křídly hvězda o šesti špicích, pravo zlatá, v levo černá). Erb Nyslův, shodující se s popisem na hoře položeným vyobrazen jest v erbovníku Salmovském.

Hlaváč z Běhušic. Pod tím příjmením a heslem vyskytuje se v 16. století rodina, o níž nesnadno říci, je-li starousedlá aneb teprve do stavu vyzdvížena. Onomu by nasvědčovalo prosté znamení, tomuto, že nelze najít ves, po kteréž by se byli psali, a že se také před r. 1531 nikde nevyskytují. Kolář domníval se viděti na pečetěch r. 1578—1580, 1596 a na náhrobcích v Ronově nad Doupřavou koňskou hlavu s krkem, tak i Král na str. 333, ale na listu v Heřmanově Městci (1552) je zřetelně čapí hlava s otevřeným zobákem.

Hlaváč z Levhartic. Majestátem daným 1562, 14. července povoleno Ondřeji a Václavovi bratřím Hlaváčům a Matyáši, strýci jich, aby se psali z Levhartic a Matyáš se psal potom *Levhartickým z Levhartic* neb latinsky Leonitius, a Leonitio: Erb jim propůjčený byl tento: Štít na přič polovičný, svrchu červený, od zpodu bílý a v témž štítě zvíře levhart, k pravé straně obrácený, bílý v červeném, červený v bílém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím týž levhart až po kýty vynikaje. (Reg. král., Rybička o erb. rodinách Hradeckých na str. 22, též Král 285 ale chybně v příčné barvy levhartovy.)

Hlavsa z Liboslavě. Jan Hlavsa přijal l. 1494 městské právo na Starém městě Pražském, píše se tak ještě 1511, ale již l. 1517 z Liboslavě; i zdá se, že byl asi v l. 1514—1517 erbem a heslem obdařen. L. 1522 i pasován na rytířství. Kromě něho byli téhož hesla i ti, kteří se psali *Dětský, Lazar, Sova a Zlatník z Liboslavě*, buď že byli s ním povýšeni aneb že je k erbu přijal. Erb těch všech byl štít (červený), jehož spodní třetina neb polovice vyplněna je druhdy jako šupinami a druhdy jako makovicemi a z těch vyniká jednorožec (bílý), ale jen po prsa, nad helmou jest koruna, z níž vyniká polovičný jednorožec. (Vyobrazení kolikero v Miltnerových Privatmünzen tab. XVI, 128—131, též Král na str. 356), V 17. st. vyskytují se též *Nygrynové z Liboslavě* též erbu polovičného jednorožce. (Arch. Tábořský.)

Hložkové z Byslavic měli štít na přič rozdělený, dolní (užší) pole červené, svrchní (širší) bílé a v něm keř neb strom dřeva hlohového, jakž od přirození to dřevo roste, přikryvadla bílá červená, za klénot dvě křídla orlová, bílé (zpodní) a červené, jedno na druhém, a mezi nima vyniká hlava medvědí utata pod zlatou korunou a té barvy, jako to zvíře medvěd od přirození jest. Tento erb si navrhl Jan Hložek jinak Damašek předstíraje, že jeho předkové obývajíce v kníž. Opavském stavu rytířského užívali, ale pro chudobu se do měst dali. Erb ten a heslo dány mu 1554, 9. září. S tímto popisem souhlasí pečeť Natanaelova (1570, v Českém Brodě) a Jak. sb. (kromě jedině toho, že má barvu lazurovou na místě červené). Neúplný popis je v Králově Heraldice na str. 276.

Hložkové z Opřetic v. Bechynský.

Hoberk z Krahý. Odkud Hoberkové přišli, není mi známo; napřed se vyskytují v Litomyšli. Císař Ferdinand I. potvrdil bratřím Kašparovi a Melicharovi a Adamovi, jich strýci, erb jich zděděný, totiž modrý štít, v němž hora zlatá o třech pahrbcích až k vrchní polovici štítu sahající a na ní červená věž okrouhlá, jejíž stínky a štěrbiny jsou zlacený a v přízemí dveře a v poschodí dvě okna, vše modré barvy, za klénot nad helmici a korunou dvě křídla na příč barvami rozdělená, červené žluté a žluté modré a mezi nimi též věž. (Opis v arch. mus.)

Hofman z Grynpichlu (v Gruenpühl) jméno rodiny, jež se vyskytuje ve Štyrsku. Panského stavu nabyli l. 1535 (14. dubna), odkudž se také psali ze Střechova. (Viz ČČM 1860, 507.) Obyvateli stali se l. 1581 na Moravě a tím i 1584, 1597 a l. 1607 v Čechách. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v l. a 4. byl kozel korunovaný, k levé straně vyskakující, v 2. a 3. poli byl snop v prostřed svázaný, uprostřed štítu štítek, na němž lvík tak, jako v erbu král. Č., helmice korunované a otevřené tři, na pravé je polovice kozla jako ve štítu, na prostřední polovice lva v průčelí, an nohy na obě strany rozsahuje a vůkol jest posázen pávovým peřím, na pravé pak též snop, jako v štítu. (Vyobrazení v Paprockého D. o stavu panském 365, Kadich-Blažek tab. 189. Erb, jež Král na str. 322 připomenul, totiž modrý lev v bílém, byl snad jejich prvotní štít.)

Hofman z Liboše v. Cipryan.

Hofman z Zeidleru v. Hradý X. tab.

Hofové z Kantorova měli v erbu bílého chrta se zlatým obojkem v červeném poli. (Paprocký Zrcadlo, Král na str. 332.) Příkr. tyčůž barev a klénot též chrt, ale nad kytami. (Blažek tab. 14.)

z Hofu v Třebouni Jiří měl na štítě kozla (neb spíše kozoroha) vyskakujícího, jehož hlava s velice dlouhými rohy je v levém koutě horním. Podle pečeti r. 1588 v arch. DZ. VII., l. n. Kolář poznamenal.)

z Hofu. Maximilian v. Hof, hejtman města Brna, vyprosil si (1646) pro sebe a Gabriela a Jana Litenské, jež přijal za syny, aby zanechající příjmení Litenský psali se z Hofu a pečetili tímto erbem:

Štít dělený, v dolní polovici hradba ze štukové se zavřenou brankou mezi dvěma sloupy mramorovými, majícími zlaté hlavice. Branka jest pošikem černá a žlutá. Horní polovice jest dělená, v pravém žlutém poli orlice černá pod korunou, v levém černém rameno lidské se žlutým rukávem držíc šavli. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými, nad tím dvě křídla orličí, dvakráte barvami dělená, totiž černá, žlutá a černá a mezi nimi rameno s šavlí neb ohnutým mečem. (Reg. královská.) Král na str. 280 popisuje erb nějakých z Hofu štít polovičný na hoře v bílém dva červené kříže a dole v červeném zlatý měsíc a zlatou hvězdu. Jestli někdy tak bylo z příslušných pamětí nejde na jevo.

Nemanželské potomstvo knížat Těšínských. Poslední Piastovci panující v Těšíně byli Adam Václav (†1617) a syn jeho Bedřich Vilém (†1625); po

obou nebylo mužských potomkův manželsky splozených, avšak dva potomci z nemanželského lože, totiž z jednoho syn Václav Gotfryd, z druhého dcera Maří Majdaléna. Oba od císaře Ferdinanda III. r. 1640 legitimováni a vyzdviženi do panského stavu kr. Č. a zemí přivtělených, tak aby se psali z *Hohenšteina*. Při tom jim dán erb knížecí Těšínského (zlatá orlice pod korunou na modrém štítě), ale poměrům přizpůsobený, totiž: Na modrém štítě zlatá korunovaná orlice k pravé straně hledící, avšak bez pravého křídla, s rozzaveným pyskem a červ. vyplazitým jazykem, jenž jest v prsou bílým šípem prostřelený, tak že krev z těla vyniká, otevř. helm s přikryvadly zlatými modrými, koruna a nad ní táž orlice. (Malíři malovali tak, že měla jen pravé křídlo a prostřelena byla z pravé strany, kdežto na štítě šla střela z levé strany.) O potomstvu není nic známo. (A. v. Dörr. Die legitimirten Nachkommen der letzten Herzoge von Teschen 1908.)

Hanuš z *Hohenvartu* (1562—1594), činný v České komoře měl erb tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli okrouhlá věž s branou, hřebenem, okny a končitou střechou v 2. a 3. poli dvě křídla rozkřídlená; nad korunovanou helmou 2 křídla rozkřídlená a mezi nimi věž, jako ve štítě. (Vyobrazení Miltner Privatmünzen tab. XVII, 134.)

Hochové z Hochu rodina usdlá v Klatovech, jež teprve l. 1671 erbem a heslem obdařena a později žila také v Praze. Erb jejich byl štít na příč na 3 pole modré, žluté a červené rozdělený, ve svrchním poli byly čtyři červené krokvice v jedno spojené dotýkající se jak vrchu štítu tak i konce toho pole, ve spodním poli je vrch bílý, na jehož temeni zasahujícím do prostředního pole jest zlatá hvězda o 6 špicích. Klénotem je muž drže meč a štít. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Hok z Cvaibruku, jméno rodiny šlechtické, jež si pak dva dobrodruhové osobovali. Císař Karel V. potvrdil (1530, 18. listopadu) Hanušovi v. Zweybruck jeho erb, totiž červený štít a v něm pošikem od pravého koutu dolů k levé bílý pruh, v němž nejvýše je červená hvězda, pak polovičná růže a polovičná hvězda k sobě připojené a nejniže celá růže, vše červené barvy. (Reg. Caroli XII. 249.) Kromě toho dány majestáty z Říšské kanceláře rodině Hack i Hog 1544, 12. března, 1546, 7. června a 1549, 26. května.

Dva dobrodruhové Theobald Hok s bratrem Anastasiem a Jan, jehož Theobald za strýce pokládal, strhli na sebe to právo, které bylo dáno l. 1530 Hanušovi H. Theobald dovede tolik, že císař Rudolf jej (1602, 4. února) s bratrem Anastasiem na šlechtice Římské říše vyzdvihl a jich erb potvrdil a polepšil. Erb ten se popisuje takto: Štít zlatý neb žlutý a v něm tři černé háky „na způsob řeckého znamení namalované“*) a jako do trojhranu postavené, helmici s korunou, nad ní dvě křídla zlatá a na každém z nich po

*) Jaké to háky byly, je viděti na pečeti při přiznání Theobaldově k zemi (1610, 12. února v arch. zemském). Jsou to vlastně dvojháky podobné, kdyby písmenu **Z** obrátil v **Σ**, ale úhly udělal ostřejší nežli jsou u této písmeny, tak že to jsou vlastně dvojité háky neb dvě skoby v jednom, ale s ostrými úhly. Tých erb se spatřuje také na zámečku Žumberském.

háku. (Reg. Rudolphi XXIII, 615. něm. překlad v kopiáři Třeboň. archivu.) Nad to vyzdvihl týž císař (1605, 22. března) Jana Hoka, písaře při apelacích, do stavu šlechtického tak, aby se psal von Hockenau (Starý seznam v býv. arch. dvorském), avšak on se nikdy tak nepsal, nýbrž psal se z Cvaibruku.)

V žalobě l. 1618 k soudu zemskému podané viněn Jan, že majestát jakýsi císaře Karla V., daný v Augšpurce 6. dubna 1548 jistě osobě na erb zfalšoval tím, že jméno osoby původem Janovým vystrouháno, jako i jiná místa a na ta místa zase to, co se mu vidělo, psáno, aby na Hoka svědčil, o čemž prý Theobald věděl; bohužel mně nebylo možno dotčený list v rejstrech Karlových najíti a také nemohu vysvětliti, proč list tento falšoval, když jej Theobald zastrýce pokládal; to však je jisto, že Theobald v kanceláři nějaký list krále Ruprechta a dotčený list z r. 1530 překládal, ale že jest podivením, že r. 1602 mu dán docela jiný erb, který se s tím v listu r. 1530 položeným nijak nesrovnával. (O ostatním srovnej v ČČM. 1881 na str. 371.)

Holar z Prachně. Majestátem d. 1600, 10. listopadu povoleno Janovi Holárovi, komorníku při deskách zemských a Jakubovi bratru jeho (rodákům z Horaždovic), též Danielovi *Kalousovi*, kom. při deskách zemských a Janovi bratru jeho, aby se psali z *Prachně* a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od spodku hora své přirozené barvy a z každé strany té hory lilie zlatá, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, též koruna, z níž vynikají dvě křídla orličí vedle sebe postavená, pravé žluté, levé modré a na témž modrém křídle zlatá lilie. (Reg. král.) Jan († 1630) byl ženat s Marketou, dcerou Davida z Löwengrynu a Bareytu, s níž splodil tři syny. Václav nejstarší z nich prosil l. 1636 císaře, protože císař Rudolf rodiny *Löw* a *Grünauer* vladectvím a heslem v. *Löwengrün* a *Bareuth* obdařil a matka jich byla toho rodu poslední, aby její erb mohli připojiti k svému a psáti se Prachenberger z Löwengrymu a Bareytu. V šlechtickém arch. je koncept Říšské kanceláře, jímž povoleno, jak v žádosti bylo psáno. Z české kanceláře však dostali Holárové jiného vyřízení (1636, 16. října), totiž aby se psali H. z Prachenberka a dán jim tento erb: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm hvězda o třech špicích těmi špicemi dolů obrácená žluté barvy, z níž vyskakuje jelen do polovice své přirozené barvy, 2. a 3. pole černé se zlatým lvem, turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a modrými žlutými, nad tím žlutý lev držící v pravé noze nahý meč se zlatou hruškou a zl. kříž.

Holešporár z Hošteina. Rodina tato obdržela vladectví od krále Ludvíka. Erb jich byl zvláštností totiž štít celý bílý a v něm orlice; tato jest zhora dolů na zděl rozdělená, pravá a celá polovice orlice černá, levá však, z níž je jen krk, málo těla a celý ocas (tedy bez křídla), červená přikryvadla černá červená na kolčím helmě točenice týchž barev, z níž čtyři feflíky, dva červené a dva černé vysoké vynikají, nad točenicí znamení na způsob velkého lupenu různě vykrajovaného, z polovice černé a z polovice

červené. (Soupis Prachaticka na str. 174, též Jak. sb. a Král na str. 338, oba neúplně.)

Holeček z Karlovy hory. Majestátem d. 1535, 5. února povoleno Matyáši *Holečkovi* a Janovi *Srnovi*, aby se psali z *Karlovy hory* a dán jim erb: Štít na příč rozdělený na dva černé a dva bílé pruhy a v tom štítu od zpodu až k vrchu přes ty pruhy muž zbrojný po kolena stojící mečem opásaný, a přes zbroj pošikem červeným tafátem zavázaný, drže přes hlavu oběma rukama cepy železné (totiž cep) k ráně namířené a máje černou bradu a věnec chmelový na hlavě, přikryvadla černá bílá, za klénot chmelový věnec, z něhož vynikají dvě ruce zbrojné po ramena, též cepy držící, jako ve štítu. (Reg. král.) V pozdějších výkresech muž nedostatečně malován a za chmelový věnec dán vinný. (Tak Jak. sb. a Král v Heraldice 290, u obou též psáno chybně z Kutné hory.)

Holejšovský ze Slavětína. Ve vsi Holíšově byla rodina svobodnická, jež se odtud psala Holejšovskými a druhdy i z Holejšova. Majestátem d. 1559, 4. ledna dovoleno Janovi H., aby se psal ze Slavětína, a dán mu erb: Štít modrý a v něm kos pták černé barvy, k pravé straně obrácený, máje nohy, pazoury a nos zlaté, točenice s přikryvadly modrými černými a nad ní bílé pero pštrosové. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 396. S tím se shoduje Jak. sb. a Král na str. 340 vynechajíc větev.) Kromě potomkův Janových byli mnozí Holejšovští, kteří se psali bez hesla. L. 1789 bylo jich 13 rodin.

Holík z Drhonic. Erb staré rodiny Drhonických z Drhonic totiž bílý zajíc na červeném štítě a jako klénot týž mezi červenými péry, potvrzen (1579, 16. září) Pavlovi Dr. z Dr. polepšen zlatou korunou a rozšířen na bratří Jakuba a Matěje *Vejsypy*, Samuele *Počáteckého* a Zikmunda *Holíka*, aby se také psáti mohli z Drhonic. (Arch. šlechtický ve Vídni, Král na str. 332, ale tu barva modrá.)

Holý Šotnovský ze Zavořic v. Břekovec.

Homošta z Rozenpachu v. Vodák.

Hopfenštok z Ehrenšteina. Císař Josef obdařil (1789, 13. června) Jana Karla Hopfenstocka, štábního ranhojiče, erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a v něm žlutých hvězd roztroušených veliké množství, že se ani nesečtou a mezi nimi bílý měsíc rohatý. Otevřený helm pod korunou s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými a nad tím tři pštrosova pera, žluté, modré a bílé. (Reg. královská, Král na str. 355 trochu odlišně.)

Horáček Nejepímský z Nejepína. Zdeněk, Jiřík, Urban a Jan bratří Nejepínští přijali l. 1577 Samuele Horáčka k erbu a titulu a prosili císaře Rudolfa, aby to potvrdil. (DZ. 20. H. 2.) To se stalo, však majestátu o tom není a Samuel přijat (1583) do rytířského stavu. (Viz o něm Paměti Dačického II., 73.) Erbem jeho snad byl štít na příč rozdělený, svrchu červený ze zpodu bílý a na obou ruka zbrojná s dýkou, přikryvadla červená bílá,

za klénot bylina s třemi zelenými listy po každé straně a u vrchu chumáč jahod, z polovice bílých a z polovice červených. (Jak. sb. Král na str. 320.)

Horák z Milešovy. Císař Karel V. dal (1541, 22. srpna) Janovi Hasenberkovi proboštovi Litoměřickému a vychovateli dětí krále Ferdinanda a jeho bratru Řehoři řečenému Horaz říšské rytířství a aby se psali von Mileschau. (Šlechtický arch.) Míňena tím patrně Milešovka a tak se již Jiří Horák psával. Erb jeho byl štít polovičný, v pravém poli žlutém od zpodu až do prostředku modrá (černá?) hradba se stínkami, z nichž bílý lev až po kýty vyniká; levé pole černé a v něm žlutá Milešovka, přikryvadla modrá bílá a černá žlutá, za klénot jest polovice bílého lva. Snad Horák neměl synův a přijal k erbu Mráze, kteří měli týž erb.

Jakub *Hořovický z Tepence*, vychovanec jezovitův a hejtman klášterství sv. Jiří, obdařen erbem a titulem r. 1608, 20. října. (Reg. král.) Erb jeho byl štít žlutý a na něm ruka s ramenem zbrojným v lokti ohnutým, ana drží v hrsti střelu černou s nasadištěm černým, jehož konec byl červený kruh s nasazeným červeným měsícem, helmice otevřená s přikryvadly černými žlutými a červenými žlutými, z koruny vynikají dvě křídla dělená pošikem a pokosem, pravé zhora černé, pak zlaté s třemi černými kuličkami, levé červené zlaté s kuličkami, a černé mezi nimi, nad korunou bílý měsíc rohoma vzhůru a nad ním zlaté zářící slunce. (Erb v knize jím sepsané Konfessi katolická, Jak. sb. Králova Heraldika na str. 320, Hrady X. tab.)

Hordárové z Puklic psali se tak teprve, když nabyli statků Puklic u Jihlavy (asi 1530), ale jakým majestátem neb erbovním listem se to stalo, není známo. Erb jich byl tento:

Štít zhora dolů polovičný, v každém poli kozorožec vyskakující tak, že oba jsou k sobě obráceni. Klénotem je polovičný kozorožec. Barvy nejsou známy. (KB. tab. 36.)

Hořnický z Hořenic. Majestátem d. 1579, 6. dubna povoleno Mikuláši H., aby se psal z Hořenic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž bílý holub chocholatý rozkřídlený, máje zlatou střelu do sebe od zpodku pravé strany skrze prsy do poli vstřelenou, z něhož se krev vystřikuje, k pravé straně jsa obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými, modrými, nad tím dvě křídla orličí, přední modré a zadní za ním bílé, mezi nimiž od zpodku pravé strany střela vstřelená, jako v štíle se vidí. (Reg. král.)

Hořepnický z Doubravan v. Diviš.

Horn z Libína v. Pacovský.

Horský z Grynfeldu v. Pražák.

Horský z Vosršteina v. Vodička.

Hosian z Morchendorfu. Majestátem d. 1558, 8. prosince dovoleno Viktorynovi *Hosianovi* a Jakubovi *Klívcovi*, aby se psali z Morchendorfu a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravo červený, v levo bílý, a v něm vyniká od zpodku z modrých oblakův půl muže divokého nahého, k pravé straně obráceného, majícího dlouhé vlasy, dlouhou bradu špičatou, naše-

divělou a na hlavě zelený věnec břečťanový a držícího v pravé ruce vzhůru nad hlavou palici dubovou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím divý muž, jako ve štítu, mezi dvěma křídloma, z nichž pravé jest červené a levé bílé. (Rybička v Pam. arch. III. 318, též Král 270.)

Hostinský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

z Hostivař. J. v Jak. sbírce i v Králově Heraldice na str. 363 popsán jest erb rodiny z Hostivaře totiž štít (u Krále červený) nachový, na něm při pravé straně kolčí helm s 5 černými praporečky a v levo odtud zelený věnec, v pravé od helmu jsou 2, u zpodu štítu 3 jako lipové lupeny neb srdce, přikryvadla černé a nachové barvy, helm kolčí s točením týchž barev a na ní 5 praporcův černých s tyčkami zlatými.

Hostomický z Šonova v. Šovovský.

z Hostouně. Král Vladislav dal (1483, 17. listop.) Jindřichovi z H. Janovi Chrysostomovi, král. sekretáři, Oldřichovi, Isidorovi, a Ambrožovi, synům jeho, znamení vladectví, štít modré barvy, na němž fenix pták stříbrný do zlata, máje na krku zlatý obojek a křídla roztažená červené barvy, konečky stříbrnými a peřím do zlata se měnícím, zlatou paví korunou na hlavě, na hranici hořící sedící se spatřuje, nad helmicí a zlatou korunu též fenix na hranici, podobně jako ve štítě, přikryvadla pak jsou modré barvy s vrchu a ze spod modravé a šedivé barvy. (Prvotní list v arch. mus.) Tak: na pečeti Janově r. 1510 (v arch. Kutnohorském) a Jiříkově (1543 v arch. mus.)

Hostounský z Kosmočova v. Radoňovský.

Hoškové z Prosečí měli štít polovičný pravo červený v levo modrý a přes obě pole saněti hrdlo s rozzavenými ústy a s nohama zdviženými, přikryvadla červená modrá bílá, za klénot dvě křídla orlí vedle sebe (t. j. rozložitá), každé na poli podluhovatě rozdělené červenou a modrou barvou (asi pravé modré červené a levé červené modré). Erbem tímto a titulem z Prosečí obdařen 1538, 15. února Bartoloměj Hošek. (Reg. král., Jak. sb. Králová Heraldika na str. 270, kdež však saň označena jako bílá a měla by býti přirozené neb hnědé barvy. Z majestátu jest zřejmo, že nebylo jen hrdlo, nýbrž i nohy přední, protož se vyobrazuje jako polovičná saň sršící z úst zlatý oheň. Tak ku př. v erbovníku Novohradském.)

Hošek z Sukova. Král Ferdinand povolil (1562, 30. května) Tomáši Hoškovi, aby se psal z Sukova a dal mu tento erb: Štít modrý, ve kterém u zpodku tři vrchy žluté barvy jsou, za kterými muž, pergman (horník) v košili havířské, máje ruce ohrnuté a drže v levé ruce kladivo a v pravé perlík, na prostřed ve štítě tepoucí se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými a modrými, dva buvolové rohy žlutou a modrou barvou šachované, mezi nimiž se vidí též muž v havířské košili, jako ve štítě. (Reg. král.)

Hošťálkové z Javořice byli stará Žatecká rodina, jež se tak psala již l. 1530 a erbů a vladectví některý rok před tím nabyla. Erb jejich byl: Štít modrý, u jehož levé kráje je zelený les a z něho vyskakuje jelen, máje hrdlo šípem prostřelené, přikryvadla červená žlutá a za klénot polovice

téhož jelena své přirozené barvy. (Jak. sb. Král na str. 329, kdež však Hošťálkův nejmenuje, obrazy erbu na mincích v Miltnerových Privatmünzen tab. XVIII.)

Hotovec z Husenice. Předkové rodiny této byli svobodníky v Osnici (1515) a jeden již je psán v tituláři r. 1534. Potomek jich Daniel Bedřich Hotovecius rodilý z Domažlic nabyt (1653, 7. února) vladectví a aby se psal z *Levenhausu*. Završše takto svoje české příjmení, oblíbili si je opět od počátku 18. st. a psali se z Husenice a z Levenhausu. Erb jejich l. 1709 (29. srpna) potvrzený byl tento: Štít pošikem od levé na horu vodotečí, v níž plave bílá labuť (patrně husa) na dvě pole černé a červené, rozdělený, u zpodku dolního červeného pole viděti jest kus hradby městské od děl rozstřílené (bílou a štrejchovanou), nad tou hradbou jest žlutý lev vyskakující k pravé straně s červeným jazykem, ocasem rozdvojeným a zlatou korunou na hlavě, an drží předníma nohama kopí s praporečkem červeným a bílým, ovšem přes řeku do černého pole vynikající, nad štítem dvě helmice s přikryvadly žlutými červenými v pravé a bílými černými v levé; na pravé helmici koruna a v ní modrá koule nebeská, nad níž jest černý korunovaný císařský orel, drže pravým pazourem zelenou palmu, levým zlatou korunu, na levé helmici labuť pravo hledící a za ní dva pošikem a pokosem položené praporce, pravý červený, levý bílý a černý. Když pak dosáhl Emanuel František H. z H. panského stavu starožitných rodův, polepšen erb jeho jen tolik, že dána na štít panská koruna. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 149, též Jak. sb., ale jen s jednou helmicí. (Tak i Kadich na druhém obraze.)

Houf ze Slavošovic. Král Ferdinand povoliv (1538, 14. května) Šimonovi z Houfu, měštěninu Klatovskému, aby se psal ze Slavošovic, dal mu tento erb: Štít polovičný, v pravé polovici modrý, v druhé červený, v kterémž štítu rohy jelení vzhůru stojí, jedna polovice v modrém poli červená, a druhá v červeném modrá, mezi kterými rohy u vrchu na rozdělení toho štítu lilie bílá a u zpodku v modrém poli lilie druhá bílá a v červeném třetí lilie též bílá se vidí, helm s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, jelení rohy, jako ve štítě, kromě toho, že pravá strana jest modrá a levá červená. (Reg. král.)

Houška z Adlersburka, příjmení erbovní rodiny v Litoměřicích osedlé (1572—1620), o níž není známo, kdy erbu a hesla nabyli. Erb jejich byl štít zlatý a na něm černý orel pásem (modrým?) na přič rozdělený a v témž pásu dvě zlaté hvězdy. (Kolář v Nauč. Sl. XI. na str. 289.) Tak i Král na str. 289, ale oba bez doložení klénotu.)

Hovorčovský z Kolivé hory. Král Ferdinand povolil (1563, 12. června) Jiříkovi a Adamovi Hovorčovským, aby se psali z Kolivé hory, při čemž dán jim tento erb: Štít červený, v němž u zpodku levé strany skála bílá, na níž rys zvíře své přirozené barvy na zadních nohách stojí a přední vzhůru drže s vyplazeným jazykem k pravé straně obrácený a proti němu háječek neb les zelený s trávníčkem se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými čer-

venými, nad tím půl rysa až po přední nohy k pravé straně obráceného, s vyplazeným jazykem se vidí. Protože k témuž erbu byl přijat Jan *Jezbera*, potvrdil toto (1610, 30. srpna) císař Rudolf tak, aby se tento také psal z Kolivé hory.

Hrabinský z Okovna. Erb jejich byl červený štít, a na něm pruh bílý pošikem od levého koutu dolů. Klénem bylo křídlo týmž způsobem zbarvené. Tak Král na str. 302.

Hradecký z Kosmačova. Císař Ferdinand dovolil (1564, 25. května) Janovi *Klatovskému* a Jiříkovi *Hradeckému*, aby se mohli psáti z *Kosmačova* a dal jim tento erb: Štít modrý, u jehož spodku jest plot se 4 koly zlaté barvy, přes kterýž vyniká levou nohou půl danělka zvířete rubínové barvy, máje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a na hlavě jeden roh zlatý se 4 paročky, přikryvadla modrá zlatá a rubínová zlatá, křídlo orličí barvami rozdělené, u vrchu zlaté, u zpodu červené a mezi nimi pošikem pruh modré barvy. (Reg. král. Meraviglia tab. 134.) Je tedy erb ten kromě nepatrností týž, jako Radoňovských a jich erbovních strýcův. Podobný erb také obdrželi (1554, 20. září) Ondřej *Montan* a Adam *Kazibaba* a psali se též z *Kosmačova*. Kromě toho psali se tak i *Bavorové*, *Bělohradští* a *Sedlčanští*. V žádné známé skupině není tolik erbovních strýcův.

Hradecký z Libína. Jan Činvice z Libína byv l. 1578 erbem a titulem nadán (viz Pacovský) přijal k erbu a titulu s Pavlem Táborským Jakuba *Hradeckého* měšténina v Novém městě Pražském a Jana *Duchoslava* prymasa *Hradeckého*, což potvrzeno majestátem d. 1607, 10. prosince a později připustil císař k témuž Jana *Hradeckého* v Hradci, Daniele *Hradeckého* v Nov. m. Praž., a Nikodéma *Noryse*, prymasa *Žebráckého*, což zase l. 1612, 22. října potvrzeno. Nový tento erb byl: Štít na příč rozdělený, vrchní pole modré a v něm půl jelena po zadní kýty, okřídleného s rohy o šesti parozích, jakoby letícího, spodní pole čtyřmi pruhy, dvěma červenými a dvěma bílými zhora dolů rozdělené, otevř. helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, nad korunou dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, pravý modrý a žlutý, levý bílý červený a mezi nimi dvě pára pštrosová, červené a žluté. (Rybička o erbov. rodinách *Hradeckých* v Pojed. Uč. Spol. 1873, Král na str. 283, ale jen o těchto a s odchylkou.)

Hradišští z Hradiště byli potomci Ondřeje, bakaláře Čáslavského, jemuž říkali po hradišti *Hradišský*. Majestátem (1556, 18. dubna) povoleno mu, aby se psal z *Hradiště* a dán mu erb: Štít modrý a v něm od zpodu hlava jelení (bez udání barvy a proto přirozené barvy) s červeným jazykem vyplazeným, dvěma rohy s dvanácti parohy vzhůru stojícími, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a žlutými a nad tím dva rohy jelení o dvanácti parozích. (Reg. král., *Králova Heraldika* str. 329.) S tím popisem souhlasí vyobrazení na kamenu náhrobním z r. 1582 při kostele Čáslavském. Obraz *Meraviglia* tab. 133.

Hraše z Herstentálu. Erb jejich prý byl štít červený a v něm bílá krokev, klénodem byla paví kyta. Tak Král na str. 314.

Hrdák z Větčina v. Brodský.

Hrobčičtí z Hrobčice byli kdysi před r. 1526 erbem obdařeni. Jeronym H. z H. přijal za strýce Oldřicha Hrobčického v Berouně k erbu, což králem Ferdinandem (1535, 28. října) potvrzeno. Erb jich vypsán v majestátu tatko: Štít na čtvero (křížem) rozdělený dvojí barvy, tak že jsou 1. a 4. pole červená a ostatní modrá. Přes celý štít jsou dva hadi na kříž (dvakrát se točící), jeden stříbrný přes modré, druhý zlatý přes červené pole, tak že onen má na hlavě zlatou a tento stříbrnou korunu, helmice se zl. korunou a přikryvadly modrými červenými, za klénot kytka pávová (ocas) a před ní dotčení dva hadi. K tomu erbu přijal Jeronym později i Jana Mikše, měštnína Starého m. Praž, což majestátem (1538, 10. května) stvrzeno. Byli potom dvojí Hrobčičtí rozličné krve, ale jednoho erbu a jména, neb i Mikšové psali se v třetím pokolení jen Hrobčickými. V malovaných erbech spatřuje se klénot tak, že na paví kytě je kotouč, v němž se věrně opakuje štít; tak v rodopisných listech zem. arch. v Jak. sb. V Králově Her. 299 a v Hradech VIII. na tab. je chybná barva hadův. Obraz též v Soupise Kralovicka 52. Hrobčičtí sami zapomněli, jaký erb prvotně měli, neb Frant. Antonín ucházejí se o stav panský (1755) udal štít sice, jak byl prvotně ale s dvěma stříbrnými hady, přikryvadla červená bílá, za klénot štít již popsán a za ním sedm pavích per (Reg. král.). Viděti odtud, že i v samých rodinách libovolně měněno a to nikoliv k lepšímu, nýbrž k horšímu.

Hron z Sabinova v. Lekeš.

Hrošek, Hruška ze Strkova (také z Trkova). Rodina tato erbovní v městě Táboře vyskytuje se od druhé polovice 15. století a od r. 1499 držela i pozemská zboží. Erb jejich byl týž jako Kropáčův totiž oděnc maje ruce o boky podepřené a za klénot dvě dlouhá péra. Ale v barvách (jež tuším již v 18. st. nikomu známy nebyly) se rozcházejí; v Jak. sb. jest štít červený a péra bílé a červené, Král str. 316 klade modrý štít a v něm klečícího oděnce, což odporuje náhrobku Tábořskému, a obě péra bílá.

Hrobčický z Čechtína, příjmení rodiny na Moravě osdlé snad i starého původu. Erb jejich byl:

Štít modrý a v něm pošikem od pravého rohu dolů černý pruh. (Kadich-Blažek str. 51 a tab. 37.) K tomu dodává Král (str. 302) klénot, totiž dvě křídla rozložitá pravé modré, levé černé.

Hrubčický z Poknáni. Rodina tato málo známá měla štít červený, v něm na příč žlutý pruh a v tomto červenou růži o čtyřech listech, přikryvadla týchž karev a za klénot tři péra, dvě červená a prostřední žluté. Jak sb. Král (str. 286) také viděl malbu, kde byl pruh bílý bez růže a prostřední péro bílé.

Hrubý z Jelení. Rodina tohoto hesla nabyla vladectví bezpochyby na rozhraní obou věkův 15. a 16. Erb jich byl štít zlatý a v něm polovice vrchní černého jelena, avšak bez noh, přikryvadla černá zlatá a zase polovice jelena nad helmici. (Jak sb. a Král na str. 329) S touto starou rodinou nesouvisí nijak nynější Hrubí z Jelení, neb Dr. Leopold, předek jich obdržel l. 1787 šlechtický stav a heslo von Schwanenheim a teprve když jeho potomstvo l. 1814 (24. března) povýšeno do stavu panského, dáno jim heslo z Jelení. Erb jich vyobrazuje Meraviglia na tab. 45.

Hruškové z Března, bohatá rodina rytířského stavu, berou vznik svůj od měšťanů Lounských a zejména od Václava, rychtáře ve Bžanech (z konce 15i sti), jehož syn Jan byl bezpochyby skrze krále Vladislava erbem a heslem obdařen. Jeho prvotní erb, na červeném štítě větev hrušková se čtyřmi zelenými lupeny (dvěma po každé straně) a na konci žlutou hruškou, jak se spatřuje v rodopisných listech zemského arch., změněn později tak, že byl u zpodu kus dřevěné větve, z níž vybíhá větvička s dvěma lupeny a hruškou, přikryvadla červená bílá a za klénot dvě bílá péra. (Kolář z ruk. Vídeňského č. 8330, erbovník Salmovský, Pam. arch. VIII, 319, ale tu 4 listy zelené, odchýlně, Jak. sb. co se týče barvy štítu a Králova Heraldika, co se týče barvy klénotu. Pěkný obraz v Soupise Mělnicka na str. 157 a v Böhmově popisu Mělnicka na str. 731. Viz i Hradý VIII. tab.)

Hruškové z Oskořina v. Oftalmius.

Hubáciové z Kotnova žili v 16. st. v městě Táboře píšíce se Hubatý, což se však potomkům nelíbilo, tak že se druhdy psávali i Hubatius. Ludvík Václav Hubatý, prymas, obdařen 1672, 10. října od Tomáše Jana Pošiny z Čecherodu jako palatina erbem a aby se mohl psáti Hubatius z Kotnova podlé starého hradu při Táboře. (Brünner Taschenbuch 1832 str. 201.) Erb jich prvotní byl štít polovičný, hořejší pole červené a v něm bílá orlice rozkřídlená, dolejší modré a v něm bílá kotvice, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, za klénot čtyři bílá péra. (Jak. sb.) S tím se srovnává pečeť Kryštofa, faráře Týnského v Praze. (Rodopisné listy v arch. zemském) a popis Kolářův ve výroční zprávě real. gymn. Tábořského r. 1867 na str. 7, čímž opravil svůj popis v časopise Tábor (r. 1864 č 18). Když pak dotčený Kryštof Vojtěch se stal děkanem na Vyšehradě, polepšen jeho štít (1744, 20. října). Erb pak byl takový: Štít na čtvero rozdělený, v l. poli červeném bílá orlice, v druhém modrém brněná ruka s šavlí, v třetím modrém bílá kotvice, ve čtvrtém červeném nádoba jako krajác s kvítím. Helmice byly dvě, na pravé pět per (tři bílá a dvě červená) a na levé ruka se šavlí. (Tak na pečeti v arch. zemském a Meraviglia na tab. 10, odchýlně Král v Hradech IV. tab.)

Hubáček z Olivetu v. Šťastný.

Hubáček z Vodochoď, Král Ferdinand povolil (1538, 14. května) Vítovi Hubáčkovi, aby se psal z Vodochoď a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž pařez od kořene uťatý u zpodku na zeleném tráv-

níku jest, na němžto zvíře levhart své přirozené barvy sedí, helm s přikryvadly a točenici modré a bílé barvy a nad tím vším levhart celý. (Reg. král.)

Hubecius z Libéhory. Majestátem d. 1912, 12. listopadu potvrzeno přijetí k erb, které učinil Jan Libocký z Libé hory svým přátelům; byli to Jan Černovický, soused Starého města Pražského, Jan Vulteryn a Jan Hubecius, sousedé v Králové Hradci, tak aby se psali též z Libé hory, a také převeden na ně erb. (Viz Libocký-Rybička, Erbovní rodiny Hradecké na str. 13.)

Hubka z Černčic. Král Vladislav obdařil (1506, 4. července) Václava Stradala a Šimona Hubku oba z Černčic, kteréž Mikeš. hofrychtér a Václav z Černčic za strýce ke svému erb, přijali, tímte erbem: V štítu modrého pole pruh červený se dvěma květy červenými proti sobě stojícími, na kterémž pruhu 3 hvězdy zlaté, helm s přikryvadly modrými zvenčí, červenými vnitř, na helmě křídlo modré orlové, přes které také pruh takový jako na štítě. (Prvotní list v arch. býv. dvorském.) Jak jde na jevo z vyobrazení na témž majestátu, jsou dotčené květy tři lupeny spojené na stonku a pruh jde pošíkem od pravého koutu dolů. Tak i na pečetech pozdějších. (Viz i u Krále na str. 303.)

Hubryk, Huberk z Henrštorfu (Hoberg v. Hennersdorf). Rodina tato ze Slezska pocházející měla takový erb: Štít na přič polovičný, v horním poli bílém tři zelené pahrbky, z nichž prostřední byl vyšší a mezi nimi záře jako od vycházejícího slunce; zpodní polovice s červenou a bílou šachovnicí (na staré pečeti 8 kostek), přikryvadla červená bílá, za klénat dva lipany hlavami dolů obrácené a mezi nimi větev růže s lupeny a květemi. (Jak. sb. Král na str. 280 a v Hradech VIII tab., pečeť z r. 1652, majestát r. 1746, 30. června na stav panský)

Huerta. Známý dobrodruh krutého srdce, Martin de H. přišel z Limburka do Čech na počátku 17. století. Císař Rudolf dal mu (1609, 3. července) hodnost rytířskou Římské říše a erb tento: Štít, jenž klínem od zpodku k vrchu jdoucím a po stranách je do vnitř přiohnut, na tré rozdělený. V červeném poli klínu jest u zpodu zelený pahrbek, z něhož vyrůstá štěp s ovocem a při něm lovecký pes krácející, maje obojek zlatý. Pravé pole jest modré a na něm přizloutlý lev se zlatou korunou. V levém poli černém bílý kůň ve skoku, pravou nohou hořící kouli k výbuchu podněcuje. K tomu helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím ruka brněná s ramenem drže meč vytašený. L. 1628 (20. listopadu) povýšen do panského stavu kr. Č. a dáno mu heslo „svob. pán z Belhartic“ (vl. z Velhartic). Erb jeho docela přeměněn. Štít celý jest modrý a uprostřed jeho jest štítek žlutý a v něm černý kříž, jehož kraje jsou zoubkované. Od téhož štítku jde ke zpodu červené pole, rozšiřující se dolů, v něm nejzpodněji pahrbek zelený, na něm bílý chrt a za ním štěp. Štítek drží v pravo zlatý lev pod korunou s dvojnásobným ocasem, v levo bílý jezdec s dobytým mečem; nad štítkem

jest zlatá koruna a nad ní půl orla černého. Nad štítem jest turn. helm s pokryvkou jako plášť, svrchu červenou, ve spod žlutou, nad helmem koruna, z níž vyniká ruka s ramenem, držíc meč vytasený s rukovětí zlatou. (Šlechtický arch. Při aktu jest vyobrazení staré a to proto, aby sami latinskému textu rozuměli.)

Hulčinský z Opřetic v. Bechynský.

Hůlka z Počernic. V 16. st. byla v Praze rodina, jež měla příjmení Hůlka. Jiná neb táž byla v Čáslavi; z této pocházel Matěj H., jenž koupil l. 1562 Počernice. A t. r. 10. srpna obdařen majestátem, aby se psal z Počernic a obdržel tento erb: Štít pošikem od vrchu až do spodku rozdělený, levé spodní pole bílé, v němž hůlka se 3 lístky neb pupenci, druhé pole modré, ve kterémž půl vola žlutého, předníma nohama povyskakujícího a k pravé straně obráceného se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, točenice, z níž půl bílého koně majícího přední dvě kopyta žlutá k pravé straně ke skoku obráceného vyniká. (Reg. král. a kopiář Třebon. arch.)

Huml z Rupřstorfu v. Svíčka.

Humpolci z Tuchoraze měli štít polovičný, pravo červený a v levo bílý. U prostřed štítu jest červený předmět, z něhož vynikají jetely zelené s dlouhými stonky, jeden do červeného, dva do bílého pole, přikryvadla červená bílá, za klénot křídlo tak rozdělené barvami jako štít a na něm též znamení, které je na štítě. Co se týče předmětu uprostřed štítu, poznamenal Kolař (z rukop. Vídenského 8330), že je to hlava medvědí s otevřenou tlamou obrácená k pravému hoř. koutu a tak se zdá býti pravdivým, srovná-li se pečeť Mikulášova (1556) v archi Třebonském, čemuž i to nevádí, že četl Kolář v rukopise „Humpolec z Rybenska“. Král (str. 270) vykládal na mošnu (viz obraz v Hradech III. tab.), v Jak. sbírce je pouhý čtverhran.

Humpolecký z Bukovce. Rodina Humpoleckých byla osedlá v Německém Brodě; tu byl Oadřej H. měšťanem a Jan H. byl ve službách Jana Rudolfa Trčky z Lípy. Oba se píši pak z Bukovce a zdá se, že dostali erb a heslo od dotčeného Trčky, jenž byl od r. 1629 cís. palatinem, tak že povýšení to padá do l. 1629—1631. Po smrti Trčkově dosáhl toho Jan, že mu byl erb jeho polepšen (1635, 12. prosince). Nový erb byl tento: Štít modrý a v něm 3 šípy křížem skládané, špicemi vzhůru obrácené zlaté barvy, helm otevřený s přikryvadly černými bílými a modrými zlatými, nad zlatou korunou tři šípy. (Reg. král.)

Humpolecký z Louče v. Žďárský

Humpolectí z Nelechova. Majestátem d. 1539, 11. srpna povoleno Matějovi a Janovi, aby se psali z Nelechova a dán jim erb: Na červeném štítě chrt bílý s vyplazeným jazykem a zatočeným ocasem, předníma nohama vzhůru vyskakující, maje na hrdle oboječek zlatý se zlatým kroužkem, přikryvadla červená bílá, točenice s rozletitými feflíky červenými a nad tím vším chrt, jako na štítě se vidí kromě toliko, že na

zadních a předních nohách sedí. (Reg. král.) Odchylně v Jakub. sb. a Králově Heraldice, že chrt z točenice jen do polovice vyniká.

Humpolečtí z Rybenska byli na poč. 16. st. osedlí v městě Čáslavi, zejména Jan Humpolecký (1522 atd. 1527 starší.) Jan, syn Pavlův (1548 až 1575), jest od něho rozdílný a psal se již z Rybenska snad proto, že byl otec jeho před r. 1526 erbem nadán. Majestátem d. 1531, 15. června povoleno, aby Jan *Netrzpejch* a Jan, Mikuláš a Jiří *Obolecký* z R. přijali k erbu Augustina a Jeronyma Macky a popisuje se týž erb takto: Štít blankytný a v něm konská hlava plesnivá s uzdou po rytířsku a udidly (v Jak. sb. červenou, u Krále zlatou), přikryvadla modrá bílá a za klénot konská hlava, jako na štítě. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 355, Jak. sb., Králova Heraldika str. 333 a v Hradech XII. tab.) Janovi Jiřímu H. z R. na Osovém, místopísaři mar. Mor. polepšen (1616, 25. června) erb tak, aby k té hlavě bílé koňské na modrém štítě s udidly žlutými byl na místě uzdy řetízek zlatý, nad touž hlavu vytažený a k tomu tři zlaté hvězdy, jednu každou o šesti špicích, a to dvě mezi udidla a třetí nad náčelník zlatý též hlavy, místo kolčího turn. helm, přikryvadla bílá modrá, roucho zlaté modré a s uzly po každé straně uvázanými, koruna zlatá a táž hlava se třemi hvězdami. Kromě toho mu povoleno, aby se psal Osovec. H. z R. (Reg. král.)

z Hungrkoštu (v. Hungerkasten?). Král Ferdinand povolil (1542, 4. ledna) Ruprechtovi Krupeckému, aby se psal z Hungerkoštu. Erb jeho byl tento: Štít na přič rozdělený, vrchní polovice modrá, zpodní červená, z červené půl srnce přirozené barvy se zlatými rohy vyskakuje do modrého pole, přikryvadla modrá zlatá, koruna a na ní půl srnce. (Reg. král.) Protože pan Václav z Vartenberka měl manželku Kateřinu z Hungrkoštu, dosti víře podobno, že majestát ten vymohl obyvateli Krupky, svého města; nasvědčuje tomu výminka v majestátu, že se k erbu připouští Anna, dcera n. Havla od stříbrné růže, žena ctná.

Hus z Floráně. Erb jejich byl štít polovičný, v horním poli žlutém černý odětec, v dolním poli modrém muž s pokrytou hlavou drže hůl, klénotem je trup mezi zlatým a modrým křížem. Tak Král na str. 248.

Husman Namedy viz Hrady XIII. tab.

Hutšmukár z Vorhainu v. Zajíček.

Huvarové z Lobenšteina (Hofer v. Lobenstein) přišli do Čech někdy na počátku 16. století a zůstali tu dlouho. Erb jich byl štít bílý a na něm tři červené krokvice nad sebou, každá o třech stínkách neb sucích, jedné na špici a ostatních po stranách, přikryvadla týchž barev, nad korunou vrš na lapání ptákův a na ní paví kyta. (Jak sb., Král str. 315 a v Hradech XIII. na tab.) Kromě toho je ještě polepšený erb, totiž polovičný štít, v jehož pravé polovici jest erb nahoře popsáný, levá polovice modrá a na ní bílý pruh pošikem od pravého kraje dolů (Jakubičkova sbírka.)

Hybl ze Stradoně. Jakob řeč. Huebel ze St., písař při stavbě Pražského hradu, obdržel majestátem d. 1610, 11. února z Říšské kanceláře potvrzení svého šlechtického stavu a erbu, jenž mu i polepšen takto:

Štít polovičný, dolní polovice zase svisle dělena. V každém z obou dolních polí jdou pošíkem a pokosem pruhy tvořice 5 krokvic, v pravé 1. 3. 5., v leve 2. 4. jsou červené a ostatní bílé. V dolní polovici u zpodu jest vyvýšenina o třech horkách své přirozené barvy. V horní polovici žluté polovičná orlice černá s červ. jazykem vyplazitým nahoru se nesouc. Otevř. helm pod korunou s příkr. červenými žlutými a červ. bílými, nad tím zase černá orlice polovičná. (Šlecht. arch. ve Vídni, odchýlně Král na str. 279.)

Hylšové z Goldperka měli na štítě i za klénot lilii, jak viděti na pečeti Václavově, jenž byl obyvatelem města Českého Brodu. V Jak. sbírce popisuje se erb tento takto: Štít polovičný, v horním modrém poli bílá lilie, zpodní bílé a v něm tři žluté pahrbky, přikryvadla modrá bílá a bílá modrá a za klénot táž lilie. Tak i v Králově Heraldice na str. 282. Týž erb vyskytuje se i na pečeti Václavově r. 1580 v arch. města Českého Brodu. —

Hymlestein z Velechova. Císař Ferdinand II. nadal (1623, 6. února) Kašpara *Lozelia*, prymasa Staroměstského, Jana Chrysostoma *Hymlesteina*, prymasa Novoměstského a Adama Václava *Andreae*, radního v St. m. Praž. a Jana *Chrousta*, vážného ungeltu, aby se psali z Velechova a obdařil je tímto erbem:

Na modrém štítě žlutý lev s rozdvojeným ocasem a červ. jazykem vypl. drže v předních nohách věnec z 8 růží bílých a červených, otevř. helm pod korunou se žlutými modrými přikryvadly, nad tím polovičný lev drže věnec. (Reg. královská, Král na str. 285, 323. Nesmí se másti se Žibřidem z Velechova.

Hyrš z Pomyšle. Šlechtici tohoto jména mívali erb tento: Štít modrý, při jehožto zpodku až do polovice zeď ze štukoví kamenného barvy cihelné a při vrchu s pěti stínkami, z kteréž půl jelena své přirozené barvy, k pravé straně jako ve skoku obráceného s rohy o 10 parozích vyniká, kolčí helm s přikryvadly a točenici modré a žluté barvy a nad tím půl jelena týmž způsobem, jako v štítu, vyniká. Císař Matyáš polepšil (1616, 14. března) týž erb Pavlovi a Izaiášovi, bratřím tak, aby rohy jelení byly barvy zlaté, za kolčí helm dal otevřený turnýřský a místo točenice korunu. (Reg. králi)

Hyrš z Roudné v. Klec.

Hyršpergárové z Kynygshainu (Hirschberger von Königshain) přišli do Čech v 16. století a drželi tu Vartemberk. Erb jich byl žlutý štít a na něm černá hlava orličí s otevřeným nosem a krkem dlouhým, přikryvadla týchž barev a za klénot táž hlava a na ní jako červený polštáříček z něhož vynikají tři (bílé?) péra (Jak. sbírka a Králova Her., na str. 338, též vyobrazení v Soupise Karlínska na str. 298, kdež jest viděti z dotčeného

polštáříku letící feflík, do osmičky zatočený a pak rozletitý. Na pečeti Erazimově (1613) jsou takové feflíky dva a rozletují se na obě strany.

z Hyršperka rodina nizozemská, jež se vyskytuje v 16. st. v Čechách. Zuzana z H. byla manželkou Petra Boubínského, z Újezda. Erb její byl polovičný červený jelen na bílém poli (Paprocký o st. ryt. 297.) Král dodává, že klénodem byl červený a bílý jelení roh (str. 328).

Chaberský z Kochanova. Matouš, svobodník z Chabřec, koupil l. 1542 mlyniště pod Chaberci. Synovi jeho Janovi povolil král Ferdinand (1557, 8. dubna), aby se psal Chaberský z Kochanova, při čemž mu dán tento erb: Štít červený, v němž od spodku dřevěný kbelík bílé barvy s obroučky pozlacenými, v kterémž bazilika zelená s květem bílým až k vrchu štítu stojí, přikryvadla bílá červená a nad helmici 3 pštrosová péra, červené, bílé a zelené. Císař Ferdinand vyzdvihl (1628, 12. června) Václava Ch. z K. do rytířského stavu a polepšil předešlý erb tak, aby kbelík byl zespod 4, na hoře 3 obroučkami pozlacenými objat a ke kolčímu helmu přidal korunu. (Reg. král.) Na pečetěch l. 1578 a 1588 spatřuje se kbelík s 5 květinami (větve) a 3 péra (Kolář). Odchylně popisuje Král na str. 352.

Chalupa z Oskořína. Král Ferdinand vyzdvihl (1532, 24. května) Jiříka Chalupu do stavu vladického, aby se psal z Uoskořína a dal mu tento erb: Štít žlutý, v němž jsou dvě hlavy koňské s krky po život ufaté, černou a popelavou barvou vymalované, v úzdy poжатé s náhlavky a otěžemi žlutými a s udidly pozlacenými, proti sobě hubami stojíce, a nad tím štítem helm, na které přikryvadla žlutá černá a nad tím jest táž hlava koňská s krkem po život ufatá a v úzdu poжатá s náhlavkem a otěží žlutou a udidly pozlacenými a svrchu na té hlavě 3 péra pštrosí, dvě černou a popelatou barvou potažené a prostřední žlutá se vidí. (Reg. král. Král na str. 271 klade Chalupy mylně k Oftalmiům.)

Chanický ze Všehrd v. ze Všehrd.

Charvát ze Zlicka v. ze Zlicka.

František *Chiesa*, Milaňan, vojenský hejtman, vyzdvižen (1628, 12. března) do stavu vladického (de Chiesa) a obdařen tímto erbem: Štít napříč rozdělený tak, aby spodní část byla o něco vyšší, než svrchní, ve spodní bílé části jest kostel (s střechou) své přirozené neb červené barvy s křížem a lodí dlouhou, mezi níž a kůrem jest věž se vypínající, ve svrchní části žluté jest černá orlice k pravé patřící s korunou zlatou, nad štítem helm otevřený s korunou s přikryvadly bílými červenými a nad tím černé křídlo orličí, na němž je položen kostel, jako ve štítě. (Reg. král.)

z Chlaštova. Král Ferdinand dal (1534, 6. února) erbovní list Janovi z Chlaštova a nadal jej tímto erbem: Štít modrý, v němž jsou dvě kuny své přirozené barvy, na zadních nohách proti sobě vzhůru stojíce s otevřenými ústy, nad tím štítem helm s přikryvadly modrými a žlutými a nad tím jedna kuna na zadních dvou nohách stojící tím způsobem, jako na štítu se vidí. (Reg. král.)

Chlívěnský z Ryzenska. Král Ferdinand vyzdvihl (1557, 22. ledna) Jana *Chlívěnského* a Adama *Rychtera* mezi erbovníky, aby se psali z *Rychteršteina*, ale polepšiv jim (1560, 15. července) erb dovolil, aby k němu připuštění byli bratři Jan, Zikmund a Adam a ti všichni aby se psali z *Ryzenska* (Reg. král.) Erb jich byl štít na příč polovičný, horní polovice žlutá a druhá modrá a v té žluté polovice lva modrého s předními nohama roztaženými, hořejší část ocasů na tré roztrpená, nad helmou dva rohy, žlutý modrý a modrý, žlutý mezi nima týž lev polovičný (Král na str. 276, též na pečetěch r. 1586 a 1638.)

Rytíř *Chlumecký* (Českého původu, ač zněmčilý,) od r. 1827 Rak. šlechtic, od r. 1844 rytíř) měl erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1 pole žluté a na něm černý bazilišk s červeným hřebínkem, 2 modré pole a v něm bílá holubice stojící, 3 pole bílé a na trávníku zeleném hranice hořící, z níž vyniká ptáček ohniváček červený, korunovaný, 4. červené a v něm žlutý lev drže v předních nohách černou kotvici, dvě helmice s příkr. černými žlutými a červenými žlutými. Z pravé koruny vyniká znamení ohniváčka, z levé dvě křídla rozložitá barvami na příč dělená, bílé a modré a červené a žluté, mezi nimi pak 3 péra pštrosová, bílé, černé a žluté (Meraviglia na str. 219 a tab. 94. Kadich-Blažek tab. 13.)

Chlumecký z Vosršteina v. Vodička.

Chmelířové a *Chocholové z Semechova* měli na modrém štítě mužíka nahého s zeleným věncem na hlavě a též okolo ledví, an má v pravici zdvižené kyj napřažený nad hlavou a v levici drže ratolest a též znamení (polovičné) za klénot. (Jak. sb.) Tak i na pečetěch Janových l. 1576 a 1587. V Králově Heraldice str. 317 jest štít červený.

z Chocemic. Prokop *Kroupa* z Chocenic, obyvatel na Horách Kutných, obdařen erbem od krále Vladislava. Týž Kroupa přijal k erbu a rodu Jindřicha bakaláře, Jana *Štolara* a Jana *Kambálka*, též obyvatele Kutnohorské a proto král Ludvík nadal tyto erbem takovým: Štít na příč polovičný, vrchní polovice žlutá a v ní lev modré barvy, zpodní žlutá a modrá, totiž 4 pruhy žluté a 4 modré, kolčí helm s přikryvadlem žlutým a modrým a nad tím 5 per pávových své barvy. (Arch. Český XXVI. 216.) Dotčenému Jindřichovi polepšil král Ferdinand (1543, 16. května) týž erb tak, aby ten lev na prstech napřed hvězdu zlatou nesl. (Reg. král.) Ale z neznámých příčin již Jindřich měnil zpodní pole tak, že na místě pruhů měl je vyplněno znameními na způsob podkov. Tak zejména viděti na pečetidle Anny Rubínky z Chocemic, že jdou znamení ta ve 4 řadách pod sebou, napřed po čtyřech a naposled po jediném znamení. Jindřich již tak pečetil (1549, 2. července v arch. knih. Praž.) Viz i Hradý XII. tab.

Zdá se, že s Kroupou povýšen jest do stavu erbovního i Jan *Zigel*, jenž se píše již l. 1515 z Chocenic (stará kniha Sedlecká v arch. zem.) a tak i jeho potomci a je dokázáno, že i oni měli erb takový jako Kroupa. Jiří

Zigel (asi 1542) měl zlatého lva v modrém a ve spodním poli podkovky neb šupiny a 5 pavích per zlatých modrých (Erbovník Salmovský), ale Kateřina z Chocenic vdaná Šultysova pečetila pruhy pošikem pode lvem (1576 v arch. mus.), držíc se starého erbu. (Viz i u Krále na str. 278). K tomu ještě lze dodati, že byli také *Oryanové* z Chocemic.

Chochol z Semechova v. Chmelíř.

Chotěborský z Greifenberka v. Albin.

Chotěborský z Paumberka v. Svěchyn.

Chotělinský z Breitenbachu. Rodina ta měla prý za erb červený štít a na něm pták noh neb gryf bílé barvy nesoucí bílou stělu. Polovičný týž gryf jest klénotem. Tak Král na str. 357.

Chotěšický z Kopidlna. Jiřík Orfeus rodilý z Chotěšic, malíř, obdržel majestátem l. 1567, 14. dubna povolení, aby se psal z Kopidlna a obdržel tento erb: Štít červený, v němž rohy danělovy o pěti parozích své přirozené barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím rohy danělovy. (Rybička Pam. arch. IV a str. 33. Král na str. 330 trochu odchýlně a o dvou rodinách. Zapsáno v reg. královských.)

František Petr *Chotětický z Ostroměře* (1691) měl štít polovičný, v pravé ruku a rámě v lokti ohnuté s mečem vytaseným, v levé lva s korunou vzhůru stojícího. (Vypsal Kolář se „zbírky erbův“ snad v arch. mus.) Snad obdržel týž Fr. Petr, jenž byl ok. r. 1683 purkrabí na Sovinkách, týž erb od Daniela Pachty z Rajova císař. palatina a pana na Byšicích a Liblicích († 1683).

Chotounský z Chotouně. Majestátem d. 1556, 30. dubna povoleno Janovi, Jiříkovi, Šimanovi a Pavlovi, bratřím Chotounským, aby se psali z Chotouně a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž půl daněle až po zadní stehna bílé barvy se dvěma rohy a 12 parohy a maje halspant nebo kruh zlatý na hrdle a zlatá kopýtka, točenice, přikryvadla bílá modrá, za klénot orličí křídlo rozletité a v něm roh daněle zvířete s sedmi parohy. Jiným majestátem d. 1608, 22. prosince připuštěn k témuž erbu Jan *Turek*, prymas města Hradiště na Moravě, jehož Pavel přijal za erbovního strýce a erb polepšen tak, aby byla nad helmem koruna, ponecháno modré křídlo orličí, ale danělův roh vypuštěn. (Reg. král.) Tak i Jak. sb. Král na str. 329, ale kladou jelena.

Choustnický ze Stranova v. Kavinský.

Chrastlovský z Lípy je pojmenování rodiny v Králově Heraldice (na str. 291), kdež se jim dává erb Trčkův z Lípy. Otázka, zdali kdy taková rodina byla.

Chroust z Velechova v. Hymlíštein.

Chrudimský z Častolovic. Majestátem d. 1596, 16. června dáno vladectví a erb Danielovi Kryštofovi *Chrudimskému*, Tomáši *Šlemérovi*, Jiljí *Pergerovi* a Pavlovi *Kalousovskému*, aby se psali z Častolovic. Erb tento vypisuje se takto: Štít na příč rozdělený, ve spodní polovici zeď, barvami žlutou a modrou na způsob šachovnice rozdělená, při vrchu čtyři stínky mající, za níž půl zvířete kamzíka své přirozené barvy po zadní kýty vzhůru

vyzdvíženého, přední nohy rozložené, ústa otevřená a jazyk vyplazitý majícího do svrchní polovice téhož štítu blankytné vyniká, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý modrý bílý a mezi nimi půl kamzíka jako na štítě. (Rybička, Erbovní rodiny Chrudimské str. 20, Jak. sb. Král 276, 282 (odchylně). Viz i Šebastian.

Chrudimský z Hořovce. Erb rodinný té byl prý červený štít a na něm ruka až do zápěstí držíc meč, táž ruka je i klénotem. Tak Král na str. 32.

Chvalický z Jenšteina v. Koutský.

Chyba z Kovačova snad pradávna rodina na Moravě. Erb jejich štít polovičný pošikem od levé dolů, svrchu zlatý a zpodu černý, přes celý udice černá v zlatém, zlatá v černém, kolčí helm s příkr. týchž barev, z koruny vynikají dvě křídla rozložitá, pravé zlaté a levé černé (Kadich-Blažek na str. 200, tab. 133. Král na str. 308.)

Chyba z Tamanova. Král Ferdinand dovolil (1538, 27. prosince) Francovi Chybovi, aby se psal z Tamanova a dal mu erb: Štít polovičný, v pravé straně bílé muž přes pás až do půl kolen bradatý v modré odtáhlé sukničce neboližto župici, drže v rukou luk červený, tatarský, natažený se střelou naloženou a máje na hlavě modrý klobouk neb kolpak se štrápcem u vrchu modrým; a druhá strana téhož štítu červená, helm s přikryvadly a točenicí bílé a červené barvy a nad tím muž stojí, jako jest v štítu (Reg. král.)

Chytva z Karlšperka v. Karolides.

Ichtrycové z Ichtryc, ještě v německé říši žijící (v. Uechtritz) měli na modrém štítě dva zlaté klíče křížem přeložené a za klénot dva rohy buvolové. Tak je viděti na náhrobku vyobrazeném v Soupise Českobrodská 194. V Jak. sb., u Meraviglie na tab. 100 a Králově Heraldice na str. 269 jest erb takto popsán: Štít polovičný v pravo bílý, v levo modrý a v něm křížem dva zlaté klíče, přikryvadla modrá bílá, na koruně dva rohy, barvami na příč rozdělené, pravý zhora bílý a modrý, levý modrý a bílý. Proti tomu je v majestátu daném (1727, 8. března) Arnoštovi Kunratovi, Leopoldovi z I. na stav panský jen zmínka o štítu modrém s klíči, který dán do 1. a 4. pole polepšeného a křížem rozděleného štítu, kdežto do druhého pole dány bílé a červené pruhy pošikem a do třetího též takové žluté a černé, (Reg. král, Viz i obr. v Hradech XII. tab. odchylný.)

z Illova (Illow) příjmení rodiny panské z Braniborska pocházející, z níž pocházel i Křišťan, jenž l. 1634 byl v Chebu zavražděn. Erb jeho byl tento:

Štít polovičný, u vrchu žlutý, u zpodu modrý a přes celý štít zelený věnec vavřínový, helmice s korunou a přikryvadly modrými žlutými, nad tím polovičná dívka, majíc šat barvami svisle rozdělený modrý a žlutý, vlasy zlaté spuštěné, na hlavě věnec a držíc v každé ruce ufatou ratolest. (Kadich-Blažek str. 52 a tab. 38.)

Jahodkové z Turova. Předkové jich drželi šosovní grunty v Chrudimi. Jan odstěhovav se do Prahy a stav se tu registrátorem desk zemských obdržel majestátem (1571, 17. března) právo, aby se psal z Turova a erb tento: Štít pruhem modrým, pošikem od levé k pravé jdoucím, na němž jsou tři jahody, stopkami pořad od vrchu dolů obrácené, na tři pole rozdělený, vrchní pak žluté, spodní červené a v každém z nich po jedné (herald.) lilii bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly zlatými modrými a bílými červenými, za klénot dvě křídla orličí, pravé modré, levé červené, mezi nimi jahoda na stopce, u níž jsou dva listy vzhůru obrácené. K témuž erbu připuštění od Jana strýci jeho Vít *Zahrádka* a Tymotej *Louka*, což majestátem (1584, 25. května) potvrzeno. (Reg. král. a koncept v Šlecht. archivu, A. Rybička v článku „O erbovních rodinách v městě Chrudimi“. V Uč. Sp. 1 883. Dobře v Králově Heraldice na str. 305, ale špatně na str. 323.) Zdá se, že Janem Jahodkou přestala tato rodina, jako vymřela rodina *Loukův z Turova* ještě před smrtí Janovou. *Zahrádkové z Turova* žili v Praze až do 18. století. Erb jejich jest vyobrazen v erbovníku Salmovském.

Jakardovský z Sudic, příjmení rodiny neznámého původu, ale bezpochyby v 16. st. do erbovního stavu povýšené, která hospodařila napřed na Moravě a pak v Čechách. Erb jejich byl tento:

Štít červený na 4 pole křížem rozdělený, v 1. a 4. poli na třech zelených pahrbcích bílý kříž, ve 2. a 3. pošikem neb pokosem bílý pruh na způsob řeky, klénodem jsou dvě křídla složená a na vrchním černém zase kříž. Tak na pečeti Janově (1664 rodopisné listy v zemském arch. v Praze.) KB. tab. 37 má dva erby, první je velice pohybný. Druhý (č. 9) se v některých podrobnostech uchyluje. Viz i obraz v Hradech XIV. na tab.

Jakšové z Tisové. Matyáš Jakeš a Jiřík bratr jeho, Moravané, obdrželi majestátem (1551, 2. května) povolení, aby se psali z Tisové a tento erb: Štít žluté barvy, v němž od zpodu páv celý své přirozené barvy, máje ocas roztočený a k pravé straně obrácený stoje, za klénot dva buvolové rohy, na příč rozdělené, pravého půl od zpodku a levého půl od vrchu modré barvy a ostatek žluté barvy (Reg. král.) V Jak. sb. jest bílý štít s bodcem na červeném štítě patřící starší rodině z Tisové a zejména erb Johanky z Tisové, manželky Benešovy z Kalenic. (Paprocký o st. pan. 396.) Tak i mylně v Králově Heraldice na str. 363.

Jalovec z Vranovic. Král Ferdinand dovolil (1539, 17. srpna) Petrovi Jalovcovi, aby se psal z Vranovic. Erb mu daný byl tento: Štít polovičný, pravá strana žlutá a levá černá, přes kteréžto rozdělení jest celý pták noh, přední polovice černá v žlutém stojící na levé noze a pravou vzhůru držící s vyplazeným jazykem a mající na hlavě zlatou korunu královskou a druhá zadní polovice žlutá na zadních nohou stojí, ocas mezi nohy otočený mající a se 2 křídly, helm s přikryvadly žlutými černými a nad tím dvě křídla, pravé černé a levé žluté. (Reg. král.)

Janequin v. Muk.

Janinalové z Janganku, přistěhovalí, v 17. st. měli tento erb:

Štít na příč trojdílný, v 1. poli žlutém Říšský orel (dvouhlavý) bez korun, v 2. modrém tři bílé hvězdy podle sebe, v 3. bílém zelená hora o třech pahrbcích a na ní zlatá koruna holá, v níž jsou prostrčeny 2 meče se zlatými jilci; dvě korunované helmice s příkr. černými žlutými a modrými bílými, na pravé dvě bílá křídla rozložitá, a mezi nima bílá hvězda, na levé dvě kladiva křížem položená a bílou pentlí zavinutá, na níž se čte: *Spe et patientia*. (*Meraviglia* na str. 11 a tab. 10.)

Janour ze Strachnova, příjmení vladycké rodiny, o níž není známo, jeli to prvotní rodina českomoravská, protože se vyskytují v 16. st. na Moravě. Podle obrazův ve sbírce KB. tab. 37 a 150 nejsou barvy známy, ale na štítě jest ostrva po 5 sucích, na příč položená a nad ní a pod ní po 3. hvězdách. Klenotem jest polovičná panna prostovlasá nahá, opírajíc ruce o boky.

Jaroměřský z Libanu v. Loštický.

Jaroměřský ze Štromberka L. 1650, 20. září propůjčeno rytířství Danielovi Jaroměřskému, obchodníku na Starém m. Praž. a hejtmanu městské kumpanie, aby se psal ze Štromberka a propůjčen mu erb:

Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém od dělicí čáry polovičná orlice černá s korunou a vypl. jazykem, 2. 3. voda tekoucí, nad tím výšina o třech horkách a na ní muž drže meč. Otevř. helm s korunou a příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě orlice barvami v 7 pruhů dělené (na příč) v pravé 1. 3. 5. 7. černý, 2. 4. 6. žlutý, v levé 1. 3. 5. 7. červený, a 2. 4. 6. bílý. Mezi tím polovice Českého lva korunovaného, bílého, an tasí v pravé přední noze meč se žlutou rukovětí. (Reg. král.)

Jedlička z Louštyně v. Zahrádka.

Jelčanský z Jelčan v. Krčín.

Jelen ze Mchenic. V Ústrašinském kostele (Soupis Pelhřimovska na str. 282) pohřben byl 1592 Václav Jelen ze Mchenic. Erb jeho je starožitný a jednoduchý, na štítě znamení jako koza k řezání dříví ale dole spojená příčným dřevem a kde se horní dřeva křížují, jest jako kramle; též znamení jest jako klénat a tuším na křidle. Rodina jeho je úplně neznámá (špatně čteno ze Vohenic.)

Jelínek z Jelení hory. Císař Ferdinand povolil (1560, 27. ledna) Janovi Trnovanskému, Jiříkovi Zdichnovi a Václavovi Veleslavovi *Jelínkovi*, aby se psali z *Jelení hory* a vysadil jim tento erb: Štít na příč polovičný, svrchní pole 3 pruhy rozdělené, pravý žlutý, prostřední černý a levý bílý, ve spodní polovici červené jelen s rohoma k pravé straně s hlavou nakřivenou a pod ním muž v košili a kožených poctivicích na trávence leží, máje rukávy až po loket ohrnuté, jelena rukama za oba rohy drže a obě nohy o čelo téhož jelena opíraje se vidí, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím 2 rohy jelení, každý 6 parůžkův máje, v poli barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý, černý, levý bílý, červený, mezi kterýmiž rohy polovice téhož muže, jako ve štítě, držícího v každé ruce jeden roh. (Reg. Král.)

Jelínek z Koldína v. Krystyan.

Jelínek z Lovoše. Král Ferdinand dal 1549, 26. října Pavlovi *Strakovi* moc, aby se psáti mohl z *Lovoše* a tento erb: Štít modrý, ve kterémž jest kůň straka, toliko přední polovice hnědé a zadní bílé barvy, maje v čele kříž bílý, zlatá modrá pokryvadla při kolčím helmu, nad tím polovice hnědého koně předními nohama vzhůru stojícího. Tak se psal i Šťastný *Jelínek z Lovoše*, jenž přišel před r. 1598 z Klecan na Nové město Pražské a snad byl od Straky k erbů přijat. Když pak Straka zemřel, dal císař Rudolf (1601, 9. listopadu) erb jeho odumřelý dotčenému Jelínkovi. Potomek (?) tohoto Václav byl (1631) v Rychnově n. K., psal se tehdy Jelínkem, ale l. 1633 *Lovošinským*.

z *Jendorfů* rytíři byli ode dávna v Německu. Císař Karel V. potvrdil jim (1531, 1. října) stav, erb a svobody. Od r. 1533 byli osedlí v Čechách. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm ovce vzhůru vyskakující, 2. 3. též červené a v něm dvě orlí hlavy a krky žluté, zádama k sobě obrácené, přikryvadla červená bílá a červená žlutá, dva helmy, na pravém dva červené rohy a mezi nimi přední polovice ovce vyskakující, na levé žlutá orlice rozkřídlená jen po nohy vynikající (Jak. sb.). Několik obrazů celého erbů aneb jen štítů v Miltnerových Privatmünzen tab. XI. a XII. Viz i Hradý XIV na tab.

Jeník z Bratřic. Jeníkové byli svobodníci v Mezilesí. Majestátem daným 1590, 10. dubna povoleno Janovi Fárovi a Svatošovi Jeníkovi, aby se psali z Bratřic a dán jim tento erb: Modrý štít, v němž zvíře srnec se zlatými rohy, dvěma předními nohama k běhu pozdviženými, maje v hrdle křtán nožem kuchařským neb řeznickým podřezaný a hrdlo naskrze probodené, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými a korunou, z níž přední polovice téhož srnce vyniká (Reg. královská). S tím nesouhlasí obrazy. V Jak. sb. jest na bílém štítě jelen maje hrdlo šípem prostřelené, Král na str. 328 má jelena mečem probodeného.

Jeník Zásadský z Gamsendorfu. Bratři Mikuláš, Jiří, Matěj a Václav a jich strýc Jan Jeníkové Zásadští narodili se na panství Semilském, propuštění z poddanství a obdrževše od neznámé osoby erb a vladectví, psali se z Gamsendorfu. Majestátem d. 1637, 27. června potvrzen jim jejich erb, totiž: Štít polovičný, pravé pole bílé a v něm u zpodu skála o třech pahrbcích, na nichž stojí černý kamzí, k pravé straně obrácený, maje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazitý a drže v levé přední noze zelený věnec routový, levé pole modré a v něm tři žluté pruhy, položené pošikem od pravé zhora dolů, kolčí helm s přikryvadly černými bílými a modrými žlutými, nad tím koruna, z níž vynikají tři péra pštrosí, dvě bílá a prostřední červené. Jiným majestátem (1644, 22. prosince) polepšen erb jen Jiříkovi a Matějovi na tři pole takto: V pravém poli zůstal starý erb (vlastně jeho polovice), levé bylo červené a v něm žlutý lev s rozdvojeným ocasem, též na tříhranaté skále stojící, k pravé straně obrácený, maje jazyk červený vyplazitý a drže v přední pravé noze věnec bobkový, prostřední

pole (druhá polovice starého štítu) modré a v něm tři žluté pruhy na pokos proti kamzíkovi čelící (lev tedy byl obrácen k levé), nad těmi třemi štíty turn. helm s korunou a přikryvadly bílými černými a žlutými modrými. Klénot zůstal jako byl dříve. Když byl Jiří 1811, 1. května do panského stavu vyzdvižen, byl erb zase polepšen, totiž štít na čtvero rozdělený, černý a červený, uprostřed štítek, rozdělený ve dvě pole bílé a modré pruhem (starý střední štít), který byl šestkrát žlutými a modrými pruhy pošikem rozdělen, v bílém poli kamzík ve skoku na trávníku stojící, v červeném zlatý lev též na trávníku, oba držíce vavřínový věnec, koruna, dva helmy s přikryvadly modrými žlutými, na pravém křídlo černou a červenou barvou tak rozdělené jako štít, na levém tři pštrosí péra, dvě černá a prostřední červené (Reg. královská a císařská ve Vídni, Meraviglia tab. 6. Viz i obraz v Hradech X. na str. 235, a na tab.).

Jeníkovští z Jeníkova nepřipomínají se u nás před 30. válkou. Jan J. z J. bojoval ve službách i císařských i švédských, ale usadil se v Čechách. Císař Leopold potvrdil (1668, 8. dubna) jeho starožitný stav rytířský. Erb jich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole na příč rozděleno, v horním žlutém poli modrý lev v pravo obrácený s dvojítm ocasem, an drží v předních nohách pouta řetězi spojená, ve spodním je modrá a žlutá šachovnice, 2. a 3. pole červené a v něm černé křídlo brky k straně pravé obrácené, dva otevřené helmy s korunami, přikryvadla černá červená a žlutá modrá, na pravém helmě černé křídlo brky k pravé straně, na levém modrý lev k pravé straně hledící ale jen pod kyčle, drže pouta. (Reg. král. Obraz odchýlný Kadich-Blažek tab. 38.)

Jeníšek z Újezda. Jan Jeníšek, rodák Domažlický (1480 atd.) a zbohatlý psal se již 1500 z Újezda, tedy kdysi na konci 15. stol. obdařen erbem a heslem. Erb jeho a potomků byl štít pošikem zdola nahoru a od levé k pravé polovičný a pole černé a žluté a přes celý štít jednorožec ve skoku k pravé straně obrácený, v černém žlutý, v žlutém černý, přikryvadla týchž barev a za klénot poprsí mouřenína, majícího na kabátu knoflíky zlaté a držícího buzikán v pravici. (Obrazy v Březnici, Jak. sb., M. tab. 7, Hradý VIII. tab., Paprocký o st. ryt. 247, ale tu chybně červená barva, Král na str. 208) Císař Ferdinand III. polepšil (1642, 25. dubna) též erb tak, aby měli nad korunou orla císařského s křídly rozloženými, uprostřed mezi nimi štítek domu Rakouského, totiž bílý pruh na červeném s literami F III na témž pruhu a nad tím Říšskou korunu; také jim povoleno, aby se psali jen z Újezda. Erb ten po jich vymření připojen k erbu těch Krakovských z Kolovrat, kteří drželi Březnici, ale vyhasl s nimi také Hrabata Pálffy, držitelé Březnice, píší se také svob. pány z Újezda. (Arch. Březnický a Reg. král.)

Jenšík z Ježova. Již 1. 1543 psali se tak Jan a Adam svobodníci, ale teprve májestátem 1574, 9. února dáno povolení Matouši *Mládškovi* a Adamovi *Jenšíkovi*, aby se psali z Ježova a dán jim erb: Štít modrý, v němž jelen zlatý, maje krk nožem naskrze probodený, ve skoku, kolčí helm

s přikryvadly modrými zlatými a točenicí týchž barev a za klénot polovice téhož jelena. (Koncept v šlechtickém arch., Král str. 328.) Na pečetěch Jenšíkovských nachází se jelen probodený mečem a v klénotě kromě něho dvě křídla proti sobě. (Obraz odchýlný má Meraviglia na tab. 6.)

Jesenští z Velké Jeseně pocházeli z Uher, odkudž ujeli před Turky. Do Čech přišel nešťastný Jan († 1621). Erb jeho byl štít bílý, u jehož zpodu skála, na níž stojí strom zelený a za ním medvěd své přirozené barvy, máje přední nohu vyzdvíženou, u levého koutu horního vyniká z dýmu bílá ruka s ramenem, majíc v hrsti střelu, kterouž bode do těla medvědova, turněský helm s korunou a přikryvadly černými a bílými, z koruny vyniká polovičný medvěd, vzhůru postavený, drže v obou nohách větev zelenou s pěti lupeny. (Jak. sb. a vyobrazení v Miltnerově díle Privatmünzen tab. XXI. a XXII.)

Jezbera z Kolivé hory. Císař Rudolf svolil (1610, 30. srpna), aby byl přijat Jan Jezbera k erbu Hovorčovských a psal se po nich z Kolivé hory. Když pak císař Ferdinand II. (1630, 2. listopadu) Jana do stavu rytířského vyzdvihl, změněn a polepšen jest týž erb takto: Štít červený a v něm leopart zvíře své přirozené barvy, věnec růžový na hrdle máje, na skále proti háji neb lesu olivovému, listem obrostému k pravé straně vyzdvížený stojí, helm otevřený s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím leopart tak, jako ve štítu. (Reg. král.) Od té doby psal se *Jezberovský z Olivé hory.* Václavovi († 1661), jenž byl místopísařem kr. Č., polepšen erb posavadní takto: Červený štít, na jehož zpodu jest příkré skalisko (Bergfelsen), na němž stojí vzhůru levhart (bezpochyby přirozené barvy) s červeným jazykem (vyplazeným) a ocasem vymrštným, drže v pravé přední noze meč se zlatými kříži a máje korunu na hlavě, turněská helmice s korunou a přikryvadly červenými a bílými, z kteréž koruny levhart vyniká tak, jako na štítě. (Reg. král. Erbovník Novohradský, Moraviglia na tab. 134., Jak. sb. Král v Heraldice na str. 83 a v Hradech XII. tab.) Druhdy se psávali ještě z Kolivé hory a trvali do 18. st.

Ježdík z Gamsenfalv. Rodina tato l. 1750 erbem obdařená měla takové znamení erbovní: Štít na zděl polovičný v pravo červený v levo modrý, u zpodu obou skála plesnivé barvy, z té v levo vyšší celý kamzík seskakuje, do té nižší kamzík zapadl a polovicí těla vyniká, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, klénotem jsou dvě křídla, pravé červené, levé modré. (Jak. sb.)

Ježek z Rytrsfeldu v. Rytršic.

Jilovský z Krásné hory v. Zelotin.

Jilovský z Ůračova v. Vodňanský.

Jindrovský z Bučina. Majestátem d. 1585, 27. května dovoleno Janovi staršímu Jindrovskému, aby se psal z Bučina a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní pruh bílý (na příč) s lilií (herald.) červenou, levá polovice modrá a u spodu skála rudá o dvou pahrbcích a na jednom z nich jelen ve skoku se zlatým halspantem, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, zlatá koruna a půl téhož jelena (Dsky

zemské 24, J2, schází v reg. král.). S tím se shoduje Jak. sb. až na to, že má ve štítě půl jelena a Král na str. 265, jenž má na místě skály křoví. Viz Felix.

Jírek z Jirkova. Král Ferdinand dovolil (1561, 24. listopadu) Achácovi, písaři radnímu v městě Znojmě, Janovi, Jindřichovi a Zikmundovi bratřím Jirkům, aby se psáli mohli z Jirkova, obdařiv je tímto erbem: Štít na tré rozdělený klínem od zpodu pravé a levé strany jdouc a ostřím prostředku vrchu dosahující, v temž klínu žlutém 3 pahrbky a prostřední vyšší, na němž čáp bílý k pravé straně obrácený stojí na jedné noze, v druhé kámen bílý drže. Ostatek štítu jest popelaté barvy a v každém poli hvězda zlatá, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými popelatými, nad tím dotčené 3 pahrbky a čáp na obou nohách k pravé straně obrácený stojí, maje křídla rozkřídlená. (Reg. král.)

Jirkovský z Děvína v. Bezděkovský.

Jirkovští a Rodenové z Krutče měli prý též erb, jako Stříbrští. Tak Král na str. 284.

Jiskra z Dobešova. Král Ferdinand povolil (1539, 13. prosince) Václavovi a Martinovi, bratřím Jiskrům, aby se psáli mohli z Dobešova. Erb jich byl: Štít na tré na přič rozdělený, vrchní a spodní pole modré, z nichž v každém jsou 3 jiskry ohnivé pořad podle sebe a prostřední pole černé, v němž jest žlutá hlava lvova, majíc v ústech též barvy houžev, helm s přikryvadly modrými černými, červenými a modrými, žlutými červenými, nad tím břechanový věnec a nad tím ruka zbrojná (s ramenem) až pod pažďí, držíc kladivo zbrojné v zavřené hrsti k ráně vyniká. (Reg. král.)

Jiskra ze Sobětiček v. Kousek.

Jiskrové ze Sobince. Majestátem d. 1558, 26. ledna obdařeni Jan z Nehvizdek, Oldřich *Sudikovský* a Václav *Jiskra*, měšťané v Hradci Králové, aby se psali ze Sobince a dán jim erb: Modrý štít, v němž půl jednorožce až po zadní kýty k pravé straně obráceného žluté barvy, kolčí helm s točenicí týchž barev a přikryvadla modré a žluté barvy, nad tím křídlo rozkřídlené, modré a vzhůru stojící a mezi peřím téhož křídla devět třtin rybníčných (t. j. s klasy) žluté barvy (Reg. král. Trochu se odchyluje Král v Heraldice, více Jakubička, tento v barvách, totiž bílé na černém). O rodině této psal A. Rybička v článku Královohradecké rodiny erbovní. (Poj. Sp. N. 1873.)

Jiša z Prošovic v. Zelendár.

Jizbický z Jizbice. Majestátem d. 1592, 19. srpna povoleno Matyáši Jizbickému a synům Václava *Litoměřického*, měšťana Nového m. Praž., aby se psali z Jizbice a dán jim tento erb: Štít dvěma bílými pruhy vzhůru v krokvici spojenými na tré rozdělený, spodní pole modré a v něm koruna zlatá královská, menší dvě pole na vrchu podle krokvice černé barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a bílými modrými a nad tím dvě křídla orličí, proti sobě rozkřídlená a barvami na přič rozdělená,

totiž pravé žlutou a černou a levé modrou a bílou. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 322, Kadich-Blažek tab. 158, Král na str. 314.) Téhož erbu byla i Mandalena *Dobrovítova z Dobrovítova* (1601, Kolář z arch. mus.)

Jonové z Jonu (van der Jhan) měli na štítě raka vzhůru položeného a s klepety roztaženými. Tak na náhrobcích v Horním Litvinově a na pečeti Jáchymově v Arch. DZ. IX, 2.

z Jordánu měli na bílém štítě tři lovecké trubky černé, pysky dolů obrácené, se zlatými šňurami, přikryvadla černá bílá a za klénot dva buvolové rohy, pravý žlutý a levý černý. (Jak. sb. Král na str. 365. U obou (Král na str. 305) jest ještě jeden erb snad vzatý od následující rodiny. Blažek tab. 16 má štít červený, trubky černé, levý roh bílý, pravý červený a mezi nimi zbrojné rámě s mečem, přikryvadla červená bílá.)

Jordán z Klauzenburka. Rodina tato měla za erb štít červený a na něm pošikem bílý pruh, na němž byli vyobrazeni tři štíři své přirozené barvy lezoucí, přikryvadla červená bílá, klénot orličí křídlo týchž barev, jako štít. (Kadich-Blažek tab. 38. Jak. sb. Král na str. 304.)

Jošt z Maloměřic. Císař Maximilian povolil (1572, 30. dubna) Blažejí Joštovi, úředníku na Čejkovicích (Moravanu), aby se psal z Maloměřic a dán mu tento štít: Lev zvíře v běhu zlatý, máje ocas vyzdvižený, ústa rozzavená, jazyk vyplazitý, nohy přední rozkročené, v pravě tlapě bylinu zelenou dětel o třech ratolestech držící (Reg. král., Šlecht. arch. ve Vídni).

Joštové z Ostrovice, osedlí na Časlavsku, měli na štítě psa s ocáskem nahoru obráceným. Tak r. 1542 na pečeti Arnoštově v Arch. Kutnohorském.

Jozef z Kunratic v. Voříkovský.

Juliš z Šonpachu v. Dlouhý.

Junker z Bigato v. Hrady XIII. tab.

Jurman z Krasenska. Král Ferdinand povolil (1532, 31. května) Ondřejovi a Martinovi, bratřím Jurmanům, aby se psali z Krasenska, přidav jim tento erb: Štít na přič polovičný, svrchní strana žlutá a spodní modrá a z té modré od zpodu vidí se kůň bílý až po život, vzhůru hlavou až na zlaté pole v uzdu zlatou závodnici pojatý, máje bílou kštici, zlatou šňurou zavázanou, nad tím štítem helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím dvě péra pštrosí, přední zlaté a druhé modré a mezi nimi vidí se ten kůň bílý vzhůru hlavou až po život v uzdu závodnici zlatou pojatý, máje bílou kštici zlatou šňurkou zavázanou. (Reg. král.)

Kac z Kancenspachu. Král Ferdinand povolil (1542, 11. května) Jakubovi a Matesovi, bratřím *Kacům* (Katz) a Jakubovi *Rutíkovi*, aby se psali z Kancenspachu, a dal jim tento erb: Štít polovičný, v pravé straně tři strychy neb klíny pošikem, vrchní žlutý, prostřední modrý a dolní černý, levá pak strana (též tak rozdělená), vrchní štych modré, prostřední černé a dolní žluté barvy, nad štítem helm s točenicí a přikryvadly všech tří barev, jako v štítě, nad tím dvě křídla černá orlí, jedno na druhém po pravé straně jsou a z prostředku těch křídel k levé straně půl kočky bílé s předníma nohama se vidí. (Reg. král.)

Kadner z Greifeneku. Rodina tato přišla v 16. století odkudsi z Němec a byla v královských službách. Erb jejich byl malován takto: Štít modrý a na něm noh bílé barvy ve skoku k pravé obrácený, maje ocas mezi nohy zadní ohnutý, přikryvadla červená bílá a za klénot týž noh, ale jen po kýty. (Jak. sb. Král na str. 357.) S tímto však nesouhlasí vyobrazení na žetonech Jiříka Kadnera (Miltner Privatmünzen tab. XXII); neb tu jest štít pošikem od levé nahoru dělený a tudíž má býti dvojí barva, také se z drobného nákresu tolik pozná, že noh drží v předních nohách kouli neb jablko.

Kadovský z Děvína v. Bezděkovský.

Kadrman z Kelče v. Kelecký.

Kafuňk z Poborovic. Majestátem d. 1557, 23. dubna povoleno bylo Matyáši Poborovskému jinak Kafuňkovi, aby se psal z Poborovic a obdařen erbem. (Reg. král.) Erb ten byl: Štít bílý a v něm muž v červené župici (dlouhé uherské sukni) až po paty, maje na hlavě klobouk červený (tatarský) s střechou bílou nahoru ohnutou a drže v pravici žlutý buzikán nad hlavu povýšený, přikryvadla červená bílá a za klénot týž muž ale jen po kolena. (Jak. sb. Král na str. 317. Soupis Klatovska na str. 81. Tak i pečeť Matyášova r. 1576 v arch. mus. V erbovník u Dírenském vydává se erb Kafuňkův z Chlumu za erb těchto Kapuňkův.

Kahoun z Myšlína. Rodina Kahounův žila v 16. st. v Písku. Jan K. sice tu podržel svůj majetek, ale odstěhoval se do Nového města Pražského. Kdysi v l. 1576—1582 nabyt erbu a hesla. Erb jeho byl: Štít polovičný, v pravé polovici lilie, v levé dva pruhy pošikem od pravé k levé dolů, klénot není znám. Tak na náhrobku manželky jeho Anny Řečické († 1582), v kostele sv. Trojice v Písku. On sám zemřel nedlouho potom. Jedním z poručníkův statku jím zřízených byl Jan starší *Štěpánovský z Myšlína*. Erb jeho popisuje Král na str. 261 jako štít zhora dolů polovičný, černý a bílý a klénot tři pera černé, bílé a černé a jest-li snad předloha Králova byla v tom chybná, že vyplnění štítu bylo vynecháno, mohlo by se pokládati za to, že byl Kahounovým erbovním strýcem.

Kail ze Šternburka, příjmení rodiny u nás osedlé v 17. století, jež se psala také Keyl, Kayl neb Keil. Erb jich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli pošikem od pravého horního koutu, dole pruh na způsob vody tekoucí, v 2. a 3. poli po okrouhlé věži s dvěřma, dvěma okny a cimbuřím a nad prostřední stínkou hvězda, helm otevřený s korunou a nad ní medvěd pod korunou sedě, drže předníma nohama klín (keil) mezi zadní nohy puštěný, jako by byl z kamene vytesán a majíc na vrchu a spodních rozích po kouli. (Vyobrazení na náhrobku z r. 1677 v soupise Boleslavska na str. 215.)

Svobodní páni z *Kaiseršteina* měli tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm tři pruhy červené pošikem od pravé dolů k levé, 2. a 3. pole černé a v něm žlutý lev ve skoku s ocasem rozděleným a korunkou na hlavě, uprostřed štítu štítek polovičný, pravo červený

a levo bílý a na všem štítku lilie, bílá v červeném a červená v bílém, nad štítem dva helmy s korunami a s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, na pravé dvě křídla barvami rozdělená, žluté černé a černé žluté, nad levou polovičný lev jako ve štítě, ale jen po zadní kýty. (Staré vyobrazení. Též [odchylně s pruhy] Meraviglia na tab. 43, Kadich-Blažek tab. 190, Hrady VIII. tab.)

Kál z Kalmansdorfu. (Kahl v. Kalmansdorf) rodina, jež se v Čechách vyskytuje od konce 16. století a úřednická. Císař Leopold vyzdvihl Teofila K. do rytířského stavu kr. Č. (1698, 6. listopadu) a potvrdil mu jeho erb totiž: Štít bílý a na něm černý pruh pošikem a v obou částech (mimo pruh) po červené růži, helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a bílými černými a nad tím dvě křídla barvami rozdělená, svrchu bílá a od zpodu černá a na každém po červené růži (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Kalenda ze Statenice. Na jednom dvoře ve vsi Statenici seděl sedlák Jan Kalenda, jemuž bratří Sezimové z Ústí (1572) tu ves i s tím dvorem dědičně prodali a tak ho z poddanství vysvobodili, l. 1576 píše se on ze Statenice a není pochyby, že byl v ten čas učiněn erbovníkem. Z pečeti jeho r. 1593 seznáváme jeho erb, totiž na štítě ruka až pod zápěstí držíc meč vytasený a rovně nahoru vyzdvižený; takový je i klénot (Kolář z nějaké sbírky sbírky pečeti, snad Roudnické). O jeho potomstvu nedostává se paměti.

Kalenda z Větčína v. Brodský.

Kaliště z Otrsfeldu. Majestátem d. 1556, 29. dubna povoleno Matěji, Jánovi a Pavlovi, bratřím *Breslerům*, aby se psali z Otrsfeldu a dán jim tento erb: Štít červený, uprostřed něhož nůž řeznický a kladivo havířské se zlatým topůrkem, jedno přes druhé křížem pošikem a pokosem přeložené a to nůž se špicí k pravé, kladivo však k levé straně obrácené se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými, mezi nimiž je nůž a kladivo tak, jako ve štítě. Václavovi, synu Matějovu dovoleno majestátem d. 1581, 22. února, aby se psal z Kaliště a z Otrsfeldu a polepšen jeho erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zůstal starý erb Breslerův. 2. a 3. žluté a v něm dva pruhy černé, k pravé straně na pokos položené, nad štítem místo kolčího helmu otevřený s korunou (Rybička v Pam. arch. IV b., 66.) S tímto popisem srovnávají se pečeti zúplna.

Kalous z Prachně v. Holar.

Kalousovský z Častolovic v. Chrudimský.

Kamaryt z Rovin. Majestátem d. 1557, 24. dubna povoleno bylo Václavovi Kamarytovi, kr. rychtáři v Novém městě Pražském, aby se psal z Rovin a obdařen erbem (Reg. král.). Erb ten byl štít modrý a ruka s ramenem obrněná, z oblaku vynikající, jež drží v hrsti hada s korunkou (červeného?), přikryvadla modrá žlutá a červená žlutá a za klénot táž ruka, jako ve štítu. (Jak. sb. Král na str. 324, chybně na str. 279.) Jiný list erbovní dán 1594, 26. listopadu Janovi a Jindřichovi Kamarytům z Rovin a protože Václav přijal k erbu Pavla *Prokopa* měšténína Starého

města Pražského, i tomuto (1595, 3. října) týž erb a heslo potvrzeny. (Reg. král.)

Kambálek v. z Chocemic.

Kamberští z Varvažova soudíc již z příjmení byli téhož erbu jako Srnovcové a jiní z Varvažova, ale není známo, kým a kdy byli k témuž erbu přijati; možná, že byli potomci některého z těch, kteří byli přijati l. 1580 k erbu Srnovcův. Erb jich byl štít modrý a v něm jelen své přirozené barvy se zlatým obojkem, na zadních nohách stojící a k vrchu štítu vyskakující, přikryvadla modrá žlutá a za klénot polovice téhož jelena. (Jak. sb. Král na str. 330.)

Kamenický z Hojovic. Václav Kamenický, obyvatel v městě Táboře, koupil před r. 1540 (a to asi dosti dávno) ves Hojovice, po níž se pak psával. Jak a kdy erbu nabyl, není známo. Matyáš K. z H. prosil za potvrzení erbu, což povoleno (1587, 6. srpna). Erb se popisuje takto: Pole modré a v něm koroptva přirozené barvy se žlutýmnosem a pazoury, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad helmem též koroptva. (Reg. král., Pa-procký o st. ryt. 341—342, Meraviglia na tab. 134. Tak i v Jak. sb.)

Kamenický z Ostrova v. Šicha.

Kamenník z Sonenšteina v. Kutnaur.

Kamenohorský z Kamenné hory, příjmení rodiny na Moravě osedlé. Majestátem d. 1565, 6. února obdařeni Jiří a Jakub strýci K. heslem z K. h. a tímto erbem:

Modrý štít, a v něm zlatý kozorožec k pravé straně obrácený, an leze po skále (Kamenné hoře), která sahá až k pravému koutu, kolčí helm s točenicí a přikryvadly zlatými modrými, nad tím polovice zlatého kozorožce v pravo hledícího (Reg. královská. V Kadichově a Blažkově sbírce na str. 54 popisuje se znamení erbovní jako kozí rohy, tak i Král na str. 337, oboje tuším chybně); Kolář viděl erb Jakubův a na něm kozla vyskakujícího (r. 1571).

Kaml z Bernfelsu Tomáš Řehoř byl snad erbem nadán od Jana Jáchyma Slavaty jako palatina. Fr. Teply popisuje (ČČH. XXX. 482) zkrátka, totiž medvěd a podkova.

Kandorský z Kandorské hory. Ferdinand I. dal (1560, 15. července) erbovní list Adamovi a Václavovi, bratřím Kandorským, na heslo a tento erb:

Štít polovičný, v pravé polovici modrý a tu na zeleném pahrbku vinný keř s 3 lupeny a 4 hrozny. V levé červené polovici u zpodu hradba ze štukové se 3 stínkami, z níž bílý lev s červ. vypl. jazykem do polovice vyniká. Kolčí helm s točenicí a příkr. bílými červenými, nad tím lev polovičný, drže v přední noze pravé zelený hrozen. (Reg. královská, Král na str. 268.)

Kaňka z Karlova, příjmení Pražské rodiny. L. 1622 zemřel Jan K. „z Kadlova“ a pohřben jest v kapli Betlémské. Na jeho štítě byl pták s prstenem (Schaller, Prag III, 192) a tedy týž erb jako měli Kapounové

z Karlova. Jan byl snad potomek buď Jiříka Vadasů neb Mikuláše Novo-bydžovského, kteří l. 1591 připuštěni byli k erbu Jana, Kapouna.

Kaňkovský z Gamsenšteina. Majestátem d. 1534, 14. března povoleno Václavovi Kaňkovskému, aby se psal z Gamsenšteina a dán mu tento erb: Štít od vrchu až ke zpodku na dvě rozdělený, pravá strana blankytná a levá červená, ve kterémžto štítu vidí se skála, na kteréžto skále kamzík své přirozené barvy, zadníma nohama v červeném poli na té skále stojící a předníma nohama přes to rozdělení štítu až k vrchu skály vyskakující, máje růžky i kopýtko zlatá, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, koruna na helmě a v ní dva rohy buvolové, pravý žlutý a blankytný, levý bílý a červený, mezi nimiž se spatřuje půl kamzíka s růžky a kopýtky zlatými. (Reg. král.) Shoduje se Jak. sb. a Král na str. 270, odchýlně na str. 331.

Kapan z Rugiru, příjmení rodiny pocházející z Neapolska, jejíž st. erb byl takový: Štít na příč polovičný, svrchní pole modré, ve kterémž lev bílý zadníma nohama rozkročený, k pravé straně obrácený s ocasem dvojnásobným, máje ústa rozzavená s vyplazitým jazykem a na hlavě korunu zlatou, drže pravou nohu vzhůru, přes kterouž, též také přes celý život a nohu levou, kterouž zadu drží, červený pruh jest pošikem, zpodní pole zlaté, v němž tři krokvice červené, kolčí helm, přikryvadla žlutá červená a bílá modrá, nad tím točenice týchž barev, na níž ruka pravá vzhůru se dvěma prsty zdviženými, majíc rukáv na dél rozdělený, pravý díl zlaté, levý červené barvy. Z těch Tarquinius byl na Moravě a stal se hejtmanem na Mikulově. Císař Maximilian polepšil mu (1569, 7. února) dotčený erb tak, že mu dal helm otevřený s korunou a na místě ruky jiný klénot, totiž půl lva bílého, jak je ve štítě i s červeným pruhem přes něj. (Reg. král.)

Kapela z Elbínku v. Placel.

Kapoun z Karlova. Majestátem d. 1577, 15. března povoleno Janovi Kapounovi, rybníčnému a obročnímu a Václavovi Bínovi, listovnímu, písařům na Poděbradech, aby se psali z Karlova a dán jim tento erb: Štít modrý a u zpodku jeho tři malé pahrbky zlaté, na nichž kapoun s pazourem na hlavě bílé barvy, máje v pysku zlatý prsten s rubínem k pravé straně obrácený vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a korunou, na níž stojí týž kapoun, jako v štítě. K témuž erbu připuštěni podle majestátu d. 1591, 4. dubna Jiřík Vadas a Mikuláš (Novo) Bydžovský. (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 342, o Vadasích viz Rybičkovy Erbovní rodiny Hradecké.

Kapr z Kapršteina. Majestátem d. 1565, 10. října povoleno Pavlovi, Zikmundovi a Jakubovi Kaprům, aby se psali z Kapršteina a dán jim tento erb: Štít červené barvy, v němž tři kapři přirozené své barvy k jedné hlavě v prostřed štítu spojení, jeden dolů a dva vzhůru ke koutům štítu k pravé a levé straně držice jsou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými, za klénot dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, pravý bílý a červený, levý červený a bílý, mezi nimiž jest kapr své přirozené barvy, hlavou dolů a vzhůru ocasem. (Reg. královská.) Erb ten se pak malo-

vával jinak, totiž na modrém štítě tři kapři hlavami k sobě a rohy celé modré. (Jak. sb. Král na str. 347, tak je i na pečeti r. 1624.)

Kára z Polehrad v. Polehradský.

Karásek ze Lvovic v. Lvovický.

Karban z Olšan. Majestátem d. 1549, 23. listopadu povoleno Václavovi Karbanovi, aby se psal z Volšan a dán mu tento erb: Štít modrý, ve kterémž jsou dva polouměsíce, jeden přes druhý přeložený, jeden oběma rohy nahoru a druhý rohy dolů stojící (barvy nejsou), kolčí helm s přikryvadl modrými žlutými, za klénot ruka zbrojná až po loket (t. j. celé rameno), kladivo neb čekán husarský držíc a z oblaku vynikajíc. (Reg. král. Rybička v. Pam. arch. III., 322.) S tím shoduje se náčrtek v erbovníku Salmovském, též pečeť Jiří Kryštofa z r. 1608, Jak. sb. a Král na str. 355.

Karel z Makova v. Makovský.

Páni z *Karlovic*, kteří se sem ze Sas přistěhovali, měli prvotně na bílém štítě tři černé trojlisty jetelové, stopkami v prostřed štítu spojené tak, že dva trojlisty obráceny byly k horním koutům a třetí dolů. Když přišli do Čech, měli již erb rozšířený (1544) erbem vymřelých pp. z Ciglhaimu, tak že erb jich byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. bílém červený pruh pošikem zhora dolů, přikryvadla černá bílá a červená bílá s dvěma helmy korunovanými, na pravém bílé křídlo s třemi trojlisty, na levém bílá koule s červeným pruhem pošikem položeným a na ní drobné peří jako kyta neb chochol. (Jak. sb. Král na str. 395.) Pěkný obraz tohoto erbu je v Miltnerových Privatmünzen tab. III., 25.

Karolides z Karlsperka. Císař Rudolf II. obdařil Karla *Mělnického*, měšťana Nového města Pražského a syna jeho Jiříka Karolidesa, mistra svobodných umění, svého poetu a páse radního Nového města Pražského (neznámého roku) vladectvím a erbem tímto: Štít polovičný, v pravo žlutý, v levo černý, ve kterýchž jsou lvi, černý ve žlutém a žlutý v černém, k sobě obrácení, na hlavách majíce korunky a každý přední nohou žezlo držíce, na kolčím helmě s přikryvadly černými žlutými koruna a z ní vynikají čtyři péra pštrosová, dvě žlutá a dvě černá, ale barvami střídavě položená t. j. žluté za černým. Erb ten majestátem d. 1604, 19. října polepšen tak, aby ti lvi stáli na skále o třech pahrbcích, z nichž prostřední jest vyšší a byli ti lvi zadními nohami rozkročenými spjati a místo kolčího helmů aby byl turnýřský otevřený „šturmhaub“. Při tom také připuštění k tomuto erbu Jiříkovi bratří, Havel *Toužil*, měšťan v Rakovnici, strýc jeho, Adam *Rozacín*, měšťan v Sušici, Adam *Chytva*, měšťan v Brandýse n. L. a Adam a Jáchym *Kršňákové*, obyvatelé na Táboře, jež Jiřík za erbovní strýce přijal. (Reg. král.) To spjetí těch lvů bývalo tak vyobrazováno, že drželi spolu s předními nohama jedno žezlo. (Jak. sb. Král na str. 269.) Konečně pak i připuštěn k erbu všech předešlých i Václav *Vodička*, což majestátem d. 1611, 18. srpna potvrzeno. (Reg. král.)

Karpíšek. Gundakar, kníže z Lichtenšteina jako cí. palatin obdařil (1650, 6. prosince) Severyna a Jana Karpíšky z města Mor. Krumlova, své

služebníky, erbem tímto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném 2 kapři své přirozené barvy hlavami dolů, 2. 3. pole zlaté a v něm červená růže, v prostřed štítu modrý štítek s dvěma choboty (? rüssel), přikryvadla červená žlutá a žlutá modrá, kolčí helm a na něm dva kapři hlavami dolů a v pravo a v levo od nich žlutá růže a nad ocasy červená růže, pak z obou stran orličí křídla barvami rozdělená, modré červené a červené žluté, v pravém žlutá, v levém modrá lilie tam, kde se barvy dělí. (Kníž. arch. Lichtenšteinský.)

Karvinský z Karvína. Rodina tato ze Slezska pocházející přišla do Čech v 17. století. Jejich prvotní erb byl štít modrý a na něm žluté provazy, jichž konce byly spleteny v uzly na způsob osmiček a položeny byly tak, že dva uzly šly k horním koutům a třetí dolů. Do Čech přišedše snad měli rozšířený erb a l. 1700 potvrzen jim rytířský stav Římské říše i z České kanceláře. Posledně (1813) polepšen Janovi K. z K., c. k. generalmajoru jeho erb takto: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, 1. a 4. starý štít, 2., 3. červené a na něm bílý lev s rozdvojeným ocasem, vždy ke vnitřku obrácený, uprostřed štítu štítek bílý a na něm orlice černá pod korunou, nad štítem koruna a tři helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými, černými bílými a červenými bílými na pravé dotčené uzly, na prostřední orlice a na levé lev. (Reg. král. Kadich,-Blažek tab. 40, Blažek tab. 16. a 17.)

Karyk z Řezna. Rodina tato byla v první polovici 16. století v Starém městě Pražském, nabyvši snad před r. 1527 vladectví a erbu. Erb ten byl takový: Štít bílý a v něm tři pruhy pošikem od pravého horního koutu dolů a to dva červené a třetí mezi nimi bílý a v tom bílém tři hvězdy žluté jedna za druhou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad ním křídlo s týmiž barvami a hvězdami, jako bylo na štítě. (Meraviglia tab. 134. Jak. sb., Král na str. 306.) S tím shoduje se pečeť Mikulášova r. 1559. (Arch. mus.)

Kasalický z Kaštic. Kromě starých vladyk z Kasalic žila v Kolíně v 15. st. městská rodina Kasalických. Jan, jenž se tak l. 1525 psal, píše se l. 1533 z Kaštic a od té doby byl on a jeho potomci v držení statkův pozemských. Erb jich byl na modrém štítě bílý kolčí helm a jako klénat 3 péra, modré, bílé a modré. (Král na str. 363. Tak i v erbovníku zámku Dírenského.)

Kastus z Růženého v. Vacek.

Kašpárek z Palatinu, příjmení rodiny z Plzně pocházející, z níž Daniel K. z P. první se tak psal a živ byl ještě l. 1599. Protože se jeho list erbovní nikde nezachoval, lze za to míti, že obdržel erb od některého palatina společně s přátely svými *Pechovským, Blovským a Zumrem* a že se erb jeho s některým ze jmenovaných srovnával. (Pam. arch. X, 266—267.)

Kašperský z Rajova. Majestátem d. 1556, 10. července obdařen Martin Kašperský heslem a erbem, totiž polovičným rysem zvířetem ke skoku

obráceným. (Poznamenal M. Kolář z rejster královských.) Král (277 a 284) má dva obrazy, které se spolu nesrovnávají, ale rys tam jest.

Kataryn z Kataru přijmení rodiny, kteráž se přistěhovala v 16. st. do Čech. Prvotní jich erb byl štít trojdílný, horní pole červené, střední žluté, zpodní černé a přes všechny tři strom, jedle zelená od kořenův vzhůru stojí. Klénotem byla tři péra černé, červené a černé. Majestátem d. 1599, 4. června dovoleno jim, aby se psali z *Kataru a Šternšteina* a polepšen jich erb takto: Štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli červeném byl starý erb, v 2. a 3. lev své přirozené barvy, k pravé straně vzhůru spjatý pod korunou. Klénotem jsou tři péra, červené, bílé a žluté. (Rybička v Kobrově Nauč. Slov. X, 294, Král 290, 298, Kadich 56 tab. 41.)

Kavan z Čejkov. Majestátem d. 1547, 20. září (úterý před sv. Matoušem) povoleno Šimonovi Kavanovi, aby se psal z Čejkov a dán mu tento erb: Štít bílý (má býti červený), v němž jest bílá noha lvova s pazoury zlatými, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím noha lvova, jako na štítě. (Reg. král., Rybička: O erbovních rodinách Hradeckých na str. 17.)

Kavinský ze Stranova. Majestátem d. 1556, 6. července povoleno Mikuláši *Kavinskému* a Václavovi *Choustinskému*, aby se psali ze Stranova a dán jim tento erb: Štít na příč rozdělený, jehož svrchní pole žluté a v tom čelist lvova s třemi zuby vzhůru vynikajícími a zpodní polovice barvy modré, kolčí helm s přikryvadly žlutými a modrými, nad čímž dvě čelisti lvové vzhůru stojící, a v každé tři zuby se spatřují. (Rybička, Erbovní rodiny Hradecké na str. 17., Král na str. 276 (shodně) 284 (odchylně) 325 (chybně). Choustinský je v reg. král. psáno, ale v tituláři r. 1589 a jinde čte se Choustnický.)

Kavka z Dubečka. Ferdinand III. dal (1649, 26. března) erbovní list Václavovi Augustinovi *Kavkovi* a jeho pastorkovi Klimentovi *Payrovi*, aby se psali z Dubečka. Erb jich byl tento:

Na červeném štítě městská hradba s cimbuřím o 4 stínkách, na něm odězec, an pravíci tasí dobytý meč a levíci drže štítek (červený), na němž jsou písmena F. III. Otevř. helm s korunou a příkr. červenými bílými, nad tím dva bůvolové rohy barvami na příč dělené, pravý (shora) červený a bílý, levý bílý a červený, mezi nimi 5 pštrosových per, 1., 3., 5. bílé, 2., 4. červené. (Reg. královská, Král na str. 317.)

Kavka Předdvorský z Troskovec. Majestátem d. 1605, 24. října dán Mikuláši *Kavkovi* tento erb: Štít polovičný, pravo modrý a tu dva háky neb sápe plavecké, háky a špicemi k vrchu obrácené a proti sobě pošikem postavené, na kříž přeložené žluté barvy, v levé polovici žluté dvě ryby lipany své přirozené barvy vedle sebe, jedna po pravé straně hlavou vzhůru a druhá vedle ní hlavou dolů obrácená, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a žlutými, točenice, z níž dvě křídla orličí vzhůru rozkřídlená a od pravé strany k levé obrácená, jedno na druhém, po zpodu jedno žluté a druhé na něm modré a na témž modrém křídle ryba lipan své přirozené

barvy, pošikem od levé strany k pravé hlavou vzhůru a ocasem dolů obrácená, a přes tu rybu též pošikem sápe plavecká od pravé strany k levé špicem a hákem vzhůru obrácená. (Reg. královská.)

Kavka z Tolenšteina neb *z Tolšteina*. Majestátem 1600, 22. srpna, z Říšské kanceláře daným, vyzdvižen Jan Kavka, hofmistr v Kutné hoře, do stavu vladyckého, aby se psal z Tolenšteina (Kavčího kamene. Býv. arch. dvorský.) Za erb dostal tři kavky pošikem malované. (Dačický II, 80.) Obyčejně se ten erb maloval tak, že na štítě červeném byla černá kavka se zlatým obojkem, přikryvadla červená bílá a jako klénot táž kavka. (Jak. sb., Král na str. 340.)

Kavka z Tulbingšteina. Tímto heslem obdařen 1624, 28. září Jan Václav Kavka majestátem z České kanceláře daným, při čemž obdařen tímto erbem:

Štít polovičný, levá polovice ještě jednou tak dělená, v pravo červená, v levo bílá. Pravá polovice žlutá a v ní černá orlice s červeným vypl. jazykem. Otevř. helm pod korunou s příkr. červenými bílými a černými žlutými, nad tím 5 bílých per pštrosích. (Reg. královská.)

Kazibaba z Kosmačova v. Hradecký.

Kbelský z Kapíhory jako Severyn.

Keč z Kečova (Kötsch von Kötschau), příjmení německé rodiny, která přišla do Čech a v krajině západně od Stříbra zůstávala. Erb jich byl štít černý a v něm krokvice žlutá, od obou dolních koutů začínající a svou špicí u vrchu se končící, ve třech polích kromě ní po jednom žlutém předmětu podobném kuličce s násadkou, přikryvadla černá žlutá, jako klénot žlutá koule a nad ní 5 per, z nichž tři žlutá a dvě černá. (Jak. sb., Král na str. 314 a v Hradech XIII. tab.) S tím shodují se i pečeti z r. 1567 a 1580. (Arch. DZ. VII, 3 a mus.) Meraviglia (tab. 134) má jen červený štít bez klénotu.

Kekrycové z Kekryc (i Kekeryc) přišli do Čech v 15. st. a byli ještě okolo l. 1600 na drobném statku. Erb jich byl štít polovičný, v pravo modrý, v levo bílý, v každém poli byla k vrchu zlatá lilie a třetí lilie byla u zpodu, půl v modrém a půl v bílém poli, přikryvadla modrá bílá a klénotem dva rohy, pravý bílý, levý modrý. (Jakub. sbírka, Král na str. 271, ale klade lilii střídavých barev, což by bylo heraldicky správným.)

Kekule z Žirovic. Václav Kekule ze Stradonic na Pravoníně a Stradonicích splodil s Alžbětou Trojanovou nemanželské dítky, Mikuláše, Václava, Oldřicha, Kateřinu a Annu, kteréž císař Matyáš (1614, 17. února) za právoplatné potomky uznal, erbem vysadil a dovolil, aby se psali Kekule z Žirovic. Erb jich byl tento: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice červená a zpodní bílá a v této zelený pahrbek a na něm stojí přes celý štít lev, ve zpodní polovici červený, ve svrchní bílý, vzhůru k pravé straně obrácený s vyplazitým jazykem a předními nohama půl kotve zelené (vlastně hák z erbu otcova) držící se spatruje, kolčí helm s točenicí bílé a červené barvy a přikryvadly bílé červené a bílé zelené barvy

a nad tím vrchní polovice lva, jak je ve štítě. (Reg. král. Vyobrazení v díle Štěpána Kekule, *Das Wappen Hřích in Böhmen und Mähren*, Meraviglia na tab. 134, též popisuje Král na str. 285, ale omylem klade lva se zelenou ratolestí.)

Kryštof Frydrych *Kelbich z Ostreychu* pečetil (1646) pečeti, na níž jest pták, jako u Cardův z Petrovic, od pravé k levé pošikem natažený, klénotem jsou dva rohy slonovy (trouby) s okrasou stromkovitou mezi nimi. (Arch. DZ. IX, 1.)

Kelbl z Löwengrimmu (česky druhdy z Lebengrymu, Levengrimu a j.). Císař Ferdinand II. nadal (1630, 5. listopadu) bratří Jana a Bedřicha Kelble erbem a heslem, ale týž majestát jim v Milčíně shořel. Proto obnovil jej císař Ferdinand III. (1648, 17. dubna) a polepšil jejich erb. Tento byl štít na příč polovičný, svrchní pole červené a v něm zlatý lev kráčeje a drže meč, zpodní pole je zhora dolů na modrou a červenou polovici rozdělené a v celém poli květina, v červeném modrá a červená v modrém. (Arch. mus.) Když byl František K. z L. (1780, 27. ledna) do stavu rytířského kr. Č. povýšen, popisuje se jeho štít takto: V horním poli červeném zlatý lev s dvojnásobným ocasem, drže v levé noze stříbrný meč, ve zpodním poli modrém a bílém na zeleném trávníku 3 pětistě růže do trojhranu položené, nad tím dvě poupata liliová a lilie. (Šlecht. arch. Kadich-Blažek tab. 44.) Zpodní znamení vzata patrně od Kelblův z Gejzinku.

Kelcký z Kelče. Majestátem d. 1538, 16. února dán Janovi z Kelče, synovi n. Václava bydlícího v Teplici v domě Hanouskovském, tento erb: Štít červený, v němž jest u zpodku kopec zelený a na něm lev celý bílý z rozzavenými ústy, máje ocas skrze zadní nohy zapletený, na kterémž kopci dvě borovice zelené, z každé strany toho lva jedna, vyrostlé stojí; přikryvadla červená bílá a nad helmem jedna borovice zelená. Jiným majestátem d. 1541, 11. prosince polepšen týž erb, aby byl štít modrý, v němž jest od zpodku až do polovice štítu mříže dřevěná, za kteroužto mříží lev bílý celý na zadních nohách stoje vyskakuje, jsa obrácen k pravé a ocas máje vzhůru nad mříží, helm stříbrný s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva rohy buvolové barvami napříč rozdělené, pravý (zhora) žlutý modrý, levý modrý žlutý. (K tomuto polepšenému erbu připuštěn (1541 23. prosince) Jan *Kadrman*, obyvatel v Hradci Králové, aby se psal také z Kelče (Reg. král.) Rybička, o erb. rod. Hradeckých, Král na str. 324 (odchylně).

Kemnicár z Dorndorfu v. Arpin.

Kernár z Velikých Kyrbic (i z Karbic). Král Ferdinand I. dovolil (1549, 27. února) Janovi Kernerovi, aby se psal „z Velikého Kyrbice“ a dal mu tento erb: Štít pošikem rozdělený, pravá strana červená, v níž jsou 3 klasy ječné, levá bílá, v níž jsou tři hrozny vinné modré barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a žluté barvy, nad tím půl muže až po pas v župici, z polovice červené a z polovice bílé, máje na

hlavě klobouk neb kalpak červený a okolo něho točenice červená a žlutá, kterýž muž drží v pravé ruce 3 klasy a v levé 3 hrozny. (Reg. král.)

Khek ze Švarcpachu. Císař Ferdinand I. obdařil Hanuše Kheka (1561, 2. listopadu) vladectvím Říšským a erbem, totiž: Černý štít, v něm žlutý lev s ocasem nahoru ohnutým a červeným vyplazeným jazykem a od pravého dolního k hornímu levému koutu přes štít a lva trám pošikem položený a na šest dílův bílých a červených rozdělený, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, helm s korunou, dvě křídla proti sobě, každé pošikem a pokosem barvami dělená, pravé černé žluté, levé žluté černé a přes každé křídlo též trám tak jak je ve štítu, a mezi těmi křídly polovice lva jako na štítě. (Opis v geneal. sbírce arch. zemského, tyž opis vypsál si Kolář snad z téhož opisu. Neúplný popis je v Paprockého o str. ryt. 358, malovaný erb shodující se s popisem u Meraviglie na tab. 37, též v Králově Herald. str. 324, odchýlný tamže str. 323 a v Jak. sb.)

Khevenhüller viz Merav. tab. 83—84, Kadich-Bl. tab. 42.

Khuen Belasy v. Merav. 64. Hradý XIII tab.

Khyn z Khynu, příjmení rodiny přistěhovalé, která se psala vlastně Kynne von Kynne. Tak Ondřej, jenž učinil r. 1564 přiznání k zemi. Na štítě měli jelena k pravé vyskakujícího, jehož přední nohy jsou v horním koutě pravém a to na horní polovici štítu jenž jest rozdělen na pokos od levé k pravé. Tak na pečeti Kašparově r. 1611. Arch. DZ. VI.)

Kirchmajer z Rejchvic. Erb rodiny této byl: Štít žlutým pruhem na příč rozdělený, svrchní pole modré a v něm žlutá hvězda, spodní pole červené a v něm zhora dolů tři bílé pruhy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dva rohy, pravý modrý, levý červený a mezi nimi žlutá hvězda. (Jak. sb. Král na str. 290.) S tím se shodují pečeti z l. 1618 až 1620 (v arch. zemském). Prvotní jich erb daný 1571 Valentinovi a 1578 polepšený byl jiný, totiž štít na příč rozdělený, svrchní pole modré, spodní žluté, u zpodu štítu tři vrchy své přirozené barvy, z nich prostřední převyšoval druhé a na něm žluva pták k pravé straně obrácená, ve vrchním poli žlutá hvězda šestihranatá, přikryvadla a točenice žluté a modré barvy, dva rohy na příč rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý modrý žlutý a mezi nimi žluva pták. (Reg. král.)

Kirchner v. Neukirchen. Ondřej K. rodilý z Normberka usadil se v Hradci Králové, jsa tu lekárníkem. L. 1644, 23. května dal mu Kryštof z Ruofu, cí. palatin, erbovní list s mocí, aby se psal v. Neukirchen. Na štítě měl boha Merkura a za klénot kostel. Zdá se, že se mu erb nelíbil a vyžádal si proto nový erbovní list, kterýž mu dal Jan Kašpar Hepp, Fil. a Med. Dr. a cí. palatin (1648, 2. května). Nový erb byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém kostel (bílý) se 3 věžemi a červenými střechami, v 2. a 3. poli červeném pruh na příč žlutý, nad ním 2 koule, pod ním jedna, 4. pole modré a v něm nad ostrou skalkou zlatá hvězda, helm otevřený s přikryvadly a točenicí modré žluté a červené bílé barvy a nad tím polovice boha Merkura (Oba listy v držení rodinném.

Viz Gen. Taschenbuch Brn. 1893 str. 297.) Císař Karel VI. potvrdil Jiří Vojtěchovi, vnuku Ondřejovu a též lékárníkovi v Hradci (1731, 2. ledna) šlechtický stav a erb jeho učinil více jednoduchým, než býval.

Štít byl polovičný, v pravém černém poli zelený trávník a na něm bílý kostel s 3 věžemi, kupolí, křížkem zlaté barvy a červenými střechami, levé pole modré a v něm u zpodu zelený trávník, na něm bílá hůrka, nad níž se vznáší zlatá hvězda, kolčí helm s přikryvadly černé bílé a modré bílé barvy, nad tím 2 křídla, pravé modré, levé černé. (Reg. král. DZ. 38, T 8, 643. A 10, Meraviglia tab. 128. Týž erb polepšen (1892, 6. října) když dán rytířský stav Karlovi K. z N., bývalému plukovníkovi, zejména mu přidán druhý helm.

Kladrubský ze Svrčova, příjmení rodiny na Moravě a Slezsku osedlé, jež prý přišla z Polska a byla erbu „svěřček“, totiž:

Štít na přích polovičný, zhora červený, zdola stříbrný a v horním poli písmena N stříbrné barvy, kolčí helm s přikryvadly týchž barev, koruna a tři pštrosí péra, z nichž prostřední stříbrné a ostatní červené (Kadich-Blažek str. 98 a tab. 43. Blažek str. 32. Chybně Král na str. 286.)

Hrabata z *Klamu* (Clam) pocházejí prvotně z Korutan, ale nazývají se od r. 1524 po hradu Klamu v Horních Rakousích. Žijí ve dvou pošlostech nazývající se po pp. z Martinic a z Gallas, jež podědili. Starý jejich erb jest štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole pošikem zhora dolů k levé je rozděleno na bílé a červené, v 2. a 3. zlatém je černošedá kočka ve skoku. Uprostřed jest štítek pod korunou, ve zl. poli na bílé skále divokou děvu mající na hlavě věnec a držící pravici jelení rohy (prvotní erb). Obraz toho v Ottově Slov. Naučném V. 428, Kadich Bl. tab. 13. Klamové z Martinic a Klamové z Gallas sloučili své erby s erby rodin poděděných. Obraz těchto Miltner, Privatmünzen tab. X, 71 a Hradý, X. tab., obou v Slovníku Naučném V, 428. Viz i Kadichovo dílo tab. 13.

Klanerové (Clanner) z *Engelshofen*, jsou rodina z Bavor pocházející, jež se přistěhovala do Čech ok. r. 1680 (první byl hejtmanem na Křivoklátě). Erb jich byl štít pokosem od pravého rohu dolů rozdělený, svrchu bílý, od zpodu modrý a přes celý štít zlatá střela vzhůru stojící a ostřím vrchu dosahující, nad zavřenou helmici jest koruna a z ní vyniká přes pas mouřenín, máje kabát zapjatý, v pravo bílý, v levo modrý, na hlavě pohanskou korunu, drže levicí dotčenou střelu a pravici opíraje o bok. (Vyobrazení v Ottově Slovníku Naučném V, 430 a v Hradech XII. tab.)

Klanicer z Charvatic. Erb této rodiny byl prý štít pošikem od levého koutu dolů polovičný, horní pole červené, zpodní modré a přes oboje bílý jednorožec. Týž polovičný byl klénotem. Tak Král na str. 308 a 356.

Klary (Clary), knížecí rodina prý z Toskanska pocházející, jež se psávala prvotně de Clario, ale když přišli ok. r. 1623 do Čech, psali se C. de Riva i de Clara. Jeronym svob. p. C. oženil se před r. 1652 s Annou z Aldringen († 1665), po níž a její příbuzných podědil jmění. Majestátem d. 1666, 23. ledna povýšen do stavu hrabského a dovoleno mu, aby jméno

vymřelé rodiny Aldringen připojil ke svému a erb také ke svému erbu. V nynějším erbu pocházejí tedy horní dvě pole štítu a 3 klénoty z rodiny Aldringenovské a 3 šindele modré v zlatém štítě a věž bílá o třech stínkách, dvou oknech a černé bráně v modrém poli z prvotního erbu Klarovského (Vyobrazení v Ottově Slovníku Naučném V, 438, a v Soupise Slanska 182, Kadich-Blažek str. 204, Hradý IV. tab.) Od r. 1767 mají prvorozenci knížecí řád. Pošlost jedna psala se ze Šparbersbachu.

Klásterský z Rosengarten. Jiří Pertolt Pontanus z Braitenberka jako cís. palatin nadal (1600, 23. srpna) Jana *Vilémovského*, kanovníka Vyšehradského a faráře Tachlovského a Adama *Klásterského* erbem a heslem. Erb se popisuje takto: Štít červený maje bílou lilii při vrchu i při zpodu a mezi nimi přes štít modrý pruh pošikem natažený, v němž jsou 3 zlaté růže, dělicí štít na dvě rovné části, kolčí helm s vavřínovým věncem a přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, nad tím dvě křídla barvami na přič rozdělená, modré žluté a bílé žluté (červené?) a mezi nimi bílá lilie. (Kopíř Pontanův.) Erbovní list měl v ruce Kolář a popisuje erb, avšak odchylně od předešlého. (Časopis Tábor II, č. 2). Také popisuje erb Pavlův, jak je na obrazech v Klokotech (Čas. Tábor I, č. 43.) Klášterští žijíce pak na Táboře zřekli se svého stavu mlčky a vymřeli tuším l. 1867.

Klatovští z Dalmanhorstu, rodina prvotně z Frisska pocházející, měla podle majestátu d. 1545, 17. září erb: Štít modrý, v jehožto poli jsou tři pruhy černé stejně od sebe vzdálené (pokosné?), z nichž horní má jeden, zpodní dva, střední však čtyři zlaté trojlístky, helmice s přikryvadly modré, žluté a černé barvy, na ní koruna zlatá, z níž vynikají dvě křídla, jedno modré (levé?) druhé zlaté s černými pruhy, v nichž jest ostatních šest trojlístův. (A. Rybička v ČČM. 1889 str. 476 z reg. král., podobně i Král v Heraldice na str. 306.) K tomuto erbu vlastně Janovi *Otovu Frisskému* náležitěmu připuštění tehdá Ondřej *Klatovský*, Ondřej *Philo* Pražan a Václav *Krušina* z Vysokého Mýta.

Klatovský z Kosmačova v. Hradecký.

Klatovský z Tulešic. Císař Rudolf povolil (1580, 3. srpna) Šimonovi Klatovskému Moravanu, aby se psal z Tulešic a dal mu tento erb: Štít modrý, u zpodku tři pahrbky žluté neb zlaté, z prostředku bodláčí výrostlé a na něm pták stehlík svých přirozených barev k pravé straně obrácený, helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím pták stehlík. (Reg. král.)

Klaudyan z Greifenberka v. Arpin.

Klebelberg viz Merav. tab. 64, u Blažka 17 a Hradý VIII. tab.

Klement z Ehrenšteina v. Straka.

z Klenče. Král Ferdinand dovolil (1545, 16. února) Duchkovi, aby se psal z Klenče a dal mu tento erb: Štít na dvě rozdělený, pravá polovice červená, levá bílá, v kterémž štítu jsou rohy jelení, jedna polovice bílá v červeném a druhá červená v bílém, helm s přikryvadly červe-

nými bílými a nad tím dva šípy červené opeřené a na kříž přeložené se vidí. (Reg. král. Odchylně Král na str. 330.)

Klenka z Vlastimila. Antonínovi K. měšťanu Pražskému (majoru střelcův), dán 1867, 4. ledna rytířský stav císa. Rakouského a tento erb:

Štít, v němž pošikem od pravé dolů bílý pruh a v něm tři žaludy své přirozené barvy za sebou, v horním poli červeném bílý lev s rozdvouženým ocasem, ve spodním poli modrém praporek zhora žlutý, z dole černý, jenž se dvakrát vine okolo hnědé žerdi, nad štítem 2 helmy s korunami a příkr. červ. bílými a modrými bílými, na pravém dvě křídla barvami rozdělená, bílé červené a červené bílé a mezi nimi vyniká z polovice pes braka bílý se zlatým obojkem, na druhém podobná křídla rozložitá, modré bílé a bílé modré a mezi nimi 5 ječných klasů se stébly. (Meraviglia str. 12, tab. 11.)

Kleo z Roudné. Majestátem d. 1588, 17. září dáno povolení Adamovi *Hyršovi* a Janovi a Václavovi *Kleum* v Plzni, aby se mohli psáti z Roudné a dán jim erb. Jiným majestátem (1705, 12. května) následovalo vyzdvižení do rytířského stavu. Erb jich byl tento: Štít pošikem z. dolejška v pravo na horu rozdělený, vrchní polovice žlutá, spodní modrá a v obou lev zvíře k pravé straně obrácený ve skoku s vyplazeným červeným jazykem, ocasem vyzdviženým, přední jeho díl po kyčle modré, zadní žluté barvy, přes něj a mezi polovicemi položeny jsou pošikem dva trámy, jeden podle druhého, vrchní červený, spodní bílý, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a modrými žlutými a korunou, z níž půl jelena až po zadní kýty modrého s rohy zlatými o osmi parozích vyniká. (Reg. král. Pam. arch. X, 264, Jak. sb, Král na str. 310 a v Hradech XIII. tab.)

Kleplot z Levnturnu a Vosrtálu. Erb rodiny té byl tento: Štít na přič polovičný, horní polovice svislou čarou na dvě rozdělená, pravé pole zlaté a v něm polovice černého orla s korunou k pravé straně obráceného, v levém červeném (Král: bílý) lev s dvojitým ocasem a korunou na hlavě, drže v předních nohách, v jedné kouli v druhé meč (u Krále dvě železné koule řetězem spojené), spodní polovice klínem (strany do vnitř zaohnuté) rozdělená, v klínu modrém trávník, na něm bílá zeď se štukovými a stínkami a uprostřed ní okrouhlá věž s cimbuřím, pole v pravo a v levo od klínu černá a v nich po žlutém jetelovém listu, helm s korunou a přikryvadly červ. bíl. modrými a modrými bíl. červenými, nad tím rohy třikrát na přič barvami rozdělené, modrý červený bílý a červ. žlutý modrý a v nich prostrkaná péra, červ. bílé modré, modré, červ. bílé, u pravého rohu je meč ostřím dolů postavený (u Krále polovice dotčeného lva). (Jakub. sbírka, Král na str. 278.)

Klepsatel z Milhauzu. Rodina tato z Němec pocházející obdržela erb od císaře Maximiliana a přišla v 16. st. do Čech. Majestátem d. 1596, 17. července byl jejich erb potvrzen a polepšen takto: Štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý a v každé polovici jelení roh o pěti pa-

rozích, červený v bílém, bílý v červeném, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a nad tím jelení rohy. Polepšení bylo takové, aby měli helm otevřený s korunou a za klénot dvě křídla orličí (černá, Král na str. 270, Rybička o erbovních rod. Hradeckých str. 18).

z Klimkovic rodina neznámého původu snad ze Slezska pocházející. Erb její byl štít modrý a v něm ke zpodku podkova svými štěpy dolů obrácená, v níž jest střela s červeným opeřením a bílou tulejí, vzhůru hrotem obrácená, na podkově stojí černý pták drže v ústech střelu týchž barev, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré a bílé barvy, nad tím 3 péra, modré, bílé a modré. (Jakub. sbírka.) Albert z Kl. (děkan v Příbrami, pak Karlšteinský) stal se l. 1652 cís. palatinem. (Zmínka o jednom erbovním listu jím vydaném v kn. 560 na l. 56 v arch. m. Prahy.)

Klívec z Morchendorfu v. Hosian.

Klokočovský z Peclínovce v. Peclínovský.

Kloloové z Ústna (z Ausína) měli erb snad již v 16. století, ale Ferdinand II. jej (1628, 9. června) rozhojnil a polepšil. Nový tento erb byl: Štít na tři díly nebo pole od boku levé strany k pravé na pokos vzhůru rozdělený, v horním a dolním bílém 2 plné růže vedle sebe stojící a sebe se dotýkající červené barvy a v prostředním poli červeném lev, tváří k pravé straně jako k skoku obrácený, s vyplazitým červeným jazykem a vyzdviženým dvojnásobným ocasem, drže v předních nohách větvičku limonovou o 3 zelených lístcích a 3 limoních, helm otevřený s přikryvadly černými, žlutými a bílými červenými, nad tím koruna zlatá, z nížto vynikají 2 rohy buvolové, barvami na přič rozdělené, žlutý, černý a červený bílý, mezi nimiž týž lev až po kyčle se vidí. (Reg. král.)

z Kluksu (Klux, Klüx, Kliks) příjmení Lužické rodiny, již l. 1399 četné, z níž se v Čechách vyskytuje l. 1414 Rameš řeč. Kliks. Na pečeti jeho je viděti kus větve s 4 lupeny (Arch. velkého převorství). Podobný je erb na pečeti Karla Rudolfa Kliksa z Kliksu (1651, arch. mus.), jenž tehdá také v Čechách bydlel, klénotem mu byla tři péra. Když Erasmus Bernard z K., starosta v knížectví Hlohovském, byl vyzdvižen do panského stavu, (1712, 10. února) popisuje se štít červený, v něm pošikem ležící pařez a v něm na svrchní straně dvě, na zpodní jedna větev s lupeny zeleným (Reg. král. Obraz pečeti v Hradech VIII. tab.)

Knejzl z Borovska v. Matyáš.

Knobloch z Windšteina. Rodina tato přišla bezpochyby z Německa, protože v našich pamětech nikde není poznamenáno, kdy a odkud erb obdržela. Erb jejich byl štít polovičný, pravá polovice červená a v ní bílá česněková hlavička (knoblauch) se zelenou stopkou a kořeny, levá polovice modrá a v ní bílý, (žlutý?) lev jako ve skoku k pravé straně obrácený, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, jako klénot polovička téhož lva. (Jak. sb. Král na str. 266.) S tímto popisem shoduje se vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXIII, 190.

Kobedové z Luhu měli na štítě pošikem od pravého koutu dolů pruh jako tok vody a nad ním po růži. Tak pečetil l. 1609 Bedřich Kobeda. (Arch. Třebonský.)

Kober z Koberšperka. Rodina tato byla v Slezsku osedlá, odkudž přišla do Čech, majíc již erb a rytířský stav. Erb jich byl štít žlutý a v něm noh pták modré barvy, držící pravou přední nohou kladivo, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dvě křídla barvami na příč rozdělená, pravé žluté, modré a levé modré a žluté. (Jak. sb. Král na str. 357.) S tím souhlasí i obrazy erbů na mincích. (Miltner, Privاتمünzen tab. XXII.)

Kober z Tálu (Kober zum Tholl). Jiří Pertolt Pontanus z Breitenberka jako císař. palatin obdařil (asi l. 1600) Lorence, Matouše, Ondřeje a Jeronyma bratří K. z T. úředníky v Osečné (Oschatz) erbem tímto: Štít polovičný, v pravo černý s polovicí zlatého orla, levé pole na příč dělené, nahoře červené, dole modré, dvě bílé lilie v sobě obsahující, kolčí helm s přikryvadly a točenicí černé a žluté barvy, nad tím dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, černý žlutý a žlutý černý a mezi nimi žlutá lilie a na ní tři paví péra. (Kopíář Pontanův.)

z Koberovic v. Nefestyn.

Kobiš z Bytyšky. Z rodiny této znám jest Jan, jenž sepsal 1574 Naučení o měrách vinných. Kdy on aneb předkové nabyli erbů a hesla, není známo. Na štítě měl jelení hlavu i s krkem šípem prostřeleným a touž věc i za klénot. (Smolík, Matematikové v Č. I, 56.)

Kocín z Kocinetu. Císař Maximilian povolil (1571, 12. března) Janovi Kocínovi (ale po otci vlastně Kocianovi), aby se psal *z Kocínova* a dal mu erb: Štít zlatý, v něm hlava jelení s vyplazeným jazykem, každý roh o 6 parozích, vše přirozené barvy, a mezi těmi rohy orlice též přír. barvy, kolčí helm, příkr. zlatá, černá, točenice a nad tím jelení rohy a mezi nimi orlice. (Arch. šlechtický.) Když však císař Rudolf (1597, 7. ledna) toto povýšení Janovi potvrdzoval, již jej nazval Kocínem z Kocinetu (v rukop. Kocinotu) jak se obyčejně psával a erb mu polepšil korunou na místě točenice. (Reg. král.) Potomci žili ještě v 18. stol.

Kocour z Otína v. Diblík.

Kočka z Kocenšteina. První tohoto příjmení Jakub K. z K. a Matěj odtudž přijati na sněmě r. 1552 do rytířského stavu, ale kdy a od koho erb obdrželi, není známo. Jak svědčí pečeť Jakubova (1560) a erb jeho (Miltner, Privاتمünzen tab. XXIV, 198) byl erb jeho takový: Štít polovičný, v pravé polovici pruh pošikem od pravé nahoru, v levé polovici kočka jako vzhůru vyskakující, otevřený helm a koruna, z níž vynikají dva rohy a mezi nimi kočka sedící, máje obě přední nohy o korunu opřené a hlavu k tobě obrácenou. Tak i Král na str. 268. Kromě toho malován erb jich takto: Na modrém štítě bílá kočka sedící, přikryvadla modrá bílá, na koruně kočka sedící sice k pravé straně obrácená, ale hlavou k sobě otočenou. (Jak. sb. a Král na str. 333.)

Kodíčil z Tulechova v. z Tulechova.

Kohout z Horšteina v. Tahlo.

Kohoutové z Lichtenfeldu měli prý erb: Štít polovičný, svrchu bílý, od zpodu červený a přes celý štít pták noh červený v bílém, bílý v červeném drže lilii; klénodem dva rohy, bílý a červený a mezi nimi červená a bílá péra. (Král na str. 285.)

Koch. Bratři Jan Jiří a Petr (tento od r. 1682) pán na Hrobech vyzdvižení (1667, 8. června) do stavu vladyckého a dán jim tento erb: Štít pruhem červeným, v němž jsou 3 hvězdy zlaté o 6 špicích, na dvě polovice rozdělený, v horní polovici dělení trojhranem červeným, který vychází z obou horních koutův a ostřím dosahuje dotčeného pruhu a v něm se vidí obrněný muž po kolena stojící, má na hlavě modrý biret s feflíky a drže v pravici kuchařskou lžici a klas pšeničný, pošíkem a pokosem položené, levici pak má na bok podepřeno, ostatek štítu jest modré barvy, turn. helm s korunou a příkr. červ. bíl. modrými, nad tím dva buvolové rohy barvami rozdělené, modrý červený a červený bílý, do jichž konců vstrčeno jest po pšeničném klasu a mezi nimi vzhůru ruka s brněným ramenem držící v hrsti touž lžici a klas, jako na štítě. (Mit. Nordböh. Exc. Cl. XXX, 299.)

Koch z Kolburka. Podle majestátu d. 1609, 23. ledna byli Daniel K. a Benedikt *Fiňk z Kolburka* erbovní strýci a připustili k erbu Kryštofa *Všeruba*, komorníka při deskách zemských. Erb jich byl štít polovičný, pravé pole bílé a v něm celý červený noh, držící v pravé přední noze praporeček, pravé pole rozděleno jest pošíkem od pravé dolů na 5 neb 6 pruhův černých a žlutých a střídavě položených, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá a za klénot polovice téhož noha, jako na štítě.

Kochan z Prachové. Majestátem d. 1582, 28. května povoleno Jiříkovi, Jakubovi a Tomáši bratřím *Kochanům* a Jiříkovi *Černohorskému*, aby se psali z Prachové a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice bílá a v něm lilie rozkvětlá, žluté barvy, levá červená a v něm lilie bílá, kolčí helm s točenicí, dvě křídla složená červená s pruhem bílým pošíkem položeným a na tom pruhu žlutá lilie. (Reg. král., s čímž se shoduje obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. XXIV., jen u křídel nelze podrobnosti seznati, též obraz pečeti (1598) v arch. mus. Odchylně je malován v Jak. sb. a v Králově Herald. na str. 268 totiž pravo modré a v něm dvojnásobná lilie v pravo žluté a v něm táž lilie modrá, křídla složená, vrchní žluté s modrým pruhem pošíkem položeným a v něm žlutou lilií, zpodní modré se žlutým pruhem a modrou lilií.)

Kochánek z Kochánku. Kochánkové seděli v 15. a 16. st. v městě Chrudimi. Kdy a kým nabyli vladectví, není známo. Erb jejich byl: Štít černý, v němž na třech pahrbcích zelených polovice žlutého jednorožce k pravé straně postaveného, kolčí helm s přikryvadly žlutými a černými a nad ním dvě křídla složená černá, na nichž je dvanácte žlutých srdcí neb lupenův. (Rybička o erbovních rodinách Chrudimských z Věstaňku Uč.

Spol. 1883 str. 12, Jak. sb. a Král na str. 357, ale v obou křídla černá zlatá, posázená lipovými lupeny střídavých barev.)

Kochtický z Kochtíc. Rodina tato měla prvotně modrý štít, u jehož pravého zpodku byla ostrev své přirozené barvy a na ní stojíc volavka nabělavé barvy, ana drží v nose rybičku, přikryvadla modrá a bílá a za klénot též znamení, jako na štítě i s ostrví. (Jak. sb., Král na str 342.) L. 1688 rozšířen erb ten připojením erbu rodiny Witten.

Kojt z Bílé hory. Majestátem d. 1567, 13. května povoleno Bonaventurovi *Kojtovi* a Lorencovi *Vejsperkovi*, aby se psali z Bílé hory a dán jim tento erb: Štít žlutý, u jehož zpodku bílá skála na zeleném trávníčku a to pod krokvicí černou, špicí svou až k svrchu štítu sahající, po obou stranách pak též krokvice v témž žlutém poli po černé hlavě lvové, nad helmem točenice, z níž tři péra pštrosová, žluté, bílé a černé, vynikají. (Rybička o erbovních rodinách Hradeckých na str. 19.) Později psávali se s oblibou z Weissenberka.

Koolenec z Kolna. Majestátem d. 1599, 11. listopadu dán Janovi K. obdařenému vladyctvím tento erb: Štít žlutý, jehožto prostředkem jde potůček (totiž pruh modravý) na příč jej rozděluje, a po témž štítu jeřáb své přirozené barvy, jednou nohou na třech zelených pahorcích stoje a druhou pozdvíženou a ohnutou kamínek pazoury sevřený drže, kolčí helm, koruna, přikryvadla žlutá černá a bílá modrá, z koruny vynikají tři zelené pahrbky, na nichž stojí týž jeřáb. (Paprocký o st. ryt. 424, kdež je též obraz, Jak. sb.) Malíři ovšem některé části jako ku př. kamínek, zobák, nohy barvami kráslili. V majestátu d. 1629, 25. července psáno jest, že dostal Jan starší K. z K. l. 1626 vladycství z Říšské kanceláře a že r. 1629 erb jeho z České kanceláře polepšen, totiž štít na příč polovičný, nahoře červený, dole žlutý a po štítě havran maje na hlavě věneček. (Reg. král., Meraviglia tab. 102 se neshoduje.)

Kolín z Elbinku. L. 1608, 16. května dán majestát Janovi Kolínovi, aby se psal z Elbinku a přidán mu tento erb:

Štít pošíkem od pravé dělený. Ve zpodním bílém poli zelený věnec vavřínový, v hořejším modrém měsíc zlatý, rohy k pravé obrácený. Kolčí helm s točenicí a příkr. zlatými modrými a bílými modrými, nad tím dvě křídla orličí, pravé modré se zl. měsícem, levé bílé se zel. věncem. (Reg. královská, Král na str. 301.)

Kolín z Chotěřiny. Na přímluvu Jana Hodějovského z Hodějova dáno majestátem d. 1542, 15. května Matouši *Kolínovi*, Janovi *Orfeovi*, Vítovi *Trojánovi*, Janovi *Šentygárovi* s bratřími a Janovi *Rackovi* (Rodericus) povolení, aby se psali z *Chotěřiny* (podle rodiště Hodějovského, jich příznivce) a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž jest zvíře pegasus bílý, až po kýty vynikaje z oblaku a maje na těle osm zlatých hvězd, jedna na břichu, druhá na konci křídla, třetí na jedné z nohou, čtvrtá na pleci křídla, pátá na koleně, šestá na hrdle, sedmá na hlavě, osmá mezi chřipěma, nad štítem helm s přikryvadly modrými bílými, na helmě

zelený břechtanový věnec, z něhož visí tři větve, zdobené zelenými listy, jež jsouce proplétány břechtanovím, některými větvemi nahoru se ohýbají. (Reg. král. Jak. sb.) Viz podrobně v Jirečkově spisu o Janu Hodějovském v Pojed. Uč. Spol. řady VI, dílu 12. na str. 34. V témž spisu na str. 64 jest psáno o dvou obrazech erbu Kolínova z kamene vytesaných.)

Kolínský z Bílejova v. Zákostelský.

Kolkrejtárové z Kolkrejtů. (Kalkreuter v. Kalkreut) vyskytují se od polovice 16. st. v jižních Čechách, přišedše odkudsi z Němec. Erb jich se maloval takto: Štít polovičný, pravo bílý, levo černý a v obou polích dvě žluté karbovačky nebo kopisti na vápno, křížem přeložené, přikryvadla černá bílá, klénot panna korunovaná, barvami šatu tak rozdělená jako štít, držíc v každé ruce karbovačku (užším koncem dolů, Jak. sb. Král na str. 269). Z majestátu d. 1678, 27, dubna na stav panský dovídáme se, o zlepšeném erbu, z něhož lze souditi, že býval štít žlutý a na něm dvě modré kopisti a klénotem korunovaný mouřenín bez noh v zeleném oděvu s rozšířenými rukávy, drže v každé ruce modrou kopist, jejíž konec je založen v koruně. (Reg. král., Meraviglia tab. 101. Kadich-Blažek tab. 39. Blažek tab. 16, Hrady IX. tab.)

Kolloreďové (Colloredo) dosáhli inkolátu v Čechách l. 1593 (Ludvíkem), ale trvale se tu usadili teprve po darování Opočna r. 1635. Knížecího stavu říšského pro prvorozence nabyli l. 1763 (29. prosince) podědivše rod Mansfeldský dědili i jméno a erb (maj. 1789, 26. února). Je tedy nynější jich erb (vyobr. v Ottově Slovníku Naučném V, 519. Meraviglia tab. 80, 81, Kadich-Blažek tab. 138, Hrady IX. tab.) sdružením erbův obou rodin.

Kolokovský z Kolkovic. Majestátem d. 1579, 16. února povoleno Adamovi *Rejšovi* jinak *Kolokovskému*, Slezanu, aby se psal z Kolkovic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž dole trávníček, na kterém vápenná pec zapálená, z níž oheň a skrze vápno vzhůru dým prochází, před touž pak pec a před ní, kde se zapaluje, po levé straně 6 kamenův vápenných a proti nim z druhé strany tři špalkové dříví, též dva klasy rýžové (žitné) z obou stran té peci po jednom klasu vyrostlé vzhůru stojí, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a modrými a nad tím tři klasové rýžové vzhůru vynikající. (Reg. král.)

Colonna z Felzu. Rodina tato přišla do Čech z Tyrolska a přijata l. 1561 do království. Starý jich jednoduchý erb byl štít červený, a na něm bílý sloup (colonna, lat. columna) se zlatým podstavcem a zlatou korunou na vrchu; klénotem je mořská panna prostovlasá pod korunou, jejíž ocas proniká skrze korunu, držíc v pravé ruce hvězdu. Polepšený erb (již l. 1536) obsahoval štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli černém pruh bílý příčný a v něm červ. křížek, 2. 3. starý erb, 4. s příčným pruhem, v němž jest červená růže, dva helmy korunované, na pravém křídlo černé s bílým pruhem, v němž jest křížek, na levém dotčená panna. (Miltner, Privatmünzen tab. IV. Jak. sb. Král na str. 298. Vyobrazení v Slov. Naučném

V. 524. a Meraviglia tab., kdež jest přidán pozdější štítek. Hrady IX, tab.)

Kolský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Komedka z Rovín. Majestátem d. 1544, 8. února povoleno Jiříkovi *Komedkovi*, Petrovi *Velikému* a Václavovi *Stříbrskému*, aby se psali z Rovín a dán jim erb: Štít modrý, v němž ruka od pravé strany u zpodku z oblakův, až po loket zbrojná, k levé straně vyniká, držíc v hrsti hada zlatého stočeného s červenou korunkou na hlavě, přikryvadla zlatá červená a zlatá modrá, točenice a za klénot táž ruka s hadem. (Reg. král.) Tak ač neúplně v Králově Heraldice na str. 321, avšak zcela špatně na str. 279.) K témuž erbu připuštěn majestátem d. 1589, 27. února Karel *Trubka* měšténin Starého města Pražského. (Reg. král.) Týmž erbem pečetil také (1555) Václav *Voz z Rovín*. (Univ. knihovna.)

Komínek z Engelshausen. Rodina tato (1634, 7. dubna) šlechtictvím a erbem obdařená, měla štít polovičný, v pravé žluté polovici půl černého orla, v levé červené bílý vysoký komín, z něhož se kouří, klénotem byl týž komín mezi dvěma černými křídly. (Rodopisné paměti v zemském arch. Král na str. 264.)

Komorník z Dalkovic v. II. oddělení v Českých rodinách „z Dalkovic.“

Konď z Hodištkova. Mikuláš Konáč spojil se ok. l. 1507 s Janem Volfem Moravanem k založení knihtiskárny. K přimluvě svého přívržence Jana z Hodějova obdařen (1516) erbem a heslem, jež si volil narážeje na heslo svého přívržence (Jirečkova Rukověť I. 382). Na štítě jeho byly dvě ruce držíce dvě palice tiskařské křížem a hlavami dolů přes sebe a nad oblaky. Klénotem byla 3 péra. Tak na pečeti r. 1524. (Kolář z arch. Kutnohorského. Též Král na str. 364, též Kadich-Blažek tab. 154.)

Konstantín z Červeného pole. Cís. Rudolf povolil (1580, 30. května) Jiříkovi staršímu a Václavovi mladšímu bratřím Konstantinům, aby se psali z Červeného pole a Sumoše dada jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, v levé polovici černé pruh modrý na příč a v něm 2 růže zlaté, točenice týchž barev s přikryvadly žlutými modrými a černými, nad helmou v pravo křídlo orličí žluté, v levo ruka zbrojná s sekerou na zlatém topořisku a mezi tím růže z polovice červená a z polovice zlatá. (Reg. král.) Jeden z nich byl polesným na panství Dobříšském a Příbramském.

Kop z Raumentálu. Jan Kop, lékař krále Ferdinanda, povýšen majestátem d. 1532, 28. května do šlechtického stavu Římské říše a vysazen mu při tom tento erb:

Červený štít a na něm černý kapoun se zlatýma nohama stojí na bílém měsíci, pod nímž jest zlatá hvězda, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými červenými, jež jsou posety zlatými hvězdami, nad tím 2 černá křídla orlí, na každém křídle červený pruh na příč a na každém pruhu 3 zlaté hvězdičky a mezi těmi křídly jedna velká hvězda. (Reg. č. 297 v arch. šlecht. Vídeňském.)

Kopíněk z Ejpovic. Král Ferdinand povolil (1552, 20. ledna) Vavřinci

Kopiníkovi, aby se psal z Vejovic, při čemž mu dán tento erb: Štít žlutý a v něm dva šercáry neb kopí rejtařská (červené) s modrými praporečky, majíce k vrchu téhož štítu ostří obrácené a jsouce na kříž přeložené, kolčí helm s přikryvadly červenými, žlutými modrými a nad tím šorcáry červené na kříž přeložené, jako na štítě. (Reg. král.)

Korálek z Těšína. Majestátem d. 1560, 10. srpna povoleno Viktorynovi *Korálkovi*, Janovi *Strochovskému* a Janovi *Záhrobskému*, aby se psali z Těšína a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole modré a u spodku jeho trávníček neb pahrbek zelený a na něm jelení roh s šesti parůžky (hnědé barvy) vzhůru postavený, v levém poli žlutém dvě střely křížem přeložené a nahoru špicemi obrácené, kolčí helm s točenicí, feflíky, přikryvadly žlutými modrými, nad tím muž ve žluté župici s výložky a pintou, vpůli opásaný modré barvy, maje na hlavě žlutý věnec břečťanový a drže v pravé ruce dvě střelky a v levé roh jelení jako ve štítě, a až po kolena vynikaje. (Reg. král.) S tím se srovnávají Jak. sb. a Král na str. 264 v podrobnostech, ale odchylují se v barvách; jelení roh je tu korálem. Erb Strochovských popsán v Soupise Klatovska na str. 82.

Koránek z Lumenšteina. Majestátem d. 1634, 8. září připuštěn Daniel Koránek k erbu Eliáše Blovského z Lumenšteina. Popis téhož erbu viz u Blovských. Korankové žili ke sklonku 19 st. v Kutné Hoře.

Koprýc z Koprýc, rodina v 15. století v Lužici usedlá, jež později se i v Čechách vyskytuje. Erb jejich byl tento: Štít barvami na tré rozdělený, bílý, modrý a červený, a to tak, že čáry dělicí jsou od obou horních koutův a zpodu štítu do prostředka, helm s přikryvadly modrými bílými i červenými, klénodem jsou dvě znamení na způsob sekáčův olovené barvy s bílými šipkami. (Kolář z rukopisu Vídeňského r. 8330 Tak i na pečeti r. 1557 a 1562 (tato v Arch. Dz. IV. 6.)

Korb z Weidenheimu viz Meraviglia 47.

Korbáč z Saxendorfu v. Velvanský.

Kornel ze Všehrd v. ze Všehrd.

Kosa ze Špremberka. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm červená liška, majíc pás se stříbrnou a černou šachovnicí přes tělo a nesouc v mordě (tlamě) kosu; táž liška s kosou je i klénodem. (Tak Král na str. 327 a v Hradech X tab.)

Kostelák a Kounický z Břehu. Král Ferdinand povolil (1539, 15. dubna) Volfovi *Kounickému*, aby se psal z Břehu obdařiv jej tímto erbem: Štít rozdělený pošikem, vrchní polovice žlutá, spodní černá, v nichž (tedy přes celý štít) jest réví vinné se 2 listy zelenými, helm s přikryvadly žlutými černými, nad tím věnec z listí vinného s hrozny (za točenicí) a výše křídlo černé a žluté a přes to křídlo réví jako ve štítě. (Reg. král.). Jak se zdá, erb ten vyhynul. Tedy dán nový list (1575, 17. září) Zdenkovi *Kostelákovi*, aby se psal z Břehu a dán mu též erb; totiž: Štít na příč od pravé strany dolů (pošikem) rozdělený, vrchní pole zlaté, spodní černé, uprostřed štítu pošikem rýva vypouštějící do každé polovice vinný list zelený; helm s příkr.

žlutými černými, točenice spletená z zeleného vinného listí s hroznem po každé straně a nad tím křídlo orličí pošikem na žluté a černé dělené a na něm rýva, jako na štítě. (Arch. šlechtický.) Potomci Zdenkovi žili v Kouřimi do 17. století. Týž erb spatřuje se na pečeti Jiříkově z r. 1589. (v arch. mus.). Pečetidlo Hynka Kosteláka z B. našlo se r. 1773 u Zruče, ale viděli tu jen jeden lupen, který měli za jetelový. (Schaller Czasl. Kr. 210.)

Kostelák z Kostelce. Tak psali se l. 1415 Jan a pak v 15. a 16. st. ti, kteří pocházeli od Jana Sekretáře píšíce se druhdy i z Kostelce nad Černými lesy, majíce štít zhora polovičný. Ale l. 1550 vyskytuje se Hynek K. z K., jenž má na štítě kostel a za klénot ruku brněnou. (Arch. mus.) Tak se nachází na pečeti téhož Hynka r. 1560 mezi listy Pardubskými býv. arch. dvorského. Soudíce odtud, že Jan Holec z Nemošic (1563) mluvil o Hynkovi, že jest chlap a letošní zeman, lze za to míti, že byl některý rok před tím erbem a heslem nadán.

Kostelecký ze Sladova. Majestátem d. 1615, 20. července dovoleno Janovi Kosteleckému, aby byl připuštěn k erbu Jana nejstaršího Sladovského ze Sladova a potvrzen mu týž erb, totiž: Štít červený a v něm sekera širočina bílá, ostřím k pravé straně obrácená na topořišti žlutém, přikryvadla bílá červená, koruna zlatá, z níž tři lilie, květiny bílé na ratolestkách zelených vynikají (Reg. král., Jak. sb. Meraviglia Král na str. 360.)

Košetický z Horek. Majestátem d. 1577, 14. března povoleno Šťastnému Košetickému, aby se psáti mohl z Horek a dán mu tento erb: Štít modrý a v něm kozel se dvěma rohoma přes hlavu a jazykem vyplazeným, bílé barvy, jako v běhu vzhůru k pravé straně obrácený, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, točenice s rozletitými feflíky týchž barev, z nichž hlava s krkem kozlová se dvěma rohoma přes hlavu a vyplazeným jazykem vyniká. (Reg. král.) S tím se srovnává obraz pečeti (1602) v Arch. desk zemských a Král na str. 337.

Košín z Freudenfeldu. Císař Ferdinand III. povolil (1649, 17. července) Lorencovi Košínovi pro jeho pomoc při obraně Prahy, aby se psal z Frajdenfeldu (také z Radostova?) obdařiv jej tímto erbem: Štít polovičný, v pravo modrý a v něm lev zlatý pod korunou ve skoku s červeným vyplazitým jazykem a dvojnásobným ocasem, zuřivý a k levé straně obrácený, v levé červené polovici muž v celé zbroji, s obnaženým mečem stoje a s týmž lvem se potýkaje, maje před sebou až nad koleno štítek k podobenství rundáče neb pavězy zlatý a na něm orel černý rozkřídlený, v pyscích zelenou palmu držící, turn. helm s korunou a přikryvadly zlatými černými a červenými bílými, a nad tím týž orel pod sebe na korunu patře. (Reg. král.) Fr. Teplý zmiňuje se v ČČH., XXX. na str. 483 o nobilitaci Slavatovské (1688, 19. listopadu) ale erbu daného nepopisuje.

Košínský z Košína. Jiří K. nabyt r. 1681, 14. listopadu vladectví v Čechách, ale teprve l. 14. září erb jich, v němž býval jednorožec majestátem z Říšské kanceláře daným polepšen. (Reg. císařská ve Vídni.) Erb

ten byl takový: Štít na 6 polí křížem rozdělený, 1 pole modré, 2. žluté, 3. a 6. červené a v něm zlatá hvězda, 4. a 5. voda, v níž plave pstruh, uprostřed pak všeho štítu jest štítek, na němž jest prvotní erb, totiž štítek na příč polovičný, nahoře modrý, dole zlatý a v něm bílý jednorožec mající v ústech bobkový věnec, nad tím štítkem je koruna a nad ní císařský orel, jehož levá polovice je s červenou bílou a pravá s černobílou šachovnicí, nade vším štítem panská koruna a dva otevřené helmy s přikryvadly zlatými černými a červenými bílými, na pravém helmě jednorožec mezi dvěma křídly (snad tak zbarvenými jako orlice nade štítkem) a na levé hvězda mezi dvěma pstruhy. (Obr. Kadich-Blažek tab. 46.)

V Jak. sb. jest erb Košínských takto malován: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. polí modrém je polovice orla pod korunou barvy červené a bílé s šachovnicí 2. a 3. pole je zase na příč děleno, ve vchní části je červené pole a v něm žlutá hvězda, ve spodní bílé je pstruh plovoucí ve vodě, 4. pole je též modré, v něm u zpodu hnědý plot, za nímž je viděti půl bílého jednorožce držícího v ústech vavřínový (zelený a nažloutlý) věnec, přikryvadla modrá bílá a červená bílá, helm s korunou, na něm dvě křídla, pravé černé a levé červené a bílé s šachovnicí a mezi nimi půl jednorožce takového, jako je na štítě.

Kotečník z Domaslavě. Král. Vladislav obdařil (1512) Jana Kotečníka erbem, aby se psal z Domaslavě, ale obsah listu již ztraceného není znám. Potomci žili na statcích pozemských a v městě Táboře a naposled v Hradci nad Labem. Erb jich byl štít na příč polovičný, horní pole červené a v něm polovice bílého lva s dvojnásobným ocasem, spodní polovice s dvěma červenými pruhy na příč položenými (v bílém poli). (Tolik je zřejmo z majestátu l. 1734, jestli tu prvotní erb nebyl měněn.) Václav František „Goteschnig“ (jenž se tuším do Vídně přestěhoval) nabyl l. 1734 (9. prosince) potvrzení svého stavu a při tom mu vysazen tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a do jeho prostředku jde zlatá krokvice, na jejímž ostří stojí jestřáb, 2. a 3. pole je na příč rozdělené, nahoře červené a v něm bílý lev s dvojnásobným ocasem a pod tím bílé a v něm 2 červené pruhy na příč položené, turn. helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla napříč barvami dělená, žluté modré a červené bílé a mezi tím polovice téhož lva jako na štítě. (Kniha 159 f. 157 šlecht. arch.) Podobného erbu jsou Vlasatí z Domaslavě (viz to).

Kotelík z Horšteina v. Tahlo.

Kotorovský ze Lvovan. Majestátem z. 1600, 10. ledna povoleno Janovi K., měšťanu Plzeňskému, aby se psal ze Lvovan a dán mu tento štít: Štít pošikem od pravé strany k levé rozdělený, svrchní pole pole černé, spodní modré, a v témž štítě lev zvíře k pravé straně obrácený, na zadních nohách stojící a v předních kříž žlutý držící, máje ocas nahoru vyzdvižený, polovice jeho v černé straně štítu žlutá a v modré bílá, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými modrými, nad tím rohy buvolové,

barvami rozdělené, pravý bílý a modrý, levý žlutý a černý a mezi nimi půl lva žlutého kříž držícího. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. X, 267. S tím se shoduje Král na str. 302.)

Kotva z Freifeldu. Císař Rudolf povolil (1599, 28. prosince) Jobovi *Kotvovi* měšťanu Plzeňskému, Zikmundovi *Celestynovi* jinak Nebeskému měšťanu Rokycanskému, aby se psali z *Freifeldu* a dal jim tento erb: Štít pošikem rozdělený, vrchní pole červené a v něm zvíře jednorozec bílé barvy, k pravé straně obrácený a v běhu postavený, spodní pole modré a v něm kotev bílá špicemi dolů obrácená a přes týž štít v poli pošikem od pravé k levé straně dolů pruh žluté barvy se vidí, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, koruna, dvě křídla, pravé modré, levé červené a přes ně zlatý pruh pošikem (Reg. král., Pam. arch. X., 268., Meraviglia tab. 135 chybně, tak i Kadich tab. 207. Král na str. 305 dobře na str. 285 nedobře). Oba ti to nově utvoření vladyky přijali k erbů a za erbovního strýce Šebestiána *Rejšvického*, purkrabě na Zbiroze, Mikuláše *Celestyna* jinak Nebeského a Ondřeje *Pražáka*, měšťany v Rokycanech, což císař Rudolf, (1605, 10. března) potvrdil a vysadiv jim dotčený erb svolil, aby se také psáti mohli z *Freifeldu*. (Reg. král.)

Koukolík v. Fafout.

Kounický z Břehu v. Kostelák.

Kouřimský z Věličina v. Brodský.

Kouskové ze Soběčiček přijali k erbů od starší rodiny. Jiří ze Soběčic seděním v Klatovech přijal za erbovního strýce Mikuláše Jiskru a Jana *Kouska*, rodiče Klatovské. To potvrzeno majestátem d. 1529, 7. října a dán jim erb: Štít červený a v něm bílá zeď se třemi stíny zděnými, ze které vyniká půl srnky barvy přirozené, předními nohama jako vyskakující, přikryvadla červená bílá a za klénot půl srnky týmž způsobem, jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 11, Hradý IX. tab.) Barvy snad Kouskové měnili, neb v Jak. sb. jest zeď žlutá; sice ve svém složení zachovávan týž erb i v 17 století.

Koutkové Nečamští z Minic byli buď pošlost schudlá starých Nečamských (zejména Vlčkův) aneb snad rodina nobilitovaná, čemuž by nasvědčoval jich erb. Václav K. byl nějaký čas písařem na panství Dobříšském a konal v l. 1618—1621 dobré služby císařským (Arch. Roudnický). Jejich prvotní erb byl červený štít, na něm zlaté kolo o šesti loukotěch, na kterémž kole sedí vlček, přikryvadla červená bílá a za klénot zlaté kolo. Majestátem d. 1623, 20. srpna polepšen tento erb tak, aby byla přes červený štít kotvice železná a na ní vloženo a připevněno zlaté kolo s vlčkem sedícím své přirozené barvy, přikryvadla aby zůstala červená bílá, na helmici byla koruna zlatá, klénotem pak dvě černá křídla a mezi nimi dvě ramena zbrojná zavírající zlatou písmenu F pod zlatou korunou, z kterýchžto ramen jedno (v majestátu levé, ale tuším heral. pravé) drží ručnici vypálenou a levé meč. K tomu přidáno heslo: Pro lege et rege. (Reg. král. Popis stručný dobře se vyloží Jak. sbírkou.)

Koutní ze Zářečné. Vavřinec Koutný, registrátor při deskách zemských, obdržel l. 1610, 12. listopadu majestát, aby se psal ze Zářečné a při tom tento erb:

Štít polovičný, u zpodu voda, nad tím červené pole a v něm mlýnské kolo s palci zlatými. V pravo štítu stříbrné rameno lidské opírající se o též kolo. Kolčí helm pod korunou s přikryvadly stříbr. červenými, nad tím dvě orličí křídla dělená, pravé (zhora) stříbrné červené, levé červené stříbrné. (Reg. královská, podobně Král na str. 329, ale nikoliv docela souhlasné. Podle Jakubičkovy sbírky vyniká kolo z polovice z vody.)

Koutský z Jenšteina. Majestátem d. 1597, 30. října povoleno Janovi *Rakovnickému*, Křížovi *Chvalickému*, Pražanům, Valentinovi, Tobiášovi, Řehořovi, Matěji a Vojtěchovi bratřím *Koutským*, měšťanům Nového města Pražského, aby se psali z Jenšteina a dán jim tento erb: Štít polovičný, v pravém žlutém poli polovice černého orla, levá polovice rozdělená pošíkem od horního pravého koutu dolů na dvě pole, pravo bílé, v levo modré, přikryvadla červená žlutá a bílá modrá, točenice týčž barev a za klénot křídla barvami rozdělená, žluté červené a modré bílé. (Reg. král., Král na str. 263, avšak odchýlně na str. 265 a tak, jako i v Jak. sb.) Majestátem d. 1608, 10. března povoleno ještě, aby k témuž erbu byli připuštěni Jindřich *Čížek*, kr. rychtář v Berouně a Mikuláš *Brazdymský*, písař důchodní na panství Točnickém. (Reg. král.)

Koza z Hradiště. Král Ferdinand dovolil (1538, 9. května), Janovi a Václavovi bratřím Kozám, pocházejícím z města Hradiště hory Tábor, aby mohli míti erb, který dal král Vladislav n. Janovi *Nebozézskovi z Hradiště* a také tak se mohli psáti, totiž tento: Štít červený, v němž noh černý stojící s křídly rozkřídlenými, máje nos a pazoury zlaté, helm s korunou a přikryvadly červenými černými, z kteréžto koruny půl noha spatého a rozkřídleného také se zlatým nosem a pazoury, jako by z koruny vyletěti chtěl, se vidí. (Reg. král. Kadich tab. 47., Král na str. 357 odchýlně.) S tím se shoduje pečeť Janova z r. 1565 v arch. Třeboňském. Erb rozšířený Kadich-Blažek tab. 191.

Koza z Ouračova. Majestátem d. 1616, 14. března dán bratřím Jiřímu a Janovi Kozám erb kozla a heslo z Ouračova. (Reg. král.)

Kozář z Kozářova. Majestátem d. 1590, 3. května dovoleno Mikuláši, Jiřímu a Janovi *Kozářům*, Tomáši Eliášovi *Skřečkovi* a Jiřímu Samuelovi *Lípovi*, aby se psali z Kozářova a dán jim tento erb: Štít červený, v němž u zpodku koruna zlatá královská, z níž vyniká půl kozla neb kozorožce až po zadní kýty, své přirozené sivé barvy, k pravé straně obráceného, se zlatými rohy, vyskakujícího, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a červenými a nad tím koruna s polovicí kozla. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 47. Shoduje se Král na str. 337.)

Kozel z Peclínovce. Rodina tato buď byla stará svobodnická aneb k erbu Peclínovských přijata. Když Jan Sladký a Adam K. z P. přijali k erbu Jana *Bognera*, Šimona *Litického* a Martina *Cejpa* a to majestátem

l. 1557, 15. září potvrzeno, popisuje se jich erb takto: Štít červený a v něm ruka zbrojná držíc kladivo, střelou prostřelená, jako by z oblaků vycházela, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, dvě křídla jedno za druhým, přední červené, zadní bílé, na nichž táž ruka zborcená. (Šlecht. archiv, koncept.) Ještě podrobnější popis v majestátu d. 1612, 12. listopadu, jímž připuštěn Václav *Nedvěd*, prymas města Mělníka, k erbu Jakuba registrátora při komoře a Jindřicha písaře radního v Novém městě Pražském bratří Kozlův z Peclínovce a to takto: Štít červený, v němž ruka zbrojná od vrchu levé strany jako z oblaku vycházející, nad přihbím střelou zlatého dřeva prostřelená, jež kladivo vyzdvižené a špicí k pravé straně obrácené s topořištěm zlatým držící se spatří, kolčí helm s přikryvadly, bílými červenými a točenicí týchž barev, z níž dvě křídla orličí v hromadu spojená, totiž zpodní bílé a vrchní červené a na něm táž ruka jako ve štítě se vidí. (Reg. král. Viz článek Rybičkův O erbovních rodinách Hradeckých na str. 6. Neúplně Král na str. 320.)

Kozel z Rejzntálu. Zikmund Kozel, obývající na Kutných horách, obdařen (1568 16. listopadu) vladectvím a erbem tímto: Štít v půli rozdělený, svrchní pole modré a v něm půl kozla černého až po zadní kýty k pravé obráceného jako ve skoku, máje pravý roh celý a levého půl sraženého a oba zlaté barvy, zpodní pole červené, přikryvadla bílá černá, točenice všech pěti barev a za klénot týž kozel. Od císaře týž erb polepšen (1587, 15. ledna), aby měl ve zpodní červené polovici bílý pruh na příč a nad helmem korunu. (Reg. král. Meraviglia tab. 20.) Že dotčený bílý pruh nemá jíti na příč, nýbrž pošikem od pravé nahoru, dokazuje se obrazem téhož erbu v Miltnerových Privatmünzen tab. XXV, 205. (S tím se shoduje Král na str. 277, ale rozchází se zase na str. 281 a shoduje se tu s Jak. sbírkou. Oba kladou vrchní pole červené, kozla bílého a zpodní modré se žlutým pruhem.)

Kozelka z Ryzenfelzu. Majestátu o povýšení této rodiny na vladectví není; odkud se jí erbu dostalo, není známo. Erb ten byl: Štít modrý a u jeho zpodu až do polovice bílá zeď černě štrejchovaná s branou bez vrat, ze kteréž zdi polovice bílého kozla až k vrchu vyniká. Ostatek není znám. (Jak. sb. Král na str. 369.)

Kozlík z Kašenova, příjmení rodiny osedlé na Moravě, jejíž erb byl tento:

Štít červený a na něm zlatý kozel ve skoku, k pravé straně obrácený, ot. helm s korunou a přikryvadla týchž barev a nad tím vyniká polovičný kozel zlaté barvy. (Kadich-Blažek str. 62, tab. 47, Král na str. 337, kdež týž erb dává i Kozlíkům z Podačiny.)

Kozlinský z Třebeska v. Grymiller.

Kozlovský z Kaplířova. Erb rodiny této byl prý štít červený a na něm bílý kozel, týž pak polovičný byl klénodem. Tak Král na str. 337. Viz i spisy Kadichův 222 a Blažkův 37.

Kožka z Libušína v. Geronis.

Krac z Šarpfenšteina. Okolo l. 1620 přišel do císařských zemí dobrodruh Jan Filip K. z Š., jenž byl v mládí kanovníkem ve Vormsu, ale pak vystoupiv oddal se vojenství. L. 1622 zakoupil se v Čechách a majestátem d. 1623, 24. ledna vyzdvižen do stavu svob. pánův Říšských i s bratrem svým Adamem Jetřichem. L. 1635 štat pro zradu. Erb jeho l. 1623 polepšený popisuje se takto:

Bílý štít a v něm na příč červený pruh; ve vrchním a spodním poli 13 obdélných černých kamenův na způsob cihel, nahoře u vrchu 4, pod tím 3 za sebou, dole tři po délce, pod tím 2 a pak jediný, nad štítem dva helmy s černými přikryvadly, levý zlatý, pravý stříbrný, na zadním koruna a nad ní brněná ruka se zlatým křížem, na předním (bez koruny) dvě bílá křídla, každé s červeným pruhem a dotčenými kameny. (Reg. císařská ve Vídni.)

Kraft z Lamersdorfu, příjmení rodiny z Říše pocházející, jež se v 17. st. krátce v Čechách zdržovala. Erb jejich byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. bílé a v něm tři zelené listy vrbové, dvě výše, třetí níže, 2. 3. žluté pole a v něm modrý kříž položený a v prostřed žlutá růže, uprostřed bílý štítek s černým orlem Říšským, dvě helmy s korunami a příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad pravou korunou černá orlice se zlatou korunou, též tak nosem a nohami s ústy rozzavenými, na levou tři péra pštrosová, červené, bílé a červené. (Meraviglia 278, tab. 130.)

Král z Konigstálu. Císař František povýšil (1797, 13. ledna) Františka Jiří Krále, inspektora Lichtenšteinských panství Velkého Meziříčí a Zhoře u Jihlavy, do šlechtického stavu, dada mu erb:

Štít polovičný, nahoře modrý u zpodu žlutý. Ve vrchním poli královská koruna (zlaté barvy), ve spodním modrý lev drže tři žitné klasy své přirozené barvy. Otevř. helm s příkr. žlutými modrými a nad týmž též lev. (Reg. královská, Král na str. 283.)

Král z Libšteina. L. 1629, 10. listopadu dán erbovní list Jaroslavovi Královi, ingrosistovi v České kanceláři, aby se psal z Libšteina a tento erb:

Na modrém štítě pošikem od pravé strany dolů červený pruh, v němž jsou tři bílé růže, jedna pod druhou. Ve spodním poli jsou dvě plechovnice, držíce zlatou korunu královskou. Ve vrchním poli bílý lev pod korunou s červ. vypl. jazykem, drže v předních nohách žlutý sloup, na němž se spatřuje bílá růže. Otevř. helm pod korunou s příkr. žlutými modrými a bílými červenými a nad tím lev s rozdvojeným ocasem, jako na štítě. (Reg. královská.)

Král z Třebouně. Císař Ferdinand III. obdařil (1638, 11. září) Daniele Krále, nejv. vachtmistra erbovním listem, aby se psal z Třebouně a vysadil mu tento erb:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm pošikem od pravé dolů bílý pruh, na němž jest nůž vinařský se zeleným ostřím, v 1. poli dolů, ve 4. nahoru obrácený. V 2. a 3. modrém poli žlutý lev ke vnitřku

hledící, v pravé přední noze meč vyzdvihuje. Otevř. helm pod korunou s příkr. modrými žlutými a bílými červenými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč dělená, pravé (shora) červené a bílé, levé žluté a modré a mezi nimi polovičný lev žlutý s červ. jazykem vypl. an meč vyzdvihuje. (Reg. královská.)

Kralický z Cetkovic. Král Ferdinand povolil (1538 25. ledna) Vavřincovi Kralickému, aby se psal z Cetkovic a obdařil jej tímto erbem: Štít polovičný, pravá strana červená a levá modrá a v prostřed téhož štítu hlava kozlova černá s nohama, skrze kteroužto hlavu skrze pravé levým uchem střela vyniká, fafrnochy červené modré a klénot rohy kozlové s ušima. (Reg. král.)

Králík z Brocné neb *Brocenberka*. Rodina tato dosáhla vladectví l. 1652, 29. října. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. 4. pole bílé a v něm černá orlice rozkřídlená, 2. 3. modré a v něm strom s korunou zelenou, přikryvadla modrá bílá a za klénot černá orlice. (Jak. sb. Mera-viglia tab. 102, Král na str. 295, týž v Hradech II. tab.) Přes zjeří majestátu, že se mohou psáti z Brocenberka, psávali se druhdy z Brocné.

Kralovický z Bochova v. Svitavský.

Kralovický z Šebíkova. Majestátem d. 1564, 31. května obdržel Ambrož Kralovický heslo ze Šebíkova a erb, na jehož štítě byla ruka držící péro. (Reg. král.)

Královský z Neudorfu. Císař Rudolf dovolil (1584, 13. ledna) Jiříkovi Kralovskému, aby se psal z Neudorfu a dal mu tento erb: Štít polovičný, pravá strana žlutá, levá bílá, ve kterémž štítu krokev černá špicí vezpod štítu obrácena jest. (Reg. král.)

Jan *Krato z Kraftheimu*, životní lékař cís. Maximiliana († 1583) měl erb tento: Štít, v jehož dolní části jest polovice hvězdy o 6 špicích, třemi svými špicemi dolů obrácená a dvěma polovičnými rovně položená, na ní polovice mužíka, mající na hlavě čepici s dlouhým felfíkem, troubě na dlouhou troubu, helm s točenicí a nad tím dvě křídla rozkřídlená, v každém polovice též hvězdy, v pravém dolů, v levém nahoru obrácená, a mezi těmi křídly polovice kozla. (Obraz Miltner Privatmünzen tab. XXV., 209.)

Kratochvíle z Kronbachu. Erb rodiny této, l. 1784 erbem a heslem darované, dal Emanuel K. (1793) vymalovati v Památníku Višerovském*) Znamení na štítě volena ze dvou slov hesla, aneb bylo naopak. Erb jest tento:

Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. a 4. modrém žlutá koruna tak zvaná pohanská jen shroty, 2. a 3. pole červené a v něm čára (pruh) bílá vlnitá, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly modré žluté a červené bílé barvy, na pravém helmu 3 pštrosová péra, modré, bílé, červené a na levém červené křídlo.

*) Opis v arch. města Písku.

Kratoš z Velevisi. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý třmen, klénodem bylo 4 per, bílé, modré, bílé a červené. Tak Král na str. 364.

Kraus z Krauzentálu. Majestátem d. 1590, 16. února povoleno Martinovi a Matouši, bratřím Carohesium, jinak *Krausům*, Danileovi *Pečkovskému* a Martinovi *Jišovskému*, aby se psali z Krauzentálu a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, v horním poli černém žlutá hlava lvová s krkem, s ústy, rozz. jazykem vypl. červeným, v dolním díle dvě na dél rozdělené čtvrti, pravá modrá, levá bílá, kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými žlutými a modrými bílými, nad tím dvě křídla orličí spojená tak, že zpodní černé křídlo na čtvrt křídla daleko vyniká, druhé pak křídlo zhora modré, zdola bílé a mezi nimi nad korunou táž hlava lvová. (Reg. král.)

Krčín z Jelčan (vlastně z Jedlčan). Krčínové odvozovali se od vladky, jemuž dal král Vladislav (1509, 8. května) erb totiž ptáka papouška zeleného na modrém štítu, přikryvadla červená modrá a nad helmem tři pštrosová péra bílé, červené a zlaté barvy. Podobně dovolil král Ferdinand, (1541 18. prosince) Jiříkovi a Janovi bratřím *Jelčanským*, aby se psali z *Jelčan* a dal jim týž štít s přikryvadly a za klénot 3 pštrosová péra červené, bílé a zlaté. Tito dva byli také Krčínové a jako taková přijati l. 1556 do stavu rytířského. Poněvadž Jakub K. z J. byl ve veliké přízni u Viléma z Rožmberka, polepšil mu císař Rudolf (1586, 20. března) posavadní jeho erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zůstalo posavadní znamení, zelený papoušek, ale polepšen pyskem a nohami zlatými, ve 2. poli (levém svrchním) ve vodním způsobu štika ohnutá od pravé k levé zlatá, v 3. poli (pravém zpodním) též v způsobu vodním kapr od levé strany k pravé vzhůru obrácený, zlatý (naráží se na rybníčné hospodářství Krčínovo), přikryvadla bílá červená a modrá zlatá, dva helmy, nad pravým koruna a dvě křídla, jedno na druhém, jednoho po zpodu pošikem polovice bílá druhá červená, druhého křídla polovice ze zpodu červená a svrchní bílá a přes obě křídla pruh způsobu vodního pošikem, na druhém helmě točenice všech 5 barev a 3 péra pštrosová, žluté, bílé a červené. (Reg. král., odchylně Král na str. 297 a 344.)

Křeček z Kozářova v. Kozář.

Krečmár z Šenkenberka, příjmení rodiny německého původu jež se nazývala Kreczmer i Kretschmar t. j. Krčmář.) Erb a heslo obdrželi bezpochyby z Říšské kanceláře. Erb jejich byl štít polovičný, ve vrchním poli bílém půl muže tatarského v úzké (červené) župici a špičatém (červeném) klobouku, v pravé ruce dvojnásobný koflík držícího a levicí se o bok podpírajícího, ve zpodní polovici 5 pruhův od pravé k levé straně dolů pošikem položených, tři bílé a dva červené barvy. Klénodem jest zase polovice téhož muže. (Pam. arch. VIII, 553, 618.)

Krejšlan z Krejštanu (i Krešťan i von Krostin) rodira z Němec pocházející, asi od r. 1553 v Čechách osedlá. Na štítě měli tetřívka jak

viděti na pečetěch r. 1560 a 1640. (Arch. býv. dvorský mezi listy Pardubskými a v Arch. DZ. VI. 4.)

Kremer z Grunova. Majestátem d. 1585, 15. listopadu z Říšské kanceláře byl Matyáš Kremer, rada při apelacích a Jiří, jeho bratr, obdařeni erbem a heslem. (Arch. šlecht.) Erb ten byl štít žlutý, skrze nějž jde pošikem od horního pravého koutu dolů široká modrá cesta, na níž se spatřuje lev žluté barvy s ocasem nad sebou stočeným a červeným vyplazeným jazykem drže v předních pazourech vzhůru nad sebe zralé a napřed otevřené žluté jablko granátové, otevř. helm s příkr. modrými a žlutými, koruna, z níž vynikají dvě křídla orličí (barvy žluté?) a skrze jedno každé též jablko granátové. *) Erb ten polepšen l. 1595 takto: Štít na čtvero rozdělený, 1. 4. pole modré a v něm stojí lev žlutý korunovaný s ocasem vzhůru staženým, jazykem červ. vyplazeným a předními nohama roztaženými, 2. 3. pole červené a v něm špicí vzhůru krokev bílá a zralé, napřed otevřené jablko granátové, otevř. helm s příkr. žlutými modrými a červenými bílými, koruna, na ní dvě křídla orličí roztažená, brky k sobě obrácené a barvami na přič rozdělená, pravé červené bílé, levé žluté modré a mezi nimi dotčené jablko granátové s svou špetkou a dvěma z obou stran zelenými listy. (Překlad majestátu z Říšské kanceláře u Paprockého o st. ryt. 353, kdež jest i vyobrazení, Meraviglia tab. 102.) Viz i Královu Her. 297, 303.)

Křen z Otndorfu. Král Ferdinand obdařil (1544, 15. února) Tomáše Křena, obyvatele měst Pražských, tímto heslem a následujícím erbem: Štít červený, v němž jest muž divokého více než půl, až něco nad kolena, majícího bradu černou dlouhou a hlavu zeleným listím břečťanovým na vrchu přikrytou napodobně věnci, drže týž muž rozpjatýma rukama hada, an se mu přes prsty vine, kolčí helm, na kterém točenice a přikryvadla červená bílá a nad tím divoký muž s hadem týmž způsobem a bez proměny, jako se vidí ve štítu. (Reg. král.)

Kresl z Kvaltenberka. Císař Rudolf dovolil (1593, 20. ledna) Zacharyáši, Matoušovi a Tobiáši, bratřím Kreslům, aby se psali z Gvaltenberka, při čemž jim vysazen tento erb: Štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý, u zpodku téhož štítu pařez, z něhož větev vyrostla, majíc na konci 3 listy pomorančové a mezi nimi 2 jablka pomorančová a na té větvi jsa papoušek přirozené barvy (zelený), k pravé straně obrácený, sedící se vidí. Přikryvadla modrá, bílá, klénodem jest týž papoušek. (Reg. král. Meraviglia tab. 47, Král na str. 271.)

Kreuchejm z Ipshofen, příjmení rodiny z Němec pocházející, která se prvotně psávala Kreuzheim v. Iphofen. Linhart K. usadil se r. 1591 v Hradci Králové. (Rybička v pojednáních Uč. Spol. r. 1873.) Štít jejich vyobrazen jest na náhrobku Doroty († 1614) manželky Linhartovy roz. Teuflovny z Ceilberka, totiž na štítu polovičném a na pravé polovici mužík

*) Má býti modrá cesta a v ní — —

Teuflův (erb po otci) a v levé polovici pruh na příč položený a nad ním drak. (Soupis Hradecka na str. 58.)

Kriegelsteinové z Kriegelsteina měli na štítě medvěda vzhůru stojícího a o nějakou větev se opírajícího. Tak na pečeti Martinově r. 1554. (Výpisek Kolářův.) Jiná rodina byl Kriegelstein v. Sternfeld, jejíž erb vyobrazil Meraviglia na tab. 129.

Kříž z Ostrova v. Daník.

Kříž ze Svémyslic v. Čachovský.

Křížek z Kosmačova v. Žďárský.

Krocín z Drahobýle. Majestátem d. 1587, 25. května povoleno Václavovi staršímu Krocínovi (vl. Šafránkovi), aby se psal z Drahobýle a dán mu tento erb: Štít pošikem zdola nahoru k pravé straně rozdělený, vrchní pole černé a v něm půl lva žlutého k pravé obráceného s rozzavenými ústy, vyplazeným jazykem, držícího v pravé noze květ šafránový (lat. crocus), spodní pole bílé a přes něj zase pošikem červený pruh, v němž jsou dvě (bílé) hvězdy o šesti špicích podle sebe, přikryvadla červená žlutá a bílá červená, koruna, dvě křídla barvami pošikem (jako na štítě) rozdělená, pravé černé a žluté, levé bílé s červeným pruhem a v něm bílými hvězdami. (Lumír 1857, II, 1147.) Majestátem pak d. 1591, 10. srpna připuštění k tomuto erbu Jáchym Krocín a Šimon *Žabka*. Polepšení erbu Krocínovského nestalo se ani l. 1732, 10. srpna, když Leopold Krocín vyzdvižen do rytířského stavu rodův starožitných. (Reg. král.) S tím se srovnávají Jak. sb. a Král na str. 308. Obraz erbu v Miltnerových Privatmünzen tab. XXVI., 215, kdež lze i to pozorovati (jako je i v Jak. sb.), že pravé křídlo je jen do třetiny černé a do dvou třetin žluté. Viz i Králův obraz v Hradech IV. na tab.

Kron (la Cron) viz Meraviglia tab. 102.

Kronebergerové 16. století měli na štítě červeném špice na způsob krokvice, pod ní skálu a po stranách nahoře po znamení podobném makovici barvy žluté, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad helmem rozletitá křídla barvami rozdělená, žluté modré a bílé červené. (Kolář z erbovníku Salmovského.)

Kropáč z Dřeviče. Majestátem d. 1556, 4. května povoleno Jozefovi *Bártovi*, písaři purkrabství kraje Hradeckého, Adamovi *Kropáčovi* a Bohuslavovi *Pachovi*, aby se psali z Dřeviče a dán jim tento erb: Štít žlutý, v němž dvě černé nohy medvědí křížem přeložené se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a nad tím pět pštrosových per střídavě černých a žlutých. (Reg. král., Rybička O erb. rodinách Hradeckých na str. 21.) S tím se shoduje pečť Adamova (1562) v arch. mus. a Král na str. 326.

Kropáč z Krymlova. Majestátem d. 1541, 13. března povoleno Janovi *Kropáči* a Václavovi *Medkovi*, měšťanům Pražským, aby se psali z Krymlova a dán jim tento erb: Štít modrý a v něm dětel žlutý s třemi listy (totiž jetelová bylina s třemi listy, každý o třech lalocích) stojí, totiž

jeden dětel (rozuměj list) k pravé straně štítu ke zpodku (nakloněný), druhý k levé straně štítu něco výše a též nakloněný a třetí k vrchu štítu vzhůru, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dětel týmž způsobem, jako na štítě kromě, že prostřední dětel dvěma křídly modrými, orličími jest přikryt. Janovi Hynkovi K. dán jiný majestát (1669, 1. července), jímž povýšen do stavu rytířského starožitných rodův a přidáno příjmení z *Hohenfallu* po Filipovi Fabriciovi, dědu jeho z matčiny strany. Kromě toho polepšen jeho erb tak, aby byl turn. helm se zlatým klénotem a zl. korunou, ponechána modrá křídla orlová vzhůru proti sobě obrácená, mezi něž dán dětel vyzdvížený a zeleným pozlaceným věncem propletený. (Reg. král. Jak. sb.) Sto let potom již Kropáče nebylo.

Kropáč ze Strkova viz Hrošek, Hruška. Krásný náhrobek jednoho z nich lze viděti na Tábořském krchovu, bohužel do země zapuštěný. (Aspoň bylo tak za mé paměti.)

Kroupa z Dubnice. Král Ludvík obdařil (1523 12. května) Blažeje K. z D. tímto erbem:

Štít, v modrém poli strom dubový celý a mezi listím žaludy, to vše žluté barvy a nad helmem dva rohy, pravý žlutý a druhý modrý, přikryvadla týchž barev. (Strnad, Listář m. Plzně II, 720.)

Kroupa z Ch. v. z Chocenic.

Krsovský z Krsovic. Král Vladislav obdařil (1482) Petra K. z K. heslem a erbem. Tento erb se později takto popisuje: Štít červený, v němž modré kolo palečné (o 6 loukotech), kolčí helm s přikryvadly červenými modrými, nad tím Perský klobouk, dole založený, dole červený, nahoře bílý a konec toho klobouku se ohýbá a končí se třapcem. Poněvadž Jindřich Maximilian K. z K. byl té rodiny poslední, dovolil císař Ferdinand II. (1631, 24. března), aby ten erb převedl na Hanuše *Taubmana* (jemuž byl ujcem) a ten aby se psal také z Krsovic. (Reg. král. kopie v arch. mus.)

Kršňák z Božetína. Král Ferdinand dovolil (1559, 4. ledna) Petrovi Červovi a Václavovi *Kršňákovi* aby se psali z Božetína, při čemž jim dán tento erb: Štít modrý a v něm kohout o jedné noze (rozuměj na ní stoje máje druhou pozdvíženou) s hřebenem červené barvy k pravé obrácený stojí; přikryvadla žlutá modrá a nad helmicí týž kohout. (Reg. král.) Červové byli svobodníci ve vsi Božetíně. L. 1789 žilo jich pět, ale psali se prostě jen Červ. Kršňákové byli v Táboře asi od r. 1420 jsouce v bratrstvu předními osobami, vedle nich vyskytují se v 16. století jiní Kršňákové jako svobodníci zejména v Čelákově Lhotě. Od oněch pocházeli Kršňákové z Karlšperka, od těchto Božetínští. (Král str. 342 poznamenal chybné barvy.)

Kršňák z Karlšperka v. Karolides.

Krtička z Jáden, příjmení Rakouské rodiny (ovšem z Čech pocházející) l. 1810 rytířským stavem a tímto erbem darované:

Štít polovičný, vrchní pole červené a na něm polovičná bohyně Justitiá v bílém oděvu a s červenou omrhelkou, držíc pravíci meč a levíci

zlaté vážky, spodní pole na dél dělené žluté a modré a na všem dva svazky hůlek a seker křížem přeložené, dva helmy s příkr. červ. bílými a modrými, klénoty jsou oboje znamení na štítu. (*Meraviglia* str. 233, tab. 103.)

Krumlovský z Hyršfelsu. Majestátem d. 1609, 28. ledna povoleno Janovi *Krumlovskému*, aby se psal z Hyršfelsu a dán mu tento erb: Štít polovičný, v pravo červený a v levo bílý a v témž štítu jelen své přirozené barvy s rohy o čtrnácti parozích od spodku levé strany vzhůru nad třemi pahrbky vyskakuje, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílé červené barvy a nad tím rohy zlaté o čtrnácti parozích proti sobě rozložené. (*Rybicka* o erbovních rodinách Hradeckých na str. 21, *Král* na str. 270.)

Krušina z Dalmanhorstu v. Klatovský.

Krynyf jako Lysáč v. Crinitus.

Krystyan z Koldína. Král Ferdinand dovolil (1557, 8. dubna) Pavlovi *Krystyanovi* a Janovi *Jelínkovi*, aby se psali z Koldína a dal jim tento erb: Štít červený, v němž uprostřed proti sobě 2 krky kohoutí strakaté, bílé a černé barvy s hlavami, majíce hřebeny červené vzhůru stojí, přikryvadla modrá zlatá a za klénot zase dva krky kohoutí. Podobný, ale přece jiný erb dán (1570, 7. března) Matyášovi *Krystyanovi* (obyvateli Klatovskému), jenž se pak psal také z Koldína, totiž: Štít červený, v němž dva krky kohoutí proti sobě pysky obrácené bílé neb stříbrné a červené neb rubínové (má býti černé) barvy, majíce na hlavách hřebeny též červené vzhůru stojí, nad štítem kolčí helm a okolo něho přikryvadla modré žluté barvy, nad tím dva rohy bůvolové v půli na příč barvami rozdělené, pravý bílý modrý, levý červený žlutý, mezi kterýmž u prostřed hvězda o 6 špičích zlaté barvy se vidí. (*Reg. král.*, odchylně *Král* na str. 343, avšak jen druhý erb. Téhož vyobrazení i v *Soupise Klatovska* na str. 60.)

Kryštof z Hořkove v. Fafout,

Kubát z Nedvojovic. Král Ferdinand povolil (1541 23. prosince), Václavovi *Kubátovi*, aby se psal z Nedvojovic a dal mu tento erb: Štít polovičný, vrchní pole žluté a spodní modré, z kteréhož spodního půl černého kozorožce s rohoma do vrchního pole k pravé straně vyskakuje, helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, ze kterých koruny půl kozorožce vyniká. (*Reg. král.*)

Kučera z Doubravína v. Diviš.

Kučera z Ostrberka, příjmení rodiny erbovní, v 17. st. v Praze osedlé. Kdy a kým ho i erbu nabyla, není známo. Erb jejich byl: Štít modrý a v něm pták noh žluté barvy k pravé vzhůru obrácený maje křídla rozkřídlená a ocas mezi zadní nohy zatočený a drže pravou nohou přední zlatou lilii, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, točenice s feflíky týchž barev a nad tím celý (neb jen polovičný?) noh též způsobu, jako v štítě. (*Jak. sbírka*, *Král* na str. 357.)

Kudlar z Moldavy, příjmení rodiny erbovní málo známé. Erb její byl štít červený, v němž jde pošikem od pravého horního koutu dolů bílý pruh, v němž jsou 3 červené lupeny lipove, kolčí helm s přikryvadly

modrými (?) bílými a nad tím poprsí muže oděného kabátem týchž barev a znamení jako se vidí na štítě, máje na hlavě červený klobouk špičatý a zaohnutý, jehož bílý rub je dole zaohnut. (Jakub. sb. Král na str. 303.)

z Kuenburka. Císař Leopold vyzdvihl (1665, 2. září) Maximiliana Gandolfa sv. p. z K., biskupa Sekovského a synovce jeho a strýce do stavu hrabského (Rakouských zemí). Erb jejich se popisuje takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole polovičné, v pravo červené, v levo bílé a v té celé čtvrti koule, červená v bílém, bílá v červeném, 2. 3. pole též polovičné, ale napříč, zhora černé, zdola bílé a v též čtvrti závěsa ke dveřím, černá v bílém, bílá v černém, dva turn. helmy s přikryvadly červenými bílými u pravého, černými bílými u levého. Na pravém koule z polovice bílá a červená a na ní černá kyta z volavčích per, na levém dvě křídla orličí barvami rozdělená, černá a bílá s dotčenou závěsou. (Arch. šlechtický ve Vídni, Meraviglia tab. 66, Kadich tab. 50, Blažek tab. 20.) Ferdinand z K., arcibiskup Pražský, přidával si do 1. a 4. čtvrti erb arcibiskupství Pražského, žlutý pruh na černém. (Miltner, Privatmünzen 735.)

Kukla z Taurenperka. Majestátem d. 1576, 11. února dovoleno Kašparovi *Unrurovi*, Lukáši *Tunskému*, Mikuláši *Dačickému* a Janovi *Kuklovi*, aby se psali z Taurnperka a dán jim tento erb: Štít žlutý, kteréhož třetí díl u zpodku od pravé polovice až ke zpodku levé strany pošikem černé barvy, na němž jelen své přirozené barvy, máje rohy na hlavě z každé strany o třech parozích a jazyk vyplazený v běhu vzhůru k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, na tom dva rohy buvolové na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý žlutý černý a mezi nimi polovice jelena vzhůru stojícího, jako na štítě. (Reg. král.)

Kulhánek z Klaudenšteina v. Merav. tab. 66.

Kulišek z Moravičan. Císař Rudolf obdařil 1597, 12. listopadu Jana *Strnistko Mohelnického*, kanovníka Brněnského a Jiříka *Kuliška* erbem a heslem:

Erb jejich vypisuje se takto: Štít od vrchu dolů na způsob krokvice na tré pošikem až přes polovici rozdělený. Díl prostřední téhož štítu neb krokvice červené barvy, v němž u zpodku dole skála jako z kroupeného mramoru stojí, z níž pramen vody vychází, nad nímž kůň Pegasus řečený bílé barvy máje ústa rozzavená s vyplazitým jazykem, ušima vzhůru stojícíma, dlouhou kadeřavou hřívou, dvěma černými rozkřídlenými křídly, rozšířeným ocasem čtyřmi až pod kolena černými nohami, v skoku jako letící přes týž pramen k pravé straně obrácený se vidí. Pravá polovice téhož štítu modré barvy, v níž tří pahrbkové zlatí na způsob strniště, vždy jeden větší nežli druhý a na každém klas pšeničný též zlatý vyrostlý jsou postaveni. Třetí díl čili levá strana štítu jest barvy bílé, v níž u zpodku koruna zlatá královská, z kteréž hlava černá orličí s krkem až po prsa, se zlatým otevřeným pyskem a vyplazitým jazykem k pravé straně vzhledá.

Nad štítem kolčí helm s pokryvadly bílými červenými a zlatými modrými, nad tím koruna zlatá, z níž dva rohy buvolovy, pravého zpodní polovice červená a horní bílá, levého pak zpodní modrá a vrchní žlutá a mezi nimi hlava orličí s krkem až po prsy, jako v štítu, vynikají. (Rybička v ČČM. 1868 str. 240.)

Kunc z Freienturnu viz Hradý X. tab.

Kunc z Krnova. Majestátem d. 1537, 29. srpna dány Šimonovi Kun-covi erb a heslo. Erb byl tento: Štít polovičný, svrchu červený od zpodu modrý. V modrém tři granátová jablka, dvě nad jedním, se zelenými lupeny, v červeném polovičný orel černý s rozletitými křídly a dvěma hlavama maje na hlavě zl. korunu a touž i na krku, helm s přikryvadly modrými červenými, křídlo orlí černé a na něm granátová jablka jako na štítě. (Reg. královská.)

Kundrát z Kunratic v. Voříkovský.

Kunštat z Paumberka v. Svěchyn.

Kupich z Lovče v. Žďárský.

Kurburger z Hradečné. Cís. Matyáš dovolil (1616, 11. února) Zacharyáši *Kurburgerovi* Moravanu, měšťaninu města Hradiště, aby se psal z Hradečné, dada mu tento erb: Štít v půli na pokos z hůry od pravé strany dolů k levé rozdělený. ve vrchní polovici červené střela bílá špicem vzhůru čnicí, ve zpodní polovici lev žlutý k pravé straně, jako k skoku obrácený s rozzívenými ústy, vyplazitým jazykem a ocasem vzhůru vyzdviženým, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými a korunou, z níž vyniká jedno křídlo orličí po straně levé rozkřídlené, v brcích modré a v ohýbání červené barvy a z jeho prostředku podobně střela bílá vynikající se vidí. (Reg. král.)

Kurpach z Trachenberka, příjmení panské rodiny téhož původu a téže krve jako Bechyňové z Lažan a Zejdlicové z Šenfeldu. Prvotně psali se z Vítkova, ale od té doby, když jim dal král Vladislav (1492) v manství hrad Starburk neb Trachenberk, psali se svob. pány na Trachenberce, pak i na Milíči, ač druhdy i příjmení z Vítkova proskakuje. Erb jejich byl štít černý a na něm tři bílé neb stříbrné kapři jeden nad druhým na příč položení, přikryvadla týchž barev a jako klénot černý klobouk kuželovitý, jenž jest dole vyložen bílým rubem, otočen věncem bílých a červených růží a na konci rovně vzhůru jdoucím ozdoben 5 péry bílé barvy. (Meraviglia tab. 103, Jak. sb. Král na str. 347.)

Kuřina z Hořkovce v. Fafout.

Kurius z Hájků v. Hájek.

Kurkovský z Lukovan. Majestátem d. 1575, 26. května obdařeni vladectvím Václav *Dubský* a Jakub *Kurkovský*, aby se mohli psáti z Lukovan. (Koncept. v šlecht. arch.) Erb jich byl takový: Štít polovičný pravo červený a v něm tři modré pruhy pošíkem od levé nahoru a v každém po červené pětিলísté růži, v levo červený s polovicí modré dvojnásobné lilie při pravém kraji, přikryvadla červená modrá, za klénot dvě červená

křídla, na pravém pošíkem od pravé dolů táž polovice lilie, na levém modrý pruh pošíkem od pravé nahoru a v něm červená růže. (Jak. sb. Král na str. 265.)

Kurský z Miloslavíc. Erb této rodiny byl prý štít polovičný, v horním bílém půl černého gryfa, v dolním poli černém bílá hvězda. Klénotem je polovičný gryf. Tak Král na str. 280.

Kurto z Morenbachu, příjmení potomstva Jana Curto, měšťana Pražského, jenž nabyt 1736 šlechtictví. L. 1751 nabyli rytířského stavu. Erb jich byl tento:

Štít na příč dělený. Horní pole červené a v něm ruka s ramenem brnění, držíc tureckou šavli se zlatým jilcem, zpodní pole jest modrou krokvicí, vzhůru postavenou rozděleno na tré, v pravo jest v žlutém poli polovičná orlice, v levo v bílém táž orlice červená a v krokvicí jest žluté a bílé pole a v každém jest polovičná hlava mouřenínova (Mohr) se zlatým obojkem, tak že obě hlavy jsou srostlé v dělicí čáře, ot. helm s korunou a příkr. černými žlutými a červ. bílými, nad tím dvě černá křídla rozložitá a mezi nimi obě polovičné hlavy srostlé, jako na štítě. (Meraviglia str. 5, tab. 4.)

Kurz v. Senftenau, jméno rakouské rodiny, která se v 17. st. nepříliš dlouho v Čechách zdržovala. Erb jich byl štít zhora polovičný, pravo žlutý v levo černý a v každé polovici polovice kozla, černého na žlutém, žlutého na černém, ale tak že oba jsou obráceni k sobě, přikryvadla a točnice týchž barev a za klénot půl černého kozla. (Jak. sb. Král v Hradech XII. tab.)

Kustoš ze Zubřího a z Lipky. Majestátem d. 1558, 21. listopadu dovoлено Janovi Kustošovi Kunětickému, aby se psal ze Zubřího a dán mu tento erb: Štít červený a v něm půl zubra své přirozené barvy k pravé obíacného a vzhůru stojícího (t. j. ve skoku), kolčí helm s točnicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím půl téhož zubra. Jiným majestátem (1569, 17. listopadu) potvrzen Janovi týž erb, rozšířil se na jeho bratří a polepšil se tak, aby byla nad helmem místo točnice koruna zlatá; kromě toho povoleno, aby se psal z Zubřího a z Lipky. Majestátem d. 1630, 18. října vyzdvižen Jindřich mladší K. do stavu panského a erb jeho polepšen takto: Štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli byl starý erb ale tak, že zubr byl obrácen po každé na vnitřní stranu, v 2. a 3. byly čtyři pruhy na příč, totiž (zhora počítajíc) ve 2. poli červený, bílý, červený a bílý a ve 3. bílý černý, bílý a černý, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, na pravém půl zubra, na levém dvě křídla složená a napříč rozdělená, zpodní žluté černé, vrchní červené bílé. Když pak došlo (1725, 28. února) k povýšení do hrabského stavu, polepšen týž erb zase a to tak že 1. 2. a 4. pole zůstaly, jako byly, do 3. dány příčné pruhy žlutý, černý, žlutý a černý, nad štítem hrabčí koruna, přidán jeden helm tak, že na pravém byla dvě černá složená křídla u prostřed zůstal zubr a na levém zůstala táž křídla, jako byla dříve, ale tak

že dolní zbarvení (černé a bílé) šlo jen do třetiny každého křídla. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. IV. b 40—41, Meraviglia tab. 66, Kadich-Blažek tab. 51.)

Kuten ze Šprymsberka. Král Ferdinand dovolil (15411, 8. prosince) Martinovi *Kutenovi* a jeho příteli Václavovi *Rubínovi*, aby se mohli psáti ze Šprymsberka a dal jim tento erb: Štít polovičný, v pravé polovici žluté půl černého orla (vl. orlice), jenž nohou svou hada drtí, v druhém pak modrém poli druhá polovice téhož orla avšak bílého, pazourem kolo okřídlené držícího, kolčí helm s přikryvadly bílými modrými a černými žlutými, točenice bílá a modrá, z níž až po pás vyniká nahý muž, an pravou rukou zlatými křídly ozdobenou palmu zelenou vyzdvihuje, levou pak skloněnou, veliký kámen mlýnský drží, pod nímž se had plazí. (Rybička ČČM. 1860 na str. 83, v reg. král. schází, též Král na str. 269.)

Kutnaur z Kutenšteina. Rodina tato málo známá měla tento erb: Štít černý a na něm u zpodu skála se třemi hroty a na ostří každého hrotu zlatá kulička a na prostřední stojí pták k levé straně obrácený (křepelka?), přikryvadla černá žlutá, nad helmem táž skála s kuličkami a ptákem stojícím skořicové světlé barvy s puntíky měděné barvy. (Jak. sbírka, Král na str. 313.)

Kutnaur ze Sonenšteina. V 16. století byly dvě erbovní rodiny, z nichž žili na počátku 17. st. bratři Šimon a Samuel *Simonidové* a David *Sontag* z Sonenšteina. Od těch přijati k erbů Jan a Pavel *Kutnaurové* a Jiří *Kamenník* měšťan v Klatovech, což císařem Rudolfem (1609, 20. srpna) potvrzeno. Erb jich byl štít dělený skrze černé a žluté pruhy a přesto červený klín v němž jest zlaté slunce s paprsky, klénotem jsou křídla barvami černou a žlutou napříč rozdělena, tak že je každá barva jednou na vrchu a jednou u zpodu a mezi nimi též slunce. (Král na str. 290.) V 17. století připomínají se i *Sušičtí z Sonenšteina*.

Kutovec z Ůrazu. Majestátem d. 1558, 1. prosince povoleno Janovi Kutovcovi, aby se mohl psáti z Ourazu, poněvadž jej *Albín z Ourazu* ke svému erbů připustil, a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž u zpodku měsíc žlutý špicemi vzhůru až do polovice štítu a z toho měsíce orlice pták bílé barvy majíc na pysku kroužek zlatý s polovicí křídel vyniká až po ocas a nohy, kolčí helm s korunou zl. a přikryvadly bílými modrými, ze kteréž koruny orlice pták až po ocas a nohy s polovicí křídel, pravého modrého a levého bílého, majíc též kroužek zlatý v ústech vyniká. (Reg. král., též Meraviglia tab. 136, Jak. sb. Král na str. 338, též v erbovníku Novohradském.) K témuž erbů připuštěn l. 1579 Ondřej *Purkhamer*.

z Kvernheimu (v. Quernheim) příjmení rodiny, která dostala inkolát r. 1579. Erb jejich byl velmi starožitné spůsoby totiž:

Štít bílý a v něm na příč červený pruh, kolčí helm s korunou a přikryvadly obou barev, nad tím dvě křídla rozložitá barvami tak rozdělená, jako je štít. (Meraviglia str. 250, tab. 114, Král na str. 286.)

Květoň z Rosenvaldu. Majestátem d. 1680 29. května povýšen Václav František Kv. z R. do rytířského stavu a propůjčen mu erb: Štít na čtvero rozdělený, 1. pole modré a v něm noh pták žlutý k pravé straně vzhůru postavený s roztažitými křídly, rozzavenými ústy a jazykem vyplazeným, v předním pazouru červenou růží na zelené stopce s dvěma lístky zelenými drže, v 2. a 3. poli (bílém) červená růže se žlutým jádrem, ve 4. žlutém polovice černého orla (orlice) k levé straně obráceného s roztaženým křídlem, rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem červeným, dva otevřené helmy s korunami a přikryvadly bílými, červenými, modrými a bílými, červenými, černými, na pravém černá rozkřídlená orlice, k levé straně obrácená a na levém noh tak, jako na štítě, k pravé straně obrácený. (Rybička v Pam. arch. IV. a 93, Meraviglia tab. 19, též Král na str. 299.)

Květonský ze Strašína v. Labounský.

Kvikman z Perneru. Císař Rudolf dovolil (1597, 8. ledna) Jetřichovi *Kvikmanovi*, aby se psal z Perneru a dal mu tento erb: Štít žlutý, v němž náprstek bílé barvy, z něhož lilium bílé s zelenými ratolestmi vzhůru stojící vyniká, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a korunou, na které se vidí malá loďka. (Reg. král.)

Kvos z Pernstorfu příjmení rodiny, která obývala v Čechách od sklonku 16. století. Erb její byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, vrchní pole černé a spodní bílé, na dělicí čáře je ostrva červená o 4 sucích a křížem přes ní a po všem štítě zlatá střela opeřená, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými bílými a nad tím tři pštrosová péra, (od pravé) černé, červené a bílé. (Meraviglia na str. 251 a tab. 114, Král na str. 309.)

Kyblín z Waffenburga. Rodina tato teprve v 17. století se vyskytující, ale patrně teprve tehdy vladycetvím obdařená. měla za erb štít červený (modrý?) a v něm muže celého brněného, stojícího, an drží v pravici ručnici a v levé kbelík či kyblík s koulemi, přikryvadla červená (modrá?) bílá a za klénot půl lva bílého s korunou zl. na hlavě, an drží otevřenou knihu. (Jak. sb. Král na str. 316.)

Kydlin z Šonova v. Litický.

Kyj z Hyršfeldu neb z *Kyjova*, stará rodina z Lužice pocházející a ještě žijící, píšící se v. Kyaw. V Čechách vyskytují se cjediněle od r. 1410 a stále v l. 1495—1628. Erb jich byl štít žlutý a na něm křídlo rozpeřené černé barvy, přikryvadla týchž barev, klénot dvě křídla černá proti sobě postavená. (Jak. sb. M. tab. 103, 136, Král na str. 344.) Tak i na pečetích (1604, 1615) a v Soupise Turnovska 246. (Obraz erbu H. X. tab.)

Kyndlík z Ochsenšteina. Král Ferdinand povolil (1534, 8. dubna) Janovi a Pavlovi *Kolským*, Ondřeji *Hostinskému*, Janovi a Šimonovi *Kyndlíkům*, Matouši *Kolskému*, Jiříkovi *Zvíčkovi*, Prokopovi *Píčkovi* a Pavlovi *Běchovskému*, aby se mohli psáti z *Ochsenšteina*. Při tom dán jim tento erb: Štít blankytný neb modrý a v něm půl býka tělné barvy z oblaků vynikajícího, na hrdle majíc věnec rožnový bílý a červený, přikryvadla

blankytnou a tělnou barvou potažené, nad helmicí dvě křídla pravé blankytné a levé tělné barvy a mezi těmi křídly též půl býka, jako ve štítu. (Reg. král.) Z těch Kyndlíkové byli nejvíce známi.

Kyrbicár z Kyrbic. Král Ferdinand povolil Volfovi, Kašparovi, Valentinovi a Ciryakovi, bratřím a strýcům *Kyrbicárům*, aby se psali z Kyrbicu a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené a v něm dvě tykve (kurbiss) bílé s jediným listem v levém poli bílém jen jedna tykve červená ale s 2 listy, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím muž s bílými vlasy v půl červené a bílé otáhlé a opásané sukniče až po kolena stojí, drže v pravé ruce bílou tykvi s listem a v levé ruce červenou tykvi též jen s jediným listem. (Reg. král., též opis v kopiáři Brandýšském, kterýž jsem viděl u n. Lablera, lékárníka v Chrudimi.)

Kyršteín z Kyršteína. V Praze žil František mladší K. z K. rodič Nového města, jenž přijal l. 1580 městské právo na Starém městě. Jiří Pentanus jako cí. palatin obdařil erbem (kdysi v l. 1595—1601) Martina *Kyrštaina*, faráře v Broumově, Adama jeho bratra, Matuše *Burmana* a Hanuše Hechta a to takovým: Štít dělený modrým klínem, který ostřím začíná u vrchu a jde k oběma dolním koutům, v něm jest žlutý neb červený lev jako ve skoku k pravé obrácený, máje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazitý, v poli pravém od klínu červeném černá ostrva s třemi oseky, v levém červeném tři bílé růže, kolčí helm s přikryvadly černými modrými žlutými a červenými modrými bílými, točenice týchž barev a nad ní předek lva, jak je ve štítě, drže dotčenou černou ostrvu. (Reg. Pontánova.)

Kytlice z Rudolce. Ctibor Vranovský z Vranova, syn Anny Vranovské z Rudolce, poslední tohoto rodu přijal (1534, 10. ledna) Jana řeč. Kytlice k erbu n. děda svého Petra Šabarta z Rudolce a matěře své, protože rod ten docela sešel. Kytlice tím nabyl erbu štítu modrého a v něm bílé pily s obloukem. To potvrdil král Ferdinand (1534, 10. dubna) a vysadil Janovi, aby se psal z Raudolce. (Reg. král.) Psávali se pak obyčejně z Rudolce.

Labounský z Labouně. Král Ferdinand dovolil (1540 28. ledna) Ordřeji *Květonskému* a Jiříkovi *Labounskému*, aby se psali ze *Strašína* a dal jim tento erb: Štít modré barvy, v němž jest stín bílý ode zdi, za kterýmžto stínem daněl zvíře své přirozené barvy až do polu předníma nohama se zlatými kopýtky ku pravé straně vyskakovati se vidí, máje na hlavě zlaté rohy, helm s přikryvadly a točenicí modré a bílé barvy a nad tím vším rohy danělovy zlaté barvy vzhůru stojící se vidí. (Reg. král.) Jiří tak se psal až do r. 1552, ale byv l. 1545 přijat do stavu rytířského a 1552 od Bradských a Zlivských z Lobouně za erbovního strýce, psal se potom z Labouně a od té doby také užíval erbu Bradských a Zlivských. Tak pečeť jeho r. 1556 v arch. min. vnitra v Praze.

Labuška z Vladoře v. Ursin.

Lachnit z Hartenberka, příjmení rodiny, která prý nabyla českého šlechtictví r. 1596 25. ledna, ale v reg. královských tak nepoznamenáno. Erb jejich byl tento: Štít polovičný, v pravo bílý, v levo černý, v bílém poli jsou tři černé her. lilie rovně nad sebou, v černém jsou 3 lípové listy ale pošíkem od levého rohu dolů, otev. helm s korunou a přikryvadly obou barev, nad tím 3 péra pštrosova, dvě černá a prostřední bílé, a na tomto je jediná lilie černá. (Meraviglia 234, tab. 103, Král na str. 265.)

Lain z Lukova. Erb této rodiny byl prý štít červený a na něm brněné rámě držíc strom i s kořeny vytržený; klénodem jsou 3 stromky. Tak Král na str. 320.

Lainhoz (Leuenhase?) *z Břevnova*. Erb této rodiny známe teprve z polepšení erbu, které dáno (1623, 27. dubna) Ondřeji L. z B. Týž erb polepšený se popisuje takto: Štít celý černý neb uhelné barvy, u jehož zpodku pahrbek zelenou trávou obrostlý, na němžto zvíře leopard své přirozené barvy se vzpínající a k pravé straně obrácený s vyplazitým červeným jazykem a vyzdviženým ocasem, mající na hlavě arciknížecí klobouček červené barvy, jehožto výložky zdobeny chramostejlem, a vršek zlatým křížkem, držící v předních nohách zajíce též k pravé straně vzhůru obráceného své přirozené barvy, otevř. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, za klénot týž leopard se zajícem, ale jen po zadní kýty. (Reg. král. Jak. sb.)

z Lamberka, příjmení rodiny hrabské s knížecím prvorozenstvím, která bývala osedlou v Kransku. První z nich, který do Čech přišel, byl Karel z L., arcibiskup Pražský. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1641, 3. září) Jana Maximiliana a Jana Viléma, bratří z L. do stavu hrabského a polepšil erb jejich připojiv k němu erb Johanky v. d. Leiter matere jich, poslední toho rodu Erb polepšený byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole též dělené, v levo červené, v pravo na čtyři pruhy příčné dělené, dva modré, dva bílé, 2. a 3. pole žluté a v něm černý pes se zlatým obojkem; na štítku uprostřed štítu (červeném) zlatý žebřík (Leiter) o 4 příclích, dole široký, nahoře úzký, vzhůru stojící a po obou stranách jeho psi, jeden černý, druhý bílý, majíce zlaté obojky a týž žebřík držíce, nad štítem 3 helmy turnéřské s přikryvadly bílými, modrými, červenými a černými žlutými, na pravém helmu dva buvolové rohy, levý červený, pravý barvami, modrou a bílou, každou dvakrát dělený a mezi nimi 6 pavích per, na prostředním helmu dvě žlutá křídla orlí a mezi nimi černý a bílý pes s korunou a bez nohou se krčí, máje zlatý obojek, na levém polovice černého psa.

Majestátem d. 1707, 1. listopadu povolen knížecí stav prvorozenci a dědici svěřenství. Posavadní erb popisuje se v maličkostech rozdílně; žebřík na štítku drží dva bílí psi, přikryvadla jsou bílá červená a žlutá černá, při pravém helmu čtyřikrát na bílo a červeno děleném má levý červený po straně 4 pštrosí péra, na prostředním helmu je mezi křídly bílý pes polovičný s korunou. Polepšením dán nad tento erb knížecí klobouk

a erb položen na císařského orla. (Říšské zápisy v šlecht. arch. Obraz erbů Meraviglia na tab. 66,

Lamotte z Frintropu vojenská rodina v 17. st. přistěhovalá, jež zdomácněla a statky pozemské držela. Erb její byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené prázdné, 2, 3, bílé a na něm černá kotvice držadly vzhůru obrácená, 4. pole žluté též prázdné, uprostřed černý štítek s umrlčí hlavou a hnáty přeloženými, vše bílé, 3 helmy s korunami a příkr. červenými bílými a černými žlutými. Nad helmami jsou 1. dvě křídla, černé žluté a červené bílé a mezi nimi černá kotvice, 2. černá orlice rozkřídlená, 3. dva rohy, zhora bílé, z dola červené, krunýř a helma. (Meraviglia str. 75 a tab. 47, Hradý X. tab.)

Lán z Varvažova v. Srnovec.

Lang z Langenwaldu. Erb rodiny této byl prý štít polovičný nahoře modrý, dole červený a v horním poli žlutá lvice. Klénodem jsou 3 péra, červené bílé a červené. Tak Král na str. 277.

Lankyš z Hornic. Král Ferdinand dal l. 1561 Václavovi L. erbovní list a psal se z Hornic. (Zobel, Verz. Oberb. Urk.) Císař Rudolf vyzdvihl (1580, 10. března) Václava a Matěje, bratří L. z H. do stavu Říšské šlechty a vysadil jim tento erb: Štít na příč na tři pole rozdělený, prostřední pole červené a v něm jelen přirozené barvy v běhu, máje zlaté rohy, ostatní pole na dva pruhy, nahoře modré, dole žluté také na příč rozdělené a v týchž polích lilie žlutá v modrém a modrá v žlutém, turn. helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými a s korunou, z níž vynikají dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, bílý červený a žlutý modrý, mezi nimiž je přední polovice jelena. (Rodop. paměti v arch. zem. Meraviglia na tab. 12.)

Lasaga v. Paradys.

Lasata z Tošku. Král Ferdinand povolil (1534, 6. února) bratřím Václavovi, Jiříkovi a Mikuláši Lasatům, aby se psali z Tošku a dal jim tento erb: Štít červený a v něm jest pták noh bílý se dvěma ocasy, nad tím štítem helm s přikryvadly černými (?) a bílými a nad tím labuť své přirozené barvy. (Reg. král.)

Lasický z Borečna. Erb této rodiny byl prý štít červený a na něm bílý kohout; týž je také klénodem. Tak Král na str. 342.

Lasota ze Steblova, příjmení rodiny, která pocházela prý z Polska. Erb jejich (na oko starožitný) jest červený štít a na něm bílá střela zavínutá, ot. helmice s korunou a pokr. červenými bílými, na ní paví kýta a na té zase zavínutá střela, avšak na příč položená. (Meraviglia str. 235 a tab. 104, Kadich-Blažek na str. 224, tab. 156, Blažek str. 40.)

Lausecker v. Lauseck. Od konce 17. st. vyskytuje se rodina mající příjmení Lausecker, bezpochyby potomci dvořákův, kteří bývali na dvorci u pustého zámku Louzku u Kaplice. Žili jako panští úředníci v jižních Čechách. S heslem de Lusek psal se první Jan, měšťan v Čelakovicích l. 1762, ale teprve l. 1763, 18. října byl Vojtěch L. vyzdvižen do stavu šlechtického.

Obdržel štít křížem rozdělený na čtvero, v 1. a 4. poli byly střely pošíkem na kříž přeložené, v 2. a 3. jednorozec vyskakující. (Reg. král.) T. r. do-tazoval se Jiří L. z L. dokládaje se výpovědi kněze Václava L. z L. jezovity (1692), že jeho předkové bydleli na zámku Louzku a měli za erb dvě střely křížem přeložené, kde by ten zámek byl, jež by hledali v okolí buď u Kaplice neb Českého Rychnova, neb Nových hradův neb Č. Krumlova. (Arch. Třebonský). Kolář našel kdesi otisk jich pečeti, jenž se shoduje s popisem r. 1763 (střely a jednorozec); za klénot měli dva buvolové rohy a mezi nimi dotčené střely. Poněvadž se již před r. 1763 za šlechtice měli, je možná, že dostali erbovní list od nějakého palatina a že jim jednorozec přidán teprve r. 1763.

Matěj z *Lausnitz*, Vratislavan a král. rada, psal psaní Jiříkovi z Valdštejna české o porážce, která se stala v Budyni l. 1541 v srpnu. Erb jeho je vyobrazen na památném penízi, kterýž dal r. 1555 liti; je to štít polo-vičný, v pravé polovici jest lev vyskakující, v levé jsou čtyři pruhy pošíkem od pravé k levé dolů a to dvojí barvy; nad helmou (bez koruny) jsou dvě křídla (snad barvami pošíkem dělené) a mezi nimi polovice lva (Miltner, *Privatmünzen* tab. XXVII, N. 221.)

Lavin z Libina v. Pacovský.

Lavin z Otenfeldu. Med. Dr. Václav L. z O. l. 1590 do rytířského stavu pojatý, obdržel erbovní list před tím snad z Říšské kanceláře. Erb jeho byl: Štít na příč polovičný ve svrchní polovici dvě pole, v pravém červeném je pokosem (od pravé k levé nahoru) pruh černý a v něm 3 zlaté hvězdy, v levém poli modrém stříbrná lilie, spodní polovice je svislými čarami na tré rozdělena, modré červené a černé pole; klénotem jsou křídla žluté červené a žluté modré a mezi nimi bílá lilie. (Meraviglia na tab. 136 Král na st. 280, pečeti z l. 1618 — 1629 v rodopisných pamětech zem. arch.) Od Václava přijali k erbů a heslu Matěj *Timin*, Jakub *Osejn*, Lorenc *Osejn*, Martin *Timin* a Jan *Lavin* a ti psali se císařským povolením (1601 — 1. října) také Lavin z O. (Reg. král.)

Lazar z Liboslavě v. Hlavsa.

Lebeda z Bedrštorfu. Jiří Pontan jako cis. palatin obdařil (1608, 19. srpna) Zachaře, křížovníka a děkana v Staré Boleslavi, Jana jeho bratra, Jiříka *Šřejníka* měšťana Malostranského, Václava *Fratského* komorníka při nejv. purkrabství a Václava *Lebedu*, měšťana Starého m. Pr. heslem a tímto erbem: Štít na příč polovičný, ve vrchní polovici černé lev žlutý k pravé straně obrácený ve skoku, s ústy rozzavenými, jazykem červ. vyplazeným, vyzdvíženým ocasem drže bílou lilii a maje na hlavě zelený věnec, ve spodní polovici tři pruhy, horní a dolní bílý, prostřední červený, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, točenice týchž barev a nad ní dvě křídla barvami na příč rozdělená, bílé červené a černé žluté a mezi nimi žlutý lev drže lilie ve všem tak, jako v štítu (Reg. Pontánova). Královského potvrzení není.

Ledčanští z Popic vyskytují se u nás teprve v 16. století jsouce v stavu rytířském. Erb jich složitý nesvědčí o velkém stáří: Štít jest polovičný, pravé pole žluté jest rozděleno tak, že jde pošikem zhora dolů široký černý pruh a v něm je lev zlatý k pravé straně kráčející, levé pole pak jsouc na příč rozdělené, obsahuje ve svrchním modrém bílého jednorožce ve skoku a ve spodním červeném dva bílé pruhy, přikryvadla černá žlutá a modrá bílá, točnice černá zlatá, modrá bílá a snad červená, za klénot dva rohy, pravý (zhora) modrý a bílý, levý bílý a modrý a mezi nimi polovičný jednorožec bílý. (Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť Jakubova. (1623 Arch. desk zemských XVI, 1.)

Ledčarové ze Sionu byli potomci městské rodiny Časlavské, která se sem přistěhovala z Ledče a zvána proto příjmením Ledecký. Janovi Ledeckému povoleno majestátem (1556, 24. dubna), aby se psal Ledčár ze Sionu a dán mu erb: Štít žluté barvy, v němž jsou (od zpodu) až do jeho polovice dva černé pruhy pošikem, ze kteréžto polovice půl ptáka noha červeného rozkřídleného s rozzavenými ústy a nohama rozdělanými ku pravé straně štítu stojí, na kolčí helmici točnice žluté a černé barvy s přikryvadly týchž barev a nad tím půl ptáka noha, držícího meč dobytý v pazouřích. (Reg. král., Pam. arch. V, 358, u Krále dvakrát na str. 279 dobře a na str. 308 omylně.) Popis noha, který má býti polovičný a jehož nohy mají býti rozdělené, jest nesrozumitelný, leč by se chtělo rozuměti tak, že ty nohy leží na čáře dělící obě pole. Na náhrobku Janově († 1573) jest viděti jen polovici téhož ptáka, totiž hlavu, krk, prsa a křídla, pruhy pak nejdou pošikem, nýbrž na příč. Zdá se, že Ledčarové a jiné rodiny erbovní držely se jen malby na majestátu a nikoliv jeho slov. (Viz o nich Děje Čáslavě na str. 183.)

z Ledeburu páni dostali se do Čech tím, že Jan Jetřich z L. dědil Golčův Jeníkov. Císař Leopold vyzdvihl jej (1669, 19. června) do panského stavu kr. Č. starožitných rodův a potvrdil jeho erb, totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený červené barvy, v 1. a 4. čtvrti tři bílé pruhy na příč, v 2. a 3. bílá krokvice, uprostřed štítu štítek žlutý a v něm orlice pod korunou, dva turnéské helmy s přikryvadly bílými červenými, na pravém s točnicí, dvě černá péra pštrosí a na nich bílá krokvice, na levém koruna a na ní lev vzhůru se vypínající bílé barvy s červeným jazykem vyplazeným.

Majestátem d. 1719, 7. prosince dán panský stav také Alexandrovi z L. Štít popisuje se tak jako v předešlém, jen že je krokvice v 1. a 4. čtvrti a pruhy v 2. a 3. a lev nad levým helmem je polovičný. (Reg. král. Mera-viglia tab. 67.)

Císař František vyzdvihl (1807, 26. listopadu) Augusta sv. p. z L. do hrabského stavu. V témž majestátu popisuje se také erb a jest jednoduchý, červený štít pod hraběcí korunou a na něm bílá krokvice, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly červ. bílými, nad tím 2 červená péra a na nich bílá krokvice. (Kniha 271 šlechtického arch. ve Vídni.)

Ledecký z Granova v. Granovský.

Ledecký z Ledče. Erb této rodiny byl prý červený štít a na něm bílé křídlo, jež se opakuje jako klénot. Tak Král na str. 345.

Ledecký z Pohnání. Václav a Petr bratří Pohnanové z Pohnání přijali (1593, 26. dubna) do rodu a za strýce erbu a titulu svého Pavla Ledeckého. (Arch. min. vnitra.) Císař Rudolf potvrdil toto dne 27. října a dal Pavlovi erb Pohnánův, štít modrý, v němž bílá lilie, přikryvadla a točeniční modré bílé barvy a tři páry pštrosův bílé barvy vedle sebe rozložené a při vrchu ohnutá. (Reg. král.) Pavel pak se psal Pohnan z Pohnání. (Král na str. 351 mylil se v barvách.)

Ledecký ze Svinčan. Erb rodiny této byl prý modrý štít, a na něm jetel žlutý, totiž větvíčka, z níž na pravo 2, na levo 1 žl. lístek vyrůstají; táž pak větvíčka jest i klénotem. Tak Král na str. 350.

Ledenický z Ledenic, příjmení rodiny na Moravě osedlé, jež tu obdržela l. 1590 inkolát. L. 1662 potvrzen jim starý panský stav. Erb jich byl tento:

Štít červený, v něm slon a na něm mužik sedící. Slon jest bílý a má černou deku, mužik (bílý?) má vysoký špičatý klobouk, drží v pravici zlatý pohár a levicí kopí spuštěné a ostřím dolů obrácené, ot. helmice s točenicí a příkr. červenými bílými a nad tím stříbrný lev sedící pod korunou. (Kadich-Blažek na str. 68, Král na str. 316 a 337.)

Lednický z Dolenšteina. Erb rodiny této byla prý na červeném štítě černá kavka, majíc na hrdle zlatý kroužek; táž je i klénotem. Tak Král na str. 340.

Ledský z Chroustovic. Císař Ferdinand dovolil (1561, 22. prosince) Martinovi Ledskému, aby se psal z Chroustovic a dal mu tento erb: Štít modré barvy a v něm beran neb cáp s rohoma k pravé straně k skoku obrácen jest, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými a modrými, nad tím nade vším z oblaku bílého a načerného vyniká ruka nahá k pravé straně, držíc rohy beraní neb cápové žluté. (Reg. král.)

Leďvínkové z Adlersfelsu, l. 1706 erbem obdaření, měli štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém černou orlici korunovanou, v 2. a 3. modrém bílou skálu, helm s korunou a přikryvadly modrými bílými a nad tím touž orlici k pravé straně obrácenou, později druhý helm s 3 pery, dvěma bílými a prostředním modrým. (Meraviglia tab. 12, odchýlně v Jak. sbírce.)

Lejbníkové z Lejbnic měli na štítě 3 hvězdy o 6 špicích, dvě u vrchu, třetí bod nimi. Klénotem jsou tři znamení podobná úzkým perům na koncích rtochu širší a přiohnuté. (Kolář z arch. mus.)

Lejtner z Mejjetína. Císař Rudolf dovolil (1601, 13. června) Janovi Lejtnerovi, úředníku kláštera Hradištského na Moravě, aby se mohl psát z Mejjetína (Majetína?) a dal mu tento erb: Štít barvou modrou a žlutou na několikero a tímto způsobem rozdělený, tak že v prostřed štítu jest pruh na dél širší, nežli třetí díl téhož štítu, žluté barvy a na

něm 3 lilie modré jedna nad druhou v modrém pak poli po pravé straně toho prostředního pruhu 4 pruhy na pokos, od levé strany vzhůru k pravé obrácené, 1. a 3. od vrchu modrý, 2. a 4. žlutý a po levé straně téhož pruhu v témž štítě také 4 pruhy na příč, 1. a 3. žlutý, 2. a 4. modrý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, z nichž vynikají 2 rohy buvolové barvami napříč rozdělené žlutý modrý a modrý žlutý a v prostřed těch rohův modrá lilie se vidí. (Reg. král.)

Lekeš z Květné. Kdy a kým rodina ta vladycví nabyla, není známo, ale bezpochyby se tak stalo Samuelovi L. († j. 1579) asi před r. 1545. Erb jeho byl štít černý a na něm tři obilné klasy (snad kvetoucí) žluté barvy, vzhůru obrácené a vedle sebe stojící, přikryvadla černá žlutá a za klénot tři klasy a tři péra, prostřední bílé a ostatní dvě červená, tak že se péro s klasem střídá. (Jak. sb. Král na str. 350). S tím souhlasí vyobrazení na mincích Samuelových. (Miltner, Privatmünzen, na tab. XVI, 129 začíná pořad na klénotu perem a XXVII, 222 klasem.)

Lekeš z Sabinova. Majestátem d. 1603, 24. srpna nadání vladycvím Bartoloměj *Libra*, Řehoř *Smrčka*, Václav *Lekeš* a Václav *Hron*, aby se psali z Sabinova a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní polovice modrá, v níž polovice lva žlutého k pravé straně obráceného, zpodní polovice žlutá, v níž dvě tlápy medvězí černé barvy vedle sebe položené se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a modrými žlutými, koruna a z ní dvě křídla orličí žluté barvy proti sobě postavená vynikají, přes pravé tři modré pruhy na příč, přes levé tři černé. (Reg. král., opis, který patřil J. Lekšovi, faráři v Kostelci, tak i Jak. sb. Král na str. 282, odchýlně klénot).

Leksa z Aehrentalu. V Praze žila rodina, která se psala po pravopisu tehdejší Lexa. Její potomek Jan Antonín povýšen (1790, 9. června) od císaře Leopolda do stavu šlechtického království Českého a obdařen tímto erbem: Štít polovičný, pravá polovice modrá, u jejíhož zpodu zlatý pahrbek, z něhož vyrostly 3 žitné klasy na jediném stonku, levá polovice žlutá a na ní dva černé pruhy na příč, na hořejším je jeden, na dolejších jsou dva jetelové listy zlaté barvy, přikryvadla modrá černá, klénotem jsou dvě křídla barvami na příč rozdělená, pravé modré žluté, levé žluté černé a mezi nimi jsou dotčené klasy. (Reg. král. Obr. Hradý X. tab.) Od r. 1909 byli v hrabském stavu císařství Rakouského, píšíce se jen z Aehrentalu. Poslední erb vyobrazil Meraviglia na tab. 38.

Lemajer z Malého Grynberka. Jakub tohoto příjmení objevuje se od sklonku 17. století jako Pražan a pak držitel pozemských statkův se svými bratřími. Erb jeho byl modrý štít a na něm bílý kůň maje na hlavě tři červená péra. Klénot je půl koně. (Král na str. 333.) S tím souhlasí pečeť Jiříka Michala (1704) z zámeckém arch. Pacovském.

Lemberkové z Oltářika obdrželi majestátem d. 1557, 3. dubna erb: Štít polovičný, v pravo bílý, v levo červený, v němž jsou dvě udice kuchařské na kříž přeložené, bílá v červeném, červená v bílém, přikry-

vadla bílá červená, nad helmici křídlo rozletité, na dél rozdělené bílou a červenou barvou a v něm ty dvě udice týmž způsobem, jako jsou na štítě. (Reg. král.) Osoba není v majestátu jmenována. V Jak. sb. zakreslen omylem erb jiné rodiny, totiž na modrém štítě bílá orlice se zlatou pružinou.

Lénar z Kouby, příjmení erbovní rodiny teprve za Ferdinanda I. do rytířského stavu přijaté. M. Oldřich z Kouby píše se tak l. 1535, když přijímal městské právo na Starém m. Praž. a později se píše Lehnarem. Erb jeho a potomkův byl tento: Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní půl šaška modrého držícího v každé ruce zlatou hlavu lvovou, levá polovice žlutá a v ní dva černé pruhy svislé (zhora dolů). Klénotem jest táž polovice šaška, jako na štítě. (Král na str. 265.)

Lenčický z Vesné (snad Osné?). Erb rodiny této byl prý štít červený a na něm pošikem od levého rohu dolů bílý pruh a v něm tři modré růže, jedna za druhou. Křídlo (klénot) je zbarveno týmž způsobem. (Tak Král na str. 309.)

Hrabata z *Leslie* měli erb: bílý štít a na něm modrý pruh, v němž byly 3 zlaté přastky, klénotem je supí hlava. (Meraviglia na tab. 67, Král na str. 287, Hradý II. tab.)

Lešanský z Grynfeldu v. Horský, Pražák.

Leštinský z Podhagic. Tomáš L. z P. a v Oubenicích, cís. starší úředník nad hajnými, byl přijat l. 1575 do stavu rytířského a nabyt bezpochyby vladectví nějaký čas před tím. Erb jeho byl štít modrý, u jehož zpodu měsíc žlutý s rohy vzhůru a k němu jdou od vrchu štítu tři střely opeřené s hroty dolů obrácenými, též žluté barvy, přikryvadla týchž barev, za klénot tři péra vzhůru obrácená, prostřední žluté a ostatní dvě modrá. (Král na str. 354, Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť přivěšená při přiznání k zemi, v němž je psáno zřetelně z Podhagicz.

Letňanský z Svěmyslic v. Čachovský.

Letňanský z Vyšerovic. Není známo, kým a kdy rodina tato erbem nadána, ač se již v 16. st. vyskytuje. Erb jejich byl: Štít na přič polovičný, vrchní pole modré, zpodní bílé (vodové), přes štít ochechule, jejížto horní polovice panna nahá je v modrém, majíc zlaté kruhy na ramenech a na hrdle, držíc v pravé ruce zlatý prsten s rubínem a levicí se držíc ocasu rybiho, který se skrze zpodní pole prohýbá a červenavou barvou se končí, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, za klénot táž ochechule, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 285.)

Leupold z Leventálu. Císař Rudolf povolil (1583, 4. února) Janovi „Leopoldovi“, obyvateli Jihlavskému, aby se psal z Lebentálu a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a v něm u zpodu hradba s branou otevřenou, z níž vyhlíží žlutá hlava lvova a na hradbě vidí se dvě žluté hlavy lvové, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými,

nad tím 3 pštrosí péra (jdouc od pravé žluté, bílé, modré. (Reg. král.) Tak i na pečetí Martinově r. 1620. (Odchylně Kadich-Blažek tab. 54.)

Leupoltové (Lejpoltové) z Mořežab měli na štítě přední polovici lva stojícího, jenž držel v pravé noze lilii. Tak na pečetí Jakubově (1615 v arch. mus.)

Levhartický z Levhartic v. Hlaváč.

Levíňští z Levína, l. 1767 erbem a heslem obdaření, měli erb tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm bílý lev ke vnitřní straně obrácený s jedním ocasem, jako ve skoku, 2. a 3. pole též bílé a v něm polovice orla bez koruny rozkřídleného, na venkovskou stranu obráceného, helm s příkryvadly červenými bílými a černými bílými, z koruny vynikají dvě křídla rozkřídlená černé barvy a mezi nimi polovice lva bílého k pravé straně obráceného. (Jakub. sbírka.)

Lhoták ze Lhoty. Vladislav král vyzdvihl Matouše ze Lhoty (Vysoké u Benešova) do stavu vladyckého a dal mu erb, kterýž se v paměti níže doložené takto popisuje: Štít červený, v němž fart (druh žebříka) zadním koncem v svrchu stojící bílé barvy, kolčí helm s příkryvadly a točenici červené a bílé barvy, nad tím dvě pštrosová péra, červené a bílé, mezi nimiž se kůl s železným obutím o 6 pružinách, máje na sobě berana spatřuje. Jak si máme ten fart mysliti a zraku připodobniti, o tom nás poučuje pečeť při svědomí Jana ze Lhoty (1584, 2. července v arch. mus.) kdež jest celý žebík na způsob kříže o 4 stejných ramenech, tak že uprostřed jdou tři žebříky podle sebe. Podobněž jest na pečetí z r. 1735 v Arch. DZ. a trochu odchylně na pečetích nynějších Lhotákův. Císař Ferdinand II. potvrdil (1627, 28. prosince) též erb Janovi ze Lhoty a na Vysoké Lhotě a Janovi *Mlékovskému ze Lhoty*, strýcům nedílným a polepšil jej, dav za točenici zlatou korunu. (Reg. král., též opis v arch. mus. Meraviglia na tab. 137.

Lhotka ze Zmyslova. Majestátem d. 1536, 2. dubna povoleno Janovi staršímu *Zmyslovskému*, Jiříkovi *Záleskému* a Janovi a Bohuslavovi *Lhotkům*, aby se psali ze Zmyslova a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní pole bílé, spodní červené, na kterémžto spodním u zpodku štítu tři vršky zelené, v nichž stojí borovice vzhůru až do vrchu štítu, přes které vršky mimo borovici zajíc vyskakuje. příkryvadla bílá červená, za klénot péro pštrosové bílé, vzhůru stojící. (Reg. král.) Malované erby se neshodují. V Jak. sb. jest celý štít modrý a tak i pero, Král na str. 284 shoduje se s popisem až na klénot (červ. a bílé křídlo), méně se shoduje na str. 308, kde má modrou barvu za červenou.

Lhotský z Koberovic v. Nefestyn.

z Libentálu páni měli erb tento: Bílý štít a na něm pošikem pruh s červenou a bílou šachovnicí, helm otevřený a na něm pohár s touž šachovnicí, v němž jsou zastrčena po obou stranách pštrosová péra, vždy čtyři nad sebou. (Univ. Lexicon.)

Libický z Libice. O rodině této není známo, kdy erbu nabyla, erb pak také nesvědčí o velkém stáří. Byl to štít pošikem od pravého horního rohu dolů rozdělený, ve vrchní polovici bílé červený lev krácející, ve spodní modré tři bílé lilie dvojnásobné, pošikem za sebou jdoucí, přikryvadla modrá bílá a bílá červená, točenice modrá zlatá, červená, za klénot dvě křídla barvami na příč rozdělená, pravé zlaté a modré, levé červené a bílé a mezi nimi bílá lilie. (Jak. sb., Král na str. 300.)

Libnour z Libnova (Liebenauer v. Liebenau), osedlí v severních Čechách na drobných statcích, měli za erb modrý štít a na něm dva černé rohy, křížem přeložené a každý zlatými penězi posázený, tak že širší, na konci červené části byly obráceny vzhůru, kde mezi nimi neb nad nimi byla zlatá hvězda o šesti špicích, přikryvadla červená bílá a zlatá černá a za klénot černá křídla složená. (Jak. sb. Král na str. 335.) Tak i na pečeti Václavově (1603).

Libocký z Libé hory. Jiří L. soused Starého města Praž. nadán 1580, 30. května erbem a titulem, ale rod jeho již synem jeho po meči vyhynul, tak že erb jeho přešel na rodiny k erbu přijaté. Erb těmto daný popisuje se: Štít červený, v němž hora zlatá s třemi pahrbky, prostředním nad jiné vynikajícím a z každého pahrbku květina žlutá na způsob libečku vyrůstající se spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a červené barvy a nad tím půl černé orlice vzhůru vyniká. (Rybička, Erbovní rodiny Hradecké str. 13, v Jak. sb. a u Krále str. 352 černá barva na štítě, v oné orlice, v této černá, ale pravé křídlo žluté a levé bílé.

Libra ze Sabinova v. Lekeš.

Lidl z Lidlova. Rodina tato přišla do Čech z Němec a to za Ferdinandu I. (1573 Řehoř 1576 Pavel). Erb jich byl modrý štít a na něm 3 klíče rozcházejíce se do horních koutův a do zpodu ale tak, že jsou ucha jejich uprostřed štítu mezi sebou prostrkávána a to stříbrné barvy, nad helmem druhdy koruna a nad ní liška sedící k pravé straně obrácená, ona má nad hlavou 3 kohoutí péra, dvě modrá a prostřední bílé; týchž barev jsou přikryvadla. (Rodopisné pam. v zem. arch. Erbovník Salmovský, pečeti (1573 a 1583). Řehořova v arch. Třebonském a v Arch. DZ. III, 2.) Vyobrazení v Miltnerově díle Privatmünzen tab. XXVII., N. 225, 226. Meraviglia tab. 105, Král v Hradech XIII. na tab.)

Lidl z Myslova. Král Ferdinand dovolil (1537, 30. srpna) Matesovi Lidlovi, aby se psal z Myslova a vysadil mu tento erb: Štít modrý, v němž jest od zpodku až do polovice k vrchu zeď bílá se 3 stíny, za kteroužto zdí a stíny půl lva s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem žluté barvy vyniká, drže se levou nohou prostředního stínu a v pravé noze drže nahoru děku (dýku) koncem dolů ke štychu, bráně té zdi, helm s přikryvadly modrými bílými, točenice týchž barev a nad tím půl lva s nahou děkou. K témuž erbu připuštění (majestátem 1545, 1. března) strýci jeho Jakub, Franc, Hanuš a Mates a erb jim vysazen tak, jak již popsán. (Reg. král.,

Král na str. 276.) Týž erb pak polepšen Matesovi (z Říšské kanceláře 1558, 17. prosince), aby byl štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. dva červené a dva bílé pruhy kolmo položené, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými a koruna se lvem. (Rod. paměti v zem. arch.)

Lichtenbergárové z Lichtenberka od 16. st. úřednická rodina (napřed poštovská) měli na štítě půl jelena vyskakujícího z dolejšího levého kouta a dva stromy v celé pravé straně, nad helmici dva buvolové rohy a mezi nimi neznámé znamení, dole tlustší, nahoře úzké až do výšky rohův sahající. (Našel Kolář na pečeti Martinově z r. 1662, snad v Českém Brodě neb Kostelci n. Č. l.)

z Lichtenšteina, prvotně páni a naposled knížata. Erb jich prvotní byl štít polovičný, v horní polovici zlatý, v dolní červený. Poslední jich erb byl tento:

Štít křížem a od zpodu klínem až do štítku na 5 polí (bez štítku) rozdělený. V 1. poli zlatém černá orlice s pružinou stříbrnou (za Slezsko) 2. Saský erb totiž příčné pruhy a přes ně pošikem koruna. 3. pole dělené v pravo červené, v levo stříbrné (za kn. Opavské), 4. (klín) modré a v něm zlatá trubka se stříbrnými násadkou, krajem a šňůrou. (za kn. Krnovské). 5. zlaté a v něm černá orlice s pružinou, panenskou hlavou a korunou (za Vaduz). Uprostřed štítek s prvotním erbem. Štít jest obklopen knížecím pláštěm, na němž jest knížecí klobouk. (Meraviglia 195 na tab. 84, Kadich-Blažek tab. 55. a 156, 157, Blažek tab. 22, 23.)

z Lichtenšteina a Kastelkornu, příjmení staré rodiny Tyrolské, která tam měla prvotně Lichtenstein a potom hrad Castelnorco. Erb jich prvotní byl štít modrý a v něm klín ostřím ke zpodu obrácený, tak že byl štít trojdílný, helm otevřený s korunou, nad tím kloboukovitý klénat modrý s klínem a výše 6 per modrých a bílých. Erb ten potom polepšován, zejména l. 1523. Když konečně povýšení Karlem V. (1530, 21. srpna) do stavu Říšských hrabat, obdrželi tento polepšený erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném jest jednoduchý bílý lev bývalých pánův hradu Castelberco, 2. a 3. pole jest erb bývalých pánův Schenna a jest štít na příč dělen; zpodní část jest černá, ve vrchní bílé jest červený polovičný lev a uprostřed štítu jest jejich prvotní štítek s klínem. Nad štítem tři otevřené helmy pod korunami s přikryvadly červenými bílými a modrými, nad pravým jest polovičný bílý lev, nad prostředním klobouk špičatý ale obrácený (od zpodu modrý, ale střecha bílá) a nad ním pět per (tři modré a dvě bílé); nad levou helmou jest polovičný lev červený a za ním paví kyta. (K. Ausserer, Die Herren von Schloss u. Gericht Castelnorco 1911, Kadich-Blažek tab. 55, Blažek tab. 22.)

Linek z Lintoku. Odkud rodina tato ke svému erbu přišla, není známo, avšak stalo se to nedlouho před r. 1685. Erb jich byl štít červený, na něm pruh bílý pošikem od horního pravého koutu dolů a v něm

ryba lín své přirozené barvy, hlavou k témuž koutu obrácená, klénotem byl též lín, ale hlavou dolů. (Jak. sb., Král na str. 303.)

Linhart z Najenperka. Rodina tato se najednou v druhé polovici 16. st. vyskytuje, aniž pak víme, jestli přišla z ciziny aneb již byla zde dříve v městském stavu. Ale zdá se, že teprve v l. 1560—1590 erbu a vladectví nabyla. Erb jich byl štít, u něhož jdou v horní polovici dva pruhy nad sebou, (horní bývá také podle vrchu); od spodku jde klín ostřím až k vrchu a v něm na 3 pahrbcích věž okrouhlá s cimbuřím, špičatou střechou a makovicí, kolčí helm, koruna a dvě křídla barvami pošikem a pokosem rozdělená a mezi nimi hvězda. (Miltner, Privatmünzen tab. XXVII, 228, též pečeť 1616 v Rodop. Pamětech arch. zem. a Kadich na tab. 55. Rovná se tedy erb ten (a tuším i barvami) docela Betenglovskému. Jisté jest, že byli téhož erbu i *Rydlové z Najenperka*, kteří pocházeli z Broumova, i *Haldiové* odtudž. (Miltner, Privatmünzen.)

Lípa z Kosářova v. Kozář.

Lipničtí z Přiběnic. Jiří *Lipnický*, Vavřinec *Voděradský* a Baltazar, *Balně* obdařeni majestátem d. 1561, 29. prosince, aby se psali z Přiběnic. Erb jich byl štít polovičný, horní pole červené a v něm orlice bílá vynikající jen, ana drží střelu v nose, spodní pole modré a v něm dva žluté pruhy pošikem od pravé k levé; přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad točenici dvě křídla složená, z nichž přední je zhora žluté, dole modré a zadní zhora červené a ze spodu bílé a mezi nimi vyniká krk a hlava orličí, držíc v nose střelu s nasadištěm zlatým. (Jak. sb.)

z Lisova (von Lissau), rodina z Braniborska pocházející, jež však záhy s Českým národem srostla. Předek jich Jan, c. k. nejvyšší, povýšen 1635, 2. října do panského stavu kr. Č., při čemž mu potvrzen a polepšen erb: Štít polovičný, pravé pole rozděleno na 6 pruhů, barvy (zhora) červené, bílé a černé (dvakráte), levá polovice je žlutá a v ní dvojité orlí křídlo černé (tedy jedno na druhém), brky k pravé straně obrácené, helm turněský s přikryvadly černými bílými a bílými červenými, koruna, dva buvolové rohy a na každém tři praporečky (zhora) červené, bílé a černé barvy. Vnuk jeho Rudolf Jozef byv povýšen do starož. stavu hrabského (1702, 10. července) vyprosil si majestát v české řeči. (Reg. král. též na pečetěch, neúplně Král na str. 266.)

Liška z Duchcova, příjmení rodiny, jež se teprve v 16. st. vyskytuje. Na pečeti Janově r. 1552 vidí se na štítě dvě lopaty křížem přeložené a takový je také klénot. (Arch. Kolínský.) Král na str. 85 klade omylem lišku, kterou má na str. 327 u jiné rodiny nám neznámé; tak i v Hradech XIV. na tab.)

Lišovský z Průchodu. Vít Lišovský byl písařem u Jana a Bernarta bratří z Valdšteina před r. 1521 a snad tehdy ještě erbu neměl; l. 1529 píše se z Průchodu a zdá se, že asi v těch dobách obdržel erbovní list. Ze starých vladyk z Průchodu nepocházel, protože ti to měli na štítě růži. Štít jeho byl totiž na přích polovičný, v horním poli byla polovice berana

s obojkem a zpodní bylo mřežováno na routy dvojí barvy. (Král na str. 284.)

Lišvic z Lišvic. Rodina patrně příchozí vyskytuje se l. 1555 mezi many Tachovskými a nepřetrvala tu 17. století. Erb jich byl štít bílý a v něm červený jednorožec, na zadních nohách stojící a k pravé vyskakující, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křídla proti sobě, pravé červené, levé černé a každé posázené třemi korouhvičkami, pravé bílou v prostřed a dvěma červenými, levé červenou a dvěma bílými. (Jak. sb., též obraz v dvořanské světnici zámku Třebonského, též patrné na pečetech Třebonských l. 1570 a 1602. Král na str. 328 klade chybně jelena.)

Litický z Peclínovce v. Kozel.

Litický z Šonova. Majestátem daným 1527, 2. června dopuštěro Janovi Šonovskému, Václavovi řečenému Vicena, Vítovi jinak Janovi Štikovi, Jiříkovi Velíkovi, Janovi Kydlínovi a Janovi Tachovskému, aby se psali z Šonova a dán jim erb: Modrý štít, u zpodu ostrev stříbrná o třech sucích (jako vidlice se rozcházejících) a na té ostrvi sokol s panenskou hlavou v zlatém čepci a u každé nohy zvonček stříbrný a poutce, kolčí helm s přikryvadly modrými a bílými a za klénot též znamení, jako na štítě. (Reg. král., Jak. sb.) Potomci jednoho ze jmenovaných nabyli statku Litíče a psali se po něm Litickými. L. 1591 žili z potomkův těch, kteří byli l. 1527 nadáni vladectvím jedině Litičtí a Mikuláš Velík. Ti přijali za strýce erbovního Jana Papeže jinak Milevinského, což i majestátem d. 1591, 10. srpna potvrzeno. (Reg. král.), ale Milevinští snad vymřeli již po druhém pokolení. (Obraz Meraviglia tab. 13 a Král v Hradech V. tab.)

Litochlebové z Krajovic měli na štítě koníka krácejícího a za klénot kružidlo. Tak r. 1601 na pečeti Jiříkově v arch. mus.

Litoměřický z Jizbice v. Jizbický.

Liturgus z Turska. Král Ferdinand dovolil (1556, 25. April) Janovi Liturgovi, aby se psal z Turska, při čemž mu vysazen erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole žluté, 2. černé, 3. bílé a 4. žluté a na všem tom štítě siréna žena s rybím ocasem a vavřínovým věncem k pravé straně obrácená majíc v ruce harfu, kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a bílá červená, točenice týchž barev, nad tím dva buvolové rohy barvami na přič rozdělené, totiž pravý bílý a modrý, levý žlutý červený a mezi nimi polovice sireny. (Reg. král. Meraviglia tab. 137 [odchylně]. Odchylně i Král na str. 287.)

Líva z Hrabného. Majestátem d. (1577, 25. dubna) povoleno Jiříkovi Lívovi (Lévovi?) aby se psal z Hrabného a obdržel tento erb: Štít bílý, v němž hlava orličí s krkem černé barvy majíc ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně obrácená se vidí, kolčí helm s přikryvadly a točenici bílé a černé barvy a nad tím 2 péra pštrosová zlaté barvy a mezi nimi hlava orličí s krkem, tak jako bylo na štítě, se vidí. (Reg. královská.)

Logdman z Auen (druhdy Lodgman). První této rodiny v Čechách byl Melichar, jenž býval vrchním polesným na panství Poděbradském. Majestátem d. 1734, 29. prosince dostalo se jim rytířského stavu kr. Č. a polepšen jich dosavadní erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém černá orlice hlavou ke vnitřní straně obrácená, 2. a 3. pole bílé a v něm červený prostý lev, kráčeje též ke vnitřní straně, uprostřed štítu jest černý štítek a na něm bílá lovecká trubka se zlatou šnúrou, 2 helmy s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, na pravém jest orlice, na levém lev drže trubku. (Rodopisné paměti v arch. zem. Jinak zobrazuje Meraviglia na tab. 13 a Král v Hradech XII. tab.)

z Logova (i Logu, něm. v. Logau), rodina osdlá ve Slezsku. Erb její byl štít, jehož prostředkem šel červený pruh pošikem s pravé strany dolů k levé, ostatek štítu byl mřežován bílými a modrými routami, klénodem byla deska týchž barev jako štít, na jejímž konci byla kuličky jedna červená, jedna bílá a nad ní černá kyta. (Blažek tab. 23, Král na str. 304, též pečet Kašparova z r. 1603 v arch. zemském.)

Lochman z Gamsenfelsu, rodina, jež nabyla erbu a hesla buď z Říšské kanceláře aneb od nějakého palatina. Do počátku 18. st. bydleli v Kašperských horách, pak v Novém Kníně a asi od r. 1746 až do 19. st. v Písku, vždy jako malířská rodina. Erb jejich byl štít na příč polovičný, u zpodu skála o třech pahrbcích a na ní stojí ve skoku kamzík přes celý štít až k vrchu; nad helmou a korunou vidí se polovice kamzíka. Je také jeden erb malovaný, jehož zpodní polovice jest celá černá a ve vrchní žluté polovici je půl kamzíka své přirozené barvy. (Arch. Písecký.)

Lochnárové z Palic, kteří se v 16. st. v Loketsku vyskytují, měli v erbu svém štít polovičný, pravo červený a v levo modrý, a přes celý štít na příč bílý pruh, klénodem byly dva prosté rohy týchž barev, jako štít. Přikryvadla bílá modrá a bílá červená. (Meraviglia tab. 137, Král na str. 270 a v Hradech XIII. na tab., pečeť Jana Adama z r. 1616 v Archivu DZ.)

Lok z Nebky. Antonín Ronfeldář L. z N. usadil se v polovici 16. st. v Čechách a koupil 1556 Jehnědno; příjmení Ronfeldář, jež připomíná klénot jeho (ron = ostrva) pak zavrhl. Erb té rodiny byl modrý štít a v něm dvě znamení, kteráž by se snadno mátl s klíči, totiž dva bílé žernovy s černou dírou a na každém praporec se zlatou žerdí o třech plamenech, ke kraji obrácených, prostředním bílým a ostatních červených, přikryvadla červená bílá a za klénot červená ostrva o dvou sucích, vždy jednom po straně. (Erbovník Salmovský, Jak. sb., Král na str. 367, též 366 podle chybné předlohy, Soupis Písecka na str. 237.)

Lokšan z Lokšan. Jiří L. z L. rodem ze Slez přišel ke dvoru Ferdinandu I. a potomci jeho seděli na Březnici (Mikovec, Star. a Pam. I, 110). Erb jejich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. polovičné žluté a modré, v onom polovice černé orla rozletitého, v tomto polovice dvojnásobné lilie, ale tak, že je žlutá půle vždy u kraje, k němuž

se i orel obracuje, 2. a 3. pole je zase křížem na čtyři pole červené a zlaté rozděleno, přikryvadla červená bílá, helm s korunou, za klénot dvě křídla, pravé na čtyři pole, červená a žlutá, křížem rozdělené, levé celé modré a mezi nimi polovice orla a polovice lilie. (Obraz v Píseckém museum, v Miltnerových Privatmünzen tab. XXX, Meraviglia tab. 48, Jak. sb., Král na str. 294, též v Hradech VIII. tab.)

Lomničtí z Budče. Šimon Lomnický obdařen (1594, 21. března) tímto erbem: Štít v poli na příč rozdělený, svrchní pole bílé neb stříbrné a spodní červené, na němž tři stínky též červené barvy způsobem zdi se vidí. Nad štítem kolčí helm s přikryvadly červené a černé barvy, koruna zlatá královská, na níž ochechule mořská, mající vlasy na hlavě své zlaté, bílé, až po břicho stojí, držíc v pravé ruce 5 klasův pšeničných zlaté barvy, ocas pak její skrze korunu a helm dolů až do svrchní polovici štítu zatočený proniká, též aby se psal z Buczie. (Reg. král.) Od tohoto vysazeného erbu odchyluje se obraz v Jak. sb. Ve zpodu zeď se stínkami (bílá) nad tím modré pole a v něm úhoř v kličku zatočený s červenými a bílými pruhy (patrně neporozumění ocasu), přikryvadla červená zlatá a nahá postava zlaté klasy držící (Erb v Soupisu Karlínska na str. 290 není Lomnických, nýbrž Štefkův.)

Longinové z Longinu, kteří se u nás v 17. st. vyskytují, měli erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bylo 5 čtverhrámkův tak rozložených jako bývá pětka na kostkách, v 2. a 3. poli jsou tři pruhy pošikem od pravé dolů k levé, klénotem jsou dvě křídla. Tak na pečeti Jakubově r. 1665 v rodopisných pamětech arch. zem.

Lopatský z Liběchova v. Fráněk.

Losy z Losintálu příjmení cizozemské rodiny, po jejímž vymření dědili Windischgrätzové. Erb jich byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém stříbrná labuť ke vnitřku obrácená, stojící na zeleném trávníku a držící v pysku zlatou hvězdu, 2. pole černé a v něm červená věž s cimbuřím, a před ní ruka s ramenem meč držící, 3. pole bílé a na něm pošikem od pravé nahoru 3 modré pruhy, 4. zlaté, černá orlice pod zl. korunou. Uprostřed štítu jest štítek červený, v něm vavřínový věnec a v tom zlatá písmena F III. Nad tím 3 helmy s korunami a příkr. červ. bílými, černými zlatými a modrými bílými; na prvním táž labuť, na druhém věnec, štítek s F III a korunou, na třetím orlice. (Meraviglia str. 144 a tab. 67, ale to je labuť s prstenem.) Viz i Hradý XIII. na tab.

Lošanecký z Lošanek. Majestátem d. 1590, 7. února povoleno Václavovi Brodskému, aby se psal L. z L. a dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní pole červené, v němž půl zvířete leoparta, po zadní kyta své přirozené barvy, máje ústa rozzavená a jazyk vyplazený, též ke skoku se mající, k pravé straně obrácený stojí, spodní díl bílý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými a červenými, nad tím tři péra pštrosová, dvě červená a prostřední bílé. (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 276.

Loštický z Libanu. Císař Rudolf dovolil (1593, 10. července) Severynovi *Loštickému*, Štefanovi *Lounskému* a Jiříkovi *Jaroměřskému*, aby se psali z Libanu (de Libano) a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, ve svrchní polovici modré, bohyně zpěvu (Kallicpe) zlatá majíc na hlavě korunu cedrovou, držíc v pravici střelu a v levici větev cedrovou, majíc po zádech orličí křídla vzhůru stojící a sahající o spodní polovici červené, kolčí helm s korunou, nad níž jest jiná bohyně podobná té, jaká je na štítě, mezi jeleními rohy zlaté barvy, přikryvadla bílá červená. List otiskl Paprocký (O st. ryt. 413) a přidal i obraz erbu, jež se však velice liší od popisu. Štít není rozdělen, bohyně (jen po život) jest v celém štítě a drží tři střely, táž je jako klénot a bez jeleních rohů. S tímto vyobrazením se srovnává Králův popis (na str. 286). Jak. sbírka shoduje se s majestátem.

Louka z Turova v. Jahodka.

Loukovský z Hamršteina. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. března) Jiříkovi *Loukovskému* a Janovi *Břeníkovi*, aby se psáli mohli z *Hamršteina*, při čemž jim dán tento erb: Štít modrý a v něm jeřáb bílý, na levé noze na zeleném trávníku k pravé straně obrácený stojí, máje pravou nohu zdviženou a na hlavě pštrosové péro, přikryvadla a točenice modré, a bílé barvy a nad točenici 3 péra pštrosová bílé barvy. (Reg. král.)

Mikuláš *Lounský z Loun*, doktor lékařství, obdržel majestátem d. 1548, 16. srpna titul (z Loun) a erb tento: Štít na příč polovičný, vrchní pole černé, spodní žluté a po celém štítu jednorožec, žlutý v černém, černý ve žlutém, k pravé straně vyskakuje, máje roh žlutý, helm, na něm točenice s rozletitými feflíky žlutými a černými a přikryvadly těchž barev, za klénot mužiček až po kolena bradatý v černé otáhlé sukničce, žlutým pásem opásaný, máje napřed u té suknice čtyři knoflíky žluté barvy a hlavě věnec zelený a opíraje se levou rukou o bok. (Reg. král.)

Lounský z Tiefentalu. Rodina tato l. 1652 vladýckým stavem obdařená, měla tento erb: Štít na příč polovičný a vrchní polovice zase na dvě pole rozdělená, v pravo ve žlutém polovici černého orla k pravé obráceného, v levém červeném Český lev bílý ve skoku drže v předních nohách hořící kouli. Ve spodní bílé polovici malován je „hluboký důl“ (Tiefental), totiž u zpodu zelená výšina s dvěma pahrbky a údolím mezi nimi a nad tím vznáší se zlatá koule majíc po obou stranách černá křídla, přikryvadla černá žlutá a za klénot křídlo s vrchu žluté u zpodu černé. (Jak. sb. Král na str. 278, odchýlně Meraviglia na str. 14. a tab. 12.)

Lovčický z Lovčic. Majestátem d. 1581, 26. ledna povoleno Martirovi *Lovčickému*, Janovi *Rudolfovi* a Janovi *Skřejšovskému*, aby se psali z Lovčic a dán jim tento erb: Štít pošikem svrchu pravé strany až dolů k levé rozdělený, vrchní pole modré, spodní žluté, ve zpodku levé strany ruka v rukavici, z oblaku vystrčená, drží jestřába ptáka jeho přirozené barvy za čepeního za putce (poutko) červené, na též ruce vzhůru stojícího, na helmě koruna, a z ní dva buvolové rohy, pravý zlatý a modrý, levý bílý a červený a mezi oběma ostrev se dvěma suky, u kterých ostrví jestřáb pták

nezačepný k pravé straně obrácený rozkřídlený a k letu se mající se vidí. (Reg. král.)

Löwenstein — Wertheimu viz Miltner, Privatmünzen 277, Kadich 73, Meraviglia 197, tab. 85, Hradý XIII tab.

Lovošinský z Lovoše v. Jelinek.

Lozelius z Velechova v. Hymlestein.

Luda z Lukovan. Členové rodiny této vyskytují se v 17. st. v Klatovech. Jaký byl jejich počátek, není známo, také není známo, kdy a jak nabyli erbu a hesla. Erb jich byl štít modrý a na něm pták noh čili gyf bílé barvy, k pravé straně jako ke skoku obrácený, rozkřídlený, má jazyk červený vyplazený, ocas mezi nohy zatažený a drže pravou přední nohou ptáka bílého namodralého, jenž má v ústech zelenou ratolístku, přikryvadla modrá bílá a nad helmem vyniká týž roh i s ptákem, ale jen do polovice. (Jak. sbírka trochu neúplně. Král na str. 357.)

Ludvík z Ekrsburka. Majestátem d. 1600, 13. ledna povoleno Tomáši Ludvíkovi Moravanu, aby se psal z Ekrsburka a dán mu tento erb: Štít při vrchu svém krokvicí zelené barvy rozdělený, větší část pozpodu a pod krokvicí žlutá, v níž orel své přirozené barvy má křídla povyzdvižená, hlavu k pravé obrácenou, otevřená ústa a vyplazený jazyk na větvičce stojící se vidí, při vrchu pak na krokvicí bílé barvy, jakž na pravé, tak i na levé straně po jedné modré růži, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a modrými bílými nad tím dva rohy buvolové barvami na přič rozdělené, pravý žlutý černý, levý modrý bílý. (Reg. král.)

Luk z Bohuslavic. Kašpar L., doktor práv, byl ve službách Karla z Žerotína a usadil se l. 1606 v Praze. Na listech jeho 1610—1616 (Arch. zemský v Praze) vyskytuje se štít s pruhem pošikem od pravé k levé dolů. a na témž pruhu lev. Klénot jest půl lva mezi křídly. Král na str. 335 popisuje jiný erb patrně ne jeho, nýbrž někoho jiného.

Luk ze Zlonic. Majestátem d. 1557, 14. srpna dovoleno Václavovi Dětelovi, Ctiborovi a Adamovi *Lukům*, bratřím, a Janovi *Kašpárkovi*, aby se psali ze Zlonic. (Reg. král.) Erb jejich byl štít červený a na něm pošikem od pravého horního koutu dolů pruh (barva?), na němž tři lístky jetelové zelené barvy a po obou stranách téhož pruhu po jetelovém lístku, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křídla červená a na každém jetelový lístek a mezi těmi křídly, bílá dvojnásobná lilie. (Jak. sb. Král na str. 304.) Takový jest erb na pečetech Adamových (1568, 1569, 1583), jenže pro drobnost nelze znamének rozeznati, tak že se někde zdají býti hvězdičkami a jinde růžicemi.

Lukařovští z Liškova přišli sem bezpochyby z nějaké země Slovanské, protože se u nás před 16. st. nepřipomínají. Erb jich byl štít asi do dvou třetin horního pole a třetinu ostatku na přič rozdělený, v horním poli přední polovice koně vyskakujícího s opratí, též znamení pak se opakuje jako klénot. Tak na pečeti Stanislavově z r. 1558. (Arch. mus.)

Lukšan z Luftenšteina příjmení rodiny, z nichž tři pochováni u sv. Jindřicha v Praze. Podle popisu Králova (str. 278) byl jejich erb štít na příč polovičný, v horní žluté polovici polovice modrého lva ku předu obráceného. ve spodním poli byly 3 bílé a 4 modré pruhy. Klénot je polovičný lev. Vladyctví potvrzeno l. 1596.

Lunikovský z Vraního. Jan Lunikovský a synové jeho Jiřík a Václav, byvše od Václava Tatousa přijati k erbu, psali se s královským povolením (1531, 5. června) z Vraního a měli erb: Štít bílý, v něm koule černá, helm, přikryvadla bílá červená, za klénot černá koule, z níž vynikají tři pštrosí péra. Barva těchto není doložena, ale nelze pochybovati, že byla taková, jako u Tatousův, totiž žluté, prostřední červené a třetí bílé. (Reg. král.)

Lupáč z Hlavačova. Majestátem d. 1562, 13. února povoleno Davidovi *Krynytovi (Crinitus)*, *Vlasatému?*) *Nepomuckému*, *Prokopovi Lupáčovi* a *Janovi Malinovskému*, aby se mohli psáti z Hlavačova a dán jim tento erb: Štít pošikem na příč (totiž od pravého horního koutu dolů) skrze pruh rozdělený svrchní a spodní pole bílé a v každém věnec zelený od bobkového listí, pruh jest modrý a v něm střela žlutá špicem nahoru k pravé obrácená, přikryvadla žlutá modrá, dva rohy žlutý a modrý a mezi nimi dva věnce a skrze ně střela nahoru špicem postavená. (Reg. král.) Jak. sb. a Král na str. 304 neshodují se v barvách s tímto popisem.

z Lützova, hrabata pocházeli z Meklenburska, jsouce bezpochyby potomci staré rodiny Bodrcuv. Císař Karel VI. vyzdvihl (1732, 20. října) *Gotfryda Julia* svob. p. z L. do stavu hrabského v kr. Č. vysadiv mu tento erb: Pod hraběcí korunou štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli žlutém černý orel císařský s korunou, 2. a 3. pole modré a na něm hradba o 3 stínkách, zdobena třemi pavími péry, 4. pole žluté a v něm oděnc stojící na trávníku, maje v levici červený štít, v pravici meč, na hlavě helm s 3 péry žlutým, černým a bílým; uprostřed štítu štítek pod korunou žluté barvy a v něm černý žebřík na útok o třech příčích, 3 helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými, na prvním černý orel, na prostředním hradba červená o 5 stínkách, z níž vyniká polovice černého žebříka a paví péra, na třetím dva buvolové rohy, pravý černý a žlutý, levý žlutý a černý a mezi nimi týž oděnc. (Reg. král., DZ. 560. D. 15, Meraviglia tab. 67. Kadich-Blažek tab. 58. Hradý XIII. tab.

Kromě toho byla pošlost která byla ještě v 18. st. v rytířském stavu. Císař Josef II. povýšil *Zikmunda* z L., nejv. vachmistra, do panského stavu kr. Č. (1786, 10. února), při čemž mu vysazen tento erb:

Štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole žluté a v něm pošikem černý žebřík, v 2. a 3. pole bílé a v něm červené kolo o 16 palcích a 8 loukotech uprostřed štítu štítek červený a na něm žebřík černé barvy o 4 příčích; nad štítem dva turněřské helmy s korunami, první se žlutými červenými přikryvadly, na něm dvě zahradní lilie na zelených prutech a mezi nimi hradba se stínkami a pavími péry, druhý s bílými červenými přikryvadly a mezi žlutými křídly složenými jen vynikajíc bílý pes braka. (Reg. král.)

Lvovický ze Lvovic. Majestátem d. 1534, 24. února povoleno Janovi *Karáskovi* a *Matyáši*, sousedům v Hradci Králové, aby se psali *Lvovičtí* ze *Lvovic* a dán jim tento erb: Štít černý v němžto jest lvova hlava a v ústech té hlavy zafír kámen a za tím kamenem též v ústech té hlavy had pozlacený, v kolo svinutý a turkus kámen v ústech hadových, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a nad tím dvě křídla orličí, žlutou a černou barvou promíšené (pruhované? kropené?) a na každém křídle had stočený pozlacený, turkus v ústech mající. (Reg. král., *Rybička o rodinách erbovních Hradeckých* na str. 24.) Dobře popisuje Král na str. 325, ale špatně na str. 322. Týž erb měli i *Rubínové* Lv. ze Lv. snad ten, který je v *Jak. sb.*, totiž štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli modrém starý erb, v 2. 3. dva červené a dva bílé příčné pruhy, přikryvadla modrá žlutá a červ. bílá, klénot dvě křídla, pravé červené, levé bílé.

Lysý z Požova v. *Stodola*.

Macák z Otenburka. Císař Rudolf povolil (1580, 20. října) bratřím Janovi, Jakubovi a Danielovi *Macákům* (z kníž. *Opavského*), aby se psali z *Otenburka* a dal jim erb: štít černý a na něm leopart zvíře na skalce, žluté pokropený své přirozené barvy, na zadních nohou rozkročený, máje ústa rozzavená s vyplazeným jazykem a drže ocas vzhůru za sebou k pravé straně obrácený, vzhůru jako k skoku stojí. Klénotem byly dva rohy (červené) a mezi nimi polovice levharta, jako na štítě. (Reg. král., *odchylně Meraviglia* na tab. 14 a 107. *Blažek* tab. 24. Král na str. 323.

Macer z Letošic. Nelze nikde najítí poznamenání, kdy byli *Macerové*, *Hatašové* a *Zbyňkové*, kteří všichni se psali z *Letošic*, erbovním listem obdaření. Erb *Macerův* (a jak se zdá i obou ostatních) byl tento: Na černém štítě znamení, jež by se mohlo připodobňovati kotvici, totiž vrchní polovice střely, při ní dole hůlka na příč a na koncích té hůlky po udici, vše bělavé barvy, helm s přikryvadly černé a bělavé barvy a nad tím též znamení, jako na štítě. (*Jakub. sbírka*, pečeti z l. 1614, 1623 a 1651 v *Arch. DZ.* IX. 1, XV, 1 a *Kolář* odkudsi, neurčitě Král na str. 368.)

Maceška z Peclínovce v. z *Peclínovce*.

Magauer z Greifentálu (druhdy z *Gräfenau*). *Martin Köttl*, cí. palatin, nadal 1616, 24. října *Hanuše Magauera*, mýtného v místě *Walchen* v *Rakousích*, erbem a heslem (*Siebmacher* B. 288). Erb této rodiny byl takový: Štít na příč polovičný, v horní polovici modré žlutý gryf k pravé straně obrácený, dolní polovice rozdělena na 6 pruhův pošikem od pravé k levé dolů položených, 3 modré a 3 žluté, nad helmici 3 péra modrá. (*Rodop. pamětí v zem. arch.*) V *Čechách* usadili se kolem r. 1627 a byli tu až do 19. st.

Mach z Saxendorfu v. *Velvarský*.

Hrabata Magni (de *Magnis*) přišli prý ze *Švédska*. *Hanuš Jakub* byl poštmistrem v *Praze* a dostal l. 1617 pojištění na dvorské hofmistrovství v kr. Č., kterýž úřad l. 1622 prodal. Příbuzní jeho byli pány na *Žlebích* a *Strážnici*. Erb *Hanušův* byl štít na příč trojdílný, ve svrchním poli orlice

rozkřídlená, v prostředním ruka lidská (bez ramene), ve spodním tři pruhy pokosem od levé k pravé straně dolů, klénodem byla dvě křídla a mezi nimi ruka. (Arch. Bechyňský.) Meraviglia na tab. 67. vyobrazuje: štít křížem rozdělený 1. a 4. v zlatě černý orel korunovaný, 2. a 3. bílé a v něm modrý pruh pošikem od pravé dolů, uprostřed štítek červený a v něm rameno se šavlí. Na štítě koruna o 9 špicích. Tak i Kadich-Blažek na tab. 58.

Majdrle z Mansberka. Vavřinci M. z M. potvrzeno (1622, 31. září) vladectví, kterého nabyt r. 1614, z Říšské kanceláře a tento erb: Štít polovičný, svrchní pole bílé a v něm bílá věž s branou, u níž jest po pravé straně černý orel, spodní pole červené a v něm zlatý lev, helm s korunou a přikryvadly bílými černými a červenými žlutými, za klénot orel. (Reg. císařská ve Vídni.) To potvrzeno 1627, 6. listopadu i z České kanceláře. (Reg. král.)

Majer. Cís. Rudolf obdařil (1591, 10. července) Pavla Maiera tímto erbem: Na štítě bílý pruh od levé pošikem a v něm 3 žluté lilie, štít černý a žlutý, kolčí helm s příkr. černými zlatými, nad tím dva žluté rohy buvolové a mezi nimi polovičný noh černý, drže v pravé noze žlutou lilii. (Ze šlecht. arch. ve spise A. v. Doerr, Die Adels- und Wappenbriefe des Namens Mayer, str. 35.)

Majer v. Falken. Týž císař polepšil erb Jakuba Meyera, aby se psal v. Falken a to tak: Prvotní erb (štít zhora polovičný zlatý a černý, v pravém poli konvalinka vzhůru stojící, v levém zlatý kříž se zl. hvězdou, kolčí helm s korunou a příkr. černými-zlatými a nad tím pštrosova péra, dvě zlatá a dvě černá) polepšen tak, aby na bílém klínu byla modrá hora o třech horkách a na ní zl. velbloud pod zl. měsícem; v polích je v pravo konvalinka a v levo kříž a hvězda, otevřený helm s korunou a přikryv. černými zlatými a modrými bílými, před dotčenými 4 péry brněná ruka s ramenem, držíc meč se zl. jílcem a křížem. (Dörr na str. 41.)

Císař František povýšil (1794, 7. března) Jana Ant. *Mayera*, c. k. solného a výběrčího posudného v Písku, do šlechtictví (Edler von Adler-treu). Erb mu daný byl štít na přích polovičný, ve vrchním žlutém poli polovičný orel s písmeny F II na prsou, v modrém spodním solná bečka, otevř. helm s korunou a příkr. černými žlutými a modrými žlutými, nad tím polovičný orel. (Dörr na str. 107.)

Majer z Levenšvertu. Jozef Mayer, hejtman u pěchoty, žádal l. 1810 jako „věrný poddaný český“ za šlechtictví. Císař František tak učinil 10. dubna, aby se psal von Löwenschwerdt a přidal mu tento erb:

Červený štít, u zpodu bílá vyvýšenina a na ní žlutý lev drže v pravé noze přední meč dobytý se zl. jílcem, otevř. helm s korunou a příkr. červenými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě černá křídla a mezi nimi týž lev. Syn žadatelův František povýšen (1850, 22. ledna) do panského stavu. (Dörr, Adelsbriefe, str. 112, 117.)

Majer z Majersbachu. Marie Terezie králová obdařila Jana Ignáce Mayera, Med. dr. kr. radu a životního lékaře, od r. 1721 prof. vys. učení Pražského, šlechtictvím kr. Č., aby se psal v. Mayersbach a tímto erbem:

Štít zelený, v něm pošikem žlutý pruh, nad ním žl. hvězda, pod ním bílá kotvice vynikajíc z téhož pruhu, turn. helm s příkr. zelenými, žlutými a bílými žlutými, nad tím dvě křídla složená, bílé a zelené se žl. hvězdou. Syn jeho Mouřic Med. dr. a senior lék. fakulty v Praze povýšen (1812, 16. ledna) do rytířského stavu a erb polepšen druhým helmem. (Dörr, Adelsbriefe, str. 91 a 112.)

Majer z Majersberka. Císař Leopold vyzdvihl Jindřicha Mayera, radního ve Vratislavi do šlechtictví kr. Č., aby se psal z Mayersberku a přidal mu erb:

Štít na čtvero rozdělený, 1. pole žluté s černou orlicí pod korunou a červ. jazykem, 2. a 3. s červ. a bílou šachovnicí, 4. žluté a v něm až po kolena muž, máje černý oděv se zl. knoflíky, výložky a páskou okolo života, černou čepici žlutě vyloženou, drže pravíci zelený jetelový list, otevř. helm s korunou a příkr. černými žlutými a červ. bílými, nad tím černá orlice s žl. pyskem a drápy a červ. jazykem. (Dörr, Adelsbriefe, str. 80.)

Majerové z Majersfeldu prý pocházeli z Tyrolska a objevují se u nás teprve v 18. století. Erb jich byl štít pokosem a pošikem na čtvero rozdělený, v horním a dolním poli bylo po 8 pruzích, 4 bílých a 4 červených, pravé a levé pole bylo černé a v každém po žluté lilii, klénotem byla dvě křídla pruhy svislými zhora dolů rozdělena, pravé bílé a červené, levé žluté a černé a mezi těmi křídly černý lev drže černou lilii. (Rodop. pam. v zem. arch.)

Majer z Majersfelsu. Císař Rudolf vyzdvihl (1586, 2. října) Jiří Maiera, purkmistra v Přísečnici, do Říšského šlechtictví a dal mu erb: Štít pošikem od pravé poloviny, černý a zlatý, u zpodu kořen, z něhož vyrostly na zelených stoncích 3 bílé lilie, jako do trojhranu postavené, kolčí helm s příkr. černými zlatými, nad tím 2 černá křídla a mezi nimi bílá lilie.

Týž panovník polepšil ten erb (1590, 19. května) z Říšské kanceláře Jiřímu a synovci jeho Kryštofovi, výběřčímu v Přísečnici tak, aby na bílém štítě byly tři červené pruhy kolmé, na nich po 2 bílých klíncích příčných a na každém klínku bílá lilie, otevř. helm s korunou a příkr. červenými zlatými a červ. bílými, dvě křídla, pravé bílé s 3 červenými, levé zlaté s 3 černými pruhy kolmými, mezi nimi černý lev, drže předníma nohama bílou lilii. Také dovolil, aby se psali z Mayersfelssu.

Cís. Leopold povýšil (1667, 14. ledna) Jiří Jindřicha M. z M. do rytířského stavu kr. Č. (Dörr v dotčeném spise na str. 31, 33, 69.)

Majer z Majersvaldu. Císař Leopold vyzdvihl (1687, 15. září) Jana Bernarta Mayera radu Olomouckého biskupa a konsistoře tudíž, do ryt. stavu kr. Č., aby se psal v. Mayerswaldt a obdařil jej erbem.

Štít na čtvero rozdělený černou a bílou barvou, v 1. a 4. poli (černém) na bílém zpodku žl. lev s rozdvojeným ocasem a červ. jazykem, drže radlo, v 2. a 3. na černé horce tři plameny, dva helmy s korunami a příkr. černými, bílými a červenými bílými, na 1. polovičný anděl se zeleným věncem vavřínovým, máje místo ramen křídla (bílé černé a černé bílé) a šat též střídavě bílý a černý, na 2. dva černé rohy buvolové, z jichž konců šlehaří plameny. (Dörr, Adelsbriefe str. 75.)

Majer z Majrova. Cís. Leopold povolil (1669, 16. prosince) Jiřímu Mayerovi, aby se psal v. Mayerau a dal mu tento erb: Štít na přič polovičný, modrý a červený a mezi těmi polovicemi bílý pruh, nahoře zl. hvězda, dole u zpodu zelený vrch o třech horkách a na něm polovičný kuň své přirozené barvy, otevř. helm s korunou a příkr. modrými zlatými a červenými bílými, nad tím černá orlice s červ. jazykem vyplazeným. (Dörr v dotč. spise na str. 70.)

Majer z Opřetic v. Bechynský.

Majerle. Císař Rudolf obdařil (1592, 18. února) Bernarta Meyerle tímto erbem: Červený štít a na něm bílá hradba ze štukoví o 4 stínkách a na ní medvěd drže v pravé noze vinný hrozen se dvěma lupeny, kolčí helm s příkr. černými žlutými a červenými bílými, a nad tím polovičný medvěd, jako ve štítě. (Ze slecht. arch. Dörr, Die Adels- und Wappenbriefe des Namens Mayer na str. 35.)

Majerlové ze Sobišku měli na modrém štítu u zpodu zlaté znamení jako věník, totiž násadu a na ní výběžky jako zuby u hřebene, u vrchu pak dvě zelené byliny s lupínky křížem přeložené a na konci každé červené kulaté ovoce, přikryvadla modrá žlutá, na helmici dvě křídla, pravé zlaté a levé modré a přes obě dotčené dvě byliny. (Jak. sb. Obraz v Hradech XIII. na tab.)

Daniel Jozef Ignáci z *Mayru* (něm. v. Meiern), probošt kostela sv. Víta, pak arcibiskup Pražský († 1733), pečetil l. 1701 štítem, na němž byla pošíkem od levé k pravé nahoru větev jako s lupeny úzkými a rovnými a nad ní a pod ní po prstenu s kamínkem. (Rodop. pam. v arch. zemském.)

Byla však i jedna rodina *von Mayern* (1793); štít jich byl polovičný, v pravo jednorožec na skále, v levo krokvice a jako klénot půl jednorožce mezi křídly. (Tamže.)

Třetí rodina téhož pojmenování pocházela od Jana Bedřicha sv. p. v. *Mayerm*, plukovníka, jenž byl (1748, 8. května) povýšen do hrab. stavu kr. Č. Erb jeho byl na červeném štítě bílá lilie, nad štítem hrab. koruna a helm otevřený s korunou a příkr. červenými bílými, nad tím dvě černé osekané haluze k sobě ohnuté a mezi nimi 5 černých per kohoutích. (Dörr, Adelsbriefe str. 93.)

Makovský z Makové. Majestátem d. 1551, 21. září povoleno Vavřinci Makovskému, aby se psal z Makové, a dán mu tento erb: Štít na přič rozdělený, vrchní pole žluté, v němž medvědí přední nohy tlapami nahoru obráceny a na kříž přeloženy jsou, zpodní pole modré, v kterémž od zpodku

tři vyrostlé prosté hlávky makové až do prostředku štítu se vidí, přikryvadla modrá žlutá, točenice a za klénot dotčené hlávky. Erb ten převeden (1588) na Jeronyma a Adama bratří *Karly* vnuky Vavřincovy z dcery a přidala se jim koruna. (Reg. král. Shoduje se Král na str. 278 až na klénot.

Mála z Lauštyně v. Zahrádka.

Malanotte de Caldes přijmění romanské rodiny, která se v 17. st. přistěhovala a zde se počestila. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní na příč bílý pruh, v levé modré palmový strom vyrostlý z trávníku, ale jen polovičný, až do čáry obě polovice dělicí a před tím stromem medvěd své barvy na zadní nohy postavený, helm s korunou a příkr. červenými bílými; z koruny vyniká bílý jednorožec polovičný, maje na hrdle červený obojek široký. (Meraviglia 16, tab. 14.)

Malcánové z Malcánu, kteří se pokládali l. 1694 za starý rod Slovanský, přicházeli do Čech, majíce tu statky vždy jen nějaký čas, jako na př. r. 1523—1533, 1586—1603 a po r. 1660. Od r. 1530 byli Říšskými pány a od r. 1694 hrabaty kr. Č. Erb jich byl štít polovičný, zhora dolů vlnitým pruhem úzkým, vlastně haluzí vinného kře rozdělený, v levé polovici zlaté vyrůstají z haluze dva listy vinné a mezi nimi uprostřed hrozen s bílými a růžovými zrnky, v pravém poli modrém jsou dvě žluté hlavy zaječí s krky, jako z té haluze vyrostlé, přikryvadla modrá žlutá, helm s korunou, z níž vynikají tři modré vějíře s pavími péry nastrkanými, dva po třech listech s jediným pérem, prostřední po jednom listu s dvěma péry. (Jakub. sb. Král str. 267. Meraviglia na tab. 106 má přikryvadla zelená žlutá a 7 vějířů. (Viz i Hradý VIII. tab.)

Malinovský z Hlavačova v. Lupáč.

z Maltic rytíři měli na štítě čtyři černé a čtyři bílé pruhy se střídající, tak že se u vrchu s černým začínalo, přikryvadla a točenice černé bílé barvy, nad tím je osm černých per kohoutích, jež jsou spjata zeleným kruhem. (Jak. sb. Odchylně Král na str. 290, maje jen sedm pruhův a v klénotě kus kola s péry. Lépe Meraviglia na tab. 106, ale také trochu odchylně, Blažek tab. 23 dobře.)

Malý z Tulechova v. z Tulechova.

Mandl z Mandlšteina. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, v pravo žlutý s polovičnou orlicí černou, v levo červený a přes něj dva žluté pruhy pošíkem od pravé dolů. Za klénot 3 péra zlaté, černé a modré (?). Tak Král na str. 263.

z Mangollu rytíři měli prvotně na štítě jen rybu, jako Prlíkové z Nejdeka; tak 1486 Jetřich. (Kolář z arch. křížov.) Jejich pozdější erb byl štít bílý a v něm na kříž pošíkem dva červené praporce, a kde se křížují, je na příč položena ryba, přikryvadla červená bílá a nad helmem zelený oblouk nahoru otevřený a na něm též znamení, jako na štítě. (Jak. sb.) Tak i 1555 Jošt.

z Mansfeldu viz Naučný Slovník V, 519, Kadich 227, Blažek tab. 159.

Manovský z *Manova* příjmení rodiny na Moravě osedlé. Erb její byl tento:

Štít zlatý a v něm černá hlava buď zubří neb býčí se stříbrnou houžví v chřípech, kolčí helm s přikryvadly černými zlatými, koruna a na ní jelení rohy své přirozené barvy o třech parozích. (Kadich-Blažek na str. 76 a Král na str. 334.)

Mařan Bohdanecký z Hodkova. Pokud lze z vývodu Frankova v Roudnickém arch. souditi, byli předky Mařanův Matouš († 1578) a syn jeho Jan starší († 1617). Tohoto syn Jiří M. Bohdanecký měl již erb, aniž se ví odkud (prý od krále Jiří, což jest pochybné), neb v majestátu d. 1639, 30. listopadu píše se, že se mu dává stav vladýcký a erb polepšuje. Nový tento erb obsahoval z části erb starých Bohdaneckých z Hodkova, totiž: Štít na šir rozdělený, vrchní polovice zase na dél rozdělená, v pravo modrá se 3 zl. hvězdami nad sebou, v levo červená a v ní ryba lín jako oblouk ohnutá, s hlavou nahoru k pravé obrácená a šípem dolů obráceným prostřelená, zpodní polovice bílá a v ní na zeleném vršku žlutý šraňk s sedmi špicemi, z nichž prostřední ostatní převyšuje, helm otevřený s korunou a přikryvadly modrými, červenými a za klénot týž šraňk, jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia na tab. 130. Pam. arch. V, 377.) Jan Nikodem, syn Jiříkův, vykládal dvorské kanceláři, že jeho předek Bohuchval, byl již od krále Jiří vladýctvím obdařen a dosáhl toho, že vyzdvižen do rytířského stavu (1678, 14. března). Při tom i změněn erb jeho takto: Štít třemi safíry, v nichž každém je hvězda o šesti špicích na čtyři pole rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm lín své přirozené barvy ohnutý a prostřelený, ale vždy do vnitřku štítu obrácený, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku šraňk, dvě helmice, na pravé lín, na levé šraňk. (Frankova sbírka v Roudnici.) Odchylně popisuje Král na str. 268.

Mark z Bavorova. Majestátem d. 1595, 6. dubna dán Václavovi Markovi stav vladýcký a erb. Tento byl štít červený, u jehož zpodu zelený pahrbek a na něm lev sv. Marka sedící, totiž zlatý lev s tváří k pozorovateli obrácenou, sice tělem k pravé straně, ocasem vzhůru ohnutým a modrými křídly, drže v jedné přední noze péro bílé a v druhé otevřenou knihu, též bílou, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot týž lev. (Jak. sb., Král na str. 325, jenž jej zbytečně nazývá lvicí.)

Marklouský z Žebráče a z Pernšteina příjmení staré rodiny v Slezsku. Majestátem d. 1716, 20. října povýšení bratří Jáchym, Kryštof a Bernart M. z Ž. a z P. do panského stavu kr. Č. a potvrzen jim jejich erb, totiž:

Štít zlatý a v něm černá hlava buvolova, majíc chřipě kruhem (bílým?) prostrčené. Nad štít přidána (1716) panská koruna. Ot. helm s korunou a příkr. zlatými černými; klénot táž hlava černá. (Reg. královská, Meraviglia na str. 239 a tab. 106, Král na str. 334, Blažek na str. 45 popisuje odchylně červený štít.)

Markolt z Tedražic. Majestátem d. 1490, 28. dubna potvrzen Pavlovi z Novévsi, jehož Jan (Mutrplos) z Tedražic, nejvyšší písař kr. kanceláře, k erbu přijal, štít červený a v něm bílá lví noha se žlutými drápy, prostřelena opeřenou střelou, tak že krev prýští a klénot tři péra, prostřední červené, ostatní bílé. (Viz díl I. na str. 94.) Jan a Petr Markolt slovou 1491 sestřenci Mutrplosovými a Petr píše se 1507 poprvé z Tedražic. Jestliže tedy nebyli synové Pavlovi přijati od Mutrplosa k erbu později tři Markoltové měli erb popsáný po dobu svého trvání až do 17. století. (M. tab. 14 a Král v Hradech IX. na tab. mají zcela jiný erb.)

Markvart ze Zlatého pole, přijmení rodiny málo známé, která se nesmí másti s Mazánky ze Zlatého pole. Erb jich popisuje se takto: Štít červený a na něm ze zpodu zlatá koruna, z níž vyniká půl koně bílé barvy s černou uzdou, přikryvadla červená bílá a nad helmem týž kůň polovičný. (Jak. sbírka.) L. 1786 žil Frant. Jiří M. ze Z. p.

Maršovský z Krčína. Král Ferdinand povoliv (1554, 26. října) Martinovi Maršovskému, aby se psal z Krčína, dal mu tento erb: Štít modrý, v němž oblak své přirozené barvy se vidí, z něhož ruka zavřená až po pěst vyniká, k levé straně ukazujíc jedním prstem, kolčí helm s přikryvadly červenými, modrými a nad tím křídlo orlí barvami na přič rozdělené, svrchu červené, pod tím modré. (Reg. král.)

Známý spisovatel Samuel *Martini z Dražova* obdržel erb a heslo buď od nějakého palatina neb krále Bedřicha Falckého; za heslo si volil název lesu u Hořovic. Erb jeho byl štít pošikem od pravé k levé rozdělený a tuším tak, že zpodní polovice byla menší. Tato byla týměž směrem rozdělena, že vrchní část byla černá, zpodní žlutá, v horní straně modré byl lev na dotčené černé straně ležící bílé barvy, maje hlavu průčelím obrácenou a hřbet zlatou střelou, z níž dolní polovice s opeřením vyniká, prostřelenu, nad helmem točenice modrá žlutá s přikryvadly černými žlutými a modrými bílými a nad tím dva rohy buvolové barvami na přič dělené, žlutý černý a černý žlutý, mezi tím meč se zlatou rukovětí ostřím dolů obrácený, a skrze zlatou korunku prostrčený. (Jakub. sb.)

Mašek z Masburka přijmení rodiny Pražské r. 1750 nobilitované, jejíž erb byl tento:

Štít červený a na trávníku stojí průčelím odězec, maje na helmě 3 péra pštrosová (bílá, žlutá, bílá), na stehnech modré nohavice, bílé punčochy, černé střevíce a opásán jsa černou pochvou se zlatým kováním, drže pravíci meč vytasený a levíci se opíraje o pancíř, kdež jest číslo 3, helmice s korunou a příkr. červenými bílými, nad tím zase týž odězec, ale do polovice. (Kadich-Blažek str. 270, tab. 192.)

Matheides ze Závětic. Matheidesové měli týž erb jako Závětové ze Závětic, ale připomínají se teprve v 17. století, kdežto o Závětách se v tu dobu již ničeho nedočítáme, tak že se zdá, jako by byli Matheidesové jich potomci. Majestátem d. 1709, 2. ledna dán Janovi Jozefovi M. ze Z., agentu u dvorské kanceláře, rytířský stav a potvrzen jeho erb. (Reg. král.)

Erb jejich byl: Štít modrý, na pruhu žlutém pošikem od zpodu nahoru jdoucím černá orlice rozkřídlená přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, klénot tři péra pštrosí, prostřední černé, ostatní modré. (Kadich-Blažek tab. 60, Jak. sb., odchýlně Král na str. 308.)

Mathiades z Grynfeldu. Rodina tato vyskytuje se v Praze v 17. st. Erb její byl štít na čtvero křížem rozdělený v 1. a 4. poli červeném bílý pelikán na hnízdě s mláďaty 2. a 3. žluté s 3 pruhy (modrými?) pošikem položenými, klénodem jsou dvě křídla barvami rozdělená bílé červené a žluté modré a přes ně dva praporce též barvami dělené, žlutý modrý a bílý červený, na kříž pošikem položené. (Král na str. 296.)

Mathyseus z Hostinné. Král Vladislav obdařil (1483, 7. listopadu) Jindřicha z Hostouně (? de Hostuna) a příbuzné jeho erbem. (Viz díl I. na str. 93.) Tento erb potvrzen (1628, 17. dubna) Samuelovi M. „z Hostiný“ a polepšen takto: Štít modrý a v něm pták Phoenix rozkřídlený přirozené barvy (světlohnedé) se zlatou halzí na krku, sedě na hnízdě hořícím, turn. helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými, za klénot též znamení, jako na štítě. Při tom připustili se ujcové jeho, synové Jiřího *Havránka*, k témuž erbu, pokud by Samuel dědicův nezanechal. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 358.) K tomu asi nedošlo, poněvadž Mathyseové ještě r. 1788 žili.

Matounský z Florentinu v. Bydžovský.

Kryštof *Mattigkofer v. Sternfels* poslední mincmistr v Budějovicích (1578—1612) měl tento erb: Štít dvěma pruhy od prostředku vrchu obloukovitě k oběma stranám jdoucími na 3 díly rozdělený, v obou vrchních částech po hvězdě (o 6 špicích) a měsíci, jehož rohy jsou dolu obráceny ve spodní části prostý lev ve skoku, drže v přední noze tři proutky nebo cosi tomu podobného, nad helmicí točenice a z ní vynikají rohy na způsob sloních trub, u jichž úst je po hvězdě a mezi těmi rohy polovice lva téže spůsoby, jako na štítě. (Vyobrazení Miltner, Privatmünzen tab. XXXI, 261.)

Matyáš z Borovska. Majestátem d. 1586, 6. ledna povoleno Volfovi *Knejzlovi*, písaři při soudu komorním a Václavovi *Matyášovi* komorníku při dskách zemských, aby se psali z Borovska a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní pole černé a v něm bylina jetel o třech lístcích (totiž jetelový lupen), spodní dělené, v pravo žluté, v levo červené, točenice, křídlo černé a v něm týž jetel. (Reg. král.)

Matuška z Topolčan, příjmění vladycké rodiny, která pocházela ze Slovenska a odtud se dostala do Moravy a Slezska. Prvotní jich erb byl červený štít a na něm odětec vykračující, drže pravíci dobytý meč a levíci maje o bok popřenou, příkr. týchž barev, klénot tři péra, dvě červená, prostřední bílé.

Když povýšení (1715, 3. května) do panského stavu obdrželi, polepšený erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. černém klobouk červený dolů obrácený se zlatou střechou ohrnutou s dotčenými 3 péry, z něho vycházejícími, příkr. červená stříbrná a černá

zlatá, nad štítem tři helmice, na dvou krajních polovičný odětec, jako na štítě, na třetím klobouk již popsany. Když nabyli v Prusku hrabského stavu, stal se jich erb ještě složitějším. (KB. tab. 60, B. tab. 24.)

Matyáš a Netr z Glouchova. Obě tyto rodiny, které sem přišly ke sklonku 16. století, měli tento erb: Štít modrý, v něm uprostřed bílá lilie, nad ní dvě žluté hvězdy podle sebe, pod ní žlutý měsíc rohy vzhůru, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dvě křídla dělená modrou a žlutou barvou a mezi nimi dotčená čtyři znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 352.) Kolář popisuje (z arch. mus.) erb Barbory Matyášové, štít na čtyři pole křížem rozdělený, v 1. a 4. podobné erbu Příchovských, 2. bílé a na něm červená hlava pohanská s krkem a bílým páskem, 3. červené a v něm 3 bílé hvězdy nad bílým měsícem, klénodem jsou tři paví péra vyzdvižená. Zase jinak Král v Hradech II. tab

Matyáš ze Sudetu. Majestátem d. 1558, 6. prosince propůjčeno Danielovi Matyášovi právo, aby se mohl psáti ze Sudetu a dán mu tento erb: Štít zlatý a v něm od levé k pravé znamení nebeské Taurus (býk) z oblaku až po zadní kýty vyskakuje, máje na pleci a krku sedm hvězd nebeských a rohy zlaté barvy a okolo rohů věnec zelený na hlavě (týž Taurus má býti černé barvy), přikryvadla zlatá černá a za klénot týž Taurus, jako na štítě. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 293, Meraviglia tab. 30. Tak i v Jak. sb. a v Králově Heraldice na str. 334.) Rok před tím (1557, 3. dubna) obdrželi týž erb Šimon *Proxenus* a Jiří *Polenta* a psali se též ze Sudetu. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 394.)

Matyáš z Veverí. Do sídla Veverí starých vladyk z Veverí přiřazen se Matyáš (asi l. 1490), a později týž statek i ujal. Možná že byl k jich erbu přijat, možná, že si jej osobil a mlčky podržel. Erb měl po nich hradbu do polovice štítu a na ní opice s jablkem. *) K témuž erbu přijal Jan Matyáš Matěje *Šilhavého*, což majestátem d. 1565, 10. října stvrzeno. (Reg. král.), a Matěj zase přijal k témuž erbu Ondřeje. (Seznam v arch. min. vnitra.)

Matyášovští z Matyášovic bydleli od 16. st. i v Čechách i na Moravě, ale nepocházeli z žádné z obou zemí. Erb jich byl tento: Štít napříč polovičný, v horní červené polovici půl černého psa s jazykem vyplazeným, dolní polovice bílá, u jejíhož zpodu zelený trávník s 3 pahrbky, na nichž vyrostly tři zelené květiny s červenými růžovitými květy, helm s korunou a přikryvadla červená a bílá a z koruny vyniká polovice černého psa, jako lze viděti na štítu. (Jakub. sb. a Král na str. 281 a v Hradech IV. na tab. Trochu jinak a bez barev Kadich-Blažek tab. 60.)

Mauk z Königshanu, přijmění erbovní rodiny ku konci 17. st. v Praze osedlé, o jejíž začátcích není nic známo. Erb jich byl tento: Štít čarou od vrchu ke zpodu na dvě polovice dělený a v té čáře dělené stojí řemdih

*) Kolář viděl pečeť Jana Matyáše z V. z r. 1555 v arch. Novohradském a popisuje veverku s ořechem snad nedopatřením.

neb buzikán palicí vzhůru postavený bílé barvy. Pravá polovice je žlutá a v ní modrý pták noh maje ocas mezi zadní nohy zatočený, v levé polovici červené bílý prostý lev s dvojnásobným ocasem; oba, noh i lev, jsou k sobě obráceni a drží předními nohami dotčený buzikán, jako by se o něj prali, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, točenice červená modrá a na ní dvě křídla barvami na příč rozdělená, žluté modré a červené bílé, mezi nimi pak se polovice bílého lva vidí. (Jakub. sb.)

Max v. Maxu (v. Maxen) přijetí rodiny z Mísně pocházející, která také pobývala v Čechách v 16. a 17. století. Jak jest viděti na pečetech l. 1585 a 1610, měli na štítě tři lupeny (snad lipové) se stopkami, ostrou stranou dolů obrácené, 2 při vrchu, třetí pod nimi. Za klénot měli tři listy podlouhlé. (ČČM. 1840 str. 153, 161, Arch. DZ. IX, 3.) Zcela jiný erb Kadich-Blažek tab. 60 a 61.)

Mazanec z Frymburka. Majestátem d. 1557, 12. dubna povoleno Bohuslavovi *Mazanci* a Janovi *Škorňovi*, aby se psali z Frymburka a dán jim erb: Štít modrý a v něm u zpodku tři pahrbky červené, na nich noh pták celý zadníma nohama k pravé obrácený s rozletitými křídly, roz-zavenými ústy, předníma nohama roztaženými, majíc se k pochopě (totiž ke skoku) zlaté barvy, přikryvadla modrá žlutá, dva rohy buvolové červený a modrý a mezi nimi polovice žlutého lva těch rohův se držícího. (Reg. král.) Již l. 1562, 20. března erb Mazancův polepšen (Konc. arch. šlecht.), tak že měli potom štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm noh žlutý, 2. a 3. červené a v něm lev bílý, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý bílý červený a mezi nimi lev žlutý předníma nohama se rohů držící. (J. Miltner Privatmünzen tab. XXXI., Jak. sb., Král na str. 298 a v Hradech I. na tab.)

Mazánek ze Zlatého pole neb z *Guldenfeldu*. Majestátem d. 1642, 25. září dovoleno Jiřímu Mazánkovi, aby se psal ze Zlatého pole neb Guldenfeldu a dán mu tento erb: Štít žlutý, přes nějž tři pruhy černé od pravé strany k levé na pokos dolů přetažené, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, nad tím dvě křídla orličí žlutou a černou barvou střídavě rozdělená (pravé žluté černé, levé černé žluté) a mezi nimi ruka lidská, zlatý proutek vzhůru držící. (Rybička v Pam. arch. III, 363, Jak. sb. Král na str. 292 a 307, ale rozdílně.)

Mazaný ze Slavětína. Svobodnická rodina Mazaných seděla v 16. stol. v Hrachovicích, ale Jiřík, jenž měl statek v Slavětíně, psal se již l. 1551 ze Slavětína. Majestátem d. 1559, 4. ledna dán bratřím Václavovi, Jiříkovi a Martinovi M. ze Sl. erb tento: Štít modrý, v němž kos pták černé barvy k pravé straně obrácen jsa stojící, maje nohy, pazoury a nos zlaté, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a černými a nad tím vším pštrosí péro bílé barvy. (Reg. král., Paprocký o st. pan. 396.) S tím se shoduje Meraviglia na tab. 15 a Jak. sb., avšak tu jest i jeden výkres, kdež jest přes štít pošikem od pravého hor. koutu široký bílý pruh a v něm kos.

Větev, na níž kos sedí, v Kralově Heraldice na str. 340, jest pozdější přídavek.

Mecerodové z Meceroedu a Raichvaldu měli na bílém štítě pruh pošíkem od pravého koutu dolů černé barvy, který buď byl složen ze samých rout aneb se objevuje i jako pruh z obou stran zubatý, nad helmem jest křídlo týchž barev jako štít. (Pečeti z l. 1594 a 1598 v arch. Třebonském a Král na str. 305.)

Medek z Krymlova v. Kropáč.

Medek z Mohelnice. Bratři Václav, Tomáš a Jan Medkové, strýci Albrecht Šmíd, Ondřej Hain a Matěj Ebrspach nabyli majestátem d. 1589, 28. září vladectví. Erb jich byl štít bílý a na něm modré křídlo orličí s hvězdou na něm, přikryvadla modrá bílá a za klénot též znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 344, avšak Brusův se to netýče.)

Mejtolárové z Mejtolu (v starší době z Majtolu, v. Maiental?) měli na štítě kotouč, okrouhlou desku s krajem povýšeným. Tak na pečeti Jiříkově (1507) v arch. Třebonském.

Mél ze Střelíc (něm. Mehl). Král Ferdinand povýšil Baltazara M. ze St. do Říšského stavu šlechtictví (1531, 27. června) a potvrdil a polepšil jeho posavadní erb. Tento posud byl: Štít křížem na čtyři pole, bílá a červená, rozdělený a prostředkem jde modrý pruh, v němž jsou 3 bílé lilie, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a nad tím bílá labuť rozkřídlená a v každém křídle jde po délce modrý pruh, v němž jsou 3 lilie a v pysku drží labuť zlatou střelu. Erb ten byl polepšen tak, aby byl turnérský helm a nad ním koruna. (Rodop. paměti v arch. zemském.) Majestát tento potvrzen (1558, 19. března) Jiříkovi synu Baltazarovu. Obraz odchylný Meraviglia na tab. 107.

Melantrých z Aventinu. Majestátem d. 1557, 14. srpna dovoleno Jiříkovi *Melantrýchovi* a Tomáši, bratřím *Rožďalovským*, aby se psali z Aventinu a dán jim erb: Štít pošíkem rozdělený, svrchní polovice žlutá a v ní lilie (dvojnásobná) bílá, spodní pole černé a v něm půl muže bradatého ve zbroji, majícího na hlavě věnec zelený a ruku levou podepřenou a pravou vzhůru vyzdviženou, drže v ní svíci rytířskou hořící, přikryvadla černá žlutá a černá bílá, točenice, za klénot dva rohy barvami na přič rozdělené, pravý černý žlutý, levý bílý černý*) a mezi nimi půl muže jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 138, Král na str. 308, Jak. sb., avšak tuto odchylky.) Majestátem d. 1596 26. června polepšen erb tento synům Tomášovým takto: Štít na dél polovičný, pravá strana žlutá a v ní na přič pruh černý a v něm lilie bílá, v levém přidána pod muže skála a do pravé ruky dán mu meč. (Reg. král. O připuštěných k tomuto erbu viz článek *Bydžovský*.)

Melcár z Braitenberka. Jakub M. objevuje se s tímto heslem již l. 1589 v tytuláři, ale Jiří Pontanus též z Braitenberka jako cís. palatin dal

*) V majestátu l. 1596 naopak.

l. 1604, 29. září strýcům Kašparovi. Fabianovi, Jakubovi a Matouši M. z B. tento erb: Štít polovičný, svrchu modrý, od zpodu červený a v tomto pahrbek zlatý, na němž věž bílá s 3 okny a tolikéž kranci, z jejichž vršku anděl přes polovici se vyzdvihuje, jsa oděn bílým rouchem s červenou štůlou a ten vše horní pole obsahuje, pravou rukou mečem ohnivým, jehož rukověť jest pozlacena, blýská, v levé drže zlatý štít okrouhlý, na němž tvářnost slunce stkvoucího, dvě odtud pinty neb šňury, též zlaté, z každé strany meče poznenáhlu dolů se spouštějí, nic méně s křídly po zadu bílými široce roztaženými, na jehož hlavě vlasy zkadeřavené žloutnou a na ní věnec z zeleného bobku uvitý a na čele znamení vítězné kříže se spatřuje, helm zavřený, točenice a příkr. bílá červená a modrá bílá a z točenice přes polovici vychází jiný anděl v té vši postavě, jako v štítě. (Reg. Pontánova.)

Melcerové z Frydberka, v Olomoucku osedlí, měli štít klínem červeným jdoucím od zpodu nahoru a končícím se ostřím v samém vrchu, na tré rozdělený, u zpodu klínu 3 pahrbky, na nichž se spatřuje bílý lev, v polích vedlejších, černém a žlutém po lilii žluté a černé, klénodem jsou dvě křídla barvami napříč rozdělená, černé žluté, červené bílé, na nich lilie proměněné barvy a mezi nimi polovičný lev, drže pravou lilii. (Tak bez barev na pečeti Danielově. (1599, 1600 v arch. zemském, obraz má Blažek na tab. 70. i polepšený erb.)

Melhauzský z Lipan. Majestátem d. 1540, 7. února povoleno Janovi Melhauzskému, aby se psal z Lipan a dán mu tento erb: Štít bílý, v němž jest klas z ovsa, na němž pták strnad sedí, přikryvadla bílá žlutá a nad helmem pták strnad rozkřídlený na klasu ovsa sedí. (Reg. král.)

Melický z Výškova. Majestátem d. 1579, 5. května dáno Ondřeji M. z V. vladyství a tento erb: Štít v půli na příč rozdělený, svrchní pole žluté, v němž je modrá lilie, zpodní modré a v něm zámeček neboli kastel o třech věžech, po třech stínkách, u vrchu v prostřed nad branou větší věž a z obou stran po jedné menší bílé barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, nad tím křídla orlová rozkřídlená, barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré a levé modré bílé, mezi nimiž uprostřed zpodku lilie modrá, jako ve štítě. (Reg. král.)

Mělnický z Sonenšteina. Erb této rodiny byl prý modrý štít, u zpodu zelený vršek a na něm dva žlutí lvi k sobě obrácení, držíce zlaté slunce. Klénot mezi černými rohy skála a nad ní slunce. Tak Král na str. 324.

Menci z Kolsdorfu (lat. Menzelius). Cís. Rudolf dal (1578, 24. března) Janovi a Jakubovi *Menclům* bratřím a Floryanovi *Tormaniklovi* strýci jich tento erb: Štít vzhůru k pravé straně dolů (tedy pokosem) rozdělený, vrchní polovice bílá a zpodní červená a uprostřed štítu (totiž přes celý) medvěd své přirozené barvy, ke skoku se maje, jsa oštípem od zpodku na příč probodený (tak že hrot skrze záda vyšel), s vyplazitým jazykem, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna a medvěd s předními nohama (tedy polovičný) jako ve štítě. (Arch. šlech-

tický.) Nad to byl dán Janovi písaři města Brna nový majestát (1596), aby se psal z Kolsdorfu. (Reg. král., souhlasí pečeť Janova z r. 1597.)

Menšík z Menšteina. Menšíkové pocházejí z Prachatic a bratři Jakub a Kašpar nabyvše erbu a hesla psali se z Menšteina. Erb jich byl: Štít napříč polovičný, vrchní polovice žlutá a spodní modrá, a v té modré u zpodu tři zlaté pahrbky, a na nich stojí lev k pravé obrácený ve skoku s dvojitým ocasem, žlutý v modrém a modrý v žlutém a týž lev drží předníma nohama zlatou desku s obrazem zářícího slunce, helm s korunou, přikryvadla modrá žlutá a za klénot polovičný lev modrý drže slunce, jako bylo v štítě. (Jakub. sb., Král na str. 284.)

Meruna z Mohrenfelsu. Erby jich popisuje Fr. Teplý v ČČH. 1924 str. 484, ale dva odchylné.

Václav *Metelský z Felderfu* (prvotně Felndorfu), v jižních Čechách osedlý (1519—1544) měl štít čtyřmi klíny od vrchu dolu položenými a třemi od zpodu proti nim jdoucími, napříč rozdělený. Tak na jeho pečeti z r. 1531 v arch. Novohradském.

Erby *Metternichův* vyobrazeny jsou v dílech Meraviglia tab. 85 a 86 a Kadich-Blažek tab. 61; v Hradech XIII. na tab.

Metychové z Čechova měli na stříbrném štítě lva zelené barvy na zadních nohách stojícího a jako ke skoku se majícího, klénotem byla kyta z pavích per. (Král na str. 323, Hradu XII. tab. též pečeť Jáchymova z r. 1595.)

Mezlecký z Palmolevu. Císař Leopold I. dovolil (1691, 29. května) Janovi Jaroslavovi Mezleckému, hejtmanu panství Brandýsského, aby se mohl psáti z Palmblowen a obdařil jej tímto erbem:

Štít modrý a v něm mezi dvěma hůrkami, pravou hnědou a levou žlutou strom palma a vedle něho dva žlutí lvi s rozdvojenými ocasy a jazyky červenými vyplazenými, jednou nohou přední se o týž strom opírajíce a v druhé noze zelený věnec vavřínový držíce, kolčí helm s korunou a přikryvadly modré, žluté barvy, nad tím polovice žlutého lva, držícího zelenou větev palmovou. (Reg. král.)

Erb *Mezňanských z Mezného* viděl Kolář v „Moravském museum“, totiž na štítě tři střely, dvě křížem pošikem a třetí rovně po ose štítu, u všech hroty nahoru. Král str. 363 popisuje tři zlaté střely na červeném štítě. Klenot není znám.

z Michalovic. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Bohuslavovi a Petrovi bratřím, aby se psali z Michalovic a dán jim tento erb: Štít na tři pole na příč rozdělený, svrchní červené, prostřední žluté a spodní černé, přes všechny pole půl berana (bílého) se zlatými rohy, vyskakujícího, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, za klénot půl berana mezi dvěma rohy, barvami na příč rozdělenými, pravým bílým červeným a levým černým žlutým. (Reg. král.) Jak svědčí obraz erbu současný, má beran vyskakovati ze tří zelených pahrbkův. (Miltner Privatmünzen tab. XXXIII. S odchylkami také Jak. sb. a Král na str. 290.)

Michek z Radostína. Majestátem d. 1528, 25. dubna dán Mikuláši z Radostína tento erb: Štít blankytný a přes ten štít pruh žlutý a na něm ještěrka zelená, nad štítem helm s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím tři pštrosová péra, dvě bílá a třetí prostřední žluté. (Reg. král.) S tím shoduje se i pečeť Petra Michka z R. (1549) v arch. mus. Později malováno tak, že byl pošikem šindel a nad ním ještěrka na něm lezoucí. (Paprockého Zrcadlo 373. Tak i Král na str. 346, ale rozdílně v klénotu.) Nicméně pečeti (1613) Lidmila Předborská roz. z Radostína tak, jak je v majestátu popsáno. (Arch. DZ. IX, 2.)

Michna z Vacinova. Martin Michna úředník na Budyni, obdržel majestátem d. 1598, 14. srpna vladectví, aby se psal z Vacinova a erb tento: Modrý štít a v něm půl zajíce žlutého po zadní kýty vzhůru vyzdviženého, majícího nohy rozložené a obráceného od levé strany k pravé, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a žlutými černými a točenici s rozletitými feflíky týchž tří barev, z nichž vynikají dva rohy buvolové, na příč barvami rozdělené, žlutý modrý a červený žlutý a mezi týmiž rohy dva šipy křížem přeložené s opeřením modrým. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 421, trochu odchylně Meraviglia tab. 68, Kadich-Blažek tab. 62, Blažek tab. 25., Hrady VIII, XIV. tab. v Jak. sb. a Král na str. 332.) Erb ten a starodávný rytířský stav potvrzen (1617, 12. října) jemu a bratru jeho Jiřímu. (Koncept v arch. šlecht.) Tento štít pak zcela zavržen, když byli oba (1622, 3. srpna) do panského stavu Říše vyzdviženi. Nový erb byl: Štít pošikem od dolního levého koutu nahoru rozdělený, horní pole žluté a v něm černá orlice pod korunou (rozkřídlená), zpodní pole červené a v něm bílý lev s korunou a rozdvojeným ocasem, na zelené výšině o třech pahrbcích stojící, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, za klénot táž orlice, mající na prsech zlaté F pod korunou. Nové polepšení stalo se, když byl P. M. z V. povýšen do hrabského stavu Říšského (1627, 20. srpna). Nový erb byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole rozděleno na čtyři části pruhy, prvním zpodním a třetím bílým a ostatními červenými, 2. pole žluté a v něm černá orlice rozletitá, pod korunou, 3. pole černé se žlutým lvem (pod korunou) majícím ocas rozdvojený, uprostřed štítu štítek pod zlatou korunou modrý a v něm písmeno F, tři helmice s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé orlice na levé lev, jako na štítě a u prostřed páv své přirozené barvy drže prsten v ústech. (Reg. císařská ve Vídni.) Vše to platilo pro potomky Pavla, nejstaršího syna Martinova, kteří brzo vymřeli.

Martin Jaroslav Michna, prý nejmladší syn Martinův, dosáhl vladectví kr. Č. teprve l. 1637. Jeho tuším erb byl štít pošikem od horního pravého koutu dolů polovičný, horní polovice modrá a v ní žlutý lev s rozdvojeným ocasem v běhu, dolní polovice červená a v něm ruka s ramenem zbrojným držící v hrsti kord obnažený, dvě helmice pravá s přikryvadly modrými žlutými a nad ní týž klénot, jako v majestátu r. 1598 (levý roh snad modrý

a žlutý) na levé helmici s přikryvadly červenými žlutými tři praporce, žlutý modrý a červený s tyčkami a hroty žlutými. Avšak když týž Martin I. 1663 6. června do panského stavu starých rodův v král. Č. povýšen, dostal nový erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole rozdělené střídavě na bílé a červené pruhy na zděl (kolmo) položené, 2. a 3. pole též tak rozdělené černými a žlutými pruhy, v onom černá orlice k pravé straně obrácená, pod korunou v tomto žlutý lev, erb král. Č. U prostřed štítu je modrý štítek s bílým pruhem a nad tím koruna, nad štítem dvě helmice s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé páv své přirozené barvy se zlatou korunou drže v ústech zlatý prsten s drahým kamenem, na levé lev jako na štítě. (Meraviglia tab. 68.) Když pak vnukové jeho (1711 14. ledna) do hrabského stavu povýšení, ponecháno 1. a 4. pole, jako bylo dříve a do 2. a 3. pole dáno to, co bylo dříve jen v 2. poli, totiž orlice. Štítek v prostředku změněn tak, že byl na příc rozdělen, v horním modrém poli zlatý lev s rozdv. ocasem, v dolním červeném ruka zbrojná s kordem, helmice byly tři s korunami a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, na pravé páv s rozloženým ocasem a chocholkou na hlavě, drže v ústech prsten, na levé lev v pravo obrácený, a uprostřed dva rohy modrý žlutý a žlutý modrý a mezi nimi šipy křížem přeložené. (Reg. král.)

„*Michovský z Bočkova*“. Tak připomíná Král na str. 287 rodinu a popisuje erb její na příčném pruhu 3 růže, ale má státi Mnichovský z Bochova, kteří sice také mají růže, ale jinak, o čemž lze srovnati náš článek Svitavský.

Mikeš z Hrobčice v. Hrobčický.

Milach z Milachu. Baltazar Milach byl I. 1640 pojezdným nad po-
mezními cly. Císař Ferdinand obdařil jej (1653, 3. ledna) erbem a heslem (snad z Říšské kanceláře). Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev drže 3 lilie, 2. a 3. červené s bílým pruhem uprostřed, štítek modrý s bohyní Fortunou stojící na zeměkouli, helm s přikryvadly červenými, bílými, černými a žlutými a za klénot mužská ruka s ramenem, držíc kord v hrsti. (Arch. v zámku Mníšeckém. Meraviglia str. 80 a na tab. 49 odchyluje se v podrobnostech.)

Milér z Mildemberka. Císař Ferdinand dal Matesovi Müllerovi, měš-
šťanu, radnímu a obchodníku v Novém m. Pr. (1633, 14. prosince) erbovní list, aby se psal z Mildemberka a vysadil mu tento erb:

Polovičný štít, zpodní pole červené a na zlatém vršku skřivan pták, mezi dvěma vinnými révami se zelenými lupeny a jediným modrým hroznem. Horní polovice jest rozdělena, v levém červeném poli jest bílý gryf pták, drže granátové jablko otevřené, v pravém žlutém vyniká z dělicí čáry černá orlice s červ. jazykem vyplazitým. Turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí rozložitá, barvami na příc dělená, levé (shora) bílé a červené, pravé

žluté a černé a na každém granátové jablko ; mezi nimi pak dotčený vršek, tak jak je popsán.

S touto rodinou patrně nesouvisela jiná, ač měla skorem stejné heslo. Jiří *Miltner*, obyvatel ve Vratislavi, ale z Mohuče pocházející, obdržel (1666, 30. června) erbovní list, aby se psal z *Mildtenberka*. Erb mu byl dán:

Modrý štít a na něm křížem dvě (zlaté) střely, na ostří žlutý půlměsíc mající, s rohy k levé obrácenými. Turn. helm pod korunou s příkr. modrými, žlutými, a nad tím 2 žluté střely křížem položené. (Oboje v královských reg.)

Milevinský v. Papež.

Miličovský z Braunberka. Jiří Erazim Miličovský byl l. 1628 arcibiskupovým hejtmanem na Červ. Řečici a nabyt asi v ty časy erbu a hesla snad od nějakého palatina. Císař Ferdinand II. polepšil jeho erb (1635, 15. srpna) takto: Štít na čtvero křížem rozdělený, ve dvou polích žlutých skála přičervenálá a na ní kamzík celý, ve skoku k pravé straně obrácený své přirozené barvy, ostatní dvě pole na tři pruhy napříč rozdělená, horní levé (zhora) na černý žlutý a červený a dolní pravé na bílý žlutý a modrý, turn. helm, přikryvadla žlutá černá, modrá a bílá, červená, modrá, koruna a z ní vynikají křídla orličí, barvami na příč rozdělená, bílé červené a žluté černé a mezi nimi dotčený kamzík. Císař Ferdinand III. obdařil (1652, 3. října) Lorence Františka M. týmž erbem a heslem. (Reg. král. Meraviglia na tab. 107 trochu jinak.)

Millesime (vl. Caretto di Savona, conte di Millesimo) přijmení staré italské rodiny, která nabytá l. 1657 inkolátu v Čechách v panském stavu a měla erb tento:

Černý orel Říšský pod korunou a na jeho prsou oválný štít červený a na něm pět zlatých pruhův pošikem od pravého rohu dolů jdoucích. Týž orel stojí pravou nohou na dvou korunovaných zlatých lvech (určitěji na hlavě levého), majících rozzavená ústa a zapřažených do káry (caretto), na níž stojí pravá noha orlova. (Meraviglia na str. 149 a tab. 69. Viz i Hradý VIII. tab.)

Milnerové z Milhauzu (Müllner v. Mühlhausen) přišli do Čech odkudsi z Němec, dosáhli tu přijetí do stavu rytířského a domohli se na krátký čas nemalého jmění. Erb jejich byl štít polovičný, pravé pole modré a v něm polovice žlutého kola palečného (mlýnského, celého o šesti loukotech), levé červené a v něm bílý pruh pošikem od pravého horního koutu dolů a v témž pruhu tři lipové neb leknové lupeny nad sebou a ostřím vzhůru obrácené, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křídla barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré, levé bílé červené. (Jak. sb. Král na str. 268.) Obraz štítu v Milnerových Privatmünzen tab. XXXIII., Meraviglia tab. 139, ale tu levé pole žluté, pruh černý a lupeny bílé. Viz i Hradý X. tab.)

Millner z Mildtenberka v. Miler.

Minc z Zarušic. Král Ferdinand dovolil (1537, 13. března) Mikulášu Mincovi, aby se psát mohl z Zarušic a dal mu tento erb: Štít zelené barvy

a v něm liška přirozené barvy, od zpodku až do vrchu k pravé straně pošikem vyskakující, helm s přikryvadly zelenými žlutými a nad tím vším půl lišky nápodobné té na štítě, vzhůru stojící. (Reg. král. KB. tab. 63. Minka, Král na str. 327.)

Mincíř z Varty. Král (na str. 303) popisuje erb jich a též *Ostrovských z Varty*, totiž štít červený, v něm pošikem bílý pruh a na něm ptačí pazour. O tom buď srovnán náš článek Vartovský.

Minkvicové z Minkvic měli za erb: Štít černý a do něho vnikají od pravé strany 3 bílé klíny, jimiž se štít na rovné polovice rozděluje, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými bílými nad korunou kotouč křížem na 4 pole rozdělený, z nichž jsou dvě (horní pravé, dolní levé), bílá a ta druhá červená, kotouč jest posázen 5 pštrosími péry, bílé nejvýše, pod ním 2 černá z obou stran a níže 2 bílá též z obou stran. (Jakub. sbírka, erbovník Salmovský, Meraviglia tab. 208, Kadich-Blažek tab. 63, Blažek tab. 25., Král na str. 327.)

Mirabel z Treuhofu v. Hradu XIII. tab.

Mirotický z Malešova. Jak se zdá, vyhasl na konci 16. století starožitný rod Ruthatův z Malešova. Císař Rudolf povolil proto (1601, 1. října) Janovi Mirotickému Moravanu, jenž se píše v erbovním listu i Ruthartem, aby se psal z Malešova a dal mu tento erb:

Štít modrý a v něm ruka zbrojná k pravé straně obrácená, držíc v zavřené ruce ostrev zlatou se 3 suky, vzhůru vyzdvíženou, helm s točenicí a nad tím táž ruka. (Reg. král.) Jest to pozměněný erb starých Ruthartův. Mirotičtí byli pak osedlí v Třeboni.

Mirovský z Radotína v. Šipař.

Miseroni z Lisou. Rodina tato přišla ze Vlach za cis. Rudolfa II., ale k platnosti přišli teprve v 17. st. Šlechtického stavu nabyli l. 1608 (2. září), ale císař Ferdinand III. polepšil erb (1653, 10. března) Diviši M. a jeho bratřím a to tak:

Štít na příč rozdělený na 6 pruhův, z nichž nejhořejší bílý, druhý jest na způsob pily sedmi zuby vyřezán a to (zhora počítajíc) střídavě 3 modré a 3 bílé, turnérský helm, přikryvadla bílá, černá a modrá, koruna, z níž vyniká černá orlice rozletitá se zlatou korunkou, držíc v pravé noze klíč, v jehož uchu je písmeno F, a levou smaragd. *) Majestátem d. 1674, 24. listopadu nabyli rytířského stavu starožitných rodin v král. Českém. (Arch. zámku Lnářského, Meraviglia tab. 139.)

Míšek z Liboše v. Cipryan.

Mišovský z Bodláku v. Dychel.

Rafael *Mišovský* (Mnišovský) z *Sebuzína* jmenoval se prvotně R. Soběhrd a obdržel r. 1621 dne 1. ledna stav rytířský a erb, ale majestátu o tom před rukama není. (Miltner, Privatmünzen 360.) Erb tento byl: Štít polovičný, v pravo žlutý a v něm půl orla černého, v levo červený

*) Tento proto, že první z nich brousili drahé kameny císaře Rudolfa.

s bílým pruhem napříč (tedy součástky císařských erbův), přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot 7 per, tři napřed, čtyři za nimi s barvami červ. bílou černou, žlutou, černou, bílou a červenou. (Král na str. 263. Jak. sb.) Pěkný obraz erbu jest na jeho památném penízi. (Miltner, tab. XXXIII.)

Míla z Radostína, přijmení rodiny na Moravě osedlé. Erb její se rozličně popisuje. Podle jednoho obrazu jest štít modrý a na něm od levého koutu dolů zlatý pruh a na něm zelená ještěrka, vzhůru lezoucí. Podle jiného obrazu leze táž ještěrka na šindelu téže polohy, jako pruh lezoucí; klénot pak jsou tři pštrosí péra a na nich táž ještěrka na příč, hledíc k levé straně. (Kadich-Blažek, str. 83, Král na str. 346.) Viz náš článek Michek.

Mityš z Hřešihlav. Císař Rudolf nadal (1609, 9. ledna) Václava M. heslem a tímto erbem: Štít žluté barvy, v němž štír černý, pošikem od levé strany k pravé vzhůru obrácený, se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a nad tím opět štír dolů hlavou, od pravé strany k levé pošikem obrácený, se spatřuje. (Reg. král.)

Mityš z Limuz. Majestátem d. 1556, 4. května dovoleno Tomášovi *Mityšovi* Jiříkovi Vabrušovi (*Vavrušovi*), Janovi *Věžskému* a Jiříkovi Hancziovi (*Hančovi*), aby se psali z Limuz a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od zpodu labuť (bílá) na zeleném trávníku stojí majíc nohy a nos červené, v ústech zlatý prsten s rubínem kamenem, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, na helmě labuť stojí tím způsobem, jako na štítě. (Reg. král., Rybička v Erbovních rodinách Hradeckých a v Pam. arch. IV. a 93, Meraviglia tab. 33, též Král na str. 341.

Mladějovský ze Mstětic. Král Vladislav dal (jak se shledalo zpozdější paměti níže doložené) Blažejí Plesnivci heslo a erb tento: Štít modrý, v němž půl jednorožce bílého ve skoku k pravé straně tváří obráceného, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a zlatou korunou, z níž vynikají dvě rohy buvolové barvami na příč rozdělené, bílý modrý a modrý bílý, a mezi nimi opět zvíře půl jednorožce. Protože majestát ten v rebelii (1618—1620) shořel, obnovil císař Ferdinand (1625, 14. listopadu) týž erb Danielovi Pl. Ml. ze M. (Reg. král.)

Mládek z Ježova v. Jenšík.

z Mladkova. Majestátem d. 1527, 1. května dán Janovi z Mladkova tento erb: Štít na příč dělený, vrchní pole červené, spodní žluté a v tom a téměř štítu (tedy v obou polích) půl medvěda své přirozené srsti, nad štítem helm s přikryvadly červenými a žlutými a za klénot půl medvěda. (Reg. král.)

z Mladoňovic. Majestátem d. 1528, 14. května dán Smilovi z Mladoňovic tento erb: Štít bílý a v něm medvězí hlava, šipkou červenou prostřelená, helm s přikryvadly červenými a bílými a nad tím táž medvězí hlava bez šipky. (Reg. král.)

Mlékovský ze Lhoty v. Lhoták.

Mnichovský z Bochova v. Svitavský.

Mniškovský z Entenšlanku. Král Ferdinand povolil (1547, 4. ledna) svému úředníkovi Jiříkovi Mniškovskému (asi po Mnišku jmenovanému), aby se mohl psáti z Entenšlanku (Ente, Schlange) a dal mu tento erb: Štít červené barvy, v němž jest kačice pták bílé barvy, majíc na nohách dřevěné střevíce a hada modré barvy v ústech držíc, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím vším kačice podobná té, která je ve štítě. (Reg. král. Vyobrazení v Soupisu Rokycanska na str. 131.)

Močelnic (Motschelnitz). Tato rodina ze Slezska pocházející měla na žlutém štítě černou orlici, jejíž hlava je v pravém horním koutě a za klénot též znamení. (Kolář z rukop. Vídenského.) Tak pečeti i 1598 Jiří M. von Pischantz, držitel Štokova a 1606 Saloména M. rozená Kfelířka ze Zakšova a na Svatém Kříži. (Kolář z jakési sbírky pečeti a arch. min. vnitra.)

Mol z Modřetic. Rodina tato rytířská měla prvotně ve svém erbu štít, jenž byl na příč rozdělen tak, že v horní třetině červené byly 3 bílé růže podle sebe a ve spodním poli, asi dvě třetiny štítu obsahujícím, šachovnice černá a bílá. (Podobně Kadich-Blažek tab. 64. Blažek tab. 26.) Císař Rudolf vyzdvih (1604, 8. listopadu) Václava M. z M. v stav panský, polepšil erb jeho takto: Štít na 4 rovné pole křížem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zvíře lev žluté barvy s ústy otevřenými, jazykem vyplazeným, jako ve skoku, v pravém poli k levé a v levém k pravé straně obrácený, ve 2. a 3. starý štít, totiž v 2. dvěma řády, v 3. třemi řády u zpodku jich v každém rozdílně 10 šachův černých a bílých, vždycky jeden ob druhý a nad nimi v poli červeném 3 bílé růže řádem jedna vedle druhé, turn. helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, točenice, koruna zlatá, z níž prostředkem též dvěma řády 10 šachův bílých a černých, tolikéž jeden ob druhý a nad nimi nápodobně řádem vedle sebe příčkou 3 bílé růže a po stranách z koruny vynikají dvě orličí křídla roztažená, žluté modré a bílé červené. (Reg. král., prvotní erb v listech zemského arch. r. 1611 a 1613, též Král na str. 281.)

Ctihodný Jozef Vratislav *Monse*, jehož jména Boček zneužil, vyzdvižen císařem Jozefem II. (1780, 1. prosince) do stavu šlechtického (Edler von Monse) a obdařen štítem šachovaným, u jehož zpodu jsou tři pahrbky, z nichž vyrostla bylina žitná. (Reg. král. Úplný obraz erbu Kadich-Blažek na tab. 65.)

du Mont, příjmení francouzské rodiny, snad v Belgii osedlé, z níž zemřela l. 1848 Johanka vdova (75 l. stará) po Petrovi d. M. c. k. legačním sekretáři, rodilá z Bruselu. Z téže rodiny pocházel Antonín Samuel d. M. farář v Nové Cerekvi, jehož erb jest vyobrazen v počtu zádušním Ústrašinském (1733) v arch. Božejovském. Erb ten je štít a na něm krokvice vzhůru postavena, na jejímž rohu sedí ptáček (holubice?), k pravé obrácený, drže v nosu kvítek; v pravo a v levo od něho je po her. lilii a pod krokvi

je hvězda o 8 špicích. Nad korunovanou otevřenou helmicí ruka až po loket držíc střelu.

Montan z Kosmačova v. Hradecký.

Morava z Mezeříčtí. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. března) Brykcímu Moravovi (Moravanu), aby se psal z Mezeříčtí, při čemž mu vysazen tento erb: Štít na dvě napříč rozdělený, vrchní polovice bílá a v ní jelen rohatý červený v běhu, k levé straně předkem obrácený, spodní polovice červená a v ní jelen rohatý bílé barvy též v běhu, tak jako předešlý, na černém pahrbku stoje, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím půl jelena rohatého své přirozené barvy, předníma nohama v skoku k levé straně obrácen jest. (Reg. král.)

Moravičtí z Roudnice byli osedlí v Polsku jsouce herbu Topor, ale přišli také do Opavska. Jan Jáchym M. z R., úředník biskupa Pasovského, povýšen jest majestátem d. 1695, 8. dubna do starož. panského stavu kr. Č. Erb jich byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm 3 červená srdce, dvě shora a třetí pod nima, 2. a 3. červené a v něm bílá vojenská sekera ostřím k levé s toporem žlutým, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím jelení rohy své barvy o 10 (?) parozích a mezi nimi dotčená sekera. (Meraviglia tab. 49, Blažek tab. 26, kdež jsou také dva starší erby, jeden jen se sekerou a druhý jen se srdci.)

Hrabata z *Morčina* měli erb, v němž obsaženy byly obrazy německých slov Mohr (černocho, mouřenín) a Zinne (cimbuří, stínky). Štít byl křížem na 4 rovné pole rozdělen, v 1. a 4. bílém je trup mouřenína majícího na hlavě zlatou korunu a zlatý pásek okolo hrdla, v 2. a 3. poli červeném hradba se stínkami bílá. Uprostřed štítu jest štítek žlutý a na něm černý orel o dvou hlavách s korunou, tři helmy s korunami, na pravém dvě křídla rozložitá, barvami na příč rozdělená, červené bílé a bílé červené a mezi nimi týž mouřenín, na druhém jest týž orel, na třetím dva rohy též na příč rozdělené, modrý bílý a bílý modrý a mezi nimi bílá dvojité lilie. Příkr. jsou červená bílá. (Obrazy: Meraviglia na tab. 69, Schaller Bidseh-Kr., Kadich-Blažek tab. 66, Hradý V. tab.)

Morel z Letin. Rodina tato vyskytuje se u nás teprve asi od r. 1630 dostavši se sem skrze tehdejší válku. Erb jejich byl štít na příč polovičný svrchu červený, od zpodu žlutý a přes ten celý štít je dubová větev s dvěma lupeny zelenými po straně a třemi zlatými žaludy na konci. Klénotem je šíp mající zlaté opeření a ostřím vzhůru postavený. Přikryvadla červená a bílá. (Meraviglia tab. 15, Král na str. 285, Hradý IX. tab., pečeť Karlova z r. 1766 v arch. DZ. III 14.)

Mostník z Ništice, příjmení rodiny, jež se vyskytuje v 16. století v jižních Čechách, později i jinde a 1628 se vystěhovala do Míšenska. Na pečeti Lorencově (1521) je viděti štít polovičný, v pravé polovici zajíc vzhůru ke skoku v pravo obrácený, klénotem jsou 2 buvolové rohy a mezi nimi mužík pod pas, maje meč nad hlavou zdvižený. (Kolář snad z rukop.

II A 12 bibl. Praž.) Patrně je to podobný erb jako měli Mostníkové z Třemšína, ale jak se k sobě obě rodiny mají, jest neznámo.

Mostník z Třemšína. Císař Maxmilian povolil (1565, 9. ledna) Janovi a Vavřinci bratřím Mostníkům, aby se psáli mohli z Třemšína a dal jim tento erb: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. modré, 2. a 3. žluté, v levé spodní (4) bílý zajíc ve skoku k pravé straně obrácený a v svrchní pravé (1) rožky srnčí o 4 parožcích se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly zlaté modré barvy, nad tím muž v župici modré se žlutými výložky, v půli bílou pintou přepásaný, máje na hlavě klobouček uherský červený a levou ruku podepřenou, v pravé pak šavli tureckou vzhůru přes hlavu zdviženou drže. (Reg. král.)

Mošovští z Moravičan herbu Choleva byli tuším rod z Polska pocházející. Ačkoliv měli statky v Slezsku, přiznal se teprve Šťastný r. 1599 k zemi. Majestátův z České kanceláře nedostávali a zachovali si starožitný erb, totiž:

Štít červený a v něm dva bílé vojenské žebříky. vedle sebe s háky a výsadky ven obrácenými, helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím 5 pštrosích per, 3 červená, dvě bílá. (V 16. st. tři kohoutí péra.) Paprocký v Zrcadle l. 431, Meraviglia na tab. 108. Kadich-Blažek na tab. 108. Blažek tab. 26.

Mozol z Levenperka. Majestátem d. 1563, 25. srpna, byli Mikuláš *Mozol*, kr. rychtář ve Vodňanech a Bartoloměj a Pavel bratři *Vodňanští* erbem a heslem obdařeni. Na pečeti Mikulášově z r. 1566 spatřuje se štít příčným pruhem na tré rozdělený a v horním poli lev, nad helmem jsou dvě křídla a mezi nimi snad polovice lva. (Arch. min. vnitra.)

Mráček z Leveneku. Císař Leopold vyzdvihl (1686, 15. června) Stan. Mráčka, hejtmana na Heřmanově Městci, do vladýčího stavu, aby se psal v. Löweneck a vysadil mu tento erb:

Štít křížem rozdělený; v 1. a 4. poli 6 pruhův (pošikem) tři modré a tři bílé, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku žlutý lev do vnitř obrácený pod korunou, s rozdvojeným ocasem, an drží v předních nohách modrou kouli, ot. helmice s korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dvě křídla rozložitá, pravé černé a žluté a levé červené a bílé. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 86 a tab. 66 trochu odchylně, Král na str. 296 také odchylně.)

Mráz z Milešovky. Majestátem d. 1558, 10. prosince povoleno Jiříkovi *Mrázovi* a Janovi *Tišnovskému*, aby se psali z Milešovky a obdařeni vladectvím. Erb jich byl: Štít polovičný, v pravo do polovice černá hradba, z níž vyskakuje modrý lev až po kýty do bílého pole, v levé polovici modré žlutá hora (Milešovka), přikryvadla modrá bílá a černá žlutá a za klénot polovice téhož lva. (Meraviglia tab. 139 Jak. sb.) Král (str. 267) zase popisuje hradbu bílou a lva bílého v červeném.

Muk z Mukentálu. Majestátem d. 1629 13. srpna z Česk. kanceláře daným. byl Jan M. prymas města Mostu obdařen erbem a heslem:

Erb jeho popisuje se takto: Štít bílým klínem od zpodu jdoucím a ostřím se vrchu dotýkajícím rozdělen jest na tři pole; v klínu jsou tři mouchy (Mücke), jedna na hoře a dvě pod ní vedle sebe; v každém ostatních polí modrých je po žlutém lvu s rozzavenými ústy a rozdvojeným ocasem tak, že na sebe hledí. Ot. helm pod korunou s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím žlutý lev polovičný, drže v předních nohách zlatou hvězdu. (Reg. královská, Meraviglia (na str. 243 a tab. 109) odchyluje se tak, že klín se končí zl. hvězdu a má přikryvadla pravá jiných barev. (Erb jak je popsán Králem na str. 282, je ten, který byl polepšen (1877) Josefu M. z M. spolu s rytířským stavem.

Velmi podobný je erb *Janequinův*, kteří nabyli r. 1683 rytířského stavu v Čechách. Na místě much jest černá hlava orličí se zlatými ústy, též jsou dva žlutí lvi, kteří drží zl. kouli na konci klínu se nacházející, klénot jest též lev (celý) drže zl. kouli (Meraviglia na tab. 109.)

z Mukenberka. Matyáš Muckenberger, solný v Cáhlově, vyzdvižen (1643, 23. prosince) do stavu šlechtického (snad z Říšské neb Rakouské kanceláře), což l. 1646. 24. února pro Českou korunu potvrzeno. Na štítě měl mouchu vzhůru obrácenou s nožičkami roztaženými. (Nedopil, Adelsproben I, 632, Rodop. paměti v arch. zemském.)

Mulc z Valdova V Slavkově u Lokte žil Jiří Mulc, jemuž polepšen (1540, 18. března) z Říšské kanceláře erb jeho korunou a polepšen zase (1541, 1. května) otevřenou helmou. (Seznam v stát. arch. Vídenském.) L. 1544 přijat do ryt. stavu a nabyt pak Valdova, po němž se psával. Erb potomkův jeho (tuším posud žijících) byl tento: Štít klínem ostřím nahoru obráceným na tré rozdělený; v klínu bílém sokol své přirozené barvy se zl. obojkem, stojí na suché větvi, pravé odtud pole modré s bílou lilií, levé červené se zl. lilií, přikryvadla modrobílá a červenožlutá, klénot týž sokol, mezi dvěma rohy, pravý zhora modrý, pak bílý ozdoben jest 3 bílými péry pštrosovými a končí se bílou lilií, levý červený a žlutý, též tak ozdoben, ale lilie jest žlutá. (Meraviglia str. 18, tab. 16. Jiný obraz v Hradech IX na tab.)

Munka z Ivančic. Král Ludvík vyzdvihl (1523, 17. ledna) Jana, Václava Matouše a Blažeje Munky v stav a řád rytířských lidí. Erb jim daný byl: Štít polovičný, vrchní polovice žlutá a v ní pták hrdlička, své přirozené barvy, v spodní straně modrá hvězda zlatá, přikryvadla zlaté a modré barvy a nad helmem dvě křídla pštrosová, jedno žluté a druhé modré a mezi nimi hrdlička a nad ní hvězda. Paprocký (v Zrcadle na l. 375) dodává k tomu, že má hrdlička obroučku zlatou okolo hrdla. Majestát Ludvíkův od dešťů něco zkažený a od myši na dvou místech zhryzený potvrzen a obnoven králem Ferdinandem (1556, 6. července). Reg. král. Král na str. 280 skorem dobře, na str. 343 nedobře. Odchylně i Kadich-Blažek tab. 67.

Mužik z Rozenfeldu. Majestátem d. 1604, 18. června obdarován Bedřich Mužik, měšťan Hradištský, Moravan, aby se psal z Rosenfeldu, s tímto erbem:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, k vrchu modrý a ke zpodu červený a přes celý štít lev k pravé hledící, v modrém žlutý, v červeném bílý (Kadich-Blažek: černý), kolčí helm s korunou a příkr. žlutými modrými a bílými červenými, nad tím dvě křídla rozložitá, pravé (od zhora) bílé a červené a levé modré a žluté. Jiným majestátem d. 1605, 3. srpna dán týž erb Absolonovi Mužíkovi. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 87 a tab. 67, Král na str. 308.)

Myslichové z Vilimšteina. Bratři Adolf a Křišťan Misslichové dostali (1589, 27. listopadu) z Říšské kanceláře erbovní list a erb:

Štít polovičný, u zpodu pole černé a v něm zlatý pruh svislý, svrchní pole červené a v něm stříbrný jednorožec k pravé straně kráčející, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím dva buvolové rohy barvami dělené, levý (zhora) stříbrný a zlatý, pravý červený a černý, mezi nimi půl stříbrného jednorožce.

Týmž bratřím polepšen (1610, 22. září) zase z Říšské kanceláře erb a dovoleno se psáti v. Wilimstein. Nový erb popisuje se takto:

Štít polovičný, zpodní pole rozdělené na 3 kolmé pruhy, prostřední zlatý, ostatní černé, v onom červená, v těchto zlaté dvojité lilie. Ve vrchním poli červeném tři stříbrné horky a na nich stříbrný jednorožec (v běhu), otevř. helm pod korunou s přikryvadly černými zlatými a červ. stříbrnými, nad tím dvě křídla barvami na příč rozdělená, levé (shora) zlaté a černé, pravé červené stříbrné a mezi nimi stříbrný jednorožec polovičný. (Šlechtický arch., tak i Král na str. 281.)

Myslík z Hyršova. Majestátem d. 1530, 10. ledna, povoleno Šimonovi Třeštíkovu a Janovi bratru jeho, Matěji Myslíkovi a Janovi Němečkovi, aby se psali z Hyršova a dán jim tento erb: Na štítě (zeleném?) bílý kohout v plameni s černými křídly roztaženými, drže v ústech kroužek zlatý, otevř. helm, přikryvadla černá červená a za klénot týž kohout jako na štítě. (Reg. král. Pam. arch. IV a 67.) V erbovnících maluje se červený kohout, jenž se pokládá za ptáka foenix. (Jak. sb. a Král na str. 358.) Obraz téhož erbu je v soupise Příbraňském na str. 50, v Miltnerových Privatmünzen, též Meraviglia na tab. 32. Myslíkové přečkali své erbovní strýce. Zikmund M. povýšen (1639, 4. října) do panského stavu a při tom jeho erb tak změněn, že pro starý zůstalo málo místa, totiž tak: štít křížem na čtvero bílých polí rozdělený, v 1. poli tři červené pruhy na příč, nad nimiž stojí v levo hledící žlutý korunovaný lev s rozdvojeným ocasem jako ve skoku, drže v přední noze zelenou větev palmovou, v 2. a 3. poli tři pošikem od pravé k levé položené modré pruhy, ve 4. tři červené pruhy a nad nimi jelen své přirozené barvy v pravo vyskakující, uprostřed starý Myslíkovský štítek, totiž pták foenix, v ohni se ničící, se zlatým prstenem v ústech, dvě turn. helmice s korunami a přikryvadly červenými bílými a modrými, bílými, na pravé 10 červených praporců a na levé lev tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Myslínští z Aulenburka (i z Olumburka, Olenburka, Olmburka) měli na štítě kruh na způsob obruče, též znamení i za klénot, ale na jeho vrchu tři krátké hůlky, snad 3 péra. Tak na pečeti Jindřichově r. 1571 (Arch. DZ).

Mýtský z Rychtberka. Král Ferdinand dovolil (1538, 14. dubna) Jiříkovi *Mejtskému* a Jiříkovi *Tišovskému*, aby se psáli mohli z Rychtberka, vysadiv jim erb:

Štít modrý, v němž od spodku k levé straně ruka až do polu lokte v červeném úzkém rukávě vyniká, držíc střelu neboližto šipku bílou naloženou na luk červený Tatarský natažený, helm s přikryvadly a točenicí modré, červené bílé barvy a nad tím vším až pod paždí (ruka) v červeném rukávě úzkém vzhůru stojí držíc mezi prsty v zavřené ruce tři šipky neb střely křížem přeložené, želízky vzhůru obrácené, jednu bílou s červeným opeřením, druhou všecku modrou, třetí červenou s bílým opeřením. (Reg. královská.)

Načeracký z Načerace. Kryštof N. z N., obyvatel města Tábora, jenž ok. l. 1609 tuším bezdětek zemře, pravíval, že od Šudův (viz to) za spolustrýce erbovního byl přijat. Kterak po jeho smrti majestát podvodný Eliáš Šudovi byl navrácen, o tom lze dočísti v ČČM 1899 na str. 323.

Načeracký z Ostromeče. Jiří Načeracký pocházel z Načerace. Dostal pro své služby vojenské majestát (1650, 13. dubna), aby se psal z Ostromeče a erb:

Štít polovičný, v levé modrý, v pravé zlatý. V levém dole tři příčné pruhy, prostřední stříbrný, ostatní červené, nad tím ruka držíc poštovskou trubku. V pravé vyniká z dělicí čáry polovičná orlice, černá pod korunou. Otevřený helm s korunou a příkr. červenými stříbrnými a zlatými černými, nad tím dvě křídla na příč dělená, levé (shora) červené a stříbrné, pravé zlaté a černé, mezi nimi ruka držíc palmovou větev. (Reg. královská, Král na str. 263.)

z Nadějova. Král Ferdinand nadal (1546, 2. dubna) Šimona a Michala a strýce jich Kornela a Nykodéma Naděje heslem a tímto erbem: Štít polovičný, nahoře žlutý s obrazem anděla bílého s bílými křídly a zlatou stůlou ovázaného, držícího zlatou holubici, dolní strana bílá se zl. hvězdou, přikryvadla bílá žlutá a jako klénot týž anděl. (Reg. král.) Shoduje se pečť Nykodéma z r. 1565 v arch. Třebonském.

Nádherný František obdarován 1832, 2. srpna šlechtictvím a l. 1838, 30. listopadu dán mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený. V l. žlutém poli polovičný horník, máje v levici hornický kahánek, 2. a 3. pole červené a v něm na příč bílý pruh zubatě tažený, ve 4. poli modrém lev bílý s jazykem červ. vyplazeným, ocasem rozdvojeným a korunou. Otevř. helm s korunou a příkr. červenými bílými a černými žlutými, nad tím dvě orličí křídla, pravé černé a na něm bílý pruh příčný, skrze nějž jde červený pruh zubatý, levé červené a na něm tři bílé hvězdy, jedna nad druhou. Erb ten změněn později a přidáno jméno z Borutína (Arch. šlechtický ve Vídni).

Náchoďský z Neudorfu v. Bukovský.

Naksera z Rovného v. Růžek.

Nastoupil ze Šifsberka. Rodina tato měla prý za erb štít polovičný, v horním poli bílém skálu, v dolním červeném bílou loď plachtovou; klénkem dvě křídla, červené a modré a mezi nimi skála. Tak Král na str. 283. (Není to Novorakouská rodina, jako Lešetičtí ze Lešehradu u téhož Krále?)

Nebozízek z Hradiště v. Koza.

Nedvěď z Peclínovce v. Kozel.

Nefestyn z Koberovic. Král Vladislav dal (1506, v úterý po sv. Vítu) erb Matouši a Tomáši z *Koberovic*, totiž půl medvěda bílého na štítě červ., helm s přikryvadly týčků barev a nad tím srní růžky barvy své přirozené. (Paprocký o st. ryt. 416.) Zdá se, že rodina ta vymřela, neb císař Rudolf II. obdařil (1596, 16. října) Matouše *Nefestyna*, písaře soudu komorního, Václava *Lhotského* a Mikuláše *Brodského* tak, aby se psáti mohli z *Koberovic*, při čemž jim dán tento erb: Štít žlutý, v němž po zpodu pošikem od pravé vzhůru k levé skála, z níž půl medvěda od levé strany vzhůru vyzdvíženého, k pravé straně obráceného, s porozloženými předními nohama, s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem své přirozené srsti a barvy vyniká, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, točenice týčků barev, z níž rohy jelení o 6 parozích vynikají. (Paprocký o st. ryt. 415. Meraviglia. Podobně Král na str. 326.)

Nejedlý z Vysoké. Král Vladislav obdařil předka Nejedlých titulem z Vysoké a erbem bezpochyby týmž, jenž jest níže popsán. Byl to Václav, jenž však ho měl z neznámých příčin jen pro sebe. Majestátem d. 1537, 27. června povoleno mu, aby přijal syny své Pavla a Jiříka k erbu a jiným majestátem (1538, 14. února) povoleno totéž Jindřichovi a Petrovi, synům Václavovým. Erb jich popisuje se takto: Štít zelený, v němž jest okoun přirozené své barvy od spodu až do vrchu k pravé straně pošikem obrácený, přikryvadla zelená žlutá, za klénkem péro bílé pštrosové a podlé něho pravé straně okoun. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 347.) Z rodu tohoto žila l. 1634 ještě jedna žena a po meči asi nedávno před tím rod vyhasl*) Proto nemohli ti, kteří se ke sklonku 19. stol. obnovení erbu a vladectví (nebo rytířství) domáhali, žádost svou pravými doklady podepřít a několik dokladů uznáno zemským soudem (1903) za padělky.

Nekmířský z Kyršfeldu v. Hlava.

Nelcl z Levenastu. Erb rodiny této byl prý černý štít a na něm žlutý lev, drže zlatou větev se 4 listy; klénkem byla 2 černá křídla a na každém křídle po zlaté větvi. Tak Král na str. 323.

Němeček z Hyršova v. Myslík.

Nemošický z Kunětic. Král Ferdinand nadal (1556, 29. června) Mikuláše Nemošického heslem a erbem tímto:

*) Tak: A. Rybička v Pojed. Uč. Sp. 1873.

Štít červený, uprostřed pošikem skrze žlutý pruh rozdělený, v němžto (pruhu) kozorožec celý černý s jazykem vyplazeným a ke skoku se máje, a ve spodním a vrchním každém dílu téhož štítu je po 3 lilích bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím nade vším půl kozorožce. (Reg. král.)

Nerhof z Holtyperka (snad *Nerhofer z Holcberka*). Erb rodiny této byl prý štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm zlatý lev, 2. a 3. červené a v něm pruh pošikem od pravé dolů, jsa provázen po 3 zlatých kamenech; klénodem je zlatý lev polovičný. Tak Král na str. 297.

Nesslinger v. Schelchengraben. Hanuš Ludvík N. lejteňant a bratři jeho obdařeni (1623, 24. dubna) šlechtictvím a heslo jim dáno od jich dvoru ve Štyrsku. Asi v ten čas usadil se Hanuš v Čechách. Císař Ferdinand III. povýšil jej (1646, 24. prosince) do rytířského stavu kr. Českého a polepšil jeho erb, jenž potom byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém bílá ruka brněná s ramenem, držíc, meč k pravé straně obrácená, 2. a 3. pole bílé a v něm muž v červeném kabátu, červených punčochách, černých střevících, zeleném pasu a černém klobouku se zlatou šňurou, drže v pravici natažené zlatou kopřivu (Nessel) o 5 listech, 2 turn. helm y s korunami s černými žlutými a bílými červenými přikryvadly, na pravém červený kornet (korouhev), na němž jest bílý orel o dvou hlavách se zlatými korunami, na levém je praporec s červenou a modrou šachovnicí s bílou korunou a mezi nimi ruka s mečem. (Reg. král., též dsky zemské 149. O 16. a 625. L. 8., Meraviglia na tab. 16. má jen jeden helm.)

Nesslinger ze Šternfeldu. Císař Ferdinand III. dovolil (1645, 25. dubna) Danielovi Frankovi Nesslingerovi, aby se mohl psáti ze Šternfeldu, vysadiv mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní žlutý měsíc, máje rohy k levé straně obrácené, levá polovice rozdělená na příčná tři pole, dvě žlutá a prostřední modré a v tomto žlutá hvězda, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí, pravé barvami na příč dělené, žluté, modré a žluté, levé křídlo modré a na něm žlutý měsíc, mezi nimi pak bílá věž s branou, nad touto 2 okny, 4 stínkami, modrou, kuželovitou střechou a zlatou makovicí, na kteréž jest zlaté sluníčko (Reg. král.).

Netolický z Eisenberka. Majestátem l. 1599, 2. dubna z Říšské kanceláře daným povoleno Václavovi Netolickému, polesnému lesův u Českých Budějovic a Tomáši jeho bratru, aby se psali z Eisenberka a dán jim erb. (Býv. archiv dvorský.) Erb ten byl štít na zděl polovičný, v pravém žlutém poli polovice černého orla, v levém červeném s třemi šerými skalkami (Eisenberg) u zpodu tři trojlístky jetelové bílé, od pravého pole do tohoto vnikající, přikryvadla červená bílá a černá žlutá, za klénot křídlo modré s bílým pruhem na příč. (Jak. sb. Král na str. 264, Meraviglia na tab. 140 a týž v Hradech X. tab.)

Pozdějším majestátem (1660, 10. dubna) z České kanceláře vydaným polepšen tento erb a byl pak takový: Štít zděl polovičný, v jehož zpodu jsou tři skalky šeré barvy, z nichž prostřední nad ostatní vyniká, pravé pole žluté a v něm polovice černého orla, držícího v ústech palmu (větev) a majícího na křídle zlatou hvězdu, levé pole červené a v něm žlutý lev ve skoku, k pravé straně obrácený, s rozdvojeným ocasem a korunou, an drží v přední pravé noze tři bílé květiny, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad korunou tři skalky a po obou stranách orličí křídla, pruhy napříč rozdělená, totiž pravé černé žluté černé, levé červené bílé červené a mezi nimi hvězda. (Reg. král., Jak. sb.) Erb ten polepšen (1759, 2. ledna), když byl Václav Kazimír do hrabského stavu vyzdvižen, třemi helmicemi, na nichž byly klénoty orel na třech skalkách, křídla s hvězdou a lev. (Reg. král. Meraviglia na tab. 140.).

Netolický z Florentinu, v. Bydžovský.

Netolický z Netolic. Král Ferdinand dovolil (1537, 4. dubna) Bartoloměji Netolickému, aby se psal z Netolic, vysádiv mu tento erb:

Štít žlutý, v němž jest potvora mořská černá, jež slove Sirenus (t. j. sirena, ochechule), jsouc opásána feflíkem bílým přes pravé rameno až pod paždí levé, držíc v pravé ruce kámen tyrkus, na hlavě majíc točník z rozžetlitými fáchy, nad štítem helm, na kterémžto točinec rozžetlitý žluté a černé barvy, přikryvadla týchž barev a nad tím vším dotčená mořská potvora (Reg. král.)

Netolický z Turova. Císař Maxmilian dovolil (1573, 11. června) Janovi a Havlovi bratřím Netolickým, aby se psali z Turova a dal jim tento erb:

Štít žlutý, v němžto uprostřed od pravé až k vrchu levé strany po šikem pruh modré barvy a z toho pruhu půl tura zvířete po zadní kyta vynikajícího, vzhůru postaveného a k pravé straně obráceného, majícího nohy rozložené, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený a rohy na hlavě, vše černé barvy se vidí, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, koruná zlatá, z níž vynikají 2 křídla orličí rozkřídlená, pravé modré, levé žluté a přes ta obě křídla právě u zpodku ruka mužská, zbrojí oděná na přič po rameno, držící dvě šipky špicemi dolů na toho půl tura v štítu se nacházejícího obrácené tolikéž se vidí. (Reg. král., chybně Král na str. 323.)

Netr z Glouchova v. Matyáš.

Netoryn z Dražčce v. Zipanský.

Neubauer z Weitenfeldu. Majestátem d. 1600, 12. dubna povoleno Pavlovi Majbaurovi, c. k. purkrabí na Brandýse, aby se psal z Weyttnfeldu a dán mu erb: Štít (na zděl) polovičný, polovice modrá a v ní lilie žlutá, druhá polovice na přič rozdělená, vrchní pole čtyřmi pruhy na pokos od pravé strany k levé vzhůru rozdělené, dva červené (1. a 3.) a dva bílé, zpodní pole žluté u jehož zpodu vršek o třech pahrbcích, z něhož tři růže červené, na třech větvičkách vzhůru stojící vynikají, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými, červenými a modrými žlutými, z ko-

runy vyniká ruka pravá po loket, rukávem modrým po pěst oděná, držíci zlatou lilii vzhůru vyzdvíženou. (Reg. král.)

Neuberck z Neuberka přijmění rodiny, od r. 1760 v rytířském stavu kr. Českého se nacházející. Erb jejich jest:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. žluté a v něm polovičný černý orel na venkovskou stranu hledící, 2. a 3. pole má 2 červené a 2 bílé pruhy na příč, 2 helmy s korunami, pravý s přikryvadly černými žlutými a na něm černá orlice k levé hledící, levý s přikryvadly červenými bílými a na něm paví kyta. (Meraviglia na str. 19 a tab. 16.)

Neuberck z Neuberka. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý medvěd stojící na zadních nohou; týž polovičný byl klénotem. Tak Král na str. 327.

Neuman z Levenšteina. Majestátem d. 1599, 6. května z Říšské kanc. daným polepšen erb bratřím Melchiorovi, Janovi, Bedřichovi a Ondřeji a to takto:

Štít na příč polovičný, horní pole zlaté a na něm dvě černé hlavy lví (v průčelí) vedle sebe; spodní pole je na 4 díly napříč rozděleno, 1. a 3. pruh bílý, 2. a 4. červený (Kadich na tab. 69 má pole pošikem a pokosem rozdělené, horní a dolní kusy červené, levý a pravý bílé), ot. helm s korunou a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím 2 křídla rozložitá, barvami dělená, pravé (zhora) zlaté a černé, levé červené a stříbr. (Šlechtický arch. ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89 a tab. 68, Král [jinak] na str. 278.)

Neumanové z Neuberka měli za erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černého orla, v 2. a 3. čtyři pruhy na příč, červené a bílé, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dva helmy s korunami, na pravém černá orlice, na levém kyta z pěti pavích per. (Erbovník, Král na str. 263, jinak Meraviglia na tab. 140.)

Neuman z Puchholce. Císař Ferdinand III. dovolil (1650, 25. dubna) Janovi Valerianovi Neumanovi, aby se psal z Puchholce a dal mu tento erb: Štít křížem na 4 pole rozdělený, 1. a 4. červené a v něm had své přirozené barvy pod korunou, v kotouči svinutý, k levé straně obrácený a koneček ocásku svého ústy drže, 2. a 3. pole modré a prázdné, turněřský helm s přikryvadly červenými modrými, koruna a na ní dvě křídla orličí na příč rozdělená barvami, červené modré a modré červené. (Reg. král.)

Neymayer z Vintřberka. Majestátem 1608, 6. června, z Říšské kanc. daným, polepšen erb bratřím a strýcům Janovi, Zikmundovi Danielovi a Gotfrydovi z Jihlavy, aby se psali z Vintřberka. Erb jejich byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, horní část černá, dolní žlutá a přes štít bílý jednorozec ve skoku k pravé straně obrácený, ot. helm (před tím kolčí) s korunou a přikryvadly černými žlutými. Z koruny vyniká týž jednorozec do polovice. (Šlechtický archiv ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89, trochu odchylně Král na str. 309.)

Nigellus z Oskořína v. Oftalmius.

Nigrin (Nygryn) z Černého mostu v. Dobřenský.

Nigrin z Nigrinu v. Dobřanský.

Nigrin z Liboslavě v. Hlavsa.

Nigrin z Turnšteina v. Turnovský.

Nigroni v Riesenbach. Tomáš Mikuláš Negrony z Ryznbachu, jenž se psal vlastně Tomaso Nicoli Negroni de Risinbach, obdržel l. 1653 statek Hrušovany a byl Vlach, jenž obdržel německé heslo Riesenbach, ale pokládal přece Čechy, kteří byli s králem Vladislavem v Milánu, za své předky. Císař Leopold dav mu (1680, 3. září) rytířský stav král. Č., polepšil jeho erb takto: Štít na příč trojdílný, nahoře černý se zlatou hvězdou, v prostředním poli vzduch smíšený barvami žlutou, bílou a modrou, zpodní část naplněna vodou a v ní dva muži po pás plovouce a majíce kadeřavé vlasy s bílými pintami okolo hlavy a bílou košili v ramenech okasanou, drží oběma rukama dvě mostnice provazy svázané a mezi nimi se nacházející turn. helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, koruna, dvě křídla orličí barvami na příč rozdělená, modré bílé a černé žluté a na každém křídle hvězda, pravá bílá v modrém a modrá v bílém, levá žlutá v černém a černá v žlutém a mezi těmi křídly zlatý lev pod korunou. (Reg. král., neúplně Král na str. 283.)

Norys z Libína v. Hradecký.

Nos z Vojkovic, jméno vladyské rodiny, o níž není zřejmo, byla-li starého původu anebo povýšena, protože se již v tituláři l. 1534 vyskytuje. Erb jejich popisuje Král na str. 301, totiž štít pošikem z pravého rohu dolů polovičný, vrchní pole modré, ve zpodním týmž pošikem dva zlaté a dva červené pruhy; klénodem jsou dvě křídla téže barvy jako štít. S tím souhlasí pečť, kterou viděl Kolář v arch. musejním. Rodina Nebeských z Vojkovic zdá se býti vymyšlena. Sokolové z Vojkovic nebyli, nýbrž psali se Sokolové z Otvovic.

Nosakovci z Čimě. Král Vladislav dal předkovi této rodiny za erb štít červený, v němž jsou dvě kratce stříbrné barvy s dlouhými násadami zlaté barvy, křížem přeložené, nahoru obrácené, přikryvadla stříbrná a červená, točenici týchž barev a za klénod dva kratce týmž způsobem jako v štítě. Protože majestát na to daný byl zmrhán, obnoveno to právo novým majestátem (1609, 1. května) Jeronymovi Nosakovci, císař Maťyáš pak (1615, 29. října) polepšil jeho erb tak, aby místo točenice měl korunu zlatou. (Reg. král.)

Nosidlo z Keblic. Král Ferdinand povolil (1542, 2. ledna) Martinovi Nosidlovi, obyvateli Litoměřickému, aby se psal z Geblic, vysadiv mu tento erb: Štít polovičný, pravá strana červená a levá modrá a v tom (celém) štítu jest hrozen vína, půl modré a zelené barvy, helm s přikryvadly červenými a modrými a nad tím vším stojí křídlo orličí barvami (na příč?) rozdělené, půl červené a půl modré. (Rybička v CČM. 1864, str. 93. Král na str. 270 a 349.)

z *Nostic* přijmění rodiny od dávných věkův v Lužici usedlé. Ti, kteří do Čech přicházeli v 16. století, psávali se z *Nostvic*. Na štítě mívali ti i ti, kteří v Lužici zůstali, dva kančí zuby šachované na měsíci v modrém štítě. (Král na str. 354 a na pečetěch.) Ota z Nostic přistěhovav se také do Čech, povýšen l. 1623 do panského stavu kr. Č., po čemž následovala táž hodnost pro Říši, což pak přešlo na jeho dědice. Jan Hertvík povýšen l. 1646 do hrabského stavu Českého a l. 1651 Říšského. Když bylo tomuto Janovi povoleno (1675, 10. července), aby mohl některého strýce svého přijati za erbovního strýce a svůj erb s jeho erbem sloučiti, popisuje se erb Janův takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, 2. a 3. bílé, v 1. poli jest zlatý měsíc a na každé straně rohu je kančí zub, v 2. poli černé křídlo a přes ně žlutý pruh na příč. V obou spodních polích je mořská kotvice, žlutá v modrém, modrá v bílém, 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými, na levém helmu dva buvolové rohy s červeným a bílým šachováním a mezi nimi 3 pštrosová péra, modré, žluté a modré, na pravém křídlo jako ve štítě. Neurčitý tento popis napravuje se majestátem (1691, 22. listopadu), jenž byl Ferdinandovi Leopoldovi na stav panský a to v českém jazyce vydán. Barva polí je jako u předešlého, pak se pokračuje: Při vrchu štítu právě uprostřed levého a pravého pole kotvice na způsob váhy zavěšená (l. 1702 se dodává, že začíná u vrchu kruhem) a všechna pole svými vzhůru obrácenými háky opanuje (tedy sahá až do 1. a 2. pole, l. 1702 dodává se také barva jako bylo v předešlém), v 1. poli měsíc žlutý konci vzhůru obrácený a na něm 2 zuby kancové, proti sobě hřbety obrácené, barvami červenou a bílou na způsob čtverhranatých dlaždiček okrášlené, v 2. poli křídlo černé orlové jako k letu rozprostřené a k pravé straně brkem vzhůru pozdvižené, přes které uprostřed na příč břevno neb trám žlutý. Klénoty popisují se takto: Z levé koruny vynikají dva rohové buvolovi, jeden k pravé, druhý k levé nachýlený, červenou a bílou barvou na způsob dlaždiček okrášení a mezi nimi tři péra pštrosová, modré, žluté a modré, z pravé koruny vyniká polovičné (jedno) křídlo orlové, k levé straně brkem obrácené a uprostřed břevnem žlutým přeložené. V majestátu (1702, 6. února) Otovi Zikmundovi na stav panský starožitných rodin daném, popisuje se erb zprávně a to tak, že se rovná dvěma předešlým popisům. (Reg. král.) Vyobrazení v Miltnerově Privatmünzen (tab. XXXV, 291 z r. 1650) ukazuje, jaký byl erb před ustálením v l. 1675–1702 dokonáným, v 1. poli je krokvice, v 2. křídlo, v 3. měsíc se zuby a ve 4. tři ryby nad sebou. U levého klénotu (rohův) přidány jsou dva praporce na kříž pošikem přeložené. Tamže N. 292 jest štít pozdější, ale háky kotvice opanují jen spodní štíty. Na str. 379 je popsán nynější štít, k němuž jest přidán štítek říšského hrabství Rieneck. (Viz i Meraviglia tab. 76, Hradý VIII. tab.)

Nothaftové, od r. 1163 v Chebsku a od r. 1279 v Loketsku se vyskytující, mívali ode dávna štít, v němž byl široký pruh na příč, třetinu štítu zabírající. Klénot vyskytuje se na pečeti r. 1329, totiž pejsek mezi dvěma rohy.

Novák z Řičan. Majestátem d. 1808, 9. listopadu vyzdvižen do šlechtictví Petr N. z Ř. Připomínáme proto, že se tu stalo přiklonění k erbu starých Řičanských. Erb byl tento: V červeném štítě tři dubové lupeny postavené k sobě tak, že konci k oběma horním koutům a zpodku vybíhají, klénodem bylo též znamení mezi 2 černými křídly. (Reg. král.)

Novodvorský z Pozdětína. Pavel Novodvorský sloužil za sekretáře u Bedřicha z Žerotína a tento přimlouval se (1586, 30. července) u Adama z Hradce za něho, an císaře žádati chtěl za list erbovní. (Arch. Hradecký.) Tento vydán 18. srpna, aby se psal z Pozdětína a vysazen mu tento erb:

Štít modrý a v něm pruh od zpodku vzhůru k pravé straně žluté barvy a na něm tři modré hvězdy o 6 špicích, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými, točenice týchž barev, z níž dva rohy buvo'ové těmi barvami rozdělené vynikají, mezi nimiž hvězda o 6 špicích, pošikem od zpodku k pravé straně též barvami rozdělená, při zpodku modrá a při vrchu žlutá se spatřuje. (Rybička v ČČM. 1864 str. 91, Paprockého Zrcadlo l. 375, též Kadich na tab. 70 a pečeti Pavlovy 1592—1594 v arch. zemském kr. Č., Král na str. 303.)

Jan *Nožička z Otína* obdařen l. 1541, 18. dubna erbem a titulem. Erb měl týž jako potom Díblíkové a Třídvorští z Otína. (Viz to.)

Nus z Ragrštorfu. Kašparovi Nusovi, polesnému v Trutnově, dovoleno (1575, 1. července), aby se psal z Ragrštorfu a dán mu tento erb:

Polovičný štít, v pravo modrý, v levo stříbrný; v pravém hlava čapí i s hrdlem stříbrná, v levém táž hlava ale červená, obě nosy se dotýkajíce. Otevř. helm s točenicí a př. stříb. červenými a modrými stříbrnými, nad tím dvě křídla, barvami rozdělená, pravé (shora) modré a stříbrné, levé stříbrné a červené. K tomu stříbrná hlava čapí k pravé straně obrácená. (Reg. královská, podobně Král na str. 266 a 342, odchýlně Meraviglia na str. 291 a tab. 140.)

Nybšicové z Holtendorfu měli na modrém štítě dva bílé krky husí, pysky zlatými k sobě obrácené a rovně vzhůru vynikající, přikryvadla modrá bílá, jako klénot též krky a mezi nimi dlouhá kyta až k hornímu konci rozvětvená. (Jak. sb. a pečť Kryštofova z r. 1613 v arch. mus.)

Nyklíček z Popovic. Erb rodiny této byl prý modrý štít, na něm žlutá krokev a pod ní v modrém poli bílá hvězda; klénodem byla žlutá orlice. Tak Král na str. 314.

Nysl z Kyršfeldu v. Hlava.

Nygryn z Černého mostu. Jiří Černý, knihtiskař, zovoucí se podle tehdejšího zlovyku Nigrinus, zakoupil se l. 1578 v Praze a podal l. 1592 do Říšské kanceláře žádost za polepšení erbu a ten aby byl dán i Václavovi Dobřenskému a oba aby se psali de Nigrò ponte neb v. Schwarzburg, k čemuž 10. července svoleno. Erb popsán u Dobřenských. Dotčený Jiřík a jeho potomci bývali psáni i z Švarcperku a Švarcpochu, česky z Černého mostu.

Oberndorfarové z Oberndorfu přišli sem snad s pány Plavenskými, neb Lorenc O. byl l. 1571 hejtmanem na Žluticích. Erb jich je znám z pečeti Barbory Hrobčické roz. z Oberndorfu, totiž přesýpací hodiny v pravo, za nimi v levo sedí smrt jako ženská přistrojená. Klénodem jsou tři péra pštrosí (Kolář k r. 1608 z arch. mus. Jinak popisuje Král na str. 317 jako štít modrý a na něm jeptiška černá, sedíc a předouc z kužele, klénodem jsou 3 péra, černé, zlaté a černé.)

Obrman z Louštyně v. Zahradka.

Oder ze Štavnice. Král Ferdinand dovolil (1545, 13. září) Šimonovi Oderovi, aby se mohl psáti ze Štavnice a dal mu tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, první pole červené, druhé žluté a třetí černé, přes kterýžto štít jsou havířská dvě kladiva, motyka a nosatec, vše křížem přeložené, u zpodku pak toho štítu jest pahrbek zelený tříhranatý, kolčí helm, na kterémžto věnec se 3 růžemi zlaté, černé a červené barvy se vidí, přikryvadla černá červená, nad tím vším 2 péra pštrosová dlouhá, černé a zlaté barvy, vzhůru stojící se spatřují. (Reg. král.) Král Kadich-Blažek tab. 20 a Král na str. 295 mají zcela jiné erby.

Oderský z Oder. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý pták noh, klénot je bílý kačer s chocholem (?). Tak Král na str. 357.

Odolínský z Odolína. Majestátem l. 1543, 5. června povoleno Pavlovi Odolínskému, aby se psal z *Olivet* a dán mu erb. Z neznámých příčin odřekl se toho Pavel a žádal za to, aby se mohl psáti *Vodolínský z Vodolína*, což mu majestátem l. 1556, 28. dubna povoleno. Při tom změněn erb, kterýž dán jemu a Janovi Roudnickému, takto: Štít žlutý a od zpodku pošikem do třetího dílu štítu pruh modrý, ze kteréhož pruhu půl noha černého, rozkřídleného s pazoury zlatými k pravé straně obráceného vyniká, kolčí helm, točenice a přikryvadla žlutá modrá a za klénot půl téhož noha. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 318. Král na str. 304 a 309.)

Odolínský z Olivetu v. Roudnický.

Oettingen viz Meraviglia na str. 198 a tab. 86.

Oftalmius z Oskořina. Císař Rudolf dovolil (1591, 10. srpna) Vítovi *Oftalmiovi*, Trojanovi *Nigellovi* a Janovi *Hruškovi*, aby se psali z Oskořina a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, svrchu žlutý, zpodu černý, v němž ryba mořská *Ranora* neb *Echeneis* řečená (viz Nauč. Slov. VIII, 440) majíc na hlavě korunku zlatou, okolo střely obvinutá a od vrchu dolů touž střelou prostřelená, hlavou dolů a ocasem vzhůru obrácená se vidí, kolčí helm s příkr. černými žlutými a bílými červenými, koruna, z níž dvě křídla proti sobě postavená, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené, levé žluté černé vynikají a mezi tím táž ryba, jako ve štítě. (Rybička v ČČM. 1863, 314, Král, na str. 271, odchýlně v Jak. sbírce.)

Okáč z Chyš a ze Špicberka. Majestátem (1608, 15. září) povoleno Janovi *Cábovi* a Šimonovi *Vokáčovi*, aby se psali z Chyš a ze Špicberka a dán jim tento erb: Štít polovičný, horní polovice červená a v ní bílá orlice pod korunou s roztaženými křídly, od levé k pravé obrácená, s ústy

rozzavenými a jazykem vyplazitým. Ve spodní polovici bílé, v níž krokvice (červená?), pod níž (dvojnásobná) lilie (červená?) a po obou stranách dvě červené růže, helm turn. s korunou a přikryvadly bílými červenými a nad tím bílý orel, jako na štítě. (Rybička v Pam. arch. III, 321. Obraz v Hradech XIII na tab.)

Okoun ze Sazavy. Cís. Rudolf povolil (1578, 4. dubna) Janovi a Václavovi bratřím Vokounům a Jakubovi strýci jich, aby se mohli psáti z Sazavy a dal jim tento erb: Štít modrý a v něm dva okouni přirozené barvy na příč přes štít hlavami k pravé straně obrácené, jeden nad druhým, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, koruna, z níž vyniká jediný okoun. (Šlecht. arch. Krátce i Král na str. 348.)

Olšanský a Halíř z Olšan. Erb rodiny této byl prý modrý štít, u jehož zpodu jest zelený vrch a na něm zl. žalud s 2 zl. listy; též znamení jest klénotem. Tak Král na str. 349.

Oneš z Březovic. L. 1567, 9. května dán erbovní list Zikmundovi Mikuláši a Tobiášovi bratřím Onšům, aby se psali z Březovic a vysazen jim tento erb:

Modrý štít, u zpodu 3 klíny, dva červené a prostřední bílý, za nimi na bílé skále vyniká polovičný rys s rozzavenými ústy, s dvěma orlími křídly, barvami dělenými, bílou nad červenou a na nich růžemi modrými o 5 listech nahoře i dole, an drží v předních nohách bílou střelu s bílým a červeným opeřením. Otevř. helm pod korunou s příkr. bílými červenými a žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí barvami dělená, pravé (shora) bílé s červenou a červené s bílou růží, levé zlaté s modrou a modré se zlatou růží; mezi křídly točenice. (Reg. královská.)

Opic z Ehrenšteina. Císař Ferdinand obdařil Jana Bossa jinak Opice, početní radu při puchalteryji (1633, 18. ledna) erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a tímto erbem:

Štít křížem rozdělený; 1. a 4. pole červené a v něm bílý lev s rozz. ústy, na vnitřní strany obrácený, drže v předních nohách paví kýtu, v 2. a 3. poli žlutém černá polovičná orlice, z čáry dělicí vynikající, s červ. jazykem vypl. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě orličí křídla, barvami dělená, levé (shora) žluté a černé, pravé bílé a červené a mezi nimi paví kyta. (Reg. královská, Král na str. 295.)

Opice z Třebska. Nelze o této rodině říci, jestli pošla ze starého rodu vladckého aneb dosáhla erbu povýšením neb přijetím. V Praze žil 1519 Jan O. z T. Na pečeti Janově r. 1574 jest viděti na štítu hlavu a krk jedno-rožce a též znamení mezi dvěma křídly jest také klénotem. (Arch. mus.) Barvy byly snad též jako u Hánův a Píseckých.

Opolský z Lisenburka. Kdysi v l. 1601—1605 dal Jiří Pontan jako cís. palatin Kašparovi Malesiovi Opoleskému z Lisenburka, převorovi Pivoňskému, a bratru jeho Matouši tento erb:

Štít žlutý a v něm muž stařec zbrojný, však s tváří obnaženou, drže v pravé ruce jablko s dvěma zelenými listy, ověnčen jsa věncem rouťovým, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, na helmě věnec vavřínový, z něhož vynikají dva rohy buvolové a mezi nimi vidí se podobný stařec, jako ve štítě. (Reg. Pontanova.)

Opravdovic z Kolberka v. Plakvic.

Oprcha z Ůračova v. Vodňanský.

z Opršdorfu, přijetí rodiny v Slezsku usedlé. Ferdinand I. vyzdvihl je (1554, 21. června) do panského stavu Římské říše a všech svých zemí a polepšil jejich posavadní erb. Tento zůstal zakovým, i když vyzdvižení (1626, 22. srpna) do hrabského stavu a popisuje se takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v l. a 4. červeném poli po bílé dračí (gryfové) hlavě s hrdlem a ústy sršícími plameny a pod korunkou, ostatní pole žlutá a v nich ruka s ramenem oděná, v lokti ohnutá, držíc meč s pozlacenými kříži a hruškou, nad štítem 2 helmy s přikryvadly červenými bílými a žlutými červenými, na pravém helmu koruna, z níž vyniká dračí hlava k levé straně obrácená, na levé je turban s červenou čapkou a za ním táž ruka s ramenem, držíc prapor červený, na němž jest měsíc rohatý a jehož žerdi jsou červenou a bílou barvou malovány. (Reg. císařská Ferd. II. 1619—1626.) Vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXXV, 293 a v Soupise Turnovska 17, též Meraviglia na tab. 70. Kadich-Blažek tab. 71, 192, 193 Blažek tab. 29, H. II, 168 a tab. X tab.)

Optalius z Třebnic. Šimon Brotius z Horšteina, cis. palatin, povýšil (1638, 25. února) Jiří Kryštofa *Střelu*, měšťana v Rokycanech a Jakuba Optalia (Optala?), měšťana tudíž do stavu vladyckého a dál jim tento erb: Štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý a přes štít na pahrbku zeleném vůl stojící, bílý v červeném a červený v bílém, helm s přikryvadly červenými a bílými, za klénou dva rohy, pravo bílý, v levo červený a mezi nimi (in eorum medio) dvě střely černé, křížem přeložené při čemž jim povoleno, aby se psali ze Střebnic. (List býval v držení rodiny Optaliův v Sadské, opis jeho v šlechtickém archivu, jiný pověřený 1824 ředitelstvím panství Choustnického v držení Divišův Čistických, též v časopise Adler 1883 str. 72.) Protože se erb (kromě střel) úplně srovnává s erbem Plachých, dává se znáti, že byl Jakub O. od Plachých přijat k erbu.

z Ordelryku (i Orderliku) rodina od počátku 17. st. v službách císařských se nacházející. Štít jich byl červeným pruhem pošikem položeným na třé rozdělený, v témž pruhu zlatý lev kráčející pod korunkou, v poli nad pruhem zlatém 3 červené růže o 6 listech a v poli spodním modrém 3 zlaté lilie. (Vypsal Kolář z památníku Václava Ferdinanda z O. z l. 1630 snad ve Vídni.)

Orel z Kozího hradu. Majestátem l. 1561, 6. prosince, povoleno Janovi Vorlovi a Šimonovi, bratru jeho, aby se psali z Kozího hradu a dán jim tento erb: Štít na příč rozdělený, spodní polovice červená a svrchní žlutá, ve kteréž polovice orla (vlastně orlice) černého rozkřídleného s vy-

plazitým jazykem se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí na poli rozdělená, pravé (od vrchu) žluté černé, levé bílé červené, mezi kterýmiž křídly jest půl kozy bílé k pravé straně obrácené se zlatými nohami a červeným jazykem, pravé křídlo nohama okračující. (Reg. král. Král 276 v klénotu odchýlně.)

Orel z Plavče. Král Ferdinand dovolil (1553, 10. června) Jiříkovi bakaláři od Bílých orlův, aby se psal z Plavče a vysadil mu tento erb:

Štít na tré na příč rozdělený, vrchní díl na dvě na dél rozdělený, pravá čtvrt červená a v ní papoušek nazelenavé barvy k levé straně obrácený stojí, levá pak čtvrt modrá, v níž bobr proti témuž papouškovi k pravé straně pošikem na zadních nohách stojí, prostřední díl žlutý, do kteréhož dílu lodička s veslem načernavé barvy vyniká a zpodní díl vodné neb oblakové barvy, kolčí helm a točenice s přikryvadly žluté a modré barvy, z kteréžto točenice tři péra pštrosová nahoru stojící, jedno k pravé straně červené, prostřední žluté a levé modré vynikají, při kterýchž na zpodku na točenici papoušek, jako ve štítě. (Reg. král.) Jiří bakalář psal se tak jako psáno v majestátu, ale syn a potomci Orel z Plavče. Chybně popisuje Král na str. 274.

Orfeus z Chotěřiny v. Kolin.

Orfeus v. Chotěšický z Kopidlna.

Orličný z Orličné. Majestátem l. 1581, 21. listopadu povoleno Mikuláši *Vorličnému*, měštěninu Nového m. Praž., aby se psal z *Vorličné* a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravé pole žluté a v něm půl orlice černé k pravé straně obrácené, levá polovice na příč rozdělená, s vrchu červená, u zpodu bílá, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, prvé žluté a černé a levé bílé a červené. (Rybička v Pam. arch. III, 362.)

Ornius z Paumberka v. Svěchyn.

Ornys z Lindperka. Císař Ferdinand povolil (1562), 24. srpna) Matouši Ornysovi, malíři a měřiči, aby se psal z Lindperka a dal mu tento erb:

Štít pošikem od zpodku pravé strany až do polovice rozdělený, svrchní polovice černé, zpodní červené barvy a na celém štítě lev celý, na svrchním poli žlutý, ve zpodním bílý, k pravé straně obrácený s rozzavenými ústy a jazykem vyplazitým, drže v předních nohách pravidlo zlaté, jež slove blejšík (krokvice měřičská), ve kterémž jest uprostřed závaží olověné a tím pravidlem všechny věci rovně se způsobí a dělají, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, dvě křídla vedle sebe postavená, též na příč pošikem rozdělená každé o 7 pérech, pravé žluté černé, levé bílé červené vynikají. (Reg. král.)

Oršinovský z Fyrštenfeldu. Majestátem l. 1590, 14. května povoleno Karlovi Oršinovskému, aby se psal z Fyrštenfeldu a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá modrá na kterémž štítě jest hlava zvířete jelena přirozené barvy s ušima a s rohy o deseti pa-

rozích. (Reg. král.) Pozdější Oršinovští vykládali si klénot za pannu; tak svědčí obrazy na žetonech. (Miltner Privatmünzen tab. XXXV, Král na str. 269. Viz Šturm z F.) Téhož erbu dosáhl současně i Jan *Augustin*. Král sem klade i Cindla a Jindru.

Oryan v. z Chocenic.

Oslavinský z Koukolína. Erb rodiny této byl štít a na něm tři červené a 2 bílé pruhy; klénodem jsou rohy, bílý a červený. Tak Král na str. čís. 273.

Osové z Osu měli na štítě pruh pošíkem položený a v něm tři růžičky. (Kolář z pečeti, z r. 1588 v arch. Třebonském.)

Ostner ze Švocu (Astner von Schwatz?) přijetí rodiny jinak neznámé kromě jediného France, jenž byl král. rychtářem v Stříbře a tu l. 1589 zemřel. Erb jeho na náhrobku jest štít na příč polovičný, v jehož svrchním poli jest vrchní polovice orlice s pružinou na prsech a křídlech, na jejímž konci jsou jetelové lupeny, kolčí helm s korunou, z níž vynikají dva rohy na způsob slonových trub, do jichž úst vstrčeno po 3 pérech, za rohy je táž orlice, jako na štítě. (Soupis Stříbrska 240—241.)

Ostrevský z Bánova. Majestátem d. 1572, 8. března povoleno Lorencovi a Martinovi bratřím Ostrevským, aby se psali z Bánova a dán jim tento erb: Štít modrý, v němžto u zpodku v rohu z pravé jedna a u vrchu z levé strany druhá hvězda o osmi špicích žluté barvy a mezi těmi právě u prostředku pošíkem od zpodního levého rohu až k vrchnímu pravému ostrev o sedmi sucích též žluté barvy se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím křídlo orličí modré a na něm dvě hvězdy a ostrev žluté barvy. (Reg. král.)

Ostříž ze Zručí. Král Ferdinand dovolil (1538, 10. května), aby Pavel Vostříž měšténin v Mělníce připuštěn byl k erbu Jana Jemnického ze Zručí, darovanému l. 1446 od krále Bedřicha. Erb ten byl štít žlutý a v něm od zpodku ruka až do půl lokte v červeném úzkém rukávě, držíc v hrsti zavřenou kytku černou a přikryvadla žlutá (snad i černá?), avšak na místě klénotu černé kytky dal se Ostřížovi pták ostříž maje na hlavě zlatou čepičku. (Reg. král.)

z Ostrova. Michal z O., „mistr řemesla malířského“, měl po předcích štít modrý, v němž uprostřed ohně rozníceného fenix pták žluté barvy rozkřídlený stojí, drže v ústech větévku, helm s přikryvadly modrými a žlutými a nad tím fenix pták, jako na štítě. Král Ferdinand polepšil mu tento štít l. 1538, 14. května, totiž takto: Štít polovičný, pravo modrý, v levo červený a v obou polích fenix pták žlutý rozkřídlený uprostřed ohně stojí, roznecující křídly ten oheň, helm s točenicí a přikryvadly modrými, červenými, žlutými, nad tím rohy danělovy, pravý žlutý, levý modrý a mezi nimi půl lva červeného se zlatými pazoury vyniká, držící přední každou nohou ten jeden roh. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 138.)

Ostrovec z Kunratic v. Voříkovský.

Ostrovský z Varty v. Mincíř a Vartovský.

Ostržtok z Astfeldu. František O. nadán majestátem 1604, 24. března (tuším z Říšské kanceláře daným) titulem z Astfeldu a erbem tímto: štít polovičný, v pravém červeném poli u zpodku zelený pahrbek, na něm pařez dubový, z něhož větev zelenající se se dvěma zelenými proti sobě z každé strany vysetými listy vzhůru vyrostlá, v druhé polovici křížem na čtyři díly, od rohu k rohu rozdělené, ve vrchním a dolním modrém poli hlava lvová žlutá s červeným jazykem, v ostatních bílých čtvrtěch červená lilie dvojnásobná, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, korunka, na ní dvě křídla proti sobě rozdělená tím způsobem, jako levá polovice, v pravé bílé a červené (dvakráte *každé*), s červenou lilií v bílém, levé modré a žluté se lvovou hlavou v modrém. Majestátem d. 1623, 11. května povýšen do stavu vladyckého kr. č. a polepšen mu erb takto Štít červeným pruhem na dél rozdělený, u jehož zpodku na zeleném pahrbku zlatý pařez dubový a z něho po straně levé větev vzhůru na křivo vyzdvížená s dvěma žlutými listy, zpodním k levé a vrchním k pravé straně obráceným vyrostlá; ostatní dva díly na 4 pole rozdělené, v 1. a 4. žlutém půl orlice přirozené barvy s rozloženými křídly a červenými jazyky, v dolním k levé, ve vrchním k pravé obrácené. 2. a 3. bílé a v něm červený lev ve skoku s rozdvojeným ocasem, ústy rozz. červeným jazykem, na venkovskou stranu obrácený, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orlí proti sobě roztažená, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené a levé žluté černé a mezi těmi křídly odězec ve zbroji až po kolena z koruny vynikající s železnou lebkou na hlavě, vlasů rusých, tvářnosti přičervené, brady rusé přistřižené, okolo hrdla bílý výložek ryngkrag žlutý okolo něho pozpodu obroučkem a žlutými rukávy, drže v pravé ruce dardu neb piku žlutou vyzdvíženou s ostřím bílým a pod ním praporečkem dvojnásobným, bílým a červeným a uprostřed písmena zlatá F II, ruku levou na bok podepřenou a meč při ní s jilcemi a rukovětmi zlatými na pásu černém k levému boku připásaný maje. (Reg. král., též Rybička v Pam. arch. III, 317.)

Oškobrzký z Oškobrh. Majestátem d. 1554, 14. září dáno Štefanovi *Oškobrzkému* a Matěji *Ovčárskému* povolení, aby se psali z Oškobrh a dán jim erb: Štít červený a v něm půl zubra k pravé straně obráceného své přirozené (černavé) barvy, s předními nohama ven ke skoku se majícího, kolčí helm s přikryvadly červenými a černými a točenící týchž barev, nad tím dva rohy buvolové, pravý černý a levý červený. (Reg. král., Jak. sb. Odchylně Král na str. 358 a v Hradech XII na tab.) S popisem shodují se pečeti z r. 1559, 1566 a 1619, zejména klénotem všude rohy.

Oštíp z Vratíšova, příjmení rodiny, která byla osedlá l. 1525 v Táboře. Jan Oštíp (1544 sirotek) píše se již l. 1582 z Vratíšova, aniž jest odněkud známo, jak k tomuto heslu přišel. Na jeho pečeti r. 1596 (Světce-kého Paměti I, 48 v arch. Třebonském) jest štít a na něm znamení podobné svrchní polovici herald. lilie s krátkou hůlkou pod tím, aneb pupenu rozvíjejícímu se, jak bylo v erbu starých Divických.

Otradický z Mehova (snad ze *Mchova?*). Král Ferdinand dovolil (1537, 13. Mart.) Janovi Otradickému, aby se psal „z Mehova“ (snad ze Mchova, neb e jest nezřetelné), vysadiv mu erb:

Štít blankytné barvy, v němž jest černá buvolova hlava až po prsy, přikryvadla bílá a černá (měla by býti modrá a černá) a nad tím vším táž hlava buvolova. (Reg. král.)

Otův Frisský z Dalmanhorstu v. Klatovský.

Otto z Ottenfeldu přijmění cizí rodiny, která dostala (1657, 1. října) rytířský stav. kr. Č. Erb jejich byl štít trojdílný, vlastně zděli polovičný, ale klínem přiohnutým na 3 neb 4 pole rozdělený, pravé a levé pole žluté a bílé a v každém lev vzhůru postavený té druhé barvy, klín pak v pravo bílý a v levo červený a přes něj ruka s ramenem v lokti ohnutým, brněná, držíc v hrsti meč, ot. helm s korunou, z níž vyniká polovičná orlice černá s korunkou na hlavě. (Obraz Meraviglio na tab. 17.)

Otto z Ottilienfeldu, přijmění rodiny l. 1732 heslem a potom erbem obdařené:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v nich 6 červených srdcí (dvě a dvě podle sebe a ostatní nad nima a pod nima), 2. a 3. modré se 4 bílými růžemi v rozích a mezi nimi bylina lilie s 2 lupeny, 2 helmy, příkr. bílá červená a modrá žlutá s korunami, na pravém černé křídlo a na něm 6 bílých růží (1, 3, 2), na levém dva rohy barvami na příč dělené, červený a bílý a bílý a červený a mezi nimi červené srdce, z něhož vyrostla bylina lilie s 2 lupeny. (Meraviglia na tab. 17.)

Oulík z Třebnic. Šimon Petr Oulík (Aulicus, snad Dvorský) rodem z Drahonice v Čechách, stal se král. rychtářem v Litoměřicích a povýšen (1628, 3. ledna) do stavu vladyckého, aby se psal z Třebnic a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravo červený, v levo žlutý, v levém poli skála do prostředku pole vystupující sivé barvy, z níž půl bílého vola do pravého pole jako k trkání hněvivě vyskakuje, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými zlatými a červenými bílými, z koruny vynikají dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý zlatý a červený, levý červený a bílý, mezi nimi věnec zelený routový, skrze kterýž dvě palmy přes sebe křížem přeložené vzhůru vycházejí. (Reg. král.) S tím shodují se pečeti téhož Šimona (1641) a Václava Ferdinanda (1749), jenž se psal i von Königsburg. Obraz: Kadich-Blažek tab. 133; Král (na str. 270) dává Orlíkům omylem erb Plachých.

z *Paaru* knížata a hrabata nazývali se jsouce ve Vlaších (Bergamu) Beliboni, pak se nazývali „de Parre“ a císař Maximilian obdařil je šlechtictvím. Císař Karel vyzdvihl je (1531, 21. května) do stavu panského a Ferdinand I. polepšil jim (1559, 13. června) erb. Posavadní erb byl tento:

Štít na příč polovičný, svrchní strana bílá a v ní červený býk běžící, k němuž přidána korunka (na hlavě), spodní strana rozdělena 6 pruhy pošikem od pravé dolů nataženými, modrými a žlutými, turn. helm, zlatá

koruna, z níž vyniká polovice červeného býka s nohama vyzdvíženými a s korunou. Erb ten polepšen tak, aby byl štít rozdělen křížem na 4 pole, v 1. a 4. zůstal starý štít, v 2. a 3. poli žlutém má býti černá orlice se zlatou korunkou, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, za klénot dána 2 křídla supí barvami rozdělená, bílé červené a žluté modré. Podobný majestát vydán (1564, 6. května) z Uherské kanceláře s týmž erbem, avšak orlice dána do 1. a 4. pole a starý erb do 2. a 3.

Císař Ferdinand II potvrdil (1623, 4. března) panský stav jako císař a polepšil erb takto: Na žlutém štítě říšský orel černé barvy, máje dvě hlavy s korunkami a nad tím svrchu císařskou korunu, na prsou orlových jest štít pod korunkou, totiž v 1. a 4. poli v zlatě 3 modré pruhy, ve 2. 3. poli v zlatě černá orlice, kromě toho štítek bílý a na něm polovice červeného býka majícího rohy pozlacené. Konečně připojil císař Leopold (1665, 28. listopadu) k posavadnímu erbu erb rodu Švamberského a tím změněn posavadní štít tak, že dán za něj erb Švambersko-Rožemberský, totiž štítek pod korunou držený dvěma medvědy, polovičný, v pravo v horní části bílý s červenou růží, v spodní části červené 3 pruhy pošikem položené bílé barvy, v levé červené polovici bílá labuť na zeleném pahrbku stojící. (Když konečně Jan Václav hrabě z Paaru povýšen (1765, 1. srpna) do knížecího stavu království Českého, došlo k ustálení erbu, jak se ho nyní užívá, totiž takto:

Černý orel se zl. korunkami, zlatým pyskem a červ. jazykem a nad ním císařská koruna zlatá s modrými stuhami, na prsou orlových štít pod knížecím kloboukem rozdělený kromě štítku na 6 polí 1. 6. tři modré pruhy v zlatě, 2. pole červené a v něm zlatá koruna, 3., 4. žluté s černým orlem, v 5. poli modrém 3 zlaté koruny, štítek zůstal tak, jak byl l. 1665 vysazen. (Arch. kníž. Bechynský, Meraviglia tab. 86 (jen poslední erb.) Kadich-Blažek tab. 73 v Hradech VII. tab., také jen pozdní erby.

Pacovský z Libína I. Majestátem d. 1587, 17. února povoleno Samu- elovi *Lavínovi* Mělnickému, Janovi *Pacovskému* měštěninu Starého, Pavlovi *Táborskému*, měštěninu Nového města Praž., Janovi *Činvicovi*, měštěninu v Hradci králové a Karlovi *Hornovi*, měštěninu v Mělníce, aby se psali z Libína a dán jim erb: V modrém štítě jelen zvíře bez rohův své přiro- zené barvy s křídly letící, k pravé straně máje jazyk vyplazitý, přikry- vadla žlutá, bílá modrá, točenice, klénot dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) žlutý modrý, levý modrý a bílý, a mezi nimi nad točenicí zlatý prsten s demantem. (Reg. král. O Činvicích viz Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckých v Pojednáních Uč. Spol. 1873.)

Pacovský z Libína II. Majestátem d. 1765, 4. června povoleno Ferdi- nandovi Ant. Pacovskému, kr. kraj. komisaři v Chrudimi, aby se psal z Li- bína a dán mu tento erb: Štít žlutým pruhem na příč rozdělený, horní pole modré a v něm tři listy jetelové (žluté barvy), v dolním červeném poli bílá hvězda o šesti špicích, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot

polovice jelena. (Reg. král., Jak. sb.) Když dosáhl Ferdinand I. 1777 rytířského stavu, přidána mu levá helma s korunou a červeným křídlem, na němž jest bílá hvězda. Tak i dal erb malovati (1794) Jan z Libína do Památníku Višerovského (v Píseckém arch),

Pačenští z Tenčina přišli z Hořejšího Slezska, usadili se na Opavsku a nabyli l. 1692 a 1702 hrabského stavu v kr. Č. Erb jich byl tak zvaný topor, totiž štít červený a na něm širočina se zl. topůrkem, příkr. červená bílá a jako klénót táž širočina buď rovně jako na štítě aneb pošikem postavená. (B, tab 29, 49, a 71.)

Pačkovští z Benže měli na štítě svém podkovu dolů otevřenou a v ní křížek. Tak na náhrobku z l. 1594 v kostele Malešovském v Litoměřicku.

Pach z Dřevíče v. Kropáč.

Pachelbel z Gehagu a *Pilar z Pilhu*. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm pelikán sedící na hnízdě a napájející 3 mláďata svou krví; týž je i klénót. Tak Král na str. 344, též i u Blažka 56, 135.

Pachta z Rajova. Císař Ferdinand II. obdařiv (1628, 4. ledna) Jana P. z R. vladyctvím, vysadil mu tento erb:

Štít od levého kouta dolů na pokos rozdělený, svrchní strana červená, spodní modrá a v té červené lev zlatý ve skoku k pravé straně obrácený s vyplazeným červ. jazykem, vyzdviženým dvojnásobným ocasem, drže v předních nohách sloup okrouhlý bílý, na němž zl. koruna, z níž vynikají 2 zelené palmy přes sebe křížem přeložené, turn. helm s příkr. modrými žlutými, koruna a lev, jako v štítu.

Erb ten změněn l. 1716 majestátem z Říšské kanceláře vydaným takto: Štít polovičný, pravá žlutá, levá strana červená a vprostřed bílý pruh, přes obě strany je černá orlice, na jejíž prsech je korunovaný štítek, zhora červený, zdola bílý a v červené lev bílý drže v předních nohách bílý sloup, z něhož vynikají 2 větve palmové, koruna nad štítem, 2 helmy do modra zkalené a červeně podložené s přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, na pravém lev, na levém paví kyta. (Reg. král. Mera-viglia tab. 71 a 111 má dva obrazy docela se nesrovnávající, Kadich-Blažek na tab. 74 má několik obrazův, též Blažek tab. 29. Viz i Hradý IX. na tab.)

Pajer z Pajersberka. Majestátem d. 1654; 16. ledna obdržel Petr Pavel Payer erbovní list, aby se psal z Payersberka a Reiffenberka a tento erb:

Štít trojdílný, uprostřed modrý klín ostřím až k vrchu a na něm žlutá lilie. V levém poli červeném bílý lev s červ. vypl. jazykem a ocasem rozdvojeným, v pravém zlatém černá orlice polovičná, od dělicí čáry vystupující s korunou na hlavě. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a modrými žlutými. Nad tím dvě křídla orličí, levé žluté a pravé černé a mezi nimi rameno v červeném rukávu držíc prapor žlutý a červený se zelenými kraji. Na témž praporu jest černá orlice korunovaná, držíc v pravici meč a majíc na prsou štítek (červený) s bílým lvem. (Reg. královská, asi tak i Král na str. 302.)

Palffy z Erdödu přijmení staré rodiny v Uhřích, jež měla ode dávna také inkolát v Čechách. Erb jejich byl štít modrý, na jehož zpodu jsou 3 zelené horky, nad tím je svrchní polovice červeného kola vozového a za ním vyniká polovičný jelen zlatý, helmice s korunou a příkr. modrými zlatými, z koruny vyniká týž polovičný jelen. Jest ještě druh erbu polepšeného dvěma korouhvemi (Kadich-Blažek str. 95 a tab. 74). Ti, kteří dědili po Hanušovi hrab. z Kolovrat, píší se i svob. pány z Újezda a přijali do levé polovice štítu a za druhý klénob erb Jeníškův z Újezda. (Meraviglia str. 133, tab. 71. Kadich-Blažek tab. 74, Hrady IX. tab.)

Pamětnický v. Průšek.

Pampa z Víckovic, heslo rodiny asi od r. 1520 známé, snad před tím nobilitované. Erb jejich byl štít a na něm dvě medvědí nohy ufaté (křížem přeložené) držíce mezi sebou vzhůru klobouček myslivecký (s peřím vzhůru, Dačického Paměti II, 1). Podobně viděl M. Kolář v Kutné hoře na listu z r. 1520. Král (na str. 326) poznamenává, že štít jest modrý, nohy černé, klobouček bílý a klénob takový, jako znamení na štítě.

Paněnka z Weissenburka. Majestátem d. 1728, 15. srpna obdržel Ondřej Bernart P., zemský lékař v Olomouci, erb a heslo a jiným majestátem d. 1731 23. července rytířský stav kr. Č. Erb jeho byl tento:

Štít, u jehož zpodu je stavení se dvěma věžkami, třemi branami a malými okénky bílé barvy (tedy Bělohrad = Weissenburg). Za věžemi je na příč červený pruh. Polovice nad tím je modrá a v ní tři bílé hvězdy, dvě u vrchu a třetí pod nima, helmice s točenicí a přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad točenicí poloviční panenka, prostovlasá, majíc modrý oděv, držíc pravíci bílou hvězdu a levíci korouhev červenou s bílým lemováním, na níž jsou zl. písmena C VI. Polepšeno r. 1731 tak, že dostal do vrchního pole ještě jedno pole žluté a v něm černého ptáka noha, příčný pruh červený zúžen a přidán pruh černý, levá přikryvadla byla černá žlutá a za točenicí dostal korunu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 13.)

Panoš z Kreuzinfeldu. Antonín Jozef Panosch obdržel (1779, března) erbovní list s heslem a tento erb:

Na zeleném štítě hnědý kříž, v pravo od něho žlutý bazilišk bez noh, v levo oděnc drže v pravici meč, ale dolů obrácený. Otevř. helm pod korunou s příkr. zelenými žlutými a zelenými bílými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč dělená, pravé (shora) bílé a zelené, levé zelené a bílé, mezi nimi brněná ruka držíc kapra. (Reg. královská, Král na str. 369.)

Když rodině této dán byl (1840, 22. května) rytířský stav, polepšen erb druhým otevř. helmem a korunou s přikryvadly zelenými bílými po levé straně a na něm oděnc s červeným chocholem, v pravici meč drže. (Šlecht. arch. ve Vídni).

Papazoni de Mirandola. Jan Bonaventura P., komorník u krále Ferdinanda, oženil se r. 1617 s dcerou Matyáše Arnoldina a týž císař mu

1623, 11. září stav a erb potvrdil a vyzdvihl jej 1627, 8. listopadu do rytířského stavu kr. Č. Jeho erb. byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červený lev s rozdvojeným ocasem, v 2. a 3. bílém tři modré pruhy na příč, turnéřský helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím černá orlice.

Když císař Ferdinand (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldina a jeho zetě Hartmana a Papazoni do rytířského stavu Římské Říše a dědičných zemí vyzdvihl, vysadil všem třem nový erb, jímž se sloučily všechny jich erby v jeden; týž popsán jest při rodině Hartmanovské. (Šlechtický arch.) Papazonové psali se pak z Mirandoly a Klaršteina.

Papež Milevinský z Šanova. Majestátem daným 1591, 15. srpna, připuštěn jest Jan Papež jinak Milevinský k erbu Mikuláše Velíka a strýcův Litických ze Šanova. (Reg. král.) Měl tedy erb a heslo takové jako Litičtí.

z Pappenheimu viz Hradý X. tab.

Paradys de Echaide. Z Říšské kanceláře dán (1579, 16. ledna) erbovní list Kornelovi de Paradis, hlídači levhartů a jeho synovcům; erb jim daný nesrovnával se s pozdějším erbem Paradysův, tak že lze za to míti, že toto byla jiná rodina. Předek rodiny, jak se píše nahoře, byl Jakub, jenž tuším přišel do císařských zemí ze Španělských zemí. Císař Matyáš potvrdil mu (1613, 4. března) jeho stav a erb přidav k němu korunu. Erb byl štít zlatý a v něm tři trojhrany modré tak položené, že byly dva při vrchu štítu a třetí pod nimi ke zpodu, ale tak, že nad horními byla hvězda červená o pěti špicích pozlacených, helm otevřený s přikryvadly modrými zlatými, nad korunou dvě křídla a mezi nimi dotčená hvězda (z Říšské kanceláře). Císař Ferdinand vyzdvihl (1623, 22. února) Jindřicha (snad syna Jakubova), svého vojenského nejvyššího, do stavu panského Římské říše a stvrdil erb l. 1613 daný změnil klénot tak, aby byla nad korunou černá orlice (orel?) korunovaná, majíc na prsou písmenu F pod císařskou korunou a okolo kroužek modrý obsahující nápis: Antes muerto que mutado. To pak (1626, 27. května) potvrzeno pro král. České. Poněvadž pak Jindřich odkázal vše své jmění, (Kamenici, Černovice) svému strýci Martinovi a příbuznému Janovi *de Lasago*, vyzdvihl jej císař Ferdinand III. (1637, 4. června) také do stavu Říšských pánův a přenesl na ně předešlý erb. Ten podržel Martin a Lasagovský upraven takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zůstal štít Paradysovský, v 2. a 3. byl červený lev v zlatém poli, přikryvadla bílá modrá a červená zlatá a klénot zůstal, jak je l. 1623 popsán (Šlechtický arch. a reg. král.) Pozdější Lasagové nerozuměli tomuto erbu a malovali jej tak, že v 1. a 4. poli bílém byly 4 růže, horní červená, prostřední dvě a zpodní modré. Tak bylo malováno na tabuli Voračických. (Rodopis. paměti v zem. arch. Odchylný obraz Meraviglia. tab. 71. Viz i Králův obraz v Hradech IV. tab.)

Parma. Majestátem d. 1692, 26. července, dostal Jan Jiří Parma, obyvatel v Mor. Ostravě, erb a šlechtický stav (jak se zdá bez hesla). Erb jeho byl tento:

Štít červený a v něm pošikem od levého rohu dolů bílý pruh na způsob řeky, v níž plave ryba parma k levému rohu. Helmice s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím polovičný pták noh žluté barvy drže oběma nohama parmu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 163.)

Partutický z Partutic. Císař Maximilian povolil (1574, 3. května) Martinovi a Šimonovi bratřím Partutickým Moravanům, aby se psali z Partutic dav jim erb:

Štít na příč polovičný, ve spodní polovici 3 pruhy nadél (svislé) dva červené a prostřední žlutý, svrchní polovice červená, do níž z toho žlutého pruhu půl orla (snad orlice?) bílé barvy s rozletitými křídly a rozravenými ústy, k pravé straně obráceného, vyniká, kolčí helm s točnicí a příkr. červenými bílými a žlutými červenými, dvě křídla orličí, jedno za druhým, barvami na příč rozdělená, pravé (zhora dolů) červené bílé, levé žluté červené. (Šlecht. arch.)

Parys z Rainvaldu. Erb rodiny této byl prý štít polovičný; horní pole modré s bílou holubicí, dolní červené se žlutým pruhem pošikem položeným; táž holubice jest klénotem. Tak Král na str. 282.

Pasecký z Paseky. Majestátem d. 1758. 1. prosince dán stav rytířský Jozefovi Řehořovi Paseckému pocházejícímu z Nového města Pražského a povolení, aby se psal z Paseky a tento erb: Červený štít a v něm zvíře pegasus bílé barvy, máje křídla šípem prošířená, dvě helmice, na jedné orel a na druhé (polovičný) pegasus. (Reg. král. Král na str. 358 vztahuje týž erb chybně i na Štíky. Za klénot má půl pegasa, což může platiti o nějakém starším erbu, daném od některého palatina.)

Paškové z Vratu pocházeli od Jana Paška († 1533), rodilého ze Starého Knína z chudých rodičův, jenž si dovedl zjednati majestát krále Vladislavův na erb se znamením pštrosa a šlechtické příjmení; proto také slove kdesi Struthiger de Vratu (Tomek v ČČM. 1844 str. 32 a 52.) Týmž erbem obdařen i kněz Jan z Vratu, jenž k němu přijal Jakuba *Fikara*, jenž se odtud psal z Vratu, což král Ferdinand (1527, 2. června) potvrdil. Erb obou rodin byl modrý štít a v něm pštros své přirozené barvy, an drží podkovu v ústech, helmice s přikryvadly modrými bílými a nad ní 3 péra pštrosová, jichž barva doložena není (bezpochyby dvě modrá a prostřední bílé). (Reg. král., tak i v Jak. sb. a odchylně Král na str. 344.) Potomci Fikarovi trvali do 17. století.

Pátecký z Liběchova v. Fráněk.

Pátek z Pátku neb Frejtoku. Řehoř P., sekretář u apelačního soudu, nadán asi v l. 1582—1589 erbem a vladycťvím. Erb jeho vyobrazený na penízi jest štít, v němž dva pruhy pošikem od pravé k levé dolů a mezi nimi ryba týmž směrem položená, otevř. helm s korunou, nad ní dvě křídla, každé s pruhem, jeden pošikem, druhý pokosem. (Miltner, Privatmünzen,

tab. XXXVI.) Barvy se popisují rozdílné, v Jak. sb. štít modrý, pruhy žluté, ryba bílá, přikryvadla modrá žlutá a týchž barev i křídla. Král (str. 306) má štít zlatý, pruhy černé, rybu přiroz. barvy, žluté křídlo s modrým, modré křídlo se žlutým pruhem. Téhož erbu byli *Strnadové* a *Řeháčkové* z *Frejtoku*.

Paungartel z *Svobodné hory* v. Vondorfer.

Pauspertl z *Drachentálu*. Cís. Ferd. I. dovolil (1563, 2. Aug.) Janovi a Petrovi bratřím Pauspertlům, aby se psali z Drachentálu, při čemž jim vysazen tento erb:

Štít modrý a v něm polovice muže v červeném šatu s zelenými výložky, maje pravici pozdviženou a levici svislou, v každé ruce žluté jablko drže. též s červeným kloboukem; nad kterým mužem k levé straně (zelený) drak s červeným jazykem vyplazeným, kolčí helm s korunou a příkr. červ. bílými, nad tím polovice téhož muže s drakem. (Reg. král. Kadich na tab. 77., Král na str. 318.)

Pauspertl z *Lilienfeldu*. Císař Matyáš dovolil (1615, 1. Jul.) bratřím Vavřinci, Davidovi, Pavlovi a Jakubovi Pauspertlům, aby se psali z Lilienfeldu a obdařil je tímto erbem:

Štít polovičný, na vrchní polovici modré žlutý lev pod korunou s červeným jazykem vyplazeným, an drží v pravé noze přední bílou lilii, ve spodní polovici (barvy?) červený klín s bílou lilii, turn. helm s přikryvadly žluté modré a červ. bílé barvy, nad tím dva buvolí rohy na příč barvami rozdělené, pravý červený bílý, levý žlutý modrý a mezi nimi polovice oděnce držícího v pravici bílou lilii a majícího na hlavě zlatý helm s kytou. (Reg. král.)

Pavlovský z *Budčova* v. Škronský

Pavlovský z *Kronberka* v. Zhorský.

Pavoryn z *Pavorynu*. Majestátem l. 1600, 13. ledna, povoleno Jiřímu P. opatu v Hradišti a jeho strýcům Martinovi a Adamovi, aby se psali z Pavorynu a dán jim tento erb: Štít na čtvrti rozdělený, 1. a 4. modrá, v ní zlatá koruna královská, z níž půl lva žlutého vyniká, k pravé straně jsa obrácen, 2. a 3. bílá, v ní páv pták svých přirozených rozličných barev s rozčepeřeným ocasem, k pravé straně obrácený, uprostřed téhož štítu na čtvero rozděleného na příč pruh modré barvy, turn. helm s korunou a přikryvadly bílými modrými a červenými černými, nad tím dvě křídla orličí, barvami na příč rozdělená, pravé bílé modré, levé červené černé a mezi těmi křídly vyniká z koruny polovice žlutého lva. (Reg. král.)

Pecelius z *Adlersheimu* Adam P. vyzdvižen l. 1632 (6. března) do stavu rytířského tuším z Říšské kanceláře, což i pro korunu českou potvrzeno (1645 7. ledna).

Erb jeho byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černé orlice na venkovskou stranu obrácené, v 2. a 3. poli bílém dva červené pruhy pokosem od levého horního kouta dolů po

ložené, helm otevřený s korunou, z níž vynikají dvě křídla, jedno na druhém, obě barvami na přič rozdělená, jedno žluté černé, druhé červené bílé. (Erbovník Novohradský, Král na str. 294). Vyobrazení erbu na náhrobku v Arnoštovicích (Soupis Sedlčanska na str. 3), ale tu je jiný klénat, totiž 6 per.

Peclínovský z Peclínovce. Rodina tato jest bezpochyby ze starého kmene svobodnického a byla již na počátku 16. století rozvětvená. Připomínají se 1527 Václav Sušický z P., 1529 Mikuláš *Sladký* z P., 1543 bratři *Mačeškové* z P. byvše snad k erbu přijati. Z prvotního kmene snad pocházel Václav P. z P. 1555. Na pečetěch jeho a Lidmily a Alžběty P. z P. (1567) viděti jest ruku s ramenem v lokti ohnutým, ana drží v pěsti kladivo vyzdvižené, v němž střela, již ruka prostřelena buď není neb jí nelze rozeznati. (Arch. Třeb. Barvy v. Kozel.) Jan Sladký píše se 1573 a 1588 Jan Peclínovský jinak Sladký. V tituláři r. 1589 psán je i Jan *Klokočovský* z P. Potomci Peclínovských posud žijí.

Peček z Ralova. Majestátem l. 1612, 6. února, dovoleno Michalovi Peczkovi, měštěninu Menšího města Pražského, aby se psáti mohl z Ralova (Kalova?), při čemž nabyl tohoto erbu:

Štít na tré na dél rozdělený, pravý pruh modré, levý žluté, prostřední červené barvy a v něm dvě růže bílé, jedna nad druhou o 5 listech, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křídla, jedno vedle druhého, se třemi pruhy týchž barev, jako ve štítu dolů obrácenými (směru svislého) a v červeném dvě bílé růže zase jedna nad druhou. (Šlechtický arch. Jest koncept, který není vložen v reg. královská.)

Pěček Smržický z Radostic. Císař Maximilian dovolil (1571, 29. března) Janovi Pieczkovi Smržickému, rychtáři v Chrudimi a Jiříkovi *Pivničkovi*, kterého za strýce přijímá, aby se psali z Radostic a dal jim tento erb:

Štít červené barvy, v němž pštros pták, maje hlavu s krkem zdviženou a podkovu zlatou v ústech drže, bílé barvy stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílé a červené barvy a nad tím 3 péra pštrosová, dvě po stranách červená a prostřední bílé. (Rybička ve Zprávách učené společ. 1883, Kadich-Blažek na tab. 193.) V Jakub. sbírce jest štít černý, přikryvadla černá žlutá, točenice též tak a vyletují z ní dva feflíky, pravý žlutý, levý černý, péra ovšem pak dvě černá, prostřední žluté. Zda-li skutečně se tak odchýlili od majestátu, není známo. Též tak popisuje Král na str. 344 klada chybná příjmení.)

Pečkovský z Krauzentánu v. Kraus.

Pedroni (i Petroni) z *Treuenfelsu*. Ferd. Vilém hrabě Slavata z Chlumu jako cís. palatin vyzdvihl (1659, 13. února) Jana Petra P. měštěninu Malé strany Pražské do stavu šlechtického (prvotní spis v šlecht. arch.) a císař Leopold toto potvrdil (1681, 4. července) jako Říšského šlechtictví. (Reg. císařská Leopoldova XX.)

Erb této rodiny byl štít pošikem na tré dělený, vrchní pole modré a v něm bílá kotvice, prostřední žluté a na něm tři červené (Kolář zelené) růže, třetí pole červené se žlutým lvíčkem, klénat je bílý ohniváček (fénix) omlazuje se v plamenech. (Král na str. 311, Kolář podle obrazu p. M. Pasovské v Mirovicích snad v soukromém držení, protože v soupise Písecka není o něm zmínky.)

Pech z Krásné hory přijmení rodiny erbovní 16. století, která žila ještě v 19. st. Na pečeti Václava P. z K. h. a v městě Kouřimi spatřuje se muž drže meč dobytý nad hlavou a v levé ruce nějakou věc, již nelze rozeznati. (Kolář z arch. mus.)

Pecháček z Medlic. Král Ferdinand dovolil (1553, 10. června) Beneši Pecháčkovi, aby se psal z Medlic a dal mu tento erb:

Štít černý, v němž dvě střely neb kluky opořené bez tulejí neboli želez, žluté barvy na kříž přeložené a k vrchu štítu obrácené (tedy pokosem a pošikem), kolčí helm s přikryvadly červenými modrými a nad tím vším dotčené dvě střely. (Reg. král.)

Pechio z Weitenfeldu příjmení rodiny, která přišla v 17. st. z Tyrolska a nějaký čas držela pošty v Milčíně a v Otčích. Erb jich byl na červeném štítě hvězda o 6 špicích, klénatem dvě křídla orličí (červená?) a mezi nimi táž hvězda. (F. Teplý v Čas. Př. St. Č. IX, 44.)

Pechovský z Turnšteina a z Palatinu. Šebestián Pechovský rodák Plzenský, nabyl erbu a hesla z Palatinu neznámým způsobem, což mu majestátem. 1599, 20. října, z Říšské kanceláře daným, potvrzeno a 1606, 19. ledna i na kr. České rozšířeno. Erb jeho se vypisuje takto:

Štít, kterýž jest bílým klínem na tré rozdělen, a v témž klínu se vidí zlatá koule korunovaná, v pravém odtud poli červeném lev bílý k levé straně vzhůru stojící, v levém modrém poli noh pták žluté barvy k pravé straně vyzdvížený, nad štítem kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a modrými žlutými a nad tím dvě křídla pštrosová proti sobě roztažená a barvami rozdělená, pravé žluté a modré a v něm pošikem červený pruh, v němž se bílý lev spatřuje, levé červené a bílé, v němž pošikem modrý pruh, v němž se vidí žlutý noh a mezi těmi křídly lev žlutý vůči postavený, předníma nohama těch křídel se dotýkající. (Rybička v Pam. arch. X. 265–266, Král na str. 312 trochu odchýlně.)

Peithner z Lichtenfelsu, přijmení cizí rodiny, jež se u nás teprve v 18. st. vyskytuje, z níž vynikli dva Janové (Nauč. Sl. XIX, 405). Pocházejíce z Božího daru a majíce již před tím Tyrolské šlechtictví (1609) vyzdvížení l. 1780 do rytířského stavu (nikoliv Českého). Prvotní erb jejich byl tento:

Štít na příč polovičný, zhora bílý a pak modrý a přes celý štít jelen své přirozené barvy na třech zelených horkách stojící a k pravé vyskakující, máje červený kříž mezi rohy, kolčí helm s příkr. červenými bílými, and tím zelený věnec, z něhož týž jelen do polovice vyniká.

Pozdější erb byl složitý. Na štítě na čtvero rozděleném opakuje se starý štít, 2. a 3. pole jest zase na příč rozděleno, na modrou (horní) a žlutou část, v oné je žluté slunce zářící, v této je strmá skála, 2 helmy s kor. a příkr. červ. bílými a modr. žlutými, na pravém je jelen a na levém 2 rohy (modrý žlutý a žlutý modrý) a mezi nimi slunce nad skálou. (Meraviglia tab. 111, 112.) —

Damian z Pejclsdorfu (v. Peitzelsdorf?), jenž přišel do Čech asi l. 1571 a přijat do země l. 1590, měl štít na příč polovičný, v horní polovici kříž (jako v řádu sv. Jana), v dolní polovici hvězdu o 6 špicích (Čas. Čes. Mus. 1840 str. 154, 161.)

Pejša z Točné prý jako Kamaryt z Rovin.

Pek (Beck) z Krejzu. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, pravá polovice rozdělena na 3 modrá a 3 bílá pole čtverhranatá, levé černé s kamzíkem; klénot rohy, žlutý modrý a bílý černý a mezi nimi polovičný kamzík. Tak Král na str. 266.

Pek z Římku. Císař Maximilian dal (1518, 16. února) Hanuši *Pekovi* a Tomanovi *Harerovi* znamení vladectví a erb takový:

Štít polovičný, pravá strana žlutá, levá černá, a uprostřed páteř (kuličky navlečené), okrouhle rozšířený (t. j. roztažený) v pravo černý, v levo žlutý, máje týž pateř u zpodku trapez, helm s příkr. žlutými černými, dva rohy, černý a zlatý a mezi nimi muž až po pás s sukničkou a pintou okolo hlavy, v pravo zlatý v levo černý, pateř na hrdle, jako ve štítě, a dlouhé vlasy máje, drže ty rohy v rukou. Majestátu toho potvrdil král Ferdinand (1558, 1. prosince) Viktorinovi *Pekovi*, synu Janovu, jenž měl po otci dědictví v Klatovech a před tím byl přijat do stavu rytířského. (Obr. Hradu IX. tab.)

Viktoryn psal se z Římku po hoře, kterou (1556) s Bezděkovem koupil. Synovi Janovi se erb nelíbil a zažádal za polepšení obdržel majestát (1606, 28. prosince), aby se psal Bezděkovský z Římku a změněn mu štít takto: Štít o 10 pruzích na dél rozdělený, v pravé polovici 3 černé a 2 žluté, po levé 3 žluté a 2 černé pruhy, jeden každý od zpodku popošíkem vzhůru obrácený (tak aby se v dělicí čáře sbíhaly, tedy jedny od pravé a druhé od levé nahoru); klénot zůstal. pravý roh žlutý, levý černý, muž, jak již popsán, jen to doloženo, že má býti pateř v pravo žlutá (na černé sukni) v levo černá (na žluté sukni). Císař Matyáš přidal pak (1617, 3. listopadu) takové polepšení, že změnil kolčí helm na turnýřský a přidal korunu. (Reg. král.) V erbovníku Dírenském a musejním je vyobrazen jen starý erb, tak i (neúplně) Král na str. 269. Nový erb na pečeti Janově r. 1620 a v Hradech IX. na tab.).

Pekárek z Poněšic. Císař Maximilian povolil (1570, 20. dubna) Matěji *Pekárkovi*, komorníku, Jiříkovi *Břečtanovi*, registrátoru, a Martinovi *Feitlovi* deklamátoru, vše při diskách zemských a Vojtěchovi *Zubovi*, aby se psali z Poněšic. Erb jim dán tento:

Štít modrý a v něm delfin ryba s červeným jazykem, na němž stojí mořská vlaštovka, jako by chtěla vylétnouti, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré a bílé barvy a nad tím mořská vlaštovka k vyletění se strojící. (Šlecht. arch.)

Pelhřím z Třenkovic. Erb rodiny této byl prý štít bílý a na něm černé křídlo se žlutým měsícem vzhůru obráceným. Též znamení bylo klénotem. Tak Král na str. 345.

Pelhřimovský z Branče v. Tuhanský.

Pelhřimovský z Greifenfelsu, příjmení rodiny, o jejímž povýšení jen to je známo, že se l. 1638 přiznala k zemi. Erb jich byl štít modrý a na něm žlutý noh neb gryf, z bílé skály vyskakující, drže červený kvítek, klénotem byla dvě křídla barvami rozdělená, zlaté modré a modré zlaté a mezi nimi týž kvítek (Král na str. 357.)

Pelhřimovský z Vyskořic. Císař Rudolf dal (1588, 1. února) list erbovní Janovi Pelhřimovskému a Václavovi *Výškovi* a Šimonovi jeho bratru, aby se psali z Vyskořic. Jiný majestát (1592, 29. prosince) dán jim na polepšení erbu. (Kopíř v arch. Třebonském.) Posavadní erb podle tohoto polepšení byl štít polovičný, pravá strana rozdělená na tři pole na příč, bílé, červené a bílé, v levé straně bylo 6 pruhův pošikem od pravé dolů, 3 žluté a tři černé střídající se a přes celý štít černá orlice s korunkou, helm s korunou, přikryvadla červená bílá a černá žlutá a nad korunou černá orlice pod korunou. Ten tedy zůstal Výškovi, ale Pelhřimovskému polepšen (1600, 9. prosince) tak, aby byl štít křížem na čtvero rozdělen, 1. pole žluté, 2. bílé, 3. modré a 4. červené a přes celý štít černá orlice pod korunou, turn. helm pod korunou s přikryvadly červenými modrými bílými a žlutými červenými a nad tím táž orlice. (Šlechtický arch. a týž kopíř, Král na str. 266 a 337 odchylně nesrovnává se s majestáty i r. 1592 i 1600.

Pellet von Hund příjmení rodiny odkudsi z Němec přistěhovalé, jejímž erbem byl štít se znamením mluvícím, totiž psa stojícího. (Tak na pečeti Janově r. 1717 v arch. mus.)

Pencik z Penciku, příjmení Lužické rodiny, kteráž se v l. 1491 a 1492 vyproдалa a pak v Čechách na Stroužnici a jiných statcích usadila. Čáslav z P. měl (1391) na štítě křídlo podobně jako Meziříčtí z Lomnice, ale s šachovnicí. (Arch. Drážďanský.) Erbu toho nezměnili i později; nosili na modrém štítě křídlo s červenou a bílou šachovnicí a za klénot měli dvě křídla týmž způsobem zbarvená. (Rodop. paměti v arch. Zemském.)

Peprlové z Levenberka. Vít Peprle, prymas a rychtář Starého města Praž. obdařen 1645, 28. července, aby se psal z Levenberka a přidán mu tento erb:

Štít trojdílný; prostředek je modrý klín a tři růže, bílá a pod ní dvě červené. V pravém poli zlatém jest polovičná černá orlice s korunou a vyplazitým červeným jazykem, levé pole jest červené a v něm zlatý korunovaný lev s červeným jazykem vyplazitým, stojí na stříbrné skále, otevř.

helm s korunou a přikryvadly černými zlatými a stříbr. červenými, nad tím polovičný zlatý lev. (Reg. královská, u Krále na str. 312 lev drží hvězdu.)

Pergár z Perku bezpochyby prvotně Perger v. Pergen. Z Dolní Lužice přišli na Moravu a do Čech. Erb jich byl půl kozla červeného v bílém poli a klénot žernov s paví kytou. (Paprockého Zrcadlo na l. 322.) S tím souhlasí Králův popis (na str. 276), totiž štít polovičný, v zpodním poli červený kozel a vrchní pole bílé, jak již bylo psáno.

Perger v. Drago.

Perger z Altenberka. L. 1580, 12. října obdařeni Jozef, Jan, Martin a Václav Pergerové erbem a dovolením, aby se psali z Altenberka. Štít jich byl polovičný, v pravém poli lev k pravé obrácený, v levém dvě růže nad sebou. (Arch. zemský v Praze.)

Perger z Častolovic v. Chrudimský.

Perger neb *Vrchota z Rozenvertu.* Lorenc Perger, důchodní písař na panství Třebonském, povýšen 1629, 5. března do stavu vladyckého a dán mu erb: Štít modrý, v němž jest u zpodku na příč bílá větev o třech sucích, z níž zelená ratolístka o dvou lístcích a na ní papoušek rozdílných barev, v nose drže prsten zlatý turkusem ozdobený, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, koruna a klénotem týž papoušek na ratolístce sedící. Když týž Lorenc (1656, 24. ledna) do stavu rytířského povýšen, dán mu jiný erb, totiž: Štít bílý, na tříhranaté skále zelené po pravé straně rozkvetlá růže červené a zlaté barvy, po levé straně medvěd své přirozené barvy, od kyčle vzhůru k pravé straně vynikaje, máje jazyk červený vyplazený a předními tlapami větvičku té růže drže, otev. helm s kor. a přikryvadly bílými červenými, nad korunou tříhranatá skála, křídla od spodku rozdělená barvami červenou, bílou, žlutou a mezi nimi růže z té skály vyrostlá. (Reg. král., Meraviglia, tab. 17.)

Perger neb *Vrchovský z Vrchoviny*, pocházeli z Charvatska a obrátili se odtud do Rakous, kdež si přeložili příjmení a pak do Čech. Císař Rudolf potvrdil jim l. 1593, 3. února stav jich rytířský a posavadní jich erb (ruku s dobytým mečem) polepšil takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, v jehož zpodu jsou tři zelené pahrbky a na nich pták slavík žluté barvy, rozkřídlený s hlavou k pravé obrácenou, 2. a 3. pole rozděleno pošíkem zdola nahoru ve čtyři pole, dvě bílé a dvě červené, uprostřed štítu štítek se starým erbem, totiž na červeném bílá zbrojná ruka, držíc tureckou šavli, helm otevřený s korunou s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými; klénotem jest ruka s šavlí jako na štítku. Při tom změněno jich příjmení, aby se psali Perger z Pergu. (List z České kanceláře daný, Paprocký o st. ryt. 346, Jak. sb., kdež schází štítek, Král na str. 319.)

Perlenec z Perlbachu příjmení Pražské rodiny 17. a 18. století, o jejichž počátcích není nic známo. Erb jich byl tento: Štít na příč polovičný, v horní polovici červené je lev krácející, bílé barvy, drže perlu, zpodní polovice je modrá a u jeho vrchu žlutý člun, na němž leží perla, klénotem jsou černá křídla a mezi nimi znamení, jež se rozdílně popisuje, buď jako polovičný

lev bílý, drže perlu, anebo jako čáp (jenž by ovšem také měl držeti perlu). (Král na str. 281, Rodopis. paměti v arch. zemském.)

Pernklo z Šenraitu. Členové rodiny této, posud žijící, přišli do Čech asi ke sklonku 15. století. Erb jejich byl štít červený a na něm liška (přirozené? žluté? barvy) pošikem vyskakující, tak že má hlavu v pravém (druhdý levém) koutě, klénodem jsou tři zelené rovné větve dosti podobné pérům a před nimi liška sedící. Tak na pečetěch r. 1576, 1577 a 1599, Král na str. 327 a v Hradech VIII tab., Meraviglia na tab. 39.)

Pernsdorfský z Ostrova v. Šicha.

Pernek z Pernfelsu. Císař Maximilian obdařil (1572, 14. srpna) Jakuba Perneka, služebníka v kanceláři Č. komory, heslem a tímto erbem:

Štít žlutý a v něm 2 černé pruhy, jeden u zpodku, druhý v prostřed pošikem a na prostředním (tedy v žlutém) medvěd zvíře své přirozené barvy zadními nohama neb tlápmi stojící a maje přední nohy neb tlápy rozkročené, ústa rozzívená, jazyk červený vyplazený a obojček červený, k pravé straně obrácený v skoku se vidí, otevřený turn. helm s přikryvadly žlutými černými a točenici, z nížto 2 rohy buvolové, barvami rozdělená, pravé (zhora) žluté a černé, levé černé a žluté vynikají a uprostřed týchž rohův medvěd zvíře, na zadních nohách sedící. (Reg. král.)

Pešek z Nydrháku. Rodina tato měla prý za erbovní znamení a klénot ruku brněnou držící šíp vzhůru. Tak Král na str. 320.

Vlastenecký kněz Tomáš *Pešina z Čechorodu* nabyt vladectví kdysi okolo l. 1660. Z české kanceláře mu nebylo dáno, snad je obdržel od některého palatina. Erb jeho byl štít modrý a v něm žlutá kotvice, přikryvadla týchž barev a za klénot dvě křídla orličí, barvami na přič rozdělená, prvé modré žluté, levé žluté modré a mezi nimi žlutá hvězda o šesti špicích. (Zelený v ČČM. 1884 na str. 19, Jak. sb., Král na str. 368, Kadich-Blážek zobrazuje na tab. 78 erb s dvěma helmicemi.)

Pétikostel z Aventinu v. Bydžovský.

Petráček z Vokounšteina. Majestátem daným 1603, 16. července, povoleno Jiříkovi *Vokounovi* a Janovi *Petráčkovi*, měšťanům Star. m. Praž., aby se psali z Vokounšteina a dán jim tento erb: Štít žlutý a přes něj pošikem od pravého horního kouta dolů pruh modrý, v horním a dolním poli štítu a to v každém ryba okoun své přirozené barvy s hlavou k pravé straně obrácenou, kolčí helm a točenice s rozletitými feflíky modré a žluté barvy a přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křídla orlí proti sobě postavená, pravé zlaté a přes ně pošikem k levé straně modrý pruh, levého svrchní část zlatá a zpodní modrá a mezi těmi křídly okoun hlavou dolů a ocasem nahoru postavený. (Reg. král. Časopis Sp. Př. St. VII, 107. Tak i Jak. sb. s odchylkou Meraviglia tab. 17, Král na str. 304.)

Petrásek z Petrsfeldu. Majestátem d. 1572, 7. června povoleno Janovi Petráskovi, služebníku v puchalterii České, aby se psal z Petrsfeldu a dán mu tento erb: Štít třemi pruhy na přič rozdělený, první svrchní modrý, ruhý žlutý a zpodní modrý a v tom ruka mužská oděná, vzhůru vyzdvi-

žená a týmiž barvami žlutou a modrou rozdělená, držíc meč nahý, špicí dolů k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými a modrými, nad tím dvě křídla orličí, tolikéž barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré, levé modré žluté a mezi těmi křídly táž ruka s mečem. (Reg. král.)

Petraš z Třezenic. Král Ferdinand obdařil (l. 1557, 27. listopadu) Petra Petraše heslem a tímto erbem:

Štít černé barvy a v něm krokvice nebo váha rybníkářská bílé barvy s přivěšeným pravidlem zlaté barvy na šnuře červené vzhůru stojí, helm, přikryvadla bílá a černá a nad tím kapr své přirozené barvy, rožněm dřevěným naskrz prostrčený, hlavou ke zpodku obrácený se vidí. (Reg. král.)

Petřek z Polkovic. Majestátem d. 1534, 12. Mart. dovoleno Petřkovi aby se psal z Polkovic a dán mu tento erb: Štít červeného pole a v něm půl rohatého srnce nažloutlé barvy, hlavy s rozzavenými ústy k pravé straně obrátíc, rohy vyzdviženými a na konci pařohy vrchu štítu se dotýkajícími, hrdlem halží neboližto černým řetězem opásaným, kteroužto halži napřed visící zlatý prsten ozdobuje, pravou nohou nad levou vyzdviženou a koleny jako ohýbanými, přikryvadla červená bílá a za klénot též polovice srnce týmž způsobom. (Reg. král.) Protože byl erb ten podobný erbu Hýlovců z Polkovic, možná že byl Petřek od nich k erbu přijat.

Petřík z Benešova. Majestátem d. l. 1548, 10. srpna dán Janovi Petříkovi, obyvateli v Budějovicích erb a dáno dovolení, aby se psal z Benešova. Erb mu daný byl tento: Štít modré neb lazurové barvy, v němž jest mouřenín až po ramena k pravé straně štítu obrácený, máje v ústech 3 péra pštrosí a na hlavě tolikéž tři a pintu neboližto vacoun žluté neb zlaté barvy, pod bradu i na čele uzlem v týle zavázaný, helm s přikryvadly modré a bílé barvy a na něm tři péra bílá pštrosova vynikají. (Reg. král. Viz o něm Jirečkovou Rukověť II 105. Králův popis [na str. 341] neshoduje se.)

Pfalc z Ostřic (něm. Ostritz), příjmení rodiny, jež se u nás vyskytuje od druhé polovice 17. století. Erb jich byl takový:

Štít pošikem od pravého zpodku k levému koutu hornímu rozdělený, levá strana bílá a přes ni jde prostředkem a pošikem (rovnoběžně s dělicí čarou) modrý pruh a od toho pruhu v pravo je v bílém poli trojhran s jakýmsi očkem uprostřed něho, zpodní strana černá a v ní zlatá hvězda o 6 špicích, přikryvadla modrá bílá a černá žlutá, z koruny vynikají v pravo brněná ruka s ramenem držíc v hrsti meč, v levo křídlo barvami třikráte na příč rozdělené, modré, černé a žluté a v tom modrém poli zlatá hvězda. (Jakub. sbírka.)

Pfefferkorn z Otopachu. Majestátem d. 1542, 16. května, z Říšské kanc. daným, obdařen Petr Pfefferkorn, cís. drabant, rytířstvím a dán mu erb:

Štít na příč dělený; v horní třetině (bílé) černý orel (jednohlavý) do polovice vynikaje; dolní dvě třetiny modré a poseté černými zrnyk pepřovými a mezi nimi zlatý měsíc, máje rohy dolů obrácené a mezi rohy tři zlaté hvězdy, dvě výše a třetí pod nimi. Ot. helm s točenicí a přikryvadly

modrými zlatými a nad tím polovičný orel černý, jako na štítě. (Arch. šl. ve Vídni, též Meraviglia str. 21 (chybně děleno jen do polovice na tab. 18.), Kadich-Blažek 99 Viz i Miltner, Privatmünzen 401 a Králův obraz v Hradech IV, na tab.)

Philo z Dalmanshorstu v. Klatovský.

Píček z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Piccolomini. Ottavio P. známý vojvoda třicetileté války, pocházel po přeslici z též rodiny, ze kteréž pocházel Eneaš Sylvius, potomní papež Pius. Erb Ottaviuv byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm modrý kříž a na něm 5 zlatých měsícův s rohy vzhůru obrácenými, na každém rameni jeden a uprostřed pátý, 2. a 3. svislými čarami na čtvero rozdělené a obsahující v těchto pruzích erby Aragonský, Uherský, Andegavský a Jerusalemský (J. B. Rietstop Armorial general II), nad štítem je kníž. klobouk a plášť. Potomci téže rodiny přidali do erbu štítek červený a na něm bílého lva, zejména Jan Václav († 1742) a Ottavio († 1757). Viz i Meraglivia str. 200, tab. 87 a Hradý VIII. tab.

Picin z Tyrnberka (vl. Pizzini) příjmení rodiny, jejíž původ je neznám a jež měla tento erb:

Štít stříbrný a v něm černá orlice rozkřídlená s rozzavenými ústy, k pravé straně patřící, na prsech je zlatý květ hvězdovitý a v nohou drží květy dlouhé s lupénky, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad helmem pohanská koruna, z níž vyniká polovice lva červeného, an drží v předních nohách týž hvězdovitý květ. (Jak. sbírka též Král na str. 338.)

Pichl a Pichlpergár z Pichlperka. Císař Bedřich obdařil (1471, 26. srpna) bratří Jiříka a Václava Pichlpergáry novým erbem a to takovým: Štít černý, u jehož zpodu jest červený vršek o třech pahrbcích a z předního buk červený vyrostlý a na těch ostatních dvou stojí lev své přirozené barvy, ocasem vyzdviženým a jazykem vyplazeným, jako by chtěl na ten buk vylézt, nad štítem helm s přikryvadly černými zlatými a nad tím přední polovice lva, an drží pravou nohou buk i s kořeny. (Chmel. Regesta II, 626 č. 6433.) Tento erb ovšem změněn u potomkův, kteří se psali Pichly, druhdy však i Pichlpergáry. Z Říšské kanceláře potvrzen (1579, 9. září) Jiříkovi P. a 1582 29. července (1) jemu i bratru jeho Tomáši, ale konečné polepšení a ustanovení událo se (1596, 11. června) z České kanceláře a vypisuje se jich erb takto:

Štít polovičný, pravá polovice s 8 pruhy na pokos barvami rozdělenými, 4 bílými a 4 červenými, levá polovice černá a v ní 3 pahrbkové zelené barvy; na těch dvou nižších lev žlutý, drže v pravé noze hůl neboli regiment (bývalý buk), kteráž hůl je barvami (zhora) červenou bílou a žlutou rozdělena, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím půl lva, majícího v nohách praporec vojenský, z polovice (vrchní) bílý a z polovice červený. (Reg. král., odchylně Král na str. 296) Na náhrobku Jiříkově († 1611) u sv. Tomáše jest erb jiný, totiž štít na čtvero rozdělený,

v 1. a 4. poli lev, v 2. a 3. čtyři svislé pruhy, nad helmou je lev mezi dvěma křídly. Barvy štítu jeho jsou tyto: 1. a 4. pole modré a v něm žlutý lev s korunou a rozdvojeným ocasem, 2., 3. rozdělené zhora dolů čtyřmi pruhy: dvěma červenými, dvěma bílými, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, helmice s korunou, z této vynikají dvě křídla, pravé modré a levé červenými a bílými pruhy zhora dolů rozdělené a mezi nimi polovice lva téhož, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 296 s odchylkami.)

Pikhart z Zeleného Údolu (neb Údolí). Rodina Pikhartův vyskytuje se v Starém městě Pražském od sklonku 15. století. Tak prostě psali se až do 4. desetiletí 16. stol., ale l. 1539 již se píše Zikmund z Z. Ú., patrně tedy nedlouho před tím nabyl odkudsi hesla a erbu.

Erb jich byl tento: Štít červené barvy, v horní polovici (čárou oddělené?) půl orlice bílé, ve spodní polovici 3 zlaté hvězdy, jedna podle druhé a pod nimi měsíc zlatý, rohy máje vzhůru obrácené, klénotem je polovičná orlice, nad ní dvě bílé větvičky palmové, nad tím týž měsíc rohy vzhůru a na něm dotčené 3 hvězdy. (Meraviglia tab. 18, Král na str. 388 a pečeti.)

Pilárové z Pilchu, rodina vladycká, v 16. st. na Těšínsku osedlá, nosili na modrém štítě bílého pelikána s křídly roztaženými, jak otvírá prsa třem mláďatům, vytečení krve očekávajícím, přikryvadla týchž barev a za klénot též znamení, jako na štítě. (B. tab. 30.)

Pilat (i Rakovnický) z Jenšteina v. Koutský.

Pino z Frydentálu, příjmení rodiny, která pocházela z Lombardie a psávala se jen Pino. Jan Antonius P. vyzdvižen (1727, 2. října) z České kanceláře do stavu šlechtického a dán mu tento erb:

Štít žlutý a na něm na zeleném trávniku zpodek polámaného stromu (smrk, ital. pino), z něhož zůstala větev a na té stojí černý kos, chtě vylétnouti, kolčí kelm s točenicí a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křídla rozložitá a barvami na příč dělená, pravé černé a žluté, levé žluté a černé. Když byl povýšen (1728, 10. října) do stavu rytířského král. Č., dovoleno mu, aby se psal v. Fridenthal a erb mu zůstal. (Reg. král., Meraviglia na tab. 51 odchyluje se máje na štítě dvě pole (pravé černé a žluté pruhy a za klénot 2 křídla černá složená.) Dobře Král na str. 353, Blažek (tab. 30 a 31) má čtvero erbův, z nichž dva odchylné.

Pionkotští z Běloblat, kteří sem přišli v 16. století z polských krajin, měli štít na příč pruhem předělený, v horním poli trubku a dolní prázdné, touž trubku i za klénot. (Arch. Tábořský 1638 a zemský v Brně k. r. 1610.)

Pirchan z Elbinku. Erb jich štít polovičný, u vrchu dvě růže, u zpodu kříž na vršku a za klénot dvě růže popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX, 485.

Pirnes z Pirna. Císař Ferdinand dovolil (1563, 16. srpna) Melicharovi Pirnesovi, v lékařství doktorovi, aby se psal z Pirna a dal mu tento erb:

Štít modrý, ve kterém pruh bílý od vrchu pravé strany téhož štítu až k levé straně pošikem položený a v témž pruhu 3 hrušky (birnen) jedna vedle druhé pořádné s obdélnými zelenými větvemi a s 2 listy zelenými

a stopkami se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými a modrými, koruna, ze kteréž půl kohouta bílého majícího hřeben červený vyniká. (Reg. král. Zmínka i u Krále na str. 303.)

Píseční z Borové byli potomci městské rodiny Čáslavské. Mikuláš Písecký byl bezpochyby spřízněn s Řehořem Borovským a obdržel po něm (1542, 9. května) týž erb jako on, totiž štít červený, v něm u prostředku půl bílého berana držícího hlavu vzhůru, přikryvadla červená bílá, točenici neb věnec zelený a půl berana jako klénot. (Reg. král. Viz o nich moje Děje Čáslavě na str. 186.)

Písecký z Kranichfeldu. V Písku žil rod Veverynův, kterým se říkalo Písecký, když se vystěhovali. Majestátem d. 1570, 12. ledna povoleno Janovi a Václavovi bratřím Píseckým a Adamovi *Čechtíckému*, aby se psali z *Kranichfeldu* a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené a v něm jeřáb k pravé straně obrácený přirozené barvy, drže v pravé noze kámen zlatý a levou nohou na bílé skále stojí, v levé polovici 6 pruhů pošikem, tři žluté a tři černé střídou položené, kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a červená bílá, točenice týchž barev, dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý červený a bílý, levý černý a žlutý a mezi nimi jeřáb, jako na štítě. (Reg. král., Pam. arch. IV a 69, Jak. sb. s odchylkami, Král na str. 266.) Obraz erbu Miltner Privatmünzen, totiž Čechtíckých na str. 28 a Píseckých na str. 432.

Písecký z Třebska v. Hána.

Pískoř z Buči v. z Buče.

z Písnice. Král Jiří povolil (1463, 7. prosince), aby byl Mikuláš Písnický přijat k erbu od Jana „z Kožlovan“ (?). Erb Písnických byl štít (modrý) a v něm špalek dubový s osekanými suky, pošikem od levé dolů položený a vedle toho oboustranně větve s dvěma listy dubovými a žaludy, otevř. helm a na něm složená křídla orlová (černá) a na nich též znamení, jako na štítě (Paprocký o st. ryt. 86 a 87.) S tím se shoduje Jak. sb. až na to, že jsou přikryvadla modrá černá. V Králově Heraldice na str. 349 je špalek zlatý a žaludy téže barvy a křídlo modré. Tak i v Hradech XIII. na tab. Když byli bratři z Písnice (1703, 26. listopadu) do hrabského stavu povýšeni, dán jim tento erb: Štít modrým křížem na čtvero rozdělený a uprostřed štítek též modrý, v němž jest žlutý dubový špalek pošikem k levé obrácený, za kterým štítkem prostředkem modrého kříže také černá ostrva pošikem položená se ukazuje; dvě pole (horní) jsou žlutá a v každém je půl orla hlavou ke kraji obrácenou, třetí jest žluté a v něm jest černá krokvice, čtvrté pole jest černé a v něm zlatý lev kr. Č., ale bez koruny, dvě korunované helmice s přikryvadly modrými černými, na pravé opakuje se lev, na levé jest černé křídlo. na něm žlutá krokvice, pod ní tři a nad ní pět plamenův. Erb ten polepšen (1707, 17. ledna) tak, že přidána třetí helmice v prostřed, na níž byl dubový špalek a k vůli tomu: obrácen lev na pravé helmici, aby hleděl v levo. (Reg. král. M. tab. 71.)

Pístecký z Weissenberka v. Drahnětický.

Pistorius z Kotnova. Císař Ferdinand III. dovolil (1637, 24. srpna) Janovi Volfovi Pistoriovi, koncipistovi a translatorovi u místodržících aby se psal z Kotnova a dal mu tento erb:

Štít příčným. pruhem rozdělený, vrchní pole žluté a v něm orlice své přirozené barvy, rozkřídlená, k pravé straně obrácená s vyplazeným jazykem červeným, ve spodní polovici 3 pruhy, dva červené a prostřední bílý na příč. tak, že přes ty pruhy kotva žlutá, na níž ta orlice nohama až přes ten prostřední pruh stojí, s obrácenými dvěma háky vzhůru zavěšena jest, helm otevřený s pozlacenou mřížkou a obrvkou, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, koruna a 4 péra pštrosová, černé, žluté bílé a červené. (Reg. král.)

Pistorius z Lučka. Jiří Pontanus jako cís. palatin obdařil (1597, 9. července) Pavla Pistoria Žateckého, arcijáhna Plzenského, erbem a heslem. Erb mu propůjčený byl:

Štít křížem na čtvero polí rozdělený a to tak, aby 2. a 3. pole obsahovalo zeď bílou, na níž by byly v 2. poli tři a v 3. poli dvě stínky a za tou zdí aby byla ruka nahá držíc prsten zdobený démantem, 1. a 4. pole modré aby bylo prázdné, kolčí helm s věncem uvitým z větví listů a bobků vavřínových a přikryvadly modrými bílými, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, pravé modré s bílým cimbuřím, levé bílé s modrým cimbuřím. (Reg. Pontanova.)

Pivnička z Radostic v. Pěček.

Plácel z Elbinku. Václav Plácal a Petr *Kapela* (vlastně Kožka) nadáni erbem a věncem básnickým. Erb ten potepsil císař Rudolf jim oběma majestátem l. 1582, 4. prosince a povolil, aby se psáti mohli z Elbinku. Erb ten byl takový: Štít pošikem od pravé strany k levé straně (dolů) polovičný, v horní modré polovici žlutý měsíc rohy vzhůru obrácený, v dolní bílé zelený věnec bobkový, helm ověnčený, z něhož vynikají dvě křídla složená, jedno na druhém týchž barev jako pole na štítu, na modrém měsíc a na bílém bobkový věnec. (Rybička, O erbovních rodinách Hradecských str. 16, Král na str. 301, 308.)

Plachý z Třebnic. Rodina Plachých bývala v Horšovském Týně. Majestátem d. 1567, 4. března dáno Jiříkovi P. povolení, aby se psal z Třebnic a tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené, levé bílé, a přes celý štít vůl na trávníku zeleném stojící, v červeném bílý, v bílém červený, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a točenici týchž barev, za klénot dva rohy volové, pravý bílý a levý červený. (Reg. král, Paprocký o st. pan 406, Pam. arch. X, 263.) Tak i Meraviglia na tab. 18, Král na str. 270, avšak odchylně, v Jak. sb. jest pravý roh červený s bílým, levý roh bílý s červeným pruhem.

Plakvic z Georgenberka v. Seidl.

Plakvic z Kolberka. Majestátem d. 1592, 7. dubna povoleno Martinovi *Opravdovic* opatu kl. Břevnovského na Broumově, Matyášovi *Štyřlovi* a Valentinovi *Plakvicí*, aby se psali z Kolberka a dán jim tento erb:

Štít (od pravého horního koutu) pošikem rozdělený, vrchní polovice bílá a v ní tři růže červené, dvě podle sebe a třetí pod nimi, spodní pole modré a v něm lev, lité zvíře, k pravé straně obrácený žluté barvy, na zadních nohách stojící a přední má vyzdvižené, s vyplazitým jazykem a ocasem vzhůru vyzdviženým, kolčí helm s přikryvadly žlutými a bílými červenými, koruna, z které vynikají dvě křídla orličí podle sebe, pravé napříč rozdělené, žluté a modré, levé bílé a na něm tři růže, jedna nade druhou. (Paprocký o st. ryt 417, Jak. sb. Král na str. 300.)

Plank z Plankova. Král Vladislav dal prý erbovní list Mikuláši Plankovi, ale ten mu prý v Praze shořel; synovi (?) jeho Janovi P. jenž se psal z Plankova a byl úředníkem klášterství Zbraslavského, císař Rudolf (1579, 23. října) též erb obnovil takto:

Štít modrý, v němž po zpodu trávník zelený, na němž plot plaňkový obřídný, plaňky neb koly čtverhranaté pobělavé barvy, při vrchu špičaté a zaostřené, za kterýmž plotem jelen bílé barvy, na témž trávníku postavený, od levé k pravé obrácený, přední nohy rozložené, ústa rozzívená, jazyk vyplazený, rohy červené o 8 parozích mající ve skoku, a při vrchu štítu 2 hvězdy, jedna v pravo, druhá v levo od hlavy se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, 2 rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, ten pravý žlutý modrý, druhý červený bílý a mezi nimi hvězda o 6 špicích. (Arch. šlechtický.)

Plánský z Plekenšteina. Císař Maximilian dovolil (1570, 14. března) Bartoloměji *Planskému* a Janovi *Vintrberskému* Čechům, aby se psali z Plekenšteina obdařiv je tímto erbem:

Štít na poli od zpodku pravé až k vrchu levé strany pošikem rozdělený, spodní strana modrá, vrchní žlutá, v níž gamzík černý k pravé obrácený ve skoku na zadních nohách stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté černé a žluté modré barvy, nad tím muž v župici, na čtvero barvami rozdělené, vrchní pravá žlutá, levá černá, spodní pravá modrá, levá žlutá, drže v rukou voštíp, má na hlavě klobouk taterský modrý s výložky zlatými. (Arch. šlechtický.)

Platejs z Platenšteina. Majestátem d. 1585, 1. října povýšen Jan Platejs usedlý v Praze do stavu šlechtického (z Říšské kanceláře) a dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, horní pole černé a v něm žlutý noh sápadý, má ústa rozzavená a ocas vyzdvižený, ve spodním poli bílém červený klín vzhůru postavený, v němž bílá lilie a po obou stranách téhož klínu po červené lilii, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí na sobě položená, spodní žlutou a černou barvou na příč rozdělené, vrchní bílé s červeným (příčným) pruhem, tak že v bílých částech je červená a v pruhu bílá lilie. (Rybička v Pam. arch. IV. b.) Když byl Jan Karel P. z P. do stavu rytířského starožitných rodin povýšen (1696, 20. listopadu), změněn dotčený erb úplně a dán nový takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev obrácený od kraje do vnitřka a má ocas roz-

dvojený, 2., 3. pole bílé a v něm tři červené pruhy kolmé, uprostřed štítu štítek, který zpodní lev drží, a v témž žlutém štítku orel, turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, nad tím paví kyta a po obou stranách její po praporci barvami rozděleném, pravém černou žlutou, levém červenou bílou. (Reg. král.) Docela jinak Mera-viglia na tab. 18, jiné obrazy mají Kadich-Blažek na tab. 164. a Král v Hradech VIII.tab.)

Plotové z Konařin objevují se v prostředí 16. století v okolí Lipském a později Boleslavském, přišedše tam kdesi od severu a udrželi se v Čechách do 18. století. Erb jejich byl štít polovičný, pravé pole bílé a v něm tři červené růže nad sebou, levé červené a v něm tři bílé dvojnásobné lilie též za sebou, otevř. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, z koruny vyniká panna prostovlasá v červ. oděvu s poramenicemi neb tráky téže barvy a bílými rukávy, majíc levice opřenou o bok a v pravici natažené držíc kytu z červených růží a zelených listův. (Jak. sb. Král na str. 265, Hradý VI. a XI. tab.) S tím se shodují pečeti Karlova (1609) a Markety Zilvarové z Konařin (1662), obě v arch. desk zemských.

Ploučárovský z Vinné hory. Majestátem d. 1599, 28. září povoleno Mikuláši a Valentinovi bratřím Pl., sousedům v Poličce, aby se psali z Vinné hory a dán jim tento erb: Štít rozdělený pošikem od pravé strany k levé nahoru, svrchní všecka strana dobře přes polovici žlutá, a v ní ruka mužská nahá po rameno, k pravé straně obrácená, ona drží révu nebo ratolest vinnou o pěti listech zelených a čtyřech hrozních, ve zpodní části tři pruhy, žlutý, bílý a modrý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými, modrými, žlutými, nad tím dvě křídla orlová proti sobě postavená, pravé všecko žluté, levé nahoře modré, uprostřed bílé a zezpod žluté, mezi těmi ruka nahá, jako ve štítě. (Reg. král.)

Počátecký z Drhonic v. Holík.

Počenský z Počenic. Král Ferdinand dovolil (1540, 19. září) Václavovi Počenskému Moravanovi, aby se psal z Počenic a měl pak tento erb:

Štít modrý, v němž je klobouk neboli kolpak červený a u vrchu máje dlouhé bílé péro pštrosové, helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím vším týž kolpak. (Reg. král.) Václav objevuje se od r. 1542 jako držitel Želče, píše se potom jen z Počenic, ale od r. 1561 *Želeckým* a zdá se, že pozdější Želečtí byli jeho potomky. Když se jim dostal (1706, 13. července) starožitný stav panský, popisuje se jich erb takto: Štít modrý a v něm červená čepice janičárská se zlatým rubem přeloženým a dlouhou špicí, na níž jest modré péro pštrosové, turn. helm, koruna s přikryvadly červenými modrými a nad tím táž janičárská čepice. (Reg. král.) Tak se popisuje týž erb i v jiných majestátech (1735, 30. června a 1770, 26. května, kdež přidání dva nohové, štít držíci.)

Podhradský z Vlčí hory v. Zahrádecký.

Podolský z Lacenburka. Král Ferdinand povolil (1556, 27. dubna) Janovi Podolskému, jenž se psal po svém dvoru Podolí u Ledče, aby se

mohl psáti, z Lacenburka (snad po pustém hradu Lacenboku u Ledče) a dal mu erb: Štít bílý, v němž 3 pruhy černé pošikem (od pravé strany k levé dolů), helm, točenici s přikryvadly černým bílými a nad tím černé křídlo orličí. (Reg. král.) Erb ten odumřel jeho dcerou.

Podolský z Podolí v. Fruvein.

Podvinský z Doubravičan. Cís Rudolf dal (1596, 24. května) erbovní list Janovi Fryckovi, aby se psal Podvinský z Doubravičan. (Reg. král.) Ten jsa komorníkem při deskách zemských a snad dědicův nemaje, přijal nížeapsané osoby za erbovní strýce a žádal za potvrzení toho. K jeho žádosti císař Rudolf vyzdvihl (1604, 16. září) Jana *Musila* a Celestina *Šemíka*, oba písaře při nejv. purkrabství, Václava *Kolidia* jinak *Kavka* řečeného, sluhu při puchalterii komory a Ondřeje *Kalíhracha* do šlechty na způsob rytířského stavu Římské Říše, aby se psali Podvinský z Doubravičan a vysadil jim tento erb:

Štít polovičný, v horní polovici červené bílý jednorožec, v dolní žluté modrý klín, v němž zlatá lilie a v polích žlutých vedle téhož klínu po modré lilii, turněský helm s přikryvadly žluté modré a červené bílé barvy a nad tím polovice bílého jednorožce. (Šlechtický arch. Meraviglia tab. 113 a Král na str. 281 kladou jednorožce okřídleného.)

Polbryc z Polbryc, příjmení rodiny z Němec přistěhovalé v 16. století, z nichž Jindřich držel od r. 1578 Dolanky. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli ruka v lokti ohnutá, prsty k pravé straně obrácená, v 2. a 3. hrozen na stonku dolů visící, nad helmem ruka 6 pštrosími pery okrášlená. (Kolář z Arch. DZ. IX, 2.)

Polcár z Sparačova. Majestátem d. 1535, 31. března obdařen Štěpán Polcár, aby se psal z Paračova a dán mu tento erb: Štít na dvě rozdělený, vrchní polovice bílá a spodní červená a přes to rozdělení jsou dva kluky žluté (něm. bolzen) na kříž přeložené, mezi kterýmižto kluky v té vrchní polovici u prostřed štítu hvězda (zlatá?), příkr. bílá červená, za klénot dvě křídla vedle sebe nahoru stojící též rozdělená (barvami) na příč jako štít a přes to rozdělení 2 kluky na příč přeložené kromě hvězdy. (Reg. král.) V listu 1618 (Arch. min. vnitra) pečetí Jetřich Polcar tak, že má hvězdu o 6 špicích také v klénotu mezi křídly. Obraz bez barev Kadich-Blažek tab. 81, jiné na tab. 194.)

Polehradský z Polehrad. Tohoto příjmení byly dvě rodiny a kromě toho psali se ještě tři rodiny z Polehrad.

1. Král Ferdinand dovolil (1538, 10. Maj.) Klimentovi a Bartoloměji Polehradským (mělo by býti Poleradským), aby se psali z Polehrady vysadiv jim tento erb:

Modrý štít, v němž stojí kohout žluté neb ohnivé barvy, helm s točenici a přikryvadly žlutými modrými, nad tím křídla orlí jedno na druhém, vrchní modré a spodní žluté, mezi kterými křídly kohout ohnivé barvy vyniká. (Reg. král.) Rodina ta snad brzo vymřela.

2. Císař Rudolf povolil (1586, 6. ledna) Janovi Polehradskému, aby se psal z Polehrad a dal mu tento erb:

Štít žlutý, v němž do spodku plot z proutí pletený a za ním na trávníku (zeleném) lev bílý na zadních nohách vzhůru postavený a od levé k pravé straně obrácený, máje rozložené přední nohy, otevřená ústa, jazyk vyplazený a ocas vyzdvižený, kolčí helm s korunou a přikryvadly žluté modré barvy, nad tím modré křídlo orlí se žlutým pruhem pokosem položeným a v témž pruhu tři bílé lilie. (Reg. král., Král na str. 278 a 342, ač odchylně, dobře též v Salmovském erbovníku.)

Týž erb a bez nejmenší změny dán (1590, 29. prosince) Janovi *Károvi*, Jiřímu *Bohdaneckému* a Kašparovi *Vinterovi*, jimž také povoleno, aby se psali z Polehrad. (Reg. král.)

Polenta ze Sudetu v. Matyáš.

Polius Šotnovský ze Zavořic v. Škréta.

Polkovský z Polkovic. Král Ferdinand dovolil (1544, 30. listopadu) Jiříkovi Polkovskému (Moravanovi), aby se mohl psáti z Polkovic nadav jej tímto erbem:

Štít zelené barvy a v něm ruka člověčí až po loket v červeném rukávě vyniká od spodku z modrých oblakův a v tom rukávě přem. pozlacený, držíc ruka v hrsti 6 gbel (t. j. stebel neb zbel) s pšeničnými klasy, přikryvadla červená zelená a nad helmem táž ruka. (Reg. král.)

Polnický z Palovic. Císař Maximilian obdařil (1566, 26. ledna) Šimona Polnického z Palovic Slezana erbem a heslem. Erb byl tento:

Štít na čtvero na kříž rozdělený, 1. pole červené a v něm žlutá hvězda, 2. bílé a v něm též hvězda o 8 špicích, 3. bílé a 4. červené a v nich medvěd své přirozené barvy k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými, nad tím jelení rohy o pěti parožcích, pravý roh sivé neb popelaté a levý červené barvy vynikají. (Reg. královská.)

Rodina Polnických z Polné měla na štítě 3 kluky (střely bez tulejí) pokosně položené a nad helmem 3 pštrosová péra. (Tak na pečeti Zacharově r. 1599. (Arch. mus.)

Polydor z Boubína. Majestátem d. 1621, 11. srpna dovoleno Jiříkovi *Doubravskému*, ingrosistovi menších desk zemských a Šimonovi *Polydorovi*, aby se psáti mohli z *Boubína* a dán jim tento erb:

Štít červený a na něm žlutý korunovaný delfin, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými a červenými a nad tím paví kyta. (Reg. král.)

Poněšický z Poněšic. Majestát krále Ludvíka z r. 1520, který ukazoval l. 1712 Karel P. z P. žádaje za přijetí do Starého města Pražského, byl bezpochyby erbovní list.

Erb jejich byl takový: V štítě modrém (?) ruka obrněná držíc 2 šipy křížem přeložené, takový je i klénot. (Král na str. 320. S tím se také srovnává pečítka v Píseckém arch.)

Pontan z Braitenberka. Jiří Barthold, rodák z Mostu (odtud Pontanus řečený), později probošt kostela Pražského, psal se po prve z Praitenberka l. 1588 (A. Truhlář, Rukověť I, 148). Protože se dokládá v majestátu z r. 1596, že věž vzata z jeho dřevního erbu, zdá se, že první erb jeho byl takový, jako propůjčil Melcárům sám z moci palatinské. Císař Rudolf obdařil z Říšské kanceláře (1596, 2. února) Pontána a všechny budoucí probošty novým erbem, jenž se popisuje takto:

Štít modrý, na němž se vidí kníže brněný, kníž. kloboukem a pláštěm zdobený, na vysokém trůnu sedící a sv. Václava zobrazující, týž pak kníže drží ke svému lůnu a před trůnem štítek, za nímž jest viděti dvě ostrvy křížem na způsob X přeložené a znamení ukazující, jež má Zbyněk Berka z Dubé arcibiskup na svém štítě po otci a předcích. Dotčený štítek jest černý a přes něj na příč jest položen žlutý pruh. V horním poli téhož štítu jest zlatá písmena R zdobená zlatou korunou královskou, znamenající jméno císařovo, v dolním pak poli pod pruhem jest věž vzata ze štítu Pontánova, totiž věž bílá s třemi stínkami a tolikéž okny stojící na třech žlutých skalkách. Za trůnem sv. Václava jest jeho bílý prapor, na němž jest černá orlice rozkřídlená mající červenou hvězdu na levém křídle. (Arch. kapit. Praž. Rybička v Pojednáních Uč. Sp. r. 1862 na str. 135, opis také v šlecht. arch. Jako všechny erbovní listy latinské toho věku jest plný prázdných rčení, též mu bez vyobrazení nesnadno rozuměti.)

Popovský ze Šarfenbachu. Císař Ferdinand III. dal (1656, 22. září) Tomáši Ferdinandovi P., hejtmanu Malešovskému, heslo ze Šarfenbachu a tento erb:

Štít je polovičný, v pravo žlutý, v levo modrý, v pravém poli půl orla dvouhlavého své přirozené černé barvy s červeným jazykem, k pravé straně obráceného, v levém poli při spodku potok bílý k pravé straně tekoucí a z něho lev bílý vystupuje, k pravé straně se sápe s vyplazeným červeným jazykem a dvojnásobným ocasem, turn. helm se záponou zlatou, přikryvadla žlutá červená a bílá modrá, koruna, dvě křídla orlová s roztaženými brky vzhůru naproti sobě vyzdvižená a barvami rozdělená, levé modré bílé a v něm hvězda zlatá o 6 špicích a pravé žluté černé a v něm uprostřed půlměsíc bílý s rohy k levé straně obrácenými a mezi těmi křídly lev k pravé straně obrácený tak, jako ve štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 18. odchýlně.)

Pořícký z Roklína. Majestátem d. 1567, 17. dubna obdařeni Jan Junek, Jan Toman a Jakub Amfion strýci, aby se psali P. z R. Erb jich byl lev o dvou ocasích stojící přes pruh šourem k levé od pravé natažený. Tak na pečeti Tomanově. (1574, Kolář z kapit. arch.)

Portnár z Kuglhofu. Portnárové (Portner) seděli na manství Kuglhofu u města Slavkova ještě l. 1549, kdež jim erb od krále Ferdinanda potvrzen. Možná že byli již před tím erbem obdařeni, avšak od r. 1547 píší se stále z Kuglhofu neb Guglhofu a kupovali pozemské statky. Erb jich byl štít modrý a na něm jelen bílé (neb přirozené?) barvy na zadních no-

hách stojící a vyskakující, přikryvadla modrá bílá a za klénot přední polovice téhož jelena s předními nohama před sebou jako ve skoku. (Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť Hanušova (1561) v arch. mus.

Porubský z Poruba. Císař Matyáš dovolil, (1615, 6. července) Michalovi Porubskému, aby se psal z Poruba a obdařil jej tímto erbem:

Štít žlutý, v jehož prostředku ostrva černá vzhůru vyzdvižená o 3 suchách, na nichžto každém totiž jednou po pravé a dvakrát po levé straně věnec zelený zavěšený se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými, zl. korunou, z níž ostrva černá tím vším způsobem, jako ve štítu, vyniká. (Reg. král.)

Hrabata z *Pötting*, kteří sem přišli z Rakous po r. 1620, měli tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červeném poli v polo rozdělená zlatá podkova vzhůru obrácená, mezi níž se dva zlaté hřebíky křížem přeložené nacházejí, v 2. a 3. poli též červeném chrt (bílý) se zlatým obojkem k pravé straně ve skoku obrácený. Na štítě jsou dva korunované helmy s přikryvadly červenými žlutými a červenými stříbrnými, z jedné koruny vynikají orličí křídla červená vedle sebe postavená a brky na obě strany rozkřídlená, na nichž je již dotčená podkova s hřebíky, z druhé chrt, jehož hlava jest ozdobena 3 pštrosovými péry, dvěma červenými a prostředním bílým. (Obr. Meraviglia tab. 71. Kadich-Blažek tab. 81, Hradý IX. tab.)

Potvicové z Potvic měli na štítě dvě metlice vedle sebe zády postavené, klénotem pak byla metlice jedna. Tak na pečetí Oty z P. seděním v Dubči z r. 1609. (Kolář z arch. mus.)

Pouchovští z Pouchova měli na štítě medvěda na zadních nohách stojícího a k pravé hledícího, an drží v předních nohách dobytý meč, pravou za jilec, levou za hořejší konec meče. Klénot jest též takový, ale medvěd polovičný. Tak vyobrazen jest na kosmografii. Král (326) dokládá barvy, štít stříbrný a medvěda černého. Jak si Jan z Pouchova administrátor rozhojnil svůj erb, lze čísti v I. díle této Heraldiky na str. 21, 123, 284. Synovec jeho Zikmund prosil císaře, aby mu dal na štít na místě medvěda lva a aby se psáti mohl z Levenberka. (ČČM. 1878, str. 434.) Povoleno tak majestátem d. 1556, 3. května. (Reg. král.) Od té doby psával se také jen „z Pouchova a ze Lvové hory“.

Pour Najburský z Najburka. Filip Ludvík, falckrabě na Rýně, dal l. 1572, dne 31. března Pavlovi Bauerovi, správci kostela v Neuburku nad Dunajem, a jeho bratrovi erbovní list, kterýž se ztratil. Týž kníže jej proto l. 1603, 17. ledna podle opisu obnovil a do nového erbovního listu vložit dal. Jím také obnoven erb již l. 1572 daný, totiž:

Štít modrý a na něm sedlák (bauer) zasévající na roli, maje červený kabát se zlatými knoflíky, kalhoty též zlaté, černé boty, červený klobouček se zlatou šnúrou a kohoutím pérem; kolčí helm s přikryvadly červenými žlutými a nad tím též sedlák. (List něco poškozený a bez pečeti l. 1910, majetek Stanislava z Najburka, berního v Klatovech.)

Podle tohoto listu dán 1603, 9. dubna Mikuláši Paurovi list erbovní z České kanceláře, aby se psal Najburský z Najburka a přidán mu týž erb, totiž:

Modrý štít a na něm role a na té roli stojí sedlák v červeném kabátci se zl. knoflíky, zlatými kalhotami, černými botami, červeným kloboukem s bílým pérem kohoutím, maje přes záda bílou plachtu k setí; kolčí helm pod korunou s přikryvadly červenými zlatými a nad tím týž sedlák jako na štítě. (Reg. královská.)

Poust (něm. Paust) z *Libštat*, příjmení rodiny, která se u nás v 16. a 17. st. vyskytuje.

Erb jejich byl štít na příč polovičný, v horní polovici červené polovice bílého lva, ve spodní modré bílá meluzina držíc zlatý trojzub dolů obrácený, klénotem byla dvě křídla barvami na příč rozdělená, červené modré a modré červené a mezi nimi polovičný lev bílé barvy. Také se vyskytují složená křídla na příč dělená, vrchní je červené bílé a z nich vyniká polovičný lev. (Meraviglia tab. 111.) Blažek na tab. 71 má křídla bílé, červené modré a modré, červené bílé; přikryvadla modrá bílá. (Král na str. 281.)

Volf *Prager*, sice neznámá osobnost, měl za erb štít modrý a v něm pošikem od pravého koutu horního dolů okleštěk skořicové barvy, na níž je zavěšen zelený lipový list dlouhou stopkou, jako by měl spadnouti dolů, odtud k levému koutu hornímu je zlatá hvězda, přikryvadla a točenice nad helmem modrá žlutá a nad tím vším dvě ostrvy skořicové barvy a za každou je zavěšen zelený list za dlouhou stopku. (Jakub. sbírka, též Král na str. 353, ale odchylně.)

Pravětický z Radvanova a Vokachynic. Tak se nazývala rodina, jež byla osedlá v Uhřích a tam od Turkův ožebračena byvši uchýlila se na Moravu. Starodávný jich rytířský stav potvrzen l. 1574, 21. května majestátem, z něhož poznáváme i jejich erb, totiž:

Štít modrý, v tom uprostřed hlava člověčí s vlasy, bradou černou a s kusem ramene uťatého, z něhož krev teče, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, točenice a nad ní 3 péra kohoutí, modré, bílé a černé a u těch per z každé strany buzikán stříbrem obložený. (Arch. šlechtický ve Vídni, Kadich-Blažek tab. 194, Jak. sbírka s chybnými barvami, zcela chybně Král na str. 344.) Obraz erbu pěkně vytesaný jest na náhrobku v kostele sv. Jakuba Brněnském.

Pražák z Freifeldu v. Kotva.

Pražák z Grynfeldu. Císař Rudolf dovolil (1578, 10. listopadu) Václavovi *Pražákovi*, deklamatoru při diskách zemských, Janovi staršímu *Horskému* a Janovi *Lešanskému* strýcům (snad jen erbovními), aby se mohli psáti z *Grynfeldu* a dal jim tento erb: Štít černý a v něm krokvice špicí vzhůru k vrchu obrácená bílá a 3 lvové hlavy, jedna u zpodku pod tou krokvicí a dvě u vrchu oboustranně té krokvice, vše zlaté barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černé a žluté barvy, dvě křídla orličí rozkřídlená,

pravé černé se zlatým pruhem na příč, levé žluté s černým pruhem. (Šlecht. arch.)

Pražák z Hořkovec v. Fafout.

Pražák z Jindic. Daniel Pražák, měštnín Nového města Pražského koupil l. 1601 statek Jindice a psal se l. 1603 z *Hořkovec*, dostav snad heslo to od nějakého palatina. L. 1605, (20. května) dostal majestát, aby se mohl psáti z Jindic, při čemž mu vysazen tento erb:

Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modrá a v ní půl jednorožce žlutého, od pravé k levé vzhůru obráceného a po zadní kýty vynikajícího, zpodní polovice červená a v ní bílá lilie vzhůru postavená, helm s točenicí a nad tím 3 péra pštrosová, modré, žluté a červené. (Reg. král., též na pečeti r. 1610 v arch. mus.)

Pražák z Petřína. Majestátem d. 1562, 30. května dovoleno Benešovi Pražákovi, sousedu Pražskému, aby se psal z Petřína a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá a v ní od spodku pošikem tři pruhy modré a v tom každém pruhu o třech hvězdách žlutých, levá polovice červená a v ní zezpod bílý pahrbek, na němž lev bílý, vzhůru na zadních nohách stojící, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými, nad tím orličí křídlo rozletité žluté barvy, přes něj tři pruhy modré s hvězdami pošikem položeny jsou tak, jako na štítě. (Rybička o erbovních rodinách Hradeckých na str. 29, též Král na str. 263.)

Pražák ze Štomíře v. Štomířský.

Přeborovický z Přeborovic. Král Ferdinand dovolil (1541, 16. prosince) Linhartovi Přeborovickému, aby se psal z Přeborovic, nadav jej tímto erbem:

Štít bílý a v něm jest u prostředku červené kolo mlýnské, nad helmem točenice, též přikryvadla bílé a červené barvy a nad tím vším orlí křídlo barvami na příč rozdělené, zhora bílé, zdola červené. (Reg. král.)

Prefat z Vlkanova. Rodina Prefátův přijata bezpochyby k erbu Sosnovcův a přejala od nich titul i erb, totiž: Štít polovičný, v pravo modrý a v levo červený a přes ten štít vlk (nebo spíše vlčí pes) bílý a to jen přední polovice se zlatým ostnatým obojkem na hrdle jako ve skoku, přikryvadla modrá bílá a červená bílá, točenice týchž barev, dvě křídla, v pravo modré v levo červené a mezi nimi týž chrt polovici vynikající. (Jak. sb. K. Chytil, Oldřich Prefat z Vlkanova na str. 121.)

Precht z Rotenburka, příjmení rodiny německé, jež byla v 16. st. osedlá v okolí Kašperských hor. Erb jejich byl štít na příč polovičný, horní pole červené, zpodní bílé, v tom červeném 3 routy vzhůru postavené. Klénotem byl vysoký klobouk s obrubou téže barvy jako vrchní polovice štítu a na konci jeho černé peří. (Král na str. 276. Soupis Sušicka 34.)

Prejdar ze Svaté hory v. Trofin.

Přeloucký z Neratova. Císař Ferdinand povolil (1561, 15. července) Martinovi Přelouckému, Moravanu, aby se psal z Neratova a dal mu tento erb:

Štít červený a v něm po levé straně pošikem skála bílé barvy, z níž jelen vyskakuje se zlatými rohy o 2 parozích, helm s točenicí a přikryvadly červené bílé barvy, nad tím rohy jelení zlaté o dvou parozích. (Reg. král.)

Přibyslavští z Modlíkova byli potomci Jiříka Přibyslavského osedlého v Čáslavi, kdež byl král. rychtářem. Majestátem d. 1602, 24. dubna obdržel právo psáti se z Modlíkova a obdařen tímto erbem: Štít polovičný, pravé pole bílé a v něm polovičný orel modrý s celou hlavou, máje pysky otevřené a jazyk vyplazený, levé pole modré a v něm polovičná dvojnásobná lilie bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými, koruna zlatá, z níž vynikají dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) bílý a modrý, levý modrý a bílý, mezi nimi lilie celá bílé barvy. (Reg. král., Meraviglia tab. 19, Králova Heraldika na str. 265.) Odchyluje se kresba v Jak. sb., neb tu jest černý orel polovičný v zlaté, lilie v červené barvě příkr. čtverých barev a oba rohy červené. Zdali snad potomci tak samovolně měnili, není známo.

Prog z Velnic. Ačkoliv jsou Velnice v Čechách, nezdá se, že by byli Progové domácí rodina, ač se již l. 1537 u nás připomínají. V erbovníku Dírenském a na pečetích l. 1537, asi 1540 a 1589 popisuje se jejich erb takto: Červený štít a v něm lilie bílá, nad helmou je klobouk červený nízký s plochou střechou a na něm 6 bílých per pštrosových, tři ohnuté v pravo a tři v levo. Kolář našel ve Vídenském erbovníku (č. 8330) jiný popis, totiž štít jako nahoře, klobouk červený s 6 pštrosovými pery černobílými a od střechy klobouku červené jdou šňůry červené zlaté dolů až pod štít, kde jsou svázány v uzel kolem samého štítu.

Prokecius ze Šneberka. Císař Ferdinand II. dovolil (1628, 6. června) Václavovi Prokeciovi a synům Jana, jeho bratra, aby se psali ze Šneberka a obdařil je tímto erbem:

Štít barvami žlutou a fialovou pobrunatělou (karmínovou?) na 4 pole rozdělený, 1. a 4. pole fialové a v něm kotva černá držadlem k rohu, 2. a 3. žluté a v něm kotva k pravé straně obrácená a přes obě pole pruh modrý od boku dolejšího žlutého pravého až do vrchu horního levého na pokos tažený a v něm 2 hvězdy žluté, otevřený helm, přikryvadla žlutá černá, koruna a nad ní věnec bobkový. (Reg. král. Král na str. 298.)

Prokl z Proksdorfu (Pröckl von Procksdorf), příjmení rodiny přistěhovalé. Erb jejich byl štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm žluté kolo palečné, 2. a 3. modré a v něm bílý pruh na příč, klénotem byla dvě křídla rozličných barev, modré a na něm stříbrný a žluté a na něm červený pruh na příč a mezi nimi červená lilie. (Král na str. 296, na str. 285 připisuje též rodině jiný erb, totiž štít na příč polovičný červený a bílý a přes něj dvě lovčí trubky svázané, pysky dolů obrácené a za klénot též trubky, ale, jak píše na str. 149, byl to erb *Paklův z Proksdorfu*.)

Prokop z Rovín v. Kamaryt.

Prolhofer z Purkersdorfu, příjmení rodiny, jež odedávna (aspoň od první polovice 16. st.) byla osedlá v Loketsku a také se psávala Brolnhofer v. Porkersdorf; jak se však zdá, přistěhovala se ze sousedství.

Erb jich štít zhora dolů polovičný bílý a modrý a přes něj celý větev dubová s 7 zlatými žaludy, klénotem pak byly 3 zlaté klasy. (Meraviglia tab. 113, Král na str. 269 a v Hradech XIII na tab., též náhrobek v kostele Bochovském z r. 1562.)

z Promnic, příjmení starožitné rodiny z Hlohovska pocházející. Polepšení erbu dosáhli l. 1542 a 1549 stavu panského v Říši. Zikmund Žibřid z P. dosáhl (1652, 9. června) hrabství v České koruně. Při tom polepšen jeho erb a prvotní erb rodiny dán za štítek. Byl erb tu takový:

Štít křížem na čtveto rozdělený, 1. a 4. pole modré a na něm dva lvi s rozdvojenými ocasy v běhu, 2. a 3. zlaté a pošikem od pravé strany dolů dva černé pruhy. Uprostřed štítu jest červený štítek a dotčeným směrem zlatá střela se stříbrným ostřím a nad ní a pod ní po stříb. hvězdě. Tři ot. helmy s korunami a přikryv., u pravé helmice modr. zl. bíl. červ. zl. černými, u prostřední červ. stříbrnými, u levé čern. zl. červ. bíl. zl. modrými. Nad prostřední helmicí 3 péra pštrosová červené, zlaté a černé a před nimi bílý pes doga s čern. jazykem a obojkem zlatem lemovaným, nad pravou korunou modré křídlo a v něm bílý lev s rozdvojeným ocasem k levé hledici, nad levou korunou zlaté křídlo a na něm černý kůň ve skoku k pravé obrácený. (Reg. král., Blažek 61, 136, Král 361.)

Proskovští z Krohenšteina. L. 1628, 26. dubna obdržel Jan Samuel Proskovský, služebník u České kanceláře dvorské, majestát, aby se psal z Krohenšteina, i s tímto erbem:

Štít trojdílný, uprostřed klín nahoru zlatý a v něm na zelené skále vrána své přirozené barvy. V levém poli červeném stříbrný lev s červeným jazykem vyplazitým, v pravém poli stříbrném týž lev, ale červený. Kolčí helm s korunou s přikryvadly červenými zlatými a červenými stříbrnými, 2 křídla orličí, barvami dělená, pravé (zhora) stříbrné a červené, levé zlaté a černé a mezi nimi táž skála s vránou. (Reg. královská, tak i Král na str. 312.)

Protivec z Karlova. Erb rodiny této byl takový: Štít červený a na něm bílé znamení, jako by šat ztočený neb ždímané prádlo bylo otočeno do kruhu a konce by na obou stranách do horních koutů štítu vyčnívaly, přikryvadla červená bílá, za klénot jelení rohy hnědé barvy. (Jak. sb. Král na str. 366.) S tím se srovnává pečeť Janova (1629) v arch. mus.

Proxenus se Sudetu v. Matyáš.

Pruskovský z Pruskova, příjmení Slezské rodiny, která se v Čechách l. 1567 zakoupila. Prvotním jich erbem byly 3 podkovy, otevřenými stranami k oběma bokům a zpodku štítu obrácené. (Paprocký o st. pan. 349.) Když byli Pruskovští (1560, 16. dubna) do panského stavu kr. Č. vyzdviženi, polepšen jejich erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole na příč rozdělené, zhora žluté, dole černé a v něm jelen přirozené barvy ve skoku, 2. a 3. pole je starý štít červený s 2 podkovami (otevřenou stranou od sebe) bílé barvy, turn. helm, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, koruna a z ní vyniká půl jelena ve skoku. (Reg. král. Paprocký, Meraviglia tab. 71. Kadich-Blažek tab. 83, Blažek tab. 32. Hradý VIII. tab., Král na str. 295 shoduje se s Paprockým, že 2. a 3. pole bylo na dél děleno na červené a bílé, v červeném bílá, v bílém červená podkova.) Patrně si majitelé měnili.

Prušek z Prušova Jiří Pertolt Pontan jakožto palatin obdařil (1607, 1. září) Daniele *Stramonida* (Slámu? Slaměnce?) Bohdaneckého, Martina *Pruška* Přeštického, purkrabě v Nových Benátkách, Matěje *Borka* Lipnického, důchodního písaře v Přerově a Matěje *Pamětinského*, písaře důchodního v Benátkách erbem tímto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené s bílou růží, 2. 3. žluté s bílou volavkou, 4. modré se žlutou skálou a křížem, jako klénot dvě křídla modré s červeným a červené s modrým pruhem a mezi nimi žlutý kříž. (Ruk. kl. Strahov.) Avšak Prušek vyprosil si l. 1611 majestát, jímž erb tento takto přeměněn: Štít křížem na čtyři rovné pole rozdělený, 1. a 4. pole červené s bílou růží o pěti listech, 2. a 3. žluté a v nich modrá (dvojnásobná) lilie, turn. helm s přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými, točenice týchž barev (v pravo modrá žlutá, v levo červená bílá), dvě křídla orličí proti sobě roztažená, v půli barvami rozdělená, pravé bílé červené, levé modré žluté a mezi nimi lilie modrá vynikající. Při tom dostal titul „z Prušova“. (Reg. král.) V Jak. sb. jest týž erb, ale červené v bílém a žluté v modrém, křídla černá a mezi nimi červená růže.

Prymus ze Zviřetína v. Sixt.

Prync z Buchova, příjmení rodiny v 16. století nobilitované.

Daniel *Princ*, rada nad apelacemi na hradě Pražském, který byl od cís. Maxmiliána vyslán do Ruska, vyzdvižen (1588, 13. června) do šlechtického stavu z Říšské kanceláře a potvrzen mu tento erb:

Štít bílý a v něm lev s červenou a žlutou šachovnicí, turn. helm, k němuž přidána koruna, přikryvadla žlutá červená a nad tím dvě hořící pochodně. Vnuka jeho vyzdvihl císař Leopold (1664, 5. května) do panského stavu král. Č. Erb jeho změněn takto

Štít se zpodem zeleným, křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém laň přirozené barvy ke vnitř obrácená horní na zelené horce, 2. a 3. pole červené a na něm pes bílý se zl. obojkem s kroužkem, horní též na zeleném poli, oba do vnitř obráceni; uprostřed bílý štítek a v něm na zelené horce červený lev k pravé obrácený, rozzavený a s rozdvojeným ocasem, 2 helmy s korunami a př. červenými zelenými, na levé polovičná laň, na pravé polovičný pes s týmž obojkem. (Reg. král., Rodopisné paměti v arch. zemském, Meraviglia na str. 86 a tab. 51. Král na str. 324 a v Hradech XIV na tab.)

Pštros Drastský z Drast, rodina patrně do šlechtictví povýšená, jež

byla od konce 16. st. v držení dvora v Drastech. Na štítě měli půl člověka majícího na hlavě korunu snad z peří, dosti hrubou, pravicí drží střelu tulejí vzhůru, levicí máje v bok podepřenou. (Rodop. listy v arch. zemském, Král na str. 277 dobře, ale matně na str. 291.)

Pštros z Ebrharce v. Rudolt.

Pštros z Mírotína. Císař Maximilian dovolil (1566, 26. ledna) Janovi Pštrosovi, aby se psal z Mírotína a dal mu tento erb:

Štít na poli na příč rozdělený, svrchní strana modré barvy, v níž hvězda žlutá se 7 špicemi, ve spodní pak straně 4 pruhy, první a třetí žluté, 2. a 4 (tuším z dola) červené barvy se vidí, kolčí helm s přikryvadly a točenící žluté, modré, červené barvy, nad tím 2 péra pštrosová, pravé modré, levé žluté, vzhůru stojí. (Reg. král.) Tak i na náhrobním kameni Janově († 1569) v Táboře u sv. Jakuba. (Král na str. 283 sice neúplně, ale něco lépe než na str. 291, kdež matně přidal Pštrosoy z Drastu.

Puellacher, příjmení rodiny, která přišla z Rakous asi l. 1528 a sloužila králi při horách Jáchymovských. Na štítě měli velblouda (druhdy o jednom, druhdy o dvou hrbech), nad ním otevřený helm s korunou a nad tím zase velblouda. (Vyobrazení v Miltnerových Privاتمünzen tab. XXXVIII. N. 322—328.)

Půhončí z Předmostí. Předek této rodiny byl Martin Půhončí, vrchní na Mirově, l. 1616 vladectvím obdařený. Erb jejich byl štít na zděl polovičný. V pravé polovici noh ve skoku, levá polovice na příč rozdělená; v horním poli lilie, kterouž týž noh předníma nohama drží, ve spodní dva pruhy pošikem, klénotem jsou dvě křídla orličí a mezi nimi kosíř, nůž vzhůru postavený. (Jak. sb.) Vyobrazen jest týž erb v Miltnerových Privاتمünzen na tab. XLI.

Pucheřský z Puchře. Na dvoře v Puchři seděli lidé, kteří nebyli stavu vladického, ale byli poddáni přímo králi. Potomkovi neb nástupci jich Janovi Puchřeckému dovolil král Ferdinand (1546, 20. ledna), aby se psal z Puchře a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž jestřáb, pták, své přirozené barvy, drže ústy a pazoury kuroptvu se vidí, přikryvadla modrá, bílá a nade vším týž jestřáb, jako v štítě. (Reg. král.) Nepsalí se však Puchřeckými, nýbrž Pucheřskými.

Puchomířský z Puchaimu. Erb rodiny této byl prý štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm 3 zlaté snopy, dva nad jedním, 2., 3. trojdílné na příč bílé, červené, bílé, klénoty dva totiž 1. pára červené, bílé, červené a 2. zlatý snop. Tak Král na str. 299.

Pulbřic z Pulbřic (i Pulbryc), rodina z ciziny přistěhovalá, na počátku 17. st. v Praze osedlá. Erb její byl štít polovičný, pravá strana bílá, levá pak šachovnicí bílé a červené barvy (6 řad po 3 kostkách), přikryvadla červená bílá, nad helmem koruna a nad ní kotouč, jehož obruha vybíhá ve 2 konce křížem přeložené; to vše je bílé kromě levé polovice kotouče, jež jest šachovnicí asi tak, jako v štítě. (Jakub. sbírka, Král na str. 261.)

Purek z Chotouně v. Chotounský.

Purkhamer z Úrazu. Majestátem d. 1579, 18. února byl dán erb Ondřeji Purkhamerovi, jehož Jan Kutovec z Úrazu k erbu a vladyství přijal a to takový: Štít modré barvy, v němž u zpodku měsíc žlutý, špicemi vzhůru až do polovice štítu vyniká a z toho měsíce půl orlice ptáka bílé barvy, mající na pysku kroužek zlatý po ocas a nohy se vidí, turn. helm s korunou zl., přikryvadly bílými modrými a za klénot táž orlice. (Reg. král.)

Pušperský z Pleší. Král Ferdinand dovolil (1551, 21. září) Šťastnému Pušperskému, aby se psal z Pleší a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a od zpodku téhož štítu tři pahrbky zelené vynikají a z toho prostředního pak srnec své přirozené barvy k pravé straně obrácen jsa až po zadní nohy, máje dva celé rohy, každý se 3 parůžky, k skoku vyniká, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším srnec k pravé straně obrácený se vidí. (Reg. král.)

Puteani, přijmení (z Putean, de Puteani) cizí rodiny romanské, která přišla do Čech v 17. století a snad tu posud žije. Byvše v rytířském stavu, obdrželi 1782, 3. července panský stav z České kanceláře a tento erb:

Štít bílý a na něm prostředkem červený pruh na příč. V horním poli nad pruhem dva červené hmoždíře a nad nimi červený rak k pravé obrácený, ve spodním poli jen jediný hmoždíř. Nad štítem panská koruna a ot. helmice pod korunou s přikryvadly červenými bílými. Nad tím tři klénoty, totiž v prostřed tři bílá péra pštrosová, v pravo a v levo po korouhvi na hnědé tyčce a na každé se opakují znamení štítu. (Reg. královská, Meraviglia na tab. 19., též na staré pečeti r. 1712.)

Putz z Adlersturnu. Majestátem d. 1631, 28. srpna povoleno Janovi Putzovi, aby se psal *de Turaquila* neb Adlersturnu a dán mu erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm červená studně jako z cihel vystavěna, které se v rodišti Janově Putz říkalo, 2. a 3. pole žluté a v něm půl černého orla, avšak tak postaveného, aby obě polovice budouce k sobě dány, činily jednoho orla, tedy každá obrácena na venkovskou stranu, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, nad korunou zlatý kříž, jehož zpoděk dlouhý jest nad polokruhem mezi dvěma černými křídly. (Reg. král.) Když byl Marek, bratr Janův, do Říšského stavu rytířského povýšen (1658, 2. srpna), popisuje se jeho polepšený erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm červená studně jako kamenná i se svislým provazem, stojící na zeleném drnu, 2. a 3. pole žluté s polovičným orlem, uprostřed korunovaný štítek Rakouského domu, totiž bílý pruh na červeném a v těch polích písmena L F F nad sebou dva otevřené korunované helmy, na prvním dvě křídla orličí černá a mezi nimi na příč čára ohnutá, podobná měsíci a na ní zlatý věneček, na levé studně jako na štítě. (Reg. císařská.) Bezpochyby užil téhož erbu také Ján téhož dne a do téhož stavu povýšený. (Obraz ale trochu odchýlný Meraviglia na tab. 114. B. tab. 33. Viz i Hradý X. tab.)

Putz z Breitenbachu, jméno rodiny, která se sem přistěhovala ke sklonku 17. století. Erb jejich byl štít na příč polovičný, horní polovice červená a skrze ni řeka bílá položená, pod ní a nad ní bílé růže se žlutým jádrem, jedna nahoře, dvě dole (aneb obráceně), zpodní polovice zlatá a v ní modrá dvojnásobná lilie, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá, na korunovaném helmě tři péra, dvě červená a prostřední žluté, přes všechna ta křídla jde bílý pruh jako v oblouku, na červených pérech je pod ním růže bílá, na žlutém je bílá růže nad týmž pruhem a pod ním modrá lilie. (Jak. sb. Popis též v Soupise Klatovska 160.)

Pytlíkovíc v. Šiška.

z Questenberka viz III. odd. mor. z Kounic k r. 1761.

Rabínek z Vetčina v. Brodský.

Rabšteinský z Gutentálu. Daniel Rabšteinský, důchodní písař panství Pardubského, dostal (1630; 17. ledna) majestát na heslo a erb. Tento byl štít polovičný, zpodní pole bílé a v něm pošikem od levé cesta (pruh), po obou stranách jejích červený kříž a pod levým křížem bílý měsíc. Vrchní pole modré a na něm zl. lev, stoje zadními nohama ve zpodním poli, drže v pravé noze přední 3 žaludy na větvičce. Otevřený helm pod korunou s přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křídla barvami rozdělená, pravé (shora) červené a bílé, levé bílé a červené a mezi nimi týž lev.

Majestátem d. 1652, 11. října přidáno k heslu z Gutentálu heslo v. Friedental a to Danielovi Ferdinandovi R. z G., jenž byl písařem u zemského úřadu bernického. Také erb polepšen takto: Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. červeném poli bílý lev pod korunou, s červeným jazykem vyplazitým a ocasem rozdvojeným, na vnitřní stranu obrácený, an drží zlatou kouli, ve 2. žlutém poli černá orlice pod korunou, v 3. bílém červený pruh svislý, po jeho stranách červený kříž, v pravo nad křížem a v levo pod ním modrý měsíc. Otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, křídla červená a černá, na nich bílý pruh a na něm střela s červeným opeřením, k pravé straně obrácená. (Reg. královská, neúplně u Krále na str. 295.)

Racek z Chotěřiny v. Kolín.

Racl z Třebáně v. odd. III.

Radešínský z Radešovic. Majestátem d. 1590, 9. dubna povoleno Janovi Radešínskému, aby se psal z Radešovic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž u zpodku zelený pahrbek a na něm pegasus bílý s křídly, k pravé straně obrácený, na zadních nohách vzhůru stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými a modrými, dvě křídla orlová proti sobě postavená, pravé modré a levé bílé, a mezi nimi půl pegasa až po kýty. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 84. Blažek tab. 72. Král na str. 358 klade mylně noha.)

Radešínský z Radičova. Majestátem d. 1611, 4. října obdržel Jan R. erb a heslo. Erb ten byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů polovičný, nahoře modrý, dole bílý, v každém poli růže, bílá v modrém, modrá v bílém, helmice s točenicí a přikryvadly týchž barev, nad tím křídlo tak zbarvené a rozdělené, jako štít. (Kadich-Blažek tab. 84, kdež dvě rodiny spojeny v jedno.)

Radnický ze Zhoře. Václav Radnický pocházel z městečka Radnic, jež asi l. 1575 opustil, a obdržev výhost od vrchnosti (1581) obdržel (1584 v úterý po neděli Judica) majestát císaře Rudolfa na erb, kterým se vykázal ucházející se o městské právo v Starém městě Pražském (1590). Erb jeho byl štít zhora polovičný, v pravé polovici půl orla, v levé polovici tři pruhy pošikem položené a od pravé k levé, klénodem byla dvě křídla brky na venkovské strany obrácená. (Arch. DZ. VII, 1.) Poněvadž byl podobný erb Skálův ze Zhoře a jiných, kteří se tak psali, zdá se, že byl k erbu přijat, avšak majestát nedán z České kanceláře. Na rytířský stav dostal Václav majestát r. 1600, 22. ledna.

Radoňovský z Kosmačova. Král Ferdinand obdařil (1556, 18. dubna Pavla Radoňovského, výběřčího ungeltu v Klatovech, aby se psáti mohl z Kosmačova a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž od zpodku až do polovice na příč všeho štítu plot s 5 koly zlaté barvy a za tím plotem půl daněle červené barvy, k pravé straně obráceného až pod prsy, maje levou nohu přes plot přeloženou, jeden roh po levé straně se 4 parohy, jazyk vyplazený, vše (totiž roh a jazyk) zlaté barvy, přikryvadla zlatá modrá a červená modrá, křídlo orličí tří barev, pošikem rozdělené, (shora) zlaté, modré a červené. Radoňovský přijal k erbu Matyáše *Hostounského*, měšťana Nového m. Praž., což císař Maximilián (1571, 21. dubna) potvrdil. (Šlecht. arch.) Císař Rudolf vztáhl (1583 26. října) toto obdarování i s erbem na Jana Čecha, obyvatele v Jindř. Hradci, Jindřicha Jiříka *Slanského*, měšťana v Klatovech a Albrechta *Růženského*, též obyvatele v Klatovech. Erb stejně popsán, jako předešlý. Konečně potvrdil též císař (1610, 1. března) též erb Janovi *Římskému*, vnuku n. Pavla Radoňovského, jehož Václav Radoňovský k erbu přijal, tak že se také psal z Kosmačova. (Reg. král., Král na str. 328. — K tomu lze srovnati články o Hradeckých a Žďárských, kteří se též psali z Kosmačova.) Viz i Samša.

Rafius z Klefeldu. Erb rodiny této byl prý štít skrze pruh pošikem protkaný a v obou polích po kvítku s listem. Tak Král na str. 304.

Rachmberk z Rošteina. Král Ferdinand dovolil (1555, 20. prosince) Zachaři *Rachmberkovi* a Martinovi *Rynšovi*, Moravanům, aby se psáti mohli z Rošteina, při čemž jim dán tento erb:

Štít černe barvy, v němž od zpodku až do vrchu dva bílé pruhy způsobem, jako by krokvice byla neb půl kvadrangle vzhůru stojí, okolo něhož u pravé a levé strany, u zpodku, u vrchu a uprostřed štítu tři slunce jsou, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a černými bílými, koruna, z níž vynikají 2 křídla orličí rozletitá, na tré rozdělená, pravé (jdouc s hora) žluté, bílé černé, levé černé bílé žluté, mezi kterýmiz křídly slunce jedno. (Reg. král.)

Rajchl z Rajchu (i Reichl, Rejchl a Raichl), příjmení rodiny z ciziny přistěhovalé, jež se u nás v 16. st. vyskytuje. Paprocký (o st. ryt. 254) vyobrazil jejich erb, na štítě polovice ptáka vyletujícího, asi tak, jak se vyobrazuje orlice, nad točenicí dva rohy buvolové. pravý barvy dotčeného ptáka, levý barvy štítu. Meraviglia tab. 115. a. Král (na str. 340) popisuje bílý štít, na něm černého havrana vyletujícího; onen 2 rohy černý a bílý. tento téhož ptáka jako klénot. Pečetí, kterými by se ta věc rozluštila, není.

Rajský z Dubnice. Majestátem d. 1548, 15. února povoleno bylo Zikmundovi *Staškovi* a Vincentovi *Rajskému*, aby se psali z Dubnice a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá strana modrá a v ní vlk své přirozené barvy, na zadních nohách stojící, máje ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k levé straně stojící, levá strana bílá a v ní pes chrt tělné barvě napodobný, též na zadních nohách stojící máje oboječek červený na hrdle, ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně proti vlku obrácený, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a točenicí týchž barev, z níž dva buvolové rohy strakaté týchž barev vzhůru vynikají a mezi nimi polovice chrta, jako ve štítě. (Reg. král., Pam. arch. X, 271. Shoduje se Jak. sb. a Král na str. 267 i Meraviglia tab. 52 v Hradech VII. tab.) Když byli Rajští l. 1723, dne 4. října do stavu panského povýšeni, změněn jim klénot a nový erb byl tento: Štít polovičný, v pravém poli (barva není doložena) vlk vzhůru stojící své přirozené barvy, v levém bílém bílý chrt s červeným obojkem, též vzhůru stojící, obě zvířata k sobě obrácená, nad štítem helm a nad ním vznáší se velká zlatá koruna. (Reg. král.) Polepšení to ovšem se nevztahovalo na Stašky, jichž tehda již nebylo.

Rakl. Rodina tato, patrně německá, stýkala se s našimi odedávna. Když l. 1404, 22. května někteří Čechové byli z Vídeňského vězení propuštěni, byl mezi nimi i Volfart z Raklu, (von Rackl). Na jeho pečetí (v býv. dvor. arch.) je viděti jako kly, tenčí osečenou stranou vzhůru stojící, přiohnuté a svým ohnutím ven obrácené. Podobný štít měl i Adam *Rakl z Bainsdorfu* hejtman panství Petršpurského (1601), jen že širší strana klů byla vzhůru obrácena, nad helmou měl rostlinu o 8 lístcích proti sobě stojících. (Kolář z Arch. DZ. VII. 3.)

Rakovnický z Jenšteina v. Koutský.

Rakvic z Černhauzu. Z této rodiny počestěné objevuje se u nás jediný Bedřich R. l. 1592 seděním ve Lstiboři a od r. 1596 úředník na Černém Kostelci. Na pečetích jeho (v arch. mus. a města Brodu Českého) objevuje se tento erb: Na štítě 3 měsíce rohy svými ven obrácené, dva proti sobě pod vrchem bílé barvy v modrém štítě. Klénotem je kruh necelý dolů otevřený, do něhož jsou vstrčena tři pštrosova vzhůru stojící péra tak, že je v kruhu viděti konce brků. (Blažek tab. 33, Král na str. 355 popisuje jiný klénot snad jedné větve).

Rampach z Obory. Rodina tato vyskytuje se již l. 1533 v Prachenském kraji, později měla manství v Touškově, odtud řečené Rampachovské. Na

pečeti Kryštofové z r. 1555 (v arch. Třebonském) je v štítě ptáček k levé obrácený, nad štítem 2 rohy, nad tím půl hvězdy a nejvýše též ptáček.

z Řasné (v 16. st. Karel z Řasné, v 17. st. druhdy i Řasný z Řasné), příjmení rodiny, která byla napřed osedlá v Kutné hoře a bezpochyby erbu a hesla před r. 1526 nabyta. Erb její byl štít polovičný, v pravo černý a v levo bílý, v každé polovici půl orla ale nikoliv tak, jako obyčejně bývá, nýbrž jest při kraji štítu a hledí do vnitřku, přikryvadla černá bílá, kolčí helm s točenicí a nad tím polovice mouřenína, který má ruce k prsům ohnuté a v každé ruce drží bílé péro. (Jakub. sbírka. Král na str. 269, ale tu všude doložena barva červená za černou a orlice místo orla.)

Rašovec z Rašovic. Majestátem d. 1546, 18. srpna povoleno Ondřejovi a Jakubovi Rašovcům, aby se psali z Rašovce (ale nepsali se tak, nýbrž vždy z Rašovic) a dán jim erb: Štít červený, v němž stojí muž divoký, nahý, drže v pravé ruce větev zelenou a ruku levou máje v bok levý zpodepřenou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím půl téhož muže až po pupek. (Reg. král., Jak. sb.) L. 1610 nazývá se Oldřich Mládek plným jménem Oldřich Rašovec jinak Mládek z Ježova a z Rašovic a 1660 Jan Rašovec jinak Mládek z Ježova, ale Mládkové byli jiného erbu.

Ratychové z Alberndorfu. Bratři Vavřinec, Urban a Jiří Ratychové obdarováni majestátem d. 1570, 28. února, aby se psali z Alberndorfu a přidán jim tento erb:

Štít polovičný. Ve spodním poli šachovnice zlatá a modrá. Vrchní polovice kolmo dělená, pravé pole modré, a v něm vypínající se had se zl. korunkou na hlavě, v ústech bílý kámen drže, v levém černém poli ředkev (rettich) své přirozené barvy se zelenými lupeny. Kolčí helm s korunou a přikryvadly zlatými modrými a bílými červenými, dvě modrá křídla orličí, každé s dotčeným hadem na něm a mezi nimi táž ředkev. (Reg. královská.)

Rausendorf ze Špremberka Rausendorfové jsou cizího původu a ač se v Čechách trvale neusadili, připomíná se tu l. 1382 Kunrat z Rausansdorfu, člen tovaryšstva kroužku s kladivem; tak svědčí erb na jeho pečeti. Rozdělili se pak na pošlosti z *Plakvic* a ze *Špremberka*. Z oné byl v Čechách l. 1526 Adam a pak potomci, z této 1562 Hynek, 1568 Jan a potomci. Úplný erb jich je na náhrobku Petra Raus. z Pl. († 1589. Soupis Jindřichohradecka, str. 188), štít křížem na 4 pole (prázdná) rozdělený, kolčí helm a nad ním obraz muže až po kolena. Štít vídati na pečetích z l. 1562, 1577—1589, 1591 a 1610. Někdy vyskytuje se na nich úzký pruh podlé štítu aneb jest vrch prvního pole prodloužen, aby šel pruh po vrchu druhého pole. Král na str. 277 popisuje neurčitě (má býti 4 pole, červená a zlatá, v klénotu vidí trup černocha, ale ramena jsou zřetelna. (Viz i obraz v Hradech XIV. na tab.)

Raušové z Raušenpachu. Pavel Rausch obdržel šlechtictví od císaře Maxmiliána II. (tuším Říšskou kancelář). To potvrdil císař Rudolf (1597) 7. února) synovi jeho Tomáši z České kanceláře, tak aby se psal z Raušen-

pachu a polepšen erb: Štít polovičný, v zpodním červeném poli pošikem od pravé bílá voda tekutá, v horním modrém poli polovičný gryf drže střelu s železným ostřím. Kolčí helm s přikryvadly modrými zlatými a červ. stříbrnými a točenicí, klénot gryf se střelou. Polepšení bylo takové, aby voda tekutá pošikem od pravé byla v černém poli, helm otevřený s korunou a přikryvadly stříb. černými a nad tím orličí hlava (černá) s červ. jazykem vyplazitým, střelou prostřelená. Z téže snad rodiny pocházel Jan Ferdinand R., hospodářský rada u knížete z Lobkovic. Ten obdržel šlechtictví majestátem d. 1735, 2. května a psal se také z Raušnpachu. Erb jeho byl takový: Polovičný štít, horní pole modré a v něm pošikem od levé potok a po jeho obou stranách po zlaté hvězdě, v dolním zlatém poli červená kotvice, otevř. helm s přikryvadly modrými stříbrnými a zl. černými i s točenicí. Mezi dvěma (čern.) křídly zlatá hvězda. Když tento Jan Ferdinand obdržel (1755, 15. dubna) rytířský stav, polepšen jeho erb tak, že horní polovice byla rozdělena, pravé pole zlaté a v něm černá orlice, levé černé a v něm zlatý lev, v dolním poli modrém byl stříbrný potok. Nad štítem dva otevř. helmy pod korunami a s černožlatými a stříb. modrými přikryvadly, na pravém byla zl. hvězda mezi křídly, na levé byl zl. lev. (Reg. královská, i Král. na str. 282.)

z Rederu (von Rädern) byli na počátku 15. stol. ve Slezsku a asi od r. 1413 na krátký čas v Čechách; trvale se tu usadili v polovici 16. století. Erb jich byl štít modrý a na něm bílé kolo o osmi loukotěch, přikryvadla týchž barev a za klénot paví ocas, na němž jest kolo tak, jako na štítě. (Erbovník Salmovský, Jak. sb.) Na pečeti l. 1324 jest kolo o šesti loukotěch. (Arch. velk. převorství.) Pozdější rozšířený erb má Meraviglia na tab. 72. Kadich-Blažek tab. 88, 89. Obraz náhrobku s erby Hradu X. 223. a tab.)

Regnierové z Bleileben, rodina Nizozemská, jejíž jeden jménem Alexander byl ve službách vojenských a vyzdvižen (1626, 3. března) za svob. pána. Erb jich je štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole jest pětkrát pošikem rozděleno na bílé a červené pruhy, 2. a 3. jest na příč rozdělené, žluté a černé, uprostřed štítu jest štítek, v němž černá orlice ve zlatě, nad štítem dvě helmice, na pravé jest křídlo na příč žluté a černé, na pravou stranu rozpeřené, z levé přilbice vyniká bílý jednorožec do polovice. (Meraviglia tab. 19, Kadich-Blažek tab. 86, Král v Hradech VIII. tab. Kolář v Nauč. Slov. IV. 163.)

Řeháček z Frejtoku v. Pátek.

Řeháček z Květnice. Jan Řeháček jinak Řehák vyskytuje se od r. 1532 a přijat l. 1552 do stavu rytířského; jeho otec snad byl Brykcí Ř. z K., jenž l. 1533 zemřel. (Arch. f. K. ošt. G. XXXIX. 450, Pam. arch. IV. a 93. Miltner, Privatmünzen 484). Erb jeho byl na modrém štítě bílá kotvice tak že na pravé straně měla jedno, na levé dvě ramena a též znamení za klénot. (Obraz u Miltnera tab. XLIII. 371, též Král na str. 368.) Nobilitování snad byli před Ferdinandem I.

Reichenbach z Reichenbachu, příjmení rodiny z Němec pocházející, z nichž první Jiřík byl l. 1525 purkrabí na Kornhauzu, ale některý rok potom nabyli statkův pozemských a zůstali v zemi trvale. Erb jich byl uprostřed štítu kruh podobný žernovu, z něhož vybíhají 3 oškrdy, dva k horním koutům, třetí ke zpodku, klénodem je polovice jakéhosi zvířete se hřívou, snad koně. Tak viděti na pečeti Sigmundově (1594 v listech zemského arch.), jenž měl příjmení Biller, protože slovo bille znamená v německém oškrd. Podobné znamení v štítě je i na pečeti Kryštofově. (1555 v arch. Třebonském.) Král na str. 367 popisuje štít modrý, znamení bílé a klénot půl černé orlice, což snad bylo zvykem u některých.

Reismann z Ryzemberka. Císař Leopold nadal (1674, 26. července) Jana Jiří Raysmanna, radního Starého m. Praž., heslem a tímto erbem:

Štít polovičný tak, že zpodní modrá polovice je něco menší. V té jsou 3 strmé skály (své barvy?), nahoře v bílém poli polovičný divý muž s šedivou hlavou a bradou, máje hlavu a boky zeleným lupením ověšené, drže v pravici kyj a levicí vyzdvihuje modrou kouli. Otevř. helm s korunou a modrými bílými přikryvadly, nad tím pak týž divý muž, jako na štítě. (Reg. královská, Král na str. 280.)

Rejnal ze Strašic, příjmení rodiny málo známé, jež snad přišla ze Slezska a bývala v 17. st. ve službách knížat z Lichtenšteina. Erb jich byl štít modrý a na něm dvě bílé kotvice, křížem přeložené, háky dolů, držadly proti horním koutům obrácené; na nich je tam, kde se křížují, červené srdce užším koncem dolů obrácené, helm s korunou a nad tím ruka zbrojná i s ramenem držíc v hrsti střelu, tulejí k pravé straně obrácenou. (Král na str. 322 a 368, vyobrazení v Soupise Českobrodsko na str. 141.)

Rejnovský z Rejnova. Král Ferdinand dovolil Jiříkovi Rejnovskému, v Čechách bydlícímu, aby se mohl psáti z Rejnova (1552, 1. ledna), obdařiv jej tímto erbem:

Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modré, zpodní žluté barvy a přes celý štít roh jelení s 5 parohy k levé straně vynikaje, helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla barvami na příč rozdělená svrchní modré, u zpodu žluté (zřídka tak bývá) a mezi nimi dotčený jelení roh. (Reg. král.)

Rejšvic z Kadeřína, příjmení slezského rodu, z něhož pocházeli bratři Bedřich a Václav. Ti obdrželi (1653, 24. října) panský stav kr. Č., aby se psali z Kadeřína a Grabovska a vysazen jim tento erb:

Štít křížem rozdělený. 1., 4. pole modré, v prvním měsíc, jehož rohy jsou po jedné zlaté hvězdě posázeny, ve 4. bílá škeble, ve 2. a 3. červeném poli bílý pruh na příč. Otevř. helm pod korunou s příkr. bílými modrými nad tím táž škeble (prý Jakubská) a nad ní měsíc s hvězdami. (Reg. královská, Král na str. 284, 354. Blažek má na tab. 34 tři obrazy, více méně odchylné a ještě dva na tab. 73.

Rejšvický z Freifeldu v. Kotva.

Remiš z Tábora. Majestátem d. 1583, 13. února (2. března?) dovoleno Janovi Remišovi, Moravanovi, aby se psal z Tábora a dán mu tento erb: Štít červený, v němž od spodku až do polovice štítu nahoru zeď z kvadrátového kamene, se čtyřmi stínky, zezpod s branou otevřenou, nad tím vlčice své přirozené barvy s rozzavenými ústy a vyplazeným jazykem, k pravé straně k běhu se majíc a na té každé stínce, totiž na přední k pravé straně pravou nohou, na druhé levou, na třetí zadní pravou a na čtvrté též zadní levou rozkročená stojí, turn. helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými, nad tím tři péra pštrosová, dvě žlutá a prostřední červené. (Reg. král.)

Renička z Čermník, přijetí rodiny osedlé v knížectví Opavském. Erb jich byl štít polovičný pravo černý, v levo modrý (snad vznikla černá barva ze stříbra), přes celý štít dvě žezla křížem přeložená s obrácenými barvami. Tak vymalován erb Janův l. 1486 na deskách zemských Opavských. Král na str. 269 popisuje znamení jako dřevce ke klání a klénot křídlo týchž barev jako štít.

Renšpergárové z Renšperka a z Držkovic vyskytují se v Čechách od polovice 16. st.

Erb jich byl štít a v něm pošikem modrý od horního pravého koutu dolů pruh, složený ze zlatých rout, přikryvadla modrá žlutá, klénotem jsou dvě tabulky (?) modré se zlatým lemováním a červené hlavně bambitek (?) převržené (koncem horním dolů). ((Meraviglia tab. 20, Hradý VIII. tab., Jak. sb. Král 306, 310 popisuje červené na bílém, ale podruhé shodně.) Tak jako nahoře, i na pečeti Ferdinandově (1645) v arch. mus.

Ret z Pístova. Král Vladislav, pasovav mistra Beneše na rytíře v kostele sv. Víta, obdařil jej heslem, aby se psal Ret z Pístova a dal mu tento erb:

Štít černé barvy a v něm lev zlatý na zadních nohách stojící s vyplazeným jazykem a vyzdvíženým ocasem, v předních nohách cirkel (kružidlo) špicemi dolů obrácený drže, helm, přikryvadla černá a žlutá a nad tím dvě křídla, pravé zlaté, levé černé. Erb ten potvrdil císař Rudolf (1591, 25. července) Janovi, potomku Benešovu. (Reg. král., Král. na str. 323 dokládá, že je kružidlo železné.)

Rezler z Lišic. Rezlerové neb Rezlárové byli v 15. st. měšťany v Mostě, ale v 16. st. bydleli v Lounech. Heslem byl obdařen bezpochyby Šebestian († 1573) král. rychtář v Lounech, an se již píše z Lišic, ale již Kryštof Rössler měl l. 1546 erb dole psaný. Erb potvrdil císař Rudolf (1604, 24. listopadu) Janovi Rezlerovi, totiž:

Štít polovičný, v pravo červený, v levo modrý, uprostřed štítu růže bílá a skrze ni střela od pravé strany ze spodku k levu pošikem ostřinou vzhůru obrácená, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, nad tím dvě křídla, modré a červené a mezi nimi táž růže se střelou. (Reg. král. Meraviglia tab. 141, Král na str. 270.)

Říčanský z Říčan. Císař Matyáš vyhlásil (1614, 7. listopadu), Jana Felixa a tři jeho sestry, děti Jana mladšího z Říčan, jež splodil s Annou Rečickou, kmetičnou svou, za manželské děti a jiným majestátem (1615, 2. října) povolil, aby se psali Říčanskými z Říčan, avšak nenechal jim otcova erbu, nýbrž dal jim tento erb nový:

Štít celý červený a v něm zvíře leopard své přirozené barvy, k pravé straně obrácený a vzhůru stojící, předníma nohama dvě lekna zelená držící s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem, helm s přikryvadly žlutými černými, koruna, z níž půl leoparda po zadní kýty, tak jako v štítě, vyniká. (Reg. král. Srov. odd. II.)

Rieger z Hornfelsu. Císař Rudolf vyzdvihl (1592, 2. července) Řehoře Riegra, jenž sloužil u Říšské kanceláře, do stavu šlechtického a vysadil mu tent štít:

Štít polovičný, pravé pole modré, a v něm lev, levé pole na tré na příč rozdělené, prostřední kus bílý, ostatní červené a v nich po zlaté hvězdě. Řehoř byv naposled správcem hradu Pražského žádal (asi ok. l. 1621) u Říšské kanceláře za polepšení erbu, k čemuž sice svoleno, ale majestát nepsán, protože zatím zemřel. (Arch. šlechtický.)

Riesenfelder z Riesenfeldu. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1642, 12. října) Lukáše Vojtěcha Riesenfeldera, prymasa v Jihlavě, do stavu šlechtického dědičných zemí a obdařil jej tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm polovice černé orlice, 2. a 3. modré a v něm bílý pruh na příč, ve kterémž pruhu jest zlatá střela s železnou tulejí, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými a korunou, na níž zelený pahrbek a na něm orlice pod korunou držíc střelu. (Reg. král., opis majestátu, který měli potomci ve Vysokém Mýtě.)

Římský z Kosmačova v. Radoňovský.

Rindsmaul, Hradý VIII. tab.

Roden z Krušce v. Jirkovský.

z Rodvic, v 16. st. držitelé Svojkova, kteří asi tehda přišli do Čech, snad ze Slezska. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný, v pravo zlatý a v levo černý, přes štít celý pošikem od pravé dolů ostrva, černá ve zlatém, zlatá v černém a mimo ni v každém poli růže, zlatá v levém nahoře, černá v zlatém dole, helm s korunou a přikryvadly obojí barvy, nad tím tři pštrosí křídla, dvě zlatá, prostřední černé a na něm zlatá růže. (Meraviglia na tab. 115. U Krále na str. 261 zcela jiný erb.)

z Rogendorf, příjmení rodiny v Rakousích osedlé, jež se přiznala s našimi mocnými rody, avšak l. 1575 se také přiznala k zemi a měla statky v našich zemích.

Erb jejich byl modrý štít, v jehož zpodní straně byla bílá zeď se stínkami a nad tím v modrém poli zlatá hvězda o 6 špicích, helm s přikryvadly modrými žlutými a koruna, z níž vynikají dva buvolové rohy,

barvami na příč rozdělené, žlutý modrý a modrý žlutý, majíce nastrkaných pavích per čtvero po stranách venkovských a po jednom v končinách. (Král na str. 369 a téhož obraz v Hradech, III. tab., rozšířený erb na str. 297, čtvero erbův Kadich-Blažek tab. 89.)

Rogojský z Rohozníka, příjmení rodiny na Moravě osedlé. Erb jejich byl štít červený a na něm černý jelen bílou rouchou přepásaný, jako by běžící a mající rohy zlaté, nad helmem jelení rohy. (Paprockého Zrcadlo na l. 355, Meraviglia tab. 115. Kadich-Blažek tab. 89. Blažek tab. 35, Král na str. 328 klade za klénot půl jelena.)

Roháč z Srpín. Jiří Pertolt Pontan jako cís. palatin obdařil (1608, 18. července) Nikodema a Daniele Roháče heslem a tímto erbem:

Štít černý a u jeho zpodu vršek zelený a na něm stojí pták noh žluté barvy, předníma nohama vzhůru vyzdvižený, s ústy rozzavenými, jazykem vyplazeným a křídly roztaženými, drže v pazouřích pravé nohy meč dobytý, v levé pak máje rohy jelení (jeden? dva?), kolčí helm s přikryvadly černé žluté a červené bílé barvy a točenici, a nad tím dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, černý žlutý a bílý červený, mezi nimiž se vidí týž noh, jako v štítě. (Reg. Pantanova.)

z Rohan a Guémené. Majestátem d. 1808, 27. listopadu přiznán jest knížecí stav knížeti Jindřichovi a potvrzen jeho erb, totiž:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní 9 zlatých rout, jež však jsou proráženy tak, že z každé uprostřed červená barva štítu v podobě menší routy proniká, položeny jsou tři a tři nad sebou a s ostrými konci zhora dolů; levé pole bílé a v něm 13 hranostajových ocásků. Nad štítem, kterýž drží dva lvi, jest knížecí koruna, a za štítem plášť s kníž. kloboukem. (Kniha 274 býv. šlechtického arch. Meraviglia na tab. 87 a 88, Hrady X. tab.)

Rombaldové, nyní u nás osedlí, jsou stará patricijská rodina města řečeného Videm (ital. Udine). Albrecht Rombaldi, c. k. nejv. lejtenant, přinesl l. 1655, když se ucházel o městské právo v Praze, vysvědčení d. 1650, 22. února, že patří k urozeným města Udine. Z téhož města došlo také vysvědčení, jaký je jejich štít, totiž modrý štít a na něm holub stříbrný, jakoby chtěl vzlétnouti, stojící na vršku zlatém o třech pahrbcích, z nichž prostřední je trochu povýšen. (Z písemností, jež si opatřil n. Dr. V. Pinsker z dotčeného města.)

Ronovský z Velgenavy, příjmení rodiny málo známé. Erb jejich byl štít žlutým pruhem na příč položeným na tři strany rozdělený, horní červené, zpodní modré barvy, v horní je polovice modrého koně, kolčí helm s přikryvadly modrými červenými a nad ním polovice modrého koně k pravé straně obráceného, jako v štítě. (Jakub. sbírka a Král. na str. 290, oba shodně až na barvu koně, již Král klade bílou.)

Ropal z Ryžmberka. Prvním známým členem této rodiny byl M. Bartoloměj. R. z R. (1542 atd., viz Rybičkův článek v ČČM. 1845 na str. 358), o jehož povýšení na šlechtictví není nic známo. Erb jeho byl štít

bílý a v něm klín modré barvy od zpodu nahoru a ostřím vprostřed vrchu štítu ukončený, v jehož zpodu je vršek o třech pahrbcích (zelených) a na něm polovice bílého lva, v polích pravo a v levo od klínu je po zlaté hvězdě; klénotem jsou tři pera, 2 modrá a prostřední bílé. (Král na str. 311.)

Ror z Rorova Melichar, od r. 1530 v Starém m. Praž. osedlý. Na pečeti jeho (1543, 28. června v arch. univ. knihovny) je štít mající tři vrstvy obdélníkův (šindelův) nad sebou, u vrchu 5, pod tím tři a pod tím jeden, dvojí barvy). Na tab. 89 a 90 díla Kadichova jest vyobrazeno 6 erbův, štít bílý a šindele červené neb naopak, příkr. týchž barev, kříž zlatý mezi dvěma rybami, bílou a červenou neb naopak. Též Blažek na tab. 35.

Rorerové, šlechtici, jak se zdá, prvotně v Horní Falci osedlí. Na pečeti Petra R. (1391 mezi listy Valdsasskými v Říš. arch. Mnichovském) je viděti štít příčným pruhem na dvě rozdělený a horní a spodní strana zase svislou čarou na dvě rozdělena. Rorerové seděli v 16. st. na Štokově u Tachova a píší se od r. 1575 z *Hochštetu*.

Roslav z Rosentálu. Erb rodiny této byl prý štít, uprostřed klín ostřím vzhůru obrácený bílý s černým koncem, ostatní pole červená a v každém po zl. růži; klénot černý kuň polovičný. Tak Král na str. 311.

Rotkirch. Předkové hrabat téhož příjmení z domu Pantenovského připomínají se na Moravě již v 16. století. Císař Leopold vyzdvihl Jana Kryštofa R. do panského stavu kr. Č. a polepšil mu jeho erb takto:

Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. pole žluté a v něm 3 černé orlí hlavy pod korunami, nahoře dvě, dole jedna, 2. černé a v něm brněný jezdec na bílém koni s červenou šerpou, drže v pravici meč se zl. jílcem; na řemenu konském jsou červená a modrá péra, 3. pole černé a v něm dělo namířené na jezdce, které konstablér zapaluje, ve 4. poli žlutém zlatý (?) lev, nad štítem dva turn. helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými, na pravém orlí hlava (černá) s červ. jazykem vyplazeným, na levém dva rohy buvolové a v jejich ústech jezdecké praporce barev (zhora) modré, bílé, červené, žluté, černé, na zlatých toporech a křížem položené. (Reg. král.)

Erb ten zjednodušen, když (1826, 22. ledna) Leopold z R., polní maršálek a Linhart z R., generalmajor, do stavu hrabského povýšeni, totiž tak: žlutý štít a na něm tři černé hlavy orlí s červenými jazyky vyplazenými, dvě nahoře podle sebe, třetí pod nima, nad štítem hrabčí koruna a helm turn. s korunou a černými žlutými přikryvadly, nad tím černá orlí hlava s vyplazeným červeným jazykem. Štít drží dva oděnci majíce na helmech červené chocholy. (Šlechtický arch. Meraviglia na tab. 73.)

Rotleb z Žaboklík v. Orlík.

Rotmberger z Děvína v. Bezděkovský.

Rotšteinský z Rotšteina. Lorencovi a Janovi R. z R. dán (1543, 11. června) tento erb: Štít modrý neb lazurový, v něm jelen celý rohatý své přirozené barvy, jako by kráčel, stojí, máje skrze hrdlo střelu prostře-

nou, nad štítem helm s příkr. žlutými modrými, nad tím dva rohy buvolové žluté barvy vzhůru stojí a okolo nich plameny modré. (Reg. král.)

Kromě těchto byli jiní *Rotšteinští z Rotšteina*, jak se psal l. 1573 Jan. Ale předek jeho Jakub David Ročtinský z Ročtina dostal (1556, 22. dubna) erb: štít modrý a od spodku až do třetího dílu téhož štítu voda a z té vody půl osoby mužské, nahé, maje ruce vzhůru stažené k pravé straně obrácené i s vlasy se vidí, helm s příkr. bílými modrými, nad tím dvě křídla, bílé a modré. (Reg. král.) Tak i na pečeti Janově l. 1573. (Arch. DZ. IV. 6.)

z Rottalu viz Kadich na tab. 90.

Roudnický z Březnice. Erb rodiny této byly prý jelení rohy a za klénot polovičný jelen. Tak Král na str. 329.

Roudnický z Mydlovar. Bratři Cipryan, Jan a Mikuláš Roudničtí obdařeni (1561, 28. října) erbem a heslem:

Erb jich byl štít červené barvy, u jehož zpodu jest trávník a na něm bobr své přirozené barvy a nad tím roh jednorožcový křivolaký, klénotem byl klobouk červený s bílým vyložením a pérem. (Reg. král. Král na str. 332.)

Roudnický z Olivetu. Majestátem d. 1543, 5. června povoleno Janovi *Roudnickému* a Pavlovi *Vodolínskému*, aby se psali z Olivetu a dán jim tento erb: štít pošikem od dolního pravého koutu vzhůru rozdělený, vrchní pole zlaté a do něho vyniká od spodního půl noha ptáka černého ke pravé straně vzhůru, spodní pole dvěma černými a dvěma žlutými pruhy pošikem ozdobené, točenice a přikryvadla zlatá černá, za klénot půl noha s rozletitými křídly, držícího nahý meč v nohách pazoury. (Reg. král. Jak. sb.)

Rovenský z Libé hory (z Libanberka). Jiřímu Rovenskému, služebníku při kr. prokuratorství, dán erbovní list (1631, 3. února), aby se psal z Libé hory a vysazen mu tento erb:

Modrý štít a na něm bílý lev pod korunou, s červ. jazykem vypl., rozdvojeným ocasem, stojí na skále, drže v pravé přední noze kytici lilií; otevř. helm pod korunou s příkr. modrými žlutými, nad tím modré křídlo orličí a na něm pruh na příč žlutý, na němž jsou tři lilie (barvy?). (Reg. královská.)

Rozacín z Karlšperka v. Karolides.

Páni z *Rozdražova*, kteří byli od r. 1577 osedlí v Čechách, byli původu polského a erbu řečeného Doliva, totiž:

Štít modrý a na něm bílý pruh pošikem od levé k pravé straně dolů položený, na kterémž pruhu jsou tři červené růže, každá o čtyřech lupenech. Klénotem jest panna červeným šatem oděná mezi jeleními rohy. (Miltner, *Privatmünzen* 467, *Meraviglia* tab. 73. *Blažek* tab. 36 a 74. Král na str. 303.)

Rozenhain z Janovic, příjmení rodiny, jež byla u nás již od konce 15. st. a držela pozemské statky až do 18. století.

Erb jich byl štít na příč polovičný, vrchní strana bílá a v ní dvě červené růže, spodní strana modrá a v ní zlatá hvězda o 6 špicích; za klénot měli tři péra, červené, bílé a modré. (Král na str. 280.) Týmž erbem pečetil (1483) Zikmund z Rozenhajnu, jehož potomci se psali teprve od r. 1559 z Janvic. Na pečeti Dototy Otíkové z Janvic (1620) jest týž erb ale po stranách pes, v klenotě je po růžici. (Kolář z arch. mus.), ale snad jen náhodnou ozdobou, neb na pečeti Janově (1574) nic takového není. —

Rozhovský z Krucemburka. Tak se píše (pokud jest na snadě) první Václav I. 1579; před tím se vyskytují 1460 a 1487 Michal z Krucemburka a v l. 1557—1569 Brykcí z Krucemburka, ale není jisto, jsou-li jeho předky, ač je to možné, protože byl Michal I. 1487 v Chrudimi a Rozhovice nejsou daleko.

Erb jich byl štít červený a na něm kosa s mečem (se zlatou rukovětí) pošikem na kříž přeložené, přikryvadla červená bílá, helm s korunou, z níž vyniká celá kosa vzhůru stojící. (Král v Hradech XI. tab. a v Heraldice na str. 359 kladě černý štít.)

Rozín z Javorníka. Císař Maximilian obdařil (1574, 21. dubna) Jiříka, Petra, Eliáše, Daniela a Samuela bratří Rozíny erbem a heslem aby se psali z Javorníka neb Auhornu. Erb jim vyměřen tento:

Štít na čtvero rozdělený, 2. a 3. žluté neb zlaté barvy a v té každé při spodku hora tříhřbetá, červená a na ní půl mouřenína, držícího v pravé ruce šípku s červenou rukovětí k vyhození té postaveného, majícího na hlavě věnec z bílé a červené růže, 1. a 4. modré barvy a v té každé štrych neb cesta v způsobu krovu (snad krokve) vzhůru postaveného bílé barvy, pod nímž při spodku hora nebo vrch tříhřbetý černý a z něho větev suchá (na obraze schází) a na té růže bílá rozkvetlá, při vrchu pak té cesty neb krovu z každé strany tolikéž růže bílá rozkvetlá se vidí; nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, nad tím točenice s rozletitými feflíky týchž barev, z nichžto dva rohy bouvolova, barvami vúpol na příč rozdělená, pravého spodní polovice bílá a svrchu modrá, levého spodní černá a vrchní žlutá, z kteréhož každého u vrchu růže bílá vynikající a v prostředku týchž rohův tolikéž bílá růže se vidí. (Otištěno z originálu i s obrazem v Časop. Př. St. Č. IV. 39.)

Rozkošný z Křelmburka. Erbovní znamení rodiny této byla prý mořská panna držíc v každé ruce zrcadlo (chce se líbiti, gefallen). Klénotem jest táž panna mezi křídly. Tak Král na str. 356.

Rozkošský z Rozkoše. O počátcích této rodiny není nic známo, snad dostali erb svůj od nějakého palatina. Na pečeti Šimonově (1642), jenž byl později registrátorem při deskách zemských, vidí se tento erb:

Štít na příč polovičný, na spodní polovici vidí se ruka s ramenem a rukávem vzhůru stojící a poloviční hrstí do svrchní polovice zasahující, držíc tu tři lilie na hůlkách neboli žezla tak, že prostřední jde přímo

k vrchu a ostatní se kloní k oběma koutům. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Roznár z Roznova. Císař Ferdinand dovolil (1559, 27. listopadu) Jiříkovi Roznárovi, aby se psal z Roznova (bezpochyby Rosenau) a dal mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené barvy a v tom každém poli růže bílá se vidí, 2. a 3. pole bílé a v tom každém poli papoušek pták zelený stojí, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším 3 péra pštrosová, dvě z obou stran červená a prostřední bílé a papoušek na helmě u per sedě tak, jako v štítu, se vidí. (Reg. královská.)

Rozum z Bilejova v. Zakostelský.

Rožďalovský z Aventinu v. Melantrych.

z Rožné. Majestátem l. 1530, 12. března dán jest Jakubovi z Rožné tento erb: Štít modrý, v němžto jsou dva cílníky zlaté na příč přeložené, nad štítem helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím 2 cílníky též na příč přeložené. (Reg. král.)

Rožnovský ze Krtěnova. Tak se psal l. 1530 Mikuláš a jestli on neb předkové jeho nepřišli z ciziny, jest pokládati tuto rodinu za erbovní; neb Rožnova na Moravě nikdy neměli a Krtěnova tam také nebylo. Erb jejich lze seznati z pečeti Bernartových z r. 1593 a 1618, též Jana Jindřicha z r. 1602; tu je na štítě labuť tak jak se vyobrazuje u pp. ze Švamberka, ale drží v pysku jakýsi předmět jako malý obdélník, a v něm vstrčen meč vodorovně postavený a ostřím k levé obrácený, ana labuť hledí k pravé. Na náhrobním kameni, který nalezen (1896) ve farním kostele Bohuňovském (u Kunštatě) při bourání, je též erb, ale slohově nedonale vytesán, klénotem je táž labuť. Král (str. 341) klade štít za žlutý, labuť za bílou a malý obdélník za rameno, což by bylo pravdě podobno, ale z náhrobku Bohuňovského nejde na jevo.

Rubín ze Lvovic v. Lvovický.

Rubin ze Šprymsberka. Václav Rubin obdařen l. 1541 erbem a heslem, sám druhý. (Viz Kuten a Levého Dějiny Rakovníka na str. 223.) Erb ten, jak je vypsán v majestátu na to vydaném, souhlasí s erbem, kterýž jest na náhrobku téhož Václava. (Viz Soupis Rakovnicka na str. 175.)

Rudolf ze Lovčic v. Lovčický.

Rudolt z Ebrharce. Jak se zdá, byli Rudoltové stará rodina městská v Jihlavě. Rudolt z Ebrharce čili nynějšího Hybrálce, připomíná se r. 1440 a byl tehda i potom držitel téže vsi, již Jan syn jeho prodal. (Rel. tab. II. 378.) Téhož erbu byli také *Šindelové z Ebrharce*. Erb obou popisuje se takto: Štít na zděl polovičný, pravé pole červené, levé bílé, přikryvadla červená bílá, nad helmici klečí mnich v bílé kápi, okásaný s širokými rukávy a s plešou na hlavě, drže v levé ruce berlu zlatou biskupskou a na pravé ruce máje dva prsty přední zdvižené, jako by požehnáni dával. (Reg. král.) K tomu sluší poznamenati, že se kápi nemůže

rozuměti pravá kápě, protože je viděti pleš, nýbrž oblek, který je v malbách modrý s bílým pásem a obojkem okolo hrdla. (Jak. sb. V Králově Heraldice na str. 260 neúplně popsáno. (Viz i Hradý XII. tab.) S tím pak, co bylo psáno, shoduje se obraz na minci Mikuláše Šindela (nar. 1519, Miltner Privatmünzen, str. 491). Jan Linhart a Volf bratří Šindelové a Jan a Jiřík bratří Rudoltové, strýcové z Ebrharce, přijali k erbu bratří Kašpara *Pštrosa* a Jakuba *Dornkrejla*, což schváleno majestátem l. 1542, 6. ledna, tak že se i tito psali z Ebrharce. (Reg. král.)

Rudský ze Chřenovic. Jan Sedlecký ukázav list n. Alše Zruckého ze Chřenovic, jímž byl k erbu a heslu jeho připuštěn, obdržel majestátem (d. 1610, 17. května) potvrzení toho a dovolení, aby se psal Rudský ze Ch. Erb jemu daný byl tento:

Štít modré barvy, v němž grejt pták s rozletitými křídly po pravé straně bílé, po levé červené barvy, máje nohy rozložené, hlavu od levé k pravé obrácenou s vyplazeným jazykem (tedy nikoliv orlice, jejíž pružina také schází), helm s přikryvadly bílými modrými a červenými modrými, koruna a na ní 3 pera pštrosová žlutá, modré a bílé. (Reg. král.)

Rukner z Ramova. Císař Rudolf dovolil (1578, 6. prosince) Antonínovi (Ruknerovi?), aby se psáti mohl z Ramova a obdařil jej tímto erbem:

Štít na čtyři čtvrti křížem rozdělený, 1. a 4. čtvrt modrá s pahrbky zelenými u spodku, na nichž po třech klasích ječných zlatých, vzhůru vedle sebe vyrostlých se spatřuje, 2. a 3. žlutá a přes ni pošikem od svrchu levé až dolů pravé strany 2 pruhy modré barvy, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, točenice a křídla orličí rozkřídlená, na půl na přič rozdělená, pravé žluté modré, levé modré žluté a mezi těmi křídly 3 klasy ječné. (Arch. šlechtický.)

Páni z *Rumerskirchu* měli na červeném korunovaném štítě jednoduchý kostel s dveřmi po straně, mnohými okny a cihelnou střechou, za níž zřítí věž, kostel nepřilíš přesahující, s okny a konickou cihelnou střechou, dva helmy s přikryvadly, u pravého červenými žlutými, u levého červenými bílými, též s korunami, na pravé je černá orlice s korunkou, na levé český lev, oba k sobě obráceni. (Meraviglia tab. 52, Kadich-Blažek tab. 91 a 92.)

Rumpál z Kunratic v. Voříkovský.

Ruska z Vlčnova. Erb rodiny této, byl prý štít křížem na 4 pole, totiž žluté, bílé, černé a červené a přes ně všechna je delfín šípem prostřelený. Klénodem jsou dvě péra tak zbarvená, jako štít, totiž žluté černé a bílé červené a mezi nimi týž delfin. Tak Král na str. 299).

Rulík z Kanzenpachu viz Kac.

Růt z Rutenšteina. Erb této rodiny štít trojdílný, zhora 3 růže, uprostřed tři pahorky (?), zdola kotvici, uprostřed paprsků a za klénot paporec popisuje Fr. Teplý v ČCH. XXX. 485.

Růže z Orličné v. Gygas.

Růžek z Rovného. Staří vladky z Rovného měli týž erb, jenž později měli Růžkové, jak viděti na pečeti Jiříkově r. 1498 v arch. Pelhřimovském. Když bratři Jan a Jiřík Růžkové svobodníci z Miřetic koupili 1542 Lhotici, vyprosili si erbovní list. Král Ferdinand tedy dovolil (1543, 31. května) Janovi *Nakserovi* a dotčeným bratřím, aby se psali z Rovného a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravá strana bílá, levá modrá, helm s přikryvadly červené a zelené barvy a nad tím vším 3 zelená péra papoušková vzhůru stojící se vidí. (Reg. král.) Za naší paměti falšován majestát ve dsky zemské vložený; padělavatel pokládal tři péra za 3 klasy pšeničné zlaté. Vyobrazení erbu Nakserova na náhrobku z r. 1562 v Časlavi. (Neúplně Král na str. 260.)

Růženský z Kosmačova v. Radoňovský.

Růžovský z Růžova. Růžovští byli ze staré rodiny v Polsku osedlé, z níž pocházel Vít, jenž se osadil ok. l. 1620 v Praze. Janovi Vilémovi synovi jeho povolil císař Ferdinand III. (1642, 16. července), aby se psal z Růžova neb Rosenhainu (z Růžova již se psali před tím) a polepšil jeho erb totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm po bílé růži pětilisté se zeleným jádrem, 2. a 3. pole modré a v něm tygr své přirozené barvy (ale na obraze je bílý), nad helmem jsou dvě křídla orličí, modré a žluté a mezi nimi dotčená růže. (Arch. musejní, Král na str. 309 popisuje štít jinak a snad tak, jaký byl před r. 1642.)

Rvačovský z Vyšetína. Císař Maximilian dovolil (1574, 21. April.) Pavlovi Konstantinovi *Dobřichovskému*, Matyáši *Budínskému*, Vítovi a Jiřímu *Žabkovi* a Václavovi *Rvačovskému*, aby se psali z Vyšetína a obdařil je tímto erbem:

Štít bílý a v něm červené váhy pověšené na modrých provazích, turnéřský helm s přikryvadly a točenicí bílé a modré barvy, nad tím tři pštrosí péra, bílé mezi dvěma červenými. (Šlecht. arch. ve Vídni, Král na str. 155.)

Rydl z Najenperka v. Linhart.

Ryhler z Ryzenska v. Chlivenický.

Ryneš z Rošteina v. Rachmberk.

Ryšan z Rosenšteina, rodina málo známá, z níž žil l. 1581 Václav R. z R., císařský služebník. Na jeho pečeti spatřuje se štít polovičný, v pravé polovici dvě herald. lilie na sobě, uprostřed spojené, v levé polovici pruh s hořejší do dolejší třetiny pokosem jdoucí a před ním i za ním po kouli. (Vypsal Kolář odkudsi.)

Ryšavý z Třebeska. Rodina Ryšavých byla v 15. st. osedlá v městě Písku a psala se vždy jen Ryšavý, až teprve Václav (1505) se psal z Třebeska. Bezpochyby byli k erbu přijati od starší rodiny. Syn jeho Jan byl toho rodu poslední a snad přijal k erbu Václava Hánu, jenž byl ženat s jeho nevlastní sestrou. Erb jeho výslovně není znám, ale nelze o tom pochybovati, že byl takový, jako Hánův (viz to).

Ryter z Hornsfelsu. Císař Rudolf dovolil (1592, 2. července) Řehořovi Ryterovi, poddanému v Čechách, aby se psal z Hornsfelsu a obdařil ho tímto erbem:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní u zpodku 2 skalky bílé nápodobné pahrbkům, na nichž lev žlutý, na každé té skalce jednou zadní nohou k pravé straně obrácený stojí, maje vzhůru vyzdvižený ocas a ústa otevřená s vyplazitým jazykem, drže v pravé noze své kosť stojící, levá strana červená, přes niž pošikem dolů v půli pruh bílý a na něm půl měsíce červeného, jedním rohem dolů a druhým nahoru obráceného, nad tím pak pruhem i pod ním v červeném poli po hvězdě žluté o 6 špicích, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, nad tím nade vším 2 křídla orličí proti sobě postavená, pravé modré a levé červené, a přes každé pošikem pruh bílý s červenou hvězdou a mezi nimi lev tak, jako je na štítě. (Popis a vyobrazení u Paprockého o st. ryt. 411, Král na str. 267, Meraviglio tab. 21. oba něco odchylně,)

Ryter z Velikého Otyňku. Erb rodiny této byl prý černý štít a na něm rytíř s válečným kladivem (řemdihem?); klénot jest týž rytíř polovičný. Tak Král na str. 316.

Rytršic z Rytrsfeldu. Ferdinand II. dopustil (1626, 2. ledna) Michalovi *Rytrschyczovi*, rychtáři v Nov. m. Praž. a Jiřímu *Ježkovi* jeho příbuznému, by se psali z Rytrsfeldu, při čemž jim přidán tento erb:

Štít polovičný, pošikem od levé dělený, nahoře červený, dole modrý; na celém štítě brněné rameno s rukou, držící zlatý meč se zlatým křížem. Otevř. helm s příkr. modrými žlutými a červenými bílými, dvě křídla orličí barvami na přič dělená, levé (shora) žluté a modré, pravé bílé a červené. (Reg. královská, v majestátu nacházejícím se v mus. zemském jest pravé křídlo zhora červené, zdola bílé.)

Sabín z Sabínova. Král Ferdinand dovolil (1549, 12. března) Mikuláši, Danielovi a Sofoniášovi Sabínům, aby se psali z Sabínova, obdařiv je tímto erbem:

Štít na dvě na dél rozdělený, pravá strana červená, levá modrá, ve kterémž (celém) štítu ruka ve zbroji až po ramena k pravé straně obrácená, držíc půl měsíce žluté a modré barvy (bezpochyby tak, že žlutá část padla do modrého, modrá pak do červeného pole), kolčí helm s přikryvadly a točenicí červené, modré barvy, nad tím vynikají 2 křídla orlová, pravé červené a levé modré, mezi nimiž se vidí ruka tak, jako v štítě. (Reg. král.)

Sak z Plumentálu, příjmení rodiny cizí, z níž Jan Jiří držel l. 1600 Nedražice. Z pečeti Jana Adama (1641 v arch. mus.) jde na jevo, že měli na štítě pruh pokosný od horního pravého koutu dolů, klénotem jsou dvě křídla proti sobě postavená a pruhy přetažená, pravé pošikem a levé pokosem.

Salát z Kronberka. V l. 1625—1630 byl Jiří S. z K. hejtmanem panství Dobříšského. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1638, 3. Sept.) Václava a Jana

Saláty do stavu šlechtického za jich služby ve vojně a úřadech a psali se pak z Kronveisenburka, neb z Kron, neb z Kronberka.

Erb jim l. 1638 vysazený byl tento: Štít polovičný, ve vrchní polovici modré žlutá růže, spodní polovice bílá a na ní šedivá hůrka o třech pahorcích, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a červenými, nad tím dvě křídla orličí, barvami na příč rozdělená, na pravém (od vrchu) červeném a žlutém bílý pruh pokosem, na levém žlutém a červeném týž pruh pošikem a mezi nimi vrchní kus oděnce s otevřeným helmem. (Reg. král., jinak Král na str. 368.)

Sališ, rodina německá, z níž vyskytuje se l. 1517 Job Sališ jako věřitel Zdenka Lva z Rožmitála. On i Baltazar z S., hejtman na Plané a držitel Dobříšova, jenž se přiznal l. 1579 k zemi, měli za znamení erbovní jelení rohy, tak 1517, ale Baltazar měl štít polovičný, v pravé polovici jelení roh o 5 paroží, v levé křídlo k pravé straně obrácené. (Arch. DZ. IX, 2.)

ze *Salmu*, příjmení staré rodiny z Němec, která byla naposled v stavu knížecím a hrabském. Prvotním jich erbem byly na stříbrném štítě dva lososi (něm. salm) hřbety k sobě a hlavami vzhůru; též znamení bylo nad korunovanou helmou, ale hlavami dolů. Později polepšen a rozšířen jich erb na mnoho polí tak, že prvotní jich štít asi šestý díl zajímal. Vyobrazili tyto erby Meraviglia na tab. 74 a 89 a Kadich-Blažek na tab. 93 a 94, Blažek na tab. 38. Viz i Miltner Privatmünzen 487, 489 a Hradý X. tab.)

Salomon z Frydberka. Kdy rodina tato dosáhla ryt. stavu, není známo, neb l. 1654 již se vyskytuje Václav S. Frydekar z Frydberka jako taxator kom. soudu, bytem v osadě sv. Mikuláše v Praze. Starý stav potvrzen 1862, 13. prosince známému vlastenci Emanuelovi (tehda majoru naposled FML. † 1908, 11. prosince), jenž povýšen l. 1884 do panského stavu. Erb tohoto pána byl tento: Štít křížem † dělený, v 1. a 4. poli zlatém černá orlice hlavou do vnitř obrácená, v 2. červeném Český lev v kroku, v 3. modrém stříbrná zeď ze štukoví, z níž vyniká oděnc se stříbrným oděním, po krajích pozlaceným, pravicí vyzdvihuje plamenný meč se zl. držadlem, levicí k tělu obrácenou a drže zelenou větev palmovou; v levo od něho padá ke zdi černá puma hořící; přikryvadla černá zlatá a modrá stříbrná. Klén: muž jako na štítě, z koruny vynikající mezi 6 prápory se stříb. hroty, jež jsou rozličných barev. (Viz Gemal Taschenbuch 1890, str. 384, obr. Meraviglia na tab. 6 a Hradý XIV. tab.) Soudíc z 3. pole, jež bylo bezpochyby prvním štítem, děkovala rodina své povýšení událostem r. 1648, ale z České kanceláře nevydáno.

Samša z Kosmačova. Král Ferdinand dovolil (1546, 9. září) Havlovi Samšovi, aby se mohl psáti z Kosmačova, dav mu tento erb:

Štít modrý, v němž u spodku plot, přes kterýž vyskakuje levou nohou půl tendle neb daněle zvířete červené barvy, majíc na hlavě jeden roh zlatý se 4 paroží, helm s přikryvadly modrými žlutými a červenými

modrými, nad tím křídlo orlové, půl červené, půl žluté vzhůru a uprostřed něho pruh modré barvy. (Reg. král.) Jest to týž erb, který dán později Radoňovským a těm, které k erbu přijali.

Scribonius (Píšek) z Horšova. Císař Ferdinand dovolil majestátem l. 1562, 11. srpna, z Říšské kanceláře daným, knězi Jindřichovi Píškovi a Matěji bratrovi jeho, sousedu v Týně Horšovském, aby se psali z Horšova a dal jim tento erb:

Štít na příč polovičný, spodní polovice červená, z níž půl bílého beránka s dvěma rohy zlatými k pravé straně obráceného z oblaků do horní polovice modré mezi dvěma zlatými hvězdami vyniká, nad tím turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými a nad tím nade vším polovice beránka, jako na štítě.

K tomuto erbu přijat Šebestian *Agrikola*, měšťnín Starého města Pražského, což stvrzeno majestátem d. 1573, 25. června a dovoleno mu, aby se psal z Horšova. Na místě beránka popisuje se tu skopec. (Pam. arch. X, 273, Reg. král. Shoduje se Král na str. 286, avšak nikoliv na str. 282.)

Sebenář z Hernfelzu. Ondřej z Vochshofen Med. Dr. jakožto cís. palatin vyhlásil listem d. 1656, 13. ledna Filipa, Jakuba, Hanuše, Jiříka, Eliáše, Elenu, Žofku, Barboru, Kateřinu, Evu, Annu, Maří a Evu Rozinu, jež splodil Markvart Hřebenář z Harachu s Martou Grossmylerovou, za řádně splozené potomky a tak, aby se psali Rzebenarz v. Mühlsteinberg. (Arch. mus. a Tábořský.) Protože se zachoval tento list i v Tábor. arch., lze za to míti, že Jakub Zebenář, jenž se vyskytuje od r. 1682 na Táboře, byl týž jako svrchupsaný Jakub (l. 1708 psán Hřebenář, l. 1709 Rzebenarz). Císař Karel VI. nadal Jana Antonína Sebenáře šlechtictvím (1737, 19. prosince) svoliv, aby se psal z Hernfelzu a vysadil mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní u spodku zelený trávník, z něhož vyniká polovičný orel černý, v levé polovici červené u zpodu bílá skála a na ní tři jetelové lupeny, turněfský helm s přikryvadly černými bílými a červenými bílými a nad tím dvě křídla orlí (Reg. král.).

Sedlčanský z Kosmačova v. Hradecký.

Sedlčanský z Sedlčan. Král Ferdinand obdařil (1554, 8. května) Jana Sedlčanského heslem „z Sedlčan“ a obdařil ho tímto erbem:

Štít polovičný, vrchní polovice červená, spodní zelená a v té spodní je šedivá skála sršíc jiskry a plamenné meče; kolčí helm s přikryvadly a točenici bílé a červené barvy, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý červený bílý, levý bílý červený, a mezi nimi táž skála, jako ve štítě. (Reg. král. Viz i doklad v Králově Heraldice na str. 128 o obrazu v Litomyšlském kancionálu, kdež jen malý kus u spodku zelený, nad helmem točenice bílá zelená, ale rohy obráceně barvené, pravý bílý červený a levý červený bílý).

Sedlovský ze Ctiboře. Mikuláš Sedlovskému propůjčen l. 1595, 29. března erb totiž: štít černý a v něm dva pruhy bílé na způsob krokvice,

vycházejíce z horních koutův a končíce špicí na samém zpodku, mezi těmiž pruhy a při dolních koutech po žlutém slunci, přikryvadla černá žlutá a černá bílá, klénot dvě křídla barvami na tři části (tuším pošikem a pokosem) rozdělená, pravé (zhora) žluté, bílé, černé, levé černé, bílé a žluté a mezi nimi žluté slunce. (Reg. král., Jak. sb., Král na str. 129 a 314, kdež se v barvách klénotu odchyluje (snad tiskovou chybou).

Sedmíhradský z Sedmíhrad (i Sedmohradský z Sedmohradu), přijetí rodiny v Opavsku osedlé, z níž Jan Václav nejv. komorník dal erb svůj na kvateru desk zemských Opavských XVII. vymalovati (1691). Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené, 2. a 3. bílé, vše prázdné, helm s přikryvadly červ. bílými, koruna, z níž vynikají dvě husí hlavy s krky bílé, proti sobě pysky červenými postavené. (Kromě dotčeného obrazu Kadich-Blažek na tab. 101, Jakub. sbírka a Král na str. 293.)

Segkrant z (Oplecu a) z Tošperka, totiž Lambert, který koupil 1636 Keblany, měl prý za erb štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré s zeleným vrškem, na němž je zlatý jelen ve skoku, 2. a 3. pole červené a v každém 3 bílé lilie. Klénotem jest týž jelen. Tak Král na str. 297.

Seidl z Georgenberka (i Gorgenberka). Jiří Pertolt Pontanus jako cí. palatin obdařil erbem a heslem osoby jmenované: David *Seidl* prymas a jeho bratři Václav a Kašpar *Plakvicové*, Jiří *Borč*, radní města Broumova a Jiří *Borč*, hejtman panství Broumovského, což se stalo mezi l. 1597 a 1601.

Erb byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm žlutý lev s červ. vyplazeným jazykem a ocasem vyzdvíženým, drže v pravé noze přední černou haluz s dvěma suchými větvemi, 2. a 3. pole červené a v něm 3 bílé růže, pošikem od pravé strany dolů k levé položené, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy a nad tím polovice lva držícího černou haluz s 3 vyrostlými růžemi. (Reg. Fontánova.)

Seidl z Pramsova, přijetí rodiny v 16. a 17. st. na Moravě osedlé. Na štítě Ondřeje Zejdle z P., jenž byl služebníkem u král. důchodního úřadu (1599), spatřuje se u zpodku skála neb vršek hrbatý, z něhož vyskakuje půl kozla. (Rodop. paměti v zem. arch.) L. 1624 přišli o své skrovné jmění.

Seldešlák z Frydenfeldu (i Frydenfelsu, vl. Seldenschlag), přijetí rodiny u nás v 16. st. osedlé. Erb její byl: Štít na příč polovičný, v horním černém poli zlatý krácející lev pod korunou, dolní polovice je bílým hrotem vzhůru postaveným na tři díly, bílý a 2 červené, rozdělena; v každém z těch 3 dílův je růže, červená v bílém, bílá v červeném. Klénotem jsou dvě křídla barvami na příč rozdělená, černé žluté a bílé červené a mezi nimi růže, z polovice bílá a z polovice červená. (Erbovník Salmovský, Král na str. 283.)

Semechovský z Semechova. Král Jiří prý dal Václavovi z Semechova majestát na erb, kterýž mu shořel. Král Ludvík jej obnovil (1525, 21. března) Janovi, synu Václavovu a strýcům jeho a erb se vypisuje takto: Tři

červené žaludy na modrém štítu, helm, deky žluté a zelené. (DZ. 6. E 1.) Tak i v Jak. sb., kdež jsou dva žaludy u vrchu a třetí u zpodu štítu a za klénot větve s třemi žaludy, také v Králově Heraldice, avšak na pečeti Janově (1534) jest křídlo klénotem. Na pečeti Ambrožově r. 1592 zase je klénotem jediný žalud.

Semenkvoský z Vlkové v. Šavel.

Semilský z Neudorfu v. Bukovský.

Senomatský z Šternštatů. Erb rodiny této byl prý modrý štít s pruhem bílým pošikem a mimo něj 3 zl. hvězdami, klénotem bylo křídlo, zbarvené jako štít. Tak Král na str. 309.

Severyn z Kapíhory. Podle pozdějšího poznamenání obdaření jsou Severynové vladycťvím a erbem od krále Ludvíka, a bezpochyby se tak stalo i *Vršovským*. Jaký měli erb poznáváme z majestátu d. 1583, 25. února, jímž připuštěno, aby Jiřík a Václav, bratři *Kbelští*, přijati byli k erbu od Václava Severyna z Kapíhory, totiž: Štít červený a v něm bílý klín, od obou krajův špičí k vrchu položený, v každém z těchto tří polí po růži, bílé v červeném, červené v bílém, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a zlatá koruna, z níž vynikají dvě křídla červená a mezi nimi týž klín s růží. (Prvotní list v Pražském městském museum, též v reg. král., v Jak. sb. Král na str. 311 přidává ještě růže na křidlech, což by bylo heraldicky zprávné.)

Sferyn ze Sferynu. Císař Rudolf dovolil (1590, 23. srpna) z Říšské kanceláře Janovi a Jakubovi bratřím Sferynům, aby se psali ze Sferynu (de Sphaerinis) a dal jim tento erb:

Štít po délce na tři díly rozdělený, pravý díl byl na příč rozdělen, v dolním černém poli modrá zeměkoule s kruhem a podstavcem zlatým, ve vrchním žlutém kohout stojí na zeměkouli, po hlavě a hrdlu ohnivé, po těle černavé barvy, střední díl modrý a v něm 3 zlaté hvězdy nad sebou, v levém dílu červeném bílý pruh pokosem od levé strany dolů položený, kolčí helm stříbrný s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, nad tím dva rohy buvolové barvami tak rozdělené, jako 1. a 3. díl (tedy žluté černé a červené s bílým pruhem?) a mezi nimi již psaná zeměkoule a kohout. (Paprocký o st. ryt. 418, Král na str. 273.)

Sibrt z Lilienšteina, příjmení rodiny erbovní, která byla v 17. st. osedlá v Strakonících. Erb a heslo snad děkovali nějakému cí. palatinovi.

Erb jich byl štít klínem, vzhůru postaveným a ostřím prostředku vrchu dosahujícím, na 3 pole rozdělený, v žlutém klínu byla modrá lilie, ostatní pole byla modrá a v každém po žluté lilii, helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším 2 rohy buvolové barvami na příč rozdělené, každý žlutý a modrý, mezi nimi pak lilie týž způsobem barvami rozdělená, žlutá a modrá. (Jakub. sbírka, Král na str. 312.)

Simonides z Sailenfeldu. Ludvík Simonides, lejteňant ve vojskě, obdržel (1706, 29. července) rytířský stav a aby se psal v. Seilenfeld (vlastně Säulenfeld). Erb jemu daný byl takový:

Štít na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené a v něm na příč modrý pruh, ve 2. a 3. modrém bílý sloup (säule). Otevřený helm s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad tím bílý sloup a v levo dvě červená křídla orličí složená. (Reg. královská, trochu odchylně Král na str. 295.)

Simonides z Sonenšteina v. Kutnaur.

ze Sinzendorfu v. Kadich tab. 102, 103, 197.

Sirakovský z Pěrkova, přijmění polské rodiny, která bývala osedlá v zemi Dobřínské a odtud přišla na Moravu, kdež držela pozemské statky v 16. a 17. století.

Erb jich byl červený štít a na něm vrchní polovice střely, jejíž konec byla vrchní polovice prstenu, klénotem byly dvě ruce s ramený v červených rukávech, držice kus prstenu. Příkr. červená bílá. (Blažek na tab. 42, odchylně Král na str. 363.)

Sixt z Otrsdorfu. Rodina Sixtův bývala v Rakovníce, majíc prvotně přijmění Šouster. (Levý, D. Rakovníka 229.) Kdy a jak nabyli erbu a vladectví, není známo, ale snad vyšlo z Říšské kanceláře. Erb jich byl štít, na němž koule na způsob říšského jablka, z něhož vyniká hůlka, okolo níž se otáčí zmije. Po obou stranách koule jsou křídla, kolčí helm s korunou a nad tím orlice. (Miltner, Privatismünzen tab. XXXV.) Barvy se rozličně popisují, koule nikdo nezná; v Jak. sb. jsou křídla žlutá, pole modré, přikryvadla týchž barev a orlice černá, Král (str. 344 a 345) má štít žlutý, křídla a orlici černé. Když asi l. 1604 Janovi Teodorovi z O. potvrzován rytířský stav, popisuje se erb takto: Na zlatém štítě dvě černá křídla, kolčí helm pod korunou s přikryvadly černými zlatými, klénot černá orlice. (Reg. král.)

Sixtové ze Zvířetína byli potomci Sixta Cikána, měštěná Čáslavského, jehož synové pak měli jméno otcovo za přijmění. Když s Václavem Šichovským erb jeho odemřel, převeden ten erb na jeho přátely totiž Jakuba, prymasa v Čáslavi, Václava a Jindřicha bratří Sixty a Pavla Prymusa, obyvatele města Prostějova a majestátem (d. 1603, 3. června) polepšen takto: Štít na dél pruhem modrým, v němž jest zlatá hvězda o šesti špicích, rozdělený, v pravém poli zlatém ruka oděná zbrojná držíc obnaženou šavli tureckou, napráhnutou a vzhůru vyzdviženou, s rukovětí a křížem pozlacenými, v levé červené u zpodku pahrbek zelený o třech vrších, na kterémž zvíře daněl na zadních nohách rozkročených stojící, nohy přední rozložené maje, s rohy o pěti parozích, k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křídla orličí rozkřídlená a pošikem a pokosem třemi barvami rozdělená, totiž žlutou, modrou červenou a bílou modrou červenou (zhora dolů), a mezi nimi ruka s šavlí. Při tom jim dovoleno, aby se psali z Vířetína (t. j. z zvířetína). (Reg. král., Pam. arch. V, 360, Meraviglia tab. 29, Kadich-Blažek tab. 194, 197. Králova Heraldika 273. Viz i Miltner, Privatismünzen na str. 440 a 644.)

Skála z Kolince. Majestátem d. 1551, 6. prosince povoleno Tomáši Skalovi, aby se psal z Kolince a dán mu erb: Štít červený, v němž vlaštovice mořská své přirozené barvy (maluje se černá) předkem k pravé straně obrácená, a skrze hrdlo její střela zlatá, přikryvadla červená bílá, za klénot táž vlaštovice. (Reg. král.) Odchyluje se Jak. sb. neb tu jest štít modrý, pták stojí na větvi končící se červenou růží, kromě toho je u levého horního koutu zelený kvítek s červeným květem a v klénotu kromě ptáka ještě modré křídlo za ním.)

Skála z Třebska v. Hana.

Skálové ze Zhoře žili od 15. století ve Vodňanech a píší se od r. 1550 ze Zhoře. Podle pozdějšího podání byli obdařeni skrze krále Ferdinanda erbem a titulem. Erb jich vypisuje se takto: Štít polovičný, v pravém poli pět polí pošikem, totiž s vrchu žluté, modré, bílé, modré a žluté se zlatou hvězdou v modrých, levé pole bílé s polovicí červeného orla, turn. helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, dvě křídla orlova, zase pošikem rozdělená, totiž z hora pravé červeným modrým s hvězdou, bílým, levé žlutým, modrým s hvězdou a červeným. Tak to Skálové sami pamatovali. V erbovníku Salmovském popisuje se také tak, jen že co je u Skálů na pravé, je tu na levé straně a naopak. Tak i v Jak. sb. Odchylný je zase popis Králův na str. 264. (Viz ČČM. r. 1858.) Byl to kromě hvězd a barev erb vladycký již l. 1307 dosvědčený, který v 15. století a později odumřel. Zdá se, že Skálové byli k témuž erbu přijati; nějaký majestát na to nebyl dán, sice by se nacházel v rejstrech Ferdinandových.

Skalský z Dubu. Majestátem d. 1527, 22. září potvrzen Jiříkovi Skalskému, jehož přijal Václav Boreš z Dubu a na Jezeře za erbovního strýce, tento erb: Štít bílého pole a v něm píst, kus kola se dvěma špicí na horu stojí a na nich jedna loukota a svrchu na loukotě hřeb v ní vězící černé barvy, nad štítem helm s přikryvadly bílými černými, za klénot píst se dvěma špicí, a v nich loukot a nad loukotí hřeb. Při tom mu dovoleno, aby se psal z Dubu. (Reg. král.) S tím shodují se pečeti a Král na str. 367 až na barvy (žlutou na černém. Tak i v Hradech V. na tab.) Srovnej k tomu I. oddělení č. 17.

Skočnodvorský ze Špinburka. Havel Sk. ze Šp. učinil l. 1602 (19. října) přiznání k zemi a to českým podpisem. Odkud přišel, není mi známo.

Erb této rodiny dvojí se vyskytuje totiž:

1. Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. čtvrt bílá s polovicí červeného orla (orla proto, že je celou hlavu viděti), 2. 3. čtvrt je rozdělena čarou svislou na 8 pruhův polovičných neb 4 pruhy ve dvou řadách, v pravé řadě žlutý modrý, žlutý a modrý, v levé začíná se modrým a střídají se, nad štítem kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, nad tím pak dvě křídla proti sobě položená, pravé křídlo je barvami tak rozděleno, jako 2. a 3. čtvrt, levé křídlo sice podobně, ale jeho pravá řada začíná modrým, levá pak žlutým pruhem. (Jakub. sbírka, Král na str. 295.)

2. Štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní půl orla, levá polovice na příč rozdělená ve 2 pole, vrchní opět je rozdělena svislou čarou na dvě a obsahuje dvě krokve tak, že napřed je v pravo modrý pruh pošikem a za ním žlutý pokosem, pod ním druhá krokev se žlutým pruhem v pravo a modrým v levo, zbytek je těmiž barvami vyplněn, spodní pole je červené a v něm bílá lilie, křídla jsou barvami tak rozdělena jako horní pole levé polovice. (Jakub. sbírka, Král na str. 264.)

Skočovský z Kojkovic. Císař Ferdinand dovolil Janovi Skočovskému (1561, 25. ledna), aby se psáti mohl z Kojkovic a dal mu tento erb:

Štít na poli na příč rozdělený, vrchní polovice černé barvy, v níž lev celý s ocasem vyzdvíženým, jazykem vyplazeným, k pravé straně obrácený žluté barvy stojí; spodní polovice též barvami rozdělená jest, pravá strana žlutá, levá červená, v kterémžto jednom každém rozdílu trubička pastýřská černé barvy se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, a červenými žlutými, točenice týchž barev, z kterých dva rohy buvolové černé a mezi nimi lev žlutý, tak jako v štítě, až po zadní kýta vynikají. (Reg. král.)

Skříček z Kozářova v. Kozář.

Skříšovský ze Střečkovic, přijmení polské rodiny, která přišla napřed na Moravu a odtud v 17. st. také do Čech.

Erb jejich jastřembec (jestřábec) je štít modrý, na něm podkova nahoru otevřená barvy bílé a v témž otevření zlatý kříž, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, nad helmem pták (jestřáb?) barvy skořicové až měděné s roztaženými křídly, jednou vysokou nohou stoje a druhou drže dotčenou podkovu a v ní kříž. (Jak. sb. Bez barev v rodopisných pamětech v arch. Zemském v Praze.)

Skrýšovský (Skrejšovský) z Lovčic v Lovčický.

Skuhrovský z Padeřova. Císař Rudolf povolil (1604, 27. listopadu) Martinovi Skuhrovskému, aby se psáti mohl z Padeřova a dán mu tento erb:

Štít modrý, v němž ve prostřed noha orličí nebo orlova se stehnem, v příhbi při spodku štítu v levé straně ohnutá, od toho ohnutí vzhůru pošikem k pravé straně pazoury obrácená, své přirozené barvy, střelu nebo šíp opeřený peřením od vrchu též levé strany a ostřím dolů k pravé straně též pošikem obrácený držící, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím 2 křídla orličí proti sobě rozkřídlená, barvami pošikem (a tuším pokosem) rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi oběma křídly takováž noha orličí se střelou, jako v štítě. (Reg. královská.)

Sladký z Peclínovic v. Peclínovský.

Sladovský ze Sladova. Rodina tato pochází z Polska, jak dokládá Paprocký (O st. ryt.) Týž badatel otiskl list Zikmunda, krále Polského (1566, 14. září), jímž týž panovník dává svědectví Stanislavovi Sl. z Sl. do Čech se ubírajícímu, že posel z předkův urozených a jest erbu se-

kery, která slove po polsku topor. Erb ten, jenž přešel na Kostelecké, vypisuje se v článku o nich. U Meraviglie tab. 25 a v Králově Heraldice str. 360 dává se jim sekera i za klénót.

Slanský z Kosmačova v. Radoňovský.

Slanský z Kunratic v. Voříkovský.

Slanský z Šonpachu v. Dlouhý.

Slanský z Varvažova v. Srnovec.

Slavkovský z Šanova a ze Skalice. Král Jiří potvrdil (1469, 7. srpna) erb Janu ze Skalice, totiž červený štít, v němž pták sokol nebeské barvy, rozkřídlený, helmici a na ní dvě křídla dole spojená (t. j. složená) svázána ženským závojem neb čechlíkem žluté barvy, příkr. modrá červená. (Paprocký o st. ryt. 299.) V 16 st. nazývali se Š. z Š. a ze Sk. jestliže to byli potomci aneb nebyla rodina k erbu přijátá. Žili do nedávna a snad ještě žijí. Meraviglia (tab. 25) popisuje erb Slavkovských ze Skalice, bílého (tak!) sokola v červeném a křídla vrchní červené a spodní bílé. Na tab. 142 popisuje erb Slavkovských z Šanova, kdež stojí sokol bílý v červeném na bílých skalkách; křídla rozložitá jsou bílá. (Obraz H. III. tab.)

Slvičtí měli na štítě hlavu, hrdlo a poprsí mouřenínovo bez rukou s pintou okolo hlavy s rozletitými feflíky (tuším na žlutém štítě), přikryvadla černá žlutá a nad helmem křídlo žluté, v němž se opakuje týž mouřenín. (Kolář z erbovníku Salmovského.)

Služatecký z Služátek. Král Vladislav dal (1493, 31. července) erb Martinovi ze Služátek, totiž štít tříhranatý, jehož pole červené jest a v prostředku 2 střely na příč (t. j. křížem a pošikem) přeložené, bílé, helm kolčí neb obecní s točenicí a přikryvadly červenými a bílými a nad tím 2 střely. Týmž erbem pečetil Martin I. 1502. (Arch. Pelhřimovský.) Též je viděti na náhrobku neumělém v Pelhřimově. (Soupis Pelhřimovska na str. 169 č. 216.) Císař Ferdinand II. potvrdil týž erb (1627, 25. listopadu) Hynkovi Sl. ze Sl. (Reg. král.)

Smertoš z Ryzentálu. Císař Maximilian dovolil (1566, 26. ledna) Martinovi Smertošovi, aby se psal z Ryzentálu, při čemž mu vysazen tento erb:

U zpodu bílá hradba s pěti stínkami a nad ní modré pole, do něhož z též hradby rys s červeným jazykem vyplazeným vyniká, an drží v pravé noze meč, kolčí helm s přikryvadly a točenicí bílé a červené barvy a nad tím polovice rysa, jako v štítě. (Reg. král., Král na str. 369 dobře, ale chybně na str. 277, kdež klade vlka.) Smertošové žijí posud v Sasích.

Smilkovský z Palmberka. Cís. Ferdinand III. dal Vavřinci Smilkovskému registratorovi Tyrolské kanceláře (1648, 26. července) erbovní list a tento erb:

Modrý štít, a u jeho zpodu trojí zelená hůrka, na níž jest bílý lev s jazykem červ. vypl. a s ocasem rozdvojeným, drže v pravé noze přední zelenou větev palmovou. Otevř. helm pod korunou s žlutými modrými

přikryvadly, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč dělené pravý (shora) modrý a žlutý, levý žlutý a modrý a mezi nimi týž lev, k pravé straně obrácený, drže modrý vojenský kornet napjatý na zlaté tyči. (Reg. královská, Král na str. 323.)

Smrčka ze Sabinova v. Lekeš.

ze Smržic. Majestátem d. 1530, 7. ledna dán Dobešovi ze Smržic tento erb: Štít modrý a uprostřed něho jest luk zlatý bílou tětivou natažený, šípkou zlatou a s bílým opeřením na příč naložený, helm s přikryvadly žlutými modrými, nad helmem tři šipky nasazené, zlaté s modrým opeřením, na horu vedle sebe stojíce. (Reg. kr.)

Sobotecký z Růžného v. Vacek.

Sobotecký ze Sobotky. Majestátem l. 1573, 8. ledna povoleno Václavovi Soboteckému, aby se psal ze Sobotky a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž od spodku půl jelena po zadní kyta vynikajícího, k pravé straně obráceného, majícího na hlavě dva rohy, jeden každý o pěti parozích, vše své přirozené barvy, též také ústa rozzívená, jazyk červený vyplazený, vzhůru stojícího, turn. helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím polovice jelena tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Sofian z Volknperka v. Vlk.

Sohýrové z Windmühlu přišli ok. l. 1651 z Met a usadili se v Novém městě Pražském jsouce již erbovníky. Tomáš S., nejv. lejtenant, obdržel skrze majestát (1667, 3. Aug.) rytířský stav starožitných rodin a polepšen mu jeho erb, jenž byl takový:

Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. červeném poli žlutý lev s ocasem rozdvojeným a červ. jazykem vyplazeným, drže v pravé noze kord a v levé hořící granát a jsa obrácen k venkovské straně, v 2. a 3. poli 3 koule válečné postavené do trojhranu, uprostřed štítu štítek Rak. domu (pruh bílý v červeném) a na něm písmena, nejvýš F II, uprostřed F III a dole L I, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly červ. bílými a červenými žlutými, na pravém helmě žlutý lev s rozdvojeným ocasem, drže v pravé noze šavli a v levé krouhev žlutou a červenou, na níž jsou 3 zlaté koruny, na levém 5 pštrosích per kladouc od pravé červené, bílé, modré, žluté a černé. (Reg. král., též nejednou v deskách zemských.)

Sokol z Mor. Sokolové byli měšťané osedlí v Lounech. Erbem byl obdařen Jan Sokol (žil 1466—1496) a to v prvních letech panování krále Vladislavova před r. 1483. Potomci byli v stavu rytířském. Erb jejich byl tento:

Štít pošikem od pravého koutu horního dolů k levé polovičný, vrchní levá polovice bílá, spodní pravá červená, a přes celý štít pokosem od pravé strany k levému koutu nahoru železná část zbraně podobná oštěpu s hákem, přikryvadla červená bílá, helm s korunou a nad ním dva buvolové rohy, pravý červený, levý bílý. (Meraviglia tab. 26, Jakub. sbírka, Král na str. 301, odchýlně pak na str. 361.)

Sokol z Otvovic, příjmení rodiny, která se teprve v 17. a 18. st. vyskytuje; poslední, Jiří Jozef (†1771), byl farářem ve Stobořicích.

Erb jich byl štít polovičný, pravé pole modré, u jehož zpodu skála šedivé barvy a na ní stojí bílý sokol, levá polovice rozdělená na příč, vrchní čtvrt červená, dolní čtvrt zase svislou čarou rozdělená na bílé a černé pole. Klenotem jest sokol, stojící na točenici. Příkr. jsou modrá bílá a červená bílá. (Meraviglia na tab. 26, Král na str. 268.)

Sokolovský z Sokolova, příjmení rodiny z Polska pocházející, kdež se psala jen Sokolovský. V 16. st. přišli na Moravu. Tam obýval Martin S., jemuž císař Ferdinand (1563 v červenci) dovolil, aby se psal ze Sokolova a polepšil jeho starodávny erb, totiž:

Štít modré barvy, v němž větev žlutá se 2 suky, jeden nahoře a druhý dole (ostrva), na níž krkavec své přirozené barvy drže prsten zlatý v ústech stojí, turn. helm s přikryvadly modrými bílými a nad tím 2 rohy buvolové, pravý modrý a levý bílý, mezi kterými rohy stojí krkavec, jakož jest v štítu. To byl posavadní erb a polešen takto:

Štít na dvě na příč rozdělený, vrchní polovice modré barvy, pod ní pruh na příč bílé barvy a ve spodní polovici byl starý štít, ostatek pak zůstal, jako býval. (Reg. král., Král na str. 340.) Kadich-Blažek na tab. 104 má starý erb a kromě toho erb jiných Sokolovských.

Solhauzové z Solhauzu (von Salhausen) byli ve službách severočeských pánův již v 15. století, avšak teprve l. 1515 přijati za obyvatele a hned potom koupili Děčínské panství. Erb jich byl žlutý štít a na něm hlava a hrdlo ptáka noha (později se vykládá za dračí hlavu) červená, s otevřenými ústy, z nichž šlehají plameny, nazad za hlavou vykukuje mouřenínova hlava (ovšem. černá), přikryvadla červená žlutá a za klénot táž hlava majíc vaz a ústa proražena zlatou střelou. (Kolář z rukop. 8330 Jak. sb.) Později měli Solhauzové rozšířený erb, kterýž polepšen majestátem d. 1662, 18. ledna, když byl Gotfrýd Konstantin povýšen do panského stavu starožitnýc rodin. Erb se popisuje takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v každém dračí hlava k levé straně obrácená s otevřenými ústy, z níž šlehají plameny a vzádu na vazou mouřenínova tvář na pravou stranu hledící, 2. a 3. pole obsahuje na příč po čtyřech modrých a čtyřech bílých pruzích, dvě helmice s přikryvadly modrými bílými a červenými žlutými, na pravé helmici (bez koruny) červená hlava dračí k levé straně obrácená, jejíž krk a otevřená ústa prostřelena jsou pošikem žlutou střelou, jdoucí od pravé k levé, nad levou helmici knížecí klobouk (modrý) se střechou nahoru ohnutou a bílou a černou barvou klopenou, též s knoflíkem (zlatým) na vrchu klobouku, a nad tím nesou se do hůry péra pštrosová, čtyři modrá a čtyři bílá střídající se. (Reg. král. Meraviglia tab. 53, Jak. sb. Král na str. 295 a též v Hradech XI. tab.)

Soiner z Palatinu v. Drago.

Sontag z Sonenšteina v. Kutnaur.

Souček Radoňovský z Nestvořejova, příjmení rodiny málo známé. Kolář viděl v Krumlově pečeť Václava S. z r. 1629 a na jeho štítu „ptáka ohniváka“ v pravou stranu kráčejícího, (snad jen obráceného hlavou), an má pravou nohu vyzdvíženou.

Sova z Liboslavě v. Hlavsa.

Srna z Karlovy hory v. Holeček.

Srnka z Raichnpachu. Král Ferdinand dovolil (1545, 16. února) Jahnovi Srnkovi, aby se psáti mohl z Raychnpochu a při tom mu dán tento erb:

Štít modrý, v němž od zpodku štítu až k vrchu vzhůru k pravé straně srna celá své přirozené barvy vyskakuje, majíc před sebou jednu zlatou hvězdu a druhou za sebou, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křídla orlí vzhůru stojí, pravé žluté, levé modré a mezi těmi křídly jedna zlatá hvězda se svítí. (Reg. král.)

Srnovec z Varvažova. Majestátem d. 1549, 23. února povoleno Jakubovi a Vítovi bratřím Srnovcům, aby se psali z Varvažova a dán jim tento erb: Štít modrý, v něm půl srnce své přirozené barvy, nohama k pravé straně ke skoku se majícího, přikryvadla žlutá modrá a za klénot polovice téhož srnce. K témuž erbu přijal Jakub Jana Lána Kouřimského, Linharta Touškovského a Vavřince Slanského, což nejen majestátem (1580, 28. srpna) potvrzeno, nýbrž i erb polepšen takto: Štít modrý, v něm půl srnce (přirozené barvy) s halží neb obojkem zlatým na hrdle, maje mezi růžky věnec z bílých růží a uprostřed téhož věnce zlatou hvězdu, kolčí helm s příkr. zlatými bílými a točenicí a nad tím týž srnec, jako na štítě. (Reg. král. Jak. sb., tu starší erb, ale u zpodu štítu tři zelené pahrbky a u Lánů černý štít, také v Králově heraldice na str. 330 a v Hradech X. tab., ale tu pol. jelen. Obraz téhož erbu v Soupise Rokycanska na str. 118.)

Stadionové byli od r. 1696 obyvateli království Českého jako držitelé Trhanova. Císař Josef I. vyzdvihl Jana Filipa svob. p. ze Stadionu (1705, 1. prosince) do stavu Říšských hrabat a tak i jiné téhož rodu. (Prvotní listy v rodinném arch. ve Lnářích.)

Erb jejich prvotní byl štít černý a na něm tři žlutá znamení jako měsíc a na něm kroužek (vlčí udice). Klénotem jest na černém polštáři se zl. třapci jedna žlutá udice a za ní kyta paví. V pozdějším a posledním erbu jest starý erb jen jako štítek a ve 4 polích střídají se v černém tři zlaté předměty jako krutky a v bílém červený kříž. Helmice jsou tři a starý klénot je nad prostřední. (Meraviglia, str. 172, tab. 76. Kadich-Blažek tab. 106, Hrady IX. tab.)

Stablovští z Kovalovic pocházeli z Olešnicka v Slezsku a usadili se na poč. 16. st. v Opavsku. Erb jich byl červený štít a na něm orlova hlava s hrdlem stříbrné barvy, příkr. zlatá červená a červená bílá, klénot tři péra pštrosová, zlaté, červené a stříbrné. (B. str. 85, tab. 44.)

Staněk z Korytova, příjmění rodiny, o jejichž počátcích je málo známo. Kolář vypsál štít Arnošta St. z K. (1551), ježž kdesi našel, takto:

Ruka v železném brnění, ohnutá v lokti, tam kde nahoře přestává (brnění), korunkou o 3 stínkách ozdobená, držíc meč rovně vzhůru vytasený.

Staňkovic z Lauštyně v. Zahrádka.

Stařimský z Libšteina. Majestátem d. 1556, 13. května dáno Petrovi Stařimskému povolení, aby se psal z Libšteina a dán mu erb, který měli někdy Tistové z Libšteina, totiž: Štít na tři díly rozdělený, vrchní pole žluté, pod ním modrý pruh a spodní pole bílé, kolčí helm, přikryvadla modrá žlutá a modrá bílá, točenice týchž barev, za klénot tři péra k pravé straně nakloněná, dvě žlutá a prostřední bílé. (Reg. král. Kolář z rukopisu č. 8330.) Erb ten podrželi až do vymření, ovšem snad si jej sami změnili, neb v erbovnících, u Meraviglie tab. 26, v Jak. sb., v Králově Heraldice, na str. 286 a v Hradech V. na tab. je celý štít žlutý a jen pruh modrý, přikryvadla jen modrá žlutá a prostřední péro v klénotu též modré.

Staroveský ze Staré vsi, rodina osedlá v Polsku, jejíž erbovní znamení bylo kotlové ucho na červeném štítě a prostřed téhož ucha meč. Klénotem byla ruka zbrojná. S tím erbem zajel na Moravu Jan St. ze St. a přiženil se na Krakovec. (Paprocký v Zrcadle na l. 366, Kadich-Blažek natab. 107.)

Staršedlové ze Staršedlu přijati l. 1585 na sněmě za obyvatele království, z něhož zase po r. 1630 vymizeli. Erb jich byl štít pošikem od leva dole k pravu nahoru rozdělený, vrchní pole červené, prostřední (pruh) bílé a spodní červené, přikryvadla černá bílá a červená bílá, točenice týchž barev, nad tím dvě křídla barvami rozdělená, jako štít, jedno pošikem, druhé pokosem, tak že bílé pruhy jdou v prostředku k sobě a venku se rozbíhají. (Jak. sb.) Tak i pečť z r. 1618.

Štašek z Dubnice v. Rajský.

Stehlík z Čenkova. Císař Rudolf dovolil (1598, 29. května) knězi Bartoloměji *Flaxiovi*, Mikuláši a Janovi, jeho bratřím a Bartoloměji *Stehlíkovi* Plzenskému, jich ujci, aby se psali z Čenkova a dán jim tento erb:

Štít bílý a v něm orlici (stehlíka?) červenou s roztaženými křídly a na hlavě král. korunkou ozdobenou, ana ze tří pahrbkův zelených vyniká, helm otevřený s korunou a s přikryvadly bílými červenými, za klénot dvě křídla orličí na příč barvami rozdělená, pravé červené bílé, levé bílé červené, mající uprostřed sebe trojí pahrbek zelený, z něhož tři květylněné vycházejí. (Pam. arch. X, 270, Paprocký o st. ryt. 423, Meraviglia tab. 27, Kadich tab. 197. Jak. sb., kdež však orlice má v zobáku tři lněné květy, jež také jsou u Paprockého na obraze, kdež také orlice nevyniká, nýbrž stojí, tedy zjevná nesrovnalost pocházející odtud, že malíř maloval erb na majestátu odchylně od znění téhož listu, též v Králově Heraldice na str. 338, ale s chybnou barvou v křídlech.) Majestátem d. 1640, 3. září dovoleno strýcům St. tehda žijícím, aby se psali z Čenkova a z *Treustettu* a polepšen jich erb tak, že na místě tří květův

lněných položena do klénotu ruka zbrojná v lokti ohnutá, v hrsti meč držíci. (Reg. král.)

Stehlík z Lipky. Král Vladislav vyzdvihl Jana Stehlíka do stavu vladysckého (1480, 20. října) a obdařil jej erbem, který císař Ferdinand (1561, 15. července) Samuelovi Stehlíkovi a Janovi, strýci jeho, potvrdil. Erb ten popisuje se takto:

Štít červený a v něm ruka pravá až po ramena, k pravé straně obrácená a v bílém oděvu, držíc střelku bílou s peřím, špicí nahoru obrácenou, helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím táž ruka se střelkou. (Reg. král.)

Stiřín ze Stiřína. Císař Rudolf vyzdvihl (1583, 2. června) Jiří Stiřína do stavu erbovníkův a nadal jej tímto erbem:

Štít „u prostřed od svrchu upřímně dolův na dvě rozdělený“ (krátce polovičný), pravá strana žlutá, v níž 2 šípy ke střílení na kříž se špicemi nahoru obrácené se vidí, levá polovice modrá, v níž ruka člověčí až po ramena se zbrojí oděná, s mečem nahým k uhození se majíc, od levé k pravé straně obrácená se spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, barvami na příč rozdělená, každé (s vrchu) žluté modré, vynikají a mezi nimi 2 šípy, tak jako ve štítu se vidí. (Reg. král., obraz v Nudvojovicích, Soupis Turnovska, str. 71.)

Stoček ze Švanentoru. Majestátem d. 1670, 26. července, nabyt Ondřej Stoček šlechtictví a tohoto erbu: Štít červený, v němž od zpodu trávník a na něm v předu v levo dělo na kolech k pravé straně obrácené a šesti prapořečky bílé a červené barvy ozdobené, v pravo pak buben vojenský se čtyřmi praporci týchž barev a granát (koule) hořící se vidí; vzadu na trávníku jest přes štít zeď bílá s kamene tesného, vynikajíc přes polovici štítu, u vrchu a uprostřed rozstřílená, v ní brána s vraty železnými, v nichž labuť bílá s nohama černými k pravé straně obrácená, majíc krk střelou od vrchu dolů prostřelený stojí, otevřený helm s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím vyniká voják v žlutém kabátě s bílým obojkem a hlavou obvázanou až po kolena, drže v každé ruce mušketu, hlavní vzhůre od sebe obrácenou. (Rybička v Pam. arch. III, 319.)

Stodola z Požova. Císař Maximilian povolil (1575, 1. července) Janovi *Stodolovi* (jenž se také psával Stodolius) a Janovi *Lysému*, aby se psáti mohli z Poziowa a dal jim tento erb:

Štít polovičný, v pravé polovici 3 pole na příč jdoucí, vrchní žluté, prostřední červené a v něm bílý trojhran, v jehož každém rohu je zlatá hvězda, zpodní bílé se zlatou hvězdou, v levé polovici též troje pole dělením na příč, černé, bílé a červené, helm s přikryvadly červenými bílými a černými bílými, nad tím dva rohy barvami na příč rozdělené, bílý červený a černý bílý, mezi nimiž se vidí zlatá hvězda. (Arch. šlecht.)

Straboch v. Štraboch.

Stradal z Černčic v. Hubka.

Strachotinský z Strachotína. Král Ferdinand povolil (1548, 28. prosince) Jiříkovi a Šebastianovi bratřím Strachotínským, aby se psali z Strachotína a obdařil je tímto erbem:

Štít, v němž jsou od zpodku 4 pruhy, dva žluté a dva červené, v prostřed štítu srnec své přirozené barvy v modrém poli, v skoku stoje, u vrchu pak také 4 pruhy týchž barev jako u zpodku, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými červenými a žlutými modrými, nad tím dvě křídla orlová, pravé modré a druhé žluté, mezi těmi křídly polovice srnce, předníma nohama ve skoku k pravé straně vynikající se vidí. (Reg. královská.)

Straka z Ehrenšteina. Cís. Matyáš obdařil (1614, 15. února) Nykodéma, Samuela a Jeremiáše bratří *Straky* (z Jindřichova Hradce pocházející), Jana *Bosa*, konšela na Malé straně a Tobjáše *Klementa* erbem a heslem, který dal císař Rudolf (snad z Říšské kanceláře) příteli jich Jiřímu *Špiglovi z Ehrenšteina*. Týchž erb s heslem propůjčen (1635, 26. září) Matoušovi *Traumilerovi*, jehož Jiří a Jan bratří Strakové za erbovního strýce přijali. (Reg. král.) Erb byl takový: Štít na příč polovičný a dvěma svislými čarami na 6 polí rozdělený, v horní polovici pole černé, žluté, černé, v dolní žluté, černé, žluté a v každém černém poli paví kyta, helm s přikryvadly týchž barev a z koruny vyniká paví kyta. (Paměti rodopisné v arch. zemském, Jak. sbírka, Král na str. 273. Jinak Fr. Teplý v ČČH. XXX, 489.)

Straka z Kronberka v. Zhorský.

Straka z Lovoše v. Jelínek.

Strakonický z Ploskovic v. Březský.

Stránský ze Stránky. Možná, že rodina ta pocházela od starého rodu, ale vyskytuje se teprve r. 1583, když Jiřík St. ze St. usadil se v Praze, přišed z Kostelce n. L. Erb jich byl zlatý gryf na modrém štítě, přikryvadla týchž barev a klénotem polovice téhož ptáka noha neb gryfa. Majestátem d. 1682, 4. července povýšen jest Martin Karel St. pro své zásluhy v tureckých válkách do Říšského stavu ryt. starožitných rodův, aby se psal *ze Stránky* a z *Greifenfelsu* a polepšen erb jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, ale noh stojí na bílé skále, v 2. a 3. žlutém poli oděnc stojící na zeleném pahrbku a meč držící, helm s korunou a s přikryvadly zlatými modrými, za klénot dva modré rohy a mezi nimi noh po kýty z koruny vynikající. (Reg. císařská ve Vidni, Meraviglia tab. 119, Král na str. 297.) Na erbu Františkově v památníku Višerovském jsou přikryvadla modrá bílá a červená bílá.

Střela z Třebnic v. Optalius.

Střelovec ze Střely. Císař Leopold legitimoval (1670, 5. září) Františka Jindřicha, nemanželského syna Oldřicha Viléma Střely z Rokyc

z Anny Maří Stočkovny z Freydenberka. Témuž pak dal (10. září) řád a stav vladycký, aby se psal Střelovec ze Střely a vysadil mu tento erb:

Štít křížem na 4 pole rozdělený, 1. a 4. červené, 2. a 3. bílé barvy, přes tato čtyři pole dvě střely (šípky) křížem přeložené, za klénot pak vysazeny tytéž střely. (Arch. mus.) Týž erb se vidí na pečeti Františkově r. 1690. (Arch. DZ. IX, 1.)

Stříbrský z Krušce. Král Vladislav dal (1514, 6. ledna) Jiříkovi rodem z Kolína erb a takové znamení vladectví: Štít na příč polovičný nahoře žlutý, dole modrý a přes celý štít zvíře daněl modrý v žlutém a žlutý v modrém, s rohy žlutými danělovými, na hrdle máje halži zlatou, přikryvadla modrá žlutá a za klénot žluté rohy danělové. (DZ. 25. O 14.) Také mu dáno povolení, aby se psal z Krušce. Někteří potomci psali se Stříbrští z Krušce, zejména bratří Šebestovi a Jan a ti pak přijali 1591 k erbu vnuky dotčeného Jiříka, Alexandra a Adama, ale z dcery Jiříkovy. S popisem se shoduje výkres v Jak. sb. a Král na str. 284.

Stříbrský z Rovin. L. 1544 obdařen Václav Stříbrský, Pražan, erbem, kterýž vypsan v článku Komedka z Rovin. Jak se zdá, rodina ta vymřela. Jiného majestátu (1624, 5. července) dostalo se Janovi Albertovi Stříbrskému, rytíři Božího hrobu, aby se psal z Rovin a dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, v horním žlutém poli orel císařský (dvouhlavý), černý, rozkřídlený, ve spodním červeném bílý jednorožec běžící a k pravé straně obrácený, přikryvadla červená bílá a černá žlutá, helm s korunou, z níž vyniká týž jednorožec až po kýty. (Šlechtický arch. Jak. sb. V Králově Heraldice na str. 279 dobře, jen pokud se týče jedněch Stříbrských.)

Strnadové z Frejtoku měli na modrém štítě dva žluté pruhy pošikem, jeden u pravého dolního a druhý u levého horního kouta a mezi nimi rybu načervenalé barvy, přikryvadla modrá žlutá a za klénot dvě modrá křídla rozložitá a přes každý pruh pokosem a pošikem (vždy mezi obě křídla nahoru, Jak. sb.). S tím se shoduje erb na minci, kterou dal bít Adam S. z F. (1592 — 1624; Miltner Privatmünzen 632). Meraviglia na tab. 28 mění barvy; štít je žlutý a pruhy černé.

Strnad z Tryskovic. Majestátem d. 1530, 10. ledna dán erb Jakubovi Strnadovi, kterýž se odtud psal z Tryskovic a to takový: Štít modrý a v jeho rohu vrchním k helmu jest obláček, z kterého vidí se ruka bílé barvy do prostřed štítu stažená, sekeru červenou, v níž topořiště jest žluté, držíc, přikryvadla modrá bílá a za klénot pták strnad. (Reg. král. Špatně Král na str. 265.) S popisem majestátu srovnává se pečť Janova r. 1555 v arch. mus.

Strništko z Moravičan v. Kulišek.

Král Ferdinand dal (1533, 13. prosince) erbovní list Filipovi ze *Strochovic* a vysadil mu tento erb:

Štít na dvě rozdělený, vrchní strana červená a dolní bílá, přes to rozdělení prostřed štítu tři štrychy (pruhy) černé, přikryvadla červená bílá a nad helmem křídlo orlové. (Reg. král.) Rozeznával se tedy erb tento od erbu starých vladk ze Strochovic, kteří měli štít pošikem polovičný, Erb tento nachází se na pečetěch Jindřicha a Šebestiana bratří (1564, univ. knih. v Praze) a Adama Jindřicha (1616, Arch. DZ. XV, 1.).

Strochovský z Těšína v. Korálek.

Stropín ze Stropína. Rodina tato měla erb zvláštní způsoby. Štít byl polovičný, obě polovice stejného založení, ale přece různé. V pravé polovici od vrchu jsou tři modré pruhy na příč a pod každým bílý pruh, na jehož levém konci je červená kostka. V levé polovici jde všechno obráceně; od vrchu jdou bílé pruhy a na každém pravém konci je červená kostka, a pod každým pruhem jest modrý pruh. Uprostřed štítu jest tedy střídavě 6 červ. kostek. Přikryvadla jsou modrá bílá a červená bílá, nad helmem koruna a dvě křídla složená, vrchní červené, spodní modré. (Jakub. sbírka.) Odchylně popisuje Rybička v Pam. arch. VII, 358; odtud je také popis Králův na str. 267, kdežto na str. 279 má popis docela jiný. Kolář poznamenal o pečeti. Kryštofa Stropína (1616) „šachovnice o 4 polích, celý štít vyplněn“.

Strup z Rozenetu v. Dekára.

Stryal z Pomnouce. Majestátem d. 1572, 12. ledna povoleno Bohuslavovi *Stryalovi* a Jiříkovi *Tarkovi*, aby se psali z Pomnouce a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž u spodku červený vrch o třech pahrbcích, z kteréhož po zadní kyta rys zvíře své přirozené barvy, drže v pravé noze neb tlápe sceptor neb hůlku, dvěma hady obtočenou, a na vrchu té dvě křídla orličí rozkřídlená, vše žluté barvy, maje ústa razzavená a jazyk červený vyplazený, vzhůru vynikaje k pravé straně, kolčí helm s příkr. žlutými modrými a červenými bílými a točenící a z této dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) červený žlutý, levý bílý modrý a mezi nimi táž hůlka, jako na štítě. (Reg. král.)

Stvolínští z Pavlovic měli na červeném štítě psí hlavu asi skotické barvy (neb vlčí?) s rozzavenými ústy a červeným vyplazeným jazykem, snad také bílý obojek; přikryvadla jsou červená bílá. Nad korunovaným helmem obraz ptáka (podle pečeti r. 1616 v arch. min. vnitra čápa), od jehož noh vycházejí v pravo a v levo zelené větve. (Jakub. sbírka.)

Sudíkovský ze Sobince v. Jiskra.

Sudkovští z Hendřtorfu měli na nachovém štítě bílou hlavu vlčí neb psí s rozzavenými dlouhými ústy, v nichž viděti jest obě řady zubů a vyplazený jazyk, s ušima nazad a malým kouskem, šikmo ležící od dolního levého koutu, ústy k pravému hornímu obrácenou, též znamení i jako klénot, přikryvadla pak nachová a bílá. (Jak. sbírka.) Tak i popisuje Kolář erb Martina S. z H., hejtmana na Chlumci (1561), podobně i Král maje štít za červený na str. 327.

Jan Frant. *Suchomel* sloužil vojensky proti Turkům a pak byl purkrabí na Brandýse, Zbiroze a Pardubicích. Pro jeho zásluhy povýšil jej Jan Chr. z Eggenberka jako palatin do stavu šlechtického, aby se psal von Khießel Cran a dal mu tento erb:

Modrý štít, na jehož spodní straně jest 15 křemenů své přirozené barvy jako horka srovnaných a na nich tři lilie o 5 listech a bílých květech vyrostlé, otevřený turnérský helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, a nad tím dotčené tři lilie. (Arch. zámecký Krumlovský.)

Jiříkovi *Sumerovi*, Moravanu, dán majestátem d. 1566, 31. Octb. erb tento: Štít modré barvy, v němž jest pruh na příč (vl. pošikem) od pravé vrchní až dolů k levé straně žluté barvy, kolčí helm, přikryvadla modrá žlutá, točenice týchž barev, z kteréž dvě křídla orličí vedle sebe spojená modré barvy a přes ně pruh pošikem žlutý, jako v štítu, se vidí. (Reg. král.)

Samuelovi a Jeremiáši *Sumerům z Sumrfeldu* dán (1583, 12. Jul.) tento erb: Štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm lilie rozkvetlá bílé barvy, 2. a 3. bílé a v něm dřevo lipové, na němž po každé straně zelený list lipový vyniká, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, točenice týchž barev, z níž labuť pták své přirozené barvy s rozletitými křídly, k pravé straně obrácená, majíc prostřední péro týchž křídel z obou stran modré barvy, v nichž lilie bílá, a majíc táž labuť na hlavě korunu zlatou královskou a v pysku věneček zelený držíc vyniká. (Reg. král.)

Sušický z Peclínovce viz Peclínovský.

Sušický z Sonenšteina v. Kutnaur.

Sušický z Třebeska v. Grymiller.

Sušický z Tulechova podle erbu rodina rozdílná od ostatních Tulechovských. Erb jich byl štít žlutý a na něm černá lilie heraldická, kolčí helm s přikryvadly týchž barev, dva buvolové rohy žluté barvy a nad těmi táž lilie. Tak v Jakubičkově sbírce, kdež jsou jména Sušický z Dolegov a Sušický v. Tullenhof a vedle toho poznámka, že se vyskytuje ještě jeden erb, totiž štít polovičný, v jehož levém poli jest štít již popsáný a v pravém poli černém dva pruhy žluté pošikem od pravé k levé nahoru, a nad rohy je obdélník zlatý s jakousi kytovitou ozdobou nahoře a na témž obdélníku černý orel (o dvou hlavách). Z České kanceláře nic takového nedáno.

Sutter ze Sutttenbachu. L. 1597, 14. ledna vydán erbovní list Pavlovi Sutterovi a Janovi řečenému *Hornay*, aby se psali ze Sutttenbachu a vyzázen jim tento erb:

Štít pošikem od levé strany dělený, svrchu černý, od zpodu zlatý a přes ten celý štít gryf s rozzavenými ústy, zlatý na černém, černý na zlatém poli. Kolčí helm pod korunou s příkr. černými a zlatými, nad tím

grýf polovičný, pošikem barvami rozdělený totiž svrchu černý a pod tím zlatý. (Koncept Videnského dvora v šlecht. arch., Král na str. 358.)

Svach z Louštyně v. Zahrádka.

ze *Sweerts* hrabata. Císař Ferdinand II. vyzdvihl Františka Swerts von der Reist, nejv. vachtmistra, do stavu panského Římské Říše a dal mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm modrý pruh na příč, z něhož červený lev s částí těla do horního bílého pole vyniká, a v bílém poli pod týmž pruhem vidí se modrá hvězda, 2. a 3. pole bílé a z levého kraje vniká do něho 5 červených klínů, turnérský helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a nad tím polovičný lev červené barvy. (Šlechtický arch.)

Vnuk Františkův Frant. Karel vyzdvižen majestátem d. 1718, 15. prosince, do hrabského stavu kr. Č. a přidána mu i ta milost, aby se mohl psáti také ze Šporku, poněvadž z tohoto rodu pocházely i matka i manželka jeho. Erb polepšen takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm u zpodu dva pruhy na příč, zpodní žlutý s modrou hvězdou, vrchní modrý a z téhož modrého vyniká červený lev s rozdvojeným ocasem, obrácený na vnitřní stranu, 2., 3. pole klínovitou čarou zhora dolů šestkrát dělené, v pravo bílé, v levo červené; vprostřed štítu štítek žlutý a v něm hlava Turkova s hnědým vlasem a čepicí (turbanem) s peřím zastrčeným, nad štítem 5 turn. helmův s korunami a přikryvadly červenými a bílými a s klénoty (od pravé k levé): na 1. kyta, na 2. červený lev po kýty, na 3. černý orel s korunkami, na 4. Turek po kolena vynikající, v pravici zlatou hůl velitelskou držící, na 5. dvě červená křídla a mezi nimi ruka brněná kord držící. (Reg. král., DZ. 558. D 22. Dobrý obraz v Schallerově topogr. Boleslav. kraje a Meraviglia tab. 76. Kadich-Blažek tab. 112.)

Svěchyn z Paumberka. Majestátem d. 1546, 8. září povoleno Vavřinci *Kunštátovi*, purkmistrovi hor viničných v Praze, Jiřímu Svěchovi (lat. Sviechinius), M. Nykodemovi *Chotěborskému* a Matyáši a Janovi bratřím *Orniusům*, aby se psali z Paumberka a dán jim tento erb: Štít polovičný, nahoře žlutý, dole modrý a s prostředku téhož štítu jedno-rožec bílý, předníma nohama v poli žlutém a zadníma se zlatými kopýtky v poli modrém a v tom poli nižším kus skály, z níž bylina zelená tak řečená *Laurus Alexandrina* neb *Daphnes* (lýkovec) při pravé straně na způsob proutku vyrostlá, kteráž jde skrze přední nohy jednorožcovy a na tom proutku též byliny lístky a červené jahodky mezi týmž listím se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dva buvolové rohy, z pravé strany žlutý, z levé modrý, mezi nimiž půl jednorožce, tím vším způsobem jako ve štítu kromě skály se vidí. (Rybička v ČČM. r. 1862 na str. 259, týž o erbovních rodinách Hradeckých na str. 30.) Majestátem pak d. 1584, 5. března připuštěn k témuž erbu

také Pavel *Fišl* od erbovních strýcův týchž rodin k erbu přijatý. (Popis v Králově Heraldice na str. 284.)

Světlík z Kzesu, jméno rodiny, jež se u nás teprve od počátku 17. st. vyskytuje. Heslo její ukazuje na německé *Gesasse*, české příjmení vzniklo snad v 16. st. když se usadili kdesi u Nového Bydžova.

Erb jich byl štít polovičný, v pravé polovici dva a dva pruhy rozličné barvy pošikem od pravé strany nahoru k levé běžící, v levé polovici je ohánka. Klénotem jsou tři ohánky širokými konci nahoru obrácené. Tak na pečeti Felixově r. 1616. (Arch. DZ. XVI. 5, Kadich-Blažek na tab. 111 popisují: Pravé pole modré a v něm zlatá ohánka s pavím ocáskem, v levo tři bílé a tři červené pruhy pošikem k pravému rohu nahoru, příkr týchž 4 barev a klénot jako v předešlém. Jiné dva obrazy na tab. 112.) L. 1628 vystěhovali se do ciziny.

Svíčka z Ruprštořfu. Císař Rudolf povolil (1588, 19. Novb.) Jiřímu *Humlovi*, Václavovi *Humlovi*, Václavovi *Svíčkovi*, Alexandrovi *Dvorskému* a Pavlovi *Šetelovi*, aby se psali z *Ruprštořfu*. (Reg. král.) Erb jich byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní ruka (červeně oděná) z oblaků vynikající a držící větev vinnou s 2 lupeny a hroznem fialové barvy; levá polovice modrým pruhem pošikem od pravé dolů k levé v němž jsou 3 hvězdy zlaté o 6 špicích, na tré rozdělená, horní část červená, spodní pod pruhem bílá. Kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, nad tím dvě křídla, pravé modré, levé červené. (Jakub. sb. Král na str. 267.)

Svitavský z Bochova. Cís. Maximilian dal (1574, 21. dubna) erbovní list Bartoloměji *Svitavskému*, Janovi *Mnichovskému*, Matěji *Kralovickému* a Janovi *Štorkovi*, aby se psali z *Bochova* a dal jim tento erb:

Štít pošikem od pravé dolů na 6 pruhův rozdělený, 1., 3. a 5. pruh modré, 2. 4. a 6. stříbrné barvy; na všech třech pruzích modrých po stříb. růžích, kolčí helm s točenicí a příkr. stříbr. modrými, nad tím 2 orličí křídla, barvami tak dělená, jako štít, i s těmi 3 růžemi. (Akt z České kanceláře v šlecht. arch.)

Svílkovský ze Škudl. Král Ferdinand obdařil (1531, 2. Octb.) Burjana ze Škudl tímto erbem: Štít od vrchu až dolů rozdělený, první (levá) strana žlutá a druhá modrá a v první straně štika modrá a v druhé vepř bílý s hřbety k sobě obrácené a nad tím štítem helm, na kterémž přikryvadla žlutou a černou barvou potažená dolů visí a nad tím vším štíčí hlava žlutá. (Reg. král. Tak i pečeť téhož Burjana na listu r. 1555 v býv. arch. dvorském mezi Pardubskými listy.)

Sýkora z Eulenšteina. Erb rodiny této byl prý štít klínem vzhůru na tři pole rozdělený; v bílém klínu sova sedící na pařezu, v ostatních modrých po zlaté hvězdě, klénot dvě křídla modrá se zlatými pruhy pokosem a pošikem položenými a mezi nimi zlatá hvězda. Tak Král na str. 312.

Šafbergár z Trajberka. Majestátem d. 1699, 19. října obdařen Jan Jindřich Šafberger (Schafberger), rada při soudu nejv. purkrabství, jenž

se psal von Treuberg, rytířským stavem starožitných rodův a polepšen jeho erb takto:

Na bílém štítě šedivá troje skalka pod modrou krokvicí, na obou krokvicích a nad skalkami je po žluté hlavě lvově. Otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými, nad tím dvě orličí křídla, barvami na dvě a na příč dělená, levý s hora modrý, bílý a žlutý, pravý žlutý, bílý a modrý. (Reg. královská, Král na str. 314 něco odchylně.)

Safer z Šafendorfu. Tobiáš Š. z Š. († 1599) byl od r. 1578 v Kutné hoře ve službě u hor a přistěhoval se bezpochyby z Němec. Erb jeho byl štít polovičný, pravá polovice červená a v ní dva bílé pruhy na příč, levá polovice černá a v ní jednorozec žluté barvy na zadních nohách vzhůru postavený, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, nad tím dva buvolové rohy černé barvy a mezi nimi vrchní polovice jednorozce žluté barvy. (Jakub. sb. Obraz pečeti pěkně vyryté v Miltnerových Privatmünzen tab. XLIV., 378.)

Schäfer, jméno nějaké měšťanské rodiny prozatím původu neznámého. Pantanus jako falckrabě obdařil (1597, 1. Jun.) Klimenta Schefera tímto erbem:

Štít polovičný, jehož pravá polovice žlutá a v ní noh (gryf) černý. k pravé straně vzhůru stojící s jazykem červeným vyplazeným, křídly nazpátek roztaženými a ocasem mezi zadní nohy zataženým, an drží předníma nohama ovčácký čekan, jako by se hotovil k boji, v levé černé polovici tři žluté beraní hlavy, jedna nad druhou a každá zdobená zlatými rohy; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a nad tím vrchní polovice noha držícího čekan tak, jak se v štítu spatřuje. (Reg. Pantanova.)

Šašek z Mezihůří. Jan Šašek měl od r. 1542 dům v Nových Benátkách. Syn jeho Jiří koupil l. 1573 jiný dům a zdědil první po otcí. V l. 1602—1603 byl hejtmánem panství Benátského. (L. Šnajdr, Město Nové Benátky 63, 64, 68.) Jeho potomek Daniel obdařen stavem vladyckým s erbem, což se stalo před r. 1636. (Soupis Boleslav. 315.) Králová M. Terezie obnovila (1746, 22. Sept.) Jozefovi Janovi Š. z M. šlechtictví, na něž majestát, dědovi jeho Danielovi daný, shořel, a potvrdila jeho erb totiž:

Červený štít a v něm zlatá hlava buvolova usečená a k pravé straně obrácená, otevřený helm zdobený točenicí žlutou červenou bílou a zl. klénotem a bílými a žlutými přikryvadly; nad tím holé rameno držíc v pěsti čelist zpodní. (Reg. král.) Trochu jinak popisuje Král na str. 334.

Šatný z Olivetu. Majestátem d. 1541, 1. května povoleno Jakubovi *Hubáčkovi*, úředníku mince Kutnohorské a Janovi bratru jeho, Janovi a Václavovi bratřím *Šatným* a Matouši *Hánovi*, písaři mince, aby se psali z Olivetu a dán jim erb: Štít na dvě pošikem od pravé k levé straně rozdělený, vrchní pole žluté a do něho vyniká od spodního půl noha ptáka černého k pravé straně vzhůru, zpodní polovice černá, otevřený helm s přikryvadly černé a žluté barvy a nad tím půl téhož noha s křídly, meč

nahý v pazouřích držíciho. (Reg. král., Rybička O erb. rod. Hradeckých 34.) Polepšení toho erbu stalo se 1569, 8. září a to jen Šatným, totiž synům Janovým a Václavovým a to takto: Štít od pravé k levé vzhůru pošikem, na poli rozdělený, svrchní polovice žlutá, do níž ze spodní půl ptáka noha černého po zadní kýty s křídly rozletělými, nohami rozloženými, rozzívenými ústy a vyplazeným jazykem vyniká, turn, helm se zl. korunou a přikryvadly žlutými černými, za klénot půl noha. (Reg. král., Král 308 s úchylkami na str. 323 chybně.)

Šavel z Vlkové. Rodina tato byla erbem a vladectvím nadána buď od Jiřího neb Vladislava králův. Erb jich byl: Štít modrý, v němž jest suk žlutý a z každé strany toho suku jest list jetelový též žlutý, helm s přikryvadly modrými žlutými a točenicí a nad tím suk týmž způsobem. (Reg. král., Kolář z rukopisu Videnského č. 8330, též Jak. sb. a Král na str. 350.) Téhož erbu byli i *Dědkové* a *Semenkovští z Vlkové*. Od Šavlův přijat k erbu Jakub *Hula* (pak také z Vlkové), což král Ferdinand (1531, 12. června) schválil.

Šebestian z Častolovic. Erb daný l. 1596 Danieli Kryštofovi Chrudimskému měl velkou podobnost s tím, kterýž měli pozdější Šebestianové z Častolovic, pocházející od Šebestiana, bratra Kryštofova. Jiří Pontanus jako cís. palatin dal v letech (1597—1600) Šebestianovi *Pergerovi* tento erb: Štít žlutý a od jeho zpodu bílý skalnatý vršek k pravé straně se vypínající, a z něho vyskakuje černý kamzík, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, nad tím dva buvolové rohy na způsob slonových trub, barvami tak rozdělené, že pravý je zhora žlutý a černý a levý černý a žlutý, mezi nimi pak je přední polovice kamzíkova. (Reg. Pontanova.)

Potomci jeho psali se Šebestiany (i Sebastiani po latinsky). (Viz Rybičky O erbovních rodinách Chrudimských.) Císařským listem d. 1810, 8. ledna potvrzeno vladectví (šlechtictví) Aloisovi Š. z Č. Erb se popisuje takto: Štít žlutý, u jehož paty jest šedivá zeď, ze štukovi stavěná, se dvěma stínkami, za níž vyskakuje černý kozel, přikryvadla černá žlutá, za klénot dva rohy, pravý černý, levý žlutý a mezi nimi týž kozel. (Reg. král. Tak i v Jak. sb. „Chrudimský“.)

Šebišovští, rodina polská z horního Slezska pocházející, erbu Jestrábec, totiž:

Štít modrý, na němž bílá podkova vzhůru obrácená a v ní zlatý křížek, přikryvadla modrá bílá, klénotem jest jestřáb své přirozené barvy, v letu ku pravé, an drží v pravém pazouru též znamení (ovšem menší) jako je na štítě. (B. tab. 38.) Téhož erbu byli i *Skřišovští*. (B. tab. 42.)

Scheidlerové z Scheidleru měli od r. 1654, kdež jim dán rytířský stav starožitných rodin, tento erb:

Štít křížem, na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli od zpodu bílý pruh a nad ním modré pole, v němž strom palma na zelené hůrce stojící, 2. a 3. pole černé a v něm ruka s ramenem oděným a zeleným věncem věnčeným,

držíc v hrsti obnažený meč. Uprostřed štítu jest štítek na přič polovičný, v horním poli (bílém, není na maltě zřetelno) polovičná orlice červené barvy majíc na křídlech pošikem a pokosem bílé pruhy, ve spodní části jdou pošikem 4 bílé a 3 černé pruhy, 2 helmy s korunami a přikryvadly černými, žlutými a bílými červenými, na pravém helmu jest poloviční orlice, jako jest na štítku, na levém polovičný lev, drže meč, barvami tak rozdělený, že vrchní část jest bílá a spodní červená, jazyk vyplazený pak červený. (Obraz ve sbírkách města Písku.)

Šelhart z Hartenfelzu. Majestátem d. 1633, 1. října dán Janovi Bartoloměji Šelhartovi z Hartenfelzu rytířský stav starožitných rodův a vysazen mu tento erb:

Štít křížem ve čtvero rozdělený, v 1. a 4. žlutém poli černá orlice korunovaná, ve 2. a 3. bílém červený lev s ústy rozzavenými a ocasem rozdvojeným, ku vnitřku obrácený. Uprostřed štítu modrý štítek a v něm poprsí mužské bez ramen s dlouhým divým vlasem a takovou i bradou, maje na hlavě zl. korunu. Otevřený helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím (černý) císařský orel. (Reg. královská.)

Jiným majestátem d. 1637, 10. ledna a z Říšské kanceláře vyšlým polepšen ten erb a rozmnožen erbem mateře jeho z rodu Tolomeya, totiž tak, aby byla v 1. a 4. poli žlutém černá orlice pod korunou, v 2. a 3. červeném mořská panna. V modrém štítku má býti zase poprsí mužské bez ramene v žlutém kabátu, s šedivým vlasem a bradou a královskou korunou. Nad tím byly 2 otevř. helmy s týmiž přikryvadly, na pravém týž černý orel s korunou, na levém bílý kohout s červeným hřebínkem.

Z České kanceláře vydán l. 1674, 12. listopadu Janovi Antonínovi Š. z H. majestát na panský stav a polepšen erb takto:

Štít svislou čarou a dvěma příčnými na 6 polí rozdělený, v 1. žlutém černá orlice pod korunou k levé obrácená, v 2. a 5. červeném korunovaná siréna, oběma rukama své rybí ocasy držíc, v 3. bílém k pravé straně černý lev, ve 4. žlutém kor. orlice k pravé, v 6. černém bílý lev na pravou stranu obrácený, oba lvi s ocasy rozdvojenými. V modrém štítku starý erb Šelhartovský (poprsí), ale s pohanskou korunou. Přidána ještě třetí helmice. (Reg. královská.)

Král popisuje na str. 317 erb Šelhartův z Hrádku, podobný starému erbu Šelhartovskému, není mi však známo, jestli takového rodu bylo.

Valentin ze Šembeku, Prušan, stal se l. 1599 opatem v Sedlci a l. 1609 u Zlaté koruny, složil 1616 opatství a přestoupil k jednotě bratrské. Erb jeho byl štít pošikem od pravé k levé dolů na tré rozdělený, ve vrchním a spodním poli jest běžící kozel (Schönbock), v prostředním jsou 3 pětilisté růže za sebou. Nad korunovaným helmem jsou dvě křídla rozložená a na každém příčný pruh s růží, mezi nimi pak celý kozel ve skoku. (Miltner, Privatmünzen tab. LXXX.)

Šenberkové ze Šenberka, kteří seděli v l. 1577—1585 na Teplici a Malhosticích, zejména Jiří, měli na štítě lva rozkročeného, vzhůru stojícího,

k pravé straně obráceného, jenž měl jazyk vyplazený a ocas vzhůru ohnutý. (Arch. D Z. XVI, 8.)

Šen ze Šeneku. Asi r. 1600 obdařil Pontanus jako palatin Jiří Scheina, radního v Mostu, erbem a heslem, aby se psal v. Schönegg. Erb jeho popisuje se takto:

Modrý štít, v němž se vidí noh (gryf) vzhůru postavený, žluté barvy, an drží v předních nohách zlatou hvězdu o 6 špicích, máje ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený, křídla přehnutá a ocas zatažený; na štítě turnéřský helm s přikryvadly žlutými modrými a vavřínovým věncem, z něhož vyniká do polovice týž noh držící hvězdu. (Reg. Pontanova.) Přes to vyprosil si Jiří majestát na týž erb (1614, 12. Febr.), jímž mu dán týž erb, ale koruna zlatá na místo věnce. (Reg. král., Meraviglia na tab. 116. Král na str. 283 shoduje se, co se týče horní polovice štítu; do spodní červené klade bílý pás pokosem a za gryfa okřídleného lva.)

Šenbornové (Schönborn) přišli sem z knížectví Mohučského a obdrželi inkolat teprve l. 1709. Z naší kanceláře erbovního obdarování nedostali. Prvotní jich erb byl štít červený, u jehož zpodu byly tři bílé zuby neb klíny srostlé a na nich zlatý lev třema nohama na nich stoje a čtvrtou máje pozdviženou, máje korunu na hlavě a ocas rozdvojený, přes záda ohnutý, helm s korunou a příkr. týchž barev, nad tím 2 rohy na příč červenou a bílou barvou rozdělené a mezi nimi týž lev, ale sedě. V pozdějším erbu vzat týž erb do 1. a 4. pole, a v jiném (s 7 helmy) vzat za štítek. (Meraviglia tab. 74, Hradý IX. tab.)

ze *Šenfeldu* (i Šonfeldu) nazývali se rozliční rodové různých erbů.

1. Děpolt a Sajfryd z Š. (1381) měli na pečeti ostrvu o 6 sucích. (Arch. mus.) Týž erb měl i Sayfryd z Š., jenž seděl l. 1401 v Bukovici v sev. Čechách. Tak i 1419 Hanuš. (Arch. Drážďanský.) Potomky snad byli ti, kteří seděli v 16. st. na Markvarticích.

2. Osvald ze Šenfeldu, sekretář a pak místokanclér kr. Č. (nar. 1524, † 1589) měl štít na dél polovičný a v každé polovici 6 pruhů bílých a červených, tak že se barvy střídaly. (Pečeť l. 1563 v univ. knih. Miltner Privatmünzen tab. LXV. 546.) Nad korunovaným helmem jest kyta z peří černého. (Tak i Král na str. 270.)

3. Jiného erbu byli hrabata ze Šenfeldu, po nichž dědili Vratislavové z Mitrovic. Obr. Meraviglia tab. 75.

4. Znamý knihtiskař Jan Ferd. ze Šenfeldu pocházel z rodiny, která obdržela šlechtictví z Říšské kanceláře r. 1594; jemu šlechtictví l. 1787 obnoveno a potvrzeno. Erb jeho byl štít červený, v jehož prostředku jest bílý pruh jdoucí od vrchu štítu až ke zpodu; kromě toho běží na příč též v prostředku černý pruh a na něm 3 zlaté hvězdy o 6 špicích; přikryvadla černá žlutá a červená bílá; nad korunovaným helmem je ptačí (paví) hlava černé barvy se zl. pyskem a dlouhým krkem pod korunou. (Meraviglia tab. 23. a 53.)

Šenk z Krosku. Rodina tato málo známá nosila na bílém štítě 3 červená znamení, podobající se kladivům, na jednom konci železa zaostřelým a přiohnutým, jež Král (na str. 366) vykládá na kukle, dvě nahoře, jedna pod nima. Přikryvadla jsou červená bílá. Nad korunovaným helmem klénot se též neshodně popisuje; v Jakub. sbírce jsou dvě desky podkovité, jichž kraj jest bílý, podle Krále je bílá deska s červ. klínem. Pečeti, která by mohla rozhodnouti, není.

Šenk z Rosberka. Erb rodiny této byl prý štít trojdílný na příč červený, bílý a černý, klénot je zlatý náboj kola, ozdobený černým peřím kohoutím. Tak Král na str. 289.

ze Šenkův z Tautenberka vyskytuje se v západních Čechách Vilém, jenž byl již l. 1532 mrtev; titulář l. 1534 vydaný jej ještě připomíná. Předek jeho je Kunrát Šenk (1392, arch. Drážďanský), jenž má na pečeti štít a na něm 5 pruhův jedné a tolikéž druhé barvy pošikem od pravé k levé nahoře položených. V pozdější některé paměti jsou pruhy ty (zase 5 + 5) bílé a červené a jdou pošikem od pravé dolů, přikryvadla týchž barev a nad korunou dva buvolové rohy, dole spojené, jež jsou příčnými čarami na 15 (8 červených a 7 bílých) pruhův rozděleny. (Jakub. sb.)

Šenovce z Ungersverdu. Na počátku 15. století držela rodina řečená Šenvic biskupské manství Hlinku u Osoblahy. Král Ferdinand vyzdvihl (1557, 4. Decb.) Pavla Šenovice Moravana do stavu erbovního, aby se psal z Ungersverdu a obdařil jej tímto erbem:

Štít polovičný na příč rozdělený, v němž od spodku až do polovice zeď, z kvadrátu udělaná, své kamenné barvy se 7 stíny a při té zdi kůň bílý k pravé straně obrácený, jazyk vyplazený a ocas vyzdvížený máje, v skoku stoje se vidí, svrchní pak polovice modrá v kteréž za těmi stíny (polovičný) muž opásaný v červené župici uherské, přeložky žluté máje, vousy černé a na hlavě klobouk uherský červený a ruku levou spodepřenou a pravou vyzdvíženou, drže v ní bozigan uherský, železný s pozlacenými kroužky na konci, až pod pás se vidí, kolčí helm s přikryvadly modrými červenými a bílými červenými, koruna zlatá královská, na které též muž v červené župici tak, jako v štítě, stojí. (Meraviglia tab. 23.) Od r. 1576 byli osedlí v Čechách majíce Frydnavu.

Když l. 1674, (27. Jan.) dán Augustinovi Arnoštovi Š. rytířský stav starožitných rodův a přidáno heslo v. Adlerslöwen, změněn posavadní štít takto:

Štít zhora dolů polovičný a každá polovice na příč ve tři pole rozdělena (v pravo 1., 2., 3., v levo 4., 5., 6.) 1. pole na příč rozdělené, vrchní část černá a v ní 5 zlatých hvězd podle sebe položených, spodní část nachové barvy a v ní ruku z oblak vynikající, držíc hořící pochodeň, v 2. poli pruhy pošikem položené, nachový s bílou růží, černý, žlutý, černý, bílý a černý. 3. pole modré a v něm zeď s 5 stíny, při níž jest bílý koník bez uzdy v skoku a na třetí stíně stojí rovně muž v červené župici uherské se žlutými výložky a knoflíky, bílou pintou, černou ráckou bradou a čer-

venou kápí, opíraje se levicí o bok a pravíci máchaje zlatým buzikánem, 4. pole jako 3. V 5. poli pruhy pokosem, modrý s bílou růží, černý, žlutý, černý, bílý, černý. 6. pole jako první. Uprostřed štítu štítek bílý pod korunou a na něm černá orlice držíc v pysku zlatý prsten. (Meraviglia na tab. 23.)

Když dostal Tadeáš Dysmas Š. (1743, 23. Sept.) panský stav, popsán erb jeho takto: Štít zhora dolů jednou a na příč čtyřikrát dělený (v levo č. 1., 2., 3., 4., v pravo 5., 6., 7., 8.). 1. pole jako vrchní část předešlého 1. pole, 2. pole jako jeho spodní část, 3. pole jako 2. pole předešlého, 4. a 5. pole jako 3. a 4. předešlého, 6. pole jako 5. předešlého, 7. a 8. jako 6. pole předešlého. Štítek také tak, jako v předešlém. Nad štítem 2 helmy s přikryvadly modrými žlutými a černými bílými, na pravém orlice, jako v štítku, na levém zlatý lev kr. Č. drže v pravé noze kouli z polovice žlutou, z polovice bílou. (Reg. král.*), Kadich-Blažek tab. 98. (5 obrazův).

Šentygar z Chotěřiny v. Kolín.

Sercerové z Malého mlýna (neb Malých mlýnův neb Malomlýnku) rodina do nedávna ve Vysokém Mýtě osedlá, měli erb: Štít na příč polovičný, horní pole modré a v něm dvě turecké hlavy s turbany, bílé a červeně vinutými, a mezi nimi zlatá koruna; spodní pole kolmo na tři části, červenou, bílou a zelenou dělené, nad štítem 3 helmy s korunami (?), s příkr. modrými žlutými a červenými bílými, na 1. tři péra pštrosová, červené, bílé červené, na 2. černá orlice, na třetím žlutý polovičný lev drže zl. lilii. (Meraviglia na tab. 22., jinak Král na str. 282 a Kadich-Blažek na tab. 95., ale lépe na tab. 96.)

Šertyngárové z Šertynku, později spíše *Širntyngarové z Širntynku* (Schirndinger) zvaní připomínají se již ve 14. století, kdež nosili na štítě tři znamení nad sebou podobné ostrvám, ale se suky (otočenými) na obou stranách. V Čechách vyskytují se od 16. století a měli z neznámé příčiny nížepsaný rozšířený erb až do 18. století. Když byli (1737, 11. dubna) do stavu panského vyzdviženi, potvrzen jim tento erb: Štít pod korunou na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm žlutý, do vnitř obrácený lev s ocasem rozdvojeným, 2. a 3. pole žluté a v něm tři na příč nad sebou ležící černé hůlky a na každé po čtyřech plamencích vyšlehajících (jednom na konci a třech po jedné straně), přikryvadla žlutá černá, dvě korunované helmice, na pravé lev (polovičný) jako ve štítu, na levé dotčené tři hůlky s plameny, avšak vzhůru postavené. (Meraviglia na tab. 22., Hradý IX. tab.) Když pak dosáhli hrabského důstojenství (1793, 18. prosince), ponechán sice štít, ale přidána třetí helmice, tak že hůlky byly uprostřed, ale po stranách lvi (ovšem k sobě obrácení. (Reg. král. Obraz rozšířeného erbu v Soupise Stříbrska na str. 301.)

Šerý z Letovic. Majestátem d. 1585, 1. srpna povoleno Janovi Šerému, aby se psal z Letovic a dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní

*) Heraldický sloh hrozný, nejasný, tak že sem a tam položeno jen z domyslu.

polovice modrá a v ní uprostřed prostice solní zabeďněná žlutá, zpodní pole žluté a uprostřed pruh na dél červený, v němž jest bílá lilie, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, zlatá koruna královská, ze které vynikají dva rohy buvolové, na přič barvami rozdělené, pravý (zhora) červený a bílý, levý žlutý a modrý a mezi nimi prostice solní, zabeďněná, žlutá se vidí. (Reg. král. S tím se shoduje Král na str. 253, odchyluje se Jak. sb., kdež jest prostice dvakráte a jsou i jiné chyby.)

Šetel z Ruprštořfu v. Svíčka.

Šifl z Vosršteina v. Vodička.

Šicha z Ostrova. Majestátem d. 1573, 29. července dovoleno Pavlovi *Šichovi*, porybnému na panství Chlumeckém, Pavlovi *Šichovi*, Michalovi *Pernštořskému*, Václavovi *Kamenickému* a Ondřejovi *Cenderovi*, aby se psali z Vostrova a dán jim tento erb: Štít polovičný, v pravo modrý a v levo červený, u zpodku pahrbek k plameni plápolajícimu nápodobný, ve kterém fenix pták barvy zlaté, máje křídla rozkřídlená, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený vzhůru stojí, přikryvadla žlutá červená a žlutá modrá, nad kolčím helmem točence a nad ní dva rohy daněle zvířete, pravý zlatý a levý modrý a mezi nimi lev zvířete po zadní kyta červené barvy, držící tlápmi předními ty dva rohy. (Reg. král., Šlechtický arch. Srov. Královu Heraldiku na str. 271.)

Šichovský ze Zvěřinky. Václav Šich neb Šichovský, obyvatel města Čáslavě, vyznamenal se v bojích s Turky a obdařen majestátem d. 1556, 3. listopadu, aby se psal ze Zvěřinky a erbem, totiž: Štít pošikem rozdělený, zpodní pole modré a v něm šavle turecká s zlatou rukovětí a křížem, k pravé straně obrácená pošikem stojí, svrchní červené, a v něm daněl zvířete s rohama bílé barvy až po zadní kýty, též k pravé straně obrácený stojí, točence s přikryvadly bílými červenými a modrými bílými, nad tím dva rohy danělovy barvami uprostřed rozdělené (červený bílý a bílý modrý) každý čtyři paročky máje a mezi nimi šavle turecká. (Reg. král.)Protože však Václav bezdětek zemřel, přestal tento erb na něm a převeden potom na Sixty.*)

Šilhan z Veveří. Matěj Šilhan byl od Jana Matyáše z Veveří přijat za erbovního strýce, což kr. majestátem (1565, 10. října) potvrzeno a vysazen mu erb:

Štít na tré na přič rozdělený, zpodní štych červený, prostřední část do polovice štítu bílé barvy se 4 stínkami, svrchní polovice modrá, v níž půl opice sedící až po zadní kyta své přirozené barvy, drží v pravé ruce vzhůru jablko zralé a druhou levou na stínku položenou majíc, k pravé straně obrácená se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými, červenými

*) V Pam: arch. V. 360 a v Králově Heraldice 328, kdež jest i chybný popis, dává se mu titul ze Zvířetína, ale v majestátě psáno výslovně ze Zvěřinky. Viz i Dačického Paměti II. 89.

a modrými a nad tím křídlo orličí rozkřídlené, barvami tak rozdělené jako štít, tedy (zhora) modré, bílé a červené. (Reg. král.)

Šilhánek z Choustníka v. Šnobl.

Jan Šilin (Schilin), mistr svobodných umění, obdržel od Pontána jako palatina (listem d. 1594, 8. Mart.) tento erb:

Štít modrý a v něm obraz boha Merkura, držícího v pravici červenou hvězdu o 6 špicích, v levici pak hůl hady otočenou, nad štítem kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a nad tím podoba téhož Merkura. (Reg. Pontanova.)

ze Šimberka, rodina zatmělého původu, měli za erb štít a v něm kohouta k pravé straně krácejícího, nad kolčím helmem točenici a na ni lidskou hlavu s hrdlem. Tak lze viděti na náhrobku l. 1584 postaveném. (Soupis Slanska 241.)

Šimeček z Čejnova v. Šiška.

Šindel z Blumnova, příjmení rodiny pocházející ze Slezska z krajiny Svidnické a píšící se po vsi Blumenau (1455). V Čechách vyskytují se od r. 1520. Na štítě nosili 3 šindele, dva k horním koutům, třetí ke zpodu obrácené. Tak na pečeti Ondřejově (1520) v arch. města Budyně. Kolář našel kdesi touž pečeť u Kašpara Šindela z Lauterbachu (1547). Meraviglia (tab. 30.) má štít polovičný, v pravo červený a v levo žlutý a za klénot bradáče s bisk. berlou.

Šindel z Ebrharce v. Rudolt.

Šípař z Radotína Daniel, kr. rychtář v Starém m. Praž., byl (majestátem d. 1616, 15. Jun.) do stavu erbovního vyzdvižen. Erb jeho byl na štítě pošikem děleném lev s věncem v předních nohách a týž klénot mezi křídly. Tak prý i *Mirovský* a *Štyrský z R.* (Král na str. 309.)

Šípař z Zásmuk. Jan Šípař, syn souseda Lomnického (v sev. Čechách) byl od Matyáše Zásmuckého z Zásmuk k erbů přijat, což stvrzeno majestátem (1594, 25. April) a Šípaři vysazen erb:

Štít modrý a v něm holub sivý hřivnáč, drže v ústech ratolest olivovou, týž holub i klénotem. (Reg. král.)

Širmár z Malíkova erbů růže viz ČČH. XXX, 492.

Širočka z Široké, příjmení rodiny snad nějakým palatinem povýšené. Erb jejich byl štít červené barvy a v něm uprostřed zlatá ošatka, z níž tři kachny (husy?), majíce zlaté pysky hlavami a krky a kusem těla vynikají; kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím též znamení, jako na štítě. (Jakub. sbírka a Král na str. 344.)

Šiška z Jamolice. V 16. st. vyskytuje se rodina svobodníkův v Červ. Záhoří u Tábora, jež měla příjmení Šiška. Někteří usadili se na Táboře, píšíce se také prostě Šiška. Do Prahy přistěhoval se l. 1574 Bohuslav „Šiška z Jamolice“ řemesla pekařského a Petr Š. z J. přijat l. 1585 do stavu rytířského. Erb jich je štít žlutý, u jehož zpodu jest trávník a po levé straně štítu křoví neb stromoví, z něhož vyskakuje k levé straně vlk hnědé barvy, maje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazený; nad

štítem kolčí helm s přikryvadly modrými, žlutými, točenice, z níž vynikají tři péra, modré, žluté a modré. (Jak. sbírka, odchýlně Král. Viz i Hradý XI. tab. Tak i na pečetěch Jindřicha Albrechta (1647) a Kryštofa Albrechta (1700. — Arch. DZ.).

Král Ludvík obdařil N. *Šitupergána* skrze německý majestát erbem tímto: Štít na dvě pošikem od vrchu do zpodu rozdělený, vrchní polovice černá, zpodní žlutá a na témž štítě noh pták celý vzhůru na zadních nohách, barvami rozdělený, žlutý v černém, černý v žlutém, maje jazyk vyplazený, ústa rozzavená, ocas skrze zadní nohy propletený, helm s točenicí a přikryvadly žlutými a červenými, a nad tím půl noha černého jako na štítě. Král Ferdinand potvrdil to (1544, 24. Sept.) polepšil též erb Zikmundovi Š. tak, že přidal zlatou korunu, dva rohy buvolové vzhůru vynikající, pravý (shora) žlutý a černý, levý černý a žlutý a mezi nimi půl noha ptáka se vidí. (Reg. král.)

Šitra z Ehrenheimu. Majestátem d. 1792, 21. prosince obdržel Karel Lazar Šitra, sekretář u apelací erb (z České kanceláře) a dovolení, aby se psal z Ehrenheimu. Erb daný byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole zelené a v něm zlatý roh hojnosti s ovocem, 2. a 3. zlaté a v něm vavřínový věnec s červenými jahůdkami; otevř. helma pod korunou s přikryvadly zelenými zlatými. Z koruny vynikají dvě křídla v pravo zlaté, v levo zelené. (Meraviglia tab. 22.) Potomstvo žilo za naší paměti v Uhrách a Bosensku. (Gen. Taschenbuch 1905.)

Škorně z Frymburka v. Mazanec.

Škréta Šotnovský ze Závořic. Majestátem d. 1570, 24. února povoleno Janovi *Poliovi*, písaři při podkomorském úřadě a Janovi *Škrétovi* měšťanu Starého města Pražského, aby se psali Šotnovští ze Závořic a dán jim tento erb: Štít polovičný, ve vrchní polovici (bílá) pruh červený vzhůru postavený a v něm bílá lilie dvojnásobná. ve zpodní polovici čtyři pruhy shora dolů (od pravé) žlutý, černý, bílý a červený, helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými, nad tím dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, pravý černou a žlutou, levý červenou a bílou a mezi těmi křídly bílá lilie. (Reg. král. též Rybička v Pam. arch. III, 318, Meraviglia na tab. 29., též Jak. sb. Král na str. 279. Vyobrazení Miltner Privatmünzen tab. LXV.)

Škronský z Budčova. Majestátem d. 1546, 15. května dáno povolení Řehořovi *Budčovskému*, Mikuláši *Škronskému*, Pavlovi a Matěji *Pavlovským*, strýcům a bratřím v knížectví Opolském aby se psali z Budčova a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž k pravé straně jeřáb šerého peří, maje střelu skrze hrdlo proraženou, přikryvadla modrá zlatá, za klénot dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, totiž pravý modrý žlutý a levý žlutý modrý a mezi nimi pták jeřáb tak jako na štítě. Škronští přešli v 18. století do Čech a povýšení do stavu panského, při čemž jim potvrzen jich starý erb. V potvrzení se mluví mylně o čápu. (Reg. král.) V erbovnících a sbírkách vyskytuje se tento erb: Štít zlatý s širokým černým pruhem

u samého vrchu a přes celý štít pták jeřáb s hrdlem prostřeleným, přikryvadla černá zlatá, klénot dva rohy, barvami na příč rozdělené, pravý zlatý černý, levý černý zlatý a mezi nimi též jeřáb. (Podobně i Meraviglia na tab. 25. a Blažek na tab. 42.)

Šleglovský z Šicendorfu. Majestátem d. 1567, 17. dubna povoleno Šimonovi Šleglovskému Moravanovi, aby se psal z Šicendorfu a dán mu erb: Štít modrý a v něm pták noh zlaté barvy s bílými pazoury, má ústa rozzavená, jazyk vyplazený a přední pravou nohu zdviženou, k pravé straně obrácený, přikryvadla červená bílá a za klénot dvě pera pštrosová, červené a bílé. (Reg. král. tak i Meraviglia tab. 120. Kadich-Blažek tab. 96. Jak. sb. a Král na str. 357, kdež však jsou pera modré a zlaté a to u obou. Obraz u Paprockého o st. ryt. 343.)

Šlechta z Kardaše. Jan Fr. Šlechta, regent panství Slavatovských, nobilitován byl snad od Viléma Slavaty jako palatina asi r. 1642. Erb jeho štít křížem na čtvero rozdělený, v každém poli po růži a štítek s růží, klénot též růže popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX. na str. 493.

Šlechta z Kyršfeldu v. Hlava.

Šlechta z Miknperka. Císař Ferdinand obdařil (1562, 14. Jul.) Adama Šlechtu, aby se psal z Miknperka a vysadil mu tento erb:

Štít na příč polovičný, v zpodní jeho polovici dvě skály své přirozené barvy a mezi nimi voda tekoucí, vrchní pak polovice žlutá, mezi kterýmižto dvěma skalami muž černý neb mouřenín až po pás z vody vyniká a drže v pravé ruce nad hlavou křivou šavli a levou rukou bok podepřený má, na jehožto hlavě klobouček červený s bílou pintou rozletitou se vidí; nad štítem kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a černými bílými, nad tím točenice týchž barev, z kteréž tři pera pštrosová, žluté, bílé a černé, vzhůru postavena stojí. (Čas. přát. star. česk. VII, 106.)

Šlechta ze Všehrd v. ze Všehrd.

Šlechtín z Sezemic. Staří vладыky ze Šlechtína nosili v 15. st. na svém štítě zářící kotouč. Kotouč na způsob věnce měl i 1523 Jan Čejka z Sezemic, Jan z Sezemic měl pak l. 1543 dvůr v Šlechtíně svobodnický. Tamže seděl i Matěj Šlechtín, jehož obdařil král Ferdinand (1558, 28. Jan.), aby se mohl psati z Sezemic a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž uprostřed zrcadlo okrouhlé s vsazenými kusy a s červenými točenici (točenci?) neb stříbci (střepci?) okolo okrášlené se vidí, přikryvadla bílá modrá a nad helmem 3 pera pštrosová červené bílé a modré. Reg. královská) Na pečeti Matyášově r. (1580 arch. Ledecký) jest viděti kotouč dvěma kruhy zavřený, na náhrobku Tobiášově v Klucích (1592) je plamenná koule. Dotčení točenici neb stříbci jsou tedy ozdoby podobné oněm, jež měli Chobotští z Ostředka na svém kotouči. Obraz Kadich-Blažek tab. 112.

Šlejnic ze Šlejnic, příjmení rodiny ze Sas pocházející, jež u nás zdomácněla. Erb jejich byl štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní červená pětistá růže, druhá červená a v ní dvě takové bílé růže (neb i naopak),

přikryvadla červená bílá, nad korunovaným helmem dva bílé rohy buvolové a mezi nimi červená růže. (Paprocký o st. pan. 49, Zrcadlo 39, Jakub. sbírka, Král na str. 266. V Salmovském erbovníku je štít též tak popsán, ale popis klénotu liší se tím, že jsou rohy jeden červený a druhý bílý a mezi oběma je zlatá pětিলistá růže. Obr. Meraviglia na tab. 120. Kadich-Blažek tab. 96, Hradý IX. tab.)

Šlemer z Častolovic v. Chrudimský.

Šlindl z Hyršfeldu. Valentin Schlindl, rodilý z Dol. Kramolína byl učitelem, pak písařem a sekretářem v kl. Teplském († 1648). Obdržel šlechtictví snad od nějakého palatina a l. 1627 majestát na erb. Erb ten byl štít červený a na něm dvě střely křížem přeložené tuleji dolů obrácené, tmavé barvy, avšak s bílým opeřením, na nich je hnědá hlava telecí (podle hesla by měla býti lani), helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, klénot takový jako znamení na štítě. (Jakub. sbírka, Král na str. 335.)

Šlumbergádrové, přišedše z Němec do zemí dědičných domu Rakouského měli prvotně štít pošikem polovičný, zhora černý, zdola žlutý; v čáře dělicí byly tři růže, jedna vedle druhé, černé v zlatém, zlaté v černém. Císař Rudolf II. vyzdvihl (1592, 6. Febr.) Martina Šl. a jeho bratří do rytířského stavu Říše a dědičných zemí a polepšil jich erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli jest starý štít, v 2. a 3. jest erb vymřelé rodiny řeč. Pröbstl, totiž v bílém poli tři modré pahrbky a za prostředním z nich muž polovičný s černou bradou, modrým kalpákem, z něhož visí červený cíp a třepec, červeným kabátem a zlatými knoflíky a pásem, černou a žlutou barvou kropenatými, drže v pravici šavli vytasenou; nad korun. helmem dvě křídla (barva?) a v každém tři růže a mezi nimi týž polovičný muž jako na štítě. Potomci žili v Praze v městském stavu. (Miltner, Privatmünzen 529.)

Šmerovský z Lidkovic. Majestátem d. 1550, 14. listopadu dopuštěno Petrovi Šmerhofskému, aby se psal z Lidkovic a dán mu tento erb: Štít červený, v němž od spodku bílá skála, ze kteréžto beran nabělavý až po zadní nohy, k pravé straně obrácený, jsa ve skoku vyniká, máje na předních nohách, na každé dvě zlatá kopýtka a na hlavě rohy, totiž dva beraní křivé a třetí jednorožcový zlaté barvy, z čela vynikající a jazyk červený vyplazený, točenice s feflíky a přikryvadly červenými bílými, za klénot dvě křídla orlová, různě každé na dvě (barvami na příč) rozdělené, totiž červené bílé a bílé červené, mezi nimiž je týž beran (polovičný) ve skoku. (Reg. král. Zhruba tak s malými odchylkami a bez křídel Meraviglia tab. 142. Kadich-Bl. tab. 97. Blažek tab. 40, v Jak. sb. a Král na str. 356 a v Hradech XII. tab.) Rozdílní byli Šmerovští neb Šmerhovští z Rosic.

Šmid z Mohelnice v. Medek.

Schmidel v. Schmiden, přijmění panské a rytířské rodiny, u nás v 17. a 18. st. osedlé. Erb jich štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém 2 červené pruhy na příč, v 2. a 3. červeném na zelené hurce jeřáb stojící, máje v ústech podkovu. Nad štítem koruna a otevřený helm s při-

kryvadly červenými bílými, z koruny vyniká 5 pštrosových per červené, bílé, modré, bílé a červené. (Starý erbovník, Meraviglia tab. 22.)

Šmidgrabnerové z Lusteneku přišli k nám z Pasova asi okolo r. 1578, dostavše se do služby císařské. Jejich erb byl štít na příč polovičný, vrchní polovice žlutá a černá a v ní polovičný mladík v dlouhém kabátě, opásaný pásem rozletitým, pintou okolo čela též rozletitou, drže v pravici kladivo se zlatým toporem a levicí se o bok podpíraje; ve spodní polovici tři pruhy červené a tři bílé, pošikem od pravé dolů položené, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla, pravé (zhora) žluté černé, levé červené bílé a mezi nimi týž mladík jako na štítě. Tak se i popisuje v majestátu d. 1791, 3. října na panský stav. (Reg. král., Miltner, Privatmünzen tab. LX. 513, Král na str. 277 a v Hradech VIII. na tab.)

v. *Schmidlin*, příjmení rytířské rodiny, v 17. st. v Čechách usedlé. Štít jejich byl polovičný, v pravé červené polovici pruh krokev, ostrým koutem nahoru obrácený a pod ním hvězda, v levé polovici, též červené, tři bílé koule pošikem od pravé k levé, jedna pod druhou, 2 helmy pod korunami s příkr. červenými bílými, na pravé polovičný bradáč, maje na hlavě židovský klobouk s 3 péry pštrosovými (červ., bíl., červeným) na levé stěle, na těle červený kabát s bílými výložkem, krokví a hvězdou, na levém helmě dvě červená křídla rozložitá a na každém pošikem a pokosem tři bílé koule. (Meraviglia tab. 22, Rodopisné spisy v arch. zemském.)

Šmilaur neb *Šmilovský* ze *Šmilova*. Majestátem d. 1572, 12. ledna dovoleno Augustinovi a Jiříkovi bratřím a Janovi strýci Šmilaurům Moravanům, aby se psali ze Šmilova a dán jim tento erb: Štít žlutý, v němžto u spodku zeď bílá se třemi stínkami, k šachovnici nápodobná, na kteréžto jedné prostřední stínce stojí kohout černý levou nohou, drže v pravé vyzdvižené oštipce myslivecký. pošikem na pravém křídle položený, maje hřeben a lalok červený, k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými, a nad tím kohout týž způsobem. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 168, Král na str. 342 až na tu mušketu.) K tomu přidán též rodně (1582, 9. května) turněský helm.

Šmirhan z *Golštic*. Majestátem d. 1582, 5. listopadu povoleno Tomáši Šmirhánovi Moravanu, aby se psal z Golštic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němžto kohout mající hřeben a lalok červený, k pravé straně obrácený na dřevě vzhůru stojí, maje v ústech ječný klas, kolčí helm, přikryvadla a točenice bílé modré, nad tím kohout pod krk maje v ústech klas ječný. (Reg. král.)

Šmolcové ze *Šmolcu* byli ve 14. st. a později osedlí ve Slezsku. Lorenc Š. zakoupil se l. 1538 u Turnova a potomci vymřeli po meči do konce téhož století. Za znamení rytířské měli na štítě velblouda, nad helmem korunu, z níž dva husí krky proti sobě stojící vynikají. (Paprocký o st. ryt. 286, kdež obraz odporuje popisu, ano v tomto stojí „dva hadi naproti sobě stojí“.) Meraviglia na tab. 29. a str. 37 má štít černý, velblouda žlutého,

přikryvadla týchž barev, dva zlaté hady stočené (na obraze jeden zelený). Srov. i Hradý X. tab.

Šnobl z Choustníka. Majestátem d. 1578, 3. prosince povoleno Janovi, Šnoblovi, aby se psal z Choustníka nad Jordánem a dán mu tento erb: Červený štít, přes kterýž na příč žlutý pruh a pod ním a nad ním bílý lev s otevřenými ústy a jazykem vyplazitým, k pravé straně kráčeje a drže pravou přední nohu vzhůru, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými červenými a červenými bílými, jako klénot tři péra pštrosová pravé žluté, prostřední červené a levé bílé. (Paprocký o st. ryt. 396—397, Meraviglia na tab. 142. Jak. sb. Král na str. 287 a v Hradech IV. na tab., též na pečeti Šimonově z Choustníka l. 1610 v arch. mus. mezi listy Kouřimskými.) K erbu Janovu přijat Šimon *Šilhánek*, obyvatel v městě Novém Kolíně, což majestátem d. 1610, 5. dubna potvrzeno. (Reg. král.)

Šober z Greifentálu. L. 1609, 12. února dán erbovní list Kryštofovi Šobrovi, měšťanu Starého m. Pražského, aby se psal z Greifentálu a přidán mu tento erb:

Černý štít a na trojí skále pták noh (gryf) žluté barvy s rozzavenými ústy, v pravé noze bílou lilii drže. Otevřený helm pod korunou s příkr. černými a žlutými a nad tím týž noh (snad jen polovičný), jako na štítě. (Reg. královská.)

Šofmanové z Hemrlesu přinesli si do Čech erb svůj, který jim byl Karel V. císařským majestátem potvrdil a polepšil totiž: Štít na příč polovičný, vrchní pole červené a v něm (bílá) hlava beraní (narážka na jméno Schafmann) s krkem a červeným jazykem vyplazeným, dolní pole bílé a v něm chumáč trávy s třemi lupeny jetelovitými a mezi tím dvěma lístky též zelenými i se stopkami, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím též znamení, jako ve spodním poli. Polepšení se stalo tak, že dán turnýrský helm a točenice bílá červená s feflíky. (Arch. mus. starý seznam arch. dvorského. Tak i v Jak. sb., kromě že má kozí hlavu, ale neúplně a proto chybně u Meraviglie tab. 29. a v Králově Heraldice na str. 276. Viz i Hradý IX. tab.) Shoduje se i pečeť Zikmundova z r. 1657. Od té doby, co Zikmund a Jan František Š. vyzdvižení do panského stavu (1670, 10. dubna), měli Šofmanové rozšířený a ještě více polepšený erb, totiž štít zhora polovičný, v levém poli starý štít, pravé bílé, v něm velký červený kříž a čtyři místa mezi rameny vyplněny tolikéž červenými malými křížky, dvě helmice korunované s přikryvadly červenými a bílými, na pravé bílý praporek s křížem a křížky, jako v pravém poli, na levém starý jich klénot. (Jak. sb. tak i pečeť z r. 1678.)

Šoltár z Fyrštenfeldu v. Šturm.

Páni ze *Šoneichu*, dokud krátkou dobu byli v Čechách po r. 1547, měli na štítě žlutém zelený věnec z dubových listův, a též znamení za klénot. (Pečeť r. 1548 v arch. min. vnitra, Král na str. 353.)

Schönfelder v. Schönfelderu. Erb rodiny této, l. 1705 erbem a heslem darované, malován takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm tři žluté koflíky, dva svrchu a jeden pod nima, 2. a 3. pole žluté a v něm orel (se dvěma hlavama černé barvy, máje mezi hlavami, u pysku a nohou bílé květiny se stonky a s zelenými lupénky; uprostřed jest štítek modrý a v něm 5 kvítkův bez stonkův, uložených tak, jako bývá na kostce, helm s korunou a přikryvadly modrými bílými a nad tím orel tak ozdobený, jako byl na štítě. Štít drží dva psi. (Tak Vincent Karel v památníku Višerovském.)

Schönpflug z Gamsenberka, přijmení rodiny šlechtické, jež byla ke sklonku 17. st. v Jilovém, pak v Praze a potom na venkovských statcích. Erb jejich byl štít pošikem od pravé strany k levému koutu hornímu úzkým pruhem rozdělený; v horním modrém poli černý kamzík, po bílé skalnaté hoře nahoru běžící (Gamsenberg), ve spodním zeleném poli zlatý pluh (Schönpflug) s dřevěnými částmi a s radlicí, nad helmou dvě křídla barvami pošikem a pokosem rozdělená, žluté zelené a modré bílé. Meraviglia na tab. 23, Král na str. 308, mnohé pečeti v arch. Píseckém. V památníku Višerovském jest obraz trochu odchylný.)

Sonovský z Šanova. Jan Š. obdařen 1527, 2. června erbem a titulem (viz Litický) a stal se později komorníkem při deskách zemských. Není známo, byl-li jeho potomkem Jan Vilém z Šanova kr. rychtář v Českém Brodě (1572), ale pečetil tak jako Litičtí. L. 1544, 15. února obdaření Matěj komorník, Burjan *Hostomický*, Jan *Žichovský* a Jan *Vesecký*, aby se psali ze Šanova a měli erb: Štít modrý, v němž stojí pták na stříbrné ostrvi s panenskou hlavou v zlatém čepci, máje u každé nohy zlatý zvonec, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá a za klénot pták tím způsobem, jako ve štítě (Reg. král.), tedy skorem tak, jako popsáno u Litických.

Šorf ze Střířina. Šorfové byli stará rodina v Novém městě Pražském. Mikuláš Kožišník psal se v l. 1513—1517 jen Šorf, ale 1518 a 1519 z Střířina a koupil l. 1526 statek Střířín. Obdržel erb snad od krále Ludvíka. Do stavu rytířského přijat Štěpán Š. l. 1551. Kolář popisuje erb Štěpánův podle pečeti r. 1550 (v arch. mus.) chrt s páskem ozdobným na krku, Král na str. 304 popisuje štít modrý, v něm zlatý pruh s 3 modrými hrozny, po jeho stranách po bílé lilii a klénot modrý hrozen mezi dvěma křídly zlatým a modrým a modrým zlatým. Snad je tu mylka se Sudy ze Střířina.

Špaček ze Svatéhory v. Trofin.

Špán ze Španova. Majestátem d. 1558, 28. ledna dopuštěno Vavřinci Špánovi, aby se psáti mohl ze Španova a dán mu tento erb:

Štít polovičný pošikem (od hoř. pravého koutu dolů), nahoře červený, dole bílý, přes celý štít jednorožec, bílý v červeném a červený v bílém, ve skoku stojící se vidí, kolčí helm s točenicí s rozletitými feflíky a přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším dva buvolové rohy, uprostřed (t. j. na příč) barvami rozdělené, totiž pravý bílý červený, levý červený bílý, a mezi nimi půl bílého jednorožce. (Reg. král.) Ve věcech shodují se Jak. sb. a Král na str. 302, ale v barvách se odchyľují, štít

jest červený modrý, celý jednorožec bílý, přikryvadla sice jako v majestátu, ale rohy jeden celý červený a druhý modrý.

Hrabata ze *Šparu* (v. Sparr), kteří přišli do Čech v 17. st., měli na štítě orly a krokve (Sparren) mimo štítek a nad štítem 3 helmy s mnohými vojenskými odznaky. Vyobrazení v díle Miltner Privatmünzen tab. LXIII. č. 532.

Špetlovic z Obrvaně. Majestátem d. 1528, 5. května dovoleno Matoušovi *Špetlovic* a Janovi *Vodičkovi*, aby se psali z Obrvaně a dán jim tento erb:

Štít červený a v něm svícen měděný, kterýž se zavěšuje, a mezi dvěma rúrami toho svícnu veveřice na zadních nohách sedí, majíc mezi nimi a předníma dvěma nohama ten svícen, zač se zavěšuje, helm s přikryvadly červenými modrými a nad tím takovýž také svícen s veveřicí, jako ve štítě. (RKP.)

Špigl z Ehrenšteina v. Straka.

Špiglové z Milčic, přistěhovalí z ciziny, připomínají se již v tituláři l. 1534 vydaném. (Viz Miltner, Privatmünzen na str. 598 a obraz erbu tab. LXV., č. 553.) Erb jich byl štít bílý a na něm dva pruhy lomené, nápodobné písmeně W červené barvy, přikryvadla červená bílá a na helmici poprsí lidské*) bez ramen v červeném rouchu s bílým obojkem a čepicí (točenicí?) týchž barev a na ní sedm per, tři červená a čtyři bílá. (Jak. sb. Král na str. 291. Jinak B. tab. 44.) Jiní téhož rodu psali se von Spiegel a byli v 18. st. v Čechách, majíce statky v Loketsku. Jeden z nich Karel povýšen (1815, 3. února) do panského stavu a polepšen jeho erb takto: Zelený štít a na něm na příč dvě stuhy bílé, nad sebou položené, na obou stranách zašpičatělé; panská koruna (nad štítem), tři korunované turn. helmy s přikryvadly zelenými bílými. Na pravé je oděnc bez ramen, na prostředním černý orel, na levém tři pera pštrosova, dvě bílá a prostřední červené. (Šlecht. arch.)

Špis z Hartenfelzu. Císař Rudolf obdařil (1600, 22. Aug.) Jana Špise, který byl v službách hor Kutnohorských 19 let, právem, aby se psal z Hartenfelzu a vysadil mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice černá a v ní 3 krokve pruhy žluté barvy, v levé červené na strmé skále kamzík vzhůru stojící a ke skoku připravený své přirozené barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, dvě křídla barvami pošikem a pokosem rozdělená, pravé (shora) černé žluté, levé červené bílé a mezi nima přední kus kamzíka ve skoku. Šlecht. arch. majestát z říšské kanceláře, Král na str. 266, Miltner Privatmünzen tab. LXV. n. 554.)

Šponár z Blinistorfu. Majestátem d. 1554, 31. října obdařeni bratři Beneš a Jan Sponerové, aby se psali z Blínisdorfu a tímto erbem:

Štít červený a v něm polovičný stříbrný lev s rozz. ústy, k pravé obrácený, v pravé noze drže (zlatou) hvězdu o 8 špicích (vynechána tu

*) snad ženské, čemuž by nasvědčoval cop s točenice svislý.

patrně bílá zeď s cimbuřím u zpodu), kolčí helm s přikryvadly červenými, bílými, křídlo červené a na něm týž lev. (Reg. královská, Kadich-Blažek na 144 (trochu odchylně), Blažek na str. 85 (tu lev na celém štítě). Král na str. 369 (též odchylně).

ze Šporku Jan vyzdvižen 1647, 10. října do panského a majestátem d. 1664, 23. srpna do hrabského stavu, při čemž mu tento erb vysazen:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm černý orel císařský s korunkami na hlavách, 2. a 3. červené, v něm na zelené hůrce o 3 pahrbcích Český lev, v předních nohách prápor na čtvero žlutou a černou barvou rozdělený s pozlacenou žerdí k sobě obrácený; uprostřed modrý štítek pod korunou a v něm hlava Turkova usečená, tváře bledé umrlčí barvy, hnědýma očima, širokou bradou a bílým turbanem s čapátkovým peřím, 5 otevřených helmů s korunami a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, na prvním v pravo zelená kyta paví, na druhém lev jako na štítě, na třetím černý orel, na čtvrtém Turek muž máje nachový kabát, žlutý pás, velkou bradu hnědou, bílý turban s černým peřím, drže v pravici zlatý buzikán, na posledním ruka s ramenem brněným držíc kord jezdecký. (Reg. císařská Leopoldova III. f. 190. Obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. LXIII. č. 533, též Meraviglia na tab. 76.)

Špryncel z Greifenberka v. Albin.

Šram z Deblína. Šramové byli stará rodina Brněnská, z níž pocházel Štěpán, převor v Dolanech (1414). V 15. a 16. st. byli v Brně pekaři, sladovníky a držiteli domův. Majestátem d. 1573, 7. února obdařeni bratři Matouš, Řehoř a Valentin, aby se psali z Deblína. Erb jejich polepšen (1645, 31. prosince) Gabrielovi kr. rychtáři v Brně a to takto:

Štít klínem vzhůru postaveným na tré rozdělený, v klínu modrém nahý mužík, na zelené hůrce stojící s dlouhou černou bradou, máje na levé tváři krvavou ránu (Schramm), ledví a hlavu vavřínovým listím ověšenou, levicí se opíraje o bok v pravé ruce drže buzikán železné barvy, pravé pole na příč na žluté (nahore) a černé rozdělené a v něm kotvice vzhůru postavena železné barvy. Třetí díl také na příč rozdělený, bílý a červený a v něm také kotvice, jako předešlá, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, nad tím dvě křídla též barvami na příč rozdělená, žluté černé a bílé červené, mezi nimi poprsí nahého muže s dlouhou černou bradou, ranou, listím atd. Při tom mu povoleno, aby příjmení Šram vynechával a psal se jen z Deblína. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 16.)

Vnukům Gabrielovým týž erb polepšen (1699, 2. září) takto: Klín zůstal, jak byl, ostatní dvě pole rozdělena na příč, každá na dvě. Z těch 4 polí bylo 1. a 4. žluté a v každém kotvice, 2. a 3. červené a v každém ruka s ramenem ohnutá, k pravé obrácená se žlutým rukávem, držíc v pěsti meč a majíc krvavou ránu na lokti, nad tím 2 helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, na pravém mezi 2 křídly (barvy jako l. 1645 a na každém kotvice) divý muž již popsáný,

na levém mezi rohy (žlutým modrým a modrým žlutým) ruka s ramenem, jako na štítě.

Když byl majestátem d. 1741, 2. února dán hrabský stav, změněn zase erb v podrobnostech. Klín zůstal zase jak byl. Z dotčených 4 polí bylo 1 žluté a 3 červené a v každém z nich kotvice železné barvy, kruhem vzhůru obrácená, 2. a 4. pole černé a v každém rameno s rukou k pravé obrácené, usečené s červeným rukávem, držíc meč; přikryvadla zůstala, jak byla, též zůstal klénot na pravém helmě, jak byl posud, také klénot nad levým helmem zůstal, ale tak, že pravý roh byl černý žlutý a levý žlutý černý. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 17.)

Mikuláš *Schreibersdorf z Deutschenšteina*, l. 1602 rada p. z Rožemberka, před tím purkrabě na Krumlově a Roudnici, měl týž erb, jako Říčanští z Říčan. (Vymalován v erbovně v zámku Třebonském.)

Šřejnárové z Rozeneku měli štít na příč polovičný, vrchní polovici modrou, zpodní žlutou a přes celý štít hnědého medvěda, stojícího vzhůru na prostředním ze tří pahrbkův a držícího v pravé přední noze tři bylinky s růžemi, helm s korunou a přikryvadly modrými, žlutými a červenými bílými a nad tím polovici medvěda dotčené růžičky držícího (Jak. sbírka, Král na str. 285.)

Šřejník z Bedřstorfu v. Lebeda.

Šrenk z Nocínku (Schrenck v. Notzing) přijmení rodiny prvotně Mnichovské. Potomci objevují se u nás teprve v 19. století, zastoupeni jsou arcibiskupem a krajským. Majestátem d. 1628, 12. ledna nadání bratří Zachař a Jakub Sch. tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a na něm tři bílé horky a na nich zlatý lev s rozdvojeným ocasem, k pravé obrácený, drže v pravé noze hornické kladivo (na památek předkův, kteří byli při horách v Rudolfově), 2. a 3. pole bílé a v něm pošikem od pravé modrá vodoteč, helmice pod korunou s přikryvadly červenými bílými a zlatými černými, dvě křídla, levé červené bílé s modrou vodotečí, pravé černé nad bílými rozdělené pošikem od pravé a k tomu zlatý lev. (Arch. šlechtický, snad z Říšské kanceláře.) V díle Meravigliově na tab. 53 je jiný erb. Jsou-li tu dvě rodiny, není mi známo. Viz i Kadichovo dílo na tab. 212.

Šroubený z Doubravína v. Diviš.

Štädler z Volfrsgrynu. Rodina Štädlerův bydlívala v 16. st. v městě Tachově. Majestátem d. 1562, 12. ledna obdařeni Jošt Volfrum starší a Šebestian, oba Št. erbem a heslem. Znamením erbovním byl jim štít pošikem žlutým pruhem dělený, ve vrchním poli černém vlk k pravé běžící, ve zpodním 7 pruhův příčných, 4 červené, 3 bílé, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a s korunou, z níž vlk jen horním tělem vyniká. (Opis v Národ. mus.) Císař Ferdinand III. polepšil (1640, 4. září) Tomáši Št. z V. erb, jenž byl potom takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. černém poli vlk své přirozené barvy s červeným jazykem vyplazeným, drže v předních nohách

dvě střely, 2. a 3. pole pokosem rozdělené, svrchu bílé, u zpodu červené, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím půl téhož vlka pod korunou, an drží dvě střely. (Reg. král. Meraviglia tab. 26.)

Štefek z Koloděj. Majestátem d. 1593, 12. února. dvoleno Matějovi a Tobiášovi bratřím Štefkům, aby se psali z Koloděj a dán jim tento erb:

Štít žlutý, v něm pošikem (od pravého horního koutu dolů) modrý pruh a v něm jelen (celý) přirozené barvy s rohy o osmi parozích, k pravé straně obrácený, přikryvadla žlutá modrá, koruna, z níž vynikají tři pera pštrosová, modré, zlaté a modré. (Reg. král. Co se týče znamení, shodují se Jak. sb. a Král na str. 303. odchylují se však v barvách majíce bílý pruh v modrém a prostřední pero bílé.) Obraz erbu v díle Miltner, Privatmünzen na tab., LXVI. č. 559.) Tobiášův mladší syn Tobiáš vystěhoval se do Němec a žije v Anhaltsku žádal l. 1646 za polepšení erbu u Říšské kanceláře. (Šlechtický arch.) Vyobrazení erbu Štefkův v Soupise Karlínska na str. 290. Meraviglia tab. 117.)

Šteflinger z Rysdorfu. Bedřich seděním na Doubravici (1613) měl na pečeti páva. (Kolářův výpisek z arch. Třebonského.)

Štechárové ze Saběnic byli bezpochyby potomci měšťana z nějakého severočeského města, který nabyt l. 1518 šlechtictví z Říšské kanceláře. Erb jich byl tento:

Štít polovičný, horní pole modré, dolní bílé, v každém poli jest dvoje znamení železné barvy, totiž korunky upevněné na konci ratiště (stecher), kteréhož potřebováno při sedání. Klénodem byl tatarský klobouk, z polovice bílý, z polovice modrý, s bílou ohnutou střechou, zdobený na vrchu šesti bílými a modrými péry pštrosovými. Přikryvadla jsou modrá a bílá. Podobný erb vyprosil si Karel Štecher († 1849). (Meraviglia str. 33, tab. 27.)

Šteidl z Tulechova v. z Tulechova.

Steinbach z Kranichšteina. Antonín Steinbach zakoupil se r. 1660 v Čechách, přišed ze severních Němec. Erb jeho byl štít modrý, v němž je pošikem od pravého kouta horního bílá řeka a v poli pod ní 3 bílé koule křemeny (Steinbach), ale od té doby, co povýšen l. 1664 do ryt. stavu starožitných rodin a obdržel heslo z Kranichšteina, polepšen jeho erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm polovice černého orla, 2. a 3. pole červené a v něm bílý jeřáb, drže jednou nohou kouli. Uprostřed štítu jest štítek s prvotním erbem. Klénodem jsou dvě křídla, barvami na příč rozdělená, žluté černé a červené bílé a mezi nimi týž jeřáb. (Písecké museum, Meraviglia tab. 27. Kadich-Blažek tab. 197.)

L. 1579 žádal Hanuš *Šiška*, hejtman na Petřpurce, Volf a Jiří *Pytlíkovíc*, bratři, aby jim byl povolen následující erb: Štít zhora polovičný, v pravo modrý a v něm čáp své přirozené barvy, drže zlatého hada korunovaného a stoje na zlatém vrchu, pravé pole zlaté a v něm dva pruhy černé pošikem od pravé k levé dolů, přikryvadla červená bílá a černá zlatá,

klénot dva rohy, pravý bíle a modře a levý černě a zlatě pruhovaný, po dvou a dvou) a mezi nimi týž čáp. K tomu svoleno dne 4. února, ale obsah majestátu se nezachoval. (Šlecht. arch.)

Že by od Hanuše pocházeli *Šíškové z Čenova* je možno, ale erb jich popisují Rybička (v N. Sl. Kobrově, Dod.) jako štít dvěma pruhy na příč přepásaný a v tom lva vzhůru postaveného a Král (na str. 291) docela jinak a tento pokládá Šíšku ze Štírovic (str. 268) za zemana téhož erbu, jako měl Hanuš. Král také dokládá, že téhož erbu, jako Šíškové z Čenova, byli i *Curhálkové* a *Šimečkové*.

Steinberger ze Steinberka (vl. Steinperger), příjmení Hanuše St., jenž býval v hornických službách. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli meč přeložený křížem s holí neb podobnou věcí, v 2. a 3. poli pták vyletující. Nad štítem kolčí helm a nad ním týž pták vyletující. (Miltner, Privatmünzen tab. LXV. n. 558.)

ze *Steinberka* Volf, též v hornických službách postavený a snad z Tyrolska pocházející, měl tento štít:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli kamzík vyskakující, 2. a 3. pole svistou čarou na dvě rozdělené, v pravém dva kolmé pruhy, v levém 2 her. lilie nad sebou. (Miltner, Privatmünzen tab. LXV. n. 555, 556.)

Šteinekár ze Šteineka. Rodina tato měla prý erb: Černý štít a na něm zlatý pták noh drže bílý hranol; klénodem jest týž noh polovičný. Tak Král na str. 357.

Steinmüller Řehoř, 1604—1623 v hornických službách se nacházející, měl na štítě lva s rozdvojeným ocasem ve skoku a držícího v předních nohách žernov, nad korunovanou přilbicí dvě křídla rozložená a mezi nima týž lev, avšak jen po kýty. Na žetonu, který dal l. 1623 raziti, píše se *von Reichenb.* (bach? berg?). (Miltner Privatmünzen tab. LXV. n. 557.)

Štejgár z Ehrenberka. Bedřich Steiger, bývalý hejtman, dostal 1672, 21. února erbovní list z Říšské kanceláře a s ním erb:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. červené a na něm (ku vnitřku) brněné pravé rameno a ruka meč držící, 2. a 3. černé pole a na něm bílý měsíc, pod ním jedna, nad ním dvě žluté hvězdy. Uprostřed jest štítek (falbes Herzschild, plavé barvy?) a na něm černý orel s císařskou korunou a červ. vypl. jazykem, 2 otevř. helmy pod korunami s přikryvadly žlut. černými a červenými bílými. Na levém ve skoku zl. lev s korunou, červ. vypl. jazykem a rozdvojeným ocasem, na pravém týž orel, jako ve štítku. (Arch. šlechtický, Král na str. 319.)

Štensdorfové ze Štensdorfu (vlastně Steinsdorf) vyskytují se poprvé l. 1502 v Teplici, ale brzo potom nabyli statkův. Erb jich byl štít bílý, u jehož zpodu do polovice byla hradba (zeď) červená se čtyřmi stínkami, dobře vyštrejchovaná, jako by byla ze štukoví, přikryvadla červená bílá, za klénot křídlo bílé, jehož čtvrtina dolní levá byla zabarvená tak, jako hradba ve štítě, ale jen se dvěma stínkami. (Jak. sb. Král str. 275 a v Hradech XIII. na tab. Meraviglia tab. 27.)

Tomáš *Štěpánek z Tourova*, děkan kostela Vyšehradského, l. 1748 do rytířského stavu povýšený měl erb, štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli bílém červený vůl (tour) na trávě kráčející k levé a travu žvýkající, 2. a 3. žluté a v něm na zelené hůrce strom košatý, 4. pole jako první, ale vůl kráčí k pravé, přikryvadla červená bílá a zelená žlutá a nad helmem a korunou týž strom na zelené hůrce. (Jakub. sbírka, Meraviglia tab. 30.)

Štěpánek z Vltavy. Císař Rudolf dal (1583, 20. května) Václavovi a Jiříkovi bratřím Št. z Vl. tento erb: Štít pošikem od pravé k levé straně dolů rozdělený, vrchní pole černé, v němž gryf zvíře žluté barvy s roz-zavenými ústy a vyplazitým jazykem, k pravé straně obrácený, ke skoku se máje a v pravé noze meč nahý k uhození drže, v spodním poli žlutém u spodku štítu klín černý, k pravé straně ostřím na přič nahoru obrácený, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, 2 buvolové rohy proti sobě na přič barvami rozdělené, pravý žlutý, černý, levý černý žlutý, a mezi nimi polovice gryfa jako ve štítě. (Reg. král.)

ze *Štěpánova*. Král Ferdinand obdařil (1536, 29. Maj.) Blažeje ze Št. tímto erbem: Štít červený, v němž dvě ruce až po lokte nahé, vzhůru stojící, přikryvadla červená bílá a nad helmem též dvě ruce tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Štěpanovský z Myšlína v. Kahoun.

Šterba ze Šterbic. L. 1569, 6. června dán list erbovní do Čech Petrovi Šterbovi, aby se psal ze Šterbic. Na štít dostal půl berana.

Štibicové z Metlstorfu měli štít svislými čarami na 5 pruhův rozdělený, tři bílé a dva červené, kolčí helm s přikryvadly týž barev a nad tím vysoký klobouk červený s bílou střežbou vzhůru ohnutou, zlatým knoflíkem na konci a nad tím 3 péry, dvěma červenými a prostředním bílým. (Jakub. sbírka, Král na str. 273 má jiný klénot totiž dvě křídla, jedno bílé a druhé červené.)

Štika z Pasek. Vilém Slavata z Chlumu jako císař. palatin obdařil (1648, 12. srpna) erbem a vladectvím Martina Štiku, jenž byl 24 let v jeho službách. Erb byl tento: Červený štít a v něm pošikem modrý pruh s třemi zlatými růžemi, v horním červeném borovici své přirozené barvy, v dolním (červeném) poli zelený věnec z rout, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a žlutými modrými, pohanská točenice, za klénot dvě křídla orličí, barvami na přič rozdělená, modré zlaté a bílé červené, a mezi nimi routový věnec. Při tom mu dopuštěno, aby se psal z Paseky. (Koncept v arch. hrab. v Jindřichově Hradci, Král na str. 358.)*

Štika z Šonova v. Litický.

O *Štirnských ze Štírn* (Štěrnský ze Štěrnu) píše Paprocký v Zrcadle (228—229), že pocházeli z polského rodu Besů z Besovic, kteří bydleli ve Štěrňách. Jan Š. probošt Olomoucký a arcijáhen Brněnský, měl erb měsíc rohy vzhůru a nad ním hvězdu. (Zrcadlo 225, 227.) Meraviglia na tab. 119.

*) Teplý v ČČH. XXX. 495—496 popisuje chybně.

popisuje jej takto: Štít modrý a v něm zlatý měsíc rohy vzhůru a nad ním zlatá hvězda, přikryvadla modrá zlatá, klénot paví kyta a na ní měsíc s hvězdou. Obraz též Kadich-Blažek tab. 111., Král v Hradech XII. tab.

Štoček ze Švanentoru. Majestátem d. 1670, 26. července nadán Ondřej Š. heslem, aby se psal von Schwanenthor a užíval pak tohoto erbu:

Štít červený, jehož spodní polovice jest žlutá hradba o 8 stinkách na zeleném trávníku stojící, v též hradbě jest černá brána a v ní stojí bílá labuť, již teče krev z rány na hrdle, kromě toho jsou před hradbou na pravé straně zlatý buben, z něhož vynikají 4 červené bílé korouhvičky a vedle něhož jest hořící granát, na levé straně dělo namířené ke bráně a za ním 6 korouhviček červených a bílých, přikryvadla červená bílá, klénotem jest muž až pod kolena vynikající, má hlavu zavázanou, zlatý šat s bílým lemováním, červené opásání a drže v každé ruce vzhůru ručnici. (Meraviglia str. 34, tab. 28.)

Štokingár z Ankrštoku viz Buřt.

Štolár z Chocemic v. z Chocemic.

Štolcové z Simsdorfu měli štít bílý a v něm čtyři čtverhranná znamení (obdélníky) červené barvy, přikryvadla týchž barev a za klénot pět bílých per. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Anny Marie Štensdorfové roz. Štolcovny (1616, v arch. mus.) Troje obrazy mají Kadich-Blažek na tab. 109, Blažek tab. 46.

Štomířský ze Štomíře. (Mělo by býti Žtomířský.) Císař Ferdinand dovolil (1561, 14. ledna) Matějovi a Martinovi bratřím *Štomířským* a Janovi *Pražákovi*, aby se psali ze Štomíře a dal jim tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní od spodku až do vrchu štítu polovice bílé lilie, levá polovice bílá, ve kteréž 3 pruhy modré a mezi těmi modrými pruhy v bílých polích 4 růže též modré barvy se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými bílými, nad tím 3 péra pštrosová, dvě bílá a prostřední modré, vzhůru postavená stojí. (Reg. král.)

Štork z Bochova v. Svitavský.

Štraboch z Pernstorfu, příjmení rodiny nějaký čas v jižních Čechách osedlé. Na pečeti Václavově (1560 v arch. Hradeckém) spatřuje se štít křížem na čtvero polí rozdělený. 1. a 4. jest zase zhora dolů rozdělené, v 1. jest v levé polovici orel polovičný k levu hledící, ve 4. sice též orel, ale k pravu hledící. V 2. a 3. polí jest ruka se šavlí.

Štralár z Vosule v. Ebnár.

Štraus z Štrausenfeldu. Jiří Pertolt Pontan jakožto cís. palatin obdařil erbem (1602, 11. Novb.) Mikuláše Štrause, impresora v Praze a jeho bratří Jana, Zachaře, Kašpara a Melichara, syny Janovy, jakož i Hanuše a Zachaře měšťany v Elstrberce, bratrance jich. Erb byl: Na štítě modrý klín, na něm na 3 zlatých pahrbcích bílý pštros, drže v ústech zlatý prsten, v pravém žlutém poli černý orel (orlice?), v levém červeném bílý příčný pruh, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, točenice a nad tím vrchní část bohyně Pallady s kopím a štítem.

Majestátem d. 1608, 21. března polepšen erb tak, že přidán helm s korunou a nad ním dvě křídla barvami rozdělená černé, žluté a červené bílé a mezi nimi na zlatých pahrbcích týž pštros. (List z r. 1602 předložen kdysi heroltskému úřadu v Berlíně, Koncept r. 1608 v arch. šlechtickém.)

Štrér z Štreruovic. Štrérové byla rodina dávno v Střibře osedlá. Jozef Š. byl majestátem d. 1743, 15. června nobilitován a potom (1748, 20. dubna) do rytířského stavu kr. Č. povýšen. Erb jeho byl tento:

Štít polovičný, pravé pole červené a v něm tři bílé koule od pravého koutu dolů, levé pole bílé a na něm červený pták noh drže v pravé přední noze meč, přikryvadla bílá červená, klénot dvě červená křídla rozložitá a na každém z nich 3 koule a mezi nimi týž noh jen z koruny vynikaje. (Meraviglia str. 34, tab. 28.)

Štrohalm ze Štoldorfu. Erb rodiny této byl prý takový: Štít trojdílný, vrchní pole modré, prostřední s bílou a červenou šachovnicí, spodní modré a v něm zlatá hvězda. Klénotem byl polovičný jelen. Tak Král na str. 288.

Štrol z Dejnova (?). Erb rodiny této byl prý štít polovičný, pravá polovice modrá se zlatým lvem, levá červená a na ní 3 bílé šípky zabodené do 3 vrškův, klénotem jsou dvě křídla, červené a modré. Tak Král na str. 267.

Štromar z Alkhofu. Císař Ferdinand povolil (1559, 6. Mart.) Matyáši Štromarovi, aby se mohl psáti z Alkhofu a vysadil mu tento erb:

Štít modré barvy, u spodku tři zelené pahrbky, za kterýmiž k vrchu štítu polovice jelena své přirozené barvy se svrženými rohy a předníma nohama k pravé straně obrácený, ústa rozzavená a jazyk vyplazený maje se vidí. Nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré bílé barvy, nad tím nade vším půl rohu jeleního o pěti parozích. (Reg. král.)

ze Štubenberka, páni z Rakous pocházející, nosili na černém štítě kotvici šedé barvy zavěšenou na kusu zlatého provazu, přilbici měli zlatou s černými a stříbrnými pokryvadly a nad tím paví kytu z polovice bílou, z polovice šedou. Tak vymalován erb jich na majestátu (d. 1410, 19. Decb. v arch. Stubenberském v Praze), jímž král Václav týž erb zlatou korunou polepšil. (Opis v arch. mus.) Obr. toho i polepšeného erbu Meraviglia na tab. 119.

Štubík z Kynygšteina. Štubíkové byli zámožnou rodinou v Jihlavě a nabyli l. 1562 erbu a hesla. Erb jich, který jim majestáty d. 1614, 14. Febr., 1624, 23. Jan. byl potvrzován, jest tento:

Štít po délce trojdílný, uprostřed žlutý a na jeho spodku černá hůrka o třech pahrbcích, z nichž prostřední jest nejvyšší a na něm větev šťovíková (šťůvík? šťubík), ostatní dvě třetiny jsou na příč rozděleny, pravé pole horní a levé dolní modré a v každém půl zl. orla, pravé spodní a levé vrchní pole též na příč na 5 pruhů rozdělené, z nichž tři jsou černé a dva bílé a nad středním černým pruhem jest táž černá hůrka, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a černými bílými, koruna a nad tím

obraz boha Merkura, držící stonek šťovíkový. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 198.)

Štupart z Leventálu. Majestátem d. 5. května 1664 nabyt Petr Št. titule a erbu tohoto: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. a 4. modrém lev žlutý ve skoku, kladivo havířské v levé přední noze držící, 2. a 3. bílé, a v něm tři černé špice (krokvice), jedna nad druhou se vidí, otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, nad tím mezi dvěma modrými péry pštrosovými lev tím způsobem, jako ve štítě. (Rybička v Pam. arch. III, 320, odchylně, co se týče klénotu, Meraviglia na tab. 28.)

Šturm z Fyrštenfeldu. Majestátem d. 1558, 25. února povoleno bylo Pavlovi Šturmovi a Jiříkovi Šoltárovi, aby se psáti mohli z Fyrštenfeldu a vysazen jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá černá, v kterémž štítu jelení hlava s rohy po 4 parožcích, majíc ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně obrácená se vidí, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, nad tím nade vším muž bradatý holý v župici barvami rozdělené, po pravé straně černé, po levé žluté, napřed s černými knoflíky pod pás vyniká, drže před sebou v obou rukou rohy jelení. (Reg. král., Král na str. 269 odchylně. Obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. LXVI. N. 566.) Viz i Oršinovský.

Šturm z Greifenberka v. Albin.

Šturm z Hranic. Majestátem d. 1556, 22. června dán Adamovi staršímu Šturmovi erb tento: Štít červený a v něm kozorožec šeré barvy, máje ocas (vlastně zadní polovici těla) stočený k podobenství mořské ryby, s dvěma rohy a ve skoku a před ním zlatá hvězda, helm s přikryvadly bílými červenými, na něm věnec růžový, dvě křídla orlova, červené bílé a bílé červené a mezi nimi hůlka, okolo ní dva hadi a na vrchu holubice. (Reg. král.) V Jak. sb. jest vyobrazen erb rozšířený, totiž štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. též červeném jest věnec, totiž kotouč modrý s žlutým kruhem bílými korálky posázeným, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad helmici dvě křídla barvami na přič rozdělená, pravé zlaté modré, levé červené bílé, mezi nimi dotčený věnec, jako v 2. a 3. poli a na něm stojící bílá holubice.

Šturm z Hyršfeldu. Ludvík Šturm, l. 1538 měšťan Nového města Pražského, obdržel (1549, 10. dubna) královské povolení, aby se psal z Hyršfeldu a tento erb: Štít pošikem rozdělený, spodní polovice modrá, vrchní červená a v obou půl jelena přirozené barvy, ve skoku s rohy červenými a modrými, přikryvadla červená modrá, točenice týchž barev a za klénot půl jelena rohatého. (Reg. král., tak i erbovník Novohradský, Král str. 302, též obr. v Hradech VI. na tab.)

Později byla v Čechách jiná rodina, též Šturm z Hyršfeldu řečená, jež nabyla stavu a erbu teprve r. 1746. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném zelený trávník a na něm tři byliny růže s bílými květy, 2. žluté a v něm černá husa, též na trávníku stojící a k pravé

obrácená, 3. žluté pole a na něm černý lev s rozdvojeným ocasem a k levé vyskakující, 4. červené a v něm ruka oděná s mečem, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, klénat jako jelení rohy a mezi nimi muž po kolena stojící, s červenými péry na špičatém klobouku, máje pravici vyzdvíženou a drže v ní meč dobytý. (Jak. sb.)

Štyfl z Kolberka v. Plakvic.

Štyrský z Radotína v. Šipař.

Šubířové z Chobyně měli štít bílý a na něm 3 červené pruhy na přič položené, tak že štít rozdělen byl na 7 pruhův, z nichž čtyři byly bílé. Klénat jest zelený strom smrk. (Erbovník musejní, Meraviglia na tab. 30. Kadich-Blažek tab. 99. Král na str. 292, pečeť r. 1637 mezi listy Zabrdovskými v zem. arch. Brněnském.)

Šud ze Semanína. Majestátem krále Ludvíka d. 1525, 14. září povoleno M. Mikuláši Šudovi, aby se psal z Semanína a dán mu tento erb: Štít na dvě rozdělený zlatem a červeným, okolo vynášený (lemovaný), půl zlatého (nahore) a červeného (dole), v červeném pruh bílý šmykem (totiž pošikem) dolů, ve štítě dvě z dvanácti nebeských znamení, totiž v zlatém kozorožec našeré barvy, kterýž má zadek v podobenství mořské ryby, v pruhu zlatá váha z pěti zlatých hvězd udělaná, turnýřský helm, na krajích zlatem vynášený se zl. korunou a přikryvadly šerým zlatem vynášeným a červeným stříbrným vynášeným, dvě křídla červenou a bílou barvou rozdělená a mezi nimi zlatá hvězda. (Rybička v Pam. arch. IV. a 93, též Meraviglia tab. 30 a Král na str. 315. Týž erb měli od r. 1525 také *Danielové ze Semanína.* (Rybička, O erbov. rodinách Hradeckých.)

Šudové ze Střížína měli erb: Štít pruhem jdoucím pošikem od pravého horního koutu dolů k levé na tré rozdělený, pruh sám zlatý a v něm tři modré hrozny, jeden vedle druhého; ostatní pole jsou modrá a v každém je po bílé herald. lilii, helm s přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křídla rozložitá a barvami rozdělená, pravé (shora) žluté modré, levé modré žluté a mezi nimi vinná větev s 2 zelenými lupeny a modrým hroznem navrchu. (Jakub. sbírka, Král na str. 304.)

Šultys z Čimic. Od 15. st. bydlela v Praze rodina Šoltysův. Kryšpinovi Šultesovi dovoleno (1544, 15. února), aby se psal z Čimnic a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravé pole modré a levé černé, ve kterýchžto polích dva šípy opeřené, jeden modrý a druhý černý, na kříž přeložené, jsou kolčí helm s přikryvadly modrými černými a nad tím 2 šípy týmž způsobem, jako v štítě, se vidí. (Reg. král. Tak i na pečetí Kryšpinové r. 1557.) (Arch. mus.) V pamětech píší se vždy z Čimic.

Šultys z Felsdorfu. Císař Rudolf dovolil (1604, 23. října) Janovi Šultysovi, měšťanu Kutnohorskému a Václavovi Fryčovi, měšťanu Starého města Pražského, aby se psali z Felsdorfu a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole modré a v něm 3 vlaské čamrhy žluté, jedna nad druhou, špice neb železa majíce dolů obrácené, vzhůru stojí (tedy to, čemu se říká vlk a káča), levé pole zlaté, v něm u zpodu skála o 3 pahrbcích a na přední

(t. j. levé) kamzík přirozené barvy, v pravo obrácený, helmice otevřená s přikryvadly zlatými modrými a zlatými černými, zlatá koruna, z níž vyniká k pravé straně kamzík (tedy necelý). (Reg. král., Dačického paměti II, 93. Král na str. 266 z části chybně. Obrazy dobré v díle Miltner, Privatmünzen tab. LXVI. 567—569.)

Ignác *Šurda*, výtečný starosta Písecký a naposled rada vrchního soudu v Praze, nadán l. 1860 15. dubna stavem šlechtickým a tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a na něm odznaky soudu (svazek metel a sekera s mečem na kříž položené), 2. pole černé a na něm žlutý lev ve skoku, 3. pole žluté, v něm na příč černý pruh a na něm zlatá hvězda, 2 helmy s korunami a přikryvadly červenými, bílými a černými žlutými, na pravém dva rohy barvami na příč dělené, bílý červený a červený bílý, na levém žlutý lev polovičný. (Meraviglia tab. 23.)

Schürer z Waldheimu. Rodina Širerův zabývala se ode dávna výrobou skla a tím se dodělala blahobytu. Císař Rudolf povolil (1592, 1. Jul.) Valentinovi, Kašparovi, Dominikovi a Pavlovi strýcům Š. a Martinovi, synu Valentinovu, aby se psali z Waldheimu a dal jim tento erb:

Štít polovičný, v pravé polovici 6 pruhův žlutých a černých pošíkem vzhůru jdoucích, v levé polovici 6 pruhův modrých a červených, ale na příč položených, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím kuželovitý vysoký tatarský klobouk se střechou chramostejlovou ohnutou, červenou a modrou barvou pruhovitě obarvený, nad tím pak 4 péra, černé, žluté, červené, modré (kopie v zem. arch., též i ve Vunšvicke sbírce, Schebek, Böhmens Glasindustrie S. 54.) Majestát tento, z České kanceláře vydaný, schválil císař Leopold (1663, 5. Jun.) Eliáš Ignácovi Š. z Říšské kanceláře a polepšil mu štít tak, že přidal do prostředku štítek bílý s třemi úzkými kužely do trojhranu postavenými. Témuž pánu dáno pak 1665, 8. července potvrzení i z České kanceláře. (Reg. císařská a královská, Kadich-Blažek tab. 99.)

Šust z Chotče. Erb rodiny této prý byl štít bílý a na něm černé křídlo se zlatým pazourem (též erbovní znamení, jako bylo u Čabelických z Soutic.) Též znamení jest za klénot. Tak Král na str. 345.

Švábové z Chvatliny vyskytují se u nás od sklonku 16. st. To i erb jich vede k tomu, že jsou potomci nobilitované rodiny, ale kdy a jak k erbů přišli, není známo. Erb ten byl takový:

Štít červený, u jehož zpodu jest hradba bílá jako ze štukoví s branou otevřenou, v pravo a v levo od ní věže též taková, s cimbuřím a oknem. Z levé věže vyskakuje k pravé beránek bílý, maje na hrdle zlatý obojek s rolničkou, přikryvadla červená bílá, klénot dvě černá křídla složená, z nichž vyskakuje do polovice týž beránek. (Meraviglia str. 262, tab. 120.)

Švábové z Ragersdorfu nabyli hesla a erbů již l. 1608 a l. 1626, 4. července jim z České kanceláře potvrzen. Erb jich byl tento:

Štít bílý a v něm dvě červené ostrvy, každá o 6 sucích, přikryvadla černá bílá a červená bílá, helm s korunou a nad tím černá koule se zelenou

kytou na vrchu; z koule vychází k levé straně zlatý předmět neurčité podoby. (Jakub. sbírka, Erbovník Novohradský.)

Švandové ze Semčic, l. 1767 do stavu šlechtického vyzdvižení, měli tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm na příč dva bílé pruhy, 2. a 3. pole černé a v něm vrchní polovice oděnce neb i celý, držící meč v pravici, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými. Klénot se popisuje rozdílně buď tři péra, dvě bílá a prostřední červené aneb dvě červená křídla s dvěma bílými pruhy na příč a mezi nimi oděnc. (Meraviglia tab. 120. Jakub. sbírka. Král na str. 296.)

Švantle z Třebska. Do Písku přistěhovala se v 15. století rodina, snad z Němec. Obývajíce v Písku až do 17. století psávali se vždy bez hesla; první, který se s heslem psal, byl Viktoryn (1633), aniž jest známo, jak a kdy rodina jeho toho nabyla. Když mu byl dán l. 1634, 4. srpna rytířský stav pro Říši a dědičné země, popisuje se erb jeho takto: Štít na příč polovičný, u vrchu modrý, u zpodu bílý a tu vršek zelený s třemi pahrbky, z nichž vyniká jednorožec (bílý) až po kýty k pravé straně obrácený, jako by chtěl vyskočiti, máje roh zlatý, otevř. helmice pod korunou s přikryvadly bílými modrými, za klénot dvě křídla (složená); vnitřní bílé, zevnější modré a mezi nimi půl jednorožce vyskakujícího. (Reg. král.) Král na str. 283 se v klénotu odchyluje, na str. 357 jmenuje tu rodinu Švandler a pobláznil tím jednu rodinu v Písku.

Švejnochové z Borova byli potomci německé rodiny, která se psala v. Schweinichen, též v. Schweinach; Franc (1577) psal se Švejnoch, Kašpar (1580) Švejnich.

Erb jich byl štít červený a v něm svině bílé barvy, jdoucí, přikryvadla týchž barev a za klénot nad korunou táž svině. Meraviglia tab. 30. má svini ve skoku, tak i Kadich-Blažek na tab. 100. Blažek tab. 41.)

Páni ze *Švendy* obdrželi od císaře Karla V. (1552, 2. Sept.) polepšení erbu svého a asi 10 let potom přišli do Čech. Známý válečník Lazar ze Š. obdržel l. 1569 panský stav v Říši a polepšení erbu. V majestátu na to vydaném popisuje se jejich prvotní erb takto:

Modrý štít, uprostřed na příč žlutý pruh, nad ním 4, pod ním 3 bílé routy (vlastně caltičky, Wecken), turn. helm s přikryvadly modrými bílými, nad tím polštář, pak bílá koule s kytou z černých per pštrosových. (Tak i v Jakub. sbírce, trochu odchýlně Král na str. 288.)

Císař Karel V polepšil tento erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém žlutý orel (orlice?), v 2. a 3. poli starý štít, přikryvadla pak dvojí barvy, totiž černá žlutá a modrá bílá.

Císař Maximilian II změnil a polepšil erb ten takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném 8 tureckých praporův, v 2. a 3. černém žlutý orel, uprostřed erbu je štítek a na něm prvotní erb; ostatek neměněn a jen přidán druhý helm s tureckými prapory. (Opisy v rodopisných pamětech zemského arch.)

Švestka z Chloustné. Král Ferdinand dovolil (1535, 1. Mart.) Jakubovi Švestkovi, aby se mohl psáti z Chloustney a vysadil mu tento erb:

Štít žlutý, v němž od spodku až k vrchu haluz švestkového stromu se třemi prameny, dule jeden a nahoře druhý uťatý a třetí v prostředku, na němžto švestka své přirozené barvy, helm s přikryvadly černými, zlatými a nad tím tři péra tetřeví, dvě černá a prostřední žluté, vše vzhůru stojící. (Reg. král.)

Švík z Perče. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. Octb.) Martinovi, Václavovi a Cipryanovi bratřím Švíkům, aby se psali z Perče a dal jim tento erb:

Štít žluté barvy, ve kterém jest rak celý modré barvy, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím vším rak tak jako jest na štítu. (Reg. král.) Tento erb i heslo bylo vyprošeno od Švíkův, poněvadž vyhnutím Rakovnických z Perče odumřely.

Šimon Švík, kr. rychtář kdesi, měl štít polovičný, z hora červený, zdola bílý a na celém štítě noha ptáka bílého v červeném, červeného v bílém, držícího v pravé přední noze mečík, nad helmem točenici s leticemi na obě strany, a mezi dvěma buvolovými rohy, bílým a červeným dvě pštrosová péra, červené a bílé. (Erbovník Salmovský.)

Hrabata z Taaje, kteří se stali l. 1676 obyvateli kr. Č. (1758 Moravy), mají tento erb: Štít červený, na němž jest prostý bílý kříž ze dvou pruhův křížem položených a mřežovaných pošikem a pokosem modrými čarami. Nad štítem jest hraběcí koruna, nad ní turnýrský helm s točenici červenou a bílou a nad tím nade vším brněné rameno v lokti ohnuté, držíc v pěsti saracenskou šavli. Štít drží z pravé strany bílý kůň se zlatými hvězdami posetý a z levé strany červený noh, stojíce oba na stuze, na níž je psáno in hoc signo spes mea. (Trochu odchylně Meraviglia na tab. 77., kdež vyobrazeno patero erbův, Kadich-Blažek tab. 112, Blažek tab. 48, Hradý IX. tab.)

Táborští z Dřevice měli na štítě nohu medvězí z levého dol. kouta do horního pravého jdoucí, kdež jsou pazoury. (Kolář z arch. mus. podle pečeti Matějovi l. 1630.)

Jan *Táborský z Klokotské hory* (nešťastným překladem „z Ahornperka“) byl prý l. 1554 heslem a erbem obdařen, ale v rejstrech královských nic o tom není, snad vyšlo od nějakého palatina; l. 1556 pak přijat do rytířského stavu. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, kde mají býti dělicí čáry, je červený kříž po stranách s jetelovými lupeny, u zpodu se zlatou růžicí o 4 listech a na hoře s velkou zlatou korunou, 1. pole je bílé, 2. černé, v 3. černém je bílá hrdlička, majíc zobák zlatý a nohy červené, ve 4. bílém je had černý korunovaný různě ztočený, kolčí helm a nad ním hrdlička, přikryvadla červená a černá bílá. (Soupis Klatovska 94, Časop. př. star. č. IX, 9, Meraviglia tab. 142, Jakub. sbírka, Král na str. 299.)

Táborský z Libína v. Pacovský.

Táhlo z Horšteina. Majestátem daným 1606, 3. září, obdrželi Šimon Brosius, děkan kostela Pražského, s Janem bratrem svým a jich příbuzní Severyn Táhlo, Ondřej Kotelík a Kříž Kohout povolení, aby se psali z Horšteina a erb tento: Štít pošikem od pravého horního kouta dolů na dvě polovice rozdělený, svrchní pole černé a v něm lev žlutý s ocasem rozdvojeným, ve spodní jdou týmž pošikem tři pruhy bílý, červený s dvojím (t. j. dvojnásobným) bílým liliem a žlutý, přikryvadla bílá červená a černá žlutá, koruna, dvě křídla barvy černé žluté a červené bílé. (Reg. král.) Král (str. 301) má půl žlutého lva mezi křídly, v Jak. sb. jest lví hlava v průčelí. V Jak. sbírce jest ještě jeden erb polepšený tuším Táhla samotného se týkající, štít křížem na čtvero rozdělený a v prostřed štítek modrý pod zl. korunou a písmena zlatá F II, 1. a 4. pole je starý erb ale s tou obměnou, že jde pošikem bílý pruh a v něm po třech červených růžích, rostlinách se stopkami, nad tím lev žlutý v černém a pod tím bílá dvojnásobná lilie v červeném, 2. a 3. pole žluté a v něm půl orla se zl. korunou na hrdle, vždy obráceného ke kraji štítu, dvě helmice s korunami a přikryvadly černými zlatými a červenými bílými, na pravé helmici křídlo od vrchu žluté a od zpodu černé an a něm lilie, černá v žlutém, žlutá v černém, na levé helmici křídlo červené, přetažené pošikem bílým pruhem, v němž jsou tři růžičky se zelenými stopkami a pod tím v červeném poli bílá lilie.

Tachovský z Šonova v. Litický.

Talkner z Rotentálu. Majestátem l. 1577, 11. března, dovoleno Tomáši Talknerovi, aby se psal z Rotentálu a dán mu erb: Štít modrý, v němž krokev špicem vzhůru u vrchu prostřed štítu a z obou stran zpodku žluté barvy, v kteréžto jsou modré růže, jedna u vrchu a dvě po jedné u zpodku též krokve, mezi pak dotčenou krokví u zpodku jedna a u vrchu štítu z obou stran po jedné žluté růži, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými, nad tím dvě křídla orličí modrá, v kterémžto každém žlutý pruh v půli pošikem (a pokosem) od prostředku vrchu až z obou stran dolů na straně nápodobně krokvi jako v štítu, na nichž po jedné růži modré a mezi těmi křídly též jedna žlutá růže se vidí. (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 314 až na barvy jiné. V Jak. sb. zaměňuje se modrá barva s červenou, a žlutá bílou, sice ostatek dobrý. Heslo je u něho z Růžového dolu, ale u Krále z Rozentálu.)

Tárek z Pomnouše v. Stryal.

Táírek z Heldenburka. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, v horním poli odětec s mečem, dolní bylo zase na zděl rozděleno, pravo dva pruhy pošikem, v levo orlice (polovičná?). Klénotem byl odětec polovičný. Tak Král na str. 284.

Tatous z Vraního. O Tatousích není známo, jestli to byla starousedlá rodina, spíše se zdá, že dostali erb teprve na počátku 16. st. Václav T. z V. (1525—1531) měl syny Abrahama a Jiřika, ti pak přijali k erbu Daniele, syna n. Alexandra „z Loun“; ten pak se psal již 1533,

20. srpna, Tatous z Vraního. Erb mu propůjčený byl štít bílý, v němž jest uprostřed černá koule, helm s přikryvadly černými a bílými, za klénot černá koule a v té kouli u vrchu tři pera pštrosí, žluté, červené a bílé. Majestát toto potvrzující psán 1533, 13. prosince, ale tuším vydán teprve r. 1546. (Reg. král., Jak. sb., tu pera černé, zlaté a modré, koule zlatá a přikryvadla černá zlatá. Král str. 369 zase jinak.)

Taubenreuterové z Taubenreutu měli štít modrý, přes nějž položen byl pošikem (zdola nahoru, neb i pokosem) bílý pruh a na něm tři červené dvojnásobné linie, nestojíce však po ose štítu, nýbrž po ose pruhu, přikryvadla červená bílá, otevřený helm s korunou, z níž vynikají dvě křídla orličí složená, z nichž vrchní je barvami tak vyzdobené, jako štít. (Jak. sb. Král 309.) Tak se spatřuje i na památných penězích. (Miltner Privatmünzen tab. LXVII.)

Tauleman z Krsovic v. Krsovský.

z Těchenic měli štít polovičný, ve vrchním červeném poli polovici bílého koně, jako vysyakujícího, ve spodní modré zlatou dvojnásobnou lilii, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá, točenici týchž barev s rozletitými feflíky: červeným a modrým a za klénot tři pera, totiž (od pravé) červené zlaté a modré. (Jak. sb., Král na str. 281.) Tak i na pečetech, zejména Jáchymově 1611—1618 v gemal. sbírce arch. zemského.)

Tejzink ze Svinova. Erb rodiny této byl prý štít pošikem polovičný, pravé horní pole bílé a druhé červené, přes celý štít jest pták noh, držící zlomený šíp, červený v bílém, bílý v červeném. Klénotem jest týž noh. (Král.)

Rytíři z Techvic, kteří ze Sas přišedše l. 1522 v Čechách se usadili a zakoupili, měli na červeném štítě zlatou krokev, přikryvadla snad týchž barev a nad turněským helmem dva rohy snad červené. (A. Tscherney, Schwaden an der Elbe 191.)

Telecký z Eibenštolu v. Eibenštolár.

Těškota z Ploskovic v. Březský.

Těšovec z Těšov. Ondřeji Těšovcovi z T. dán (1623, 28. srpna) tento tento erb:

Štít modré barvy, v němž u spodku vršek zelený o 3 pahrbcích, na kterých dvou postranních oděnc v celém kyrysu stojící, maje za helmínem 2 pera pštrosová žluté barvy a dva oštípy ostrým vzhůru, křížem přes sebe přeložené na žlutých holech, v každé ruce jeden držící a k boku po straně levé meč s jilcem a na konci pozlaceným připásáním a zbroj tu, kdež se kolena přehybují, zlatem cezovanou mající se vidí, turn. helm s točenici a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dva rohy buvolové, v půli barvami rozdělené, žlutý a modrý a modrý žlutý vynikají a u prostřed těch rohův dva oštípy, křížem vzhůru postavené, se spatřují. (Reg. král.)

Těšovští z Tröstenberka dosáhli l. 1716 stavu rytířského. Erb jejich byl tento: Štít, po jehož vrchu je pruh modrý a v něm 3 zlaté hvězdy za sebou, ostatek štítu jest polovičný, v pravo bílý, v levo červený a v kaž-

dém poli volavka, červená v bílém a bílá v červeném hledíce na sebe, kolčí helm s příkr. modrými zlatými a červenými bílými, nad tím dvě křídla rozložená, pravé bílé a levé červené a mezi nimi zlatá hvězda. (Meraviglia str. 40, tab. 31, chybně z Terešova, Jak. sb., Král na str. 274 a tu lépe než na str. 281.)

Teufel. Majestátem 12. prosince r. 1567 (z Říšské kanceláře vydaným) obdrželi Mikuláš, Volf, Vavřinec, Štěpán, Jiří a Martin, bratři Teuflové, Slezané, erb, totiž: Štít žlutý a v něm mladík v úzkém modrém kaftanu s modrým špičatým kloboučkem na hlavě, v pravé ruce kosíř čili nůž vinařský držící a levou ruku v bok podepřenou mající, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím mladík vynikající týmž způsobem jako na štítě. Týmž majestátem (1591, 2. ledna) obdrželi říšské šlechtictví na způsob rytířství a povolení, aby se psali z Cejlberka (Zeilberg). Jeden z nich, Mikuláš, usadil se v Praze a měl dům po něm jmenovaný. Vnuk jeho Tomáš Ferdinand povýšen (1627, 22. prosince) do rytířského stavu král. Českého, obdržel nový titul z *Helenšteina* (Höllenstein) a nový erb takový: Štít černé neb uhelné barvy, v němž jsou čtyři pruhy bílé křížem přeložené, první od vrchu skrze prostředek štítu dolů, druhý též skrze prostředek na příč, třetí od vrchního pravého rohu na pokos, čtvrtý od vrchního levého rohu též na pokos, oba skrze prostředek položené a v témž prostředku menší štít postavený a ten na tři pole na příč rozdělený, totiž dvě žlutá a prostřední modré, v němž sápadlý žlutý lev k pravé straně obrácený, máje ústa otevřená, jazyk červený vyplazený a ocas rozdvojený zdvižený, turn. helm s pozlacenou mřížkou a obrůbkou a to onde a onde postříbrný, s přikryvadly modrými žlutými, nad tím koruna, z níž vycházejí dva rohy buvolové, každý z nich na tři díly na příč rozdělený, totiž žlutý, modrý a žlutý a z každého ven se vyskytuje osm per pštrosích, čtyř bílých a čtyř černých, a mezi nimi muž přismědé tváří, bez ruky, pod pas v modrém oděvu postavený, máje na prsech žlutou hvězdu o osmi špicích a na hlavě čapku modrou obdélnou, přišpičatělou, při spodku s feličky žlutými a modrými, zataženými a k levé straně rozletělými. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 360, 361, Meraviglia tab. 31.)

z *Teufenbachu* páni pocházeli ze Štýrska a přišli v 16. st. na Moravu. Jejich prvotní erb byl štít zhora dolů trojdílný, červený, bílý a černý, příkr. červ. bílá a klénot dvě křídla rozložitá a barvami tak dělená, jako štít.

Když byli v panském stavu, měli štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a na něm tři routy pošíkem od levého rohu dolů položené, 2. 3. modré a v něm zlatý lev pod korunou s ocasem rozdvojeným a k levé straně hledící, štítek a v něm prvotní štít, dvě helmice s korunami a příkr. červ. stříbrnými a modrými zlatými, na pravé klénot prvotního erbu, na levé dvě stříbrná křídla, na nichž jsou dotčené routy

na levém pošikem od levé, na pravé pokosem od pravé a mezi nimi týž lev, jako na štítě. (Kadich-Blažek tab. 114.)

Těžký z Hradiště. Král Ferdinand dovolil (1545, 26. ledna) Janovi Těžkému, aby se mohl psáti z Hradiště a dal mu tento erb:

Štít žluté barvy a od zpodku štítu až do polovice vzhůru jsou dva pruhy pošikem, první bílý a druhý modrý a v půli toho štítu na příč jest stín bílé zdi, za kterouž půl lva černého s předními nohama k pravé straně vyskakuje, máje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a ocas vzhůru vynikající, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, nad tím křídlo orlové žluté vzhůru stojí a přes to křídlo dva pruhy modré pošikem se vidí. (Reg. král.)

Svob. páni z *Thamu* měli za erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém bílý lev pod korunou s rozdvojeným ocasem, vždy k vnitřní straně obrácený, v 2. a 3. žlutém červený pruh pošikem zdola nahoru k levé straně a na něm 3 bílé růžice o 5 listech, uprostřed štítu štítek černý a na něm bílé L pod korunou, 2 helmy korunované s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, na pravém dva rohy napříč barvami rozdělené, bílý modrý a modrý bílý a mezi nimi vrchní polovice bílého lva, držícího květinu s červenou růží, na levém helmu 6 pštrosových per bílých a na horním konci každého po červené růžici. (Starý erbovník, Meraviglia tab. 30. Kadich-Blažek tab. 113.)

z Thurnu hrabata. Kryštof Šimon Herkules a jeho bratři Jan Arbogast a Jan Cipryan a Jiří Zikmund obdrželi z Říšské kanceláře (1604, 9. března) majestát na potvrzení panského stavu (l. 1495 uděleného) a polepšení erbu erbem rodiny Caldes vymřelé, při čemž jim vysazen tento erb:

Erb rodiny Caldes má býti štítkem, ale protože se rovnal Rakouskému štítu, upraven tak, aby byl v červ. štítku stříbrný pruh a v něm červ. hvězda. Hlavní štít byl křížem rozdělen na 4 pole. V 1. a 4. modrém zl. pruh pošikem k pravé, 2. a 3. děleno, v pravém stříbrném poli červený orel vynikající od dělicí čary, v levém trojdílný štít, bílé pole mezi 2 červenými. Tři korunované otevř. helmice, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá. Na pravé helmici dva rohy třikrát dělené totiž zlaté mezi 2 modrými, na střední vynikající jednorožec zhora stříbrný, zdola červený, na levé černý orel mezi 2 složenými křídly, z nichž zpodní je bílé a červ., přední třikrát dělené, bílé mezi černými. (Arch. šlechtický ve Vídni, Meraviglia tab. 77 a 121. Kadich-Blažek tab. 114, Hrad IX. tab.)

z Thurnu a Valsassiny, příjmení rodiny prvotně vlaské, jež se psávala della Torre a měla prvotně na stříbrném štítě červenou věž s cimbuřím a za ní dvě modré hůlky liliové, křížem přeložené, jichž konečky za věží vynikají; za klénot měli samotnou věž. Později měli polepšený erb, tak že byl štít křížem rozdělen, v 1. a 4. poli byl starý jich erb, ve 2. a 3. zlatém červený lev s rozdvojeným ocasem, k pravé hledící, nad

dvěma helmami, z nichž jen pravý měl korunu, znamení ze štítu vzatá jako klénot. Ale kromě toho bylo ještě šestero jiných erbův polepšených a rozšířených, jež popisují Kadich a Blažek na str. 161 a tab. 115, Král v Hradech XIII na tab.)

z Thurnu a Taxisu. Prvotní jich erb byl na modrém štítě jezovec (dachs). Když obdržel Michal principe della Torre e Tassis (1767, 21. července) hrabský stav v koruně České, vysazen mu tento erb:

Štít křížem rozdělený. V 1. a 4. poli bílém červená věž s dvojím cimbuřím a za ní dvě holi liliové modré a křížem přeložené, tak že konce za věží vynikají (de la Torre); 2. a 3. pole zlaté a v něm černý orel o dvou hlavách; uprostřed modrý štítek a na něm jezovec k pravé obrácený, nad tím vévodský klobouk s hranostajovým pláštěm a štít drží 2 zlatí lvi s rozdvojenými ohony. (Reg. královská.) Jaký erb platil v Bavořích, má Meraviglia na tab. 90, Kadich-Blažek 247. tab. 174.

Tichtl z Tucínku (v. Tutzingen), příjmení erbovní rodiny, usedlé v Bavořích, z nichž někteří byli v Čechách v rozličných službách. Erb jejich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a na něm pruh modrý pošikem položený od pravé k levé straně dolů, v němž jsou 3 hvězdy podle sebe (prvotní jich erb), 2. a 3. pole červené a v něm bílá krokvice vzhůru postavená, nad štítem dva helmy proti sobě položené, na pravém půl muže osekaného se špičatou čepicí, na levém červená křídla orličí a na nich dotčená krokvice. (Pam. arch. VIII, 553, 618, Meraviglia tab. 143.)

Tichý z Tichovic. Král Ferdinand dovolil (1542, 6. ledna) Burjanovi Tichému, aby se psal z Tichovic obdařiv jej tímto erbem:

Štít červený, v němž jest po pravé straně štítu v prostředku třetí díl štítu do polovice bílý pruh pošikem drobet a po levé straně štítu hvězda zlatá, helm s točenicí a přikryvadly červené a bílé barvy, nad tím dvě křídla orlová vzhůru stojí, pravé červené a levé bílé. (Reg. král.)

Tišnovský z Milešovky v. Mráz.

Tišnovský ze Švarcova. Cís. Rudolf dal erbovní list (1593, 16. října) Ludvíkovi a Mikuláši *Tišnovským* neb *Čerňovským*, aby se psali ze Švarcova a obdařil je tímto erbem:

Štít polovičný, levá polovice modrá a z oblakův vyniká ruka držíc dubovou větev o 6 lupenech a 3 žaludech, na níž sedí hrdlička. Pravá polovice červená a tu pošikem od levé je černý pruh, na němž je zlatý lev s rozz. ústy a korunou; na hoře i dole je po růži. Otevř. helm s točenicí a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím polovičný lev pod korunou, v pravé přední noze černý zlatý stříbrný, v levé červený stříbrný a zlatý prapor drže. (Reg. královská.)

Tišovský z Rychtberka v. Mýtský.

Tomanykl z Kolsdorfu. Majestátem l. 1578, 24. března povoleno Florianovi Tomanyklovi, aby se psal z Kolsdorfu a dán mu tento erb: Štít polovičný, dělený vzhůru k pravé straně dolů, pole bílé a červené,

a uprostřed štítu medvěd s svou přirozenou srstí, ke skoku se máje a jsa oštípem od zpodku na přič probodený s vyplazeným jazykem se vidí, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými a nad tím medvěd s předními nohama a vyplazeným jazykem, tedy jen polovice. (Reg. král. Viz i Paprockého Zrcadlo 375.) Shoduje se Král na str. 308. Viz i Mencl.

Tomáškovice z Prandtfelzu v. Bartošovic.

Touškovský z Varvažova v. Srnovec.

Toužil z Karlšperka v. Karolides.

Páni z *Tovaru* a z *Encesfeldu* měli na štítě modrém dvě dračí hlavy zelené dřevo si vydírajíce. (Paprockého Zrcadlo na l. 150.) Nad štítem měli helmici s korunou a příkr. modrými bílými; z koruny vyniká bílá hlava dračí i s krkem. (Kadich-Blažek tab. 115.)

Toulov z Rozentálu. Majestátem l. 1780, 1. prosince povýšení Jozef a Ignác bratří Toullové do rytířského stavu a nabyli erbu:

Štít červený se zlatou obrubou a na něm tři bílé růže, dvě k vrchu a jedna pod nimi, dva helmy pod korunami s příkr. červ. bílými a červ. zlatými, nad pravou korunou dva rohy barvami na přič a stupňovitě rozdělené, pravý (zhora) bílý červený, levý červený bílý a mezi nimi bílá růže (o 5 listech); nad levou korunou tři péra pštrosí, žluté, červené a bílé. (Reg. královská, Meraviglia na str. 38, Kadich-Blažek str. 158, Král na str. 315.)

Traeger v. Königinberg. Císař Karel VI. vyzdvihl Jana Ludvíka Traegera (1715, 8. října) do stavu šlechtického, dav mu heslo vzpomínající Hradce Králové, kdež působil, a tento erb:

Štít bílý a v něm dva modré praporečky křížem přeložené, mezi nimiž černé křídlo a nad ním kapr plynoucí; nad štítem otevř. helm a nad ním všechna znamení štítu, i praporečky, i křídlo, i kapr. (Rybička Erbovní rodiny v Králové Hradci.)

Trajan z Chotěřiny v. Kolín.

Traumler z Ehrenšteina v. Straka.

z Trautmansdorfu, příjmení rodiny knížecí a hraběcí, jež přišla do Čech v 17. století. Prvotní jejich erb byl štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý a na téměř štítě růže, bílá v červeném a červená v bílém, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím kyta z kohoutích peří též dvojí barvy, červené a bílé a v ní růže zase střídavě zbarvená. (Obr. Hradý IX. tab.)

Král Ferdinand polepšil (1543) týž erb Adamovi z T. přidav erb dvou rodin vymřelých zvaných Kirchberg a Helcl. Onino měli štít na přič polovičný, vrchní pole zase dělené, v pravo červené, v levo bílé, spodní pole žluté, turn. helm s korunou s přikryvadly červenými bílými žlutými, nad tím dva buvolové rohy na přič barvami na 5 částí dělené, dolní, prostřední a nejhořejší část zase na zděl dělené, v pravo červené, v levo bílé a dvě ostatní celé žluté. Helclové měli na bílém štítě 3 kloboučky

červené, totiž klíny špicemi nahoru, jichž kraje byly dovnitř vyduté, nad tím turn. helm s korunou a přikrývadly bílými a červenými, a nad tím divý muž vrchním tělem vynikaje, máje černý vlas a bradu též barvy, bez ramen a s dlouhýma ušima do špičky. Nový erb byl takový, že do štítu na čtvero rozděleného dán erb Kirchberský do 1. a 4. čtvrti, Helclovský do 2. a 3. a Trautmansdorfský na štítek. Posavádních erbův klénoty dány na tři helmy pod korunami. Erb ten ještě polepšen majestátem (l. 1563, 10. května) erbem rodiny Kastelallovské, již vymřelé, tak že dán do 1. části štítu, totiž pole šestkrát pošikem na pruhy, tři červené a 3 bílé dělené; helmy ponechány tři, totiž (od pravé) Kirchberský, Trautmansdorfský a Helclovský. (Arch. šlechtický.)

Císař František I. obdařil (1805, 12. ledna) Ferdinanda hraběte z Tr. knížecím stavem pro prvorozence v Římské Říši a brzo potom vydán (10. dubna) majestát téhož smyslu pro království České. V tomto popisuje se erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. čtvrti 6 pruhův pošikem, tři bílé a tři červené, v 2. a 3. bílém tři červené nízké klíny, 4. čtvrtě nahoře červená bílá a dole žlutá, uprostřed je štítek pod knížecím kloboukem červený a bílý s růží pětistou s barvami se střídajícími. Tedy štít ponechán tak jak vysazen r. 1563. Nad štítem jest 5 helmův s korunami. Jdouc od pravé jsou na 1. helmu přikrývadla červená bílá a nad ním muž vrchní svou polovicí vynikající máje kabát s 6 pruhy bílými a červenými, končitou čepicí, červenou a bílou, mezi dvěma rohy buvolovými, které mají červenou bílou šachovnici, na 2. s černými žlutými přikrývadly černý orel císařský, na 3. s přikrývadly červenými bílými dvě kohoutí péra, červené a bílé a na nich růže s barvami se střídajícími, na 4. s přikrývadly červenými bílými vrchní polovice bílého lva pod korunou, 5 s přikrývadly červenými žlutými vrchní kus muže s dlouhýma ušima bez ramen v bílém šatu mezi dvěma buvolovými rohy, kteréž mají šachovnici, pravý červenou bílou, levý červenou žlutou. Štít drží v pravo černý orel pod korunou, v levo bílý lev též pod korunou, nad tím vším pak plášť a klobouk knížecí. (Reg. císařská a kniha šlecht. arch. Meraviglia tab. 90, Kadich-Blažek tab. 175, Blažek tab. 50.)

Trautsonové z Falkenšteina, již záhy Říšská hrabata, měli v rozšířeném erbu štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm bílá podkova, 2. 3. zlaté s černým kohoutem, příkr. týchž barev, klénoty na poduškách v levo obrácený klobouk špicatý s péry a v pravo kohout. (Kadich-Blažek tab. 175.)

Třebický z Olivenberka. Císař Rudolf dovolil (1602, 9. února) Janovi Třebickému Moravanu, aby se psáti mohl z Olivenberka a dal mu tento erb: Štít na půli na příč rozdělený, vrchní pole červené, spodní žluté a v témž štítu odězec ve zbroji nad kolena, drže v pravé ruce pod loket obnažené ratolest olivovou, na hlavě věnec olivový a na zbroji přes pravé rameno až pod levou ruku pintu červenou, k tomu při boku rapír

s jilci žlutými maje; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a žluté barvy, a z té točenice 2 křídla proti sobě postavená a barvami rozdělená, červené žluté a žluté červené a mezi nima ruka od ramene po loket ve zbroji a od lokte k prstům télné barvy držící ratolest též olivovou. (Reg. král.)

Trejtlár (tištěno *Trevtlar*) z *Krošvic*, příjmení rod inyvladycké. Adam T. z K. zavděl se potomstvu tím, že s Veleslavínem nakládal na vytištění herbáře (1596) a protože paměť o tom je hned za titulním listem, kdež jest erb Veleslavínův a vedle toho ještě jiný, lze se domnívati, že je to erb Adamův. Jest to štít polovičný, v horním poli je polovičný lev, dolní je svislou čarou dělené na dvě, v pravo jsou pošíkem dva tmavé pruhy ve světlém, v levém pokosem dva světlé pruhy v tmavém, takže pruhy obou dílů tvoří krokve. Klénodem jsou dva rohy barvami na přič dělené a mezi nimi polovičný lev. Barvy jsou v horní modré polovici polovice žlutého lva k pravé straně obráceného, na spodní bílé dvě červené krokvice (mají býti podle předešlého proměněné barvy), přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, nad helmici dva rohy buvolové, barvami na přič rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý červený bílý a mezi nimi polovice žlutého lva. (Jak. sb. Král na str. 282, ale tu lev v klénotu schází.)

Třeštílk z *Hyršova* v. Myslík.

Třídvorští z *Otína* (obecně z *Votína*) byli potomci Ondřeje Třídvorského, měšťana Kouřimského, jenž byl heslem a erbem skrze majestát l. 1575, 12. září obdařen. Erb se popisuje takto:

Štít modrý, od spodku do polovice zeď bílá, černě štrejchovaná, s pěti stínky a v ní brána s vraty dvojitými otevřenými, na nichž panty a u vrchu brány mříže spouštěcí, vše zlaté barvy z kteréž zdi půl noha po zadní kýty k pravé obráceného s křídly rozkřídlenými, nohami rozloženými, rozživenými pysky a vyplazeným jazykem vyniká, kolčí helm, přikryvadla a točenice modré a bílé barvy a za klénot půl noha jako na štítě. (Koncept v šlecht. arch.) Jest to týž erb, jako Diblíkův z Otína, ale podrobněji popsáný.

Třilický z *Turovce*. Císař Maximilian dal (1570 26. října) moc Benešovi *Třilickému*, písaři při puchalteryi komory České a Jiříkovi *Novodvorskému* strýcům, aby se psali Třilíči z Turovce a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené, levé bílé a ve všem štítu u spodku hlava daněle přirozené barvy a rohy vzhůru postavená, takže je v každém poli půl hlavy s rohem a uchem, kolčí helm, přikryvadla červená bílá, křídlo orličí na přič rozdělené. svrchní bílé, spodní červené (Šlecht. arch.) Jiřík psal se Třilickým r. 1574 a pečetil danělovou hlavou. (Arch. kapit.)

Trněný ze *Semčic*. Erb rodiny této byl prý štít modrý a na něm trnový keř. Tak Král na str. 353.

Vladyky z *Trnice* dostali své obdarování od krále Vladislava, zvolivše si erb podobný, jako měly staré rodiny z Malikovic, Krásného dvora

a j. (Viz díl I. na str. 97.) Erb ten byl: Štít polovičný, pravá polovice modrá, a v ní polovice orla bílého s pazoury pozlacenými, majícího okolo hrdla obojček zlatý, na kterémž zvoneček zlatý visí; levá polovice červená a přes ni tři bílé pruhy pošikem k pravé straně vzhůru, otevřený helm s přikryvadly modrými červenými, za klénot dvě křídla orličí rozkřídlená, modré a červené. Tak se popisuje v potvrzovacím majestátu l. 1570, 2. ledna. (Reg. král., tak i v Jak. sb., kde však pruhy jdou k pravé dolů a jmenují se tu *Šřejnárové z Trnice*. Též na pečetěch Jana z T. (1543) a Jana Albrechta (1608).

Trnka ze Křovic. Jan Trnka, úředník panství Miličinského, propuštěn l. 1595 i se syny Václavem, Matějem, Michalem a Janem ze človečenství. Jan (syn) psal se l. 1621 z Křovic, tak i Václav, užívající erbu tohoto: Štít modrý, v němž u spodku pahrbek zelený a na něm zlatý dubový keř o třech ratolestech, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad ním pahrbek s keřem, jako ve štítě. A poněvadž týž erb dán byl 1603, 9. června Adamovi *Čibuzskému ze Křovic*, zdá se, že přijal oba Trnky ke svému erbu. Majestátem l. 1629, 30. ledna potvrzen jim tento erb a Janovi polepšen, aby měl. turn. helm s korunou, z níž vynikají dvě křídla orlí barvami žlutou a modrou rozdělená a mezi nimi pahrbek s dubovým křem o dvou ratolestích a z prostředku jich žaludem s modrou šešulinkou a žlutým jádrem. (Rybička, Pam. arch. III, 320. Meraviglia tab. 32 (chybně.) Též Král na str. 349.

Trnovanský z Jelení hory v. Jelínek.

Trnovanští z Ořešán přišli do Čech ke sklonku 16. st. Erb jejich byl štít červený, v němž běží na příč dva bílé pruhy na způsob řeky; ve spodním pruhu jest přes celý štít ruka zbrojná, majíc třikrát zlatý obojček a držíc v pěsti meč vzhůru až do vrchního pruhu sahající, na němž je nabodena lidská hlava; v témž horním pruhu jest zlatý měsíc rohy vzhůru a nad ním v červeném poli zlatá hvězda, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, nad helmem dvě křídla proti sobě rozložená, pravé na příč rozděleno ve dvě červené a 2 bílé části, levé zase pošikem z pravé k levé dolů na dvě modré a dvě bílé části rozdělené a mezi nima zase ruka zbrojná s mečem (ale tuším bez hlavy nabodené. — Jakub. sbírka, Král na str. 291.)

Trofin ze Svaté hory. Krystyan Theodor Schosler Emilianský z Frydhelmu, Phil. a Med. Dr., jakožto cís. palatin dal (1630, 28. května) moc Mikuláši *Trofinovi*, sekretáři hrab. z Valdšteina, rodilému z Horažďovic, Janovi *Špačkovi* (jinak řečenému Sturnus) z Klatov, aby se psali z *Heiligenberka* neb ze *Svaté hory* a vysadil jim tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní skála s pramenem, v levé polovici modré tři zelené pahorky a na nich zlatý lev pod korunou, drže zelenou kotvici hadem ovinutou, turnéřský helm a na něm polovice téhož lva, jako jest na štítě. List jest dán v Ústí nad Labem a uložen jest v univ. knihovně v Praze.

Trubka z Rovin v. Komedka.

Tuhanský z Branče. Císař Rudolf dovolil (1594, 9. března) Šimonovi *Pelkhřimovskému* a Martinovi *Tuhanskému*, aby se psali z Branczie (psávali se: z Branec) a dal jim tento erb:

Štít červené barvy, v němžto u zpodku napříč pruh modrý a z toho kůň bílý maje sedlo zlaté vynikající, na kterémž muž ve zbroji drže v pravé vyzdvížené ruce šavli tureckou, k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí modré žluté a bílé červené a mezi těmi křídly 3 buzikány železné na kříž přeložené a vzhůru postavené se vidí. (Reg. král.) Zdá se, že se tuto erbovníci odchylovali v příčině erbu, majíce štít křížem na čtvero rozdělený, červený a modrý, jezdce za koněm s kopím. V Jakub. sbírce je erb tak a scházejí křídla. Král na str. 299 má křídla tříkráte dělená a na místě buzikánův kopí.

Tucharové z Šoverova (i Šoberova) přišli asi r. 1571 z Augšpurku do Čech, dostali z Říšské kanceláře (1573, 7. května) polepšení erbu a učinili 1575 přiznání k zemi. Erb jich byl:

Štít na příč polovičný, horní polovice žlutá a v ní polovičná orlice černé barvy, ve zpodní polovici šachovnice žlutá a modrá, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými (měly by býti i modré žluté), nad tím dva rohy, černý a žlutý druhdy žlutý a černý (Jakub. sbírka, Král na str. 278, pečeť Jana Kašpara r. 1608 v arch. DZ, XVI, 7, obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. XLIV, N. 378 a v Hradech XIII na tab.)

z Tulechova psali se *Kodicilové*, *Malí*, *Gregorinové*, *Sušičtí* a *Šteidlové*. Vyzdvížení od stavu šlechtického, aspoň někteří z nich záhy. ; neb již l. 1528 píše Žofka z Tulechova o svém otci Václavovi, že dostal l. 1507 list na lán dědiny. A M. Jakub Kodícil, jenž l. 1550 zemřel, také se psal z Tulechova a Malí též v 16. století. Erb jich byl štít modrý, v němž polovice jelena přirozené barvy, jako ve skoku, přikryvadla modrá žlutá, helm s korunou a nad tím dvě křídla barvami rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi půl jelena. (Jakub. sbírka, Král na str. 329, Kadich-Blažek tab. 107 kladou jedno křídlo modré a druhé žluté.)

Tumlířové z Borce měli štít na příč polovičný, v horním poli kůň běžící a pod ním samým na kraji dolního pole cimbuří dolů obrácené se čtyřmi stínkami. A za klénot měli půl oděnce, majícího levici v bok podepřenou a pravici vyzdvíženou s šavlí v hrsti. Tak pečetil Dr. Karel Tumlíř, c. k. zemský inspektor v Černovicích. Na pečeti z r. 1669 v arch. Hradeckém je na štítě kůň a za klénot oděncem již popsáný. Kdy a jak toho erbu nabyli, není známo, ale protože se v Jindřichově Hradci zdržovali, lze za to míti, že jej dostali od Viléma Slavyty jako palatina. (Viz i článek Fr. Teplého v ČČH. XXX, 496, kdež opravitel popis erbu r. 1685.)

Tumpeřgár z Nové vsi, rodina, jež se vyskytuje od r. 1522 a v 16. století. Erb z pomůcek po ruce jsoucích nelze nepokrytě určit. Král (na

str. 296) popisuje jej jako štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm věnec z květin, 2. a 3. modré a v něm zeď s cimbuřím, za nímž vynikají dvě věže; klénoty jsou dva, totiž tři péra, červené, bílé a červené uprostřed věnce a zlatý sedící lev. Kolář popisuje pečeť Mikulášovu (1522, Arch. Český, VIII, 560) totiž týž štít, v 1. a 4. poli 5 žaludův na rostlině o 5 stoncích, v 2. a 3. jakési znamení, které by se mohlo vykládati na 2 věže nad hradbou.

Tunský z Taurenperka v. Kukla.

z *Turby* rytíři, potomci Jana Jindřicha řečeného Turba, l. 1701, 14. dubna do rytířského stavu vyzdviženého, měli tento erb:

Štít červený, u jehož zpodu jest žlutý pruh a nad ním v růžovém poli polovičný oděnc, na jehož odění jsou zlaté obojky, maje na hlavě helm s péry bílým, červeným, modrým a bílým, drže pravici zlaté znamení na způsob Ondřejského kříže (X) a v levici modrý kotouček, na němž je V, nad štítem helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, nad tím dvě ruce brněné s rameny, pravá držíc V, levá dotčený křížek. (Geneal. Tasch. 1905, Meraviglia tab. 32, Jakubičková sbírka.)

Turek z Rozentálu. Rodina tato, osedlá v Novém městě pražském, psávala se tak již v 17. století, není však známo, jakým způsobem erbu a hesla nabyla. Protože se Mikuláš František vyznamenal při obraně Prahy, dán mu (1649, 26. března) starožitný stav vladycký a polepšen erb, totiž: Štít polovičný v pravo bílý a v něm půl orla červeného, rozprostřeného s červeným jazykem a zlatou korunkou. Levá polovice všechna žlutá rozdělena na příč na dvě pole; v horním zbrojné mužské rameno s rukou, držící nahý meč s obou stran ostrý, v dolním poli tři modré pruhy na pokos položené a uprostřed téhož pole granát neb koule ohnivá rozpálená. Turnýřský helm a vedle něho z obou stran po šesti praporcích vojenských, protože praporce jako nejv. vachtmistr zpravoval, žlutý, černý, červený, bílý, modrý a zelený, vše vzhůru rozprostřené, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, zlatá koruna, nad tím F pod zlatou korunkou a vedle toho tři štrychy zlaté barvy (totiž III), dvěma zelenými ratolestmi, pravou palmovou, levo olivovou křížem od zpodku jako podložené. Kromě toho mu povoleno, aby se psal ze *Šturmfeldu* a *Rozentálu*. (Reg. král.) První polovice štítu a zpodní levá převzaly bezpochyby z dřevního erbu Turkův, v němž byly klénodem dva rohy, pravý modře a žlutě pruhovaný, levý nahoře modrý (snad spíše červený) a dole bílý. (Jak. sb.) Králův popis na str. 264 jest proti majestátu neúplný.)

Turek z Vorchainu v. Zajíček.

Turek z Vosule. L. 1608, 14. dubna dán Danielovi Turkovi, měšťanu v Krumlově, erbovní list, aby se psal z Vosule a vysazen mu tento erb:

Štít bílým příčným pruhem dělený; ve zpodním červeném poli bílá lilie s dvěma modrými kvítky, ve vrchním poli modrém polovičný muž v zlatém rouchu s bílým turbanem, na němž jsou dvě pštrosova péra,

jedno bílé a druhé červené, drže v ruce buzikán a jsa opásán šavlí. Kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými stříbrnými a modrými zlatými, dvě křídla orličí složená, barvami dělená, zpodní (shora) bílé a červené, vrchní červené s bílou lilí a bílé s modrou květinou. (Reg. král. Lumír r. 1859, I, Král na str. 289.)

Turnovský z Turnšteina. Císař Rudolf dovolil (1603, 13. května) Zikmundovi *Turnovskému*, úředníku v Prachaticích a Jakubovi *Nigri-novi*, písaři v Krumlově, aby se psali z *Turnšteina*, vysadiv jim tento erb:

Štít modrý a na něm kamzík s černými rohy lezoucí na skále, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a točenicí týchž barev, nad tím dvě modrá křídla s pruhy pošikem a pokosem položenými. (Reg. král. Chybně Král na str. 312.)

Tymové z Pošky vyskytují se u nás od počátku 16. století a bezpochyby se přistěhovali soudíc z jejich příjmení, které se do Čech nehodí. Na štítě nosili koně v pravo běžícího, klénodem jim byla obrněná ruka v lokti ohnutá, držíc v pěsti prápor. (Tak na pečeti r. 1582, již viděl Kolář kdesi.)

Tymer z Toužima a Viňavy v. Albrecht.

Týnský z Blanska. Majestátem l. 1557, 5. dubna obdařen jest Jan Teynský, aby se psal z Blanska a dán mu tento erb: Štít modrý a v něm mouřenín oblečený bílým rouchem, na hlavě maje špičatý klobouk (zlatý) a pravici pozdviženou, kolčí helm s přikryvadly bílými modrými a točenicí, nad tím tři pštrosí péra, modré, bílé a černé. (Reg. král.)

Ubelly ze Siegburka. Rodina tato pochází snad od Františka Vavřince U., jenž byl l. 1674 kancelistou u České komory. Vladyctví snad dosáhl on, jisto však jest, že Liborovi Václavovi U. dán (1705, 9. ledna) říšský stav rytířský, a aby se psal von Siegburg. Erb jeho byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm černý orel (dvouhlavý) 2. a 3. modré a v něm bílý lev, uprostřed štítu štítek modrý a na něm černý orel, klénot jest bílý lev vynikající, drže v jedné noze meč a v druhé vavřínový věnec. Když byl dán Danielovi Leopoldovi U. rytířský stav v kr. Č., byl týž erb také tak asi popsán (1723, 5. listopadu, Reg. král. ve Vidni.) Když pak došlo l. 1772 (13. listopadu) k povýšení do stavu panského, rozmnožen erb 3 helmicemi; na dvou byl dřevní klénot a na prostředním černý orel. (Meraviglia tab. 32. Kadich-Blažek tab. 117.)

z Újezda Vavřinec obdařen (1534, 6. února) tímto erbem:

Štít na dvě od vrchu až do zpodku na zdél rozdělený, pravá strana bílá, v níž jsou u vrchu 3 pruhy černé na příč a čtvrtý pruh černý od zpodního třetího pruhu a k zpodku pošikem se vidí, a levá strana blankytná, v níž jest uprostřed kapr své přirozené barvy, na zdél ležící, nad štítem helm s přikryvadly černými bílými a červenými blankytnými a nad tím vším kaprova hlava vzhůru vyhlédající. (Reg. Král.)

Uličný ze Semíli. Král Ferdinand dovolil (1560, 15. července) Václavovi Uličnému, aby se psal ze Semíly a dal mu tento erb:

Štít na poli rozdělený, vrchní polovice bílá, spodní červená, na kteréžto spodní polovici vrch nebo pahrbek zelený a na něm sud žluté barvy, obručemi obtažený, z kteréhožto sudu oheň hořící, jakž se na den svatého Jana pálí, plamenem červeným vyskakujíc se vidí (ovšem plamen již v bílém poli), kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, nad tím pahrbek a sud s ohněm hořícím. (Reg. král.)

Ulrštorpárové z Němčího mívali na štítě modrém bílý trojhran z proužkův rohem dolů obrácený a stranou jednou k vrchu, každý roh vybíhá v jetelový lupen. Tak na pečeti z r. 1589 v listech Zabrdovských v zem. arch. Brněnském a na listu z r. 1610 v zem. arch. Pražském.) Nad štítem nosili helmici s korunou a příkr. modrými bílými a z koruny vyniká 5 zelených lupenův na způsob vrbových listův. Na jiném obraze je 5 pštrosových per, tři modrá a dvě bílá. (Kadich-Blažek tab. 117 a 118.)

Unčovský z Rozenportu. Jan Unčovský byl bezpochyby od Viléma Slavaty jako palatina obdařen erbem a heslem z Unterfeldu, ale od císaře povýšen (1628, 25. srpna) do rytířského stavu a nadán heslem z Rozenportu. Erb jeho na šikmém pruhu ruka s halapartnou a nad pruhem i pod ním růže (tak rozumím pětistice), klénot táž ruka s halapartnou mezi křídly, popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX, 500.

Únětický z Trboušan. Král Ferdinand dovolil (1539, 13. prosince) Filipovi Únětickému, aby se psal z Trboušan a vysadil mu tento erb:

Štít žluté barvy, z kteréhožto štítu od vrchu špice (t. j. koutu) při pravé straně až do poli štítu pošikem dolů řetěz s houžví vyniká, jsa na tom řetězu a houžví medvěd černý s rozzavenými ústy přivázaný, stojící na všech čtyřech nohách a hledě k levé straně štítu, nad štítem helm s přikryvadly zlatými černými a nad tím vším tři péra pštrosová bílá vzhůru stojí. (Reg. král.)

Ungnddové z Weissenwolfu a z Suneke měli prvotně štít na příč čarou rozdělený, horní pole žluté, spodní modré, helm s korunou a přikryvadly modré a žluté barvy, nad tím dva rohy bílé, každý třemi kytami neb větvičkami ozdobený. (Jakub. sbírka, Král na str. 275.) Později měli polepšený štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené se psem s červ. obojkem, v 2. a 3. starý štít, ve 4. poli červeném dva bílé psy od sebe odvrácené (soudíc podle příjmení měli by býti vlci — Král na str. 299.)

Unrur z Taurenperka v. Kukla.

z Umvertu, Hrady, XI. tab.

Ursin z Vladoře. Král Ferdinand povolil (1552, 19. ledna) Jiříkovi *Ursinovi*, Janovi *Labuškov*i, Vítovi *Flaviusovi* a Tadeášovi *Hájkovi*, aby se psali z *Vladoře* a obdařil je tímto erbem: Štít na příč rozdělený, vrchní pole modré, spodní žluté, ve kteréžto od spodku černá ostrev se 3 suky a na ní papoušek šerý s červeným ocáskem, kteréhož půl až pod křídla do vrchního jde, drže prsten zlatý s rubínem, kolčí helm, přikryvadla

žlutá modrá, točenice, a nad tím rohy barvou na příč rozdělené, s vrchu modré, od zpodu žluté a mezi nimi tři péra pštrosová, modré žluté a modré a žluté. (Reg. král.)

Ursin Vladořský z Vladoře. Král Ferdinand dal r. 1545 německý list Jiříkovi a Václavovi, bratřím Ursinům z Vladoře na erb, totiž štít modrý a v něm medvěd přirozené barvy, přikryvadla žlutá modrá a jako klénot půl medvěda k pravé obráceného. Týž erb jim polepšil (1562, 2. března) takto: Štít polovičný, pravé pole na příč rozdělené na žluté a modré, levé pole bílé, v něm u zpodku pahrbek modrý, na kterém medvěd vzhůru postavený přirozené barvy s vyplazitým jazykem, turn. helmice s příkr. žlutými černými a bílými modrými, koruna a půl medvěda. K témuž erbu připuštěn Matouš Volynský, kr. rychtář v Kolíně n. L. Tento psával se i Vladořským i Volynským († 1573). L. 1609 (11. srpna) připuštěn k témuž erbu i Jan Jiří Hladký. (Reg. král.)

Úštěcký z Festenburka. Rodina tato vyskytuje se v 17. st. v Náchodě a děkuje snad erb a heslo Janovi Rudolfovi Trčkovi z Lípy, jenž byl cís. palatinem. Na pečeti Jana Václava (1664, hejtmána na Mrači — v rodopisných sbírkách zemského archivu) je štít zhora dolů polovičný, v pravém poli předmět málo zřetelný (snad věž) v levém beran v skoku; klénotem je též beran.

Úštěcký z Levensburka. Majestátem l. 1652, 6. února obdařen jest Jan Bedřich, registrátor a expeditor České kanceláře, erbem a heslem. Erb, kteréhož se mu dostalo, popisuje se takto: Štít polovičný, v pravém modrém poli zlatý lev drže červený prapor s zlatou písmenou F (císaře Ferdinanda), levá strana je na příč rozdělena ve dvě pole černé (na vrchu) a zlaté, v onom je 6 zlatých cihel, totiž tři nad třemi. Klénotem je černý havran drže ratolest. (Reg. král.)

Úštitský z Klenče. Král Ferdinand povolil (1534, 10. března) Jakubovi Auštitskému, aby se psal z Klenče a dal mu tento erb:

Štít hřebíčkové barvy a v něm jsou dva šípy černé na příč přes štít, nad štítem helm s přikryvadly hřebíčkové a černé barvy a nad tím vším jedno péro hřebíčkové barvy vzhůru stojící. (Reg. král.)

Utenhofárové z Utenhofu vyskytují se v Čechách od 16. století, zejména r. 1567, kdy statky jejich Mířetice a Kozlov propuštěny z manské povinnosti. Na pečeti Hanušově r. 1588 lze seznati jejich erb, totiž štít, v jehož středu jde na příč pruh nahoře s cimbuřím, klénotem jsou dvě křídla. (Arch. DZ.)

Úterý z Úterého. Král Ferdinand dovolil (1549, 10. prosince) Janovi Úterému, aby se psal z Úterého a dal mu tento erb:

Štít na příč polovičný, vrchní pole červené, spodní modré a v témž štítu kamzík žluté rožky mající předními nohama vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly bílé červené modré barvy a nad tím vším dva rohy jelení žluté barvy. (Reg. král.)

Uzlár z Kranczberka. Majestátem l. 1606, 19. května dostal Kašpar Uzlár, Novoměstský měšťan, heslo a erb, totiž:

Polovičný, štít, v dolem poli červená zlatá šachovnice, v horním bílém poli dvě červené lilie podle sebe a na nich vavřínový věnec. Kolčí helm pod korunou s příkr. zlatými červenými a bílými červenými, nad tím dva buvolové rohy zlaté barvy a mezi nimi jen jedna lilie s vavřínovým věncem. (Reg. královská, Král na str. 280.)

Vacek z Růžného. Císař Maximilian vyzdvihl Zikmunda a Jana bratří Vacky a tetu jich (1565, 6. února) do stavu šlechtického. Téže milosti dostalo se (1579, 23. května) Václavovi *Vodičkovi*, Martinovi *Soboteckému* a Řehoři *Kastusovi*, rovněž i (1615, 7. srpna) Jakubovi *Dlouhému*, jehož Václav Vacek k erbů a rodu přijal. Erb jich byl tento:

Štít modrý, v němž krokvice špicí vzhůru žluté barvy, na kterých tři dětele zelené, totiž z obou stran po jedné a třetí prostřed nad nimi pod špicí, kolčí helm, točenice, přikryvadla žlutá modrá, a nad tím křídlo orlové modré, na němž krokvice žlutá se 3 děteli zelenými jako na štítě se vidí. (Reg. král., Král na str. 313.)

Vacetínský z Vacetína. Majestátem l. 1573, 2. prosince obdařeni bratří Nikodém a Jan vladectvím a takovýmto erbem: Štít polovičný, pravé pole žluté a levé modré, z kteréhožto levého kozorožec černý po zadní kyta do té pravé vyniká, má ústa rozzavená a jazyk červený vyplazený, v levém poli pak při vrchu jedna hvězda a při spodku druhá žluté barvy, jedna každá o osmi špicích, turn. helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a modrými žlutými, nad tím dva rohy buvolové, barvou rozdělené, pravý černý a žlutý, levý žlutý a modrý a u prostřed nich jedna hvězda. (Reg. král.)

Vácha z Ořechoviček. Král Ferdinand dovolil (1533, 18. září) Řehoři Váchovi, aby se mohl psáti z Vořechoviček a vysadil mu tento erb:

Štít pošikem polovičný, svrchní polovice černá a spodní červená a v tom štítu kůň plesnivý, na skále zadníma nohama stojící a pošikem přes to rozdělení štítu předníma nohama nahoru vyskakující, má křtici spletenou a ocas zavázaný, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými a červenými a nad tím vším tři pštrosová péra (od pravé jdouc) černé, bílé, červené. (Reg. král.)

Vacrlík z Edu (von Oed?). Na pečeti Václava V. z E., an svědčil l. 1529 v posledním pořizení Adama z Hradu, spatřuje se na štítě ruka držící tři pruty, a též znamení je i klénodem. (Arch Hradecký.)

Vadas z Karlova v. Kapoun.

z Vaispachu (Weissenbach), rodina tuším z Němec přistěhovalá, jež se zakoupila l. 1504 ve Velharticích. Erb její byl štít a na něm volská hlava, klénodem byly dva buvolové rohy a mezi nimi hvězda. (Tak na pečetech d. 1529 a 1633 v arch. mus.)

Svobodní páni *z Valbrunu* měli na modrém štítě tři bílé routy, dvě svrchu, třetí pod nimi. Klénodem jsou dva rohy modré a v každém

po bílé routě, třetí pak větší routa též bílá jest mezi rohy. Příkr. modrá bílá. (Rodopisná sbírka v zemském arch., Meraviglia tab. 55.)

Páni z *Walderode* měli v prvotním erbu štít černý, v něm na příč bílý pruh, nad ním bílý dvojitý kříž a pod ním routu složenou ze čtyř bílých proužkův. V rozšířeném erbu měli štítek prvotního štítu a ve 4 polích osly a lvy. (Kadich-Blažek tab. 120.)

Valdfogl z Lohemilu. Císař Rudolf dovolil (1585, 23. ledna) Janovi Tomáši Valdfoglovi, který měl dříve příjmení Janek, aby se psal z Lohe-mile, po mlýnu, na něž měl nadání od pp. ze Švamberka. Erb mu vysazen tento:

V červeném štítě bílý stupník, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí, pravé bílé, levé červené, v bílém jedna stoupa mlýnská červené barvy, spodní konec zlatý majíc, od spodku vzhůru postavená, v červeném křídle totéž ale bílé barvy a mezi těmi křídly ptáček své přirozené barvy, jenž se datel jmenuje (má býti žluna), vidí. (Reg. král.)

Valenta z Rychnova. Erb rodiny této byl prý štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm červený jelen ve skoku „do křoví“, 2. 3. bílé s červeným příčným pruhem. Klénot jest červený jelen polovičný. Tak Král na str. 295.

Wallis hrabata, pocházejí prý z Francie. L. 1645 dostali povolení kupovati statky v Čechách a od r. 1767 jsou zde hrabaty. Prvotní jich erb byl štít modrý a v něm bílý lev s korunou a rozdvojeným ocasem; přes lva a celý štít jde na příč pruh, v pravé polovici bílý, v levé červený, helmice s korunou a příkr. modrými bílými, klénot jest celý lev opásaný tak, jako je pruh ve štítu.

V pozdějším erbu jest tento erb za štítek, sice jest 6 polí, v nichž jsou dva lvi, dvě brněná ramena s mečem a dvě věže. Helmice jsou čtyři a na nich dotčená znamení jako klénoty. (Meraviglia tab. 79. Kadich-Blažek tab. 121, 122, Hradý IX. tab.)

Valter z Valtršperka. Z této rodiny objevuje se první u nás Mikuláš (1556—1578), sekretář království. Erb jeho byl štít a v témž štítu krokvice ostřím se vrchu dotýkající, v níž dva lvi proti sobě vyskakují, v každém ostatních tří polí je po růži. Nad korunovaným helmem dvě křídla a mezi nimi růže o 5 listech. (Miltnerovy Privatmünzen tab. LXXIV, N. 640, Král na str. 314.)

Valter z Valtrštorfu. Císař Rudolf dovolil (1592, 15. června) Václavovi Valtrovi, aby se psal z Valtrštorfu a vysadil mu tento erb:

Štít na tré způsobem krokvice vzhůru špicí v prostřed téhož štítu rozdělený, ten prostřední díl téhož štítu černý, v němž noh pták jináč grejř, ve skoku povyzdvižený, nohy rozložené a křídla vyzdvižená mající žluté barvy, ty pak 2 díly po straně řečeného pole a při vrchu štítu modré a v tom každém dílu hvězda o 6 špicích zlatá, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a černými žlutými, nad tím dva buvolové rohy,

červený a žlutý, mezi nimiž půl noha ptáka po zadní kyty, držící v pravé noze hvězdu též o 6 špicích vyniká. (Reg. král.)

Valvin z Rotnfeldu v. Flavin.

Vančata z Vratkova. Císař Maximilian dovolil (1570, 26. ledna) Martinovi Vančatovi Čechovi, aby se psáti mohl z Vratkova a dal mu tento erb:

Štít na příč v půli barvami rozdělený, vrchní část bílé, spodní zelené barvy, v němž půl daněle zvířete přirozené barvy s rohy o 6 pazoučích, ke skoku se majíc, k pravé straně obrácený vzhůru stojí, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými a žlutými, nad tím vším dva buvolové rohy, černý a žlutý. (Reg. král.)

z Varnspachu páni, pak hrabata, mívali štít modrý a na něm žlutý pruh na příč cimbuřím zavřený, i na svrchní straně i na spodní. Klénotu nebývá, než vždy jen viděti nad štítem korunu. (Jakub. sbírka, Král na str. 289, vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. LXVIII. č. 581.)

Vartovský z Varty. Majestátem l. 1529, 13. září dovoleno Francovi, Matěji, Jiříkovi a Janovi, aby se psali z *Varty* a dán jim erb: Štít modrý, přes něj bílý široký pruh na příč, v němžto jest noha medvědí přirozené barvy s pazoury zlatými, přikryvadla modrá bílá, za klénot křídlo (modré), přes něj je uprostřed na příč bílý pruh a v něm noha medvědí se zlatými pazoury. (Reg. král.) Na pečetích Vojtěchově (1592) a Viléma Oldřicha Vartovských z Varty jde pruh pošikem, také bývají pazoury vyznačeny tak, jako by byly ptačí. Též tak bývá na malbách, pruh jest pošikem a modrá barva zaměněna za červenou; medvědí noha maluje se tmavohnědou barvou. (Jak. sb., Král na str. 303.)

Vavruš z Limuz v. Mityš.

Včelín z Lumenšteina v. Blovský.

Vejša z Bezděkova, rodina málo známá, jejíž erb jest znám z náhrobku Václava V. z B. jenž l. 1629 zemřel a pohřben jest ve Smečně. Erb jeho byl štít na příč polovičný, v horní polovici beran běžící, dolní polovice je rozdělena na 4 příčné pruhy, dva a dva rozličné barvy, kolčí helm s točenicí, z níž vyniká půl berana ve skoku. (Hrady VIII, 135, Jakub. sbírka, Král na str. 284.)

Vejs z Dalkovic viz z Dalkovic v II. odd. (České rodiny).

Vejs z Hainu. Císař Rudolf dovolil (1594, 25. dubna) Ondřejovi Veysovi, aby se psal z Hainu a dal mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice na příč rozdělená, v níž v jednom každém rozdělení 4 pruhy (kolmé), dva žluté a dva černé: proti sobě a každému spodnímu žlutému vrchní černý a proti černým žluté pruhy se spatřují, levá polovice červená a v ní půl orlice s polovičným ocasem na dél rozdělené s jednou nohou a jedním křídlem rozkřídlené, vzhůru postavené s krkem celým poohnutým a hlavou od pravé strany k levé obrácené, s ústy otevřenými a na hlavě půl kroužku mající bílé barvy,

kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými červenými, nad tím dvě křídla orličí, jedno na druhém, vrchní na příč barvami rozdělené, bílé a červené, spodní také tak, ale žluté a červené. (Reg. královská.)

Vejs z Petřína. Pavel V., obyvatel Pražský, dostal list erbovní l. 1599, 29. července. Erb jeho byl:

Štít polovičný, v pravé polovici červené půl orlice bílé, levá polovice jest na příč rozdělena, horní pole bílé a v něm červená her. lilie, dolní pole bílé a v něm hora plavé barvy, klénodem jsou dvě křídla, barvami na příč rozdělená, bílé červené a červené bílé. (Salmovský erbovník, Král na str. 266 pečeti z l. 1604—1614.)

Vejskopf z Víše. Erb rodiny této byl prý polovičný štít, v horním poli žlutém modrý polovičný odězec, drže v pravici bílou lilii, spodní modré a v něm tři bílé lilie. Klénodem je též odězec. (Král.)

Vejsperk z Bílé hory v. Kojt.

Vejsyp z Drhonic v. Holík.

Vejšlicové z Vejšlic měli štít na dél polovičný, v pravém poli bílý pruh na příč (barvy?), v levém plot, z něhož tři tyče se špicemi vynikají, klénot pět per. (Jak. sb., Král na str. 267 píše Vejřic.) Kolář popisuje pečeť Albrechta Engelharta V. z V. a na Tetíně 1631 (v arch. mus.) odchýlně, zejména levou polovici a máje klénot za pět rostlin, bezpochyby pro nedostatečné vytištění pečeti.

Vejevoda ze Štromberka. Rodina tato Pražská, l. 1746 erbem a šlechtickým obdařená, měla tento erb: Štít polovičný, vrchní polovice červená, spodní modrá a v tom štítě mořský lev (t. j. vrchní polovice lev a spodní ryba), v červené polovici bílý, v modré žlutý. Klénot jest polovice téhož lva, jako na štítě s modrým práporcem. Nad helmici točenice s příkr. červenými bílými a modrými žlutými. (Meraviglia tab. 35, Král na str. 285.)

Velezský z Velkanic. Král Ferdinand dal (1534, 30. března) Petrovi Veleškému z Velkanic tento erb:

Štít modrý, v němž jest stůl zlatý a nad šítem helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva rohy buvolové, modrý a žlutý, na horu stojící. (Reg. král.)

Velík z Šonova. Jiřík V. nadán byl (1527, 2. června) vladectvím a erbem a to týměž, jako měli Litičtí ze Šonova. (Viz i článek Rybičkův v Pam. arch. IVa., 93.) Týž erb spatřuje se i na pečetěch Jiříkově (1549), a Izaiášově (1566) též na staré minci. (Miltner, Privatmünzen XLIII, 371), Mikuláš syn Jiříkův připomíná se ještě l. 1591. (Viz Litický — Meraviglia tab. 33.)

Velický z Rovín v. Komedka.

Velišovský z Velišova. Majestátem l. 1529, 11. října bylo potvrzeno, že Jiří, Pavel, Petr a Jan z Velišova přijali za strýce Jana z Velišova a potvrzen tento erb: Štít modrý, v němž jsou tři makovice zlaté s korouhvičkami; dvě křížem nahoru stojíce a třetí přes ně ročně překocena, helm

turnýřský s přikryvadly žlutými a modrými, a nad tím tři zlaté makovice s korouhvičkami. (Reg. král.) Král na str. 361 klade mylně kopí.

Veltrubský z Veltrub. Jaroslav Bořita z Martinic jako cís. palatin dal Jakubovi Veltrubskému, hejtmanu panství Hořovského, list na erb a heslo z Veltrub. (1638, 10 srpna.) Erb mu daný popisuje se takto:

Štít žlutý, u jehož zpodu jest hůrka o třech pahrbcích a na ní kamzík své přirozené barvy, k pravé straně vyskakující, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré žluté barvy a nad tím vším polovice kamzíka, jako na štítě. (Opis v arch. šlecht. mezi písemnostmi rodiny Pedroni.)

Velvarský z Lumenšteina v. Blovský.

Velvarský z Saxendorfu. Král Ferdinand dovolil (1554, 2. listopadu) Matějovi Machovi a Jiříkovi *Velvarskému*, aby se psáli mohli z Saxendorfu, při čemž jim dán tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá a v ní hlava zvířete daněle s krkem své přirozené barvy, k pravé straně obrácená s dvěma rohy (nikoliv parohy, jak píše Rybička) na hlavě, druhá polovice modrá, v kteréž uprostřed černý pruh od vrchu až ke zpodku jdoucí se spatřuje, kolčí helm s točenicí modré a žluté barvy a přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, a nad tím hlava daněle, jako na štítě. K tomuto erbu přijal Jiřík Pavla, Bedřicha a Zikmunda bratří *Korbáře*, kteří se odtud psali ze Saxendorfu, což císař Maximilian 1572, 7. Octob. schválil. (Reg. král.) Rybička ve Věstníku Uč. Spol. 1883.

Bohuš neb Velvarský z Velvareku, jméno rodiny snad vlaské, z níž pocházel Jan B. de Valvarechio, probošt Fulnecký (1608). Erb jich byl takový:

Štít polovičný; horní polovice zase svislou čarou rozdělená, pravé pole červené a v něm žlutá růže, zadní pole žluté a v něm medvězí noha s mečem, zpodní polovice modrá a v ní mořská laštovice, držíc v ústech hada; klénat bílý lev korunovaný, drže vlající prapor, červenou a bílou barvou na pruhy rozdělený. (Král na str. 280.)

Venceliův z Bochova. Císař Ferdinand dovolil (1642, 14. února) Pavlovi Venceliůvi, radě nad apelacími na hradě Pražském a Řehořovi V. registratorovi DZ., bratru jeho, aby se psali z Bochova, a vysadil jim tento erb:

Štít polovičný, horní polovice rozdělená na červené pravé a bílé levé pole a v těch obou polích polovičná orlice, bílá v červeném a červená v bílém, zpodní polovice modrá a v ní pošikem dva bílé pruhy a mezi nimi v modrých pruzích 3 bílé růže, turněřský helm s korunou a přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad tím 2 křídla orličky barvami na příč dělená, pravé modré bílé, levé bílé modré. (Reg. král.)

Vendicil z Rosenšteina. Císař Matyáš dovolil (1617, 21. září) Janovi Vendicilovi, měšťanu Klatovskému, aby se psáli mohl z Rosenšteina a dal mu tento erb:

Štít na čtyři rovné pole rozdělený, v 1. žlutém polovice černého orla s ústy rozzavenými a jazykem vyplazitým, křídlem rozkřídleným a ocasem roztaženým, k pravé straně obráceného, v 2. červeném vedle samého orla polovice lilie bílé „duplované“, 3. pole červené a v něm dva osní nože, jež se jinak strugové jmenují, s rukovětmi žlutými, křížem přeložené, ve 4. černém při zpodku tři bílé pahrbkové a na nich žlutá růže o 5 listech, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílé červené a žluté černé barvy, nad tím tři bílé pahrbkové a z nich zase 2 křídla orličky proti sobě roztažená a v půli barvami dělená, totiž pravé (shora) žluté černé, levé bílé červené a mezi nimi žlutá růže o pěti listech se vidí. (Reg. královská.)

Vendlín z Vendlinšteina. Císař Ferdinand II. vyzdvihl (1637, 19. listop.) Jakuba V. do stavu vladického dav mu tento erb:

Štít od vrchu až do polovice modrý a v něm lev žlutý s otevřenými ústy, vyplazitým jazykem červeným a dvojnásobným ocasem, tváří k pravé straně obrácený a pod zadních noh kyčle vystupující, pod ním v druhé zpodní polovici štítu 4 pole vždy jedno bílé, druhé červené rovně dolů pruhem rozdělené, kolčí helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a bílými červenými, nad tím dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, žlutý modrý a bílý červený, mezi nimiž se lev tak, jako na štítě, vidí. (Reg. král.)

Vendschuch ze Žďáře. Rodina tato erbovní přistěhovala se sem odkudsi v 17. století. Ferd. III. potvrdil (1655, 20. února) Jakubovi V. ze Ž. heslo a erb:

Štít polovičný. Zpodní polovice modrá a v ní bílá krokvice, pod níž jest bílá lilie a po stranách těchto po zlaté růži. Horní polovice je dělena na tři pole; v levém bílém je polovičný Turek v červeném kabátu s bílými knoflíky, máje na hlavě točenici s jeřábími péry, též bílý opasek, drže měsíc (jehož barva nedoložena) rohy vzhůru postavený. Střední pole je šachovnice a ve třech řadách jsou kostky žluté a černé. Pravé třetí pole je červené a v něm zlatý rubínový prsten. Otevř. helm s korunou a příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě brněná ramena, jichž ruce jsou spojené, držíce k pravé červeného kohouta za obě nohy, pravici majíce korunovaným hadem otočenou, tak že hadova hlava je ke kohoutu obrácená, a mezi těmi rameny bílá lilie. Majestátem l. 1659, 29. ledna obdržel Jakub rytířský stav a potvrzení předešlého erbu. (Reg. královská.)

Hrabatům *Verdugo* vysazen byl (1628, 19. května) tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s císařským černým orlem s korunkou a cís. diademem, 2. 3. pole bílé a v každém jest modrý štítek, na němž jest žlutý lev s jednoduchým ocasem a kolem štítku jest 8 černých křížkův, 1 dole, 2 po každé straně a nad vrchem štítku 3 podle sebe, nad štítem tři helmy s přikryvadly červenými žlutými, klenoty jsou na pravém bílý lev s jednoduchým ocasem, na pro-

středním orel, na levém žlutý lev s rozdvojeným ocasem. (Reg. císařská ve Vídni.)

Verner z Gaiersberka. Ferdinand III. dal (1649, 24. června) Baltazarovi Bernartovi Vernerovi, zpravci na Brandýse a Staroměstskému měšťanu erbovní list a erb:

Polovičný štít. Levá polovice dole asi od třetiny na příč dělená, dolejšek modrý a v něm granát hořící železné barvy; nad tím (ve dvou třetinách červených) zelené tři horky a na nich Český lev bílý, drže v pravé noze přední zlaté žezlo. V pravé polovici vyniká z dělicí čáry polovičná černá orlice pod korunou, držíc zlaté jablko říšské. Otevř. helm pod korunou s příkr. červ. bílými a červenými žlutými a nad tím černá orlice pod korunou s červ. jazykem vyplazitým, majíc na prsou zlatá písmena F III. (Reg. královská, Král na str. 263.)

Páni *de Vernier* byvše l. 1636, 19. května do panského stavu vyzviženi dostali tento erb:

Štít modrý křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. žlutý lev maje na hlavě korunku v 2. a 3. tři zlaté pruhy pošikem tažené od horního koutu až dolů dělí tato obě pole, ale jiné tři pruhy, 2 červené a prostřední bílý je protínají, jsouce znaky, ony Burgundského, tyto Rakouského domu, uprostřed štítu jest štítek žlutý s korunkou zlatou, na němž jest císařský orel, přes štít a polovici lva jest zlatá stuha, na níž je lupen vavřínový, tři helmy s příkryvadly žlutými černými a žlutými bílými a s korunami, klénotem dvě trouby slonové modré se zlatým lvem, orel a polovice lva se stuhou. (Opis v rodopisných pamětech zemského arch. — Meraviglia na tab. 55 má jen prvotní štít modrý, na něm lva a přes oboje jde bílý pruh s 2 zel. lupeny.)

Erb Jana z *Udertu*, plukovníka († 1652), byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. modrém kotouč žlutý na způsob kroužku, v 2. a 3. zlatém černá orlice vyletující, uprostřed štítu jest štítek černý, na němž jest zlatý lev s ocasem rozdvojeným. Nad štítem jsou tři helmy s korunami, ale klénotův není. (Obraz v soupise Boleslavská na str. 307. Meraviglia tab. 124 má u kroužkův ještě tři věci jako čtverhranky, klénoty jsou polovičný zl. lev, dvě křídla barvami rozdělená na příč, žluté černé a černé žluté a na nich po štítku s kroužkem a čtverhranky a třetí klénot jest orlice. Kromě toho má jejich prvotní erb, který vzat později za štítek.)

Vesecký z Šonova v. Šonovský.

Věžský z Limuz v. Mityš.

Vicena z Šonova v. Litický.

Vídenský z Českého Ostrova. Císař Ferdinand povolil (1561, 7. ledna) Šimonovi Vídenskému, aby se psal z Českého Ostrova dav mu tento erb:

Štít bílý nebo stříbrný a u zpodku 3 pahrbky modré jsou, na kterýchž pes tisořatý líhavý, maje špice k hlavě připjaté a pravou přední nohu pozdviženou k pravé straně obrácený stojí, nad štítem kolčí helm s při-

kryvadly bílými modrými a nad tím nade vším pes líhavý tisové barvy tím vším způsobem, jako na štítě, se vidí. (Reg. král.)

Vidovle z Lauštyně v. Zahrádka.

z Vildenšteina rytíři vyskytují se u nás v 16. století. Erb jich byl štít, na němž je pruh pošikem od horního pravého kouta dolů, klénotem jsou dvě křídla rozložená. Tak na pečeti Filipově r. 1570 v arch. města Českého Brodu a na zbytcích staré kazatelny v Přistoupimi.

Vilhaim z Vustenova. Rodina tato vyskytující se u nás asi od r. 1589 měla na štítě oděnce Římského, držícího lilii v pravé ruce pozdvížené a v lokti ohnuté; nad štítem helm a nad ním lilii mezi 2 buvolovými rohy. Tak erb Martinův r. 1599 v kostele Vídeckém, jak si Kolář poznamenal.

Vilimovští z Lichtenburka. Jan Vilimovský, služebník při soudu komorním k. Č. žádal císaře (1604), aby jej pro jeho věrné služby obdařil erbem a aby se psáti mohl z Lichtenburka. Císař připsal Fiat. (Arch. min. vnitra.) Vyřízení nevyšlo z naší kanceláře, snad vyšlo z Říšské. S tím se nesrovnává majestát l. 1738, 20. března daný Adamovi V. z L., že jeho předek obdržel l. 1542 stav vladýcký i s heslem. (DZ. 39, D. 30, 645, D. 25.)

V dotčeném majestátu popisuje se erb Adamův takto: Štít na přič polovičný, ve svrchním černém poli zlatý lev o dvou ohonech ve skoku. Spodní polovice dělena, v pravém červ. poli bílá lilie, levé zase na přič dělené, na vrch zlaté, pod tím černé, korun. kolčí helmice, přikryvadla černá zlatá a červená bílá, křídla nad sebou dělená, zpodní bílé a červené, svrchní černé a zlaté. (Odchylně Meraviglia na tab. 36.)

Vilimovský z Petrovic. Jan, předek této rodiny, obdařen l. 1475, 27. února od krále Vladislava erbem a titulem. Potomek jeho Lukáš žádal za potvrzení a polepšení téhož erbu. To se stalo také 1574, 22. září, avšak koncept toho je přetržen. Z téhož konceptu lze znáti, že měli Vilimovští štít na hoře červený, dole modrý, přes něj bílé kladivo se zlatým násadištěm, kolčí helm s přikryvadly červenými modrými žlutými, nad tím kyta ze pštrosového peří, dvě žlutá, dvě modrá a dvě červená. Polepšeno (1574) tak, aby ruka brněná vynikala od levé strany z oblakův, držíc to násadiště s kladivem a na helmě aby byla zlatá koruna. (Šlecht. arch. Chybně Rybička O erb. rod. Hradeckých a Král na str. 319.)

Vilimovský z Rozengarten v. Klášterský.

Karel *Villani*, starého rodu rytířského, stal se l. 1642 plnoprávným obyvatelem kr. Č. Erb jeho byl tento:

Štít červený na přič polovičný, uprostřed něho štítek (prvotní erb) modré barvy, v němž jest černá orlice s korunou, ve svrchním a zpodním poli štítu jsou 4 žlutí k sobě obrácení lvi s rozdvojenými ocasy, držíce štítek dotčený, nad štítem 2 helmy korunované s přikryvadly modrými žlutými a červenými žlutými, na pravém helmě jest orlice černá, na levém bílý pták ohniváč v ohni, maje v ústech obraz zlatého kotouče slunečního.

(Reg. král. Meraviglia tab. 122.) L. 1649 nabyl panského stavu. Karel byl předek nynějších svob. pánův. Byl-li jeho předek Jan Villani, měšťan v Neapoli, který obdržel (1356, 12. února) říšský stav rytířský, nevíme. Erb tohoto byl štít polovičný, svrchu bílý s modrou hlavou lvovou, od zpodu modrý s bílou nohou lvovou i s hrdlem a nad kolčím helmem lev. (Arch. šlechtický.)

Pozdější erb Villanovský jak byl malován ku konci 18. st., liší se od erbu l. 1642 daného: Štít je červeným křížem na čtyři pole rozdělen a na prostřed štítu a kříže jest bílý štítek s černou orlicí. Ve všech čtyřech polích žluté barvy jsou prostí lvi červení tvářemi k sobě obrácení. Nad štítem jsou dva helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými a červenými žlutými, nad pravým helmem jest černá orlice se zlatými korunkou, pyskem a nohama; z ohniváčka stal se bílý pták huse podobný, vyletující, ač stojí a mezi ním a orlicí je obraz slunce. Tak dal vymalovati (1794) František sv. p. Villani do památníku Višerovského. (V Píseckém arch. jest opis.)

Vimberk z Náměti. Král Ferdinand dovolil (1551, 19. dubna) Janovi, Matěji a Jakubovi bratřím Vimberkům, aby se psali z Náměti a dal jim tento erb:

Štít bílé barvy, v němž u prostřed dva rohy beraní, černé křivolaké (totiž tak, jak jsou na hlavě) podle sebe stojí, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, nad tím vším dva šorcáři bílí s černými praporečky, jeden k levé a druhý k pravé straně náchylný, vzhůru stojící se vidí. (Reg. král. — Jak Kolář viděl ve Vídeňském rukopise č. 8330, je šorcár žerď praporce.)

Vindr (Wiener) z Muranu. Majestátem d. 1538, 24. března povoleno Volfovi Vinárovi, aby se psal z Muranu a dán mu tento erb: Štít pošikem (zdola nahoru) polovičný, svrchu bílý, od zpodu červený a přes to rozdělení celý chrt na zadních nohách stojící, jsa v červeném bílý, v bílém červený, máje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a na hrdle obojek zlatý se zlatým kroužkem a předníma nohama vyskakuje, turn. helm se zl. korunou, přikryvadly červenými bílými, nad tím buvolové rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi celý chrt jako na štítě. (Reg. král.) S tím neshoduje se Král na str. 308, ale jest možno, že si rodina sama barvy zmátla.

Windischgrätz. Erb rodiny této byl dopodrobna vysazen císařem Ferdinandem I. (1557, 21. listopadu) a to majestátem vydaným z Říšské kanceláře. Štít má nejen štítek, nýbrž i štítek v štítku a erb jest takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. čtvrti červená hlava bílá s krkem vlčím, jak je od těla usečena, s jazykem červ vyplazeným, na vnitřní stranu obrácená, 2. čtvrt černá a v ní 3 žluté žernovy (r. 1804 tři kruhy), dva nad jedním, 3. čtvrt černá, podle jejího vrchu bílý pruh na příč a pod ním bílá krokvice špicí vzhůru položená. Štítek též na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červené čtvrti kostelní korouhev bílá od zpodu dvakráte

vystřižená a nahoře na 3 bílých krouzcích připevněná, ale bez křížku a holi, 2., 3, čtvrt bílá a v ní pokosem černý pruh. Uprostřed téhož štítku ještě štítek červený a v něm žlutá rybí kost (žebro) tlustým koncem k pravé straně obrácená. Nad štítem 3 helmy turnéřské s korunami s přikryvadly v pravo bílými červenými, uprostřed červenými žlutými v levo černými žlutými. Na pravém helmě bílá hlava vlčí k levé obrácená. na prostředním 3 červená péra pštrosí a přes ně na příč žlutá rybí kost, na levém černý kotouč obložený do kola 6 žlutými žernovy (1804 kruhy). Tak i Meraviglia na tab. 91, Kadich-Blažek tab. 125, Hradý XIII. tab.

Když byl hrabě Alfred (1804, 24. května) do stavu Říšských knížat, ale s důstojenstvím knížecím jen pro prvorozence, vyzdvižen, podržen popsaný erb ve všech podrobnostech, ale přidání dva bílí vlci, aby štít drželi, knížecí klobouk a plášť. (Šlechtický arch. a císař. rejstra.)

Vinkler z Hainfeldu, příjmení rodiny, tuším přistěhovalé, která se vyskytuje v 16. a 17. st. v Loketsku. Na štítě modrém měli úhelník (pravítko do pravého úhlu lomené), jednou bílé, jednou žluté a kromě toho žlutou hvězdu. Klénodem jsou křídla složená modrá a na nich úhelník s hvězdou neb tato sama. (Meraviglia tab. 125. Hradý XIII. tab.)

Vinkler jinak Koutský z Hutnova (též Vinklár). Král Maximilian obdařil Pavla K. majestátem d. 1570 4. dubna (tuším z Říšské kanceláře) erbem a heslem z Hutnavy (Rybička v Kobrově Nauč. Sl. v Dodatcích I., ale erbu nepopisuje), ale psali se obyčejně z Hutnova. Erb popisuje Král (str. 306) takto: Štít trojdílný pošikem od pravého rohu dolů rozdělený. Prostřední pole jako široký pruh černé a na něm zl. noh (gryf) drže zlatou lilii; nad tím pole červené a v něm bílá lilie, pod tím pole bílé a v něm červená lilie. Klénodem jsou dvě křídla rozložitá, pravé bílé s červeným levé zlaté s černým pruhem (oba pokosem a pošikem) a mezi nimi lilie (barva nedoložena).

Vinklman z Házentálu. Rodina tato vyskytuje se u nás od druhé polovice 16 st. jsouc napřed v Mostě a pak po venkově. Erb jich byl štít polovičný, v pravém černém poli zajíc přímo stojící (jinde sedící na zeleném vršku), v levém červeném chrt bílý s obojkem zl. na krku. Za klénot měli chrtí hlavu s krkem (jinde polovičný chrt). Tak na pečeti r. 1598 v posledním pořizení Janově v arch. DZ. XVI., 9. Obraz Meraviglia tab. 125, kdež jest ještě jeden erb s věží v pravém poli.)

Vinter z Polehrad v. Polehradský.

Vintrberský z Plekenšteina v. Plánský.

Wirt z Wehrenfelsu, rodina Klatovská. Erb jejich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm polovice žlutého orla obráceného vždy k venkovské straně, 2. 3. žluté a v něm bílá neb šedivá skála, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křídla rozložená, barvami na příč rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi ruka oděná, v lokti ohnutá, ana drží v pěsti meč. (Jak. sbírka, Král na str. 297.)

v. *Vischer*, příjmení šlechtické rodiny, o jichž počátcích je málo známo. Jeden z nich Jozef Jindřich přišel do Písku z Týna n. Vlt. (asi ok. l. 1767). Syn jeho Jozef založil si památník posud zachovaný, v němž je erb jeho vymalován, souhlasící s pečeti v Píseckém arch. Erb jest tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, ale uprostřed jsou dvě hnědé rybičky hřbety k sobě obrácené, 1. a 4. pole rozděleno svislým pruhem modrým, v němž jsou tři žluté růžice, v pravo od pruhu je půl bílé orlice v černém, v levo od něho půl černé v bílém, 2. a 3. červené a v něm bílá krokvice ostřím vzhůru postavená, nad níž jsou dvě bílé růžice a pod ní jen jedna, otevř. helm s korunou, z nichž vynikají dva buvolové rohy modré barvy, mezi nimi jsou dotčené dvě rybičky a nad tím hvězda o 8 špicích, v pravé polovici bílá, v druhé žlutá. (Prvopis v soukromém držení, kopie v Píseckém arch.)

Vitásek z Kamzíkové hory. Majestátem d. 1649, 10. července povoleno Jiří Antonínovi Vitáskovi, Pražanu z Nového města, aby se psal za své služby při obléhání Prahy z Kamzíkové hory aneb německy v. Gamsenfels a dán mu tento erb: Štít žlutý, v němž uprostřed černý orel rozkřídlený o dvou hlavách, pod zlatými korunami, jako k letu se vznášející, v pravé noze meč obnažený, v levé ratolest palmovou vzhůru drže, od spodku štítu vyniká červená úhelnice přes celé prsy orlovy až mezi jeho hlavy, pod níž skála bílá trojhraná a na ní kamzík k pravé straně obrácený, předníma nohama na prvním, zadníma na zadním rohu té skály stojící se vidí, otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím křídla orličky týmiž barvami jako fařmochy rozdělená a mezi nimi hlava kamzíková s růžky s krkem k pravé straně obrácená. (Rybička v Pam. arch. IV. 70, též Král na str. 70.)

Vítek ze Salcberka, příjmení rodiny šlechtické, jež pocházela z Nového města Pražského a erbu a hesla l. 1746, dne 29. prosince nabyta. Erb jejich jest štít polovičný, ve vrchním poli jest jednorožec v běhu k pravé straně obrácený, ve spodní polovici jest hora a před ní jest kotvice pošikem položená. Klénotem jest polovice jednorožce vzhůru vyskakujícího (podle moderní pečeti).

de Vitte. Jan de V. byl l. 1617 kupcem a měšťníkem Nového m. Pražského a zbohatl v následujících letech. Majestátem l. 1624, 9. května (tuším z Říšské kanceláře vydaným) dáno mu heslo z *Lilientálu*, což 1627 10. května i pro král. České potvrzeno.

Erb jeho byl: Štít polovičný, v pravém červeném poli dvojnásobná bílá lilie (her.), v levém černém 4 šachy (kostky) žluté barvy, jeden na druhém stojící a od spodku pravé strany k levé vzhůru na pokos vystupující a špicemi sebe dotýkající, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě černá křídla proti sobě a mezi nimi lilie. (Reg. král.)

Vizner z Nedvídkova. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, pravé pole pošikem na tré rozděleno a v každém dílu po růži, v levém poli medvěd

drže palici. Klénotem jest týž medvěd mezi dvěma křídly. Tak Král na str. 267.

Vlasatý z Domaslavě, příjmení rodiny, jež se od počátku 16. stol. často připomíná. Erb jejich podobný erbu Kotečnickův je tento: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice bílá a v něm červený (Jak. žlutý) lev s dvojnásobným ocasem (drže v předních nohách znamení jako čekán neb kříž. Jak.), ale jen do polovice, dolní polovice modrá a v ní 3 pruhy bílé, pošikem od pravé dolů položené, helm s přikryvadly modrými bílými a korunou, z níž vyniká hlava Turkova, bradatá, na níž je turban ze závití modrého a bílého (u Krále vrchní polovice Turka červeně oděného — Jak. sbírka, Král na str. 280.)

Vlaský ze Sionu, příjmení rodiny, jejíž předek Pavel se již l. 1526 tak psal, pocházejí tuším z Tábořské rodiny. Na pečeti téhož Pavla, jenž byl l. 1535 úředníkem na Stráži, jest nějaký odětec s mečem dobytým, jako by se vozil na holi. Týž odětec ale polovičný jest i za klénot. (Arch. městský v Třeboni, Král na str. 317.)

Vlčíhrdlo ze Všeherd v. ze Všeherd.

Vlčoušský z Litvinovic, příjmení rodiny, o níž se neví, byli erbovní aneb pocházela od starých vládek. Na pečeti Daniele V. z L. (1603 v arch. Tábořském) jest štít polovičný pošikem od pravého koutu dolů, v horním poli jest nějaké zvíře, v dolním jest 6 pruhův, z nichž tři a tři jsou rozdílné barvy. Jiná pečeť z r. 1628 je v arch. mus.

Vlk z Vlčího vrchu, příjmení rodiny, která se také psávala z Volkmberka a osedlá byla v krajině Klatovské. Erb jejich byl štít na příč polovičný a v horním poli vlk běžící drže zajíce v ústech, klénotem je 5 pštrosových per. (Pečeť Julia Adalberta z r. 1660 v arch. mus., Král na str. 277.)

Vlk z Volknperka. Císař Maximilian dovolil Čechům Matouši *Volknpergárovi*, Jakubovi *Sofianovi* a Mikuláši *Vlkovi*, aby se psali z Volknperka. Co se týče erbu jich, připomeneme jen tolik, že jim dáno znamení lev vyskakující z oblakův drží slunečnici obrácenou ke slunci nade lvem stojícímu. (Šlechtický archiv.)

Vltavský z Manšvertu. Václav Albrecht V. přestěhoval se asi l. 1633 z Týna n. L. do Prahy, nabyt pak neznámým způsobem erbu a hesla ze Šlangenfeldu a konečně povýšen l. 1649, 8. prosince do rytířského stavu a tak, aby se psal z Manšvertu a z Helfenburka. Erb, jemu tehdá daný, byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní voják máje černý klobouk s bílou kytou, drže meč (Mann Schwert), levá polovice je na příč rozdělená, svrchní pole žluté a v něm černý orel (orlice?) s korunou, drže v pysku palmovou větev, spodní pole je modré, v něm 3 zlaté hvězdy, nad štítem turn. helm s korunou, nad tím nade vším dva rohy a mezi nimi dotčený voják. (Reg. král.)

Vnouček z Orličné. Vnoučkové byli stařou rodinou v Čáslavi. První, který se psal z Orličné (vlastně Vorličné), byl Jakub a tak zapsán l. 1566 v seznamu těch, kteří byli na vojně. (Arch. Třebonský.) Erb jejich byl tento: Štít polovičný, v pravém díle půl orla, levý je na příč na tré rozdělen aneb jest pruh na příč, nad štítem helm s korunou, z níž vynikají dva rohy a mezi nimi křídlo orličné. Tak na náhrobku Šimonově při kostele Čáslavském. Podobný erb mívali Orliční z Orličné.

Voda z Třebska v. Grymiller.

Vodákové z Rozenpachu. Císař Matyáš obdařil (1616, 8. ledna) Kašpara *Vodáka* a Jana *Homaštu*, měšťany v Novém m. Pražském, aby se psali z Rozenpachu, při čemž jim dán tento erb:

Štít polovičný, zpodní pole černé a v něm 3 růže, totiž zlatá mezi dvěma červenými, svrchní pole zlaté a v něm polovice černého lva s červ. jazykem vypl. a červenou korunou, kolčí helm pod korunou s přikryvadly zlatými černými, nad tím dva rohy barvami dělené, svrchu zlaté, od zpodu černé, mezi nimi polovičný lev černý s červenou korunou, an drží předními nohama pravý roh. (Reg. královská.)

Vodický z Jemník. Majestátem l. 1572, 8. března povoleno Jiříkovi Vodičkému, aby se psal z Jemník a dán mu tento erb: Štít žlutý a v něm černá hlava buvolova s půl krkem k pravé straně obrácená, majíc ústa rozzavená a jazyk červený vyplazený, kolčí helm s točenicí týchž barev, nad tím křídlo černé orličí, majíc v prostřed pošikem pruh žluté barvy. (Reg. král., Král na str. 334.)

Vodička z Gensdorfu. Na pečeti Karla V. z G. viděti jest na štítě pelikána, jak krmí své mladé. Klénotem byla dvě křídla. (Kolář z nějaké sbírky pečeti, Král na str. 344.)

Vodička z Karlšperka v. Karolides.

Podička z Obrvaně v. Špetlovic.

Vodička z Růženého v. Vacek.

Vodička (Vosrperkár) z Vosrfeldu. Majestátem d. 1616, 31. října dovoleno Václavovi Vodičkovi Pražanu, aby se psal z Vosrfeldu pro rozdíl od každého jiného Vodičky a dán mu tento erb: Štít na pokos od levé k pravé straně vzhůru pěti pruhů rozdělený, tak že první na hoře byl modrý, třetí žlutý a pátý červený a ostatní bílé a v každém z těchto ryba pstruh hlavou vzhůru obrácená, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými nad tím dvě křídla orličí, jedno na druhé přiložené, zpodní modré a svrchní na tři díly rozdělené, horní žlutý, prostřední bílý a v něm ryba pstruh a zpodní červený. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. IVa, 70, Meraviglia tab. 34. Král na str. 306.)

Vodička z Vosršteina. Majestátem l. 1589, 18. září dáno vladectví a erb Janovi *Vodičkovi*, Dvorskému, Kryštofovi V. *Horskému*, Václavovi *Chluměckému* a Janovi *Šiflovi*, aby se psali z Vosršteina. (Reg. král.) Erb jich byl tento: Štít pošikem od pravé dolů na pět polí rozdělený, totiž bílé, červené (pruh), bílé, modré (pruh) a žluté, v prostředním plovoucí

ryba světlohnedé barvy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, klénat dvě křídla, pravé bílé a v něm pokosem nahoru červený pruh, levé modré a na něm žlutý pruh pošikem. (Jak. sb. Král na str. 306.)

Vodňanský z Čazarova v. Čazar.

Vodňanský z Levenperka v. Mozol.

Vodňanský z Ůračova. Císař Rudolf povolil (1604, 24. července) Natanielovi *Vodňanskému*, registrátoru při puchalteryi Č. komory, Matouši *Jilovskému* při Horách Kutných a Adamovi *Voprchovi*, měšťenínu v Domažlicích, aby se psali z *Ůračova*. Erb jejich byl: Modrý štít a v něm zeď žlutá se 3 stínkami, helm s přikryvadly červenými bílými, nad helmou 2 rohy buvolové těmi barvami rozdělené a mezi nimi brněná ruka, držíc několik klasů (bílých a červených). Reg král., Král na str. 275 a 368 ale s jinými barvami. V Jakub. sbírce je pravý roh bílý a levý červený.)

Vodňanský z Vildfeldu. Pod tímto jménem vyskytuje se v 17. st. rodina v Rokycanech a Stříbře osedlá a není známo, kdy a kým byla nadána, aby měla heslo a erb. Tento byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1 a 4 poli bílém (Jak. červeném) žlutý (Jak. bílý) lev vyskakující ke vnitřní straně obrácený, držící v předních nohách zeleného hada, v 2. 3. poli modrém pruh žlutý (Jak. bílý) pošikem položený od pravého rohu dolů. (Druhdy maluje se tak po celém štítě). Nad štítem helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě bílá (černá?) křídla rozložená a mezi nimi lev s hadem, ale jen po kýty. (Kadich-Blažek tab. 179, Jak. sbírka, Král na str. 295.) Císař Karel VII. vyzdvihl (1742, 8. května) Václava V. z V. do Říšského stavu rytířského a potvrdil jeho erb.

Vojtěchovský z Doubravice. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm zlatý jelen; klénatem byl týž jelen polovičný. Tak Král na str. 328. Smýšlím, že se pletl s Vranovskými a Tamchynami z Doubravice. Viz odd. II.

Vokoun z Vokounova (de Vokounio, v. Wokounius) příjmení potomstva Petra Tobiáše V. z V. l. 1763 (30. srpna) do rytířského stavu povýšeného. Erb jich byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. modrém poli bílý lev prostý, vždy k pravé straně obrácený, 2. a 3. pole žluté a v něm okoun své přirozené barvy, pošikem a hlavou k levému hornímu rohu obrácený, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, na pravém bílý lev až po kýty, na levém dvě křídla orličí, barvami na příč dělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi okoun hlavou dolů rovně obrácený. (Jakub. sbírka; Král na str. 297 popisuje žlutá křídla s modrými pruhy.)

Vokoun z Vokounšteina v. Petráček.

Volf z Rychtálu. Erb rodiny této byl prý štít a na něm dva měsíce a 3 hvězdy; klénat jest vlk, maje větev v přední noze. Tak Král na str. 355 podle náhrobku v Brandýse nad Orlicí.

Volfové z Volftenberka měli za erb štít na příč polovičný, v horním poli vlka krácejícího v pravo, dolní pole prázdné, jako klénot 5 pštrosích per. Tak na pečeti Václava Kryštofa V z V. l. 1683 v arch. DZ. III, 10.

Volf z Volfsberka. Tak se psal Křišťan V. z V. cis. pojezdny, jenž obdržel majestátem d. 1673, 5. května rytířský stav. Erb jeho popisuje se se takto:

Modrý štít a v něm u zpodu trojí hůrka zelená a na ní vlk s ústy rozz. drže koňskou uzdu za otěže. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a červ. bílými, a nad tím týž vlk, jako ve štítě. (Akt Říšské kanceláře v šlecht. arch. ve Vídni.)

Volf z Volfsberka. Tak se již psali Ferd. Erdman a Jan Arnošt, bratří. Onen pocházel z Lipého a bydlel asi od r. 1666 v Praze. Majestátem l. 1671, 3. dubna obdrželi rytířský stav a polepšen jich erb takto:

Modrý štít a v něm pošikem od pravé dolů žlutý pruh a na něm vlk přirozené barvy s ústy rozz. vzhůru běžící. V každém z obou ostatních polí jest žlutá hvězda. Otevř. helm pod korunou s příkr. modrými žlutými, nad tím 2 křídla orličí zavřená, zpodní žluté s pruhem a vlkem, vrchní modré s hvězdou. (Reg. královská, Král na str. 304, Jakub. sbírka, tato odchýlně.)

Král (str. 311) připomíná jinou rodinu téhož jména a erb její, totiž štít a v něm klín zdolu nahoru červený, v němž jest vlk své přirozené barvy, ostatní pole jsou bílá a v každém je po červené lilii. Klénotem jsou 3 péra, červené, bílé a černé.

Volf z Volfsburka. Hanuš Volf z V. obdařen l. 1568 erbem a heslem tuším z Říšské kanceláře. Jeho potomku Bohumírovi V. z V. radě a kanceléři purkrabě Vartenberského dán l. 1669, 4. května majestát na rytířský stav kr. Č. a vysazen mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a od čáry dělicí vyniká černé křídlo orličí, 2. 3. červené a na něm žlutá hlava lvova. U prostřed jest černý štítek a na něm pošikem žlutý pruh, na němž jest vlk své přirozené barvy s rozzavenými ústy Dva otevř. helmy s korunami a příkr. černými žlutými a bílými červenými. Nad levým jsou dvě orličí křídla, barvami rozdělená, levé (shora) bílé a červené, pravé červené bílé a mezi těmi křídly polovičný lev korunovaný s rozz. ústy, an pravou nohou drží červené a levou dolní bílé křídlo. Nad pravým helmem dva buvolové rohy, též barvami rozdělené, levý (shora) černý a žlutý, pravý žlutý a černý a k tomu polovičný vlk své přirozené barvy ke lvu obrácený, drže horní černou část buvolového rohu. (Reg. královská.)

Volfgangr z Ploskovic. Již majestátem l. 1534, 25. dubna dán byl Janovi Volfovi erb, jenž popsán při Březských. V majestátu pozdějším se píše, že se předkové Jana Rudolfa Volfingera z Volfsbachu psali z Ploskovic a že měli tento erb: Štít žlutý a u zpodu zeď z modrého kvadrátového kamene ve čtyřech řadách s čtyřmi stínkami a z ní hejduk až po kyčle vynikající, v sukni modré s prořezanými na loktech rukávy

a s knoflíky, též výložky okolo hrdla a pěsti zlatými, místo pasu pintou bílou s rozletitými k též straně pravé feflíky přepásán jsoucí a na ní po straně boku levého pošvu černou, při vrchu zlatem pobitou, zavěšenou mající, kteroužto on rukou levou a v pravé vyzdvížené šavli obnaženou s rukovětím a jilci při ní černými k sekání přes hlavu naměřenou drží a též hlavu oholenou tolikéž pintou modrou s rozletitými k levé straně feflíky obvázanou maje, přikryvadla žlutá modrá, točenice a nad ní týž hejduk. Že pak se psal z Volfsbachu, může se tím vysvětliti, že dostal l. 1609 erbovní list od Pontana. Majestátem l. 1612, 24. září byl ten erb potvrzen a polepšen takto: Štít polovičný, pravá polovice červená a přes ni uprostřed od pravé k levé vzhůru pošikem průh bílý a nejvýš při vrchu od strany levé ruka až po loket s rukávem bílým, za krk vlka své přirozené barvy, vzhůru sepjatého k pravé straně držící. V druhé žluté polovici starý erb, kromě že hejduk přes rameno levé dolů pod rukou pravou na řetěze zlatém groš zlatý na prsech zavěšený a v té bílé pintě (neb pásu) klíč bílý na černé šnurce přes jmenovanou zeď převěšený má, přikryvadla bílá červená a modrá zlatá, koruna zlatá a hejduk, jako na štítě. Také mu dovoleno, aby se psal z Volfsbachu a z Ploskovic. Jiným majestátem (1626, 2. ledna) přidán mu uprostřed štítu štítek modrý bobkovým věncem ozdobený, v němž je písmena F. (Reg. král. Mera-viglia tab. 126.)

Volfrsdorfár z Volfrsdorfu. Erb rodiny této byl prý štít modrý a na něm bílý vlk nesa dvě křepelky v mordě. Klénotem je týž vlk polovičný. Tak Král na str. 327.

Volknpergár z Volknperka v. Vlk.

Volynský z Vladoře v. Ursin.

Vondorfer ze Svobodné hory. Král Ferdinand dovolil (1529, 15. července) Kašparovi *Vondorferovi* a Šebestianovi *Paungartlovi*, aby se psáli mohli z Svobodné hory a obdařil je tímto erbem:

Štít na dvě rozdělený, vrchní polovice brunátná, dolní bílá a v tom štítu gamsík z skály vyskakující, drže v ústech prsten zlatý s rubínem, maje růžky a kopyta zlaté, nad štítem helm s přikryvadly brunatné a bílé barvy se zlatými kraji a nad tím gamsík jako na štítě kromě skály. (Arch. šlechtický a reg. král.) Pozn.: Brunatná barva zdá se mi býti karminová; soudím tak z herbářův, kdež jest řeč o brunatném květu, na př. bukvice (betonica).

Voříkovský z Kunratic. Majestátem l. 1604, 27. července dovoleno Markovi *Jozefovi*, Václavovi *Kundrátovi* a Janovi *Altovi*, aby se psali z Kunratic a dán jim erb tento: Štít na příč (vlastně pošikem od pravé k levé vzhůru) rozdělený, hořejší polovice černé, dolejší bílé barvy, přes celý štít lev k pravé obrácený, v horním poli žlutý, v dolním modrý, v přední noze pravé tři klasy pšeničné, v levé radlici železné barvy drže, přikryvadla žlutá černá a modrá bílá, koruna, z níž vynikají dvě křídla rozložená a barvami na příč rozdělená, pravé bílé modré, levé žluté černé

a mezi nimi polovice téhož lva, jako na štítě. (Reg. král.) Žádný z těchto neměl mužského potomstva, takže rodiny jich do polovice 17. věku i po přeslici vymřely. K tomuto erbu byl patrně přijat Václav *Voríkovský*, nákladník pražský, jenž se píše poprvé l. 1620 z Kunratic. Jeho erbovní strýcové byli od téhož příjetí Alexander *Rumpál*, Floryan *Slanský* a Jan *Ostrovec*, všichni též z Kunratic, ale není před rukama majestátu, který by byl toho potvrzoval, ale byl snad od Bedřicha Falckého. Avšak jiným majestátem (1659, 22. června) polepšen byl erb ten tak: Štít polovičný, v pravém poli zlatém černá korunovaná orlice, v levém modrém od zpodu bílá zeď, černě štrejchovaná, dílem od děl pobořená, z níž vyniká po kýty žlutý lev pod korunou s ocasem rozdvojeným, vyhazuje pravou nohou bílou kouli a levou se o hradbu opíraje, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, křídlo bílou, červenou a žlutou barvou pošikem rozdělené a za ním ruka s ramenem oděná, držící v hrsti meč se zlatou rukovětí a zl. kříží. (Vydán prý z kanceláře České, ale není v král. rejstrech.) Když byl 1683, 18. února Danielovi Františkovi V. stav rytířský starožitných rodův dán, polepšen erb zase takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli tak jako bylo v pravé polovici posavadního štítu, v 2. modrém zase posavadního štítu levá polovice 3. pošikem rozdělené, nahoře černé, dole bílé, přes pole celý lev s rozdvoj. ocasem, nahoře žlutý dole modrý, drže pravicí přední radlici a levicí tři klasy ječné, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, za klénoty v pravo polovičný lev jako v 3. poli (ale obraceje ostří radlice ke koruně), v levo křídlo pošikem černé bílé a za ním již řečená ruka s mečem. (Reg. král.) Poněvadž erb ten jen Danielovi samému platil, obnoven jest 1730, 27. května Karlovi Nikanorovi V. a platí podnes. Erb ten jest: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s černou orlicí (pod korunou), 2. modré s bílou hradbou, z níž vyniká k pravé žlutý lev s ocasem rozdvojeným, drže bílou kouli, 4. černé a bílé se lvem, jako v předešlém i s tím co drží, helmy a přikryvadla také tak, za klénoty v pravo zase lev, jako v předešlém, v levo však dvě křídla barvami rozdělená žluté červené a žluté černé a mezi nima ruka s mečem. (Reg. král. Meraviglia tab. 36 (odchylně). Viz též Genealogisches Taschenbuch der Adeligen Häuser, Wien 1905 na str. 594.)

Voz z Rovin v. Komedka.

Vranovský z Blíškovic. Majestátem l. 1579, 25. února povoleno Jiříkovi Vranovskému, aby se psal z Blíškovíc a dán mu tento erb: Štít v půli pošikem od pravé strany vrchu až do zpodku levé strany rozdělený, vrchní pole bílé a v něm havran pták na dubové osece stojí k pravé straně obrácený, zpodní díl žlutý a v něm u zpodku kopček černý a na něm pařez dubový s dvěma vyrostlými listy a žaludy, jeden uprostřed a druhý u vrchu téhož pařezu, kolčí helm s přikryvadly žlutými bílými a žlutými černými, nad tím černé křídlo havraní rozkřídlené. (Reg. král.)

Vratislavský ze Zvole (i Zvyle a Zvůle), rodina erbovní, jejíž předek Enoch Kliment byl v l. 1600—1680 hejtman na Opočně a tak se psal teprve od r. 1659. (Rojkovy výpisky z arch. Opočenského.)

Erb jejich byl štít červený a u jeho zpodu zelená hůrka, z níž vyrůstají tři bílé lilie květiny na stoncích s zelenými lupeny; též znamení je i za klénot. (Tak na pečeti Jana Jiří r. 1686 v arch. DZ. III, 22, též Král na str. 352.)

Vrbčanský z Velišova. Jan V. přijat k erbu Jiří, Pavla, Petra a Jana z Velišova, což majestátem l. 1529, 11. října potvrzeno. Tím přijetím nabyl tohoto erbu:

Štít modrý, v němžto jsou 3 makovice žluté s korouhvičkami, dvě křížem nahoru stojíce a třetí přes ně rovně překocená, nad štítem helm turnýrský, na kterém přikryvadla žlutá modrá visí, a nad tím nade vším svrchu stojí tři makovičky s korouhvičkami. (Reg. král.) Tak i na pečeti Janově r. 1539 v arch. Českobrodském.

Vrbčanský z Vrbčan. Janovi Vrbčanskému dán majestátem d. 1557, 23. dubna tento erb:

Na štítě žlutém polovice koně černého až po zadní kyta předníma nohama ke skoku se majícího, k pravé straně obráceného, helm s přikryvadly žlutými a černými, a nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, pravé černé a levé žluté. (Reg. král.)

Vrbík z Žaboklik. Majestátem l. 1530, 16. ledna dovoleno Burjanovi Vrbíkovi, aby se psáti mohl z Žaboklik, a dán mu tento erb: Štít na dvě rozdělený, přední (pravá) strana bílá, druhá červená a v té bílé jest půl páva přirozené barvy a nohou pravou jako vykračující, a v té červené druhá polovice zadní (téhož páva) s ocasem rozprostřeným až s hlavou za rovno, helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím vším jest vocas pápový rozprostřený. (Reg. král.) Téhož erbu nabyt (1593, 15. května) Václav, předek *Rotlebu z Žaboklik*.

Vrchovský v. Perger.

Vrochyně z Reptů, rodina na Moravě osedlá, z nichž se někteří v 17. století do Čech přestěhovali. Erb jejich byl modrý štít a v něm stříbrný pruh; nad tímto i pod ním po růží pětিলisté zlaté a stonku o třech lístcích, klénotem jest čáp v pravo obrácený stojící. (Kolář z rukopisu arch. mus. o Přichovských. Jinak je vyobrazen v díle Blažkově (tab. 56, Wrochem.): Štít jest bílý, uprostřed červený pruh jako řeka, nad ním 2 červené růže a pod ním jedna, příkr. červená a bílá s točenicí týchž barev. Klénotem jest bílá labuť. Srov. Králův spis na str. 288.

Vršovský z Kapíhory v. Severyn.

Vršovský z Těšetin. Majestátem l. 1597, 15. července, povoleno Janovi a Václavovi, bratřím Machům Vršovským, které Jiřík z Těšetin do rodu přijal, aby se psali z Těšetin a potvrzen jim tento erb: Štít červený, v němž pták hýl své přirozené barvy, přikryvadla černá bílá, koruna a nad ní hýl. (Reg. král.) S tím se srovnávají pečeti Janovy 1599 a 1606.

Vrutický z Dvsníka. Erb rodiny této byl prý štít pošikem polovičný, horní pole žluté, dolní bílé. Po celém štítě je ruka vynikajíc z modrých oblak, majíc rukáv s modrým a žlutým pruhováním a držíc pero modré, zlaté a bílé; klénotem je táž ruka. Tak Král na str. 301.

ze Všehrd. Po vsi Všehrděch u Údlíc v Žatecku nazývali se ve 14. a 15. století rozliční vladykové a naposled jakási Dorota, po níž zdědil právo ve Všehrděch Daniel, měšťánin Starého města Pražského. Týž vzdal l. 1478 toto své právo synům Martinovi, Václavovi a Janovi. (Arch. Český XXVIII, 350). Tito, jak se zdá, jsou Vlčíhrdlové totiž Jan (1483) od Vlčího hrdla, jenž se píše l. 1498 ze Všehrd a Martin, jenž se píše l. 1493 také ze Všehrd. A protože Všehrdy se od r. 1498 v držení Janově vyskytují, zdá se, že král Vladislav dal dotčeným bratřím erb a heslo před r. 1493. Týž král polepšil Janovi *Šlechtovi*, svému sekretáři a Janovi Vlč. ze Vš. jich předešlý erb, totiž vlka polovičného v červeném štítě tak, aby patřen byl, jak vyskakuje ze zlatého oblaku, ozdoba helmice aby vrch štítu prsténky a závitky rozmanitě se vinouc a otáčejíc, objímala a naď helmicí aby byla zlatá koruna drahými kameny ozdobená, z níž vlk polovičný vyniká. (Reg. král.) Ale jakož se vyskytuje Jan Šlechta jako erbovní strýc Vlčíhrdlův, tak jím byl i *Augustin* (Kösenbrot) doktor v dekretěch a svob. uměních. Když pak ti přijali k erbu *Jiríka ze Všehrd* „a jeho spravedlivé dědice“, potvrdil král Vladislav i tomuto erb, totiž na zlatočerveném štítě půl vlka šedivého s červeným jazykem, vyskakuujícího jako ze zlatého lupení, helmici, přikryvadla modrá bílá i červená, korunu a půl vlka. (Arch. min. vnitra, 1503, 22. pros.) Jakubička má oblak bílý, štít modrý, vlka hnědého, Meraviglia tab. 29 a Král (na str. 327) štít modrý a tento vlčí hlavu.

K dotčenému erbu byl také přijat M. *Viktoryn Kornel* Chrudimský a slove proto Šlechtovým strýcem co do společného erbu. (Rybička v ČČM. 1856, III, 87.) Protože se však Viktoryn psal již r. 1495 ze Všehrd, zdá se, že byl buď od Šlechty aneb od Vlčíhrdla krátce před tím k erbu přijat.

K dotčeným erbovním rodinám patří i *Chaničtí ze Všehrd*. Předeek jich Václav Chanický (tak zvaný po vsi Chanicích, nyní Chejnicích) zakoupil se ok. l. 1477 v Praze († 1483). Ke vdově (po druhé vdané za Jiří zlatníka) přiženil se před r. 1505 Jíra Chanický a to jest bezpochyby týž Jiří, který se v majestátu l. 1503 připomíná. On se tak nepíše, ale píše se tak Řehoř, jeho dědic. (Teige, Základy I, 1. díl.)

Všerub z Kolburka v. Koch.

Vulteryn z Libéhory v. Hubecius.

Vunšvicové z Vunšvic, kteří sem přišli z Lužice, měli za erb: Štít černý, u jehož zpodu trávník zelený, na němž jelen bílé barvy na zadních nohách stojící a vzhůru vyskakující se spatřuje, přikryvadla červená černá a za klénot polovičný jelen s červeným vyplazeným jazykem a červeným obojkem na hrdle. Když obdržel Jiří z V. (1629, 15. října) Říšské šlechtictví, polepšen mu erb tak, aby měl jelen na obojku pís-

mena F II. (Jak. sb., Miltner, Privatismünzen 701, Meraviglia tab. 56.) Kadich-Blažek tab. 129, Hradý IX. tab.)

z Vykrantic. Majestátem l. 1554, 8. května dán Kašparovi jinak Matějovi z Vykrantic tento erb: Štít na příč na dvě rozdělený, zpodní pole modré, z něhož od levé strany oblaky nabělavé a z nich vyniká střelec od zpodku až po prsy i s předními nohama koni nápodobný žluté barvy, vrchní pak pole žluté, do něhož týž střelec až po pas člověku nápodobný máje oděv sukničku modrou, obličej i ruce černé, na hlavě modrý kalpak, drže luk tatarský černý vytažený k pravé straně, střelou žlutou naložený, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými modrými, nad helmici věnec zelený břečťanový spletený, z něhož dva rohy buvolové křivolaké na horu stojíce vynikají, pravý žlutý, levý černý, a v témž pravém rohu u vrchu černá a v levém žlutá hvězda, mezi kterýmižto rohy jest muž střelec až přes kolena v modré župici, žlutou pintou na polo opásaný, máje na hlavě modrý kalpak a luk se střelou. (Reg. král.) Tak i na jeho náhrobku otřeném v Čáslavi, kdež však z konské polovice nic viděti není, proto omylný popis u Krále na str. 318.

Výšek z Vyskořic v. Pelhřimovský.

Vyšín z Klarenburka. Majestátem daným 1652, 13. listopadu povoleno Václavovi Vyšínovi za jeho platné služby při obléhání Prahy, aby se psal z Klarenburka a dán mu tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, dva pruhy žluté na pokos hořejšími konci pospolu spojené (krokvice) a po stranách červenými lilii na způsob plápolajícího ohně potažené, mezi nimiž jest měsíc rohoma vzhůru obrácený, nad nimi pak po obou stranách po hvězdě o šesti paprscích, 2. 3. pole červené, věže okrouhlá čili bašta s třemi střilnami, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými modrými, nad tím noh pták žluté barvy pok korunou královskou, k pravé straně obrácený až pod kyčle vyniká, máje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a křídla podle sebe k levé straně roztažená, ocas pak pod sebe skrze nohy protažený a drže předními pazoury železnou kouli. (Rybička v Pam. arch. IVa, 68, Meraviglia tab. 34, též Král na str. 296 [dokládá o měsíci a hvězdách, že jsou bílé barvy]).

Výškovský z Vildšteina. Majestátem l. 1573, 10. března povoleno Janovi Výškovskému, aby se psal z Vildšteina a dán mu tento erb: Štít červený, v němžto u zpodku pahrbek bílý, zeleným mechem porostlý, z kteréhož půl medvěda zvířete své přirozené barvy po zadní kyta vyniká, majícího tlápy přední rozložené, okolo hrdla obojek zlatý s kroužkem stříbrným, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený, přikryvadla červená bílá a za klénot půl téhož medvěda. (Reg. král.)

Záblatský z Libentálu. Rodina tato, o níž není známo, jestli byla z České kanceláře povýšena, měla erb tento: Štít, pošikem od pravého rohu, horního na dvě polovice rozdělený, v horní černé zlatý lev v běhu s rozděleným ocasem drže v pravé přední noze červenou růži, zpodní polovice je

na čtyři pruhy, bílý, červený, bílý a červený (zhora počítajíc) rozděleno, přikryvala černá zlatá, a červená bílá, klénot, dvě složená křídla, spodní černé, vrchní tak jako spodní polovice štítu a mezi nimi vyniká lev až po kýty, tak jako ve štítu, drže červenou růži. (Jak. sb. Král na str. 301.)

Záblatský z Tulešic. Matouš Izidor Záblatský pocházel z Vimberka, ale vyskytuje se od r. 1653 na Moravě. Majestátem d. 1677, 23. února povoleno mu, aby se psal z Tulešic a dán mu erb, heraldicky málo vkusný, totiž: Štít modrý, v němž od spodku dva pahrbky zelené až téměř do polovice štítu vynikající (rozuměj toliko po stranách a nikoliv uprostřed), mezi nimi strom palmový (ovšem palmě nepodobný, protože nízký) s ratolestmi rozloženými, něco se nad ty pahrbky vyzdvihuje, mezi těmi ratolestmi na témž palmovém stromu kámen mramorový čtverhranatý své přirozené barvy, načervenalý s rukověti u vrchu a na něm dvě křídla orlová brky proti sobě, vzhůru rozprostřenými, veskrze bílé barvy se vznášejí (tedy dvě křídla rozložitá, jako obyčejně bývá). Nad štítem ot. helm s příkr. bílými červenými a bílými modrými, koruna a na ní týž mramorový kámen a křídla. (Reg. král.) S tím souhlasí erb Jana Z. z T. v rodopisné sbírce zem. arch. Jak. sb., z části i Král na str. 119. Meraglivia na tab. 127 má nezřetelný obraz, tak i Kadich-Blažek tab. 129.

Začal z Biletína Jan Z. z B. sekretář u České kanceláře bezpochyby již erbovní muž, obdarován byl (1629, 12. listopadu) rytířským stavem a vysazen mu tento erb:

Štít polovičný. V pravém žlutém poli bílá orlice s čer. vypl. jazykem, levá polovice trojdílná, nahoře a dole bílá, uprostřed červená a v horním bílém poli červená růže o pěti listech a se žl. jádrem, v dolním bílém poli na 2 zelených pahrbcích dva kapouni proti sobě stojící pestrých barev, majíce krky otočené zlatým kruhem a nad nimi zlatá hvězda. V prostředním poli není znamení. Ot. helm pod korunou a příkr. černými zlatými a bílými červenými, nad ním dvě křídla rozložitá, barvami na příč dělená, pravé zlaté černé, levé bílé červené. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 255., a tab. 180.) Týž erb i s rytířstvím dán (1655, 18. října) Ondřejovi Začalovi, kr. rychtáři v Unčově a bratru předešlého.

Zahořanský z Orlíka. Majestátem daným 1600, 14. června povoleno Pavlovi Z., aby se psal z Orlíka a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní dole ze spodku tři pahrbky zelené, dva sobě rovní a prostřední něco vyšší, na němž orel pták žlutý, maje křídla nahoru vyzdvížená, k pravé straně obrácený, drže v pysku svém prsten zlatý, druhá polovice bílá a v ní tři růže, jedna pod druhou, žluté barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými žlutými, nad tím dvě křídla orličí proti sobě barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré a levé bílé žluté (Reg. král.) Odchyluje se Král na str. 268.

Zahrádecký z Lipence. Král Ferdinand povolil (1545, 10. září) Janovi Z., aby se psal z Lipence a dal mu tento erb:

Štít bílé barvy, v němž červená noha pštrosova, majíc u zpodku zlaté kopýtko, přikryvadla červená bílá a 2 křídla orlova, mezi kterými červená ruka otevřená s 5 prsty se vidí. (Reg. král.)

Zahrádecký a Zahradský z Vlčihory. Majestátem d. 1549, 23. února dovoleno Václavovi *Podhradskému*, aby se psal z *Vlčí* a ze *Psí hory* a dán mu erb: Štít polovičný, v pravém modrém poli vlk sivé přirozené barvy na zadních nohách, maje v ústech voužejí (houžev), vzhůru stojící, v levé polovici žluté pes chrt bílé barvy, maje obojek bílý na hrdle, též na zadních nohách stojící a k vlku obrácený, přikryvadla žlutá modrá a za klénot půl vlka ve skoku. Týž erb dán 1552, 6. ledna Jiljímu a Mikuláši *Zahradským*, aby se psali z Vlčihory. Konečně připuštění k témuž erbů 1564, 3. ledna. Václav a Jan, bratři *Zahrádečtí*, aby se také psali z Vlčihory, dán jim týž erb, ale vypuštěna slova „maje v ústech voužejí“. (Reg. král.) Tak i na pečetech Václavově (1572), Mikuláše staršího (1580), a Vilémově (1604. K tomu lze přirovnati erb Rajských z Dubnice. Obraz erbů Zahradeckých jest na náhrobku v Kovářově. Popis též u Krále na str. 267.

Zahrádka z Divic v. Divický.

Zahrádka z Loustyně. Císař Rudolf dovolil (1596, 12. března) Danieli *Staňkovic*, bakaláři, Janovi *Zahrádkovi*, radnímu, oběma v Rakovníce a Šimonovi *Svachovi*, měštěninu Starého m. Praž., aby se psáli mohli z Loustyně a dal jim tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice 4 pruhy žlutými a tolikéž modrými na příč rozdělená, druhá polovice bílé barvy, v kteréž u zpodu skála o 3 pahrbcích, z nichž při pravé straně pahrbek něco větší a při levé straně něco nižší nežli prostřední, jest, a na té skále kamzík své přirozené barvy, na zadních nohách vzhůru postavený a k pravé straně obrácený, jak zadní tak i přední nohy rozložené maje se vidí, nad štítem kolčí helm s točeničí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím nade vším dvě křídla orličí rozkřídlená a barvami na příč rozdělená, pravé modré žluté, levé žluté modré a mezi těmi křídly půl kamzíka po zadní kýty, tolikéž své přirozené barvy se vidí (Levý, Děje Rakovníka 213—214). Brzo po vydání téhož majestátu učinili dotyční tři erbovníci spolek s Janem *Vídovlí*, Janem *Jedličkou*, Matějem *Málou* a Janem *Obmanem*, že je přijali za erbovní strýce. Obman psal se z L. již 1597, ale majestát na připuštění erbů dán teprve l. 1607, 3. prosince (Reg. král., klamně Král na str. 284).

Zahrádka Sovinský z Eyllenfelzu. Kryštof Zahrádka nadán l. 1565 erbem a heslem, ale z České kanceláře nic takového nevyšlo. Vnukovi jeho Lukáši Zikmundovi, radnímu v Čes. Budějovicích, obnoveno vladectví (1669, 9. září), a polepšen erb, jenž byl takový:

Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm prostý lev bílé barvy, an drží šavli, 2. a 3. pole černé a v něm sova, levou nohou na skále stojíc a pravou nohou držíc šíp, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dva buvolové

rohy, barvami na příč rozdělené, žlutý černý a bílý červený a mezi nimi lev tak, jako na štítě (Reg. král.)

Zahrádka z Turova v. Jahodka.

Záhrobský z Těšína v. Korálek.

Zajiček z Worchaynu, Král Ludvík dovolil (1523, 8. září) Kryštofovi *Zajičkovi*, Václavovi *Turkovi* a Volfovi *Huišmukárovi*, aby se mohli psáti z Worchaynu a dal jim tento erb:

Štít blankytný a v štítě štrych (neb pruh) zlatý a na tom štrychu zajíc tureckou střelkou prostřelený, a u té střelky pozlacený tulej a peří u střelky pozlacené, nad tím štítem helm s fafrnochou blankytné a zlaté barvy a na helmě „tím způsobem jako v štítu“ (totiž zajíc prostřelený — List v arch. zemském Brněnském).

Zakostelský z Bílejova Petr Bílejovský a Jan a Jakub, bratři Zakostelští nabyli erbu a vladectví l. 1552 a to snad z Říšské kanceláře, poněvadž majestát není zapsán v rejstrech královských, v nichž je však zmínka o majestátu l. 1552 vydaném. Erb jich popisuje se l. 1561 takto: Štít na tré rozdělený, od spodku z prostřed (snad až prostřed štítu z tenka(?)) a k vrchu k pravé i levé straně štítu černé široké pole, v němž žluté rádlo ostřím dolů obrácené, ostatek štítu z obou stran od spodku červené a v každém bílá lilie, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla barvami na příč rozdělená, pravé (zhora) černé bílé, levé bílé černé, mezi kterými pak je rádlo ostřím do koruny obrácené. Majestátem d. 1561, 21. listopadu připuštění k témuž erbu M. Matyáš *Kolínský* a Jiřík *Rozum*. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. IV. b. 62). Majestát v arch. Lounském. (Viz Věst. Uč. Spol. 1898, XIII. str. 71.)

Záleský ze Zmyslova v. Lhotka.

Zalužanský ze Zalužan. Král Vladislav obdařil předka Zalužanských erbem a heslem, což pak císař Rudolf Adamovi Z. potvrdil (1593, 29. června). Erb jich byl štít modrý a na něm polovice jelena, jako ve skoku, nad štítem kolčí helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším dvoje jelení rohy tmavé barvy. (ČČM. 1848, I, 301. Jakub. sbírka Král na str. 329. Srov. též Pam. arch. VII, 360.)

Zalužický z Rozentálu Jan Z. z R., hejtman na Konopišti, obdařen (1710, 22. dubna) erbem a heslem. Erb jeho byl tento:

Štít na příč dělený, v horní části tři pruhy nad sebou, horní a spodní červený, prostřední bílý a v něm dvě červené růže, jedna vedle druhé, ostatek štítu jest modrý a v něm dva žluté klíny vzhůru stojící a špicemi červeného pruhu se dotýkající, mezi nimiž jest květina narcis své přirozené barvy, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a bílé barvy, nad tím dvě křídla rozložená, barvami tak dělená, že každé je zhora a zdola červené, uprostřed pak bílé s červenou růží (Jakub. sb. Král na str. 279.)

Zalužský z Helfenšteina. Synům n. Pavla Zalužského, měštěnána v Táboře, dáno majestátem l. 1606, 13. listopadu právo, aby se psali z Helfen-

šteina a dán tento erb: Štít na příč polovičný, v hořejším černém poli polovice lva přirozené barvy, máje ústa otevřená, jazyk vyplazený, drže v předních nohách střelu, an je obrácen od levé k pravé a vzhůru vyzdvižen, ve zpodním poli červeném pole na způsob krokvice bílé, v němžto červená lilie dvojnásobná a po stranách v červených dvou polích též v jednom každém lilie bílá, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými a točeničí týchž barev s rozletitými feflíky, červenými bílými a červenými žlutými, za klénot dva buvolové rohy, pravý žlutý černý, levý červený bílý a mezi nimipolovice lva jako ve štítě. (Reg. král.) Tak: na pečeti l. 1723 v Dírném, v Jak. sb. a Král na str. 283.

Zálužský z Ostroskal. Císař Rudolf obdařil (1588, 15. listopadu) Václava Z. erbem a heslem. Erb jeho byl štít polovičný, v pravo modrý, v levo žlutý a v témž štítu u zpodu dvě skály, na nichž kamzík stojí ve skoku. klénotem byl týž kamzík po kýty (Naučný slovník. Král na str. 271.)

Zálužský ze Zalužic. Erb rodiny této byl štít modrý a na něm kuše napjatá i s heverem žluté barvy, přikryvadla týchž barev a nad helmem dva rohy, zhora modré, od zpodu žluté a mezi nimi táž kuše, jako na štítě. (Jakub. sb. Král na str. 363. Kadisch-Blažek tab. 129 zobrazuje rohy na vrchu žluté a od zpodu modré.)

Záruba z Věčina. Král Jiří propůjčil (1462, 3. března), erb neboližto znamení vladectví Oldřichovi Z. z V. totiž štít modrý a v něm plechovnice zlatá a nad štítem helm, na kterémžto přikryvadlo a nad helmem dvě péra štrosová a šerou barvou připravená a ohnutá různě jedno od druhého, na témž helmě mezi těmi dvěma péry druhá plechovnice též zlatá a vůkol modrou barvou flores (květy) a žlutou pospolu potaženy. (Kopie v arch. města Prahy.) — Ten erb pak dán Brodským z Věčina.

Zkrybníčtí ze Zarybenska byli potomci Ondráčka Lýska (1496), jenž, seděl za velkým rybníkem Čáslavským a odkud byl nazýván Zárybnickým. Potomci jeho, Samuel a Jan, nadáni (1614, 24. března) titulem ze Zarybenska a erbem, jenž se takto popisuje: Štít žlutý, v němž pták čápě své přirozené barvy, vzhůru vyzdvižený, rozkřídlený a k pravé straně obrácený s rozravenými pysky, oběma nohama na okouna, jenž nad vodou při zpodku štítu splývá a tolikéž k pravé straně obrácen jest, stojící se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly, žlutými černými a točeničí týchž barev, nad tím dvě křídla orličí proti sobě postavená a na příč barvami, totiž žlutou a černou střídavě rozdělená, mezi nimiž ryba okoun s ocasem vzhůru vyzdvižená. (Pam. arch. V, 359, též Meraviglia tab. 36. Král v Heraldice na str. 341. Ještě jednou pak opakuje Král o též rodině na str. 368, ale popisuje jiný erb.)

Zástup z Křížkovic. Erb rodiny této byl prý štít žlutý a v něm červené srdce šípem prostřelené; klénotem je též srdce zdobené červeným bílým praporcem. Tak Král na str. 322.

Zatočil z Levenbruku. Císař Leopold dovolil (1659, 5. července) Janovi Norbertovi Zatočilovi, aby se psal z Levenbruku a dal mu tento erb:

Štít modrý, u jehož zpodu vodoteč a přes ni most ze štukovi s dvojím sklenutím, na konci jeho 2 šancovní koše (památka obrany r. 1648) a za ním žlutý lev s ocasem rozdvojeným a korunou, maje levou přední nohu na levém koši a pravíci meč k ráně tase, nad štítem turn helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými nad tím vším dvě křídla orliči sedmkráté barvami dělená, pravé čtyřikráté červené, třikráté bílé, levé čtyřikráté černé, třikráté žluté a mezi nimi týž lev, ale drže v pravé ruce zelený věnec, v němž je zlaté L I. (Reg. král.)

Závěta ze Zavětic. Majestátem d. 1597, 21. ledna dovoleno Jiříkovi Závětovi, aby se psal ze Zavětic a dán mu tento erb: Žlutý štít na poli na pokos od pravé strany k levé vzhůru rozdělený, na vrchním poli orel (vlastně orlice) vzhůru rozkřídlený, od levé strany k pravé hlavou a pyskem obrácený, nohy rozložené maje, ve spodní polovici při vrchu modrý pruh, též pokosem položený (a ostatek ovšem žlutý), kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a žlutá modrá, ze zlaté koruny vynikají tři péra pštrosí, dvě modrá a prostřední černé (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 32) tak i v Píseckém museu, též Jak. sb., kromě že jde rozdělení od pravé dolů k levé a tu a i v Králově Heraldice na str. 304 jedno pero zlaté. Též Meraviglia na tab. 144.

Zbyněk z Letošic v. Macer.

Zbytek z Greifenberka v. Albin.

Zděnín z Děnína. Císař Ferdinand dovolil (1562, 14. července) Václavovi a Janovi Zděnínům, aby se psáli mohli z Děnína a vysadil jim tento erb:

Štít popelaté neb šeré barvy, kterýž 3 štrychy neb pruhy černými přes příč rozdělen jest, nad štítem kolčí helm s přikryvadly černými a popelatými a nad tím nade vším po pravé straně půl nohy medvězí černé a po levé půl rohu volového, popelatého neb šerého se vidí (Reg. král.)

Zdichen z Jelení hory v. Jelínek.

Zelendár z Prošovic. Václav z Prošovic přijal k erbu Kašpara *Zelendára*, Jana *Jíšu* a Martina *Divišovského*, aby se psali jako on. Majestátem d. 1537, 18. dubna to potvrzeno a dán jim erb: Štít červeného pole a v něm z oblaku vyniká ruka celá od ramena oděná, v hrsti tři bílá pštrosová péra držíc, přikryvadla červená bílá modrá a za klénot táž ruka, jako ve štítě i s pery. (Reg. král. Pam. arch. X, 269, tak i v Jak. sb., Král na str. 320. a v Hradech VIII. na tab.)

Zelenka ze Štorchenfeldu. Jgnác Zelenka obdržel (1755, 26. února) rytířský stav, aby se psal ze Štorchenfeldu a s tímto erbem:

Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole na příč děleno, nahoře červené, dole bílé a v obou zelená ratolest se 3 žlutými růžemi, 2. 3. pole modré a v něm na zeleném zpodku čáp ke vnitřku obrácený, drže v noze hada. Dva otevř. helmy s příkr. zelenými a bílými modrými, na prvním ratolest růžová mezi dvěma křídly barvami na příč dělenými, s pravým (shora) žlutým a červeným, levým červeným a žlutým, na druhém týž čáp mezi dvěma

buvolovými rohy též dělenými pravým bílým a modrým, levým modrým a bílým (Reg. královská, Král na str. 296.)

Zelotín z Krásné hory. Císař Maximilian dovolil (1570, 25. října) Václavovi *Zelotínovi* a Tomáši *Jilovskému*, aby se psali z Krásné hory, při čemž jim vysazen tento erb:

Štít polovičný, v pravo bílý, v levo modrý a uprostřed osoba mužská Perseus ve zbroji, v pravici v bílém poli drže šavli napřaženou a v modrém poli panenskou hlavu Medusy s hady místo vlasův s zlatou hvězdou na čele; Perseus jest ozdoben 11 hvězdami po těle a křidloma na nohou; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, nad tím křídla barvami na příč rozdělená, modré bílé a žluté modré a na každém tři hvězdy (žluté), jedna nahoře druhá dole, třetí kde se barvy dělí a mezi těmi křídly Perseus jen po stehna (arch. šlechtický.)

ze Zelštranku, příjmení rodiny málokdy se vyskytující. Erb jich byl štít modrý, v jehož prostředku je na příč široký pruh bílý, po jehož horní i dolní straně jest 6 zubův neb trojhranův žlutých, jako lze spatřiti u pily, nad štítem kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím tři žluté holi neb tyčky, na nichž jsou tři paví kyty, na každé jedna (podle Krále žluté kolo vozní posázené pavími pery — Jakub. sbírka, Král na str. 288.)

Zhorský z Kronberka Jiří Pertolt Pontanus jako cis. palatin dal l. 1601, 10. května Matěji *Pavlovskému*, Petrovi *Partovskému* (Pavlovskému), konšelu v Kladruších, Mikuláši, Tomáši, Ondřejovi řečeným *Straka* a Mikuláši *Zhorskému* moc psáti se z Kronberka a tento erb: Štít trojdílný, v jednom (horním) poli zlatý lev s jiným bílým lvem v červeném poli stojícím zlatou korunu držící, pod níž je v bílém poli vrána stojící na zeleném pahrbku, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými zlatými a jako klénot lev zlatý drže oběma nohama zlatý prsten se zeleným kamenem mezi dvěma křídly, pravým zeleným, levým červeným, kteráž obě jsou bílou barvou kropeny. (Kopiař Pontanův v knih. Strahovské.) Avšak takového erbu později neměli, nýbrž erb jejich byl takový. Štít na příč až u samého vrchu rozdělený, v horním černém pruhu dvě zlaté hvězdy podle sebe, v dolním modrém poli asi tři čtvrtiny štítu zabírajícím černá vrána s bříškem podbělavým, přikryvadla černá žlutá, točenice všech barev a za klénot táž vrána. (Jak. sb. Král na str. 274.)

Zhorský ze Zhoře. Již l. 1570 (29. března) obdržel Jiřík Z. ze Z. obdarování na erb, štít na příč polovičný, vrchní pole žluté a v něm půl modrého lva po zadní kýty a ve spodním poli šachovnice žlutá a modrá. Jestli od něho pocházeli Zhořští v Klatovech, není známo. František, syn Jakuba kr. rychtáře v Klatovech, vyžádal si (1725), aby se mohl psáti z Kronberka a dostal erb jakého užívali *Zhořští z Kronberka* totiž modrý štít, na jehož vrchu jest černý pruh s dvěma zlatými hvězdami a pod tím na zeleném pahrbku „aglaster“ (vrána), jenž také byl klénotem. Ale majestát na to daný (3. srpna) buď mu nebyl vydán aneb od něho navrácen, neb zůstal a jest posud ve šlechtickém archivu. Nicméně psal se potom z Kronberka

a ze Zhoře. Teprve l. 1736, 16. května vydán mu nový majestát, aby se psal ze Zhoře a s tím také dán docela nový erb a takový, jenž se podobal erbu l. 1570 danému totiž: Štít polovičný pošikem od pravého horního koutu k levému spodnímu koutu, v horním zlatém poli modrý lev až do polovice těla vynikající a k pravé obrácený s rozzavenými ústy, červeným jazykem a ocasem přes záda ohnutým a přední nohy s červenými drápy od sebe vystrkuje, spodní polovice se zlatou a modrou šachovnicí, otevřený helm s korunou a zlatými modrými přikryvadly a za klénot polovice téhož lva jako na štítě. (Reg. král., Meraviglia tab. 36., Kadich-Blažek tab. 131, Blažek tab. 57, též shodně Jak. sb. a Král na str. 300.)

Zhudovský z Hyršova. Adam Myslík z Hyršova a na Košicích přijal k erbu (1580, 26. ledna) Jana Zhudovského na Zhudovicích, aby se psal z Hyršova, což se stalo s královským povolením. Zhudovští odtud měli též erb jako Myslíkové v 16. století. Tak se spatřuje na křtitelnici v Starém Kníně erb Jakubův (1601), totiž pták máje v ústech kroužek, vyletuje z plamenův.

Zigel z Chocenic v. z Chocenic.

Zich z Gryfí hory v. Dvorský.

Zichové z Rosenfeldu. Majestátem d. 1765, 31. července obdržel Josef Zich, pošt mistr v Sobotce, šlechtictví, aby se psal z Rosenfeldu a obdařen tímto erbem:

Štít polovičný, v pravém bílém poli červená růže, v levém červeném dvě bílé růže. Otevř. helm pod korunou s přikryvadly bílými červenými, nad tím dva buvolové rohy, pravý bílý, levý červený. (Reg. královská.)

z Zinzendorfu v. Kadich 131.

Zischka v. Trotzenau a Zischka viz Žizka II. odd.

Zlatník z Liboslavě v. Hlavsa.

Zlenický ze Zlenic. Majestátem d. l. 1558, 10. ledna vyzdvižen Mikuláš Zlenický, Čech, do stavu erbovníkův a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž k pravé straně paví krk s hlavou bílé barvy, helm s točenicí a přikryvadly bílými modrými a nad tím pět per pávových své přirozené barvy. (Reg. král.)

ze Zlicka. Majestátem d. 1529, 7. října povoleno Brykcímu Prokopovi, bratřím Jindřichovi *Charvátovi* a Petrovi *Čapkovi*, aby se psali z Licka a dán jim tento erb: Štít modrý, v němžto jest slunce zlaté s paprsky, z něhož jest střelce znamení planetní, v kaftánku brnatném, helm s přikryvadly brnatnými, modrými (klénot není doložen RK.). Protože Brykcí byl rodákem Kouřimským, nelze pochybovati, že se chtěl psáti z Zlicka, ale psáván byl podle výslovnosti z Licka. Z Králova popisu na str. 357, lze znati, že si nechali potom na štítě jen slunce s dvěma rybkami a střelce si dali za klénot.

Zmyslovský ze Zmyslova v. Lhotka.

Znějovský neb Zníovský z Korkyně. Michal Bohuslav, pocházející z hrabství Turčanského v Uhřích a to z městečka pod zámkem Zníovem

přišel asi v l. 1616—1621 do Prahy, stal se sekretářem u komory, zbohatl a již l. 1626 koupil statek a psal se z Korkyně, maje prý vladectví po rodičích. Snad měl erb podobný onomu vladyk z Korkyně a uviděl jej malovaný na Karlštejně, vyhlásil jej hned za svůj a po předcích a dovedl toho, že mu byl majestátem d. 1628, 17. února potvrzen. Erb ten byl štít modrý a v něm žlutá loďka, přikryvadla modrá žlutá, a za klénot loďka, z níž vyniká paví ocas. Ten erb mu polepšen a tak dostal docela nový erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli sedm prutův vedle sebe od vrchu dolů a stojící, z nichž čtyři zlaté a tři modré, v 2. modrém loďka zlatá, z níž vyniká paví ocas, v 3. modrém lev zlatý ve skoku k pravé obrácený s červeným jazykem, rozdvojeným ocasem, drže v předních nohách střelu železné barvy, pronikající skrze měsíc zlatý, špicemi vzhůru obrácený, turn. helm. s přikryvadly modrými zlatými, zlatá koruna, z níž vyniká lev pod kyčle tak, jako ve štítě. Kromě toho mu svoleno, aby se psal z Korkyně a z Chalovic. (Reg. král. Meraviglia tab. 144. Kadich-Blažek tab. 132. Blažek tab. 58.)

Zub z Poněsíc v. Pekárek.

Zumrfeldové jinak *Častlové z Tumnic*, vyskytující se v našich pamětech od r. 1543 měli na štítě tři ryby na příč, jednu nad druhou a za klénot rybu rovně zhůry dolů položenou. (Tak Kolář ze staré sbírky otiskův, snad v Roudnici, též v erbovníku Novohradském.)

Zumsande ze Sandberka. Císař Ferdinand III. povýšiv Jana řečeného zum Sande (na Písku) do stavu šlechtického (1653, 9. září), dal mu tento erb:

Černý štít, v němž jest modrý klín ostřím neb špicí vrchu štítu se dotýkající, na jehož zpodku jest hůrka s pahrbky a na jich temeni zlatí, hvězda o 6 špicích, v černých polích jsou dva žlutí lvi k sobě obrácení majíce korunky a rozdvojené ocasy, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, nad tím dvě křídla orličí rozložená, barvami na příč rozdělená, pravé červené bílé, levé žluté černé a mezi nimi žlutý lev až po kýty, drže modrý štítek, na němž je znamení řečené vlčí udice žlutou barvou vymalováno. (Reg. král. Meraviglia tab. 37. Král v Hradech IV. na tab.)

Zvíček z Ochsenšteina v. Kyndlík.

ze Zvíkovce. Majestátem d. 1527, 30. května dán Václavovi ze Zvíkovce tento erb: Štít červený a v něm lilie (bílá), nad štítem helm s přikryvadly červenými bílými, nad tím svrchu dva rohy buvolové a v nich (totiž mezi nimi) lilie. (Reg. král.)

Zvíkovský ze Všerub. Král Ferdinand I. dovolil (1549, 31. srpna) Václavovi Zvíkovskému, aby se psátí mohl ze Všerub, dada mu tento erb:

Štít modrý, v němž 3 kotvice spojené žluté barvy, kolčí helm s přikryvadly modré žluté barvy a nad ním vším polovice kapra své přirozené barvy s hlavou k vrchu obrácenou. (Reg. král.)

Žabka z Drahošíle v. Krocín.

Žabka z Limburka, příjmení starožitné rodiny, jež pocházela z knížectví Litevského a v. 16. st. se usadila na Moravě. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném je žlutá střela roztržená (mající na místě opeření poloukruh a na násadišti na příč proužek), v 2. a 3. poli modrém zelená žába hlavou vzhůru obrácená, nad štítem jsou dva helmy, nad pravým jest kuželovitý klobouk modrý se žlutým výložkem a s knoflíkem též žlutým, z něhož vynikají tři péra pšrosová, nad levým jest ruka oděnce v lokti ohnutá s mečem v pěsti; přikryvadla jsou žlutá modrá a červená bílá. (Joh. Orphei Idyllion Farrag II., Paprockého Zrcadlo na l. 162, Král na str. 294. Kadich-Blažek zobrazují bílou střelu v modrém a žábu v červeném (tab. 132.).

Žabka z Vyšetína v. Rvačovský.

Žák z Radobýle. O rodině této, jež se vyskytuje od 17. století, není známo, kdy erbu nabyla. Jan Pavel svob. p. Walderode (palatin) potvrdil jim (1684, 27. září) erb jich, který prý měli přes století. Erb ten byl štít křížem na čtvero rozdělený v prvním červeném poli lev bílý pod korunou, v druhém žlutém černá orlice pod korunou, v třetím modrém zajíc na trávníku běžící, ve čtvrtém modrém zelený pahrbek, klénot dvě křídla orličí barvami na příč rozdělená, pravé bílou červenou, levé černou a žlutou barvou a mezi nimi lev; přikryvadla jako křídla ale na druhou stranu. (Šlecht. arch.) Císař Leopold potvrdil to 1698 dne 22. května pro Říši a l. 1700 6. července pro Čechy. Také přidán štítek bílý a v něm písmena LI pod korunou. (Obr. Meraviglia tab. 21.) Zněmčilí potomci psávali se Sack.

Žakavský z Lumenšteina v. Blovský.

Žalkovský z Žalkovic. Král Ferdinand dovolil (1553, 6. listopadu) Matyášovi Tišnovskému, Moravanu, aby se psal Žalkovský z Žalkovic. Erb této rodiny byl tento: Štít červený a v něm ruka z oblak vynikající, ona drží dubovou větev s třemi žaludy a tolikéž lístky, na níž sedí ptáček, též pak znamení je za klénot. (Houdek: O vývoji náhrobkův Moravských na str. 25, Král na str. 320, Kadich-Blažek tab. 132 bez barev.

Žatečtí z Vejkrštorfu vyskytují se v pamětech teprve od r. 1533, byvše před tím bezpochyby v městském stavu a snad v Praze. Erb jejich byl štít černý a na něm potvorné zvíře na způsob lva žluté barvy, ano drží v přední pravé noze červenou střelu hrotem dolů obrácenou, přikryvadla černá žlutá a nad točenicí polovice téhož zvířete, jako ve štítu. (Jak. sb., Král. na str. 323.)

Žďárský z Kosmačova. Císař Maxmilian dal Pavlovi Žďárskému, komorníkovi při diskách zemských a písaři starosty komornického, Pavlovi Křížkovi a Adamovi Ekenárovi povolení aby se psali z Kosmačova a dal jim tento erb:

Štít modrý, v jehož zpodu plot, přes který vyskakuje levou nohou polovice tendle neb danielé červeného, majícího na hlavě jeden roh zlatý

s dvěma parožky, kolčí helm, přikryvadla modrá zlatá a červená modrá, točenice týchž barev, křídlo orlové půl červené a půl zlaté a přes ně pošikem (mezi dolním červeným a horním zlatým) modrý pruh. (Dsky zemské 38. G 19 stavovský arch. S tím se shoduje zhruba. Jak. sb.) Když byl dán majestátem (1708, 22. května) stav rytířský starožitných rodů Václavovi Maximilianovi Ž. z K. taxatoru kr. České dvor. kanceláře, změněno mu české heslo tak, aby se psal *ze Sternfeldu* a při tom mu polepšen erb takto: Štít polovičný na příč, jehož vrchní polovice jest rozdělena, v pravo jest žluté pole s černou korunovanou orlicí, v levo modré pole se žlutým lvem korunovaným s rozdvojeným ocasem, an drží v přední pravé noze stříbrnou hvězdu o šesti špicích. Zpodní polovice je bílá a plotem objatá, z něhož červený jelen k pravé straně vyskakuje, turn. helm s přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, z koruny vynikají dvě křídla bílé a žluté a na každém z nich je červený pruh s bílou hvězdou a mezi těmi křídly čtyři pštrosová pera, červené, bílé, černé a žluté. (Reg. král. Odchylně Král v Heraldice na str. 278, kdež i chybně psáno z Borovan.)

Žďárští z Lovče pocházeli od dvou osob, o nichž není zřejmo, jestli byli bratři aneb příbuzní. Král Ferdinand povoliv (1542, 16. ledna) Janovi *Kupidovi*, Pavlovi *Žďárskému* a Jakubovi *Humpoleckému*, aby se psali z Lovče, dal jim tento erb: Štít červený, v němž jest krk bílý pštrosový od zpodku k vrchu vynikající, přikryvadla červená bílá, též dvě křídla orlicí červená, mezi nimiž je též krk. Podobný erb, ale různých barev a bez krku v klénotu obdržel l. 1545, 3. září Jakub *Žďárský s Alexim Hedvábným* a psal se též z *Lovče*. (Viz Alexi.) Oboje rodiny tuším 17. věku nepřečkaly.

Želecký z Počenic v. Počenický.

Žibřid z Velechova. Předek jich nejmenovaný dostal l. 1493 od krále Vladislava erb: Štít na příč rozdělený, zpodní polovice modré, svrchní červené barvy, v němž křídlo pštrosové bílé vzhůru stojí, přikryvadla modrá červená a za klénot tři pera pštrosová bílé barvy, vzhůru stojící. Erb ten mu potvrzen majestátem, l. 1546, 4. listopadu daným.

Žichovský z Šonova v. z Šonova.

Žipanský z Dražiče. Pavel, Ž. úředník nejv. mistra křižovníkův, později kr. rychtář v Star. m. Praž., obdařen (1549, 2. listopadu) erbem a heslem. K témuž erbů připuštění (1556 25. dubna), Jan *Netoryn* a Jan *Bartošek* (tento se psal také Bartuškovíc, kteří se též psávali z Dražiče). Erb těch všech byl modrý štít a na něm pták papoušek červený s bílým hrdlem, drže v ústech prsten a sedě na zelené ratolesti, nad helmem dvě křídla, červené a bílé, mezi nimi též papoušek. (Král na str. 344.)

Žlábecký z Ostroměře. L. 1542, 12. ledna obdařen Václav *Žlábecký* erbem takovým: Štít modrý, na něm půlka jednorožce červeného, vzhůru vynikajícího, přikryvadla modrá zlatá, točenice a klénot půl jednorožce; také mu svoleno, aby se psal z *Ostromierze*. (Reg. král.)

Žlutický z Hořkovce v. Fafout.

Žlutický ze Žlutic. Ondřej Ž., písař důchodní na Lysé, obdařen 1577, 25. dubna erbem, totiž štítem modrým, v němž jest prostřed zlatá koruna, nad tím kolčí helm s přikryvadly zlatými modrými, nad tím lilie dvojnásobná bílé barvy, jednou špicí dolů a druhou vzhůru, uprostřed jako obvázaná a tu žluté barvy, též dovoleno, aby se psal ze Žlutic. (Kopiář v arch. min. vnitra.) Potomci žili i v 19. st. v stavu panském. (Meraviglia na tab. 37 vyobrazuje erb jiný.)

Připomenutí k ukazovateli.

Erb skládá se ze tří věcí: *štítu*, *přilby* neb *helmu* a *klénotu*.

Štít, v rozličných dobách nestejné podoby, buď bývá *dělen* neb *obrazem*.

Dělení jednoduché je, kreslí-li se *polovičný štít*, t. j. dělený buď *kolmou čarou*, neb *příčnou*, neb *pošikem* na polovice. V prvním a druhém pádu se to výslovně neřekne, ale pozná se, mluví-li se o pravé (od pozorujícího levé) neb vrchní (horní) polovici. Pošikem jde čára od jednoho z horních rohův neb koutův. Má-li se naznačiti opak některého směru, nazývá se *pokosem*.

Trojdílný štít vznikne, jestli se dvěma čarami dělí na tři díly buď kolmo neb na příč neb pošikem.

U moderních štítů jest časté dělení na *čtyři pole*, totiž obyčejně čarou příčnou a kolmou, zřídka čarami pošikem a pokosem. Říká se o něm, že je *křížem dělen*. Pole jeho značí se čísly 1., 2., 3., 4., totiž pravé a levé horní a pravé a levé dolní. Často bývá u prostřed 5. pole na způsob malého štítu. Říká se mu *štítek*. Zřídka bývá jen jedno ze 4 polí, pole pak bývá *vykrojeno*.

Jinak bývá štít dělen i skrze *pruhy*; jdou na příč, kolmo aneb pošikem, buď po jednom neb i více. Je v tom velká rozmanitost a lze se tím dodělati ozdobných štítův. Jde-li pruh jen do polovice štítu, nazývá se *poloupruh*.

Zobrazen může býti štít celý neb i jeho polovice, třetiny, čtvrti i více polí, je-li jich na štítě, též pruh neb pruhy aneb pole vedle nich. Zobrazení se děje *znamením*, totiž obrazem nějakého tvora neb věci. Tato může býti kreslena i přes pruhy i pod nimi a může se roztahovati po celém štítě. U některého znamení kreslí se jen polovice, buď jedna strana (na př. u orlice) aneb vrchní polovice (na př. orlice, lev, pes a j.) Říká se o takovém znamení, že je *polovičné* aneb je-li horní polovice, že od-kudsi *vyniká*.

Znamení bývají:

1. *Lidské tělo* aneb jeho části, nejčastěji polovice vrchní, hlava, ruce buď s ramenem neb bez něho, noha neb nohy.

2. *Čtvernožci*. Nejoblíbenější bývají lev a dravci. O nich platí, že mají býti zobrazení ve své zuřivosti; proto jsou ústa jich *rozzavena*, t. j., co nejvíce otevřená, jazyk vyplazený, drápy roztažené a celé zvíře jako k útoku, ač nemá-li býti schvalně v tichém položení zobrazeno. Často

vyskytují se býk (zubr, tur, vůl), pes, jelen, kůň, zajíc, vlk, beran, medvěd a j. ovšem také jich části.

3. *Ptáci*, nejčastěji orlice celá neb polovičná též ve své zuřivosti, kromě ní jiní dravci, kohout, husa, labuť, holub a j.

4. *Plazi a ryby* a z nich nejčastěji had, žába, štír, kapr a štika.

5. *Potvory*, t. j. kombinace z dotčených čtyř oddělení, totiž jedno-rožec (kůň s rohem na čele), noh neb gryf (půl orla a půl lva), sáň (ještěr hadovitý s nohama), bazilišk (podobný jemu s ptačí hlavou), drak (ještěr okřídlený), lidské tělo s rybím ocasem, orlice s dívčí hlavou.

7. *Rostliny*, stromy, jisté byliny, ovoce, květy. Růže zobrazuje se zřídka jako bylina, nýbrž obyčejně květ růže šípku o pěti listech. Vzácná je také bylina lilie, ale často se vyskytuje tak zvaná lilie, t. j. ozdoba z lupenův uprostřed svázaná.

8. *Nebeské zjevy*, nejčastěji měsíc (obyčejně neplný) a hvězdy, někdy i slunce.

9. *Podnebné zjevy*, totiž ve vzduchu (oblak), oheň, voda (potok), země (vršky, skály).

10. *Věci a nástroje v hospodářství potřebné*, nádoby, kuchynské věci, klíče, mlynářské věci, sekery, věci k honbě potřebné.

11. *Věci od šatstva*, nejčastěji klobouk, též *ozdoby* (koruny, prsteny).

12. *Zbrojné věci*, zbroj, zbraně (nejčastěji meče, kopí, praporce, střely a j.).

13. *Stavení*, totiž zdi s cimbuřím, věže, hrady, kostely, sloupy, brány, šraňky, mosty a j.

14. Věci písma se týkající, jednotlivé písmeny, slova, ozdoby podobné složeninám z písmen neb čar (u nás vzácné), muří nohy a p.

Přilba neb helm bývá v pozdní heraldice buď *kolčí*, t. j. zavřená, majíc jen úzkou díru pro oči, aneb *turnéřská* neb *otevřená*, majíc tam, kde by byla tvář, mříže. Přilba je vždy pokryta šatem, prvotně celým, později ku podivu roztrhaným, ač zase ladně seskupeným. Říkalo se mu *fařmochy* aneb lépe *přikryvadla*. Na přilbě bývá často *točenice*, totiž vrkoč, spletený ze dvou látek rozličné barvy; koncům jich svislým říkalo se *fejlíky*. Točenice později vynechávány a dávány koruny.

Klénotem prostým bývají rohy (obyčejně řečené *buvolové*) i s ostřím i bez něho (chybně slonové trouby), aneb *křídla orličí* buď rozložitá neb složitá. S nimi, na nich, i bez nich mohou býti klenotem všechna znamení, která se dávala na štít, a s oblibou opakovalo se to znamení, které již bylo na štítě.

Ukazovatel.

A písmena na pruhu, z Althanu
 Anděl drže holubici, z Nadějova
 Týž brněný s orlicí, Engelhart
 Týž s věží, Melcár
sv. Anežka s beránkem a fialou,
 kotvice a růže, Feigl
BI písmeny s orlicí, Binago
Bazilka květina, Chaberský
Bazilišk s holubicí, ohniváčkem a
 lvem, Chlumecký
 Týž s křížem a oděncem, Panoš
 Týž maje panenskou hlavu, Arpin
Bažant s květinou, Čtyrkolský
Bečka solná, Majer
Beran Ebnar, Ledský
 Týž nad pruhu, Vejda
 Týž s věží, Ústecký
 Týž maje panenskou hlavu, Gotšlar
Beran polovičný Borovský, Písecký,
 Štěrba
 Týž nad skalou Šmerovský
 Týž nad mřežováním, Lišovský
 Týž přes 3 pole z Michalovic
Beraní hlava s kytou a kříží, Šofman
 Tři beraní hlavy s nohou, Schäfer
Beraní rohy, Vimberk
Beránek se sv. Anežkou, Feigl
 Týž s hradbou a věžemi, Šváb
Bobkový věnec s rohem hojnosti,
 Šitra
 Týž s měsícem, Plácel
 Týž se střelou, Lupáč
Bobr samotný, Pibr
 Týž s jednorozcovým rohem, Roud-
 nický
 Týž na části štítu horní, Orel

Bodláčí se stehlíkem, Klatovský
Bohyně držíc střelu a větev, Lo-
 štický
Borovice s růží a věncem, Štika
 Táž s hvězdami, lvem atd., Boro-
 vanský
 Táž se zajícem, Lhotka
Bradáč oděný s lilí, Melantrich
Břečlanové listy na ostrvě, Divický
Bříza v ruce divého muže, Březina
Buben na části štítu s rytířem, Bach-
 maier
 Týž při hradbě s dělem atd., Štoček
Buvolí hlava může býti i byčí, tu-
 rova a p.
 Táž s houžví, Marklovský
 Táž, ale klénot jelení rohy, Ma-
 novský
 Táž prostá, Cetryc, Otradický, Sa-
 šek, Vodický
 Táž ufatá se lvem, orlicí atd., Do-
 brušský
Buvolové čelo s rohy, Dětr
Býk viz i buvol, tur, vůl, zubr
Býk samotný, Halánek
 Týž *polovičný* věnčený, Kyndlík
 Týž (totiž souhvězdí Taurus), Ma-
 tyáš
Byliny dvě s krokví a lvem, Fouknár
 Též křížem s věníkem, Majerle
 Byliny tři a květy, jich panenské
 hlavy, Glich
 Bylina žitná, Monse
 Táž libeček, Libocký
Cíhel 6 se lvem, Úštěcký

Týchž 7 na vrchu a 6 u zpodu
s pruhem, Krac
Cilníky (kopí) dva nad sebou
z Rožné
Centaur přes dvě polovice z Vy-
krantic
Cimbuří jako pruh jen s jedním
stínem, Těžký
Těž jako pruh, ale jednostranný,
Utenhofer
Těž, ale dvoustranné s korunou
z Varnspachu
Těž jednostranné s opicí, Grejnar,
Šilhan
Těž jako horní kraj polovice, Lom-
nický
Těž jako hradba vyplňující zpodní
polovici štítu, Štensdorf, Ungnad,
Vodňanský
Těž s rukou vyplňující jen čtvrtinu,
Pistorius
Těž s hradbou rozstřílenou, s branou
a vojenskými věcmi, Štoček
Těž tak a se lvem a orlicí, Dunkl
Cimbuří s hradbou pod danělem,
Labounský
Těž pod hejdukem, Volfingár
Těž s horou a pode lvem, Mráz
Těž pod hvězdou, z Rogendorfu
Těž pod pol. jelenem, Freismut,
Hyrš
Těž pod pol. kamzíkem, Chrudim-
ský, Perger
Těž pod pol. kozlem, Kozelka
Těž pod kozlem (vl. kamzíkem),
Šebastian
Těž pod koněm, Tumlíř
Těž s koněm a pod Uhrem, Šenovce
Těž pod kohoutem, Šmilaur
Těž pode lvem, včelami atd., Bie-
nenberg
Těž pod pol. lvem s prstenem,
z Golče
Těž pod týmž s horou, Horák

Těž pod týmž s kopím, Hotovec
Těž pod týmž s vinným křem, Kan-
dorský
Těž pod týmž s dýkou, Lidl
Těž pod týmž s hvězdou, Šponár
Těž pod týmž vyh. kouli, Voři-
kovský
Těž s branou a pod lvovými hla-
vami, Leupold
Těž cimbuří s hradbou a na ní lilie
pod orlicí, Bydžovský
Těž pod medvědem, Majerle
Těž pod mouřenínem, Morzin (Mohr,
Zinne)
Těž pod mužem s bodláky, Dystl
Těž pod mužem se šavlí, Březský
Těž pod mužem oděncem, Aretin
Těž pod pol. nohem, Diblík, No-
žička, Třídvorský
Těž pod orlem a lvem, Salomon
Těž pod orlí hlavou, Človíček
Těž pod pavími péry, Lützow
Těž pod ramenem, Aulner
Těž pod rysem, Smertoš
Těž pod rukama střílicími, Dačický
Těž pod srnou poloviční, Kousek
Těž pod sovou, Brožovský
Těž pod vlčicí, Raniš
Cvrček ve dvou dílech, Gryl
Týž pod ramenem, Aulner
Čamrhy tři s kamzíkem, Šultys
Čáp drže hada v polovici, Šiška
Týž i s hadem ve čtvrtině, Zelenka
Týž v klínu drže kámen, Jirek
Týž stoje na okounu, Zarybnický
Týž drže prsten s pruhy, Havelka
Čapí hlava (? koňská?), Hlaváč
Dvě takové hlavy, Nus
Čelist lvova ve vrchní polovici, Ka-
vinský
Červ na štítku, z Aueršperka
Týž se skalou a orlicí, Herman
Znamení na způsob červa s křížkem
na konci, Dobšic

Česněkova hlavička v polovici, Knobloch (něm. Knoblauch = česněk)
Člun mezi lvem a zpodkem, Perlenec
 Týž na horce pod holubem a s jiným, Bornemisa
Čtverhran s 3 jetelovými lupeny, Humpolec
Daněk, daněl přes pol. štít, Stříbrský
 Týž v třetině s hvězdou a rukou, Sixt
Daněk polovičný přes celý štít, Chotounský
 Týž nad stíny a mříží, Čimický
 Týž nad plotem, Hradecký, Radonovský, Samša, Žďárský
 Týž nad cimbuřím, Labounský
 Týž ve vrchní polovici, Vančata
 Týž se šavlí, Šichovský
Danělova hlava přes dvě polovice, Třilický
 Táž s hrdlem jen v polovici, Velvarský
Danělovy rohy, Chotěšický
Delfin pod korunou, Polydor
 Týž prostřelený šípem, Ruska
 Týž s vlaštovkou mořskou, Pekárek
Dělo s orl. hlavami, jezdcem a lvem, Rotkirch
 Též u hradby rozstřílené, Štoček
Dětel viz jetel
Drak ve vrchní polovici, Kreuzheim
 Týž drže kříž s rukou a orlem, Dráčovský
 Týž držen rukou za ocas, Hájek
 Týž s polovičným mužem, Pauspertl
Dračí hlava s rukou, jen ve čtvrti, z Oprštorfu
 Dvě dračí hlavy dřevo si vydírajíce, z Tovarů
Dubový keř, Trnka
 Dubový stromek s rukou, Dubský
 Dubový strom, Kroupa
 Dub se lvem, Dyryx

Týž s troubou, Bělohorský
 Tři duby se lvem, orlem a růží, Hájek
Dubové listy 3 přes celý štít, Novák
 Též jen v polovici pod pruhu, Borovský
Dubová větev s listy a žaludy na 2 polovicích, Morel
 Táž s 7 žaludy též ve dvou polovicích, Prolhofer
 Táž větev ve čtvrtině, vedle lva a pruhův, Aichler
 Táž větev se žaludy jen v polovici, Bukovský
 Táž jen se žaludy v ruce, Doubravnický, podobně Tišnovský, Žalšovský
 Dvě dubové kyty, Hažovský
 Dubové větve v pruzích a s orlicí, Glocar
Dubový pařez buď v polovici, aneb dělicí dvě polovice, Ostržtok
 Týž jen v polovici se vránou, Vranovský
dubový špalek s listy a žaludy, z Písnice
dubový věnec, z Šonaichu
důl hluboký s koulí, lvem a orlem, Lounský
dům nad pruhu, Austalo
dýka v ruce, z Blna, Horáček
Fart (haviřský žebřík), Lhoták
Fascas (svazky hůlek) s Justicií, Krtička
 Též s mečem a hvězdou, Šurda
Fiala se sv. Anežkou, Feigl
Fortuna (bohyně štěstí) se lvem a pruhu, Milach
Globus (zeměkoule, s kohoutem a hvězdami) Hárovník, Sferyn
Grandt hořící s orlicí a lvem, Verner
 Týž s orlicí a ramenem, Turek
Grandtové jablko s potokem, Bohl
 Tři gr. jablka s orlem, Kunc

Gryf viz noh

Had v 1. a 4. poli, Neuman

Týž okřídlený, stočený, Buček

Týž korunovaný, Ratych

Týž stočený a kuna, Birš

Týž s holubem a lvem, Agricola

Týž s kačicí, Mniškovský

Týž s orlicí, Kuten

Týž se lvem, Vodňanský

Týž v držení čapově, Šiška

Týž držen od muže, Křen

Týž držen rukou, Kamaryt, Komedka

Týž držen mořskou lašťovkou, Bohuš Velvarský

Týž s hrdličkou, křížem atd., Tábořský

Hák přes 2 pole, Sokol

Týž jako sudlice, Kubich

Tři háky na obou koncích ohnuté, Hok

Harfa s moř. pannou, Liturgus

Havíř neb horník přes štít, Hošek

Týž s kahánkem jen v 1. čtvrti, Nádherný.

Havran (neb orlice?), Rajchl

Tři havrani s korunou, z Eggenberka

Havran s prstenem na ostrvě, Sokolovský

Hejduk na zdi, Volfingar

Helm, přilba kolčí, Kasalický

Týž prostřelený, Fuksa

Týž s 5 praporečky, věncem a lupeny, z Hostivař

Týž s 5 praporci a paví kytou a j., Helversen

Hlava viz to které zvíře

Táž lidská bradatá, Pravětický

Umlřčí hlava s hnáty, Lamotte

Lidská hlava na meči, Trnovanský

Hloh, stromek v horní polovici, Hložek

Hlemýžďi dva ve dvou polích, Eibenštolár

Hmoždíře s pruhem a rakem, Puteani

Hodiny přesýpací a smrt, z Oberndorfu

Holub přes štít, Rombaldi

Týž v 1. a 4. poli vedle krokvic a hvězd, Briffaut

Týž neb holubice ve vrchní polovici, Parys

Týž s baziliškem, ohniváčkem atd., Chlumecký

Týž s hadem, lvem, mečem, Agricola

Týž s prstenem, Ebelin

Týž nad člunem a pod hvězdou, Bornemisa

Týž drže větev, Šípař

Týž chocholatý a prostřelený, Hořenický

Hora (obyčejně tři pahrbky) pod Křepelkou (?) a kuličkami, Kutnaur

Táž pod krokvicemi a orlicí, Hybl
Táž pod libečky, Libocký z Libé hory

Táž pod lilí a s orlicí, Vejs

Táž s liliemi, Holar

Hora Měšovka v polovici, Horák, Mráz

Hora pod věží, Hoberk

Táž se září nad šachovnicí, Hubryk

Hrad o dvou věžích, Borenský

Týž s hvězdou a orlicí, Brechler

Týž pod hvězdami a nohem, Panenka

Hradba v. cimbuří

Táž s věžemi a beránek, Šváb

Táž s brankou a mramorovými sloupy ve spodní polovici, z Hofu

Hranol držený od noha, Šteinekár

Hrdlička prostřelená držíc zub, Dentulin

Táž s hadem, křížem a korunou, Tábořský

Táž s dubovou větví a rukou,
 Tišnovský
 Táž nad hvězdou, Munka
Hřeb. Dva hřeby s podkovou ve
 4. čtvrti, Poetting
Hřeben přes štít, Helt
Hrozen vinný přes obě polovice,
 Nosidlo
 Týž ve druhé a třetí čtvrti, Elpog-
 nár, Polbryc (stejný erb u obou)
 Týž s lupeny vedle oděnce, Hart-
 man
 Týž v ruce oděnce, Šelhart
 Týž v ruce a s hvězdami, Cukrman
 Tři hrozny na pruhu, Šud
 Těž ve spodní polovici, Kernár
Hruška s větví a listy, Hruška
 Tři hrušky na pruhu, Pirnes
Hůlka se součky ve spodní polovici,
 Hůlka
 Dvě hůlky neb cosi podobného
 křížem přeložené, Čistecký
 Hůlka hady otočená držená rysem,
 Stryal
 Tři hůlky s plameny ve dvou
 čtvrtích, Šertyngár
 Tři hůlky s liliemi v ruce, Roz-
 košský
Husa na trávníku ve čtvrtině, Šturm
Husy (kachny) tři v měděnici, Ši-
 ročka
Husí hrdla dvě, Nybšic
Hvězda sama, Pechio
 Táž sama na štítě kromě polou-
 kruhu, Tichý
 Táž sama, ale barvami rozdělená,
 Beník
 Polovičná hvězda pod pol. jelenem,
 Holár
 Táž pod mužem troubícím, Krato
 Celá hvězda na křídle, Medek
 Hvězda vedle ostrvy s lupenem,
 Prager
 Hvězda s koněm, Majer

Hvězda s kotvicí, Majer
 Hvězda s kozorožcem, Šturm
 Táž nad měsícem, z Amsštat, Bez-
 děcký
 Táž pod měsícem a kapounem, Kop
 Táž mezi dvěma měsíci, Fink
 Táž při noze nohově, Šen
 Táž při ostrvě a sově, z Gynterodu
 Táž nad korunou a rukama, z Ber-
 bistorfu
 Táž nad třemi trojhrany, Paradys
 Táž mezi dvěma kly neb rohy,
 Libnaur
 Táž při ruce a měsíci, Trnovanský
 Táž v krokvi a vedle kuliček,
 Schmidlin
 Těž tak vedle gryfích noh a pod
 orlem, Desfours
 Táž jen v krokvi, Nyklíček
 Táž s orlicí nad kohouty, Žačal
 Táž mezi kluky, Polcar
 Hvězda v horní polovici, a nad
 hradbou, z Rogendorfu
 Táž nad pruhu, Kirchmajer, Pštros
 Hvězda v dolní polovici pod an-
 dělem, z Nadějova
 Táž pod křížem, z Pejclsdorfu
 Táž pod polovičným nohem, Arnolt,
 Kurský
 Táž pod růžemi, Rozenhain
 Táž pod pruhu, Pfalc
 Táž pod hrdličkou, Munka
 Táž pod pruhem a listy jetelovými,
 Pacovský
 Hvězda ve spodní třetině, Štrohalm
 Táž ve čtvrtině s pruhu a kostelem,
 Kirchner
 Táž ve spodní šestině a kromě toho
 trojhran s 3 hvězdami, Stodola
 Táž ve čtvrtině s hradem a orlicí,
 Brechler
 Táž v klínu a se lvy, Zumsande
 Táž nad holubem a vedle kříže,
 Bornemisa

Táž nad věží a vedle řeky, Kail
 Táž na štítu na pruhu, z Thunu
 Táž na pruhu s oděncem, Gynter
 Táž na poloupruhu vedle měsíce,
 Nesslinger

Táž v pruhu nad horou a pod
 klíny, Hoch

Táž na pruhu a s kohoutem, z Henet

Táž na pruhu ve čtvrti, Šurda

Táž při vrchu štítu a nad muži
 plouvajícími, Nigróni

Táž v pruhu proti klínkům a podle
 lva, Sweerts

Táž v kolmém pruhu vedle ruky
 a daněle, Sixt

Táž pod krokví, pod liliemi a
 ptáčkem, Du Mont

Dvě hvězdy na pruhu po vrchu
 s vránou, Zhorský

Táž s kotvami, Prokecius

Táž se lvem, Bezděkovský

Táž s pol. lvem, Krocín

Táž s orlem, Houška

Táž s polovičným orlem, Skála

Táž s pol. orlicí, Celer

Dvě hvězdy ve čtvrtích s medvědem,
 Polnický

Táž po štítě se lvem a měsícem,
 Ryter

Táž se lvem na pruhu, Arnolt

Táž s jednorožcem a pruhem, Ko-
 šinský

Táž ve dvou polích s nohem, Valter

Táž na štítě s ostrvou, Ostrevský

Táž tak s lilí a měsícem, Matyáš

Táž v levé polovici vedle kozorožce,
 Vačetinský

Táž ve dvou dílech pruhy odděle-
 ných vedle lva, Matigkofer

Táž v 1. a 4. poli s krokví a měsícem,
 Vyšín

Táž na štítě po obou stranách střely,
 z Promnic

Táž na štítě po obou stranách pruhu
 s vlkem, Volf

Táž při vrchu nad jelenem a plotem,
 Plank

Táž v 1. a 3. třetině a mezi nimi
 pruh, z Hartunkova

Táž ve vrchní polovici po obou
 stranách řeky a nad kotvou,
 Rauš

Táž týmž způsobem v levé polovici,
 vedle lva, Rieger

Táž po obou stranách klínu se lvem,
 Ropal

Táž po obou stranách skopce, Scri-
 bonius

Táž po obou stranách klínu s čápem,
 Jírek

Táž po obou stranách pruhu se
 lvem, Had

Táž po obou stranách srny, Srnka

Táž oboje na jedné straně borovice
 a pod orlicí, Borovanský

Táž vedle klínu se sovou, Sýkora

Táž ve dvou polích nad jelenem,
 Bydžovský, z Humburka

Táž na štítě po obou stranách kotvy,
 Esterych

Táž při vrchu nad rukou s hroznem,
 Cukrman

Na štítě 2 měsíce a *tři hvězdy*, Volf

Tři hvězdy na štítě, dvě nad jednou,
 Lejbnic

Táž na štítě mimo pruh, Seno-
 matský

Tři hvězdy v dolní čtvrtině pod
 orlem a vedle muže, Vltavský

Táž v 2. a 3. poli vedle koruny
 s háky, Aldringen

Táž v levé polovici vedle pol. orlice,
 Hlava

Táž v dolní polovici nad měsícem
 a pod pol. orlicí, Pikhart

Táž v pravé polovici vedle pol.
 orlice, Čedík

Též ve spodní polovici při klínu
 a s kuličkami, Globic
 Též na vrchním pruhu nad volav-
 kami, Těšovský
 Též v pruhu příčném vedle pol. orla,
 Doublebský
 Též tak a přes trojdílný štít, z Šen-
 feldu
 Též v kolmém pruhu vedle kohouta
 a globu, Hárovník, Sferyn
 Též na pokosném pruhu bez jiného
 znamení, Cikán, Novodvorský
 Též tak, ale vedle jeřába a jelena,
 Částka
 Též tak od rukou a pode lvem,
 Geronis
 Též tak, ale mezi dvěma lvy,
 Bassevi
 Též tak v levé polovici a mimo ruku,
 Svíčka
 Též tak v 1. poli vedle lilie, Lavin
 Též tak přes štít, ale po stranách
 pol. lilie, Hubka
 Též tak přes štít, ale mezi pruhy,
 Karyk
 Tři hvězdy v krokvi a nad palmou,
 Domažlický
 Čtyry hvězdy nad třmenem a pod
 ním, Bremer
Šest hvězd, totiž tři a tři na pruhu
 pokosném v 1. a 4. poli vedle
 krokví, Tichtl
 Tři a tři nad ostrvou a pod ní,
 Janour
 Též po obou stranách pruhu se
 psíkem, Giglingár
 Též po stranách krokvic a vedle
 holubův, Briffaut
 Též v 1. a 4. poli při ruce s mečem,
 Briaumont
Sedm hvězd okolo měsíce, Hopfen-
 štok
Devět hvězd po třech na pruzích
 a vedle lva, Pražák

Hvězdy vedle pol. skopce, Agricola
 Též vedle veverky, Aichorn
 Hvězdy vedle noha a nad hradem,
 Panenka
 Též s kříži vedle kamenův s kříži,
 Boos
 Též s měsícem ve čtvrtině vedle ruky
 s mečem, Štejgár
 Též okolo koruny a nad pruhy,
 Hájek
 Též s měsícem v 1. čtvrtině a nad
 mušlí, Rejšvic
Deset hvězd, pět a pět nad ramenem
 a vedle koně a Uhra, Šenovec
 Hvězdy na těle Pegasu, Kolín
Hvězdová soustava, Basilius
Hýl, Vršovský
Chramostýlové ocásky, Rohan
Chrt sám na štítě, Humpolecký, Šorf
 Týž se zl. obojkem, Hof
 Týž přes štít polovičný, Vinar
 Týž v 2. a 3. poli vedle podkovy,
 Poetting
 Týž v polovici vedle vlka, Rajský,
 Zahrádecký
 Týž vedle zajíce, Vinklman
 Týž v klínu vedle jezdce, lva a orla,
 Huerta
 Týž na pruhu s ostrvami, Faltys
Jablko při lvu na pruhu, Kremer
Jabloň vedle ruky a Turecké hlavy,
 Hejda
Jahodky tři na pruhu vedle lilií,
 Jahoda
Játro se lvem, Dirleber
Ječný klas u kohouta, Šmirhan
 Ječné klasy tři, Rukner
Jedle, Kataryn
Jednorozec přes celý štít na příč po-
 lovičný, Lounský
 Týž, ale mezi zadními nohami by-
 lina lýkovec, Svěchyn
 Týž, ale nad horkami, Grymiller,
 Hána, Švantle

Týž na štítě pošikem polovičném,
Albrecht, Jeníšek (klénot mouřenín),
Klanicer (klénot pol. jedno-rožec),
Neymajer (týž klénot), Špán

Těž tak ve vrchní polovici a vedle kotve, Kotva

Jednorozec na štítku i ve čtvrtině s věncem, Košínský

Týž jen přes štít, Lišvic

Týž ve vrchní polovici nad klínem a liliemi, Podvinský

Těž tak, ale nad pruhy s liliemi, Myslich

Těž tak, ale nad skalou a kotvicí, Vítek

Týž ve spodní polovici a pod orlem, Stříbrský

Týž v pravé polovici vedle krokve, z Majru

Týž v levé polovici vedle pruhův, Šafer

Týž ve čtvrtině nad pruhy, Ledčanský

Těž tak vedle střel, Lausecker

Jednorozec necelý neb polovičný, Grymiller, Hána, Jiskra, Mladějovský

Týž nad vršky, Kochánek

Týž nad šupinami a makovicemi, Hlavsa

Týž ve vrchní polovici nad lilií, Pražák

Týž ve čtvrtině vedle orla, Cavriani

Jednorozcová hlava s hrdlem, Hána, Opice

Dvě takové hlavy vedle pruhu, Gönter

Jednorozcův roh stočený s bobrem, Roudnický

Jehně vedle liliovitých ozdob, Floryn z Lamšteina

Jelen sám přes štít, Bok, z Hyršperka, Kamberský, Portnár

Týž nad skalou, Přeloucký

Týž nad trávnikem, Vunšvic

Týž plovoucí ve vodě, Dlouhý

Týž vyskakuje s hrdlem prostřeleným, Hošťálek

Týž prostřelený, klénot rohy s plameny, Rotšteinský

Týž maje hrdlo nožem probodené, Jenšík

Týž jsa přepásán rouchem, Rogojský

Týž se svrženými rohy, Štormar

Týž bez rohův, ale s křídly, Pacovský

Týž na pruhu mezi liliemi, Lankyš

Týž přes dvě polovice, Krumlovský

Týž pod hvězdami a nad plotem (plaňkami), Plank

Týž pod dvěma hvězdama, Bydžovský z H.

Týž dvakráte ve dvou polovicích, Morava

Týž v levé polovici a na skále, Jindrovský

Těž tak vedle ruky zbrojné, Felix

Týž ve spodní polovici držen od muže, Jelínek

Týž v horní levé polovici, Khyn

Týž v pravé horní polovici, Kukla

Týž ve čtvrtině, v skoku do křoví, Valenta

Týž ve skoku nad vrškem, Segrouť

Týž vedle slunce a skály, Plithner

Týž vedle podkov, Pruskovský

Týž s ohniváčkem, Myslík

Týž na pruhu, Štefek

Týž vedle pruhu s hvězdami, Částka

Polovičný jelen přes celý štít, Cipryan, Fránek, Hrubý, Sobotecký, z Tulechova, Žlábecký

Týž přes polovičný štít, Šturm

Týž v polovici nad cimbuřím, Fraismut, Hyrš

Týž v horní polovici, maje korunku
 na hrdle, Diviš
 Týž okřídlený nad koulemi a hvěz-
 dami, Globic
 Týž okřídlený nad pruhu, Hradecký
 Týž nad polovičnou hvězdou, Holar
 Týž v dolní polovici nad plotem,
 Žďarský
 Týž s polovičným kolem, Palfy
 Týž s radlem, Zalužanský
 Týž ve skoku vedle dvou stromův,
 Lichtenbergár
Jelení hlava sama na štítě, Abšoc,
 z Bezdědic, Bírka, Hradištský
 Táž přes dvě polovice, Oršinovský,
 Šturm
 Táž s hrdlem prostřeleným, Kobiš
 Táž vynikajíc z koruny, Bryknár
 Táž s orlicí mezi rohy, Kocín
Jelení roh přes dvě polovice, Brod-
 ský, Rejnovský
 Týž v pravé polovici vedle křídla,
 Salis
 Též tak, ale vedle pruhu, Bunson
 Též tak, ale vedle střel, Korálek
 Jelení rohy dva, Roudnický
 Též přes dvě polovice, z Klenče,
 Klepsatel
 Též tak, ale při tom tři lilie, Hauf
 Též rohy přes tři díly, z Buče
Jeřáb nad trávníkem, přes celý štít,
 Loukovský
 Týž drže podkovu, Pěček
 Týž přes pruh a na vrších drže
 kamínek (kolečko?), Kolenec
 Týž na trávníku drže jednou nohou
 křemen, Frodl
 Týž v pravé polovici na skále drže
 kámen, Písecký z K.
 Týž s prostřeleným hrdlem, Škron-
 ský
 Týž vedle pruhu s hvězdami, drže
 kámen, Částka
 Týž ve čtvrtích vedle lva, z Golče

Týž ve čtvrtích drže kouli, vedle
 orla, Šteinbach
 Týž ve čtvrtích vedle pruhův drže
 podkovu, Pěček
Jestřáb drže kuroptvu, Pucherský
 Týž držen rukou, Lovčický
 Týž ve čtvrtích nad krokví, Ko-
 tečník
 Jestřebí nohy přes štít, Flojha
Ještěrka na pruhu, Michek
 Táž běžíc po šindeli, Mita
Jetel, dětel. Bylina s 3 listy, Kropáč
 Jetel, zl. větvička, z níž na pravo
 dva lístky, na levo jeden vy-
 růstají, Ledecký
 Týž ve vrchním poli, Časlavský,
 Matyáš
 Dva jetelové lístky vedle klínu pod
 orlem a lvem, Kleplot
 Jetelova bylina na skále a vedle orla,
 Sebenář
 Tři listy jetelové při čtverhranu
 Humpolec
 Dva jetelové lístky na krku, Hula
 a Šavel z Vlkové
 Tři jetelové lístky na pruzích, jeden
 a dva, Leksa
 Tři jetelové listy okolo krokve,
 Vacek
 Tři jetelové listy nad pruhem a
 hvězdou, Pacovský
 Pět jetelových lístkův, z nichž tři
 na pruhu, Luk
 Jetel držen lvem, Jošt
 Viz i trojlist
Jezdec drže meč, Tuhanský
 Týž vedle kříže, lva, osla a j.,
 Huerta
 Týž ve čtvrti vedle orlích hlav,
 Rotkirch
Jezovec na štítku, Thurn Taxis
Ježek vedle lva, Haidler
Jiskry sršící ze skály, Sedlčanský

Tři jiskry ve dvou třetinách a vedle
lvovy hlavy, Jiskra z D.

Iustitia bohyně a fasces, Krtička
Tři *kachny* v mědenici (husy?),
Širočka

Kachna na pruhu vedle divokého
muže, Bureš

Kačice s hadem, Mniškovský
Kalliope musa, Loštický, Lounský
Kameny tři s kříži a hvězdy s kříži,
Boos

Kamzík na skále, Hamza, Tur-
novský

Týž nad vršky, Lochman, Vel-
trubský

Týž přes vrchní a spodní pole,
Úterý (kl. jelení rohy)

Týž přes pravé a levé pole nad
skalou, Kaňkovský

Též tak, Zalužský

Týž v obou polovicích, Bojanovský

Týž v levé polovici vedle krokví,
Špis

Kamzík v pravé polovici zapadlý
a druhý v levé seskakující, Ježdík

Týž ze skály vyskakující mezi dvěma
pruhy, Franc

Kamzík polovičný (i jako kozel nad
cimbuřím), Chrudimský, Šebe-
stiani

Týž ve vrchní polovici, kl. muž,
Planský

Též tak, ale s prstenem, Vondorfer

Týž v pravé polovici na skále drže
věnec Jeník Zásadský

Týž v levé polovici vedle čamrd,
Šultys

Též tak, ale vedle krokví, Špis

Též tak, ale vedle 8 pruhův, Za-
hrádka

Též tak, ale vedle 6 polí neb pruhův,
Pek

Týž v pravé vrchní polovici vedle
pluhu, Schönflug

Týž ve čtvrtině vedle pruhův, Mili-
čovský

Týž vedle pruhův a lilií, ze Štein-
berka

Týž v klínu s orlem, Vitásek

Kapoun s prstenem, Kapoun

Týž nad měsícem a hvězdou, Kop
Kapř v levé polovici vedle pruhův,
z Újezda

Týž nad křídlem a praporci, Traeger

Týž ve čtvrtině s papouškem a
štikou, Krčín

Dva kapři vedle růže, Karpíšek

Tři kapři nad sebou, Kurcpach

Tiž plovouce, Častl

Tiž hlavami k sobě, Kapr

Karas ryba, ovinutý tkanicí, Glau-
bic

Karbovačky (kopisti na vápno), dvě
křížem, Kalkrejtár

Kavka se zl. kroužkem, Lednický

Jedna kavka neb i tři, Kavka
z Tolenšteina

Kel. Dva kly křížem s hvězdou,
Libnaur

Též, ale vedle sebe úzkým dolů,
Rakl

Keř trnový, Trněný

Kladivo s hadem nad pruhy, Buček

Též s nožem a vedle pruhův,
Kaliště

Tři kladiva (?) a kukle, Šenk

Kladivo v noze lvově, Štupart

Též ve zbrojné ruce, Kozel, Pecli-
novský

Též, ale ve dvou polích, Vilimovský
Klas ovsu, strnad na něm, Mel-
hauzský

Tři zl. klasy vedle orličí hlavy a
Pegasu, Kulíšek

Tři ječné klasy ve čtvrtině vedle
pruhův, Rukner

Též v horní levé polovici vedle
hroznův, Kernár

Též klasy v levé polovici vedle
 jetelův, Leksa
 Též obilné na štítě, Lekaš
 Dva klasy rýžové vedle vápenné
 peci, Kolokovský
 Tři pšeničné klasy v ruce, Pol-
 kovský
 Tři zl. klasy v noze lvově, Král
Klíče dva podle sebe, Grysl, Lok
 (tu omylem praporce, topory a
 žernovy)
 Též, ale křížem, Jchtryc
 Tři klíče ze středu vybíhající na tři
 strany, Lidl
Klín (ostrá část štítu, obyčejně
 ostrým na horu) ze skály vy-
 bíhaje, Ceznár
 Klín mezi orlicí a růží, Čečelický
 Týž s hvězdou mezi lvy, Zumsande
 Týž s kamzíkem nad orlem, Vitásek
 Týž s koulí, Pechovský
 Týž pod pol. jelenem, Globic
 Týž se lvem, mezi ostrvou a růžemi,
 Kyrštein
 Týž s polovičným lvem mezi hvěz-
 dami, Ropal
 Týž s lilií mezi liliemi, Síbrt
 Týž s lilií mezi lvem a orlicí, Pajer
 Týž mezi makovicemi, Kronberger
 Týž se pštrossem mezi orlicí a
 pruhem, Štraus
 Týž jen s ptáčkem, Fuch
 Týž s růží mezi růžemi, Severyn
 Týž jen s rysem, Domažlický
 Týž se sluncem mezi pruhy, Kut-
 naur
 Týž se sovou mezi hvězdami, Sýkora
 Týž s věží, Betengel, Linhart
 Týž s vlkem a mezi liliemi, Volf
 Týž s vránou mezi lvy, Proskovský
 Týž na štítku, Lichtenstein
 Týž ve spodní polovici s růží a mezi
 růžemi, Seldenšlák

Též tak, ale s lilií a mezi liliemi
 Podvinský
 Též tak, ale prázdný mezi jetely a
 pod orlem a lvem, Kleplot
 Dva klíny ve spodní polovici a mezi
 nimi narcis pod pruhy, Zalužický
 Tři klíny s rysem a střelou, Oneš
 Tři klíny ve spodní polovici pod
 medvědem, z Běrunic
 Klíny vzhůru (zuby), Metelský
 Též tak se strany, Minkvic
 Též tak, ale s hvězdou a se lvem,
 Sweerts
 Čtyři klíny v horní třetině nad
 hvězdou, Hoch
 Tři klíny v jedné čtvrtině k levé,
 ve druhé k pravé vedle lvův,
 Štupart
 Klín pošikem pod nohem, Štěpánek
Klobouk s rybkou ve čtvrtině vedle
 kuliček, z Ejcinku
 Myslivecký klobouk s medvězími
 nohama, Pampa
 Tři kloboučky (zvláštní pruhy) v 2.
 a 3. čtvrtině, Trautmansdorf
Kluky (tupé střely) dva křížem,
 Pecháček
 Též, ale mezi nimi hvězda, Polcar
 Tři kluky, Polnický
Kočka v levé polovici, Kočka
 Táž ve 2. a 3. poli, Klamové
Kohout přes celý štít, Lasický
 Též tak, kl. lidská hlava, ze Šim-
 berka
 Též tak, i za klénot, Kršňák, Pole-
 hradský
 Týž drže prsten, Cacingár
 Též tak, ale jen ve spodní pravé
 polovici, Henet
 Týž nad pruhy, z Hánu
 Týž na dřevě maje v ústech ječný
 klas, Šmirhan
 Týž na hradbě maje v noze oštipce,
 Šmilaur

Týž ve čtvrtině nad globem a vedle hvězd, Hárovník, Sferyn
 Dva kohouti spojeni kruhem, nad nimi hvězda, vedle orlice, Začal
Kohoutí hlava držená rukou, Čachovský, Flda
 Dvě kohoutí hlavy proti sobě, Krystján
 Tři kohoutí hlavy prostřelené ve vrchní polovici a celý kohout ve zpodní, Halama
Kolo, z Rederu
 Těž pod vlčkem, Koutek
 Těž palečné, Krsovský
 Těž mlýnské, Přeborovický
 Kolo polovičné s pol. jelenem, Palfy
 Těž palečné s leknovými lupeny Milner z Milhauzu
 Kolo palečné ve čtvrtích vedle pruhův, Prökl
 Těž v držení ruky a nad vodou, Koutný
Kolpak s pérem, Počenský
Komín v levé polovici vedle orla, Komínek
Konvalinka s křížem, Majer z F.
Kopí dvě rejtarská neb šercáry křížem, Kopinník
 Kopí dvě neb cílníky nad sebou, z Rožné
 Tři kopí neb ratiště bez praporcův, kl. pol. kozel, Gajevský
Kopisti dvě neb karbovačky, Kolkrejtár
Korbel, Skalský
Korořtva sama, Kamenický
 Táž v drápech jestrábových, Pucherský
korouhev na štítku, Dobrušský
 Táž ve štítku, Windischgrätz
 Tři korouhvičky na makovicích, Velišovský, Vrbčanský
Koruna, kl. paví kyta, Brod
 Táž, kl. lilie, Žlutický

Táž a 2 pera ve čtvrtině vedle nohou, Bissingen
 Dvě koruny nad sebou a skrze ně meč, Boleslavský
 Koruna a z ní jelení hlava vyniká, Bryknár
 Táž, ale vyniká kozel, Kozář
 Táž, ale vyniká orličí hlava, Kulíšek
 Táž, ale vyniká pol. páv, Fegal
 Táž nad pruhem cimbuřím, z Varnspachu
 Táž s hvězdou držená rukama, z Berbistorfu
 Táž navlečená na meči v ruce, Jaroměřský
 Táž ve čtvrtině vedle křivého pruhu (potoka), Kratochvíle
 Táž ve čtvrtině s háky vedle hvězd, Aldringen
 Koruny s orlem nad granát. jablky, Kunc
 Koruna a k ní 3 havrani, z Eggenberka
 Táž a dvě Turecké hlavy ve vrchní polovici, Šercer
 Táž s pruhem vedle orlice, z Lichtenšteina
 Táž dvakrát s plechovnicemi a pruh s růžemi, Král
 Táž na hrdle pol. jelena, Diviš
 Táž ve vrchní polovici a okolo hvězd, Hájek
 Táž prostrčená střelou a praporci, Albin
 Táž na kříži, Tábořský
 Táž pod krokví, Jizbický
 Táž pod pol. koněm, Granovský, Markvart
 Čtyři štechry neb korunky, Štechár
Kos, Holešovský, Mazaný
 Týž sedě na pahýlu, Pino
Kosa s mečem, Rozhovský
 Dvě kosa na štítku, Bissingen

Kosíř (zahradní nůž) s mladíkem,
 Teufel
Kostel, kl. brněná ruka, Kostelák
 Týž, kl. orlice a lev, Rumerskirch
 Týž ve spodní polovici pod orlicí,
 Chiesa
 Týž ve čtvrtině neb polovici s hvěz-
 dou, Kirchner
Kostky čtyři, vedle lilie, de Vitte
Kotel, kotlové ucho a meč, Staro-
 veský
Kotouč (jako kruh), Šlechtin
 Týž, Mejtolár
Kotev, kotvice na štítě, na hoře
 s kroužkem, Pešina
 Táž, kl. paví kyta, ze Štubenberka
 Táž a po stranách hvězdy, Esterych
 Táž přes celý štít křížem rozdělený,
 z Nostic
 Táž přes celý štít, ale s 3 háky,
 Řeháček
 Táž pod kolem a vlčkem, Koutek
 Táž s hvězdou, Majer
 Táž s růží v pravé polovici, Feigl
 Táž ve spodní polovici pod po-
 tokem a hvězdami, Rauš
 Táž v horní polovici nad krocanem,
 Arioli
 Táž ve spodní, ale nad kotvicí,
 Hubacius
 Též tak na pruzích, ale pod orlicí,
 Pistorius
 Též tak se skalou a pod jedno-
 rožcem, Vítek
 Též tak pod pruhem a jednorožcem,
 Kotva
 Táž ve třetině nad růžemi a lvíčkem,
 Pedroni
 Táž ve 2. a 3. čtvrtině s umrlčí
 hlavou, Lamotte
 Dvě kotvice křížem přeložené se
 srdcem, Rejnal
 Též ve dvou třetinách vedle divého
 muže, Šram

Též tak, ale vedle lilí, z Brettfeldu
 Tři kotvice na pruhu, Bredimský
 Též spojené, Zvíkovský
 Čtyři kotvice ve všech čtvrtinách,
 Prokecius
Koule sama na štítě, Lunikovský,
 Tatous
 Koule se zmijí a nad křídly, Sixt
 Koule s křídly pode lvem a orlem,
 Lounský
 koule v klínu vedle lva a noha,
 Pechovský
 koule v 1. a 4. čtvrtině dvojí barvy,
 Kuenburg
 kulička dvakrát na pruhu vedle
 lva, Blovský
 Táž dvakrát vedle pruhu a vedle
 lilí, Ryšan
 Tři kuličky ve spodní polovici pod
 pol. jelenem, Globic
 Tři koule v pravé polovici vedle
 noha, Štrér
 Troje koule v 2. a 3. čtvrti vedle lva,
 Sohyr
 Tři kuličky nad vršky a pod křepel-
 kou, Kutnaur
 Tři kuličky s násadkami okolo
 krokve, Keč
Koza (nástroj na řezání). Znamení
 jí podobné, Jelen
Koza, *kozel*, po celém štítě, Koše-
 tický
 Koza samotná, Koza
 kozel stojící, Břínský
 Kozlík samotný, Kozlík, Kozlovský
 Kozel ve skoku, z Hofu v Třebouni
 Týž ve dvou polovicích, Kurz
 Polovičný kozel, Seidl
 Týž s hlavou prostřelenou, Kralický
 Týž v pravé vrchní polovici, Kozel
 z R.
 Týž ve vrchní polovici, Pergár
 Týž nad hradbou, Kozelka

Týž po obou stranách pruhu s růžemi, ze Šembeku

Týž v 1. a 4. čtvrtině vedle snopův, Hofman

Též tak, ale se zajícem a vedle střelce, Allman

Týž vynikaje z koruny, Kozář
Kozorožec na skále, Kamenohorský

Týž s hvězdou, Šturm

Týž na pruhu vedle lilií, Nemošický

Týž s rybím ocasem v souhvězdí ve vrchní polovici, Šud

Dva kozorožci, Hordár

Polovičný kozorožec, vedle hvězd, Vačetínský

Týž přes dvě polovice, Kubat

Dvě *kratce* křížem, Nosakovec

Křemeny u zpodu štítu pod květinami, Suchomel

Křepelka nad kuličkami a vršky, Kutnaur

Dvě křepelky chycené od vlka, Volfrsdorfár

Křídlo samo přes štít, Kyj, Ledecký

Též přes dvě polovice, Albrecht, Žibřid

Též a s lilií, Doubek

Též a na něm hvězda, Medek

Též a na něm měsíc, Pelhřim

Též na něm s pružinou měsíci podobnou a orlí hlavou, Helm

Též s ptačím drápem, Šust

Též s šachovnicí, Pencik

Též s 2. a 3. čtvrtině, vedle lva a šachovnice, Jenikovský

Též v levé polovici vedle jeleního rohu, Salíš

Též ve čtvrtině majíc pruh a při kotvě, z Nostic

Též tak v 1. a 4. čtvrt. se lvovou hlavou, Volf

Křídélka pod kaprem a mezi praporky Traeger

Křídlo v pravé polovici vedle ruky s kladivem, Doudlebský z H.

Dvě křídla v 2. a 3. čtvrti vedle věží, Hohenwart

Dvě křídla složená v levé polovici vedle pruhův, z Lisova

Táž objímající kouli a zmiji, Sixt

Táž, každé v jedné polovici, Ferštatek

Táž, ale samotna ve štítě, z Halvyly

Táž s kamenem nad palmou, Záblatský

Táž ve 3. čtvrti vedle medvěda atd., Ehrlich

Kříž přes dvě oddělení, Gnolfinger

Kříž ve štítě, na něm koruna, po straně had a hrdlička, Tábořský

Kříž z pruhův, Taaffe

Též tak, ale dvou barev, Felderndorf

Týž, ale na něm měsíčkové, Piccolomini

Takové pruhy na štítu, Huerta

Kříž v levé polovici a při něm 4 křížky, Šofman

Kříž na vršku jen v 1. čtvrti, vedle hvězdy a j., Bornemisa

Kříže v 1. a 4. čtvrti vedle řek, Jakardovský

Kříž s baziliškem a oděncem, Panoš

Kříž vražený do srdce a pod tím meč, Gryl

Kříž v horní polovici nad hvězdou, z Pejelsdorfu

Kříž s konvalinkou, Majer z F.

Kříž v podkově, kl. jestřáb, Geraltovský, Šebišovský

Též tak, kl. ptáček, Skříšovský

Též tak, ale podkova obrácena dolů, Pačkovský

Kříž s 2 rameny a nad routou, Valderode

Křížek na konci červa, Dobšic

Křížky na pruzích vedle orlice, Hartig

Křížky s růží a lev, Helcl
 Též čtyři okolo mečův, Eisen
 Tři hvězdy a tři kameny s křížky,
 Boos
 Křížky okolo štítu se lvem, Verdugo
 Křížek na pruhu vedle sloupův,
 Colonna
Krkavec v. havran
Krocán na vršku v dolní polovici
 pod kotvicí, Arioli
Krokev ostrím vzhůru samotná na
 štítě, Canal, z Techvic
 Táž mezi bylinami, Fouknár
 Táž nad hvězdou, Nyklíček
 Táž nad korunou, Jizbický
 Táž s hvězdami nad palmou, Doma-
 žlický
 Táž mezi jetelovými listy, Vacek
 Táž mezi kuličkami, Keč
 Táž mezi lvovými hlavami, Kojt,
 Horský, Pražák
 Táž se lvovými hlavami, Šafberger
 (ovčí hlavy?)
 Táž ostrím dolů na dvou polovicích,
 Kralovský
 Táž mezi sluncemi, Rachmberk
 Krokev nad růží, Hraše
 Táž mezi dvěma růžemi a nad
 orlem, Ludvík
 Táž mezi 3 růžemi, Alsterle, Hegner
 Táž se lvy a mezi růžemi, Valter
 Táž s ptáčkem, hvězdou a liliemi,
 Du Mont
 Krokev s 3 růžemi a tři mimo to,
 Talkner
 Táž v levé polovici vedle jednorožce,
 z Majru
 Táž v spodní polovici s lilií a růžemi,
 Venšuh
 Též tak, ale pod orlicí, Okáč
 Též tak, ale pod koněm, Hanuš
 Též tak, ale s hvězdou a gryfovými
 nohama, Desfours

Též tak, ale s pol. orlicemi a hlavami,
 Kurto
 Táž ve 3 čtvrt. vedle vlčích hlav,
 Windischgrätz
 Táž v 2. a 3. čtvrti vedle holubův,
 Briffaut
 Táž v 1. a 4. čtvrti s měsícem a
 hvězdami, vedle věží (hradův?),
 Vyšín
 Táž v 2. a 3. čtvrti vedle pruhův
 s hvězdami, Tichtl
 Táž v 1. a 4. čtvrti s jestřábem,
 Kotečník
 Táž v 2. a 3. čtvrti vedle lvův,
 Felnár
 Táž ve čtvrtích s včelami, Bienen-
 berg
 Táž ve 2. a 3. čtvrti na horkách
 vedle per, Graifinger
 Též tak, ale s medvědy, Beern
 Též tak, ale s pruhu a orlicí, Le-
 debur
 Táž v 1. a 4. čtvrti s růžemi vedle
 mouřenína, Rozin
 Táž v 2. a 3. čtvrti s růžicemi
 rybiček a orlův, Vischer
 Dvě krokvice ve spodní polovici
 pod lvem, Trejtlár
 Tři krokvice se stínkami, Huvar
 Pět krokvic na horkách a pod orlicí,
 Hýbl
 Tři krokve v pravé polovici vedle
 kamzíka, Špís
 Krokve a orli, Špaar
 Lev s krokvicí, Ornys
Krokvice (tříhraník k měření), Petraš
Kroužek, *kruh* samotný na štítě,
 Myslinský
 Týž jako prsten vedle Turka, hvězd
 a lilie, Vendšuch
 Týž v 1. a 4. čtvrti vedle orlic, Wert
 Dva kroužky na pruhu s orlicí a
 lvem a T, Demuth
 Též s ružicí ve vejčitém do ostra za-

točeném zavření s růžicí vedle
 lilie a růže, Ercker
 Tři kroužky ve 2. čtvrti vedle vlčích
 hlav, Windischgrätz
Kružidlo v 2. a 3. čtvrti vedle
 orlův, Fleissner
 Též drženo lvem, Ret
Kukle (?) tři s kladivy, Šenk
Kuličky tři v 1. čtvrti, vedle klo-
 bouku a rybky, z Ejcinku
Kůň na štítě, Hejnic
 Týž a klénot ruka s prápurem, Tym
 Koník krácející, kl. kružidlo, Lito-
 chleb
Kůň s péry na hlavě, Lemajer
 Týž s černým pasem, Cibulka
 Týž straka s křížem na čele, Jelínek
 Týž ve dvou polovicích (na příč),
 Jurman
Kůň s jezdcem, ve vrchní části nad
 pruhem, Tuhanský
 Týž na cimbuří pod Uhrem a j.,
 Šenovce
 Týž běžící nad cimbuřím, Tumlíř
 Týž s hvězdou, Majer
 Týž v klínu vedle růží, Kyrštejn
Kůň vraník v horní polovici nad
 krokví, Hanuš
 Týž polovičný samostatný, Čížov-
 ský, Lukařovský, Vrbčanský
 Týž polovičný nad korunou, Mark-
 vart
 Týž ve vrchním poli nad pruhem,
 Ronovský
 Týž vraník nad korunou v 2. a 3.
 čtvrti, Granovský
 Týž ve vrchním poli nad lilí,
 z Těchenic
Kůň celý ve dvou polích, Vácha
Koňská hlava s uzdou, Humpolecký
 Dvě hlavy proti sobě, Chalupa
Koňská noha, z Abensperka
Kuna na skále, vedle hada, Birš
 Dvě kuny proti sobě, z Chlaštova

Kuše samostříl, Zalužský
Kvěтина, kytká. Květina ve dvou
 polích pode lvem, Kelbl
 Krajáč s květinou bazilikou, Cha-
 berský, Hubatius
 Kvítek s lístkem po obou stranách
 pruhu, Rafius
 Dva kvítky s lilí pod pruhem a
 Turkem, Turek
 Tři květiny na vršcích pode psem,
 Matyášovský
 Květy a lupení s orlicí, Pičín
 Ruka držíc kytku, Ostříž
 Kytka pod beraní hlavou, Šofman
Labuť (husa?) na řece (pruhu) se
 lvem, Hotovec z Husenice
 Táž držíc prsten svým pyskem,
 Mitys z Limuz
 Táž držíc meč, Rozhovský
 Táž s růží na štítku, Paar
 Táž s hrdlem prostřeleným a j.,
 Štoček
 Táž plovoucí s prstenem v pysku,
 Ehrlich
 Táž s hvězdou v první čtvrti, Losy
 Dvě labuti ve dvou čtvrtích se
 střelami, Born
Lekno. Lupen na ostrvě s hvězdou,
 Prager
 Dvě lekna ve dvou polích, Götz
 Tři leknové lupeny pod helmicí a
 věncem, z Hostivař
 Tři takové lupeny, jako u Říčan-
 ských, Schreibersdorf
 Tři lupeny, dva a jeden, po štítě,
 Max
 Též na pruhu pošikem položeném,
 Kudlár
Laň ve čtvrtích se psy, Prinz
Len bylina v pravé polovici vedle
 orla, z Dindorfu
Les, z něhož vyskakuje jelen, Ho-
 štálek
 Týž s rysem, Hovorčovský

Z téhož vlk vyskakující, Šiška
 Lev. Rozvrh u něho a lilii, 1 lev na
 štítě, 2. lev na polovicích, 3. na
 čtvrtcích, 4. u klínův a krokví,
 5. u klína, 6. části lva, 7. lvice
 Lev na štítě, Šemberk
 Lev Č. nekorunovaný, Adlspach
 Lev, kl. pol. lev, Hartleb, Děvín
 Týž nad skálou, Blovský
 Týž nad trojzubím, Šenborn
 Týž, kl. paví kyta, Metych
 Týž drže dětel, Jošt
 Týž drže hák ze hříče, Kekule
 Týž přes dvě polovice drže kříž,
 Kotarovský
 Týž tak s krokvicí, Ornys
 Týž drže kružidlo, Ret
 Týž přes trojdílný štít drže lilii
 Týž při skále nesa lilii, Rovenský
 Týž drže meč, Majer z L.
 Týž s mečem u mostu, Zatočil
 Týž s měsícem a hvězdami, Bezdě-
 kovský
 Týž za mříží, Kelecký
 Týž za plotem, Polehradský
 Týž drže slunce, Menšík
 Týž drže palmovou větev, Smil-
 kovský
 Týž drže radlo, Majer.
 Týž z oblaků drže slunečnici, Vlk
 Týž přes dvě polovice drže věnec,
 Šipař
 Týž nesa věnec s růží, Hymelstein
 Týž drže větev se 4 listy, Nelcl
 Týž drže zvon, Brykcí
 Týž drže žernov, Šteinmiller
 Lev sv. Marka na kopečku, Marek
 Lev mořský, Vejvoda
 Lev pod pruhem, Khek
 Týž přes pruh, Pořícký
 Též tak, kl. pštrosí péra, Čankovský
 Týž se šachovnicí, Prinz
 Týž na štítu s laní a psem, Prinz
 Též tak mezi pruhu, Bílek

Též tak mezi kroužky a orlicemi,
 Wert
 Též tak mezi kozly a snopy, Hofman
 Též tak ve čtvrti mezi křížky, Ver-
 dugo
 Týž ve štítu trojdílném, Teufel
 Dva lvi držíce žezlo, Karolides
 Tíž k sobě obrácení, ani drží slunce,
 Mělnický
 Tíž a ruka s mečem, Ott
 Štít s pruhem a lev, Wallis
 Týž na příčném pruhu mezi pruhu,
 Bucek
 Týž ve středním a jiný v dolním
 pruhu, Belcredi
 Týž v nejhořejším pruhu, Mozol
 Týž v horním a jiný v dolním poli
 a mezi nimi pruh, Šnobl
 Týž pod pruhem dvojbarevným,
 Khek
 Týž pod několika pruhu, Kleo
 Týž na pruhu pošikem položeném
 s hvězdami, Had
 Též tak, kl. polov. lev, Luk
 Též tak, ale s jablkem, Kremer
 Též tak, ale s větví limonovou a
 mezi růžemi, Klol
 Též tak, ale mezi hvězdami, Arnolt
 Též tak mezi růžemi, z Orderyku
 Též tak, ale jen v polovici vedle
 ruky, Tišnovský
 Též tak vedle jednorožce a pruhův,
 Ledčanský
 Dva lvi a štítek na jednom pruhu
 pod orlem a nade zdí, Had
 Lev v pravé polovici s nohem,
 Hanisch
 Též tak s praporem, Ústecký
 Též tak vedle hvězd, Bezděkovský?
 Též tak drže kosíř vedle hvězd
 a měsíce, Ryter
 Též tak vedle oděnce, Košin
 Též tak vedle pruhův, Fryčko,
 Lausnitz

Též tak vedle pruhův a dubové
 větve, Bukovský
 Též tak vedle růží, Perger
 Též tak vedle střel, Štrol
 Lev v levé polovici vedle česnekové
 hlavičky, Knobloch
 Týž vedle orlice a štítek, de Couriers
 Týž vedle orla s palmou, Netolický
 Týž nad potokem vedle polov. orla,
 Popovský
 Týž ve skoku vedle pruhův s hvěz-
 dami, Pražák
 Týž s holí vedle pruhův, Pichl,
 Pichlberger
 Týž vedle ruky s mečem, Chotě-
 tický
 Týž s kotvicí vedle skály, Trofin.
 Lev po levé straně proti jezdcí,
 Huerta
 Též tak proti orlici a hvězdám,
 Borovanský
 Dva lvi proti sobě u palmy, Mez-
 lecký
 Lev s gryfem držíce čekan, Mauk
 Lev ve spodní polovici pod věží,
 Majdrle
 Lev pod rukou, Enis
 Lev při zpodu drže 3 proutky pod
 měsíci a hvězdami, Mattigkofer
 Týž ve spodní polovici pod koru-
 nou, Král
 Lev ve vrchní polovici, drže perlu
 a nad člunem, Perlenec
 Týž nad pruhem a játry (?), Dirleber
 Týž s mečem nad květinou, Kelbl
 Týž nad lilií a rozděleným polem,
 Vilímovský
 Týž drže lilii nad klínem s lilií,
 Pauspertl
 Týž drže lilii nad třemi pruhy,
 Fabricius
 Týž drže trubici nad rozdělenou
 polovicí, Čazar
 Týž kráčeje nad pruhy neb zname-

ními na způsob podkov, z Cho-
 remic
 Týž pod pruhem a nad krokviemi,
 Kapan
 Týž s korunou nad třemi růžemi,
 Vodák
 Týž nad třemi růžemi, z nichž jedna
 jest v klínu, Veldenšlak
 Týž nad šachovnicí, Vendlín
 Týž nad trubičkami, Skočovský
 Týž nad vlčími udicemi, Alleman
 Týž na štítě pošikem děleným ve
 vrchní polovici nad hadem a ho-
 lubem drže meč, Agricola
 Též tak kráčeje nad liliemi, Libický
 Týž nad pruhy s lilií, aneb s hvězdou
 aneb růžemi, Tahlo
 Týž drže růži nad pruhy, Zablatný
 Týž drže sloup nad pruhem s rů-
 žemi, Král
 Týž drže sloup nad prázdnou polo-
 vicí, Pachta
 Týž nad pruhem s žaludy, Klenka
 Týž leže prostřelený nad černým
 pruhem, Martini
 Týž ve vrchní pol. nad hvězdami
 a rukou, Geranis
 Týž na témž štítě v dolní polovici
 pod potokem a pol. orlem, Diviš
 Týž pod orlicí, Michna
 Týž pod 3 růžemi, Plakvic
 Lviček pod růžemi a kotvicí, Pe-
 droni
 Lev pod střelou, Kuroburger
 Dva lvi na témž štítě, každý v pol-
 vici, Mužík
 Též tak, ale mezi nimi pruh
 s 3 hvězdami, Basseyi
 Též tak, ale mezi nimi pruh s liliemi,
 Blovský
 Lev v jediné čtvrti a to pravé
 zejména s buvolí hlavou, orlicí
 a t. d., Dobrušský

Též tak, ale maje kord a granát,
 Sohyr
 Lev, ale s orlicí a zajícem, Žák
 Týž, ale jen v polovici a s palmou
 nad pruhu, Myslík
 Lev v jediné čtvrti a to levé vedle
 svazkův prutův, Šurda
 Týž vedle orla a hradby, Salomon
 Týž vedle polov. orla a nad jetelo-
 vými lístky, Kleplot
 Týž vedle orla a nad okřídlenou
 koulí, Lounský
 Týž drže dvě koule vedle orlice a
 nad rozstřílenou hradbou, Dunkl
 Týž maje žezlo vedle pol. orlice a
 nad hoř. granátem, Verner
 Lev v dolní čtvrti levé s baziliskem
 a t. d., Chlumecký
 Týž pod kroužky a orlicí, Demuth
 Týž pod horníkem a zubatým
 pruhem, Nádherný
 Týž pod jezdcem a vedle děla,
 Rotkirchl.
 Týž v též čtvrti pravé pod růžemi
 a husou, Šturm
 Též tak, ale pod pruhu a orlicí,
 Michna
 Též tak, ale pod pruhu a loďkou
 a paví kytou, Zňovský
 Dva lvi ve dvou čtvrtích vedle dubu,
 Dyrux
 Též tak a po obou stranách dubo-
 vého pařezu, Ostržtok
 Tíž vedle hůlek s plameny, Šer-
 tyngár
 Tíž vedle jedlí, Kataryn
 Tíž vedle pol. jelena a pol. hvězdy,
 Holar
 Tíž vedle jeřábův, z Golce (Goltz)
 Tíž vedle ježkův, Haidler
 Tíž vedle krokví, Felnár
 Tíž vedle nohův, Mazanec
 Tíž vedle nožův vinařských, Král
 Tíž vedle okounův, Vokoun

Tíž vedle orlic, Franchimont, Logd-
 man, Šelhart
 Tíž vedle orlův, Ubelly, z Valderode
 Tíž vedle polovičných orlův, Le-
 vinský
 Tíž vedle ostrví, de Bois
 Tíž vedle ostrve a střely, z Ekr-
 štorfu
 Tíž vedle provazův stočených, Kar-
 vinský
 Tíž vedle pruhu pošíkem a kame-
 nův, Nerhof
 Tíž vedle pruhu s růžemi, Tham
 Tíž vedle dvou pruhův, Pichl
 Tíž vedle 3 pruhův, Platejs
 Tíž vedle 3 pruhův příčných, Pa-
 pazoni
 Tíž vedle rout, z Teufenbachu
 Tíž vedle sov, Zahradka
 Tíž vedle šachovnic, Albin, Mol
 Tíž vedle věže a lilie, z Turnu
 Tíž na pahorcích vedle vodoteči,
 Šrenk
 Tíž, ale rozličně (nad hradbou, na
 dvou polovinách) vedle orlice,
 Voříkovský
 Tíž pod pruhem, štítek orel, Vernier
 Lvi ve dvou čtvrtích držíce po hadu,
 Vodňanský
 Tíž držíce po holi vedle pruhův,
 Pichl
 Tíž držíce po kladivu vedle klínův,
 Štupart
 Tíž v krokvi držíce po kordu vedle
 orlic, Berchthold
 Tíž s korouhvemi vedle orlův, ze
 Šporku
 Tíž držíce po kouli vedle pruhův,
 Mráček
 Též tak vedle orlic, Rabšteinský
 Tíž s křížky vedle rukavic, Helcl
 Tíž s liliemi vedle pruhův, Milach
 Tíž držíce po meči vedle srdcí, Čech

Tiž držice po paví kytě vedle orlic,
 Opic
 Tiž držice po větvi vedle růží, Seidl
 Tiž ale jen v částech těch čtvrtí,
 Hájek, Jenikovský, Kotečník
 Tiž ale jeden samotný a druhý pol-
 nad hradbou, Bienenberg
 Čtyři lvi, dva celí a dva poloviční
 nad pruhem, Lichtenštejn
 Samson na lvu na rozličných částech
 štítu, Hartman
 Lev v klínu mezi liliemi, Melcer
 Týž mezi ostrvou a růžemi, Kyr-
 štein
 Týž v pravo od klínu s koulí, Pe-
 chovský
 Týž v levo od klínu, též orlice, Pajer
 Dva lvi po stranách klínu s hvězdou,
 Zumsande
 Též tak vedle klínu s mouchami,
 Muk
 Též tak vedle klínu s rukou, Bauler
 Též tak vedle klínu s vránou, Pro-
 skovský
 Lev pod krokvi a bylinami, Fouknár
 Dva lvi na krokvi mezi růžemi,
 Valter
 Čtyři lvi a štítek s orlem, Villani
Lvova hlava sama na štítě, Bechyn-
 ský
 Táž majíc v ústech safír a hada,
 Lvovický
 Táž ve vrchní polovici štítu, Kraus
 Dvě hlavy v též polovici, Neuman
 Též nad hradbou a třetí hlava
 v bráně, Leupold
 Též v 2. a 3. čtvrti vedle křídel, Volf
 Též tak ale držice po lilií, z Bynu
Lvova hlava na pruhu mezi jiskrami,
 Jiskra
 Dvě hlavy, každá po straně krokve,
 Kojt
 Tři hlavy okolo krokve, Horský,
 Pražák

Tři hlavy lví (?) na krokvi, Šafbergár
 Tři hlavy ve 2. a 3. čtvrti, vedle střel,
 Šrenk
 Lví hlavy drženy šaškem, vedle
 pruhův, Lénar
Lvova čelist ve vrchní polovici štítu,
 Kavinský
Lvova noha sama na štítě, Kavan
 Táž prostřelena, Drahnětický, Mar-
 kolt
Polovičný lev sám na štítě Děvín
 Týž drže lilií, Leupolt
 Týž v pravé polovici štítu nad hrad-
 bou a vedle hory, Horák, Mráz
 Týž v levé polovici nad hradbou
 vedle vinného kře, Kandorský
 Týž ve vrchní polovici a týž v klé-
 notě, Chlivenský
 Též tak a nad dvěma krokviemi,
 Trejtlár
 Též tak drže střelu a nad liliemi,
 Zalužský
 Týž nad cimbuřím drže prsten,
 z Golče
 Týž nad 3 liliemi, Bahenský
 Též tak nad meluzinou, Poust
 Též tak nad medvězími nohama,
 Lekeš
 Týž ku předu obrácený v svrchní
 polovici nad kolmými pruhy, Luk-
 šan
 Pol. lev nad stínkem a pruhy, Těžký
 Týž nad pokosnými pruhy, Vlasatý
 Týž nad růžemi, Henkl
 Týž s dýkou nad cimbuřím, Lidl
 Týž drže hvězdy nad cimbuřím,
 Šponár
 Týž drže šafránový květ nad pruhem
 s hvězdami, Krocín
 Týž nad šachovnicí, Zhorský
 Týž v dolní polovici drže praporec
 nad cimbuřím a pod labutí, Hoto-
 vec

Dva pol. lvi ve dvou čtvrtěch nad korunami a vedle pávův, Pavoryn
Tíž v polovičných čtvrtěch nad pruhem a hvězdou vedle klínův, Sweerts

Jen jeden v klínu mezi hvězdami, Ropal

Levhart, Hertl, Macák

Týž přes polovice, Hlaváč

Týž drže lekna, Říčanský

Týž drže meč nad skalou, Jezberovský

Týž na trávníku drže zajíce, Lainhoz

Týž sedě na pařezu, Hubáček

Týž při lesu, Jezbera

Týž v pravé polovici vedle růží, Freisichselbst

Polovičný levhart v horní polovici, Lošanecký

Lvice v horní polovici, Lang

Táž na pruhu mezi cvrčky, Gryl

Libeček bylina, trojí na horkách, Libocký

Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle

Lilie (heraldická) na štítě samotna, Sušický, ze Zvíkovce

Táž, kl. 3 péra, Ledecký

Táž kl. klobouk, Prog

Táž nad měsícem a pod hvězdami, Matyáš

Táž dvojí barvy na štítku, Kaiserstein

Táž jako pupen (polovičná), Oštíp

Táž v pravé polovici vedle kostek, de Vitte

Táž vedle medvěda, Cetl

Táž vedle pruhův, Kahoun

Táž vedle pruhův a rostlin, Neubauer

Těž tak dvě lilie vedle koulí, Ryšan

Těž tak tři lilie vedle lipových listův, Lachnit

Dvě lilie v levých dvou čtvrtích vedle pol. orla, Kober

Tři lilie v levé polovici vedle pol. orlice, Beránek

Těž tak vedle růží, Plot

Lilie ve vrchní polovici nad pahrbky, Hyls

Táž nad zámečkem, Melický

Těž tak dvě lilie spojené věncem nad šachovnicí, Uzlár

Lilie ve spodní polovici pod pol. jednorožcem, Pražák

Táž pod pol. koněm, z Těchenic

Táž pod růžemi a řekou, Putz

Těž tak tři lilie pod pol. lvem, Bahenský

Těž tak pod oděncem držícím lilií, Vilheim

Těž tak ve 2 pruzích pod jednorožcem, Myslich

Těž tak v klínech pod nohem, Platejs

Podobně ale pode lvem držícím střelu, Zalužský

Dvě lilie ve vrchním a jedna ve spodním poli, Brunar

Lilie jen ve spodní třetině pod pruhem a Turkem, Turek

Lilie ve vrchním pokosném poli nad bradáčem, Melantrych

Táž ve spodním poli pod rybami kapry, Havránek

Těž tak 3 lilie pode lvem, Libický

Dvě lilie po obou stranách pruhu s jelenem, Lankyš

Lilie v horní levé čtvrti nad horou vedle pol. orlice, Vejs

Těž tak vedle hvězd a nad pruhy, Lavin

Táž v pravém horním koutě vedle křídla, Doubek

Táž nad pruhy a vedle noha, Půhončí

Lilie ve dvou čtvrtěch vedle jelenův, Segrant

Těž vedle orlic, Gramb

Táž ve zpodní čtvrti pode lvem,
Vilímovský
Táž pod krokviemi vedle pol. orla,
Skočnodvorský
Táž pod krokví, růžemi a orlicí, Okáč
Lilie plamenité na krokvích s hvěz-
dami a měsícem, Vyšín
Lilie v pruhu, Majer
Též s pruhy, Majer
Tři lilie na polovičném štítu, 2. a 1.,
Kekryc
Lilie pod krokví, růžemi, Turkem
atd. Vendšuch
Dvě lilie nad krokví s ptákem, Du
Mont
Lilie v klínu pode lvem s lilií, Paus-
pertl
Táž mezi lvem a orlicí, Pajer
Dvě lilie vedle klínu s radlicí, Za-
kostelský
Též tak vedle klínu, se lvem, Melcer
Též tak vedle noha, Herolt
Též tak vedle sokola, Mulc
Též tak vedle vlka, Volf
Lilie s růží vedle vejčitého klínu
s kroužky a růží, Ercker
Dvě lilie ve čtvrtích proti sobě vedle
pruhův, Majer
Též tak vedle lvových hlav, ale jen
v levé polovici, Ostrštók
Tři lilie na štítě jedna, v klíně, dvě
podle něho, Sibrt
Dvě lilie podle hory (Prachně), Holar
Tři lilie pod pruhem se lvem, z Adel-
ryku
Dvě lilie po stranách pruhu s jahod-
kami, Jahodka
Též tak vedle hroznův, Šud
Tři a tři též tak vedle kozorožce,
Nemošický
Dvě též tak vedle noha, Vinkler
Též tak vedle pruhu s růžemi,
Klásterský

Liliovitá ozdoba nad pruhem a
vodami, Dobřanský
Lilie na pruhu polovičném vedle
jeleny, Jindrovský
Táž na poloupruhu v horním poli
a nad pruhy, Břekovec, Škréta
Též tak ale v dolním poli a pod pros-
ticí, Šerý
Táž v pokosném pruhu dolní polo-
vice pode lvem, Tahlo
Dvě lilie ve dvou čtvrtěch na polou-
pruhu vedle kamzíka, ze Štein-
berka
Tři lilie na pokosném pruhu mezi
lvy, Blovský
Též bez provázení, Taubenreuter
Též mezi kotvicemi, z Bretfeldu
Též na kolmém pruhu mezi čtyřmi
čtvrtmi, Měl
Též tak, ale mezi dvěma třetinami
s pruhy, Majer
Tři lilie na hůlkách držené rukou,
Rozkošský
Lilie s růžemi po dvou čtvrtěch vedle
srdcí, Ott
Tři lilie při jeleních rozích, Hauf
Lilie s věží vedle orla, Thurn a Taxis
Polovičné lilie na hůlkách vedle pol.
jehněte, Floryn
Též při pruhu s hvězdami, Hubka
Lilie na cimbuří pod orlicí, Bydžov-
ský
Lilie držena lvem, Fabricius
Táž držena pol. lvem, Leupolt
Táž držena lví hlavou, z Bynu
Táž držena oděncem, Vilhaim
Táž držena nohem, Šober
Tři lilie do trojhranu, Cetlec
Polovičná lilie jen o jedné čtvrti
vedle orla, noží atd. Vendicil
Táž ale pospolu s orlicí ve dvou
čtvrtích, Lokšan
Táž v pravé polovici vedle pruhův
s růžemi, Štomířský

- Těž tak v levém poli, Kurkovský
 Táž v levém poli s pol. orlem, Přibyslavský
Lilie květina dvakrát ve polovicích, Kochan
 Táž vynikajíc z náprstku, Kvikman
 Tři lilie byliny vyrostlé z hůrky, Vratislavský
 Lilie rozkvetlá ve dvou čtvrtěch, Sumer
 Tři lilie květiny nad křemeny, Suchomel
 Lilie držena lvem, Rovenský
 Tři lilie rozkvetlé, Majer
Lín ryba na pruhu, Linek
 Týž prostřelený jen ve čtvrti a nad šraňkem, Mořan
Lípa. Pařez lipový s 3 lupeny, Branický
 Lipové dřevo s listy, Sumer
 Tři lipové listy, Lachnit
Lipany ryby dvě vedle sápi, Kavka
Liška samotná na štítě, Minc, Pernkló
 Táž šípem prostřelená, z Dornheimu
 Táž s kostkovaným pásem přes tělo nesouc v mordě kosu, Kosa
 Táž v horní polovici ve skoku nad pařezem, Fuchs
Loď viz i člun
 Loďka buď samotná na štítě neb jen ve čtvrti s paví kytou, Zňovský
 Loď plachtová ve spodní polovici a pod skalou, Nastoupil
 Loď s věží svítilnou jen v jedné čtvrti vedle pruhu a orlice, Hančperský
 Lodička na příčném pruhu pod bobrem a papouškem, Orel
Lopaty dvě křížem, Liška
Lososy dva, Salm
Luk se střelou naloženou, ze Smržíc
 Týž napjatý se střelou, držén rukou, Mýtský
 Muž s lukem, Chyba
- Tři luky, Arco
Makovice dvě vedle klínu, Kroneberger
 Tři korouhve s makovičkami, křížem složené, Vrbčanský
 Těž tak, ale všechny vedle sebe, Velišovský
 Tři makovice ve spodní polovici pod medvězími nohama, Makovský
 Makovice a šupiny pod jednorožcem, Hlavsa
Sv. Marka lev na hůrce, Marek
Meč, s ním svazky metel vedle lva a hvězdy, Šurda
 Meč s kosou, Rozhovský
 Týž s kotlovým uchem, Staroveský
 Týž držén lvem, Majer L.
 Týž držén levhartem, Jezberovský
 Týž držén nohem, Hebenstreit
 Týž držén labutí (husou?) Rožnovský
 Týž držén lvem a jiný s váhami vedle hada a holuba, Agricola
 Ruka až do zápěstí držíc meč, Chrudimský
 Ruka s mečem a 2 lvi, Ott
 Ruka s korunou navlečenou na meči, Jaroměřský
 Ruka zbrojná s mečem, Fafout, Žlutický
 Táž ve dvou čtvrtěch, Štejjár
 Ruka zbrojná s mečem na pruhu vedle jelena, Felix
 Ruka s mečem a hvězdami dvakrát ve čtvrtěch vedle pruhův, Briaumont
 Meč vražený do srdce, též kříž, Gryl
 Dva meče křížem přeložené dvakrát s ptákem, Steinberger
 Těž tak jednou na štítě s 4 křížky, Eisen
 Skála sršící jiskry a plamenné meče, Sedlčanský

Měděnice (mísa) s 3 kachnami,
Širočka

Medvěd drže hrozen, Majerle

Týž drže meč, Pouchovský

Týž stojí na zadních nohou, Neu-
berk

Týž s větví, Kriegelstein

Týž drže růžičky, Šrejnár

Týž vedle růže byliny, Perger

Týž ve dvou polovicích jsa oštipem
prostřelen, Mencl, Tomanykl

Týž za stromem a ruka do něho
bodaající, Jesenský

Týž nad dvěma pruhy, Pervek

Týž s řetězem a houžví, Únětický

Týž v levé polovici vedle lilie, Cetl

Též tak s palmou a vedle pruhův,
Malanotte

Též tak drže palici a vedle pruhův
s růžemi, Vizner

Též tak na hůrce vedle dvou čtvrtí,
Ursin

Týž ve dvou dolejších čtvrtkách pod
hvězdami, Polnický

Polovičný medvěd na dvou polo-
vicích, z Mladkova

Týž na pahrbku, Výškovský

Týž na útesu, Nefestýn

Týž ve vrchní polovici nad 3 klíny,
z Berunic

Též tak, drže růži a nad krokviemi,
Dekára

Týž v horní čtvrti pravé drže praporek,
Ehrlich

Týž v 1. a 4. poli vedle krokví, v.
Beern

Medvězí hlava se strelou, z Mladoňvic
Táž ve spodní polovici a pod pruhy,
Bílský

Medvědí noha, Tábořský

Táž prostřelená, Albin

Táž noha na pruhu, Vartovský

Táž s mečem v levé čtvrti horní
vedle růže, Bohuš Velvarský

Dvě nohy ve vrchní polovici nad
makovicemi, Makovský

Též ve spodní polovici pod pol. lvem,
Lekeš

Též křížem přeložené, Kropáč

Též držice myslivecký klobouk,
Pampa

Meluzína ve spodní polovici pod
pol. lvem, Poust

Merkúr bůh, Šilin

Měsíc přibývající (v heraldice vždy
rohatý) se 7 hvězdami, Hopfen-
štok

Měsíc pod hvězdou, z Arnstorfu,
Bezděcký

Týž nad hvězdou a pod kapounem,
Kop

Týž pod lilí a hvězdami, Matyáš

Týž pod pol. orlicí, Kutovec

Též tak ale orlice s kroužkem, Purk-
hamer

Ruska s měsícem na dvou polovicích,
Sabin

Měsíc s dvěma střelami na kříž pře-
loženými, Miler

Týž pod 3 střelami, Leštinský

Křídlo na štítě a na něm měsíc,
Pelhřim

Dva měsíce s hvězdou, Fink

Dva měsíce a 3 hvězdy, Volf

Tři měsíce rohy ven, Rakvic

Dva měsíce, jeden přes druhého,
Karban

Měsíc v pravé polovici vedle pruhu
s hvězdou, Nesslinger

Týž v levé polovici vedle noha,
Hebenstreit

Týž s hvězdami ve spodní polovici
pod pol. orlicí, Pikhart

Též tak a pod orlem, Pfefrkorn

Týž ve vrchní polovici s hvězdami
v rozích, Rejšvic

Dva měsíce s hvězdami ve dvou hor-
ních polích nade lvem, Mattigkofer

Měsíc v levé horní polovici vedle
 věnce, Kolín
 Týž v pravé horní polovici nad
 věncem, Plácel (Týž co předešlý)
 Měsíc na poloupruhu mezi hvězdami
 vedle lva, Ryter
 Dva měsíčky mezi pruhy a nad ra-
 menem, Trnovanský
 Měsíc a kly v 1. čtvrti u kotve,
 z Nostic
 Měsíčky (5) v křížích vedle erbův
 4 zemi, Piccolomini
 Měsíček pod krokví a hvězdami,
 vedle věží, Vyšín
Metlice dvě, Potvic
Mořský lev, Vejvoda
 Mořská panna držíc v každé ruce
 zrcadlo, Rozkošný
 Táž s harfou, Liturgus
 Táž částí erbu, Šelhart
Most vlastně zaokrouhlený pruh
 nad vodami, Dobřanský
 Most a lev s mužem, Zatočil
Moucha, z Mukenberka
 Tři mouchy v klínu mezi lvy, Muk
Mouřenín s kloboukem, Týnský
 Týž s šavlí nad skalami, Šlechta
 Týž se střelou a lukem nad šachov-
 nicí, Arnoldin
 Trup jeho, Slivický
 Týž ověncený drže šíp, Rozin
 Týž s péry a vacounem, Petřík
 Týž jen po dvou čtvrtěch vedle
 cimbuří, Morzin, (Mohr, Zinne)
 Hlava mouřenínova ověncena pod
 labutí a v 4. čtvrti, Ehrlich
 Dvě hlavy mouřenínské srostlé pod
 krokví, Kurto
Mříž v levé polovici vedle trojdílné
 polovice, Vejslic
Mušle Jakubská pod měsícem, Rej-
 švic
Muž viz i oděnc
 Divoký muž, Rašovec

Týž drže břízu, Březina
 Týž drže hada, Křen
 Týž drže palici nad oblakem, Her-
 kules, Hosian
 Týž drže buzikán, Kafuněk
 Týž s končitou čepicí drže hůl,
 Hejnic
 Týž s též takovým kloboukem jeda
 na slonu, drže kopí a pohár, Lede-
 nický
 Muž až po nohy drže rukou hůl,
 Gynter
 Muž mladík s kosířem, Teufel
 Muž nahý s kyjem a ratolestí,
 Chmelíř
 Muž s kyblíkem a ručnicí, Kyblin
 Týž s hořící svící, Bydžovský
 Týž ve vodě, Rotšteinský
 Mužík po kolena drže rybu pro-
 střelenou, Albin
 Muž s mečem dobytým, Pech
 Týž v župici na štítku, Gudenus
 Muž mládenec se žezlem, Her
 Muž se šavlí nad cimbuřím, Březský
 Týž drže střely a pavězu též nad
 cimbuřím, Aretin
 Trup oděného muže s pokrytou
 hlavou držícího hůl, Hus
 Polovičný muž tatarský ve vrchní
 polovici nad pruhy, Krečmář
 Muž drže bodláky nad cimbuřím,
 Dystl
 Mužík s kladivem ve vrchní polo-
 vici nad pruhy, Šmidgrabner
 Muž drže jelena ve spodní polovici,
 Jelínek
 Dva muži ve spodní třetině plovouce
 drží dvě mostnice, Nigroni
 Muž oděnc v levé polovici vedle lva,
 Košín
 Muž s lukem (Tatarský střelec)
 v pravé polovici, Chyba
 Muž s mečem v téže polovici vedle
 orla a hvězd, Vltavský

Týž jen ve čtvrtině nad cimbuřím
drže v pravici praporec letitý nad
sebou a levicí palmovou větev,
Salomon

Týž v horní čtvrtině nad cimbuřím
s mečem, Nesslinger

Týž s šachovnicí a orlicí, Majer
Divý muž se stromem v horní pravé
čtvrti vedle kachny, Bureš

Muž se šavlí v levé čtvrti, Šlum-
bergár

Muž oděnc v dolní čtvrti, Lützow
Divý muž v klíně vedle kotví, Šram
Poprsí muže, to i později na štítku,
Šelhart

Polovičný muž drží střelu, Pštros
Týž troubící nad pol. hvězdou,
Krato

Týž s drakem, Pauspertel
Týž v horní polovici drže kyj a kouli
a nad skalou, Reisman

Trup muže držícího hůl, Hus
Neb znamení Svěček v horní
polovici, Kladrubský

Náprstek s lilí z něho vyrůstající,
Kvikman

Narcis květina v klíně pod pruhy
s růžemi, Zalužický

Noh (gryf) sám na štítě, Bankovský,
Bochauf, Kadner, Koza, Oderský
(kl. kačer), Šleglovský

Týž nad horkami a později ve 2
čtvrtích se lvem, Mazanec

Týž na štítku, v. Eben

Týž zbarvený tak, jako u pp. z Kolo-
vrat, Rudský

Týž přes dvě příčné polovice, Fidlár,
Švík

Týž přes dvě polovice kolmo dělené,
Jalovec

Týž přes dvě polovice pokosné (kl.
pol. noh) Šitnpergár

Též tak, Sutter, Gysingár

Též tak, ale drže střelu přelomenou,
Albrecht, Tejzínk

Noh přes celý štít drže hranol, Štei-
nekar

Týž drže hvězdu, Šen

Týž drže kladivo, Kober

Týž drže kouli, Dressler

Týž drže květinu, Arsenius

Též tak, ale nad skalou, Pelhřimov-
ský

Týž přes dvě polovice drže lilii,
Kohout

Týž po štítě drže lilii, Kučera

Též tak, ale nad horkami, Šober

Týž drže meč a jelení rohy, Roháč

Týž drže partizánu, neb praporec
neb růži, Dvorský

Týž drže ptáčka, Luda

Týž drže střelu, Chotěllinský

Též tak ale nad horkami, Albin

Týž drže větvičku s listem, Flešginer

Týž se dvěma ocasy, Lasata

Týž v pravé polovici vedle beraních
rohův, Schäfer

Týž tak drže se lvem žezlo, Mauk

Týž tak drže meč vedle měsíce,
Hebenštreit

Týž tak s praporečkem vedle pruhův
Koch

Týž v levé polovici vedle lva, Ha-
nisch

Týž tak drže lilí a s pruhy, Půhončí

Týž tak s mečem vedle kouli, Štrér

Týž ve vrchní polovici, Flavin

Též tak ale nad třemi liliemi, Platejs

Též tak, ale nad pruhy, Magauer

Též tak drže střelu a jsa nad vodou,
Rauš

Noh s mečem ve vrchní pokosné
polovici, Štěpánek

Týž ve čtvrti drže granátové jablko
nad skřivanem, Miler

Též tak sám vedle hvězd a nad
hradem, Panenka

Těž tak drže růžový květ vedle růží
a pol. orlice, Květoň
Nohové ve dvou čtvrtěch vedle
oděncův, Stránský
Tíž vedle ruky zbrojné a koruny,
Bissingen
Týž na příčném pruhu mezi pruhy,
Dyrynk
Týž na pokosném pruhu drže lilii
a vedle lilí, Vinkler
Týž v klíně vedle hvězd, Valter
Těž tak vedle lilí, Herolt
Týž vedle klínu s koulí, Pechovský
Polovičný noh nad cimbuřím, Dib-
lík, Nožička, Třídvorský
Týž ve vrchní polovici nad hvězdou,
Kurský, Arnolt
Těž tak ale nad pruhy, Ledčár
Týž přes pokosné polovice, Šatný
Týž nad pokosným pruhem, Odo-
linský
Týž nad pokosným pruhem, Roud-
nický
Nohova hlava oheň sršící, ze Solhauzu
Gryfi nohy nad krokvi a pod orlem,
Desfours
Norec z Dobré mysli
Nůž řeznický s kladivem, Kaliště
Dva nože vedle orla, lilie a růže,
Vendicil
Dva nože vinařské podle sebe,
Dietrichstein
Tíž ale ve dvou pokosných pruzích
vedle lvův, Král
Ovčí nůžky v pravém poli vedle
pruhův, v. Hagen
Oblak s pol. vlkem, ze Všehrd
Týž a ruka po pěst, Maršovský
Týž a ruka s klasy, Polkovský
Týž a ruka se sekerou, Strnad
Týž a ruka se žaludy v hoř. levé po-
lovici, Doubravnický
Oděnc (viz i *muž*) a obrácený klo-
bouk, Matuška

Oděnc samotný, Mašek
Týž drže cep přes 4 pruhy, Hole-
ček
Týž, Hrošek, Kropáč
Týž s baziliškem a věncem, Panoš
Týž voze se na holi, Vlaský
Týž drže lilii, Vilhaim
Týž s mečem a lvovitým štítem,
Hildprandt
Týž drže dva oštěpy, Těšovec
Týž drže rolničku a vinný hrozen,
Šelhart
Týž přes dvě polovice drže ratolest,
Třebický
Týž v horní polovici drže lilii nad
liliemi, Vejskopf
Týž nad cimbuřím drže pavezou a dvě
střely, Aretin
Týž v horním poli drže X a V
v kroužku, z Turby
Týž v levé polovici vedle lva, Košín
Trup téhož držícího hůl přes obě
polovice, Hus
Oděnc na zdi se štítem a písmenou
F III, Kavka
Týž sekaje do štítu, Haunschild
Týž v levé polovici drže střely vedle
vinného hroznů, Hartman
Těž tak vedle pruhu s hvězdou,
Gynter
Týž ve vrchní polovici s mečem,
Tatírek
Týž v trojhranu u vrchu štítu drže
lžici a klas, Koch
Týž ve dvou čtvrtěch vedle nohův,
Stránský
Těž tak vedle pruhův, Švanda
Týž jen v dolní čtvrti, Lützow
Týž tak na hradbě drže praporec a
palmovou větev, Salomon
Oháňka v levé polovici vedle pruhův,
Světlík
Ohniváček (pták Fénix) Havránek,
z Hostouně, Mathyseus, z Ostrova

(i přes dvě polovice), Souček
Radoňovský
Týž maje v ústech kroužek vylétuje
z plamenův, Myslík, Zhudovský
Týž jen v jedné čtvrti, Chlumecký
Týž přes dvě polovice nad vyvýše-
ninou, Šícha
Ochechule přes dvě polovice, Letňan-
ský
Oko jako ždímané prádlo stočené,
Protivec
Okoun sám na štítě, Nejedlý
Dva okouni na příč, Okoun
Těž tak, ale vedle pruhu, Petráček
Okouni ve 2 čtvrtích vedle lvův,
Vokoun
Okoun a na něm čáp, Zarybnický
Orlice a *orel*, které někde nelze roz-
lišiti, zejména v polovičném zna-
mení
Orlice přes dvě polovice dvou barev
se štítkem, Pachtá
Táž (neb havran), Rajchl
Táž s květem na prsou a lupením,
Pičín
Orel (?) přes dvě polovice a týž
klénot, Bělecký
Orlice přes dvoje pruhy aneb na
čtyřdílném štítě, Pelhřimovský
Táž s křídlem prostřeleným, z Ho-
henšteina
Orel maje na prsou šikmé pruhy,
Millesimo
Týž maje na prsou písmenu F II,
Majer
Orlice nakloněná ke koutu hornímu,
Močelnic
Táž ve dvou odděleních v jednom
s hadem, v druhém s kolem, Kuten
Orel na celém štítě, přes něj příčný
pruh s dvěma hvězdami, Houška
Orlice přes celý štít, pravá polovice
celá, levice kusá bez křídla a nohy,
Holčšporár

Orlice s kroužkem vynikajíc z mě-
síce, Purkhamer
Pol. orlice nad měsícem, Kutovec
Táž mezi jeleními rohy, Kocín
Orel na štítě, do něho ze skály klín
s kamzíkem, Vitásek
Orlové a orlice na štítku, Aichler,
Bornemisa, Karvinský, Kraft,
Ledebur, Morzin, Platejs, Regnier,
Štejgar, Vernier, Villani
Orlice s dvěma hvězdami v levo od
borovic, Borovanský
Těž s šachovnicí a mužem, Majer
Táž v pravé polovici vedle cimbuří,
Voříkovský
Polovičný orel vedle draka a ruky
s poutem, Dráčovský
Polovičná orlice vedle polovičných
listův jetelových, Netolický (po-
zději vedle lva)
Polovičná orlice v levé polovici
vedle tří hvězd, Čedík
Orlice (kavka?) v pravé polovici
vedle polovice kolmo dělené, Kav-
ka
Polovičný orel v pravé polovici vedle
lva, de Couriers
Taková orlice v též polovici s říš.
jablkem, vedle lva a granátu,
Verner
Takový orel vedle lva a potoka,
Popovský
Pol. orlice vedle polovice na příč
dělené, Orličný
Táž vedle granátu a ruky s mečem,
Turek
Táž vedle hory a lilie, Vejs
Táž vedle tří hvězd, Hlava
Těž vedle klínu, Koutský
Táž vedle komína, Komínek
Táž vedle korun a růží, Boleslavský
Táž vedle polovičné lilie. Přiby-
slavský
Táž vedle dvou lilií, Kober

Táž vedle tří lilií, Beránek
 Táž vedle příčného pruhu, Balbin,
 Vnouček
 Též tak ale jiných barev, Mišovský
 Táž vedle příčného pruhu s růží,
 Gygas
 Táž vedle růže, pruhu a kohoutův,
 Začal
 Táž vedle dvou a dvou pruhův
 příčných, Gemerich
 Táž vedle pěti (dvou ve třech) pru-
 hův s dubovými větvemi, Glocar
 Táž vedle dvou pruhův pokosných,
 Mandl
 Pol. orel s obojkem vedle tří pruhův
 pokosných, z Trnice
 Týž vedle tří pruhův pokosných,
 Radnický
 Pol. orlice vedle ruky s trubkou,
 Načeracký
 Táž vedle skály s jetelovou bylinou,
 Sebenář
 Celá orlice v pravé polovici na
 horkách vedle růže, Zahořanský
 Pol. orel v levé polovici vedle lnu,
 z Dindorfu
 Týž vedle poloupruhů s hvězdami,
 Doublebský
 Týž vedle dvou pruhův s hvězdami,
 Skála
 Týž vedle 8 pruhův kolmých, Vejs
 Týž vedle tří růží, Zahořanský
 Dva poloviční orlové ve dvou polo-
 vicích, hlavami a pysky k sobě,
 z Řasné
 Orel ve vrchním poli císařský nad
 jednorožcem, Stříbrský
 Pol. orlice ve vrchním poli nad
 polem prázdným, Orel
 Též tak ale ve spodním poli hůrka,
 Ostner
 Orlice nad písmenami B I, Binago
 Pol. orlice nad cimbuřím, Bydžov-
 ský.

Orel s korunami nad granátovými
 jablky, Kunc
 Pol. orlice nad hvězdami a měsícem,
 Pikhart
 Orlice nad kostelem, Chiesa
 Táž nad kotvicí, Hubatius
 Též tak, ale pod kotvicí pruhy,
 Pistorius
 Orlice nad krokví s růžemi a lilií,
 Okáč
 Táž nad krokvicemi a horkami,
 Hybl
 Táž na vrchním poli trojdílného
 štítu nade lvem, Belcredi
 Orel nad krokví s hvězdou a gryfo-
 vými nohama, Desfours
 Týž s věží nade lvem, Majdrle
 Týž na vrchním poli trojdílného
 štítu nade lvem s koulemi, Had
 Týž nad měsícem a zrnky, Pfefr-
 korn
 Orlice nad pruhem s růží, Antoní
 Táž nad třemi pruhy kolmými,
 Partutický
 Pol. orlice majíc střelu v nose nad
 dvěma pruhy pokosnými, Lip-
 nický
 Táž nad dvěma pruhy pok. s růžemi,
 Celer
 Táž ve dvou vrchních polích nad
 pruhy s růžemi, Vencelius
 Orlice na vrchním poli trojdílného
 štítu nad rukou a pruhy, Magni
 Táž s pís. F II nad Samsonem se
 lvem, Hartman
 Pol. orlice nad šachovnicí, Tuchar
 Táž nad pokosným pruhem, Závěta
 Táž nad dvěma pruhy pokosnými,
 Herolt
 Pol. orel nad pokosným potokem,
 Diviš
 Orlice jen v horní čtvrti vedle hvězdy
 nad hradem, Brechler

Táž tak vedle lva s hvězdou nad jelenem a plotem, Žďárský
 Též tak vedle lva s koulí Rabšteinský
 Též tak vedle lva s 2 koulemi a nad hradbou, Dunkl
 Též tak vedle lva a nad zajícem, Žák
 Též tak vedle noha a nad skřivanem, Miler
 Táž vedle ruky se šavlí a nad hradbou, z Hofu
 Orel v horní čtvrti vedle lva s krouhví a nad Turkovou hlavou, ze Šporku
 Též tak vedle muže s mečem a nad hvězdami, Vltavský
 Orlice ve spodní čtvrti vedle pruhu pokosného a pod lodí, Hausperský
 Též tak vedle pruhův a pod oděncem s mečem, Tatírek
 Též tak pod polštářem s rybou a vedle buvolovy hlavy, Dobrušský
 Též tak pod věží a ruka s mečem, Losy
Polovičný orel (i orlice) nad štítkem a křížem, lvem a jezdcem, Huerta
 Týž v horní čtvrti vedle hvězdy a pstruha, Košínský
 Týž vedle Č. lva a nad koulí okřídlenou, Lounský
 Též tak ale nad jetelovými listy, Kleplot
 Též tak vedle pol. lilie a nad noži, Vendicil
 Pol. orlice Mor. vedle kroužkův a nad T, Demuth
 Orlice vedle polštáře, na štítku noh, v. Eben
 Pol. orel v dolní čtvrti vedle růže, Květoň
 Orlové neb orlice ve dvou čtvrtích, zejména s andělem, Engelhart
 Též tak s trojí hvězdou, Engel

Též tak vedle polov. jednorožce, Cavriani
 Též tak orlice Slezská a jiná s dívčí hlavou, z Lichtenšteina
 Též tak vedle krokví se lvem, Berchthold
 Též tak vedle kroužkův, Wert
 Též tak s Č. lvem, Šelhart
 Též tak se lvem, štítek s křížem a routou, z Valderode
 Též tak a štítek s orlem, Ubelly
 Též tak se lvem s ohnivou koulí, Engel
 Též tak s Č. lvem, Franchimont
 Též tak se lvem nad hradbou, Voříkovský
 Též tak se lvem a mužem držícím praporec, Salomon
 Též tak se lvem a na štítku trubka, Logdman
 Též tak vedle lva s křížky, Verdugo
 Též tak vedle lilie, Gramb
 Též tak vedle poloupruhu s křížkem, Hartig
 Též tak vedle Tureckých praporův, ze Švendy
 Též tak vedle pruhův, Gallas
 Též tak vedle pruhův a šfovíku, Štubík
 Též tak vedle příčných pruhův, Altvater
 Též tak vedle řeky neb potoka, Engel
 Též tak vedle skály, Ledvinka
 Též tak vedle skály s červem, Herman
 Též tak vedle stromu, Králík
 Též tak vedle věže a lilie, Thurn, Taxis
 Též tak na lavici a vedle zubra, z Aueršperka
 Orli v polovicích těch čtvrtí mezi krokrovými pruhy, Gryspek
 Tíž se lvy mezi duby, Hájek

Tíž mezi rukama s šavlí, Straboch
 Tíž vedle trojdílného štítku a mezi
 pokosnými pruhu, z Thunu
 Poloviční orlové neb orlice ve dvou
 čtvrtěch, zejména vedle jeřábův,
 Steinbach
 Tíž vedle kružidel, Fleissner
 Tíž a na štítku lev a ruka, Michna
 Tíž vedle lvův, Levinský
 Tíž vedle lvův a dubového pařezu,
 Ostržtok
 Tíž vedle lvův a pruhův s růžemi,
 Tahlo
 Tíž vedle lvův s pavími kytami,
 Opic
 Tíž vedle pruhův s růží, Fabricius
 Tíž vedle 2 pruhův příčných, Neu-
 man
 Tíž vedle 2 pruhův pokosných,
 Pecelin
 Tíž vedle 8 poloupruhův, Skočno-
 dvorský
 Tíž vedle skal, Wirt
 Tíž vedle studní, Putz
 Tíž vedle střel na pruzích, Riesen-
 felder
 Tíž vedle dvou znamení na způsob
 písmeny x, Endrle
 Polovičný orel s polovičnou lilí
 v horní čtvrti, Lokšan
 Poloviční orlové s růžemi v částech
 dvou čtvrtí, v. Vischer
 Orlice na větvi pod krokvi, Ludvík
 Polovičné orlice po stranách krokve,
 pod níž jsou mouřenínské hlavy,
 Kurto
 Orlice na pokosném pruhu, Ma-
 theidas
 Táž po straně klínu, v němž je pštros,
 Štraus
 Táž polovičná po straně klínu a růže
 v třetím poli, Čechelický
 Též tak ale vedle lilie a lva, Pajer

Též tak ale vedle tří růží a lva,
 Peprle
 Dva orli a krokve, Sparr
 Tři orlice, z Enkefurtu
Orlí hlava, Hyršpergár, Stablovský
 Též tak, Liva z Hrabného
 Táž s prstenem nad cimbuřím,
 Človíček
 Táž vynikajíc z koruny v třetině
 štítu, Kulíšek
 Táž při křídle, Helm
 Dvě orličí hlavy nad růžemi, z Hern-
 dofu
 Dvě a dvě hlavy ve čtvrtěch vedle
 ovec, z Jendorfu
 Tři a tři hlavy ve čtvrtěch vedle
 jezdce a děla, Rofkirch
Orličí noha držíc střelu, Skuhrov-
 ský
Opice polovičná držíc jablko nad
 cimbuřím, Grejnar, Matyáš
Ostrev neb *ostrva* samotná, Bernhart,
 ze Šenfeldu
 Táž vedle klínu se lvem a růžemi,
 Kyrštejn
 Táž s břechťanovými listy, Divický
 Táž s hvězdou a lupenem leknovým,
 Prager
 Táž s dvěma hvězdami, Ostrevský
 Táž s 3 a 3 hvězdami, Janour
 Táž s pěnkavami, z Borotína, Felden-
 dorf
 Táž držena rukou, Mirotický
 Táž ve dvou polovicích s růžemi,
 Rodvic
 Táž mezi sekerami, z Bílé
 Táž se sovou a hvězdou, z Gynte-
 rodu
 Táž prostřelena, z Ekrštorfu
 Táž na kříž se střelou, Kvos
 Táž s věncem, Porubský
 Táž s volavkou, Kochtický
 Dvě ostrvy křížem, Gerson
 Dvě červené ostrvy, Šváb

Též tak, ale každá po straně pruhu
 s chrtem, Faltys
 Též tak, ale každá ve čtvrti vedle
 lva, de Bois
 Tři *oškrdy* v kruhu (žernově?) Rei-
 chenbach
Ošlípec držen kohoutem nad cim-
 buřím, Šmilaur
Ovce ve dvou čtvrtěch vedle orlích
 hlav, z Jendorfu
Pahrbky viz Horky
 Tři pahrbky ve spodní polovici, pod
 lilí, Hyls
Pahyl s větví a kosem, Pino
Paličky sitínové tří, Hatlák
Palma se lvy vedle lvův, Mezlecký
 Táž vedle rukou s mečem, Scheidler
 Táž s okřídleným kamenem mezi
 vrchy, Zablatý
 Táž pod krokví s hvězdami, Doma-
 žlický
 Táž při polovičném orlu vedle Č.
 lva, Netolický
 Tři a tři palmové ratolesti na dvou
 polovicích, Dobřichovský
 Palmova větev držena lvem, Smil-
 kovský
Panna mořská (s rybím ocasem)
 s orlicí, Šelhart
 Táž držíc v každé ruce zrcadlo,
 Rozkošný
 Táž ve všech čtvrtěch s harfou,
 Liturgus
 Divoká panna na štítu s kočkami,
 Klamové
Panenská hlava u baziliška, Arpin
 Táž u berana, Gotšlár
 Tři panenské hlavy na bylinách
 kvetoucích, Glich
Papoušek samotný neb se štikou,
 Krčín
 Týž na ratolesti, Žipanský
 Týž drže prsten na ostrvě, Ursin
 Týž na větví v horní polovici, Daník

Týž na větví po celém štítě, Berger
 Týž na pařezu a větví pomerančové,
 Kressl
 Týž ve dvou čtvrtěch vedle růží,
 Roznár
 Týž v polovici horní třetiny vedle
 bobra a nad lodičkou, Orel
Pařez lipový s listy na skále, Bra-
 nický
 Pařez s lístky v dolní polovici pod
 liškou, Fuchs
 Týž na trávníku u levharta sedícího,
 Hubáček
 Týž s větví pomerančovou a pa-
 pouškem, Kressl
Parma na pokosném pruhu, Parma
Páteř (růženec), Pek
Páv sám na štítě, Jakeš, Šteflinger
 Týž přes polovičný štít, Vrbík
 Týž ve dvou čtvrtěch vedle korun
 a lvův, Bavoryn
 Páv polovičný nad korunou, Fegal
Paví hlava s hrdlem, Zlenický
 Paví kýta ve třech pruzích, Straka
 S ní lvi vedle orlic, Opic
 S ní kavka vedle pruhův, Znějovský
 Paví péra na hradbě dvakrát Lü-
 tzow
Pazour u křídla, Šust
Pec vápenná hořící a rýžové klasy
 Kolokovský
Pegasus, Bacháček
 Týž na zeleném vršku, Radešínský
 Týž na polov. štítě, Adam
 Týž sám na štítě, Pasecký
 Týž vyskakuje na skály ve třetině
 štítu pod klasy a orličí hlavou,
 Kulíšek
 Pegagus polovičný s hvězdami na
 těle, Kolín
Pelikán krmě mladé svou krví,
 Pachelbel, Pilar, Vodička
 Týž ve dvou čtvrtěch, Mathiades

Pěnkavy na ostrví, z Borotína, FELDENDORF

Pepřová zrnka s měsícem, pod orlem, PFEFRKORN

Péra dvě po dvou čtvrtích vedle krokví, GRAIFINGER

Tři péra ve čtvrtině s pruhu a snopy, PUCHOMÍŘSKÝ

Perla držena lvem nad člunem, PERLEAEC

Perseus na polovičním štítě, ZELOTIN

Pes sám na štítě, JOŠT, PELLET

Týž v pravé polovici vedle šachovnice, ALBIN

Dva psi na čtvrtích vedle laní, PRINZ

Týž vedle pruhův, na štítku žebřík, z LAMBERKA

Pes líhavý na horkách, VÍDENSKÝ

Psík na pokosném pruhu vedle hvězd GIGLINGÁR

Pes chrt též tak vedle ostrví, FALTYS

Pes polovičný v horní polovici, MATYÁŠOVSKÝ

Psí (neb vlčí?) hlava, STVOLINSKÝ, SUDKOVSKÝ

Pila s obloukem, KYTLICE

Plachtová loď v dolní polovici pod skalou, NASTOUPIL

Plamen vynikaje ze sudu, ULIČNÝ
plameny se lvem, MAJER

Plechovnice sama na štítě, BRODSKÝ, ZÁRUBA

Dvě pl. podle pruhu s růžemi, KRÁL

Tři pl. na štítě, dvě nahoře, jedna pod nima, ELBL

Plot polovičný daněk za ním, HRADECKÝ, RADOŇOVSKÝ, SAMŠA, ŽDÁRSKÝ

Za ním jelen pod hvězdami, PLANK
Za ním lev, POLEHRADSKÝ

V dolní čtvrti za ním jednorožec, KOŠINSKÝ

Pluh ve spodním poli pod kamzíkem, SCHÖNPFLUG

Podkova s křížem, PAČKOVSKÝ, SKŘÍŠOVSKÝ, ŠEBIŠOVSKÝ (kl. jestřáb)

Táž s křížkem, kl. jestřáb, GERALTOVSKÝ

Táž držena jeřábem, PĚČEK

Táž držena pštrossem, PAŠEK

Táž držena jeřábem po dvou čtvrtích vedle pruhův, SCHMIEDEL

Táž se 2 hřeby křížem přeloženými ve dvou čtvrtích vedle chrta, PÖTTING

Dvě a dvě podkovy po dvou čtvrtích vedle jelenův, PRUSKOVSKÝ

Znamení na způsob podkov v dolní polovici, z CHOCEMIC

Poleno hořící na příčném pruhu, BARTOŠOVIC

Polštář jen v jediné čtvrti vedle orlice a nad rukou, v. EBEN

Týž s rybou vedle lva a nad orlicí, DOBRUŠSKÝ

Polyp podobný pavouku, FODOR

Popelice a pruhu, BUQUOY

Potok, řeka, pruh vlnitý pošikem, kl. sviní hlava, COUDENHOVE

Týž na štítku s kuličkami s orlem a jeřábem, STEINBACH

Týž pošikem nad granát. jablkem, BOHL

Týž mezi růžemi, KOBEDA

Týž mezi orlem a lvem, DIVIŠ

Týž ale jen polovici buď vrchní mezi hvězdami neb spodní, RAUŠ

Týž jen v levé polovici pode lvem a vedle orla, POPOVSKÝ

Tři potoky ve spodní polovici pod sekáčem, HABRCETL

Týž dvakrát ve čtvrtích a napříč vedle korun, KRATOCHVÍLE

Též tak ale pošikem vedle orlic, ENGEL

Těž tak ale vedle křížkův, Jakar-
dovský

Těž tak ale vedle věže a hvězdy,
Kail

Potvorné zvíře na způsob lva držíc
střelu, Žatecký

Poutník na oblouku (duze?) drže
hůl, Cortesi

Pramen se skalou vedle lva s kotvicí,
Trofin

Prapor Svatováclavský s orlicí nad
štítkem, Pontan

Prapor pod pruhem s žaludy, Klenka
Praporec držen oděncem, ale jen
v dolní čtvrti, Salomon

Dva praporečky křížem přeložené
a na příč ryba, Margolt

Těž tak, ale nad nimi kapr a křídlo,
Traeger

Těž tak, ale mezi nimi střela a na
příč koruna, Albin

Pět praporcův na přilbici vedle
věnce, z Hostivař

Osm praporcův Tureckých jen v
jedné čtvrti, ze Švendy

Tři *přastky* na příčném pruhu, Leslie
Prostice soli v horní polovici nad
lilíí, Šerý

Provazy troje stočené, Karvinský
Prsten, polovice jeho spojená se
střelou, Sírakovský

Labuť prsten držící v pysku, Mityš
Prsten držen kohoutem, Cecingár

Těž tak, ale jen ve spodní polovici
pod pruhem a hvězdou, v. Henet

Týž při ruce nad cimbuřím, ale po
dvou čtvrtích, Pistorius

Dva prsteny podle větve, z. Majru

Pruh pruhy (Nejsou vyjmenovány
všechny, nýbrž připomínají se
ty, které vykazují pozoruhodnou
zvláštnost.)

Pruh neb pruhy samotné na štítě
Pruh příčný, z Kvernhamu

Týž na polovičném (kolmo) štítu,
Rorer

Týž přes štít a zejména dva kolmé
pruhy v levé polovici, z Burgs-
dorfu

Pruh kolmý, Brahe

Pruh pošikem neb pokosem, Hra-
binský, Hrubčický, Sak, Seno-
matský, ze Staršedlu, Sumer, z
Vildenšteina

Týž na štítu na štítě křížem děle-
ným, Volf

Dva pruhy na příč (klénat pes),
Beck

Tři takové pruhy (kl. strom), Šubíř

Těž tak (kl. medvězí nohy) Zděnin

Těž tak, ale mezi prvním a druhým
pruhem pruh vlnitý (kl. orlice
s klíčem) Miseroni

Čtyři pruhy na příč z Maltic

Tři a tři poloupruhy ve dvou polo-
vicích podle sebe, z Šenfeldu

Dva poloupruhy jen v polovici,
Černhouz

Dva kolmé pruhy (kl. rohy) Osla-
vinský

Těž tak (ale kl. kloubok), Štibic

Tři kolmé pruhy přes štít na příč

polovičný, ze Stročovic

Tři pruhy pošikem, Amerynk, Mazá-
nek, Podolský

Těž tak, ale na štítku a štítu křížem
děleném, Cavriani

Dva pruhy v polovici štítu pošikem
polovičného, Nos

Pět pruhův pošikem, Šenk

Tři a tři polopruhy vedle sebe a přes
dva kolmé pruhy, Stropín

Tři pokosné a tři příčné pruhy podle
sebe v štítě kolmo polovičném,
Schürer

Příčný pruh, po jehož krajích je
obruba na způsob pily, ze Zel-
šťranku

Dva pruhy na příč. ale lomené,
Špigl

Též tak, ale v 2. a 3. čtvrti štítu
křížem děleného, Nádherný

Příčný poloupruh a při něm necelý
kolmý pruh, Guznar

13 kol. pruhův na způsob šachovnice,
Ror

Poloupruh pošikem a hvězda, Tichý
Tři kolmé pruhy ve 2. a 3. čtvrti se
lvy, Platejs

Dva pruhy pošikem pod lilí a vedle
noha, Púhončí

Dva příčné pruhy ve svrchní polovici
a mezi nimi dvě růže, Zalužický

Tři pruhy pokosem v pravé polovici
a mezi nimi růže, Granovský

Dva pruhy pošikem ve spodní polo-
vici a mezi nimi po růži, Vencelius

Dva pruhy pokosem přes štít a mezi
nimi ryba, Strnad

Pruh pošikem a na něm střela, Arcat
Týž pruh, ale na něm tři hvězdy a po

stranách polovičné lilie, Hubka
Dva pruhy pošikem, v levé polovici

vedle stromu, Behem

Pět pruhův pošikem a na dvou po
pstruhu, Vodička

Pět pruhův příčných na štítu vedle
lva a orla, de Couriers

Dva pruhy pokosem v pravé polo-
vici a na nich hvězdy, vedle pol.
orel, Skála

Dva příčné pruhy ve spodní polovici
a přes ně kotev, Pistorius

Pruh pošikem a na něm tři routy,
Bartodějský

Dva pruhy pošikem a na nich po
růži, Cerhovský

Tři takové pruhy a na prostřed-
ním tři růže, Bystřický

Dva příčné pruhy a na každém po
růži, Černý

Úzký pruh pokosem s 2 hvězdami

přes celý štít křížem rozdělený,
Prokecius

Pruh pošikem s jetelovými lístky
a tak i po ostatním štítě Luk

Pruh pokosem se třemi růžemi a po
stranách po lilí, Klášterský

Pruhy pokosem neb kolmo se lvem
neb lvy s holí, Pichl

Příčný pruh se hvězdami přes orla,
Houška

Pruh pošikem a přes něj celý lev,
Čankovský

Pruh pokosem s šachovnicí přes lva,
Khek

Dva příčné pruhy a přes ně klín
s věží, Betengl, Linhart

Poloupruhy s ostrými horkami na
prostředním, mezi nimi kolmý
pruh se šťovíkem a v 4. čtvrti pol.
orel, Štubík

Pruh příčný v 1. a 4. čtvrti, v první
na něm křížek, ve 4. křížky podle
něho, Hartig

Příčný pruh na štítu pokosný přes
štít a dvakrát příčný poloupruh
ve čtvrtích z Thunu

Dva pruhy pošikem v levé polo-
vici vedle čápa, Šiška

Dva příčné pruhy nad srncem a dva
pod ním, Strachotínský

Tři pruhy pošikem ve spodní polo-
vici a nad nimi vlk, Vlčovský

Též tak dva pruhy a nad nimi lev
s růží, Zablatý

Dva pruhy pošikem v 2. a 3. čtvrti
vedle nože s kladivem, Kaliště

Pruh podle spodní polovice pošikem
a na něm leže lev prostřelený,
Martini

Šest pruhův trojích barev v pravé
polovici vedle křídel, z Lisova

Kolmý pruh s lilí ve spodní polo-
vici a nad ním prostice, Šerý

Poloupruh příčný vedle starce aneb celý pruh se štítkem, Bílek
 Příčný pruh se lvem a v ostatním štít po pokosném pruhu, Bucek
 Tři pruhy pošikem a na prostředním hvězdy, Karyk
 Kolmý pruh a na něm dvě růže, Peček
 Dva pruhy pošikem a mezi nimi ryba, Pátek
 Příčný pruh u zpodu, jiný pošikem přes polovici a nad tím medvěď, Pernek
 V pravé polovici 6 pruhův na způsob šachovnice vedle kamzíka, Pek
 V též tři příčné pruhy a pod nimi jeden pokosný vedle kapra, z Újezda
 V 2. a 3. čtvrti po 8 poloupruzích vedle orlův, Skočnodvorský
 V pravé polovici 8 kosmých poloupruhův vedle orlice, Vejs
 Sedm polí kolmých na způsob pruhův a na jednom lilie, Břekovec, Škréta
 Kolmé pruhy ve dvou čtvrtěch štítu, pošikem a pokosem děleného vedle lilí, Majer
 Šest kolmých pruhův a přes ně příčný pruh s nohem, Dyrnk
 Tři takové pruhy a přes ně příčný s hvězdami, z Šenfeldu
 Čtyři takové a příčný s hořícím polenem, Tomáškovice
 Pruhy v 1. a 4. čtvrti vedle ločky a lva, Znějovský
 Pokosné pruhy v 2. a 3. čtvrti a příčné v ostatních pode lvem, Myslík
 Přes celý štít pruh a v 2. a 3. čtvrti tři a tři pruhy křížem přeložené, Vernier
 Pruhy na způsob krokve ve zpodní

polovici a pod pol. medvědem, Dekara
 Pruhy na způsob krokví a na dvou z nich po růži, Branbouzský
 Pruhy krokvovité ve zpodní polovici pode lvem a pokosným pruhu, Kapan
 Pruhy krokvovité v 1. a 4. čtvrti polovičně položené vedle orlic, Gryspek
 Pruhy krokvovité, v nich lev s kordem a vedle orlic, Berchthold
 Dva pruhy pokosem a pošikem křížem přeložené se skalou a sluncem, Eisner
 Tři pruhy rozbíhající se jako Y a mezi nimi růže, Greifenfels
 Dva pruhy rozbíhající se jako čtvrtiny kruhu vedle měsíce, hvězd a lva, Mattigkofer
 Čtyři pruhy křížem přeložené, dva na kolmo a příč a dva pošikem a pokosem, uprostřed štítek, Teufel
 Štít se 3 pokosnými pruhy s popellicemi, Buquoy
 Tři *pruty* v ruce, Vaculík
 Dva *pstruzi* na dvou z 5 pruhův, Vodička
 Pstruh ve 4. a 5. poli děleného štítu i s hvězdami, Košínský
Pštros drže podkovu, Pašek
 Týž v klíně drže prsten, vedle orlice, Štraus
 Hlava a krk pštrosí, Alexi a Žďárský
 Tři péra pštrosí v ruce, Zelendár
 Pštrosí noha, Zahrádecký
Ptáček sám na štítě, Rampach
 Týž ve vrchní polovici a nad pruhy, Borman
 Týž vyletující ve 2. a 3. poli, Steinberger
 Týž (sirnád) na ovesném klasu, Melhouzský
 Týž v klíně nad vršky, Fuch

Týž na krokvi drže větvíčku vedle
lilí a nad hvězdou, Du Mont
Týž drže střelu nad podkovou,
z Klimkovic
Týž při ruce s dubovou větví, Žal-
kovský
Ptačí pazour na pruhu, Mincíř
Pupen (polovičná lilie) Oštíp
R pod korunou na štítku pod pra-
porem sv. Václava, Pontan
Radlo viz i pluh, radlice v klíně,
Zakostelský
s pol. jelenem, Zalužanský, drženo
lvem, Majer
Rak sám na štítě i za klénot, Švík
Týž ale kl. ruka s šavlí, Bulvan
Týž, Jon z Jonu
Týž s hmoždířem a pruhem, Pu-
teani
Ratolest s růží v 1. čtvrti vedle čápa,
Zelenka
Ředkev mezi křídly v druhém poli
vrchní polovice, Ratych
Řeka viz potok
Řetěz při bůvolově čelu, Dětr
Týž při medvědu, Únětický
Roh viz jednorožec, jelen atd.
Týž jako trubka, Falkenhon, Gell-
horn
Roh hojnosti v 1. a 4. poli, Šitra
Dva rohy neb kly s hvězdou, Lib-
nour
Routa ve spodní třetině a pod křížem
Valderode
Tři routy na štítě, z Valbrunu
Též ale jen ve vrchní polovici a po-
dle sebe, Precht
Tři routy na pokosném pruhu,
Bartodějský
Sedm rout nad sebou pošikem polo-
žených, Mecerod
Čtyři routy ve vrchní a jiné ve
spodní třetině, ze Švendy
Devět rout (tři a tři nad sebou)

v pravé polovici vedle hermeli-
nových ocáskův, Rohan
Tři routy v 1. a 4. poli, z Teufen-
bachu
Routy pošikem, Renšpergár
Ruka znamená ruku i s ramenem,
pokud není zvláště poznamenáno
Ruka po pěst s oblakem, Maršovský
Ruka na pruhu mezi orlicí a pruhy,
Magni
Ruka holá a lev Č. Enis
Ruka s mečem na štítku, Štejjár
Dvě ruce na štítě vzhůru, ze Štěpá-
nova
Ruka i v 1. i 4. čtvrti vedle hroznův,
Elpognár, Polbryc
Ruka v horní polovici držíc draka
ve spodní polovici se nacházejí-
cího za ocas, Hájek
Ruka v levé polovici s dubovou větví
a hrdličkou, Tišnovský
Táž z oblak na celém štítě s touž
větví a ptáčkem, Žalkovský
Ruka s dýkou v horní a dolní polo-
vici, Horáček
Táž brněná v pravé a levé polovici,
z Blna
Ruka z oblaku držíc hada, Kamaryt,
Komedka
Táž držíc hrozen pod hvězdami,
Cukrman
Ruka ve dvou polovicích držíc
jestřába, Lovčický
Táž tak s kladivem, Vilímovský
Ruka držíc kladivo, z Peclínovce
a Kozel
Táž, ale jen v levé polovici vedle
křídla, Doudlebský
Táž na celém štítě držíc kohoutí
hlavu, Čachovský, Flda
Táž držíc palečné kolo nad vodou,
Koutný
Táž brněná držíc korouhev jízdeckou
Helversen

Táž s květinou jen v 1. čtvrti,
Bisaingen
Ruka s kytkou, Ostříž
Táž vzhůru držíc v horní polovici
3 liliové hůlky, Rozkošský
Táž držíc luk napjatý se střelou na-
loženou, Mýtský
Táž s mečem, Fafout, Kalenda,
Staněk
Táž ve spodní polovici pode lvem,
Michna
Táž ve spodním pruhu držíc meč, na
němž jest naboden měsíc, Trno-
vanský
Táž v 2. čtvrti u věže, vedle labuti
s hvězdou, Losy
Táž ve 2. čtvrti vedle dračí hlavy,
z Oprštorfu
Táž tamže vedle palmy, Scheidler
Táž nad cimbuřím pošikem běží-
cím, Aulner
Táž v klíně mezi lvy, Bauler
Táž mezi hvězdami v 1. a 4. čtvrti
a vedle pruhův, Briaumont
Táž na poloupruhu vedle jelena,
Felix
Táž se zlatou korunkou nastrčenou
na meči, Jaroměřský
Táž s 2 lvy, Ott
Ruka až do zápětí držíc meč, Chru-
dimský
Táž v levé polovici vedle střel,
Stiřín
Ruka zbrojná s mečem v 1. a 4.
čtvrti vedle mužika s mečem,
Nesslinger
Ruka s mečem v 2. a 3. čtvrti, ale
vedle klínu, Šram
Táž přes celý trojdílný štít, Petrásek
Táž v nejzpodnějším z 5 polí pode
lvem a krokví, Bienenberg
Táž v 3. čtvrti pod polštářem a vedle
pruhův, v. Eben

Táž přes štít pošikem polovičný,
Rytršic
Táž v pravé polovici vedle lva,
Chotětický
Táž ve čtvrti nad pruhy a vedle
orlice, Turek
Ruka bodající do medvěda za stro-
mem, Jesenský
Ruka držíc měsíc, Sabin
Táž držíc ostrvu, Mirotický
Táž držíc péro, Kralovický
Táž drží tři péra pštrosova, Zelendár
Táž majíc pruhovaný rukáv a držíc
trojbarevné péro, Vrutický
Ruka v 4. čtvrti držíc pouťo, Drá-
chovský
Táž v 2. a 3. čtvrti nad cimbuřím
držíc prsten, Pistorius
Ruka přes dvě polovice držíc prsten
a za ním tři péra, Fruvein
Táž držíc 3 pruty, Vacrlík
Táž z oblak držíc pšeničné klasy,
Polkovský
Táž v horní polovici nad šachovnicí
držíc ratolest se žaludy, Doubrav-
nický
Táž zbrojná ve spodní polovici držíc
ručnici, Dubský
Ruka držíc sekeru, Bledina
Táž tak ale z oblak, Strnad
Táž držíc síť neb šouf, Halaš
Táž zbrojná držíc střelu s kroužkem
a měsícem, Horčický
Ruka držíc střelku, Stehlík
Táž zbrojná držíc vzhůru střelu,
Pešek
Ruka držíc 2 střely, Poněšický
Táž ve spodní polovici držíc 3 střely
Geronis
Ruka zbrojná držíc strom vytržený,
Lain
Ruka se šavlí v horní polovici, Kurto
Táž v pravé polovici držíc Turecku
šavli, Šxt

Táž se šavlí na štítku, Berger
 Táž v 2. čtvrti se šavlí, z Hofu,
 Hubacius
 Táž v 2. a 3. čtvrti, Straboch
 Táž zbrojná vedle klínu s jabloní,
 Hejda
 Ruka ve 2. čtvrti s trubkou, Nač-
 racký
 Táž držíc vinnou větev v pravé polo-
 vici, Svíčka
 Ruka nahá držíc vinnou ratolest,
 Ploučárovský
 Ruka držíc vlka jen v části štítu,
 Volfingar
 Dvě ruce držice korunu a hvězdu,
 z Berbistorfu
 Též držice tiskařské palice, Konáč
 Též nad cimbuřím, jako by vystřelo-
 valy, Dačický
Rukavice v 1. a 4. čtvrti vedle kříž-
 kův a růže, Helcl
Růže vedle labutí na štítku, Paar
 Táž prostřelená v obou polovicích,
 Rezler
 Táž na štítku, Hájek z V. Traut-
 mandsdorf
 Růže ve vrchní polovici, nad hor-
 kami, Salát
 Táž v 1. čtvrti vedle medvězí nohy
 a nad vlaštovicí, Bohuš Velvar-
 ský
 Táž ve 4. čtvrti vedle nožův, Ven-
 dicil
 Růže ve spodní polovici 1. čtvrti
 pod ratolestí a vedle čápa, Ze-
 lenka
 Táž v levé třetině podle klínu a
 orlice, Čechelický
 Táž v levém koutu a lilie v pravém,
 Ercker
 Táž v 2. a 3. čtvrti v kříži, Kraft
 Táž s kotvicí v pravé polovici vedle
 sv. Anežky, Feigl
 Táž v příčném pruhu, Hrubčický

Též tak ale jen v 4. čtvrti, Colonna
 Též tak ale jen v levé polovici,
 Gygas
 Táž v pokosném pruhu spodní polo-
 vice pod orlicí, Antoni
 Též tak v levé polovici a jiné růže
 podle pruhu vedle levharta, Frei-
 sichselbst
 Táž nad příčným pruhem levé polo-
 vice vedle pol. orlice, Začal
 Táž v krokvi vezpod, Hraše
 Dvě růže na štítě pošikem polo-
 vičním, Farkač, Radešínský
 Dvě růže na štítě kolmo polovičním
 s ostrvou, Rodvic
 Též v levé polovici nad sebou vedle
 lva, Perger
 Též ve dvou čtvrtěch vedle lilí,
 Průšek
 Též tak vedle noha a křídla, Květoň
 Též tak vedle kaprův, Karpíšek
 Též tak vedle papouškův, Roznár
 Dvě růže na kolmém pruhu, Peček
 Též na dvou pokosných pruzích
 spodní polovice, pod pol. orlicí,
 Celer
 Dvě růže na příčném pruhu vrchní
 polovice nad narcisem, Zalužický
 Dvě růže na dvou příčných pruzích,
 Černý
 Též nad příčným pruhem a pod ním,
 Kál, Vrochyně (kl. čáp)
 Též nad pokosným pruhem se lvem
 a pod ním vedle ruky, Tišnovský
 Též na dvou pokosných pruzích,
 Cerhovský
 Též nad lilí na vrchní polovici a
 mezi nimi potok, Putz
 Též podle potoku pokosného, Ko-
 beda
 Též ve spodní polovici nad krokvi
 s lilí a pod orlicí, Okáč
 Též tak ale pod krokvi lilie a nad
 tím 3 pole, Vendšuch

Též na celém štítě nad krokvi a
 orlem, Ludvík
 Též po stranách klínu s koněm,
 Roslav
 Dvě růže v klínu podle pol. orlice a
 lva, Peprle
 Tři růže, dvě a jedna na štítě ve
 štítě, Toulou
 Též tak s trubkou, Freiburger
 Tři růže jedna v pravé, dvě v levé
 polovici, Šlejnic, Zich
 Tři růže v pravé polovici vedle pol.
 orla, Hájek
 Též tak vedle lilií, Plot
 Též v levé polovici vedle trojdílné
 polovice, Borbonius
 Též tak vedle orlice, Zahořanský
 Tři růže ve spodní polovici, jedna
 v klínu, ostatní podle nebo pode
 lvem, Seldenšlák
 Též tak pode lvem, Vodák
 Též tak pod orlovými hlavami,
 z Herndorfu
 Též tak pod pol. lvem, Henkl
 Též tak ale mezi pruhy a krajem
 a pod pol. orlicí, Vencelius
 Též tak, každé v jedné čtvrti vedle
 mužův s šavlí, Šlumbergár
 Tři růže pokosem, každé v jedné
 čtvrti vedle lva s větví, Seidl
 Tři růže ve vrchní pokosné polovici
 nade lvem, Plakvic
 Též podle krokve celého štítu, Als-
 trle, Hegner
 Též tak, ale na krokvi lvi, Valter
 Též tak podle krokve ve dvou čtvr-
 tech ale v druhých nad sebou na
 kolmém pruhu, v. Vischer
 Též tak ve 2 čtvrtích vedle mouře-
 nína, Rozin
 Růže v klíně a dvě vedle něho,
 Severyn
 Tři růže v pravé třetině podle klínu
 se lvem, Kyrštein

Též, dvě nad pruhem se střelami
 třetí pod ním, Drozanský
 Tři růže šestilisté nad pruhem se
 lvem, dole lilie, z Ordelryku
 Tři růže ve spodní třetině trojdílné
 polovice, vedle pol. orlice, Bole-
 slavský
 Tři růže podle pruhův na způsob
 Y, Greifenfels
 Tři růže na příčném pruhu, Bělský
 Též na poloupruhu levé polovice,
 Konstantin
 Též na pokosném pruhu podle ple-
 chovnice a lva, Král
 Též tak vedle kozlův, ze Šembeku
 Též tak pošikem pod kotví a nade
 lvičkem, Pedroni
 Též tak vedle lilií, Klášterský
 Též tak (kl. panna mezi jeleními
 rohy), z Rozdražova
 Též tak ve dvou čtvrtích vedle lvův,
 v. Tham
 Též tak, ale samotné na štítě, Len-
 čický, Os
 Též tak pod sosnou a nad věncem,
 Štika
 Též tak ale v pruhu dvou čtvrtí a
 pode lvem, Tahló
 Též tak v jedné čtvrti pod křížem
 a vedle holuba, Bornemisa
 Též tak ve dvou čtvrtích ale po
 horním kraji, Mol
 Tři růže na pokosných pruzích pravé
 polovice vedle pol. lilií, Kur-
 kovský
 Též ve třech polích pravé polovice
 vedle medvěda, Vizner
 Též mezi pruhy pravé polovice, dvě
 a jedna, Granovský
 Tři růže a 6 pruhův, Svitavský
 Čtyři růže, dvě nad pruhem se lvem
 a dvě pod ním, Klol
 Též s lilií ve 2 čtvrtích vedle srdcí;
 Ott

Těž mezi pruhy levé polovice vedle
pol. lilie, Štomířský
Šest růží, tři na krokvi a tři podle
ní, Talkner
Růže držena lvem, Záblatský
Tři růžičky držené medvědem, Šrej-
nár
Dvě růžičky na střele, Burský
Růže bylina vedle medvěda, Perger
Táž o 6 květech na dvou polou-
pruzích, Bramboužský
Tři růžové květy vedle husy a nade
lvem, Šturm
Těž ve spodní polovici pod pol.
psem, Matyášovský
Ryba karas ovinutá tkanicí, Glaubic
Ryba, Echeneis (štitonoš) prostře-
lená a okolo střely se vinoucí,
Oftalmius
Ryba lín na pokosném pruhu, Líněk
Ryba parma na témž, Parma
Ryba ve spodní polovici pod trub-
kou, Bielský
Ryba mezi dvěma pokosnými pruhy,
Pátek, Strnad, Vodička
Rybka s kloboukem ve čtvrti, z
Ejcinku
Ryby pstruzi na dvou z pěti pruhův,
Vodička
Ryba kapr nad křídlem a praporečky
Traeger
Ryba na příč přes praporečky, Man-
golt
Ryba prostřelená držena mužikem,
Albin
Polštář s rybou v 2. čtvrti, Dobruš-
ský
Tři ryby nad sebou, Zumrfeld
Tři ryby kapři necelí ve vrchní polo-
vici nad lilí, Havránek
Ryby ve škopku, z Čachtic
Souhvězdí, kozorožec s rybím ocasem
ve vrchní polovici, Šud

Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle
(Viz Sirena)
Dvě rybičky hřbety k sobě uprostřed
štítu, v. Vischer
Rys u lesu na skalách, Hovorčovský
Týž v klínu, Domažlický
Týž s mečem nad cimbuřím, Smertoš
Týž se střelou, Oneš
Rys polovičný, Kašperský
Týž drže hůlku hady otočenou,
Stryal
Rytíř s válečným kladivem, Ryter
Týž na koni, ale ve dvou čtvrtích,
Bachmaier
Rýžové klasy vedle vápenné peci,
Kolokovský
Samson na lvu v části štítu, Hart-
man
Saněti hrdlo s nohama v obou polo-
vicích, Had, Hošek
Sápě (druh hákův) dvě křížem v
pravé polovici, vedle lipanův,
Kavka
Sedlák rozsévaje obilí z plachty do
záhonu, Pour
Sekáč polovičný s kosou v horní
polovici nad potoky, Habrcetl
Sekera sama, Kostelecký, Sladovský
Sekera širočina, Počenský
Sekera se zl. toporem, Bielský
Táž v ruce Bledna, Strnad
Sekera v 2. a 3. čtvrti vedle srdcí
Moravický
Dvě sekery vedle ostrvy, z Bílé
Viz i bradatice a širočina
Sirena mořská potvora, Netolický
Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle
Sít neb šouf v ruce, Halaš
Sitinové paličky tři, Hatlák
Skála pod poloberanem, Šmerovský
Táž pod kozorožcem, Kamenohor-
ský
Táž ve spodní polovici pod divým
mužem, Reisman

Táž ve zpodu polovici s kotvicí
a pod jednorožcem, Vitek
Táž pod pruhy neb pruhem a pod
sluncem, Eisner
Táž v levé polovici vedle pol. vola,
Oulík
Táž u zpodu klínu, Ceznar
Táž sršící jiskry a plamenné meče,
Sedlčanský
Skála v 2. a 3. čtvrti vedle orlic,
kl. ruka s mečem a křídla, Virt
Těž tak, ale kl. orlice, Ledvinka
Táž v 1. a 4. čtvrti s červem vedle
orlic, Herman
Táž se sluncem v 2. a 3. čtvrti vedle
jelenův, Peithuer
Skalky troje mezi pruhy ve 3 od-
děleních, v každém jedny, Štu-
bík
Skopec polovičný a hvězdy, Agricola,
Scribonius
Skřivan mezi révami ve zpodní
polovici pod pol. orlicí a nohem,
Miler
Slavík nad vršky v 1. a 4. čtvrti,
štítek: ruka s šavlí, Perger
Slon a na něm mužík, Ledenický
Sloup v 2. a 3. čtvrti vedle trojdíl-
ných polí, Colonna, Simonides
Týž držen lvem nad pruhem s rů-
žemi, Král
Slunce samo, Háša
Těž na pruhy neb pruhem a nad
skalou, Eisner
Slunce a klínu, Kutnaur
Tři slunce při krokvi vzhůru stojící,
Rachmberk
Těž tak ale při krokvi obrácené,
Sedlovský
Slunce na skále (Lichtenfels), v 2.
a 3. čtvrti vedle jelenův, Peit-
hner
Těž drženo lvem, Menšík
Těž drženo dvěma lvy, Mělnický

Těž se střelcem, ze Zlicka
Slunečnice držena lvem, Vlk
Smrti a přesýpací hodiny, z Obern-
dorfu
Sноп v 2. a 3. čtvrti vedle kozlův
Hofman
Tři snopy v 1. a 4. čtvrti vedle troj-
dílých polí, Puchomířský
Sokol rozkřídlený, Slavkovský
Týž v pravé polovici na skále, Sokol
Týž v klínu vedle lilí, Mulc
Sosna (borovice) ve vrchním poli
nad pruhem s růžemi a věncem,
Štika
Sova v 2. a 3. čtvrti vedle lvův,
Zahrádka, Sovinský
Táž na ostrvě a hvězda, z Gyn-
terodu
Táž v levé polovici nad cimbuřím
a vedle úlu, Brožovský
Táž sedíc na pařezu v klíně mezi
hvězdami, Sýkora
Srdce prostřelené, Zástup
Těž na meči a kříži, Gryl
Těž na kotvicích křížem přeložených,
Rejnal
Těž na vršku v 1. a 4. čtvrti vedle
lvův, Čech
Tři srdce v 1. a 4. čtvrti vedle seker,
Moravický
Šest srdcí těž tak vedle růže a lilí,
Ott
Tři srdce obrácené na pruhu levé
polovice vedle pol. kola, Milner
Srna mezi hvězdami, Srnka
Táž polovičná nad cimbuřím, Kou-
sek
Srniec pod proužky a nad nimi,
Strachotínský
Srniec nad vršky, Pušperský
Týž maje hrdlo nožem proříznuté,
Jeník
Týž polovičný, Petřek

Týž s věncem mezi růžky a hvězdou,
 Srnovec
 Týž na obou polovicích horní a dolní,
 z Hungerkoštu
Srňčí hlava v pravém poli vedle
 pruhu, Bystřický
Srňčí rožky v 1. čtvrti vedle práz-
 dných polí a zajíce, Mostník
Stařec zbrojný, Opolský
 Týž šedý v pravé polovici, Bílek
Stehlík nad bodláčím, Klatovský
 Týž (?) aneb spíše orlice na vrškách,
 Stehlík
Stín (zub cimbuří) jako příčný pruh
 štítu, Těžký
 Dva stíny pod pol. danělem, Čimický
Střela zavínutá, Lasota
 Podobná, ale zavítí jako polokruh,
 Sirakovský
 Střela na konci rozdvojená s růžič-
 kami, Barský
 Střela na příčce s udicemi, Macer
 Střela mezi dvěma hvězdami, z
 Promnic
 Střela přes obě polovice pošikem
 délerě, Klaner
 Střela v horní polovici vedle lva,
 Kurcburger
 Střela roztržená ve dvou čtvrtích
 vedle žab, Žabka
 Dvě střely nad sebou, Ústitský
 Též křížem, Služatecký
 Též tak ale v obou polovicích pravé
 a levé, z Háje, Šultys
 Též tak, ale na čtyřech čtvrtích,
 Střelovec
 Dvě střely křížem s měsíci, Miltner
 (Miler)
 Též v levé polovici vedle korálu,
 Korálek
 Též v 1. a 4. čtvrti vedle jedno-
 rožcův, Lausecker
 Tři střely, jedna rovně, dvě přes ni
 křížem, Humpolecký, Mezňanský

Tři střely zabodené do tří vrškův,
 ale jen v levé polovici vedle lva,
 Štol
 Též vedle sebe v 1. a 4. čtvrti vedle
 labutí, Born
 Dvě střely křížem na příčném pruhu
 mezi růžemi, Drozanský
 Střela na příčném pruhu ve 2. a 3.
 čtvrti vedle pol. orlic, Riesen-
 felder
 Střela na pokosném pruhu, Arcat
 Též tak, ale vedle věncův, Lysáč
 Též tak, ale jen v 1. a 4. čtvrti vedle
 lvích hlav, Šrenk
 Helm prostřelený, Fuksa
 Holub chocholatý prostřelený, Hoře-
 nický
 Jeřáb prostřelený, Škronský
 Lev prostřelený leže na pruhu,
 Martini
 Ostrev prostřelená, z Ekrštorfu
 Ryba prostřelená, Oftalmius
 Vlaštovice mořská prostřelená, Skála
 Bohyně držíc střelu a větev, Loš-
 tický
 Střela s praporečky skrze korunu,
 Albin
 Táž držena pol. lvem a jsouc nad
 liliemi, Zalužský
 Luk se střelou naloženou, ze Smržic
 Medvězí hlava s ní, z Mladoňovic
 Pol. muž s ní, Pštros
 Noh s ní, Albin, Chotětínský
 Též tak ale jen ve vrchní polovici,
 Rauš
 Pol. orlice s ní ve vrchní polovici,
 Lipnický
 Orličí noha s ní, Skuhrovský
 Ostrva s ní, na pol. štítě, Kvos
 Ptáček s ní, z Klimkovic
 Ruka s ní, Pešek, Stehlík
 Táž s ní, kruhem a měsícem, Hor-
 čický
 Rys s ní, Oneš

Veverice s ní, Badurek
 Dvě střely s rukou, Poněšický
 Též s telecí hlavou, Šlindl
 Tři střely ostřím dolů nad měsícem,
 Leštinský
 Též v ruce pod pruhem s hvězdami
 a lvem, Geronis
Střelec se sluncem, z Zlicka
 Týž s lukem v 1. a 4. čtvrti, Allman
 Týž v župici, Hadinger
Strom v pravé polovici a v levé
 pruhu, Behem
 Týž jabloň v třetině a klínu vedle
 hlavy a rukou s šavlí, Hejda
 Strom vytržený držen rukou, Lain
 Týž v 2. a 3. čtvrti vedle tura neb
 vola, Štěpánek
 Též tak vedle orlic, Králík
 Týž s divým mužem vedle kachny,
 Bureš
 Dva stromy a pol. jelen, Lichten-
 berger
Studně v 1. a 4. čtvrti vedle pol.
 orlův, Putz
Stůl samotný, Velezský
Sůl a solná bečka, Majer
Sud s plamenem, Uličný
Supí hlava s hrdlem, Furštat
Svěřček, totiž **N**, Kladrubský
Svíce hořící u muže, Bydžovský
Svícen u veverice, Špetlovic
Svině sama, Švejnoch (Viz i vepře)
Šachovnice Táž pošikem na štítě
 polovičním, jehož středem běží
 pošikem pruh, z Logova
 Táž v dolní polovici pod vršky se
 září, Hubryk
 Též tak pode lvem, Vendlin
 Též tak pod lilí a věncem, Uzlár
 Též tak pod mouřenínem s lukem,
 Arnoldin
 Též tak pod pol. orlicí, Tuchar
 Též tak, ale routování pod korunou
 a ředkvi, Ratych

Táž v levé polovici vedle prázdné
 pravé, Pulbryc
 Též tak vedle psa, Albin
 Táž v polovici spodní pošikem od-
 dělené vedle pol. lva, Zhorský
 Též tak ale pod rukou s dubovou
 ratolestí, Doubravnický
 Šachovnice na příčném pruhu, Čišvic
 Táž, ale pod ní hvězda, Štrohalm
 Táž na pokosném pruhu se lvem,
 Khek
 Táž v 2. a 3. čtvrti se lvy, Albin
 Táž v 1. a 4. (nebo i 2. a 3.) čtvrti se
 Samsonem, Hartman
 Táž jen v části 2. a 3. čtvrti pod
 růžemi, Mol
 Též tak, ale pode lvem, Jenikovský
 Táž na křídle, Pencík
 Šašek polovičný drže lví hlavy v
 pravé polovici vedle pruhův,
 Lénar
 Šavle samotna ve spodní polovici
 pod danělem, Šichovský
 Sice rozuměti v následujících ruku
 se šavlí
 Táž (Turecká) na štítku, Perger
 Táž ve vrchní polovici nad pol.
 orlicemi a krokví, Kurto
 Táž (Turecká) v pravém poli vedle
 pruhu s hvězdou a daněla, Sixt
 Táž (Tur.) v třetině, vedle Turk.
 hlavy a nad stromem, Hejda
 Táž v 2. čtvrti vedle orlice a nad
 kvítím, Hubacius
 Též tak, ale nad hradbou, z Hofu
 Táž v 2. a 3. čtvrti vedle pol. orlův,
 Straboch
 Táž držena pol. mužem ve dvou
 čtvrtěch podle růží, Šlumbergár
 Šindel pokosný s běžící ještěrkou,
 Mita
 Týž ve 4. čtvrti u klobouku s rybkou
 z Ejcinku
 Tři šindele od sebe, Šindel

Též s věží, Klary
 Čtyři šindele, dva a dva, nad sebou,
 Štolc
 Šíp viz střelu
 Širočina, Počenský
 Škopek s 2 rybami, z Čachtic
 Šouf v ruce, Halaš
 Špalek dubový s listy a žaludy,
 z Pisnice
 Šraňk nad vrškem s línem prostře-
 leným, Mařan
 Štika v levé polovici vedle vepře,
 Svítkovský
 Táž v 2. čtvrti vedle papouška,
 Krčín
 Dvě štiky samotné, Hartyš
 Tři štiky pošikem, Čulík
 Štír samotný, Mitys
 Tři štíři na pokosném pruhu, Jordan
 Štít viz cimbuří a pruhy
 Štít ve štítě, Garský
 Též tak, ale uvnitř růže, Toulou
 Též tak, ale uvnitř lilie a medvěd,
 Cetl
 Štít kolmo polovičný, ale čarami
 tak rozdělený, že dva vnitřní troj-
 hrany jsou dohromady čtverhran,
 Kac
 Štít kolmo polovičný, ale obě polo-
 vice prázdné, Čáslavský (kl. rohy)
 Též tak, Růžek (kl. péra)
 Též tak, Rudolf (kl. mnich)
 Též tak, ale levá polovice na příč
 dělena, Břevnovský
 Též tak, ale pravá polovice dělena,
 Fünfkirchen
 Štít pošikem polovičný a v dolní
 polovici dvoje pruhy, Nos
 Štít na příč trojdílný, Cedvic, Stařim-
 ský, Šenk
 Štít trojdílný, ale horní pole trojhran
 Koprýc
 Štít kolmo polovičný a přes něj
 příčný pruh, Lochnár

Štít a na něm pruh pošikem u zpodu
 vršky, Oder
 Štít křížem na čtvero rozdělený,
 Rausendorf
 Též tak, Collalto (kl. had s dítětem)
 Též tak, Sedmihradský (kl. husí
 hrdlo)
 Štít klíny dělený neb zuby, Metelský
 Též tak ale tři zuby, (kl. psí hlava),
 z Heissensteina
 Štít klínem na třé rozdělený, u zpodu
 skála, Ceznár
 Štít, přes něj kříž z pruhův ozdob-
 ných křížováním, Taaffe
 Též tak, ale bez ozdob, Feldendorf
 Výběr některých štítův zvláštního
 složení:
 Štít s práporem Svatojáclavským,
 dole ostrvy, křížem nad nimi štítek
 Rak. domu, na něm u vrchu R
 s korunou a u zpodu věž, Pontan
 Štít na příč polovičný, přes celý
 dubová větev, Morel
 Též tak, v horním poli pol. beran,
 v dolním mřežování, Lišovský
 Též tak, ale v každé polovici jelen
 a u zpodu vršek, Morava
 Též tak, ale v horním poli lvova
 hlava a dolní kolmo rozdělené,
 Kraus
 Též tak, ale v horním jetelový list,
 Čáslavský, Matyáš
 Týž polovičný, ve vrchní polovici
 orlice, zpodní kolmo dělena na třé,
 Partutický
 Též tak, ale ve vrchní souhvězdí,
 zpodní pošikem na třé dělena a tu
 také souhvězdí, Šud
 Týž polovičný, nahoře lev a dole
 příčný pruh, Lebeda
 Týž ale ve zpodní polovici sud, a ve
 vrchní z něho plamen, Uličný
 Týž, ve vrchní hvězda, ve zpodní

kolmé pruhy, obě dělí příčný pruh,
Kirchmajer
Týž, ve vrchní pol. příčný pruh
s růžemi, ve spodní narcis a zuby,
Zalužický
Týž, nahoře trojhran s oděncem
a od spodní prázdné děleno pru-
hem, Koch
Týž dělený obloukovým pruhem,
obě polovice dosti složité, Dobřan-
ský
Štít kolmo polovičný, v pravé pruhy
v levé lev s holí, Pichl
Též tak, ale v každé polovici pruhy
pošíkem a pokosem a na dvou
po růži, Brambouzský
Též tak, ale bez růží, Pek
Týž polovičný, ale přes celý štít
čtverhran s 3 jetelovými listy,
Humpolec
Týž, v pravé příčný pruh, v levé po-
kosné pruhy, přes vše orlice,
Pelhřimovský
Týž, v pravé týž pruh, v levé mříž,
Vejšlic
Týž, v pravé pol. orlice, levá na příč
rozdělená, Orličný
Týž, v pravé pol. orel, levá pošíkem
rozdělená, Koutský
Týž a každá polovice na příč na tré
rozdělena, v pravé ve dvou polích
hvězdy, Stodola
Štít pošíkem polovičný, ve vrchní
noh; ve spodní klín od levé k pravé
Štěpánek
Též tak v horní polovici pruh,
v dolní hvězda, Pfalc
Štít pošíkem na pruhy rozdělený
a v sudých trojlístky, Klatovský
Štít dělený kolmým pruhem, v němž
je štovík, v ostatních polích pol.
orel a pruhy se skalkami, Štubík
Též tak, na kolmém pruhu lilie,
v ostatních polích pruhy, Lejfner

Též tak i s liliemi, ale ostatní pole
na příč rozdělena, Měl
Též tak, na pruhu dvě růže, ostatek
prázdný, Peček
Štít křížem rozdělený, ve dvou
čtvrtech po hadu, Neuman
Též tak uprostřed 2 rybičky, v jed-
něch čtvrtěch po dvou polovič-
ných orlech a pruhu s růžemi, ve
dvou po krokvi s růžemi, Vischer
Týž, v 1. čtvrti horník, ve 4. lev,
v ostatních příčný pruh zubatý,
Nádherný
Týž v 1. čtvrti kříž z pruhů, v 2. 3.
pruhy pošíkem, ve 4. pěnkavy na
ostravě, Feldendorf
Týž, ve dvou čtvrtěch po třech troj-
lístech, v ostatních po pruhu,
z Karlovic
Týž na dvou po sloupu a ve dvou
příčný pruh, Simonides
Též tak, ale pruh zdoben, Colonna
Týž, měsíc s hvězdou, pruh příčný
a škeble, Rejšvic
Týž, na štítku orlice, v polích příčné
pruhy a krokev, Ledebur
Týž, na štítku orel, v polích pruhy
a polovice, Regniers
Též tak, v polích vrbové listy a kříže
s růží, Kraft
Též tak, v polích kříž, hvězda, pruh
s růžemi, holub a člun, Bornemisa
Týž, štítek Rak. domu, v polích lvi
s kordy a koule, Sohyr
Týž, štítek na příč polovičný (prvotní
erb), a v polích orlice, pruh
s korunou, trubka a orlice s dívčí
hlavou, z Lichteršteina
Týž, na témž štítku žezlo a 2. šavle,
v polích vinné kře s noži, toulce
s Tureck. lukem, Frokštejn
Týž, na štítku korouhev, v polích
lev, polštář s rybou, bůvolí hlava,
orlice, Dobrušský

Na štítku lilie, v polích pruhy a lvi,
Kaiserstein
Týž, na štítku panna divoká, v polích
polovice a kočka, Klam
Týž bez štítku, v polích rytíři a
bubny s šachovnicí, Bachmaier
Týž, v polích pol. orlice s pol. lilí
a zase čtvrcená pole, Lokšan
Týž, pole prázdná a u zpodu páte
pole prázdné, Foglar
Též tak, v polích krokve s včelami,
lvi a rámě s mečem, Bienenberg
Štít pošikem a pokosem na čtvero
dělený, v polích kolmé pruhy a
lilie, Majer
Štít šestidílný (kolmo), pole prázdné
a s pavími kytami, Straka
Štít s krokví, skalou a hlavami
lvovými, Kojt
Týž s krokví, hlavami a skalou,
Šafbergár
Štít třemi zuby neb klíny dělený
a se lvem, Šenborn
Štít s lilí a růží, mezi nimi vějíř
nahore ostré pole s trojím zname-
ním, Ercker
Štít s kolmým pruhem, na němž jest
šlovík, po stranách orlice a pruhy
se skalkami, Štubík
Švestková větev sama, kl. 3. péra
tetřeví, Švestka
Písmena T v 3. čtvrti, pod orlicí
a vedle lva, Demuth
Táž otočená písmenou S, Albin
Taurus souhvězdí, Matyáš
Telecí hlava na střelách křížem pře-
ložený, Šlindl
Tetřívěk, Krejštan
Toulce, jedna s lukem v 2. čtvrti,
Frokštejn
Tour (býk) v 1. a 4. čtvrti vedle
stromu, Štěpánek
Týž polovičný nad pokosným pru-
hem, Netolický

Třmen sám, Kratoš
Týž na polovičném štítě s hvězdami,
Bremer
Trnový keř sám, Trněný
Trojhran sám ostřím dolů, Cedlic
Též tak, ale na rozích trojlisty,
Ulřtorfár
Malý trojhran nan pokosným pru-
hem v horní polovici, dole hvězda,
Pfalz
Tři trojhrany a hvězda, Paradys
Trojlístky (jetelové) na třech pokos-
ných pruzích, Klatovský, Viz i
jetel.
Trojlístky na hůlkách v podobě Y
v 1. a 4. čtvrti vedle pruhův,
z Karlovic
Trojlístky polovičné podle čáry kol-
mé dělicí štít, Netolický
Třetiny šestery, křížem přeložené,
v. Döllnitz
Trubka (roh?) sama, Falkenhon, Gell-
horn
Lovecká trubka s růžemi, Freiburger
Táž na mřežovaném štítě, Hána
Trubka ve vrchní polovici nad pru-
hem, Pionkotský
Též tak lovecká, Bielský
Trubka na štítku, v polích orlice
a lvi, Logdman
Dub s troubou, Bělohorský
Trubice pastýřská držena lvem ve
vrchní polovici, Čazar
Trubka v ruce jen ve čtvrti, Nače-
racký
Dvě trubky samy, Pakl
Též na dvou dolních čtvrtěch pode
lvem, Skočovský
Tři trubky samy, Jordán
Turek ve vrchní třetině, dole lilie,
Turek
Turkova hlava na štítku vedle orlův
a lvův, ze Šporku
Též tak vedle lvův a zubův, Sweerts

Táž hlava v pravé třetině vedle ruky
s šavlí a stromu, Hejda
Dvě hlavy a koruna ve vrchní polo-
vici, Šercer
Týkve, dvě v pravé, jedna v levé
polovici, Kyrbicár
Udice přes polovičný štít, Chyba
Dvě udice kuchařské křížem pře-
ložené, Lemberk
Tři udice vlčí, Stadion
Těž ve spodní polovici, Alleman
Úhelnice (jako klín) s kamzíkem na
skále a nad orlem, Vitásek
Úhelník (do pravého úhlu lomené
pravítko), Vinkler
Uher s buzikánem ve vrchní polovici
nad cimbuřím a koněm, Šenovec
Ucho kozlové s mečem, Staroveský
Úl včelí v pravé polovici, Brožovský
Prapor sv. *Václava* a j. Pontán
Váhy se šňurami, Rvačovský
Váhá, souhvězdí na pruhu pod kozo-
rožcem, Šud
Váhy při meči s hadem a holubem,
Agricola
Vápenná pec hořící a dva rýžové
klasy, Kolokovský
Včely na krokvi, lvi, ruka s mečem,
Bienenberg
Včelný úl vedle sovy a cimbuří,
Brožovský
Velbloud, Šmolc Puellacher
Věvec na štítě pošikem polovičným,
Ilov
Týž vedle přílby s praporečky,
z Hostivař
Dubový věvec, ze Šonaichu
Bobkový věvec ve spodní polovici,
pod měsícem, Plácel, Kolín
Týž vedle pruhu se střelou, Lupáč
Týž ve 3. čtvrti, Šitra
Věvec pod pruhem s růžemi, Štika
Týž držen lvem, Šipař
Těž tak, ale věvec z růží, Hymlištejn

Týž pojící dvě lilie nad šachovnicí,
Uzlár
Týž okolo ostrvy Porubský
Věvec z květin v 1. čtvrti, Tum-
pergár
Věník pod bylinkami, Majerle
Vepř v pravé polovici vedle štičky,
Snitkovský
Veslo v levé polovici a za pruhem
srnčí hlava, Bystřický
Větev mezi 2 prsteny, z Majru
Dubová větev ve 4. čtvrti pod
věžemi, Tumpergár
Větev s 3 lístky, z Klikan
Větev jetelova s 3 lístky, Ledecký
Táž a střela v rukou bohyně, Loš-
tický
Táž s 4. listy držena lvem, Nelcl
Táž palmová držena lvem, Smit-
kovský
Větev s papouškem, Perger
Veveřice v polovici vedle hvězd,
Aichorn
Táž se svícнем, Špetlovic
Táž se střelou, Badurek
Věž a 3 šindele, Klary
Věž na vršcích, Hoberk
Věž v pravé polovici vedle berana,
Ústecký
Věž na trávníku ve spodní polovici
pod andělem, Melcár
Táž ve vrchní polovici s orlem a nade
lvem, Majdrle
Táž na spodním poli štítu, Pontán
Táž v klínu a nad pruhy, Beteugel,
Linhart
Táž s hradbou v klínu vedle jetelo-
vých listův, Kleplot
Věž a lilie ve čtvrtkách, z Thurnu, a
Taxis
Táž ve čtvrtkách vedle pruhův,
Gudenus
Těž tak vedle křídel, Hohenwart

Věž světlárna vedle pruhův a orlice,
 Hanšperský
 Táž s hvězdou ve dvou čtvrtěch a
 vedle potokův, Kail
 Hradba s věžemi pod beránkem,
 Šváb
 Táž v 2. a 3. čtvrti, Tumpergár
Vidle křížem přeložené, Belvic
Vila držíc péro a kružidlo, Gerl
 Dva *vinařské nože* na polovičném
 štítě, Dietrichstein
 Vinařský nůž na pruhu, Král
 Též nože a vinný keř v 1. čtvrti vedle
 toulcův, Frokštejn
Vinný keř v pravé polovici vedle lva
 a cimbuří, Kandorský
 Vinné réví na pol. štítě, Kostelák
 Vinná větev vedle zaječích hlav,
 Malcán
 Táž držena rukou v pravé polovici,
 Svíčka
 Táž držena nahým ramenem nad
 pruhu, Ploučárovský
 Vinný hrozen s lupeny vedle oděnce,
 Hartman
Vlaštovice mořská sama prostřelená,
 Skála
 Táž držíc hada ve zpodní polovici,
 Bohuš Velvarský
 Táž s delfinem, Pekárek
Vlčice nad hradbou, Remiš
Vlk (neb vlčí pes?) přes dvě polovice,
 Prefát
 Týž z uzdou, Volf
 Týž nesa 2 křepelky, Volfrsdorfár
 Týž polovičný z oblak, ze Všehrd
 Vlček nad kolem, Koutek
 Vlk v horní polovici (kl. 5 per), Volf
 Týž v pravé polovici s chrtem, Za-
 hrádecký, Rajský
 Týž polovičný z lesa, Šiška
 Týž v horní polovici nesa zajíce, Vlk
 Zvíře vlku podobné v horní polovici
 nad pruhu, Vlčovský

Vlk drže střely jen v části štítu,
 Štadler
 Týž běže na pruhu vedle hvězd, Volf
 Týž v klíně vedle lilií, Volf
 Týž držen rukou jen v části, Volfin-
 gár
 Vlčí (neb psí?) hlava, Stvolinský
 (kl. čáp), Sudkovský (kl. hlava)
 Táž jen ve 2 čtvrtěch vedle křídel,
 Volf
Vlčí udice v. udice
Voda, dva rovné pruhy ve žpodní
 polovici, Dobřanský
 Voda ve zpodní třetině a v ní muži
 plovouce, Nigroni
 Na štítě jen jelen plovoucí ve vodě,
 Dlouhý
Volavka na ostrvě, držíc rybu, Koch-
 tický
 Táž dvakráte v polovicích pod
 hvězdami, Těšovský
Vrána pod hvězdami, Zhorský
 Táž na dubové osece ve vrchním
 poli nad dubovým pařezem, Vra-
 novský
 Táž v klínu vedle lvův, Proskovský
Vrbové listy v 1. a 4. čtvrti vedle
 křížův s růží, Kraft
Vršky v dolní polovici pod růží,
 Salát
 Vršky pod palmou a kamenem
 s křídly, Záblatský
 Též se září ve vrchní polovici nad
 šachovnicí, Hubryk
Vůl ve dvou polovicích nad trávni-
 kem, Optalius, Plachý
 Jeho jen polovice, Oulík
 Týž polovičný v horní polovici nad
 hůlkou, Hůlka
 Volská hlava sama, z Vaisbachu
Vzduch v prostřední třetině nad
 vodou a muži, Nigroni
Zajíc sám, Holík
 Týž v pravé polovici, Mostník

Též tak vedle chrta, Vinklman
 Týž polovičný sám, Michna
 Týž celý na vrších pod sosnou,
 Lhotka
 Týž (?kozel?) ve dvou čtvrtích
 vedle střelcův, Allman
 Zajíc jen v jedné čtvrti vedle srnčích
 růžkův, Mostník
 Též tak pode lvem a orlicí, Žák
 Zajíc prostřelený na pruhu příčném,
 Zajíček
 Týž držen levhartem, Lainhoz
 Týž nesen vlkem, Vlk
 Dvě *zaječí hlavy* vedle vinné větve,
 Malcán
Zámeček s 3 věžemi pod lilií, Melický
Závěsa ve dvou čtvrtěch vedle koulí,
 Kuenburg
Zeď s granáty pode lvy a orlem, Had
Zmije otočena o hul strčenou do
 koule a tato v křídlech, Sixt
Znamení dvoje na způsob písmeny
 x vedle pol. orlice, Endrle
Zubr v 1. a 4. čtvrti vedle orlic na
 lavici, z Aueršperka
 Týž polovičný sám, Oškobrzký,
 Ovčárský
 Též tak, i po dvou čtvrtěch, Kustoš
Zubří hlava s houžví, Manovský
 Marklovský
Zuby Zub držen hrdličkou, Dentulin
 Tři zuby neb klíny štít dělicí, z
 Heissensteina, (kl. psí hlava)
 Též tak, Šenborn

Několik týchž zubův, Minkvic, Me-
 telský
 Zuby neb klíny na příč ve čtvrtěch,
 Sweerts
 Dva zuby neb klíny ve spodní polo-
 vici s narcisem, Zalužický
Zvíře potvorné na způsob lva střelu
 držící, Žatecký
Zvon držen lvem, Brykcí z C.
Žába ve dvou čtvrtěch vedle střel,
 Žabka
Žalud s 2 zelenými listy na vrchu,
 Halíř, Olšanský
 Tři žaludy, dva nad jedním, Seme-
 chovský
 Též tak ale za sebou na pruhu pode
 lvem a nad praporem, Klenka
Žebřík na štítku vedle psův a pru-
 hův, z Lamberka
 Též tak vedle orla, pavích per a
 oděnce, Lützow
 Žebřík řečený fart (na způsob kříže),
 Lhoták
 Dva vojenské žebříky, Mošovský
Žernov držen lvem, Steinmüller
 Týž s třemi oškrdy, Reichenbach
Žezlo uprostřed štítu kolmo drženo
 nohem a lvem, Mauk
 Táž tak, ale po obou stranách lvi,
 Karolides
 Dvě žezla na polovičném štítu,
 Renička
Žitná bylina, Monse